

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f

Contents

Matyu	1
Mak	79
Luk	127
Jon	206
Aposel	271
Rom	346
1 Korin	385
2 Korin	427
Galesia	458
Efesas	475
Filipai	490
Kolosi	500
1 Tesalonaika	511
2 Tesalonaika	519
1 Timoti	524
2 Timoti	534
Taitas	541
Filimon	547
Hibru	550
Jems	584
1 Pita	595
2 Pita	607
1 Jon	614
2 Jon	625
3 Jon	627
Jut	629
Revelesen	633

MATYU

Matyu siya wɔnkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mi kigna miriyan inkam nwir ieya mi siir inig whirin Livaikin. Ta Yokwowa Matyu siya wɔnkika Jisis siir nomiiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hiniin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krɔma wakaenanaeyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya wɔnkim niwii whiekakim Jisis siya boinimauuwim simiir. Iriig.

*Tiriiginim yim Jisis Krai siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima
(Lk 3:23-28)*

¹ Ti kara wɔnkiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima. Jisis siya yio inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahimni isidin siirgin.

² Ebrahim yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin. ³ Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin. ⁴ Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin. ⁵ Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas yio apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin. ⁶ Mi Jesiyin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir adgin mi Devidin yio Solomoni adgin mi siir apua biiya Yuraiani wig niki oka. ⁷ Mi Solomonin yio Riaboamni adgin mi Riaboamin yio Abaisani adgin. Mi Abaisain yio Esani adgin. ⁸ Mi Esanin yio Jehosapetni adgin mi Jehosapetin yio Joramni adgin. Mi Joramn yio Asaiani adgin. ⁹ Mi Asaiain yio Jotamni adgin mi Jotamin yio Ehasni adgin. Mi Ehasin yio Hesekaiiani adgin. ¹⁰ Mi Hesekaiain yio Manasani adgin mi Manasain yio Emosni adgin. Mi Emosin yio Josaiiani adgin. ¹¹ Mi Josaiain yio Jekonaia mi siir nomou yaowae ikim simiir adgin. Mi taka iya saeya Isrel simiir sauan omomin sima nikunama om komii Babilon siir nu iir nini primiriinakiya whisarii mi.

¹² Mi iya sima om komii Babilon siir nu iirar niki primiriyim whisarii mi mi Jekonaia siya Sialtiel siir ad nwokin. Mi Sialtiel yio Serababelni adgin. ¹³ Mi Serababelin yio Abiatni adgin mi Abiatin yio Elaiakim siir adgin. Mi Elaiakimin yio Esoni adgin. ¹⁴ Mi Esoin yio Sedokni adgin mi Sedokin yio Ekimni adgin. Mi Ekimin yio Elaiatni adgin. ¹⁵ Mi Elaiatin yio Eliesani adgin mi Eliesanin yio Matani adgin. Mi Matanin yio Jekopni adgin. ¹⁶ Mi Jekopin yio Josepni adgin mi Josepin yio Mariani kamkin. Mi Jisis siirin Maria saeya naokainakin. Sima siirin ha dapikim Krai, inkam Adi Komii siya nikropkiyin.

¹⁷ Mi yinieyim Ebrahim siir hirankin nityokiyokiiyim Devid siir nakiyanguniyim isidim iuur whiigim mi Devid siir hirankin nityokiyokiiyim yinieyim ini iya sima om komii Babilon siir nu iir miriia whisarii mi ini saiirar yadigniia, yim iriipi hiriinan iuur whiigim. Mi iya sima whisarii mi primiriia om komii Babilon simiir nu iir mi ha nityokiyokiiyim mi ini Krai siya nimbiyama iya saiirar yakiyanguniyim inkamin Adi Komii siya nikropkiyin mi yim iriipi hiriinan isidim iuur whii. Iriig.

Maria saeya Jisis Kraiis siir naokainaka

(Lk 2:1-7)

¹⁸ Niwiiyin Jisis Kraiis siir naokainan yio hiningin, siir yopiiya Maria saiiirin Josep siiram bidi boiritmaiya siya nonkwonam. Mi siya iripa piu saika niki o karamaeyar niki owin mi ini saeyar yinokninkinkiya, saeya Adi Komii siir naeyiu iirsiyar nwokika yinkak. ¹⁹ Mi Josepin kamaiin saiiiram boiritmaiya, siya inkam wadiekin. Siir iga hinda tinda bi nokwowikin. Nningaka. Mi siya Maria saiiirin iikam whwonkam ida kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi. Mi siya hindara nimprio sopkiyam tiri mi saeya wi nididgak nwowisi. ²⁰ Josep siya ta saiiir saiiira naingwokwonanaekin mi Adi Komii siir paekwosimin siirin nhwo siya yikiumauu. Paekwosim siya boin, Josep Devidni yinileyim sim yinisimin, ta kiriir wiga Maria yinkak nwowa kira saiiir nonkwonasi kipi nidid. Waki yinisimin saiiir mhinaiu hir nwokaiyin, yio Adi Komii siir naeyiu miyikin siyar haigiyi mauugin. ²¹ Saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei, siya wi Isrel simiir iikamim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigi mi wi simiir nanmaiwarkinaei. Mi kira siir inigin wi Jisis asi nokdap haiginiuwi.

²² Ti digworaekwo whiekakim nimbiiiyamim ini ti yayim bidi bidiniya Adi Komii siya boinkiyim profet inkamim siir boinmimauuwam mi simiir swoki boinurwokaigikin. Profet inkamim siya hiniina boinkikin. ²³ Wakae, wig kopaksim nninga ira inkamaka iripa piu nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim yinkamiyin naokainaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nokdap haiginiuwi. Mi ti paekwosim siir yayi ini digywokiya. Mi ti inigin siir inig mwokinwowingin yio hiningin, Adi Komii krimiir Wanin siya ini krimakar nwowingin.

²⁴ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin siya boingikin yayim ini simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiiirin ina yonkwonan. ²⁵ Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Iriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

¹ Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiia saeya siir naokainakiyin mi kam nhirim nauuni siyiuin si ninokninkiniyim, bieki nimbiiidniyin hiranim om komii Jerusalema hiriir yit. ² Mi sima ini sriini, iya krima ti nauun win komii iir kigim ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin simiir nu kigriraowanin ini papi nwowingin? Nim krima ina yinokninkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir inig iir nini hainaniyam nitkim. ³ Mi iya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiiir wakaewinin mi siya ini hikakar ywokiya. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir igsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya io komiigakin. ⁴ Mi Herot siya prismi biyan inkamim simiiram yikuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir dimin imiir kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim. Mi siya simiirin ha nikiuna digin mi siya simiir srii, inkamim siya nimbiiiyin Kraiis siya wi piki hiniin omin si

naokainaei? ⁵ Sīma siirīn hīnīna boīn, om Bethlehem nu Judia hīrīn profet inkamīn siya hīnīna boīnkikīn, ta yaiya siya hīnīna wīn boīnkikīn, ⁶ omisīm Betlehem nu Judia hīranīn, kira inīg karamae omisīm tanī. Nīngaki nīngakīnga. Mī inkam komīi nwīrīn wī kīrīir waraur nīmbiyamī mī siya wī kariir isidīn Isrel hīranīn wī sīmīir nu kīgrīraowan inkam komīi nwowī.

⁷ Mī Herot siya tī kamīm bīeki nīmbīidnīyīn hīrankī nītim, sīmīirīn hindara asi nīmprīo īkīunakīn, nīmprīo yai boīnam. Mī siya sīmīirīn ina srīiyīn, tīkī nauunī pakī hīnīn īiya sae nīmbiyamkīn, ha? ⁸ Mī īiya sīma siir boīnmīmauu digiyīm mī siya sīmīirīn ina yīkropkiyīn om Betlehem hīrīir mī ina boīnkīyīn, kīma ha dam! Mī kīma tī yīnisīmīn siirīmīn pranāe pranāe kīpī hansran. Mī kīma pī siir hansran yīskaiī pa swokī it kariir swokīnī boīnmauunī. Mī an kara irīipī hīrīinan, wī siir inīg īiir minī hainanīuwī. ⁹ Mī sīma Herot siir yai aiir wakāe dīgnamīm mī sīma ina yamīm. Mī tī nauunīn bīiya sīma nīkī kīgnanīyīn bīeki nīmbīidnīyīn hīr mī siya ha hīoraraowamīn sīmīir bīiyar mī īnī omaka yīnisīm īeyar nwowa īnī saīirgī saīir akou kouwār yakaīgīkīuwīuwīn. ¹⁰ Mī sīma tī nauun īiir kīgīm mī sīma īnī mārgīmāirga komīikakar ywonamīm. ¹¹ Mī sīma ha napnīnopkainamīm omaka hīrīir mī īnī Maria sowīirbugar youapnīnopkai kīgīm. Mī sīma ogmwo ha nīnī waisī hīuwīuwīm mī īnī yīnisīmīn siir inīg īiirar īnī hainanīuwīm. Mī sīma sīmīir māya sīsīmsīsīmīm ha haiwaokiyīm mī sīma dīmīn kībī nīhīrīm umīr komīi sainīyīm kīmīdīnīya siir pīrīhauu. Dīmīnīm sīma pīrīhauuwīm hīnīn hīnīngīm, gold mī pauraīn pīuīī mīiyīk nīusiīn whakīyīn mī sandān namswopainī pīuīī mīiyīknan whakī īkīn.

¹² Mī mhoīya sīmīirīn Adī Komīi siya kīmīdīnīya nhwo yīkīumauuwī. Mī tī nhwo īiirīn Adī Komīi siya hīnīna boīnki, kīma wī Herot siiram kīpī swokī am mī tī digworaekwowīm kīma kīgīm siir kīpī boīnmauuwī. Nīngaka. Mī sīma yaeya siyīu whīra asi namkīm sīmīir oma hīrīirīn. Irīg.

Sīma nu Isiba hīrīir yīdamam

¹³ Mī ta sīma haīburgīka saīir mhoīya mī Adī Komīi siir paekwosīmīn siya hīnīna boīnki, kira dīnsīngī mī kīrīir wīgyīnīm sīmīir dīkīunam. Mī kira pī nu Isiba hīrīir dīdamkī mī hīr tīnī owou mī wī karar swokī īkīugi kīrīiramīn. Herot siya warī yīnisīm īiiram hansīrī tīrī siir nīsomaowīm. ¹⁴ Mī Josep siya tī yai īmīir wakāekīyīn mī siya īna yīnsīngīyīn. Mī siya siir wīgyīn īmīirīn nīya whīnīdamkīwī nu Isiba hīrīirīn. Mī sīma īī kasa bī napīwaiyamkīm hīrīirīn. ¹⁵ Mī Josep siya nu Isib hīrar nwowīn mī īnī Herot siyar yaobudgiyīn. Mī sīma ta yaiya bīkī Bīyan Inkam Komīiyīn siya boīnkiya profet inkam nwīrīn sī mī saīir swokī boīnīurwokaīgīkīm. Saeya hīnīna boīnkīka, kariir yīnisīm yīnkamīyīnīn nu Isib hīr nwowīn, kara siiram swokī īkīugi siya swokī ītim. Irīg.

Herot siya boīnkikīn yīnisīsīmīm sīma nīsomsom aokaokiyīm

¹⁶ Mī īiya Herot siya hīnīna nīnoknīnkīkīyīn tī kamīm bīeki nīmbīidnīyīn hīrankī nītim, sīma siir nīksīsaegīgīm. Mī siir kwōinīn īna iwītpaomaīgīyīn mī siya kam nīhīrīm yai kīrīe sīmīir boīnki, sīma om Betlehem mī omīsīsīm nīhīrīm siir kīngīn nwo īkīm sīmīir hīran yīnisīm yīnkamīyīn whīekakīm, bīewī whwowīsa nwowīm mī nua tīrīir nwonainīyīm sīmīir nīsomsom aowam. Siya digworaekwowīm nauun nīnoknīnkīnī kamīm sīma boīngīgīm mī sīmīir swokī aīngwōwōknakīkīn

iya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinin biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.

¹⁷ Mi tiki digworaekwowim biigi Biyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boinurwokaigikin. Siya hinina boinkikin,

¹⁸ sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nouubopon prasae bi kankim. Rachel saeya saiir yinisisim imiirsi kaouuboponka. Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiym dig bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, saiir yinisisimim nwirmim nwirminkin bi swoki okikin. Niingaki, niingaka. Mi ti diminin nambiyamim iya Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisisim yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Iriig.

Josep sima niyyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

¹⁹ Mi mhoiyya Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hiran Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo siya yikumauu Josep siirin. ²⁰ Siya hinina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigiyinim simiir dikunam mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisisim iir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim. ²¹ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigiyinim simiir yikunamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.

²² Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mi aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu kigriraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hinina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin. ²³ Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoiu. Mi sima ta yaiya biya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boinurwokaigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Iriig.

3

*Jonin inkamin baptisiyin Adi Komii siir yaiya siya boinmimauugin
(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)*

¹ Mi biewi nhirim bidi yamkiyim iya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwowa. Mi mhoiyya Jonin op baptisiyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinmimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya. ² Mi siya hinina boinki, kima dimin biyie biyeyim simiirin digumii haimriyugig. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. ³ Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hinina winboinkikin,

maeyau siiyin nu apain inkam karamaeyin, inkam nwirin siir yaiya hinina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyiuin sibgu kisiosop diriraerarkwokin. Siir siyupai siyupaiym sibgu diriraerarkwokin siya napnaniyam.

⁴ Jon siya niyya yuisa miyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeyim kokmwo graeyis minim mi mhwini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin. ⁵ Mi taka iya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jodan kingiin nwo ikim simar yitswo

Jon siiramın. ⁶ Mi sima simiir dimın biyie biyieyim ha nomboıniniskiyeim mi Jon siya simiirin ie Jordan hir baptais haiginu.

⁷ Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiiyin pi niti siirim op simiir baptais haiginuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miyiknanki mi juwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhiinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginuwam, ha? Mi Adi Komii krımıir Wanin siya wi kimiir nonkwoninwimwırnınkin tani iya siya iikamim simiir hidi, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hınına diisiimauu, kimiir dimın biyieyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁹ Kimiir kwonin hınına kipi naingwo Ebrahimın krımıir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Nıngaka. Kara kimiirin yaimwowar boinki, Adi Komii siya siyam simiir mi tirki, Ebrahim siir yinisisim nımbiyamam wi digar mi owi. ¹⁰ Mi siir ua ini paimi hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niyitkaigaigi. ¹¹ Ta op ara kara baptais haiginuwa ya min niisiimauuga kimiir dimın biyieyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi inkamın kariir mhoiia nitin, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisisimnan ywowin. Mi kara siir miisisimim wi sibgu inomokınkin mirii rani. Nıngaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginuwi mi Adi Komii siir naeyiın wi siya hainuuae haiginuwi mi siir paeya niyuaeiya warar. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Nıngaka. ¹² Mi Siya iikamim simiirin wi inkamın twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nikwobrombrop digiyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid nıngam pi simasima namwokaiyiwi. Mi kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutingii rani. Nıngaka. Saeya wi hiriyar niyokiyokikaeyami. Iriig.

*Jon siya baptais haiginugın Jisis siirin
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)*

¹³ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jordan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginuwim. ¹⁴ Mi Jon siya Jisis siir kwon iir kisina haigigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miyik rani. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yai anaka hınına yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi saiir hiriinanar tir. Ini ywokiyein krima swoki boinurwokaigiyin Adi Komii siir siyu miyikin siya boinkiyin siirar wakaeyokna diriraerar. Mi Jon siya siir yai aiir asi wakaeyokna diriraerarkin.

¹⁶ Mi siirin ha baptais haiginugiyin mi siya ina iyig apnaidamin op hirankar. Mi ninomora ina haiwaokiya omaka anonan siiram. Mi siya kigwin Adi Komii siir naeyiın inmabnan siinanaiiniyin mi ini siir yauni oniyin. ¹⁷ Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, saeya hınına kauwok boinkika, tiriiginin yio kariirgi kariir yinisisim ieya. Kariir kwonin ini siirgi siiramar naingwo iskiyin. Iriig.

4

*Setan siya Jisis siiram kinankiugin
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)*

¹ Mi taka iya Jisis siya op baptaisa saiir mhoyiya siirin Adi Komii siir naeyiu ieya yikiunam maeyau nu siyin apa saiir hiriir Setan siya kinankiuwam. ² Mi iyyim mhurima siya mwowim nabieyim kamnwis mi niyyim iriipi hiriinan kamnwis. Mi siya naemin dimin bi naekin mi mhoyiya siya mhi komiyya ina yaowin. ³ Mi Setan siya kinankiuwan inkamin ha nitin Jisis siiram mi ina yaboiniyin mi kira Adi Komii siir yinisimkin niuwi mi kira ti siyam simiir boinki mi sima pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, inkamin kwoinbudin omwai sibgu waiyayokiyokiiyyin naesi bi haiigin. Niingaka. Inkamki sibgu haiiyin kwoinbudin ya Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nita yai miyika sasarga.

⁵ Mi siya ha boin digiyin mhoyiya Setan siya siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam mi siirin omaka Adi Komii siira saiir akou yami okmwim okwoki. ⁶ Mi siya ina boinkiyin siirin, kira Adi Komii siir yinisimki niuwi mapi waraur ankar tami iswit natkiigi. Mi kira pi naonam tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Adi Komii siya wi igao yai siir paekwosim imiir boinki kiriir haiwinam. Mi kiriir iga wi siya minki hainwin tani.

⁷ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina swoki owarkii boinki, kara pi hiniina tir tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina swoki boinkika, kira kiriir Biyan Inkam Komiiyyin siiram whisarii kipi kinankiu siya kiriir Adi Komiiyin mi yaiya yaimwo karamaeya saiir kipi prii boin siya kariir whindirraeram.

⁸ Siya ha boin digiyin mi Setan siya Jisis siirin kimidiniya mhu komii whirin siir mhu kiugi kiua hiriir yikiunam. Mi siya siirin ina yiisimauyokiyokiiyyin nupai nupaiyim hinda tindanim ti nu iir nwowim simiirin mi dimin miyik miyik ikim siya ti digworaekwo imiir ha niisimauu digiyin, ⁹ Mi siya ina boinkiyin mi kira pi ogmwo kariiram waisi huiwi mi kariir inig iir hainani mi ti digworaekwowim kira kigim kara wi kiriirarar hauuswoki kira kigiraowim. ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biyan Inkam Komiiyyin siir inig iirara hainan iski, siya kiriir Adi Komiiyin mi kira siir mi aiarar donkworinu kripkai. ¹¹ Mi siya ha boin digiyin, setan siya siirin ha haiburgigin mi ina yamin mi Adi Komii siir paekwosimim ha nitim, siirin kimidiniya sima yauni whinkinsiisni. Iriig.

Jisis siir miya nu Galili hir mirii bwakainakin.

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Mi mhoyiya Jisis siya hiniina wakaewin sima Jon siirin omaka huuyokiyokaiya mi biyie miriyya saiir bidi hugripkaiikaiyyin. Dimusi rani, siya igao yai Inkam Komii Herot siir boinkin. Mi siya ti om iir haiburgik mi nu Galili hiriir yam. ¹³ Mi siya om Nasaret hir bi sibgu owipisuwikin mi siya om Nasaret siir haiburgikin mi siya kimidiniya om Kapaneam hir ini owou. Ti omin whii Galili whigbida waiyin, ti iikamim Sebyulan Naptalai sowiir isidin sima nwowa maeyau saiir hir ¹⁴ Jisis siya ha nitin ta maeyau aiir mi ini diga ywokiya yai biyya Biyan Inkam Komiiyyin siya boinkiya profet Aisaiani mi siya boinkiya ya saiir swoki boiniurwokaigika. Ta yaiya siya winkiya saeya hiniinga,

¹⁵ mi nu Sebyulan mi nu Naptalai sowiir hiran siyiuin whii komii Solwara namim mi ina yiuguskiyin ie Jordan iegbid mirmiyya mi nu Galili

Juda iikam tani mi Juda iikam nhirim hir nwowim simiir hiriir yam. ¹⁶ Mi iikamim ti maeyau owiir nwowim niibwomambwonan mi tariinanin sima nokiya dimin komii siir bidi haiyim mi ti hiran iikamim dimin biye tirim ini hapi inkam wirnan ywowim mi tariinanin bienan simiir bidi yokiyakiyim.

¹⁷ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir nwowin siya yaiya saiir boinmimauu bwakainakin. Siya hinina boin, kimiir dimin biye biyeyim simiirin ti haiyoprimdiyumiigi. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. Iriig.

*Anasu mi miriyyim kam nwiiyim Jisis siya nikiunakim
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)*

¹⁸ Mi iya Jisis siya Galili whigbid whigbida hiriir nouapamin mi siya iwinyaowo anasu mi miriyo sowiir yao youap kigam Saimon mi siir inig whirin wi Pita dapi mi siir nomousim ieya Endru, yo sowa yaowin haimna nitmaigo whi hir. Mi ta anasu haii miya ya sowiir yao umir miiga. ¹⁹ Mi Jisis siya sowiir yao boinki, biya kowa anasu mi miriiko mi tariinanin kowa kanakar wit mi kowiirin wi kara niisimauuwi siyiin iikamim sim mhi kwoinim sim ninkpit haigiyim mi sim nanmaiwarkainaeyin. ²⁰ Mi biri kimiminkikin, sowiir haimnan ini hirar kwomaimiigiyin mi sowa ini siir mhoiya yamwo.

²¹ Mi siya ha swoki kwapnamin mi ini iwinyao nwiswo sowiirar swoki kwakigo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yinisim nwiswo. Yo sowa i hirar nidwokaii sowiir adin Sebedi saikar. Yim simaniyin simiirni haimna iir mi kisisok diriraerari. Mi sowiirin kimidiniya Jisis siya yikuona. ²² Mi sowa bi kimiminkiko, sowiir adin siirin ini i hirar kwaewisrimiigigo mi sowa ini Jisis siir mhoiyar yamwo. Iriig.

*Jisis siya iikamim makakim simiir haiswoniskiiyin
(Lk 6:17-19)*

²³ Jisis siya nu Galili siirar yapyoki irkak. Mi siya iikam imiirin Juda simiir maeyauwa yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir yowimwarkaiyi mi siya yai win kirie kibiya saiirin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir warar mi boinmimauu. Mi siya iikamim mapai mapaigi niyyim simiirin warar mi haiswonimniskiiyam. ²⁴ Mi siir yaiya ina yinyokiiyiya nu Siria siirar. Mi sima simiir iikamim mapai mapaigi niyyim mi yu bibiyieki nii whwonkaiyim mi iikamim whaowa piigi nwo ikim mi iikamim iga inin ninsimsiriunakaeyamim siya simiir yinimniskiswo. ²⁵ Mi iikam whie komiyya nu Galiliyankin nitim mi omisisim nhirim maeyau Dekapolis hiranin simiir hiranki nit ikim mi om komii Jerusalemanki nit ikim mi om nhirim nu Judianki nit ikim mi ie Jodan siir kingiin hindanki mi it ikim sima ini siir mhoiyar yamim. Iriig.

5

Jisis siya mhiu kiu hir boinmimauugin iikamim maigimaigakakim simiir.

¹ Mi Jisis siya iikam whie komii simiir kigin siir mhoiya namim mi siya kimidiniya mhiu whirin siir hiriir iiyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwin mi kamim siir kigna miriyyim ina yitin siirim saika nidwowim. ² Sima hirar nidwowim mi Jisis siya simiirin hinina yowimwarkaiyu. Iriig.

Jisis siya inkamki maĩrgimaĩrgani siyũin siir boĩnkin.

(Lk 6:20-23)

³ Mi iikamim ha naingwowim sima Adi Komii siirimin maigakim mi maĩrgimaĩrga wadiewar nwowi. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar kigiraowi. ⁴ Mi iikamim ninouninki kaeyamim mi wadie nwowim mi wi maĩrgimaĩrga whisarii nwo rani, simiirin wi op Adi Komii siyar hauukwiyae haiginuwi. ⁵ Mi iikamim yai min nankisimsio boin karam nwowiyim mi simama naingwona karam nwowiyim, yim sima wadieya dwo mi ha maĩrgimaĩrga. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siyar hauuwi nuin. ⁶ Yipiki iikakim mhiigi naoni hiniin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin wadiewar dwo. Sima ha sibgu maĩrgimaĩrga. Dimusi rani, siya wi simiir whindiriraerari wi wadiewar nwowi mi wi siir mhoiayar nami. ⁷ Iikamim, iikam nħirmisi naingwobumbuwiyim sima wadiewar dwo mi ha maĩrgimaĩrga. Dimusi rani, Adi Komii siya wi simiirsiyar mi inkin aingwobumbuwi. ⁸ Mi iikamim mhi kwoinim rirmiya nwowiyim sima wadieya dwo mi sima ha maĩrgimaĩrga. Dimusi rani, sima wi Adi Komii saikar nwowi. ⁹ Mi kamim yai min ninii nansaowi siyũin siir minwokmaiyim iripa nongwomamair aeyam sima wadieya dwo mi ha maĩrgimaĩrga. Dimusi rani, mhoiia Adi Komii siya wa boini, sima kariir yinisimkim. ¹⁰ Mi iikamim Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyoknam hik saiirsi haii sima wadieya timi o mi ha maĩrgimaĩrga. Whisarii rani, iia Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya simiir wararga.

¹¹ Mi sima kimiirin ha kigii, kima ini kariir siyu iir napim mi ini kimiir tioim mi ini yai bibiyie kimiir kinaop itkaigaiyũim mi kimiirin wi sima niksisaei. Mi kima wadieya sibgu idwowi mi wa maĩrgimaĩrgaei. ¹² Mi biia sima profet inkamim simiirin hiriinanar mi tionanaekim. Kima iripar dingwomamair ae. Dimusi rani, mhoiia ti digworaekwo miyik miyikim ninomor kou hir nwokwokinim yim kimiirgim. Iriig.

Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini wa mi pae niuyan an ywowim

(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ Wim kima iikamim simiir whwonkam idan ini wa nan ywowim iikamim simiir whinkinsiisim. Mi wa siir hiiya saeya digiiyim mi wi panina swoki tiri siir hiiya saiir swoki haiyim? Niingaka. Tiki hiniin wain yio mi karamaekin. Mi sima siirin pi hindara kabitkaigi iski mi iga wi siirar ninkin okwowi.

¹⁴ Wim kima ini nu tiran pae niuyan an ywowim. Mi kima siyu miyik napiyin iikamim simiir nisiimauuwi kima om komiiyin mhu kugikiu nwowiyin siir hiriinan ywowim yio bi swoki kimirkaiigin. Niingaka. Iikamim arugi aruwanim sima wa kigi. ¹⁵ Inkamin yukid hangimuwiiyin, siya siirin twoni bi higrinu haiginikin. Niingaka. Siya siirin pi romiyasni ninankii mi iikamim ta omaka aiir nwowim, simiirin pi siyar niuya irkaki. ¹⁶ Mi iriipi hiriinan kimiir siyũin iikamim simiir whwonkam idan paenan timi iuya irkak. Mi sima siyu miyikin kima tiriyin siir kigii mi sima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir inig iir nwoki hainan prapasim. Iriig.

Adi Komii siir siyu komiiyin siir yaiga

17 Kima ha kipi naingwo kara Moses siir siyiu komiiyin mi profet kamim sim yai ikim, simiir kandiymdiyuwam nitkin. Nangaka. Kara simiir kandiyyuwam bi nitkin. Kara idwo simiir swoki inkin boinourwokaiyam nitkin. 18 Kara kimiirin yaimwovar boini, ti siyiu komiiyin Moses siirin mi profet simiir yaisisimim mi sowiir diminsisimim humamakiiuwim mi kiyiprimpriniuwim wi wara dig rani. Nangaka. Ninomor nu sowa wa digii mi ti Moses siir siyiu komiiyin siir siyupai siyupaiyim mi siir yaipai yaipaiyim, yim wa nimbini. 19 Mi inkam nwrki Moses siir siyiu komii siir diminsim whir ninikripi mi profet kamim simiir ikim mi siya ikam imiirin hiriinan siyiu iirar swoki owomwarkaiyiwi mi ti hiriinan inkamin siya wi inigak nwo rani. Nangaka. Iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin. Mi inkamin Moses siir siyiu komii siir siyiumwoki siyiumwowin mi profet kam ikim sowiir sibgu api mi ikam imiirin hiriinanar swoki owomwarkaiyiwi mi siya wi inig komiigaka nwowi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. 20 Mi hiriinankiniuwu kara kimiirin yaimwovar boinkii mi kimiir siyiu miyikin ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi simiir siyiu iirin haibur karamae nwowi, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin kima wi wara nwo rani. Iriig.

Kwoin haughauga whiyeni siyiugin

21 Kima bidi wakaeyim Adi Komii siir yayim, biya Moses siya win boingikim, saeya hiniina boinka, kira inkam kipi nisomao mi inkam nwirin inkam nwirni nisomaowi mi siya wi yaigak nwowi. 22 Mi kara yai kwira pi saiir warar ninkin boinki mi inkamin siir nomiiyauin io siir nwowi mi ti inkamin wi yaigak nwowi mi inkamin nwirin siir nomiiyau iir nigbumbuwi mi ti inkamin siya wi yaigak nwowi kaunselmi biyan kamim simakain. Mi inkamin hiniina boini kira hab whaowaekin mi ti inkamin siirin sima wi paeya nikropki. 23 Mi kira diminim Adi Komii kirmiir Wanin siir priihauuanim siir hiya saiir kingiin nini haigingigi mi kira ha naingwowarkaigi kiriir nomiiyauin siya kinaka iokakiniuwu, whisarii rani, diminin kirar tirkin siirin siya kiriirin io asi nwoKin. 24 Mi kira diminim kira priihauuam tirim Adi Komii siir, yim siir hiya saiir kingiina tikini haigingig. Mi kira ha tiki am, kiriir nomiiyauwin io kinaka nwowin siiram yai saika nini kisisop boiniuwam. Mi kira saika nini kisisop boingigi, iripa nongwomamair aeyam mi kira wi haini swoki am mi kiriir diminim kira priihauuwam tirim Adi Komii siir mi siirin haini tini hauuu.

25 Mi inkam nwirin kiriirin inkam komiiyin yai hidiyin yai saika boinam tiri, iya kowa siyiu hirar niki apamiya saiirin mi kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boinsasaugi iripa nongwomamair aeyamin. Ni wi ti inkamin si pi boinmauugiyuwis inkamin yai hidiyin si mi yio wi polismi in hauugi, sima nini hiugripkikikaigikim maeyauwa hiuyokiyokaiya mi biye mriiyya saiir. 26 Kara kiriirin yaimwovar boini mi kira ta kiriir hik saiir umar iir sansisau karamae nwowi mi ni kira omaka hiuyokiyokaiya mi biye mriiyya saiir hiranki wi aisiima niki haiburg rani. Nangaka. Iriig.

Nonkwonani siyiwin siir tirbuwi ikim

27 Kima bidiya iki wakaeyim yayim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyiuim sim, siya hiniina boinkikin, kira nonkwonani siyiwin siir

kipi tirbu. ²⁸ Mi kara kimiirin pi yai kwira saiir warar ninkin boinki. Inkamin siya nhwo ara kigikiigi wig iramin mi tiki hiriinan inkamin siir kwoinin yio nonkwonani siyuun siir bidi tirbuin. ²⁹ Mi kiriir inigan nhwonaan kiriirin siya nipiyaokininami siyiu biyie tiram mi kira siirin habitkiigi. Yio miyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi mi iriipi hiriinan yio miyiki miyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi. ³⁰ Mi kiriir ina iniga kiriirin saeya kiyapiyaokininami siyiu biyie tiram mi saiirin kaigrup itkaigi. Yio miyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi, iriipi hiriinan miyiki miyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi. Iriig.

Wigkam sopni siyugun
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ Biyya Moses siya hinina win boinkikin mi inkam nwirin siya siir wig aiir sopkiyam naingwowi mi siya saiir sopkiyamin yokwo witisim kwira win hauugi. ³² Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, inkamin siir wiga aiir sopkii mi siir wig saeya hii bi nanaemiminka. Ti inkamin siya tirbugikin ta wig aiirin iya saeya kam nwir nini onkwonaiuwa mi saeya hii asi nanaeka. Ti mhoiyan kam saeya swokini owuwun siya iriipi hiriinan sowawaiyin hii asi nanaeko, ti hiriinan siyuun yio biyyan kam ieyar tirbugikin. Iriig.

Adi Komii siya nimbini siyugun

³³ Mi yai nhirim biyya brougae Moses siya winim yokwoni Adi Komii siir hirankin, siya hinina boinkikin, iya kira Adi Komii siir inigin siir nikopaisisiri mi kira kipi nikopaisasae. ³⁴ Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima dimin nhirim nimbina tiriiyim mi mhoiyya kipi swoki ikopaisisir. Nningaka. Mi kima ninomor saiirin whisarii kipi nikopwaisisir. Whisarii rani, ninomora ya Adi Komii siir maeyauga. ³⁵ Mi kima dimin whiram nimbiniyim nu iirin whisarii kipi nikopwaisisir. Dimusi rani, nuin yio Adi Komii siir iga aiir nokwosiisika. Mi om komii Jerusalem iriipi hiriinan kipi mi tir. Dimusi rani, yio Inkam Komiiyin Adi Komii siya nu kigiraowiyin, yio siir om komiigin. ³⁶ Mi kira kiriir mwoin siir kipi dapboin ikopaisisir dimin whiram nimbiniyim. Nningaka. Dimusi rani, kira kiriir kana saiir kanmai whir tirim wi dig nwo rani, whisanan yhuwinan nwowamin. Nningaka. ³⁷ Iya kima iikamim simiirin dimin mini, kima hinina boin, ihi kara wa tiri, iyie? Kara wi tir tani. Ti siyiu hininin yio wadiekin mi kira yaeya yai kwir swoki boini ya saeya Setan siir yaiga. Iriig.

Yamdiyamdi tirni siyugun
(Lk 6:29-30)

³⁸ Kima bidi wakaeyim biyya Adi Komii siir yayiyim Moses siya hinina win boinkin, inkam nwirki kiriir nhwo iir mantibugii mi ni kira siir nhwoin yamdiyar ti swoki hopripugi. Mi inkam nwirki kiriir bigmiu iir ninouhai mi kira siir bigmiuwun wi yamdiyar ti swoki inouhai. ³⁹ Mi kara kimiirin yai kwira pi warar mi inkin boinkii, kima iikamim kamiir tirbumbuwiyim simiirin yamdi kipi swoki tirbu. Nningaka. Mi kamiir yaeka inkam nwirki tiokii mi kira yaeka yarmi kwira ha ti swoki inkipit okwoki, siya swoki inkin tiokiyam. ⁴⁰ Mi inkam nwirki kiriirin inkam komii yai hidiyin saika boini kiriir yuisa kou ana saiir haiyam mini mi kira siirin yuis prieya piu irkak aiirar nii irkakiya warar dinkin hauugi.

⁴¹ Mi inkam komii nwirki kiriir boini kingiin niimau siir digworaekwo imiir hainanim mi kira saika ha ti swoki hainis apnam arurig mi kira maigimaigra dwonam. ⁴² Mi inkam nwirki kiriiram srii dimin whir siir hauuam mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki kiriir waraurankin priihainami dimin whir mi siirin ha prii hauugi. Iriig.

Siyuin sau omomin siiram naingwowi ieya

(Lk 6:27-28,33-36)

⁴³ Kima bidiyar iki wakaeyim yaiya biya kam nhirim sima boinkiya saeya hinina boinka, kima kimiir nomiyauwim simiiram daingwo mi kima io kimiir sau omomin simiir dwo. ⁴⁴ Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima kimiir sau omomin siirsi daingwobuna mi iikamim kimiir turbumbu ninkin haiginiuwiyim kima Adi Komii siiramim simiiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwam. ⁴⁵ Mi kima ti hiriinan siyiuin siir tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir yinisim nwowi. Mi siya bieyin wi siir tirki, iikam biyie biyeyim mi iikam wadie wadie ikim simiir koua niuyaim. Mi siya nao pa mi tirkii, iikam biyie biyeyim mi iikam miyik miyik ikim simiiramim. Mi hiriinanin kima iikam whiekakim simiirim daingwokwonanaei. ⁴⁶ Mi kima iikam kimiiram naingwowyim simiiramar timi naingwo. Mi kima wi piki hinin diminin siir haii? Nningaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin whir hauu rani, yio ti hiriinanin dimin komii rani. Mi kam biyeyim omom omomi umir haiiyim yim iriipi hiriinanar mi tirikim kamim simiiram naingwowyim. Ti hiriinan diminin yio dimin komii rani. ⁴⁷ Mi kima kimiir nomiyauwim simiiraramar hinina boini, akamie mi kima wi dimin haii? Adi Komii siya wi dimin whir swoki hauu rani. Nningaka. Yio ti hiriinanin yio dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima hiriyyar mi tirikim, yio dimin komii rani. ⁴⁸ Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya saiiir hiriinan. Iriig.

6

Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginiuwi siyiu ikin

¹ Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mi miyik miyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida niisiimauim sima nwoki kigim. Nningaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Nningaka.

² Mi hiriinanki nuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bi simiir kipi nikropki kimiir bi namkwokinamin, ti kamim niksisaeyim simiir hiriinan mi iya sima diminim paeprikab iikamim simiir hauuwiyim iki siyiuim sima hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwowar boinki simiir diminin, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiyya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani. ³ Mi kira iikam paeprikabim simiir whinkinsiis haiginiuwi mi kima digworaekwowim wi iikam nhirim simiir whwonkam ida kipi hauu o iikam nhirim simiir kipi boinmauu. ⁴ Kira hindara haigiprakai hauu mi mhoiyya kiriir Adi Komiiyin siya kigi kira siyiu miyik tirin mi siya wi dimin miyik miyik imiirar mi hauugi miya kira miriyya saiiirsiyin. Iriig.

*Nhwo kwisboini siyugun
(Lk 11:2-4)*

⁵ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim, kira iki kamim niksisaeyim simiir hiriinan kipi tir, yim simiir kwoinim minaramar naingwowikim nhwo iki omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi iki siyu komiiyim sim siyumig siyumigim sim kwisboinamim iki ikkam simiir whwonkam ida mi sima simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwovar boinkii. Yim simiir diminim bidiyar haiyim biyyar. Mi Mhoiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir hauu rani. ⁶ Mi kima nhwo kwisboinam mini kimiir Adi Komii iirim, kira kiriir yapa maeyau krakra damwouu, pi inkamki kig karamae kimiir ywo mi mhoiya kimiir Adi Komiiyin inkamki kigmimin karamae nwowin mi ta maeyau krakra aiirin wi siya siyar kigi. Mi siya kiriirin wi siyu miyik iirar niisiimauwi.

⁷ Mi iya kira nhwo kwisboiniyim mi yai nhirim kiriir kwoinairgar kipi naingwo kiyaiyokiyokiyam, ikkam biyeyim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. Niingaka. Sima hinina naingwokim tiki yai prie prieiyim sima kwisboiniyim mi simiir uruwai siyaowaiyim simiirin pa wakaei. ⁸ Kima simiir siyu iir kipi nap. Whisarii rani mi iya kima siiram niki sriiboin karamaeyar niki owiyim mi kimiir Adi Komiiyin siya bidiyar yonkwokaiwinin, diminin kima hainguguin siirin. ⁹ Iya kima nhwo kwisboiniyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin: krima kiriiram kwis boini kiriir inigin siirin dimin whirki bi kibukin. ¹⁰ Iya kira digworaekwo whiekakim simiir kigirkakan aeya witsisau, mi krima nu tirin, wari ninomor kouanim Adi Komii siir paekwosimim sima mi wakaeyokna diriraerariyim simiir hiriinan mi wakaeyokna diriraeraram tiri. ¹¹ Kira panaowin krimiirin naeyim pi taka iya sair naeyirya whaugi. ¹² Kira krimiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprindiyumiigi, ikkamim krimiir tirbuim krima haiyoprindiyumigiyim simiir hiriinan. ¹³ Mi kira dimin biyeyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir kinankuwam mi kira krimiirin yu biyiem biyan inkam komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginu!

¹⁴ Wakae mi kima ikkamim dimin biyie kimiir turbumbu haiginuwim, simiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiigi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriirar mi tiri. ¹⁵ Mi kima ikkam nhirmi dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumiigi karamae nwowi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriirar mi tiri. Iriig.

Nae haiyani siyu iki.

¹⁶ Mi iya kima nae min haiyaeyim mi Adi Komii siirim kwisboiniyim, kimiir whwonkamim iki kamim niksisaeyim sim ninkikiyim, hiriinan kipi ninkikii. Simiir whwonkamim minam ninkikii iki ikkam nhirim sima nwoki boinim, yim nae haiyaekim mi simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwovar boinkii, yim sima simiir digworaekwowim bidi haiyim. ¹⁷ Mi iya kira nae min haiyaei mi kiriir whwonkamim sibgu whausok tatao mi kana ha timi sibgu hopsin. ¹⁸ Mi sima kiriirin wa ninokninkin tani kira mhiigi naowi. Niingaka. Kiriir Adi Komiiyin inkamki kig karamae nwowiyin, kiriirin wi sasar ninokninkini. Ti digworaekwowim kira nimprio diriraerim. Mi mhoiya siya wi siyu miyik iirar tiri kiriirin wa hauu kiyyuwi. Iriig.

*Siyyu digworaekwo miyyik hangiriyu haigini ikin Adi Komii siir hir
(Lk 12:33-34)*

¹⁹ Digworaekwo miyyik miyyikim kiramair kipi hangiriyu haigina ti nu iirin. Yio tiki nuin kikom tapin aii minim wi sima tirbumbugiyami. Mi kamim hii tauaeiyim pi omaka aiirar ninikirimtio ninopkainami ti digworaekwowim simiir haiyam. ²⁰ Mi kima nu tirin mi miyyik miyyikim ninomor kou hirin wi Adi Komii siyar hauuwi yio kikom tapin aii minki bi tirbuwikim mi haiyan kamim wi ninikirimtio ninopkainam tani digworaekwo tauaehaiyamin. Niingaka. ²¹ Mi maeyauwa kiriir dimin miyyik miyyikim sima nwowin mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin wi ti om iirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim simiiram kipi naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram daingwo iski. Iriig.

*Kwoin niuyani paeka
(Lk 11:34-36)*

²² Nhwowin yio piu saiir niuya haiginuwikin. Mi kiriir nhwowin wadieyar niki owi mi kiriir nhwowin digworaekwo whiekakim simiirin ina kigomok irkakim nhwowin yio piu irkaka saiirar niuya irkakikin, kwoinin yio nhwonakin mi kira sibgu aingowwi mi kira wadieyar nwowi. ²³ Mi kiriir nhwowin siya biyie nwowi mi ni wi hindara natisir whaowae iuwi. Mi kiriir kwoinin dimin biyeyam naingowwi mi siya wi nibwomambwo komiiyar namwouwi mi ti diminim kiriir waraur nwowim yim miyyiki miyyiki mi iuwi. Iriig.

*Kwoin whisairni siyiugin
(Lk 16:13; 12:22-31)*

²⁴ Mi inkamin biyan inkam nwiswo sowiir mi miyyik kwiso sowiirar sibgu mirii swowi mi siya wi kwira saiir sibgu mirii mi kwira wi digiumii haigingiki mi ta ii aiirarin siya umir mi aiiramar naingwo tibmii iski mi siya Adi Komii siir mi miyyiki saiirin wi panina sibgu mirii, ha? Niingaka. Iriig.

²⁵ Mi kara kimiir asi boinki mi kima kimiir kwoinbudin siirsi kipi naingwoyimiyok boin mi ha kipi boin, krima wi dimu dimin naei? Mi wi dimu dimin kwiyaei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok boin, krima wi dimu dimin mi haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin, ini nae siir haiburin mi kiriir pua ini yuis saiir haibura. Adi Komii siya tirkikin kiriir piu kwoinbudin mi kira siirar wakaeyokna iski mi ti diminim kira whaowaeyim wi siyar hauuwi. ²⁶ Kima ipiyin imiir kigninokninkinki, yim sima nae min bi ninkikin aeikim mi naeyim omakanau bi mi mirii haigilkim. Niingaka. Mi kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu aeyiski. Mi wim kima ini ipiyin simiir haiburim mi siya kimiirin wa sibgu kigiraowi. ²⁷ Mi kimiir nwrki ha naingowwi, siya biewi nhirim wi omwaiyar swoki hainis waiyayokiyoki, aniya? Niingaki niingakiinga. ²⁸ Mi kima yuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima kipim numir nwowiyim simiir kig, yim sima panin panina nambiyami. Yim sima minan mirii rani. Niingaka. Mi yim sima yuis min bi nonkwokwowikim. Niingaka. ²⁹ Mi kara kimiirin yaimwovar boinki, biya inkam komii Solomon siya piuaiyim siir piuaipai piuaipaiyim, ta kipa saiir hiriinan puai miyyik bi nwoka. Niingaka. ³⁰ Ta kowa saeya mi kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mipi miyyika nambiyami. Tapa ko kip

sowa wadieyar nwowi mi waka sowa waigi mi wi paeya sima nitkaigii. Mi wim kima ini ko kip sowiir haiburo. Mi Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi. Mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siirimin kirie nwo karamae dimusi nwowi, ha?

³¹ Mi hiriinanki niuwi kima hiniina kipi naingwoyimiyok boin, kima wi dimu dimin naei mi wi dimu mi haigiprakai sasaei pua kima hiriinan kipi naingwo. Niingaka. ³² Yo tiki hiriinan digworaekwowim simiiram in iki iikamim naingwo tibmii karamae nwoyiyim, sim nanaingwoyimiyok boinikim. Mi kima simiir hiriinan kipi naingwoyimiyok. Mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin, siya ina ninokninkinin ti digworaekwowim kima hainguguwim simiirin. ³³ Kimiir biyan kwoinin ta iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi siir siyu miyikieya minan siiram ti mirii. Mi mhoiyya siya ti digworaekwo nhirim wi kimiirarar swoki inkin hauu mimirki. ³⁴ Mi hiriinanki niuwi kima digworaekwowim waka nimbiamanin simiirsi kipi naingwoyimiyok. Mi igwir igwirin dimin hikak hikakim ha nimbiamikim. Mi tapan dimin hikak hikakim nimbiamiyim simiirarar hai, wakanin simiir wara kipi nankin hai. Ta iya sair digworaekwowim yim simiiramarar timi naingwo. Iriig.

7

Inkam nwirni kipi hid

(Lk 6:37-38,41-42)

¹ Kima inkam nwirni kipi hid wim wi Adi Komii siya mi hidisi. ² Mi ta hiriinan yaiya kima boin huriyiuwa iikam nhirimi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi hiriinanar mi boin huriyiuwi. Mi kima iikam imiirin hiriga mi hauuwi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan iirar swoki iyopkiyiuwi. ³ Mi kira paeka sima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwokaiya sair dimusi kigi mi kira wara paemir komiyya kiriir nhwo iirar nwowa sair bi naingwowaarkainakin, aniya? ⁴ Mi kira kiriir nomiyauwin siirin hinin dimusi mi priiboini, nomiyau, kara wara paeka kiriir nhwo iir nwowa sair haiyam tiri mi wara paemir komiyya kiriir nhwo iir kiikirinua ya dimuga, ha? ⁵ Kira niksisayaki waiwigin! Kira biyin wara paemir komiyya kiriir nhwo iir nripua sair tiki inikiilbwaeki. Mi mhoiyya kira wa nwoki kigomok inikrae haiyim kiriir nomiyauwin siir nhwo hir nwokaiya paeka sima sairin.

⁶ Kima dimin miyik miyikim Adi Komii siir in dimin whirki kimbu karamaeyim inkam biyeyim wrananin simiir kipi hauugi. Dimusi rani, mhoiyya kimiirin wi simar swoki kwaeniniyokna pii. Kimiir dimin miyik miyikim iikamim hunanin simiir kipi hauu. Dimusi rani, sima ti dimin imiirin bi naingwokim mi ti dimininin wi igani sima nankin okwonami. Iriig.

Inkamim nhwo kwisboinanaeyim simiir siyu ikin

(Lk 11:9-13)

⁷ Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siiram kwisboini diminam mi siya wa hauuwi kimiirin. Mi kima diminam hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano iir kaigakani mi Adi Komii siya wa haiwaokii. ⁸ Mi kara kimiirin yaimwowa boini, inkam in Adi Komii siiram kwisboiniyin sima pi dimina mi haii. Mi inkam in iki diminam mi hansiriyin yo siya siirin wa hauuwi mi inkamin ano kaigakanii mi Adi Komii siya siiram in wa

haiwaokii. ⁹ Mi kimiir inkam nwirin siir yinisimin siya siir ad iiramın nipuam boini mi adın siirin wi siya hauugi, aniya? Nningaka. ¹⁰ Mi yinisimin ad iiramın anasuum boini siir hauuam mi adın siirin wi mipug biye siir hauugi, aniya? Nningaka. Siya wi hiriinan tir tani. ¹¹ Mi kima ti iikam bibiyeyim, hi min tauaeiyim sima simiir yinisimim simiirin dimin miyik miyik imiirar mi hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyekak rani, yo siya wi hiriinan digworaekwo miyik miyik imiirar mi sibgu hauuwi iikamim siiram srii.

¹² Kara kimiirin yaimwovar boini, ti yayim simiir yaim-wokiyaimwowa biya Moses mi profet kamim sima winkiyim yokwoni sima. Siyu miyik diriraerar iikam nhirim simiirin kira naingwowyim sima diriraeraram kiriir saiir hiriinan. Iriig.

Ano kopsim mi ano komii

(Lk 13:24)

¹³ Kima ano sapisapın siirgi siirar dapınopkainam. Dimusi rani, anowin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yo prasae rani, bwaeya komiigin. Mi siyuin siir namiyin bimbuiwi rani mi iikam whiekakim wi siirar nami. ¹⁴ Mi anowin kwoınbudin omwai waiya yokiyokiyin siir hiriir namiyin yo kabigikabi rani. Mi iikamim ti siyuin siiram namiyin miinan miriınamikim. Mi siirin nwinwira iriraki hansiryiskaii. Iriig.

Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao

(Lk 6:43-44)

¹⁵ Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima kimaka wi yay iyop nini onii. Mi wim kima wa naingwowi sima inkam miyikim yaimwovar boinikim. Nningaka. Mi simiir kwoınim yim miyiki miyiki mi iuwi, ini wranan ywowin, kimiir niksisaeyam mi sima kimiir naingwo tibmii aiir warar mi tirbuwi. ¹⁶ Kima bidiya yinokninkinim simiir siyuin sima tiriyin. Mi ti pae sinin siya wi tab bud rani mi niowin iriipi hiriinan siya wi am mi bud rani. Nningaka. ¹⁷ Mi hiri hiriınankina pae miyik miyikim yimbi paenid miyik miyik imiirar mi budi mi pae bibiyeyim yimbi paenid biye biye imiirar mi budi. ¹⁸ Pae miyikin siya paenid biye bi budigin. Nningaka. Mi pae biyeyin yo paenid miyik bi swoki budigin. Nningaka. ¹⁹ Mi paeyim nae miyik bud karamae nwowiyim yim wi paeya sima niyitkaigaii. ²⁰ Mi kima wa ninokninkini profet niksisaeyim simiir siyuin sima tiriyin.

Kara kiriir bi ninokninkin

(Lk 13:25-27)

²¹ Mi kima hinina daingwo iikam whiekakim sima kariirin hinina dapikiuwi, kariir Biyan Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani. Nningaka. Sima wi nhirkimaka nami iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ninomor koua hiriirin. Mi inkamın kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoın iirar sibgu api mi siya wi siir kigriraowi. ²² Mi taka ii komiia Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidi, wi kariirar dapboın wini, Biyan Inkam Komii, Biyan Inkam Komii, nam krıma kiriir inig iir miriigim! Adi Komii siir yayia iikam simiir. Mi iki uridyiu biye biyeyim simiirin krıma kiriir inig iirar haiswonimniskigim! Mi krıma dimin kirie komii komiıyım kiriir inig iirin kasakasa bi tirkim! ²³ Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hinina

boinmauu wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Nningaka. Kima siyu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Iriig.

Omaka isair miriini siyugin

(Lk 6:47-49)

²⁴ Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miyikakin, yio ini inkamin omaka siya idwo miriyyin ini siir hiriinan ywowin. ²⁵ Mi ta iya opud nao owie komiyyin ha nitin ta omaka aiir namitiunii mi saeya bi nakainamka. Nningaka. Dimusi rani, ta omaka ini siya kirie kirieyim nu aowa nwoyaiyim simakar yauni owiuwim.

²⁶ Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwoiyin, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau miriyyin ini siir hiriinan ywowin. ²⁷ Mi iya opud nao komiigi nitiyim mi owie komiyyin ha mi itin mi digworaekwo hiriinanin ta omaka aiir namitiuniyim mi saeya ina yakainama. Ihi, saeya ina yakai imik iuguskiya.

Jisis siir kirie komii aeya

²⁸ Jisis siya ti diminin siirin ha boin digiyin mi iikam whie komiyya ini hindara yanaakiyim ti yai hiriinanin siya boinmimauuwim simiirsiiyin. ²⁹ Dimusi rani, siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan bi boinmimauugin. Nningaka. Siya simiirin inkamin inigakin siir hiriinan boinmimauugin. Iriig.

8

Jisis siya inkamin paowai minkim pisikomkopouwin siir haiswoniskiugin

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

¹ Mi Jisis siya mhuu hiranki niunaiiniyim mi iikam whie komiyya ini siir mhoiyyar sidkaenamim. ² Mi inkam nwirin paowai minki pisikomkopouwin ha nitin siiram mi siya ogmwo ini siir whwonkam idair ini akaihiuniyin. Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariirsi naingwobumbuwi mi kira kariirin pa haiswoniskiigi. ³ Jisis siir ina siir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi, kira wadiyar dwoki! Mi paowai minim siir pisikomkopouwin ha digiyim mi biri kimiminkikin siya ini wadiyar ywokiyin. ⁴ Mi Jisis siya siir boinki, kira sibgu wakae! Kira wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Nningaki, nningaka. Mi kira kiriir piua pris inkamim simiir tini isiimauuu. Mi kira wi naemin dinkin imiyyaeki, biya Moses siya boina sair hiriinan. Mi iikamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Iriig.

Jisis siya sauan kamim simiir biyan inkamin siir miyan inkam iir haiswoniskikin

(Lk 7:1-10)

⁵ Mi mhoiyya Jisis siya om Kapaneam hiriir napninopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yaii niniyim simiir biyan inkamin ha nitin mi siya siirin hinina yasrini, ⁶ Biyan Inkam Komii, kariir miyan inkamin siya makakin, ini omaka hiran whwonkaiyin. Mi siir iga in minim bidi yaowiguskiiyim mi siir piua kimpipisu prasae kin tani. ⁷ Mi Jisis siya siirin hinina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiyyiwi mi siya pi wadiyar nwokii. ⁸ Mi kamim yaii niniyim simiir biyan inkam ieya boin, Biyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani.

Kira hinda yaiyarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadieyar nwoki okiyim. ⁹ Mi an kara iriipi hiriinan ini iki kam nhirim inigakim kariir kigiraowiyim, ini simiir aowa mi owin. Mi karaki karar kigiraowiyim, kamim yaii niniyim simakisimaigim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hiniina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miyan inkam iir boinkiyim, kira ta mi aiir ti mirii mi siya pa diriraerarii. Kara bidi yinokninkinin kira pi yaiyara boinki, kariir miyan inkamin pi wadieyar nwoki.

¹⁰ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hendarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoyiyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiiya saiir hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Nningaki, nningaka. ¹¹ Kara kimiirin yamwower boinkii, iikam ombud komiiyin bieki nityin mi bieki nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebrahim Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. ¹² Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyoninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikriropkii, maeyau imirima saiirim. Mi ta maeyauwa sima kauu prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyakaeyami. ¹³ Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yaii nini kamim simiir biyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowim, wi ta kirir naingwo tibmiiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yaiya saiir mhoyiya biri kimiminkikin, ta ii aiirarin, siir mi mirii inkamin ini wadieyar ywokiyin. Iriig.

Jisis siya Pita siir niu aiir haiswoniskikin

(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴ Mi mhoyiya Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir niua hai hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kaniya saeya niiga. ¹⁵ Mi siya saiir ina aiirarar nini onkwokiyin mi ta ma piu huuwa kaniya saiir nwowa ina digiya. Mi saeya ha ninsiin idwowa, ini siir nae imiirar swoki kwinsiin diriraerara. Iriig.

¹⁶ Mi mhoyiya naiowaka sima, simiir iikamim uridyiu biyieki nitkiiyim, ina yitim Jisis siiram. Mi siya iikamim uridyugi nitkiiyim simiirin hinda yaiyarar boinkiyin mi ti iikamim ini wadieyar ywokiyim. Mi siya iikamim maki niyim simiirin warar yinkin haiswonimniskigi. ¹⁷ Mi siya ha boin digiyin mi yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya profet Aisaiani, saiir swoki boinourwokaigikin. Siya hiniina boinkin, siya bidi haiyoprindiyumiigiyim krimiir ma biyie biyeyim mi krima miyik asi nwowi. Iriig.

Siyuun Jisis siir mhoyiya nami ikin

(Lk 9:57-62)

¹⁸ Jisis siya iikam whie komiia simiir kigin, siir nakaeyokainiyim mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, nimbii hinda whaighid mirmiiya ninidnaidami. ¹⁹ Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin ha nitin mi kimidina siya yaboini siirin, hae! Ti nowomwarkaiyuan inkamin kara iki omom omomim kira namim tiriiyim kara kinaka warar kainanaowamar tiri. ²⁰ Mi Jisis siya siir boinki, ini wakaeyin, niimaan wra biyeyim, yim nu tirin nokakargim. Mi ipiyinim iriipi hiriinan, omakakai. Mi Yaowae Adin nimomor kouanki nitin, yio piu kikinsiisan

maeyau karamaeyaig'in. Nningaki, nningaka. ²¹ Mi siir kigna mirii inkam nwirin siya boin, Biiyan Inkam Komii, kara biiyin kariir ad iir nini haingikaigiki. Mi kara pi kiriir mhoiia niti. ²² Jisis siya ina yowarkii boinin. Nningaka. Kira kanaka tariinanar kwit! War'i inkam wirin, yio inkamim naingwo tibmii karamaeyim inkam wirinanim yim sima, simar ti swoki haingikai. Iriig.

Opud komiia Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Jisis siya ha boin digiyin mi siya i aiir nani kwiriyin mi siir kigna miriyyim kamim, yim ini warar mani kwiriyim. ²⁴ Mi sima ina yinidnaidamim yarmiiya mi opud whoimwani rani, whii hir hugnat-mairiba. Mi hinina pariiparii i aiir niswitnatkaiyim. Mi siya ini inau hirar whwonkai taowin. ²⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim, ha namim, ina yami indguwim siir. Mi sima boin, Biiyan Inkam Komii, kira krimiirsi daingwoyimyok mi krimiir whindiriraerarki, krma pa nokwomwainainami. ²⁶ Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki, kima dimusi nididi, ha? War'i kimiiir naingwo tibmiiya saeya komiigi mi iuwi! Mi siya ha boindigiyin ina yinsiin idwokaigiyin mi kimidina io opud hinin sowiir ywoki. Mi biri kimiminkika opuda ina yinkisanakiya mi opa ini mokmokwaiya ywomaimiigiya. ²⁷ Mi siya hariinan tirkiyin sima ini hindara yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin amboinkiyim, siya ti inkamim dimu naekisae. Opud hinino ini siir yayiar mi wakaeyoknakiyo, ha? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigigo inkam nwiso uridyugi nitkiyo
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Mi Jisis siya whigbid mirmii kwira saiir hiriir ha nimbiamin, Gadarani nu siir mi inkam nwiso uridyu biyeki nitkiyo ina yitwo siiram. Mi ti inkam nwiso sowa maeyauwa inkam haingikaiiya saiir hiranki nitko. Mi inkam nwiso, sowa uridyu biyenan bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyu iir panansi yapsi, sowa tiowisi sima hariinansi nididgim. ²⁹ Mi sowa ina kauwok boinamnankiyo, ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iiya digana ina niki owa kira maeyau biyeya saiir nikropkiyana krimiir tirkumbuamin. ³⁰ Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo aekin. ³¹ Mi ti uridyu isid komiyyin ha nhinkii kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira krimiir nhinkiropkii mi kira krimiirin war'i hu isid komiyyin siirim dikropki. ³² Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima damki! Mi ti uridyu biyeyim sowiir ha haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii siiram. Mi ti hu isid komiyyin ha niwitamim, ini siiyieno whirin siirarar iwit iugugusamim. Mi sima ini mhuno whii kwira saiir kwiyae haingrimkrikiu aokaonamim.

³³ Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina yidamkiyim. Mi sima om komiia hiriir ha niwit nimbimbiamim mi ina ini boinmimauuwim dimin sima kignaniyim simiirin. Sima diminin inkam nwiso, uridyu biyeki nitkiyo, sowiir nimbiamin, siir warar ini boinmimauuwu. ³⁴ Mi saiir mhoiia iikam whiekakim ti om komiyyin siir hiranim ina yitim Jisis siir kigam mi sima ina yididim. Mi ina nhinkiropkiiyim siirin, nu maeyau kwira namim. Iriig.

9

*Inkamın iga ĩn nınsımsırıuwın Jısis sıya haiswonıskııgın
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)*

¹ Mı Jısis sıya ıgopsım ıra saır nanı kwırııyın mı ına swokı iyıkıdamın whııgbıd mırmııya hırıır. Mı sıya ını sıır omkı om ıırar swokı amın. ² Mı sıma sımıır inkam nwrın kımınkı naonınsımsırıuwın ına hainanıyın, Jısis sııram. Mı sıya ını hıı aıırar whınanıyın. Mı sıya sımıırın hırıınan kıgıyın, sıma sııram naıngwo tıbmıı, sıya sıır haiswonıskııyım mı sıya tı inkamın kımınkın naonınsımsırıuwın sıır boınkı. Nomiıyau, kırıır kwonın kırıe tı okı. Kırıır dımın bıyıeyım kara bıdı haiyoprımdıyımııgıyım. ³ Mı mhıııya kamım sıyıu komıı nınoknınkııyım sıma sımar yımbın amboın. Mı tarı tı inkamın sıya nıgbumbuı. Mı sıır ıgsop aıır nokwokırınam mıı. ⁴ Mı Jısis sıya sımıır kwonın ıır bıdı yınoknınkııyın mı sıya ına boınkıyın, kıma warı kwon bıyıe hınının kımıır kwonau dımusı nıwokıı, ha? ⁵ Pakı hının yai akı kırıır kırıe komııya saır nıııımaııı? Kara ha boını, kırıır dımın bıyıeyım kara bıdı haiyoprımdıyımııgıyım, anıya? Mı kara ha boını kıra ha dınsıın aprırırkı, saeya, anıya? ⁶ Ta saeyar nıııımaıııgıyım mı ankara ha naıngowı kıma dınoknınkın. Kara Yaowae Adın nınomor kouankın nıtın sıya tı nu ııırın ınıg kırıe kakargın mı sıya wı dıgar mı owı dımın bıyıe bıyıeyım sımıır mı haiyoprımdıyımııyım. Mı sıya tı inkamın ıga ĩn nınsımsırıuwın sıır ası boınkıın. Kıra dınsııngı mıpı kırıır hıı aıırar dınsıın hainam mıpa damıgısam kırıır omaka hırııyar. ⁷ Mı sıya ha nınsııngıyın mı ını sıır omakar yamıgısamın. ⁸ Mı ııkamım sıma tı dımın hırıınanın sıır kıgıyın sıma ını nıdıdkakar yokıyım mı sıma ını Adı Komıı sıır ınıg ııırar hainankıyım. Dımusı ranı, Adı Komıı sıya hauugın ta hırıınan kırıeya Jısis sıırın tı inkamın sıır haiswonıskııyın. fııg.

*Jısis sıya Matyu sııram nıkıunakın sıır mhıııya namım
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)*

⁹ Mı Jısis sıya ta maeyauwa saır haıburgıkın mı ha napnamın mı sıya youapkıgam kırıırın kara omom omomı umır nıdwokıı haiıya omaka saır nıdwokıı tı inkamın Matyu karargın. Mı Jısis sıya kırıır boınkı, kıra kırıır mhıııyar wıt. Mı kara ha nınsııngıyın mı kırıır dıgworaekwowım ını hııar ıyopnııugıyım. Mı kara ını Jısis sıır mhıııyar yamın.

¹⁰ Mı saır mhıııya Jısis sıya omaka hır nıdwokıı aeyın mı kam nıhırım omom omomı umır haiıyım mı kam bıbıyıeyım dımın bıyıe bıyıe tırkıyımı ııkım sıma ha nıtım, Jısis sıya mı sıır kıgna mırıı ııkım kamım ını sımakar ını ıdwo aenıyım. ¹¹ Mı Farısı kamım sıma tı hırıınan sıyıu ıır kıgım mı sıma kımadıniya Jısis sıır kıgnamrııyım kamım sımıır boın, warı inkamın kımıır nowomwarkayııuwıyın, sıya warı kamım omom omomı umır haiıyım mı inkam bıyıe ııkım sımaka dımusı nıdwokıı aei, ha? ¹² Mı Jısis sıya hırıınan wakaeyın mı sıya ına yowarkıı boının, ııkamım ıkı mamın karamaeyım yım sıma inkamın paowai mıın wıdıyın sıırım bı namıkım. Nııngaka. Sııramın ııkamım mamınkı nııyım sıma sımar namıkım. ¹³ Kıma ha dam yayım kara boınım sımıır tıkııı aıngwonakı Yokwo Komıı saır nıwowım, ta yayıa Adı Komıı sıya hınına boınkın, kara wrıııı mıın nınkın ımııııııııı pı borııııııııı. Nııngaka. Kara ha naıngowı, kıma ıkı ııkam nıhırım sımııııı dııngwobumbu. Kara ıkı ııkamım ha naıngowım krıma ııkam mııyık mııyıkım sımııııı bı nıtın,

simiir nikiunaim. Niingaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam biyie biyiekim simiir nikiunam nitkin. Iriig.

*Siyu win mi siyu biyie sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)*

¹⁴ Mi taka iya Jon siir kigna miriyyim kamim sima ha nitim mi Jisis siir ya srini mi Farisi kam ikim mi krima, nim krima nae mina mi haiyaei mipi mhurima mi owi nhwo kwisboinam mi wara kiriir kigna miriyyim kamim yim sima hiriinan tir karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika?

¹⁵ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win nonkwonaei mi siya siir nomiiyau imakar nwowi mi ta iya maigimaigani iiga, iyie? Hikak nwoni iiga. Mi nae minim pa haiyakii, aniya? Niingaka. Mi mhoiyya ti inkamin wig nokwonain, inkam nhirkim ini ikiunakii, siir nomiiyauim, simiir hirankar mi taka iya kima wi hikak saiir dwo mi nae minim saiir haiyakii.

¹⁶ Inkam nwirki yuis win mirmiyya yuis kaba saiir no iir bi swoki itkin pankin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis kaba saiir no iir mi ta yuis kaba wi saeya swoki mimbimbiraraokii. Mi nowin wi komiiyar nasae owiguskii. ¹⁷ Inkam nwirki wain wini opa meme kab isa saiir bi naokaigin. Mi siya hiriinan tiri ta op wain wina saeya niwit iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nimbiriyamkii. Mi wainin wi nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi warar ninkin iguskii. Mi yim sima wain wini opa pi meme is win aiirar naokaii. Mi sowa pi wadieyar naokaii. Mi sowa pi wadieyar ninan oswowi. Iriig.

*Biiyan inkam nwirin siir yinisim yinugiyina mi wiga siir yuis aiir nonkwokiyaka sowirin Jisis siya haiswoniskiigiko
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)*

¹⁸ Mi Jisis siya yai hirar niki boinmimauuwim simiir mi Juda simiir biiyan inkam nwirin ha nitin mi siya ogmwo ini Jisis siir whwonkam idair ini hiiuboiniyin. Mi siya siirin hinina boin, kariir yinisim yinugiyina saeya tariinanar kwaonamka. Kira wit mi kiriir ina saiir wini onkwoni mi pi omwaiyar swoki waiyaim. ¹⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiyyar yamin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini saikar yinkin amim.

²⁰ Mi wig ira hir nwoka ya nhieki mi apidwodwomaimiiga biewiyim iur whis. Mi ta wiga saeya kimidiniya Jisis siir yuis mwis aiir yaka apiyokna onkwoki. ²¹ Mi saiir kwoinararin saeya hinina naingwoka mi kara pi siir yuis aiirar nonkwokii mi ta nhieya pa ninkipraenakii. ²² Mi Jisis siya ha haiyug okwokaokiyin mi ina boinkiyin yinisim yinugiyin kiriir kwoinin hiiisima ti oki. Kira kariiram naingwo tibmiiga mi kiriirin wadie saeyar swoki okika. Mi biri kimiminkika ta ii aiirarin ta wiga ini wadieyar ywokiya.

²³ Mi Jisis siya napnamin mi Juda simiir biiyan inkamin siir omaka aiir nimbiamin mi siyar kigam kamim tidiyu kuuwi. Mi iikamim yaiya hinin ninkinu rani, hapi anaupaekinuwi ta yinisim aiiram nouwi.

²⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima damki! Ta yinisim yinugiyina bi naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. Iya iikamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima yaibu siirin hainingin bu. ²⁵ Mi sima iikam imiirin ha nhinikriropkiyyim mi Jisis siya ha napninopkainamin, maeyauwa yinisim yinugiyin aeya whwonkaiya saiir mi siya ha nini onkwo iuwim

saiir hina aiir mi saeya ina yinsiin idwokiya. ²⁶ Mi ta yaiya hinda tinda ina yinyokwiigiya. Iriig.

Inkam nhwokwisaie nwiso mi waeyai ikin, simiirin Jisis siya haiswoniskiiigim

²⁷ Mi Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yapnamin. Mi iya siya niki apamin, inkam nhwokwisaie nwiso siir mhoyiyar napnamo, sowa siiram, hiniina kauwok boinam, ti Davidni isidin siir yinisimin, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna. ²⁸ Mi Jisis siya omaka ha napninpokainamin mi ti inkam nhwokwisaie nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriwinin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hiniina yowarkii boin. Ihi, Biyan Inkam Komii. ²⁹ Mi siir hina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiigo mi kowa wi wadie asi nwowi. ³⁰ Mi sowiir nhwonao ini biimiyar kinkiyo. Mi Jisis siya sowiirin hiniina yowarkii boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iirin wi inkam nwirni kipi boinmauu. Wi sima pi ninokninkinisi. ³¹ Mi sowa idowiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiririramin hinda tinda.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya haiswoniskiiigikin

³² Mi sowiir mhoyiyarin inkam waeyaimikrim nwirin uridyugu nitkiyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim. ³³ Mi ti uridyu biyeyin ti inkamin siir nitkiyin, siirin kimidiniya Jisis siya yiniskiiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boinaikiyin. Mi iikam ombud komiyyin ha nanaakiyim mi sima ina boinim, biya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka. ³⁴ Mi Farisi kamim sima boin, wari kirieya uridyu biye siya ninimniskiiya ya uridyu biyeyim simiir biyanin siir kirie aeya. Iriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoyimyokin

³⁵ Mi ti simiir mhoyiya Jisis siya om komii komiyyim mi omisisimim, simiirar yapyokii irkak. Mi siya iikam imiirin, simiir omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hirar yowomwarkaiyu. Siya simiirin yai win kibiya, iya Adi Komii siya digworaekwowim simiir kigirkakana saiir nowomwarkaiyugin. Mi siya iikamim mapai mapai niyyim mi iga in nansimsriuwim, simiir warar yinkin inimniskiiyam. ³⁶ Mi siya iikam isid komiyyin siir kigin mi siir kwoinin simiirsiyin naingwoyimyok pranae bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinim bidi whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsibim inkamki kigirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ³⁷ Mi siya kimidiniya siir kigna miriyyim kamim simiir boinki, ti iikamim sima ini numiran sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi miyan inkam homgak karamkim simiir ningugu haiyim. ³⁸ Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sima siirim nwoki amim. Iriig.

10

Aposel kam iuur kwiso simiir inigima
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Mi Jisis siya siir kigna miriyyim kam iuur nwiso simiiram yikiuna mi sima iripa ha nwowim mi siya simiirin kirieya uridyu bibiyeyim sim

nɪnɪmnskiiya mi mapai mapai minim sim mi haiswonɪmnskiiya ina hauugiya simiir. ² Aposel kam iur kwiso simiir inigim hinɪn hinɪngim. Biigi biyanɪn Saimonkin mi siir inig whirin, Pitakin mi siir nomousimɪn Andrugin mi Jems Sebedini yinisimɪn mi siir nomousim ɪeya, Jon ³ mi Pilip Batolomiyu mi Tomas mi Matyu mi kara, inkamɪn omom omomi umir haiiyin mi Jamisin Alfiasni yinisim ikin mi Tadias ⁴ mi Saimonɪn biya ta yaiya saiir boinmamaugɪn nu whiran inkam komiiyɪm kɪmiir kipi kigrirao. Judas Iskariot, inkamɪn wir Jisis siir napwouwɪn, siir sau omomɪn siir. Iriig.

*Jisis siya aposel kam iur nwisɔ mi simiir hauugin
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)*

⁵ Jisis siya ti kam iur nwisɔ simiir nikropkiyɪm mi siya simiirin hinɪna boinki, kima wi iki Juda iikam tani simiir nu maeyau imiir kipi nam. Mi kima wi Sameria simiir om komii komii imiir kipi nam. Nɪngaka! ⁶ Kima wi iki Isrel simiir iikamɪm simiirgi simiiramar dam! Sɪma ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyɪm sɪma sɪma priiyap whaowaekaeyamiyɪm ini simiir hiriinan ywowim. ⁷ Kima nami mi kima wi hinɪna dowomwarkaiyuwam simiirin, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kingiɪn bidi yinyaniya. ⁸ Kima iki makak makak iikamɪm simiir dinɪmnskiiyam mi iikamɪm naokaowim, simiir warar hidnɪnsiin idwomam mi iikamɪm paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonɪmnskiiyam. Mi uridyɪu bibiyeyim simiir warar dinɪmnskiiyam. Ta kirɪeya whisarii kara hauuwa mi kima iikamɪm simiirin nɪnga nɪnga priidiriraerar haiginu. Mi kima wi umir kipi swoki hai saiirsiiyɪn. ⁹ Mi kima umirɪm nɪbnau kipi haiginam. Nɪngaka. ¹⁰ Mi iya kima napnami mi naeyim wi nɪbnau kipi haiginam. Kima yaeya yuis kipi hainam! Nɪgaka, nɪngar dam! Kima iikamɪm simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauwi.

¹¹ Mi kima om komii mi omisim whir napnɪnopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miyik miyik imiirin, kimiirin wi sɪma kigriraowi mi kima ti hiriinan kamɪm simakar dwokripkai. Mi ti om iirin wi simiir hirankar nhɪnam. ¹² Mi kima omaka ira nami mi kima omakin iikamɪm simiirin hinɪna boin kimiir mhi kwonim hiinsɪma dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi. ¹³ Mi ta omaka saiir hiran iikamɪm sɪma kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiirar whindiriraerari. Sɪma kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miyika wa swoki iti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Nɪngaka. ¹⁴ Mi inkam nwirki kimiir nikunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusɪnim kimiir igaim kima niiyim simiir nwowim, yim hirar dikrimkrinkiigig simiir niisiimauwam Adi Komii siya hikakin. ¹⁵ Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iya ti iikamɪm ti om komii siirɪm kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hauwi rani. Nɪngaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. Iriig.

*Dimɪn biyie whiekakim wi mhoiɪya nɪmbiyami
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)*

¹⁶ Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikriropkii, iki niimauan wra biyeyim simiir hindaim. Mi wra biyeyim sɪma wi kimiir naeyamar mi

naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisuim kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyuim iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo. ¹⁷ Kima iki iikam biyeyim simiirsi ha timi mintarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni. ¹⁸ Mi wi sima nikiunami kimiirin inkam komiitim omom omom nhirim sim kigriraowiyim simiiram. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiitim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boinmimauugim. ¹⁹ Mi iya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nikiunami. Mi kima wi hinina kipi naingwoyimi yok idid boin. Krima yai minim wi panin panina boini? Nningaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yaiyim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginiugi. ²⁰ Mi ti yaiyim wi kimar boin tani. Nningaka. Kimiir Adi Komiiyin siir naeyiun kimiirin wi siyar hiurworwokai boinkii.

²¹ Mi yaowaeyin wi siir nomousim iirar kinmauuwi mi siirin wi sima nisomaowi. Mi adin wi iriipi hiriinana mi kinmauuwi siir yinisim iirin kam nhirim sima nisomaowim. Mi yinisimim yim wi simiir yopii ad imiirar mi kinmauuwi mi kam nhirim sima mi isomsom aokaokiyim. ²² Mi iikam whiekakim wi kwoin biyie kimiiram naingwowi. Dimusi rani, wim kima kariirgim mi inkamim kariir mi aiirar niki mairiikripkaii. Mi saiir haiburgig karamae nwowi mi dimin taeminim kimiir nibiyami mi mhoiia kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi siyakar nwoyokiyokiikaiyami, iinokiinokin. ²³ Mi iya iikam biyeyim om whiranim sima hik kimiir hauuwi mi wim kima om whira timi idamki. Mi iya iikam biyeyim ti omin siir hiranim, sima hik kimiir hauuwii mi kima ha timi idamki om whira. Kara kimiirin yai mwowar boinkii, kima kimiir miyim wi niki digi rani, Isrel simiir om imiirin. Nningaka. Wi hiriirar kigwini. Iya kara Yaowae Adin ninomor kauanki nitin siya nitana saiirin.

²⁴ Yinisimin siya inkamim siir nisiisiimauuwiyin siir bi haiburikin. Mi miyan inkamim siya siir biyan inkamim siir bi taouugaeikin. Nningaka. ²⁵ Mi yinisimin siya siir nisiisiimauuwiyin inkamim siir hiriinanar timi maigimaiga. Mi iriipi hiriinan mi mrii inkamim siya siir biyan inkamim siir hiriinanar timi maigimaiga. Mi sima kariirin ti hiriinan inig biyie iir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iirar mi dapi, Bielsebul. Iriig.

*Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski
(Lk 12:2-7)*

²⁶ Mi kima ti iikam biyeyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiia wi idowiyar nwokii. Mi nimprio yaiyim mhoiia iikam whiekakim wi simar wakaie mi ta yaiya wa haigiririrami. ²⁷ Mi yaiyim niyim niyim kara boinim tariinanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiia kima simiirin wi idowiya boinmimauuwi. Mi sima wa wakaie. Mi yaiyim, winara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tamii okwo boinmimauugi hinda tinda. ²⁸ Mi kima iki iikamim piu aiirara nisomaowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobumbuninkin tani. Nningaka. Mi kima Adi Komii kimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi

karamaeya saeya nwowa, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoninwomwairninkini. ²⁹ Mi kima iikamim ipiyin yinisisim iso umir kwiruwa, sima pi sairarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya nikii isomaowi. Adi Komii siya kwoinkakaingin siirin, siya ina ninokninkinin. ³⁰ Mi wara kimiir kanmaiym yim Adi Komii siya bidi mwan digim. Siya ina ninokninkinin simiirin. Mi dimin sisimim simiirin ini warar mi inokninkinin. ³¹ Mi kima wi hiriinanin simiirsi kipi nidid. Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinasi kigriraowi. Iriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuwi siyu ieya
(Lk 12:8-9)

³² Mi inkamin kariir inigin iki iikam nhirim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara wi hiriayar mi tiri simiir inigim wi kara mi boinmimauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam ida. ³³ Mi iikamim kariirin digiumii haimriyuwi iki iikam nhirim simiir whwonkam idain. Mi an kara simiirin wi hiriayar mi tiri, kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain. Iriig.

Jisis siya iikam imiir ninikibirin nitkin
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Kimiir kwoinim ha naingwokim kara ti yai digworaekwowim iikam simiirin nu tiranim simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima nongwomamaer aeyam, ha? Nningaka. Mi ta kara nit aiirsiyin isidin wi whisa ninkibirnaei. ³⁵ Kara wi io ninwo anwowi siyuin siirim niti. Mi yinisisim yinkamiyinin yio wi io siir ad iirar swoki kwowi. Mi yinisisim yinugiyina ya wi io sair yopii airar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi io sair giwai airar swoki kwowi. ³⁶ Mi omaka iruwan iikamim, wi io sima sima swoki inwo anwowi.

³⁷ Mi iikamim simiir biyan kwoinin yopii ad mi yinisisim simiiraramar naingwowi mi sima kariiram naingwo karamae nwowi mi sima wi kariir yai aair wakaeyokna wao rani. Mi sima wi kariir mai kigna miriyan nwo rani. Nningaka. ³⁸ Yipiki iikamkim kariirim nwokwokin karamae nwowim mi kariir mhoyiya nit karamae nwowim mi sima paeyin hiiniya nriioninkinin siir nao karamae nwowi o siir naoka windi sima kariir mhoyiya nit karamae nwowi mi sima wi kariir mai kigna miriyan iikam nwo rani. Nningaka. ³⁹ Mi iikamim sima simiir piu aiirsiyar haiyidid naingwoyimiyoknaeyim ti hiriinan iikamim sima wi Adi Komii saika nwo rani. Nningaka, nningaka. Yipiki iikamki inkamki nisomaowi simiirin dimusi rani, sima kariir yai aair wakaeyoknakim. Mhoyiya sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

Inkamim mai miyik mirii mhoyiya siirin dimin miyikin wi Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

⁴⁰ Mi inkamin kiriir sibgu kigriraowi, yio siya kariir warar mi kigriraowi. Mi inkamin kariir kigriraowi mi yio siya Adi Komiiyin kariir nikropkiyin siir warar mi inkim kigriraowi. ⁴¹ Mi inkamin profet inkamin siir whandiraerari. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin siya profet inkamkin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyik siirin. Mi ti profet inkam iir warar. Yipiki inkamki, inkam miyikin Adi Komii siir yai aair wakaeyoknaeyim. Dimusi rani, siya inkam miyikin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin siir mi ti inkam miyikin siir

warar. ⁴² Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriyyim kamim inig karamaeyim simiirin dimin sim whira whindiriraerar haiginuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miyyik aiir wakaeyoknaeikim. Mhoiyya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyyikin. Iriig.

11

Jon siya siir mai kigna miriyyim kam nhirim Jisis siiram yikropki (Lk 7:18-35)

¹ Jisis siya ti miini yayim siir kigna miriyyim kam iur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiyya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.

² Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa huyokyokaiya mai biye miriyya saiir hirar niki owin mi siyar wakaewin mai whiekakim Kraisk inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya miriyyim. Mi Jon siir mai kigna mirii kam nhirim Jisis siiram hiriinansi nikropkikin. ³ Mi sima ha napnambiyamim Jisis siir hiriir sima siir srigi mi kira tari ti inkamin nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokin, aniya? ⁴ Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boin, kima Jon siir boiniu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir. ⁵ Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina swoki kaowirikiyim mi iga biyeyim ina swoki apririkiyim. Mi ma biyeya iga in naoninsimsiriuwiya ini wadiya swoki okiyim. Mi wiingirwii nwowim ina swoki wakae omokiyim mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim. ⁶ Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram naingwo tibmii inkamin Adi Komii siya nikropkiyin karaigin Yaowae Adin. Mi siya sibgu okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha maigimaigra Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

⁷ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiyya Jisis siya iikamim simiirin hinina boin Jon siirin, biya kima maeyau nu siin apa nanga saiir namim mi kima dimu dimin nini kigiukim, ha? Mi kima inkamin yai kripiinaniikiigiyin au whirin opudgi hugswoswowyim siir kigim, iyie? Niingaka. ⁸ Mi niingaka niuwi kima dimu dimin komii kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyyik niyyin siir kigam namkim, ha? Iyie? Niingaka. Mi iikamim hiriinan yuis miyyik miyyikim simiir niyyim yim inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim. ⁹ Mi niingakinuwi kima dimu dimin kigam namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam namkim, aniya? Ihi, kara kimiir boinmimauuwi siya inkam komiikin inigkakim mi siya ini profet kamim simiir haiiburim. ¹⁰ Ti inkamin siyairgin Yokwo Komii saeya boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmimauuwam mi kariir biyyin wi siya namkwokini. Mi kariir kwoin iirin wi siyar kisisop haigikwokini iikamim simiirin. ¹¹ Kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, Jonin op baptaisk haiiginuanin ini kam whiekakim nu tir nimbiyamim ini simiir haiiburim. Biyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamkim kariiram naingwo tibmiyyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamin inig karamaeyin siir hiriinan ywowin.

Ti hiriinan inkamın siya ını Jon siir haiiburın. ¹² Mi iya Jonin op baptais haiiginuanın siya boinmımauwı ha nıtyokiyokiya mi tisi tariinanar nadigniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iya iikamım yaii nıniı nansaowım mi ını yaii komiıyar ywowım mi ına yınıswomswo ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigıraowım iikamım simaka ırıpa nwowım. ¹³ Mi profet kam whiekakim Moses siya biya sima wınım Yokwo Komii saiir, Jonin wı sipi nıti. ¹⁴ Mi kima ta yaiya saiirim daıngwo tıbmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinın ti inkamın wı siya swoki ıti. ¹⁵ Inkamın wııngakaırgın siya wakae ta yai aiirin.

¹⁶ Kara iikamım ta ıii aiir nwowım tariinan ti nu ııir wı dimu dimın nikrıı, ha? Sıma ını yınısım sapisapım maeyauwa nae haıgıniya saiir nıdwowiyım mi ha gwowiyım ını simiir hiriinan yowım mi sima yınısım nhirim simiirim pi hınına kauwoki, ¹⁷ krıma kidiıbım kımıirimar huni, kima mwai wao rani, krıma tısa nouuboponım mi kima wara nou rani. ¹⁸ Jon siya ha nıtın mi siya nae mi op wainmın bi naekwiyaekim mi sima boin, uridyıu biyeyın ını siir hir nwowın. Mi kima siyaka bi maırgımaırgakim. ¹⁹ Mi kara Yaowae Adın ninomor kouanin ha nıtın mi kara nae op mınım ına ını aekwiyaeniyım mi sima ına boinım, kigi inkamın naenanaeyın hınıngın mi siya op wain whiekak kwıyae kırıekin. Kamım omom omomi umır haii ikim mi dimın biyie tiri ikim siya simiir nomııyagın, Adi Komii siir miıyım siya krıiriir nısiımauwım, krıra bıdi mırııyım mi kima krıraka maırgımaırga nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bıdi yınoknınkın digım mi krımiir warar, ti dimınım krıma boinmımauwım simiirsi.

Om nhirim simiir iikamım simiirsi daıngwoıymıyok sima bi naıngwo tıbmııgım

(Lk 10:13-15)

²⁰ Mi om komii nhirim Jısis siya dimın kırıe komii komii nhirim simiir haiswonımnskııgın mi simiir mhiı kwonım bi kısına haiıgıgım. Mi ta ıi aiirin Jısis siya ıo simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiıya bi namkim mi siir yai aiir bi wakaeyoknakım. ²¹ Mi siya ına kauwaeyımiyok boinın. Haeı! Om Korasınan mi om Betsaidan iikamım kımıirsi naıngwoıymıyoki. Mi ti dimın kırıe komiıyım krıra tırım kımıir. Mi krıra om Taia mi om Saidon sowiir hıran iikamım simiirin hiriinan haiswonıskııswı sima sını bıdi bıdiniyar pi masın, sima ha pımi aıngwo tıbmii Adi Komii siir nısiımauwım sima dimın biyiekakım. Mi wım nııngaka, hiriinan siyıu bi tirkım. Nııngaki, nııngakıınga. ²² Mi kara kımıirin yaimwowar boini, iikamım simiir boınwokıyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hıran iikamım wı hik komiıya hai. Mi kımıirin wı hik komııgi komii aiırar hauuwi. ²³ Mi kima iikamım om Kapaneamanım, kima hınına naıngwıwi Adi Komii siya kımıirin iikam miıyika kigım, anıya? Nııngaka. Adi Komii siya kımıirin wı dimın biyie tiran iikam nıkiıuwi. Mi siya kımıirin wı maeyau paekaka saiir nıtkııgi mi kara om Sodom siir iikamım simiir hiriinan kırıe komii komiıyım simiir tırkıswı ti dimın hiriinanım simiir, iikamım sima wa pi kısına haıgi mi ti omın wa pıki owın. ²⁴ Kara kımıirin yaimwowar boini, mhoiıya Adi Komii siya iikamım simiir boınwokıyop natkaıyana wı taka hıka Sodom siya haiya saiir haıburi mi wım kima wı hik komııgıkomii aiırar haii. Iriıg.

*Yipiki iikamim naingwo tibmiyim kima ha wit kariiram piusiasam
(Lk 10:21-22)*

²⁵ Mi ta ii aairin Jisis siya hinina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biyan inkamkin. Kara kiriir boin wadieki, kira ti kiriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninokninkin komiikakim sima ninokninkinisi. Kira ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii karamaeyim simiir hauuga. ²⁶ Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.

²⁷ Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir in bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigriraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iirin inkam nwrkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iirin inkam nwrkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi iikamim siir yinisim ieyar nusiimauwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iirin.

²⁸ Kima iikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirarama wit mi kimiirin wi mhi kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginuwi. ²⁹ Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekakimiir wakayoknaei mi kara dimin miyik miyikim wi kiriir diriraerari. Kara inkamin yai iikamim simiir yai miyikimiirin hiinsima boinkin. Inkamin sau nikwowaisiinaeyin siir hiriinan. Mi kima wi mhi hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadieyar sibgu owi. ³⁰ Diminin kara sriiyim kima tirim mi simiir wakayoknam, yio hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iir tirsiyin. Niingaka. Kira wi maingimaingaka nwowi. Iriig.

12

*Judami ii komiyya Sabat piu siiskwowaikiya dimin taemin tir karamae
nwowiya saiir haiyani yaiga*

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Mhoiyya Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima mhiigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yinibrombrop aeyim. ² Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hinina boin. Kigi, ti siyiu hiriinanin kamim kiriir mii kigna miriyyim sima tirin ya Judami ii komiyya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim. ³ Jisis siya simiir boin, kima niwiiyyim biyya Devid siya tirim simiir bi mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya? ⁴ Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiyyaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biyya Yokwo Komiini wina saiir hiriinan, prismi biyan kamim sima sima naeikim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiyin. Niingaka. ⁵ Mi kima ti yayim yokwowa Moses siya wina saiir nwowim simiir siyiu imiir bi mwaingim mi pris simiir miyim mi maeyauwa huyokiyokaiya nae ninkin imiyyaeyiyya Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris kamim sima wara bi siisikim mi sima dimin biyye bi tirkim. Niingaka. Piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris sima piu bi siiskim mi sima dimin biyye bi tirbugim. Niingaka. Adi Komii siir digworaekwovim yim ini ta Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae

nwowiya ini saiir haibura. ⁶ Kara kimiirin yaimwower boini. Ti diminin nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya ini saiir haiburin. ⁷ Mi kira ti yayim Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boinim simiir sibgu ninokninkini mi kima wi iki iikamim dimin biyie tirbu karamaeyim io simiir kipi nwo. Adi Komii siir yayia hinina boinka, kara hinina naingwowi kima iikamim simiirsi daingwobumbu. Ti hariinan siyiuin ini wraisuim kima ninkin imiiaeyim kariir ini simiir haiburin. ⁸ Kimiirin hariinan dimusi boin tani, kara Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biian Inkamin karargin. Iriig.

Judami ii komiia piu siisiya Sabat Jisis siya inkam ina biyekakin siir ninskigin

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi Komii siir yai nidwo wakaeiya sairiram. ¹⁰ Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir niumwo waeyaowim bidi yaoninsimsiruwin. Kam nhirim sima Jisis siir boinwokiop natkaigiyam naingwowi, Moses siya winim diminim biya simiirsi. Mi sima siirin hinina srii, Moses siir siyiuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak inkamin siirin wi ii komiia piu siisiya Sabat saiirar haiswoniski, aniya? Iyie? ¹¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki niuwi mi ti sibsibin Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya ienau saiir niniwarkainami mi ti inkamin siir sibsibin pi koua tiriirar nonkwokiyitkinki, iyie? Niingaka. ¹² Mi iikamim krima ini sibsibim simiir haiburim, sibsibim yim dimin komii rani. Mi Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya krima saiirin wi hariiyar whindiriraerari iikamim makakim simiirin. ¹³ Mi Jisis siya ti inkam iir boinki, kiriir inib waeyaowim kinanwomwokaigi mi siir inib waeyaowim ina kinanwomwokaigiyin mi siir inib waeyaowim ini wadiyar swoki sibgu okiyin ina kwira saiir hariinan. ¹⁴ Mi siya hariinan tirkiyin Farisi kamim ina nhinamim mi maeyau kwirua yahaingiriyu imprio boinaiyu Jisis siir nisomaowam.

Jisis siya Adi Komii siir miyan inkamkingin

¹⁵ Jisis siya ti diminin sima tiram minim siir, simiir bidi yinokninkinin mi ti omin siirin hariinansi haiburgigin mi siya ina yamin. Mi iikam whiekakim makakim sima ini siir mhoiyar yamin, simiir haiswonimniskiyamin. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir yikiduki siir inigin iki iikam nhirim simiir kipi boinimauu, diminim siya tirkiyim simiirin. ¹⁷ Mi siya ti diminim ta Adi Komii siir yayia biya profet Aisaia siya wina saiir ninkin boinourwokaigin. Ta yayia saeya hinina boinka,

¹⁸ ti inkamin yo kara nimbingin kariirgi kariir miyan inkamkin, kara siir bidi yimbinin. Kara siirimar naingwo iski mi kariirin maingimainga siyar hauwi. Mi kariir naeyuin wi siir hauugi mi wi siir whinkinsis haiginuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindanim simiir boinimauuwam nami kariir kwoin miyik iir. ¹⁹ Mi siya wi io yai boin tani mi iig yai boin tani sima siir yayia wi hinina wakae rani mi siya wi iki siyiuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani.

²⁰ Mi siya siir iikamim kirie karamaeyim auwim opudgi hugswos-wowiyim siir hariinan nwowi wi simiir tirbu rani. Nningaka. Mi iikamim yipiki diminsi nimmimini yim paridsimin tingiyam kingiin nwowin siir hariinan ywowim ti hariinanin Adi Komii siya simiirin wi paenan niuwao rani. Mi wi iya kariir kwoin miyikin dimin biyie imiir nikwowaisii ana saiirar nadigiwi. ²¹ Mi iikam nhirim nu whiekakim simiir hiranim sima wi siirim naingwo tilmii mi wi siirima nwokwokini simiir nanmaiwarkainaim. Iriig.

Jisis mi Bielsebul siir inig whirin Setankin
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Mi ta ii aairin sima inkamim nwira yikunani siirim mi ti inkamim uridyiu biyeyin siir harar nwokin. Mi siya nhwokwisaekin mi siya ini waeyaiya mi owin. Mi siirin Jisis siya haiswoniski haiginugun mi siya yai ina boinaigiyin mi siir nhwoin ina swoki kaowirikiyin. ²³ Mi iikam isid komii whiekakim sima ini hindara yanaakiyim mi sima boin, ti inkamim Divid siir isidankin. Biya, Biyan Inkam Komiiyin siya nimbini nitam tari siya, aniya? ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima ti hariinan yai wakaeyim mi sima ti iikam isid komiiyin io simiir ywoki, ti inkamim siya uridyiu biyie imiirin Bielsebul siir kirie aiirar haiswonimniskii, siya uridyiu biyeyim simiir biyan inkamkin. ²⁵ Mi simiir kwoinim Jisis siya ina ninokninkinim mi siya simiir boinki mi om whiruwan iikamim sima isido whisa ninkibirnaki mi yaii sowa sowa ninii mi ti omin wi miyika nwoki, aniya? Nningaka. Mi iikamim piugan kwiruwanim sima isido whisa nwowi mi yaii sowa sowa ninii mi ta piugana wi miyika nwowi, aniya? Nningaka. ²⁶ Mi Setan siya kariir whindiriraerar haiginuwi uridyiu biyeyim simiir haiswoniskiyam. Mi siir isidin wi whisa ninkibirnaki. Mi siya wi paki hinin kirieya sae haiswoniski, ha? Nningaka. ²⁷ Mi Bielsebul siya kariir whindiriraerari mi kara uridyiu biyeyim siir kirie aiir haiswoniski mi kimiir isidin simiirin wi nhinga whindiriraerar haiginuwi, uridyiu biyeyim sim, aniya? Mi Bielsebul? Nningaka. Mi kimiirin Bielsebul siya whindiriraerar tani uridyiu biyeyim simiir haiswoniskiyim. Nningaka. Ti diminin Bielsebul siir nusiimauugin siya kariir bi whindiriraerarkin. ²⁸ Mi Adi Komii kimiir Wanin siir naeyuin siyar whindiriraerari mi kara uridyiu biyeyim simiir asi haiswonimniskii, ti digworaekwowim kimiir nusiimauuwi mi kima wa dinokninkin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya bidi yamwoniya. ²⁹ Mi yai kwira kara kimiir boinmauwi inkam nwirin siya inkam Setan kiriekakin siir omaka hiriir nami mi wi siir digworaekwo imiir tauae haii, aniya. Siya ti inkam kirie iirin weyinsopni tiki inrkaikikingik, siir uga inim hariinan tiri mi siir digworaekwowim omakanau hir nwokaiyim wi siya hainaki.

³⁰ Inkamim nomiiyau kanaka nwo karam nwowi mi siya io kariir nwowikin. Mi yipikin kariir whindiriraerar karam nwowi iikam simiir kwoinim Adi Komii siirim nankpit haigiyim, sima ini iikamim dimin biyekakim sima nhinikriropkiyim hinda tinda ini simiir hariinan ywowin. ³¹ Kara kimiirin pi hinina boini, Adi Komii siya wi digar nwowi kimiir digworaekwo biyie whiekakim simiirar haiyoprimdiyumiigi mi iikam whiekakim sima nigbumbu boinim simiir warar mi inkamim Adi komii siir naeyiu iir nigbumbu boini mi Adi Komii siya ta yaiya siya nigbumbu boina wi saiir wara haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka.

³² Inkamın Yaowae Adın nınomor kouan kariir nıgbumbu boını mi Adi Komii siya siir dimın biyie imiirın wa haiyoprımdiyıumiği. Mi inkamın Adi Komii siir naeyıu iir nıgbumbu boını mi Adi Komii siya siir nıgbumbu boına wı saır haiyoprımdiyıumiği rani. Mi tariinanın, iriipa hiriinan mi mhoiıya iriipa hiriinan. Iriig.

*Pae biyieyin pi nae biyieya mi budi
(Lk 6:43-45)*

³³ Paeyın miıyık nwowiyın mi siir naeyım pi wadieya mi owi, pae biyie mi owiyın mi siir naeyım pi biyieya mi owi. Inkamım sima bıı nae imiıar niki kigi mi sima pa nınoknınkini, pae miıyikin, iyie? Pae miıyık rani. ³⁴ Kima ti iikam biyieyin, kima ini mıııug biyieyin simiir hiriinan ywowım. Mi kima wı piki hının yai miıyıkım simiir nımboboını, ha? Yai panın panın kwoınkim iikam krımiir mhiı kwoınau nwokaiıyım pi simiırar priı boınınısami. ³⁵ Inkam miıyıkın mi kwoın miıyıkım ini siir mhiı kwoınau hırar nwokaiıyım. Mi siya siyıu miıyık miıyık asi tiri. Inkam biyieyin siir kwoınauın yio yai bibiyie kasaki nwokai rani. Mi mhoiıya siya wı yai biyie imiırar boını.

³⁶ Kara kımıirın pi ti dimın taemın hınınım sim boınki, boınwokiyopnatkaini iıya Adi Komii siya wı iikamım simiir hıdı yai bibiyieyin sima priıboın priıboınım simiırsi. ³⁷ Mhoiıya Adi Komii siya wı krımiir sriı yai whiekakım bııya krımiir yai aeya boınım. Mi ti kımıir yai whiekakım wı simar niısiımauwı. Kira miıyiki pi yamisi owın, iyie? Kira inkam miıyık rani. Mi siya kımıirın wa hıdı dimın taemın whiekakım kima boınım. Iriig.

Kam nhirim dimın kirie kirie komii komiıyım simiir kigam kauwok boınkikım

(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Ta iı aıirın kam nhirim siyıu komii nınoknınkiniyıkım mi Farisi kam nhirim sima boın, inkamın iikam nowomwarkaiııuwıyın, krıma ha naıngwowi kira dimın kirie komiıyın whıra dısiımauu haıgınıu mi krıma wa nwoki inoknınkınım kira Adi Komii siir yınısımkin. ³⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hınına ywowarkıı boın, kima iikamım kariıram kauwokım dimın komii kirie kımıir niısiımauwım, kima iikam miıyık rani. Kima Adi Komii siirım bı swoki aıngwo tıbmııgım. Kara dimın kirie komii pi kımıir swoki iısiımauu rani. Dimının whırın kara kımıirın pi siırarar niısiımauwı iıya bııya profet Jona siya tira ti nu iıir. ⁴⁰ Bııya Jona siir hiriinan, siya nwokaiıyın anasu komiıya saır mhiınau, nabieyım kwoım mi niıyım kwoım. Mi Yaowae Adın nınomor kouanın wı iriıpa hiriinan, nabieyım kwoım mi niıyım kwoım ienau hir nwokaiı. ⁴¹ Mhoiıya iıya Adi Komii siya iikamım simiir hıdı. Mi iikamım bııya om Ninıva hır nwowım mi wı ti iikamım simaka nınkın okwowi. Mi sima wı hınına boını. Kima iikam biyiekiıngım. Mi sima wı hınına boını. Dimusi rani, bııya Jona siya Adi Komii siir yai aıir boınımımauwın mi iikam whiekakım sima Adi Komii siıram bıdıya yaıngwo tıbmııyım. Inkamın nwıra nwowi tırın, yio ini Jona siir haıburın mi kima siirım bı naıngwo tıbmııkım. Nııngaka. ⁴² Mhoiıya Adi Komii siya iikamım simiir hıdı, bııyan wig komii ira nu nhirim simiir kigrıraowıya saeya bııya iikamım nu Sivanım simiir kigrıraoka. Mi saeya wı ti iikamım tariınan nwowım wı simaka nokwowi. Mi saeya wı hınına boını, kima iikam biyieki biyie kiıngım. Mi saeya wı hınına boını. Dimusi rani, bııya saeya saır nu iıırar mi haıburgigi mııpi

aru maeyauwar mi rimtioki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Ti inkamin tir nwowin siya ini Solomon siir haiburin mi kima iikamin siir yai bi wakaeyoknakim. Niingaka. Friig.

Uridyiu biyieyin ina swoki itin

(Lk 11:24-26)

⁴³ Mi iya uridyiu biyieyin siya inkam nwirni haiburgigiyin mi maeyau niinga niingaim op karamaeyim pi simiir priiyam priiyamki siya saiir nini owouwim. Mi siya maeyaukwir bi kigin. ⁴⁴ Mi siya hiniina yaingwo, kara pa swoki ami maeyaua biya kara nwonaniya saiiram. Mi siya ha swoki amin mi siya kig ta maeyaua sima bidi nhiskiyya mi bidi piuaiya mi maeyau nhirkim niinga bi nwokin mi uridyiu biyie nwrki hir nwo rani. Niingaka. ⁴⁵ Mi siya hiriinan kignamin mi ina swoki amin mi uridyiu biyie iriyyar nwisio simiir swoki ikiuna mi siyiu bibiyieyim sima tiriyyim ini ti siir haiburim. Mi sima saika yam mi sima ina yapninopkainamin mi ta maeyaua saiir ini owou. Biya ti inkamin uridyiu biyie whirin siya nwowin biya siya biyie wao bi nwokin. Mi tariinanin ini ti uridyiu biyie iriyyar nwisio simar yonkwobumbuninkin iuguskiyyin ti inkamin siirin. Mi wi hiriinan kinar nimbiamswowi iikam biyieyim tariinan nwowim simiirin. Friig.

Jisis siir apua aeya mi siir nomousisim ima siir kigam namkim

(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

⁴⁶ Mi Jisis siya yai, iikam imiirar niki boinmimauuin mi siir apu aeya mi siir nomousisim ikim sima yaba yaka okwoni. Sima yai saika boinaiyam nitkim. ⁴⁷ Mi inkam nwirin Jisis siir boinki, wakae, kiriir apu aka mi kiriir nomousisim ikim sima isi yaba hinar nokwowim mi sima yai kinaka boinaiyam nitkim. ⁴⁸ Mi Jisis siya ti inkamin siir yai aka hiniina yowarkii boinki, siya Adi Komii siir isidin simiir nowomwarkaiyyim siya hiniina boinkin. Yipiki kariir apua? Mi yipiki kariir nomousisimim, ha? ⁴⁹ Mi Jisis siya siir mi kigna miriyan kamim ina simiir yiisimauugi, kigi! Kariir apua mi kariir nomousisimim ti simargim. ⁵⁰ Inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirara napi, yim kariir apu mi kariir nomousisim mi kariir yokmankim. Friig.

13

Inkamin sasae ninkiniyin numir aiir siir yaiga

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Ta ii aiirin Jisis siya omaka hir haiburgikin mi ina yapnaniyamim yaba hiriir. Mi siya whigbid hir yani idwoiu. ² Mi iikam whiekakim siir yani kaeyokaiyyu. Mi siya i ira saiir yani kwirii idwokaiyyu mi siya i hir nidwokaiyyin mi iikam whiekakim opmaiga hir yani okwomaiyyu.

³ Mi siya boiniyio yai kasa bi boinkin. Siya boin, wakae mi inkam nwirin siya siir numira witnid saiir nitkinam namkin. ⁴ Mi siya witnidim ha nitkinamin mi nhirim siyiu nikigiiyim mi ipiyyin nhirim ha nitim sima ini atkin idwo aeni. ⁵ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim mi nuin aowa bi namkin mi ti hiriinan witnidim ina whakiiyim. ⁶ Mi biyyin ha whwonaidniyakwokin mi ini simiirar yawhwoniyyin. Mi ti witim simiir miyyim haimii bi namkim simiirin ini bie siyar whwowaigiiyim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwo nakaigaiyyim mi urid nimiridgakin ha nisikiyyin mi ini siya yiisirimdiiinugiiyin. Mi sasaenidim bi

sibgu whakim. ⁸ Mi witnid nhirim nu miyikin siir nikigiyim, yim nae ina budgiyim. Mi nhirim yim hinina bud nhirim kamairim iriyar mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwir iuur. ⁹ Inkamin wiingakargin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo. Iriig.

Mi Jisis siya boiniyo yayim siya boiniyim simiir bwamkibwamim simiir boinmaugin

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Jisis siya ta yai aiir boin digiyin mi kamim siir kigna miriyim sima Jisis siirim nitim mi siirin hinina ini boini, hae! Kira simiirin boiniyo yai dimusi boini, ha? ¹¹ Siya hinina yowarki boin, Adi Komii siya bidi yisimauuwim nimprio yayim ii Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. Mi siya iikam nhirim simiir wara bi nisimauugin. ¹² Ti diminim inkam nwirin siya ninokninkin komigakinuwi mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi mi siir ninokninkina wi komiiyar nwowi. Mi inkam nwirin siir digworaekwo simim kwisuwakinuwi mi wi Adi Komii siyar swoki haii. ¹³ Mi kara ti hiriinanin simiirin boiniyo yai boini. Dimusi rani, simiir nhwowim ina kaowim mi sima dimin kig rani. Simiir winim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae ninokninkinkin tani. ¹⁴ Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biya saeya bidi yimbiniya saeya hinina boinka. Kima yai aiirin wa wakaei mi kima saiir yaimwo aiirin wa ninokninkin tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir siirara kignanaei. Mi kima wi ninokninkin tani kima dimu dimin kigim. ¹⁵ Ti iikamim simiir mhi kwoinim ini hindara hugimkikugiyim. Mi simiir winim ti yai imiir wakaeyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwisnamim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu wakaekini mi simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi simiir mhi kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginuwi.

¹⁶ Mi kima hiriinar maigimaiga. Mi kimiir nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir winim yaimin dimin imiirin ha sibgu wakaeyomokikim. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biya profet kam whiekakikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kigama naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yayim kima wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaekim. Iriig.

Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyo yaiga

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir boiniyo yaimwokiayimwo aiir wakae. ¹⁹ Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiayimwo aiir bi sibgu ninokninkinkin. Mi Setan siya simiir mhi kwoinaiu hiriir namim mi ta Adi Komii siir yayi biya simiir hir nwoa saiir hainiknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hininga witnidim siyu nikigiyim mi Setan siya simiirin niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhi kwoin imiir waraur. ²⁰ Mi witnid nhirim nu maeyauwa siyakaka saiir nikigiyim, yim ini iikamim yai

aiirin winwinarar sibgu wakaeyim mi maingimarga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. ²¹ Mi yim ini witnidim mi grinkii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iiya simiirin hik kimpipisuki nimbiam, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyugigi mi wa niki iuguskii. ²² Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyeyim simiirim naingwoyimiyoki, umir min hininim, simiiraram naingwoiyim, ti hiriinanin ya Adi Komii siir yai aiir higrinuwi wa niki iuguskii. Mi sima wi digiumii Adi Komii siir haimriiyugigi. Mi simiir miya sima mariiya, sima saiirin miyik panisi mariisi. ²³ Mi ti witnidim nu miyik nitkinim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai sibgu wakaeyim mi simiir yaimwokiayimwo sibgu inomokninkiniyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti iikam hiriinanin sima wi mi miyikar marii, ti sasaenidim kamairim iriiyara budiyim mi kamnwoima mi budiyim mi kam nwir iura mi budiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Boiniyo yaiya ko biyeya numir whakiya saiir boiniyoka

²⁴ Jisis siya yaeya boiniyo yai kwira saiirin hinina boin simiirin, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya ini ti inkamin witnid ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. ²⁵ Mi iiya iikamim ha whwonka aokaokiwiyim mi siir sau omomin siir inkam nwirin ha nitwiyim mi siya ko biyeya kimidiniya siir numir aiir ini itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwiyin. ²⁶ Mi mhoiyya ti sasaenidim ha ninan iigiyim mi sasaeyim wai ha nwokiyim mi siyar kigi ta ko biyeya warar ninkin whakiya. ²⁷ Mi miyan kamim ina yamim numiran adin siiram. Mi sima boin, biyan inkam, krimiir kwoinim ha naingwokim kira numir hirin sasaeya miyikim simiirara ninkini mi ta hiriinan ko biyeya saeya panina nimbiamka, ha? ²⁸ Mi siya simiir boinki, kimiir sau an inkam nwirki nitkingikin ta ko biyeya! Mi siir miyan inkamin siir boinki, kiriir kwonin panina naingwowi krima iki ko biyeyim simiir pini aku, aniya? ²⁹ Mi siya simiir boinki. Ningaka. Sasaeyim wi ko biyeya saika kima ninkin akisi. ³⁰ Kima sowiirin hiriyyar kigninkin whakii mi wi iiya sasae ningugu haiyana, wi saiirar nadiguwi. Mi iiya sasae imiir ningugu haiyana miyan kam imiirin wi kara boini, ko imiirin maeyau kwiruwa dak haigin mimir. Mi simiirin wi iripa kog hainami mi wi pae namginki. Mi sasaeyim, yim wi kariir omaka nae haigiyya wi saiir hir haigii. Iriig.

Boiniyo yaiya mastetnidin mi yis ikin sowiir boiniyoka

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ Jisis siya yaeya boiniyo yai kwira simiirin hinina boinki, Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini mastetnidin siir hiriinan ywowa. Mi inkam nwirin siirin siya hainam siir numir aiir ini inkin iu. ³² Mastetnidin siya nae whirni nidnan bi nwokin. Ningaka. Siya komii rani. Mi mhoiyya siya wi komiyya nimbiamki mi numir hiran naeyim simiirin siyar mwrri haiburigigi. Siya pae komii nwokiyyim mi ipiyinim pi siir kwiya imiirar mi atikini mi whee minim pi hirar mi haigii. Mi iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekak imiir kigirkakana, siir

iikamim sima wi ti mastetin siir hiriinan nwowi mi wi komiiyar nasae owiguskii.

Yisin siir boiniyo yai aeya

³³ Jisis siya yaeya boiniyo yai kwira ina swoki boinkiyin. Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini yisnan iyopin bwaembwaekin howoknamin. Iya wig ira saeya ti yis iir haiya, praua aka kaipridgiam mi ti prauain pa niyopin bwaembwaekii howopnami. Iriig.

Jisis siya ta boiniyo yaiya iikamim simiir boinka

(Mk 4:33-34)

³⁴ Jisis siya ti yayim biya siya boinim digworaekwo whiekakim iikam imiirin boiniyo yai ara boinkin. Siya simiirin yai whir wara bi boinkin. Niingaka. Siya simiirin boiniyo yai arar boinkin. ³⁵ Siya simiirin boiniyo yayim hinina boinkin, siya profet inkamin siir yai aiir swoki boinurwokaigikin, biya yokwoni siya win boinkiya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hiniinga,

kariir yaiya wi boiniyo yai imiirara kaonisboini. Adi Komii siya ti nu iir nonkwokwo kamaeya niki owa mi kara ti diminim biya haigipraprakaiyim mi tariinan namwonyim wi simiirrarar boininkiigi. Iriig.

Ko biyieya saiir boiniyo yaiga

³⁶ Jisis siya ha boin digiyin mi siya iikamim simiir haiburgigin mi siya omaka saiir yapninopkainam. Mi kamim siir mi kigna miriyim, sima ina yitim siirim mi ina boinim, kira ta boiniyo yaiya ko biyie saiira numir whaka krimiir unki boinmimauu. ³⁷ Jisis siya ina yowarkii boinin simiir yai aka, inkamin sasaeya miyik ninkiniyin numir, yio karargin, biyan Yaowae Adin ninomor kouanki nitin. ³⁸ Mi numira ya ti nu ieya mi sasaeya miyikim yim iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim, ya simiir nikri boinka. Mi ko biyieya ya iikamim Setan siir yai aiir wakaeyoknaeyim ya simiir nikrii boinka. ³⁹ Sauan omomin siir inkamin ko biyie aiir nankaiyin yio Setan siya. Mi iya sasae imiir ningugu haiyana, ya ta iya Adi Komii siya iikam imiir hidana ya saiir boinka. Mi kamim numiran sasae imiir ningugu haiyim, yim Adi Komii siir paekwosim ima. ⁴⁰ Mi ko biyieyim maeyau kwiruwa sima haingiriyu haiginim mi ha namginkiyim paeya mi mhoiia wi hiriinanar tiri. Iikamim dimin biyie biyiekakim, simiirin wi hiriinan hidi. ⁴¹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, wi kariir paekwosimim simiir nikropkii hinda tinda. Mi sima wi ti nuin siir diminpai diminpai whiekakim iikamim simiir naingwo tibmii aiir kiyopsimsibgiyim mi iripi hiriinan, sima wi iikamim dimin biyie tirim, simiirin wi Adi Komii siir isidin simiir hiranki nhinikriropki. ⁴² Mi simiirin wi pae komiia saiir hariir nitkaigaigi mi sima wi paenau hiar kaouubopboinkaeyami mi wi simiir big imiirar naegimgiyikaeyami. ⁴³ Mi ta ii aiirin iikamim dimin whirki kimbu karam nwowim wi bienan simiir whwoyaei. Adi Komii siir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Inkamin wiingakaingin siya ta yai aiirin ha timi wakae. Iriig.

Inkamim umir miya nu haingikaiya saiirim hansranin saiir boiniyo yaiga

⁴⁴ Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini ta umir miya numira saiir haigiprakaiya inkam nhirkim biyar, ini

saiir hiriinan ywowa. Mi mhoiyya inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigigin ta maeyau aiirar mi siya ini maigimairga ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirimi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aiir nwoki sainim. Iriig.

Umir komii saini siyiuin siir boiniyio yaiga

⁴⁵ Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umir miyiyik miyiyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁶ Mi siya umir miyiyik kigiyim mi ti siir umir digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umir digworaekwo miyiyik miyiyikim simaka ninowana haii. Iriig.

Haimnani boiniyio yaiga

⁴⁷ Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whinau kwira sae humii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁸ Mi iyya haimnan, wraisuki naokinguguninkiniyim mi siirin pa kinaidami nupaiga hiriir. Mi sima pa nidwowi mi anasu miyiyik miyiyikim pi two nhirimi kigmamak isitnoudnankaigii. Mi biyie biyeyim yimbi paeya nisitnoudnankaigi. ⁴⁹ Iyya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidana, ya wi ti anasuwim simiir hida wi hiriinan nwowi. Mi iyya paekwosim ina nitana mi wi sima kigmamak haii, piki hiniin iikam ikim wadiyem mi piki hiniin iikam ikim biyeyim. ⁵⁰ Mi sima simiirin wi pae komiyya saiir hiriir nitkaigaigi. Mi ta iyya, sima wi kaouu ou prasae kin tani. Mi simiir big imiirar ninin aekiyimkiyikaeyami. Iriig.

Inkam in dimin miyiyik mi dimin kab sowiir haii ikin

⁵¹ Mi Jisis siya simiir srigi mi kima ti yai whiekakim, simiir yaimwowim simiirin ina ninokninkinim, aniya? Mi sima ina boinkiyin siirin, ihi. ⁵² Siya simiirin hiniina boinki mi kam siyiu komii ninokninkiniyim yipiki kariir kigna mriiyan inkam nwowim sima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, sima saiir bidiyar haiyim. Mi sima ini omakin inkamin siir hiriinan ywowin. Mi siya omaka siir digworaekwo haigiyya pi saiir napninopkainami mi siya dimin miyiyik mi dimin biyie, pa nini hainakinaka mpa sioitkin hauunami iikamim simiir whinkinsiisam. Mi ti hiriinan siyiuin, wi sima boinmimauuami Adi Komii siir yaiya biyya profet inkamim sima boina mi ta yaiwin kibiya saiir warar. Iriig.

*Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haimriiyugigin
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)*

⁵³ Jisis siya ti boiniyio yayim simiir boin swokiyim mi siya ti om iirin ina haiburgigin mi ina yamin. ⁵⁴ Mi siya siir omki om iirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuu, Adi Komii siir yai aiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiyya simiira saiir. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiyya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamaiggin. ⁵⁵ Mi ti yinisimin siya inkamin omaka mriiyyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya? ⁵⁶ Mi tari siir yoknam whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha? ⁵⁷ Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhiil kwoinim ini hikaka ywokiyim.

Dimusi rani, sima ninokninkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hiran mi siir piugana saiir hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin. ⁵⁸ Mi siir om hiran siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskigim iikam imiirin. Nningaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Nningaka. Iriig.

14

*Jonin op baptais haiginuanin iikamim simiir siya bidi yaowin
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

¹ Ta iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin, ² Mi siya siir miyan kamim simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin iikamim simiir baptais haiginuin op, aniya? Biya kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie komiia siir hir asi nrowi.

³ Mi biya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin mi siirin weyinsopni yinrkai mi maeyauwa hiuyokiyokaiya mi biyie miriia hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya margimarga bi nwokin, Herodias saeya Filip siirar wiga mi ini yaowae biyeyin Herot siya swoki hainikiionkwonan. ⁴ Biya Jonin op baptais haiginuwan inkamin, siya Herot siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hinina boinkin, kira ta wig aiir hainikiionkwonan kira nonkwonani siyu komii iir nikripkin yio ti hiriinan siyuin miyik rani. ⁵ Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsi yididin. Dimusi rani, sima ha naingwokim Jon siya profet inkamkinuwi.

⁶ Mhoiia igwira iikam nhirim sima ina yitim, iya Herot siirin siir yopiiga naokaina saiir naemirsim aiiram mi taka iya Herodias saiir yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir ini swaeyu mi Herot siya margimarga komiika saiirimin. ⁷ Mi siya saiirin hinina yimbinki, kara kiriirin yaimwowar boini, diminin kira kariirim srii mi kara kiriirin wa hauwi. ⁸ Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak aiirin hinina boinmimaugi Herot siirimin mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais haiginuwiyin siir nai iir kaigrpki mi siirin mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tirir whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi yaowin. ⁹ Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya iikamim saikar nidwokai aeyim mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim simiir boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin. ¹⁰ Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa hiuyokiyokaiya mi biyie miriia saiir hiriir namam yikropki Jon siir nai iir kaigrphainakiyim. ¹¹ Mi sima Jon siir mwo kaigrphaii digin mi sima siir mwoin mobmir kwira saiir haiginki mi sima ta yin kopaka saiir hauugi. Mi saeya saiir apu aiirim hainam. ¹² Mi kamim Jon siir kigna miriirim sima wakaewinim mi sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima saiirin ina haingikaiyim. Sima kikai digigim mi sima Jisis siir ini boinmauuu. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)*

¹³ Iya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iir haiburgik mi i ira sair kwirinam mi maeyau iikam karamaeya mirmiya hirir yam. Siya siya namkin. Iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima om iir haiburgik mi sima ini siir mhoiya yapnamim. ¹⁴ Mi Jisis siya ha namasukuin mi i aiirin ina haiburgigin mi siyar yapkigidam iikam isid komiyyin hirar nwowi. Mi siya simiirsi yaingwoyimi yokin mi iikamim makakim ini siyar haiswonimniskiyim.

¹⁵ Mi naiowaka kamim siir mi kigna mriiyim sima ina yitim siirim mi ina boinim, ta maeyauwa iikam karamaeka iya ini namkiriba. Mi haingingin niuwi kira ti iikamim simiir dikropki mi sima ti omi sisimim kingiin nwowim simiir dantib mi naemin ti sainaeyam tib. ¹⁶ Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, sima whisarii pi dimusi nami? Kima hauu ae simiirin. ¹⁷ Mi sima siirin hiniina boin, krimiir tirin nae homgaki nwo rani. Niingaka. Bretim iriyyar mi anasu whis ha nwowi. ¹⁸ Jisis siya ina boinkiyin, naeyim kariirim hainaki. ¹⁹ Mi iikamim simiir boinki, kima ko aiir didwoki mi siya ti bret iriyyarim mi anasu whiswo simiir hai mi ninomor koua hirir kaoki mi Adi Komii siir boin wadiaeki mi siya anasu bretim ina yimbimbir yinop hauugiyim kamim siir mi kigna mriiyim simiir. Mi kamim siir mi kigna mriiyim simiir hauugi mi sima iikam imiir hauunam. ²⁰ Mi sima ha naeyim mi simiir mhaiyim ini digar ywokiyim mi kamim siir mi kigna mriiyim sima nae haimiihaimiyyim sima naepipiru haiginim simiir swoki haingiriyu haiginam mi nibim sima haigiyim nae haimiihaimii imiir pariig iuur is. ²¹ Kamim ti nae imiir naeyim 5,000 kim, sima wigyin imiir wara bi mwaingim. Iriig.

*Jisis siya whi kwira nunan opa sair idwower napnaidamkin
(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)*

²² Mi Jisis siya nae simiir hauuwae digikin mi siya kamim siir mi kigna mriiyim simiir boinki, kima i ira sair kwirinam mi kariir biya damkwokin whiya sair mirmiya hirir. Mi iikamim simiirin siyar yikropki. ²³ Mi siya iikamim simiirin ha nikropkiyin mi mhuusim whir iirin Adi Komii siirim siya siyar ini kwisboiniu. Mi naiowaka Jisis sasa ywokairib mhuusim iirin. ²⁴ Mi ta ii aiirin siir mi kigna mriiyim sima ini igak whi idopwoniya hirar yakirir mairibim mi opuda ini irib hiranka hugnaniya mi hinin komiyya ini i aiirar kaibombokigiya. ²⁵ Piunok nugakin bie ha niyok naidniyakwokin iya pirkin kingiin nwoyakwoka Jisis siya ini nunan ta whiya ini sair op ida yapamyakwokin mi kamim siir mi kigna mriiyim simiir hirir yapnimbiiyam. ²⁶ Sima kigwin siya opa sair idwower napni mi sima nidid pranae bi kinkim. Sima boin, wari napniyin wraigin mi ha nididim mi ina yinkau ankauim. ²⁷ Mi Jisis siya bi kimiminkikin ini simiirar boinkiyin, kima kirie dwo! Karargin, kima kipi nidid! ²⁸ Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii kirargin niuwi mi kira kariir boinki mi kara pi opa sair idwowa napnani kiririm. ²⁹ Jisis siya ina yowarkii boinki, kira ha wit! Mi Pita siya iya sair haiburgik mi ini nunan opa sair idar kwaewiskin apamin Jisis siirim. ³⁰ Siya opuda sair kinankiuwinin siya ina yididwinin mi siya op aowa hiririn ina yokwokwomairaraonainamin. Mi siya hiniina kauwoki, Biyan Inkam Komii kira kariir kibokiinawid! ³¹ Jisis siir ina bi kimiminkika ini Pita siirar yanka kariir nonkwo sasaugiya mi siya siir boin, kirir naingwo tibmiyya kabi rani, kirir kwoinin dimusi naingwo yisyiskin. ³² Mi sowa iya sair ini kwiri mi opuda ina hugwokmaigiya.

³³ Mi kamim siir mi kigna mriiyim i hir nwowim sima ti dimin iir kigiyim, sima ini Jisis siir inig iir hainanim mi sima hinina boin, kibie idwai kira Adi Komii siir yinisimkin. Iriig.

Jisis siya nu Genesaret hiran iikamim maki niyim simiir haiswonimniskigin

(Mk 6:53-56)

³⁴ Mi sima whi aiir niyikriionaidamim mi sima maeyau kwira nu Genesaret hiran saiir yamamasu kuu. ³⁵ Iikamim ta maeyau aiiranim sima ina yinokninkinim, Jisis siya tio. Mi sima yaiya ina hauu ninkinkinikiya om whiekakim kingiin nwowim simiiram mi sima ina hainaniyim iikam whiekakim makakim Jisis siiram. ³⁶ Mi sima siir sriinanae, ini mi owin iikamim makakim sima kiriir piu aiir nonkwokiyin mi niingaki mi iuwi mi yuis mwis iirarar timi onkwoki inara, aniya? Mi iikamim siir yuis piu owiir nonkwowim sima ini wadiyar swoki okiyim. Iriig.

15

Adi Komii siir yaiya ini yidiwi wanwiyae simiir yai imiir haiburim

(Mk 7:1-13)

¹ Mi Farisi kam nhirim mi kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim mi sima siirin hinina sriigi. ² Kamim kiriir kigna mriiyim sima yidiwi wanwiyae mi siyuum simiir biri napkim. Moses siya boina mi ina min simiirim biyirin hisok rani, iya sima naeyim krimiir yidiwi wanwiyae mi siyuin kirieyin siir hiriinan. ³ Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima ti yidiwi wanwiyae mi simiir siyuum simiir, dimusi napkripkaii. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir siyu iir dimusi nikwo waisigim, ha? ⁴ Biya Adi Komii siya hinina boinkin. Kira, kiriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sibgu wakaeyokna mi kira sowiirin siyu miyik iirar diisimauu. Mi dimin whirin siya simiir boinin, nwrki siya sowiirwai nkbumbu boini mi sima wi siir nisomaowi. ⁵ Mi kima ta yai aiir bi wakaeyoknakim, kima hinina boinkim. Inkam nwirin siya umir digworaekwo kakaniuwi yopii ad owiir whinkansiisim. Mi kira yopii ad owiirin hinina kipi boin, ti umirim Adi Komii umirkim. Mi kara bidi yimbiniin ti umirim Adi Komii siirgin mi kara pi kowiirwai hauu rani. Niingaka, niingakiinga. ⁶ Mi tiki hiriinan siyuin siir tiri mi ini mi owin kima sowiirwai mi kigrirao karamae mi owi mi kima Adi Komii siir siyu iir bidi haigin ikworinugigim mi kimiir wanmi siyu iiramar yikpitkii namim. ⁷ Kima ti iikamim niksisaeyan iikamkim. Ta yaiya Adi Komii siya boina biya profet Aisaia siya kimiiram nimbina ini kaimwowa ywowa mi siya kimiirin hinina boinkikin.

⁸ Ti iikamim sima kariir inig iir hainaniyim sima yai ara nhinkini, simiir mhi kwoinim kanaka namasu rani. ⁹ Sima kariir inigin whisariiyar prihainani ti diminim sima boinmimauuim iikamim simiir, ya kariir yai rani, simiirar yaiga. Iriig.

Inkamim kwoin biyie nwowiyin yipi miyik nwo rani,

(Mk 7:14-23)

¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinmimauu digiyin mi siya iikamim simiir yikiuna, sima siirim namim. Mi siya simiirin hinina boin, kima sibgu waka nonkworinugi, ti diminim simiirin. ¹¹ Diminin inkam ieya

nonkwo haiiyin mi ha naeiyin, yio iikamim ioki siya bi hio haiginuwigin. Niingaka. Mi kwoin biyie yio nikrani io pi siya hio wi mi inkamin pi siya kiyainami siyu biyie tiramin.

¹² Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna miriyyim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminim kira boinim simiirar wakaekiyim. Mi sima kinaka io komiiga? ¹³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numarkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi. ¹⁴ Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyimiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan ywowim. Nhwokwisae inkam nwirin siirin siyiu bi nisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir nisiimauuwi mi sowa wi ieno iirar napnatkaigai namsowwi. ¹⁵ Pita siya Jisis siirin hinina boinki, ta boiniyio yaiya kira saiir yaimwo aiirar boiniski mi krima saiir nwoki inokninkinim. ¹⁶ Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowaeyar niki owim iki iikam nhirim simiir hiriinan, aniya? ¹⁷ Kima ninokninkin tani, ti hinin diminin yaiya naekiyim pi mhii kwoina nam tani, pi dini siyiuin pi siir namki. Mi mhoyia pi waisi hir nini uguk rani, aniya? ¹⁸ Mi diminim inkamni mhii kwoinawu nwokaiiyim, mhoyia wi yai saeyar boininkii mi ti diminin inkam iirin wi siyar nwowaiginuwi dimin biyekak. ¹⁹ Mi digworaekwowim kwoinawu nwokaiiyim yim hinngim. Kwoin biyie nwowi ikin mi inkam nwirni nisomaoni siyiu ikin. Mi inkam nwirni wig hainikii nonkwonani siyiu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyiu ikin. Mi hii tauaeni siyiu ikin mi niksisaeni ikin mi nikbumbuni siyiu ikin. ²⁰ Ti digworaekwo biyie biyie hininim inkamin biyie sima nwowi. Mi siyiuin inkamin ina hisok ae karamae nwowiyin, ti hinin diminin yio inkamin io siya bi hio wikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Iriig.

*Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kanga
(Mk 7:24-30)*

²¹ Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam. ²² Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyimiyok. Uridyiu biyeyin siya tumbubugin kariir yinisim yinugiyina. ²³ Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinmiminkin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoyia nitka mi yai saeya sisinanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki. ²⁴ Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Isrel simiir iikamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram. ²⁵ Mi ta wiga ha nita mi ina ini waisii hiuniya siir igmuga kingiin mi saeya ina boina. Biyan Inkam Komii kira kariir whindiriraerarki! ²⁶ Mi Jisis siya ina yaingwowin krima Juda iikamim Juda iikam tani simiirin wranan naingwokim mi Jisis siya boiniyio yai kwira saiirin hinina boinkin, yio siyiu miyyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkinu aeki. ²⁷ Mi ta wiga saeya ina boina Biyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biyie nankim. Wra sima naemirsisimim yin ina naekrimkrinkiiyim pi simiirar mi iumimin aei. ²⁸ Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarkii boinin, wiga, kiriir naingwo

tibmiiya ini komii ywowa! Diminin kira naingwowa siya wi kiriirar nambiyami! Mi ta ii aairarin bi kimimankin sair yinisim yinugiyina ini wadieyar ywokiya. Friig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskigin

²⁹ Mi Jisis siya om Taia mi om Saidon sowa haiburgik mi whikbid Galili sair hiriir yapam mi siya mhuusimin siir hiriir iiyam mi hir ini idwowa. ³⁰ Mi iikam whiekakim ini saika yamwoniya mi sima iga in biye biyekakim mi nhwokwisae mi kiu minim ninsimsiriwim mi waeyai mikrim ikim mi makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiga ini kikinuni. Mi siya simiir haiswonimniskii haiginiugig. ³¹ Iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai mikrimim sima yai ina swoki boinaikiyim mi kiu ninsimsiriwim ini wadieya ywokiyim. Mi iga in biye biyeyim ina sibgu apririrkiyim mi nhwokwisaeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iir asi hainankim. Friig.

*Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mk 8:1-10)*

³² Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna mriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimi yoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiya. Mi sima nae bi naemimankim kara pi boriisopi simiirin mharima nikropkiyim mi sima pi siyu hir naokaowi mhiigi. ³³ Mi kamim siir kigna mriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyau iikam karamaeka mi krima naeyim pi papiyanki mi inkiguna hai, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin. ³⁴ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriyyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim. ³⁵ Mi Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iir grinkan idwoki. ³⁶ Mi siya ti bret iriyyar niswo simiir haiyin mi ti anasum simiir warar yinkan hai mi Adi Komii siir boin wadiei mi ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mi siir kigna mriiyim kamim simiir hauugi mi yim ina yapninkwokwo hauunamim iikam imiir. ³⁷ Mi sima ha nae digiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima naepiruru haiginaowidim. Mi kamim siir kigna mriiyim nibim simiir swoki tau haigiya iriyyar is. ³⁸ Ti kamim ti nae imiir naeyim sima 4,000 kim. Mi sima wig yin imiirin wara bi ninkan mwaingim.

³⁹ Sima nae digiyim mi Jisis siya iikam imiir nikropkiyin mi siya ina kwiriyyin i kopsim ira sair kamim siir kigna mriiyim sima warar mi ina yamim whigbid yarmiya hiriir, nu Magadan hiran maeyau airam. Friig.

16

*Farisi nhirim Adi Komii siir kirie komii komiiyim simiir kigam sriigim
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)*

¹ Mi Farisi mi Sadyusi kamim sima Jisis siir kinankiuwam nitkim. Mi sima siiram sriigi. Kira ninomor kouan kirie komii komii nhirim Adi Komii siirim krimiir wisiimauu krima nwoki kigim. ² Jisis siya simiir yai aka yowarkii boin. Naowaka kima pi hiniina boin tibi, ninomora ini pariindan maskwonaiinamtiba waka ii miyik sapi nikii. ³ Mi nugakin kima pi hiniina boinyakwoki. Bieyin iyyaka bi maskwonaidniyakwokin mi iya pa swoki imimgi, panao ii miyik nwo rani, pi naokak nwoi. Ihi, kima kigninokninkinikim ninomor sairin. Mi kima ti hiriinan

iiyim ina ninokninkinim mi kima Adi Komii siir diminim ti tariinan nimbiamin simiir kigninokninkin tani, aniya? ⁴ Kima iikam bibiyeyim ta ii aair nwowim Adi Komii siiram nam karam nwowim kima kariiram kirie komii diriraeraram sriigim mi kima Adi Komii siiram mhoiyya bi namkim. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie nsiimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie komii whuruwan iya Jona siya nwowa pi siirarar nsiimauuwi biya Jonah siya anasu komiyya saair mhinau nwokaiyin iiyim kwoim mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi kima wi Jonah siir kirie komiyya sairara kigi. Mi siya ti yayim simiir boin digiyin mi Jisis siya simiir haiburgik mi siya ina yamin. Iriig.

Boiniyo yaiya Farisi Sadyusi simiir yisin siir boinkin
(Mk 8:14-21)

⁵ Kamim siir kigna miriyyim sima whiyya saair ninidnamkim i kopsim ira saair mi bret nhirim ini sima yangwo owougikim simiir wara bi hainamkim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boinki kima sibgu mintarao mi aru dwo Farisi Sadyusi simiir yisin siirsi. ⁷ Sima, simasima yimboin amboin. Siya hinina boinkin siya ta yaiya krimiir boina dimusi rani, krma bret biri hainanikim. ⁸ Jisis siya simiir yaiya bidiya yinokninkininkiyin mi siya simiirin hinina srii. Kima ti kamim kimiir naingwo tibmiiya tari kabi rani. Kima hinina dimusi boinkim. Krma bret karamaeka, ha? Kariir kirieya kimiir whinkinsiisim wi dig nwo rani, aniya? ⁹ Kima ini ninokninkin karamaeyar niki owim, aniya? Mi kima bi naingwokim iya kara nimbimbir hauuwim bret iriyyarim 5,000 iikamim sima naeyim mi kima ini yangwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? ¹⁰ Mi kima ti bret iriyyar nhiswo 4,000 kamim kara hauu aeyim simiir bi naingwokim mi kima ini yangwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? ¹¹ Mi kima ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Kara kimiirin bret bi boinkin niingaka. Kara hinina boinkikin, kima Farisi mi Sadyusi simiir yisin siirsi mintarao. ¹² Mi kamim siir mi kigna miriyyim sima ina yinokninkininkiyim, siya simiirin yisin bret aka haigiyyin siirsi mintarao si bi boinkin. Niingaka. Siya Farisi, Sadyusi simiir yai biyeyin yisananim simiirsi mintarao si boinkin. Sima simiir yai kipi wakaeyokna. Iriig.

Pita siya boinmimauugin Jisis siya Kraiskin siya krimiir nanmai-warkainam nitkin
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Mi iya Jisis siya om komiyyin Sisaria Filipai nikiuwiyyin siir kingiin hiriir nimbiamin mi ta iya siya kamim siir mi kigna miriyyim simiir srii iki iikam sima panina boini, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya yipikin, ha? ¹⁴ Mi sima hinina yowarkii boin. Nhirim ha boini, kira ti Jon op baptais haiginuan inkamin siya mi nhirim ha boini. Ilaijakin mi nhirim ha boini. Jeremaiakin mi yaeya profet inkam nhirim biya naonamim sima. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki. Mi wim kamarin kariirin panina dapikim, ha? Kara yipikin, ha? ¹⁶ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinin. Kira ti inkamin Kraiskin Adi Komii siya nikropkiyyin siya. Mi siya Adi Komiiyyin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyyin iinokinok mi siir yinisimkin. ¹⁷ Mi Jisis siya yowarkii boin, saimon Joni yinisim, Adi Komii siya kiriiramar maingimaigaei. Kiriirin ta yaimwowa nuan inkam nwirkin bi niisiimauugin. Niingaka. Kariir Adi Komiiyyin ninomor kou nwowin kiriirin siyar nsiimauugin. ¹⁸ Kara kiriir boinki, kira

Pitakin mi ti kiriir inigin siir inigmwokimwoin siiyakin. Mi kariir iikamim naingwo tibmiyim wi ti siya siir idwo nwowi. Setan siir kirieya wi ti iikamim naingwo tibmiyim simiir nikwowaisii rani. Mi wi nao rani. Nningaka. ¹⁹ Mhoiia kara tidiyinin wi kiriir hauuwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir hai-waowam. Diminin kira nu tir kigninkinkikin mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owim mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin owi siirin. ²⁰ Mi siya kamim siir mi kigna mriiyim yai kirie simiir boinikiduki, kima ti inkamin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kariirin iikamim simiir nanmaiwarkainam natin, kariirin inkam nwirin kipi boinmauu. friig.

Jisis siya boin kara naowi wa swoki insiin idwowi
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Mi Jisis siya ha boinmimaau bwakainamin kamim siir mi kigna mriiyim simiir. Mi ii kara om Jerusalem hiriir nami mi kara wi hik kimpipisu kasa hai rani. Mi inkam komiiyim Adi Komii siir mi kigiraowi ikim mi prismi biyan inkam ikim mi kamim siyu komii iir ninokninkini ikim. Mi wi hik kimpipisu kariir hauuwi mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ²² Mi Pita siya siir yikuanam mi siirin igao yai yani boiniu. Biyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wi kiriir kipi swoki imbini mamin. Adi Komii siya wi hinina boini. Nningaka. ²³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin mi Pita siir boinki, Setan kira ti amki! Kira kariir mi aiir kipi kiyopsibgi. Kira Adi Komii siir kwoinin siir biri ninokninkinkin. Nningaka. Kira inkami kwoinin siirara ninokninkini.

²⁴ Mi siya ti diminim simiir boin digiyim. Mi Jisis siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki. Mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya siir kwoin iir hidnani mi ha haiburgigi mi kariir mhoiia wit inkamin kariir mi imiir mrii. Mi siya hik mi naosi kipi nidid. Kara naowi paeyin hiniya nironinkinin siir hiriinan. ²⁵ Inkamin kariir siyu iir nap karamae nwowiyin siya siir kwoinaigar priinaingwo diriraeramar naingwowi. Mi siya naosi nididiyin mi mhoiia siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi hindara kigugu iuguski wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, inokininokin mi yipiki inkamkin saama naingwo karamae nwowiyin, inkamin siya kariir mhoiia niti mi yio siya naosi bi nididkin mi mhoiia ti inkamin siir kwoinbudin wi Adi Komii saika nwoyokiyoki kaeyami inokinokin. ²⁶ Mi inkam nwirin digworaekwo whiekakaki niuwi ti nu iirin mi siya Adi Komii siir mhoiia nam karamae nwowi mi siir kwoinbudin wi hindara kigugu iuguski mi ti siir dimin taemin whiekakim nu tiranim wi siirar whinkinsiisi, aniya? Nningaka. Mi siya wi dimu dimin haii kwoinbud iir whinkinsiisamin inokinokin Adi Komii saika nwowamin, ha? Nningaka. Siya siyu karamaeka. ²⁷ Mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin, kara wi Adi Komii siir kirieyim simaka niti mi saeya wi paenan niuya haiginuwi krimiirin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kanaka ninkin iti. Mi taka ii aiirarin kara wi nu tiran iikamim simiir mi imiir hidi mi miyika kara wi dimin biyik iirar hauuwi mi biyieya kara wi dimin biyie iirar mi hauuwi. ²⁸ Kara kimiirin yaimwogar boini ti iikam nhirim tirar nwowim kima wi niki ao rani,

kima wa kigwini iya Yaowae Adin ninomor kouanin mi dimin taemin komiiyim mi iya siya iikamim simiir kigirkakana sairin. Iriig.

17

*Jisis siir piua ya ina kisinakiya
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)*

¹ Mi ii iriyyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita mi Jems mi Pita siir nomousimin Jon siir warar. Mi siya simiir yikiunam mi sima simar iinainam mhu whirin siir. Ti mhuwin haruwa rani, ini kougikou hirar nwowin mi sima siir ini owiu ti mhu iirin sima simar. ² Sima hirar nwowa mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkamidar mi siya ini yaeya piu ywokiyin. Mi siir whwonkamin ini bienanar whwoyakiyin mi siir yuisa ini paenanar yuyakiya mi ini whisinanar ywokiyin. ³ Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iir haiburgiko mi sowa Jisis saika nokwo boinaiko. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina kigim sima boinaiyim. ⁴ Mi Pita siya hariinan kigiyin mi Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii krima tir nwowim ini wadeyar mi owim mi kira naingwowi mi kara amirim pi kwoima mirii, ira kirirga mi ira Moses siiram mi ira Ilaija siiram? ⁵ Mi siya hirar niki boinaiyin mi wau kwira ini paenana yuyakiya ini simiirar yakikirinuniya. Mi yai kwira ini ta waua sair hirankar yimbiniya, saeya boinki. Tikinin kariir yinisimkin, kara siirimar naingwo nanaeikin mi kariir mhu kwoinim siirimin wadeya nwowi mi kima siir yai aiiir wakae! ⁶ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiiir wakaekiyim mi ogmwo nua hariir waisi kaiyirou huanainam mi sima nidid prasae bi kinkim. ⁷ Mi Jisis siya simiir kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dinsiingi, kima kipi nidid! ⁸ Mi sima ha ninsiingiyim mi koua ha ninansiin kaokiyim mi sima yaeya inkam nwir biri kigim. Niingaka. Sima Jisis siirarar kigi. ⁹ Mi sima ti mhu iir haiburgigim mi ha niunainainamim mi Jisis siya igao yai simiir boinki, kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin kima kigin. Niingaka. Iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitana mi siya ie hiranki nansiin idwowi mi wi sairar nhinkigi. ¹⁰ Ti diminin simiir mhoyi mi kam nwoimim siir kigna miriyyim sima sriigi. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima hinina dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyim wi mhoyi niti. ¹¹ Mi Jisis siya ina yowarki boinin. Fhi, kaimwoka, biyyin wi Ilaija siya niti mi digworaekwo whiekakim wi siyar diriraerar kwokini. ¹² Jisis siya simiir boin, kara kimiirin, pi hinina boinki Ilaija siya bidi yitin mi iikamim sima siir bi ninokninkinkim niingaka, sima simiir siyu imiir napama naingwokim mi sima siirin siyu biye asi tiraiginiugikim mi kariirin Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi hariinanar mi tirbumbuwi. ¹³ Mi Jisis siya kam nwoimim siir kigna miriyyim simiirin hinina boinki mi sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin Jonin op baptais haiginiuhanin siir boini, Iriig.

*Jisis siya yinisim nwirin urid yiu biyekakin siir haiswoniskigin
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Mi sima ha swoki apamim mi ini maeyauwa iikam isid komiiyin siya nwowa sair yimbiam. Mi inkam nwirin ogmwo siirim ini huiu. ¹⁵ Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariir yinisim iirsi daingwoyimyok, kariir yinisim yinkamiyin iir kigi siya miyiki miyik

rani, whaowa piunan nrowi mi nopnopa mi kini. Inokii nokin siya paenau nakaigainanaei mi ii nhirim pi opa mi amainami. ¹⁶ Mi kara siirin kamim kiriir kigna miriyyim simiirim nikiunamin mi sima siir haiswo niskiyim dig bi nwokim. ¹⁷ Jisis siya simiir yayaka ina yowarkii boini. Kima ti hiniin kam isidin naingwo tibmii karamaekim mi kimiir mhi kwoinim wadie sibgu o rani! Hya kara kimaka niki owim pariigim, ha? Mi kima Adi Komii siir yai aiir mi sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iya swoki boini, kima naingwo tibmiiyim kima wara yinisim iirin kariiram wikunani. ¹⁸ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyeyin biri kimiminkikin, ina yamkiyin mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin.

¹⁹ Mi mhoiyya kamim siir kigna miriyyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini srini. Mi siir ini boiniu mi krima ti hiriinan uridyiu biyeyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha? ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani. Mi kima hiriinanim wi dig nwo rani. Ihi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nrowi mi kima wi ti mhiuwin siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiam. ²¹ (Ti hiriinan uridyiu biyeyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Niingaka. Mi siyiu whiruwan siirar haiswo niskiyyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowairgo.) Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi

(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

²² Mhoiyya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinnimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki natin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi. ²³ Mi wi siima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyai mi iya kamim siir kigna miriyyim sima ti dimin iir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkam in omom omomi takis umir haiiyim sima Pita siirim sriigim umir haiiyin siyiu in siiram

²⁴ Hya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima om Kapeneam hiriir nimbiamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiam mi sima siirin hiniina srii, kimiir inkam in inkam nowomwarkaiyuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya? ²⁵ Mi siya hiniina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yaiya biyyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira paniina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiyyin nu kigriraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir om komii whiruwan isidan inkam ikin mi om komii whiran ikin pi simiir takis umir namisi haii? ²⁶ Mi Pita siya hiniin yowarkii boin, iikamim om komii whiranin. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima Adi Komii siir yinisimkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka! ²⁷ Mi krima simiirin hiriinan tri umir hau karamae nrowi mi sima wi io krimiir nrowi, kira whiyya saiir dam mi sir tini kimaiyu. Mi anasu in biigi bii kira kikaii kira pi

siir yai aiiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya saiiir sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiiir saina ya kririirga. Iriig.

18

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir bi nwowin (Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Mi ta fiya kamim Jisis siir kigna mairiyim sima siir hiriir yimbiam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir kou nwowin? ² Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin. ³ Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimi yok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiiirin wi wara nwo rani. ⁴ Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bi wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana. ⁵ Yipiki kariir yai aiiir wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyu miyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiiir hiriinan. Mi ti hiriinanin yio siyu miyik kariirar tirhaiginuwi. Iriig.

Inkamin siir naingwo tibmiiya pi siyu biye ieyar mi tumbuwu (Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ Mi inkamin, inkam nwirin inig karamaeyin siir naingwo tibmiiya saiiir tumbuwu, yio ini ti yinisimin siir hiriinan ywowin. Mi siya siyu biye tirnami. Mi kima yibsiya komii saika kogi ti hiriinan inkamin mi whi solwara saiiir bopwoniya hir kimai whiridgi mi siya pi hir kwiyae haingrikiu aonamim. Ta hiriinan hika ini wadie ywowa mi Adi Komii siya hauukiswo wi biyeki biye pi ywowin. ⁷ Mintarao ti nu iirin digworaekwo biye biye whiekakim ini tirar nwowim mi sima tumbuwu kimiirin mi ti dimin biye whiekakim sima wi hiriyar nwoyokiyowi. Mi mhoiia wi Adi Komii siya tirbu iguski inkamin, inkam nwirni naingwo tibmii tirbuwin. ⁸ Mi iga ina sowa siyu biye tiram mini mi kira sowiir kaigrip itkiki mi kiriir iga ina kwokwira nwowi mi ini mi owin kira iga kwir mi ina kwira namim omwai waiyae yokiyokiyim. Yio wi miyik miyik nwo rani, kira paeya nuyokiyokwiya saiiir hiriir nami iga in kwiiyarar. ⁹ Mi kiriir nhwoin siya dimin biye tiram mini mi kira siir habitkigi mi ini mi owin kira nhwona nhuruwa mi ami omin omwai waiya yokiyokiyin. Yio wi miyiki miyik nwo rani, kira paeya nuyokiyokwiya saiiir hiriir nami nhwona nhisar.

Boiniyio yaiya sibsib irin whaowaekiyin siir boinka (Lk 15:3-7)

¹⁰ Kima mintarao! Kima ha kipi naingwo ti iikam sima kariir siyu iir napin sima iikam niingaki nuwi. Niingaka. Kara kimiirin pi hinina boini, Adi Komii siir paekwosimim sima kigriraowi simiirin. Mi sima ini siir om hirar nwowim. Mi simiirin wi siya boini. ¹¹ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam biyeyim nu tiranim simiir nanmai warkainam nitkin. Iriig

¹² Kima panina naingwowi, ha? Inkam nwirin siir sibsibim kamararim iriyyarkim (100) mi simiir irin ini niimau whaowaekiyin mi siya wi siirim hansiram tani, aniya? Iyie? Niingaka. Mi siya ti kamnwii iuur

iriyar idiyim (99) wɛ mhu̯isimɛn siir hir haiburgigi mɛ siya sibsib irɛn whaowaekiyɛn wɛ siirim nini hansirɛuwɛ. ¹³ Kara kimiirin yaimwowa boini, iya siya pi siir hansir hali mɛ maingimainga tɛ irua siirim nwowa mɛ ini tɛ kam nwɛi uuur iriyar idiyim (99) simiir haibura. ¹⁴ Mɛ iriipa hiriinan ninomor kouanɛn siya hiniinim naingwo rani, siir yinisim nwirki wɛ kipi swoki whaowae iuguski paeya hiriir. Iriig.

Nomiyau siyɛu biyie tiriyaɛn mɛ siir whinkinsiis haigɛniuwɛ siyɛu ikin.

¹⁵ Mɛ kiriir nomiyauɛn siya siyɛu biyie kinaka tirbugɛn mɛ kira siirim dam mɛ kowa maeyauu kwɛruwa didwo mɛ siyɛu biyie siya kiriir tirbuɛn mɛ kira siir boinmau. Mɛ siya kiriir yai aiir wakae tɛ hiriinan siyɛu biyie siya tirɛn wɛ digumii siir haimriiyugigi mɛ siirin kirar whindiriraerar haigɛniɛu mɛ siya wɛ wadɛya sibgu owim. ¹⁶ Mɛ siya kiriir yai aiir sibgu wakaeyokna karam nwowi mɛ kɛma Moses siir yaiya saiir hiriinan diriraerar mɛ kira inkamo naingwo tibmiiyo nwiisa dinkɛn ikɛuna mɛ sowa kinaka dam, yai kiriir whinboinaiyim. ¹⁷ Mɛ siya kam nwoimɛm kimiir yai wakae karam nwowi mɛ kira ukam nhirim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiir dikɛuna mɛ kɛma iripa hangiriyɛu boinaɛ mɛ siya simiir yai wakae karam nwowi mɛ kira siirin hiniina daingwo siya naingwo tibmiiyan inkam tani siya siyɛu biyieyɛm simiir tiriikɛm mɛ kɛma siirin hindara huriyumi iuguski.

Igbid kamiyau nwo mɛ kigninkɛn o.

¹⁸ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, dimɛnin kira nu tir kigninkinkikɛn, mɛ Adi Komii siya ninomor kou hirɛn wɛ hiriinanar mɛ kigninkinkɛn siirin. Dimɛnin kira naingwowɛn nu tir kigninkɛn owam mɛ Adi Komii siya ninomor kou hirɛn wɛ hiriinana mɛ kigninkɛn owi siirin. ¹⁹ Mɛ kara kimiirin pi hiniina swoki boini inkam nwiswo nu tirano sowiir kwoinɛn whuruwa nwowi mɛ ha kwisboini dimɛnam mɛ kariir Adin ninomor kou hir nwowɛn siya sowiirin wa wakaei. ²⁰ Ihi. Dimusi rani, inkam nwis o nwoimɛn sima sima nwowi maeyau kwir mɛ hangiriyɛu owi kariir inig iirim mɛ kara wɛ simaka hirar mɛ inkɛn owi mɛ simiirin wɛ karar whindiriraerar haigɛniuwɛ. Iriig.

Boiniyɛo yaiya miyan inkamɛn dimɛn siya prihaiyɛn siir boinka

²¹ Pita siya Jisis siir hiriir yimbiam mɛ ina sriyɛn, Biyan Inkam Komii, kariir nomiyauɛn siya kariirin siyɛu biyie tirbuwi mɛ siir dimɛn biyieyɛm wɛ pariig iya haiyoprimdiyumiigi tɛ dimɛn imiirin mɛ i iriyar kwiswo ini digar mɛ owim, aniya? ²² Mɛ Jisis siya siirin hiniina yowarki boinki, kara kiriirin ha boin tani iyim iriyar kwis. Niingaka. Kara ha boinki kira haiyoprimdiyumiigi iyim kam nwoimɛn uuur iriyar kwis (77). ²³ Kara kimiir boini tɛ siyɛuɛn dimɛn biyie haiyoprimdiyumiiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya siir ukamɛm simiir kigirkakana ini inkam komii nu kigriraowiyɛn siya umirim siir miyan kamɛm whisarii sima prihaiyɛm simiir swoki hauu kiyyuwam tiri, ini saiir hiriinan ywowim. ²⁴ Siya kamɛm umirim whisarii prihaiyɛm simiirar kwamarii bwakainamɛn simiir hauukiyyuwam mɛ sima inkam nwirin siirim yikɛuna mɛ umirim siya haiyim 10 milionkim mɛ siya yamdi siir swoki hauuwim. ²⁵ Mɛ siya tɛ umirim siya prihaiyɛm simiir umir imiir swoki hauukiyyuwim dig rani. Mɛ inkam komii ina boinɛn kɛma wara inkamɛn mɛ siir wig yinɛm mɛ siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki ukam nhirim sima sanim mɛ tɛ umirim wɛ iki dimɛnim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiyyuwim.

²⁶ Mi ti miiyan inkamin siya inkam komii ogmwo saika kingiina ini hiuni mi ina boinin, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o! Umir whiekakim kara prihai prihaiyim wi kiriir swoki hauukiyyu digi. ²⁷ Mi inkam komiiyin ti siir miiyan inkam iirsi yaingwoyimyok mi siirin ina swoki ikropkiyin mi umirim siya prihaiyim simiir warar yinkin iuguski.

²⁸ Mi ti miiyan inkamin yaba hiriir napniyamn mi siir nomiiyau nwirin iripa mi sowa mriiyyin siir yani kigu mi umirim siya siir hirankin prihaiyim paeyarin hairkin mi siya siir ni iir yonkwo nhiowomwan mi siirin ina boinin, umirim whisarii kira haiyim kariir tirinkin, kira kariir swoki hauugi. ²⁹ Mi siir nomiiyauin ogmwo ha hiuin mi hinina kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o, umirim whisarii kara haiyim simiirin wi yamdiya swoki hauwi. ³⁰ Mi siya ini boriisop waeyoin mi siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mi biye mriiyya saiir hir ini whinap kinisugik mi siya siir umir yamdi swoki hauu digi mi siya yaba wa niti. ³¹ Mi siir nomiiyauim ti hiriinan siyyu iir kigim mi simiir kwoinin miiyik bi naingwokikim mi sima ini inkam komii iirima yamim, ti siyyu hiriinan siya simiir nomiiyau iir turgigin siir ini boinmimauu. ³² Mi inkam komiiyin siya asi nikiunakikin ti siir miiyan inkam iirim mi siirin hinina boinki, kira inkam miiyik rani, biya kira kariirima niki kauwok boinanaekin. Kira kariirsi daingwobumbugi mi kara kiriirsiyin ina yaingwobumbugiyin mi kara kiriirimn ha bi nikiunanaekin kira kariirin ti umir komiiyin siirin yamdiya whauukiyyu sasau. ³³ Dimusi rani, kira kiriir nomiiyauin iripa mi kowa mriiyyin siirsi bi naingwoyimiyokin kara kiriirsi naingwoyimiyoka saiir hiriinan, ha? ³⁴ Mi inkam komiiyin siir kwoinin haughauga whwiyeyin mi kam nhirim simiir yikropki mi sima siir yinimnan itkin mi sima siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mi biye mriiyya saiir hir ini whinap kinisugik iya siya umir hauukiyyuwi wi saiir digi. ³⁵ Mi kara kimiirin pi hinina boinki. Mi kimiir kwoinin dimin biye whiekakim kimiir nomiiyauim sima tirbumim mi simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi mi kariir Adin ninomor kou hir mi owin siya iriipa hiriinan, kimiir dimin biyeyim wi simiir mi haiyoprimdiyumiigi rani. Iriig.

19

*Jisis siya wigkam hainikiinonkwonani siyyuin siir boinkin
(Mk 10:1-12)*

¹ Jisis siya ti siir yayim simiir ha boin digiyim mi nu Galili siir haiburgik mi nu Judia mi yabie komii Jodan siir yarmiiya hiriir swoki haiyug nam.

² Mi iikam whiekakim ini siir mhoiyya kaikwokwo namim. Mi ta maeyau aiirin iikamim makakim simiirin hir haiswonimniskigim.

³ Mi Farisi kam nhirim ina yitim siirim mi sima siirim ini boinkinankiuni mi siirin ina sriiyim, Moses siir siyyuin ti krma napin siya miiyikargin, siya hiriinan bidi boinin inkamin siya siir wig aiirin ha sopki, aniya? ⁴ Jisis siya hinina yowarkii boin mi kima ti yayim Yokwo Komiiya saiir nwowim, simiir bi mwaingim, ha? Siya hinina boin, bidi bidiniyarin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirar nonkwokwown mi siya wigkam warar yinkin onkwokwoki. ⁵ Mi Adi Komii krmiir Wanin siya hinina boinkin, ti hiriinan siyyuin, kamim siir yopii ad owiir haiburgigi mi siir wig anaka namwoiwi mi sowa ini iripa piu kwiruwa ywokiywo! ⁶ Mi kira hiriinan tiri. Mi sowa ini

piu kwiruwa ywokiywo. Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim dig nwo rani. ⁷ Mi Farisi kamim sima siirin hinina srii boin Moses siya ti hiriinan yaiya krimiir dimusi hauugigim, kamim siya yokwowa ha winki, ta wig aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam mi siya hiriinan dimusi winkin, ha? ⁸ Mi Jisis siya simiir yai aka yowarki boinki. Dimusi rani, kima pi nantamyiriyirkim Adi Komii siir yai aiir. Mi Moses siya kimiirin asi kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiun mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiun siirim bi naingwokin. ⁹ Kara kimiirin pi hinina boinmauugi. Mi kam nwirin siir wiga saeya hii kam nwir aka bi nanae miminka mi ti hiriinan kamim siya sairin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir yonkwona, ti hiriinan inkamin siya nonkwonani siyiun siir turbugin.

¹⁰ Kamim siir kigna miriyim sima hinina boinki mi siya hinina boinkiswo wig nonkwonani siyiun yio ini kirie ywowin mi inkamin siya indima mi owi ini mi owin. ¹¹ Mi Jisis siirin hinina yowarki boin, iikam whiekakim sima ta yaiya sair wakaeyokna apam pi boriisopi. Nningaka. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim sima simargim ti siyiun siir wakaeyoknaei. ¹² Wakae, kam nhirim sima wig nonkwona dig nwo rani. Dimusi rani, iya simiir yopiiga naokaininkinkiyin yim isi hiriinanar mi owin, sima wig aka iripa piu nwowim wi dig nwo rani. Dimusi rani, sima wi dig nwo rani, wiga aka iripi piu nwowim mi kima nhirim kimiir miomaiyim bidi kantiowim mi kima wig aka iripa piu wa nwowi mi kima wi yiniekak nwo rani. Mi nhirim sima Adi Komii siir miya sair miriyamar naingwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakim simiirar kigriraowikin mi sima wig nonkwonam pi boriisopi. Inkamin ta yaiya sairim naingwowi mi maigimaigra nwowi mi siya wi sairar wakaeyoknaei. Iriig.

Jisis siya yinisisim imiir nokboinmamair haiginiugin

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Ta ii aiirin iikam nhirim sima yinisisim nhirim Jisis siirim hainamkim mi sima hinina naingwokim, Jisis siir ina simiir nonkwo okboinmamairim. Mi Adi Komii siirim kwisboinim. Mi ti kamim siir mi kigna miriyim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Mi Jisis siya boin, kima yinisisimim simiir kigninkinki sima kariiram wit, kima simiir kipi nikidu. Nningaka. Adi Komii siya ti iikamim simiirar kigriraowi mi ini ti yinisisimim simiir hiriinan ywowim. ¹⁵ Mi siir ina simiir mwo idwo yonkwo. Mi siya simiirin ina yokboinmamairin. Mhoiia siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin. Iriig.

Umir digworaekwokak inkamin siir niuwugin

(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Mi inkam nwirin Jisis siir hiriir yimbiam mi ina srii boinim. Inkamin iikam nowamwarkaiyiuiyin, kara wi panin dimin miyikin siir tiri mi kariir inigin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin iinokininokin siir haiyam, ha? ¹⁷ Mi Jisis siir yowarki boinki, kariiram dimusi srii piki hinin dimin miyikin siir haiyam srigin, ha? Adi Komii siyairgin inkam miyik nwowiyin. Mi kira kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyu komiiyin Moses siirin siya winin biya siirarar dapkrpkai. ¹⁸ Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hinin siyu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarki boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira

inkam nwarri kipi nksisae boin huriyu. ¹⁹ Kira yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna mi sowerwaiyin siyu mayik iirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyokeyim mi kiram naingwoyimiyokeyi mi saiiir hiriinana daingwoyimiyokey. ²⁰ Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hinin dimin ikin? ²¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira wadie nwowi kiriir digworaekwo whiekakim iikam nhirim simiir hauu sima sainim mi ti umirim kira iki iikam paeprikabim simiir hauugi. Mi kira hiriinan tiri, ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekaka nwowi. Mi ti kira tirim simiir mhoiyya kira wi kariir mhoiyya wit. ²² Mi iyya ti whranisimin ta hiriinan yai aiir wakaeyin siir kwoinin ini hikaka ywonamin mi siya Jisis siir haiburgikin mi ina yamin. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakakin.

²³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kara kimirin yaimwo aiirar boinki. Inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya Adi Komii siir mhoiyya namamin wi minan mirii nami yipiki siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyim siirim. ²⁴ Kara kimirin pi hinina swoki boinki hab saeya tidiyyinin digworaekwo panyin siir no iir ninopkai namamin wi dig nwo rani, inkamin umir digworaekwo whiekakin siya ta haba minan saeya miriyya saiiir hiriinan mi mirii rani. Niingaka. Yio wi mi kamiigikomii miriinami mi siya Adi Komiiyin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin wi saika namasu rani. Niingaka. Dimusi rani, siya umir digworaekwo imiirimar naingwokwowi mi siirin wi simar nikiduwi. ²⁵ Kamim siir mi kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima boin mi siya ti hiriinan inkamin siya dig nwo karam nwowi mi yipikin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siirin dig nwowi, ha? Nim krima ha naingwowi inkam nwrki namim wi dig nwo rani. ²⁶ Mi Jisis siya simiirar kao hiririukiyyin mi ina yowarkii boinin. Iikamin sima sima whindiriraerarna simiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi dig nwo rani, Adi Komii siya ti dikworaekwo whiekak imiir diriraerari wi diga nwowi.

²⁷ Pita siya Jisis siir boinmauugi Kigi! Krima krimiir digworaekwo whiekakim simiir hiriinansi haiburgigim. Mi wi kariir mhoiyyar niti. Mi mhoiyya krima wi piki hinin diminin siir haii, ha? ²⁸ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, kara kimirin yaimwo aiirar boinki. Ti nu winin kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin mi kara wi ipiyya Inkam Komii nu kigriraowiyin siira wi saiiir nidwokaii. Mi wi paenana niuyaei mi ti nu winin kima kam iuur nwiso kariir mhoiyya nitim kima wi ipiyyim simiir nidwokaii, kariir hiriinan. Mi Isrel simiir iikam isid iuur whiso wi simiir siyu imiirar hidi. ²⁹ Mi iikam whiekakim sima simiir omaka mi simiir yinisim mi simiir yokman mi simiir yopii adim mi simiir nu digworaekwo whiekak ikin, simiir bidi haiburgigim. Dimusi rani, sima kariir mhoiyya nitam bidi yaingwowim. Mi mhoiyya kara simiirin wi yaeya digworaekwo whiekakar swoki inkim hauugi mi sima kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi siir haii. ³⁰ Mi iikamin inig komiigakim tariinan nwowim yim wi mhoiyya hispriprikiini mi iikamin tariinan sima inig komii karamaeyim mhoiyya sima wi inig komiigak nwowi. Friig.

20

Numir waina saiiir miyyan kamkim

¹ Adi komi siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini numir waina saair adin ini siir hiriinan ywowin. Mi nugak imumain siya ina yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim siir numir waina saair miriyam. ² Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini wadeya ywokiym ta wain numira saair miriyam. Sima saair miriyim umirim pi ii kwokwirani umirim simiirara mirii haii. Mi siya simiir asi nikropkikin siir numir waina sairamain. ³ Mi iya 9 klok nwowa siya saair yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya yap kigam kam nhirim maeyauwa nae haiginiya hiar sibokwowi. ⁴ Siya simiir boinki, kima iriipa hiriinan kariir numir waina saair tini miriyiu mi kara umirim pi kimiirar hauu digi. Mi ta mi aiirsiyin umirim wi kwokwirani umir maira hauuwi. ⁵ Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nokwoniyin 12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya ha swoki amin mi siya kigam kam nhirim sima hindara sibokwowi mi siya biya siya tira mi saair hiriinana swokini tiriuwin. ⁶ Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib okworibi. Mi siya simiir sriigi mi ti biewi komiimin kima ta maeyau aiirin whisarii dimusi nkwo kaoikiigiribgin, ha? ⁷ Mi sima siir yai aka yowarkii boinin, inkam nwirin mi krimiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya simiir boinki, kima kariir wain numira saair tini miriyiu.

⁸ Iya bidi kakauugiriba mi adin numir wainanin siya inkamin siir mi imiir kigiraowiyin siirin hiniina boinki, kira iki miayan kamim simiir dikunaki mi simiirin umir hauugi. Inkamin mhoii natin mi umirin siirar hauu bwakainam mi hiriinanar hauuyokiyokiyam mi inkamin bi natin nugak imuma siirar tina hauu digiu. ⁹ Mi kamim iya 5 klok nwowa ha namiriiniyin bi sima yit mi sima umirim iikwokwirani umir mairin siirar hainamim. ¹⁰ Mi simiir mhoiia kamim biigi biya namiriiniyim sima ina yitim mi ina yaingwowim, krima pi umir komiia hai. Mi sima umir komii bi haiigim mi sima hirihiirinankinar hai. ¹¹ Mi sima hai digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iirin. ¹² Mi sima ina boinin, ti kamim naiowaka namiriiniyim mi sima ti umirin krima haiyin siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini miriinkim. Mi krira nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribin mi bieyin krimiirar whwonanaewakin. ¹³ Mi numir wainan adin siya yaiya kwira yowarkii boin simiir nwir inakan. Siya hiniina boinkin, nomiiyau kara kiriir bi tirbugin. Mi krima tari ti umir iuurim simiirimin iripa kwoin whiruwa bi nwoko, aniya? ¹⁴ Kira kiriir umir iir bidi haiyin mi ha dam. Ti umirin kara kiriir hauuwin kariirar kwoinkin ti inkamin mhoiia natin siirin hiriinan umirin kara siirar mi hauuwi. ¹⁵ Kariirar diminkin. Kara kariir umir imiir mi diriraerari yio kariirar kwoinkin. Kira kanaka dimusi nankimpiisuwi, ha? Kara siyu miyik iirar tirkin. ¹⁶ Yio hiniingin mi iikamim mhoiigi mhoiyanim yim wi biigi biyin sima nwowi. Mi iikamim bi nwowim yim wi mhoiigi mhoiia nwoki. Iriigi.

Jisis siya ina boinin kara naonami mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Jisis siya om komii Jerusalem hiriir niinainamin mi kam iuur nwiso siir kigna miriyim sima warar yinkin am. Mi siyu hiar napamim mi Jisis siya simiirin siyu mig hiriir yikunam. Mi siya simiirin ina boinin. ¹⁸ Wakae, panaowin krima pi om komii Jerusalem hiriir nami. Kara

Yaowae Adin ninomor kouanin kam nhirim sima kariirin wi prisma yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir kinmauu iti. Mi sima bidi yimboin tibmiiyim kariir nisomaowim. ¹⁹ Mi sima kariirin wi juda iikam tani wi simiir in nonkwo hauugi mi sima kariirin wa nigbumbu boini mi idgu mini nipimpari mi paeyin hiiniya nirioninkinin wi saika ninkin irinugi. Mi il kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Iriig.

*Jems Jon sowiir apua Jisis siir sriiga sowa biyan inkam nwowam
(Mk 10:35-45)*

²⁰ Mi taka iya Sebedi siir wiga saeya yinisim nwiswo Jisis siirim yikiunam. Mi saeya ogmwo ina ini akai huwuwuwa siir kingiin hir mi ina sriya siirim, Jisis siya saiirin dimin miyik whir tirim. ²¹ Mi Jisis siya saiir boinki, kira pi hinin dimin siirim naingwowi. Mi saeya siir boinki, kira kariir boinki ti kariir yinisim nwiswo sowa ini mi owo, sowa kariir in inig yaoyae owiir mi idwowi mi nwirin iniga mi nwirin yaoyae, iya kira inkam komii nwowi, aniya? ²² Saeya hiriinan yai boina mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti diminin kima sriyin kima siir bi sibgu inokninkinkim. Ta hik hiriinana kara haiya kowa saiir haiyim wi digar nwowi, aniya? Mi sowa siirin hinina yowarkii boinki, ihi. Kira wi digar nwowi. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, kaimwoka ta hika kara haiya kowa saiirin hiriinana mi haii. Mi yipikin kariir ina inig yaoyaeoyo sowiir nidwokaii, yio kariir dimin tani. Niingaka. Ti kamim simiir ipiiyim sima nidwokaiiyim, yim kariir Adin siyar bidi diriraerarkwokinin.

²⁴ Mi kam iuurim siir kigna mriiyim sima hiriinan yai wakaeyim ti iwinyaowo sowiir apua saeya tirin mi sima io sowiir ywoki. ²⁵ Jisis siya simiirin ina yikiunan mi siya simiir boin, kima ina ninokninkinim inkam komii nu kigriraowiyin siya iki juda iikam tani simiira nikwowaisiigim. Mi sima ti inkam komiiyim simiirin yai kirie aiir yikwao boin, simiirin wi sima niki sibgu kigriraowim. Mi sima wi simiir yai imiirar wakaeyoknam. Mi inkam komiiyim sima iki iikamim simiirar nikwao boininaeikim, sima simiir yai imiirar wakaeyoknam. ²⁶ Ti hiriinan siyuiin kimiir tir kipi niki o. Niingaka. Inkamin siya kimiir inkam komii nwowam naingwowi mi siya kimiir miyan inkam nunganan dwo, siyu miyik kimiir tirhaiginiuwim. ²⁷ Mi inkamin siya kimiir bi nwowam naingwowi mi siya kimiir mi priimiriyan inkamnan dwo. ²⁸ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara minam bi nitkin iikam whiekakim kima kariir whindiriraerar haiginiuwim. Niingaka. Kara kimiir whindiriraerar haiginiuwam nitkin. Kara iikam whiekakim dimin biyekakim simiirim naowim mi simiir dimin biye haiyoprimdiyiumiigiyam. Iriig.

*Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo niskigo
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)*

²⁹ Mi sima om komii Jeriko siir haiburgigim mi ina yamim. Mi iikam whiekakim sima Jisis siir mhoiyar yamim. ³⁰ Mi inkam nhwokwisae nwiswo sowa siyu mig kingiin hirar yidwokwokin. Mi sowar wakaewin Jisis siya tiriir napni mi ina kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devidni isidin siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, kririirsi daingwobumbu. ³¹ Mi iikamim sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. Mi sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devid siir yinisimkin, kira kririirsi daingwobumbu! ³² Mi Jisis siya ha namikwouiin mi sowiir yikiuna mi ina boinin, kowa paniina naingwowi kara kowiirin pi hinin diminin siir tirki, ha? ³³ Mi sowa siir

boinki, Biyan Inkam Komii, krira ha naingwowi kira kririir nhwo owiir haiswoniskiigi. ³⁴ Mi Jisis siya sowiirsi naingwoyimyokin mi siir ina ina yonkwokiya sowiir nhwo nhis owiir mi sowiir nhwowo ha kaokiyo mi ini Jisis siir mhoiyar yapnamo. Iriig.

21

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

¹ Mi sima om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi sima omisim Betfasi hiriir yimbiam mhu whirin Oliv siir kingiin. Mi Jisis siya inkam nwiswo siir mi kigna miriyo sowiir yikropki bi sowa namkwokinim.

² Mi siya sowiir boinki, kowa iki omin krima kigiyin siir dam mi kowa kingiin tirar kwakig. Mi kowa wi kimiminki rani, donki irin uridni sima nimburuwin paeyaka pi siir kigi mi saiir yinisim ii iirin wara mi kowa pi sowiir whro hainani mi kariirim kiyainani. ³ Mi inkam nwin siya yai kwir kowiir boinki mi kowa siirin hiniina boinki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya sowiirin maigakin mi mhoiyya siir miyya dig nwoki mi siya wi kirirar swoki hauugi mi siya wa nami. ⁴ Ti dimin hiriinanin nimbubiyamin mi yayim biya profet sima boinin ini simiirar boinourwokaiyim mi sima hiniina boinkim,

⁵ kima iikamin om Saion hiranin simiirin hiniina boin, kigi! Kimiir Inkam Komiiyin nu kigriraowiyin isirin kimiiram niti. Siya inkam miuungin mi siya donki haomin siir nidwo namkin mi donki iyyin yopii aeya naokainan siir! Mi iya Jisis siya om Jerusalem hiriir nimbiamin, ti diminin sima ina yimbiamin.

⁶ Mi inkam nwiswo Jisis siir kigna miriyywo mi yayim siya boinkiyim simiir hiriinana ini tiru. ⁷ Mi sowa donki iwinbugao sowiir hakainamwo mi sowiir yuisim siir idwo yimwanu mi Jisis siya yuis idwowa yidwonam donki yinin siir. ⁸ Mi iikam whiekakin simiir yuisim ini siyu iirar haknamin siir biyar mi nhirim paekwowim sikwonanin simiirar kripaknam siyu iirar. ⁹ Mi iikam nhirim biya napnam ikim mi nhirim mhoiyya saika ninkin apnam ikim sima ina kauwok boinamin, Devid siir isidan yinisimin Adi Komii siya nikropkiyin siya wadeki wadekin, siir inig iir dokboinmamaigi! Adi Komii siya ti Biyan Inkam Komiiyin nitin siir whinkisiis haiginugin, siya inkam miyikin krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraskikin.

¹⁰ Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin mi iikam whiekakin om komii hir nwowinin sima hiriinan dimin iir kigwinin ini hindara yanaawinin mi ina boinin, ti inkamin siya yipikin? ¹¹ Ti iikamin napnaniyim sima boin, Jisis siyargin profet inkamin om Nasaret nu Galili hiranin. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir napninopkainamkin

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

¹² Jisis siya Adi Komii siir omaka komiyya huuyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napninopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowna haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinitnowidninkiigi. Mi siya umir haiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiyya sima Adi Komii siir ninkinimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mi miriyyim sima nidwokaiyim simiir warar. ¹³ Mi siya simiir boinki,

Adi Komii kr̄im̄iir Wan̄in siir yaiya Yokwo Komii saeya hin̄ina boinka, kariir omaka iikam̄im hinda tinda nwowim sima saiirin hin̄ina dapi, nhwo kwis boini omakaka! Mi kara kimiir boinki, kima kariir omaka ini hi tauae inkam̄in siir hiriinan omaka biyenan ywonama.

¹⁴ Mi Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir hirar niki owin mi kam nhirim nhwo kwisaeyim mi iga biyie ikim sima ina yimbiniyim siirim mi siya ini simiirar haiswonimniskiiyin. ¹⁵ Prismi biyan kamim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima Jisis siya haiswonimniskiiya saiir kigim mi sima wakae yinisimim hinina ninikiu anikiuwi kr̄ima Devid siir isidin siir yinisim̄in siir inig iir hainan prapraski. Mi sima io hiriinansi nwokim. ¹⁶ Mi sima io ha nwowim mi sima minam naingwokim ti yinisimim sima kauwoknanaeyim pi tankiyim mi sima hinina boin, kira ta yaiya yinisimim sima boina ina wakaeyim, ha? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, ihi, kara tisa wakaeyin. Kima Yokwo Komiiya saiir yai imiir bi mwaingim. Saeya hinina boinka, Adi Komiiyin yinisim budirig ikim mi yinpraigak ikim simiir bidi yisiisimauuin mi sima Adi Komii siir inig iirin hiriinan asi sibgu hainan prapraskim, aniya? ¹⁷ Mi siya simiirin ha boin digiyin mi siya simiir haiburgik mi om Betani hiriir yam mi hirar whwonkaowi. Iriig.

*Jisis siya boinkiyin pae figin ina whirkiyin mi ina wainamin
(Mk 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Mi nugak imumarin Jisis siya ina swoki haiyug apam yakwokim om Komii Jerusalema hiriir mi siya mhiya ina yapaowamin. ¹⁹ Mi siya pae fig whirin siyu mig hir nokwoin siir kigam mi siya siirim ha nam̄in mi siya hinina bi kigamkin nae bidi budin. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mi siya ti pae figin siirin hinina boin, kira wi nae swoki budmim̄in tani, niingakiinga. Mi ti pae figin bi kimiminkikin ina wainamin. ²⁰ Kamim siir kigna m̄riiyim ti hiriinan dim̄in iir kigim mi ina yanaakiyim. Sima boin, ti pae figin siya dimusi wai sasaunamkin, ha? ²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima naingwo tibmii k̄ini mi kima wi diga nwowi ti pae figin kara m̄nkiyin siir hiriinan. Mi dim̄in whirin kira wi diga mi owi. Mi kira ti m̄hu iir boinki, kira whi solwara hiriir diswitnatmainam mi siya wi hiriinana mi tiri. ²² Mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ha srii digworaekwo whiekakim kima haiyam srii boini, siya kimiirin wa hauwi. Iriig.

*Sima Jisis siir srii yipikin inigak kiriir nwo haiginiuw̄in
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

²³ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir swoki haiyug ap̄inopkainam mi iikam̄im simiir yowomwarkaicyu siir yai imiir. Mi siya ha niki boinin, prismi biyan kamim sima mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima siir hiriir yimbiam mi sima siirim sriigi mi yipikin inig komiigak kiriir nwowaiginiuin mi kiriir nimbiniin yipikin ti digworaekwo simiirin kira piki hinin inigin siir diriraerari, ha? ²⁴ Mi Jisis siya simiir yai aiirin ina yowarkii boinin, kara iriipa hiriinan kimiirin pi dim̄in whirin siir sriiyim mi tiri. Mi kima saiir sibgu owarkii boini mi kara iriipa hiriinan wi kimiirar boinmauw̄i inkam̄in inig komiigak kariir nwowaiginiuin ta miya saiir m̄riiyam. ²⁵ Yipikin Jon siir nwowaiginiuin inig komiigak iikam̄im op simiir baptais haiginiuwam Adi Komii siya, iya inkam̄in, aniya? Mi sima, simasima hinina yimboin amboina kr̄ima siirin pi pan̄iin yaiya saiir boini, ha? Mi kr̄ima siirin hinina boini, Adi Komii siya

hauugin mi siya krimiirin pi hiniina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim. ²⁶ Mi krma ha boini ti diminin inkamki hauugin mi krma hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi sima wi krimiir tiowi. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir yai aka hiniina yowarkii boin, krma ninokninkin tani yipikin inig komii Jon siir hauuwun ti diminin simiir tiram. Jisis siya simiir boinki. Dimusi rani, kima kariirin bi sibgu boinkikim Jon siirin. Mi kara iriipa hiriinan wi kimiir mi boinmauu rani, yipikin inig komii kariir hauuwun ti diminin simiir tiram. Iriig.

Boiniyio yaiya yinisim nwiswo ad nwiruwaniyo sowiir boinka

²⁸ Kima panina naingwowi, ha? Biya inkam nwirin siir yinisimo nwisko mi mhoiyya iya sowa inikamae nwokiyo mi adin siya siir yinisim yaowaeyin siirim yam mi siir ini boinu, yinisim, panaoin kira kariir numir waina saiir kigriiraowam dam. ²⁹ Mi yinisimin adin siir yai aka yowarkii boin. Nningaka. Kara pi boriisopi. Mhoiyya siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi ini adin siir wain numira saiir swokini miriyyuin. ³⁰ Mi adin ina swoki apnamin siir yinisim nwirin siirim mi siya ta hiriinan yai aiirar swoki boinu siirin mi kira kariir wain numira saiir tiram dam. Mi yinisimin hiniina yowarkii boinki, kara pi kapi nami mi siya numira hiriir bi swoki amiminkin. ³¹ Mi siya simiirin hiniina sriigi, tiki yinisim nwiso yipikin adin siir kwoin iir napin, ha? Mi sima ina boinin Biyan iya mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki mi iikam biyeyim omom omomi umir takis haiyanim mi wigim hii nanaei ikim simiir mhai kwoinin bidi kisina haigiyim mi sima Adi Komii siir yai aiiram bidi yaingwo tibmiyim mi kimiir biyin wi simar nami iikamim Adi Komii siya kigriiraowiyim kimiiram. Nningaka. ³² Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbinkin siyu miyik miyikim simiir nisisimauugim kimiirin mi kima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Mi kamim omom omomi umir haii ikim mi wigim hii nanaei ikim sima siir yai imiir bidi yaingwo tibmiyim. Mi kima ti hiriinan diminin simiir bidi kigim mi kimiir kwoinin biri kisina haigikim mi siir siyu iir napam bi naingwo tibmiigim. Nningaka. Iriig.

Ta boiniyio yaiya inkam biyeyin numir waina saiir kigriiraowiyin siir boinka

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyio yai kwira hiniinga. Inkam komii nwirin siya nu komiigakin mi wain numir yinkan mi ina huyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiyya ienau hir haigi mi sima wain nidim ina whinikaigaiyim mi simiirin ina yokwobrombropim simiir hii imiirim mi saiir mhoiyya numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira saiir kigriiraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi sima kigriiraowam mi umir mi saiir warar mi miriyyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira. ³⁴ Mhoiyya iya wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwowa mi numiran adin siya whisarii mi prii miriyyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam. ³⁵ Mi kamim ta numir aiir kigriiraowiyim mi sima siir miyan kam imiirin siyu miyik bi tirkim. Mi sima nwirin hindara tioki mi nwirin hindara yisomaoki mi nwirin hindara kaigromkrorki siyani. ³⁶ Mi numiran adin kam

nhirim miyanim simiir yikropki, siya hoimgakriiga yikroki, biyana saiir hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim hiriinan siyu iirar swoki tirwin simiirin. ³⁷ Mi mhoigi mhoiyan siya siir yinisimki yinisim yinkamiyinin siirgisiiirar yikropki simiiram. Adin siya hinina yangwo, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei. ³⁸ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima ti yinisim iir kigwinim mi sima sima hinina boinaiwin, tiki yinisim hininin siya wi siir adni digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir disom aoki mi ta siir adni numira wi krima haii. ³⁹ Mi sima siirin ha kiyainaniyamim numir yaba hiriir mi sima siirin ina yisomaowin.

⁴⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima panina mi aingwokiyim? Mhoiia iya numir wainain adin siya niti wi panin siyuun siir natirni ta numir aiir kigriraowan kamim simiirin? ⁴¹ Mi sima siir boinki mi siya ti inkam biyeyim siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom aokii. Mi siya numir waina wi iikam isid miyik nhirmi hauugi sima kigriraowim mi nae haiyan iya mi sima nae haimii, siirin wa hauu aei. ⁴² Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai haimii kwira profet kamim biya sima wina Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu mwainokninkinkim, aniya? Saeya hinina boinka,

ti yin miyikin omaka miriyyin kamim sima boriisop waeyaowin tariinanin ini biyan yin yamwowuin. Siya ini bopwonauan kougouwin siir hiriinan yamwowuin. Biyan Inkam Komiiyin siyar diriraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiyamim mi krima siir kigin ini wadiyar ywokiyin.

⁴³ Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miyik miyikim Adi Komii siya kigriraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranin siir mi sibgu miriyyim wi simiir hauugi. ⁴⁴ Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa niki iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digumii kariir haimriyuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisimtl sinii.

⁴⁵ Mi iya prismi biyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyo yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga. ⁴⁶ Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Friig.

22

*Ta boiniyo yaiya nae komiia wig nonkwonaeiya saiir boinka
(Lk 14:15-24)*

¹ Jisis siya yaeya boiniyo yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hinina boinkin, ² Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan ywowin. ³ Biya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi boriisopi. ⁴ Mi siya siir miyan kam nhirim ina swoki

ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingigim simiir dikunaki mi kima simiirin hinina boin, wakae, kariir naeyim bidi diriraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hika hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haigingigim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit. ⁵ Siya siir miyan kamim ti yai imiir boinmauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinopkiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mai mariyam yamin. ⁶ Mi nhirim inkam komii nu kigriraowiyin siir miyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haiginugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim. ⁷ Mi ti hiriinanin inkam komii nu kigriraowiyin siir kwoinin haugi hauga ha whiyekiyin mi siir kamim sau ninitiyim simiir yikropki. Mi sima inkam biyeyim simiir yisomao mi om iir warar yinkin haingimugig. ⁸ Mi sima hiriinan tirim, inkam komiyyin siir miyan kam imiir boinmauugi, wigwas naeya bidi diriraerar haigin diga, kamim kara nimbiniim sima miyiki waeyao paninsi yitsi. ⁹ Mi hiriinanki niuwi kima iki siyu whiekakim simiirar dap kig yokiyokiyam mi kam whiekakim kima simiir kigi mi kima simiir wikiunani ta wigwas nae aiirim. ¹⁰ Siya hiriinan yai boinkiyin mi miyan kamim ina nhinopkiyim. Mi siyu whiekakim simiir nwowim iikamim simiir yapboinmamauu iikam biyie biyie ikim mi iikam miyik miyik ikim simiir yikunani wigwas nae aiirim. Mi sima ha nitim ta omaka wigwas nae diriraerara ini iikamkina yinkiniugiya.

¹¹ Iikamim sima ha nidwodwokai digiyim mi inkam komii simiir napninopkai kigam namkin. Mi siyar kigi inkam nwirin yuis miyik bi puainanikin wigwas naeya saiir nidwokai aeyamin. ¹² Mi inkam komiyyin siir boinki, akam, kira yuis miyik puainani karamae dimusi nwokin ta wigwas nae aiiram, ha? Mi siya ini yai mikrima ywowin. Mi ina yididkiyin. ¹³ Inkam komiyyin siya siir miyan kamim simiirin hinina boinki, kima siir iga inim simiir kogrimdiniugi. Mi maeyauwa niyim niyim nwowa saiir hiriir ditkaigi. Ta maeyau niyim niyim aiirin siya wi kauu ouu prasae kin tani. Mi siya wi hik komiigikomii aiir haii. Mi wi siir big iirar mi aegiyimgiyikaeyami. ¹⁴ Jisis siya ta boiniyo yai aiir boin digiyin mi siya simiir boinki, ihi, Adi Komii siya iikam whiekakim simiirar nikiunaei. Mi simiirin wi irira nwinwira nikiuna apninopkainani. Iriig.

*Sima Jisis siir srigim umir Sisa siir hauuwam
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)*

¹⁵ Mi Farisi kamim sima yaiya ina haingiriyu hid boinaiyim, Jisis siir kinankiuwam. ¹⁶ Mi sima simiir kigna mariiyim kam nhirim mi inkam komii Herot siir kamim simiir warar yinkin ikropki. Mi sima Jisis siir hiriir yimbiam mi ina ini sruiyuum yai nhirim simiiram. Inkam yaimin dimin nowomwarkaiyuwiyin, krma ina ninoknankinin kira yaimwo boinan inkamkin. Mi kira yaimwowa saiirar sibgu owomwarkaiyu boinikin diminim Adi Komii siir iikamim simiirim. Kira inkam nwirni bi nwowikin kou mi nwirni bi nwowikin nua. Nngaka. Kira iikam whiekakim simiirin whiruwar nwowaiginuwikin. ¹⁷ Kira krmiirin sibgu boinmauugi, kira panina naingwowi, ha? Moses siir siyu komiyyin siya boinin ini wadiya mi owin krma omom omomi takis umirin inkam komii Sisa Romanin siir hauuwain, aniya? Iyie? Nngaka. ¹⁸ Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinoknankinin mi siya simiir boinki,

kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiunikim, ha? ¹⁹ Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi miya umira saiir nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wisiimauugi. Mi sima umira siirim asi hainakikim, siir nusiimauum. ²⁰ Mi siya simiir sriigi, ti whwonkamin mi ti inig ikin umir aiir nwowin siya nhinirgin. ²¹ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, inkam komii Sisa. Mi siya simiir boinki, dimin Sisa nikin, yio kima Sisa siirar hauu. Mi diminin Adi Komii krimiir Wanin siirgin yio kima siirar timi hauugi. ²² Sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima siir ina haiburgigim mi ina yamim. Mi sima Jisis siir kinankiuan yai karamaekim. Iriig.

*Sima Jisis siir sriigi iikamim naonami wa swoki insiin idwowi
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)*

²³ Ta ii aiirarin Sadyusi kam nhirim Jisis siir hiriir yimbiam. Ti kamim sima hiniina boinkim, inkamin naonamiyin sima wi swoki insiin idwowa rani. Sadyusi kamim sima ha nimbiamim mi sima Jisis siir ini sriiyu, ²⁴ inkamin nowomwarkaiyuwiyin, Moses siya hiniina boinkin, inkam nwirin siya yinie niyio karam nwowi mi siya ha naonami mi siir wig igabaeya siir nomousim ieyar swoki itkin idwokai naowid. Mi yiniekekakin wi siya nwo haiginuwi siir yaowae iirin. ²⁵ Mi kam iriirar nwiskinuwi mi simiir yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ina yaonamin mi siya yiniekekaki bi nwoigigin. Mi siir wig igabaeya ini siir nomousim ieyar swoki itkin idwokainaowida. ²⁶ Mi siir nomousimin iriipa hiriinanar mi tir, yinie karamaeyar mi aowin. Mi nwoimaka iriipa hiriinanar mi tir mi ini hirii hiriinanar tir yokiyokiyamin. Mi ti iwiniyao iriirar nwiswo ini yinie karamaeyar yaowim. ²⁷ Sima yaowin naokao digiyim mi mhoigi mhoiia simiir yao wig igabae aeyar yaonam. ²⁸ Kira boinki, iya iikamim naokaowim sima nnsiin idwowi. Ti iwiniyao iriirar nwiswo ta wiga saiir kamki kamin wi nhinga nwowi? Kira ina ninokninkinin, sima yaowin saiirara nonkwona swokim.

²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima Yokwo Komii saiir yai imiir bi ninokninkinkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kirie aiir bi ninokninkinkin, ha? Mi kima hiriinanin whaowaeya priiboin, aniya? ³⁰ Mi iya iikamim sima nnsiin idwowi mi sima wi nonkwona rani. Nningaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman paekwosimim ninomor kou hir nwowin wi simiir hiriinan nwowi, nninga nningar. ³¹ Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara kimiir sriiyim mini. Adi Komii siir yaiyim Moses siir hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya? Siya hiniina boinkin, ³² kara Ebrahim mi Aisak mi Jekop simiir Adi Komii. Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani. Iikamim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin simiir Adi Komii. ³³ Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim Iriig.

*Adi Komii siir biigi biyan siiyugi siyiu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

³⁴ Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir boin tankaigikin. Mi Farisi kamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina haingiriyu boinainamim. ³⁵ Mi simiir bopwo hirin inkam nwirin siyiu imiir ninokninkinyin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir sriikinankiuwam namkin. ³⁶ Iikam nowomwarkaiyuwan inkam piki hiniin siyiu ikin,

siyɔ whiekakim Moses siya winim simiir bii nwowim, ha? ³⁷ Mi Jisis siya siir boinki, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriiir Adi Komiiyin. Mi kiriiir mhi kwoinim mi kiriiir kirieya wi saiiirar hauu iuguski mi kiriiir digworaekwo whiekakim simiir warar. ³⁸ Ti siyɔin siya ini siyɔ nhirim Moses siya winim simiir kou ywowin. ³⁹ Mi mhoiiyan siyɔ whirin yio hinina boinkin, kira inkam nhirim simiir naingwowyim mi kiramar naingwonaeyin saiiir hiriinanar daingwo. ⁴⁰ Ti siyɔwo sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim simiir siyɔ imiirar higrinu irkakiyim. Iriig.

Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin Adi Komii siya nikropkiyin

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Farisi kamim sima iripa niki haingiriyɔ owim mi Jisis siya simiir srii, ⁴² kima Kraisi siirin ini panina naingwowyim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, ha? Siya nhirin piugan ankin, ha? Mi sima siirin hinina yowarki boinki, Devid siir piuganankin. ⁴³ Mi Jisis siya simiirin ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyuin Devid siir nwowin siirin siya niisiimauugin mi Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dimusi dapkin, ha? Siya hinina boinkin,

⁴⁴ Devid siya hinina boinkin Adi Komii siya, kariir Biyan Inkam Komiiyin siirin hinina boinkin, kira kariir ina iniga saiiir didwo. Mi mhoiia kiriiir sau omomin wi kara kintiokii simiirin. Mi wi kiriiir aowa nwokaii.

⁴⁵ Kima kigi Devid siya dapकिन Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Biyan Inkam Komii siya mi siya ti inkamin Devid siir isid panina nwokin, ha? Niingaka. Siyɔ karamaekin. ⁴⁶ Mi inkam nwirkin bi nowarki boinmimankin ta Jisis siir yaiya. Niingaka. Mi ta ii airin sima ina yididbwakainamim siirsiiyin mi mhoiia sima siirim dimin whiram bi swoki srii miminkim. Iriig.

23

Jisis siya iikam imiir boinki, kima mintarao, kamim siyɔ komii ninoknankiniyim mi Farisi kam ikim simiir siyɔ imiirsiiyin

(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

¹ Mhoiia Jisis siya yayim iikam whiekakim mi kamim siir kigna miriiyim simiir boinmimauugin. Jisis siir yayi hinina boinkin, ² kamim siyɔ komii ninoknankiniyim mi Farisi kam ikim, sima kimiirin Moses siir siyɔ imiir nowamwarkaiyugim. ³ Mi hiriinankiniuwi yim ti hiriinan digworaekwowim, simiir boinmimauuwiyim, yim kima simiirin ha wakaeyokna ap. Mi simiir siyɔ iirin, yio kipi kigna ap. ⁴ Ti yayim sima kimiir boinmimauuwiyim, yim ini dimin hikakim kima niyiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim. Mi sima wi kimiir whinhai rani, ti dimin hikak imiirin. Niingaka. ⁵ Dimin taeminim sima miriiyim, sima minam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti inmi op minim minam niigim sima Adi Komii siir yayim simiir hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowyim, sima inkam wadiekin. Mi yuis priei prieiyim sima niiyim yim ha mi piuai haiginu. Sima nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim mi iikamim simiir kigi, sima wa boini, hie wara inkamim, sima inkam wadiekin. ⁶ Mi iya sima yaewou komii komiiyim simiiram namiyim sima iki mhoiian ipiiyim

simiir bi nidwokaiigim. Niingaka. Sima iki ipiiyim biyar nwowinim pi simiirar nidwokai omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya sairin iriipa hiriinan. ⁷ Sima ha naingwowi, iikamim maeyaua nae haiginiya sairin sima simiir nwoki boin maigimaigam. ⁸ Iikamim sima kimiirin hinina kipi dap iikam nowomwarkaiyuwan inkam komii komiigim. Niingaka. Inkamin nwiruwairgin kimiir nowomwarkaiyuwiyin, Adi Komii sasairgin. Mi kima whiekakim ini nomiiyaukina yoswowim. ⁹ Mi nu tirin kima inkam nwirniyin hinina kipi dap, krimiir Adi Komiiigim. Niingaka. Adi Komiiyin nwiruwairgin, krimiir Adin. Mi siya ini ninomor kou hirar nwowin. ¹⁰ Mi sima kimiirin hinina kipi dap, inkam komii. Niingaka. Kimiir Biyan Inkamin nwiruwairgin, yio karargin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. ¹¹ Yipiki inkamkin kimiir bi inigak nwowin. Siya biyin hinda whisarii mi priimariiyin inkam dwo ¹² inkamin siir inig iirar hainanaeyin mi mhoyiya siir inigin wi aoki aowa namiguskii. Mi inkamin siir inig iirar hainana karamae nwowiyin, mhoyiya siya wi inig komiigak nwowi. Iriig.

Jisis siya kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim siya siyu biyeyim sima tirin io simiir nwokin

(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ Ti siyu komii ninokninkiniyim kamim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Kima niksisaeyan inkamkim. Mi kima yayairga nhinkini. Iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim sima nwowam naingwowyim, simiirin kima niksisaei mi ti iikamim simiir anowin kimar haiginikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara naingwo rani, simiir siyuin kimar haiginikouwi. Mi kima Adi Komii siir iikamim siya kigriraowiyim simaka bi namasugim. Mi iikam nhirim simiiram namam tiriyim, simiir siyuin kimar haiginikouwi.

¹⁴ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoyiya kimiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkin iguskii kima yai aigar nhinkini. Kamim naonamiyim simiir wig igabaeyim pi kima mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaekwowim pi kima mi tauae haii. Mi kima iikamim simiir whwonkam idain nhwo pi prieyar mi kwisboini, simiir dimin biyeyim simiir higriniuwam. Mi iikamim sima wa nwoki aingwowim, kima inkam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi hauuwi.

¹⁵ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoyiya Adi Komii siya kimiirin wa nonkwobumbuninkin iguskii. Kima yayairga nhinkini. Mi kima whii komiyya mi nu ikim simiirar napboinmimauuwi Adi Komii siir yai airin iikamim simiir kwoin imiir hurworwokaiyam. Mi sima kimiir yayiar bidi wakaeyoknaim. Siyu biye sima diriraerarin ini kimiir imiir haiburim.

¹⁶ Mhoyiya Adi Komii kara iikam biye kimiirin wi hindara nonkwobumbu iguski. Kima ini iikam nhwokwisaeeyim simiir ninkikwona apiyin ini simiir hiriinan ywowim mi kima wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima paninsi sibgu wakaeyokna apsi. Mi kima iikamim simiirin hinina boinikim kara wa diriraerari, kara niksisaei rani, kara yaimwovar boini. Ti kariir yayiyim, kara Adi Komii siir hinina boini, ini mi owin yio dimin komii rani. Mi kira hinina boini, kara wa diriraerari. Kara ti yayiyim simiirin pi golin Adi Komii siir omaka hir nwokaiyin pi siir nikopaisirki. Mi siya ti hiriinan yayiyim simiir boini

mi kima siirin wa boin, siya ha diriraerar. ¹⁷ Kima whaowae inkamkim mi inkam nhwokwisaeyim! Dimu diminkim bii nwowiyim mi dimu diminkim mhooi nwowiyim, ha? Ihi, adi Komii siir omaka biyyin ini saeyar ywowa. ¹⁸ Kima hiniina boinkim, inkamin hiya nae haigin inkin imiyyaeiya Adi Komii siira saiir dapikopsisirki mi mhooiya siya tir karamae nwowi yio dimin kaimwo rani mi inkamin nae Adi Komii siir nikin imiyyae ikopsisir hauwi. Ihi, yio siya ha diriraerar. ¹⁹ Kima ti nhwokwisae inkam whaowaeiyim dimu diminkin bii nwowiyin, ha? Inkamin nae ninkin imiyyaeiyin siya, iyie? Hiya saeyar minkin ti naeyim dimin whirki paninsi kimbusi. Ihi, hiya nae haigin ninkin imiyyaeiya biyyin ini saeyar ywowa. ²⁰ Inkamin hiya nae haigin ninkin imiyyaeiya saiir inig iir dapikopsisiri, siya digworaekwo saiir idwo nwowim simiir warar ninkin ikopsisirkikim. ²¹ Mi inkamin Adi Komii siir omaka miyyika saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siir omaka hir nwowin naeyiu digworaekwowim simiir wara ninkin ikopaisisiri. ²² Mi inkamin ninomor kou saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siya mi siir ipiia sowiir warar nikopaisisiri.

²³ Kima kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao mhooiya Adi Komii siya kimiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski. Dimusi rani, kima yai kiyimiyok boin kiriekim. Mi kima dimin sisimim pi simiirar mi sioitkini mi haimiyyin pa mi hauwi mi ti hiriinan dimin sisimim kima ina wakaeyokna diriraerarim mi buigi biyyan diminin Adi Komii siir yaiya kima hiriinan tir tani. Mi biyyan dimin komiyyin Adi Komii siir yaiya kima digiumii saiirar haimriiyugigi. Mi siyiu miyyik tiri ikim iikam nhirim simiir mi naingwobumbuni siyiu mi naingwo tibmiini siyiu ikim, kima ti hiriinan dimin komii komiyyim digiumii simiir haimriiyugigim. Mi kima dimin komii mi Adi Komii siir dimin simim simiir wara wakaeyokna kiswo mi siya kimiramim wi maingamainga komiyya pi ywokiyyin mi kima simiir tirim pi boriisopkim. Niingaka. ²⁴ Kima inkam miyyik rani, ini nhwokwisaenan ywowim mi kima iikamim simiirin Adi Komii siir siyiu iir nisiimauuamar naingwowi mi kima wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siir yaissisimim kima simiirar nikwowaisii mi wakaeyokna rani. Mi kima Adi Komii siir biyyan yai komiyyim simiir wakaeyoknaim naingwo rani. Mi kima pi boriisopi. Niingaka.

²⁵ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhooiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yayara nhinkini kimiir mhai kwoinim ini mobmor mob minim idanara kima sibgu hisokiyim mi aowa iokaka nwowiyim mi ini simiir hiriinan ywowim. Kimiir kwoinim ini inkam nwirni diminam kigmairi siyiuin mi piu saeya nipiyaokinami siyiu ikin ini sima yinkiniyim. ²⁶ Farisi kamim kima ini inkam whaowae nhwokwisaenan ywowin mi biyyin kima mobmir mobim simiir aowa tiki hisok mi idana wi wadieya mi oki. Mi iriipa hiriinan kimiir kwoinim hiriinana timi tir. Mi kira siyiu miyyikin siir tiram naingwowi kira wa tiri.

²⁷ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, mhooiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbu iuguski. Kima mintarao! Kima yayarga nhinkini. Kimiir kwoinim ini maeyauwa inkam haingikaiiya ini saiir hiriinan ywowim. Mi idwowin wadieya sibgu kigi mi ienau hirin ini inkam mwokiugi yinkiniyim. Iikam kimiir

mhi kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadieyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miyiknan nwoki rani. ²⁸ Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hinina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhi kwoinim ini niksisaeni siyu ikin mi dimin bibiyeyim ini simasimar nwokaiyim. Iriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu haii

(Lk 11:47-51)

²⁹ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikin. Kima mintarao! Mhoiyya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima profet kamim biyya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar piuai haiginugim. Mi iyya sima omwaiya niki waiyaim, sima siyu miyik iirar tirkim. ³⁰ Mi kima boin, iyya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krima saiir nwokiswo mi krima wi simiir di whininii profet kamim simiir nisom aowamin. Niingaka. ³¹ Ta yai hiriinana kima kimar nisiimauunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim. ³² Kara kimiirin yaimwovar boini, kara kimiirin bidi yinokninkinin kima wi kimiir yidiwi wanwiyaeyim, simiir siyu biyye imiirar swoki tiri, biyya sima tirim saiir hiriinan mi kima wi hiriinana swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki imbiyami. ³³ Kima kam biyekim, kima mipugnankim. Kima kam biyeyim kima kam isid biyeyim simiir hiranki nitkim mipugnan. Adi Komii siya kimiirin wi maeyauwa paekaka saiir hiriir boinwokiyopnatkaigi, kima wi panina nidami, ha? ³⁴ Mi kima wakae mhoiyya kara wi profet kam nhirim ninokninkin miyikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim nowomwarkaiyuwiyim wi kimiirim nikropki mi sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim wi kima nisomsom aokaowi mi paeyin hiiniya nironinkinin saika nirinuwi mi nhirim omaka, yaimin dimin nidwokai wakaeiyya saiir hiar nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii whirin siir hiranki nhinikriropki mi simiirin wi hinda tinda ninkin aeyokiyoki. ³⁵ Mi ti hiriinanin kara wi saiirs nikropki kam nhirim hik kimiir hauuwim, kam miyik nhirim nuanim biyya kima nisom aowim simiirsi. Inkam miyik Ebel siir hiranka nisomao bwakainamkim mi ini profet Sekaraia siirar yadigiuwin Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiyya mi maeyaua huuyokiyokaiyya nae ninkin imiyyaeiyya dimin whirki kambu karam nwowa siirin hir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hininin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi nonkwobumbuninkin iuguski. ³⁶ Kara kimiirin yaimwo aiarar boini. Dimin biyeyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin

(Lk 13:34-35)

³⁷ Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siyani kima kaiyimik aokaokiyim. Hinokinokin kara kimiirin dimin biyeyim simiir hirankar nikunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindirraerarin. Kakaruk yopiyya saiir yinin saiir kpida aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi

kimar boriisopi. ³⁸ Kima wakae! Mhoiyya kimiir omin wi iikam karamae-yar nwoki. ³⁹ Hhi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iyya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiwi ti inkamin. Biyan Inkam Komii siir inig iir nitin siir. Iriig.

24

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaetya saiir boinkin wi sapi nimbiriyami

¹ Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiyya yai nidwokai wakaetya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamim mi kamim siir kigna mriiyim sima siiram yit. Sima siir nisiimauuam naingwokim omaka mriiyim Adi Komii siirim simiir. ² Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Hhi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siya kwirni idwo nwo rani. Niingaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir niinikinhiimnhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwowiwi. Iriig.

*Jisis siya hik whiekakim mhoiyya nimbiniyanim simiir boinkin
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)*

³ Jisis siya mhu Oliv hir nidwokim mi kamim siir kigna mriiyim sima simar yit siirimim mi sima siir ini boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanim wi paki hiniin iyya saiir nimbiyami krimiir nisiimauuamim, ha? Piki hiniin diminin wi bi siya nimbiyami mi krima wi siir nwoki inokninkinim iyya kira swoki haiyug itana saeya nimbiyami mi ti nuin wa digi, ha?

⁴ Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaesi kimiirin. ⁵ Kam nhirim sima niti mi sima wi kariir inig iir nini iksisae dapboini, karargin Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin mi sima wi iikam whiekakim simiir niksisaer irkaki. ⁶ Mi mhoiyya kima wi yaiini yayim simiir wakaemimikwini. Yaiiya hinda tinda ina niniya, kingiin mi aru iriipi hiriinan mi kima wi kipi nanaawin. Ti digworaekwowim sima wa nimbiyami mi iyya kara nitana ti nu ieya digana ya ina niki owa. ⁷ Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiyyin nu kigriraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhi prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi nin prasae nit rani. ⁸ Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biyya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami. Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hukrimkripin naokainaim wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biyya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami.

⁹ Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeyoknaekim. ¹⁰ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim sima wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sima simiir nomiyauim wi simiir sau omomin

siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sima sima ninwo anwowi. ¹¹ Mi ta ii aiirarin niksiseae profet kam whiekakim sima nhinani mi wi iikam whiekakim simiir niksiseae. ¹² Mi ta ii aiirarin dimin biyieni siyiuin wi komiia nimbiamami mi iikam whiekakim sima wi inkam nwrnisi naingwokwonanae rani. Nungaka. ¹³ Iikamim sima simiir naingwo tibmiya kirieya nwoyokiyokii mi mhoigi mhoiyana saiirar namwoiwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmai-warkainae. ¹⁴ Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda tindanim simiir napboinmamauu irkaki maeyauwa Adi Komii siya kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim sima wa wakae, dimin miyikim Adi Komii siya diriraerarim. Mi wi ii aeya nadigiwi. Iriig.

*Dimin biyeki biyeyin wi sipi nimbiamami
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

¹⁵ Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu, Jisis siya boinki mi mhoiya kima wi ti dimin biyeki biyeyin Adi Komii siir omaka io saiir hoanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biya profet Daniel siya boinin nimbiamam mi siya. ¹⁶ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima mhua hiriir yidam ninopkainam. ¹⁷ Mi iikamim yaba hir grin kin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirin kipi swoki iwit ninopkainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhua hiriirar didam iugugusamki. ¹⁸ Mi yipiki inkamim sima numir nwowi mi sima simiir oma hiriir kipi swoki haiyug am, simiir yuis imiir hainakiyim. Sima hindara didam iugusam. ¹⁹ Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi. ²⁰ Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miyik mi o rani, ti ii hiriinanam kima wi nidam sasauni siyiuim whaowaei. ²¹ Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Iya nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwonyin, ti hik hiriinanam biya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiya wi hiriinan hiki mi imbiyam tani. ²² Mi Adi Komii siya ti dimin biyeyim simiir iya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima wi hiriirar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir kamim siya nimbiniim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya ti ii hiriinana saiir asi nikwokripnakim, ti diminim sima nimbiamam.

²³ Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tibmi. ²⁴ Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiya kam nhirim sima niti mi wi hinina nini iksiseae boini, Kraisin karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbiniim simiirin wi sima nhinpriginam kinankugiuwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna rani. ²⁵ Wakae, kara kimiirin bi ti digworaekwo imiirar boinmauugim mi bi wi digworaekwowim sima nimbiamami mi mhoiya kima simiir kigi mi kima wi haningi kiginokninkini.

²⁶ Sima kimiir hinin yai boini, kigi. Siya maeyauwa inkam karamaeya nu siyin apa saiir nwowin, kima wi taka maeyauwa saiir kipi nam. Mi

sima hiniina boini, kigi, siya ta omaka maeyauwa hiuyokiyokai saiir hir nwokaiyin. Kima wi simiir yai kipi naingwo tibmii. ²⁷ Kima ina kigim, sinana bieki nimbiiidniyin siir hirar sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir hirar namwoiwi mi mhoiyya iyya Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti kima kariirin wi hiriinanar kigwini.

²⁸ Maeyauwa inkam whiigi nwoyiya mi wakikiyao wabim pi simiir piu imiirar natkikin idwo aei. Mi mhoiyya kara swoki iti iikam whiekakim sima wi kariirar kigwini. Iriig.

*Yaowae Adin ninomor kouanin mhoiyya siya wa swoki iti
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

²⁹ Hik komiyya ta iyya saiir haiya saeya dig nwoki mi bieyin wa kakau iuguski mi bwana wi mi whwo rani mi nauunim wi ninomor kou hiranka nikigiki. Mi ninomor kou hiran dimin komii komiiyim, sima wi nini haniina nitki. ³⁰ Mi ta ii aiiirin digworaekwo nhirim ninomor kou hiranim mhoiyya wi iikamim wi simiir niisiimauuwi ta iyya. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin wi saiir swoki iti mi iikam isidin hinda tindanim nu tiranim sima wi nou prasae kin tani. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin sima wi kariirar kigwini waumirsima kariir dimin kirie komiiyim pae-nan niuyaeiyim wi simaka ninkin iti. ³¹ Iyya kara niti, kidin wa maski. Mi iyya siya kid maski mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbimim sima wi kariiram nikunani.

*Whrougiwokiyim iyya Jisis siya nitana saiir niisiimauugin iikamim simiir
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)*

³² Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Iyya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iyya saeya opki niuwi aeya. ³³ Ini mi owin, mhoiyya kima ha kigi ti dimin taemin whiekakim kara boinim ini nimbiamim, kima ha dinokninkinki, iyya kara nitana ini kingiin nwowa. ³⁴ Kara kiiirir yaimwo aiarar boini, iikamim sima ta ii aiiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo whiekakim wa nimbiamim. ³⁵ Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi rani. Niingaka. Saeya wi hiriirar nwoyokiyoki. Iriig.

*Inkam nwirkin ta iyya Jisis siya nitana saiir swoki inokninkin tani
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)*

³⁶ Inkam nwirkin ta ii aiiirin ninokninkin mimin tani. Mi paekwosimim ninomor kou hiranim sima iriipa hiriinan sima saiir mi inokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mi inokninkin tani. Niingaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta iyya kara nitana. ³⁷ Iyya Noa siya nwowa mi siyuum saiir tirim, hiriinan siyuu kaimwowim wi saiirar swoki tiri iyya kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti. ³⁸ Iyya op komiiyin siya niunani karamaeya niki owin, sima ti hiriinan siyuum simiir tirkim opin kwiyaie mi naemin nongwomamair aeikiyam mi wigmin priinonkwonakaeyam. Mi ini Noa siya yambudkiyin siyaiyya hiriir. ³⁹ Iikamim sima bi ninokninkinkim mi sima ini hiriinana mi prii ywowim. Sima ha bi naingwokim ti diminim wi simbi nimbiamim. Niingaka. Mi op komiiyin ha niunaniyin mi ini iikam whiekakim simiirar kaipri hainamim mi sima ina yaonamim. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara niti wi hiriinanar mi tiri. Sima wi ninokninkin

tani mi wi ha nwokwokin tani iya kara nitana saiiram. ⁴⁰ Mi iya kara swoki iti sima wi ninokninkin tani. Mi inkam nwisko sowa iripa mi miriiguwaki mi wi nwiruwaniya nikiunami mi nwirin siirin wi hirar haiburgigi. ⁴¹ Mi wig iso sowa iripa mi miriiguwaki mi ira wa nami mi ira wi hirar haiburgigi. Mi hiriinankinuwi ⁴² kima, kima kimasiyar mintiraowin. Kima ninokninkin tani, paki hinin iya wi sae swoki iti kara kimiir Inkam Komiiyin. ⁴³ Kima ti dimin imiir daingwo, omakain adin siya ha ninokninkini hii tauaeen inkamin pi sipi niti mi siya pa nidwo kaowi mi haiyan inkamin pi hiriir napninopkainam tani ⁴⁴ Kima iriipa hiriinan ha nhinkaokwokin, kara Yaowae Adin ninomor kouanin igwira kara niti ina nwowa. Mi kima wa ninokninkin tani kara wi ta hinin iya saiir niti. Iriig.

*Boiniyo yaiya mi biye mi mi miyik miriyo sowir boiniyoka
(Lk 12:41-48)*

⁴⁵ Piki hinin miyan inkam ikin kwoin miyikakin mi siir mi imiir sibgu kigriraowiyin, ha? Biyan inkamin siya minam nimbingin siya siir miyan kam nhirim simiir kigriraowim mi nae simiir mi inkin hauu aeyim naeni il aiir. Iya ti inkam hiriinanin siya ti diminim simiir wakaeyokna diriraerari mi siya inkam miyik ieya. ⁴⁶ Mi mhoyiya siir biyan inkamin ha nitin mi siya ina ini kigniyan ti miyan inkam iir mi miyim biya siya boingigim ini hiriinanar mirikwokinim mi ti biyan inkamin siya wi maigimaigra nwowi siirin. ⁴⁷ Kara kimiirin yaimwower boini, mhoyiya ti biyan inkamin, wi siir nimbini, siir dimin komii komiiyim siya kigriraowim. ⁴⁸ Mi ti miyan inkam biyeyin siir kwoinin ha naingwowi, kariir biyan inkamin siya wi nitsisau rani ⁴⁹ mi siya siir iripa mi miriirim kamim simiirin ina tio bwakainanamim mi siya op biye kwiyaeyim kamim simaka mi aekwiyaeyikin. ⁵⁰ Mhoyiya ti miyan inkamin siir biyan inkamin siya niti mi ti miyan inkamin iya siya nitana saiir ninokninkin tani. ⁵¹ Mi biyan inkamin siya niti wi ti miyan inkamin siirar turbumbuninkinki mi siya siirin kamim niksisaeyim simaka nikmwun owaiginuwi. Ta maeyau aiirin ikamim sima wi nou prasae kin tani mi sima wi simiir big imiirar ninan aekiyimkiyi. Iriig.

25

Mwiigak kopak iurim simiir boiniyo yaiga

¹ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi ini mwiigak kopak iurim simiir hiriinan ywowin. Inkam nwirin wiga tariinanar kwonkwonakin mi ti mwiigak kopakim simiir yukidim warar hainam, sima siirin siyu hir napyiskaiwinam namkim mi siir nikiunaniyim. ² Mi iriirarim ninokninkin miyikakim mi iriirarim ninokninkin miyik karamaekim. ³ Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima yugid nhingam simiirara hainam mi sima yaeya op (kerosin) haimiiyim simiir wara bi hainamkim. ⁴ Mi wigim ninokninkin miyikakim, simiir opim (kerosinim) aimwoniya yaokai hainam simiir yukid imakar. ⁵ Ti wig nonkwonain inkamin siya bi niki itsisaugin. Mi ti wig iurim simiir nhwowim ina yiridim mi sima ina whwonkainamim.

⁶ Mi yai kwira ini nilwopwo komiia saiirar kauwak boiniwiiya wigkam wino nonkwonao ini nitwiiyo. Kima siirin siyu hir dapyiskaiwin mi siirin wikiunani. ⁷ Ti mwiigak kopak iurim ina nhingiwiiyim mi sima

simiir yugid imiirar diriraerar hainamim. ⁸ Mi wigim ninokninkin kara-maeyim sima boinki, ninokninkin miyikak wig imiir, kima op (kerosin) haimiia krimiir whauugi. Krimiir yugidim pi simbi tingiyami. Mi krima diriyar nami. ⁹ Mi wigim ninokninkin miyikakim simiirin hinina yowarkii boinki. Niingaka. Ta op (kerosin) haimiisima, kima mi krima saiirararin pi dig nwo rani, kima omaka digworaekwo sainiya saiir hir sainaki kimamar. ¹⁰ Mi sima op (kerosin) sainam bidi yamim mi wig nonkwonan inkamin siya ina yitin. Mi wigim siirim waikaokwokinim ina yamim omaka hiriir wigwas nae komii aiirim mi sima anowin ina haiginikougiyin.

¹¹ Mhoiia mwiigak kopak iriyarim ina swoki itim mi sima ini kauwok boini, Biyan Inkam Komii kira anowin krimiirim haiwaoki. ¹² Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kara kimiir bi ninokninkinkin. ¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima mintarao. Dimusi rani, kima ninokninkin tani, iya mhoiia kara nitana.

*Boiniyo yaiya miyan kamim umir gribgak haiyim simiir boinka
(Lk 19:11-27)*

¹⁴ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya ini biyan inkamin aru maeyau namam minin mi siya siir miyan kam nwoimim simiirin ha nikunain mi siir digworaekwo whiekakim simiir in yinkwo hauugik sima kigriraowim mi ini saiir hiriinan ywowin. ¹⁵ Siya siir miyan kamim simiir siyu ikim mi simiir kirie ikim simiirar kigin mi siya umirim simiirin yapayapa mair asi hid hauugin. Mi nwirin umirim 5,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 2,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 1,000 kim siir mi nonkwo hauugikim. Siya simiirin hiriinan turgikin mi siya ina yamin. ¹⁶ Mi siya aru maeyau bidi yamkiyin mi bi kimiminkikin inkamin 5,000 umir haiyin ina miriinanamin ti umir imiirar mi yaeya 5,000 nhirim ina swoki mirii haiyin. ¹⁷ Mi ti inkamin 2,000 umir hainaowidin, yio iriipa hiriinan siya ina mi mirii namim mi 2,000 umira swoki mirii hai. ¹⁸ Mi inkamin 1,000 umir hainaowidin, siya ie ini opuin umirim siir Biyan Inkam Komii ieya hauugikim simiir haigiprakaiyam.

¹⁹ Bwan whiekakim bidi yamkiyam mi mhoiia ti miyan kamim simiir biyan inkamin ina yitin mi umirim siya hauugikim simiir kitibmii boinam nitkin. ²⁰ Mi inkamin umir 5,000 hainaowidin siya ina yitin mi umir 5,000 nim siya mirii haiyim simiir arar hainam mi siya boin, inkam komii kira umirim 5,000 na hauugikim mi kigi mi kara ha mirii nanaeyin mi 5,000 umira swoki inkim mirii hai. ²¹ Inkam komiyyin siirin hinina boin, kira miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu miriigin, kira miya sibgu kigriraowikin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara hinina naingwowi kira digworaekwo whiekakim simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni maigimaigani: ²² Mi inkamin 2,000 umir hainaowidin mi siya ina yitin mi siya ina yaboiniyyin, inkam komii kira kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkim mirii hai. ²³ Siir biyan inkam komiyyin siir boinki, kira miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni maigimaigani. ²⁴ Mi inkamin 1,000 hainaowidin yio siya ina mi itim mi siya ina boinin, inkam komii, kara bidi yinokninkin,

kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranim kira pi simiir priningugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwim whrami, isim sima, haiginki mi twonidginim sima. Mi twonidginim kira pi kiriir omaka hiriirar swoki hainami. ²⁵ Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namim mi kiriir umirim nunau ie ini ophaigiya. Mi kigi! Ha tisi kiriir 1,000 umirim. ²⁶ Inkam komii siirin ina yowarki boinin, kira miyan inkampaii rani! Kira nhaku kiriekin! Kira kariirin ina ninoknankin kara inkam nwirni nokmwim inkini numiran sasayim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iriipi hiriinan kara inkam nhirmiya nokmwim hai twonidim numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninoknankin, aniya? ²⁷ Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin. ²⁸ Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir inankin ti swoki hai mi inkamin 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi. ²⁹ Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mi miyik sibgu miiriyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwisuwakinuwi mi siya simiirin mi sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowin mi wi siir inankar swoki hai. Mi siya wi niinga nwoki. ³⁰ Mi ti miyan inkam biyeyin siir kiyitkaigi maeyauwa niibwomambwo nwowiya saiir hiriir. Ta maeyau aiirin sima hik kimpipisu haii mi sima wi simiir big imiirar naekiyimkiyiki. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam isid whiekakim nu tiranim wi simiir hidi

³¹ Mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwowi mi siir paekwosim whiekakim mi siya dimin miyikim paenan niuyaeyim simaka warar ninkin iti, ta ii aiirin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir wi siir ipii aiirar nidwokaii. ³² Mi iikam isid whiekakim hida tindanim wi kariir whwonkam idar nwomimiri mi kara simiirin wi isid whisa hidaigini mi inkamin sibsib, meme kigriraowiyin siir hiriinan hidi. Sibsibim maeyau kwira mi memeyim maeyau kwira. ³³ Mi kara wi hinina hidaiginuwi. Iikam miyikim sibsib nanim wi kariir ina iniga namki mi iikam biyeyim meme nanim wi kariir ina yaioaeya saiir namki. ³⁴ Mi kara inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, kara iikamim kariir ina iniga nokwoim wi simiir boinki, kima iikamim Adi Komii siya tirhaiginuwim wadie, kima ha dam digworaekwo miyik miyikim biya kariir Adin siya nimbiniim iya ti nu iir nonkwokwowa saiir, simiir tini haiyu. ³⁵ Dimusi rani, iya kara mhirima nwowa mi kariirin kima hauu aekin mi iya kariir kwoinin opam haeyin mi kariirin opa kima hauu kwiaekin. Kara om whiran inkamnanargin mi kariirin kimiir omaka hiriirar mi whinam. ³⁶ Kara yuis karamae nwowin mi kariirin yuis kima hauu iigin. Mi kara maki niyin mi kariirin kima kigriraokin mi ini kariir ma aeyar digiyin. Mi kara omaka niyokiyokaiya mi biye miriia saiir nwowin mi kima kariirar nap kigraraonakikim. ³⁷ Mi inkam miyik miyikim sima wi siir yai aka nowarki boini. Biyan Inkam Komii, piki hinin iya krma saiir kigin kira mhiigi naowin, krma naeyim paki hinin iya saiir hauu aekin, ha? Mi

kiriir kwoinin paki hiniin iya saiir haekin opamin mi krima op kiriirin ha hauu kwiyaekin, ha? ³⁸ Paki hiniin iiga krima kiriir kigin kira om whiran inkamnan nwowin mi krima kiriirin krimiir omaka kiriir whinamin, ha? Mi paki hiniin ii aka kira yuis karamae nwowa mi krima yuis kiriir hauu iyin, ha? ³⁹ Paki hiniin ii aka krima kiriir kigin mi kira makak nwowin mi kira omaka huyokiyokaiya mi biyie miriyya saiir nwowim mi krima nini ap kigiraonakiyin, ha? ⁴⁰ Mi kara Yaowae Adin siya simiirin wi hiniina nowarki boini, kara yaimwowa boini: Mi digworaekwo whiekakim kima tirim ti kariir nomiiyauin inig sim karamaeyin siir mi yio hiriinan siyiuin kima kariirar whindiriraerarkim.

⁴¹ Mi mhoyiya siya simiir boin digiyin mi iikamim siir yaioyaeya nwowim simiir boinki, kima kigugu iugusan iikamkim! Kima damki, paeya iinokiinok huyokiyokaiya hik kimpipisu haiyya saiiram. Mi iinokiinoki hirar nwokaeyami mi ta paeya Adi Komii siya Setan mi siir paekwosisimim simiirim diriraerar namginkin. ⁴² Dimusi rani, biyya kara mhiigi naoin mi kima kariir bi hauu aekim mi kariir kwoin opam haieyin mi kima op kariir bi hauu kwiyaekin. ⁴³ Kara om whiran inkamkin mi kima kariirin bi nikiunamkim kimiir omaka hiriirin. Mi iyya kara yuis karamae nwowa mi kima yuis kariir bi hauugim. Mi iyya kara makak nwowin mi omaka huyokiyokaiya mi biyie miriyya saiir hir nwowin mi kima kariir bi nini apririr kignakikim. ⁴⁴ Mi kara ti yai hiriinanim simiir boin digii mi sima kariir yai aiirin wi hiniina nowarki boini, Biyyan Inkam Komii, paki hiniin ii aka kira mhiigi naowin mi krima kiriir kigin mi kiriir kwoinin opam haieyin, kira om whiran inkamkin, kira yuis karamaekin mi kira paki hiniin ii aka makii kira niyyin mi omaka huyokiyokaiya mi biyie miriyya kira saiir nwowin. Mi krima kiriir kigin, ha? Mi krima diminim simiir bi kigin mi krima kiriir paniiinsi whindiriraerarsi. ⁴⁵ Mi kara inkam komiiyin simiir yai aka wi hiniina nowarki boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima kariir nomiiyau nwirin inigsim karamae nwowin siir sibgu grab karamae nwowi mi ti hiriinan siyiuin yio kima kariir bi sibgu grabgim. ⁴⁶ Jisis siir yayim hiniina ini boin digi. Mi ti hiriinan iikam isidin sima wi paeya nami, sima wi hik kimpipisu prasae nini haiyiu rani, iinokiinokin. Mi iikam miyik miyikim sima wi omwaiya waiyayokiyokiii. Iriig.

26

Inkam komiiyim sima ina kitibmii boinim siyiuin Jisis siir nisomaowam (Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Jisis siya ti siir yai whiekakim iikamim simiir boinimimauu digiyin mi ta ii aiirin siya siir mi kigna miriyyim simiir boinki, ² kima ina ninokninkinim, ii komiyya wou nikwo aeniya, ii kwisuwa nwowi krima wi saiir naei. Mi ta iyya kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin sima kariirin wi sauan omomin siir kinmauu iti mi paeyin hiniya niriioninkinin saika nirinugi.

³ Mi ta ii aiirin prismi yaowae ad ikim mi Isrel simiir biyyan inkam komii ikim, sima prismi yaowae adin, siir inigin Kaiafaskin, sima siir omaka komiyya saiirara ywomimiri. ⁴ Mi sima yai minam haingiriyu boinaigim, siyiuin Jisis siir nimprio nonkworimdinu hainim. ⁵ Sima ina boinim, krima ti dimin hiriinanin iyyim wou nikwo aeyim simiir kipi diriraerar. Dimusi rani, iikam sima yaii wi krimaka niniisi. Iriig.

*Wiga wa piui miyiyik whakiyin Jisis siir mwo iir yaokin
(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)*

⁶ Jisis siya om Betani hir nwokin, inkam nwirin ma biyieya paowagi pisikomkopouin siir omaka hir, siir inigin Saimonkin. ⁷ Iiya Jisis siya omaka hirar nwowin mi wig ira siirin yit mi wa mobin piui miyiyik whakiyin, umir kasaka bi sainikin, ira hainani. Iiya Jisis siya hiya saiirar niki idwo aeyin mi ti siiya mob wakakin, piui miyiyik whakiyin Jisis siir mwo iirar yaokinki. ⁸ Kamim siir kigna miriyyim sima hiriinan kigiyim mi io ina ywowim, sima boin, ti wain whisarii dimusi naoki iuguskikin, ha? ⁹ Krima ti siiya mob wakakin inkam nwirni hauuwi, siya sainim mi krima siirin wi umir prasae dihaii mi iki ikam paeprikabim wi simiir pi hauuwi. ¹⁰ Jisis siya simiir yaiya ina yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki, kima ta wiga saiirin hiriinan dimusi tiri saeya nididamin, ha? Saeya ti hiriinan siyiu miyiyikin kariirar tirka. ¹¹ Ikam paeprikabim sima wi kimakar nwoyokyoki mi kara kimaka wi ii priei nwo rani. ¹² Mi ta wiga saeya ti wain kariir pi naokinkiyin saeya kariir naoni siyiuin siirin diriraerarka Juda krimiir siyiuin hiriinana tiriikin. ¹³ Mi sima wi saiirar naingwo yokiyoki. Iriig.

*Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

¹⁴ Mi ta ii aiirarin kamim siir kigna miriyyim iuur nwisko, simiir nwirin siir inigin Judas Iskariotkin, siya prismi biyan kamim simiirin yam. ¹⁵ Mi siya boin, kima kariirin wi dimu dimin hauuwi mi kara Jisis siirin wi kimiir kinmauu iti, ha? Mi sima siirin umir silvaim kamnwir iuura hauu. ¹⁶ Mi ta ii aiirin siya ina yap hainsran bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. Iriig.

*Jisis siya kamim siir kigna miriyyim wou simaka nikwo aekin
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)*

¹⁷ Biigi biyan iya bretin yis karamaeyin siir naeiyi mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yitim mi sima ina boinin, kira painina naingwowi krima digworaekwowim papi diriraerar haigini mi kira wou krimaka papi nikwo aei, ha? ¹⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima om komii Jerusalem hiriir dapninpokainam mi kima inkam nwirin siya krimiir bidi yinokninkinin siirin hinina tini boiniu, inkam ya krimiir nowomwarkaiyuwiyin siya hinina boinkikin, ii kariira naowana ini kingiin nwowa kara kamim kariir mi kigna miriyyim wou simaka nikwo aeyam naingwowi kariir omaka waraur. ¹⁹ Kamim Jisis siir kigna miriyyim yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou nikwo aeyamin ina diriraerarin.

²⁰ Mi ta iya saiir naioka Jisis siya mi siir miyan kam iuur nwiswo simaka yidwokai aekairib. ²¹ Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boin, kariirin wi kimiir nwirkar nap wouwi wir kam biyeyim io kariir nwowi simiir. ²² Mi iya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira srii, Biyan Inkam Komii mi tari kara, aniya? ²³ Mi Jisis siya ina yowarki boinin, kimiir nwirin in siira kanaka ninkin inopmai two saiir mi kariirin wi siyar kinmauu iti. ²⁴ Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitan naowam, biya ywokwo komii saeya kariir boina saiir hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitan wir siir

napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iirin. Dimusi rani, ta iya siya wa kigugu iuguski. ²⁵ Mhoiia Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hiniina srii, iikam nowomwarkaiyiun inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwovar ywowa. Iriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiym

(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriyyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya. ²⁷ Mi mhoiia siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, kima whiekakim ti op wain mi iir kwiyaeki. ²⁸ Ti diminin kima kwiyaeyin siya kariir nhieka. Kara wi minam naokiki Adi Komii siir nimbina wa nimbiamyi iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigiym. ²⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini, kara wi op wain saiiir swoki kwiyaey mimin tani. Mi kara ta op wain wina saiiirin wi kimaka swoki inkim kwiyaey kariir adin siir om hir. ³⁰ Sima ha nae digiyim mi mwai kwira saiiir wao mi wao digiyim mi sima yaba hiriir yapniyam mi sima mhuu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boin kira wi digiumii kariir haimriyiui

(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

³¹ Sima mhuu Oliv siirin ha nimbiamim Jisis siya simiir boinki, kima whiekakakarim ta nii aiirin kima wa nidam ninopki, ta hiriinana Adi Komii siir Ywokwo Komiiya saeya hiniina boinka, kara inkamin sibsib kigriraowiyin siir nisomaoki mi sibsib isidin wa nidam ninopki. ³² Mi kara wi ie hirankar swoki insiin idwowi mi kimiir biyyin wi kara nam kwokini nu Galili hiriirin. ³³ Pita siya siir yai aka ina yowarki boinin, sima nidamamki windi kara wi wara nidamam tani. ³⁴ Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwo aiirar boinki, ta nii aiirin iuumin wi niki ik rani mi kariir inig iirin kira wi kwoima misisaei mi kira wa boini, kara siir bi ninokninkinkin. ³⁵ Pita siya boin, kara kinaka naonamim minki windi mi kara wi hiniina boin tani, kara kiriir bi ninokninkinkin. Niingakiinga. Mi kam nhirim kigna miriyyim sima hiriihiriinan yaigina boin digi. Iriig.

Jisis siya numir Getsemani hir srii boinkin

(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiiir, sima ha dapikim Getsemani. Mi siya kamim siir kigna miriyyin simiir boinki, kima tirar didwo, kara hinda nami nhwo kwis boiniuwi. ³⁷ Mi Pita siya mi Sebedi siir yinisim nwis owa simiir yikiunam mi ini sima yamim. Tariinanin siya ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu prasae bi kinkin. ³⁸ Mi siya simiir boinki, kariir mhuu kwoinim ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin naingwoyimiyok. ³⁹ Mi siya haimiisima ha namkiyin mi siya itwaomiya yakainam nua hiriir. Mi hiniina srii boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiiir haigi, kira kariir kwoin iir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira kiriir kwoin iirar daingwo ap.

40 Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim simiiram swoki am mi ina ini kigiun sima nhwo hirar whwonkaii mi siya simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima kanaka ninkin aingwoyimi yok idwo waikao karamae dimusi nwokim ta ii haimiisima aarin, ha? 41 Kima kimasayar mintarao mi nhwo ha kwis boin, dimin biyeki kimiir kinainkiuwi kima wi kiriekak nwo rani, kaimwo kinga. Kwoinin ina naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

42 Mi mhoyiya siya ha swoki amin mi hinina swoki srii boiniu, Adi, tiki hik hariinanam kira saiir nikwo waisi iuguski karamae nwowi mi ta hik hariinana kara saiirin wa haii mi kira kiriir kwoin iirar daingwo apiski mi ha diriraerar. 43 Mi mhoyiya siya ha swoki itin mi siyar yap kigni sima nhwo hirar swoki grinkin whini, sima nhwoki nirdigin mi sima nhwo asi whwinkim.

44 Mi Jisis siya simiir swoki haiburgigin mi kwoimaka ina swokini kwis boiniu, diminim biya siya niki kwis boinim mi simiir hariinana swokini kwis boiniu. 45 Mhoyiya siya kamim siir mi kigna miriyyim simiirim swoki itin mi simiirin ina yaboiniyin, kima ina niki whinin, aniya? Wakae! Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir nonkwoniyana iya, kamim io kariir nwowiyim sima, saeya kingiin bidi yiniyaniya. 46 Kima dinsiingi mi krima pi nami, kigi, inkamin wir kariir napwouwanin siya ini kingiina nitin.

*Judas siya Jisis siir kinmauu itkin kamim io siir nwowiyim simiir
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)*

47 Jisis siya ha niki boinaiyin mi Judasin simiir inkam nwirin iur nwisaka kigna miriyyin siya ina yitin. Mi inkam isid komiyyin ini saika yinkin itin, sima kamkiu minim mi dan minim ini warar hainaniyim. Prismi biyan kam ikim mi Isrelmi biyan inkam komii komiyyim simiirin sima nikropkikim. 48 Mi Judasin inkamin wir siir napwouwanim siya simiirin hinina boinmauu nam, kara pi inkam nwirin siir naki aepirimdiniuwi mi kima pa dinokninkinki ti inkamin Jisis siyarkin. Mi kima pi siir donkworimdinu. 49 Mi bi kimiminkikin ini Jisis siiramar yitin mi ina boinin, akamie, ikam nowomwarkaiyuwin inkam. Mi siya siir yaki aepirimdiniu. 50 Jisis siya siir boinki, nomiiyau, diminin kira minam nitin mi siirin ha minsasau. Sima ina yitim mi simiir inim Jisis siir ini onkworimdinuni. 51 Inkam nwirin Jisis saika nwokin mi siir kamkiuin ina kiwok haiyin. Mi prismi biyan inkamin siir miyan inkam nwirin siir waan aiir yaki haingrip itkigi. 52 Jisis siya siir boinki, kiriir kamkiuin siir maeyau aiirar swoki hopkrikiugi. Kam biyie whiekakim sima kamkiu imiir hainanii yaii niniyim mi wi yamdi kwiruwa sima sima hainuwir wir haiginiuwi 53 Panopi kira ina ninoknankinin, kara kariir Adin siirim sriikiso diga pi yowwin mi di kimiminki siir paekwosimim kariiramn kasa kasa di nikropki kariir whankinsiisim. Inkam simiir mwianam dig rani. 54 Mi kara hariinan tiri mi ti diminim biya Ywokwo Komii saeya boinim sima wi painina nimbiam, ha? Adi Komii siya bidi boinin ti diminim sima wa nimbiam.

55 Mi ta ii aarin Jisis siya ti kam isid iirar boinki, kima kariir uni onkworimdinu haini mi kima wasi kamkiu dan minim simiir nonkwowim, inkam nwirin hai tauaeiyin siir hariinan, aniya? Inokiinokin kara Adi Komii siir omaka ikam simiir nowomwarkaiyuwiyin mi kima kariirin saiirar bi nonkworimdinugin.

56 Ti dimin taemin whiekakim nimbiamim profet kamim sima winboinkiyim yokwoni simaimgim. Mi kam whiekakim siir kigna miriyyim sima Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Iriig.

Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

57 Sima kamim Jisis siir yonkworimdinu mi sima prismi biyan inkam komiyyin Kaiafas siir omaka sair hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima nwomimirkim hapairin. 58 Pita siya siir mhoiyyar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biyan inkam komiyyin siir omaka maeyauwa huuyokiyokaiya sair yapninopkainam mi kamim yai niniyyim ta maeyau aair kigriraowiyim simaka ini idwoi. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiamim. 59 Prismi biyan inkamim mi Judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisa boin huuriyyuim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim. 60 Mi kam whiekakim ha nimbiniyyim mi niksisa yayim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biye whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiyya inkam nwiswo ina yimbiniyo. 61 Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komiyya sairin wa nininkuigi mi siya sairin wi ii kwoimwar swoki mirii ninokougi.

62 Mi prismi biyan inkam komiyyin siya siir yokwao boinki, kira yai kwir nowarki boinam naingwo rani, aniya? Ti hiriinan yayim sima kiriir dimusi boinuriyyuwi, ha? 63 Mi Jisis siya yai bi swoki boin miminkin mi prismi biyan inkam komiyyin siya siir boinki, kara kiriirin Adi Komii omwai waiya yokiyokiyin siir inigin siir nikwao boinki! Kira krimiir boinmauugi kira Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? 64 Jisis siya prismi biyan inkam komiyyin siir boinki, kira bidiya boinkiyin. Mi kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiyya wi kima kigi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kara wi Adi Komii siir ina iniga sair nidwowi mi kara wi kirie whiekakar nwowi. Mhoiyya kara swoki iti kara wi ninomor kou hiran waumira wi saika ninkin onaiini kirie komiigak. 65 Jisis siya hiriinan yai boinkiyin mi prismi biyan inkam komiyyin siir yuusa ina yinikiwitkiyin siya iikamim simiir nisiimauugin siya iokakin mi siya ina boinin. Siya Adi Komii siir yai aair nigbumbu boinkin mi krima kam nhirim whinboinam kipi swoki ikuna kima bidi wakaeyim siya nigbumbuwa Adi Komii siir. 66 Kima panina naingwowi, ha? Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin siya yaigakin mi siya hiriyyar daonam.

67 Mi sima ti yai imiir boin digiyim sima Jisis siir whwonkam iirin yaeyopni yaskinapaki mi sima siir yibwambwaeki mi kam nhirim sima yuusa siir whwonkam iir kikogrinugi mi sima siirin ina yobombwaeyin. 68 Mi sima boinki mi kira Kraiski nuwi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Mi kira profet yai krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Iriig.

Pita siya boin, kara Jisis siir bi ninokninkin

(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

69 Pita siya hiira omaka sair huuyokiyokaiya sair yainau hirar nidwokin. Mi miyyan wig ira saeya kingiin ha nita siir kigam mi saeya siir boin. Kira iriipa hiriinan Jisisin nu Galilianin saika warar nwokin.

⁷⁰ Mi Pita siya kam whiekakim simiir whwonkamida kintürgi, kara wari yaiya kira boina saiir ninokninkin tani. ⁷¹ Mi Pita siya yaba ha namın mi siya aru hir yani idwowi ano kingiin hir. Mi wig ira saeya siir kiga mi saeya iikamim siir kingiin nwowin simiirin hiniina boinki, ti inkamın siya Jisisin om Nasaretanin saika warar nınkin okin. ⁷² Mi Pita siya ina swoki kintür boinkiyin, kara Adi Komii siir inig iirar nikopaisisirki, kara ti inkam iir bi ninokninkin. ⁷³ Mi mhoiiyarın kam nhirim hirar nokwokim, sima Pita siir boinki, kaimwoki kaimwokiinga kira Jisis siir isidin siir hiriinanar inkam nwirkin kiriir yaiya simiir yainana wakaei. ⁷⁴ Mi tariinanin Pita siya ina yikopaisisirkiyin, kaimwoki kaimwokiinga. Kara ti inkamın siir bi ninokninkin. Niingaki, niingakiinga. Mi kariir yaiya kaimwo karamaeki niuwi mi Adi Komii siya kariirin hik pa hauuwi hiriinan yai boinkiyin mi iuumin ina yikiyin. ⁷⁵ Iuumin nik digiyin mi Pita siya yaiya Jisis siya boina ini saiirar swoki aingwowarkainakiyin mi iuumin wi niki ikrani mi kira kariir inig iirin wi kwoima misisaei, kara siir bi ninokninkin mi Pita siya yaba hiriir namın mi ina yani ouwuwın. Iriig.

27

Sima Jisis siirin nu Roman inkam komiiyin Pailat siirin yikiunam
(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

¹ Iya pirkiyakwoka mi prismi biyan inkam whiekak ikim. Mi Isrel simiir isidin simiir hiran inkam komii komii ikim sima yayim ina yidwo kitimbii boinim, Jisis siir nisomaowam. ² Mi sima siirin wiyinsopni yomboru mi sima siirin ina kiwowitnamim mi simiir biyan inkam komiiyin nu Romanin Pailat, inkam komiiyin nu Judia hiran omim simiir kigriraowiyin siir ini hauugik. Iriig.

Judasın ini sasar diyankrikiu aowin
(Ap 1:18-19)

³ Mi tariinanin Judas siya inkamın Jisis siir kinmauu itin, sauan kamim simiir, siya bidi yinokninkin, inkam komiiyin sima Jisis siir hainamim inkam komii Pailat siirin siya nisomaowim mi siya naingwoyimyok idid prasae bi kinkin, ti diminin siya tirin siirsiyin. Mi siya ti umir silva paeyar haoumim ina swoki hainamin, prismi biyan inkamim simiiram. ⁴ Mi siya umir ha swoki hauuwin. Mi siya simiir boinki, kara dimin biyie bidi tirin. Kara inkamın dimin biyie tir karamae nwowiyin siirin, sau omomin siir kinmauugin mi siya wa naonami. Mi sima siir boinki, siya krimiir dimin tani. Yio siya kiriirar diminkin. ⁵ Mi Judas siya umir silvaim Adi Komii siir omaka komiia yai nidwokai wakaeiya saiir hir inankrimkrin itkingikin mi siya ha haiburgikin mi ha namın mi yio ina sasar diyankrikiu aonamin.

⁶ Prismi biyan inkamim sima ti umir imiir haiyim mi sima boin, ti umirin minam saingin inkam nwir nisomaowankin. Krimiir siyiun hiniina boinkin Krima Adi Komii siir omaka saiir umirin simaka kipi nınkin haigi. Niingaka. ⁷ Mi sima yai kwira yimboin tibmiikimai mi ti umirin ini nu haimiiyin Jerusalem hir nwowin hau nonkwowowiyin inkamın ini siir sainin. Sima ha naingwowi ta nu maeyaua iikamim om aruwanim simiir haingikaiyan maeyau nwowim ⁸ mi ti nuin ti umir iir sainin mi sima ta nu maeyaua saiir inigin hiriinansi dapkin, nuin nhiekakin. Mi ti inigin ina nwokripkaiyin.

⁹ Ya ta saeya, yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya mi profet Jeremaia siya winkiya yokwoni, saeya ina yimbiam kana. Saeya boin, sima ti umir silva kam nwir iur imir hai. Isrel simiir iikamim sima bidi yimbimim ti umir hiriinanim ti inkam iir sainam. ¹⁰ Ti umirin sima ini nun inkam ieya nonkwokwowyin hau, ini siir sainin, Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiyin kariir saiir hiriinan mi kara hiriinan asi tirkin. Iriig.

Pailat siya sri kasaka bi srikin Jisis siirin
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

¹¹ Sima Jisis siirin inkamin nu Judian omom omomim simiir kigriraowiyin siir whwonkam ida yokmwir okwo haiginu. Mi inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siya siir sriigi, kira iikamim nu Judia hiranim simiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya boin, ihi, wasi kira boinki iskiyin. ¹² Mi prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikin, sima Jisis siir boin huriyiu boinkim, siya dimin biyie kasaka bi tirkin. Mi siya dimin biyie bi tirkin mi siya yai kwirmin kwirmin bi swoki owarki boinkin, ti yai imiirin. ¹³ Mi Pailat siya siirin hiniina boinki, kira ti yai whiekakim sima kariir boin huriyiu boinim simiir waka rani, aniya? ¹⁴ Mi Jisis siya yai kwir bi swoki owarki boinkin Pailat siirin. Mi inkam komiiyin omomom kigriraowiyin siya asi nanaakikin. Iriig.

Pailat siya bidi boinin, ini mi owin paeyin hiniya nirioninkinin Jisis siirin saika nirinuim
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

¹⁵ Biewi whiekakim ta iya komiia wou nikwo aeiya pasova mi biyan inkam komiiyin omom omomim sim kigriraowiyin siya inkamin omaka huyokiyokaiya mi biyie mriiya saiir hir nwowiyim, simiirin pi nwira nini ikunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramim mi inkam komiiyin siya ti inkamin pi siirar nikropki. ¹⁶ Mi ta ti aiirin sima inkam biyie nwirin omaka huyokiyokaiya mi biyie mriiya saiir hir nwokin, siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinokninkinim. ¹⁷ Mi iya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyiu omimirim mi Pailat siya simiir sriigi, kima panina naingwowi, kara kimiirimim piki hinin inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krai inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? ¹⁸ Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biyan kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyin sima io Jisis siir nwowi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat siiram asi nikunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwir isom aowim. Mi siya ta sriya simiir asi sriigin.

¹⁹ Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii ailar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yayim hiniina boinmimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmintirmim, ti inkam iirin, siya dimin biyie bi tirkin. Mi ta niyaka kara nhwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

²⁰ Prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikin sima iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirin kauwok boinki. Siya Barabas siir duguski mi Jisis siir disomao. ²¹ Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima panina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini duguski, ha? Sima ina yowarki boinim Barabas. ²² Mi Pailat siya simiir boinki, kara

wi panina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi panina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hiiniya nironinkinin saika dirinugi! ²³ Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kauwoknanaeyim, paeyin hiiniya nironinkinin saika dirinugi! ²⁴ Pailat siya bidi yinokninkinin, sima yayim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yaii naniyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir ina aiir hisoki. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir nsiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi boriisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar diminkin. ²⁵ Mi iikam whiekakim sima hiiniya yowarkii boin mi siir naowa saiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki iti mi krimiir yinisisim imiiram warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wi io kirir nwo rani. ²⁶ Mi Pailat siya Barabas siirin hiriinansi nuguskikin simiiram. Mi siya Jisis siirin kam nharim simiir yokmwın tío mi idni ha kogrimdinugiyin mi siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya nironinkinin saika ninkin irinugiyam. Iriig.

*Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)*

²⁷ Mi sauan kamim Biyan Inkam Komii siirim, sima Jisis siirin simiir Biyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mi sima whiekakim saikar yangiriyuni. ²⁸ Mi sima siir yuisa saiir nisaiyim mi sima siirin yaeya yuis pariidnan kwira saiir ii haiginu. Ta yuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiir nikrika. ²⁹ Mi sima urid amridnanin siir hurokikin mi sima siir mwo iir yaki kaigrisiugi. Mi sima paekopin whira yonkwo haiginu siir ina inig aiir inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Mi sima ogmwo siirim hu mi sima siir yigbumbu boin, kira inkam miyikin, Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin. ³⁰ Mi sima siir yaswaiyugi mi sima ti paekop iir hai mi siir mwo iir tionanae. ³¹ Sima siir yigbumbu boin mi ta siir yuis pariidnan aiir yisaigi mi sima siir yuisi yuis aiirar ii haiginu. Mi sima siirin paeyin hiiniya nironinkiniyin siirim whinapnam saika ninkin irinuin. Iriig.

*Sima Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika yirinugi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)*

³² Sima ha napnamim mi sima om Sairini hiran inkam nwirin siir kig, siir inigin Saimonkin, sima siir nikwao boinkim siya Jisis siir paeyin hiiniya nironinkinin siir hainamam. ³³ Sima maeyau kwira saiir yimbiam, saiir inigin Golgotaka saiir inig mwokimwoin hinangin mwokuni mwokin. ³⁴ Sima Jisis siirin op wain biyeya kausriiya dimin biyie whir aka pridgiya saiir hauu, siya kwiaeyam siya hinda kinankiugiyin mi siya bi kwiaekin.

³⁵ Sima siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika nirinu digiyin mi sima gwo kwira satu dapiya saiir gwo siir yuis digworaekwo imiir haiyam. ³⁶ Mi sima ta maeyau saiira yidwo mi sima saiir hinar waikao. ³⁷ Mi yayi sima wina paemira Jisis siir mwo koua ninkin irinuwa saeya hiiniya boinka. Tiriginin Jisiskin, Juda iikam simiir nu kigriraowan inkamkin. ³⁸ Jisis siir kingiinin sima inkamwo hitauaeiyo nwise yinkin irinu inankii mi nwirin iniga mi nwirin yaioyaeya.

³⁹ Mi iikamim sima ha nitim mi sima siir yigbumbu boin mi sima mwo ara kantir iski mi sima yaebu ina buwim siirin. ⁴⁰ Mi sima boin, kira ti inkamin Adi Komii omaka saiir ninhankiigi mi ii kwoimaka wi saiir swoki mirii ninokougi mi kinakina diriraerarna. Mi kira Adi Komii siir yinisimkinuwi, kira paeyin hiiniya nironininkin siir haiburgig mi ha wiuwini! ⁴¹ Mi iriipa hiriinan prismi biyan inkamim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima siir mi inkim igbumbu boinkim. ⁴² Mi sima hinina boin, siya iikam nhirim simiirara whindiriraeri mi siya siya whindiriraerarnam dig nwo rani. Mi siya hiriinan boini siya Isrel iikamim simiir nu kigiriraowan inkamkinuwi mi siya paeyin hiiniya nironininkin siir haiburgig mi ha wiuuni mi krima wi siirima naingwo tibmiiyim. ⁴³ Siya Adi Komii siirima naingwo tibmii mi ha boini, kara Adi Komii siir yinisimki yinisimkin. Mi Adi Komii siya siirim naingwowi mi siya wi siirar swoki anmaiwarkainaei. ⁴⁴ Inkam nwiswo hitauaeywo Jisis saika kingiina ninkin irinuwo mi sowa iriipa hiriinan ta hiriinan nigbumbu yaiya saiirara mi boin siirin. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

⁴⁵ Mi iya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa mi hinda tinda iya ina kakauu iuguskiya mi hiriinana nwokiya mi bieyin nad nworibin saiirar yadig iuwim. ⁴⁶ Mi ta ii aiirarin bieyin nad nworibin Jisis siya ina kauwoknamnankiyin, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa hininga. Kariir Adi Komii krimiir Wanin kira kariir dimusi niuguskikin? ⁴⁷ Kam nhirim kingiin hirar nokwom sima ta yai aiir wakaeyim mi sima boinki, ti inkamin siya Ilaija siirim kauwok boinki. ⁴⁸ Mi simiir inkam nwirin ina iwitnamin mi hamganin siir yani hainaki mi siirin op waina kausriiya saiir hougingi paekop whirin saika yinkin widgi mi Jisis siir yaki hauugi siya kwiyaeyam. ⁴⁹ Mi iikam nhirim sima boin, ha tiki o krima tiki kigirirao. Mi siirin wi Ilaija siya namisi whindiriraerarki, iyie? ⁵⁰ Mi Jisis siya ina swoki kauwok nanaekiyin mi siir naeyuin siir haiburgigim mi siya ina yaonamin.

⁵¹ Mi iya siya naonamin mi ta yuis komiia Adi Komii siir omaka saiir yainau hir kiburikouwa bopwoniya yinwitamki, kou hirarar niuguskiya ini nu hirar yadigiwa mi mirkwisa yimbiyam. Saeya minam nsiimauuga, iikamim sima Adi Komii siiram nwoki kwisboinim, Jisis siya siyu win bidi tirkiyin inkamim sima Jisis siirim nwoki kwisboinim, ninin ina yitkiyin mi siya komii komiiyim ina pampamkigiyim. ⁵² Mi maeyaua inkam haingikaiiya ina piigikiya mi Adi Komii siir iikam whiekakim biya naonamin mi sima ina swoki insiingiyim. ⁵³ Sima maeyaua inkam haingikaiiya saiir bidi haiburgigim mi Jisis siya mhoiia yinsiinidwonam mi sima om miiyikin Jerusalem siir yam. Mi iikam whiekakim simiirar kaowinim.

⁵⁴ Mi kamim sau ninitiyim simiir bii nwowiyin mi sauam kam ima sima Jisis saika ninkin okim mi sima Jisis siiram waigaokim mi sima kigi nuin, ninin nitkiyin mi digworaekwowim ina yimbiyamim mi sima nidid prasae bi kinkim. Sima boin, kaimwoki kaimwokinga, ti inkamin siya Adi Komii siirar yinisimkin. ⁵⁵ Wig whiekakim sima hirar nwokim sima Jisis siir mhoiia nitkim mi nu Galili siir haiburgigim mi siir nini whindiriraerarniyam nitkim naemin. Sima ta wigim arurig hirar nokwo kaokim. ⁵⁶ Wig ira simaka hirar ninkin owa saeya Mariaka, om Makedala

hiranka. Mi ira Maria saeyairga Jems Josep sowiir apua. Mi ira Sebedi siir yinisim nwiso Jems Jon sowiir apua saeyairga. friig.

*Sima Jisis siir piuis biyieya siyano in siir nini kikaigikin
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)*

⁵⁷ Mi biyein nadnworibin inkam nwirin umir digworaekwokakin om Arimatiankin siir inigin Josepkin siya ina yitin. Mi siya iriipi hiriinan Jisis siir kigna miriyan inkamkin, siya maeyaua Jisis siya naowa saiirim nitkin. ⁵⁸ Mi siya Pailat siir hiriir yimbiam mi siir ini sriiyu Jisis siir piuis biyie nanga saiiram mi siya saiir ini hunis haiyiu. Mi Pailat siya siir sauan kamim simiir boinki, sima Jisis siir piuis biyieya Josep siir hunis hauugiyim. ⁵⁹ Mi Josep siya siir piuis biyieya saiir hunis haiyin mi yuis whisinana saiir whrinhainam. ⁶⁰ Mi yuis aiirin ha whrin digiyin siya siir piuis biyieya ini siir siyano winin siirar kikaigikin biya inkam nwir bi haingikai miminkin mi siya siir kamim simiir boinki, sima siya komii kwira saiir warkikiugiyim. Mi sima hiriinan turgigim mi sima ina yamim. ⁶¹ Mi sima hiriinan tirim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa hirar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin hirar nidwo kaoko, friig.

Sauan kamim sima ieyin Jisis siir piuis biyie aiir kikaiyin siir hirar waikaokim

⁶² Mi igwira Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nrowiya mi prismi biyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim sima Pailat siir kigam namkim mi sima saika yahangiriyu omimiriu. ⁶³ Sima siir boinki. Inkam komii krma yai kwira ti niksisaie inkamin siya boina krma saiirar naingwokwowi. Siya ha boinkin mi mhoiyya ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyaei. ⁶⁴ Mi kira kiriir sauan kamim simiirin hinina boin mi sima siyan ti ieyin siir no iir warkikiukikin siir waikao. Mi wi siir kigna miriyyim kamim sima nini tauae hainakisi mi iikamim wi sima niksisaie boini, siya ie hirankin bidi yinsiin idwonamin. Mi sima hiriinan tiri, ta niksisaeya siya ie hiranki ninsiin idwowa saeya wi ta niksisaeya biya sima ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya boina wi saiir haiburi. ⁶⁵ Pailat siya simiir boinki, kima sauan kam nhirim simiir dikunam sima ti inkam ie iir waikawim. ⁶⁶ Mi sima ie iirin diyoin ina ini haingikin. Mi kam nhirim sau ninitiyim ini nii nabie hirar waigaowim. friig.

28

*Jisis siya ina swoki insiin idwowin
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)*

¹ Ii Komiiya piu siisiya bidi yamkiya mi igwir nugaka Sande biyein ha nimbidiyakwokin mi Maria om Makdalana mi Maria ir aka sowa yam maeyauwa Jisis siir piuis biyie aiir kikaiya saiiram sowa saiir kignakiyam. ² Mi bi kimiminkikin nin komiyyin ina yitkiyin Adi Komii siir paekwosimin ninomor kou hir haiburgigin mi ina yuniyin mi siya komiyyin ina warnamin mi ieyin siir hirankin mi siya ini siya iirar yidwowin. ³ Mi siir whwonkam in sinana ninomir kou hir sinaniya ini saiir hiriinan yuyakiya mi siir yuisa ini waumira bieki kainankiya ini saiir hiriinan whisan siingiya. ⁴ Mi sauan kamim waigaowim sima siirsiyin nidid prasae bi kinkim mi sima ini nopena kinkiyim mi sima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiyim.

⁵ Mi paekwosimɪn siya wig iswo sowiir boinmauugi. Kowa kipi nidid! Kara ina ninoknɪnkɪnɪn, kowa Jisis siirɪm ninɪ hansɪrniko ti inkamɪn paeyɪn hiiniya nɪrɪonɪnkɪnɪn sima nɪnkɪn ɪrɪnugiyɪn siirɪm. ⁶ Siya tapi nwo rani, siya bidi yɪnsiɪn idwo namɪn, yaiya biya siya boina ini saiir hɪriinana swoki tirɪn! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkinɪ kigni. ⁷ Mi kowa ha damsasau mi kamɪm siir kigna miriyyim simiirɪn hinɪna tini boinmauuu, siya ie hiranki bidi swoki insiɪn idwoɪn. Mi siya ini kimiir biyyar yamkwokɪnɪn nu Galili hɪriir mi kɪma siirɪn wi ta maeyau aiir ninɪ kigiwi. Kara kowiirɪn tisa boɪnkiyɪn! ⁸ Mi wig iswo ha nanaakiyo mi ini maɪrgimaɪrga ywonamwo mi maeyauwa inkam haɪngikaiyya saiir haiburgik mi ina iwɪtnamwo kamɪm siir kigna miriyyim simiiram.

⁹ Mi sowa ha niki iwitamwo mi Jisis siya sowirɪn siyyu hir yapyiskaiwɪn mi ina boinɪn. Kowa bidi yito? Mi sowa kingiɪn ha namwo mi ogmwo ina yakai hiunaiɪnamwo mi siir iga aiir ini onkwoɪu mi siir ini hainan. ¹⁰ Jisis siya sowiir boɪnki, kowa kipi nidid! Kowa kariir nomiiyauɪm simiir tini boinmauuu mi sima nu Galili hɪriir dam, kariir kigniyyim. Iriig.

Kamɪm sau ninɪtiyyim simiir yaigim

¹¹ Wig iswo ha niki amwo mi sauan kam nhirɪm ie siir waikaowim sima ini om Komii Jerusalem hɪriir yapnɪnopkainamɪm mi sima prismi biyyan kamɪm simiir ini boiniu digworaekwo whiekakim nɪmbiyamɪm simiir. ¹² Mi prismi biyyan kamɪm sima Isrel simiir biyyan inkamɪm simaka yahangiriyu owiɪu mi sima yaiya kwira hangiriyu boinaɪ. Sima umɪr whiekakim sauan kamɪm simiir hauugi. ¹³ Mi sima simiir boɪnki, kɪma wi hinɪn yaiya saiir boin. Kamɪm siir kigna miriyyim sima niyyaka nitwɪigim mi krɪma nhwo bidi whɪnamɪm mi sima siir piuis biyyeya saiir ini tauae hainakiwi. ¹⁴ Mi Biyyan Inkam Komiiyɪn omom omom kigriraowiyim ta yaiya saiir wakaeyɪn mi krɪma yai nhirɪm simiirɪn wara swoki inkɪn boinmauugi mi kɪma wi yaigak nwo rani. ¹⁵ Mi sauan kamɪm sima umɪr hɪriinansi haigim mi sima ini simiir yai imiirar mi wakaeyoknaɪm. Mi ta yaiya ini nu Judia siirar yɪniyokigiyɪ mi biyya mi tariinanɪm Juda iikam whiekakim sima ti diminɪm simiir yaingwo tibmiyyim. Iriig.

Jisis siya kamɪm siir kigna miriyyim mi simiir nikumauugigim

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁶ Mi wig iswo sowa simiir boin digiywo, kamɪm siir kigna miriyyim iuur nwiirkim sima nu Galili hɪriir yapnamɪm. Mi sima ti mhuuisimɪn siir yɪmbiyam, Jisis siya boɪnkiyɪn simasima namam. ¹⁷ Mi sima Jisis siir kigiuwim mi sima siir inig iir hainan mi kam nhirɪm simiir kwoɪnɪm ini whisa ywowim. Mi ha naingwokim siya bi nɪnsiɪn idwokɪn siir aknaɪn aeya niuwi. ¹⁸ Mi Jisis siya kingiɪn ha nitɪn mi simiirɪn hinɪna boɪnki Adi Komii siya kariirɪn inigak nu ninomor sowiir digworaekwo imiiram nwowaiginiugikɪn. ¹⁹ Kɪma hɪnda tɪnda asi namkim iki iikam isid whiekakim hɪnda tɪnda nwowim simiir ninɪ boinmɪmauuwɪuɪm sima kariir kigna miriyyan iikam nwowim. Kɪma simiirɪn kariir Adɪn mi kara Adi Komii siir yɪnisimɪn mi Adi Komii siir naeyu ikim wi simiir inig imiirar tini baptaiɪs haiginiuwɪu. ²⁰ Mi kɪma simiirɪn dimɪn whiekakim kara kariir nowomwarkaiyyuwim simiir tini boinmɪmauuu. Sima wakaeyokna diriraeraram, wakae, mi tariinan mi iinokɪnokin kara wi kɪmaka nwoyokiyokai mi ii aeya digi. Iriig.

MAK

Mak siya wɪnkika ta yokwowa. Mi Mak siir inig whirin Jon makin. Mi siya om Jerusalem hirankin mi siya Pol mi Pita sowiir whin miriigin. Mi siya ta yokwowa Rom hiran iikamim simiiram wɪnkika. Mak siya ta yokwowa dimin kirie kirieyim mi dimin taeminim Jisis siya tiriyim mi siya Rom hiran iikamim simiir boimimauugin mi Rom hiran iikamim ini ta kirieya saiirama yaingwo tibmiigiyim. Iriig.

Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuwigin mi Adi Komii siir yaiya saiir warar boinmimauu
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

¹ Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimin Jisis Kraiis siirga, siir yaiga. ² Mi ta yaiya bidi bidiniya profet inkamin Aisaia siya wɪnkika mi ini saiir hiriinana yimbiam.

Mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya siir yinisimin siirin hinina boinkikin, waka! Kara inkamin wi nwira nikropkii kariir yai aiir boinmimauuwamam. Mi siya ini kariir biyar yamkwokinin mi siya wi kariir siyu iir kisisop haiginkwokini. ³ [Inkam nwirin maeyau siyin nu apa saiir hir kauwok boinamnankikin. Siya hinina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuin sibgu kisisop diriraerarkwokin, siya napnaniyam.]

⁴ Jon siya iikam imiir baptaisam nitkin niimau siyin nu apa siir. Mi ti niimau siyin apain siirin inkamki bi whwonkaigin. Niingaka. Mi siya iikamim haimitii tamii hir napim simiir boinmimauugi ta yaiwin kibiya. Mi simiir kwonim wi nwoki aingwo tibmiiyim. Mi simiir dimin biyeyim wi Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigi. ⁵ Mi iikamim ti nu komiiyin Judia hiranin mi om komii Jerusalem siir hiran iikam ikim sima Jon siir boinmimauugi digworaekwo biyeyim sima tirim. Mi Jon siya simiirin ina baptais haiginiuwigin Jordan ie hir.

⁶ Mi Jon siya niya yuisa, kamelni piokim. Mi siya piuwop ha mi kikogikin mi naeyim siya naeyim kokwwo graeyis minim mi mhwina nae nwowiya saiir yin ikim, siya simiir naekin. ⁷ Mi Jon siya ina boinmimauugiyin simiirin, inkam nwirin kariir mhoyiya nitin siir kirieya ini kariir kirieya saiir haiburgika, kariir kirieya ini aowa saeya ywowa. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka. Kara inkam biyeyin ini siir aowa ywokayin. ⁸ Kara kimiirin opni baptais haiginiuwi mi inkamin mhoyiya nitin kimiirin wi siya niuae haiginiuwi naeyiuniyin. Iriig.

Jon siya Jisis siir baptais haiginiugin
(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Mi ta iya Jisis siya omisimin Nasaret nikuiwiyin nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yitin. Mi Jon siya siirin ie Jordan hir baptais haiginiu. ¹⁰ Mi siya op hir haiburgigin mi ha niig apnadamnin nua hiriir mi siya kigi, ninomora omaka anonan haiwaokiya. Mi Adi Komii siir naeyuin ipiyini hanina siinanaiiniyin siiram. Ta ipiyina krima dapiya inmab mi saiir hiriinanar siinanainika. ¹¹ Mi simar wakaeki yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, kira kariir yinisim yinkamiyinkin,

kara kiriiramın ini maingimaingar ywowinın. Kariir kwoinın kiriiramın ini wadeki wadeyar ywokiyein. Iriig.

¹² Mi biri kimiminkikın Adi Komii siir naeyiun siya yikropki Jisis siirin maeyau siyin nu apa siir hiriir. ¹³ Iiyim Jisis siya maeyau siyin nu apa siir nwowim kamnwis. Mi Setanin, biiki biyan yiu biyeyin ina kinankiun siirimin. Mi siya ini mwanhunan ywowin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim, ini saikar yauni oniyin. Iriig.

*Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ Iiya Jon siya maeyauwa huyokiyokaiya mi biyie miriia sair hirar niki okaiyin mi ta iya Jisis siya nu Galili hiriirin sair yimbiniyin. Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya sair yayim, siya simiir ini boinmimauuni iikam imiirin. ¹⁵ Siya boin, ta iya bidi yimbiniya, ta iya Adi Komii siya iikamim ti nu komiyyin siirim wi simiir kigriraowi. Mi taka iya ini kingiin nwowa krimiirin wi siyar kigriraowi. Krimiir kwoinim ti kisina haigi mi Yokwo Komii sair yayim simiiraramar daingwo tibmii iski. Iriig.

¹⁶ Jisis siya nu Galili whigbida hiriir napamin mi siya Saimon, Endru sowiiryao yapkigam, sowa haimna whi hir nitmai. Ta miya sowa miriia anasu kikaiya, sowa umir mi mirii. ¹⁷ Mi Jisis siya boinki, kowayao kariir mhoyia wit mi wi kara nisiimauwi kariir miya kowiryao. Mi kowayao ta miya kara miriia sair hiriinan siyu iirar sibgu ap. Mi iikam hoimgakim simiir nwoki ikiunam. ¹⁸ Mi sowiir haimna ini hirar kwaiburgigin. Mi sowa biri kimiminko ini Jisis siir mhoyiar yamo. Mi sowa ini siir mi aiirar ini miriyyiwo.

¹⁹ Mi siya ha swoki apnamın priei biri napkikin mi siya youap kigam, Sebedini yinisim nwisio Jems mi siir nomousim ieya Jon, sowa i hir hiinomai. Mi yo sowa, sowiir haimna iir kisikok diriraerari. ²⁰ Mi siya sowiirim yikiuna. Mi sowiir adwai biyeyin mi sowiir adin siir mi miriyyim kamim simiirin i hirar kwaiburgig. Mi yio sowa ini Jisis siir mhoyiar yapnamo mi siir mi aiir yamiriyyu. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskigin yiu biyeyin inkam nwirin siir nwowin
(Lk 4:31-37)*

²¹ Sima om Kapeneam hiriir yam simiir ii komii aiirim. Jisis siya ta simiir ii komiia simiir omaka komiia yai nidwokai wakaenakiya sair yapninopkainam. Mi iikamim simiirin Adi Komii siir yai aiir ini boinmimauu haiginuu. ²² Iiya sima siir yai aiir wakaeyim, ini hindara yanaakiyim. Siya simiirin kamim siyu komii ninoknankiniyim simiir hiriinan biri boinmimauugin. Ningaka. Siir yayia ini inkamin inig komiigakin, siir hiriinan ywowin.

²³ Mi ta iya inkam nwirin simiir omaka komiia yai nidwokai wakaeya sair nwokin. Mi yiu biyeyin siir piu hir nii okaiyin mi siya ina kauwok boinkiyin. ²⁴ Jisis om Nasaretanin! Kira dimuam nitkin, dimu tirniyam? Mi kira tari krimiir tumbumuam nitkin? Kara kariir bidi yinoknankinin, ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nit ieya inkam wadeyin. ²⁵ Mi Jisis siya ti yiu biyie siir nikiyin mi siya ina boinkiyin, yiu biyie iirin, kira yayia ti tanki mipa dinkinimnisnaki. ²⁶ Mi ti inkamin siya ha kaunanaekiyin mi siirin siya hainiyop whaowagig. Mi yiu biyie siya ti inkamin siir piu hiranki yuun iwiskinam mi ina yamin. ²⁷ Mi iikam hoimgakim hiriinan diminin siir kigim, sima ini kakakar ywokiyyim. Mi

sima ha nanaakiyim mi ini sima simar yomboin amboinamin, tiki hiniin diminin tari dimu diminkin, ha? Taka yaiya saeya yai winka. Mi tari ti inkamin siya inig komiigakin. Iya siya yiu biyie imiir boinkiyin mi sima ini siir yai aiirar mi wakaeyoknaim. ²⁸ Mi ti diminin siya tirin biri kimiminkin, ina haigiririr boinamin nu Galili hiran omim simiir hiriir. Iriig.

Jisis siya Pita siir niua saiir haiswoniskigin

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Sima omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiir haiburgigim mi ha woknaniyamim, sima Saimon Endru sowiiryao omaka saiir wokninopkainam. Mi Jems Jon sowayao warar yinkin am. ³⁰ Mi Saimon Pita siir niua hii hirar whwonkaiga, saeya piu huuwa kini ma saeya niiga. Mi sima biri kimiminkim ta wiga maka niya saiirin, Jisis siir ini boinmauuu. ³¹ Mi Jisis siya saiiram ha namim mi saiir in aiir ini onkwoiu mi ina kininsiin idwokiya saiirin. Mi ta piu huuwa kini ma saiir niya, ina digiya. Mi saeya ini simiir naeyim simiir swoki diriraerarim. Iriig.

³² Iya bie nikiiyamtibin mi simiir iikamim makakmakakim ini simar swoki ikunaniyim Jisis siirim. Mi iikamim yugi nonkwowim yim ini warar mi inkim ikunaniyim. ³³ Mi ti om komiyyin siir hiran iikam hoimgakim, sima ta omaka Saimon, Endru sowiira saiir anoka kingiin hirar ini okwoiu. ³⁴ Mi Jisis siya haiswonimniskiiyim mapai mapaiyim simiir niyim mi yiu biyeyim siya ninimniskiiyim kasa rani, simiir nwowim. Mi sima ti yiu biyeyim Jisis siir bidi yinokninkinim mi siya simiir asi nikidugin kima kariir inigin siir kipi dap. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir nap mriigin

(Lk 4:42-44)

³⁵ Mi iigwira Jisis siya nugak imumar yinsiin apnamyakwok, maeyau kwira inkam karamaeya saiirim. Mi siya Adi Komii siirimim nhwo hir ini kwisboiniu. ³⁶ Mi mhoiia Saimon siya mi siir nomiiyau ima, sima ini siir mhoiayar yapansrinamin siirimim. ³⁷ Iya sima siir nini kigiun sima ina boinim, ti iikam isid komiyyin kiriirim hansrananikim. ³⁸ Mi siya simiirin ina boinin, kiya! Nimbi ti omim kingiin nwowim pi sim nami. Kara Adi Komii siir yayim simiir warar mi boinmimauuam mi aingwowi. Kara ta mii aiirimar nitkin, dimin mii mriiyam bi nitkin. Niingaka. ³⁹ Mi siya nu Galili hiran omim simiir asi namkin. Mi siya omakam yai nidwokai wakaeyim simiirar yapninopkai boinmimauuam, Adi Komii siir yai aiirin. Mi siya yiu biyeyim simiir nwowim ini simiir warar yinimniskiiyamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskimkopouin wadie siir nwo haiginiugin

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Mi inkam nwirin paowaigi piskimkopouin, siya ha nitin, ini Jisis siir igmuga kingiina ini akai hii ouniyin. Mi siya siir boinki mi kira ha naingwowi, kara kiriirin wi digar nwo haiginiugii. ⁴¹ Mi Jisis siya siirsi yaingwobumbu mi siir ina ina yonkwokiyin siir. Mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi kira wadie dwoki. ⁴² Mi ti paowaiyim siir piskimkopouim biri kimiminkikim ina wiskiyim mi siya ini wadeyar ywokiyin. ⁴³ Mi Jisis siya yai kirie aiirar boinki siirin. Mi biri kimiminkin siirin ina yikropki sasaugiyn. ⁴⁴ Jisis siya siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi kira pa

dam mi kiriir pua pi inkamin naemin krimiirsi nankin imiiaeyin Adi Komii siirin pris, pi siir tini isiimauuu. Mi kara Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiaeki. Minsi dinkin imiiaeki! Kiriir pua wadie nwowa saiirsi, yaiya krimiir brougaeyin Moses siya boina saiir hiriinan. Mi sima ti kamim wi nwoki ninoknankinwini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ⁴⁵ Mi inkamin ha namin mi biri nini haigiprakai boinugin ti yayim. Nungaka. Ini hiriyar boiniskiyin ti diminin. Mi siya ti diminin ini niwiinan siir boinyokiyokiyamin omom omomim simiirin. Mi Jisis siya om komiia hiriir paninsi yamsi iikamim simiir whwonkam idan. Iikamim ini hongak ywoim, siya simiir ma imiir niniskiyim wi dig nwo rani. Mi siya om komiim simiir yaba nwowim omim iikam hongak karamaeyim, ini simiir hirirar ywowin. Mi maeyau maeyauan iikamim ini Jisis siiraramar yitswoim. Iriig.

2

*Jisis siya inkamin iga in ninsimsiruun siir haiswoniskiigikin
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)*

¹ In hirim bidi yamkiyim mi Jisis siya ini om Kapaneam hiriyar swoki amin. Mi iikamim sima hinina wakaewin, siya ini omaka hir nwowin. ² Mi iikam hongakim haniingi yaninkinuu mi omaka ini digar ywokiya. Mi anoka kinginin, maeyau kwirki nunga bi swoki oka. Nungaka. Mi Adi Komii siir yaiya Jisis siya simiirin saiir boinmimauugin. ³ Iya Jisis siya yayar niki okwo boinin mi sima ina hainaniyim ti inkamin iga in ninsimsiruun Jisis siirim. Mi kam nwiiyim sima hainani ti inkam iirin. ⁴ Mi omaka yainaua ini iikamim sima yidwokaisisirkiya mi sima Jisis siir kingiin paninsi haiginsi ti inkamin iga in ninsimsiruun. Mi sima akouwa hiri iyam mi akou haimii iir ini piraku maeyaua siyar nokwo hiririuwa saiirar. Mi sima akou haimiyyin ha pirak grirgigiyin mi ta hiiya ti inkamin siya whina mi sima idmirim kwiiya boritkikin mi ina yonkwokiikiraraokiya. Mi ini Jisis siir igmiiga yauni kikinuuwa. ⁵ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiya saiir kigiyin mi siya ti inkamin siir boinki, yinisim! Kara kiriir dimin biyeyim simiir bidi haiyoprindiyumiigiyim. ⁶ Mi kamim siyu komii ninoknankiniyim yim sima hir warar nankin idwokaigim mi simiir kwoinin aowa aowa ini ta yaiya Jisis siya boina saiir saiira yangwokwonanaeyim. ⁷ Siya ti hinin yai boinin mi siya tari Adi Komii siir nigbumbui. Inkam nwrkin biri swoki haiyoprindiyumii srankin dimin biyeyim. Nungaka. Adi Komii siirar maiga. ⁸ Mi simiir kwoinin Jisis siya bidi yinoknankiniyim mi siya simiir asi boinkin, kima wara hinin kwoinin kimiir waraur dimusi nwowi? ⁹ Piki hinin dimin ikin hinsima nwowiyin? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprindiyumiigiyim mi tiki hinin diminin kara wi diga nwowi? Mi tari wi dig nwo rani? Mi kara ha boini, kara kiriir hii aiir hainam mi hininin kara wi digar nwowi, iyie? Wi dig nwo rani, aniya? ¹⁰ Kima dinoknankin, Adi Komii siir yinisimin ninomor kou hirankin nitin karaigin. Kariir kirieya wi digar nwowi kimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyim. Mi Jisis siya ti inkamin iga in ninsimsiruun siir asi boinkikin. ¹¹ Kara kiriir boinkii, kara dingsingi! Mi kiriir hii aiir hainam mi kara pi kiriir omaka damigusam. ¹² Mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yinsiingiyin. Mi siya ini siir hii aiir hainamin. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin apnamin. Mi sima hiriinan kigiyim mi sima

ini hindara yanaakiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Mi sima ina boinkiyim, biya nam krima ti hinin diminin siir biri kigim. Iriig.

*Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)*

¹³ Mi Jisis siya whaigbid hariiyar swoki apnamin mi iikam isid komiiyin sima ini siir mhoiiyar yamim. Mi siya Adi Komii siir yaiya ini simiir yowimwarkai haiginuwim. ¹⁴ Mi siya ha napnamin Livai siir kig, Alfiar siir yinisimin. Mi siya omaka omom omoman umir nidwokai haiiya, yio saiiir nidwokaii. Mi Jisis siya yikiugi, kara kariir mhoiyya wit! Livai siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiiyar yamin.

¹⁵ Iya Jisis siya Livai siir omaka hir niki idwokai aeyin mi kam hoimgakim umir haiiyim, nhirim siyiu biye tiri kam ima mi kamim Jisis siir kigna miriiyim, sima simar yidwokai aemimir Jisis saikan. Ti hiriinan kamim kasaka rani, Jisis saika nap miriiyim. ¹⁶ Mi Farisi kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim sima kig Jisis siya kamim siyiu biye tiriyim mi kamim umir min haiiyim simaka nidwokai aei. Mi Farisi kamim sima sriigi kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir, Jisis siya kamim siyiu biye tiriyim mi kamim umir min haiiyim simaka dimusi nidwokai aei? ¹⁷ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina boinkiyin, inkamin ma karamaeyin yio siya paowai widi inkamin siiram biri swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi sima simar nami kamim paowai widiyim simiiram. Kara iikam miyik miyikim simiir nikiunam ara biri nitin. Niingaka. Kara iikam biyeyim simiir nikiunam nitkin. Iriig.

*Nae haiya aeni siyugin
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)*

¹⁸ Mi iigwira Jon siir kigna miriiyim kamim mi Farisi sima, sima nae haiyakim. Mi kam nhirim sima ina yitim, Jisis siir ini sriini mi Jon siir kigna miriiyim kamim mi Farisimi mi kigna mirii ikim, sima nae dimusi haiyaei? Mi kamim kiriir kigna miriiyim yim nae haiya karamae dimusi nwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya simiirin boiniyio yaiya kwira boinki, iya inkam nwirin siir wig aiir sainam tiri mi siir nomiiyauim mi iikam nhirim sima wa niti ta nae aiirim. Mi sima ta iya wigwas naeya saiiir naei mi sima wa haiyaei? Niingaka. Sima wa naei. Mi siir nomiiyauim mi iikam yaisi yaisiyim sima wi maigimaigargar nwonami siir whinsain haiginuwamin. Mi taka iya sima wi nae minar haiyaei. Niingaka. ²⁰ Iya tiki inkamin wig nonkwonain siya om whira nami mi krima hikak saiiir dwoki mi nae minim saiiir haiyaki. Mi iya kara kimiir haiburgigana mi kima wi hiriinanar timi tirki.

²¹ Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, dimin winin dimin biye aka kipi nitapiyok. Inkamin yuis win haimii biri kintio haigin yuis kwira saiiir noin siir nitkin panam mi siya hiriinan tiri, siya saiiir nitkin pani mi saeya wa swoki imbiryami. Mi wina wi kaba saiiir mimbirgi mi noin wi komiiyar swoki okii. ²² Inkam nwirkin wain wini opa wraisu is kaba op two biyenana saiiir biri swoki aokaiiga. Niingaka. Mi siya hiriinan tirkiswo mi ti wain winin siir opa saeya niyopiingi mi ta wraisu is kaba saeya wa nimbiryamkii mi wain wini opa wa naokiyamki. Mi wraisu isa wa mi imbiryamki. Mi inkamin wain wini opa saiiir naokaii siya wi hinina tir, wi wraisu is wina wi saiiir daokai. Iriig

Juda simiir ii komiyya piu siisiya Sabat mi min saiir kipi mirii
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Mi Adi Komii siir ii komii kwira Sabat Jisis siya numira wid ninkina saiir napnamkin mi kamim siir kigna miriyyim sima saika warar yinkin apnam. Iya sima napama, sima witnidim ha kiwromwris haiyamim mi ina yiinibrombrop apaeyamim. ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima Jisis siir boinki, wakae! Kima ta Juda simiir ii komiyya piu siiskuwakiya mi min saiir dimusi miriigim mi nae minim saiir dimusi mi haigim. Mi kima ti siyiu iir bi sibgu apkim. ²⁵ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yai aiir mi kima tari dimin whirin biya kimiir brougaeyin Devid siya tirin siir biri mwaingim? Mi taka iya Devid siya mi siir isid ieya sima nae karamaekim mi simiir mhiyyim ina yaowim. ²⁶ Iya tiki dimin ieya nimbiamin Abaiata siya nwokin pris inkamin nae Adi Komii siir ninkin imiyyaeyin. Mi Devid siya mi siir isid ieya simar yapninopkainam Adi Komii siir omaka aiir. Mi Devid siya paimir iir naeyin mi siya paimir haimiyyim siir isid iir yae hauu. Tiki naeyim inkam niingaki bi naeikin. Niingaka. Pris simiirairgin. Mi sima yai biri swoki boinkikim ti diminin Devid siya tirin. Mi kima yai krimaka dimusi boini. ²⁷ Jisis siya boinki, ta ii komiyya Juda simiira piu siiskuwakiya Sabat, saeya iikamim hik simiir hauuwim biri nwoka. Niingaka. Ta ii komiyya minam nwoka iikam hoimgakim simiir whindiriraerar haiginuwam. ²⁸ Yaowae Adin ninomor kou hiranki natin ta ii komiyya Juda simiira piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir Biyan Inkam Komii siya asi nwowi. Iriig.

3

Mi Jisis siya Juda simiir ii komiyya inkamin inib waeyaoki naowin saiir haiswoniskigikin

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Mi Jisis siya ha swoki apninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir mi inkam nwirin hir nwokin siir inib waeyaowim ini paeyarwainan ywokiyamim. ² Mi Farisi kam nhirim Jisis siiram hiar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim siya ti inkamin siirin pi ii komiyya saiir namisi haiswoniskii mi ta hiriinana saiirsi boinuriyyu boinam minkim siirin. ³ Mi Jisis siya ti inkamin ina paeyarwainan nwowin siir boinki, kira simiir bopwoniya dinsiin okwoki. ⁴ Mi Jisis siya simiir srigi, krima wi piki hinin siyiuin si tiri Juda simiir ii komii aiirin mi krima siyiu miyyik ti tir. Iyie!? Farisi sima yai biri wakae boinkim. ⁵ Mi Jisis siya simiir kaoyokiyokiigiyin mi siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. Mi siya simiir mhi kwoin imiir kigiyin miyyik biri nwokim, sima ti inkam iirsi bi naingwoyimyokim. Mi Jisis siya hikak asi nwonamkin, ti hiriinan siyiu iirsiyin. Mi siya ti inkamin siir boinki, kirir indibin ha dinkiyinyinki. Mi siir ina ini wadiyar ywokiya. ⁶ Mi Farisi kamim sima Juda simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir haiburgigim mi sima biri kimiminkim ina yinsiin apnamim Herot siiram mi siir nomiiyau nhirim simiiram warar. Mi sima yayim iripa minam kitibmii boinkim Jisis siir nisomaokiyim. Iriig.

Ikam isid komiyyin whigbid hir nani owiugim

⁷ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima ti omon nu Judia hiranan sima siir haiburgigim mi whii Galiliya hiriir yam. Mi iikam isid

komiiyin sɪma ini siir mhoiiyar yamɪm. ⁸ Mi iikamɪm ti omom omomɪm hɪranɪm nu Galili nu Judia mi om komii Jerusalem mi nu Idumia mi ti om whiso Taia mi Saidon yo ini yab komiiyin Jordan, ini siir gimiiya waiywo. Sɪma omom omomankɪn nitkɪm. Mi ti isid komiiyin Jisis siir yaiya sɪma wakae wɪnkɪm digworaekwowɪm siya tirɪm simiir mi sɪma ha nitkɪm siiramɪn. ⁹ Mi Jisis siya kamɪm siir kɪgna miriiyɪm simiir boɪnki, iikam isid komiiyin tisa nwowɪn ambi sɪma haigɪn ikwokromkwɪrisi. I ɪra pi kariiram dwomaigi, kara pi sair kwɪrii nami. ¹⁰ Biɪya siya i aiir niki apni kwɪriinam karamae niki owɪn mi siya iikam kasa bi hais-wonɪnskiiɪgɪn. Mi tariinanɪn iikam whiekak nhirɪm makak makakɪm sɪma ina yapiyaonamɪm siiram, simiir ɪnam siir piɪu aiir nini onkwɔiɪuɪm. Mi sɪma iikam nhirɪm simiir asi napkinyamya amkɪm. ¹¹ Mi kamɪm yɪu bibiyekɪn nii whwonkaiyɪm sɪma Jisis siir kɪgiyɪm mi sɪma ini siir igmiigar ini akaigai hɪuniyɪm. Mi sɪma ina kauwok boɪnkiiyɪm. Kira Adi Komii siir yɪnisɪmkɪn. ¹² Mi Jisis siya yɪu biyie imiir ninɪnskiiɪgiyɪn mi siya iikam imiirɪn ina boɪnikidugiyɪn. Kɪma kariir inigɪn wi kipi haigirirɪr boɪnam. Friig.

*Jisis siya kamɪm iuur nwisa yɪmbingi siir mi aiir nap miriiyam
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)*

¹³ Mi Jisis siya mhiu iir niinainamɪn mi siya ina dapikiuna kamɪm siya naingwowɪm simiir inigɪm. Mi kamɪm siya dapikiunam sɪma ina yamɪm siiram. ¹⁴ Mi siya aposel kamɪm iuur nwisa yɪmbingi hɪnda tɪnda saika nap miriiyam, Adi Komii siir yai aiir nap boɪnmamauuam. ¹⁵ Mi siya aposel kamɪm simiirɪn ini inigakar ywowaigɪnugiyɪm, yɪu biyeyɪm iikamɪm simiir piɪu nii whwonkaiyɪm, simiir ninɪnskiiɪyamamɪn. ¹⁶ Mi Jisis siya aposel kamɪm iuur nwisa yɪmbingi. Mi Saimon siir inig whirɪn Jisis siya nokdap haigɪniɪuɪn, Pitakɪn. ¹⁷ Mi Sebedi siir yɪnisɪm nwiso Jems, Jon sowiirɪn Jisis siya yaeya inigar swoki kisina okdap haigɪniɪu, Boanesis. Tiki inigɪn siir inig tipmwoki tipmwowɪn, ta diya tiowiya sair yɪnisɪmkɪn. Sowiir yaiya ini hɪriinan ywowa. ¹⁸ Mi Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mi Jems Arpias siir yɪnisɪm ieya mi Taitias. Mi Saimonɪn biɪya ta yaiya sair boɪnmamauugɪn nu whiran inkam komiiyɪm krimiir kipi kɪgɪrao. ¹⁹ Mi nwirɪn Judas Iskariotkɪn. Mi ti inkamɪn mhoiiya wi wir siya napwouwi, kam nhirɪm io Jisis saika nwowiyɪm siir nisomaowam naingwowɪm simakan. Friig.

*Ta miɪya biigi biɪyan yɪu biyeyɪn Biesebul siirga
(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Mi Jisis siya ina swoki amɪn omaka hɪriir. Mi iikam isid komiiyin ini Jisis saikar swoki amwoniɪm. Mi Jisis siya mi siir kɪgna miriiyɪm kamɪm sɪma nae nidwosiis aeni ii karamaeka. Niingaka. ²¹ Mi Jisis siya siir irɪpa o nhieyɪm mi siir yopii ad owa, sɪma hɪriinan nini wakaeniɪyɪm, Jisis siya mi kamɪm siir kɪgna miriiyɪm, sɪma nae mɪn nɪngugu ae karamaeyar nwowi mi sɪma ina yɪtim siir nikɪunakiyam. Mi sɪma siir boɪn mi tari siir kwoinɪn pi whaowaekɪn, siya ti nae mɪn nɪngugu ae karamae nwowɪn.

²² Mi kamɪm siyɪu komii ninoknɪnkiniyɪm sɪma om komii Jerusalem hir haiburgigim mi ina yɪtim. Mi sɪma ina boɪnɪm mi tari biigi biɪyan yɪu biyeyɪn Biesebulɪn ini saika nwɔin. Mi nhirɪm ina boɪnɪm mi tari Jisis siirɪn Biesebul siya hauuga ta kirieya yɪu biyeyɪm inkam piɪu nii okwokaiyɪm simiir ninɪnskiiɪya. ²³ Mi Jisis siya simiiram yikiuna,

sima siir kingiin nitim. Mi siya simiirin boiniyo yai arar boin. Mi siya boin, yiu biye simiir apu budin Setanin, siya wi yiu sima simar swoki ininiskinaei, aniya? ²⁴ Mi ti om komiyyin siir hiran iikamim sima isidin whisa ninkibirnakii mi sima wi kiriekakar sibgu owi, aniya? Nningaka. Sima wa nidam ninoopki. ²⁵ Mi iikam nhirim omaka iruwanim sima isidin whisa ninkibirnaei, yaii naniyam mi sima wa sibgu owi iripar, aniya? Nningaka. Sima wa ninoopki. ²⁶ Mi yiu biye Setan siir isidin sima siman isidin whisa nwowi mi siir isidin sima sima wi kiriekakar nwowi, aniya? Nningaka. Sima wa ninoop iuguski. Mi hiriinan tiri, Setan siirin, wi Setan siya swoki haiswoniskinae, aniya? Nningaka. Siir kirieya ini kariir kirieya saeya haibura. Mi siir maiya wi kara tirbugi.

²⁷ Iya inkam nwirin inkam kirieni omaka napninopkainami mi siir digworaekwowim simiir nini tauae hainakiyam mi siya wi digar nwowi, siir digworaekwo imiir tauae haiyam, aniya? Nningaka. Mi siya inkam kirie iirin bi idni tiki kogrimdinugig. Mi siya hiriinan tiri siirin mi iki siir digworaekwowim, iki siir omaka nwokaiyam, simiirin wa nini tauae hainaki.

²⁸ Kara kimiirin yaimwowa boini, digworaekwo biye biyeyim iikam hoimgakim kimiir waraur nwokaiyam, wi Adi Komii siyar haiyoprimdiyumii swoki. Mi yai bibiyeyim kima mi boinbumbuwiyim simiirin wi warar mi inkin haiyoprimdiyumiigi. ²⁹ Mi inkam nwirin Adi Komii siir naeyuin siir nigbumbuwi mi Adi komii siya tiki inkamin siir dimin biyeyim, simiirin wi warar ninkin haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka. Tariinan mi mhoiyya iripi hiriinan, wi nningar mi owi. Jisis siya hinina boinkin, tiki inkamin, Adi Komii siir naeyuin siir nigbumbuin mi tiki siir dimin biyeyim siya inokinokin wi hik simiirsiyar hainanaei. ³⁰ Jisis siya ti yai whiekakim hinin dimusi bi boinkin, simiir kwonim ha naingwokim, Jisis siya yiu biye siir kirieya saiir mirii. Mi siya ti yayim hinin asi boinkin. friig.

*Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Mi ta iya Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima, sima ina yimbiniyam. Mi simainii omaka akpitga hir yaka okwoniyam. Kira unki it krimiiram. ³² Mi iikam isid komiyyin siir nidwo ywokaiyam sima boinki siirin, ha? Wakae! Kiriir apu aeya mi kiriir nomousim ikim mi kiriir yokman ima, sima isi kiriirim idwowiyya hirar nidwo kaowim, kiriiramim sima nikugikim. ³³ Mi siya ini simiir yai aka yowarkii boinkiyin, yipiki iikamkim kariir pugana saiir hiriinan nwowim? ³⁴ Mi iikamim siir nidwoyokaiyam siya ini simiirar kaoyokiyokikiyin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kigi! Kariir apu mi kariir nomousim, ti kimargim, ti tirar kwowim. ³⁵ Iikam hoimgakim Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiyyim mi siir maiya saiir miriyyim sima wara. Mi sima wi kariir apu mi kariir pomou yokman nwowi. friig.

4

*Inkam nwirin witnid nitkinamkin numir
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Jisis siya simiirin Galili whigbid hir swoki owomwarkaiyuu. Mi iikam isid komiyyin saika nwowim kasa rani. Mi Jisis siya i aiir asi kwiriigin. Mi siya saiir kwirii idwokaiyin mi iya ini

whiigbid hīrar ywowa. Mi iikamim ini whiigbid hīrar yokwowim mi siya simiirin i hīrar yidwokai owimwarkaiyugi. ² Dimin taeminim siya nowimwarkaiyuwim simiir, siya boiniyo yai arar nowomwarkaiyugim. ³ Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin. ⁴ Mi iya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyu nikiiginaowidim, yim ini ipiyinki sim ini iugi aeniyim. ⁵ Mi witnid nhirim siyakak maeyauwa saiir nikiigiyim, maeyauwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam karamae nwowa saiir. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim. ⁶ Mi iya biejn ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yisiwamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin. ⁸ Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miyik nikiigiyim, yim ini komiiyar ywokiyim mi yim nae hinina hinina bud, nhirim kamairim iriyyar mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwir iuur. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin wiingakaingim mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Iriig.

Jisis siya boiniyo yai aiirarar boinmimauugin

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Mi iigwir mhoiia Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoiia kam iuur nwiso siir kigna miriyyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini srini siirin boiniyo yayim simiir yaimwokiyaimwoim simiiram. ¹¹ Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyugi. Mi ta Adi Komii siir oman yayia kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyugiyim. Mi iikam nhirim saiir wakaeyim, sima biri ninokninkinkim sima boiniyo yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninokninkinkim, sima pi whaowaekim.

¹² Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yayia saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyeyim simiir paniinsi haiyoprimdiyumiigisi. Iriig.

Jisis siya ta boiniyo yayia inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyugim

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyo yai kwira saiir bi ninokninkinkim, aniya? Mi kima wi paniina sibgu owomwarkai boin haiginuwi ti boiniyo yai whiekakim simiir yaimwowim, ha? ¹⁴ Kara kimiir niki boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmimauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Iikam nhirim sima Adi Komii siir yayia pa wakae nami mipi sima siyu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yayia. Sima Adi Komii siir yayia panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yayia simiir kwoinau haigina. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyu nikiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Iikam nhirim sima ini ti witnidin siyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yayim sima wakaeyim pa wakae ningruramsasaugi, ta Adi Komii siir yayia simiir

mhii kwoinaw. Mi sima pi maigimaiggar nwo nami, ta yai aiiramain. ¹⁷ Tiki iikamim ini witnidni miyiyim aowa nam karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima paninsi ywokwo bripriisi. Mi iya hikin nimbiniiyim simiir kinankiuwam mi sima wi i priei nokwo rani. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin wi digiumii haigingigi. Mi sima whiekakim wa nikiiyam iuguskii. ¹⁸ Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid amridkakin siya nwowa saiir nakaigaiiyim ini simiir hiriinan ywowim sima wakaeyim Adi Komii siir yaiya. ¹⁹ Mi simiir kwoinin ini umirmnim mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir paninsi sibgu apsi. ²⁰ Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miyik nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeyim Adi Komii siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriyyara mi budi. Iriig.

*Simayukidin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)*

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi iya inkamim yukidin niuyaiyin siir hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iyie? Wi hi aowa haigiprakaii, aniya? Niingaka. Kira bopwonauan romyasim siir dinankii! Mi yukidin pa sibgu iuyakii. ²² Tiki inkamim siir kwoinpai kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoyiya sima wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai rani. Niingaka. ²³ Kima ti iikam whiekakim kima wiingakaigim, kima timi wakae.

²⁴ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, yayim kima wakaeyim kima sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriyin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iirar swoki inkin tiri. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ninokninkin miyikaki niuwi mi mhoyiya Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin aiirar swoki inkin idu hauuraraokii. Mi inkamim ninokninkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya wi ninokninkin karamaeyar nwoiuguski, wi haimii sima hai naowid rani. Niingaki niingakiinga. Iriig.

Ta boiniyio yaiya inkamim witnid nitkin whakiyin siir yaiga

²⁶ Jisis siya hinina boinkin, iya Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir biyan nwowin, siya ini ti inkamim witnid nitkinamim mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi. Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami. ²⁷ Mi inokinokin ti inkamim niyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa ninsiin apriramyakwoki. Ti inkamim siya kigiyyin mi siya ini siya siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii panina nwokikin, siya biri ninokninkin. ²⁸ Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkigi mi siya mhoyiya pi nae kakar namwo iuwi. Bii pi kwo aeyar nimbiyami mi mhoyiya nae pa budgi. ²⁹ iya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamim pa ningugu haii. Iriig.

*Ta boiniyio yaiya mastet yinika
(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)*

³⁰ Mi Jisis siya boinki, krma Adi Komii siir iikamim mi siir digworaekwo whiekakim simiir biyan iikam nwowi mi krma wi paka

hɪnɪn boɪniyɔ yaiya sae nɪkri boɪni siirin. ³¹ Mɪ tɪ mastetnidɪn siir hɪriinan tɪ ɪkrii boɪn. Mɪ mastetnidɪn siya ɪkɪ paenid nɦɪrɪm sɪmiir hɪriinan tani. Nɪngaka. Siya sapkɪsapɪsɪmkin komii rani, ara krɪnankɪn. Mɪ siir nidɪm kasa rani, hoɪngakɪm. Mɪ Adi Komii siir isidɪn ɪni tɪ mastetnidɪn siir hɪriinan ywowɪn kasa rani, hoɪngakɪm. ³² Mɪ inkamɪn tɪ mastetnidɪn siir nɪnkin digiyɪn mɪ siya pa whakii mɪpi komiiyar namwo ɪuwi. Mɪ siya ɪkɪ sasae hoɪngakɪm pɪ simiira mɪrwɪi haiburgigi. Mɪ siya kwiya komii kakargɪn mɪ ɪpiyɪn mɪnim sɪmiir whieyɪm pɪ siir kwiya ɪmiirar mɪ haigii. ɪriig.

³³ ɪiya sɪma Jisis siir boɪniyɔ yai ɪmiir nɪnoknɪnkinɪm mɪ mɦoɪiya siya ɪkam ɪmiirin boɪniyɔ yai kasa biri boɪnkin, Adi Komii siir yayiym. ³⁴ Dimɪnim siya boɪniyɪm pɪ sɪmiir boɪninkɪ ɪuguski rani. Nɪngaka. Siya pɪ boɪniyɔ yai ara boɪnkii. Mɪ ɪiya siir kɪgna mɪriiyɪm kamɪm pɪ sɪma sɪma nwoki saikain mɪ Jisis siya yaimwokɪyaimwowɪm pɪ hanɪngɪ boɪniski. ɪriig.

Jisis siya opud hɪnɪn komiiya saiir boɪnkikɪn mɪ opud hɪnɪno ɪna digiywo (Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Mɪ naɪowaka ta ɪiya aiararɪn siir kɪgna mɪriiyɪm kamɪm siya sɪmiir boɪnki, krɪma pɪ whɪi yarmiya kigidamtibi. ³⁶ Mɪ sɪma ta ɪya Jisis siya nidwokaiya saiir kwiriinam mɪ sɪma siir wara yuginam. Mɪ sɪma ɪ nɦɪrɪm ɪni warar yɪnkin kwiriɪ namɪm. Mɪ ɪkam isid komiiyɪn sɪma siir haiburgigim mɪ sɪma ɪna yamɪm. ³⁷ Mɪ opud komiiya ha hugnaniya mɪ hɪnɪn komiiya ha mɪ ɪt mɪ sɪmiir ɪyɪn ɪni wara kaibombokɪigiyɪn, hɪnɪn aeya. Taka hɪnɪn opud komiiya prasaekɪ mɪ ɪuwi. Mɪ ɪya opa mɪrkɪmɪrkɪ nɪnkinɪm pariiparii. ³⁸ Mɪ Jisis siya ɪya saiir idao hɪr kɪkɪnanɪu whwonkaigɪn nhwo mɪpiyananɪn siir. Mɪ sɪma siir yɪnidgu ɪnsiɪn mɪ sɪma ɪna boɪnim, hie! Tɪ krɪmiir Adɪn, krɪma pɪ ɪnigak nwo rani, pɪ tirar nwomainainami. Mɪ tari kira krɪmiirsi naingwoyɪmiyok rani, aniya? ³⁹ Mɪ Jisis siya ha nɪnsiingiyɪn mɪ siya ɪo opud hɪnɪn sowiir ywoki. Mɪ siya ɪna boɪnkɪyɪn, kowa dig dwoki! Mɪ Jisis siya hɪriinan boɪnkɪyɪn, opuda ɪna digiya mɪ opa hɪnɪn simkɪ biri swoki ɪtkika, ɪni nɪngar ywom-aigiya mokmokwaiga. ⁴⁰ Mɪ Jisis siya kamɪm siir kɪgna mɪriiyɪm sɪmiir boɪnki. Kɪma hɪnɪn dimusi nididnanaekɪm, ha? Mɪ kɪma tari naingwo tibmii karamaekɪm ɪni nɪngar ywowɪm, aniya? ⁴¹ Mɪ sɪma ɪni mounana siinkaokiyɪm mɪ nidid prasae biri kɪnkikim. Mɪ simasimar yomboɪn amboina. Tiki inkamɪn siya yɪpikɪn tiki hɪnɪna tirɪn? Opud hɪnɪno ɪni siir yayiar mɪ wakaeyoknakiyo? ɪriig.

5

Inkam nwɪrɪn siir nwowɪm yɪu biyieyɪm Jisis siya nɪnimniskigikɪm (Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Sɪma whɪi yarmiya hɪriir yɪmbiyam Garasa sɪmiir nu ɪiir. ² Mɪ ɪiya Jisis siya ɪ aiar haiburgigɪn mɪ inkam nwɪrɪn uridyɪu biyiekakɪn siya biri kɪmɪmɪnkikɪn ɪna yamɪn siirɪm mɪ tiki inkamɪn uridyɪu biyiekakɪn siya maeyauwa inkam hangikaiiya saiir hɪr nwowikɪn. Siya saiir hɪrankɪ nɪtkɪn. ³ Siya inkam haɪngikaiiya maeyauwa saiir whwonkaigɪn. Inkam nwɪrɪn siir nonkworɪnu dig nwo rani. Mɪ wɪeyɪn sopni siir mɪ udkikɪni wɪ ɪriipɪ hɪriinan, wɪ dig mɪ o rani. Nɪngaka. ⁴ ɪi kasa rani, sɪma siir ɪga ɪn ɪmiir udim wɪeyɪn sopni mɪ tidop mɪni ha mɪ kurɪmdɪnu. Mɪ tɪ dimɪn whiso siir kogo, pɪ sowiirar mɪ ankabimbɪrnami. Siir kɪrɪeya prasae

rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani. Nningaka. ⁵ Inokiiinokin siya nii nabie pi inkam haingikaliya maeyauwa mi mhu, pi hiraar nwo. Iki siya kauwaryim yoknamiyim mi siya pa hai pi siir piu aiirar nikrimkripi. Mi siir piua nhie aunawai gi nwo.

⁶ Siya kigi Jisis siya aru hiraar nwowin mi siya ina iwitnaniyin. Mi siya ini Jisis siir igmuga kingiina ini akai huuniyin. ⁷ Siya ina kauwok boinkiyin, Jisis! Kira Adi Komii siir yinisimkin ninomor kouankin natin kira kariirin dimu tiram mini? Kara kiriir nikopwaisisirki Adi Komii siir inig iir, kira wi kariir kipi diriraerar bumbugi. ⁸ Mi Jisis siya ti yu biyeyin siir piu nii okwokaifyin siir boinki, yu biye, kira ti iuguski siir piu hiri kipi nwo. ⁹ Mi Jisis siya srii, kiriir inigin yipikin? Mi siya ina yowarkii boinin, krma hoimgakim. Mi kariir inigin siirin hiniin asi dapkin, hoimgakim. ¹⁰ Mi siya Jisis siiram kauwok boinanaeki, kira krimiir kipi nikropki ta nu maeyau aiir haiburgigim.

¹¹ Hu isid komiiyin mhuusimin kingiin nwowin ini siir mhaeyim. ¹² Mi yu biye sima Jisis siirim kauwok boinanae, kira krimiirin ti huim simiiram dikropki. Mi krma pi simiir nii whwonkainami. ¹³ Mi Jisis siya ini wadieya ywokiin simiirin. Mi ti yu biyeyim ti inkam iir haiburgikin, ini hu simiir piu ii whwonkainamim. Mi ti hu isid komiiyin sima mhu iir haiburgigim mi sima ina iwit iniwamwirkiinaniyamim siiyenana iir. Mi sima ig hiniin biri niwit namkin, nhwo bidi kwisnamim. Mi sima ina iwit natatamim opa hiriir. Ti hu whiekakim hiriigim, 2,000 kasaka rani, hoimgakim. Mi sima ini op aiir kwiyae aokaonamim.

¹⁴ Mi hu imiir kigiraowiyim kamim sima ina yidamkiyim. Mi sima ha niwit amim mi ina boinmimauuamim om komii hiran iikam imiir mi omisisismim ti om komii siir yaba nwowim simiir hiran iikamim simiirin warar mi iwit boinmimauuam. Mi iikam whiekakim ta maeyauwa hu ina nwowa sairi ini kignaki mi diminin Jisis siya tirin ta maeyau aiir. ¹⁵ Mi sima Jisis siir hiriir yimbiam mi sima ti inkam iir ini kigi biya yu biye isid komiiyin siya nwowin. Biya ti inkamin yuisak biri nwokin mi tariinanin siya yuis bidi kaiyin. Mi siir kwoinin ini hanngi yaingwo omokiin. Mi siya hiraar nidwowi mi iikamim sima siir kaowim mi sima ina yididim siirsiyin. ¹⁶ Mi iikam whiekakim ti diminin siir kigim mi sima ina yapboinmimauuamim ti diminin ti inkamin Jisis siya haiswoniskigiyin yu biye biya ti inkam iir nwowin. Mi sima hu imiir warar mi ikin boinmimauu. ¹⁷ Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!

¹⁸ Hya Jisis siya i aiir kwiriyyin mi inkamin biya yu biye ki nwokaifyuin siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya wadie biri nwokin siirin. Nningaka. Siya ti inkamin siir boinki, kira kiriir omaka dam, kiriir yopii yokman imiiram. Mi kira simiir tini boinmimauuu digworaekwo hoimgakim Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya tirkiyim. Mi siya kiriirsi naingwobumbugin. ²⁰ Mi ti inkamin siya ti om iir haiburgikin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hiriir yimbiam. Mi siya hiran iikamim simiir ini boinmimauuu diminin Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hiriinan wakaekiyim ini mouni hanina siinkaokiyim. Iriig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina sairi haiswoniskigika
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Mi Jisis siya ha swoki iyikidamin whii saiir marmiiya hiriir mi iikam isid komiiyin sima ini saikar yamwomarmniyim whigbid hir. ²² Inkam komii nwiirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir kigriraowiyin mi siya ina yitin. Siir inigin Jairaskin. Mi siya Jisis siir kigin mi ina yamin mi ini ogmwo Jisis siir igmiiga kingiinar ini hiuniyin. ²³ Mi siya ti inkamin Jisis siirim sriinanae. Kariir yinisim yinugiyina ini nao kingiinar nwowa. Kiriir ina saiir wini hainiini saeya pi naonamisi mi saeya wadie nwoki owim. ²⁴ Mi Jisis siya Jairas saika asi namkin. Mi iikam isid komiiyin ini siir mhoyiyar woknamim. Mi nhirim ini siir priska priska maiya yapamim. Mi Jisis siir wara biri kigwinkin, ini simiirara kigwin iskiyin.

²⁵ Mi wig ira hir nwowa saeya nhieki mi napidwodwomaimiia, saiir biewiyim iuurwhis nhieki saeya napidwodwomaimiia. ²⁶ Naeyugak inkamim kasaka rani, saiiram nankabgugunanaeyim. Mi ta wiga saiir umirim whisariiyar niuguguskim simiirin. Mi saiir ma wadie bi swoki okika. Niingaka. Ma saiira ini komiia yasae owiuguskiya. ²⁷ Ta wiga saeya Jisis siir yai aiir wakaewina mi saeya ha nitka siiramim. Mi saeya ti iikam isid komiiyin simaka nitka. Mi saeya Jisis siir mhoyiya yit mi saiir ina siir yuis aiir yaka onkwoki. ²⁸ Mi saeya saiir kwoin arar yaingwokwokai mi kariir ina pi siir yuis aiirara maka onkwoki mi kara pi wadieyar nwoki. ²⁹ Mi biri kimiminkika saiir nhieya ina yinkisaenakiya mi saiir pua ini saeyar kinankiugiya nisiminkiya. ³⁰ Mi Jisis siya ina yinokninkinkiyin siir kirie nhirim namkiyim. Mi siya iikamim simiir bopwoniya haimisiyao okwokaokiyin mi ina boinkiyin, yipikin kariir yuis aiir nonkwokiyin? ³¹ Mi Jisis siir kigna miriiyim kamim sima boinki siir, kira kigi! Iikam isid komiiyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim mi krime wi panina ninokninkini? Kira hiniin dimusi boinkin, yipikin kariir nonkwokiyin? ³² Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiyin ti inkamin siir nonkwokiyin siir kigsibgiyam. ³³ Mi ta wiga saeya ina yinokninkinkiya diminin saiir tirkiyin mi saeya ini nididkakar ywokiya, saiir kiim kirie biri nwokim. Mi saeya ha nita ogmwo ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai kaiyirou hiuniya. Mi saeya ina boinmauugiya digworaekwo hoimgakim siir. ³⁴ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, yinisim! Kiriir naingwo tibmiiya kariir kirie aiiram naingwo tibmiiya, kiriirin wadie saeya nwowaiginugika. Mi kira ha dam! Kiriir kwoinin sibgu dwowipisunam mi kariir ma dig nwoki oki.

³⁵ Mi Jisis siir yaiya ha niki boinin mi kam nhirim Jairas siir omaka hiranki nitkim mi sima yaboini siir, kariir yinisima bidi yaonama. Kira kigi wara inkamin nowamwarkaiyuwiyin saika hiriir kipi ninkinanae. ³⁶ Mi siya ta yaiya sima boina saiirin ini hindara wakaemumuin. Mi siya Jairas siir boinki, kira kipi nidid! Kira kariirimim hindarar daingwo tibmii iski. ³⁷ Mi Jisis siya iikamim simiir yikidugig, sima pi saika kipi nam. Pita, Jems mi siir nomiiyau ieya Jon, Jisis saika simasimar yinkin am. ³⁸ Mi sima Jairas siir omaka saiir nimbiiyamim mi Jisis siya kigi, sima pi nankaninouwi, sima hiniin biri nougin, wamki kimaai, nhwokou nhwokouim ini warar youwonikiyim. ³⁹ Mi Jisis siya ha napninopkainamin omaka apinaua hiriir mi siya simiir ini boiniu, kima dimusi nankaninouwi ta yinisim aiirsiyin? Ta yinisima saeya biri naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. ⁴⁰ Mi sima yaibu siir yiewaiyugi, Jisis siya iikam hoimgakim omakanau hir nwowim siya simiir yikrop apniki. Mi Jisis siya mi saiir yopii ado sowawai mi kam nwoimim siir kigna

m̄rii ikim, h̄riirin s̄masimar youap̄n̄opkainam maeyauwa ȳnisim aeya nwo aiirin. ⁴¹ M̄i J̄is̄is̄ siya saiir ina aiir yonkwoki m̄i ina boinkiyin saiirin, Talita kumi! K̄rima ta yaiya saiirin h̄in̄ina boinkim, ȳnisim yinugiyin. Kara k̄riir boinki, kira d̄insiingi! ⁴² M̄i biri kim̄inkika ta ȳnisim yinugiyina ha n̄insiin idwokiya ina yap̄r̄irama. Saiir b̄ewiyim iurwhisko. M̄i s̄ima ti dim̄inin siir k̄igim m̄i s̄ima ini mouni han̄ina siinkaokiyim. ⁴³ M̄i J̄is̄is̄ siya ina boinkidugiyin k̄ima inkam nwir kipi boinmauu ti dim̄inin. M̄i siya s̄imiir boinki, ta ȳnisim yinugiyina nae saiir ti hauu ae. Iriig.

6

Om Nasaretan iikamim s̄ima J̄is̄is̄ siirin diḡium̄ii haimriiyugigim
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ J̄is̄is̄ siya ti om̄in siir haiburgigin m̄i ini siir omki om iirar swoki am̄in. M̄i kam̄im siir k̄igna m̄riiyim s̄ima ini saikar ȳnkin am̄in. ² M̄i Juda s̄imiir ii komīiya Sabat, J̄is̄is̄ siya omaka yaim̄in dim̄in nidwokai wakaeya saiir yap̄n̄opkainam. M̄i Adi Komii siir yaiya s̄imiirin h̄ir ini boin̄m̄mauuu. M̄i iikam kasa rani, siir yai wakaeyim m̄i s̄ima mounan asi siinkaokikim. M̄i s̄ima boin, tiki inkam̄in ta n̄inokn̄inkina siir h̄ir nwowa m̄i siya papi haigin, ha? M̄i ti h̄in̄in dim̄in komīiyin siya pan̄ina t̄irkin, ha? ³ M̄i tari ti inkam̄in omaka m̄riiyin m̄i siya, aniya? M̄i siya ini iikam̄im nuanim k̄rim̄iir h̄riinan ywowin, aniya? M̄i siya Jems siir yaowaekin, aniya? M̄i Jos̄is̄, Judas m̄i Saimon m̄i siir yokmanim s̄ima ini k̄rimaka t̄irar nwowim, aniya? M̄i s̄ima h̄riinan kwoin naingwowim m̄i ini s̄imasimar p̄riidwo boinaiyamim. ⁴ M̄i J̄is̄is̄ siya s̄imiir boinki, profet inkam̄in iki siya hinda t̄inda namiyim s̄ima siirin pi ha kigi, siya inkam komīigin. M̄i siir omki om h̄irin siir yopii adim m̄i siir iripa o nh̄eyim yim s̄ima pi ha kigi, siya inkam komii rani. ⁵ M̄i siya dim̄in komii komii bi swoki m̄riigin siir om h̄irin. N̄ingaka. M̄i siir ina s̄imiirin wi nh̄irmi arar hainīiwokmaigi, siya iikam homgak wao biri hainīiwokmaigin. N̄ingaka. ⁶ M̄i J̄is̄is̄ siya iikam̄im s̄imiir kigiyin s̄ima biri naingwo tib̄m̄igim m̄i siya ini iingas arar pik̄rim̄gr̄ibgiyin. M̄i siya ini om̄im siir om̄in siir kinḡin nwowim, ini s̄imiir yam̄in. M̄i siya h̄iran iikam̄im s̄imiir boin̄m̄mauuwam Adi Komii siir yaiya saiir. Iriig.

J̄is̄is̄ siya kam iur n̄wiso m̄i s̄imiir hauugikin
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ M̄i J̄is̄is̄ siya aposel kam iur n̄wiso s̄imiiram yikiuna. M̄i siya s̄imiirin nwonisa nwonisa yikropki. M̄i siya s̄imiirin k̄rie ini warar ȳnkin hauugiyin, ȳu biȳeyim s̄imiir n̄in̄m̄niskiyam. ⁸ M̄i J̄is̄is̄ siya s̄imiir boinki, k̄ima nae digworaekwo homgak kipi hainam. K̄ima pi paekopin h̄ugwokwo apiyin siirara hainam. M̄i um̄ir m̄inim onau kipi haiginam. N̄ingaka. K̄ima pi kim̄iir pīu n̄inga n̄inga dam! ⁹ K̄ima īga pa diyopk̄im̄k̄iunam. M̄i k̄ima ȳuisa koua nīiya saiirin pi kwokwisa kipi niinam. N̄ingaka. Kwokwira diinam. ¹⁰ M̄i J̄is̄is̄ siya yai kwira ina swoki boinkiyin aposel kam̄im s̄imiir, iya n̄wisko m̄i ap̄n̄mb̄iyami om h̄ir m̄i inkam nw̄irkin ha boin̄wini, kowa ta omaka saiir uni oni m̄i yaeya omaka iram kipi swoki am̄imin. N̄ingaka. Ta omaka irua kowa nwowa saiirara dwo kripkai kipi kisae kimrae. M̄i iya kowir m̄īya diḡnwokii ti om iir m̄i kowa wi han̄ingi dam. M̄i ta omaka aiirin wi han̄ingi haiburgig m̄i kowa wa dam. ¹¹ M̄i iya kima om whir nap̄n̄mb̄iyamiyim

mi sima kimiir yai biri wakaekim mi kima ti om iir'in ha timi haiburgik mi yaeya om whiram timi am. Mi sinim kimiir iga imiir nwowim simiirin wa dikrimkrinkiigig. Mi sima wa nwoki aingwuwoknakiyim simiir siyuin miyyik rani. ¹² Mi aposel kamim sima Jisis siir yai aiir waka namim mi sima ina yamim. Mi sima ina yapboinmamauwamim Adi Komii siir yaiya saiir, iki omom omom imiir. Mi sima boin, kimiir mhai kwoinim ti kisina haigi, hiriiyar kipi nwokripkai. ¹³ Mi sima yiu biyie hoimgakim iikam imiir nwowim simiirin haningi haiswonimniskiyam. Mi sima wa waekimnanin pi siirar mi iyopi iikam makak imiirin mi sima pi wadieyar mi okii. Ti wa waekimnanin siir kirie rani, Adi Komii siir kirieya wadie saeyar nwowaiginuwi. Iriig.

*Jonin op baptais haiginiuwiyin siya bidi yaonamin
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Tariinanin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot siyar wakaewin, ta yaiya Jisis siir inigin omom omomim bidi yiniyokiiyin. Iikam nhirim sima boinki, Jonin op baptais haiginiuwiyin iikam imiir, siya bidi yinsiin idwown ie hirankin. Mi ti siya dimin komii komiiyim simiir asi mi inimniskii. ¹⁵ Mi nhirim sima boin mi tari Ilaijakin, aniya? Mi nhirim yim ina boinim mi tari ti profet inkamin biyanin siya, aniya?

¹⁶ Iiya Herot siya Jisis siir inig iir wakaewinin haigirirniyin mi siya ina boinkiyin, biya Jon siir niyyin kara bidi iki kaigrip Haiyin mi tariinanin siya ina swoki insiin idwokiyin, aniya? ¹⁷ Biyyin Herot siya kam nhirim simiir nikropkikin Jon siir nonkworinuwam mi weyinsopni kogrinukikaiyam omaka hiuyokiyokaiya saiir hir hiugripkikikaiyam. Mi Herot siya ti diminin dimusi bi tirkin, Herodias saiirsi tirkin. Mi Herodias saeya io Jon saika nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir nomousimin. Mi ta Filip siir wiga ini Herot siya hainikii onkwona. ¹⁸ Mi Jon siya Herot siir boinki, kira ti kiriir nomousimin siir wiga saiir hainikii nonkwonain yio ti hiriinan siyuin miyyik rani. ¹⁹ Mi Herodias saeya kwoin biyie Jon siiram ywo siir nisomaowam mi saeya dig bi nwoka. Nningaka. Dimusi rani, Jon siya ini omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin. ²⁰ Herot siya Jon siirsi nididigin. Siya ina ninokninkinin Jon siya inkam wadiekin, siya dimin whir bi swoki tirbusrankin. Nningaka. Siya inkam komiiyim simiir siyu aka bi nantamyiryirikin. Nningaka. Mi siya Jon siir asi kigriraokin. Mi siya siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwoyimiyokiyin. Siir kwoinin miyyik biri nwokin, siya ini hikak ywokiyin.

²¹ Herot siya nae komiia kwira diriraerarkwokin iya siir apugi naokainakiya saiir naingwokikin. Siya ta naeya inkam komiini mi miriiyim kamim mi inkam komiiyim omom omomim sim kigriraowiyim mi yaii naniiyim simiir biyan kamim mi nu Galiliyan inkam komii ikim simiiram diriraerarkin. Herodias saeya Jon siiram in i miyyik amar niki oka Jon siir nisomaowamin. ²² Mi Herodias saiir yinisim yinugiyina ha napninopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mi saeya ini ig ini swaeniya. Mi Herot siya mi inkam komii komii nhirim saika naeyim sima ini maigimaigra ywokiyim saiirimin. Mi inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siya ta yinisim yinugiyina saiir sriigi, kira dimuam naingwowi, ha? Kira kariir ti boinmauugi mi kara kiriir nwoki hauugi. ²³ Mi Herot siya ina yokopaisisirkiiyin ad isao! Ti diminin kara nimbinin mi kira kariiram boini dimin whir kiriir hauuwam mi kara kiriirin wa

hauugii. Mi kira kariir nu mi kariir digworaekwowim simiirim boini, bopwoniya kikintiokiyam haimii kariir hauugiyim mi kara kariirin wa mi hauugi. ²⁴ Mi ta yinisima ha napnaniyama mi ini saiir yopii aiir yani sriinakiya, kira pi dimu haiyam boini, ha? Mi yopiiya ina boinkiya, kira pi ti Jonin op baptais haiginuiyin pi siir mwo iir kaigrp haiyam tini boiniu. Mi kira pa whainani kariirim. ²⁵ Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina, ti inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot mi saeya siir boinki, kara minam naingwowi, kira pi Jonin iikam baptais haiginuiyin siir mwowin pi mobmirni kaigrp haiginki mipi kariir whauugi. ²⁶ Mi saeya hiriinan boina mi ti inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siyar yaingwowaakaigi, kara bidi iki imbinkiyin mi iikamim saika nidwo aeyim simiirsi warar mi aingwokin. Mi siya ta wiga saiir yai panansi yiriyu boinsi. ²⁷ Mi bi kimiminkin ti inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herotin, siya ina yikropkiyin, inkam nwirin yai niniyin siir Jon siir mwo iir nini kaigrphainakiyim. Mi ti inkamim yai niniyin ina yamin, maeyauwa siir hugripkikikaiya saiir. Mi Jon siir nii iir ini kaigrphainaki. ²⁸ Mi Jon siir mwoin mobmorni haiginam. Mi siya ha hainaniyin mi ta yinisim yinkopaka saiir ini hauuni. Mi ta yin kopaka ya ini saiir apu aiir ini hauuuua, saeya kigam. ²⁹ Mi kamim Jon siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina yitim Jon siir piuis biyieya saiir hainakiyam. Mi sima ie ini kikaiyu saiirin. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000 kim

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

³⁰ Mi Jisis siir aposel kamim ha swoki haiyug apnaniyim, sima ini saikar swoki amwoniyim. Mi sima siir ini boinmauuni miiyim sima miriiananiyim mi yaiyim sima boinmimauuim iikamim simiir. ³¹ Iikam kasa rani, haimii tamii nnap anapim. Mi Jisis siir aposel kamim mi Jisis siyar, sima naeni ii karamaeka. Mi Jisis siya simiir asi boinkim, humbae! Krima nami maeyauwa iikam karamaeya saiir. Krima piu haimiisima nwoki siisi. ³² Mi sima i aiir kwiriiyim mi ina yamim simasimar maeyauwa iikam karamaeya saiir.

³³ Mi iikam kasa rani simiir kigwo kwiriiyiyim. Mi sima ina yinoknankinkiyim simiirin. Mi iikamim om komii komiiyanim ini ta maeyauwa saiirin yamim. Mi bii ini simar iwit okwokwokinim. Jisis siya mi siir aposel kam ima, yim mhoiyya yimbiam. ³⁴ Mi Jisis siya mi siir aposel kam ima, sima ha nakuium mi Jisis siya iikam hoimgakim simiir kigin mi siya simiirsiiyin naingwoyimyok prasae biri kinkin. Sima sibsibnankim inkamki bi kigriraowikim simiirin. Niihgaka. Mi siya simiirin digworaekwo kasa biri nowimwarkaaiyugin. ³⁵ Iiya bieyin nikiiyamtibin mi siir aposel kamim sima saikar ini boiniu, ta maeyauwa inkam karamaeka, bie isi nikiiyam kingiin nwowamtibin. ³⁶ Kira iikamim simiir dikropki sima pi hinda tinda nwoki amtibim iki omim simiir. Mi sima pi nae nwoki sain aeyamtibim. ³⁷ Jisis siya simiirin ina yowarkii boinkiyin, simiirin nae kimar hauu ae. Mi sima Jisis siir boinki, kira minam naingwowi krima umirim kamarim kam nwira K400.00 hainamim nae simiir sain hauu aeyim, aniya? ³⁸ Mi siya simiir sriigi, kiiir waraurin naeyim pariiga nwowi, ha? Kima tikina kignaki. Sima nini kigninoknankinkiyim mi sima boin, krima Bretim iriiyar mi anasu whis ha nwowi.

³⁹ Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boinki, kima ti iikam isid komiiyin simiir boinki sama maeyau maeyau didwowaam tib, ta ko kibi aiir. ⁴⁰ Mi sama hinin hinina yidwonaam, nab whirin kamarim iriayar (100) mi whirin, kam nwis iuur (50). ⁴¹ Mi Jisis siya ti bret iriayarim mi anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hiriir kaoki mi ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin haningin yinibimbir priiginki mi siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sama nwoki hid hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hiriinanar mi tirki ina mi inspimspak inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim. ⁴² Mi sama nae dig nwokiyim mi simiir mhiyim ina yaekinugiyim. ⁴³ Mi sama bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii haimiiyim sama naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam. ⁴⁴ Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani. Hoimgakim. Mi wig yinim hir warar ninkin okim mi sama simiir wara biri mwaingim. Kamim simiirarar mwaingim. Jisis siir kirieya naeyim homgak saeya nwokikim. Iriig.

*Jisis siya whii hirin op idwowaar napnikin
(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)*

⁴⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikrop kwiriigi sama i aiir kwirinamim. Mi sama siir biya yamkwokin whii mirmiiya om Betsaida hiriir iyikidam. Mi siya iikam isid komiiyin simiir nikropkiyam warar mi aingwo. ⁴⁶ Siya iikamim simiir nikropkiyin mi yio siya mhiua hiriir iiyam, siya nhwo hir ini kwisboinu. ⁴⁷ Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyim ini whii hirar yakiririr mairibim. Mi Jisis siya ini whigbid hirar yokworibin. ⁴⁸ Mi siya kigi opud komiia simiir i aiir namitiuwua, sama igwir hinin biri kignamkim minan mirii idamkim. Mi iya imiimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis siya opa saair ida yapamyakwok simiirimin. Siya minam naingwokin, simiir nap haiburgikam. ⁴⁹ Mi kamim siir kigna miriiyim simar kigwin, siya whii aiirin op idwowaar nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim ha naingwokim, siya wraig mi iuw. Mi sama haningi yinkau ankau siirsiyin. ⁵⁰ Iya sama siir kigwinim mi sama ina yididwinim. Mi Jisis siya biri kimiminkin siya ina yanka boinkiyin, kima kipi naidid! Kima kirie dwowin! Karairgin ti nitin. ⁵¹ Mi siya i aiir kwiriinim mi siya ini simakar ywowin. Mi biri kimiminkika opud komiia ina digiya. Mi sama ini mouni hanina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar whriewhriekiyim. ⁵² Sama biri naingwowoknakim ti bret anasuim Jisis siya hid hauuim iikam imiir. Niingaka. Simiir kwoinim ina niki whriewhrie kripkaiyim. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Genesaret hiranim kasa rani,
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Mi sama whii aiir iyikidnaidam mi ini om Genesaret hiran maeyau aiir yaka ku. Mi simiir iya hir yaka kunimborig. ⁵⁴ Iya sama i aiir haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim sama biri kimiminkim, Jisis siirin ina kigninokninkinwinim. ⁵⁵ Mi simiir iikamim ina yitirinkiyim om Genesaret siirar. Ta maeyau sama kua saairar biri nwokim. Mi iya sama wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim makakim simiirin hini yiohaiginam. Mi sama ina hainamim siiram. ⁵⁶ Mi

omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak iikamim maeyauwa iikam homgaki ninkiniuwiya maket pi sair hiran nini haiginiuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir hainaniyim sima Jisis siiram yikiugi, kira wadie simiir nwokii mi ti iikam makakim simiir inim kiriir yuis aiirrarar piki onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, aniya? Mi iikam hoimgakim siir yuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar ywowim. Mi sima whiekakarim, ini wadiekinar ywokiyim. Iriig.

7

Yidiwi wanwiyae simiir niwiiyin Adi Komii siir siyu komii saika dig biri nwokin

(Mt 15:1-9)

¹ Farisi kamim sima mi kam nhirim siyu komii ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim.

² Mi sima kig, kamim siir kigna miriiyim sima pi naei. Sima ina min simiirim bi biri hisokim mi sima krimiir yidiwi wanwiyae yim simiir siyu iir bi sibgu apkim. Mi simiir inam miyik biri nwokim.

³ Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim, sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyu imiirar niki tirkipkaiiyim. Iya simiir ina op hisok karamae nwowiyim, sima pi nae niki ae rani. Nungaka. ⁴ Iya sima maeyaua nae haiginiya maket sair namiyim mipi sima nae sainaki mpa swoki iti. Mi naeyim sima hainaniyim sima pi op nini hisokni karamae nwowi mi sima pi nae rani. Siyuim sima tiriyim sima siyu whiruwanii biri tirikim. Nungaka. Sima simiir yidiwi wanwiyae mi siyu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir digworaekwo whiekakim hiriirar hisok digikim. Mobmir mob mi yhi two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.

⁵ Farisi kamim sima mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi sima Jisis siir asi sriigim mi sima ti kamim kiriir kigna miriiyim, sima krimiir yidiwi wanwiyae mi siyuim simiir nap karamae dimusi nwowi? Simiir inam miyik biri nwokim, sima isi hiriinanar nonkwo aeyim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boinki, biya Aisaia, profet inkamim siya ta yai aiirar niki win boinkikin kimiiramim. Kima niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hinina win boinkika,

ti iikam isidin sima kariir inig iir hainanam boiniyim, sima yai ara nhinkini. Simiir kwonim kanaka biri namasugim. Nungaka.

⁷ Mi kamim simiir siyu imiirara boinmauwiiyim mpa boini ta yaiya Adi Komii siirga. Mi sima kariir inigin whisariiya hainani mi sima kariir inig iirim naingwo tibmii rani. Nungaka.

⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima Adi Komii siir siyuin bidi haiburgigim mi ini kimiir yidiwi wanwiyae mi siyu imiirar napim. ⁹ Mi siya ina boin taraowamim simiirin, kara ina ninokninkinin kimiir niksisaeyayim. Mi kima hiriya naingwowi, ti simiir siyuin siyu wadieyairgin. Mi wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir siyuin digumii siir haimriyugi.

¹⁰ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hinina boinkin, kira, kiriir yopii ado sowiirwai yai sibgu wakaeyokna. Mi inkamim siir yopii ad owiir nigbumbuwi mi siirin wi hindara disomaokingi. ¹¹ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hinina boinkin, wim kima hinina boinkim, inkamim umir digworaekwokakim mi siya wa hauwi siir yopii

ad owiirin. Nningaka. Siya wi hauu rani. Mi siya ha boini, ti umirin Adi Komiini umirkin kara pi kowiirwai swoki hauu rani. Nningaki, nningakiinga. ¹² Mi siya ti inkamin wi sowiirwai whindiriraerar haiginu rani. Nningaka. ¹³ Mi kima kimiir yidiwi wanwiyaemi siyuiim simiirar napi mi kima Adi Komii siir yaiya sair wakaeyim pi borisopi. Mi kimiir siyiu imiirara napama naingwowi. Mi kima ti hiriinan tirim mi kimiir kwoinim hinina naingwowi, kimiir siyuiin kima tiriyin wadieyairgin. Iriig.

Inkamın kwoin biyie nwowiyin mipi miyik nwo rani.
(Mt 15:10-20)

¹⁴ Mi Jisis siya iikam imiir yikiuna mi siya simiir boinki, kima ta kariir yaiya sairar wakae nonkworinugi. ¹⁵ Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yio inkamin io siya biri hiohaiginuwikin. Nningaka. Mi kwoin biyeyin inkam siir kwoinaw nwokaiiyin yio nik rani, pi siya tirbumbugi inkam iirin. ¹⁶ Inkamin winwo rino kakairgin, siya yaimin diminin ha wakaeyimok.

¹⁷ Mi siya ha haiburgigin iikam isid komiyyin siir mi siya ina yamin omaka. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii biyan boiniyio yaiya siya boina sairim. ¹⁸ Mi siya boinki simiirin, wim kima windi kimiir kwoinim biri naingwo omokikim, aniya? Mi kima tari biri ninokninkin, diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yio inkamin io siya biri hiohaiginuwikin. Nningaka. ¹⁹ Ti hinin diminin mhi kwoinan tani. Nningaka. Pi dini siyiu siir namki. Mi mhoiya pi waisi hir nini iugigi. Ta yaiya Jisis siya boina sair yaimwokiayimwowa ya hininga, iki naepai naepaiyim dimin karamaekim kima simiirin hriiya sibae sibae. ²⁰ Mi Jisis siya ina bointiraowin, diminin inkam siir mhi kwoinaw nwokaiyim mipi idowiya nitinaka mi ti hinin inkamin pi miyik nwo rani. ²¹ Mi kwoin biyeyim inkamni mhi kwoinaw nwokaiyim mipi hiranka higrimkripnanini mi inkam iirin pi simar tirbumbugi. Mi sima ti siyiu biyeyim hinin hiningim, kwoin biyie naingwo, hii nanae mi hii tauae mi inkam nitkikaigai aokao mi inkam siyamar naingwona. ²² Wig hainiki nonkwona, kigmair mi digworaekwo biyie biyie ikim mi niksasae mi hindara mwrakboin mi inkamin siyamar naingwonaeyin mi nwirni dimin mi boinbu mi nantamyiriyir mi whaowae diriraerar. ²³ Ti digworaekwo biyie biyeyim inkam siir kwoinaw hir nwokaiyim mi iya sima idowiya nitiyim mipa boiniski. Mi ti hiriinan siyuiin inkamin pi biyie sima nwowi. Iriig.

Nu Finisia hiran wiga saeya Jisis siirim naingwo tibmiiga
(Mt 15:21-28)

²⁴ Jisis siya ha nningiyin mi ti om iir haiburgig mi siya nu Taia hir nwowim omim simiir yam. Mi siya omaka ira sair yapninopkainam. Mi siya pi borisopi inkam nwirkin siir kipi ninokninkin. Mi siya asi mi aguprakaiyim wi dig mi owi. Nningaka. Siya wi dig nwo rani. ²⁵ Mi wig ira saeyar wakae Jisis siya ini tir nwowin mi ta wiga sair yinisim yinugiyina yiu biyeyin ini sair hir nwokaiyin. Mi sair apua biri kimiminkika ina yitsisaua Jisis siirim. Mi saeya ini siir igmiiga kingiinar ini akai huniya. ²⁶ Saeya ta wiga nu whiranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sim Finisia nu komii Siria hir nwowin mi siir hiranka. Mi ta wiga saeya Jisis siirim sriinanae sair yinisim yinugiyina sair nwowin yiu biyeyin

siir haiswoniskigiyam. ²⁷ Mi Jisis siya saiirin boiniyo yaiya saiir boinki, krima biyin yinisimim simiir naeyim simiir tiki hauu ae. Krima krimiir yinim simiir naeyim simiir kipi haii mi wra kipi nitkiniugi. Niingaka. ²⁸ Mi saeya ini siir yaiyaka yowarkii boina, Biyan Inkam Komii kiriir yaiya yaimwowainga. Iki wra sima kingiin nwowiyim mi naeyim pi yin ima nae krimkrinkiiigi mi pi wra ima niimimin aei. ²⁹ Mi Jisis siya saiir boinki mi kira ta hiniina boina mi kira ha ti swoki am kiriir oma hiriir. Mi yiu biyeyin kiriir yinisima saiir nwowin diyio kara bidi hugitkiigiyin. Mi kariir kirie aeyar nwo haiginugika kiriir yinisima wadie asi nwokika. Mi kiriir naingwo tibmiiya ini kirie ywowaowa. ³⁰ Mi saeya ha swoki ama saiir omaka hiriirin mi saeya ini kigu saiir yinisima hi hirar whini. Mi ti yiu biye saiir nwowin bidi yamigusamin. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiigikin inkam waeyai wuingirwiiyin

³¹ Mi Jisis siya ha haiburgigin nu Taia hiran om iirin mi siya om Saidon siir om bopwowa yapam. Mi siya ina swoki amin nu haimii komii whirin Dikapolis hiriir. Mi siya whii Galilia hiriir yapnimbiiyam.

³² Mi sima inkam nwirin Jisis siirim yinkikwona apnam. Siya ti inkamin wuingirwii waeyaigin. Mi sima Jisis siirim srininae, siir ina ti inkam iir hainiwokmaigiyim. ³³ Mi Jisis siya siir nikunamin mi ikam imiirin hirar haiburgig. Mi ini sowa sowar ini owouwo. Mi Jisis siir inanan ti inkamin siir win aiir yaka hopkaigi. Mi yaeyapa ha piginkiyin siir ina iir mi ini ti waeyaigin siir kwiryaee aiir yaka hougwokiyan. ³⁴ Mi Jisis siya ninomor kou hiriir kaoki mi siya ina iyaeniskiigiyin. Mi siir kwoinin ha naingwoyimiyoikiyan mi siya siir boinki, Efata, ta yaiya Jisis siirar yaiganka. Mi krimiir yaiya hiniina boinika, kira wakaeki! ³⁵ Mi biri kimiminkin ti inkamin siir wina ina wakaemokiya. Mi siir yaiya ina mi boinomokiya. ³⁶ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwir kipi swoki boinmauumimin. Mi yim sima ta yaiya siya boin nikidukiya simiir saiir biri swoki wakaekim. Niingaka. Yim sima ti diminin ini siirar swoki haigiririr boinamin. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ina boinim, digworaekwo hoimgakim siya tiriiyim pi wadie kinar nwowi. Mi siya inkamin wuingirwii nwowiyin siir mi diriraerari mi wi wadeyar mi okii. Mi siya inkamin waeyai nwowiyin siir mi diriraerari wi digar mi owi. Iriig.

8

*Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mt 15:32-39)*

¹ Mi ta iya iikam isid komiiyin ina swokini oniyim mi sima nae karamaekim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiirim yikuuna. Mi siya simiir boinki, ² kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoiki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae karamae asi nwokim. ³ Mi sima nhirima nwowi mi kara simiirin ha nikropki simiir oma hiriirin mi nhirim kingiinanki nitki waeyao, yim wi siyiu hir pi napakaigai yamisi. ⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mi krima naeyim pi papiyankin mi inkiguna haii, ti iikamim simiir hauu aeyamin? ⁵ Jisis siya simiir srigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriayar nhisa nwokaii.

⁶ Mi siya iikamim simiir boinki, nu iir grinkin idwokiyim. Mi siya ti bret iriyyar nhiswo simiir haiiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siirim boin wadieki mi ina yinibimbirpriiginkiyim. Mi siir kigna miriyyim kamim simiir hauugi mi yim sima ina yapnkwokwo hauuwamim iikam imiir. ⁷ Mi simiir antiou sisimim ha mi haiyim mi Jisis siya Adi Komii siirim simiirim wara mi boin wadieki. Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, sima antiousisimim simiirin warar mi hidnkwokwo hauunamim. ⁸ Mi sima ha nae digiyim mi simiir mhaiyim ina yaekiniugiyim. Mi ti nae haimii haimiyyim sima naepipiru haiginaowidim, nibim simiir swoki haigiyim iriyyar is. ⁹ Ti iikamim sima iriparin 4,000 kim kasaka rani. Mi Jisis siya simiir yikropki mi sima ina yamim. ¹⁰ Mi siya biri kimiminkin siir kigna miriyyim kamim simaka kwirii namin i aiirin. Mi sima nu Dalmanuta hiran maeyau aiirim yam. Iriig.

Farisi nhirim Adi Komii siir dimin komii komiyyim simiir kigam sriigim (Mt 16:1-4)

¹¹ Mi Farisi kamim sima yai Jisis saikar yinkinwaomwarkii boin. Mi sima siirim boinki, kira ninomorani dimin komii komii nhirim krimiir waisiimauu mi krima nwoki inokninkini kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi sima siiram kanankiugim. ¹² Mi Jisis siya ha nyieniskiigiyin mi siir piua ini hikak warar ywokiya. Mi siya ina boinin simiirin, ti iikamim ta ii aiir nwowim, kima ti dimin komii komiyyim simiir kigam dimusi kauwok boinanaekim, ha? Kara kimiiirin tisa boinkiyin, kara wi yaeya dimin komii komii nhirim simiir swoki diriraerarki rani, ti iikamim ta ii aiir nwowim simiiramim. Nnngaki, nnngakanga. ¹³ Mi siya simiir haiburgikin, ini i aiir swokani apni kwirii namin whii yarmiia hiriir swoki iyikidnaidamim minkin. Iriig.

Farisi mi Herot sima niksisaekim simiir mi simiir yaiya ini ti yisin bret niyopiiniyyin siir hiriinan ywowa (Mt 16:5-12)

¹⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim sima pi naingwo owouugikim. Mi sima bretin wara biri ninkin hainanikim. Nnngaka. Mi sima bretin hara nwokai twonau hirin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boiniyokin, kima sibgu mintirao! Farisi kamim simiir diminin bret niyopiiniyyin yisin wi siir kipi kigna diriraerar. Mi Herot siirin iriipi hiriinan. Mi kima ti simiir hiriinan siyiuin siir kipi nap! ¹⁶ Mi sima sima whrie boinam, krima bret karamaekim mi siya ta yai hiniina krimiir asi boinkikin. ¹⁷ Jisis siya ina ninokninkinin siyiu biyeyin inkam nhirim sima tiriyin. Mi siya simiir boinki, kima hinin yai dimusi whrie boini, krima bret karamaekim? Mi kima tari biri naingwowoknakim? Mi tari kimiiir kwoinim ini hu habni kwoinan ywowim, aniya? ¹⁸ Kima nhwokakaigim mi kimiiir nhwoim ti digworaekwo imiir kig rani, aniya? Kima wnnngakaaigim kimiiir wainim wakae rani, aniya? Mi tari kimiiir kwoinim ini yaingwo owouu iuguskiyim, aniya? ¹⁹ Mi iya kara ninibimbir priiginim bret iriyyarim 5,000 iikamim simiirim mi kima nibim pariiga haigii ti bret haimii haimiyyim kima naepipiru haiginim? Mi sima boin, nim krima nibim iuur isa yae haigi. ²⁰ Mi iya kara ninibimbir priiginim bret iriyyar nhiswo 4,000 iikamim simiirim, kima nibim pariiga yiu haigi ti nae haimii haimiyyim kima naepipiru haiginim? Mi yim ina boinim, krima nibim iriyyar isa yae pipiru haigi. ²¹ Mi Jisis siya simiir boin mi kima tari kariir kirie aiir biri ninokninkinkim, aniya? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigiyin inkam nwirin om Betsaida hirankin

²² Mi sima om whirin Betsaida hiriir yimbiam. Mi hiran inkam nhirim sima inkam nhwokwisaew nwin Jisis siiram yinkikwona apnam. Mi sima Jisis siirim boinki, kiriir ina ti inkam nhwo kwisaeyin siir donkwoki. ²³ Mi Jisis siya siirin om mwisa hiriir yinkikwona apnam. Mi siirin haniingin yasauginugi Jisis siya. Mi siya siir ina siir yaka onkwoki mi siya ina sriigiyin siirin, kira digworaekwowim ina kigomokiyim iyie? Niingaka. Aniya? ²⁴ Mi tiki inkamin siir nhwonain ina kigomokiyin. Mi siya boin, kara inkam nhirim simiirin ina kigim. Mi siya boin, kara simiirin paenan kigi mi sima ina napriririm. ²⁵ Mi Jisis siya ina ina swokini onkwoniyin ti inkamin siir nhwo iir. Mi taka iya ti inkamin ini haniingi sibgu anaokigomokiyin. Mi siir nhwonain ini biimiyakinkiyin. Mi digworaekwo hoimgakim siya kigiyim waugi biri kimirkaigikim. Niingaka. In idowiyar ywokiyim. ²⁶ Mi Jisis siya ina yikropkiyin siir omaka hiriir. Mi siya ina boinkiyin, kira pi om hir kipi swokini apririr iu. Pi kira namkin mipi kiriir omaka dapiiyam iuguski. Iriig.

Pita siya boinkin Jisis siya Kraiskin

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simaka nhinam, ti omisisimim ti om komii sowiir kingiin nwowim, Sisaria Filipai simiirim yam. Mi Jisis siya siyu hirar yap srii yam kamim siir kigna miriiyim simiir, iikamim sima kariirin panina naingwokim, ha? ²⁸ Mi sima siirin ina boinkiyim, nhirim kiriirin hinina dapikim, kira Jonin baptaisiyin siya. Mi nhirim hinina dapikim Ilaija mi nhirim sima hinina boini, kira profet inkamkin. ²⁹ Mi Jisis siya simiir srii mi wim kima kariirin panina naingwowi? Mi Pita siya siir yai aka hinina yowarki boinki, ni kira Kraiskin, inkamin inkam whinkinsiis haiginuwiyin mi siya. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwirin kipi swoki boinmausran. Iriig.

Jisis siya min boinmauugin siya nao nami mi siya ninsiin idwo aeya

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Mi Jisis siya haniingin boinmauubwakainam kamim siir kigna miriiyim simiirin. Mi siya boin, ninomor kou hiranki nitin inkamin karargin. Mi kara wi hik kimbipisu kasa hai rani. Mi inkam adiyaowaeyin siyu komii kigiraowiyim mi inkamin naemin krimiirsi nankin imiiaeyin Adi Komii siir pris mi kamim Adi Komii siir siyu komii iir nanoknankin ikim. Mi sima wi digiumii kariir haimriiyugi. Mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Kara ini kamiir inkam komii yauni oniyin mi ini inkam kinar swoki owin. Jisis siya hinina boinkikin. ³² Yaiyim Jisis siya boinim, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Siya ini idowiyar boinmauu wakaekiyin, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Mi Pita siya siir yikiunanam mi siya ini siir yani ikuin. ³³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin kamim siir kigna miriiyim simiir mi siya Pita siir ywo io. Mi ina boinkiyin, Setan kira kariir digiwa damki! Kira Adi Komii siir bi nanoknankin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirarar nanoknankin.

³⁴ Mi Jisis siya iikam whiekakim simiirim yikuuna, sima siirim nitim. Mi kamim siir kigna miriiyim simiirim warar yinkin ikuuna. Mi siya simiir boinki, inkam nwirin kanakar niti mi siya siir digworaekwowim simiiram kipi naingwokwonanae ti aingwo owou. Mi siya siir piu

aiirsi kipi naingwoyimiyo mi siir piu hik kimpipisukak dwo. Mi siya ti paeyin hiiniya niriio ninkinin kara haiyin siir hariinan hik aiir haii mi siya kariir mhoiia wi haini wit. ³⁵ Mi inkamin siir piu aiirsiya naingwoyimiyo knaeyin mi tiki inkam hariinanin siya wi omwai waiya rani, siya wa kigugu iuguskii. Mi inkamin siyama naingwona karam nwowiyin mi naonam minsi nidid karamae nwowiyin yio wi hariiyar nokwoyokiyokiii. ³⁶ Mi inkamin ti nuin siir digworaekwo hoimgakim simiir haii mi siya ha nao nami mi ti digworaekwo whiekakim siirin wi simar whin diriraerar naowidi, aniya? ³⁷ Ti inkamin digworaekwo hoimgakakim mi siirin wi sima swoki saininiyoknanaowidi omwai waiyam? Niingaka. ³⁸ Ti ikamim tiki nwowim sima siyiu miyik tir tani, simiir iga hinda tinda nokwodikim mi sima Adi Komii siir yaiya digiumii haigingigi. Mi inkam nwirin krimaka nwowi mi siya yaewan kindiyu wani mi siya kariir yai aiirin warar mi kindiyu wani. Karaigin ti inkamin ninomor kouanin biya kimiir nikauni onakiyin. Mi mhoiia kara swoki iti nua tiriir mi kara wi yamdiyar swokauni kindiyu wani ti inkam iirin. Mi iia kara swoki iti mi wi kariir Adi Komiiyin siir dimin kirie komiiyin paenan niuwiyaiyin, wi saikar ninkin iti. Mi Adi Komii siir paekwosimin kintid kintidnanim ninomor kou hiranim wi saikar ninkin owi. Iriig.

9

¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti kam nhirim krimaka nokwoim, sima wi niki ao rani. Niingaka. Wa niki owi. Mhoiia wa kigwini Adi Komii siya wi ikam hoimgakim simiir Biyan Inkam Komii nwowi simiir kigriraowam. Mi siir kirieya wi warar ninkin iti. Iriig.

Jisis siir pua ya ini saa yimbiyamkiya
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Mhoiia iiyim iriyyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikunamin Pita Jems mi Jon simiirin. Mi sima mhu whirin siir iinainam. Ti mhuin haruwa rani, ini kougii kou hirar nwowin. Mi simasimar ini owiu ti mhu iirin. Mi Jisis siir pua ina kisinakiya simiir whwonkam idar. Mi siya ini yaeya piu ywokiya. ³ Mi siir yuis minim ini whisinin ywowim mi sima ini namnamiinan ywowim. Inkamkin hisokiyim yuisim hariinan whisinin biri swoki imbiyamikim. Niingaki, niingakinga. ⁴ Mi Ilaija Moses sowa bidi bidinan inkamko mi sowa warar yimbiyam. Mi sowar ini kigiu sowa Jisis saika boina. ⁵ Pita siya ti hariinan diminin siir kigin mi siya ina boinkiyin Jisis siir, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Wadieka, krima tirirar nwowim mi krima amirim kwoima mirii ira Mosesnika mi ira Ilaijanika mi ira kirirga. ⁶ Sima tiki kam nwoimim ini nididkakar ywokiya. Mi Pita siya taka yaiya nhin nhin asi boinkikin. ⁷ Mi wau kwira ha nita simiir yauni kiikiirinuni. Mi yai kwira waunau hirar yimbiyamki ina boinkiya, tikin kariir yinisimkin kariir kwonin ini siiramar naingwokwonanaeyin, kima siir yaiya saiir wakae. ⁸ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina dikaoraekaokiyim mi sima inkam nwir biri ninkin kigim. Niingaka. Sima Jisis siirar kig, simaka saisar nwowi.

⁹ Mi mhuiku hir haiburgigim mi ha niunaiiniyim mi Jisis siya ina swoki kauwok boin taraokiyin. Ti diminin kima kignamin wi inkam

nwirin kipi swoki boinmauumimin. Nningaka. Kima kariirama tiki o. Inkamin ninomor kouanki nitin kariiram. Fiya siya naonami mi siya swoki insiin idwowi ie hirankin mi wi haniingi boininkii ti diminin kima kigin. ¹⁰ Mi sima ini ta yaiya sailrar yaingwokwokaiyim. Mi simasamar boin, saeya ta yaiya ie hiranki ninsiin idwonaniya saeya dimu yaiga, ha? ¹¹ Mi sima Jisis siir srii, sima ti kamim siyiu komii ninokninkininiyim sima hinin dimusi boinkim, biyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi inkamin krimiir whinkinsiisiyin Mesaia yio wi mhoiyya niti, ha? ¹² Jisis siya simiir boinki, haipa! Kaimwoairga. Mi bii wi Ilaija siya niti digworaekwo hoimgakim simiir diriraerarkwokinam. Yokwo Komiiya ya hinina boinka, ti inkamin ninomor kou hiranki nitin siya iriipi hiriinan yaigakin. Ta Yokwo Komiiya saeya hinina boinkika, ti inkamin ninomor kouanki nitin, wi hikpai hikpai kasa hai rani. Mi sima siirin wi yai maayik swoki boin tani, aniya? ¹³ Kara kimiirin tisa boinkiyin, Ilaija siya bidi yitin. Mi kamim simiir kwoin imiirrar napim mi sima siirin siyupai siyupai haniingi tirbumbuninkin haiginu. Mi Yokwo Komii saeya hinina boinka Ilaija siirin. Iriig.

*Whran nwirin yiu biyiekakin Jisis siya haiswoniskigigin
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Mi ti kam nwoimim ina swoki itim, ti kam nhirim Jisis siir kigna mriiyim simiiram. Mi sima ini simaka swokini owuwim. Mi sima kig, iikam isid komiiyin simakar nwowi. Mi kam nhirim Adi Komii siir yai ninokninkiniyim sima Jisis siir kigna mriiyim kamim, simakar ninkinwamwarkai boini. ¹⁵ Mi ti iikam hoimgakim sima Jisis siir kigwinim mi sima ina yanaawinim. Mi sima siirim iwitnam. Mi sima siir ini boiniu, hie! Akamwai! ¹⁶ Mi Jisis siya kamim siir kigna mriiyim simiir sriigi, kima ti kamim Adi Komii siir yai ninokninkiniyim simaka dimu yai boinaikim, ha? ¹⁷ Mi inkam nwirin ti iikam isid komiiyin simakar nwowin mi siya Jisis siir yai aair wakae boinki, hae, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Yinisimin yiu biyie waeyai mikrimin ini siir nwowin. Mi kara siirin kiriirim asi nikiunanikin. ¹⁸ Inokinokin ti yiu biyeyin pi siir piu iiyam mi siirin pi siya nitirimtiowi. Mi siir yaiya yaeyopa hapi whopiigi nakii ibirgini. Mi siya siir big imiirrar swoki aegiyimgiyiki. Mi siir pua iki kirie namwouwuyim, swoki onkwo sipkaiyim. Nningaka. Mi kara kiriir kigna mriiyim kamim simiirim boinkin, ti yiu biyie iirin sima mi haiswoniskiiyim. Mi sima dig biri nwokin. Nningaka. ¹⁹ Jisis siya ta yai aair wakaeyin mi siya iikamim simiir yayika yowarki boinki, kima ti iikamim naingwo tibmii kamaekim! Nningaka. Wim kima ti hinin hikim kariir hauwi. Kara iiyim kamaka wi pariiga nwowi ti hik imiir haiyim, ha? Kima yinisimin kariirim wiku nanani. ²⁰ Mi sima ti yinisimin Jisis siirim yikiunani. Mi yiu biyeyin Jisis siir kigin mi ti yinisim iirin haniingi haigitirimtio. Mi yinisimin nu iirar yikiwariyimiyokin mi ina diwartaewarnamin. Mi yaeyop biyeya hapi whopiigi nakii ibirginkin siir yaiya. ²¹ Mi Jisis siya siir ad iir sriigi, iiyim pariigim siya hiriinan nwokaiyim, ha? Mi siir adin ina boinkiyin, iya siya yinisim sapisapar nwowin sailrar nwobwakainakin. ²² Inokinokin ti yiu biyeyin siya haigitirimtio nanaei siirin mi pi paeya mi itkaiigi mi pi opa mi itmaigi siya siir tio aokiyamar tirkin. Mi kira dig nwowi mi kira krimiirsi daingwoyimiyok mi krimiir whindirarer haiginu! ²³ Jisis siya boinki siirin, haipa! Kaimwoka! Mi kira ina naingwo

tibmiiyin siiramın, aniya? ²⁴ Mi ti yinisimın siir adın biri kimiminkikin ina kauwokiyan kara bidi yaingwo tibmiiyin mi kariir naingwo tibmiiya komii rani! Kira kariir naingwo tibmiiya sair kinsis haiginugi kirie nwokiyam!

²⁵ Mi Jisis siya kig iikam isid komiiyin namwoniyan. Mi siya ti yiu biyeyin siir asi nikwao boinkikin, kira ti yiu biyie waeyai wiingirwii tirbumbu haiginuwiyan kara kariir boinki, kira ti yinisimın siir duguski. Yio hinin kipi tirbumbu haiginu. Mi kira siir piu kipi swoki omimın. ²⁶ Mi yiu biyeyin ina dikauraekaukiyan. Mi siya ti yinisim iir haigutirimtiogig. Mi siir pua ina yinkinimnisnakiya mi siya ina yamin. Mi ti yinisimın siir pua ini naoni piunan ywokiyan. Mi iikam nhirim sima boin, siya bidi yaonamin. ²⁷ Mi Jisis siya siir ina aiir nonkwo kininsin okwokiyan mi siya ina yinsiin okwokiyan.

²⁸ Mhoiia Jisis siya omaka namın mi kamim siir kigna miriiyim sima ina sriiyim siirin, krıma dig nwo karamae dimusi nwowi? Yiu biyie simiir ninimniskiiyim, ha? ²⁹ Mi siya simiir boinki, Adi Komii siirim srii boina sasairga ti yiu biyie siir niniskiiyiyan, dimın whirin dig nwo rani. Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin siya wa naonami

(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

³⁰ Mi sima ti om iir haiburgigim mi nu Galili hiriir yapriokianam. Mi Jisis siya pi boriisopi inkam nwrkin siir ninokninkinim, maeyauwa siya nwowa. ³¹ Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiirin haningı sibgu siboboiniu haiginu, inkamin ninomor kouanki nitin siirin wi siya nikropki simiiram, sima nisom aokiyam. Mi siya iiyim wi kwoima nwokwowaki ienau hirin. Mi siya wa swoki insiin idwowi. ³² Mi sima biri ninokninkinim ta yaiya siya boina. Mi sima siir sriiyam tirkim mi sima ini siirsi swoki ididim. Iriig.

Yipikin siya kougikou nwowin, ha?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Mi sima om Kapeneam hiriir yimbiam. Mi sima omaka bidi yapninopkainamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir ini sriiyiu, kima siyiu hirin dimu yai napboinainikim, ha? ³⁴ Mi sima ini yai mikrimar yokwonainmimikim. Yim sima siyiu hirin min napboinainikim, yipikin krimiir kou nwowin, ha? ³⁵ Mi Jisis siya ha nidwowin mi siya kam iurnwiso siir kigna miriiyim simiirim yikiuna, sima nitim siirim. Mi siya ina boinkiyin, inkamin kimiir kou nwowam naingwowi mi siya wi siyamar kipi naingwona. Siya hinina daingwo, an kara iikamim simiir aowa dwo. ³⁶ Mi siya yinisim sapisapın nwira yinkikwona apnani mi simiir bopwoniya hirar ini okmwın okwoni. Mi Jisis siya yinisimın siir ina aiir yonkwo mi siya simiir boinki, ³⁷ Inkamin kariirim naingwowi mi siya yinisim nwr kigrıraowi mi siya kariirarar kigrırao haiginu rani. Nıngaka. Siya Adi Komii siirin wara mi kigrıraowi, siya nikropkikin kariirin mi kara ha nitkin. Iriig.

Inkamın io krimiir nwo karamae nwowiyan mi wi krimiir nomiiyau nwowi

(Lk 9:49-50)

³⁸ Jon siya Jisis siir boinki, dimın taemin nowamwarkaiyuan inkam! Krıma inkamin nwira kigi, yiu biyeyim simiir ninimniskiiyin kariir inigin siir kirie aiir. Mi siya krimaka biri namasugin mi krıma siirin asi

boinikidugın siya wı yıu biyie pi nınımnskıisi. ³⁹ Jısis siya Jon siir boınki, krıma siir kipi nıkidu! Inkam nwırın kariir inig iir tiri dimın komii whır mi siya kariirın wı yai biyie wara nınkin boın tani. ⁴⁰ Inkamın io krımiir nwo karamae nwowiyın yio siya krımiir nomiiyaugin. ⁴¹ Kara kımıirın yaimwovar boınki, wım kima Kraısnı isıdgin mı inkam nwırkin kımıir hauu kwıyaeı op mı ti inkamın digworaekwo wı ta mı aiırsi haii. Mı ta yaiya, ya yaimwoka. İriig.

*Siyu biyieki nıpiyaokıgin inkamın siir naıngwo tıbmııya
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

⁴² Mı inkamın ti yınısımın siir whınkıyopsıbgı haıgınıuwi, ta naıngwo tıbmııya Adi Komii siiram saıirın mı bıı siya mı aonami yai karamaeka. Mı ti hırıinan inkamın siiramın siıya komii nhıra hai siir nıı iir nomborugiyam. Mı siirın wı whıı komii solwara hir tani omboru kimai whıridgi. ⁴³ Mı kira ha naıngwowi in kiriira saıirın siyu biyie ti tirhaıgınıu mı kira saıirın kaıgrip itkıigi. Mı kira inna kwıruwa sasa mı onami ti omın Adi Komii siya kıgrıraowiyın siir iikam whiekak imiir siirın wı wadıeyar mı owı. Mı kiriir inna kwıso hırııyar nwokrıpkaii mı wı siyu biyie sowa tiri. Yio ti hırıinan siyuın, siyu mııyık rani. Mı kiriirın wı sowa nıpiyaokınami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowıya saıir hırıirın. Mı tariıgina ya mııyık rani. ⁴⁴ Mı ta maeyauwa saıir hıran iıyım biri swoki aokaowikim. Nıngaka. Mı wı inkamı kip sima naei. Mı paeya hir mı iuiya, biri swoki iutingimınınika. Nıngaka. ⁴⁵ Mı kira ha naıngwowi ıga kiriira saıirın siyu biyie ti tir haıgınıu mı kira saıirın kaıgrip itkaigi. Mı kira ıga kwıruwa sasa mı onami ti omın Adi Komii siya kıgrıraowiyın siir iikam whiekakım simiir mı siirın wı wadıeyar mı owı. Mı kiriir ıga kwıso hırııyar nwokrıpkaii mı wı siyu biyie sowa tiri. Yio ti hırıinan siyuın, siyu mııyık rani. Mı kiriirın wı sowa nıpiyaokınami, maeyauwa paeya niutingi karamae nwowıya saıir hırıirın. Mı tariıgina ya mııyık rani. ⁴⁶ Mı ta maeyauwa saıir hıran iıyım biri swoki aokaowikim. Nıngaka. Mı wı inkamı kip sima naei. Mı paeya hir mı iuiya, biri swoki iutingimınınika. Nıngaka. ⁴⁷ Mı kira ha naıngwowi nhwona kiriirın siirın siyu biyie ti tir haıgınıu mı kira siirın habitkıigi. Mı kira nhwona nhıruwa sasar mı o nami, omın Adi Komii siya kıgrıraowiyın digworaekwo whiekakım simiir, wı wadıeyar mı owı. Mı kiriir nhwona nhıswı hırııyar nwokrıpkaii mı wı siyu biyie sowa tiri. Yio ti hırıinan siyuın mııyık rani. Kiriirın wı sowa nıpiyaokınami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowıya saıir hırıirın. Mı tariıgina ya mııyık rani. ⁴⁸ Mı ta maeyauwa saıir hıran iıyım biri swoki aokaowikim. Nıngaka. Mı wı inkamı kip sima naei. Paeya hir mı iuiya, ıriipi hırıinan bı swoki iutingimınınika. Nıngaka.

⁴⁹ Paeya wı iikamım simiir idwovar nıkrımkrınkinami wa krıma nıkrımkrınkinıyın siir hırıinan. ⁵⁰ Wa siya dimın wadıekin. Mı wa siir hııya dig nwokııyım mı kima wı panına swoki tiri ti waın siya hiıgak swoki okıyım? Kımıir kwoının hıı karamae nwowiyın waın siir hırıinan kipi nwo. Nıngaka. Kima ti wa kibiyın hiıgak nwowiyın naemın sıbgu prıdaeyın mı krımiir kwoınım hırıinan dwo. Mı kima, kımıir nomııyaum simaka kwoın hiınsıma nwoki owı. İriig.

10

*Jisis siya wig hanikii nonkwonani siyiun siir boinmimaauugin
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)*

¹ Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yamin Judia simiir nu komii iir. Mi siya Judan ie mirmii hiran om imiir yam hir nwo imiir. Mi ikam hoimgakim ina swoki itim ini saikar swoki amwoniyim. Mi siya inokinokin simiirin Adi Komii siir yayim biya siya niki owomwarkaiyiun mi ini simiirar swoki owomwarkaiyiun. Siir siyiun hariiyar tirikin.

² Farisi sima ha nitim mi sima Jisis siiram ini ikunani. Mi sima siir srii, krimiir siyiun wadieki pi yamisi owin siir wig aiir sopkiyim, aniya? Mi sima Jisis siiram kinankuwam tirkim. ³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yai aiirin, siyu komiyyin biya krimiir brougaeyin Moses siya hauugiyin krimiir mi siya panina boinkikin, ha? ⁴ Mi sima boin, Moses siya wadie bidi ywokiyin. Inkamin yokwo win hauugi siir wiga saiir sopkiyam mi saeya wa swoki ami saiir pomou adim. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima pi nantamyiriyirkim kimiir siyu inakar. Mi Moses siya ti siyu komiyyin kimiirin yokwo hariinansi win hauugikin. Siya Adi Komii siir siyukin tani. Nningaka. ⁶ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nonkwokwokiym digworaekwo hoimgakim mi siya ina yinkin onkwokwokiym wigkam sowiirwai warar. ⁷ Mi kamn siir yopii ad owiir asi haiburgigi mi siya siir wigaka asi namasu kripkaii. ⁸ Mi sowa wi piu kwiruwar nwowi. Mi sowa wi yapa yapa nwo rani. Nningaka. Siya mi saeya sowa wi hinina nwo rani, yapa yapa. Nningaka. Sowa wi piu kwiruwar nwoiski. ⁹ Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi mhoiia sima omaka hariir swoki amim mi siir kigna miriyyim kamim sima srii siirin ta yai aiiramn. ¹¹ Mi siya simiir boinki mi ti inkamin siir wig aiir sopkii mi siya yaeya wig nonkwonaei, yo ti kamn siir wig aiir sogigin. Mi siya siir biyan wig aiirin siyu miyik biri tirkikin. ¹² Mi wig ira saeya saiir kam iir sogigi mi yaeya kam nin owiwi mi ta wiga saeya pi sogika saiir kam iirin. Mi ta wiga saeya saiir biyan kam iirin siyu miyik biri tirkika.

Jisis siir dimin miyik miyikim yinisisimim simiir hauu piuai haiginiugim piuainan

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Mi sima yinisisim sapisap nhirim Jisis siirim yinkikwona apnani. Sima minam naingwokim, siir ina simiir nonkwokiym. Mi kamn siir kigna miriyyim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Jisis siya hiriinan kigiyin siir kwoinin miyik biri naingwokikin. Mi siya simiir boinki, kima ti yinisisimim simiirin kariirim kigninkinki yimbi niti kariiram. Kima simiir kipi nikidu naowid. Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin ti hiriinan yinisisimim simiirgin. ¹⁵ Kara kimiirin yaimwowa boini, inkamin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namim naingwowi mi siir naingwo tibmiya yinisisim praigakni kwoinan dwo. Mi Adi Komii siya wi siirar sibgu kigriraowi. Mi siir kwoinin hiriinan nwo karamae nwowi mi siya wi ti omin siir napnopakainam tani. Nningaki. Nningaka. ¹⁶ Mi Jisis siir ina simiir yonkwo. Mi siir ina ha nonkwowa mi siya simiirin ina whinkinsiis haiginiuin. Iriig.

Inkamın digworaekwoki naokıngugunankai ikın
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Jisis siya ha napnamın mi inkam nwırın siirım iwıt nani. Mi siya ogmwo siir igmiiga kingiına inı akai hıuni. Mi siya siir srıigi, dimın taemın nowomwarkaiyiıwan inkam kibi! Kara wı panına tiri kwoınbudın omwai waiyayokiyokıııyın iınokıınok siir haiyamın, ha? ¹⁸ Jisis siya siir boınki, kira kariirın inkam wadie dimusi nikiıgın, kiriir kwoının ha naıngwokın kanakanairgi niıwi inkam wadieyın, aniya? Adi Komii sasaırgın inkam wadieyın. ¹⁹ Kira ti siyiu komııyın siir bıdi yınoknınkının: Kira inkam kipi nit mi wig kipi sop mi kira hıi kipi tauae mi kira inkam nwırni kipi nıksısae boın hıuriyiu. Mi kira kiriir yopii adwo sowiirwai aowa dwo. ²⁰ Mi ti inkamın siya Jisis siir boınki, dimın taemın nowomwarkaiyiıwan inkam! Kara yınısım sapısapar nwonaniyın mi tisa nadıgnıyın. Kara ti siyiu komııyın siırar napikın. ²¹ Jisis siya siir kigin mi siir kwoının ina yaıngwo bunan siırsi. Mi siya siir boınki, dimının whır tir karam kira nwowın. Kira kiriir digworaekwo hoıngakım tını hainaki inkam nhirım sıma sainım. Mi kira umır simiir haii mi wı inkam paeprikabım simiir hauu. Mi mhoııya kira Adi Komii siir omın siya kigrıraowiyın digworaekwo hoıngakım simiir, siir hırın wı dimın mııyıkakar mi owi. Mi kira kariir mhoııya wit. ²² Ti inkamın ta yai aiir wakaeyın mi siir whwonkamın mııyık biri swoki onamkın. Mi siir kwoının inı hikakar ywokiyın. Mi siya hikak dimusi biri nwokın siir digworaekwowım kasaki waeyao.

²³ Mi Jisis siya ina kaoyokiyokııyın. Mi siya kamım siir kigna mıriıyım simiir boınki, inkamın digworaekwo hoıngakakın siya wı mıınan mıriınami Adi Komii siir omın siya kigrıraowiyın digworaekwo hoıngakakım siir napnınopkainamım. Whısarii rani, simiir kwoınım inı simiir digworaekwo imar nwowım. Sima pi borıısopi inkam nwır hauuwım. ²⁴ Mi kamım siir kigna mıriıyım sıma ta yai aiir wakaeyım, sıma inı hinda yanaakiyım. Mi Jisis siya ina swoki owarkıi boınkiyın simiir yai aiirın, ti yınısısımım inkamın Adi Komii siir omın siya kigrıraowiyın digworaekwo hoıngakakın simiir kigrıraowiyın siir hiriir nami, siya wı mıınan mırii nami. ²⁵ Mi hab saeya tidiyının yıııs panıyın siir no iir nınopkainamım wı dig nwo rani mi inkamın umır digworaekwo whiekakakın siya wı ta haba mıınan saeya mıriıya saiir hiriinan mıi mırii rani. Nııngaka. Siya wı mıi komııgi komii mırii nami Adi Komii siir omın digworaekwo whiekakım simiir kigrıraowiyın siir hiriir namamın. ²⁶ Mi kamım siir kigna mıriıyım sıma inı hindara yanaakiyım. Mi sıma, sıma sıma yomboın amboınam mi hiriınanki niıwi mi wı nhınga haii kwoınbudın omwai waiyayokiyokıııyın iınokıınok, ha? ²⁷ Mi Jisis siya simiir kaokiyın mi ina boınkiyın, inkam wı dig nwo rani. Adi Komii krımiir Wanın siya wı digar nwowi. Adi Komii sasar whınkınsiıs haıgınııwi siirın, ti dimın taemınım.

²⁸ Mi Pita siya Jisis siir boınki, wakae! Krıma digworaekwo hoıngakım bıdi haıburgigım mi krıma tisi kiriir mhoııya nitım. ²⁹ Mi Jisis siya boın, kara kımıirın yaimwowa boını iikam whiekakım kariirım naıngwo tıbmii mi ha haıburgigi ti digworaekwo hiriınanıım, omaka, nomııyau yokman, apu, adi, yınısım mi numır ³⁰ mi Adi Komii siya kımıirın wı hiriınan, digworaekwo homgak imiırar swoki hauu kııyııwi, kamım kariir kigna mıriıyım kımıirın. Mi kima wı dimın kasa hai rani. Wı ti

hɪnɪn digworaekwowɪm sɪmɪr hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yɪnisɪm mɪ numɪr, taka iya kam nɦirim siyɪu biyie wɪ kimiiar mɪ tirbumbugi. Mhoiia kima wɪ kwɔinbudɪn omwai waiyayokiyokiɪyɪn wɪ siir haii. ³¹ Mɪ tariinanɪn kam nɦirim inɪgak nwowɪm mɪ sima mhoiia sɪmɪrɪn wɪ aowa nikworɪnugigi. Mɪ tɪ kamɪm aowa nwowɪm, mhoiia wɪ inɪgak sima nwowi. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinɪn siya nao nami mɪ siya wa swoki ɪnsiɪn idwowi

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Sima om komii Jerusalem hɪriiram yapnam mɪ Jisis siya sɪmɪr biya yamkwokɪn. Mɪ kamɪm siir kɪgna mɪriiyɪm sima ina yanaakiyɪm. Mɪ inɪ sima simar yomboin ididnamɪm. Mɪ iikamɪm sɪmɪr mhoiia napkiyɪm sima inɪ nididkakar mɪ owɪm. Mɪ Jisis siya kam iuur nwiswo siir kɪgna mɪriiyɪm sɪmɪr yikɪuna. Mɪ siya sɪmɪrɪn hanɪngɪ boinmɪmauu dimɪnɪn mhoiia siir tiranɪn. ³³ Mɪ siya boin, wakae! Tariinanɪn krɪma om komii Jerusalem siir niyamɪ. Mɪ prɪsmɪ yaowae adɪm mɪ kamɪm siyɪu komii nɪnoknɪnkɪnɪ ikɪm mɪ sima inkamɪn nɪnomor kouankɪ nɪtɪn saikan wɪ yaigaka mɪ owi. Mɪ sima wɪ siir nisomaowama boinaii. Mɪ sima wɪ Juda iikam tani wɪ sɪmɪram nikropki sima nisomaowam siirɪn. ³⁴ Mɪ sima siirɪn yai bibiyie wɪ hanɪngɪ mɪ boinaiginuwi. Mɪ yaeyop wɪ siir mɪ yasi mɪ siirɪn wa mɪ tiowi mɪ siirɪn wa mɪ itaoki. Mɪ siya iyo wɪ kwisa nwokwowaki ɪnau hɪrɪn. Mɪ i kwoimaka siya wa swoki ɪnsiɪn idwowi. Iriig.

Jems Jon sowa inɪg komiigak nwowam sriigo

(Mt 20:20-28)

³⁵ Mɪ Sebedi siir yɪnisɪm nwiswo Jems Jon sowa Jisis siirɪm yɪt mɪ siir inɪ boinɪ, dimɪn taemɪn nowomwarkaiyiɪuwan inkam! Mɪ krɪra dimɪn whɪrɪn kirɪir sriiyam mɪni. Mɪ nikrɪra mɪnam naingwowi tɪ dimɪnɪn kɪra krɪrɪr tirkiyɪm. ³⁶ Mɪ siya sowiir boɪnki, kowa dimuam naingwowi, kara kowiirɪn dimu mɪnkiyɪm? ³⁷ Mɪ sowa siir boɪnki, iya kɪra Adi Komii siir om hiran digworaekwo hoimgakɪm sɪmɪr kigrɪraowi mɪ kɪra krɪrɪrɪn wɪ hanɪngɪn dimbingɪ, nwirɪn wɪ ɪnɪgɪ dikmwon idwo mɪ nwirɪn wɪ yaioyaeya timɪ okmwɪn idwo. ³⁸ Mɪ Jisis siya sowiir boɪnki, kowa tari birɪ sibgu nɪnoknɪnkinko tɪ dimɪnɪn kowa sriiyɪn kariir? Mɪ kowa ta hɪka kara haiya sair hɪriinan hɪka wa haii? Mɪ kowa wɪ digar nwowi tɪ mob opkakin kara kwiyaeyɪn siir kwiyaeyɪm? Mɪ kowa wɪ digar nwowi kariir hɪriinan op baptaisɪm, aniya? ³⁹ Mɪ sowa siir boɪnki, nikrɪra wɪ digar nwowi. Mɪ Jisis siya sowiir boɪnki, kaimwoka tɪ op mobɪn kara kwiyaeyɪn mɪ wo kowa wa timɪ kwiyaeyɪ. Mɪ ta opa kara baptaisɪ, wo kowa hɪriinan wa timɪ baptaisɪ. ⁴⁰ Wɪ nhɪnga namisi idwowi kariir ɪnɪgɪ mɪ kariir yaioyae aka. Tɪ dimɪnɪn yio kariir dimɪn tani. Niɪngaka. Wɪ Adi Komii krɪmɪr Wanɪn siyar hidɪ sɪmɪrɪn. Mɪ wɪ nhɪnga namisi idwowi ɪnɪgɪ yaioyaeya.

⁴¹ Mɪ kam iuurɪm Jisis siir kɪgna mɪriiyɪm sima ta yai aiir wakaeyɪm mɪ sima io prasae bi swoki okɪm Jems, Jon sowakan. ⁴² Jisis siya sɪmɪrɪm yikɪuna, sima siirɪm nɪtɪm. Mɪ siya sɪmɪr boɪnki, kɪma bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪm inkam komiiyɪn omom omom kigrɪraowiyɪn sima nikworɪnuwi wɪ digar nwowi. Mɪ sima ɪnokɪnɪnokɪn mɪ wa hauunanaei. ⁴³ Mɪ tɪ siyɪu hɪnɪnɪn yio kimiiir tir kipi nwo. Niɪngaka. Mɪ inkam nwirɪn kimiiir kɪmɪr yaowae nwowɪm naingwowi mɪ siya whisariɪ mɪ priɪ mɪriiyɪn inkam dwo. Kimiiir mɪ

imiir whinmiriyam. ⁴⁴ Mi inkam nwirin kimiir biyan inkam nwowam naingwowi mi siya inkam nnganan dwo wigkam whiekakim simiir mi imiir whinmiriyam. ⁴⁵ Mi ti hiriinan inkamin ninomor kou hiranki natin siya minam biri nitkin kam nhirim siir mi imiir miriyim. Nningaka. Siya hininam biri nitkin. Siya minam nitkin simiir miyan inkam nwowam. Mi siya biri naingwoyimyokin naosiyin. Nningaka. Siya naowamar nitkin iikam whiekakim simiir nanmaiwarkananaowidam. Mi simiir dimin biyeyim siya bidi haiyoprimdiyumuigiyim mi sima ini rirmiyar ywokiyim. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskiiyin inkam nwirin Batimiaskin
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Mi sima om komii Jeriko hiriir yimbiam. Mi iya sima om komii Jeriko hir haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim siir kigna miriyim siima mi iikam isid komii ikin, siima ini saika yinkin amim. Mi sima kig Batimiasin Timiasni yinisimin siya siyugbid hinar nidwowni mi siya nhwokwisaekin. Mi siya iki iikamim simiiramar priikau priikauwikin umir minamin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisisin om Nasaretanin ini tir nwowin. Mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis Inkam Komii! Devidni isidin siirin kira kariirsi timi aingwobuna! ⁴⁸ Iikam hoingakim siima siir yik, kira yai tanki. Mi siya yai ini komiiyar swoki kauwok boinkiyin, kira ti Devidni yinieyim simiir yinisimin, kira kariirsi timi aingwobumbu. ⁴⁹ Mi Jisis siya ina yamokwo naingwoyokiyiyuin. Mi siya ina boinkiyin, siirin wiku nani. Mi sima ti nhwokwisae inkamin siirim yikunam mi sima siirin ina boinmauu wakaekiyim kiriir kwoinin kirieya dwonam mi kira dinsiin siya kiriiram nikiunaei. ⁵⁰ Mi siir yuisa ina kiwbro itkingiga. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin iwitnamin Jisis siirim. ⁵¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira dimuim naingwowi, kara kiriirin pi dimu minki? Mi ti nhwokwisae inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkam, kara minam naingwowi, kariir nhwonan pi nanaokigimokiyim. ⁵² Mi Jisis siya siir boinki, kira ha dam! Kiriir naingwo tibmiiya saeya nwowaiginugikin, wadie kiriirin. Mi biri kimiminkin siir nhwonan ini wadeyar ywokiyin mi ina kigimokiyin. Mi siyu hirin siya ini siir mhoiyya yapnamin. Iriig.

11

*Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)*

¹ Mi sima omisim whiswo om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowo sowiir hiriir yimbiam. Mi sima ti om whiswo Betfasi Betani mhu Oliv kingiin hir nwowo sowiir hiriir bidi yimbiamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyim simiir nwisni yikropki. ² Mi siya sowiir boinki, kowa ti omin kingiin tirar kwowin siir dam! Mi iya kowa ti omisim iir napnimbiiyami mi kowa pi donki haomisimin siirar napkigami. Siirin siima bidi yimburuninkin biya inkam nwirkin siir biri niki idwokin mi siya wa wakaeyokna rani. Nningaka. Mi uridin siir nimburuninkin pi hiar hakaigingig. Mi siirin pa whainani kara nidwonamam. ³ Mi inkam nwirki srugii, kowa dimuam nikiunami siirin, ha? Mi kowa wi hinina dowarkii boin, Yaowae Komii siya migakin siirin. Mi siya pi kimimin tani pa swoki ikropki kiriiramar. ⁴ Mi sowa ina yamwo. Sowa kig donki

haomɪn omaka ɪra saɪɪr anoka hɪr nɪmborunɪnkɪni mɪ siya ɪni idowɪya hɪrar nwowɪn siyɪuka kingiɪn hɪr mɪ sowa siɪr hakainam. ⁵ Mɪ kam nhɪrɪm kingiɪn hɪr nwowɪm sima boɪnki sowiɪrɪn, kowa tɪ donki haomɪn siɪrɪn dimusi hakainami, ha? ⁶ Mɪ sowa simiɪrɪn Jisis siya boɪnmauugiya yaiya saɪɪr hɪriɪnanar boɪnki. Mɪ sima ɪni wadiɛyar ywokiɪm sowiɪrɪn. ⁷ Mɪ sowa tɪ donki haomɪn Jisis siɪrɪm hainani. Mɪ sowiɪr yɪuɪso siɪr idwo hɪr haigɪn mɪ Jisis siya siɪr idwowaɪ yidwo. ⁸ Mɪ iikamɪm simiɪr yɪuɪsɪm siyɪu ɪiɪrar hakɪnwɪn mɪ nhɪrɪm paeya kwiya undɪmtɪo hainaki siyɪu ɪiɪr haigɪnwɪnam. Sima siɪrɪn hɪriɪnan mɪnam tɪrkɪm, siɪr ɪnigɪn siɪr hainanwɪnam inkam komiɪyɪn nu kigrɪraowiyɪn siɪr hɪriɪnan. ⁹ Iikam nhɪrɪm bii ywo mɪ nhɪrɪm mhoɪi ywo. Mɪ sima ɪna kauwok boɪnkiyɪm, Hosana! Kira tɪ inkamɪn Adi Komii krɪmiɪr Wanɪn siɪr kɪrieni nɪtɪn siɪr kɪnsiɪs haigɪnɪu. ¹⁰ Siya krɪmiɪr kigrɪraowam nɪtkɪn biya krɪmiɪr brougaeyɪn Devid siya kigrɪraowa saɪɪr hɪriɪnan. Krɪma ɪni maɪrgɪmaɪrga nwowɪnɪm mɪ kira siɪr kɪnsiɪs haigɪnɪu, kira inkam komii kɪngɪn.

¹¹ Mɪ Jisis siya ha namɪn om komii Jerusalem hɪriɪr yɪmbiyam. Mɪ siya ɪna yapnɪnopkainamɪn omaka Adi Komii siɪr ɪnig hainaniya saɪɪr mɪ siya ɪna yapkɪgyokiyokiyɪn omaka yainau hɪr mɪ omaka akpɪtga warar. Mɪ siya digworaekwo hoɪmgakɪm simiɪr napkɪg digiyɪn mɪ siya mɪi nhɪrɪm simiɪr mɪriɪyɪm naingwokɪn. Mɪ bieyɪn ɪna yikɪiyamtɪbɪn. Mɪ kam ɪuur nwiɪso siɪr kɪgna mɪriɪyɪm sima mɪ siya, sima om Betani hɪriɪr asi nam tɪbgɪm. ɪriig.

Jisis siya pae fikɪn siɪr boɪnkiɪn siya wi yɪn kɪpi bud
(Mt 21:18-19)

¹² Mɪ ɪlgwɪr nugakɪn sima om Betani hɪr haɪburgikyakwokɪm mɪ ɪna swoki amyakwokɪm om komii Jerusalem hɪriɪr. Mɪ Jisis siɪr mɪhiya ɪna yaokiya. ¹³ Jisis siya pae fikɪn wɪra kɪgi, arurɪg hɪrar nokwowɪni mɪ kwo saeyara nopkɪ kaisisi. Mɪ siya siɪr kɪgiyɪn mɪ ɪna yamɪn hɪriɪr siɪr yɪnɪm ɪni hansɪriɪu siya naeyam. Mɪ siya ɪni nɪngɪ yaka kɪgiɪn, yɪn biri budgɪn, nhɪruwa sim karamaeyar ywowɪn. Nɪngaka. Siya kwo ara nɪnkɪnɪugɪn. Mɪ tɪ pae fikɪn siɪr ɪiya yɪn siya budiya saeya waeyao ¹⁴ Mɪ Jisis siya tɪ paeyɪn siɪr boɪnki, kira wi yɪn kɪpi swoki bud mɪmɪn. Nɪngakɪngɪ. Mɪ kamɪm siɪr kɪgna mɪriɪyɪm ɪna wakaekiyɪm ta yaiya siya boɪnkiya. ɪriig.

Jisis siya nɪpɪmparnatnowidnɪnkiigikɪm kamɪm Adi Komii siɪr omaka digworaekwo saɪɪr haigɪnɪm
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

¹⁵ Mɪ sima om komii Jerusalem hɪriɪr nɪmbiyamɪm mɪ Jisis siya omaka Adi Komii siɪr ɪnig hainaniya saɪɪr hɪriɪr yapnɪnopkainam. Mɪ siya kamɪm digworaekwo haigɪnɪm ta omaka aɪiɪr mɪ kamɪm tɪ nae digworaekwo ɪmiɪr sain ɪkɪm, siya simiɪr ɪni nhɪnɪkriropnatnouwidnɪnkiigi. Mɪ siya kamɪm umɪr nɪnowana haɪiyɪm simiɪr haɪiyɪm simiɪr wara yɪɪnakinhɪmnhɪn ɪtkɪigɪgi. Mɪ kamɪm ɪpiyɪn mɪ haigɪnɪm simiɪr haɪiyɪm warar mɪ ɪnkɪn ɪnakinhɪmnhɪn ɪtkɪigɪgi. ¹⁶ Mɪ Jisis siya simiɪr boɪnɪkidugi, sima nae digworaekwowɪm tɪ siyɪuɪn Adi Komii siɪr ɪnig hainaniya omaka saɪɪrɪm napriokɪnamiyɪn siɪr pi haigɪnisi. ¹⁷ Mɪ siya simiɪr boɪnki, Adi Komii siɪr yaiya hɪnɪna boɪnka, kariɪr omaka wi hɪnɪna dapi, iikam hoɪmgakɪm simiɪr omakaka Adi Komii siɪrɪm kwɪsboɪnɪka. Mɪ ta omaka nae mɪn kɪma nɪni haigɪniya mɪ kɪma ɪni inkamɪn hɪi tauaeiyɪn si nɪni ɪdam onɪiyɪm inkamki kɪgsɪ mɪ siɪr hɪriɪnan nɪni tɪrnɪkɪm.

¹⁸ Mi prismi inkam komii komiiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi simar kig iikam whiekakim Jisis siir siyiu iirara napim mi sima ini nididkakar ywowim. Dimusi rani, iikam whiekakim sima siir siyiu iirar napi mi sima siir nisomaoni siyiuam asi hansirkim.

¹⁹ Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyim sima mi siyar, sima om komii Jerusalem hir haiburgikrib mi sima ini om Betani hiriirar swoki am tibim. Iriig.

Inkam naingwo tibmii mi siya ha kwisboini mi diminin siya sruiyin wa haii

(Mt 21:20-22)

²⁰ Mi igwir nugakin sima ha napnamyakwokim mi ina kigamim ti pae fikin bidi waiyugusamin. ²¹ Pita siya ta yaiya Jisis siya boina saiir swoki aingwokiyyin mi siya ina boinkiyin, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam, kira kigi ti pae fikin ii kira boingikin, siya bidi waiyugusamin. ²² Mi Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boinki, kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ti hiriinan diminin kima wi siirar mi tiri. ²³ Mi kima ti mhiu iir boinkii hinin, kira damki, whi komiia saiir hir damkwomaiyiu. Mi ti inkamin siya kwoin whisair naingwo karamae nwowi, siya hindara naingwo tibmii iski mi ha boini, ta kariir yaiya wi kaimwowar nwowi. Kara kimiirin yaimwowa boini, diminin ti inkamin siya boini mi wi siir hiriinanar nambiyami. ²⁴ Mi iya kira nhwo kwisboinkii dimin whir haiyam mi kira naingwo tibmii mi ha boini mi wi kaimwowar nwowi kira wi ti dimin iirar haii. Kara kimiirin yaimwowa boini, ti diminim kima kwisboinkiyim mi wi simar swoki imbini. ²⁵ Iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim mi inkam nworkin kimiir tirbugin mi kima kwoin biyie siirim kipi nwo io saika nwowam. Nningaka. Kima nae saikar dombudninkin ae. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iirar swoki tir haiginuwi. ²⁶ Mi kima ti inkamin kimiir tirbuin saika nongwomamair ae karamae nwowi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyeyim wi simiir haiyoprimdiyumiigi rani. Mi siya wi kimaka mi ingwomamair ae rani. Nningaka. Iriig.

Sima Jisis siir srugim ta miya nhinga hauuga siirin

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Mi sima ina swoki amin om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siya ina yapninopkai namin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi kam nhirim pris nwowim mi kam nhirim Adi Komii siir siyiu komii iir kigriraowi ikim mi Judami kam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, sima yitswo Jisis siiramim. ²⁸ Mi sima siir ini srini, kariirin kirie nhinga hauugin, ta miya saiir Biyan Inkam Komii nwowin? ²⁹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi kwasrii dimin whirin siirim. Mi kima kariir yai aiir wakae boini mi kara kimiirin pa mi boinmauwuwi inkamin ta miya kara miriia saiir boinkiyin. ³⁰ Mi yipikin Jon siir nikropkiyyin iikamim simiir baptais haiginuwam? Adi Komiiyin ninomor kouanin siya piyamisi ikropkiyyin, iyie? Mi tari nuan inkamkin piyamisi ikropkiyyin, aniya? ³¹ Mi sima io simasimar yinwo anwo mi krime ha boini, ti diminin ninomor kou hirankin mi siya wa boini mi kima dimusi nwokim siirim biri naingwo tibmiiyim, ha? ³² Mi krime ha boini, siya inkami dimankin, ta yaiya wi dig nwo rani. Nningaka. Mi sima iikamim simiirsi swoki ididi. Iikam hoimgakim ina

ninokninkinim Jon siya profet inkamkingin. ³³ Mi sima Jisis siir yai aiir asi wakae boinkim, krima ninokninkin tani. Mi Jisis siya simiir boinki, kara iripi hiriinan pi kimiir mi boinmauu rani. Ningaka. Inkamin kariir boinkiyin ta mai aiirimin. Iriig.

12

*Boiniyio yaiya inkam biyeyim wain numira saiir kigriraokim
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)*

¹ Mi Jisis siya boiniyio yai nhirim simiir boinki, siya boin, inkam nwirin numir waina ha yiyokninkinam mi ina yitkii ninkin iuin. Mi siya ie komiiyin ina yopin. Mi diyamir komiyya ira yopkikaigi ti ie iir, wain imiir warbrompropnamim. Mi pada briipria haini mriinainam koua hiriir, kamim saiir kigriraowim simiirim. Mi siya simiir boinki ta numira kima sibgu kigrirao. Mi iyya ti paeyim sima budgin mi sima higi mi nhirim wi kimar whin haii mi nhirim wi kariir whin hauugi. Mi iyya siya simiir boingigin mi siya ina haiburgigin siir om iirin. Mi siya ina yamin aru maeyauwa. ² Mi iyya ta wain numira saeya higiya mi numiran inkamin siya yikropki inkamin whisarii mai priimiriyyin siir, kamim wain numira saiir mriiyim simiirim. Siya minim nikropkikin ta numira saiir nae nhirim siir hauugiyim. ³ Mi kamim numir kigriraowiyim sima ti inkamin whisarii mai priimiriyyin siir yankabrimdinu okwo mi sima siirin ina yipimpar haiginiugiyim. Mi siirin ini ningar swoki ikropkiyin. ⁴ Mi siya whisarii priimiriyyin inkamin nwira swoki ikropki simiiram. Mi siirin sima mwo iir yikarki mi siirin haini yigbumbu haiginiugi. ⁵ Mi siya whisarii priimiriyyin inkam nwirin nwoimaka ina swoki ikropkiyin. Mi ti inkamin yio hiriinan, ina mi isomaokiyin, sima mi siya kamim whisarii mai priimiriyyin simiirin hoimgakar yikropki. Mi sima nhirim hindara mi tioki mi nhirim ina yisomsom aokiyim. Mi sima ti hiriinan siyuiin nwiruwani biri tirkin. ⁶ Mi siir hiran nwiruar nwowi siya siirar yinisimkin, siir kwoinin siirimar naingwokwonanaeikin. Mhoigi mhoiyya ini siir yinisim iirar yikropkiyin ti kamim numir aiir kigriraowiyim simiiram. Siya hiniina boinkikin, sima wi kariir yinisimin wi siir yayiar wakaeyoknaei. ⁷ Mi ti kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima, sima simar yomboin amboin, ti inkamin siir adni digworaekwo whiekakim wi siya hai. Hundie! Krima siir nisomaoki. Mi ta numira wi krima kumar nwoke. ⁸ Mi sima siir nisom aowam kauwok boinkikim mi siirin numwowa hiriir yisom itkaigi.

⁹ Mi Jisis siya ina swoki sriyyin, ta wain numira saiir adin wi panina tiri? Mi iyya siya niti mi wi ta numir aiir kigriraowim kamim wi simiir nisomsom aoki. Mi ta numira wi inkam nhirim simiir boinki, sima kigriraowim saiirin. ¹⁰ Mi kima tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri mwangim? Siya hiniina boinkikin,

ti kougouwin yaewan kima kindiyu wangigin mi tariinanin siya ini bopwonauan kougou yamwoiun. ¹¹ Siirin baiki biyyin, Biyan Inkam Komiiyin siya tirkin mi ti diminin ha nibbiyamkin. Mi krima siir kigiyim ini wadiyar ywokiyim.

¹² Mi ti Judami inkam adiyaowae komii komiiyin sima bidi yinokninkinim Jisis siya ta boiniyio yaiya simiirar kwaboinka. Mi sima Jisis siir nonkworimdinu hainamim tirkin omaka hiuyokiyokaiya saiir

hūgrīpkīkikaigigim mi sima ini iikamim simiirsi yididim. Mi sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir sriigim umir hauuim inkam komii Sisa om whiranin siirim

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Mi sima Farisi simiir nhir ima mi Herot siir kam nhir ima simiir yikropki mi sima yam Jisis siirimim. Mi sima Jisis siirin minam kinankiugim siya yai biyie boinim. Sima bidi yinokninkinim, siya hinina boinkiswo, ihi Farisi kamim Judami isidin sima wi io pi ywowin siirin. Iyie? Siya ha boinkiswo. Nningaka. Mi Herotni isidin sima wi io simiir pi mi owin. ¹⁴ Sima ha nitim mi siir ini boini, inkamim nowomwarkaiyuwiyin, krīma bidi yinokninkinim yaayim kira boiniyim kaimwowaigim. Kira inkam nwiruwaniyim biri naingwowikin mi kira inkamim inigakin yaeya yai biri swoki boinikin mi inkamim inig karamaeyin yai whirni. Nningaka. Mi kira iikamim simiirin Adi Komii siir siyūin siir yaimwo imiirarar boinimimauwi. Kira panina naingwowin? Mi krīma takis inkam komii Sisa siir hauuwi mi wi wadieyar nnowi. Iyie? Nningaka. Wi hauu rani, aniya? ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, simiir niksisaeya. Mi siya simiir boinki, kima kariiram dimusi kinankiwi, kariir niksisaeyim? Kima umira kwira whainani kara kigam. ¹⁶ Mi sima umira kwira hainani siirimim. Mi siya srii taka hinin umir whwonkama nhaniir inigin nwoka, ha? Mi yim sima ina boinkiyim, inkam komii Sisa siirga. ¹⁷ Mi Jisis siya ina wakae boinin simiir yai aka, Sisa siir diminin kima Sisa siirar hauu. Mi Adi Komii krīmiir Wanin siir diminin yio Adi Komii siirar timi hauu. Mi sima ini siir siirara yaingwokwowim. Iriig.

Sima Jisis siir srii inkamim naonamiyin mīpa swoki insiin idwowi

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Mi mhoiia Sadyusi nhirim Jisis siirim yit. Sadyusi sima hinina naingwokim, inkamim naonamiyin wi swoki insiin idwo rani. Mi sima siir ini sriini. ¹⁹ Inkamim iikam nowimwarkaiyuwiyin Moses siya hinina winkikin yai kwira krīmiirimim, iya inkam nwirin siya naonami mi siya yinisimkak biri nwogigin mi wiga ina ywokiya mi ti kamim siir nomousimim wi siya swoki onkwonaei ta wiga? Mi mhoiia siya yiniekak nnowi siir yaowaeyin siir igsoa wi siya nwoki okwokairinanaowidi? ²⁰ Mi simayao iriyyar nwiskiniwi, yaowae wig siya yonkwona mi mhoiia siya ina yaonamin. Mi siya yinie biri niyogigin, ini nningar yaoyopnisugika siir wiga. ²¹ Mi yaowae saika nwokaiyin mi ini siya swoki onkwona ta wiga, yio iriipi hiriinan ina mi aonamin. Mi siya ini yinisim karamaeyar mi ogigin, yinie bi mi iyogigin. Mi nwoimakan iriipi hiriinanar mi tir. ²² Hirii hiriinankina ti kamiyao iriyyar nwiswo ta wig irua saiirara nonkwonakim. Mi sima yinie biri swoki iyogigim. Mi mhoiia ta wiga ina mi aonama ²³ mi mhoiia ti kamiyaowim naonamim siya swoki insiin idwodwo digi ieyankin mi ta iya, ta wiga wi nhaniir wig nnowi? Kira bidi yinokninkinin ta wiga simiiryao wigar niki oka, Sadyusi sima hinina sriigim siirin.

²⁴ Jisis siya simiir boinki, kima Yokwo Komiiya saiir yai biri ninokninkinkim. Mi kima Adi Komii siir kirieya saiir biri mi inokninkinkim? Mi kima yaimwoni bi mi inokninkinkim? Mi kimiir kwoinim miyik paninsi yaingwosi. ²⁵ Iya kamim naonamim sima ninsiin idwowi ie hirankin, sima wi wig nonkwonakak nwo rani.

Niingaka. Sima wi ninomor kouan paekwosimim simiir hiriinan nwowi. ²⁶ Mi ta yaiya sima kamim naonamim simiir boina, sima wa swoki insiin idwowi, ie hirankin. Mi kima tari yokwowa Moses siya winkiya saiir biri mwaingim, ti niuiiyin paeya paekikopim simiir niuwa. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya Moses siirin saiir boinmauukin, siya hinina boinkikin, kara Ebrahim, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyokiyim simiir Adi Komii gin. ²⁷ Adi Komii siya ti kamim naonamim simiir Adi Komii rani. Niingaka. Siya kamim omwai waiyayokiyokiyim simiir Adi Komii gin. Wari kimiir kwoinin miyik rani, ini biyie ywowin. Iriig.

*Adi Komii siir siyu whiekakim simiir biyan siyu ieya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)*

²⁸ Inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin siya ina yitin. Mi siya wakaeni sima yaiinan ninii. Mi siya wakae Jisis siya boiniyim yayim simiir, siya yai wadie imirara boini. Mi siya Jisis siir asi srigin, piki hinin siyu ikin, siyu whiekakim simiir bii nwowin? ²⁹ Jisis siya siir yai yamdi hinina yowarki boin, biyan siyuin sima hinina win boinkikin. Wakae! Kima ti iikamim Isrelanim, kima ti biyan siyuin siir sibgu wakae! Krimiir Adi Komii nwiruwani siyargin Biigi Biyan Inkam Komiiyin ³⁰ kira kiriir Biyan Inkam Komiiyin siirin daingwo. Mi kiriir mhi kwoinim mi kiriir kirieya siirara hauu iuguski. ³¹ Mi mhoyian siyuin yo hiningim kira inkam whiekakim simiiramar daingwo irkak, kira naingwokwonanaeya kiriir pu aiisi saiir hiriinan. Siyu whirkin ti siyu whiswo sowiir kou biri nwokin. Niingaka. ³² Mi ti inkamin siyu komii ninokninkiniyin siya Jisis siir boin, inkamin iikam nowimwarkaiyuwiyin! Kira yai wadieya boini. Hiipa, kaimwoka! Adi Komii siyargin Biyan Inkam Komiiyin, inkam nwir karamaeka. Niingaka. ³³ Mi krimiir mhi kwoinim mi krimiir kirieya siiraramar daingwokwonanaei. Krima naingwokwonanaeya krimiir pu aiiram saiir hiriinan. Krima ti siyu whiswo sowiirar dap iski. Mi ti siyuin ini ti Adi Komii krimiir Wanin siiram nanag hauwiyin siyuin wraisu minim sim mi ini siir kou ywowin. ³⁴ Mi Jisis siya ta siya wakae boinkiya saiir wakaekiyin mi siya ina yaingwokiyin ti inkamin ninokninkin wadiekakin. Mi Jisis siya siir boinki, kira aru nwo rani, ini kingiinar nwowin kariiram nitim mi kariir aowa nwowim. Mi kara wi kiriir Biyan Inkam Komii nwowi kiriir kigriraowam. Mi iikam hoingakim sima Jisis siirsi yidid mi siirimin yai nhirim paninsi swoki sriisi Iriig.

*Jisis siya simiirin Kraiis siirim srigin
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)*

³⁵ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir nwowin mi siya yayim iikam imiirin hirar yowomwarkaiyu. Mi siya simiir sri mi sima ti kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima hinin dimusi boinkim, Kraisin Devidni yinieyim simiir yinisimkin, ha? Mi ta yai hiriinana sima boina, kima panina naingwokim? ³⁶ Adi Komii siir naeyuun Devid siir nisiimaugin. Mi Devid siya hinina win boinkikin, Adi Komii siya kariir Biyan Inkam Komiiyin siirin hinina boinkikin, kira kariir ina inig aiir didwo. Mi mhoyia kara kiriir sau omomin wi siir waorintiokiigi. Mi sima kinaka wi kirie nwo rani, wi kiriir aowa nwowi.

³⁷ Mi ta yaiya yokwoni siya win boinkika. Devid siya siirin hinina dapikiuwi Kraiis siya Biyan Inkam Komii gin. Mi siya Devid siir apu

dimusi nwokin? Ti inkamin Adi Komii siya nimbangiyin Mesaia mi iikam isid komiiyin ini maingamaingar ywokiyim, siir yai wakaeyamin. Iriig.

*Jisis siya kamim siyu komii ninokninkiniyim simaka yaigakin
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)*

³⁸ Mi Jisis siya simiir nowimwarkaiyuwim mi siya ina boinin, kima sibgu mintarao siyu komii ninokninkiniyim kamim simiirsiiyin. Mi sima yuis bripri kaiiyim mipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikamim maeyau kwiruwa nidwowyim sima simiir nwoki boin winim, akamnaei. ³⁹ Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya iikamim simiir whwonkam ida minam nidwokaii, iya nae komii aiir naei mi nae miyik miyikim wi simiirar nwoki hauuim biyin. ⁴⁰ Sima wig igabaeyim simiir omaka imiir kininbimbiramikim simiir kamim naonamim. Mi sima nhwo kwisboiniyim mi yai priei boiniyim, sima pi niksaei. Mi mhoiyya sima inkam komiiyin yai hidiyin saika nokwo boini mi sima wi hik hiriinansi haii. Iriig.

*Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hauuga umir mirmii kwisuwa sairo
(Lk 21:1-4)*

⁴¹ Jisis siya miyya umir haigiya Adi Komii siir omaka hir nwokaiya sair kingiin hirar nidwokin. Mi siya ina nidwo kigriraowin iikamim umir nitkaigaiyuwim umir haigi miyya sair. Mi umirkak kamim yim umir hoimgakar mi itkaigaiyu. ⁴² Mi wig igabae ira digworaekwo karamaeya sair kamim bidi yaowin, saeya ha nita sair umir mirmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyugiga. Mi ti umir mirmii mirmii kwiswo saeya nitkaiyugigo iriparin ini kwiruwar ywowa. ⁴³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiiram yikiuna, sima siirin nitim. Mi siya simiir boinki, kara kimirin yaimwowa boini, ta wig igabaeya digworaekwo karamaeya sair kamim bidi yaowin, saeya umir prasae biri nini itkaiyugiga ta umir miyya sairin. Mi iikamim umir sair nitkaigaiyuwim ini ta wiga saeya taouugam. ⁴⁴ Ti iikam omkamim sima umirkakim, simiir umirim ina nwokaiyim. Mi sima nhirim umir miyya aiir haigigi. Mi ta wiga saeya niingakinairga mi sair umirim ina yitkaiyu swokiyim. Mi saeya ini ningar ywokiya. Nhirim nae sainaeyim biri swoki onaowidgim. Niingaka. Iriig.

13

*Jisis siya Adi Komii siir omaka sair boinkin wi sapi bimbirigiyami
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka sair haiburgigin mi siya ina yapamin. Mi inkam nwirin siir kigna miriiyin siya boinki siirin, dimin taemin nowimwarkaiyuwan inkam! Ti siya komii komiiyim simiir kigi. Mi omaka miyik miyikim Adi Komii siir omaka kingiin nwowim simiir kigi! ² Mi Jisis siya siir yai aiirin hiniina yowarkii boinki, kira ina kigin ti omaka komii komiiyim, aniya? Mi kira wa kig rani, siya nhirim ini siya nhirim simiir idwo haiginim. Niingaka. Mi sima wa nhimnhinkinainami. Mi nhirim wa niki ipampamki. Iriig.

*Jisis siya boin hikpai hikpai whiekakim wa nimbiamyami
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)*

³ Jisis siya mhu Oliv siir nidwokin mi siya yidwo kigi yarmiya hiriir, Adi Komii siir omaka komiyya hapi nwowi mi Pita, Jems, Jon mi Endru simasimar yit Jisis siirim. Mi sima siir ini srini, ⁴ kira krimiir boinmauugi, wi paka hiniin iyya saiir nimbini ti digworaekwowim. Wi piki hiniin dimin iki nimbini biyin krima ninokninkinamin. Mi ti digworaekwowim ini kingiin nwowim wi simbi nimbini, ha?

⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ha hiirtarao, kimiirin wi inkam nwirkin pi niksisaesi. ⁶ Kam nhirim sima wi kariir inig iir nini kinsina dapni. Mi sima wa boini, ti inkamin yo karaigin. Mi sima wi iikam hoimgakim simiir niksisaesi mi sima wa nwoki aingwo tibmiyim. ⁷ Mi iyya kima ha wakaei yaiya ini kingiin tirar kwiniya mi yaii kwira ini hindankin mi kirirniya mi kima wi kipi naingwoyimokwin, takina ya wi bi nimbini. Mi iyya digiyana ya ina niki owa. ⁸ Kam nhirim om whiranim wi om whiraka nini iniyiwi. Mi nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka nini iniyiwi. Mi maeyau nhirim ninin wa mi iti mi mhu wa mi aowi. Mi tiki hiniin diminpai diminpaayim sima nimbiam, mhoiyya wi komiyya nasae owiuguski wi gwo rani. Niingaka.

⁹ Kima kimasayar timi mintirao, kimiirin wi sima nonkworindinu hainami kamim yai hidwiniyim simiirim. Mi sima kimiirin wi omaka yai nidwokai wakaeiyya hirar tioki. Mi sima kimiirin wi inkam komii komiyyim omom omom kigriraowiyim mi inkam komiyyim nu kigriraowi ikim, wi simiir whwonkam ida nini okmwini okwoiwi. Mi kima wi kariir yaiwin kibiya saiir niki boinmimauuwim simiirin. ¹⁰ Iyya digiyana wi aisiima niki digi rani, iikamim omom omomanim hinda tinda nwowim sima ta yaiwin kibiya saiir tiki wakae digi. ¹¹ Mi iyya sima kimiir nonkworindinu hainami inkam komiyyin yai hidwiniyin siirim mi kima wi kipi nidid mi wi ha kipi naingwo, krima wi panin yayim sim boini, ha? Niingaka. Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ti aiirar boinmimauugi. Mi yayim kima boini mi wi kima boin tani. Niingaka. Wi Adi Komii siir naeyuin siyar boini. ¹² Mi yaowae wi siir nomousim iirar nikropkii kamim sau ninitiyim simiirim, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim iirin wi ti hiriinan siyu iirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir yopii adim simaka ninii yaii. Mi simiirin wa nikropki kamim sau ninitiyim simiirim, sima nitkikikinim simiirin. ¹³ Mi iikam hoimgakim sima kamaka io wi whisarii nwo rani, kima kariir siyu iir napikim. Mi sima wi ti hiriinan siyuin siir asi tiri kimiirin. Iyya digiyana saeya digi mi ti inkamin hikpai hikpasi nikii karam nwowim mi siirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkinaei. Iriig.

Dimin biyieki biyeyim wi sipi nimbini
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ Mi iyya kima ti dimin biyieki biyeyim om kopbumbuwiyin siir kigi, siya wi maeyauwa haiyaeiyya wi saiir nokwowni. Mi inkamin ta yaiya saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin mwain. Mi ta iyya iikamim nu Judia hir nwowim, sima wi mhua hiriir nidamami. ¹⁵ Mi inkamkin piu aeyin hi hir nidwo siiswaki, siya wi siir omaka hiri swoki iwit iyyam tani, siir digworaekwo imiir hainakiyim. Niingaka. ¹⁶ Iyya inkamin siya siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki haiyug am tani, siir yuis aiir hainakiyim. Niingaka. ¹⁷ Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi nhirim yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani. ¹⁸ Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iyya nao komiigi kinyai saiir

kipi nimbini. ¹⁹ Mi ta iya wi hik prasae hai rani. Mi iya Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwowin mi ta hiriinan hika bi nimbiamka, tariinanin tasa niki oyokiyokwiya. Mi mhoiyya iriipi hiriinan, ta hik hinina wi nimbiam tani. Niingaka. ²⁰ Mi Adi Komii siya ta ii aiirin haruwa nikwoninkikripna karamae nrowi mi iikam whiekakim sima wi hinda priiyop itkaigii. Mi siya iikamim siya nimbingiyim simiirsi naingwoyimiyo kin mi siya ta iya haruwa asi nikwoninkikripnakika.

²¹ Mi ta iya inkam nwirin kimiir boinkin, kigi! Kraisin tisi tapi nwowin. Mi nwirin yio wa mi kwaboini, kigi! Krai siya isi hapi nwowin. Mi kima wi kaimwo kipi nwo ta yai aiirin. ²² Mi mhoiyya kam nhirim wi ha niksisaei, kara Kraiskin mi kara profet inkam nwirin, wi simiir hiriinan nwonanii. Mi sima dimin komii komiiyim mi maipai maipaiyim wa mi kininanki uwi iikamim Adi Komii siya nimbingiyim simiir niksisaeyam. ²³ Mi kima sibgu mintarao, ti digworaekwowim tapa kara boinmimauu digiyim kimiir, mhoiyya wi simar swoki imbiyami. Iriig.

Mi mhoiyya yaowae adin ninomor kouanin wi sipi niti
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ Mi iya ta hik komiyya saeya digi mi taka iya bieyin wi hindara kakauu iuguskii. Mi bwana wi mi who rani. Niingaka. ²⁵ Mi nauunim wi ninomor hiranka nikiki nainii. Mi digworaekwo kirie kirieyim ninomor kouanin wa kiisiskii. ²⁶ Mi wi sima kigwini Yaowae Adin ninomor kouanin wau mirsima saika ninkin iti. Mi siir kirie komiyya mi siir dimin miyikin paenan niyaeiyin wi warar ninkin iti. ²⁷ Mi ta iya siya wi siir paekwosimim simiir nikropki. Mi siya wi iikam whiekakim nuanim siya nimbinkiyim hinda tinda nwowim, wi simiir nikiuna digi, maeyau kwiruwa nangiriyuniyim. Iriig.

Whrou siya ii hidni siyiun siir nikrigin
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ Kima whrou siirar dinokninkin, iya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowin wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwiya. ²⁹ Mi hiriinankin uwi mhoiyya wi kimar kigi ti diminin ini yimbiamin. Mi kima wi nwoki inokninkinkiyim, iya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya tiriir nitana kingiin bidi ywowa. ³⁰ Kara kimiirin yaimwowa boini, ti iikamim nwowim sima wi niki ao rani mi ti digworaekwo hoimgakim wa nimbiam. ³¹ Mi nu ninomorwo yo wa digii mi kariir yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Iriig.

Inkam nwirkin ninokninkin tani ta iya siya niti
(Mt 24:36-44)

³² Inkam nwirkin ninokninkin tani ta ii aiirin nugak, nabie mi naiowaka. Niingaka. Mi paekwosimim ninomor kouanin yim hiriinan ta iya sair mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siir yinisimin iriipi hiriinan ta ii aiirin wara mi inokninkin tani. Niingaka. Adin sasar ninokninkin iski ta ii aiirin. ³³ Kima mintarao mi kima wi nhwo kipi whwonkai kima ninokninkin tani, tikinin wi paka hinin iya sae nimbini. ³⁴ Siya inkam nwirin siir hiningin siir omaka sair haiburgikin mi ina yapnamin maeyau gwira. Mi kamim whisarii mi priimiriyim siir mai imiir, siya miyim simiirin yapa yapa yonkwo digig. Mi siya inkamim ano iir kigriraowiyin siir boingig, kira sibgu kigrirao nhwo kipi whwonkai. Jis

siir boiniyio yaiya dig ywokiya. ³⁵ Jisis siir yaiya tasa niki ama. Mi kima wi asi kigriraowi kima ninokninkin tani, iya omakan inkamin siya niti. Siya wi paka hiniin iya sae namisi iti, siya niibopwo namisi iti, iyie? Wi iuumaka namisi iti, iyie? Wi nugak namisi ityakwoki kima ninokninkin tani. ³⁶ Mi kima sibgu kigrirao, siya kimiirin wi hindara nhingaknisi. Siya wa kignisi, ina niki whwonkaiyim. ³⁷ Ta yaiya kara kimiir boinmauugiya, kara iikam hoimgakim simiir warar boinkika, kima mintarao! Iriig.

14

Prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima Jisis siir nisomaowam boinkim
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi ta ii komiyya Pasova dimin whirkin kimbu karam nwowiya, bretin waisikaiyin yis karamaeyin siir nikwo aeiya iya mi ta nae komiyya uga nikwo aebwakainami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima boin, krima Jisis siirin wi panina nonkworimdinu hainprakaii? ² Mi sima boin, krima wi ta ii komiyya Pasova wi saiir kipi nisikina nim wi ti iikamim siir whin nwowim wi sima pi whininiisi siirsiyin. Iriig.

Wiga saeya wain Jisis siir mwo iir naokinkika
(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

³ Jisis siya om Betani hir nwokin Saimon siir omaka aiir. Ti inkamin paowaigi piskinkopouin. Mi iya Jisis siya ha niki idwo aeyin mi wig ira ina yapninopkainaniya siirim. Mi ti wa mobin umir prasae bi saingin. Mi saeya kwaigwowa ina kinis haigiya ti wa mobin siir kibokouwa. Mi ti wa mobin piuii miyikakin ini Jisis siir mwo iirarar yaokin swokiyin. ⁴ Mi iikam nhirin ta omaka saiir nwowim, simiir kwoinin miyik biri naingwokikim ini io kwoin yaingwokiyim. Mi sima, sima simar yombin amboin, saeya ti wa kibiyin siirin whisarii dimusi priidiraerarkikin, ha? ⁵ Mi tiki wa krimiir tirankin sainakikiswo mi siya pi umir prasae di saini. Mi siya umir paeyarim kamairim pi iuur iriyyar K300.00 nanar pi sainin. Mi siir umirim pi iki iikamim digworaekwo umir minam whaowaeiyim simiir pi hauuin. Mi sima io ta wig aiir ywoki. ⁶ Mi Jisis siya boinki, kima ta wiga saiirin hindara kig ninkinki. Mi kima saiirin yai whisarii dimusi boini? Saeya kariirin siyu wadieki wadieyin siirar tirkika. ⁷ Mi iikam paeprikabim inokininokin sima wi kimakar nwokripkaii ti nu iirar. Mi kima digworaekwo simiir hauuwi, wi hiriyar ti hauu. Mi ankara kimaka wi ii priei nwo rani. Nningaka. ⁸ Diminin wig aeya tiram naingwowi, saeya wa tiri. Saeya ti wa wadieyin kariir piu naokinkiyin, ie haingikaiyam naokin haiginugikin. ⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini mi ti num hinda tinda nwowim wi yai win kibiya saiirar mi boinmauui. Mi ti omom omomin wi ti diminin siirar mi haigiririr boiniyokiyokii, ta wiga saeya tirkiyin. Mi sima wi siirimar naingwokwowi. Iriig.

Judas siya ini apwougig wira inkam komiyyim simiir
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Mi Judas Iskariot siya kam iuur nwiso simiir nwirkin. Mi siya prismi yaowae adim simiirim yam, wir simiir nini apwougigim. ¹¹ Sima ta yaiya saiir wakaewinim, sima ini maigimaiga yowowim. Mi sima ina yimbingiyim umir siir hauuwam. Mi ta ii aiirarin Judas siya ina yap

hansir bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. ¹² Mi biiki biiyan iya bret waisikaiyin yis karamaeyin siir naeiya ina yimbiniya. Mi sima sibsib yinisim sair yisomsom aokao ta nae komiia Pasova saairin, sair naekwokamak. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii, krima nae pi papi nini diriraerariuwi, ta nae komiia sair naeyim, kira naeyamin, ha? Mi sima Jisis siirin hinina srigim. ¹³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim nwise yikropki. Mi siya sowiir boinki, kowa om komii iirar dapnopkainam. Mi inkam nwirin op two komiia opkaka sair hainani mi siya kowirin pi om komii hir napyiskaigin mi kowa wi siir mhoyia dam. ¹⁴ Mi siya omaka ir napnopkainamkin mi kowa saikar dinkin apnopkainam. Mi kowa ta omaka sair adin siirin pi hinina tini boiniu: Dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkamin siya hinina boinkikin, kariir maeyau ini papi nwowa ta nae komiia Pasova kamim kariir kigna miriyyim simaka naeyana, ha? ¹⁵ Mi kowirin wi siya nisiimauwi, maeyau kwira omaka anauwa kouana sair nwowa. Mi ta maeyau hi ipii sairara. Mi kowa krimiir naeyim wi ta maeyau aair tini diriraerar kwokin, krima naeyam. Siya sowiirin hinina boinkikin. ¹⁶ Mi inkam nwise siir kigna miriyo ina yamwo. Mi sowa om komii hiriir yimbiam. Mi digworaekwowim Jisis siya boinkiyim sowa ini simiirar ini kiguuwim. Mi sowa nae komiia ina diriraerar kwokino ta Pasova nae komii airam.

¹⁷ Mi naiowaka Jisis siya siir kigna miriyyim kam iuur nwise sima yitrib. ¹⁸ Mi iya sima hiiya nae haigin aeiya sair hirar nidwoyokai aeyim mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini, inkam nwirin krimaka tir nidwokai aeyin kariirin wi wir siya napwouwi. ¹⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hikakar ywokiyim. Mi sima, sima sima yinsrii ansrii siirin mi tari kara, aniya? ²⁰ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kima ti kam iuur nwise kimiir nwirkin niuwi ini tirar nwowin. Mi ti inkamin iin kanakar ninkin inopkai haiiyin ta twowa nae haigiya mi wi syar napwouwi wira kariirin. ²¹ Hiipa! Ti inkam yaowae adin ninomor kouankin nitin siya wi sipi naowi. Siya karaigin. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hinina boinkika mi wi mintarao ti inkamin wir kariir napwouwin sau omomin siir, siirin wi hik prasaeki nimbiam tani. Mi ti inkamin siir yopiiya siir naokaina karamae nwokiswo, ini wadieki wadieya mi owin. Dimusi rani, ti inkamin siya wi hik prasa hai rani. Iriig.

*Jisis siya komunion kamim siir kigna miriyyim simiir hauu aekin
(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)*

²² Mi sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin nhira hai mi siya Adi Komii siir boin wadieki. Mi siya ina yinibimbir hauugiyin kamim siir kigna miriyyim simiir. Mi siya boin, kima hai, tikinin yio kariir kipka. ²³ Mi siya mob wainin ira mi hai. Mi siya ina mi boin wadiekiyin Adi Komii siirin. Mi siya ina hauugiyin simiir, sima kwiyaeyam. ²⁴ Mi siya simiir boinki, takina ya kariir nhieka Adi Komii siya nimbingig aeya. Mi kariir nhieya wa naokinainami ikam whiekakim simiir whindiriraerar haiginuwam. ²⁵ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, ti op wainin kara wi idip idip swoki kwiyae rani. Niingaka. Mi hiriirar namiyokiyokii mi wi iya kara wainin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hirar nini kwiyaeiyu iski. Jisis siya hinina boinkikin. ²⁶ Mi sima mwai kwira wao. Mi sima mhau Oliv hiriir yam. Iriig.

*Jisis siya Pita siir boinki siya wi digiumii siir haimriyugigi
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)*

²⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, kima wa nidamgrirgigi wi kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa hinina boinka, inkamin sibsib kigriraowiyin Adi Komii siya nisomaokii mi siir sibsibim wa nidam ninoopkii. ²⁸ Mi kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi biyyin wi karar namkwokini nu Galiliya hiriirin. Mi wim kima wi kariir mhoyiya niti. ²⁹ Pita siya ina yowarkii boinkiyin siir yai aiiirin, yim sima kiriirin wa nidamgrirmuigigi mi ankara ningaka. Kiriirin wi kinisu rani. Ningaki, ningakinga. ³⁰ Mi Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwowa boini mi ta niyaka iuumin kwisaka wi niki ik rani mi kira kariir inigin wi hiriyyar misisaei kripkaii. Mi kwoimaka wi kira wakaeki iuumin ini nikiyakwokin. ³¹ Mi Pita siya ini igao yaiyar boinkiyin, kara kiriirin wi swoki imprio rani. Ningaki! Ningaka! Mi kara kinakar ninkin aowama mini mi kara kariir inigin wi mi imprio rani. Mi kam nhirim siir kigna miriyyim yim iriipi hiriinan yai aiiirar mi boinki. Iriig.

*Jisis siya maeyau miyika Getsemani nhwo saiir kwis boinikin Adi Komii
siirim*
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Mi sima maeyau kwira saiir yimbiam Getsemani. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boingig, kima tapaiir didwoki, kara nhwo nikini kwis boiniuwi. ³³ Mi siya Pita Jems mi Jon simiirarar yikiunam, saika namam. Mi siya ini hikakar ywokiyin. Mi siir kiuin kugak bi nwokikin. ³⁴ Mi siya simiir boinki, kima whaowae nwowi kariir kwoin siyarin ini wara yiyiuamwankiyin. Mi kariir piua ini warar yinkisimsibnakiya. Kima tirar dwoki mi kima sipgu mintarao. ³⁵ Mi siya ha kwapnamin mi ini hindara yakai whinamin nu hirar. Mi siya ina kwisboinkiyin Adi Komii siirim. Adi Komii, kira digar mi owi mi ta hika wi kariir mi imbini rani. ³⁶ Mi siya boinki, adiyoi! Iya kira digworaekwo hoimgakim simiir tiramar naingwowi, kira wi digar mi owi. Mi ankara hinina naingwowi, ta kariir hika kira saiir hainaowid. Mi kira kariir kwoin iirara kipi nwo, kiriir kwoin iirar timi o.

³⁷ Mi siya ha swoki itin mi ina kigniyin, sima nhwo ara grinkin whini. Mi siya Pita siir ini boini, Saimon! Kira nhwo whini, aniya? Mi kira pi haimisima nidwo kao rani, aniya? ³⁸ Kima didwo kao mi kima nhwo min timi sriboin. Mi dimin whirkin kimiiram kinankiuwi, wim wi nikiisi. Kwoinin ina naingwowin dimin taemin tiramin mi piu saeya kinii rani.

³⁹ Mi siya ina swoki amin nhwo ina swokini kwisboiniu. Mi siya yaiyim biya siya nikini sriboiniu, simiirar swokini sriboiniu. ⁴⁰ Mi siya ina swoki itin kamim siir kigna miriyyim simiiram. Mi yim sima nhwoki niridnanaekim mi sima nhwo asi grinkinwhankim. Mi sima siirin ini yai kaonis boinam whaowaeyim.

⁴¹ Mi siya kwoimaka ha swoki itin simiiram mi siya ina ini boiniyin simiirin, kima ina niki grinkinwhankripkaiyim, aniya? Ini dig ywoki, kima ti kigi, iya ti inkam yaowae adin ninomor kou hirankin nitin siir nonkwonakiyana kam bibiyeyim sima, bidi yimbiniya. ⁴² Kima dinsiin, krima pi nami. Ti kigwin, inkamin wir kariir napwougigin isi nitin. Iriig.

*Sima Jisis siir nini onkworimdinu hainakikin
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)*

⁴³ Jisis siir yaiya biri niki digika mi Judasin kam iuur nwiso simiir nwirin siya ina yitin. Mi kam isid komiyyin saika yinkin it. Mi sima kamkuu minim mi dan minim simiir warar yinkin hainani. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi kam adi yaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim simiirin sima nikropkikim siir nonkworimdinu hainakiyam. ⁴⁴ Mi inkamin wir Jisis siir napwouwin mi siya hinina boinirargig kima pa kigin, inkamin pi kara nini aepirimdiniuwi mi ti inkamin siyairgin. Mi kima pi siir donkworimdinu hainam.

⁴⁵ Mi Judas siya ha namin mi siya ini Jisis siirimar youap hiriru namin. Mi siya ina ini boiniuwun, dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkam. Mi siya ina yaka aepirimdiniuun siirin. ⁴⁶ Mi sima Jisis siirin ina yonkworimdinu kihainamim. ⁴⁷ Mi Jisis siirar inkam nwirin siir kingiinar nokwoin siir kamkuun ha kwakiwokhaiyin mi ini ti prismi yaowae adin siir mi whisarii prii miriyan inkamin siir win aiir yaka haingrip itkigiyyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ti kariirim nitim mi kima ti kamkuu minim mi dan minim simiirin wara dimusi hainanikim, kariir nonkworimdinuwamin, ha? Kima ha naingwokim kara kimiir haiyan inkamkin, aniya? ⁴⁹ Ii kasa rani, kara kimiir nowomwarkaiyuwin Adi Komii siir omaka saiir hir. Mi kima kariir bi nonkworimdinugim. Mi Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwower ywowa. ⁵⁰ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ha haiburgigim siirin mi yim sima ina yidamkiyim. Iriig.

⁵¹ Mi whran nwirin Jisis siir mhoyiya namin siya yuis arar kainamkin. Mi sima siir nonkworimdinu haiyam tirkim. ⁵² Mi ta siir yuisa ini sima yinikiwhro hainaowida. Mi siya ini parurar iwit amin. Iriig.

Jisis siya inkam komiyyim yai hidiyim simiir whwonkam ida ini okwo iu (Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵³ Mi sima Jisis siirin prismi biiki biyan yaowae adin siir omaka hiriir yikunam. Mi prismi yaowae adim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi sima ina yitim ta omaka aiirara namwonyam. ⁵⁴ Mi Pita siya Jisis siir mhoyiya yan. Mi siya kingiin bi nwokin, ini aru hirar ywokiyyin. Mi siya ina yapninopkainamin hira saiir ano iir, prismi biigi biyan yaowae adin siir omaka maeyau hiriir. Mi siya kamim waikaowiyim pae simaka ini idwo oniyu. ⁵⁵ Mi prismi yaowae adim mi inkam komiyyim yai hidiyim mi sima kam nhirim simiir yikuna sima boinmauwim siyu biyieyim Jisis siya tirim simiir. Mi sima siirin wi hiriinansi nwoki isomsomim. Mi sima ha kigim siirin mi siya dimin biyie whir bi tirkin. Nningaka. ⁵⁶ Mi ti kamim sima yaimwoni bi boinkim, sima hindara priiboinkim. Mi simiir yayim iripa bi nwokim ini yapa yapa ywowim. ⁵⁷ Mi kam nhirim siirin pi whisariya priininsiin okwo boinki. Mi sima hinina boinkim. ⁵⁸ Nim krma ha wakaekim siya hinina boinkin, ta Adi Komii siir omaka inkamkar nonkwo miriisa saiirin wi kara nipirigigi. Mi ti kwoimim dig nwoki mi kara saiirin wa swoki haininansiin mirii nami. Saiirin wi inkamki nonkwo mirii rani. Nningaka. ⁵⁹ Mi ta yaiya ti kamim sima boina, yim sima iripa hiriinan yaimwoni bi mi boinkim. Simiir yayim iripa bi namasugim, ini yapa yapa ywowim.

⁶⁰ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya simiir whwonkam ida yinsiin okwoki. Mi siya ina sriyyin Jisis siirin mi kira ti yayim sima priiboin priiboinim simiir yai yamdi nowarkii boin tani, aniya? ⁶¹ Mi Jisis siya

yaimin yaiminkan, ini hindara yokwo tanin. Siya yaimirsim bi nowarki boinkan. Mi ti prismi biiki biyan yaowae adin siya ina swoki sriiyin mi kira ti inkamin Adi Komii siya nimbangiyan mi siya aniya, iyie? Mi kira ti yinisimin Adi Komiiyin dimin whirki kumbu karam nwowin siir ieya, aniya? ⁶² Mi Jisis siya ina boinin, ihi, karargin. Mi kima wi kariirar kigi ti Inkam Yaowae Adin ninomor kouankin nitin, ini Adi Komiiyin kiriekakin siir ina iniga sair nidwown. Mi kara niti, kara wi waumirsisim whisininim ninomor kou hiranim, simakar ninkan onaiinii. Mi kima wi kariirar kigwini. ⁶³ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya yinakiwomwitki siir yuis bripriya siya niya sairin. Siya whisarii bi ninikiwomwitka, siya iokakin. Mi siya ina boinkiyin, krma pi inkam nhiram kipi swoki ikuna yai whinboinamin. Nningaka. ⁶⁴ Kima bidi wakaekiyim yai bibiyeyim siya boinkiyim Adi Komii siir mi kima ini panina yangwokiyim? Mi sima hoimgakarim ini yai kwiruwar kirtkin boinkiyim, siya siyu biyie bidi tirin, siya wa dao.

⁶⁵ Mi kam nhirim yaeyop siir yaswaiyugi mi sima siir yaimwo whwonkamim yuisni kogrupugi mi siirin ina toim. Mi sima boin, kira profet yai ti boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Mi kamim waikaowiyim sima yikunam siirin. Mi sima siirin hanngi yipimpar. Iriig.

Pita siya misisaekin Jisis siirin

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mi iya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hirar niki okin mi wig ira prismi biigi biyan yaowae adin siir mi miriyya saeya ina yita. ⁶⁷ Mi iya saeya Pita siir kiga siya pae hir nidwo oniyin mi saeya siir whwonkam iirar ini kigsib boiniu. Ni kira iriipi hiriinan Jisisin om Nasaretanin saika mi okin. ⁶⁸ Mi Pita siya ini hindara misisaekiyin. Nningaka. Kara ninokninkan tani siirin, kara ta yaiya kira boina sairim warar whaowaei. Mi siya ina youapnaniyamin hira sair ano kingiin hirir. Mi iuumin ina yikiyakwokin. ⁶⁹ Mi ta wiga mi miriyya saeya Pita siir swoki kiga mi saeya kam nhirim sair kingiin hir nwowim simiir boinki, tiki inkamin Jisis siir kigna mirii inkam nwir ieyairgin. ⁷⁰ Mi Pita siya ina swoki misisaekiyin. Nningaka. Mi mhoiyya kam nhirim saikar nokwowim sima swoki boinhuriyugi siirin, kaimwoki kaimwowaiga kira kipi niksisee ni kira iriipi hiriinan Jisis siir mi kigna miriyyan inkam nwirkin, nu Galili hiran inkamkin. Sima hinina boinkikim. ⁷¹ Mi Pita siya ina yikopaisisirkiyin, kaimwoki kaimwo kanga! Kara ti inkamin kima boinin siir bi ninokninkinkan. ⁷² Mi biri kimiminkikin, iuumin kwisaka ina yikiyin. Mi Pita siya ina swoki aingwowoknakiyin yaiya biyya Jisis siya boina siir. Jisis siya hinina boinkan, iuumin kwisaka niki ik karam nwowi mi kira kariir inigin wi kwoima misisaei. Mi Pita siya nou prasae bi kinkan. Iriig.

15

Sima Jisis siirin Pailat siirim yikunam

(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

¹ Mi prismi yaowae adim sima nugak imumar yamyakwok adiyaowayem siyu komii kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi inkam komiiyim yai hidi ikim simiiram, sima yai iripa hangiriyu boina. Mi sima Jisis siirin weyin sopni yimboru kinam Pailat siirimin. ² Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir

nu iir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, wa yaiya kira boina ini mi owa. ³ Mi Pailat siya yaowae adim simiir wakaeyin sima yai whiekakim siirara boin hiuriyugi. ⁴ Mi Pailat siya Jisis siirin ina swoki sriigiyan, kira yai wakae boin tani, aniya? Wakae! Sima yai whiekakim ini kiriirarar boin hiuriyuum. ⁵ Mi Jisis siya yai kwir biri swoki wakae boin srankin. Niingaka. Mi Pailat siya asi kintuergikin. Iriig.

Pailat siya boinkin Jisis siirin pae hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinu inankiyim

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:16)

⁶ Biewi biewiyim ii komiyya Pasova wou nikwo aeiya mi Pailat siir siyiuin hiriyar tirikin, siya maeyauwa mai biyie mriiyya kamim hugripkiikikaiyim simiirin pi nwira nokmwain apniki. Iikamim simiir kwoinkin naingwowin inkamin siir. Mi Pailat siya simiirimin pi sirar nikropki. ⁷ Mi ta iyya inkam nwirin Barabas nikuwiyin, omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kamim wra nwowiyim inkam komii komiyyim omom omom kigriraowiyim io simaka nwowim mi simiir nhir imiir nisomsom aokaowim siya simakar nwokaigin. ⁸ Mi iikamim ha naninkiniuniyim mi sima Pailat siir boinki, tiki siyiuin, biyya kira tirin biewi nhirim digiyim mi kira pa nikrop apniki ta maeyauwa mai biyie mriiyya hiuyokiyokaiya saiir nwowin simiir inkam nwirni. Mi tariinanin kira siira ti swoki tir. ⁹ Mi Pailat siya simiir yai yaka yowarkii boinki, kima minam naingwowi kara Juda simiir inkam komiyyin nu kigriraowiyin siir nuguskiyim, aniya? ¹⁰ Mi Pailat siya hinin asi boinkikin. Dimusi rani, siya bidi yinokninkinin prismi yaowae adim simiir kwoinim. Sima Jisis saika whwokwoka nwo rani, simiir kwoinin i ieyar kwaewaowi bi sima nwowim. Mi sima siirin asi nikuunanikim siirin. ¹¹ Mi iikamim simiir kwoinim prismi yaowae adim sima ini boinurwokaiyu. Mi sima pi hinin nwoki boinkiyim Pailat siya Barabas siir dikrop apniki. ¹² Mi Pailat siya simiirin ina swoki boinkiyin mi kara pi panina tiri ti inkamin kima boiniyin Judami iikam simiir inkam komiyyin nu kigriraowiyin, ha? ¹³ Mi sima siir yai yamdi ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi! ¹⁴ Mi Pailat siya simiir sriigi, dimusika, ha? Siya dimu dimin tirbukin, ha? Mi sima ina kauwok boinamnankiyim, siirin ti paeyin hiiniya nirioninkinin saikar dinkin irinugi! ¹⁵ Mi Pailat siya iikam isidin simiirim hiirgin mi siya Barabas siir asi kigninkin apnikikin. Mi siya Jisis siirin kamim yai niniyim simiirim iyopmauugi, sima nipimparim siirin. Mi mhoiyya sima siirin ina yikropkiyin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim. Iriig.

Mi kamim yai niniyim sima Jisis siir nigbumbugim

(Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)

¹⁶ Mi kamim irim haiiyim sima Jisis siirin inkam komiyyin omom omom kigriraowiyin siir omaka maeyauwa hiriir yinkikwona apnam. Mi sima kam nhirim yai niniyim simiirim yikuuna, sima ta maeyau kwiruwa saiirarar naninkiniuniyim ¹⁷ mi sima Jisis siirin yuis paridnana kwira yitomwanu haiginu. Mi sima urid nimridgakin whira hopwhro mi sima siir mwo iir kaigrisugi. ¹⁸ Mi sima siir yigbumbu, akamie! Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin! ¹⁹ Mi sima siir mwowin paekopin hougwokwo apiyin siir yikrimkrae. Mi sima siirin yaeyop

haini mi yaswaiyiu mi sima ogmwo ha huiim mi ina kaiyirou kisisanaim siir inig iir hainanam. ²⁰ Mi sima siir mungigin digiyim mi ta yuis pariidnan bripriya ina swoki isaiya. Mi sima siirin ini siir yuis ailar swoki ii haiginiugiyim. Mi sima Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugiyam. Iriig.

Mi sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

²¹ Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgim mi siya ina yapamin siyiu maeyau nunga ailar. Mi sima siyiu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin siya haiyam. ²² Mi sima Jisis siirin maeyau kwira sair hiriir yikunam ta maeyauwa sair iniga Golgota. Mi ta maeyauwa sair inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga. ²³ Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauuwam minkin mi siya biri kwiyaekin. ²⁴ Mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hinin diminin pi nginga haii. ²⁵ Iiya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin sairar yinkin irinugiyakwok. ²⁶ Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina sair winki yokwoni. Sima hinina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir kingiinin inkam nwiso hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Mi nwirin iniga mi nwirin yaioyaeya. ²⁸ [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii sair yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. Mi ta yaiya hinnga, sima siirin kamim hii tauaeiyim simaka yinkin huwiyopmasugi.]

²⁹ Mi iikamim haimeii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintirim. Mi sima siir boinki, biya kira hinina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara niipirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki hainansiin okwoki. ³⁰ Mi kira kinakina tamii diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nirioninkinin siir waraurankin! ³¹ Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninoknankini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu. Mi sima, simasimar yomboin amboin, siya inkam nhirim simiirin bidiyar whindiriraerar haiginiuin. Mi siya, siya siyar diriraerar namim panopi, ha? ³² Mi ti inkamim siya nimbinkiyin siya Israel simiir inkam komiigin, simiir nu kigriraowikin. Mi siya paeyin hiiniya nirio ninkinin siir hirankin krimar kigwokwoiunngi. Mi krma wa nwoki aingwo tibmiikiyim kiriiramin. Mi inkam nwiso Jisis saikar ninkin irimdinugiyu paeyin hiiniya nirioninkininsi yo sowa iriipi hiriinan siirin warar mi inkin igbumbu. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin
(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

³³ Mi iiya nabe bopwo nwowa mi iiya ina kakauugiya. Mi hinda tinda ini niyar ywokiyim. Mi iiya bie nad nwowamtibin, iiya ii kwoim nwowiya sair yadig iurib. ³⁴ Mi ii kwoim namwoiwiya mi Jisis siya ina kauwok boinkiribin, Eloee, Eloee, lema sabaktani? Ta yaiya sair yaimwokiyaimwowa hinnga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kira

kariirin digi umii dimusi haimriiyugigin, ha? ³⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nokwowim sima siir yai wakaeyim mi sima ina boinim, wakae! Siya Ilaija krimiir wanwiyaeyin siirim nikiuwi. ³⁶ Mi inkam nwirin ina iwitnamin hamgan hainakiyim. Mi ta op kaurira siir idwo yaokinki. Mi kimidiniya paekop inakar yinkin udgi mi Jisis siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyim. Mi ti inkamin siya boin, ha tiki o. Krima niki kigriraowi siirin pi Ilaija siya nasi whindiriraerar iuungi paeyin hiniya nironinkinin siir hirankin. ³⁷ Mi Jisis siya ha kauwanki boinkiribin mi siya ina iyie hikainamtibin.

³⁸ Iya Jisis siya naowa ta yuis komiia Adi Komii siir omaka sair nitiyisiuwa saeya ini bopwoniyar yinwitamnainiya. Mi ina yugusnainama nua hiriir. Mi ta yuis prieiya ini kwisa ywokiya. ³⁹ Mi kamim yai niniyim simiir bi nwowi inkamin siya Jisis siir whwonkam ida nokwokin mi siya kigiyin siya hiriinan niyae hikainamtibin mi ini siya siyar boinkiyin, kaimwoki kaimwokinga! Tiriiginin Adi Komii siirar yinisimkin. ⁴⁰ Mi wig nhirim hirar mi inkin okim mi sima arurig hirar nokwo kaokikim. Mi nhirim simaka hir ninkin okwo kaokim. Ira Maria om Makdalanka mi ira Maria Jems sapisapin mi Josis sowiir apu aeya. Mi ira Solomonika. ⁴¹ Biya Jisis siya nu Galili hir nwowin mi ta iya ti wigim siir mhoyia namkim. Mi sima siir nae diriraerarim mi wig isid komii whirin yim sima iripi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. Iriig.

*Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)*

⁴² Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yio siya iripi hiriinan iya Adi Komii siya iikam simiir kigriraowana iya sairimar mi owini. ⁴³ Mi Juda simiir i komiia waka nwokwowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninpokainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Niigaka. Siya Jisis siir piuis biyieya sair hainakiyim sriiyugin. ⁴⁴ Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya sair wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yai niniyim simiir biyan inkamin siirim yikiuna mi siya siir srii, Jisis siya bidinanar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin. ⁴⁵ Mi iya siya yai nini kamim simiir bi nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya sairin hati hainam. ⁴⁶ Mi Josep siya yuis whisinana kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hunis hainakiya paeyin hiniya nironinkinin siir hirankin. Mi siya siirin yuis whisinana sair whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar noppikinkin. Mi siya siiya komiia kwira warnani ie iir warkin tinugigam. ⁴⁷ Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya sair haigigiya. Iriig.

16

*Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)*

¹ Mi Juda simiir i komiia dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopi aka mi Salomi saeya sima waim piui miyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir pi aiir naokinam sainamkim.

² Mi iigwira sima bieyin bidi maskwokiyakwokin mi saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowin inkam haigigigiyin siirim. ³ Mi simasimar yapboinaiyam, krimiirin pi nhinga whin mirii ta siiya komiia saiir waritinkiyim, ha? ⁴ Mi iiya sima siyanowin siir nini kigiuwim mi simar kigi siiya komiia hir nwo rani. Niingaka. Bidi inabaki itkinkiya iemiga. Taka siiya, siiya prasae rani. ⁵ Mi sima siyano iir napninopkainamin mi sima kigam whranisim nwirin simiir ina inig miya nidwokai. Siya yuis whisinin bripria kwira nii idwokai. Mi sima siir nini kigiuwim mi ini hindara ini anaauwuwim. ⁶ Mi siya simiir boinkaiwin, kima kipi kignanae kara bidi yinokninkinin, wim kima Jisisin om Nasaretanin siirim hansiri paeyin hiiniya nironinkinin sima ninkin inugiyin siirin. Mi siya tapaiir nwo rani, bidi yinsiin idwonamin! Mi ini omwaiyar swoki waiyan! Kima ta maeyauwa sima haigigiga saiir ti kwakig siya hir nwokaii. ⁷ Kima dam! Mi kima pi kamim siir mi kigna miriyyim pi simiir tini boiniu mi Pita siirin warar. Mi kima pi hinina tini boiniu, Jisis siya kimiir biya bidi yamkwokinin nu Galilia hiriir. Mi kima siirin wi hir nini kigiwi. Biya kima siya niki boina saiir hiriinan! ⁸ Mi ti wig oumim ina yidamniyam idowiya hiriir, ti siyano iirsi. Mi sima ina yidam iugusamim, kugak bi nwonamkim simiir kuim ini hindara yinirkinamim. Mi sima inkam nwiraka yai paninsi yimboboinsim. Niingaka. Sima pi nididnamkim. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam

(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

⁹ [Jisis siya Sande nugak inumar yinsiin idwonamyakwok. Mi siya biigi biyin Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam. Mi ta wiga, biya Jisis siya niniskiigiya yu biye iriirar nwisu sima nwokaiya saiir mi saeyairga.] ¹⁰ Maria saeya ini kigi ti siir nomiiyauim naingwoyimi yok ou prasae biri kinkim siirsiyin. Maria saeya biyin siir nomiiyauim biya saika nwokaiyuim simiir ini boinmauuu. ¹¹ Mi Maria saeya simiir boinki Jisisin ini omwaiyar swoki waiyan kara siir bidi kignaniyin. Mi sima ta yaiya saiir wakaeyim mi sima biri naingwo tibmiigim. Iriig.

Jisis siya siyu hirin inkam nwiso siir kigna miriyyo sowiir hiriir yimbiyam

(Lk 24:13-35)

¹² Mi ta saiir mhoiia inkam nwiso siir kigna miriyyo sowa om komii hir haiburgigo mi ha napamwo mi sowa siirin siyu hir yapiyskai. Mi Jisis siya sowiir hiriirin yaeya piu kwir yam. ¹³ Mi sowa ha swoki amwo mi kimidiniya kam nhirim simiir ini boinmauuu. Mi yim sima sowiir yai aairim bi swoki aingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwirim siir mi kigna miriyyim simiir hiriir yimbiyam

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁴ Mi kam iuur nwirim siir mi kigna miriyyim iya sima naeyar niki idwo aeyim mi Jisis siya ina yimbiyamim simiir hiriir. Mi siya simiir ini iku whisarii rani, sima bi naingwo tibmiigim. Mi kam nhirim sima pi nantamyiriyirkim kam nhirim sima naboiniyim Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. ¹⁵ Mi siya simiir boinki, kima iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir dam mi Yai Win Kibiya saiir dapboinmamauuam iikamim simiir. ¹⁶ Mi inkamin

naingwo tɔbmii mi siya ha baptais mi siirin wi Adi komii siyar kaopri-giokwowi. Mi yipiki inkamkin naingwo tɔbmii karam nwowi, yim wi siya giritkaigi. ¹⁷ Mi iikam whiekakim naingwo tɔbmiiyim simiirin kirie wi Adi Komii siya hauuwi dimin komii komiiyim simiir diriraeraram. Mi sima wi kariir inig iirar ninimniskiiyami uridyɔu bibiyeyim simiirin. Mi sima wi yaeya yaigin kwira boini. ¹⁸ Mi simiir inam mipugin biyɔu dapiyin siir nonkwowi mi op biyeyea kwiyae aokaowiya saiir kwiyae mi ti hiriinan diminim wi simiirsi nao rani, sima. Mi simiir inam makak inkamim simiir mi hainii mi sima wi wadieyar mi oki. Iriig.

*Adi Komii siya Jisis siirin ninomor koua hiriir yikiunam
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)*

¹⁹ Mi mhoiia krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya siir yayim simiirin dig nwogigim mi Adi Komii krimiir Wanin siya ina yikiunamin siirin ninomor koua hiriir. Mi tariinanin siya ini siir ina inigmiiya ini idwoɔuin. ²⁰ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima ina yamim hinda tinda. Biyan Inkam Komiiyin siya ini simakar yinkan miriiyamim. Mi siya simiir yai imiirin warar mi whinkansiis haiginuwam dimin komii komiiyim sima tir imiirin. Mi ti diminin iikamim simiir nsiimauugin. Mi ta simiir yayi kaimwokikaimwowaiga, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiga. Iriig.

LUK

Luk siya winkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saikar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niwiiyin siya winkikin Grik hiran iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hiran iikamim sima minam naingwowi, sima siyiu miyik siirar nwoki idwowim. Luk siya ti niwiiyin Jisis siir boinkin, siya inkam wadiekwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyimiyokin mi simiir dimin biyeyim ini siyar mi inakiyim. Iriig.

¹ Biya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar winkinankiugiugikim inkam komii Tiofilas siiramin, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. ² Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nhirkim, sima mi boinmimauuim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niwiiyim. Yim tariinanin ini krimar nonkwowim. ³ Kara Lukgin, niwii whiekakim biyanim mi tariinanin ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niwiiyim bigi biyanim mi tariinanin ikim, simiirin kara kiriiram bidi winkiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. ⁴ Mi kira wi hinina ninokninkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyiwa kiriir, saeya kaimwo kunga.

Adi Komii siir paekwosimin Sekaraia siir boinki Jonin wi sipi nimbini

⁵ Mi iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowin, nu Judia hiran pris inkamin nwira nwokin, siir inigin Sekaraiaakin. Siya Abaisani pris isidin siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidin siirga, sair inigin Ilisabetka. ⁶ Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki bi kimbugo ini wadeki wadeyar ywowo. Mi sowa Biyan Inkam Komiiyin siir siyupai siyupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yayim simiirin ha mi wakaeyoknaeikim. ⁷ Mi sowawaiyin yinie bi niyio miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa ningaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

⁸ Ya Sekaraia siir isidin siya mriiya iya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamin krimiir kaoprige okwowyin siir miya Adi Komii siir whwonkam ida mriigin. ⁹ Mi siirin sima yimbingi maeyauwa huyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biyan Inkam Komii siira dimin taemin min ninkin imiiaeyia siirin hiriir yokmwun apninopkaigi. ¹⁰ Mi ta ii airin iikam isid komiiyin sima idowiiya hiarar ywo. Mi yio siya dimin taemin imiirar niki inkin imiiaeyiin mi yim sima ini idowiiya hiarar kwisboinin. ¹¹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiamin siir hiriir. Mi ini hiiya dimin taemin haigin ninkin imiiaeyia ini sair kingiin hiarar yamikwonyin. ¹² Mi iya siya Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowin. ¹³ Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi Komii krimiir Wanin siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewinin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginu. ¹⁴ Mi kira wi maigimaigra taokitaoka siirin nwowi. Mi iikam whiekakim iripi hiriinan, wi maigimaigra taokitaoka siiramar mi owi. ¹⁵ Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie

nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iya siir naokainaei, Adi Komii siir naeyiwin wi siirar naninkinuiuwu. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi siya nikunami Biyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir naeyiwin mi siir kirieya biya Ilajani nwowa wi saiir hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biyan Inkam Komii siir biya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisiosop haigiwini Biyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hinina boinkin.

¹⁸ Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hinina yowarkii boin mi ta yaiya saeya kaimwoki niuwi mi kara wi panina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hinina boinkikin. ¹⁹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hinina yowarkii boin, kara Gabrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwovikin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauuniyam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauuniyam hainanikin. ²⁰ Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aiir naingwo tibmii rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyana wi saiirar nadigiwi mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hinina boinkin.

²¹ Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimi yok boinim, siya dimu dimin mankimimini, maeyaua huuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin? ²² Mi iya siya idowiiya ha napaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkiiyim mi tari siya yaeya dimin win bidi kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin. Mi siya simiirin ini inarar yani kinmimauuiwin mi siya ini waeyaimikrimar ywokripkaiyin.

²³ Mi siir maini iiyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hiriir. ²⁴ Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hinina boinka, ²⁵ mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaigiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria saiir boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

²⁶ Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gabriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. ²⁷ Mi kopaksim ira, saiir yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hai min bi nanaeka, sima saiirin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka saiir inigin Mariaka. ²⁸ Mi paekwosimin saiiram ha namim mi siya saiir ini boinu, Akam, Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. ²⁹ Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya panin, panin yaiga. ³⁰ Mi paekwosim siya saiir boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. ³¹ Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei mi kira siir inigin wi Jisis

nokdap haiginiu. ³² Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hiniina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwın okwo haiginiuwi. ³³ Mi siya iinokininokin wi Judami inkam komii nwowi. Miya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriyar nwoyokiyokiikaeyami. Nningaka.

³⁴ Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hiniina yowarkii boin, tiriiginin wi panina nimbiamy? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. ³⁵ Mi paekwosim siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun wi kiriir naninkiniuni mi siir kirieya kiriirin wi saeya kinsiis haiginiuwi. Mi mhoiyya kira wi ti yinisimin siir naokinaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. ³⁶ Wakae! Biya kiriir yopiya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriyyar whira ywo Biya sima ha boinkim saeya wi yinpiugak nwo rani. ³⁷ Dimin whirkin Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Nningaka.

³⁸ Mi Maria saeya siir yai aka hiniina yowarkii boin, wakae! Kara Biyan Inkam Komiiyin siir miyyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hiriyar mi tiri. Mi paekwosimin siya saiir haiburgigin mi siya ina yamin. friig.

Maria saeya Ilisabet saiir ini kigi

³⁹ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhinama, mhiu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hiriir. ⁴⁰ Mi saeya Sekaraia siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet saiir ini boiniu, akam. ⁴¹ Mi iya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina saiir wakaeya mi ti yinisimin ina kaknanaokaigiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini saiirar yaninkiniuiuwim. ⁴² Mi saeya ha kauiyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi warı yinisimin kiriir mhiinaw nwo kaiyin, yo ini sakisar mi owın. ⁴³ Kara panin wiga, ti Biyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? ⁴⁴ Wakae! Kariir wina, kiriir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhiinaw nwo kaiyin ina kaknanaokaigiyin mi siya ini maigimaigarg ywokiyin. ⁴⁵ Kira Adi Komii siiram naingwo tıbmii wiga kira maigimaigarga ha dwo. Mhoiyya kiriirin wi Biyan Inkam Komiiyin siya boina wi saiir hiriinan tiri. Ilisabet saeya hiniina boinka. friig.

Maria saiir mwaiga

⁴⁶ Maria saeya mwai waowa saeya hiniina boinka, Kariir mhiı kwoinim ini Biyan Inkam Komiiyin siiramar naingwo irkakim.

⁴⁷ Kara Adi Komii siiram maigimaigargaei, kariir nanmaiwarkainain inkamkin.

⁴⁸ Kara miyyan wig nningaka. Mi siya ini kariirsiyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiyya iriipi hiriinan, iikamim sima kariirin wi hiniina boini, kara wig bimbuiwi rani.

⁴⁹ Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kiriekakin, siya kariirin dimin komiigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.

- 50 Yaioyae yaioyae yim hirii hiriinan kinairgim. Sima pi inan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.
- 51 Adi Komii siir ina mii kirie kirieyim saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeyim, simiirin siya bidi nhinikriropkiyim hinda tinda.
- 52 Mi inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim, simiir miyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig karamaeyim, simiirin wi siya hainanpraprasa
- 53 Siya dimin miyik miyikim wi iikamim mhuigi naowim wi simiir hauuwi. Mi iikamim iki digworaekwoki naokinguguninkinim simiirin wi piu nunga nunga siya nhinikriropkii.
- 54 Mi siya ini naingwobumbuwa biya siya nimbina ini saiir swoki aingwovoknakiyin. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginugin.
- 55 Siya krimiir brougaeyin Ebrahim saika bidi yimbinin mi siya siir yineyim mhoyia niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hinina waoboboinka.
- 56 Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama saiir oma hirir. friig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

57 Ilisabet saeya naokainani iya yinisim iir, ina yimbiamama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iir yaokaina. 58 Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini mairgimairga wara mi inkin owim saikan.

59 Mi ii iriyyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iirar swoki okdap haiginuwim. 60 Mi siir apua saeya boin. Nningaka! Siir inigin Jon dokdap haiginu. 61 Mi sima saiir boin, krimiir brougae wanwiyae yim biya ti hiriinan inig iir bi nokdapkim. 62 Mi sima siir adin siiram kinmimauu srii, krma yinisim siir inigin wi panina dapi? 63 Mi mhoyia Sekaraia siya simiir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim. Mi siya hinina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim. 64 Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyin. 65 Mi simiir inkam inkamnanim simiir omaka kingiin nwowim sima nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhuiim nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokiigiya. 66 Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyim yok boinim. Ti yinisimin siya wi panin panina nwowi. Sima ina yinoknankinkiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini saika nwowa. friig.

Sekaraia siir mwaigim

67 Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paekwosimkin bidi yinkinukikaiyin. Mi siya diminin mhoyia nimbiamanim simiirin ina kauwok boinkiyim.

68 Krma Biyan Inkam Komiiyin, krimiir Adi Komiiyin siir inig iir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranim simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiiya ywokiyim. 69 Siya

ninansiin okwokikin nanmaiwarkainan inkam komiiyin, kramiir nanmaiwarkainam Devidni isidin siir inkam nwirin siir. Siir miyan inkam nwowam. ⁷⁰ Siya siir profet inkamin dimin whirki kimbu karame nwowin siirin bidi bidinyarin hinna boinkin. ⁷¹ Siya kramiirin, kramiir sau omomin simiir hiranki nanmaiwarkainaei. Mi siya kramiirin wi kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir in kirieya sair hirankar nispimspaki hainakii. ⁷² Siya nimbina kramiir brougae wanwiyayim simaka mi saeya. Mi siya ta naingwobumbuwa kramiir nsiimauuga. Ta nimbina kibiya siya haiyaprapraskiya, siya sair swoki aingwowoknakikin. ⁷³ Ta siir nimbina kibiya kramiir brougaeyin Ebrahim saikar nimbinkin. ⁷⁴ Mi siya kramiirin kramiir sauan omomin siir in hirankar nanmaiwarkainaei. Mi krima siir mi aiir mirii, krima wi nididgak nwo rani. ⁷⁵ Mi krima siir whwonkam idan wi dimin whirki kimbu rani, wi wadiyar haiyaprapras okwowi. Mi wi rirmiia dwo. Mi igwir igwirin krima wi hiriyar nwoyokiyokii. ⁷⁶ Mi kira ti kariir yinisim yinkamiyinin mhoiia sima kiririn wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biyan Inkamin siir biya namkwokini. Siir siyu iir kisisop diriraerarkwokinim. ⁷⁷ Mi siya yayim wi siir iikam imiir boinimauuim. Mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei. Mi simiirin dimin biyeyim igbid kamyau siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁷⁸ Whisarii rani, Adi Komii siir kwoinin kramiirsi naingwobumbugin mi hiinsima kramiirsi nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan kramiir whwoyakiyam. ⁷⁹ Mi siya wi iikamim nibwomambwo nwokaeyamim mi naokao kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginuwi. Mi kramiirin wi siyar nsiisiimauu api kwoin miyikin hiinsima nwowiyin siirin.

Sekaraia siya hinna boinkikin.

⁸⁰ Mi yinisimin ina mwriiyin mi siir kwoinin mi siir piu aka ini kirie warar yinkin okiyim. Mi siya maeyau siyin nu apa nanga sair hirar nwoninaeyin mi ini Isrel simiir iikamim simiir hiriyar yimbiyam. Iriig.

2

Maria saeya Jisis siir yaokainaki (Mt 1:18-25)

¹ Mi taka iya Sisa Ogastasin nu komii Rom hiran inkam komii nwokin. Mi siya siir biyan inkam komii komiiyim simiir boinki ti omisisimim siir hir nwowim siya kigiraowiyim simiir hiran iikamim simiir inig imiir nini winakiyam. ² Mi siyiuin inig haiyin iikamim omom omanim simiir mi ta ii aiir haibwakainakim. Mi taka iya Sairinias siya nu Siria hiran omom simiir biyan inkam komii nwokin. ³ Mi iikam whiekakim sima ini simiir yapayapa omamar swoki amim. Mi simiir inigim simiir om hirar ini winaki yokwoni.

⁴ Mi Josep siya om Nasaretin, nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yamin siir brougaeyin Devid siir om iiram, Betlehem nu Judia hir nwowin siirin. ⁵ Josep siya mi wiga siya boritmaiya Maria, sowa yam. Sowa yinam namkwo, inig nini dapmauwuwam. Mi taka iya Maria saeya yinpiugakar nwonamka. ⁶ Mi iya sowa om Betlehem

hírar nwowa mí yínisímín ina kaknanaokaiyín. ⁷ Mí taka íya sowiir yínisím yínaomiyínín ini saírar yaokainan. Mí saeya yínisím ííirín yúús mirmíya saíir hígríníu. Mí síirín bulmakaumi twowa nae haigiya saíir kíkaiyíu whwonkai. Mí símani bulmakauni omaka saíir whwonkaigím. Dimusi rani, omakam ínkamkí whwonkaiyím ínkam kína bídi dígiyím. íriig.

Adi Komii síir paekwosímím síma ini boinmauwíu kamím síbsib kígríraowiyím símíirín

⁸ Mí kam nhírím síbsib kígríraowiyím, náiyaka síma omín síir kíngiín hír waikaowígím, maeyauwa síbsib íma naeíya saíir. ⁹ Mí Bíyan Inkam Komii síir paekwosímím símíir híriir yímbyam. Mí Bíyan Inkam Komii síir paeya namnamiinan ha wokiinaíniyín mí ini símíirar yamítkíníuwín. Mí síma nídid prasae bí kínwínkím. ¹⁰ Mí paekwosímín ina boínín símíirín, wakae! Kíma kípi nídid. Kara yaywín kíbiya kímiir nauuni boinmauugigam nítkín. Mí ta yayíya íikam whiekakím símíir kwóiním wí maírgímaírga komii saeya nwowaígíníuwi. ¹¹ Mí taka íya brougae Devid síir om hírin wí íra yínisím yínkamiyínín nwíra yaokaina. Mí tí ínkamín kímiir nanmaíwarkainankín. Adí Komii síyar nimbinkikín síirín, Bíyan Inkam Komii Kraís nwowam. ¹² Mí kíma síirín híniina níni kígnínoknínkíníuwi mí síyáirgín. Mí kíma wí yínisím nwírin yúús mirmíni saeya hígríníuín wí síir níni kígiuwi. Mí síya ini bulmakaumi twowa nae haigiya, ini saíir whwonkaiyín. Adí Komii síir paekwosímín síya híniina boínkikín. ¹³ Mí bí kímiimínkikín nínomor kou híran paekwosím whiekakím ina yíuunaiíníyím mí síma ini tí paekwosímín saíkar yauni oniyím. Mí síma ini Adí Komii síir ínig ííir hainan prapraskiyím. Mí síma mhóíya híniina boínkí,

¹⁴ Adí Komii krímiir Wanín nínomor kou híranín síir ínig ííir hainankí. Dimusi rani, Adí Komii síya bíg nasmarwaiya bídi ywokiýín símíirín mí íikam whiekakím nuaniím síma írípa díngwomamáir aeikiyam.

¹⁵ Mí íya Adí Komii síir paekwosímím mí síma swokí ama nínomor kou híriir, símíir haíburgigím mí kamím síbsib kígríraowiyím síma síma yomboín amboínkí, humbae! Kríma om Betlehem híriir nami. Tí dímiínín hír nímbyamín síir níni kígnakí. Bíyan Inkam Komii síya boínkiyín krímiir. ¹⁶ Mí síma bíri kímiimínkím ina yamsauwím mí síma María, Josép mí yínisímín twowa bulmakaumi nae haigiya saíir kíkaiyíu whwonkaiyín, símíirni ini kígiu. ¹⁷ Mí íya tí kamím síbsib kígríraowiyím síma síir níni kígiuwím mí síma tí yayíyím Adí Komii síir paekwosímím síma boínmímauugigím símíir tí yínisímín síirím mí síma ini sowiirwai boínmímauuniyím. ¹⁸ Mí íikamím tí kamím síbsib kígríraowiyím símíir yayí aíir wakaeyím mí síma ini hínda yanaakiyím. ¹⁹ María saeya tí yayíyím saeya wakaeyím símíir símíira naíngwokwokaígíka. Mí saíir kwóinau hírar haígí okai, saeya bíri naíngwo owouga. ²⁰ Mí kamím síbsib kígríraowiyím síma ha swokí apamím mí síma mwai ina yapwowaowamím Adí Komii síir ínig ííir hainanam dígworaekwówím síma wakaeyím mí síma kígím símíir. Mí dígworaekwo whiekakím Adí Komii síir paekwosímím síma boínmamauugíkím bídi yímbyamkíyím. íriig.

Síma síirín Jísís yokdap haígíníu

²¹ Mi mhoiia yi iriyyar kwoimim namkiyim mi siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mi sima siir inigin Jisis yokdap haiginu. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima biyyar dapkikinkin, iya siya siir yopiiya saiir mhinuau hir niki okai karamaeyar niki owin saiirar. Iriig.

Simion Ana sowa Jisis siirin omaka komiia Adi Komii siira saiir hir ini kigi

²² Ta iya sowa buga niyoprikmaiya sowa buga siyiuin biya Moses siya winboinkiyin mi siir hariinanar mi tir. Mi siir ad yopiiyo ina hainamwo siirin om komii Jerusalem hariir, Biyan Inkam Komii siir in nini onkwo hauugiyam. ²³ Yai komii kwira Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowa, saeya hinina winboinkika, biki biyan yinisim yinhaomiyinin, yo minim nimbingin, Biyan Inkam Komiiyin siir hauugiyam, siir yinisimar nwowim. ²⁴ Yokwo Komii saiir yai kirie kwira saeya hinina boinkika, iya wigkamwo sowa yinisim yinkamiyin yinhaomiyinin, Adi Komii siir omaka komiia saiir hainam mi yo sowawaiyo iriipi hariinan inmab haomwo isa timi isom hainam. Mi inmab aiiram mi whaowaekin, mhautam haomwo isa timi isom hainam. Mi Josep, Maria sowawaiyin om komii Jerusalem hariir asi namkwo.

²⁵ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Simion. Mi ti inkamin siya dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. Siya inkam wadiek. Siya Adi Komii siiramar mi kwisboinikin mi siya yi aiiramar niki owi, iya Adi Komii siya inkam nwirin siir nikropki, Isrel hiran iikamim simiir mhi kwoin imiir kirie haiginuwam. Mi Adi Komii siir naeyiuin ini saikar nwowin. ²⁶ Adi Komii siir naeyiuin siir bidi yisimauuin mi siya wi niki aosau rani. Niingaka. Siya Biyan Inkam Komiiyin Krai iya siya nitana saiiramar niki owi. ²⁷ Adi Komii siir naeyiuin siyar hurworwokai insiingikin mi siya Adi Komii siir omaka saiir hariir yapninopkainam mi yopii adwo yinisim Jisis siirin ina hainaniyin Adi Komii siir omaka saiir, Adi Komii siir hauugiyim, simiir siyiu ieya boinin siir hariinan. ²⁸ Mi Simion siir ina ti yinisim iirar yinkwo mi siya Adi Komii siir inig iirin hinina hainan prapas boinki,

²⁹ Biyan Inkam Komii diminin biya kira nimbinin, kara siir bidi kigin. Mi tariinanin kara naonami, kira kariirin ha kigninkinki. Tariinanin kara kariir miyan inkamin wi maingamaingar nwowi.

³⁰ Inkamin krimiir nanmaiwarkainainin kara siir bidi kigin.

³¹ Kira ti dimin iirin iikam whiekakim hinda tindanim simiir whwonkam ida diriraerarkin.

³² Siya paenan minam niuyakin iikam whiekakim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir nanaakninki haiginuwam. Isrel kariir iikamim inig komii simiir hauu haiginuwam.

³³ Mi iya siir yopii adwo sowawaiyin hariinan wakaeywo ti hariinan yayim Simion siya boinin sowerwai yinisim iir mi sowawaiyin naingwoyimok pranae bi kinkwo. ³⁴ Mi Simion siya simiirniyyin haningi yigboinmamair haiginu. Mi siya Maria Jisis siir apua saiirin hinina boinki, waka, ti kowirwai yinisimin, Isrel simiir iikamim wi higa siya niniuwi. Mi nhirim wi siya swoki anmaiwarkainaei. Ti inkamin siya, Adi Komii siya nimbinin. Mi siir siyiu iirin wi siya nisisimauwi mi nhirim wi saikar ninkinwamwarki boini. Mi nhirim wi yaewan siir kindiyiwangigi. ³⁵ Mi iikam whiekakim simiir kwoin aowa aowanin wi idowiyar nwoki. Mi mhoiia sima siirin wi siyiu

m̄iyyik m̄iyyiknan t̄ir tani. M̄i kira siirin h̄iriinan kigi m̄i kiriir kwoin̄in w̄i hindara h̄ugimk̄ik̄iugi, siirsiȳin. M̄i ta h̄ik h̄iriinana w̄i sauin, inkam pīu n̄itiȳin m̄i ha kimpip̄isuḡiyȳin, w̄i h̄iriinan kimpip̄isugi. Simion siya hin̄ina boinkikin.

³⁶ M̄i profet wig ̄ira om komii Jerusalem h̄ir nwoka, saiir in̄igin Anaka, saeya Fanyuel siir ȳinisimka. Asa siir isid̄in siir h̄iranka, saeya waibiȳie bid̄i yowa. Biya saeya kam pīua niki owa, saeya bīewiȳim pariiga ywo, iriyyar wh̄is (7). ³⁷ M̄i mhoiyya saiir kam̄in ina yaonam̄in m̄i wig igabae nh̄inga saiir bīewiȳim pariig, kamnwii wh̄ii (84). M̄i saeya iinok̄inok̄in Adi Komii siir in̄ig hainan̄im bī siisika, saeya Adi Komii siir in̄ig īir̄in n̄i nab̄ie n̄i nab̄ie hainanika. M̄i ii nh̄irim, saeya nae m̄in̄im pa m̄i haiyaei iyyim saeya nhwo Adi Komii siiram kw̄isboiniȳim Adi Komii siir omaka komiyya saiir. ³⁸ M̄i iya Josep Maria sowawaiȳin ta omaka Adi Komii siira saiir h̄irar niki owo, Adi Komii siir n̄inkin im̄iyyaeyim m̄i Ana saeya ha nimbiniya m̄i saeya in̄i Adi Komii siir in̄ig īir̄in in̄i igboin̄mamārniya. M̄i saeya kim̄idiniya ti ȳinisim̄in siir yai im̄iir boin̄m̄imauu, iikam wh̄iekakim om komii Jerusalem h̄iran̄im, siir̄im nwokwok̄in̄im, Isrelan iikam̄im h̄ir nwowim simiir nanmaiwarkainam. Ir̄ig.

Josep siya om Nasareta h̄iriir swoki haiyug apnam

³⁹ Sima digworaekwo wh̄iekakim dir̄iraerar digiȳim, Biyan Inkam Komiiȳin siir siȳu ieya boin̄in siir h̄iriinan m̄i sima ina swoki am̄im nu Galili, simiir oma Nasareta h̄iriir. ⁴⁰ M̄i ti ȳinisim̄in ha mw̄riigiȳin m̄i siir̄in ma m̄inkin bī n̄ipiyaok̄im̄im̄inkin siya in̄i kir̄iekakar ywokiyȳin m̄i siya in̄i n̄inokn̄inkin m̄iyyik wh̄iekakar m̄i okiȳin. M̄i Adi Komii siir naingwoȳim̄yoka in̄i saikar nwowa. Ir̄ig.

Ȳinisim̄ Jisis siya ina yam̄in Adi Komii siir omaka saiir̄im

⁴¹ M̄i bīewii bīewiyyim ta ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiȳin om komii Jerusalem h̄iriyyar namnanaeiko, sowawaiȳin bī nwokaigiiko. ⁴² Jisis siir bīewiȳim iuur wh̄isa namwo iuwim m̄i siya wara ȳinkin am, siir yopii ad owakan, ta ii komiyya wou nikwo aeiya saiir̄im. Bīewii bīewiyyim biya sowawai niki t̄irkiȳim simiir h̄iriinan. ⁴³ M̄i wou nikwo aeni iya diḡ nwokiya m̄i sima ina swoki am̄im m̄i ȳinisim̄ Jisis siya om komii Jerusalem h̄irar ywoki. M̄i siir yopii adwo sowawaiȳin ha bī naingwoko siya in̄i h̄irar ywokiyȳin. N̄ingaka. ⁴⁴ M̄i sowawaiȳin ha naingwoko siya ti iikam wh̄iekakim sowa waiyar napam̄im simaka napami m̄i ta nab̄ie kir̄ieya sowa sowa asi napamko. M̄i sowa sowiir nom̄iyyauim m̄i sowiir ad igr̄im̄im simiir̄im hans̄iram siya simaka m̄i owi. ⁴⁵ M̄i sowawaiȳin ha hans̄ir̄nanaeyo siir bī swoki kigin. N̄ingaka. M̄i sowawaiȳin, om komii Jerusalem h̄iriir asi swoki haiyug hans̄ranamko siir̄im̄in. ⁴⁶ Iyyim sowawai siir̄im hans̄iro, kwisa hans̄ir m̄i kwoimaka saiir in̄i kiḡu, omaka Adi Komii siira saiir h̄ir nwowi siya, Juda simiir inkam̄im siȳupai, siȳupaiȳim sim̄ nowomwarkaiyȳuwiȳim simiir bopwoniya h̄ir n̄idwokai wakaem̄imiki, simiir yai m̄in dim̄in im̄iir m̄i siya simiir̄in ina m̄i kinawaomwark̄i sr̄iyȳin. ⁴⁷ M̄i kam̄im siir yai im̄iir wakaekiȳim m̄i sima in̄i hindarar yanaakiȳim ti yai wh̄iekakim siya n̄inomokn̄inkin boinkiȳim simiir̄in. ⁴⁸ M̄i sowawaiȳin siir nini kiḡiuw̄in m̄i sowa in̄i hindara yanaakiyo. M̄i siir yopiiya saeya siir̄in hin̄ina in̄i boin̄u, ȳinisim̄! Kira kr̄iriirwaiȳin hin̄in̄in dimusi t̄irgikin, ha? Kr̄irawaiȳin kir̄iirsiȳin pranae pranae bī naingwoȳim̄yok hans̄irko.

⁴⁹ Mi siya sowiirwai yai aka hinina yowarkii boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mi kowa bi ninokninkinko, kara pi kariir Adin siir omaka tirar nwowi, ha? ⁵⁰ Mi sowawaiyin bi ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiyaaimwo aairin.

⁵¹ Mi siya ini sowakawai warar swoki inkin amin om Nasareta hiriirin. Mi siya ini yopii ado sowiirwai yaiyar mi wakaeyoknan. Mi ti yaimin diminim siya boinim, ini yopiiya saiir kwoinau hirar haigi okaiyim. ⁵² Mi Jisis siya komii namwoiuwun mi siir ninokninkina ini warar mi inkin opnirtaraokiya. Mi iikam ikim sima ini siiramar yaingwokininim. Iriig.

3

*Jonin op baptais haiginuwiyin yai siya boinmimauugin
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)*

¹ Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biewiyim iur iriyar (15). Mi Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mi ta ii aairin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin saiir kigriraokin. Mi siir akamin Filip siya nu Itaria mi nu Trakonaitis sowiir kigriraowan inkam komii nwokin. Mi Laisenias siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin. ² Anas, Kaiafas sowa prismi biyan inkam nwoko. Mi ta iya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siiyin nu apa saiir hir nwowin mi Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, saiirar nimbiyamkin. ³ Mi Jon siya omom omom whiekakim ie Jodan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hinina boin, kima kimiir dimin biyeyim digiumii simiir haimriiyugigi mi op wa nwoki baptais haiginuim mi Adi Komii siya kimiir dimin biyie biyeyim biya kima tirkaiyuim wi haningin haiyoprimdiyumiigi. ⁴ Jon siya hinina boin profet inkamin siir yai aairin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii saiir, yim haningim,

mi inkam nwirin maeyau siiyin nu apa nanga, hir kauwok boinkiyin siya hinina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuim simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyu iir sibgu diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hinina boinkin.

⁵ Mi maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timi hainkrinkrinkinkwokin. Mi mhu komii komiiyin mi mhuisisim ikim, wi sima dopkiyimikina mi siyuim mipugnan wrieyokim yim timi oprintioki mi siyuim haigi inamnaniyim, yim timi iyiohimikmai diriraerarkwokin.

⁶ Mi iikam whiekakim wa nwoki kigninokninkinkiyim, inkamin Adi Komii siya nimbiniin krimiir nanmaiwarkainanin siirin. Profet Isaia siya hinina boinkikin.

⁷ Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hinina boinki, kima iikam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Mi kimiirin nanga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginugiyim? Mi Adi Komii siya wi kimiir nonkwonnwomwurninkin tani, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hinina daisiimauu, kima kimiir dimin biyie whiekakim, simiirin bidi haiyoprimdimugiyim. Mi kima, kima kima hinina kipi ninkinwamwarkii boin, nim krima Ebrahim krimiir brougaeyin siir iikamkim mi siya wi digar nwowi mi krima wi iikam miyikar nwowi. Nnngaka. Mi Adi Komii siya naingwowi mi tiki siiyam siyar

m̄i diriraerarii, siya w̄i d̄igar m̄i owi m̄i sima w̄i Ebrahim siir ȳinisimar namwoiwi. ⁹ Ua in̄i paem̄i h̄irar haiḡin taowaigina m̄i pae wh̄iekakim nae miyik bud karaeae nwowim yim w̄i paenau sima niyitkaigaiki. M̄i wim kima in̄i ti paeyim simiir hiriinan ywowim.

¹⁰ M̄i sima siirin hinina srii, kr̄ima w̄i panina tiri. Simiirin hinina niisiimauuim, krimiir dim̄in biyeyim bidi haiyoprimdiyimiigiyim, ha? ¹¹ M̄i Jon siya simiirin boiniyio yaiya hinin boinki, inkam̄in ȳuis kwisairgakiniwi m̄i siya kwira, inkam̄in n̄inga nwowin, siir tim̄i hauu. M̄i inkam̄in naem̄inkin naok̄ingugunankaiyin yio iriipa hiriinanar tim̄i tir. ¹² M̄i kam̄im omom omomi um̄ir haiiyim, yim iriipi hiriinan ina m̄i itim Jon siirim, op simiir baptais haiginiuim. M̄i sima siirin hinina srii, iikam nowamwarkaiyuan inkam, kr̄ima w̄i panina tiri, simiirin hinina niisiimauuim, krimiir kwoin biyeyim, bidi haiyoprimdiyiumiigiyim? ¹³ M̄i Jon siya simiirin hinina boinmauugi, kima um̄irmairin gavman siya boinkiyin siirarar hai. Yaeya um̄ir nokii kipi swoki inkin hai. ¹⁴ M̄i kam̄im yaii n̄iniyim yim iriipi hiriinan siirin ina m̄i sriiyim, kr̄ima w̄i panin panina tiri? M̄i siya simiirin hinina boinki, kima inkam nhirmi hindara kipi priitiopritio m̄i kima simiirin whisarii kipi priiboin hiuriyu m̄i simiir um̄irin whisarii kipi priiyiksasae hai. M̄i kimiir kwoinin hiinsima dwo ti um̄irsimin kima haiyin kimiir m̄i aiirsi.

¹⁵ M̄i iikam wh̄iekakim sima ina yinaingwoyimiyo boinim, ti inkam̄in siya Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin iikam̄im sim nanmaiwarkainam, aniya? ¹⁶ Jon siya simiir yaiyaka hinina yowarkii boin kara kimiirin op ara baptais haiginiwi, inkam̄in kariir mhoiya nitin kariir kouwin in̄i siyar ywowin m̄i siya in̄i yaowae adnan ywowin, kara in̄i yinisimnan ywowin. M̄i kara siir miyim wa sibgu inomokn̄inkin mirii rani. Kara inkam miyik rani. N̄ingaka. M̄i kara op arar baptais haiginiwi m̄i Adi Komii siir naeyuin siirin w̄i siyar hainuae haiginiwi m̄i ti dim̄in biyie imiirin w̄i paenan siyar n̄u iuguski. ¹⁷ Siya in̄i inkam̄in twonidim twonau haigiyyin m̄i ha nokwobrombropiyin, in̄i siir hiriinan ywowin. M̄i iya iki twonid im̄ir nokwobrombrop digiyim m̄i kasim pa kuubrukigi. Mipi twonid n̄ingam simasima namwokaipyiwi m̄i simiirin pi omaka nae haigiya hir nini haigiyyiwi. M̄i siya kas imiirin pa nhisopkininaka m̄i simiirin pi pae nhisopkin namginki. M̄i ta paeya saeya w̄i niutingi rani. N̄ingaka. Saeya w̄i hiriyyar niuyokiyokikaeyami.

¹⁸ M̄i Jon siya ti hiriinanim simiir boinmauu digiyin m̄i siya Yaiwin Kibiya sair yai kiriekie kibi wh̄iekakim simiir warar yinkin boinmauu.

¹⁹ Jon siya gavmanin siir biyan inkam̄in Herot io siir nwokin. Dimusi rani, siya siir nomousimin Filip siir wiga Herodias sair hainiki nonkwonan m̄i siyu biyie nhirin siya tirim io simiirsi wara m̄i inkin okin. ²⁰ M̄i Herot siya siyu biyie komii whirin ha swoki tirin m̄i in̄i ti biyanim simakar swoki inkin haiginkiyin. Whisarii rani, Jon siirin siya hugripkiikaiḡin. Iriig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Iya Jon siya iikam̄im simiir baptais haiginiuin m̄i siya Jisis siirin in̄i warar m̄i inkin baptais haiginiuin m̄i iya Jisis siya nhwovar niki kwisoboinin m̄i ninomora in̄i omaka anonanar haiwaokiya. ²² M̄i Adi Komii siir naeyuin ina yuwiniyin. M̄i sima kigwin siir naeyuin

h̄nmabnan siinaini siiram. M̄i yai kw̄ira n̄inomor kou h̄ir kauwok bōnkiya saeya h̄in̄ina kauwok bōnkika, kira kariir ȳinisim wad̄ieki wad̄ie kīngin. M̄i kariir kwōinin ini k̄iriiramar naingwokwonanaeyin. M̄i kariir m̄hīi kwōinim, k̄iriirim̄in ini māirgimāirga ywokiyin. Iriig.

J̄isis siir ȳidw̄ii wanwiyaeiyim simiir in̄ig ima

(Mt 1:1-17)

²³ H̄iya J̄isis siya siir b̄iewiyim, kamnw̄ir iuura n̄wowin m̄i siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwōinim ha naingwokim, J̄isis siya Josep siirgisiir nh̄iek̄in̄uwi. N̄iingaka. Siya Adi Komii siirgisiir ȳinisimkin. M̄i Josep siya Hilai siir ȳinisimkin.

²⁴ M̄i Hilaiyin, ȳio Matatni ȳinisimkin. M̄i Matatin, ȳio Livaini ȳinisimkin. M̄i Livaiyin, ȳio Melkaini ȳinisimkin. M̄i Melkaiyin ȳio Janaini ȳinisimkin. M̄i Janaiyin, ȳio Josepni ȳinisimkin. ²⁵ M̄i Josepin ȳio, Matataiasni ȳinisimkin. M̄i Matataiasin, ȳio Emosni ȳinisimkin. M̄i Emosin, ȳio Neamni ȳinisimkin. M̄i Neamin, ȳio Eslaini ȳinisimkin. M̄i Eslaiyin, ȳio Nagaini ȳinisimkin. ²⁶ M̄i Nagaiyin, ȳio Meatni ȳinisimkin. M̄i Meatin, ȳio Matataiasni ȳinisimkin. M̄i Matataiasin, ȳio Semeni ȳinisimkin. M̄i Semen̄in, ȳio Josekni ȳinisimkin. M̄i Josekin, ȳio Jodani ȳinisimkin. ²⁷ M̄i Jodanin, ȳio Joanani ȳinisimkin. M̄i Joananiin ȳio, resani ȳinisimkin. M̄i Resanin, ȳio Serababelni ȳinisimkin. M̄i Serababelin, ȳio Sialtielni ȳinisimkin. M̄i Sialtielin, ȳio Neraini ȳinisimkin. ²⁸ M̄i Neraiyin, ȳio Melkaini ȳinisimkin. M̄i Melkaiyin, ȳio Edaini ȳinisimkin. M̄i Edaiyin, ȳio Kosanamani ȳinisimkin. M̄i Kosanam̄in, ȳio Elmadamni ȳinisimkin. M̄i Elmadamin, ȳio Erni ȳinisimkin. ²⁹ M̄i Erniyin, ȳio Josuani ȳinisimkin. M̄i Josuain, ȳio Eliesani ȳinisimkin. M̄i Eliesain, ȳio Jorimni ȳinisimkin. M̄i Jorimin, ȳio Matatni ȳinisimkin. M̄i Matatin, ȳio Livaini ȳinisimkin. ³⁰ M̄i Livaiyin, ȳio Simioni ȳinisimkin. M̄i Simionin, ȳio Judani ȳinisimkin. M̄i Judanin, ȳio Josepni ȳinisimkin. M̄i Josepin, ȳio Jonamni ȳinisimkin. M̄i Jonamin, ȳio Elaiakimni ȳinisimkin. ³¹ M̄i Elaiakimin, ȳio Meliani ȳinisimkin. M̄i Melianin, ȳio Menani ȳinisimkin. M̄i Menanin, ȳio Matatani ȳinisimkin. M̄i Matatanin, ȳio Netani ȳinisimkin. M̄i Netanin, ȳio Devidni ȳinisimkin. ³² M̄i Devidin, ȳio Jesini ȳinisimkin. M̄i Jesiyin, ȳio Obetni ȳinisimkin. M̄i Obetin, ȳio Boasni ȳinisimkin. M̄i Boasin, ȳio Salmoni ȳinisimkin. M̄i Salmonin, ȳio Nasoni ȳinisimkin. ³³ M̄i Nasonin, ȳio Aminadapni ȳinisimkin. M̄i Aminadapin, ȳio Atmini ȳinisimkin. M̄i Atminin, ȳio Anaini ȳinisimkin. M̄i Anaiyin, ȳio Hesroni ȳinisimkin. M̄i Hesronin, ȳio Peresni ȳinisimkin. M̄i Peresin, ȳio Judani ȳinisimkin. ³⁴ M̄i Judain, ȳio Jekopni ȳinisimkin. M̄i Jekopin ȳio Aisakni ȳinisimkin. M̄i Aisakin, ȳio Ebrahimni ȳinisimkin. M̄i Ebrahimin, ȳio Tirani ȳinisimkin. M̄i Tirain, ȳio Nehoni ȳinisimkin. M̄i Nehoin ȳio Serakni ȳinisimkin. ³⁵ M̄i Serakin, ȳio Reuni ȳinisimkin. M̄i Reunin, ȳio Pelekni ȳinisimkin. M̄i Pelekin, ȳio Ebeni ȳinisimkin. M̄i Ebenin, ȳio Selani ȳinisimkin. ³⁶ M̄i Selain, ȳio Kenani ȳinisimkin. M̄i Kenanin, ȳio Apaksatni ȳinisimkin. M̄i Apaksatin, ȳio Siemni ȳinisimkin. M̄i Siemin, ȳio Noani ȳinisimkin. M̄i Noain, ȳio Lemekni ȳinisimkin. ³⁷ M̄i Lemekin, ȳio Matusalaini ȳinisimkin. M̄i Matusalain, ȳio Inokni ȳinisimkin. M̄i Inokin, ȳio

Jaretni yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni yinisimkin. Mi Mahalalalelin, yio Kenani yinisimkin. ³⁸ Mi Kenanin, yio Inosni yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin. Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi Adamin, yio Adi Komiini yinisimkin. Iriig.

4

Setan siya siir nipiyaokiyaam tirkin

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Adi Komii siir naeyiuin ini Jisis siir yaninkiniuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya yikunam maeyau siiyin apa nninga inkam karamaeya saiir hiriir yam.

² Mi siya ta maeyau siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim kam nwise ywo (40). Mi ta iya Setan siya Jisis siirimin saiir kinankiukin. Mi ta ii aairin Jisis siya nae bi naekin nningaka. Siya mhairima nwokin.

³ Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki mi siya pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai anaka hinina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hinina boinka inkamin nae aram naingwowyin siya wi kiriekak nwo rani. Nningaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir hauu rani. Nningaka.

⁵ Mi Setan siya siirin ina yikunainamin mhiukiaom hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yiisimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. ⁶ Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kiriir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargim mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. ⁷ Kira ogmwo kariiram huui mi kariir inig iir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kiriirgin. ⁸ Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka. Kira Biyan Inkam Komiiyin siir inig iirrarar hainan siya kiriir Adi Komiikin mi kira siir mai aairarar donkwo iski.

⁹ Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir akou hir ini okmwain okwoiu. Mi siya siir boinki mi kira Adi Komii siir yinisim kinginiuwi mi kira pa diswit natkinainam. ¹⁰ Yokwo Komii saeya hinina boinka mi Adi Komii siya wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu kigriraowim mi kira wi nao rani. ¹¹ Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir inam mi kiriir iga wi siya kwirki swoki hain tani. Nningaka. ¹² Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boin, Yokwo Komii saiir yaiya saeya hinina boinka, kira Biyan Inkam Komiiyin siirin kipi kinanku mi siirin kipi srii, ti hiriinan dimin biyieyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Nningaka. ¹³ Mi iya Setan siya siirin kinankiuguguwain, ti dimin taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyin. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Mi Jisis siya nu Galili hiriir namin mi Adi Komii siir naeyiu miyiyikin siir kirieya ini siyakar ywowin mi dimin taemin whiekakim Jisis siya diriraeranim simiir yaiya ina haigiririr boinama omom omomim simiir. ¹⁵ Mi siya ikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai nidwokai

wakaeiya saiir hir boinmimauugin mi sima ini siir inig iirar hainan prapraskiyim. Iriig.

*Mi om Nasaretan iikamim sima digumii Jisis siir haimriiyugim
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)*

¹⁶ Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwi okwonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami i komiyya pu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Inokinokin siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaingiyin. ¹⁷ Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi bidiniyar saiir hauu mi siya mi kwira hinina boina saiiram hansirkin,

¹⁸ Adi Komii siir naeyiun ini kariir tir nwowin. Mi siya kirie kariirin minam hauugin mi ha nimbinkin, siir yaiwin kibiya iikamim sima sima sipiyimiyokmaeyamiyim simiir boinmimauuim. Siya kariirin minam nikropkikin kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hinina boinmauuim mi digworaekwowim uridnan kimiir nitkiyim mi kimiirin wi rirmiyya kara nwowaiginuwi mi iikamim nhwokwisae nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginuugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiyya kara nwowaiginuugi.

¹⁹ Siya kariirin minam nikropkikin. Iya Adi Komii siya nanmai-warkainana iikamim simiir kara saiir boinmimauukin.

²⁰ Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwowin mi ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim iikamim simiirin ta i aiir nowomwarkaiyu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. ²¹ Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiraraowa. ²² Mi sima siirin ina boin wadieyin mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinkim yai miyik miyikim siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiyin mi sima boin. Ti yinisimin siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miyik miyikim papiyanki haigim? ²³ Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyo yai kwira saiir yaimwokiyaimwo aiir boinmauugi, inkam iikam nhirimi whindiriraerariyin yo ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyu hininin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iirin hiriinan siyu iirar timi tir. ²⁴ Mi siya boin, kara kimiirin yaimwower boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyoknaeikin. Nningaka. ²⁵ Wakae! Kara kimiirin yaimwokiyaimwowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae nninga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iya naoki bi swoki kinmiminka biewiyyim whwoim haimii (3 ½ yia). Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim sima mhi prasae bi naokim. ²⁶ Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae nningam nu Isrel hir nwowim simiirin bi nikropkikin. Nningaka. Siya siirin, wig igabae nninga irua om Sarefat nu Saidon hirana saiiram nikropkikin nae saiir hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. ²⁷ Mi profet Ilaija siir iya iripi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranin paowaigi piskomkopouwim, simiir nwirni miyik bi nwokin. Nningaka. Mi nninga nwokiyin Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. ²⁸ Mi ta

iiya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeya saiiir hir nwowim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima bidi yinokninkinkiyim ta yaiya Jisis siya simiirar hiuriyu boinkin. Mi simiir mhuu kwoinim haughauga asi whwiyiekikim. ²⁹ Mi sima ha ninsiin okwkwokiyim mi Jisis siirin ina kiyaiwowitznaniyam in om in siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhuuisim whirin simiir om ieya nwowin mi sima siirin hiranki nitkiigiyim tirkim. ³⁰ Mi sima dig bi nwokim whisarii rani, Adi Komii siyar nikidukin simiir kwoinim mi sima asi nididkim. Mi Jisis siya ini simiir bopwovar yapnam in. Mi siya ina yugusamin. Iriig.

*Jisis siya inkam nwirin uridyiu biyiekakin siir haiswoniskikin
(Mk 1:21-28)*

³¹ Mi Jisis siya om komii Kapaneam nu Galili hiran in siir namkin. Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dim in taem in tir karamae nwowiya siir iikam nhirim saiiirar mi owomwarkaiyugin Adi Komii siir yai aiir. ³² Mi sima ta siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi rani, siir yaiya inkam in ig komiigakin siir hiriinan boinkin ta yaiya kirie komiigaka. ³³ Mi omaka yaim in dim in nidwokai wakaekiya, inkam nwirin yiu biyiekakin hir nwokin. Mi siya ina kauwok boinamnankiyin, ³⁴ hie! Jisis om Nasaretan in, kira dimu dim in tiram nitkin, ha? Kira krimiir nonkwoninwomwornankinam nitkin, ha? Kara kiriirin ina ninokninkin in kirargin Adi Komii siir yinisim in dim in whirki kimbu karamae nwowin mi iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainan in. ³⁵ Mi Jisis siya igao yai ti yiu biyie siir yikwao boinki, kiriir yaiya ti tanki! Mi yiu biyeyin siya ti inkam iirin iikam whiekakim simiir whwonkam idar haigi irimtiogigin mi siya ina yam in. Mi siya siir bi nonkwoninwomwornankingigin. ³⁶ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi simasimar in hinina yimboin amboin, ae! Ta yai hinina saeya pan in pan in yaiga. Mi siya yiu biyeyim simiirin wi inkam in kirie komiigakin mi inigak ikin mi siir hiriinan boinim mauwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iirin ina haiburgigim mi sima ina yam in. ³⁷ Mi ti dim in hiriinan in Jisis siya tirkiyin ina haigiririrkiyin, omom omom imiirin. Iriig.

*Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskigin
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)*

³⁸ Mi Jisis siya ta omaka yaim in dim in nidwokai wakaeya saiiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir niua saeya ma piu huua kiniya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikiunaki Jisis siirin saiiir nini kigniyam. ³⁹ Mi siya ha nam in, kimidiniya hiiya saeya whina saiiir kingiinar in okwowuw in mi siya ta ma huua kiniya igao yai saiiir boinki mi ta ma piu huua kiniya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimimankika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

⁴⁰ Mi iya beyin nikiiyamki tibin, iikamim nomiiyaugakim, sima simiir nomiiyauiim mapai mapai gi niyim simiirin ina yikiunaniyim, Jisis siirin. Mi siir ina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyim mi siya simiirin ina yinimniskigiyim. ⁴¹ Mi ti uridyiu bibiyeyim iikam whiekakim simiir hir nwowim sima ini warar yinkin amkiyim mi sima igao yaigak hinina ywonamim. Hie! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kignin in

boinaikin. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamin Mesaia Adi Komii siya nimbini siya krimiir nanmaiwarkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hir boinmimauugin.

(Mk 1:35-39)

⁴² Mi bienainakarın siya tiki om iir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam karamaeya sair yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. Mi iikam whiekakim sima ina yamim Jisis siirim hansiram. Mi iya sima siir hansiryiskaiyin mi siir kwoinin kimidiniya sima yikpitmaiym ti simiir om iir haiburgigi, siya pi om whira namisi. ⁴³ Mi siya simiir boinki, kara yaiwin kibiya iya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana sairin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. ⁴⁴ Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya sairin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeyim nu Judia hiranim simiir asi boinmimauuwamkin. Iriig.

5

Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoimgak asi haigin

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Mi iigwira Jisis siya Genesaret whigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkinuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. ² Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa whigbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna haisoki. ³ Mi Jisis siya iisim ira sair kwirii, ta iya Saimon Pita siirga. Mi siya Saimon Pita siir boinki siya i airin hamisima wokiyopkiyim yaba hiriir mi siya ta ikopsim aiir yidwokai boinmimauugi Adi Komii siir yai airin, iikam whiekakim simiir.

⁴ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin mi siya Saimon Pita siir boinki, iya whidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidin kima haimna ditmai anasu kikaiyim. ⁵ Saimon Pita siya ina yowarki boinin, inkam komii ta ni kirieya krima whisariiyar miriinanamaowikim, anasu whirmin whirmin bi swoki iigimiminkin. Mi kira pi boinkin, kara pi asi nitmai. ⁶ Mi sima ha nitmaikiyim mi simiir haimna anasu kasa bi niigikim mi haimnain pi hiriir pi inanbirgiyin. ⁷ Mi sima simiir iripa miyan kamim i ira sair nwowim simiirim kinkina, simiir whinmiriirim mi sima ha nitim mi anasum ina yiskaina haigimimarkiyim. Mi i iso ini hindara iyimiminkiywo. ⁸ Saimon Pita siya hiriinan kigiyin mi ogmwoin Jisis siir kingiina ini huuu mi ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimin biyie tiran inkamkin. ⁹ Siyar mi kamim saikar nwowim, sima ti anasu whie komiyyim sima haiyim simiir kigiyin ini hindara yanaakiyim. ¹⁰ Sebedi siir yinisim nwisso Jems, Jon sowa Saimon Pita sima iripa mi kwiruwa miriugim. Sowa iriipa hiriinan ini warar mi inkın anaakiywo. Mi Jisis siya Saimon Pita siir boin, kira kipi nidid ti anasu kira haiyim, mhoiyya kira iikamim simiirin wı hiriinan haii, kariir mhoiyya nitamin. ¹¹ Mi sima i iso ha nadu huwamasukuniyim mi simiir digworaekwo whiekakim ini hirar iyopnisugikim mi sima ini Jisis siir mhoiyyar yamim. Iriig.

*Jisis siya inkamın paowaigi piskomkopouın siir haiswoniskigın
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)*

¹² Iigwira Jisis siya om whirin inkamın paowaigi piskomkopouın siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamın siir piua paowaigi bidi yinkinua mi iya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kinginar yakai kaiyirou whinaınamın. Mi ina boınaiyin, Inkam Komii kira naıngwowi mi kariirin wi dig kirar nrowaiginiugi. ¹³ Mi Jisis siir ina ha ninkikiya mi siir yanonkwowuin mi siya boın, kara ha naıngwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya. ¹⁴ Jisis siya igao yai siir boınki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirin kipi boınmauu ti diminin. Niıngaka. Mi pa dam inkamın naemin kimiırsi ninkin imiıyaeyin Adi Komii siirin pris inkamın kimiir kaoprıgi okwowyin siir tını boınmauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkan imiıyaeki! Kiriir piu wadie nrowa saıırsi. Mi yaiya krimiir brougae Moses siya winkiya saıir hiriinan. Mi ti kamım nwoke inokninkin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiyım. ¹⁵ Mi diminin Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiıgiya. Mi iikam whiekakım siir yai wakaenakiyim nitkim mi maım simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskııgiyim. ¹⁶ Mi ii nhirim siya maeyaua inkam karamae pi saıir napnınopkainami mipi nhwo hir nini kwisboınıuwi. friig.

*Jisis inkamın ıga in nınsımsıruwın siir haiswoniskııgigin
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

¹⁷ Mi iıgwır nabie Jisis siya iikam nhirim simiir nısiımauugin mi Farisi kam ikım mi kamım siyiu komii komiıyim sim nınokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokım. Sima ti omom whiekakım nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankım nitkim. Mi Biıyan Inkam Komiiyin siir kirıeya ini Jisis saıkar nrowa, makak iikamım simiir haiswoniskıııyim. ¹⁸ Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin ıga ina nınsımsıruıninkınin siirin hııgakar hainamın, sima siirin omakanau hiriir hainınopkainamım tirkim, Jisis siir igmiiga nini haıginıuım. ¹⁹ Dimusi rani, ini iikamki yinkinıu waowım, sima ini siyiuım yinkinyaeyaonamım, ti makak inkamın siir hainınopkainamım. Mi sima siirin akoua hiriir hainainam mi sima maeyau kwıra saıir yami inıkinııngi. Ta hiıya saıir digar mi ti inkamın ta hiı aiir whwonkaiyin sima siirin hııgakar yonkwosiısiısnainam iikam ima nrowa maeyaua saıir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikinıu. ²⁰ İıya Jisis siya simiir naıngwo tibmii kirıe saıir kigiyin mi siya ina boınin, nomııyau, kiriir dimın biyıeyım kara bidi haiyoprımdiyıumııgiyim. ²¹ Mi kamım siyiu komii nınokninkiniyim mi Farisi kam ikım simasımarın ina yomboın amboınım. Yıpıkın ti inkamın Adi Komii siir hiriinan boınin? Inkam nwırkin bi swoki haiyoprımdiyıumii srankın dimın biyıeyım. Niıngaka. Adi Komii siırarar mııga. ²² Mi simiir kwoinım Jisis siya bidi yınokninkinkiyım mi siya simiir boın, dimugin? Ti hının kwoinın kimiir waraur nwokaiyin, ha? ²³ Piki hının dimın kirıe ikım kara mıırii karamae nrowiyım mi piki hının dimın ikım hiınsıma nrowiyım kara mıırii karame nrowiyım? Mi kara ha boını kiriir dimın biyıeyım kara bidi haiyoprımdiyıumııgiyim ta mıı hiriınana ya mıı kirıe, o mıı komii rani, anıya? Mi kara ha boınki, kira dınsııngi mi kiriir hiı aiir hainam ya mıı komiıga, iyıe? Mıı komii rani, anıya? ²⁴ Yaowae Adın ninomor kou hirankın nitın karargin. Mi kimiirin wi karar nısiımauuwi kirıeya

dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga ina nansimsiriun siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! Mi kiriir hai aar dinsiin hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam! ²⁵ Mi siya biri kiminkikin ina yinsiin hainamin siir haiya mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iirar hainan ap waowaowamin. ²⁶ Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimi yok prasae bi kikinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krima kwakigiyin. Iriig.

*Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ Mi ti diminin siir mhoyiya, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwinin omom omomi umir haiiyin siir inigin Livaikin, siya omaka siya nidwokai mariiya saiir hir nidwokaii. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoyiya wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirngikim mi siya ini Jisis siir mhoyiya yamin. ²⁸ Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoyiyar yamin.

²⁹ Mi Livai siya nae komiyya ina diriraerarin siir omaka hirar, Jisis siiram. Mi kam hoingakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikin, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna mariiyim, simiirin hinina yiniinsao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkini haiiyim mi kamim siyiu biyie tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiyae, ha? ³¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin ma karamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiram. ³² Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miyik miyikim sima ha naingwowim krima iikam miyikim simiir mhi kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyeyim hinina naingwowim krima miyik rani, simiir mhi kwoin imiir ninkpit haigiyim nitkin. Iriig.

*Nae haiya aeni yaiga
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna mariiyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinkim. Mi Farisi simiir kigna mariiyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna mariiyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiyaei. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, kima ha naingwowi, iya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae aiiram niti, saiir naeyam mi kima wi saiir haiyaki, aniya? Niingaki, niingaka. ³⁵ Mi mhoyiya iikam biyie nhirim sima ninkaknan nwowi siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkamnanim simiir haiburgigi mi taka iya ya nikrani sima nae wi saiir haiyaki.

³⁶ Jisis siya min boiniyokin, inkamin, yuis win haiiyya saiir kipi kintio hai, yuis kaba saiir nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis miyika wi saeya nonkwobuwuwi. Mi ta yuis wina saeya wi yuis biyeya saika wi miyik kig rani. Niingaka. ³⁷ Inkamin wain opa wraisu

is kaba saiir bi naokaiigin. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi ti wain opa saeya niyopiinainii mi wi ta wraisu is kaba saiir mimbimbirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iuguski. ³⁸ Nningaki, nningakinga. Mi kira ta wain opa wraisu is miyik aiirar daokai. ³⁹ Ta yaiya saiir yaim-wokiyaimwowa saeya hinnga. Iikamim Moses siir siyu iir napiyim sima boriisopi Jisis siir siyu iir swoki apim mi sima wi hinna boini ti siyuin siyu paii rani. Mi sima siyu winin digiumii siir haimriyugigim mini mi sima siyu biyanin siiramar naingwowi. Iriig.

6

Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saeya mii haiyani iiga

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriirim witnid nhirim simiir kigrimgrirgi haiyamim mi sima ina yinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. ² Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyu komii iir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? ³ Jisis siya simiirin hinna yowarkii boin, kima ti diminin biyya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iya siir isidin sima mhiigi naowim mi sima naeyim, aniya? ⁴ Mi Devid siya omaka komiyya Adi Komii siira saiir napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir ninkin imiyyaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiyyin, kimidiniya siir isid iir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyu komii siir siyuin, hinin boinkin. Tiki bretin inkam nningaki bi swoki aeikin. Nningaka. Yio pris simiirarairgin. ⁵ Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwowi, ha? Iriig.

Jisis siya inkamin ina biyekakin siir haiswoniskigin

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siiskuwaikiya, dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya, saiir yapninopkainam. Mi siya simiir yowomwarkaiyu. Mi inkam nwirin hir warar ninkin okin, siir ina iniga bidi yinsimsirunamim ini paeyaryaowainan ywokiyama. ⁷ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sim Jisis siirim hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim, siya ti inkamin siirin pi Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nasi haiswo niskii mi ta hiriinana saiirsi huriiryu boinam minkim siirin. ⁸ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin simiir kwoin imiirin mi siya ti inkamin inakin naoninsimsiruwun siir boinki, kira tiriir winsiin apnani. Mi tiki inkamin siya ina ini okwowiuwun. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kamiir srii, siyu komiyyin siya panina boinkikin, Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiirin? Mi krima siyu miyik ti tir iyie? Mi siyu biyie ti tir, aniya? Mi krima siir ti haiswoniski haiginu, ta ii komii aiirin, iyie? Mi krima siirin hiriyar ti kignisu ao, iyie? ¹⁰ Mi Jisis siya

iikam imiir kaoyokiyokigiyin mi siya ti inkam iir boinki, kiriir indibin ti inkiyinyinki. Mi ti inkamin hiriinan tirkiyin mi siir ina ini wadieyar swoki okiya. ¹¹ Mi simiir kwoinim ini haugi haugar whwiyekikaigiyim. Mi ini sima simar whrieboinamim mi krima Jisis siirin wi panin panina tiri? Iriig.

Jisis siya aposel kamim iuur nwisawimbin

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Mi taka iya Jisis siya ina iyamin mhuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta ni kirieya siya ini hirar kwisboin pirinkaiyin, Adi Komii siiram. ¹³ Mi bieyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriyim simiiram yikiugi mi siya ti kam iurnwiso simiir yimbin. Mi siya simiir inigim ina dap haiginuim aposel. ¹⁴ Simiir inigim hinin hiningim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginu mi siir nomousimin yo Endrugin mi nhirim yim sim inigim hinin hiningim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. ¹⁵ Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiyaimwowa hiningin miya siya miriia bi mirii kikiripikin. ¹⁶ Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwun siir sau omomni. Iriig.

Jisis siya makak iikamim simiir haiswonimniskigin

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apniyamin mi siya maeyau hikmainana sair yokwo iikam isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whigbid whigbida wainamim, simiir hiran iikamim sima warar yinkin it. ¹⁸ Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiyim mi iikam nhirim uridyu biyeki nankinuwin simiir warar. Mi siya ina haiswoniskii haiginuwin. ¹⁹ Mi iikam whiekakim sima ina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Iriig.

Jisis siya iikamim maigimaigakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinimauugim

(Mt 5:1-12)

²⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyim simiir kaoki mi ina boinkiyin, kima ti iikam paeprigabim kima maigimairga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriyim simiirar kigiraowikim. ²¹ Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima maigimairga dwo. Dimusi rani, mhoiia kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiia kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.

²² Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biye kiriir nigbumbu boiniyin mi digumii kiriir haimriiyugigiyin kira siiramim maigimairga dwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyu iir napkin. ²³ Biya krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira maigimairga prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam.

Dimusi rani, mhoiyya kira wi digworaekwo miyyik miyyikak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

²⁴ Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyiuiwym mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiyya kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Nningaka. ²⁵ Kima mintirao kima wi mhii naekak nwo rani, mhoiyya wim wi mhigi naowi. Mi kima mintirao ti iikamim yaibu niniemamaairim kima wi ninouninki prasae kin tani. ²⁶ Mi kima sibgu mintirao iyya iikamim sima kimiir nikboin praprasa mi biyya krimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisaie imiirin. Iriig.

*Siyuun io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin
(Mt 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Mi kara kimiirin pi hinina boinmaugii, iikamim kariir yai aair wakaeiyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyu miyyik iirar swoki tir haiginu. ²⁸ Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miyyik aairarar boinaiginu mi iikamim sima siyu biyye kimiir tirhaiginuwi mi kima simiiram in Adi Komii siiram srii, siya simiir whinkinsiis haiginuwym. ²⁹ Mi inkam nwirkin kiriir yaeka aair naka tioki mi ha ti swoki inkipit okwoki, yaeka kwira saair swoki tiokiyim. Mi inkam nwirki kiriir yuis prieiya saair nishaii mi kira siirin hiriyyar kigninkin haigi. Mi kira yuis haruwa kwira, saair warar swoki inkin hauugi. ³⁰ Mi inkam nwirkin dimin whiram srii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Nningaka. ³¹ Dininin kira naingwowyin sima kiriir tiram mi kira simiirin hiriinanar dimin iirar swoki tir.

³² Mi iikamim kiriiram naingwowyim simiiram naingwowi, yio dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani kira inkam wadiek. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim simiiram naingwowyim, simiiramar naingwowyim. ³³ Mi iikamim siyu miyyik kiriir tiriyyim mi kira simiirin siyu miyyik mi tiri, yio dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani, kira inkam wadiek. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iriipi hiriinanar mi tirkim. ³⁴ Mi kiriir diminin inkam nwirni hauugi, hindara haisasae mriinakiyam, siya kariirin wa swoki hauwi, yio tiriiginin yio dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak sairsi nwo rani. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim dimin biyekakim simiir dimin imiirar mi hauu mriisasaekim mpa swoki hainani. Mi yim sima iriipi hiriinanar dimin imiirar mi inggir haigim. ³⁵ Nningaka! Kira iikamim io kinakar nwowyim simiiram dapiyao mi simiirin siyu miyyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae mriiyyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Nningaka. Mi kira hiriinanar tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miyyik miyyik imiira hauwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam bibiyeyim siirim naingwo karam nwowyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. ³⁶ Mi kima simiiram in Adi Komii siya naingwobumbuwa saair hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

Kima inkam nwiri siyiun siir kipi hid

(Mt 7:1-5)

³⁷ Mi kima iikamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii kirmiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Niingaka. Mi kima iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyeyim simiirin wi hiriyyar mi haiyoprimdiyumiigii. ³⁸ Mi kima digworaekwowim iikamim simiir hauuwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkiiyuwi mi siya wi yaeya digworaekwo miyyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkiiyugi kimiirin. Mi kima ti hinin diminin siir hauugin iikamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauuwi.

³⁹ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki iisiisimauu ap rani. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi ieyar napnatkaigai swonami. ⁴⁰ Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyuwiyin siir ninokninkin aiar biri swoki haiburikin. Niingaka. Mi iya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoyia siya wi inkamin siir nowomwarkaiyuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

⁴¹ Mi kira paeka sima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwowa saiar dimusi boinkin mi kira wari paemir komiia saiar biri kigin kiriir nhwo iir nwokaiya, aniya? ⁴² Mi kira, kiriir nomiyauwin siirin panin panina ninokninkin? Nomiyau, kara paekasima kiriir nhwo siir nwowa saiar haiyam mini. Mi kira paemir komiia kiriir nhwo iir nwowa saiar biri ninokninkin, aniya? Kira nksisaeyan inkamkin! Biyyin kira, kiriir nhwo iir nwowa paemir komiia saiar tiki hai. Mi kiriir nhwowin wadie nwowi mi mhoyia kira paekasima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwowa sairin wi haningai hai. Iriig.

Pae biyeyin siya nae biyeyar mi budikin

(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)

⁴³ Pae miyyikin siya nae biyie bi budikin. Mi iriipi hiriinan pae biyeyin siya nae miyyik bi budikin. ⁴⁴ Iya inkamin siya bidi kigninokninkin ti paenid hininin tabgin o amka. Inkamin amin nio siir hiranka bi nirkuuwigin. Mi inkamin tabnidim pae twaa siir hiranka biri whaigaig. Niingaka. ⁴⁵ Iikamim paenankim. Mi inkamin kwoin miyyikakin, siya mi miyyik miriyyin mi inkamin kwoin biyiekakin yio wi mi biyie mirii. Ti hinin diminim. Yai aeya boininkiiigiyim mi kima dinokninkin ti inkamin siir mhi kwoinim ti dimin hininin bidi yinkinukikaiyin. Iriig.

Omaka miriini siyu whiskey

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Mi kima kariirin hinina dimusi nikuiwi, Biyyan Inkam Komii Biyyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi? ⁴⁷ Yipiki iikamim kariir yai aiirim nitim mi kariir yai aiir wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknam, ti iikam hininim yim hiningim. ⁴⁸ Ti iikamim yim sima ti inkamin omaka miriyyin siir hiriinankin. Biyya siya ie komii iir iki opnainam mi yinim ina inansiingiyim mi op komiyyin siya ha nunaniyyin mi owie komiyyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Niingaka. Dimusi rani, siya omaka miyyik bidi sibgu miriyyin. ⁴⁹ Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri

wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi mhoyiya op komiyin ha nakiinamainiyin mi ini omaka ailar kaihioimai namiyamin. Jisis siya simiirin hiriinan boinkin. Iriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biyan inkamin siir mi miriyin siir haiswoniskigin

(Mt 8:5-13)

¹ Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirin mi siya simiir haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiyam. ² Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biyan inkamin siya, siir miyan inkamin siirima naingwonanaeikin mi siya niya ma komika, siya nao kingiina nwokin. ³ Ti simiir biyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikunakiyim. Mi siir miyan inkamin siir haiswoniski haiginuwim. ⁴ Mi sima Jisis siir hiriir nimbiamin mi kimidinya sima yikiuwirwirna siirin. Tiki inkamin siir biyan inkamin siya inkam biyeeki mi iuvi. Nningaka. Inkam wadie ieyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginu. ⁵ Siya Juda krimiir iikamim simiiramar naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya sairin siyar miriiga.

⁶ Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar yinkin amin. Mi iya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwowuim mi biyan inkamin siya siir nomiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hinina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an kara inkam miyik rani mi kira kariir omaka ailarin pa nit rani. Nningaka. ⁷ Mi an kara iriipa hiriinan kiriiram panansi mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yalarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadie nwoki okiyim. ⁸ Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mi kariir hauuwiyin, ini siir aowa ywowin. Mi an kararin ini sauan isidin kara kigriraowiyin ini simiir kou ywowin. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hinina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir miyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mi hinina sair mirii mi siya pa mi mirii.

⁹ Mi ii Jisis siya ta yai ailar wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiyyin siir mhoyiya nwokiyim simiir haiyugkaokiyin mi hinina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii sair biri kigin. Nningaka. ¹⁰ Mi ti biyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miyan inkamin wadieki wadie bidi swoki okiyin. Iriig.

Jisis siya igabae ira sair yinisimin siir haiswoniski okwonaowidgin

¹¹ Mi mhoyiya Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriyyim mi iikam isid komiyyin saika ninkin amkin. ¹² Mi ii siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiyyin sima ti isidin inkam whirin siir no haiginamim sima om komii siir omwois hiranki napnimbini. Ta igabaeya sair yinisim nwrkinwiruwan sisiyargin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. ¹³ Mi ta iya Biyan Inkam Komii siya sair kigiyin mi siir kwoinin sairsiiyin naingwoyimi yok pranae biri swoki kinkin. Mi siya sair boinki, kira kipi nou. ¹⁴ Mi siya kingiin ha namim mi ta hiiya inkam

wɔrɔn siya whina saiiir yonkwoki. Mi ta hii aiiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kariir boinki, kira dinsiin okwoki. ¹⁵ Mi whranisim niki aonamin siya ina yinsiin idwokiin mi siya ina boinaikiyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiin siir apu aiiiram. ¹⁶ Mi iikamim sima asi nididgim. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krɔmiir Wanin siir inig iirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwɔrɔn krɔmiir bopwoniya tir bidi yimbiniyin, Adi Komiiyin bidi yimbiniyin siir iikamim simiir nanmaiwar kainam. ¹⁷ Mi ti diminin Jisis siya tirkiyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Iriig.

Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin Jisis siiram yikropki (Mt 11:2-19)

¹⁸ Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwiso sowiirim boinki, sowa siirim nitim. ¹⁹ Mi Biyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hinina tini sriiyu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krɔma kariirim dwokwokin, iyie? Siya rani, nwirkin?

²⁰ Mi iiya sowa Jisis siir hiriir nimbiamo. Mi sowa hinina boin, Jonin op baptais haiginiuwiyin kariirin siya nikropkikin kariirim nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krɔma wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? ²¹ Mi taki iiya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyiu biyekakim ha haiswonimniskiigi mi iikam nhwokwisae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. ²² Mi Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin hinina yowarkii boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmauuu ti diminim kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwisaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apriraramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopouwim sima ini wadieyar swoki okiyim. Mi inkam wirim ina swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin miyika saiiirar wakaeyim. ²³ Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha maigimaiga. Mi siir naingwo tibmii kana mi siya hiriyar maigimaiga yokiyoki.

²⁴ Mi inkam nwiso Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiiirin dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswoswowin siir kigam namkim. Aniya? Niingaka. ²⁵ Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik miyik niyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yuis miyik niyim mi dimin taemin miyik miyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiiyim nu kigiraowiyim simiir omaka hirar nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. ²⁶ Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Hi kara kiiir boinmauuwi, siya profet inkamaigim mi siya ini profet nhirim simiir haiburin. ²⁷ Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hinina boinkin siirin, wakae, kara inkamin kariir yaiya saiiir boinmauuwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biyar namkwokini. Mi kariir siyiuin wi siyar kisisop haigikwokini. ²⁸ Kara kariir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam komiiyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iya Adi Komii siya

siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir sima inig komiigag wao rani. Niingaka. Siya ini simiir aowa ywowin.

²⁹ Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iiar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki baptais. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiyyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miiyikin Adi Komii siya hauuwun, digiumii siir haimriyugig. Mi Jon siya simiirin op panansi baptais haiginiusi.

³¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digiumii Adi Komii siir haimriyugigim, kara simiirin panin panin iikam nimbun haiginiuwi, sima panin panin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi. ³² Sima ini yinisimnan ywowim maeyaua nae haiginiya simiir yopii ad aka namiyim saiir hiriinan. Mi iya sima maeyaua nae haiginiya saiir nwowim mi sima yinisim nhirim simiirin hinina boinki. Mi krma kid ina masim kimiiramim mi kima mwai wao rani. Mi krma tisa nouboponim mi kima krma nouim pi boriisopi. ³³ Jonin op baptais haiginiuwiyin ha nitin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hinina boinkim, uridyiu biyeyin ini siir piu hir nwowin. ³⁴ Kara Yaowae Adin ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mina mi kwiyae aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaeikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiyim mi kamim dimin biyiekakim simiir nomiiyugin kima hinina boinkim. ³⁵ Iikamim Adi Komii siir siyiu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyyim mi sima ina yaingwokiyyim Adi Komii siir siyiuin mi siir yayim sima wadieki wadie kingim. Jisis siir yaiya hiriinanka ini dig ywokiya. friig.

Wig ira dimin biyiekaka wa Jisis siir iga aiir niyopka

³⁶ Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikiugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamin mi nae ini saika ini idwokai aeyuin. ³⁷ Mi wig ira dimin biyiekaka ti om iir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miiyikakin ira hai mi saeya ina yita. ³⁸ Mi wa mobin ha hainaniyim mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowa mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni hougin iim. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yinak whwosinkiya. Mi ha niinak digiya ini siir igrib iiarar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. ³⁹ Mi ti Farisi inkamin Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyyim mi siya hinina yaingwo mi ti inkamin siya profet inkam kinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga in siir nokwowa saiirin mi saiir siyiu iir warar. Ta wiga saeya dimin biyie tiran wiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya hinina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin kira kiriir yayim ha boinki.

⁴¹ Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki prihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarim iur mi nwirin paeyarin hara mi hai. ⁴² Sowa tiki umir iir swoki hauukiyiu dig nwo rani. Mi tiki inkamin siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiyiu, yio dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi maingimairga komiigak nwowi ti inkamin siirim? ⁴³ Mi Saimon siya hinina yowarki boin, kariir kwoinin hinina naingwowi ti inkamin umir

komii haiyin wi siyar nwowi maingimairga komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yaiya kaimwoka. ⁴⁴ Siya ha boin digiyin, Jisis siya ta wig aiiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napninopkainaniyin mi op kariir iga aiiir hiiisokim bi swoki hauugin. Niingaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiiirar hiiisoka mi ini saiir kan aiiirar yinak waisinkiya. ⁴⁵ Mi iya kara kiriiram nin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Niingaka. Karar napninopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iir yankabmamaranaeya. ⁴⁶ Mi kira wa piuii miyikakim kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Niingaka, ta wiga saeya wa miyikni saeyar hiiisok haiginiugin kariir iga. ⁴⁷ Kara kiriir boinki, saeya kariiramar naingwo kiiini. Ta wiga saeya aknainan niisiimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiiyin kariiramar naingwo kunga mi kara saiir dimin biyie biyie whiekakim simiir asi haiyoprimdiyumiigi swokikim. Mi kara inkamin dimin biyie sim tirin siir haiyoprimdiyumiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiram haimiisima naingwowi. Mi siya ta yai aiiir ha boin digiyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya wig aiiir boinki, kara kiriir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyumiigiyin. ⁴⁹ Mi iikam nhirim ta hiiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biyie biyeyim pi simiir haiyoprimdiyumiigi? ⁵⁰ Mi Jisis siya ta wig aiiir boinki, kiriir naingwo tibmiya kiriir dimin biyie biyeyim saeyar haiyoprimdiyumiigi, kira ha dam mi kiriir mhai kwoinim hiiisima dwonam. Iriig.

8

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiia yapnam

¹ Mi mhoiia Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiiir boinimauugin iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iuur nwiso ini saikar yinkin amim. ² Mi wig nhirim biya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ira Mariaka, Makdalanka. Biya Jisis siya uridyiu biyeyim saiirin iriyyar nwisa haiswoniski. ³ Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiiyin Herot siir yaimin dimin winiyyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriyyim simiir nae digworaekwo imiir whindiraerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Iriig.

Inkam nwirin wit nid nitkinkin numir (Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Iikam nhirim ha niki woknaniyyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha nahaingiriyiuniyyim. Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin, ⁵ Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinim namkin mi siya ha nonkwo krimkrinki itkinamin mi nhirim siyiu hir yamikiigiyyu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyyin minim sim yatkikin idwo aenamim. ⁶ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nakaiyyim, yim ha whakiyyim mi nuin opkak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyugusnamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwoniya nakaiyyim, yim ini sima yisirimdinunamim. ⁸ Mi tiki witnid nhirim nu miyikni nikiiyyim mi sima ini wadiyiar whaknaiinamim mi ini nae hoimkakar budkiyyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim

iriyar iriyara bud. Siir yayim ha digiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wingakairgin ta kariir yai aiir wakae, kira sibgu daingworinu kripkai. Iriig.

Ta boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Mi kamim siir kigna miriyim sima Jisis siir srii, wari boiniyo yaiya saiir yaimwoki yaimwowa paninga? ¹⁰ Mi siya simiirin hinana yowarki boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwoim aowa aowan yayim kimiir bidi boinimauuwun, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinimauuwun iki boiniyo yai ara kara boiniyim simiir nhwowim isa kigim mi winim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iirin. Iriig.

Wit nidin siir boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ Taka boiniyo yaiya saiir yaimwok yaimwowa hinanga, tiki witnidin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aeyarga. ¹² Mi ti witnidim siyu nikiiyim, yim ini ikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoyiya Setan siya ina swoki itnoutnankikiyim, simiir naingwo tibmiini siyuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmai warkainaeisi. ¹³ Mi witnid nhirim maeyau siyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini maigimaigra ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi nigruramka simiir naingwo tibmiya komii bi nwoka sima ha misima naingwo tibmiigim, iya simiirin dimin wharkin kinankuwiyim mi simiir naingwo tibmiya asi niki iguski. ¹⁴ Mi witnidim uridin nimiridgakin siir bopwoniya nakaigayim, yim ini ikamim Adi Komii siir wakaeyoknaeyim simiir hiriinan yowim mi iya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi maigimaigraim umir digworaekwowim nu tiranim ini smar yisirimdinu waigayim mi simiir naeyim miyik paninsi budsi. ¹⁵ Mi witnidim nu maeyau miyik nikiiyim yim ini ikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhai kwoinim hiinsima nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmii kangim mi sima siir yai aiirar wakaeyokna diraraerar yokiyokiiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Sima yukidin niyaeiyin two aowa hangumu haigikin

(Mk 4:21-25)

¹⁶ Mi inkamin sima yukidin niyaeiyin siirin twoni biri higrinuwikin mi hii aowa biri haigiprakaiigim. Ningaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowin siir ninankiigin. Mi ikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiirar kigami. ¹⁷ Tariinanin dimin nhirim aowa aowa nwowim mi sima mhoyiya wi idowiyar nimbiam. Mi digworaekwo nhirim inkamki higrinuum mi mhoyiya wi Adi Komii siyar haiginki idowiya mi ikamim sima siirin wa kigi.

¹⁸ Kima mntarao mi kima yayim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninokninkin miyikak nwowin mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin miyik aiirar swoki inkin hauugi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingowoi siir kwoinai hirar ta yai saiir nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miyikim siir kwoinai hirara

nwokaiyim, ti yaiyim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. Iriig.

*Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)*

¹⁹ Ta iya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkiniukikinim mi sima siir kingiin paninsi yamsi. ²⁰ Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. ²¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, yipiki iikamkim Adi Komii siir yai maiyika sairim naingwo tibmiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. Iriig.

*Opud komiia Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)*

²² Mi igwira Jisis siya mi kamim siir kigna miriirim sima ina kwiriinamim i kopsim ira sair. Mi siya simiir boinki, krima pi whighbid yarmiia nami. Mi sima ina yamim. ²³ Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bidi whwonkaiyin mi opud komii kwira ha hugnat-maiya mi opa pariiparii markimirka ninkinim ta i aiirin. Mi sima nwomainainamim pariiparisim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriirim, sima Jisis siir yami inidguwu mi sima ina boinin, Biyan Inkamti, Biyan Inkamti, hae, nambi nwomainainamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiia sair ywoki. Mi opud hinin komiia ina digiya mi opa ini mokmokwaiyar yomaikiya. ²⁵ Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiia ini pinda yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimiyokim. Mi sima sima yimboin amboinin, ti yipikin? Ti opud hinino sowiir boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyoknakiyo. Iriig.

*Jisis siya inkam uridyiu biyekakin siir haiswoniskikin
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

²⁶ Mi mhoyia sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hariir. Tiki omin ini nu Galili siir whighbid yarmiia nwowin. ²⁷ Mi Jisis siya isima sair haiburgigin mi ha kunamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biye nhirim ti inkamin siir nwokim. Ii haruwa rani ti inkamin siya yuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Niingaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiiyim simiir nwokin. ²⁸ Mi iya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini hauwuin mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimin, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. ²⁹ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin siir boinki, siya ti inkam iir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyiu biyeyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim inokainok siir kigriraowiyim, sima siirin weyinsopni (sen) mi tidop (hankap) kurimdinuwikim siir iga in imiirin. Mi siya ti weyinsop manim pi simiirar mi anka bimbir nami. Mi uridyiu biyeyin siya siirin maeyau siin apa nunga inkam karamaeya siirin pi hariir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamin siirin. ³⁰ Mi Jisis siya siir sriigi, kiriir inigin yipikin? Mi siya boin, kariir inigin uridyiu biye whiekakim. Dimusi rani, uridyiu biye whiekakim ini siir yaninkiniuwuim. ³¹ Mi ti uridyiu biyeyim sima

ini Jisis siirima kauwoknanaekiyim, kira krımıirin ie biyieyin paekakin siirim kipi niyopriyugi.

³² Hu isid komii whirin ti mhu kopsim whirin kingiina kwowin siir naekim. Mi ti uridyiu biyie whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boinanaekim. Kira krımıirin ti hu isid komiiyin siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kigninkin amkikin. ³³ Mi ti uridyiu biyieyim ti inkamin siir haiburgigin mi ti huim simiir piuar yamkiyim. Mi ti hu isid komiiyin mhuuku hiranki niwitnaniniyim mi ini siyapai amounana saiirar yamim. Mi sima ini ta whii aiirar yani amaimaiyuwim mi sima opa ha kwiaeyim mi sima ina yaonamim.

³⁴ Mi kamim ti hu imiir waikaowiyim sima ti dimin iir kigiyim mi sima ina yidam namim. Mi ta yaiya sima ina haigiririr boinama iikam whiekakim hinda tindanim simiir. ³⁵ Mi iikamim sima ti diminin siir ini kigi. Mi sima Jisis siir hiriir nimbiamim mi ti inkam iir kig uridyiu biyieyim siir bidi haiburgigim. Mi siya yuis bidi kaiyin mi siir kwoinin ini wadieya nwowin mi siya Jisis siir igmiiga kingiinar nidwowi. Mi iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yididgiyim. ³⁶ Mi iikamim ti diminin siir kignakiyim sima iikam nhirim simiir boinmamauu siyuun Jisis siya haiswoniskiyin ti inkamin siir. ³⁷ Mi iikam whiekakim Gegesa hiran nu maeyauwim sima Jisis siir boinki, kira krımıir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinkim mi sima hiriinan asi boinkim mi Jisis siya isim aiir kwirii mi siya namim swoki minkin. ³⁸ Ti inkamin uridyiu biyieyim sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boinanaeki, kara kinaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyin mi ina boinkiyin, ³⁹ Kira kiriir oma hiriirar swoki am. Mi dimin whiekakim Adi Komii siya tirkiyim simiir tini boinmamauuwu. Mi ti inkamin siya ha namim mi ti yaiyim iikam whiekakim om komii siir hiranim ini saiirar boinmamauuwuwin dimin whiekakim Jisis siya tirim simiir. Iriig.

Jisis siya haiswoniskikin wiga siir yuis nonkwowa

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Mi iiya Jisis siya ha swoki amin whigbid yarmiya hiriir mi iikam whiekakim sima hiarar nwowinim mi sima siirin ina boin maigimairga winim. ⁴¹ Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaia huuyokiyokaiya saiir biyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kingiinar ini huui mi ina kauwok boinanaekikin, kira kariir omaka wit. ⁴² Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya yinkopaka. Mi saiir biewiyim iur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamim mi iikam isid komiiyin sima ini Jisis siir mhoiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. ⁴³ Mi wiga ira nwowi, inokininokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iur whis, kamim paowai udiyim simiir nwrkin saiir ma aiir bi swoki owaiginukin miyik. Nningaka. ⁴⁴ Mi ta wiga saeya Jisis siir digiwa kingiin ha nita mi saeya ini siir yuis prieiya saiir mwois iirar yaka onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowa ina yinkisanakiya mi mhoiya saeya bi swoki imbiyamka. ⁴⁵ Mi Jisis siya sriigi, yipikin ina kariir naka onkwokiyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an nninga, an nninga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiiyin wasi kariirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. ⁴⁶ Mi Jisis siya boinki, ina kariirin nwrka nonkwokikin. Mi kara ina kinankiugiyin, kirie nhirim kariir bidi

haiburgigim. ⁴⁷ Mi ta wiga saeya ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki imprioka mi saeya igmwo ini Jisis siir imiiga ini huwuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iya kara Jisis siir yuis aiir nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. ⁴⁸ Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kariirin kariir naingwo tibmii miyika saeyar nwowaiginugika mi kira ha dam mi kariir mhi kwoinim hiinsima dwonam.

⁴⁹ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya ha nitin mi ina ini boinuwin siirin, kariir yinisim yinkopaka bidi yaonama. Kira inkamin dimin taemin nowimwarkaiyuwiyin kigi siir kipi ninki. ⁵⁰ Mi Jisis siya ta yaiya aiir wakaekiyin mi siya Jairas siir yai anaka hinina yowarki boin, kira kipi nidid. Mi kira hindara daingwo tibmii iski mi kariir yinisim yinkopaka saeya wi miyika nwoki owim. ⁵¹ Mi Jisis siya Jairas siir omaka kariir yam mi siya iikam whiekakim simiirin omakanau kariirin saika biri kigninkin apninpakai namkim. Nungaka. Pita, Jon, Jems mi ta yinisim yinkopaka sair yopii ado owa simasimar yapninpokainam saikan. ⁵² Mi iikam whiekakim sima ta yinisim yinkopaka sairimar nanka ninougim mi sima hiran nounanaekim. Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nou, saeya biri naoka, saeya nhwo whwonkaii. ⁵³ Mi sima siirin yaibu prasae biri nekim. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, saeya bidiya yaonama. ⁵⁴ Mi Jisis siya ta yinisim yinkopaka sair in aiir yonkwoki mi ina boinkiyin, yinisim yinkopak, kira dinsiingi. ⁵⁵ Mi ta yinisim yinkopaka sair piugina ina swoki ita sairim. Mi biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwokiya. Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae nhirim sair hauu ae. ⁵⁶ Mi ta yinisim yinkopaka sair yopii ado sowa ini mounana sinkaokiyo. Mi Jisis siya sowiirin ina boinkiyin, ti diminin siirin kowa inkam nwirni kipi swoki boinmauu mimin. friig.

9

*Jisis siya kamim siir kigna miriyim mi simiir hauugim
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)*

¹ Jisis siya kam iuur nwiso siir kigna miriyim simiir yikuuna iripa haingiriyuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir hauuwim. Uridiyu biye biyeyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonimniskiyim. ² Mi siya simiirin ina yikropkiyim iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana sair boinmauuam mi makak iikamim simiir mi inimniskiyim. ³ Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima yuiso kwokwisa kipi hainam. ⁴ Mi omaka kima napninpokainami mi sima wadie kimiir nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iirin wi ta omaka sair hirankar haiburgig. ⁵ Mi sima kimiirin simiir omaka kariir namamin wadie nwowin karamae nwowi mi kima ti om iir haiburgik. Mi nusin imiir dikrinkinkiyig sima wa ninokninkinkiyim, krima miyik rani. ⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyim sima ina yitinkinkiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya sair yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omomanim hinda tindanim simiir warar mi inkin haiswonimniskiyam. friig.

Herot siya Jisis siir yai wakaekin

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigriraowiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoinin ini hindara whriewhriekiyin. Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op baptais haiginuwiyyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin. ⁸ Mi nhirim hinina boin, Ilaija bidi yambiyamin. Mi nhirim hinina boini, biyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin idwowin. ⁹ Mi Herot siya hinina boinki, Jon siir niyyin karar bidi kaigrpkiyyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya hinina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Iriig.

Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)

¹⁰ Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinimauuni. Mi siya simiirin warar yinkin ikunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. ¹¹ Mi iya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiyar yamin. Mi sima siirim ha namim mi siya ini maigrmairga ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigrkakana sair yowomwarkaiyu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkim haiswonimniskii haiginu.

¹² Mi iya bieyin ha nikiiyamtibin, kam iuur nwiso siir kigna miriiyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirim nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. ¹³ Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina boinin, krima nae hirii hirii karamaekim. Krima bretim iriiyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hinina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krima naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? ¹⁴ Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, kima simiir boinki, sima kam nwis iuur iura kiiyop idwodwoam. ¹⁵ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwim idwowim. ¹⁶ Jisis siya ti bret iriiyarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boin wadiekiiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriiyim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hauunamim. ¹⁷ Mi iikam whiekakim ha naekinuu digiyim mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim mi nibim sima haigimirninkinkiyim iuur is. Iriig.

Pita siya Jisis siir boininkigin siya Kraiskin

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Ii gwira Jisis siya Adi Komii siirim nhowo sasar ini kwisboinu. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina yamin siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin panin nikiiwigim? ¹⁹ Mi nhirim yim hinina boinikim, Jonin op baptais haiginuwiyyin siya. Mi nhirim yim hinina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hinina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. ²⁰ Mi siya simiir sriigi boinki, wim kima panina dapikim? Mi Pita siya ina yowarkii boinin, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia siya. Iriig.

Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwrni kipi swoki boinmauumimin. ²² Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biyan inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigiraowiyim mi prismi biyan inkam mi kamim siyu komii komiiyim sim ninomokninkiniyim, sima wi digiumii siir haimriyuwi mi sima siirin wa nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.

²³ Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya diminim siir kwoinawu hir nwokaiyim digworaekwowim simiir haiburgigi mi siya kariir mi imiir mirii mi kariir siyu imiir dap iski. Mi siya kariir mi aiirarar miriyyokiyokii mi kariir siyu imiirarar timi apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hainiya nioninkinin siirin hariiyar haiyokiyokii kariir hariinan. ²⁴ Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyuwi kara-mae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miyyik nwo rani. Mi siya wi hindara kigugu iski. Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyuwi mi siya wi omwai hariiya waiyayokiyokii. ²⁵ Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo whiekakim simiir haingiriyu haigin mamari siyamar mi inig komiigak ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsiis haiginuwi siirin omwai waiyayokiyokiikaeyamim, aniya? Niingaka. ²⁶ Mi yipiki inkamkin kariiram maigimaiga karamae nwowi mi digiumii kariir yai aiir haimriyuwi mi mhoyiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim paenan niyuaeyim mi Adi Komii siir paekwosimim simaka niti mi taka iya kara kiririn wi digiumii saiir swoki haimriyuwi. Mi mhoyiya siya wi Adi saika nwo rani. Niingaka. ²⁷ Kara kimiirin yaimwowa boini, ti ilkam nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi diminim iya Adi Komii siir dimin taemin imiir kigirkakana wi saiirar nimbiamyi. friig.

Jisis siir piua ya ini saa yimbiamkiya

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Mi Jisis siya ti yaiyim ha boin digiyim mhoyiya ii iriyyar kwoimim namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikuunam mhuusim whirin siir kiua hariir, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. ²⁹ Mi siya hirar kwisboinin mi siir whwonkamim ina yigiyin mi siir yuusa paenan ha niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. ³⁰ Mi biri kimiminkikin inkam nwiso ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. ³¹ Mi sowa Adi Komii siir diminim paenan niyuaeyin saika ninkin imbinikin. Mi sowa iya Jisis siya naonama saiir nimbiamyi diminim Jerusalem hir, Adi Komii siya nimbinin bidi bidiniyar simiir boinmimaugim. ³² Mi Pita siya mi siir nomiiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha ninsiingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwiso saika nokwowo simiir hir niuyaki. ³³ Mi sowa Jisis siir haiburgigim minko mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, krma tir nwowim wadieka. Mi krma omaka amirim wi ouuma mirii, ira kirirga mi ira Moses mi ira Ilaija Pita siya ta yai aiirin whaowaeya priiboinkin, siya bi ninokninkin. ³⁴ Mi siya yai aiirar niki boinin mi waua ini simiira yauni kikirinuniya, sima ina yididgiyim. ³⁵ Mi yai kwira ta wau aiir kauwok boinkiya, saeya

hɪnɪna kauwok boɪnkika, wari yɪnisimɪn kariir yɪnisimkin. Mi kara siir biɔi yimbinɪn. Kɪma siir yai aiarar wakaeyokna. ³⁶ Mi ta yaiya ha boɪnkiya mi sima kigi, Jisis sasar nwoki. Mi kamɪm siir kigna mɪriiyim sima yai ha nɪnkin tankiyim mi ta iya ti dimɪnɪn sima kignamɪn, sima inkam nwir bi swoki boɪnmauumimɪnkin. Iriig.

*Jisis siya yɪnisim nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskiigin
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)*

³⁷ Mi iigwira sima mhiusim whirin siir haiburgigim mi ha niuunamim mi iikam isid komii whirin, sima Jisis siirin siyiu hir yapyiskaiwin. ³⁸ Mi ti iikam isid komiyyin simiir hiran inkam nwirin siya ina kauwok boɪnamnankiyin, iikam nowomwarkaiyuan inkamɪn mi kara kariirɪmar kwisboɪnki. Kira kariir yɪnisim yɪnkamiyyin iir kigi, siya kariir yɪnisim yɪnkamiyyin nwirki nwiruwa ieyairgin. ³⁹ Mi uridyiu biyie whirin siya nonkwokin siirin. Mi bi kimimɪnkikin, siya ha kauwok boɪnkiyyin mi ti uridyiu biyie ieyar haigi itiwamwakikingig. Mi yaeyopa pa nɪmbinaniyami siir yai hirankar mi siya ti yɪnisimɪn siir piu aiarar nonkwobumbunɪnkinikɪn mi siya siir bi swoki haibur sranikɪn. Niingaka. ⁴⁰ Mi kara kamɪm kariir kigna mɪriiyim simiiram biɔiyar kauwok boɪnanaeyin ti uridyiu biyie siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. ⁴¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boɪnɪn mi ti iikamɪm tariinanam kɪma naingwo tibmii karamaekim. Kimiir mhi kwoɪnim miyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iya whindiriraerar haiginuwi mi kɪma wa nwoki aingwo tibmiiyyim, ha? Mi siya ti inkam iir boɪnki. Yɪnisimɪn tiriir whainani. ⁴² Mi siir yɪnisimɪn ha niki apnaniyyin mi ti uridyiu biyeyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyeyin siir boɪnki mi siya ti yɪnisim iirin ina haiswoniski haiginugiyyin. Siya ini siir ad iiramar swoki ikropkiyyin. ⁴³ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiyya sair kigiya sima ini hindara yanaakiyyim. Iriig.

*Jisis siya kwisaka ina swoki boɪnɪn kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkaiyyim, ti dimɪnɪm siya tirim simiirsiiyyin mi siya kamɪm siir kigna mɪriiyim simiir boɪnki, ⁴⁴ kimiir wɪnɪm sibgu mauugi. Mi mhoiyya Yaowae Adɪn nɪnomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. ⁴⁵ Mi sima ta yaiya siya boina sair bi nɪnoknɪnkɪnkim, ta yaiya sair yaimwokiyaaimwowa simiirsɪ nɪmprioka mi sima sair panɪnsi sibgu yɪnoknɪnkɪnsi. Mi sima pi nididgɪm ta yai aiiramɪn siir panɪnsi srɪisi. Iriig.

*Yipikin siya kougikou nwowin
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)*

⁴⁶ Mi kamɪm Jisis siir kigna mɪriiyim sima yaiya kwira yiniinsao boɪn, yipikin simiir kougikou nwowin. ⁴⁷ Mi Jisis siya biɔiya yɪnoknɪnkɪnɪn kwoɪnɪn simiir hir nwowin. Mi siya yɪnisim sapisap nwirin siir asi nikiunakɪn. ⁴⁸ Mi siya simiir boɪnki, inkamɪn ti yɪnisim sapisapɪn siirin kariir inig iir kigriraowi yo siya kariir kigriraokɪn. Mi inkamɪn kariir kigriraowi mi siya inkamɪn kariir nikropkiyyin siirin warar nɪnkin kigriraowi. Mi inkamɪn yɪnisim sapisapɪn kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouɪn ini siyar ywowin. Iriig.

Inkamın io nhwo kımıir nanao karamae nwowiyın siya kımıir nomi-iyaugın

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Jon siya ina yowarkıi boının, Bııyan Inkam Komii, krıma inkam nwıra kig, uridyıu biyeyım simiirın kiriir inig iir haiswonımnıskııgın. Mi siya krımiir yai bi wakaeyoknakın mi krıma siirın hiriinansi nikıdugım. Dimusi rani, siya krımiir isid rani. Nıngaka. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir boınki mi kam nhirim siir kigna miriıyım sima, kima siir kipi nikıdu. Inkamın io nhwo kımıir nanao karamae nwowiyın yio siya kımıir nomııyaugın. Iriig.

Sameria hıran om whırın siir iikamım sima Jisis siir siyıu iir haiginıkougın mi siirın ina swoki ikropkiyın

⁵¹ İiya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikıunamana nınomor koua hiriir saeya ini kingiın nwowa. Mi Jisis siir kwoının om komii Jerusalema namım asi naıngwokın. ⁵² Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir bııyın sima nwoki haıgirıramım mi sima ha namım nu Sameria hırın om whırın siir yapnınopkainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir dirıraerarım mınkım. ⁵³ Mi omın siir hıran inkam nhirim sima siir biri nikıunamkım simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima ırıpa mhıi kwoın biri nwowikım Judamı iikam simakan sima ina nınoknınkınım siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. ⁵⁴ Inkam nwıso siir kigna miriıyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyıuın siir kigin mi sowa siir boınmauu, Bııyan Inkam Komii, krıma paeya nınomor kou hırana saıirim nikiugi, saeya ti iikamım tiranım simiir nwoki iunıyım, anıya? ⁵⁵ Mi Jisis siya ha haiyug okwokiyın mi siya io sowiir ywoki. ⁵⁶ Mi sima om whıra yapnam. Iriig.

Inkamın Jisis siirım nami

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mi sima siyıu hırar niki apamım mi inkam nwırın siir boınki, kira omom omomım kira nami mi kara wı kiriir mhoiıya nınkın apiyokiyokııi. ⁵⁸ Mi Jisis siya siir boınki, niımauan wraım yım ieno kakargım mi ipiyınım yım ırıipi hiriinan whıe kakargım. Mi Yaowae Adın nınomor kouanın yio omaka maeyau whwonkai karamaekın. ⁵⁹ Mi siya inkam nwırın siir boınki, kira kariir mhoiıyar wıt. Mi siya boın mi kira kariirın wadie tiki oki. Kariir adın siir pıuis biyeya saıir niki hangıkaıgigi. ⁶⁰ Mi Jisis siya siir yowarkıi boınki mi inkam wırim yım inkamım kariir mhoiıya nit karamae nwowiyım sima haıngikai. Mi ni kira iıya Adi Komii siya siir digworaekwowım mi siir iikamım simiir kigirkakana saıir yai imiir tinı boınmımauuwıu.

⁶¹ Inkam nwırın siya siir boınki, Bııyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiıya nitam mini mi kira kariirın pi wadie dwoki. Kara yai minım kariir isidın simaka nini idwo boınaıgigi. ⁶² Mi Jisis siya siir boınki, inkam i kigrıriıyın, siir nhwowın idaowa hiri hiriıya kaonanaei mi ti hiriinan inkamın siya wı Adi Komii siya kigrırao tani. Nıngaka. Iriig.

10

Jisis siya kamım kam nwoım iıur nwısa yikropki Adi Komii siir yai aiir boınmımauuwam

¹ Mi mhoiıya Bııyan Inkam Komııyın siya ina swoki imbinın kamım kam nwoım iıur nwıso. Mi siya simiirın nwınnwısa yikropki mi sima siir

biyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiia siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. ² Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikiunakiyim mi sima bidi grirgigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyairgin, siirim srigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hurworwokaiyim mi sima siir mhoiia nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywowin. ³ Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikriprikan nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyeki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam kakar nwowi. ⁴ Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. ⁵ Mi kima omaka ir napnopakainami mi biyin kima wi hinina tini boinu, wira ha maigimaiga iikamim ti omaka aiir nwowim. ⁶ Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwoiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yayar wakaeyoknaei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriyyar swoki okainani. ⁷ Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miyyik miyyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam. ⁸ Mi kima om komii whira napnopakainami mi inkam nwirin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi borisop wa dae. ⁹ Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginu mi kima simiirin hinina boinki, iia Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. ¹⁰ Mi kima om komii whirin siir napnopakainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyuin siir yaba hir dikwown kima hinina boin, ¹¹ ti kimiir om komiiyin siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krima pi kimiirar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworin. Dimusi rani, kima krimiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iia Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digiumii saiir haimriiyugim. ¹² Kara kimiirin pi hinina boinki, mhoiia iia Adi Komii siya iikamim dimin biyekakim simaka boinaini iia saeya nimbiam mi ta hika wi hika om komii biyekibiyeyin Sodom hiran iikamim dimin biyie tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Iriig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi naingwoyimiyoki (Mt 11:20-24)

¹³ Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosiyanim Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miyyik miyyik whiekakim Adi Komii siya kimiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Niingaka. Kima ini digiumii simiirar haimriiyukripkaiyim. Mi biya Adi Komii siya dimin miyyik miyyikim iikamim

Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirin hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yisiimauuin Adi Komii siirin, dimin biye biyeyim sima tirim simiirsiyin mi sima ha pi yaingwo tibmiiyin Adi Komii siirim. ¹⁴ Mi ta iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kimiir nimbiamy saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nimbiamy saier haiburi. ¹⁵ Kima ti iikamim om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Nungaka. Adi Komii siya kimiirin iikam miyiki miyiknan mi ikiuwi. Mi kima wi inkam biyenan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyeya paekaka wi saier nitkaigi.

¹⁶ Mi siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aier wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digumii kimiir haimriyuwi. Mi yipiki inkamkin digumii kariir haimriyuwi mi siya inkamim kariir nikropkiyin digumii siir warar mi inkin haimriyuwi, yio Adi Komii siyairgin. Iriig.

Kam, kam nwoim iuur nwisio sima ina swoki itim

¹⁷ Mi mhoyia ti kam, kam nwoim iuur nwisio ha swoki itim mi sima ini maigimaiga komiigakar ini oniyim. Mi sima hinina boin, Biyan Inkam Komii, kima kiriir inig iirar boinkiyim mi uridyu biyeyim sima ini kmiir yai aierar mi wakaeyoknam. ¹⁸ Mi siya simiir boinki, kara bidi kigiyin Setanin diyanan tionaiiniyin ninomor kou hirankin. ¹⁹ Wakaei! Kara kirie komiia kimiir bidi hauugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar ninkin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowaisii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Nungaka. ²⁰ Mi kima hinina kipi boin maigimaiga. Uridyu bibiyeyim ini kmiir yai imiirar wakaeyoknam. Nungaka. Kima Adi Komii siiramar maigimaiga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomor kou hir. Mi sima wa nwoki inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkin. Iriig.

Jisis siya maigimaiga ha nwowin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mi taka iya Adi Komii siir naeyuin Jisis siir mhi kwoin imiir haurworwokai mi siya ini maigimaiga ywowin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biyan Inkam Komiigin. Kara kiriir boin wadieki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miyik miyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok karamaeyim simiir yisiimauu. Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriyar nwowikin.

²² Kariir Adi Komiin siya digworaekwo whiekakim, kariir ina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kakanar ninokninkini siirin. Mi iikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

²³ Mi kamim Jisis siir kigna mriiyim simasimar nwokim mi siya ina haiyug boinkiyin. Iikam nhirim sima dimin kirie kirieyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirin naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kirieyim kimiir asi nisiimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nwowi. ²⁴ Kara pi kimiir boinki. Biya profet kamim mi inkam

komiiyim nu kigriraowiyim, sima ti dimininm tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yayim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Iriig.

Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

²⁵ Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyiawan inkam, kara wi panina tiri kwoin budin inokinok omwai waiya yokiyokiiyin siirin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya panina boinka? Kira panina mwaingin sair yaimwokiyaimwowa, ha? ²⁷ Mi siya hinina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiiyin mi kiriir mhai kwoininm siiramar daingwo irkak mi kiriir piugina mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiiyau iirimin hinina daingwo kira kiramar naingwonaeyin sair hiriinan. ²⁸ Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokii.

²⁹ Mi inkamin siyiu komii ninokninkiniyin siya siir inig iirar sibgu diriraeramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hinina srii, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hinina boinkin kira nomiiyau nwirniyam naingwoyiyim, kira kiramar naingwonaeyia sair hiriinan daingwo. Mi ti nomiiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? ³⁰ Mi Jisis siya hinina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyiu hirin siirin inkam biye nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir haii mi sima siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirgikim mi ina yamim. Mi siya ini siyiu hirar ywokiyan mi siya naowim pariiparii. ³¹ Mi taka iya pris inkam nwirin krimiir kaoprigi okwowyin ti siyiu iir napniyamkin. Mi siya ti inkam iir kigin mi siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mi siya siyiu miga hiriir yapnam. ³² Mi iripi hiriinan Livai inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aiir mi imbiniiyin mi siya ti inkam iir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyiu miga hiriir. ³³ Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyiu iir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiyam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyin naingwoyimi yok prasae bi kikin. ³⁴ Mi siya siir kingiin ha namim mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwowaiginiugiyim mi siya ina udgiyim siir paowaiyim. Mi siya ti inkamin siirin ha kininsiin idwokiyan mi siirin siir donkiyan siir idwo yaki kikinuu idwoki. Mi siya siirin omaka ira inkamki sain whwonkaiya sair hiriir yikunam mi siirin ina sibgu kigriraowin. ³⁵ Mi iigwir nugakin siya ti inkamin omakanin siirin umirim kam nwira hauugik mi siirin hinina boinmauugi, ti inkamin siirin kira sibgu kigrirao. Mi kiriir umir nhirim siir hauu saini mi iya kara swoki iti wa swoki hauukiyyuwi kiriirin. ³⁶ Jisis siya boin mi tariinanin kira panina naingwowi, yipikin ti inkam nwoimim simiir nwirin ti inkamin, kamim hii tauaeyim sim nonkwobumbu nankingikin siirsi naingwoyimi yokin, ha? ³⁷ Mi inkamin siyiu komii ninokninkiniyin siya boin, ti inkamin siirsi naingwoyimi yokin mi siir whindiriraerin siya. Mi Jisis siir boinki mi kira ha dam mi hiriinanar tini tiriu. Iriig.

³⁸ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima ha napnamim mi sima om komii whirin siir yapn nopkainam. Mi wig ira sair inigin Mataka, siirin saeya yikiuna apn nopkainam sair omaka hiriir nae hauu aeyim. ³⁹ Mata saeya nomousima ira nwowi, sair iniga Mariaka, Maria saeya Biyan Inkam Komiiyin siir igmiiga kingiina ini idwoni, saeya siir yai imiir wakaemimika. ⁴⁰ Mi Mata ya ini nae diriraerarnanaeya mi sair kwoinin ini haugahauga whiyekiyin. Mi Mata saeya Jisis siiram yam mi ina boina, Biyan Inkam Komii kariir nomousima kariir bidi haiburgika mi naeyim kanakana diriraerarnanaei. Mi kira sairim naingwo rani, aniya? Kira sair boinki, saeya kariir whindiriraerarniyim. ⁴¹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya hiniina yowarkii boin Matara, Mata! Kiriir kwoinin haugahauga kipi whiyeki mi kipi naingwoyimiyok. War dimin whiekakim kira miriyyim simiirsiiyin. ⁴² Kariir yai aiiir ninokninkinim miriyyim, saeya ini mi nhirim simiir haibura, ta miya Maria saeya nimbina saeya ini mi nhirim simiir haibura. Mi kara sairin pi nikropki rani. Niingaka. Iriig.

11

*Siyyuin Adi Komiiyyim sri boini ikin
(Mt 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mi igwira Jisis siya maeyau kwira sair kwisboinkin Adi Komii siirim. Mi mhoyia siya ha kwisboin digiyin mi inkam nwirin siir kigna miriyyin siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira krimiir dowomwarkai haiginu Adi Komii siiram kwisboiniya biya Jon siya kamim siir kigna miriyyim simiir nowomwarkaiyyuin sair hiriinan. ² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyyim kima hiniina kwisboin, krimiir Adi Komiiyin krima ha naingwowi ikamim sima kiriir inig iir hainanam daingwo. Mi iya kira kiriir ikam whiekakim simiir kigirkana iya saeya nimbiamana krima sairim naingwowi. ³ Mi inokinokin krima naeyim whaowaeiyim mi krima kiriiram sriiyyim mi kira naeyim pi krimiir digar mi hauuwi. ⁴ Mi kira krimiir dimin biyeyim iripi hiriinan wa timi inkin haiyoprimdiyumiigii. Mi iriipa hiriinan krima haiyoprimdiyumiigiyim ikam krimiir tirbuwiyim simiir dimin biyeyim simiir hiriinan. Mi kira hik komii krimiiram kipi kigninkinki krimiir kinankiwam. ⁵ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki mi kimiir inkam nwirkin siya nomiiyau miyikaki nuwi mi kira siir omaka hiriir nami hiriir tiri nibopwo kira kiriir nomiiyau iirimn hiniina nini kauwuwi, nomiiyau kira kariirin bretim nhouma whauugi. ⁶ Dimusi rani, kariir nomiiyau nwirin siya siyu hir napniyin mi kariir omaka tiriir yimbini, kara nae siir hauugi karamaeka. ⁷ Mi ti inkamin omaka hiranin siya ina yowarkii boinin, kira kigi kariir kipi ninki. Anowin bidi haiginikouwin. Kariir yinim krima nib bidi whwonkaiyyim. Kara pi nini rani, dimin kiriir hauugiyim. ⁸ Kara kimiir boinki, ta omaka sair adin siya hiniina naingwokin, ihi, siya kariir nomiiyau topmwokin mi kara nae siirin pi hiriinan ni komiia pi sair hauu rani. Niingaka. Mi siya ti inkamin kira kauwoknaeyin sairsi nhakiugin. Mi siya ti inkamin pa ninsini mi siir naeyim pa hauugi. ⁹ Kara kimiir boinki mi kima Adi Komii

siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauwi. Mi kima diminin hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiramın wa haiwaoki. ¹⁰ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminin hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin siirimin wa haiwaoki. ¹¹ Mi kimiir inkam nwirkin, siir yinisimin anasum siir ad iirim kauwi mi adin siirin wi mipug biyeyin siir nama hauugi, aniya? Nningaka. ¹² Mi yinisimin ad iirimın ipiyin yin kaskakam srii mi adin siirin pi owinyai biyeyin siir nama hauugi, iyie? Yio iriipa hiriinan. Nningaka. ¹³ Mi krıma iikamim dimın biyeyar tirikim krıma dimın miyikin hindara mi priihauwikim, krımiir yinisim imiirin mi krıma hiriinanar danokninkin, Adi Komiiyin ninomor kouanin siya naeyu miyikin, pi iikamim siirim kwisboiniyim pi simiirar swoki inkın hauwi. Iriig.

Sıma hınına boinkim Jısis siya Bielsebul saıkar mıriigin
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Uridyiu biyeyin inkam waeyaiyin siir nwokaiyin Jısis siya haiswoniskıigin ti inkamin siya waeyaiyin. Mi uridyiu biyeyin siya ha namın mi ti inkam waeyaiyin siya ina swoki boınaigiyin. Mi iikamim sima ini hindara yanaakiyim. ¹⁵ Mi kam nhirim sima boın, siya uridyiu biyie biyeyim simiirin Bielsebul siir kirieya sair haiswoniskıigin. Uridyiu biyie simiir biyan inkamin siir inig whirin Setankın. ¹⁶ Mi kam nhirim sima siirim kinankiuwam naingwokim mi sima siirim asi kauwoknanaekikin kiriepai kiriepaiyim ninomor kou hiranım simiirim, simiir nısiimauuam. Mi sima wa nwoki inokninkinım Adi Komii siya nimbinkin iikamim simiir whindiriraerarım. ¹⁷ Mi siya simiir kwoın imiir bidiyar yınokninkinkyin mi siya simiir boınki mi nu whıruwan iikamim sima isido whısa nwowi, yai niniiyam mi ti iikamim sima wi miyik nwo rani mi ad nwirni yinisimim simani isido whısa nwoki, yai niniiyam mi simani wi miyik nwo rani. ¹⁸ Mi Setan siir isidin whısa nwowi mi yai sowa swoki inii mi siir isidin wi kirie panın panına nwowi, ha? Kima hınına boinkim kara uridyiu biyeyim Bielsebul siir kirieya sair haiswoniskıigin. Ta yaiya sair yaimwowa hınında, Setan siir isidin whısa ywoki mi yai ina yiniyim. Mi Setan siir isidin hiriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Nningaka. Sıma wi hindara kigugu iuguskii. ¹⁹ Mi kaimwokınıuwi, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyiu biyeyim simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamım simiirin nında whindiriraerarkım mi uridyiu biyeyim ha haiswoniskikigim, ha? Nningaka. Kiriir isidin sima bıdi yınokninkinım simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskıigin, Bielsebul siir kirieya sae rani. Nningaka. Wari yai hiriinana kima kariir boınkiya, kima pi nıksisaekıingim. ²⁰ Nningaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskıigin uridyiu biyeyim. Mi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair nısiimauuwi saeya kimiir bıdi yimbıyama.

²¹ Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadıeyar sibgu owi. ²² Mi inkam nwirin siya kirie komıigakın ini ti inkamin omaka hai okwokaowın siir kirie aıir haıburın mi siya siir sau kamkıu minım siir kınısiisiyim simiir siınaiyin mi ti siir digworaekwo minım ina hid hauugiyim, siir nomıiyau nhirım simiir.

²³ Inkamın kariir whındiraerariyın yio kariir ioan inkam tani. Inkamın kariir whındiraerar karamae nwowiyın yio siya kariir ioan inkam ieya. Mi ti inkamın iikamım kariirəm naingwo tıbmıiyım simiir tırbumbuwiyın mi ti hiriinan inkamın yio siya iikamım simiir kwoın imiir whıewhırie haigınıuwiyın mi ha nınoopamiyım ini simiir hiriinan ywowın. Iriig.

Uridyü biyeyın siya ina swoki itin
(Mt 12:43-45)

²⁴ Mi iya uridyü biyeyın siya inkam nwrni haiburgigiyım mipi maeyau kwıra nami pıu nini siisnakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae nwowi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biya kara haiburgiga sairamar. ²⁵ Mi siya ina swoki amin ti inkamın biya siya niki owın siiramar mi siya ina ini kigiwın ti inkamın siya nınga nınga nwowi. Mi siya ini omaka inkamki nhısiya mi ha pıuaiya inkamki nitam ini sair hiriinan ywowa. ²⁶ Mi siya ha namın, uridyü biyie iriıyar nwisı simiir siyü biyeyın ini simiir siyü biyie imiir haiburım mi siya simiir warar yınkin ikıunam. Mi sima omakanan ti inkamın siir mhınau hiriıyar yapnıopkainam. Ti inkamın biya biyie nwowın mi tariinanın siya ini biyieki biyeyar yasae owoguskiyın. Iriig.

Maırgimaırga haini siyügin

²⁷ Jisıs siya ta yai aıirin iikam isid komiıyın sima nwowa sair boınkin. Mi wig ira simaka hir nınkin owa saeya ina kauwok boınanaekiya, ta wiga biya kırıir naokaina mi mwıi kırıir haigiyü imiıyaeya, saeya ina maırgimaırga. ²⁸ Mi Jisıs siya boınki, ihı mi iikamım Adi Komii siir yai wakaeyım mi siir mhııya namım, sima ha maırgimaırga. Mi sima ini wadie nwowım, simiir maırgimaırga ini kariir apua sair maırgimaırga aıir haiburım. Iriig.

Kam nhırım sima kirıepai kirıepaiyım nikiugım
(Mt 12:38-42)

²⁹ Mi iikam whıekakım siir nokwoyokaiyım mi siya simiirın ina boınmımauwın, kima ti iikamım tir nwowım, kima dimın biyiekakım. Iikamım kirıepai kirıepaiyım nikiuım simiir nısiımauwam, Adi Komii siir kirıeya kara borıısopi kimiir nısiımauım. Mi kara dimın komii whırın pi kimiir nısiımauwi, Jona siyairgin. ³⁰ Biya Jona siya anasu komiıya sair mhınau namkiyın mi mhınau hırar yokai mi ti dimının Adi Komii siya nısiımauugın, siir kirıeya iikamım om komii Niniva hıranım simiir. Mi irıipi hiriinan, kara Yaowae Adın nınomor kouanın ti iikamım tariinanın kimiir nısiımauwi Adi Komii siir kirıeya. Dimının wı kariırar dirıeraeri mi kima Adi Komii siir kirıe aıirin wı hanıngı kigi. ³¹ Bıdı bıdiniyarın wig ira inıg komiıgaka saeya nu Sıva hırankın napiyokiyokıınika saeya ii kasa bı napka. Saeya yai mııyık mııyıkım inkam komiıyın nu kigrıraowiyın Solomon siya boınım simiir wakaeyım nitka. Kariir yayım ini Solomon siir yai imiir haiburım mi kima kariir yai bı wakaeyoknakım. Mi ta hiriinan iya, Adi Komii siya siir iikamım simiir hıdni mi ta wig komiıya inıgaka saeya kimiirın wı hınına nınsiın okwo boini, Adi Komii siya kimiirın wı hik komii hauuwi. Dimusi rani, kima siir yai mııyık mııyık imiir bı wakaekım. ³² İya Jona siya Adi Komii siir yai kirıeya sair boınmımauın mi om Niniva hıran iikamım simiir mhıi kwıınım bıdiyar kisina haigiyım. Mi kariir yai kirıeya saeya ini Jona siir yai kirıe aıir haıbura mi kimiir mhıi kwıınım bı swoki kisina

haigikim. Mhoiyya Adi Komii kr̄m̄iir Wan̄in siya iikam̄im s̄imiir hid̄im n̄iti m̄i om Ninivan iikam̄im s̄ima w̄i h̄in̄ina n̄insiin okwo bōni, Adi Komii siya kimiir̄in w̄i h̄ik prasae hauu rani. Dimusi rani, k̄ima siir yai kir̄ie aiir bi wakaeyoknakim m̄i kimiir̄ m̄h̄i kwoin̄im bi kisina haigikim. N̄ingaka. friig.

*Krimiir kwoin iirin paenan krimiir nhwo ieyar niuya haiginiuwi
(Mt 5:15; 6:22-23)*

³³ M̄i iikam̄im paeya niuyaeiyya ienau m̄i twonau m̄in bi haigika. N̄ingaka. M̄i sima romiyas iirar ninank̄i m̄i iikam̄im sima napn̄inopkainami m̄i sima w̄i pae aiirar nwoki k̄igim. ³⁴ Kimiir̄ nhwoim̄ paenan s̄imar niuya haiginiuwi kwoin̄ iirin̄ m̄i kimiir̄ nhwoin̄ dim̄in m̄iyyik̄ k̄igi m̄i kwoin̄in̄ iriipa h̄iriinan̄ pi wad̄ieyar m̄i naingwowi m̄i ini ȳukid̄in omaka bopwoniya hangomu haiginiȳin m̄i omaka irkak̄ aiirar niuya irkakiya ini siir̄ h̄iriinan̄ ywowin̄. M̄i kiriir̄ nhwoin̄ siya dim̄in biyye k̄igi m̄i kiriir̄ kwoin̄in̄ w̄i biyyeyar m̄i inkin̄ owi, omaka ȳukid̄ haingimu haiḡin karamae nwowiya saiir̄ h̄iriinan̄ m̄i omaka irkaka w̄i saiir̄ niuya rani. ³⁵ M̄i k̄ima sibgu wakaeyok, kimiir̄ nhwoim̄ omaka anonan̄ k̄ipi haiwaoki, w̄i dim̄in biyyeki wara n̄ink̄in̄ amisi. M̄i w̄i kiriir̄ kwoin̄ iir̄ tirbumbuwi. ³⁶ M̄i kiriir̄ kwoin̄in̄ siya m̄iyyik̄ nwowi m̄i kiriir̄ siȳuin̄ ini wad̄ieyar m̄i inkin̄ owin̄. Ti h̄iriinan̄ inkam̄in̄ siir̄ kwoin̄in̄ paeya inkam̄ niuya haiginiuwiya ini saiir̄ h̄iriinan̄ ywowin̄. Siya digworaekwo whiekakim̄ s̄imiir̄ sibgu k̄igomokim. friig.

*Siyu biyyeyim Farisi kamim m̄i kamim nowomwakaiyuwiyim sima tirkim
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

³⁷ M̄i J̄isis siya ta yaiya saiir̄ ha bōin̄ digiȳin̄ m̄i Farisi inkam̄ nw̄ir̄in̄ siya ȳik̄una siir̄in̄ saika naeyim̄. M̄i siya ha napn̄inopkainam̄in̄ siir̄ omaka h̄iriir̄ m̄i h̄i aiir̄ ȳidwokai. ³⁸ M̄i ti Farisi inkam̄in̄ siya J̄isis saika n̄idwokai aeyin̄ siya ini nanaakakar yokiȳin̄. M̄i siyar̄ k̄iḡ J̄isis siya op bi whauḡin̄, Juda s̄imiir̄ siȳuin̄ siya bōina saiir̄ h̄iriinan̄ m̄i siya nae ha bi naekin̄ m̄i siya ina yaingwoyim̄iyokin̄. ³⁹ M̄i Biyan̄ Inkam̄ Komiiȳin̄ siya siir̄ bōinki, k̄ima Farisi kamim̄, k̄ima kimiir̄ pīu aiir̄in̄ idananar̄ h̄isokprapras̄i m̄i kwoin̄ kimiir̄in̄ ȳo m̄iyyik̄ nwo rani. M̄i k̄ima ini inkam̄in̄ mobmor̄ mob̄ m̄in̄in̄ idanara h̄isokiȳin̄ m̄i aowa iokakar̄ nwowiyim̄ m̄i kimiir̄ m̄h̄i kwoin̄im̄ ini s̄imiir̄ h̄iriinan̄ ywowin̄. Inkam̄ nw̄ir̄in̄iyim̄ k̄igmar̄ m̄i h̄i tauae ti h̄iriinan̄ siȳuin̄. ⁴⁰ K̄ima habwhaowaenankim̄! Adi Komii siya pīu kwoin̄ sowiirar̄ nonkwokwokikin̄. K̄ima ti dim̄in̄in̄ siir̄ bi n̄inokn̄ink̄in̄, aniya? ⁴¹ M̄i kimiir̄ dim̄in̄paī dim̄in̄paiyim̄ inkam̄ paepr̄ikabim̄ s̄imiir̄ hauuwi, naeyim̄ mobmor̄ mobnaū nwokaiyim̄ s̄imiir̄ h̄iriinan̄ m̄i kimiir̄ m̄h̄i kwoin̄im̄ Adi Komii siir̄ whwonkam̄ ida w̄i wad̄ieki wad̄ieyar̄ nwowirkaki.

⁴² Farisi kamim̄ k̄ima m̄intaraa! Dimusi rani, digworaekwo whiekakim̄ k̄ima haiyim̄ haim̄ii pīu Adi Komii siirar̄ m̄i hauuwi. Ti siȳu h̄iriinan̄in̄ ȳo wad̄ieȳargin̄. M̄i k̄ima iikam̄ nh̄ir̄im̄ s̄imiir̄ swoki haim̄riyȳuḡii m̄i k̄ima Adi Komii siir̄im̄ bi naingwowaokim̄. Biyya k̄ima siȳu m̄iyyik̄ iir̄ tiki tir̄ m̄i Adi Komii siiram̄ daingwo m̄i ti dim̄in̄ komii komiiyim̄ s̄imiir̄ tir̄, ti h̄iriinan̄ siȳuin̄ siya wad̄ieȳin̄. Ti siȳuin̄ k̄ima tir̄in̄ dim̄in̄ haim̄iyim̄ Adi Komii siir̄ hauuim̄ ȳo siȳu wad̄iekin̄ siir̄ k̄ipi haiburgik̄. M̄i ti dim̄in̄ komii wh̄ir̄in̄ Adi Komii siir̄im̄ naingwonanaeyin̄ siir̄ warar̄ d̄ink̄in̄ tir̄.

43 Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya, pi iikamim simiir whwonkam ida hirar nidwokaiyamar maigimaigaeikim sima kimiir boin maigimaigam. Mi kima minam mi aingwovikim maeyaua iripa yai nidwo boinaiiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim. 44 Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam whigi nwokaiyin owainie krin karamae nwowiyin mi iikamim sima siir idwovar ninap anapi, sima ninokninkin tani. Mi iikamim sima kimiirin hinina kigi kima mi miyika mirii mi ta mi miyika ini nuin inkam whi prigintimdinuiyin siir hiriinan ywowin. Mi kimiir mhi kwoinim ini biyeki biye ywowim mi sima ninokninkin tani mi sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

45 Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin siya siir yai aka hinina yowarki boin, inkamin yaimin diminim sim nowomwarkaiyuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira hik krimiir wara ninkin hauugii. 46 Jisis siya ina yowarki boinin, kima kamim siyu komii nowomwarkaiyuwiyim kima ha timi inkim mintarao! Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim Adi Komii siir siyuin saika ninkin owim mi inkamim simiirin wi wakae yokna dig rani. Kima siyupai siyupai imiirar haigin mi sima kam nhirim siyu komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir bi whindiriraerikim. Ningaka. Mi simiirin hik komii komii imiirar hauuwi. 47 Kima mintarao! Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai aiiir boinmimauuim simiir nisom aowim mi simiir ieyim kimar piuai haiginu. Mhoiya sima nwoki kigninokninkinim. 48 Ti siyuin, kima kam nhirim simiir mhi kwoin imiirin hinina nisiimauugin mi kima siyuin biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar maigimaigaei mi ti hiriinan kwoinin ini simiir hirar nwowin. Mi profet inkamim kima nisomsom aokaokim mi ieyim simiir haingikaiyim ini kimar piuaiyim. 49 Mi Adi Komiiyin bidiya yinokninkinin biyan Yokwo Komiiya siya hinina win boinkikin, kara wi profet kamim mi aposel kamim simiirin wi iikamim Isrelanim simiiram nikropki mi simiirin wi kam nhirim sima ninkinaeyokiyok isomsom aokaowi. Mi nhirim hik kimpipisu ara hauugigi. 50 Mi tariinanin kara wi iikamim nu Isrel tiranim wi hik kimiir hauuwi, biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nisomsom aokaowim profet kamim simiir. Mi kara kimiirin wi saiirsi swoki itrinaei. Mi Adi Komii siya bidi bidinana nidwo kigiyokiyokigin ti nu ieyar whuwiniuna kima profet kamim simiir nisomsom aokaowim mi ini tarinana yamwoniyin. 51 Bilki biyan profetin Ebel siir yisomao mi ini mhoigi mhoiyan profetin Sekarala siirar yadigniyin. Sima siirin Adi Komii siir omaka saiir bopwo hirar nisomaokin. Hi, kara kimiir boinki, ti iikamim nu tir nwowim. Kara kimiirin wi dimin biye iirar nonkwobumbuninkin haiginuwi, ti siyu biyeyin biya kima tirin siirsiyin!

52 Kima kamim siyu komii nowomwarkaiyuwiyim kima mintarao! Kima siyuin Adi Komiiyin namiyin siirin ina ninokninkinin. Mi kima ti siyu iir wakaeyoknam naingwo rani. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir siyu iir napim naingwowi. Sima wi dig nwo rani. Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim mi simiir siyuin ini kima haiginokouwin. Kima inkam biye kangim. Kima ini inkamin omaka nae haigiya saiir anowin siir haiginokougigiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kima nae simiir bi hauugin mi sima yaba hirar nwowim ina yaonamim.

53 Mi Jisis siya ta omaka aiir haiburgigin mi ha napniyamin mi kamim

siyiu komii sim nowomwarkaiyuwiyim sima yai siir boin huriyiuim yinkinyaeyaowim. Mi sima siir yai airim mi kininkiu siya yai bibiyie boinim, dig bi nwokim. ⁵⁴ Mi sima ini siiramar kaowim, yai biyie kwirki pi siir yai hiranka kwimbini mi sima siirin wa nwoki isomaowim. Iriig.

12

Niksisaeni siyiuin siirsi mintarao

(Mt 10:26-27)

¹ Iikam kasaka rani, hir nwomimirim. Sima ini iripa iripa ywonamim. Mi nhirim simiir iga idwower ninkin okwo nami. Mi taku iya Jisis siya kamim siir kigna miriyim bi simiir iki boinmimauugig, kima sibgu mintarao Farisi simiir yis iirsiyiuin. Kara simiir siyiuin yayairgi nhinkiniyim simiir boinkin. ² Mi Farisi simiir yayim mi siyiu biyie whiekakim tariinanin aowa aowa nwowim mi mhoyiya sima wi idowiyar nimbiamim. Mi nimprio yai whiekakim mhoyiya simiirin wi inkamkar ninokninkin iuguskii. ³ Mi yai whiekakim biya niyim niyim kima nimprio boinim mi mhoyiya iikamim sima simiirin wi idowiyar kigirkaki nabienan. Mi yai whiekakim hiinsim hiinsima kima boinim omakanau hir mi mhoyiya wi Adi Komii siyar nusiimauu iuguski mi wi iikam whiekakim wi simar wakae irkaki. Iriig.

Inkamim dimin whirua siirsi arar didid iski

(Mt 10:28-31)

⁴ Kariir nomiyauwim, kara kimiirin pi hinina boinkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi nidid. Mhoyiya sima kimiirin dimin whir swoki tirbu rani. Niingaka. ⁵ Mi inkamim kima nididanin mi kara kimiirin wi siir nusiimauuwi. Kima siirsi didid Adi Komii siyairgin sima kimiir nisom aowi. Mi Adi Komii siya kiriekakaigin mi mhoyiya siya inkamim simiir piugina wi maeyau biyeya paekaka sair mi itkaigi. Ihi, kara kimiir boinki, kima Adi Komii siirsiyar didid.

⁶ Kima dinokninkin, inkamim sima ipiyin sisim iriyarim umirsim kwiso (02 toea) sowiir saingin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan ipiyin sim ira sair bi swoki aingwowowuwika iya saeya naowiya. Niingaka. ⁷ Mi kamim kimiir mwo nwowim siya bidi mwainim mi nuan iikamim kima siirsi kipi nidid, kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim mi Adi Komii siya wi kimiirar kigiraowi. Iriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuni siyiu ikin

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Kara kimiir boinkii mi inkam nwirkin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi iripa hiriinan, Yaowae Adin ninomor kouanin kara kariir inigin wi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam ida mi boinmimauuwi. ⁹ Mi inkamim kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida nimpriowi mi iripi hiriinan kara siir inigin wa mi impriowi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam idain.

¹⁰ Mi inkam nwirkin Yaowae Adin ninomor kouanin yai biyie kwir siir boini mi Adi Komii siya siir dimin biyeyim wa haiyoprindiyumiigi. Mi inkamim Adi Komii siir naeyuin siir nkbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimin biyeyim simiirin wi haiyoprindiyumiigi rani. Niingaka. ¹¹ Mi sima kimiir nikui nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya sair hiriir. Mi inkam komii komiyim gavmaniyim mi kamim inigakim

simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naingwo. Mi krma simiir yai aka wi panina nowarkii boini, ha? Mi krma wi paka hiniin yaiya sair boini simiirin? ¹² Mi tariinanin kimiirin pi Adi Komii siir naeyiwin siyar kwisiimauwi, yaiya kima nini boiniuwi simaka. friig.

Boiniyo yaiya inkam umirkakin whaowaeyin siir boinka

¹³ Inkam nwinin ti ikam isid komiyyin siir hiranin, siya Jisis siir boinki, ikam nowomwarkaiyuwiyin kira kariir yaowaeyin siirin pi hiniina boin, siya kririir adin siir digworaekwawim pi kwisa soitkin hid. Mi kwira pi kariir whauu. ¹⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, pi panina tiri, yipiki kariir nimbinin kimiir digworaekwo minim simiir hidam, ha? ¹⁵ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kima mintaraa! Kima sibgu kigiraowi mi kima wi dimin whirim kigmair tani. Mi inkamin digworaekwo whiekakakin siirin kwoin miyik wi ti digworaekwawim sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

¹⁶ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin mi umir digworaekwo whiekakak, inkamin mi siir nuin sasae miyikar niugin. ¹⁷ Mi siya siir kwoinawu hiriin hiniina yaingwokai, kara pi panina tiri? Kariir numiran sasae whiekakim simiirin omaka haigi dig karamaeka mi simiirin wa haigi dig rani. ¹⁸ Mi siya boin, kara wi hiniina tiri. Kara wi kariir omakaim nae haigiyyim wi simiir ninimnhankiigi mi wi komii komii ara mirii. Mi kariir wit whiekakim mi sasae miyik miyik whiekak ikim, wi ti omaka imiir haigi. ¹⁹ Mi mhoiyya kara wi hiniina nwoki boinim, kara dimin miyikak inkamkin. Ti kariir nae dimin miyik whiekakim wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmin kwiyaei mi kara wi hiinsimhiinsima maigimaigra nwowi. ²⁰ Mi Adi Komii siya siir boinki, kira inkam habwowaekin, ta niyaka kira pi sairar nao nami mi digworaekwo whiekakim kira diriraerargikim wi nhinga haii? ²¹ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin iriipi hiriinan inkamin siya digworaekwo whiekak imiir haingiriyu haiginmimiriyyin siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Niingaka. Siya wi inkam paeprikabnan nwowi. friig.

Naingwoyimiyyokni siyyugin

²² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinki, kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyyok mi hiniina kipi boin, krma wi dimu naei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyyoknae. Mi hiniina kipi boin, krma krimiir piua wi dimu dimin nitimwaniuwi? ²³ Kwoin budin yio nae siir hiriinan tani. Mi piua ya yuis sair hiriinan tani. Niingaka. ²⁴ Kima ipiyinim simiir kigninokninkinki sima sasae bi ninkinikim mi sima sasae bi nangugu haigim mi sima nae biri haingiriyu haiginikim. Mi sima nae digworaekwo minim, simiir omaka karamaekim. Mi simiirin naeyim Adi Komii siyar hauuwikim. Adi Komii siir kwoinin hiniina naingwowi, kima ini ipiyin imiir haiburim! ²⁵ Mi yipiki inkamkin siya biewii nhirim omwai swoki hainis waiyayokiyoyim swoki angwawin, ha? ²⁶ Mi kima hiriinan diminsim whir tir karamae nwowi mi kimiir kwoinin ti hiriinan dimin whir iirsi dimusi naingwoyimiyyokim, ha? Mi kima hiriinan kipi tir. ²⁷ Kima kip imiir kigi sima mwriyyim mi sima yuis minim sima sima bi miriinanaiikim. Niingaka. Biya Solomon siya piuai miyik whiekakaigin. Mi siir piuaiyyim ti kipim simiir bi haiburgim.

Niingaka. ²⁸ Ihi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwowowim wadiekawadieyairgim. Kowim panaoin sima pi numir hir whaki mi ko imiirin wakar swoki akitkaigaigi paenau hiriir. Mi ti kip hiriinananim yim Adi Komii siya puaiigim mi kipa ya dimin komii rani. Mi kimiir naingwo tibmiiya komii rani mi iikam kima ini kou ywowim. Mi kima hiriinana timi inokninkinkin. Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir digworaekwo whiekakim. ²⁹ Mi kima hiniina kipi naingwoyimyok boin, krima wi dimu dimin naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. ³⁰ Sima kamim naingwo tibmii karamaeyim ti nuin siir tiranim, simiir kwoinim ti dimin hiriinananim simiirimar naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi yinokninkinin, kima wi piki hiniin diminin siir haii. ³¹ Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim saiirim naingwokuni mi ti dimin hiriinananim siya wi kimiirar ninkin hauuwi. Iriig.

*Siyyuin dimin miyyikim ninomor kou haingiriyiu haigini ikin
(Mt 6:19-21)*

³² Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi nidid. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigriraowi. ³³ Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauuwi mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyyuin mhoyiya wi siya whindiriraerar haiginuwi dimin miyyikim. Adi Komii siir omin dimin biyie whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Niingaka. ³⁴ Mi maeyauwa kiriir dimin miyyikim miyyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi ti om iirar mini owouwi. Iriig.

Miiyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

³⁵ Mi kima yuisim haruwa kisina kainam mi piuwop aka kigoknam. Mi yuukidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoyiya nimbiniyanin siirim. ³⁶ Kima ini kamim simiir biyan inkam iirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya saiir naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasugi. Mi Adi Komii siiram in hiriinana sibgu okwokin. ³⁷ Mi biyan inkamin siya niti, siya siir miiyan kam imiirin hiniina nini kigiuiwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miiyan kamim sima ha maigimairga. Kara kimiirin yaimwovar boini mi biyan inkamin siyarin wi yuisa miiyana wi saiir kisina kaii piuwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiya saiir didwo mi kimiirin nae wi siyar hauu aei. ³⁸ Mi siya nibopwo niti mi biyan iuumin haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miiyar miiyiyim mi ti miiyan kamim sima ha maigimairga. ³⁹ Kima ti dimin iir daingwo. Mi omakain adin siya biya inokninki hiyan inkamin pi kariir omaka niti mi siya ti hiyan inkamin siirin wi kigninkin apninopkai rani, siir omaka hiriirin, siir digworaekwo imiir haiyam. Niingaka. ⁴⁰ Kima iriipi hiriinan ha timi o kugiu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adin ninomor kouanin iya kara niti kima wi saiir ninokninkin tani. Niingaka. Iriig.

*Miiyan inkam miyyik mi miiyan inkam biyie simiir boiniyo yaiga
(Mt 24:45-51)*

41 Mi Pita siya Jisis siir srii, Biyan Inkam, kira ta boiniyo yaiya krimiirarar hauwi, iye? Mi inkam nhirim simiir wara rani. Aniya? 42 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, panin biyan inkam ikim, kwoin miyikakin siir miyan kamim simiir sibgu kigriraowiyin? Ti hiriinan inkamin yo siya biyan inkamin siya nimbinkin siir miyan kamim simiir kigriraowim. Simiir naeni ii aairin wi siyar nwoki inokninkin haiginiuwim. 43 Mi mhoiyya Biyan Inkam Komiiyin siya wi sipi swoki iti. Mi siya ti miyan inkamin siirin hiniina nini kigni, biya siya boingigin sair hiriinana swoki mriiyin mi siya wi siir boini Kiriir miya wadika, ti hiriinan miyan inkamin siya wi maingimarga komigaka mi owi. 44 Kara kimiirin yaimwovar boini, Biyan Inkam Komii siya siir miyan inkamin wi siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowan biyan inkam nokmwim owaiginiuwu. 45 Mi ti miyan inkam nwirin siir kwoinin tari wi hiniina naingowwi, kariir Biyan Inkam Komiiyin niki itsisau rani. Mi siya siir miyan iikamim simiirin ha toin mi siya nae op minim mi opa kwiyae whaowaeiya mi siya sairin ina kwiyayin. 46 Mi siya hiriinan tiri mi ti inkamin siir biyan inkamin siya niti, iya ti miyan inkam iya nwowin karamae nwowa sair mi siya wi ninokninkinwin tani iya siya hindara kinkak iti. Mi siir biyan inkamin, siirin wi haningni nonkwobumbuninkin haiginiuwu. Mi siya siirin wi iki siir miyan kam nhirim siir yai aair wakaeyokna karamae nwowim, wi simakar ninkin ikropkii.

47 Mi inkamin siya siir biyan inkamin siir yai imiirin bidiyar yinokninkin mi siya biyan inkamin siya boinin simiir bi wakaeyokna diriraerarkin mi siirin biyan inkamin siya idgiuni wi kasaka nipimpar tani. 48 Mi miyan inkamin siya biyan inkamin siir kwoin iir ninokninkin karamae nwowi mi siya mi miyik mrii karamae ha nwowi mi siirin idgiun wi komii nipimpar tani, biyan inkamin siya. Mi yipiki iikamim digworaekwo whiekak Adi Komii siya hauuwim mi sima hoimgak mrii digworaekwomim simiir swoki iyopkiyiuwim yamdi. Mi yipiki iikamim digworaekwo Adi Komii siya swoki inkin hauuwim mi ti iikamim sima ti digworaekwomim simiir swoki iyopkiyiuwamin, kima mi nhami nhami kipi mrii. Iriig.

*Jisis siya iikam isidin simiir niinikibirim nitkin
(Mt 10:34-36)*

49 Mi Jisis siya boin, kara iikamim simiir niinikibirim nitkin inkamin pae nikrimtiowiyin haimeii haimeiya siir hiriinan. Kara hiniina naingowwi ti diminin siya dimbiyamki. 50 Biyin kara hik mi kimpipisu mi wa naonami, wi simiir niki haai. Mi ti diminin siya nimbiniisiiyin ta kariir hika wi hiriya niki oyokiyokwiii. 51 Mi kimiir kwoinin ha naingowwi, kara nu tirin yayiyim simiir nikwowaisiiyim nitkin. Nungaka. Kara kimiir boinki. Kara iikamim simiir niinikibirim nitkin. 52 Mi tariinan mi mhoiyya iriipi hiriinan iikam iriyyarim sima omaka irni nwowi mi isidin wi whisa nwowi ouumim wi iso sowaka ninii mi iso wi ouumim simaka ninii. 53 Mi iikamim sima wi yapayapa nwoki. Mi adin wi siir yinisim yinkamiyinin saika swoki kwinii mi yinisim yinkamiyinin wi siir adin saikar swoki inii. Mi yopiiya wi sair yinisim yinugiyina saika swoki kwinii mi yinisim yinugiyina wi sair yopi anakar swoki kwinii. Mi giwaiya wi sair yiniwig anakar kwinii mi yiniwiga wi sair giwai anakar mi ninii. Iriig.

Siyyiin diminki nimbiyamiyin siir ninokninkini ikin

(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Mi Jisis siya ha boin digiyin, siya iikamim simiir boinki, kima ha kigikim waua maeyaua bieki nikiiyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowainga naowin ha kinikin. ⁵⁵ Mi kima hinina kigiwi iya krakarwaiga mi kima pi hinina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. ⁵⁶ Kima yayairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miya Adi Komii siya miiya sair ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Iriig.

Kira inkamin kiriir boiniuriyu boiniyin saikar kitibmii boin

(Mt 5:25-26)

⁵⁷ Mi kima siyu miyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraeranim, ha? ⁵⁸ Iya kira boinam nami inkamin kiriir boiniuriyu boinin saika boinim, kowa siyu hirar niki owamiywo mi ta iya kowa iripa yai sairar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamin yai hidiyin siirin nikiu namisi mi inkamin yai hidiyin siya wi poris inkamin siir in hauugiisi mi poris inkamin kiriirin wi maeyaua hiuyokiyokaiya mi biye miiya sairim nikropkisi. ⁵⁹ Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa hiuyokiyokaiya sairin wi niki haiburgig sasau rani. Bii kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiyu dig. Iriig.

13

Inkamın siir mhi kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio wa kigugu iuguski

¹ Mi ta ii airin iikam nhirim hirar nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boinmauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir ninkin imiiaeyim, Adi Komii siir omaka aair sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nhieyim ini wraisu nhieyim simaka yinkin okiyim. ² Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hinina naowim, simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biye imiir haiburim, aniya? Niingaka, niingakanga. ³ Kara kimiirin pi hinina boini. Niingaka, niingakanga! Mi kimiir mhi kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski simiir hiriinan. ⁴ Mi biya ti iikam iur iriyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka briipriya saeya nrimdinu aokaowim, kima panina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biye imiir haiburim, aniya? Niingaka, niingaka. ⁵ Kara kimiirin pi hinina boini. Niingaka, niingakanga! Kimiir mhi kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Iriig.

Paeyin nae miyik bud karamaeyin siir boiniyio yaiga

⁶ Mi Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira sairin mi mhoiia siir paenid iirin yit. Mi ini niinga ywowin. ⁷ Mi siya numiran miyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hinina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Niingaka. Siya ini hiriinana

swoki okripkaiyin. Mi kira siirin daigi. Mi siya nu siir hiiya whisariiyar nuugugusi. ⁸ Mi numir hiran miyan inkamin siya ina yowarkii boinin siir yai anakan, Biyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iirara tiki kigninkin osasae. Kara siir miyin wa hambimbiri mi whirinim wa krinkinki. ⁹ Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi ningakiniuwi mi kira wa daigi. Iriig.

Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat Jisis siya wig ira saiiir haiswoniskigin

¹⁰ Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya iikamim simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiya saiiir hir nowamwarkaiyugin. ¹¹ Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyie whirin saiiir nwokin mi ti uridyiu biyeyin siya ma saiiir hauuwun biewiyim iuur iriyyar whoingim. Mi ta wiga saiiir digiukuun asi ninsimsiriugin mi saeya paniinsi sibgu okwosi. ¹² Mi Jisis siya saiiir kigin mi saiiirin ina yikunanan mi siya saiiir boinki, ta wiga kirriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kira ini wadeyar sibgu okiya. ¹³ Mi siir ina ta wiga saiiir yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiya. ¹⁴ Mi prismi biyan inkam komiyyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiiir bii nwowiyyin, siir mhi kwoinin ini haugihauga whiyekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiiir haiswoniskiyin. Mi siya simiirin hinina boinki. Mii mirii iyyim iriyyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswoniskiyim. Mi kima miini ii imiirar wit. Kima ti dimin hininin Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiiir kipi nit. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yayaka hinina yowarkii boin, kima yai airta nhinkinin inkamkim! Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiiirin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakaumiya saiiir mi simiirin pa mi ikunami sima op nini kwiyaeyuwim. ¹⁶ Mi taka wiga saeya, Ebrahim siir isidin simiir yinisimka. Biewiyim Setan siya nonkwowim saiiir iuur iriyyar whoingim. Mi ini wadeyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiyya Sabat saiiir asi haiswoniskigin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io siir nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyyim. Mi iikam whiekakim sima ini maigimairta ywokiyyim ti dimin komii komiyyim siya tirkiyyim simiiramim. Iriig.

Mastet nid mi wit sowiir boiniyo yaiga

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan yowowa? Kara saiiirin pi dimu nikrii, ha? ¹⁹ Adi Komii siir isidin sima ini ti paenid whirin siir hiriinan ywowin, krma dapiyin mastet. Mi mhoiyya siya wi pae komiinan namwoiuwim mi siya ini pae nhirim simiir haiburin. Mi ipiyyin whiyim ini siir kwiya imiir haigiyyim.

Yisni boiniyo yaiga.

(Mt 13:33)

²⁰ Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? ²¹ Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiyya ti plauan ina

iyopingiyin mi ini saa yimbiiyamn. Mi Adi Komii siir iikamim wi hiriinan nimbiami. Iriig.

*Ano simkin
(Mt 7:13-14,21-23)*

²² Mi iya Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namn mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowimwarkaiyuam Adi Komii siir yai aiir. ²³ Mi inkam nwirin siir sriigi, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iye? Niingaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarki boinki, ²⁴ kima kimasiiyar mintaraona. Mi kima minan mrii ti ninomor kouan anosimin siir napnnpokainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingwowi mi sima wi dig nwo rani. ²⁵ Mi omakan Adin sair anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kiiirin wi hinina nowarki boini, kara kiiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? ²⁶ Mi krima siir yai aiirin wi hinina nowarki boini, biya krima nae op minim kinakar nae kwiyaekin. Mi kira krimiir oman siyu iir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyuin dimin taemin imiirin. ²⁷ Mi siya wi kiiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyu biye tiran iikamkim, kima dimin biyekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! ²⁸ Mi kima wi Ebrahim, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana sair nwowim mi wim kima damki yab hirar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kiiir bigmiiim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. ²⁹ Mi iikam bieki nimbiniyin mi bieki nikiiyamiiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi sairar ninkin idwokai aei. ³⁰ Ihi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiia inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiia sima wi inig komiigak nwo rani. Iriig.

*Jisis siya Jerusalem siirsi nougin
(Mt 23:37-39)*

³¹ Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim sima ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kiriir nisomaowam tiri. ³² Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyeyin siirin hinina tini boiniu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyeyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskai. Mi mhoiia kariir miyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mi aeyar nadigiwi. ³³ Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao. Niingaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisomsom aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kiiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ii kasa rani, kara kariir yinisisimim simiirin iripa haingiriyiu kigriraowama tiri, kakaruk yopiya sair hiriinan yowoin saeya sair yinim sair pidga aowa hopkrimkrikiuwiyim. Mi kima pi boriisopi. ³⁵ Wakae! Tariinanin Adi Komii siya digiumii kiiir om iir bidi haimriiyugiyin kiiir omin kimar kigrirao, kara kiiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiwi iya kima hinina boini,

Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitan siir whinkinsiis mi wadie siir dwowaiginiu! Iriig.

14

Jisis siya inkamin piu minkin noni aokaowin siir haiswoniskigin

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biyan inkamin siir omaka hir nini aeyugin. Iikamim sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. ² Mi inkam nwirin siir pua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. ³ Mi Jisis siya ti inkam iir kigin mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir srigi mi ina boinim, Moses siir siyuin wadie bidi ywokiyin. Mi krma inkam makakin ta Judami ii komiyya piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya sairar haiswoniski, iyie? Niingaka? ⁴ Mi sima ini wakaemumuim. Mi Jisis siya ti inkamin siirin ina ykunan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina ykropkiyin. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bulmakauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamin siya siirin wi Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi sair haisasauki rani, iyie? Niingaka? ⁶ Mi sima ta yaiya siya boina, sairin yai kwir bi nowarki boinkim. Iriig.

Inkamın siya hinina kipi naingwo kara inig komiigakin

⁷ Jisis siya ta nae airam nitan kamim simiir kigin sima biyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyo yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. ⁸ Mi inkam nwirki kiriir nikuunami, wigwas nae komiyya sairim. Mi kira ipiyya biyana sair kipi nidwokai. Dimusi rani, ti inkamin siya wi inkam inig komiigakin kiriir haiburin siir nikuanaeisi. ⁹ Mi hariinanki niuwi, ti inkamin kiriir nikuana in siya kiriirin wi hinina boini, kira ta biyan ipiyya ti inkamin siir hauugi mi kira wi nidid komiigakar nwowi kira mhoiigi mhoiyan ipiyya sair nini idwoiwi. ¹⁰ Mi kira hariinan kipi tir mi iya inkam nwirin kiriiram nikuugi naeyam kira mhoiyan ipiyya sairar tiri idwoiu. Kira hariinan tiri mi ti inkamin kiriir nikuana in siya niti mi siya wi kiriir boini, nomiiyau kira ta biyan ipiyya sair wini idwokaini. Mi siya hariinan tiri. Mi kira wi inig komiigakar nwowi ti iikamim kinaka nidwokai aeyim simiir whwonkam ida. ¹¹ Inkamin siir inig iirar hainanaeyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Iriig.

¹² Mi Jisis siya ti inkamin naeyim siirim nikuana in simiir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikuana mi kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiyya wi sima nikuanaeisi kira simiir omaka hir nini aeyuim mi sima wi nae kiriir swoki hauukiyyusi. ¹³ Niingaka. Kira nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprikabim mi iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyekakim mi nhwokwisaeyim simiir dikuna. ¹⁴ Ti hariinan iikamim sima naei wi kiriir swoki ikuna hauu ae rani mi kira wa maingimainga. Dimusi rani, mhoiyya nae kiriirim, wi Adi Komii siya swoki hauuwi dimin miyiyikim kimiir, iya iikam miyiyik miyiyikim sima swoki insiin idwowi ie hirankin sair. Sima inokininokin wi saikar nwoyokiyokii. Iriig.

Nae komiini boiniyo yaiga

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Ti iikam nae saika naeyim simiir nwirin siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siir boinki, inkamın Adi Komii siir iikamim simiir maeyaua kigirkakana, sair nidwokai aei siya ha maigimaiga. ¹⁶ Mi Jisis siya siir boinki, inkam nwirin nae komii bidi diriraerarın. Mi siya iikam whiekakim simiir bidi yimbının ta naeya sairim nitimin. ¹⁷ Mi naeni iya ha nımbiyama mi siya siir miyan inkam iir yikropki, siya iikamim biya siya nımbınim simiir nikıunakiyim. Siya simiirin hınına boin: Kima wit. Digworaekwo whiekakim bidi diriraerar digim. ¹⁸ Mi iikamim sima sima hınına yomboin amboin, kima wi nam tani. Inkam nwirin siya miyan inkamın siir boin, kara numira kwira sain, kara pi sair nini kiguwi. Kaimwoka kara pi nam tani naeyimin. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kara pi boriisopi kira io sairsi kipi nwo. ¹⁹ Mi nwirin ina mi boinkiyin, kara mi miriym bulmakauim iura sain mi kara simiir nini kiguwam mini. Wakae! Kara pi nam tani. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kira pi io kariir kipi nwo kara pi boriisopi. ²⁰ Mi nwirin ina mi boinin, kariir wiga tapa nonkwonaka kara pi nam tani, kiriir nae aiiramın. ²¹ Mi ti miyan inkamın ha swoki amin siir biyan inkam iiram mi ti yayim simiir ini boinmımauuu. Mi omakın adın siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin mi siir miyan inkam iir boinki, kira ha damsısuu siyusisimim ti omin siirim mi kira kam paeprikabim mi kamim piu simiirim biye nwowim mi nhwokwisaeyim mi iga biye ikim. Kira simiirin kariir omaka tiriir wıkuunani. ²² Mi mhoiıya ti miyan inkamın siya boin, biyan inkam, kara kiriir yai aiirar bidi wakaeyoknan mi ipii nhirim ini nınga niki owim. ²³ Biyan inkamın miyan inkam iir boin, kira siyu komii simiir omisisim whiekakim simiir dam. Mi iikamim simiir wıkuuna ninopkainani. Kara minam naıngwowi kariir omaka mirnınkıkiyim. ²⁴ Kara kiriir boini. Ti iikam whiekakim biya kara niki ikıunam, sima wi kariir naeya sair swoki ae rani. friig.

Inkamın tiki sibgu aıngwo Jisis siir mi aiir miriıyamın

(Mt 10:37-38)

²⁵ Iikam isid komiıyin Jisis saıkar napnamkim mi siya ha haimasiyao kaowın mi simiir boinki. ²⁶ Mi inkamın kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir nomousismim digıumii simiir haimriıyugig mi digworaekwowim siir kwoinki naıngwo ikim mi hiriinan tir karamae nwowi sima wi kariir mhoiıya nit rani. ²⁷ Yipiki inkamın kariir mhoiıya niti mi siya paeyin hınıya nıronınkının siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamın siya wi kariir mhoiıya sibgu it rani. Nıngaka. ²⁸ Mi kımıir nwırkin siya omaka bripri ıra miriınaiınamım mini koua hiriir mi bi siya pi niki sibgu idwo hidı, ta omaka sair miriıyan naemar imiiram siya niki inoknınkınım siir naeyim wi ta omaka saırar digi, iye? Nıngaka. ²⁹ Mi siya bi hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiıya sima yin ninansıngıyım mi siya ta omaka sair mirii ninokou karamae nwowi. Mi iikamım sima wi siir niewaeyıwi. Mi sima wi hınına boini, ³⁰ ti inkamın ta omaka sair miriıyin, siya wi sair mirii ninokougik rani. ³¹ Mi inkam komiıyin nu kigrıraowıyin, siya inkam komii nwirin nu kigrıraowıyin yai saika nini mi siya pa niki idwo hidnamı. Mi siyarın siir sauan kamım (10 Tausen) hoımgak karamaeki nuwi mi inkam komii nwirin siir sauan kam ima ywo hoımgak (20 tausen) mi siya bi tiki sibgu hid mi siirin wi

ti inkam komii nwirin siir isid ieya niyopakaiyuwi, iyie? Niingaka? ³² Mi siya hiniina naingwowi, kara wi dig nwo rani mi siir sauan omomin aru hirar niki owim, kam nhirim saiir nikropki, ti io aair nokwowaissiyim. ³³ Mi iriipi hiriinan mi kimiir nwirkin siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haimriiyuwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya wi kariir kigna miriyan inkam nwo rani. Iriig.

*Wa kirie karamaekin
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ Wa siya dimin miyikin. Mi wa siya hii karamae nwowi mi ti wa siirin wi paniina swoki tiri, siya wadie swoki amwoiuuwamin, ha? ³⁵ Ti hiriinan wain naeyaka siir bi pridikin. Mi krima siirin nu miyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miyik sibgu ii rani. Wakae, kima hendarar prii itkaigi. Iriig.

15

*Sibsibin whaowaeyin siir boiniyo yaiga
(Mt 18:12-14)*

¹ Mi igwira kamim omom omomi umir haiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. ² Mi Farisi kamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hiniina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. ³ Mi Jisis siya ta boiniyo yaiya simiir asi boinkin

⁴ mi kimiir inkam nwirki siir sibsibim kamairim iriiryarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi paniina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii iuur iriiryar idiyim (99) wi hirar haiburgigi mi yim wi hirar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirin nini hansir iuwi. ⁵ Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu apnami. Mi siya pi maigimaiga nwonami. ⁶ Mi iya siya siir omaka hiriir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiiyauim mi siir inkamnanim, simiiramim, iripa saika haingiriyu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi maigimaiga! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. ⁷ Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii iuur iriiryar nwiiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin maigimaiga wao kantani. Mi dimin biyie inkam nwiruwarar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hiran wi maigimaiga komiia nwowi siiramim. Iriig.

Umira whaowaeya saiir boiniyo yaiga

⁸ Mi wiga umir iurgaki niuwi mi mhoiia kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi paniina tiri, ha? Saeya wi iriiryasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, saiir bidi mi kiga. ⁹ Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki saiir nomiiyauim mi saiir inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima maigimaiga kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya! ¹⁰ Kara kimiir boinkii mi iriipi hiriinan Adi Komii siir paekwosimin siya inkamin dimin biyiekakin naingwo tibmiyin siirimar maigimaigaekin. Iriig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyo yaiga

¹¹ Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. ¹² Mi nomousimin ad iir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo whiekakim kiriir yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram. ¹³ Mi bi kimimankin, ti nomousimin siir umir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin kingiin tani, siir ini owou. Mi siya ti om iir nwowin mi siir umir digworaekwo whiekakim ini siyu biyeyim siya tirim simiir yuguguskiyim. ¹⁴ Mi siya siir digworaekwo whiekakim hiriinan nuguguskiyim mi mhoiya ti omin siirin mhi komiia ina yamaoia. Mi siya ini dimin whirmn whirmn karamaeyar yamwo iuwun. ¹⁵ Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin siir mi asi nini miriyugun. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua hu nimiyaeiya sairim, siya kigiraowim simiirin. ¹⁶ Siya minam naingwowi siir mhiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin. ¹⁷ Mi mhinnae karamae siya nwowa mi siya ha naingwoyimyokin mi siya ina boinkiyin, kariir adin siir miyan kamim yim sima naeyim wara whaowae rani. Mi kara tir namwoniyan mhi ina yamaoniyan. Mi kara hiriinanar nwowi, an wi kapi naowi. ¹⁸ Mi haniingi niuwi, an ti swoki am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hinna boini, adi kara siyu biyie Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. ¹⁹ Kara inkam miyik rani mi kira kariirin kiriir yinisim kipi niku. Mi kira kariirin, kiriir miyan inkamnan boin. ²⁰ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina swoki amin siir ad iiramar. Mi siya aru tirar nwowamin, siir adin sairar kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkin. Mi siya niwitnamin mi ini yinisim iir yaka iwit ankabmamairuwun. ²¹ Mi yinisimin ina boinkiyin Adi, kara dimin biyie Adi Komii mi kira, kowiir whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miyik rani, kira kariirin, kiriir yinisim kipi niku. ²² Mi adin siir miyan kam imiir boinki, kima biyan yuis prieiya sair whainanisasau mipi siir wini kaiyaginuni. Mi siirin iindihop ha timi iyopkikiu haiginu. Mi siirin su ha timi ii haiginu. Mi siya siiramin pranaepranae bi maigimaigakim. ²³ Bulmakau irpakiyin ira tini hainaki mpa disomao. Mipi krimar nongwomamair aei. ²⁴ Dimusi rani, ti kariir yinisimin siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya ini omwaiya swoki waiyan siya bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekin.

²⁵ Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiya siya ha nitin omaka kingiin hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkinuwu. Yim sima mwai waowi. ²⁶ Mi siya siir miyan inkam nwir iir yikuuna mi ina sriyin, sima dimu dimin tiri? ²⁷ Mi siir miyan inkamin siirin ina boinin, kiriir nomousimin bidi swoki itin. Mi kiriir adin siya kao irpakiyin ira yisomao siirim. Dimusi rani, siya siir yinisim iir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi kimbugin. ²⁸ Mi yaowae siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi siya omaka hiriir panansi yapnainopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyin mi siirin yai miyik imiirar yani boini siya napnainopkainamim. ²⁹ Mi siya adin siir yayaka hinna yowarki boin, biewii kasaka rani, kara kiriir miyan inkamnan nwowin mi kara kiriir yayaka iigwir bi nantamyiriyirkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir nomiyauim maigimaigaga simaka mi owim. Niingaki, niingakinga.

³⁰ Mi ti kiriir yinisimɩn siya kiriir digworaekwo whiekakim ini iki wigim hi nanaeyim, simiir yuguguskikin mi siya ha swoki itin mi kira ini siirsi yaingwoyimokin. Mi kira bulmakau yinisim irpakiyananin ina mi isomin siirim. ³¹ Mi adin siir boinki, yinisim, inokinokin kira kanaka nwokin mi kariir digworaekwo whiekakim, yim kiriirgin. ³² Mi tariinanin krɩma ha maigimaigra mi krimiir mhi kwoinim, wadieyar dwo. Ti kiriir nomousimɩn siya naonamnan bidiyar iki owin. Mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyain. Siya bidiyar iki whaowaekiyin mi tariinanin krɩma siir bidi swoki hansiryiskaiyin. Iriig.

16

Biyan inkam nɩrim simiir boiniyo yaiga

¹ Mi Jisis siya kamim siir mi kigna miriyyim simiir boinki mi inkam nwirin umir digworaekwokakin siya biyan inkam bidi yimbini, siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowim. Mi inkam nɩrim sima ini boini ti inkamin digworaekwo whiekakin siir, ti kiriir biyan inkamin siya kiriir umir digworaekwowim kasaka bi nuguguskikin mi iya ini kingiina nwowa kiriir digworaekwowim sima digi. ² Mi biyan inkamin siir hariinan wakaeyin mi siya biyan inkamin siiram yikiugi mi ina boinin siirin, panin panina tirkin ta yaiya kara wakaeya kiriir? Kira kariir digworaekwo whiekakim kiriir in nwowim simiir tini win naki. Kira wi kariir biyan inkam nwo rani. ³ Mi ti biyan inkamin siir kwoinin aowa aowa hiniina yaingwo. Kara pi panina tiri? Biyan Inkam Komiiyin siya kariir huriyyumigiyim tiri. Mi kara kirekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwirni nae umir digworaekwo kaugiki aeyim pi nididi. ⁴ Mi tariinanin kara bidi yinokninkinkiyin, diminin kara tiranin mi iya inkamin siya kariir huriyyumigi siir mi saiir hirankin mi ta hariinana sairsiyin kariirin wi inkam nɩrim sima nikunami, simiir omaka hiriirin. ⁵ Mi siya inkamim siir biyan inkamin siir dimin priihaiyim simiirin nwirinwira yikiuna mi siirim in yaamim. Mi biyyin nwira ieya yam mi mi kigriraowan inkamin ina sriyyin siirin. Diminin kira priihaiyim kariir biyan inkamin siir hirankin pariigim? ⁶ Mi siya boin, wel twowim kamairim iriyyarkim. Mi mi kigriraowi inkamin ina boinin, kira ti diminin kira priihaiyim simiir yokwo aiir hai mi kira kamnwis iuriuwa 50 simiirar kwidwo winki. ⁷ Mi mhoiyya inkam nwirin ina swoki itin, biyan inkamin mi kigriraowiyin siya ina sriyyin, diminin kira priihaiyim pariigim? Mi siya ina boinin, wit nibim kamairim iriyyarkim 100 mi siya siir boinki, kira ta yokwowa kira wina diminin kira priihaiyim saiirim pi kam nwiiyuwa winki. ⁸ Mi mhoiyya biyan inkamin siya ini ti inkamin mi kigriraowiyin siir inig iir hainankiyin. Dimusi rani, siya inkamin kwoin miyyikakin, siir siyyun siir hariinan tirkin. Mi Jisis siya ha niki boinin mi nu tiran iikamim simiir kwoinim umir diriraerar sainiyim ini Adi Komii siir iikamim simiir haiburim, sima ninokninkin miyyikakim.

⁹ Mi Jisis siya hiniina boinki simiirin. Mi umir digworaekwo whiekakim kima nonkwowim kima iikam nɩrim umir digworaekwowim whaowaeyim simiir hauu. Mi sima wi kimiir nomiiyau kin nwoki owin. Mhoiyya kima naonami mi kima wi Adi Komii siir om miyyikin siir nami. Mi siya kimiirin wi hiniina boini, kima siyyu miyyik bidi tirim. Mi inokinokin kima wi kanaka nwoyokiyoki. ¹⁰ Mi inkam

nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamim misimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mi komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. ¹¹ Mi kima umirim nu tiranim simiir sibgu kigrirao karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miyik imiirin wi panina sibgu kigriraowi, ha? Nningaka, kima inkam wi dig nwo rani. ¹² Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigrirao karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyikin wi panina hauuwi, inokinok nwoyokiyokiyin, ha?

¹³ Mi miyan inkam nwirin siya, biyan inkam nviso sowiir miyim iikwiruwa bi swoki miriikin. Nningaka. Mi siya kwoin biye wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digumii haimriyuwi. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim miriirim, umir saiirim wara kipi naingwo. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir boinkin

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Farsi sima umirim naingwokwodikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kimiir siyu miyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hinina nsiimauuwi kima iikam miyikin. Mi Adi Komii siya kimiir kwoin imiir bidi yinoknikinim. Diminim inkamki hainaniyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

¹⁶ Moses siir siyu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iya Jonin op baptaisiyin siya nwowa saiirar yadiguwa. Mi Jon siir iya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir namamar naingwokwowi. ¹⁷ Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

¹⁸ Mi kamim siya siir wig aiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yo wig nonkwonani siyugi siyu iirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwrki sopkiya saiir nonkwonaei, yo wig nonkwonani siyuin siir taouugakin mi siya hi nanaenanaei. Iriig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

¹⁹ Biya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi inokinokin siya yuis miyik miyik imiirar niigin. Mi inokinokin siya nae miyik imiirar haiikin mi simiirar naeikin siya wadie nwowim. ²⁰ Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir pua paowai biyeya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikinugik. ²¹ Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hi aowa naekrimkrinkiyim simiir niimumin aeyamar naingwowi mi iya ti umirkak inkamin siir miyan kamim sima nhiskiyim naemim priginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiya ini simiirar yaekinuin. Mi wraim sima ntiyim pi siir paowai imiir taowaei. ²² Mhoiya ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebrahim saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. ²³ Mi siya ini maeyau paekaka saiir nwowin mi hik kimpisu komii hir

haiyin. Mi siya koua hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebrahim siya kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. ²⁴ Mi umirkak inkamin ina kauwokiyin, adi Ebrahim kira kariirsi daingwoyimiyok mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir inain op hopmaiyim mi opa kariir kworiyaeya saiir houg in noksisaekiyim. Kara ta pae aiirin hik kimpipisu prasae hai rani. ²⁵ Mi Ebrahim siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiyin. Biya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biyie biyeyim simiir haigin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iirin ini wadeyar yamwoniyyin mi ni kira ini hik kimpipisu yama haiyiun. ²⁶ Mi dimin whirin Adi Komii siya bidi haiginin, ie komii whirin kimiir mi krimiir bopwoniya tir. Mi iikamim tir nwowim sima ti ieyin siir niyapidnadamim sima dig nwo rani. Mi iikamim yarmiya mi owi, krimiir tiriir niyapidnadiyyim sima wi dig mi o rani. ²⁷ Mi umirkak inkamin siya boin, adi kara kariirin hiriinansi srii, kira Lasaras siirin kariir adin siir omaka hiriir dikropki. ²⁸ Kariir nomousimim iriyarkim. Mi Lasaras siya simiirin yai kirie aiirar tini boinu. Mi sima wi ti om biyeyin hik kimpipisu kara haiyyin siirar swoki inkin itisi. ²⁹ Mi Ebrahim siya ina boinin, sima Moses mi profet kam ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim sima ta yai aiirar wakaeyokna. ³⁰ Mi umirkak inkam ieya boin. Nungaka. Adi Ebrahim ta yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam wirin siya ie hiranki ninsiin idwowi mi simiiramim ha nami mi simiir mhi kwoinim wa ninkpit haigii. ³¹ Mi Ebrahim siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mi inkam wirin ie ankin ninsiin idwowi mi sima iripi hariinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Nungaka. Iriig.

17

Dimin biyeni siyugin

(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

¹ Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, diminpai diminpaiyyim wa nimbiamim iikam whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiyam mi sima dimin biyie tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirni naingwo tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiyya kira wi hik komiigi komii haii. ² Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iir tirkii, siyiu biyie tiram mi hiriinankiniuwi, ini mi owin kam nhirim sima siir niyyin siiya komiyya saika dinkin kog. Mi siirin whii komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikriku whiridamim. ³ Kimakimasiyar mintaraona! Mi kimiir nomiiyauin, siya siyiu biyie tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina haigii mi kira siir dankabmamair boin. ⁴ Mi siya dimin biyie kariirin ii kwiruwa saiirararin idip idipin iriyyar kwisa tiri mi siya kariiramim idip idipin iriyyar kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimiyoki kira kariir dimin biyeyim simiir haiy-oprimdiyumiigiyim. Iriig.

Naingwo tibmiini siyugin

⁵ Aposel kamim sima Biyan Inkam Komiiyin siir boinki, kira krimiir naingwo tibmiiya saiirin komii swoki inkin hauugi. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya simiir boin mi kariir naingwo tibmiiya saeya mastid nidni hanin sapisapki niuwi mi Adi Komii siya kariirin wi dimin komii iirar

tirhaiginiuwu. Mi kira paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiriir miyim ti ophainam whii komii solwara hiriir! Mi siya wi kiriir yai aiarar mi wakaeyoknaei. Iriig.

Miyan kamim simiir siyugin

⁷ Mi kimiir inkam nwrki siya miyan inkamkaki niuwu, siir numir aiir hainopam mi siir sibsib imiir kigriraowam mi mhoiia siya ha swoki iti mi siir biyan inkamin siirin wi hiniina boini, kira ha witsisau, nae kanaka wini idwokai aeni. Mi kira wi hiniina boini, aniya? ⁸ Niingaki, niingakiinga. Mi kira wi siir boinmauwu, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bii op nae minim pi kara niki ae kwiyae mi mhoiia kira op nae minim pa timi ae kwiyae. ⁹ Mi siya ti siir miyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiir wakaeyokna diriraerara sairsiyimin, aniya? Niingaki, niingaka. Ya siirar miiga. ¹⁰ Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hiniina boin, krma miyan iikam miyik rani. Diminim krma diriraerariyim krma Adi Komii siir kwoin iirar diriraerari. Iriig.

Kam iurim paowaigi piskimkopouwim Jisis siya haiswoniskiigim

¹¹ Jisis siya siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwowar napnamkin. ¹² Mi siya om whirin siir nimbiamin mi kam iurim paowaigi piskimkopouwim siirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim ¹³ mi sima ina kauwok boininaekiyim, Biyan Inkam Komii, Jisis kira krimiirsi daingwoyimiyok. ¹⁴ Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuim prismi tini isiimauuiu. Mi sima ha napnamim mi simiir piuim ini miyikar ywokiyim. ¹⁵ Mi simasimar yinkig ankigna simiir piuim wadie nwokiyim. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamim. Mi siya ina kauwok boin hainan prapasamin Adi Komii siir inig iir. ¹⁶ Mi siya Jisis siir igmiiga whwonkam ida ini huiiu. Mi siya ina boin wadiekiyin siirin. Ti inkamin siya nu Samieran inkamkin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina boinkiyin, ti kam iurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskiigiyim mi iriayar nwiyim ini papi nwowim? ¹⁸ Mi ti iriayar nwiyim Adi Komii siir inig iir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiruan om whiranin sasar yit Adi Komii siir inig iir hainanamim. Mi ti kam iriayar nwiyim Isrelmiyim, yim ini panina tirim, ha? ¹⁹ Mi mhoiia Jisis siya boinki, kira dinsiingi mi ha dinsiin apnam, kira naingwo tibmiya kariiram, kiriirin wadie saeyar nwowaiginiugim. Iriig.

Iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi sapi nimbini

(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Mi Farisi kamim sima Jisis siir srigi, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi paka hiniin iiya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarki boin, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nimbiamim, iikamim simiir nhwowim wi dimin kirie kirie komii komii kig rani. ²¹ Mi sima wi hiniina boin tani, kigi, siya tisi tapi nwowim. Niingaka. Wakae, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhii kwoinaw waraurar nwowa kima wi sair kig rani. Niingaka.

22 Mi siya ha boin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim, simiir boinki, mhoiyya iya wa nimbiamy mi kimiir mhi kwoinim Yaowae Adin ninomor kouanin kara nitana iya, saiir kigamar naingwowi mi kima wi siir kig rani. 23 Mi mhoiyya kam nhirim wi sima boini kimiirin, kigi, siya isi hinda nwowin, kigi siya tisi tinda nwowin. Mi wim kima wi hiriinan inkamim simiir yai kipi wakaeyokna yim sima kimiir niksisaei. 24 Kima ina ninokninkinim iya ninomora yakii mi ta ninomor kwirkaka wa yaarkakii. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siya nimbini, wi hiriinanar tiri. Mi iikam whiekakim sima siirin wa kigirkakwini. 25 Mi bii kara wi hik kimpipisuwar niki haii mi iikamim ta ii aiirar niki owim, sima digiumii wi kariir haimriyuwi. 26 Siyiuun biya Noaki nwowa iya saiir tirin. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya siya nitana yio wi iriipi hiriinanar mi tiri. 27 Mi sima nae hirar niki aeyim mi op minim hirar niki kwiaeyim mi wigkamim ha nonkwonam iya Noa siya siyaiyya hiriir napninopkainamin mi op komiyyin ha nitin, simiirin ini siya yakiiimdpugiyim. 28 Mi Lot siir iya, ya iriipi hiriinanar mi tir. Mi sima naemin hirar niki aeyim mi opmin hirar niki kwiaeyim mi digworaekwo minim hirar niki sainim mi digworaekwo nhirim, inkam nhirmi hauuwim sima sainim mi numir sasae ha ninkikinim mi omaka minim ha mi mirii. 29 Mi Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mi ha namin mi ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mi siiya komii komiyyim paekak paekakim, ina kinanaaiinyim ninomor kouankin iikamim simiir tioidwomaiyam. 30 Mi iriipi hiriinan iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti, wi idowiyar nimbini, iikamim simiir whwonkam idar. Mi sima wi digworaekwo kasa tir tani.

31 Mi ta hiriinan iya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mi siir digworaekwowim, nu hir nwowi mi siya wi siir digworaekwo imiiram niunaiinam tani, simiir hainakiyam. Mi siya wi hindara nidam iuguski. Mi iriipi hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mi siya wi omaka tiriir swoki it rani, yuismin imiir hainankiyam. Ningaka. Siya wi hindara nidam iuguski. 32 Mi kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swoki haiyug kaokiya mi saiirin Adi Komii siya diriraerarki mi saeya sol ha nwokiya mi yinpae yamwoia. Mi iriipi hiriinan, kima kipi swoki haiyug kao hindara didam iugusam. 33 Mi inkamin siyamar naingwonaeyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yio wi hindara kigugu iuguskii. Mi inkamin siyamar naingwo karam nwowiyin mi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyin mi siir kwoinin wi hiriyar nwoyokiyokikaeyami, Adi Komii saikar. 34 Kara kimiir boinkii, ta nii aiirarin, inkam nwiso hai kwiruwa saiirar whwonkai mi Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mi siir nwirin, yio wi hirar nwokii. 35 Mi wig iso sowa mi iripa miriiguwaki mi Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mi ira, ya wi hirar nwokii. 36 Mi inkam nwiso sowa numir hir nwowi mi Adi Komii siya wi nwir iirara nikiunami mi nwirin yio wi hirar haiburgigi. 37 Mi kamim siir kigna miriyyim, sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina sriyyim, Biyan Inkam Komii ti diminin wi papi nimbiamy? Mi Jisis siya simiirin boiniyio yai boinkin, maeyauwa inkam whigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mi inkam whiyyim pi simar mi aei. Iriig.

Wiga inkamin yai hidiyin siirim nikunain saiir whindiriraeraram saiir boiniyo yaiga

¹ Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin simiir niisiisiimauugin sima inokiiinokin nhwo Adi Komii siirim kwisboinim mi sima kipi nhaku. ² Siya hiniina boin mi om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin. Ti yai hidi inkamin siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimiyokikin. ³ Mi wig igabae ira ti om iir nwoka. Inokiiinokin saeya ti inkamin yai hidiyin siirin hiniina nini boiniuwika, kariir ioan inkamin siya kariir nonkwobumbuwam tiri mi kira siir boin huriiyiunatkaigi. ⁴ Biya ti inkamin yai hidiyin saiir whindiriraeraram bi naingwokin. Mi mhoyiya siya siir mhi kwoinain hiniina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi bi mi aingwo ididkin. ⁵ Mi taka wig igabaeya kariirin kigi saeya ninkinanaei. Kiya saiirin yai pi kara whinboini mi inokiiinokin saeya wi kariiram nitnanaeisi mi kariir pua mhoyiya wa nhaku iuguski. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyeyin siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyeyin, siya ta wiga saiir yai bidi whindiriraerarin. ⁷ Mi wi panina tiri? Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim siirim mi ni nabie siirim nouim mi tari Adi Komii siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari wi simiir whindiriraerar tani, aniya? Niingaka. Adi Komii siya yai hidan inkam miyikingin. ⁸ Kara kimiir boinki mi siya simiirin siyu wa whindiriraerar sasauigi. Mi mhoyiya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya, siya wi saiir kigi iikamim simiirin sima bidi yamsi aingwo tibmiyim, iyie? Niingaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiiyim simiir boiniyo yaiga

⁹ Kam sima hiniina naingwowi, sima inkam miyikim mi sima hiniina naingwowi inkam nhirim sima inkam miyik rani. Ti hiriinan inkamim Jisis siya boiniyo yaia simiir boinkin, ¹⁰ inkam nwiso nhwo kwisboinim namko omaka Adi Komii siira saiir hiriir. Mi nwirin inkamin omom omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. ¹¹ Mi ti Farisi inkamin sasa ha nokwokiyan mi siir mhi kwoinaiu hirin hiniina kwisboinki, Adi Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriyin. Mi sima hiya tauaeikim mi siyu biyeyar mi tirikim mi wiga mi sopikim. An kara, niingaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiiyin siir hiriinan tani. ¹² Mi wik whiekakim simiirin kara i kwokwisa haiyaeikin nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiiyim, kara iuura sioitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauuwi. ¹³ Mi inkamin omom omomi umir haiiyin siya arurig ha nokwokiyan mi siya ninomor koua hiriir kaowim pi boriiisopi. Niingaka. Mi siir niyin ina kaiyirounaiinamin mi siya ina boinin, Adi Komii kara dimin biyeyan inkamkin. Kira kariirsi daingwobumbu! ¹⁴ Kara kimiir boinki, ti inkamin omom omomi umir haiiyin, Adi Komii siya siirin inkam miyik yikiuwin. Mi siya siir omaka hiriirar swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Niingaka. Mi inkam saama naingwonaeyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam naingwo karamae nwoyiyin mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou haiginki. Iriig.

*Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamaingin
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

15 Mi sima yinisim sapisapim Jisis siirim nikiunanikim. Sima minan naingwokim, Jisis siya in simiir nonkwowim. Mi kamim siir kigna miriirim sima ti hiriinan kigiirim mi sima io simiir ywoki. 16 Mi Jisis siya yinisim sapisapim simiirin ina yikiunan siir kingiin hiriir mi siya ina boinin kima yinisimim kariirim kigninkinki, kima simiir kipi nikidu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana ti hiriinan iikamim simiirgim. 17 Kara kimiirin yaimwowar boini, inkamim iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair nitam naingwowi mi siya ti yinisim sapisapim simiir hiriinan dwo mi hiriinan karamki niuwi mi siya wi sair napninopkainam tani. Niingaki, niingakiinga. Iriig.

*Biyan inkamim umir digworaekwo whiekakakin siir yaiga
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

18 Mi Judami biyan inkam nwiirin siya Jisis siirin hinina srii nowomwarkaiyuwan inkam miyik mi kara wi panina tiri. Kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin inokinok siir haiyamim, ha? 19 Mi Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam miyik dimusi dapkin, ha? Adi Komii sasairgin inkam miyikin. 20 Kira siyu komii iir bidiyar yinokninkinin. Kira wig kipi hainiki nonkwona. Mi inkam kipi mi isom ao. Mi hii kipi mi tauae mi kira inkam nwiirni kipi mi iksisae boinhuriyu, kira kiriir yopii ado sowerwai yai imiirar wakaeyokna. 21 Mi biyan inkamim ina boinin, iya kara yinisima nwonaniyim mi ini tariinanar yamwoniyim kara ti siyu iirar wakaeyoknakin. 22 Jisis siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya siir boinki, diminin whira niki whaowaei. Kira kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirim simiir hauu sima sanim mi kira ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Mi kira hiriinan tiri mi ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekakakar nwowi. Mi kira kariir mhoiyar wit. 23 Mi ti biyan inkamim ta yai aiir wakaekiyin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya umir digworaekwo whiekakak inkam kingin.

24 Jisis siya ti inkamim siir mhi kwoinim hikak nwokiyim simiir kigiirim mi ina boinin, inkamim digworaekwo hoimgakakin, siya Adi Komii siir omin siya kigiraowiyin dimin taemin imiir siir namimim wi minan mirii. 25 Mi haba ti tidiyinin yuis paniyim siir no iir ninopkainamimim wi minan mirii. Mi inkamim umir digworaekwo whiekakin siya wi ta haba minan saeya miriia sair hiriinan mi mirii rani. Niingaka. Yo wi mi komiigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigiraowiyin siir namimim. 26 Mi kamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima ina boinim mi hiriinanki niuwi mi kwoinbudin inokinokim omwai waiyayokiyokiyin wi nhinga haii? 27 Mi Jisis siya ina boinin, diminin inkamki tir karamae nwowiyin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerari.

28 Mi Pita siya ina boinin, wakae, krīma krimiir omin mi krimiir digworaekwowim simiir bidi haiburgigim mi krīma tisi kiriir mhoiia nitim. 29 Mi Jisis siya simiir boinki, ihi, kara kimiirin yaimwowar boini mi yipiki inkamkin Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana sairim sibgu naingwowim mi siya omaka mi wig mi nomiiyau mi yopii ad yinisimim, simiir haiburgik 30 mi ti iiyim Adi Komii siya wi hiriinan ii imiirar swoki inkin hauukiyiwi. Mhoiia iya saeya nimbiyami mi sima kwoinbudin inokinok omwai waiyayokiyokiyin wi siir haii. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naonami wa swoki insiin idwowi

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Mi Jisis siya kam iuur nwisu siir kigna mriiyim simiir yikiuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krima om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakim profet kamim sima win boinim, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiamkini. ³² Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nighumbu tirbumbu haiginiuwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyiwi ³³ mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir nisomaoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. ³⁴ Mi kamim siir kigna mriiyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya saiir yaimwoki yaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina saiir bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwirin siir haiswoniskikin

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiamin mi inkam nhwokwisae nwirin siya siyiu mig hirar nidwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi priikau priikauwikin umir digworaekwoim. ³⁶ Mi siyar wakaewin iikam isid komiyyin napnaniyim mi siya kam nhirim simiir sriiwin, sima dimu mini? ³⁷ Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyin. ³⁸ Mi siya ina kauwok boinanaekiyin, Jisis kira Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! ³⁹ Mi kamim bii napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinanaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! ⁴⁰ Mi Jisis siya ha namikwoniyyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikuunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. ⁴¹ Kira panina naingwowi, kara kariirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. ⁴² Mi Jisis siya siir boinki, kariir nhwoin ha kaoki, kariir naingwo tibmiya, kariir nhwoin miyik saeya nwoaiginiugikin. ⁴³ Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iirar boin wadiekiyin. Mi iikam isid komiyyin sima hiriinan kigiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Iriig.

19

Sakias siir niwiigin

¹ Jisis siya om komii Jeriko siir yapnainopkainam mi ina yapnamin. ² Mi inkam nwirin hir nwokin, siir inigin Sakiaskin. Siya kamim omom omomi umir haiiyim simiir biyan inkamkin mi siya umir hoimgakakin. ³ Siya Jisis siir kigsibim mankin, siya yipikin. Mi iikam isid komiyyin sima hirar nwokin mi Sakias siya inkam priei rani. Mi siya Jisis siir paninsi kigsi. ⁴ Mi siya biya iwitankwokin mi pae wirin siir iiyam, Jisis siir kigwinam. Siya bidi yinokninkinin Jisis siya pi ti siyiu iir napnani mi siya ti pae iir asi nuu winkan. ⁵ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiamin mi siya koua hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wiuuni. Panao kara pi kariir omaka hir nwowi. ⁶ Mi siya ha nuun idudunaiinyin mi siir mhai kwoinim maigimaigra ha nwonaiinyin mi siya Jisis siirin siir omaka hiriir yikiunam. ⁷ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io siir ywo. Siya inkamin dimin biyiekakin

siir omaka whwonkaiyam dimusi namkin? ⁸ Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyin mi siya Biyan Inkam Komii siir boinki, Biyan Inkam Komii kira wakae! Kara panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin mimiri mi kara haimii pi kam paeprikabim simiir hauuwi. Mi kara inkam nwirni diminim kara niksise haiiyim mi kara siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiyiwi. ⁹ Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki anmaiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowim simiirin. Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebrahim siirar yinisimkin. ¹⁰ Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim simiirin hansirikin simiir nanmaiwarkainam. friig.

*Miyan kam iuurim umir haiyim simiir boiniyo yaiga
(Mt 25:14-30)*

¹¹ Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir warar mi inkim boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hinina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. ¹² Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii dikmwon owaiginu. Mi mhoyiya siya wa swoki iti siir oma tiriir. ¹³ Mi siya miyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miyan kam iuurim simiirim yikugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi kima umir mi simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin. ¹⁴ Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhi kwoinim ini hauugi hauuga whiyekiyim siiramim. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoyiya namim. Mi sima boin, krima pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

¹⁵ Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwim owaiginuin mi mhoyiya siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miyan kamim simiirim dikugi, biya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkim mirii hai. ¹⁶ Mi nwirin bi siya yit, yo hinina boin, biyan inkam kara umir mi ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. ¹⁷ Mi biyan inkam ieya boinki, kira miyan inkam wadiekim mi mi miyikar sibgu miriikin. Mi kira diminim simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nnowaiginugi, kira wi om komii komii iuurim simiir kigriraowi. ¹⁸ Mi nwisaka ina mi itin, yo ina mi boinin, biyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iura (100 Kina) swoki inkim mirii hai. ¹⁹ Mi biyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriayarim simiir kigriraowan inkam nikmwim owaiginuwi. ²⁰ Mi nwirin ina mi itin, yo ina mi boinin, biyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. ²¹ Kara kiriirsiyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwirki haiginiyin mi kira siirsi bi naingwoyimiyokikin pi kira mi haii. Mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. ²² Mi biyan inkamin siya ti miyan inkam iir boinki, kira miyan inkam biyekin! Kiriir yaiya kara kiriirin wi saiirsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miyik rani mi kara diminim inkam nwirki haiginiyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim pi kara mi ingugu haii. ²³ Mi kira umirim miyanau haigi karamae dimusi

nwokin mi kara swoki itkiswo wa pini haini, yaeya umir nhirim simiir warar. ²⁴ Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamim umir paeyarim kam nwirkakin siir hauugi. ²⁵ Mi sima siir boinki, biyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. ²⁶ Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mi miiyik miriyyim kara simiirin digworaekwo nhirim wi idwowa swoki inkin hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoimgak karamae nwowin mi mi miiyik mirii karamae nwowin mi mhoyiya siya wi nninga nninga nwowi, digworaekwowim wi karar swoki hai. ²⁷ Mi yipiki iikamim sima io kariir nwowiyim, sima pi borisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tiriiir wiku nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Iriig.

Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

²⁸ Mi Jisis siya simiir yai aair nowarki boin digiyin mi siya biyar yapnamkwokin, siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. ²⁹ Mi siya om Betfasi om Betani, mhu whirin sima dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biyyin inkam nwiso siir kigna miriyo sowiir yikropki. ³⁰ Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, sima bidi yeyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. ³¹ Mi inkam nwirin siya kowiirin hiniina srii, kowa wara donkiyin dimusi hak hai nami? Mi kowa hiniina dowarki boin, Biyan Inkam Komiiyin siya miigakin siirin. ³² Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyin mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakin siya boinkiyin simiirar ini kigu. ³³ Mi sowa wiyinsopin ti donki haomin siir nyeyokin siir houwhroko mi siir adin siya sowiir srii, kowa wara donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? ³⁴ Mi sowa ina boino, Biyan Inkam Komii siya siirin miigakin. ³⁵ Mi sowa donki haomin ina hainaniyin Jisis siirim. Mi simiir yuisim donki siir idwo yitimwanu. Mi sima Jisis siirin siir idwo yokmwirin idwo. ³⁶ Mi siya donki siir idwo ha nidwo namim mi iikamim simiir yuisim ini siyu iirar piuai winim. ³⁷ Mi siya mhu Oliv siir haiburgigin mi ina yiuunamin mi siyiuin om komii Jerusalem siirim namiyin, siir kingiin nwonyim mi iikam isid komiiyin siir kigna miriyyim sima ina maigimaiga bwakai namim. Sima min swoki aingwokikim, kiripai kiripaiyim biya sima kigim mi sima ha kauwoknanaekiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. ³⁸ Mi sima ina kauwokiyim, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigriraowiyin Biyan Inkam Komiiyin siir inigi natin siir whinkinsiis haiginiu! Iikamim ninomor kouanim sima Adi Komii siiramim wi wadiyar nwowi mi wi mhu hiinsima nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim. ³⁹ Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyuan inkam, kira io kamim kiriir kigna miriyyim simiir dwoki sima yai tanki! ⁴⁰ Mi siya ina yowarki boinin, kara kimiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siiya amar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

41 Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iir kigin mi siya ini siirsiyar youwin. 42 Mi siya boin mi ta ii aiirin kira hinina ninokninkini, siyiun hiinsima kiriir nwowaiginiuwiyin, yio wi wadieyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigin. Mi kima wi miyik nwo rani. 43 Kira wakaeki! Mhoiyya ii kwira nimbiamy mi sima wi io kiriir nwowi mi sima ieyin wi whira nopi yai kinaka niniyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki. 44 Mi sima wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aiir kinaka nwowim simiir warar. Mi sima siyam wi siya nhirni idwo kigninkingik rani. Niingaka. Dimusi rani, kira iya Adi Komii siya kiriir nanmaiwarkainanaei saair bi naingwokin. Iriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira umir saair ninwowana haiyim simiir nhinikropkikim

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

45 Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saair napninopkai namin mi siya iikamim umir mii ta omaka aiir mriiyim simiirin ina yikrirop atkiigigiyim. 46 Mi siya simiir swoki boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saairin hiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

47 Mi inokinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira sairar nowomwarkaiyuwukin. Mi prismi yaowae adim mi siyu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biyan kam ikim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuim noksirkim. 48 Mi iikam whiekakim sima Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii mi kamim simiir bi nwowiyim siir nisomaoni siyiuim asi noksirgugugim. Iriig.

20

Sima Jisis siir sriigim siirin inigak nhinga nwowaiginiugin

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 Mi igwira Jisis siya omaka Adi Komii siira, iikamim simiirin yai saair hir boinimauugin mi yaiwin miyika saair warar mi inkin iisiisimauugin. Mi prismi biyan inkamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi kamim bi nwowi ikim. Sima siirim nitkim. 2 Mi sima siir boinki, kira krimiir boinmauugi, kira inig komii papi haigin kira ta miyya saair mriiyin? 3 Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki mi an kara iriipi hiriinan yai kwira kimiir sriiyim tari. Kima kariir boinmauugi, 4 ta baptaisa Jon siya hauuwa ya Adi Komii siirga, iyie? Inkamniyar diminka? 5 Mi sima ini sima sima yomboin amboinim mi krima hinina boini siya Adi Komii siir hiranka nitkin. Mi yio siya wi hinina kwaboini, kima Jon siirim naingwo tibmii karamae dimusi nwokim, ha? 6 Mi krima ha boini, yio inkamniyar diminkin mi iikam whiekakim sima wi siyani krimiir kaiyimiki whisarii rani, sima hinina naingwo tibmiikini Jon siya profetkin. 7 Mi sima Jisis siir yai aiir asi nowarki boinkim, krima ninokninkin tani, Jon siirin nhinga nimbingin. 8 Mi siya simiir boinki mi ankara iriipa hiriinan kara kimiirin pi hinina mi boinmauu rani. Kara ta miyya saair mriiyin ti hinin inig komiyyin nhinga hauugin. Iriig.

Inkam biyeyim numir waina saair kigriiraowiyim simiir boiniyo yaiga
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 Jisis siya ta boiniyo yaiya iikamim simiir boinka. Inkam nwirin wain nankinkan numir. Mi ta wain numira kam nhirim simiir in yonkwo

sima umir mai sair mariyim. Mi siyarin om whirin aru nwowin ii haruwa bi nini owoukin siirin. ¹⁰ Mi iya numir waina sair nngugu haiyana mi siya whisarii mai primariyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina sair mariyim simiirim. Siya minam naingwokin ta numira sair nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aair mariyim sima ti whisarii mai primariyan inkamin siir yipamparki. Mi siirin ini nanga nanga swoki ikropkiyin. ¹¹ Mi siya maiyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyin simiirim. Mi siirin iriipi hiriinan ina mi tɔrbumbu haiginugiyin mi sima siirin ini nanga mi ikropkiyin. ¹² Mi siya maiyan inkamin nwoimaka ina mi ikropkiyin. Mi sima siir tɔrbumbu haiginugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. ¹³ Mi numiranadin siya boin, kara wi panina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyinin kara naingwokwonanaeyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yaiyar nwoki wakaeyoknaei. ¹⁴ Mi ti kamim ta numir aair mariyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hinina boin, ti yinisimin siya numiranadin siir yinisimkin. Humbae, krɔma siir nisomaowi mi ta numira sairin wi krimar nwoki onkwowim. ¹⁵ Sima siirin numira sair hiranki kinaniyamim mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya simiir sriigi mi ta numira sairadin siya simiirin wi panina tiri, ha? ¹⁶ Mi siya wani ti, ti kamim ta numir aair mariyim wi siya nisomsom aokaowi. Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina boinim, siya hiriinan kipi tirmimin. ¹⁷ Jisis siya simiir kaokiyin mi ina sriigiyin, ta yaiya Yokwo Komii sair nwowim sair yaimwoka yaimwowa panina boinka?

Ti yinpaeyin omaka mariyian kamim sima nitkaigiyin tariinanin siya ini biyan yinin omaka kougou nwowin siir hiriinan yimbiamin.

¹⁸ Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hindara niki ikrimkrip iuguguski. Mi ti yinpaeyin siya inkam nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iir nisimsin iuguski mi wi dimin sisimnan namwo iuwi, Jisis siya hinina boinkin.

Umir hauuni siyiugin.

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi prismi biyan inkam ikim sima ina ninokninkinim Jisis siya ta boiniyo yaiya simiirar boini. Mi ta ii aairarin sima ina nhingiyim siir nonkwowam mi ini iikam imiirsi yididim. Iriig.

²⁰ Mi sima siirimin ina kaowim. Mi sima kam nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyim siir kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miyiknan niksisaenamkim, sima siirim kinankugim. Siya pi yai biyie kwir boini mi sima siirin wi inkam komiiyin nu kigriarowiyin wi siir in hauuwi siya hidam mi siir wi hik kimpipisu siya hauuwi. ²¹ Mi ti kamim kanau kaowim sima Jisis siirin hinina boinki, inkamin dimin taeminim sim nowamwarkaiyuwiyim krɔma bidi yinokninkinim, kiriir yaiya saeya ini wadieyar ywowa, kira iikamim simiirin yai miyik imiirar sibgu boinmamauwikin. Kira kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Ningaka. Kira Adi Komii siir siyuim mi siir yaimwokiyaimwowim, iikamim simiirin sairar boinmamauukin. ²² Kira panina naingwowi? Krɔma umirim takisa inkam komii Sisa om komii Rom kigriarowiyin siir hauu, aniya? Iyie? Ningaka? ²³ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir kinankua. Mi siya simiirin hinina asi boinkin, ²⁴ umir kwira kariir

wiisiimauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhinirga? Mi sima boin, Sisa siirga. ²⁵ Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yo kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yim kima Adi Komii siirar timi hauu. ²⁶ Mi ta yaiya saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinankiu rani. Dimusi rani, siya yai biyie kwir bi boinkin mi sima ta yaiya saiir saiirar yaingwokwonanaeyim mi sima yai bi wakae boinkim. Iriig.

Sima Jisis siirin iikamim naonamiyim mi ha swoki insiin idwowyim simiirim sriigim

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hinina boinkim: Inkamim naonamiyim bi swoki insiin idwodikim. ²⁸ Mi sima siir sriigi, inkamim dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin Moses siir yai kwira biya krimiirim hiniina winboinkika mi inkam nwinin wig nonkwonaei mi siya yiniekak bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamim siir wiga wi siir nomousim ieyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyin siir yinisim imiir nwoki iyowim. ²⁹ Mi iwinyaowim iriyyar nwisa nwowi. Mi yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. ³⁰ Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig aiirin. ³¹ Mi mhoiyya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyaowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. ³² Mi mhoiyya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. ³³ Mi iyya inkamim naonamiyim sima nnsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhinir wig nwowi, ti iwinyao iriyyar nwiso saiir nonkwonam sima?

³⁴ Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki mi tariinanin ti nu iirin wigkamim wa napnkwonaei. ³⁵ Mi iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiyya sima wi wigkam ninap nonkwonani siyugak nwo rani. ³⁶ Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwowi. Adi Komii siyar hidnnsiin idwokin ie hirankin. Mi sima wi siir yinisim asi nwowi. ³⁷ Moses siya krimiirin bidiyar sibgu boinmauwwin, iikamim ie anki swoki nnsiin idwowyim simiirin. Yokwo Komii saeya ti paekikopim, paeya niutingi karamae nwowi saeya niunamin simiirin hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya Ebrahim siir Adi Komiiin mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargin. ³⁸ Mi iriipi hiriinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Niingaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyokiyim ieyankin nnsiin idwowyim simiir Adi Komiiin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim mi omwai swoki waiyam mi sima inokainokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokikaeyami. ³⁹ Mi siya hiriinan boinin, kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim, sima siir yai aka ina yowarkii boinin, inkamim dimin taemin nowamwarkaiyuwiyin, kira yai wadieyar boinkin. ⁴⁰ Mi sima yai nhirim siir swoki sriiyamin ini yididim. Iriig.

Jisis siya Farisi simiir sriigin inkamim Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir nanmaiwarkainanin siirim

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hinina dimusi boinkim, kraisin Devidni yinisimkin, ha? ⁴² Mi yokwo Samim Devid siya hinina boinkin,

kariir Biyan Inkam Komiiyin siya kariir Biyan Inkam Komii iirin hiniina boinkin, kira kariir ina iniga saiir didwo.

⁴³ Devid siya Kraisi siirin hiniina boinkin,

mhoiyya kara kariir sau omomin wi kariir aowa nokmwun owaiginuwi.

⁴⁴ Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim sima hiniina sriigin, ha? Iriig.

Kamim siyiu komii nowamwarkaiyuwiyim simiir siyugin

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Mi iya iikam whiekakim sima hirar nwowim sima Jisis siir yaiya saiir wakaekim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, ⁴⁶ kima ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwowiya saiir nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya mi saiir biyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biyan ipiyya nae komii nidwokai aeyim saiir mi idwokaiyim. ⁴⁷ Mi sima wig igabaeyim simiirar mi iksisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir inig hainanim. Mi mhoiyya Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Iriig.

21

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga

(Mk 12:41-44)

¹ Jisis siya ha kaoyokiyokiigiyyin mi siya kam umirkakim sima umir miyya Adi Komii siir omaka saiira, saiir nitkaikaiyuwi. ² Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miyanau hiriir haigigi. ³ Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iirar haigigika mi saiir siyiuin saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. ⁴ Ti kara hiriinan dimusi boin tani. Mi ti iikamim sima umir whiekakakaingim mi sima haimiyyara hauugikim, diminin Adi Komii siir priihauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kinga. Mi saiir umir haimiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir karamaeya ywokiya. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirgi

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Kam nhirim sima hiniina boinkim Adi Komii siir omaka aiirin, ta omaka saeya omaka wadieka sima siyya miyikim simiir puuaigim mi diminim Adi Komii siir priihauuwim simiir warar mi puuaigim. Mi Jisis siya boin, ⁶ ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iya nimbiamyami mi sima siyya nhirin wi siyya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiamanin simiir boinkin

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyuwan inkam, ti diminin wi paka hiniin iya sae nimbiamyami? Mi wi piki hiniin diminin siya nimbiamyami biyyin mi krma wa nwoki inokninkinim, ti diminin ini kingiina nwowim wi simbi nimbiamyami, ha? ⁸ Mi Jisis siya ina boinin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaesi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iir

nini dapni mi sima wa boini, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, yio karargin! Mi sima wi hiniina boini, iya kingiin nwowa mi kima simiir mhoii kipi nam. ⁹ Mi mhoiia kima wi hiniina wakaei saua ini ninita mi yaiia ini mi iniia mi kima kakak kipi nwo. Ti hiriinan diminin bi wi sima nimbiyami mi kima iya Jisis siya nitina wi asiima niki imbiyam tani. Niingaka. ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina boinki, nu whiran iikam isid whirin, wi nu whiran iikam isid whirin yaii sima ninii. Mi inkam komii nwirin nu kigriraowiyin siir isidin, wi inkam komii nwirin iriipi nu mi kigriraowiyin wi yaii siir isid inaka mi ninii. ¹¹ Mi ti nu iirin nin komii komiiyim wa nimbiyami. Mi maeyau nhirim mhu komii wa mi aowi mi naokao komii komiiyim wa mi imbiyami. Mi ninomor kou hiran wa nimbiyami dimin kirieyim kimiir kwoin imiir kimainokam.

¹² Mi ti digworaekwo whiekakim wi niki imbiyam tani mi sima kimiir nonkworindinu diriraerar bumbuwu. Mi sima kimiirin wi omaka Adi Komii siira wi saiir hir boinhuriyu boini mi sima kimiirin wi maeyau biye huyokiyokaiia mi biye miriia wi saiir nikmwaisiyim tiri, whisarii rani, kima kariir mi kigna miriigim mi kimiirin wi sima nikunami, inkam komiiyim nu kigriraowiyin mi kamim omom omom kigriraowiyim simiiram. ¹³ Ti hiriinan iya saeya wi kimiir siyu miyik nwowi kariir yaiwin kibi aiir boinmimauuwim. ¹⁴ Mi kima yaiia kima nowarki boinana simiir saiirsi kipi naingwoyimiyok. ¹⁵ Mi yaiia kima boinana wi kara hauuwi mi ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiia kara hauuwa wi saika nantamyiriyir tani. ¹⁶ Kimiir yopii ad mi nomousisim nomiyyau mi kimiir iripa o nhieyim kimiirin wi sima kinmauu iti kimiir sau omomin simiirin. Kimiirin nhirim kimaka nwowim wi simar nisomaowi. ¹⁷ Iikam whiekakim simiir kwoinin haughauga wi dimusi whiyie rani kimiiram, kima kariiram naingwo tibmiigim. ¹⁸ Mi kima kariiram naingwo tibmiikini mi kariir mi aiir sibgu onkworinu mirii mi kima wi swoki kigugu rani. Niingaka. ¹⁹ Kima kirieyar sibgu o mi kima kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wa swoki haiyim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wi sipi nidwomaii

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Mi mhoiia kima ha kigi sauan omomin ini om komii Jerusalem siir namwokwoyokaiiyim mi kima ha dinokninkin, iya ti om komii iir nidwomwaiyana ini kingiin nwowa. ²¹ Mi taka iya nu Judia hiran iikamim sima wi mhu iir nidamami. Mi iikamim hir nwowim sima ti om komii siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Mi iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir kipi swoki am. ²² Dimusi rani, taka iya ya saeya Adi Komii siya swoki tirbuwana iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biye whiekakim simiirsi mi yai whiekakim Yokwo Komii saiir hir nwowim wa nimbiyamkani. ²³ Mi naingwoyimiyok komiiga wigim yinpiugak nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyu imiiaeyim ta iya saiirin! Hik komiia wi ti nu iir nimbiyami mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haughauga whiyeya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyuwi. ²⁴ Mi simiirin wi kamku ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya nini haugigi. Mi iikamim naingwo tibmi karamaeyim simiir iga om komii Jerusalem siir namikwoni mi ti iikam isidin sima wi hiriyar digi mi om komii

Jerusalem in wɪ simiir iniga nrowi mɪ wɪ simiir iya Adi Komii siya nimbina simiiram wɪ saiirar dɪgi. Iriig.

*Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)*

²⁵ Diminpai diminpai wa nimbiamy bie bwan nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinin wa noki, hinin komiia bipibipiyakina whi komii Solwara hir saiirsi. ²⁶ Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyiekin krimiir nimbiamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrom-brokainami. Dimusi rani, dimin komii komiim ninomor kouanin wɪ niinanar nitki. ²⁷ Takana saeya nimbiamy iya mi wɪ sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiim paenan niyuaeiyin wɪ saika ninkin iti. ²⁸ Mi mhoiia ti dimin hiriinanin sima nimbiamy bwakaii mi ta iya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iya Adi Komii siya kimiir nanmaiwarkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Iriig.

*Whrou siya ii nisimauuwikin
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)*

²⁹ Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar. ³⁰ Mi kima hinina kigi auwim ini nisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iya ini kingiin nrowa. ³¹ Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nrowa. ³² Kara kimiirin yaimwower boinkini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wɪ niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiamy. ³³ Nu ninomoro yo wa dɪgi mi kariir yaiya wɪ wara dɪg rani. Niingaka. Iriig.

Mi kamim siir kigna miriim sima mintarao

³⁴ Mi kima, kimasiyar mintarao iinokiinokin kima nae naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim piu aiir nrowaiginiuwiyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyu hiriinanin kimiirin wɪ siya nikwowsii, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iya saeya wɪ kimiirar nimbini, sauin wraisu namitiuwiyin siir hiriinan. ³⁵ Iya kara swoki iti, ta iya iikam whiekakim mi nu haimitiimiyim hinda tinda nrowim wɪ simiir nimbiamy. ³⁶ Inokiinokin kima hindara waikao. Mi iinokiinokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiamy mi kima wɪ wadiyar nrowi mi kima wɪ Yaowae Adin ninomor kouanin wɪ siir whwonkam ida nokwowi.

³⁷ Mi iinokiinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir omaka saiir hir nowamwarkaiyugin. Mi niyaka siya pi mhu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi. ³⁸ Mi iikam whiekakim sima imuma nhingiyakwokikim Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir. Iriig.

22

Prismi biyan kamim mi kamim siyu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi iya wou nikwo aeiya dimin whirki kimbu karamae nwowiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiam. ² Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninoknikiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyuam hansirkim. Mi sima ini ikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krima Jisis siirin wi panina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bi nwowi kamim simiir napwouwim.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iir haurworwokaigin. Mi siya ti kam iur nwiso Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. ⁴ Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakaim simiir kigiraowiyim, simaka ini boinu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyuin siirim hansirkin simiir in hauuim. ⁵ Mi sima ini maigimaiga ywokiyim. Mi sima ina kitibmii boinim umir siir hauuwim. ⁶ Mi Judas siya simiir yai aiirin ini wadieya ywokiyin. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninoknikin. Jisis siir kinmauu iti. Iriig.

Inkam nwiso Jisis siir kigna miriyo yaewouwa saiir naeyim sowa ini diriraerarkwokin

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

⁷ Iya wou nikwoaeiya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiam. Mi ta iya sima sibsib yinisim iirin wi saiir nisomaowi, ta Pasova nae komiyya saiir naeyam. ⁸ Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinmimauugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwokin, krima naeyam. ⁹ Mi siirin ina yowarkii boinkiyin, kira panina naingwowi, kira pi papi diriraerar haigin kwokini? ¹⁰ Mi siya sowiirin ina boinmimauugiyin, wakae! Kowa pi om komiyya hiriir napninpokainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiyar dam. Mi omaka siya mi apninpokainami, wo kowa pi saiir warar timi apninpokainam. ¹¹ Mi kowa pi ta omaka saiir adin siir tini boinu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin, siya hinina boinkikin, siir maeyaua huyokiyokaiya, nae diriraerana ini papi nwowa? Kara mi kariir mi kigna miriiyim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. ¹² Kowiirin wi siya nisiimauuwi, maeyau komiyya huyokiyokaiya koua nwowa pi saiir nisiimauuwi. Ta maeyaua hii mi ipii digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeraranim ini hirar nwokwokinim. ¹³ Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nwowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariuwo. Iriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriiyim simiir hauugin

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Mi iya ha nimbiam Jisis siya, siir aposel kamim simaka yidwokai hiiya saiir. ¹⁵ Mi siya simiirin ina boinin, kara kimaka ta yaewou komiia Pasova, saiirara gwomamair aenami. Kara wi kapi naowi. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, kara ta yaewou komiia Pasova kara wi yaeya yaewou swoki ikwonikripna rani. Wi iya Adi Komii siya, siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, wi saiir nadigiuwi. ¹⁷ Mi Jisis siya mobisimin op wainkakn ira hai mi siya nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiram ha kwisboinkiyin mi siya ina boin wadiekiyin, Adi Komii siirin mi mhoiia siya ina boinin, ha, ti hai, kima kimar ti onkwokwo kwiyaeyam. ¹⁸ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kara pi ta wain opa tariinanana pi saiir kwiyaeyam rani. Niingaka. Wi iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi saiirar nadigiuwi. ¹⁹ Mi Jisis siya bretin ina mi haiyin mi siya ina mi kwisboinkiyin, Adi Komii siiram mi siirin ina boin wadiekiyin. Mi siya simiirin ha ninoop hauuwun mi ina boinkiyin, tariigina ya kariir kip aeya, kara kimiirin minam hauugin, kimiir kirie haiginuwam. Mi kima hiriinan tiri mi wi kariiram nwoki aingwokiyeim. ²⁰ Mi sima ha nae digiyim mi siya op mobin iriipi hiriinana swoki tir. Mi siya simiir boinki, tiki mobin op wainkakn, ya kariir nhie aeya, ya nimbun win aeya. Kara kimiir whinkinsis haiginuwam naingwokn.

²¹ Kima kaoki! Inkamin wir kariir napwouwanin, ini kanaka warar ninkin idwokaiyin ta hii aiirin. ²² Yaowae Adin ninomor kouanin wi sipi naowi, Adi Komii siya nimbina wi saiir hiriinanar tiri. Mi kara minsi naingwoyimiyoki, ti inkamin wir kariir napwouwin, siirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ²³ Mi siya hiriinan boinkiyin mi kamim siir kigna miriyeim, sima ini sima, simar yinsrii ansriyeim, ti hiriinan siyiun siirin wi nhinga diriraerari? Iriig.

Jisis siir kigna miriyeim sima yai minam ninkinwaomwarkii boinkim yipikin biyan inkamin

²⁴ Kamim siir kigna miriyeim sima yai kwira saiir ninkinwaomwarkii boinkim. Sima boin, kirmiir bii nwowan inkamin yipikin, ha? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boin, nu kigiraowiyim inkamim yim inig komiigak bidi yowim, iikamim simiir kigiraowamin. Mi sima ha naingwowi iikamim simiirin nomiyau dapim. ²⁶ Kima, kima kima hiriinan kipi tir. Niingaka. Inkamin kimiir bii nwowam tiri, siya inkamin i idao nwowiyin siir hiriinan dwo. Mi kimiir biyan inkamin siya miyan inkamnan dwo. ²⁷ Yipikin biyanin, ha? Mi tari ti inkamin hindara priiyidwo aeyin siya, iyie? Si rani mi tari inkamin nae diriraerariyin mi tari siya, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi siyairgi niuwi, aniya? Niingaka. Yio inkamin nae naeyin, siya. Mi an kara ti kimakar mi idwokai aeyin, ini iriipi miyan inkamar mi owin, kimiir kinsis haiginuwam.

²⁸ Iya dimin taeminim, kariir kinanankiim, wim kima kanakar nwokim. Kima kariir bi haiburgim, kima ini kanakar yitnakiukripkaiyin. ²⁹ Mi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ya kariir bidi hauugiya. Mi iriipi hiriinan kara kimiir bidi mi hauugiya. ³⁰ Mi kariir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kima wi kanakar nidwo ae kwiyaeyi, kariir hii aiirarar. Mi kima wi ipiia, inkam komiyeim nu kigiraowiyim simiira wi saiir nidwokai. Mi kima wi Isrel simiir isid iuur whiso wi simiir yai hidan inkam nwowi. Iriig.

*Pita siya digiumii Jisis siir haimriiyugin
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)*

³¹ Mi Jisis siya Saimon Pita siir boinki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankiuwam. Mi siya kimiirin wi widim sim nainibrombropiyim, wi hariinan nainibrombropi, witnidim yim sima mi kasim yim sima. ³² Mi kara nhwo Adi Komii siiram bidi kwisboinin kiriiram. Mi kiriir naingwo tibmiiya wi digi rani. Mi mhoyiya kiriir kwoinin kisina haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. ³³ Mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara maeyaua huyokiyokaiya kinaka nikin hugripkaiikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar mi aowi. ³⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, Pita, kara kiriirin pi hinina boinkii, panao niyaka iuumin pi nik karama niki owi mi kira kariir inig iirin, idip idipin wi kwoima miisiseai, hinin, kara Jisis siir bi ninokninkin. Iriig.

Umir miya mi nib mi kamkuu ikin simiir yaiga

³⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir srii, biya kara nikropkiya kimiir mi kima umir miya mi nib min, kamkuu min bidi hainamim, aniya? Mi yim sima ina boinim. Niingaka, niingakanga. ³⁶ Mi mhoyiya Jisis siya simiirin hinina boinki mi tariinanin inkamin umir miya mi nib mankaki niuwi, yim simiir warar timi inkin hainam. Mi inkamin kamkuu karamki niuwi, yio wi siir yuis aiirar timi hainam, inkam nhirkim sim sainim mi yio siya, wi siir kamkuu iir nwoki sainim. ³⁷ Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hinina boinkika, sima siirin wi iki inkam biyeyim wi simiir in hauugii. Kara kimiirin pi hinina boini, tiki diminin kariirin wa nimbiam. Kaimwoka, tiki yayim Yokwo Komii saeya boinkiyim, tariinanin tisi bidi yimbiniyim. ³⁸ Mi kamim siir kigna miriiyim sima boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira kigii! Krima kamkuuwo whisa nwowi, tirin. Mi siya simiir boinki, hindara daingwo owougi, kima kariir yai aiir ninokninkin tani. Iriig.

*Jisis siya nhwo mhio Oliv hir kwisboinkin
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)*

³⁹ Mi Jisis siya ha namim mi siya mhio Oliv hiriir yam, nugak siya niki tiryakwokin saiir hariinan. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir mhoyiyar yam. ⁴⁰ Mi siya ha nimbiamin ta maeyau aiir mi siya simiir boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiram. Mi ti diminin wi kamiiram pi kinankiuwisi. ⁴¹ Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya arurig sa ini owiu. Siya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyuwiya saiir hariinan. Mi siya Adi Komii siiram ogmwo hir ini huiu, nhwo siiram kwisboinin. ⁴² Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira tirimar naingwowi, ti dimin biyeyim, ti kariir napiyaokiyim, simiir swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iir kipi nwo. Niingaki, niingakanga. Kira kariir kwoin iirar dwo. ⁴³ Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siiram, siya yauni kinsiis haiginuni. ⁴⁴ Jisis siya hik prase bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin. Mi siir pua bidu ini wara yanka ninitkiya. Mi ta biduwa ini nhenan nua hiriir yaokiinainama.

⁴⁵ Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin apnamin kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi siyar kigam sima nhwo hirar whini. Ta hika ini komii yowa mi sima nhwo asi whinamkim. ⁴⁶ Mi siya

simiir boin, kima nhwo dimuam grɪnkin whɪni, ha? Kɪma dɪnsiin idwoki mɪ nhwo kwisboin yɪ mɪiyik rani, Setan siya kɪmiiram kɪnankɪum. Friig.

Judas siya Jisis siir sau omomin siir ɪn hauugi

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)

⁴⁷ Mɪ Jisis siya ha niki boinaiyɪn mɪ iikam isid komiiyɪn ɪna yɪtɪn siirɪn. Mɪ inkamɪn sima dapiyɪn Judas, tɪ kam iuur nwiso Jisis siir kɪgna mɪriiyɪm simiir nwɪrkin. Simiir biyɪn siya nwonanikɪn. Siya siir kingiɪn minam namkɪn siir nankabmamaɪr boinɪm. Yɪo simiir ad wanmi siyɪugin. ⁴⁸ Mɪ Jisis siya siir boinki, Judas, kɪra Yaowae Adɪn ninomor kouankɪ nitɪn siir dimusi napirɪmdɪni mɪ tɪ hiriinan siyɪu kɪra siirɪn wɪ sau omomin siir ɪn asi hauugi, aniya? ⁴⁹ Mɪ kamɪm Jisis siir kɪgna mɪriiyɪm sima tɪ dimɪnɪn nɪmbiyamɪn siir kɪgɪm mɪ sima ɪna boinɪm, Biyan Inkam Komii, kɪra hɪnɪna naɪngwowi, kɪma siirɪn kamkɪuni tɪ hampɪmpɪt, aniya? ⁵⁰ Mɪ simiir nwɪrɪn, prɪsmi biyan inkamɪn siir mɪ mɪriiyɪn inkamɪn, siir inigan wɪna siya haɪngrip itkiigi. ⁵¹ Mɪ Jisis siya hiriinan kɪgɪyɪn mɪ siya boin, tɪ hiriinan siyɪuin kɪra tɪ itkiigi. Mɪ Jisis siir ɪna siir wɪn aair ha nonkwokiyɪn mɪ ɪni wadɪeyar swoki okiya.

⁵² Mɪ mhoiɪya Jisis siya prɪsmi yaowae adɪn mɪ kamɪm omaka Adɪ Komii siir inig hainaniya saiir bi nwowiyɪm mɪ kamɪm siyɪu komii ninoknɪnkɪni ikɪm, kɪma siir nonkworɪnuwam nitkɪm, kɪma wara kamkɪu dan minɪm hainaniyɪm, pi hiiyan inkamɪn saika nɪntiowi, aniya? ⁵³ Inokɪnokin, kara kɪmakar nwokin Adɪ Komii siir inig hainaniya omaka saiir mɪ kɪma kariirɪn, hɪr bi nonkwokim. Mɪ ta kimiir ɪi aeya Setan siya kariir nɪkwowaisiɪyana. Friig.

Pita siya boin kara Jisis siir bi ninoknɪnkɪnkin

(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Mɪ siya ha boin digiyɪn mɪ sima siirɪn ɪna yonkworɪmdɪnu inkikwona apnamɪn. Mɪ sima siirɪn prɪsmi yaowae adɪn siir omaka hiriir hainam. Mɪ Pita siya simiir mhoiɪyar yapɪraowam. ⁵⁵ Mɪ sima paeya hira omaka aair hɪuyokiyokaiya saiir yainau hɪr yamɪn oni. Mɪ Pita siya ɪni simaka warar minɪ oniyuwɪn. ⁵⁶ Mɪ miiyan wig ɪra saeya Pita siir kɪga, siya pae hɪr nwoniyɪn mɪ saeya boin, tɪ inkamɪn Jisis saikar nwokin. ⁵⁷ Mɪ Pita siya ɪna boinɪn. Nɪngaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninoknɪnkɪnkin. ⁵⁸ Mɪ mhoiɪya inkam nwɪrɪn ɪna swoki boiniyɪn, nɪ kɪra tɪ isidɪn siir inkam nwɪrkin. Mɪ Pita siya ɪna boinkiyɪn, nhɪnga boinkɪn! Ankara wara rani. ⁵⁹ Mɪ mhoiɪya bi kwamhiimhiigin, inkam nwɪrɪn, ha swoki kwitɪn, igao yai siya ɪni boini, kaimwokɪnga, tɪ inkamɪn siir inkam nwɪr ɪeyairgin. Mɪ siya nu Galili hɪran inkamɪn. ⁶⁰ Mɪ Pita siya ɪna boinkiyɪn, nhɪnga boinkɪn! Nɪngaka. Kara wara dimɪnɪn kɪra boinɪn siir bi ninoknɪnkɪnkin. Mɪ siya hiriinanar niki boinɪn mɪ iuumɪn ɪna yɪkiyɪn. ⁶¹ Mɪ Biyan Inkam Komiiyɪn ɪni Pita siirar haiyug okwo kaokiyɪn. Mɪ Pita siya, ta yaiya biya Jisis siya niki boina siir, saiir swoki aingwokiyɪn, tapa niyaka, iuumɪn pi niki ik karam nwowi mɪ kɪra kariir ɪidip ɪidipɪn wɪ kwoima misasaei, kara Jisis siir bi ninoknɪnkɪnkin. ⁶² Mɪ Pita siya idowiiya ha napriyamɪn mɪ siir noua hɪr yani iyop bwaemaiyɪu. Friig.

Sima Jisis siir yipɪmpar mɪ yaebu siir yiewaiyɪu

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Mɪ inkamɪn Jisis siir kigrɪraowɪn siya siir yɪgbumbu mɪ siirɪn ɪna mɪ ipɪmparin. ⁶⁴ Mɪ sima siir whwonkamɪn, yuisni kikogropikou. Mɪ siirɪn

ina sriiyin, kira profet inkamnanki niuwi mi kira krimiir boinki, kriirin nhinga tiowi, ha? ⁶⁵ Mi sima siirin yai bibiyie nhirim simiir warar yinkin igbumbu. Iriig.

*Sima Jisis siirin kaunselmiyam yikiunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)*

⁶⁶ Mi mhoiyya bieyin ha nimbi idniyakwokin mi Isrelmi biyan inkam komii komiiyim mi prismi yaowae ad ikim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima iripar yamwoni kaunsel simiir omaka aiararar. Mi sima Jisis siirin simiiram yikiunam. ⁶⁷ Mi sima boin, kira krimiir boinki, kira Kraiskin, iyie? Kira Krai rani, aniya? Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi hinina boinkii, pi kara kimiir mi boini mi wim kima pi kariir yai aiir mi aingwo tibmii rani. Niingaka. ⁶⁸ Mi kara, kimiiram pi diminam srii mi wim kima pi kariir wakae boin tani. ⁶⁹ Mi tariinanin mi mhoiyya iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin, ninomor kouanin, wi Adi Komiiyin, kirie komiikakin, siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana wi siir ina hniga sair hnigmiiya nidwowi. ⁷⁰ Mi sima boin, ana, kira Adi Komii siir yinisimkin? Hi. Yio ina yowarkii boinin, wasi kimar bidi boinki iskiyin. Karargin. ⁷¹ Mi sima ina boinin, krima yaeya yai kwiram dimusi swoki hansrani? Krima whiekakarin, yaiyim siya boinkiyim bidi wakaekiyim. Iriig.

23

*Sima Jisis siirin inkam komii Pailat siir whwonkam ida boin wokiyopnatkaikikim
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)*

¹ Sima Jisis siir yai wakae digiyim mi sima whiekakar nhinki mi Jisis siirin ina yikiunamin inkam komii Pailat Romanin siirim. ² Mi siirin haningin boinuriyiu bwakainam, inkam komii Pailat saika mi sima ina boinin, krima ti inkamin siir bidi kigin siya Isrel krimiir isidim simiir siyiu imiir bidi haiprid haiginuwun. Mi krimiirin siya mi boinkin takis umirim inkam komiiyin om komii Romanin siir hauusiyin. Mi siya hinina mi boinkin mi Mesaia Kraisin karargin mi nu kigriraowan inkam komiiyin iriipi karargin. ³ Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin, aniya? Mi siya Pailat siir yai aiirin ina yowarkii boinin, kirar bidi boinki iskiyin. ⁴ Mi Pailat siya ha haiyug kaowin pris simiir biyan kamim mi iikam ikim simiir boinki, kara ti inkam iirin dimin whir bi hidiyiskaikin siya dimin whir bi tirbukin. ⁵ Mi sima ini komiyya kauwok boinkiyim mi siya ta yai aiirin siyar boinkin iikam whiekakim nu Judianim simiir boinmimauuwun mi sima ina yanaakiyim. Mi siya ti hiriinan siyiuin nu Galili hiranki diriraerar yokiyokiniyin mi tisi tirar namwoniyin. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komii Herot siir whwonkam ida boinwokiyopnatkaikikim

⁶ Mi Pailat siya hiriinan yai aiir wakaekiyin mi siya simiirin ina sriigiyin mi ti inkamin siya nu Galili hiran inkamkin, aniya? Mi sima ina boinin ihi siya nu Galiliyan inkamkin. ⁷ Mi iyya sima hiriinan boinin Jisisin nu haimiiyin Herot siya kigriraowiyin mi siir hirankin mi siya siirin Herot siirim asi nikropkikin. Mi ta i aiirin Herot siya om komii Jerusalem hirar mi okin. ⁸ Mi Herot siya Jisis siir kigin mi siya ini

mairgimairga ywowin. Siya siir yai imiir wakaekin mi ii haruwa rani, siya naingwokwonanaeyin Jisis siir kigamin. Mi siya minam kaokin Jisis siya dimin kirie komii whir diriraerarim siir whwonkam idan, biya iikamki kig karamae nwowim simiir. ⁹ Mi Herot siya Jisis siiram in yai kasa bi kiniwamwarki sriinanaekin. Mi Jisis siya siir yaiisim kwir bi swoki wakae boinkin. ¹⁰ Mi pris simiir biyan kamim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima Jisis siir kingiin hirar yamikwoni mi sima siirin ina boin huriyiu kripkaiyim. ¹¹ Mi saiir mhoiyya Herot siya mi siir sauan kamim sima Jisis siir yikbumbu. Mi siirin siyu maiyik bi tirkim mi sima yuis win kibiya kwira hai mi sima ta yuisa siir kaihaiginu mi sima siirin ina swoki ikropkiyin Pailat siirimar. ¹² Biya Herot sowa Pailat io sowa sowa ninwo anwowiko. Mi ta ii aiararin sowa io bi nwoko ina yimboino. Dimusi rani, Pailat siya Jisis siirin Herot siirim nikropkikin. Iriig.

Pailat siya Jisis siirim boinkin paeyin hiniya nriio ninkinin siir nirinuim (Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

¹³ Mi Pailat siya ina yikiunan prismi yaowae adim mi kamim Isrel simiir bi nwowi ikim mi iikam ima simiirar yikiuna. Mi sima maeyau kwiruwar hangiriyu omimir. ¹⁴ Mi siya simiirin ina boinin, ti inkamin kariiram kima nikunaniyin mi kima siirin hiniina boin, siya iikam whiekakim simiir siyu imiir bidi haiprid haiginuwun. Mi kara siirin komiir whwonkam ida bidi sriyin. Mi kima wakae, ti digworaekwomim kima boin huriyiu natkaikiyam tirim siir, kara siirin simiir bi hadiyiskaikin. Siya dimin whir bi swoki turbukin. ¹⁵ Herot siya iripi hiriinan. Mi siya ini krimiirimar swoki ikropkiyin. Wakae, ti inkamin siya dimin whir bi turbukin mi krima siirin wa nisomao rani. Niingaka. ¹⁶ Mi kara pi kariir kam nhirim simiir nikropki siirin idgiuni nipimparim mi kara siirin pa swoki iuguski. ¹⁷ Mi simiir siyiuin hiniinkin, simiir yaiwou Pasova whiekakim Pailat siya inkamin pi nwira nikrop apniki maeyauwa mi biyie miriyya huyokiyokaiya saiir hirankin. ¹⁸ Mi iikam whiekakim, sima hiniina kauwok boinki komiirar ti inkamin Jisis, siirin disomaoki mi Barabas siirin duguski krimiiram. ¹⁹ (Biya yaii kwira Barabas siya niniika om komii hir biyan kamim omom omom kigriraowiyim simarkar mi siya inkam nisomaokin mi sima siirin maeyauwa mi biyie miriyya huyokiyokaiya saiir asi nikrop apninopkaikikin.) ²⁰ Mi Pailat siya simiirin yai ina swoki boinin. Siya Jisis siir niuguskiyam naingwokin. ²¹ Mi iikamim sima ini komiyya kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiniya nriio ninkinin siir dirinugi! Siirin paeyin hiniya nriio ninkinin siir dirinugi! ²² Mi Pailat siya kwoimaka simiirin ina swoki boinkiyin, dimusika? Ti inkamin siya dimu turbukin? Kara siirin dimin whir bi hadiyiskaikin mi krima siirin pi kariir kam nhirim simiiram nikropki sima pi nipimparim mi siirin pa swoki iuguski. ²³ Mi sima ina kauwok boinanaeyim, siya Jisis siirin pae hiniya nriio ninkinin siir nirinuim. Mi ti yayim sima kauwok boinin Pailat siir yaiya aiirin ini sima ikwowaisigiyim. ²⁴ Mi Pailat siya ini simiir yai aiirar wakaeyoknan. ²⁵ Mi iikamim sima ti inkamin yaii niniyyin biyan kamim omom omom kigriraowiyim simaka mi inkam nisomaowin siirim kauwok boin siir swoki ikrop apnikiyim simiiram in mi Pailat siya siirin ina yuguskiyin. Mi siya simiir yai aiirar wakaeyokna mi siya Jisis siirin ina hauugiyin sauan kamim simiir in mi sima siir wa nwoki isomaowin.

Sima siirin paeyin haaniya nirio ninkinin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

²⁶ Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin ina yikiunamim mi sima inkamin nwira yapyiskai, Saimonin om komii Sairiniyanin siir. Mi siya om komiia hiriir napnainopkainamim nitkin mi sima siir yankabrinu mi ti paeya haaniya nirio ninkinin siir yikmwon itiyiskai mi siya ini Jisis siir mhoiia yitiyiskai apamin.

²⁷ Mi iikam kasa rani, siir mhoiia napnamim mi wig kasa rani, Jisis siiram ninou mwamwanamim. ²⁸ Mi Jisis siya ina haiyug boinkiyin, kima ti om komii Jerusaleman wigim, kima kariirim kipi nou. Kima kimasiyar douna mi kimiir yinisisim imiirsi warar. ²⁹ Wakae, mhoiia igwira nimbiam mi iikamim sima wi hinina boini,

wigim yinisim naokaina karamae nwowim, yinisim imiirin nwoi haigiyu imiiae karamae nwowim, sima ha maigimaiga.

³⁰ Mi ta iya sima wi iki mhu komii mi mhuisisimim simiir boinki, kima krimiir idwo wini pamkirinuni! ³¹ Mi om komii Rom hiran iikamim sima siyu biye kariir tiri, kara inkamin dimin biye tir karamae nwowim mi mhoiia sima tari simiirin siyu biye komii warar ninkin tiri, kamim dimin biyekakim. Mi sima wa digiuguski.

³² Mi kamim yaii niniyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin ikiunam, sowa siyu biye diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokim. ³³ Mi sima maeyau kwira sair yimbiam, ta maeyauwa sair inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir nirinugim paeyin haaniya nirio ninkinin siir. Mi sima ti inkam biye nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iniga mi nwirin yaiyaya. ³⁴ Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumuigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yuis aiirim mi inkamin pi kaigrinuwi mi ta yuisa pi siya haii. ³⁵ Mi iikamim sima ini hirar yokwowim mi ina kaowim. Mi biyan kamim nu Judianim sima siirin hinina yigbumbu, siya iikam hirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Kraiskingi niuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin diriraerarna. ³⁶ Mi kamim sauanim yim iripa hiriinan kingiin ha mi itim siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausririya siir yaka hauu. ³⁷ Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. ³⁸ Mi siir mwo koua nwowa yaiya, hinina winboinka. Ti inkamin Juda simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁹ Mi ti inkam biye nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, aniya? Mi kira kinakinar diriraerarna mi pi kriir warar mi whindiriraerar. ⁴⁰ Mi nwirin siya ta hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir haii mi kira Adi Komii siirsi nidid rani, ha? ⁴¹ Sima kriir nisomaowi siyu biye krira tirin siirsi, sima siyu miyik iirar mi tiri. Mi ti inkamin siya dimin whir bi tibusin, siya wi whisariiyar naowi. ⁴² Mi siya ina boinin, Jisis mhoiia kira kiriir nu kigriraowan inkam komii nimbiam mi kira kariirin wi timi naingwo. ⁴³ Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara kiriirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi ninomor kou hir. Om miyikin iikam miyikin omwai sim waiya yokiyokiyin siir. Iriig.

Jisis siya naonamaeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

⁴⁴ Mi iya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa. Mi hinda tinda iya ina kakau iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niya ywokiyin. Mi bieyin nad nworibin ii kwoim hiniin mi iya ina swoki pirkiniriba. ⁴⁵ Mi iya niya niki owa ta yuis komiia omaka komiia Adi Komii siira maeyauwa huyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karama nwowa siir nitomanouwa ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiyam. Mi ti siyuiin Adi Komii siya krimiir nusiimauugikin. Mi krima nhwo siirim kwisboini siyugak bidi yamwouiin. ⁴⁶ Mi dimin taeminim nimbiam digiyim. Mi Jisis siya ini komiia kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimiir Wanin kariir inigin yokiyokiiyin pi kiriir iin hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin mi siya ina yaonamin. ⁴⁷ Mi sauan kamim simiir biyan inkamin siya ti dimin iir kigiyin mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyin, siya ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokinga, ti inkamin siya inkam miyiki miyikin. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima siir kaowam nitim mi sima ti digworaekwom nimbiamim simiir kigiyim mi sima ini simiir iingas imiir pikrimgriigiyim mi ina swoki amim simiir omaka. ⁴⁹ Mi Jisis siir nomiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim biya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kigmimikim ti digworaekwom nimbiamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyieya siiyenowin siir ini kikaigik

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

⁵⁰ Mi inkam nwirin hiran nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadieki wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. ⁵¹ Mi iki kaunsel kam nhirim omisim kigiraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminim sima Jisis siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yio siya iya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sairam nwowikin. ⁵² Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir omaka mi ina sriiyin, siya Jisis siir piuis nhinga saiir hainamin mi siya ini wadieya ywokiyin. ⁵³ Mi Jisis siir piuis biyieya siya saiir huiis haiyin, pae hiniya nironinkinin siir hirankin. Mi yuis whisiinana saiir higrinu mi siya siir piuis biyie aiirin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima siya komiia saiir nopkikaikin. Mi biya sima ti ie iirin inkam nwir bi kikai miminkin. ⁵⁴ Taka iya Fraideka sima Juda simiir ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae digworaekwo imiir diriraerar haiginkim saeya wi sapi nimbiamim.

⁵⁵ Mi wigim nu Galili hiranki nitim Jisis saika mi sima Josep siir mhoiyar yam. Mi sima ti ie iir warar kigmimik. Mi sima Josep siir warar ninkin kaokim siya Jisis siir piuis biyieya wi panina namisi diriraerar haigi. ⁵⁶ Mi sima ha kig digikim mi sima ina swoki amim simiir yapa yapa omaka. Mi sima wa minim mi digworaekwo miyik miyikim piu miyik whakiyim ina diriraerar haiginim. Jisis siir piuis biyieya saiir naokinim, pi whiisi mi simiir ii komiia Sabat nikiuwiya sima piu siiskuwak, siyu komii siya boina mi saiir hiriinan. Iriig.

24

Jisisin ieyankin bidi yinsiin idwown

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)

1 Mi wik kwira saiir biyan iya Sande sima nugak imumar yamyakwok sima maeyauwa Jisis siir haingikaiya saiir hiriir yam. Sima wain piuii miyik whakiyin siir hainam, biya sima niki diriraerar haiginin mi sima ina hainamim. Mi sima Jisis siir piu aiir naokinim tirkim. 2 Sima ta siya aiir kig, sima niki warkikua, saiirin sima bidi warakpitkikiya. 3 Mi sima ha napninopkai namim mi sima ninomor kouan, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir piuis biyie aiir bi kigim. 4 Sima ina yangwoyimiyokim mi sima inkam nwisowowiir kig simiir kingiin hirar nokwowi sowiir yuiso hindara kigniniyaei. 5 Mi ti wigim sima sima nidid prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo niimwowim nua hiriir kaiyirou nam mi simiir whwonkamim ini nua hiriir kaowim. Mi ti inkam nwisowowiir boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiiyin siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam haingikaiya, inkam wurniya saiir, ha? 6 Siya tapair nwo rani. Bidi yinsiin idwo namim! Kima yaiya biya siya kimiir boinmauuwa saiir ti swoki aingwowaikaigi, ii siya nu Galili hirar niki owin. 7 Siya kimirin hinina boinmauugin, sima Yaowae Adin ninomor kouanin kariirin wi ikamim dimin biyekakim simiir hauwi mi siirin wi paeyin hiiniya nironinkin saika sima ninkin irimdinu inankii. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi! 8 Sowa hiriinan boino mi ti wigim sima ina yangwowaikaigiyim ta yaiya biya Jisis siya boina saiir 9 mi sima ta maeyauwa inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki amin. Mi sima kam iur nwinim siir miil kigna miriyyim simiir ini boinmauuu mi kam nhirim simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima kigim simiir. 10 Mi Maria om Makdalanaka mi Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim mi wig nhirim simakar ninkin okim sima ti yayim aposel kamim simiir boinmauuu. 11 Mi ti aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim ti wigim sima niksisaie mi simiir yai aiir bi naingwo tibmiigim. 12 Mi Pita siya ha ninsiinin mi maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiriir iwitnam mi siya ti ie iir ini waisi kaowu mi yuis imirara kig sima sima nwokai. Mi siya omaka hiriir swoki am mi ini ti dimin iir ini aingwoyimiyokiuin. Iriig.

Inkam nwisowowiir siirin siyiuin omisim Emeasa namiyin siir hir kig (Mk 16:12-13)

13 Mi ta ii aiirarin inkam nwisowowiir simiirargo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywowin. Mi ini omisim Emeas hirar yamwowuun, siir prieiyin kilomita iur kwirkim. 14 Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiamim simiir yapboinaiyam. 15 Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiamin sowiir kingiin hirin mi ini sowaka yapamin. 16 Mi sowiir nhwowo dimin whirki bi kimirkaigo mi sowa ha bi ninokninkinko, siya Jisiskin. 17 Mi Jisis siya sowiir boin, kowa dimu nouapboinaiyami, ha? Siya hiriinan boinin mi sowa ha nokwowo mi sowiir mhiil kwoinino ini hikakar ywowo mi sowiir whwonkamo miyik bi nwoko. 18 Mi inkam nwinin, siir inigin Kliopaskin siya siir yai aka hininan yowarkii boin mi ikamim omom omomiyim Jerusalem hirarar bidi yamwomimiriium. Mi tari kinakinairgin ti diminin Jerusalem hir nimbiamin siir ninokninkin karamae nwowin, aniya? 19 Siya hiriinan boinkiyin mi Jisis siya sowiir srii, dimukin, ha? Mi sowa siirin hinina boin, ti diminin Jisisin om Nasaretanin siir nimbiamkin. Siya profet

inkamkin mi siya mi miyik miyik komii komiiyim mi yai miyik miyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida miriikin. ²⁰ Mi prismi bi nwowi kamim mi kaunselmi biyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauan kamim simiir in, sima nisomaowim, paeyin hiiniya nirionankinin siir nankin irinuwim. ²¹ Krira biya hinina naingwo tibmigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsis haingiuwiyin. Ihi, mi yai kwira hininga. Ti digworaekwo ima nimbiam, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiamkin. ²² Mi tapa wig nhirim krimiir isid iirin sima nini boinanankim krimiirin. Sima nugak imumar namiyakwokim maeyauwa inkam haingikaiya saiir. ²³ Mi sima Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. Nningaka. Mi sima ina swoki haiyug apnamim mi sima hinina ini boinu, krira paekwosim nwisso sowiirin nhwonan whin kignanikim sima hinina boinkikim, Jisis siya ini omwaiyar swoki waiyain. ²⁴ Sima ha boin digiyim mi krimiir kam nhirim sima ha namim maeyauwa inkam haingikaiya saiir mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir hiriinanar swoki kigiu. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

²⁵ Mi Jisis siya io sowiir ywoki, kowa kwoin karamaeko! Kowiir mhi kwoinim ini hiinsima ywowaowim profetkim boiniyim yai whiekakim simiiram naingwo tibmiiyim. ²⁶ Pi panina tiri, ha? Mi kowa tari bi ninoknankinko, Mesaia Kraisin Adi Komii siya nimbini siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biyiyin mi siya mhoyiya wi Adi Komii siir hiranki hai inig komiiyim, aniya? ²⁷ Mi Jisis siya Moses siir yayim simiirar kwaboinbwakainam mi profet whiekakim simiir ima mi siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yayim siir, simiir boinmimauu.

²⁸ Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir yimbiam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin. ²⁹ Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iya pi sapi kakauu. Mi siya ina yapninpokainamin mi ini sowakar ywowin. ³⁰ Mhoyiya sima naeyim tirim mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekiiyin Adi Komii siir mi haumihaumiyo sowiir yinop hauu. ³¹ Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyo mi sowa siirin ina yinoknankinkiyo. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko. ³² Mi sowa boin, krira siyiu hirar niki apniyo mi kririirin yayim siyar niki apboinmamaunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiirarin kririir mhi kwoinim maingimairga bidiyar ywowo!

³³ Sowa hiriinan boinaiyo mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiirar swoki insiin haiyug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iuur nwirim simiir ini kigiu mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau kwiruwa haingiriyu owi. ³⁴ Mi sima sowiir boin, kaimwoki kaimwokinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwopin. Saimon siya bidi kigin siirin. ³⁵ Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiam siyiu hir. Mi sowa boin, siya bret iir ninopkin mi krira siirin ha kigninoknankinkikin. Iriig.

*Kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir bidi kigim
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)*

³⁶ Siya ta yai ailarar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri kimimankikin simiir bopwoniya hirar yamikwoiu. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar dwo. ³⁷ Mi siya ini hindara yanaakiyim mi ini nididkakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim siya aknain kwir kigi. ³⁸ Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir kwoinim hiniina dimusi sibnaingwoyokiyokiyami, ha? ³⁹ Kariir iga ina owiir kigi. Karaigin ti nokwowin, kimiir inim kariir donkwo mpa kig. Aknaina saeya kpkak kugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan. Niingaka. ⁴⁰ Siya hiriinan boinin mi siya siir iga inwo simiir yisiimauu. ⁴¹ Mi siya ini maigimaigra ywowim mi siya bi niki aingwo tibmiigim. Mi siya ina yinaingwoyimiyokim. Mi siya simiir sriigi mi kima tari nae nhirkakim tapairin, nwo rani, aniya? ⁴² Mi siya anasu haimeiyin siya nanagin siir hauu. ⁴³ Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeyin siirin.

⁴⁴ Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biya kara kima niki owin, kara kimiir bidi boinmauwun. Digworaekwo whiekakim biya kariir winboinim, Mosesni siyu komiyyin yokwoni siya winin mi profetmi yokwo aka mi yokwo Sam siya ti digworaekwo whiekakim siya wi hiriyar nimbiam digi. ⁴⁵ Mi Adi Komii siir yai imiirin siyar nanaakninkii haiginiugikin iikam imiirin ta omaka aiir nwowim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Mesaia Kraisin wi hik sipi hai mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ⁴⁷ Mi iikam miyikim siya siir inigin wi iikam isid whie komiyyim ti nu irin wi simiir boinimimauuwi mi simiir dimin biyeyim wi Adi Komii siya nwoki haiyoprimdiyumiigiyim. Kima ta mi aiirin om komii Jerusalem tirar mirii bwakainam ⁴⁸ mi ti digworaekwo imiir boinmauwam. ⁴⁹ Ini wakayim, ti diminin biya Adi Komii siya boinin kimiir hauuwim, yio tariinanin kara kimiirin nikropkiyim tiri. Kima ti om komii siirar dwo mi iya ninomor kouan kirieya saeya niti kimiirin wi saiirar dadigiu. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor kou hiriir swoki ikunam

(Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

⁵⁰ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya simiirin ina yikunamim mi om Betani hirar yadigiu. Mi siir ina ha ninansiinakiya mi nhwo ina kwisboinkiyin mi siya iikam imiir yikboinmamairin. Adi Komii siya simaka nwowam. ⁵¹ Siya nhwo simiirar niki kwisboinmamairin mi siya simiirin ini hirar iyopnisugikin mi Adi Komii siya siirin ini hirankar yikunakiyin mi ninomor kou hiriir yam. ⁵² Mi siya siir inig iir hainan mi ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim mi siya ini maigimaigra komiigakar ywonamim. ⁵³ Mi inokininokin siya Adi Komii krimiir Wanin siir omaka saiirama nami, siir inig iir hainanim. Iriig.

JON

Jon siya wɔnkika ta yokwowa. Jon siya Jisis siir mɔi kɔna mɔriyan inkam nwɔr ieya mɔ ta yokwowa siya iikam whiekakim simiirɔm wɔnkika iki hɔnda tɔnda nwowɔm tiki nu iirar. Mɔ siya mɔnam wɔnkikɔn iikam whiekakim wɔ ha nwoki aingwowɔm Jisis siya Adi Komii siir yɔnisimkin mɔ sima wɔ siiram nwoki aingwo tibmii kɔnim mɔ kwoin mɔiyikin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir nwoki haiyim. Jon siya mɔiyim simiir bi wɔnboinkikɔn, siya yayim, siya boinim simiirara boinkim. Iriig.

Bidi bidiniyarɔn inkamɔn ha nwokɔn mɔ krimiirɔn wɔyai mɔiyik mɔiyik siya boinmɔmauuwi

¹ Bidi bidiniyarɔn iiya Adi Komii krimiir Wanɔn siya nu iir nonkwokwowɔn mɔ yio ti inkam nwɔrɔn yipiki yay mɔiyik mɔiyik krimiir boinmɔmauuwanɔn yio ha nwokɔn. Mɔ yayya siyairgin. Siya Adi Komii saika nwokɔn mɔ sowa nwɔsairarɔn nwɔruwar nwowiskiko mɔ siya ini siir hɔriinanar swoki owɔn. ² Mɔ bidi bidiniyarɔn iiya dimɔn whirki niki imbiyam karamaeyar niki owa mɔ yio siya Adi Komii saika hɔrɔn saiirar nwokɔn. ³ Ti inkamɔn siyairgin digworaekwo whiekakim simiirɔm bwamki bwamɔn. Mɔ Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirɔn hɔriinan saiirsi nonkwokwokɔn. Dimɔn whirki saisar bi nɔmbiyamkin. Nɔngaki, nɔngakɔnga. ⁴ Tiki inkamɔn siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyaiyim simiir bwamki bwamɔn. Mɔ ti omwai waiyaiyim yim iikam krimiir pae nɔyuanan ywowim ya iikam imiir whɔnkɔnsiis haiginuwwika, sima Adi komii siir nɔnoknɔnkɔnim mɔ omwai nwoki waiyam. Ya ini paeya siyɔu kigimok apiya ini hɔriinan yuyakiya. ⁵ Mɔ ti inkamɔn mɔ siir yay aeya hɔnda tɔnda pi paenan sowar nɔuyakii. Mɔ ti dimɔn biyeyim nɔibwomambwonan iikam krimiir mɔhi kwoinawu nwokaiyim, ti dimɔnɔn paenan nɔuyaiyin siir nɔmuim wɔ dig nwo rani. Nɔngaki, nɔngaka.

⁶ Inkam nwɔrɔn Adi Komii siya nikropkiyin dimɔn taemɔnim iikam krimiir boinmɔmauuwam, siir inigin Jonkin. Siya Adi Komii siir yayyan inkamkin ⁷ Siya mɔnam nitkin, ti inkamɔn siir yay aiir boinmɔmauuniyim iikam imiir yipiki paenan nɔuyaeiyin mɔ sima Jon siir yay aiir wakaei mɔ sima ti inkam iiramɔn wa nwoki aingwo tibmii kɔnim. ⁸ Mɔ yio siyarɔn, ti inkamɔn paenan nɔuyaeiyin si rani. Nɔngaka. Yio siya ti inkam komiiyin dimɔn whirki kimbu karam nwowɔn, yipiki paenan nɔuyaeiyin siir yay aiir boinmɔmauuwam nitkin, iikam whiekak imiir. ⁹ Mɔ ti inkamɔn paenan nɔuyaeiyin siya nu tɔriir bidi yɔtin iikam imiir whɔnkɔnsiis haiginuwwam mɔ ta hɔriinana saiirsika yipikim ti tir nwowim sima wɔ nwoki inoknɔnkɔnim Adi Komii siirɔn.

¹⁰ Mɔ bidi bidiniyarɔn, Adi Komii siya nu tiran digworaekwo whiekakim siirsiyar nonkwokwokikɔn. Mɔ siya ti nu iir nitin mɔ iikam whiekakim sima ti inkam iirɔn ha bi naingwokim, digworaekwo whiekakim siyar nonkwokwokikim. Nɔngaka. ¹¹ Mɔ siya ti nuin siyar nonkwokwowɔn siir nitin mɔ siirgisiirar iikamɔm Isrel hɔranim, sima saika bi nombokim. ¹² Mɔ iikamɔn yipiki siir yay aiir wakaeyim mɔ ha naingwo tibmii kɔnim, siya simiirɔn ha boini, ini ywowim sima Adi Komii siir yɔnisim mɔ owi. ¹³ Sima Adi Komii siir yɔnisim yopii adim simiir naokainakiyim simiirsi

bi nwokim. Nningaka. Sıma Adi Komii siir yınisım mınki nwokim, siir kwoınkar tirkikın mı sıma siir yınisisım asi nwokim.

¹⁴ Mı ti inkamın nua tıriir nıtın, siya ini inkam krımıir hırıinanar yaunı oniyın. Mı krıma siir dimın kırıe kırıeyım paenan niuyaeiyım simiir bıdı kigım, siya inkam bımbıuwıgı bımbıuwi rani. Siya ini Adi Komii siir hırıinanar swokı owın mı siya iikam imiir bı kimbuwıkın. Mı siya bı swokı iksisaemimınıkın. Nningaki, nningaka. Yaimwo boınan inkamkın. Siya yai iyopan inkam tani. Siya ti hırıinanar siyıu kibıkıbiyım simiir asi tirkın. Dimusi rani, Adi Komii siir yınisım nwırkı nwıruwan, iya siir naokaina, siirın hırıinanar naokainakıkın.

¹⁵ Jon siya simiirın ti inkamın siir boınmauu wakaekın. Siya hınına boınkın, ti inkamın bıı kara boının kımıir, yio siyairgın. Mı ti inkamın kariir mhoıya nıtın, kariir kouwın ini siya ywowın. Dimusi rani, bıdı bıdıniyarın siya ha nwokın. Kariir bı niki aokainakın.

¹⁶ Mı iikam krıma Adi Komii siir dimın mıiyık mıiyıkım simiir asi haigım. Dimusi rani, ti inkamın, Adi Komii siir dimın mıiyık mıiyıkım ini siya nonkwowın. Mı siya ti dimın mıiyık mıiyıkım krımıirın wı hırıiyar hauunanaei. ¹⁷ Adi Komii krımıir Wanın siya siyıu komıiyım Mosesni hauugıkın mı yio siya kımıdiniya krımıir swokı kwahauu, krıma wakaeyokna apam. Mı krımıirın Jısıs Krais sasar hauu iskıi naıngwobumbu komıiya mı siyıuın, siyıu mıiyıkı mıiyıkı bıgıu tırı ikın. Mı siya krımıirın siir yai mıiyıka saıir warar mı inkın hauugı. ¹⁸ Inkam nwırının nwırınkın Adi Komii siir bı swokı kıgmımınkın. Nningaki, nningaka. Inkamın nwırkı nwıruwaırgın, saıka kingıın nwowın. Yio Adi Komii siir yınisım ieyarıgın mı krımıirın siyar nanaaknınkıi haıgınıugın Adi Komii siirın hının, siya panıngın? Mı krıma siirın wa nwokı inoknınkınım. Iriig.

Jonın, iikam baptais haıgınıuwıyın siya simiirın ha boınkın, siya yıpıkın (Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹ Isrel simiir bııyan kamım, pris imiirın mı Livaimi piugana saıir kam ikım, yıpıkı pris imiir whındıraerariyım Adi Komii siir omaka aıir, simiirın sıma yıkropki, Jon siiram. Mı sıma siir hırıir ha nımbıyamım mı sıma siir ini sııyıu, kıra dimu mıı mıriıgın, ha? ²⁰ Mı siya dimın whır bı nımpriokıkın. Siya ini hırıiyar haknoudnınkınswokıyın. Mı siya boın, kara ti inkamın Adi Komii siya nımbıngıyın Isrel simiir iikamım simiir whınkınsııs haıgınıuwam, Mesaia, kara sı rani. Nningaka. ²¹ Mı sıma siirın hınına sııı mı kıra ti inkamın Isrel simiir iikamım simiir whınkınsııs haıgınıuwamın siya karamaekı niuwi mı kıra yıpıkın, ha? Mı kıra tari İıajakın, ha? Mı Jon siya ina yowarkıi boınkıyın. Nningaka. Kara İıajıa rani. Mı sıma siirın ina swokı sıııyım mı kıra ti profet inkamın krıma nwowının nıtam siya, ha? Mı siya ina swokı owarkıi boınkıyın, kara sı rani. Nningaka. ²² Mı sıma siirın ina swokı sıııgıyım mı kıra tari yıpıkın, ha? Krıma ti kamım krımıir nıkropkıyım simiirın hınına nını boınıuwam tırı, kıra ti sı. Mı kıra krımıir boınkı hının, kıra yıpıkın, ha? ²³ Mı Jon siya simiirın hınına boınkı,

Kara ti sı. Kara inkamın maeyau sııyın nu apa hır kauwok boınamnankıyın siya hının, iikam kıma sıyıuın sıbıgı kısısop dırıraerarkwokın. Bııyan Inkam Komii siiram siya napnaniyam. Bııya profet Aısaia siya yokwo komıi saıirın hınına wınboınkıkın.

24 Mi Farisimi iikamim yipiki ninokninkin komiigakim Mosesni siyu si ninokninkinim mi siir sibgu apim, ti kam imiirin sima nikropkikim Jon siiram, iki sriipai sriipaiyim sim nini sriiyuwam. 25 Mi sima Jon siirin hinina boin mi kira ti inkamin Adi komii siya niblingiyin Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam kira siya karamaeki niuwi mi kira ti inkamin Ilaija siya karamaeki mi iuwi mi kira ti profet inkamin krima nwokwokin siya karamaeki mi iuwi mi kira iikam imiirin op dimusi baptais haiginiugin, ha? 26 Mi Jon siya hinina yowarki boinki mi kara iikam imiirin op arar baptais haiginiuwi. Inkam nwirin ini kimaka waraurar nitapiyokin mi wim kima siir mi inokninkin tani. 27 Yio siya ini kariir mhoiyya nitin. Mi siya inig komiigakin, kariir kouwin ini siya ywowin. Mi an kara inkam paeprikab ningakin mi kara iga siya niyya saiir uridin wa kara waisi hakrani. Ningaka.

28 Mi ti diminim yim om Betani hir nimbiamkim, Jordan iegbid mirmiyya maeyauwa op Jon siya baptais haiginiuwa iikam imiir. Iriig.

Jisis siya ini krimiir sibsibnan ywowin krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiumiigiyam

29 Mi igwira, Jon siya Jisis siir kigwinin siya siiram napniyin mi siya iikam imiir boinki, kima ti kigwin, i inkamin nitin. Siya ini sibsibnan ywowin siirin Adi Komii siya nikropkikin krimiir dimin biyie biyeyim krima tirim simiir haiyoprindiyiumiigiyam naowim. 30 Yio ti inkamin biyya kara kimiir niki boinin hinin, inkamin kariir mhoiyya nitin kariir kouwin ini siya ywowin. Mi ti inkamin siyairgin. Dimusi rani, siya bidibidiniyar nwokin Adi saikan kariir apua kariir bi niki aokainakin. 31 Biyya kara siirin ha bi ninokninkinkin, siya pindankin mi kara iikam imiirin op baptais haiginiuwim. Ti tapa kara tira saiir hiriinan, Isrel kimiir iikamim simiir niisiimauuwam. Mi kima wi ha nwoki inokninkinim siya yipikin.

32 Mi Jon siya digworaekwo whiekakim siya kigim simiirin ina boinmimauu digim. Mi karar kigwin Adi Komii siir naeyuun inmabnan siinanaiiniyin, Adi Komii siir om hirankin mi ini siirar yauni sinatkinin. 33 Mi biyyarin kara ti inkam iir bi ninokninkinkin, Adi Komii siya niblingiyin iikam whiekakim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Ningaka. Kariirin Adi Komii siya niblingikin iikam imiirin op baptais haiginiuwam. Mi siya kariirin hinina boinki, kira wi Adi Komii siir naeyu iir kigwini, siya siinanaiini mi siya wi inkam nwirin siir piu nasiinatkinii. Mi ti inkamin yio iikam imiirin wi Adi Komii siir naeyu iirar baptais haiginiuwi. Mi siirin wi siyar tirkii, iikamim simiir mhai kwoinawu kwirii idwokaiyam. 34 Jon siya hinina boinkin, an kara siir bidi kigin mi kara kimiirin pi ha boini, siya Adi Komii siir yinisimkin Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriyyim nwiyya yikiuna

35 Mi igwir nugakin, Jon siya siir kigna mirii inkam nwisso sowaka nwoyakwoko Jordan iegbid. 36 Mi ta maeyau aiararin siyar kigwin Jisis siya pi napni. Mi siya ina boinin ti inkamin siya ini sibsibnan ywowin, siirin Adi Komii siya nikropkikin, iikam imiir whindiriraeram naowam. 37 Mi siir kigna miriyyo inkam nwisso sowa hiriinan wakaeyo mi sowa ini Jisis siir mhoiyyar yamo. 38 Mi Jisis siya ha niyaekawinin mi siyar kigwin sowa siir mhoiyyar niti. Mi siya sowiirin ina sriiwinin, kowa dimu diminim kigi, ha?

Mi sowa ina yowarkii boino siirin, Rabai, kira papi nwokaigin. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin, iikam nowomwarkaiyuwigin.] ³⁹ Mi siya sowiir yai aka hiniina yowarkii boin, kowai winikignaki. Mi sowa ini saikar yinkin amo, siir maeyauwa siya whwonkaiiya saiir nini kignakiyam. Mi sowa saika hirar nwoninaekwawako, ini ii aeyar digiriba. [Bieyin nad bidi ywowin ii kwiinanairga.]

⁴⁰ Inkam nwirin siir inigin Endrukin, siya Saimon Pitani nomousimkin. Ti inkam nwiso Joni yai wakaeyo mi Jisis siir mhoiyya ha namo sowiir nwir ieya. ⁴¹ Mi biri kimiminkikin Endru siya ina yamsauwin siir yaowaeyin Saimon Pita siiram. Mi siya nini kigiuwun mi siya siir ini boiniu, krira Mesaia siir bidi kigo. [Mi inkamin siir inig mwokimwowin, Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsis haiginiuwam] ⁴² Mi ti siya boina siir saiir mhoiyya mi siya Saimon siirin ina yikunamin Jisis siiram. Mi Jisis siya siir kigwinin mi siya siirin hiniina boin, kira Saimonkin, kira Joni yinisimkin. Mhoiyya kiriir inigin wi Sifas kisina dapi. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin Pita in. Grik simiir yaigina ha dapikin siya.]

Jisis siya Filip Nataniel sowiiram nikiunakin

⁴³ Mi iigwira Jisis siya nu haimii whirin Galili hariir namam tirin mi siya Filip siir kigin mi siya kimidiniya siir boin, kira kanakar wit. ⁴⁴ Filipin yio om Betsaida hirar inkamkin. Endru Pita sima iripa om whuruwankim. ⁴⁵ Filip siya ha namin mi siya Nataniel siir nini kigiuwun mi siirin hiniina ini boiniu, ti inkamin biyya Moseskin si winboinkiyin, Yokwo Komii saiir, siirin krira bidi kigin. Mi profet kamim yim iriipi hariinan siirar mi win boinkikin. Yio Jisiskin, Josepni yinisimin, om Nasaret hirarin siya. ⁴⁶ Mi Nataniel siya siir boinki, ti om Nasaretin dimin kibi whirki bi swoki imbiyamiminkin. Niingaka. Mi Filip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira unkini kignaki siirin.

⁴⁷ Mi Jisis siya Nataniel siir kigwinin, siya siiram namin mi siya siirin hiniina boinwin, kima hoimgakin ti Isrelan inkam kibiyin siir kigwin, siya bi niksisaekin mi siya yaimar bi nwowikin. Niingaka. ⁴⁸ Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira kariirin panin panina ninokninkin, ha? Mi Jisis siya siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kara kinaka nwo kamaeki wendi, kara kiriirin iya Filip siya niki ikiuna kamaeayar niki owin, kara kiriirin pae pigin siir mi hirar niki idwowin saiir ninokninkin. ⁴⁹ Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kara kiriirin ina ninokninkin, kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi kira wi Isrel simiir iikamim simiir kigirkakan inkam nwowi. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira ha naingwo tibmii kungin, kara Adi Komii siir yinisimkin mi ta yaiya kara boina kiriir hiniin kara kiriirin pae pigin siir mi hir kigin, kira siir mi hir nidwowin mi kira ha naingwo tibmiigikin, aniya? Ya tariingina, ya dimin komii rani, mhoiyya kira wi dimin kirie komii komii kasa kig rani. Yim tiriuginim ini saiir haiburim. ⁵¹ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boini, mhoiyya wi kimar kigi Adi Komii siir omin ninomor kou hirarin siir anowin haiwaokiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kimar mi kigi ini haimii tamii wokuun apiuunim kariir kigam, Biyan Inkam Komiiyin siiram. Iriig.

2

Inkam nwirin om Kena hir nonkwonakin mi op nunga sairin Jisis siya tirkiya ini op waina yimbiyama

¹ Mi ii kwoimaka wigkamwo om Kena nu haimii Galili hirano pi nonkwonam tirko. Mi Jisis siir apua ya hir warar ninkin oka. ² Mi sima mi Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram warar yinkin ikiuna. Ta sowa nonkwonaina saiir kignakiyim. ³ Mi mhoiyya sima wain opa ha kwiyae swokiyim mi Jisis siir apua kimidiniya siir boin. Wain opa sima bidi kwiyae swokiya, haimii simki bi swoki omaigikin. Nungaka. ⁴ Mi Jisis siya saiir yai aka hinina yowarkii boin, wig, kira kariir kipi boin, hiriinan tiramin, yio kariiar diminkin. Kariir iyya bi niki imbinika, kara kanakana nusiimaunana hinin kara yipikin. ⁵ Mi siir yopiiya ti kamim ti digworaekwo imiir diriraerarim simiirin hinin asi boinka, diminin pi siya boini, kima tiram mi kima pa tir.

⁶ Mi Isrel simiir iikamim sima winboinkiyin, siyiu whirin siya hinina boinkin. Iyya sima nae naeyam tiriyim, biyyin inop tiki dau mi mhoiyya dae. Mi sima kamhau komii komiiyim Judamiyim iriyyar ira nwowi mi ti kamhau iriyyar irim sima irira opim 20 galans mi 30 galans minanar pi ywowin. ⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, wara kamhau imiirin op kunaokaigi. Mi sima ha kunaokaiyim ini yaigiyaigi yaki inkikiniyim. ⁸ Mi iyya sima ha kunaokai digiyim mi siya simiirin ina boinkiyim, kima op nhirim ti inkamin ta wigwas naeya saiir kigriraowin siiram tiki tibna kunanam. Mi ta Jisis siya boina saiir mhoiyya sima opa ina tibna kuna hainamim siir hauuwam. ⁹ Mi ti inkamin siya ta opa Jisis siya tirkiya wain nikpitmaigiya saiir kwiyae kiuwin, op wain nimbiniyama mi siya bi ninokninkinkin, sima ta opa papi namisi haiga. Mi ti kamim ta op aiir nonkwo diriraerarim yim sima ina ninokninkinim, maeyauwa sima haiya. Mi ti inkamin ta wigwas nae aiir kigriraowiyin, ina yikiugiyin ti inkamin wig nonkwonain siiram, ¹⁰ nim krima hinina tirikim, iikam imiirin bi pi wain kibiki kibi iirar hauu kwiyaei. Mi iyya sima hoimgak kwiyaeanaekiyyim mi iki wainin biyerigsim nwowiyin yipi hainngi hauu kwiyaei. Mi nikira hiriinan bi tirkin. Nikira wain kibiki kibiyin kimidiniya mhoiyya hauu iikam ima kwiyaeayamin.

¹¹ Ya tariigina ya dimin kirie komiyya Jisis siya tira buigi bi saeya. Siya ta sairin om Kena nu haimii Galili hir nwowin siir hir tirkin. Mi ta iyya siya siir kirie komiyya mi siir dimin miyyik miyyikim Adi Komii siya hauuwun siir, siya kamim siir kigna miriiyim simiirin saiir nusiimauugin. Mi wa ha nwoki aingwo tibmii kunim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi ta saiir mhoiyya Jisis siya mi siir apu aeya mi siir nomousisim ima mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ina yamim om whirin siir Kapaneam. Mi sima ii nhirim hirar mi o. Iriig.

Jisis siya iikamim Adi Komii siir omaka aiir haiginim digworaekwo iikam nhirkim sainam simiir nhinikriropkikin

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Mi Juda simiir iikamim wou sima nikwo aeyana Pasova ini kingiin nwowa. Mi Jisis siya om Jerusalem hiriir asi namkin. ¹⁴ Mi iyya siya Adi Komii siir omaka aiir nouapninopkainamin mi siyar kig iikamim sima bulmakau, sibsib mi ipiyin, sim haigini iikam nhirkim sainim. Mi yim sima umir pi simiirsiyar mi haii. Mi siyar kig, ti kamim sima

kam n̄h̄r̄im nu wh̄ran̄im simakar n̄dwokaiyokaii, ipii kw̄ruwar Isrel simiirgi simiir um̄ra saiirgisaiir n̄nowana haiyam. ¹⁵ Mi siya ti h̄riinan digworaekwowim simiir k̄gin mi siya uridin ha haiyin, kim̄idiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nh̄nkii p̄ryim̄yoknam̄in sib-sib, bulmakau min̄im simiir mi kam̄im um̄r n̄nowana haiiyim simiir warar. Mi siya simiirin ina yink̄inaeyokiyok p̄ryim̄yoknaniyam̄in. Mi h̄i min̄im simiir warar yink̄in iriid nh̄im̄nh̄nk̄iyam̄ mi simiir um̄rim̄ in̄i maeyau maeyau iswapiyar ywowam̄im. ¹⁶ Mi siya iikam̄im yip̄iki ipiyin min̄ haigin̄im iikam̄ n̄h̄rim̄ sima sainam̄ siya simiir boinki, ti kim̄iir ipiyin min̄im ti h̄ainaniyam̄. Kara pi boriisopi kima kariir Ad̄in siir omaka saiirin h̄in̄in tirim̄. Maeyaua iikam̄im n̄ink̄iniuwiya dim̄in taem̄in wokiyok sainiya saiir h̄riinan n̄wowim. ¹⁷ Mi kam̄im siir k̄igna miriyyim̄ sima yai kw̄ira Yokwo Komii sima mwan k̄iga, saiir swoki aingwowarkaigi. Saeya h̄in̄ina boinka, Adi Komii, kariir kwoin̄ komiyyin̄ kiriir omaka aiir sibgu k̄iriraowam̄ naingwowi, kara ha naingwowi, saeya waie h̄riiyar dwo.

¹⁸ Mi ta siya tirkiya saiir mhoiyya Isrel simiir kaunselin̄ simiir biyan kam̄im ina yit̄im. Mi sima ha nit̄im siiram̄ mi kim̄idina siir in̄i boini mi kiriirin̄ Adi Komii siya n̄wowaigin̄iuwi in̄ig komiigak̄ h̄riinan̄ tiram̄ mi panao k̄ira pi dim̄in k̄irie komii wh̄r tir̄ k̄rim̄iir wh̄wonkam̄ id̄ain, k̄rim̄iir n̄isiimauwam̄. ¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka h̄in̄ina yowark̄i boin, kima ta Adi Komii siir omaka aiir n̄in̄ink̄ii mi kara saiirin̄ wi ii kwoim̄uwar swoki kwam̄irii n̄in̄ikougii. ²⁰ Mi sima siir yai aka h̄in̄ina yowark̄i boin, ta Adi Komii siir omaka saiir miriyya biwiyim̄ kam̄nwis iriyyar wh̄ra miriiga. Mi nikira ha boinkin̄, saiirin̄ wi ii kwoim̄uwar kwam̄irii n̄in̄ikougii wi dig n̄wo rani. ²¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir bi boinkin̄. Niingaka. Siya siir p̄iu aiirar boinkin̄. ²² Mi mhoiyya kam̄im̄ sima Jisis siir nisomaokiyim̄ mi siya ha naonam̄in mi siirin̄ Adi Komii siyar swoki hid̄n̄insiin̄ idwo ie hirankin̄. Mi kam̄im̄ siir k̄igna miriyyim̄ sima yaiya biyya Jisis siya boina saiir swoki aingwowarkaigiyim̄ mi sima han̄ngi yaingwo tibm̄ii k̄angi Adi Komii siir yaiyim̄ biyya sima w̄inkiyim̄ Yokwo Komii simiiram̄in. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin̄ bidi yinokn̄ink̄in̄in

²³ Mi Jisis siya om komii Jerusalem̄ h̄rar niki owin̄, Judami iikam̄im̄ simiir ii komiyya wou nikwo aeyia Pasova mi ta maeyau aiirarin̄ iikam̄ kasa rani, dim̄in k̄irie komii komiyyim̄ Jisis siya tirim̄ simiir k̄igim̄. Mi ti dim̄in h̄riinan̄im̄ sima k̄igim̄ iikam̄ kasa rani, naingwo tibm̄ii k̄angiyim̄ siir̄im̄. ²⁴ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiik̄in̄ aiir bi naingwo tibmiigikin̄. Niingaka. Mi ti h̄riinan̄ saiirsika siya, h̄in̄in̄ pan̄nsi yaingwosi siirin̄ simiir in̄ hauuwim̄. Dimusi rani, siya iikam̄ simiir kwoin̄ im̄iir bidi yinokn̄ink̄in̄ k̄in̄in̄. ²⁵ Siya iikam̄im̄ simiir kwoin̄ im̄iirin̄ biidiyar yinokn̄ink̄in̄in̄. Mi siirin̄ inkam̄ n̄wirki bi haiburgin̄ iki iikam̄im̄ simiir kwoin̄ im̄iir n̄inokn̄ink̄in̄im̄ mi sima siirin̄ wi inkam̄ n̄wirki swoki boinmauu rani, iikam̄ simiir kwoin̄ im̄iirin̄. Niingaka. Iriig.

3

Jisis siya Nikodimas saika boinaigin̄

¹ Inkam̄ n̄wirin̄ siir in̄igin̄ Nikodimaskin̄, siya Isrel simiir iikam̄im̄ simiir k̄iriraowiyim̄ biyan inkam̄im̄ simiir n̄wirkin̄ siya Farisi

inkamkin. ² Mi iigwir niyaka siya Jisis siiram yamwii. Mi kimidiniya siir ini boinu, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krima bidi ninokninkinim, kiriirin Adi Komii siyar nikrop iuungikin dimin kirie komii komii krimiir niisiimauuwam. Inkamki simiir tirim wi dig nwo rani, Adi Komii siya siir whinkinsiis haiginu karamae nwowi ti dimin iiram. Niingaka. ³ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boin, kara kiriirin pi ha boini ta yaiya yaimwowainga. Inkamin yinisimnan yaeya swoki aokaina karamae nwowi siya wi Adi Komii siya kigirkakiyim digworaekwo whiekakim wi simiir kig rani. Niingaka. ⁴ Mi Nikodimas siya siir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin waibiyie niki owiyin mi siya wi panina swoki ami siir yopiini mhinawuin, siir swoki aokainakiyim, ha? ⁵ Mi Jisis siya siir yai aka ina swoki owarkii boinkiyin Kara kiriirin yaimwowaar boinki, inkamin op baptais karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuin siirin kwoin rirmiiaa nwowiyin siir hauu karamae nwowi siya wi dig nwo rani, Adi Komii siya kigirkakiyim siir digworaekwo whiekakim simiir kigim. ⁶ Mi inkamin siir yopiigi naokainakiyim yio nu tiranar inkamkin mi yipiki inkamin Adi Komii siir naeyuin kwoin win siya hauuwiyin, yio siya wi inkam win nwowi. ⁷ Kira ta yaiya kara boinkiya kiriir saiirsi kipi nanaaki Adi Komii siir naeyuin kiriirin wi kwoin win siyar hauu haiginuwi. ⁸ Opuda ya hindanki pa hugnani mi tindanki pa mi hugnani. Mi kira saeya hugiyim pa wakaei mi kira saiirin ha ninokninkin tani saeya pindanki hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyuin ini ta saiir hiriinan ywowin. Krima ninokninkin tani siya dimin taemin imiirin panin panina tiri mi iikam imiirin panin panin whinkinsiis haiginuwi. ⁹ Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi panina nambiyami, ha? ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, kira inkam komiiyargin mi kira iikamar mi owomwarkaiyuwokin mi kiriir ninokninkina iki digworaekwo whiekakim simiir ninokninkina ini Isrel simiir iikamim simiir ninokninkina saiir haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninokninkin karamae dimusi nwokin, ha? ¹¹ Kara kiriirin yaimwowaar boinkii, nim krima diminin krimar ninokninkinim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi wim kima inokinokin ti yayim krima boiniyim pi yaewan simiir kindiyuwani. ¹² Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinimauuim ti dimin hininim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kin karamae nwowi mi kira wi panina naingwo tibmii kini kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwowim simiir boinimauuwi, ha? ¹³ Mi karaargin Adi Komii siir omin siir hirar inkamin, karaargin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hiranki nuunaiiniyin. Kanakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iir bidi bidiniyar.

¹⁴ Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin koginankiigiyin ini siir hiriinan ywowin, maeyau siiyin nu apa niinga saiir hir. Mi ti hiriinan siyuin iikamim sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiiniya nironinkinin saikar wi hiriinanar mi inkirin inansingii. ¹⁵ Mi iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii kini sima wi omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokikaeyami inokinokin. ¹⁶ Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwinwiruwan siir asi

nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kani sima wi nao rani mi wi kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wi omwai hiriayar waiyayokiyokikaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar ¹⁷ Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iuungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmaiwarkainam naowam.

¹⁸ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kani Adi Komii siya siirin wi warar nankin hid rani mi siya wi maeyaua paeki nwowa wi sair wara nam tani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kan karamae nwowin siirin Adi Komii siya bidi hidin. Dimusi rani, siya ti Adi Komii siir yinisim nwariki nwiruwam siiram bi naingwo tibmii gin. ¹⁹ Adi Komii siya iikam imiirin hiniina hidgin, kariir yayim ini beki whwoyanan ywowim. Kara ti nu iirin minam nitkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir nisiimauuwim mi sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiiram bi naingwokim, sima nuan dimin biyeyim simiiramar naingwo kripkaigim. Dimusi rani, sima dimin biyie tiram naingwokim. ²⁰ Mi yipikin siyiu biyie tiriyim, yim Adi Komii siir yinisimin paenan niyuaeyin yim siir io omomkin. Sima Adi Komii siir yinisimin siir siyiu iir sibgu apim pi borisopi. Dimusi rani, dimin taemin biyeyim sima tiriyim wi si nhinkiisi. ²¹ Mi yipiki siyiu miyik tiram naingwowim yim Adi Komii siir yinisimkim bienan whwoyaeiyim kariiram wit. Mi siya iikam imiirin siyiu miyikin Adi Komii siya naingwoin siya tiram wi simiir nwoki nisiimauuim. friig.

Jon siya ha boinkin Jisis siya yipikin

²² Mi ta sair mhoiia Jisis siya mi kamim siir kigna miriim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi sima omisim whirin nu Judia hir nwowin siir yam. Mi sima ti nhirim hirar ywo mi sima iikam imiirin op ina baptais haiginiuwim. ²³ Mi Jonin yio iriipi hiriinan iikam imiirin op ina mi baptais haiginiuwim om Inon Selim kingiin hir. Dimusi rani, ta maeyau airin op kasa rani mi iikamim siirin minam nini kignikim siya op simiir baptais haiginiuwim. ²⁴ Herot siya Jon siir bi niki higrupkikikaigin maeyaua mi biyie miriia sair.

²⁵ Mi Jon siir kigna mirii kam nhirim sima Judami inkam nwirin Isrelanin saikar nankinwamwarki boinkim. Sima op baptaisni siyiuin siir nankinwamwarki boinkin. ²⁶ Mi sima asi nitkim Jon siir kigniyam. Mi sima siir boin, inkamim iikam nowomwarkaiyuwiyin, kira ina ninokninkin inkamim kinaka nwowin Jordan iegbid mirmii hirin siirin kira krimiir boin. Tariinanin siya iikam kasa bi baptais haiginiugin. Mi iikam whiekakim ini siiramar ninantonanamim mi sima krimiiram nit rani. ²⁷ Mi Jon siya simiir yai aka hiniina yowarki boin, inkamim dimin whirin siir kwoin aigi bi swoki haigin, kiriirin siyar bidi boinki pi kira hai. ²⁸ Kima bidiyar wakaeyim yayim kara boinim, kara ti inkamim Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam si rani. Niingaka. Yio siya ini kariir mhoiia nitin. An kara biia minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoki inokninkinim. ²⁹ Inkamim wig nonkwonaeiyin ta wiga ya siirgisiirairga. Mi Jisis siya ini ti inkamim siir hiriinan ywowin mi nim krma iikamim yipiki siiram naingwo tibmiiyim nim krma ini siir wigan ywowim. Mi iia siyar wakaewiniyim siir nwirin ini nitin mi siya pi maigimaiga nwowini. Mi siya dimin taeminim siya boinim simiir wakaeyim siya pi maigimaiga nwowi. Kariir

h̄iriinan ta mārgimārga komiigak kara mi owa sāir h̄iriinan. Kara J̄isis siir nw̄irkin. Kara siir yai āir wakaesibw̄inin kara hikak bi nwow̄inkin, kara ini mārgimārgar ywow̄inin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantonanamim simiiramin. Niingaka. ³⁰ Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwokopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

³¹ J̄isis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitim, yio ini nuan digworaekwowim simiiramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wi digworaekwo whiekakim simiir haiburi. ³² Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nw̄irkin simiir bi swoki wakaeyokna dir̄raerarkin. Niingaka. ³³ Mi yipiki siir yai āir sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginuwi ta Adi Komii siir yaiya ya yai kaimwoka. ³⁴ Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin mi ha nikropkiyin, siya wi Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiutin siirin siya bidi yinkinukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginuwi ta mi āir miriyyamin. ³⁵ Adin siya siir yinisimin siiramin pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kigninkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin. ³⁶ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kini, siya wi inigakar nwoyokiyokii inokinokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwowiyin siya wi omwai waiyayokiyokii rani, inokinokin. Niingaka. Adi Komii siya siirin wi io prasae nwo rani. Mi siya siirin wi h̄iriyyar nonkwoninwoimw̄irnin kin kripkaii. friig.

4

J̄isis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

¹ Farisi kamim Mosesni siyu komii siir napiyim, simar waka, iikam whiekakim ini J̄isis siiramar yamim, simiirin op siya baptais haiginuwam. Mi Jon siirin ini siya haiburin. ² [Simiirin J̄isis siyar bi baptais haiginugin. Niingaka. Simiirin kamim siir kigna miriyyim sima baptais haiginugim.] ³ Mi iya J̄isis siya h̄iriinan wakaeyin, Farisi kamim sima bidi yinokninkinim mi siya nu haimii Judia siir asi haiburgigin. Mi nu haimii Galili h̄iriir asi swoki amkin. ⁴ Mi iya siya ti siyiutin nu haimii Galiliya namiyin siirar niki apamin mi siir kwoinin Adi Komii siya swoki h̄urworwokaigi, siyiutin nu haimii Sameria namiyin siir napriokinamim.

⁵ Mi siya omisim whirin nu haimii Sameria hiranin siir yimbiam. Ti omin siir inigin Saikakin. Ti omin ini nu maeyaua Jekopki si hauuwa siir yinisim iir Josepni numirim ini sair kingiin hir nwowin. ⁶ Mi ti aeyaweyin op sima kunaeyin ta maeyau āir nwowin, siirin Jekop siyar noppikin. Mi J̄isis siya piugi piyaokin mi siya ti aeyaweyin saika kingiin hir ini idwo mi ta iya ya nabiebowoka.

⁷ Mi J̄isis siya h̄irar niki idwowin mi wig ira Sameria hiranana ina yita op kunanakiyam, ti aeyawie iir. Mi J̄isis siya kimidiniya sair boinki, kira kariirin op kuna hauugi, kara kwiyaeayam. ⁸ [Mi kamim siir kigna miriyyim yim ini om komiyya h̄iriir yamim nae sainam.] ⁹ Mi J̄isis siya sairin h̄iriinan boinkiyin mi ta Samerian wiga ina yowarkii boina, ni

kira Isrelan inkamkin mi ankara Samerian wiga mi kira kariiramın opam dimuam boınkin, kira kwiyaeyam, ha? [Isrel simiir iikamim mobmir mob minim Samerian iikamim krıma nae kwiyaeyim simiirara bi ninggir ae kwiyaekim. Sima ha naıngwo tıbmii kını wi Adi Komii siya pi boınisi yim miyik rani.] ¹⁰ Mi Jisis siya saıir yai aka hınına yowarkii boın mi kira diminim Adi Komii siya priihauuwıyım kiriir mi kira kariir mi inokninkini ti opam kiriiram sııyın mi kira kariiramın pi op miyika iikam imiir whınkınsiis haigınıuwiya omwai Adi Komii saıka waiyayokiyokiyam pi saıiram nwoki sııyım. ¹¹ Mi ta wiga sıir yai aka hınına yowarkii boın, inkam komii, kira two karamaeka mi tiki aeyawıeyın sıir opa kingiin kingiin nwomai rani. Mi kira ta op aıirın pi panın panına haii, iikam imiir hauuwam simiir whınkınsiis haigınıuwam, omwai sima waiyayokiyokiyım, ha? ¹² Ti aeyawıeyın krımiir brougaeyın Jekop siyar hauugigın krımiirın mi siya mi sıir yınisısım ikim yım sima sıirar mi kwiyaenamkin. Mi sıir bulmakau sıbsıbsım yım iriipi hiriinan ta op aıirar mi kwiyaekim. Mi kira ha naıngwowi, kira ini Jekop sıir haıburın, ha? ¹³ Mi Jisis siya saıir yai aka hınına yowarkii boın, iikamim ta op aıir kwiyaeyım, yım wi kwoınkar swoki haei. ¹⁴ Mi yipiki kara hauuwi ta op aıir, yio wi kwoınki haei rani. Nıngaka. Mi taka opa kara hauuwana, sıir whınkınsiis haigınıuwam, ya wi sınkai rani, ya wi hiriıyar nwoyokiyokıkaeyami inokınokın. ¹⁵ Mi ta wiga saeya ina swoki boınkiya sıirın. Inkam komii, kira wara op hiriınana kariir whauugi mi mhoiya kariir kwoının wi haei karamae nwoki owım. Mi kara wi tiriir swoki it rani, op kunanakiyamın.

¹⁶ Mi Jisis siya saıir boınki, kira kiriir kam iir tını ikıunaki. ¹⁷ Mi ta wiga sıir yai aka hınına yowarkii boın, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saıir yai aka hınına yowarkai boın, kira kaimwowar boını, kira kam karamaeka. ¹⁸ Biıya kiriirın kamim iriıyara iki onkwona mi wara kamın kınaka nwowın yio kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwowar ywowa. ¹⁹ Mi wig saeya sıir boınki, inkam komii, kara ini hainıngi yınokninkıkiya, kira profet inkamkin. ²⁰ Krımiir brougaeyım yım sima Adi Komii sıir inig iirın irıpa ti mhiu iir haıngiriyıu hainanikim. Mi wım kima Isrelan iikamim, wım kima ha boını, krıma Adi Komii sıir inig iirın om komii Jerusalem hirarar hainan iski.

²¹ Mi Jisis siya saıir yai aka hınına yowarkii boınki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saıir dwoki. Iıgwıra saeya nımbini, krıma Adi Komii sıir inigın wi ti mhiu iir hainan tani mi wi om komii Jerusalem hir mi hainan tani. Nıngaka. ²² Mi wım kima Samerian iikamim, wım kima diminim kima kig karamae nwowıyım simiiram hainanikim. Mi nım krıma diminim krıma kignınokninkınim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii sıir miıya iikam nanmaiıwarkinaeyıa Juda iikam krımiir hiriir nımbinika. ²³ Mi iıya ta ii aeya nımbiyamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naıngwo tıbmii kıngikınim mi Adi Komii krımiir Wanın sıir naeyıın siya simiir whınkınsiis haigınıuwi mi sima sıir inigı inig iirın sıyıu miyiki miyik iirar hainani mi Adi Komii siya ti hiriınan iikamim sıiram naıngwo tıbmii kınıyım mi sıir inig iirgi iir hainanıyım simiiram naıngwowikın. ²⁴ Adi Komii siya piıu karamaekın, siya ini sıir naeyıın sıir hiriınan yowın. Mi yipiki sıir inig iir hainani, sima wi daıngwo tıbmii kın. Sima wi piıu ara kipi hainan, sima simiir mhiı kwoınim warar hauu iıguski.

²⁵ Mi wig saeya siir boin, kara bidi yinokninkina Mesaia siya wi sipi niti, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir whinkinsis haiginuwam, sima dapiyin Krai. Mi iya siya niti, siya krimiirin wi dimin kasakasa nowomwarkaiyu rani. ²⁶ Mi Jisis siya saiir yai aka hinina yowarkii boin, karaigin, kraisin, ti kinakar boinin.

²⁷ Mi iya siya saika niki boinaiyin mi kamim siir kigna miriyyim ina yimbiniyim. Mi iya sima hiriinan kigim sima ini mouni hanina siinkaokiyim. Dimusi rani, siya ta wig anaka boinaigin. Mi siirin inkam nwrki bi swoki boinkin hinin, kira dimu diminim naingwowi? Mi kira saika dimuam boinkin?

²⁸ Mi ta wiga saiir op twowa ini hirar kwaiburgika. Mi saeya ina iwitama oma hiriir. Mi saeya iikam imiirin dimin taeminim siya boinim saiir simiirar ini boinoudninkinu. ²⁹ Mi saeya kimidiniya simiir ini boiniu, kima unki it, iki inkamin dimin taeminim kara tirim biya simiir haknoudninkinin, tari Krai siya piyamisi owin? ³⁰ Mi sima om hir haiburgigim mi sima ina yamim Jisis siir kignakiyam.

³¹ Mi iya ta wiga saeya om hirar niki owa mi kamim siir kigna miriyyim sima naeyim siiram ha nonkwowim mi ina boinim, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira nae ti ae. ³² Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara bidi yaeyin, naeyin kima ninokninkin karamae nwowin siir. ³³ Mi kamim siir kigna miriyyim sima, sima simar yinsrii ansriina. Mi siiramim nae inkam nwrki hainanikin, ha? ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kariir naeyin yio hiningin, kara ti inkamin kariir nikropkiyin kara siir kwoin iirarar dap. Mi kara miya siya nimbingiya kariir saiir dankabimbid digi.

³⁵ Wim kima hinina boinikim, bwanim pi whiyya nwokii mi sasaeyim pi sasae wai haningin nwokii. Mi kima pi hainii ningugu haii. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, kima iki numiran sasaeyim simiir kigi, sima sasae wai bidi ywowim. Kima simiirin hindara ti inguguae. ³⁶ Mi inkamin numiran sasaeyim simiir ningugu haiyyin, iikam nhrkim sim sainam yio ini ti inkamin, hinda tinda namiyin, iki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam ini siir hiriinan ywowin. Mi sima ha sibgu wakaeyoknaei mi wa nwoki aingwo tibmii kinim. Mi inokinokin sima wi omwaiyar nwoki waiyayokiyokikeyamim. Mi inkamin ti sasae imiir ninkinin mi inkamin ti sasaeyim wai nwowiyim simiir ningugu haiyyin, sowa nwisairarin pi maigimainga nwoswowi. Mi yipiki Adi Komii siir yai aiir boinimauuwiyim mi yipiki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwisowii hiriinan ywowo. ³⁷ Ta yaiya ya kaimwowainga. Inkam nwirin yio hindira niyokninkinami mi nwirin yio wi hindira ningugu haiyami. ³⁸ Ta kara nikropkiya kimiirin ya numirim inkam nhrkim niyokninkinim simiir sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhrkim niyokninkinim. Ya ini biigi bi sima boinimauuwa kariir yai win kibiya iki iikam nhrim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mi wim kima ti yai win kibi kibiyyim iki iikamim biya naingwo tibmiyyim wi simiir swoki boinimauuwami.

³⁹ Mi mhoiyya nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiramim ina yaingwo tibmiyyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiir yai aiir wakaekim. Saeya hinina boinka, siya dimin taeminim biya biya kara tirim mi tariinan mi tir ikim, siya simiirin ini hiriyyar haknoudninkin digiyin. ⁴⁰ Mi

iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.

⁴¹ Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii künim. Dimusi rani, sima siirgisiir yaiyar wakaekim. ⁴² Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiramän bidi yaingwo tibmii künngiyim. Krima yaiya kira boina krimiir saiir bi naingwo tibmii künngim. Nüngaka. Krima asi naingwo tibmii künni krima krimiir wüangi wüingar wakaekim. Mi krima bidi yinokninkinkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Iriig.

Jisis siya gavmani mü miriüyin inkam nwirin siir yinisim iir hais-woniskiiyigin

⁴³ Jisis siya hapairin iyo kwisa ywo. Mi mhoiyya siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriyyar swoki amin. ⁴⁴ Jisis siyarin, hinina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Nüngaka. Sima hinina bi naingwowikim. ⁴⁵ Mi iyya Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiramän ini maigimaigra ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.

⁴⁶ Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitmaigiya siir. Mi om Kapaneam hir nwowin gavmani inkam komii nwirin siir yinisim yinkamiyinin makakin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha namän Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boinu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisim iir nini hais-woniskiiyuwim. Siir yinisimin ini nao kingiin nwowin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karamae nwowi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kün tani. Nüngaka. ⁴⁹ Mi ti inkam komiyyin siya hinina boinki, Biyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisim iir kignakiyam. Yinisim ieya naonamin yio müyik rani. ⁵⁰ Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin. ⁵¹ Mi iyya siya ha swoki haiyug apnamän mi kamim siir miriüyim, sima siirin siyüu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisimin ini wadieyar swoki owin. ⁵² Mi siya kimidiniya simiir srii, paki hinin iyya wadie sae nwokikin kariir yinisimin, ha? Mi sima siir boin, siir pu huaa kuniya ii nabie bopwo digika. ⁵³ Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiyya mi siir adin ina swoki aingwokiyyin yaiya Jisis siya boina ii nabie bopwo hinin kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi siya mi siir yinwig ima simaniyyin ini hiriyyar yaingwo tibmii kün swokiyim Jisis siiram.

⁵⁴ Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir nüsiimauuam, iyya siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamän nu haimii Galiliya hiriir. Iriig.

5

Jisis siya inkam nwirin whinausim kwira Betesda dapiya saiir hir hais-woniskiiyigin

¹ Mi tirüginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyüu aeiya ina yimbiamä. Mi Jisis siya asi swoki amkin

om komii Jerusalem hiriirin. ² Mi om komii Jerusalem hirin anowin napnainopkainamiyin iikamkim sim kiyainainopkainamiyin sibsib siir kingiin hirin whinausim kwira ini hir nwowa. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hinina dapikim Betesda. Mi ta whinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriyara nwowi iikamkim sim nidwowam. ³ Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeyim mi iikamim igrib indib niimwowaeyao minkin kipiiyim mi iikamim kiu min naoninsimsiriru ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiyim op aiirin imigak nwokiyam. ⁴ Mi ii nhirim Adi Komii siir paekwosimin iki siya nuunainiiyim mi ta whinausima pi imig iga siya nauni inunui. Mi inkamin iki biigi bi natmainamiyin ta opa Adi Komii siir paekwosim ieya tiriya mi ta siir ma pa digi. ⁵ Mi inkam nwirin iuru hir nidwowin biewiyim maki siya niyim kam nwir iuur iriyar whoimgim (38). ⁶ Mi Jisis siya ti inkamin siir kigin siya hir whinin mi siya ina yinokninkinkiyin siya maki kwokiyaeya bi nuigin. Mi Jisis siya siirin hinina boinki, kira hinina naingwowi kira wadie swoki okiyim, aniya? ⁷ Mi ti inkamin maki niinanaekaigiyin siya siir yai aka hinina yowarki boin, Biyan Inkam Komii, iya Adi Komii siir paekwosim ieya tirkiyim ta op aiirin mi kariirin inkamki haidunamam whaowae ta whinausima saiir aowa hiriirin. Mi kariirin pi nhirkim swoki haiburi, bi pi sima natmaidunami.

⁸ Mi Jisis siya siir boinki, kira dinsiin okwoki mi kiriir nibmir aiir hai mipa dapnam. ⁹ Mi biri kimiminkikin, ti inkamin siir ma ina digiya mi siya ini siir nibmir aiirar yinsiin hainamin. Taka iya ya Judami ii komiia piu siisiya Sabat, iya dimin taemin sima tir karamae nwowiya saeya. ¹⁰ Mi siya nibmir ha hainamin mi gavmani inkamim sima ti inkamin Jisis siya nwowaiginugiyin wadie siir sriwim, tapa Judami ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karam nwowiya saeya mi kira wara kariir nibmira saiir dimusi hainanikin. Moses siir siyuin hiriinanin siirin igbidgak bidi ywowin. ¹¹ Mi siya simiir yai aka hinina yowarki boin, inkamin wadie kariir nwowaiginugiyin kariirin siya nokmwim haigikin ta kariir nibmir aiir ninsiin hainaniyam. ¹² Mi sima kimidiniya ti inkam iir swoki kwasri, yipikin kiriir boinkiyin ta kariir nibmir aiir hainaniyam, ha? ¹³ Mi ti inkamin wadie Jisis siya nwowaiginugiyin siya bi ninokninkinkikin ti inkam iirin. Dimusi rani, Jisis siya siir bidi haiburgigin mi siya paninsi yinokninkinkisi, iikam kasakiwaeyao hir nokwowim.

¹⁴ Mi mhoiya Jisis siya siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir kigin mi siya kimidiniya siir boin, wakae, kira mhoiya wi dimin whir kipi swoki tir. Niingaka. Kira hiriinan tiri mi ta hika mhoiya kira haii, ya wi hika biya kira haiya wi saiir haiburi. ¹⁵ Mi ti inkamin ha namn siya kimidiniya Juda simiir inkam komii komiiyim simiir ini boiniu, ti inkamin wadie kariir nwowaiginugiyin yio Jisis siyairgin. ¹⁶ Mi ti Isrelmi inkam komii komiiyim sima Jisis siirin siyu biye asi tirkim. Dimusi rani, iikamim maki niyim simiirin siya Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin whir tir karamae sima nwowiya siya saiir haiswonimniskiigin.

¹⁷ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarki boin, kariir Adin siya inokainokin hiriirar mriigin. Mi an kara iriipi hiriinan asi mi mirii. ¹⁸ Mi ta yai hiriinana Jisis siya boina mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim siir nisomaowam asi tirkim. Dimusi rani, ti makak iikamim

siya haiswonimniskiiyim Judami ii komiyya piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karamae nwowiya sasa rani. Nningaka. Sima siirin io mansi nwokim ta siya boina hinin, Adi Komiiyin kariir Adgin. Mi siya ini inkam komii siya siyar swoki onain Adi Komii siir hiriinanin. Mi siirin saiirsi nisomaowam tirkim. Iriig.

Adi Komii siya siir yinisim iirin inigak bidi ywohaiginiuwun siir mi aiir miriyyamin

¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwower boini, kara siir yinisimin dimin whirin kariir kwoin airgi bi swoki aingwo tirkin. Nningaka. Kara dimininim kara kigimimikim kariir Adin siyar tirim kara simiirarar tiri. ²⁰ Adi Komii siya kariiramim nhami nhami bi naingwokwowikin mi siya digworaekwo whiekakim siya miriyyim kariir asi nisiimauugim. Mi digworaekwowim siya nisiimauuwi wi digworaekwowim ti kara tirim wi simiir haiburi. Mi ti dimin taeminim kima simiir kigi mi kima wi nanaa pranae kin tani. ²¹ Adi Komii siya hidninsiin idwowyim iikamim naokaowim omwai swoki waiyam siir hiriinan. Mi kara siir yinisimin iikamim yipikim kara hauuwam tiriyyim kwoin miyyik yo kariirar kwoinkin. ²² Mi kariir Adin iikam imiirin siyar bi hidikin. Nningaka. Mi siir kirieya siir yinisimin kariir bidi hauuwun mi siirin kara bidi kisina owin mi iikam imiirin wi karar hidi. ²³ Mi iikam whiekakim wi kariir inig iir asi hainani, kariir Adin siir inig iir sima hainana saiir hiriinan. Mi yipikin kariir inig iir hainan karamae nwowi siir yinisimin kima tira saiir hiriinan mi sima kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir inig iir mi hainan tani. Nningaka.

²⁴ Kara Jisiskin kara kimiirin yaimwower boinkii mi yipikin kariir yai aiir wakaeyoknaei mi ha naingwo tibmii kuni mi sima wi kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir yai aiir warar mi wakaeyokna aingwo tibmii kuni. Mi yipikin kariir nikropkiyin siya wi siir naeyiu iir hauu haiginiuwi simiirin mi kima wi inigak nwoyokiyokikaeyami. Adi Komii siya wi simiir wara hid rani mi sima wi nao rani. Nningaka. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokikaeyamim. ²⁵ Kara kimiirin yaimwower boinkii, iya Adi Komii siya nimbina iikamim naokaoin simiiram ya bidi yimbiniya. Mi sima wi kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokigiyamiyin. ²⁶ Adi Komii siya bi naowikin, siya kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir bwamki bwamin siyairgin. Mi ti hiriinan siyiuin siya kariirin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwam iir asi mi tirkikin. ²⁷ Adi Komii siya ha boinkin, kara siir yinisimkin mi iikam imiirin wi kara hidi. Dimusi rani, kara ini inkamnan ywowin. Mi kara simiir kwoininim ina ninokninkinin. ²⁸ Mi kima wi ta saiirsi kipi nanaaki. Mi iya saeya nimbiamyami mi iki iikamim niki aokaoin mi simiir ienau hir nwokaiyim sima wi kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. ²⁹ Mi sima wi ie hirankar ninsiin idwonain. Mi yipiki siyiu biyye tirim iya sima ninsiin idwowi wi yaigak nwowi. Mi sima wi paeya nami mi inokinokin simiirin wi hiriyyar niunanaei.

Jisis siirin iikam nhirkim yanaakninkii haiginiu

³⁰ Kara dimin whirin kariir kwoin airgi bi naingwo miriigin. Nningaka. Dimin taeminim kara wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siya boinin

kara simiirarar tiri mi kara iikam imiirin asi hidi. Mi kara iikam imiirin wadieyar sibgu hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin ara naingwo diriraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoin iirar napi yipikin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir.

³¹ Mi ti yayim kariir kwoinkar prinaingwo boinkiswo mi kima wi ha di ninokninkini ti yayim kara boinim kaimwoki piyamisi owim, iyie? Kara hindara priiboini. ³² Mi inkam nwirin yio ina mi owin yio siya Jonkin siirin Adi Komii siya nimbingikin, kariir yayi sair sibgu boinmimauuwam. Kara bidi yinokninkinin yayim siya boinmimauuwim kariirim yim kaimwowaigim. ³³ Mi wim kima kam nhirim kimidiniya Jon siiram yikropki mi ti inkamin siya boinkiyin simiir yio karaigin. ³⁴ Kara kamim kariir yai aair nanaakninki haiginuwim simiirin yai karamaeka. Niingaki. Niingaka. Mi ti digworaekwowim ti kara boinmimauuwim kimiir, kima simiirin wi nwoki sibgu inokninkinim. Mi kima wi kariir yai aairim nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. ³⁵ Jon siya ini pae niuyan yowoin kimiir niuya haiginuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwam. Mi ta iya siya omwaiyar niki waiyain, kima siiram nhami nhami bi naingwo tibmii kingim. ³⁶ Dimin nhirim ini ta yayi Jon siya boina kariir ini sair haiburim ya hininga. Mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginugim kariirin hinin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin. ³⁷ Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boinkigikin mi siyar mi anaakninkii haiginugikin. Mi wim kima siir yai aair bi wakaekim mi siir whwonkam iir bi kigim. Niingaka. ³⁸ Mi siir yayi kimiir kwoinaw bi haigi nonkworinuga. Niingaka. Dimusi rani, kima kariir yai aairim bi naingwo tibmii kingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin. ³⁹ Wim kima Yokwo Komii sair yayim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima sair sibgu ninokninkinam mi sair naingwo tibmii kinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. Mi wara miyim kima mwainkigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hininam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyoki haiginuwim. Mi wara miyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim. ⁴⁰ Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kinim pi boriisopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiyyin kara kimiir hauuwim.

⁴¹ Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iir hainan praprasim. Niingaka. Ya tariigina ya dimin komii rani. ⁴² Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo hiriru kin tani. ⁴³ An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haninaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aair bi naingwo tibmii kingim. Mi wim kima simiirin ini yimiyyuwim. Mi inkam nwirki nitkiswo mi siya siir yai imiir nini boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iyie? ⁴⁴ Mi kima kariir yai aairamin wi panina naingwo tibmii kini, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainanamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Niingaka. ⁴⁵ Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmimauwi, kimiir boinwokiopnatkaigiyim. Niingaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii

komiiḡak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sairsi nwoke ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmauwu kariir Adin siya boinwokiyopnatkaigiyamin. ⁴⁶ Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kani, kima tira sair hiriinan mi kima kariir yai aiiram wa mi aingwo tibmii kani. Dimusi rani, yayim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kingim. ⁴⁷ Mi ti yayim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kin karam nwowi mi kima kariir yai imiiram wa panina naingwo tibmii kani, ha? Yi siyu kamaeka. Niingaka. Iriig.

6

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigyinim simiir wara bi mwaingim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Mi mhoiia Jisis siya ti yayim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whigbida hiriir, sair inig whirin sima dapiyin ta whi aiirin whi komii Taibiriaska. ² Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiyar sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiiyim. Mi sima siir mhoiia asi sidkaenamim. ³ Mi Jisis siya mhuisim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriyyin simakar ini ii idwoiu. ⁴ Mi Juda simiir ii komiia wou nikwo aeya Pasowa ini kingiin nwowa. ⁵ Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiyyin natin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krima bretim pi papi haii ti iikam ima naeyamin, ha? ⁶ Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yo siyarin bidi yonkwokiyin siyuin pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi panina namisi aingwokii. ⁷ Mi Pilip siya siir yai aka hinina yowarki boin mi krima bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiyyin krima simiirin haimii haimiia hauuwim pi digi dig nwo rani. Niingaka. ⁸ Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikuwiyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hinina boin, ⁹ whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriyyara nwowi mi anasuwo whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret iriyyariuwam mi anasu whisuwa iko, ti hiriinan iikam isid komiyyin pi dig swoki o mimin tani. Niingaka. ¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab dokmwirin idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini saiarar priigrinkin idwonamim. [Sima wigyinim simiir warar bi mwaingim.]

¹¹ Mi sima ha grinkin idwokiyim mi Jisis siya ti bret iriyyarim ha haigiyin mi siya ina boin wadiekinyin Adi Komii siir. Mi mhoiia siya ina yinibimbir hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi ti bret haimiyyim simiirin kimidiniya sima yap hauuwam iikam imiir sima naeyam. Mi mhoiia siya anasuwo ha mi haiyin, ina mi inoop inispamspak hauugiyin kamim siir kigna miriyyim simiir, bret imiir siya niki tirkiya sair hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim. ¹² Mi mhoiia simiir mhiyim dig ha nwokiyim mi Jisis siya siir kigna miriyyim kamim simiir boinki, wara nae haimii haimiyyim sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam iripa. ¹³ Mi ta siya boinkiya sair mhoiia, nae haimii haimiyyim simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin ini

həriyar taugin haiswokiyim mi sima simiirin nib komii komiiyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo ini yaigiyai ga yaki itkikiniiyim ti nae haimii haimiiyim sima naepiruru okiyim.

¹⁴ Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiiyim siya tirim simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamim Adi Komii siya boinin, nua tirii nitam siyairgin. ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin, sima siir nonkwonamam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya mhua hiriirin sasar asi swoki amkin. Iriig.

*Jisis siya whiia sair op idwower napnaidamkin
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)*

¹⁶ Mi mhoyia iya bieyin ha nkiyamtibin mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yapniyamtibim whiia hiriir. ¹⁷ Mi sima kimidiniya i ira sair yani apni kwiriinam. Mi ina iyikidamim whiia sair mirmiia hiriir. Mi iya bidi kakau iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin. ¹⁸ Mi ta iya opud komiia ha hugnaniya mi hinin komiia ina mi ii okwonaniya. ¹⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima kignaidamim kilomitisim iriiyar kwir nanaigim. Mi simar kigwin Jisis siya op idwower napnii. Mi siya simiir iya sair kingiin napamin mi sima nidid pranae bi kinwinkim. ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nidid, ti karaigin nitin. ²¹ Mi sima maigimaigra siiram ha nwowim mi siirin ina yinkikwona kwiriin. Mi biri kimimankim, sima ina yimbiyamim ta maeyaua sima namam tira sairin. Iriig.

Ikamim yim Jisis siiram naphansirkim

²² Mi iigwira iikamim sima bidi yinokninkinkiyim, tapair nwomaiya iya iruwaigra. Mi sima Jisis siirin wara bi kigwo kwiriigikim kamim siir kigna miriiyim simakan. Niingaka. Sima siirin tirar haiburgigim. ²³ Mi siyaii nhirim om komii Taibirias hiranki nitiiyim yim ta maeyaua Jisis siya boin wadiekiya Adi Komii siiram mi bret siya hauu aeya kam 5,000nim sim sair kingiin hiriir nitikim. ²⁴ Mi iikamim sima hiriinan kigim, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima tir nwo rani mi sima kimidiniya siyaii sim nhirim sim kwiriinaidam om komii Kapanema hiriirin Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram hansiram. Iriig.

Jisis siya ninomor kou hiran bret miyiknankin

²⁵ Mi iikamim sima Jisis siirin whiigbid mirmiia hir kigiuwim mi sima kimidiniya siir srii, inkamim nowomwarkaiyuwiyin, kira tiriirin paka hinin iya sae nitkin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiiirin yaimwower boinkii, kima kariiramim minam swoki aingwo hansirnikim bretim kara hauu aeyim kimiir mi kimiir mhiyim ha nae kinugiyim simiiram. Mi kima kariiramim dimin kirie komii komiiyim kara tirim kima kigim simiiram bi hansirnikim. Niingaka. ²⁷ Kima naeyim biyie nwowiyim simiiram kipi mirii. Kima naeyin kwoinbud hauu haiginuwiwiyin omwai waiyayokiyokiiyam siiram miriinanee. Mi kara ti inkamim ninomor kouanki nitin, kimiiirin wi kara hauuwi siirin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siya kariirin inigak bidi ywohaiginugiyin. Mi kara siir mi aiir miriiyam nitkin.

²⁸ Mi sima siir swoki srii mi krima wi dimu dimin ti tir big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowamim krimiiramim, ha? ²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, tiki diminin kima tiranin, big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowi mi maigimaigra siir nwohaiginuwi, kima kariir

yai airam daingwo tibmii kün, inkamın yipikin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

³⁰ Mi sima siir yai aka hinina swoki owarkii boin, kira wi piki hinin dimin kirie komii komiiyim sim tiri, krima kigamin. Mi krima wa nwoki aingwo tibmiiyim kiriir yai airamın, ha? ³¹ Krimiir yidiwi wanwiyayeyim iya sima nu siyin apain siir hir nwowim sima dimin whirin mana dapiyin siirara naekin Yokwo Komii saeya hinina boinka, ti naeyin ninomor kouanki nitkin Moses siyar hauu aekim simiirin. ³² Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii ti bretin ninomor kouanki nitin kimiirin Moses siyar bi hauugin. Niingaka. Kariir Adin kimiirin siya hauugin ninomor kougi kou hiran bretki bretin. Mi tiki hiriinan naeyin kimiirin wi omwai siya waiyayokiyoki haiginu rani. Niingaka. Kariir Adin ti hiriinan nae kibiyin siir om hiranin siyar hauuwikin bretnanin omwai kima waiyayokiyokiiyam. ³³ Mi bretin Adi Komii siya hauugiyin ninomor kouwanin iikam kimiir, yio Jisis karaigin. Mi kimiirin kwoin win wi karar hauu haiginuwi omwai waiyayokiyokiiyam. ³⁴ Mi sima siir boinki, Biyan Inkam Komii, warı kiriir bretin kimiirin inokinok hiriyar whaunanae mi nim wi omwai hiriyar nwoki waiyayokiyokiiyim. ³⁵ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, ti bretin kwoin win hauu haiginuwiyin iikam imiir omwai sima waiyayokiyokiiyam, yio karaigin. Yipiki kariirim niti yio wi mhiigi nao rani. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kün, yio wi kwonki haei rani. Niingaka.

³⁶ Kara kimiirin pi hinina boinkii, kima kariir bidiyar kigim mi kima bi naingwo tibmii künigim. ³⁷ Mi iikamın yipiki Adi Komii siya hauugiyim kariir in nonkwowim, yim sima wi kariir siyu iirar napi. Mi kara iikamın kariirim nitim mi kariirim naingwo tibmii künim, simiirin wi hiuyarmai rani. Niingaka. ³⁸ Kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha nuunaiiniyin, kara kariir kwoin iirara napam bi nitkin Niingaka. Kara nua tiriirin minam nuunaiinikin, ti inkamın kariir nikropkiyin siir kwoin iirarar napim. ³⁹ Mi ti inkamın kariir nikropkiyin siir kwoin yio hinüngin. Kara ti iikamın siya hauugiyim kariir, kara simiir nwirin kipi haiburgig. Niingaka. Iikam imiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁴⁰ Ti diminin kariir Adin siya naingwowin kara tiram yio hinüngin mi ti iikamın yipiki kariir yai aiir wakaeyim mi ha ninoknankinim kariir, siir yinisimin. Mi sima kariiram naingwo tibmii künim mi ha mi wakaeyoknam kariir yai aiir, simiirin wi kara hauu haiginuwi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin. Mi simiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi. Mi sima wi omwaiyar waiyayokiyoki iya Adi Komii siya simiir hidana.

⁴¹ Mi ti yayim siya boinkiyim simiir mhoiia Isrel simiir kamim io ha nwowim mi ina nhinkii boinainamim Jisis siir. Dimusi rani, siya hinina boinkin, bretin ninomor kouanki nitin yio karaigin. ⁴² Sima hinina boin, tiki inkamın siya Jisiskin, Josepni yinisim ikin. Krima siir yopii ad owiirin bidiyar iki inoknankinim. Mi siya hinina dimusi boinkin, kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha nuunaiinikin, ha?

⁴³ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, kima, kima kimar kipi nomboniyokaina. ⁴⁴ Inkam nwirki siir kwoin aigi bi swoki aingwo tibmii künigin pi siya yangwo tibmii kün kariiramın siirin Adi Komii siyar hiurworwokaigikin. Mi siirin wi siyar swoki hidninsiin idwowi mi siya

wi yaeya kwoin win haii. Mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Ya tariigina wi iya Adi Komii siya iikam imiir hidana wi saiir nimbiamii. ⁴⁵ Yaiya profet kamim sima winboinkiya Yokwo Komii saiir ya hininga. Adi Komii siya wi iikam kasa nowomwarkaiyu rani, dimin taeminim wadie simiir nwowaiginiuam. Mi iikamim yipiki kariir Adin siir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim, kariiramim wi sima naingwo tibmii kani. ⁴⁶ Ti iikam whiekakim simiir nwirki Adi Komii siir bi swoki kigimiminkin. Nningaka. Kana kanaingin siir kigin ti inkamim Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

⁴⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, inkamim kariiram naingwo tibmii kaniyin, yio wi yaeya kwoin win haii. Mi siya wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyami. ⁴⁸ An kararin ini bretnan ywowin, iikam imiirin karar whinkinsis haiginiuwu omwai waiyayokiyokiiyamim. ⁴⁹ Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim iya sima nu siiyin apain siir nwowim, sima manaim Adi Komii siya hauuwim simiirarar naeyaonamkam. ⁵⁰ Mi an kara ti inkamim Adi Komii siir om iir haiburgigin mi ha nuunainiyyin nu tiriir, an kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsis haiginiuam. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kani, yim wi nao rani. Nningaka. Yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyami. ⁵¹ An kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsis haiginiuwam omwai sima waiyayokiyokiiyamim. Ankara Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin. Mi iikamim ti bret iir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyaeyami. Yio ti bretin nuan iikamim sima naeyanin ya kariir piu aeyairga. Mi simiirin wi kara nwoki whinkinsis haiginiuam, yaeya kwoin win haiyamim omwai waiyayokiyokiiyamim.

⁵² Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mi Isrel simiir iikamim simiir kwoinim ina iwitpaomaigiyim. Mi sima ini sima simar yinkinwamwarkii whrie boinamim. Sima hiniina boin, ti inkamim siir piua krimiirin wi panina hauuwu, krima naeyamim, ha? ⁵³ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boini. Mi kima ta kariir kip aiir nae karamae nwowi ti inkamim ninomor kouanki nitin mi kima kariir nhie aiir kwiyae karamae mi owi mi kima wi yaeya kwoin win hai rani, omwai waiyayokiyokiiyamim. Nningaka. ⁵⁴ Mi inkamim kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yio wi yaeya kwoin win haii, omwai waiyayokiyokiiyamim. Mi siirin wi karar swoki hidninsiin idwokii mi siya inkamnan wi omwaiyar swoki waiyai iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁵⁵ Kariir kipa saeyairga diminki dimina naeiya. Mi kariir nhieya saeyairga diminki dimina kwiyaeiya. ⁵⁶ Mi inkamim kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yim sima kanakar nwowi mi ankara simaka mi owi. ⁵⁷ Adi Komii siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiiyim simiir Adin mi yio siyarin omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyaeyamikin. Mi kariirin siya nikropkikin mi ankara iripi hiriinan omwai asi mi waiyayokiyokiii. Mi yipiki kariir kip aiir naei, yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyaeyami ti digworaekwo imiirsi. ⁵⁸ Karaingin ti bretin, Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitin. Ti bretin yio ti bretin kimiir yidiwi wanwiyaeyim biya sima naeyin siir hiriinan tani. Nningaka. Sima ti bret iir naeyim mi iya sima waibiyie nwowa mi sima ina yaonamim. Mi yipiki ti bretin kara hauuanin siir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyaeyami. ⁵⁹ Jisis siya yaiyim omaka yaimim dimin nidwokai wakaeiya om Kapaneam hirana saiir hir boinmimaugun. Iriig.

Jisis siir yaiya saiir maiyım, iikam imiirın wı sima whınkınsiıs haigınıuwi omwai waiyayokiyokiyamın

⁶⁰ Mi iikam whiekakım yipiki siir kigna miriıyım sima ta yai aiir wakaeyım sima hınına boın boin wari yai hiriinanım kira boınım, krıma simiirın nınoknınkın tani. Mi krımiirın hikak sima nwowi. Mi ti hiriinan yaiyım simiiramın pi nninga nwowi, simiir wakaeyamın, ha? ⁶¹ Mi Jisis siya bıdı yınoknınkınyın ti yai hiriinanım sima boınım. Mi siya simiir boınki mi ti yaiyım kara boınım simiir maiyım kimiir kwoınım sima haıprıdkıkaıgım, anıya? ⁶² Mi kima ti inkamın Adi Komii siir omın nınomor kou hıranın kariir kigii kara swoki ami, ti omın kara niki itın siir mi kima wı panına naıngwokii, ha? ⁶³ Iikam kima, kima kımır whınkınsiıs ankınsiısnaım omwai waiyayokiyokiyamın wı dig nwo rani. Nningaka. Adi Komii siir naeyıuın mi ta yaiya kara boın aka mi sowa sowaırgo kimiir whınkınsiıs haigınıuwano omwai waiyayokiyokiyam. ⁶⁴ Mi kimiir nıhırım yım kariirım bi naıngwo tıbmııgım. [Mi Jisis siya bıdiyar yınoknınkınyın iıya siya kamım siir kigna miriıyım simiir nımbınım mi yipiki inkamın siiram naıngwo tıbmii kın karamae nwowın, siirın wı wir siya napwouwi siir sau omomın siya hainım siirın.] ⁶⁵ Mi Jisis siya simiirın hınına boınki, kara kimiir bıdiyar iki boınkiyın, inkam nwırki kariiramın siir kwoınairga bi swoki aıngwo tıbmii kınmımınkin. Nningaka. Pi siya yaıngwo tıbmii kın mi siir kwoının Adi Komii siyar bıdı hıurworwokaıgıyın.

⁶⁶ Mi ti yaiyım siya boınım simiir mhoiıya iikam whie komiıya bııya siir niki kigna apım mi tariinanın sima siirın ini digıumii haimriıyugıgım. Mi sima siir haıburgıgım mi ina yınoopamım. ⁶⁷ Mi mhoiıya Jisis siya siir kigna miriıyım kam iıur nwıso simiir sııı mi wım kima tari kariir haıburgıgam warar mi aıngwowi? ⁶⁸ Mi siir yai aka Saimon Pita siya yowarkıı boın, bııyan Inkam Komii, krıma wı nıhıııram namı, ha? Kiriir yaiya sasaırga krımiir whınkınsiıs haigınıuwana, omwai krıma waiyayokiyokiyamın. ⁶⁹ Nım krımarın ina nınoknınkınım kiriirın, yipikın ti krıma wakaeyokna aıngwo tıbmııyın kiraırgın ti inkamın Adi Komii siya nımbıngıyın. ⁷⁰ Mi Jisis siya simiir yai aka hınına yowarkıı boın, kimiirın kara bıdı yımbının kariir kigna miriıyan kam iıur nwıs nwowam. Mi kimiir nwırın yio maiyık rani, ini yıumi bııyan inkamın Setan ini siir hiriinan ywowın. ⁷¹ Siya Judas siir boınkin, Saimon Iskariotni yınisimın. Siya ti kam iıur nwıso siir kigna miriıyım simiir nwırkin. Mi mhoiıya Jisis siirın wı wir siya napwouwi iki kam bıııeyım simiir, sima hainım siirın. Iriig.

7

Jisis siir nomousisimım sima siiramın hınına bi naıngwo tıbmii kıngım siya Kraıskın, inkamın Adi Komii siya nikropkiyın

¹ Mi triıginım dig nwokiyım mi Jisis siya ini nu haimii Galili hırar yapmiriıyın. Dimusi rani, inkam komii komiıyım bıı nwowıyım hıranım sima siir nisomaowam tırkım. ² Mi Isrel simiir iikamım simiir iıya kingiın nwowa, irıpa sima haıngiriıyıu owıya yaewou naeya saiir nikwo aeyam amar omaka saiir. Ya ta iıya simiir ii aeya numırın sasaeyım wai bıı nwowım, simiir nınkin imiıyaeyam Adi Komii siir. ³ Mi Jisis siir nomousisimım sima siir boın, kira ti om iıir haıburgık mi kira nu haimii Judia hiriir dam mi iikamım yipiki kiriir yai aiir naıngwo

tibmii wɪ sima nwoki kigim, dimin taeminim kira tiri. ⁴ Mi inkamin ha naingwowi iikamim siir dinokninkin mi siya siir dimin taeminim hindara kipi nimprio diriraerar. Nningaka. Mi kira ti hiriinan dimin taeminim simiir tiri mi biyin kirar tiki isiimauuna hinda tinda. Mi ti dimin taeminim iikamim sima nwoki kigim kira diriraerarim dimin miyik miyikim. ⁵ Mi siir nomousimim yim simiir hiriinan yayim hinda puuargi mi boinkim, sima bi mi aingwo tibmii kuingim. ⁶ Mi simiir yayim ha boin digiyim mi Jisis siya simiir boin, kariir iya bi niki imbinika karar nisiimauunana hinin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi kima paki hinin iya sae mi ami ta iya Isrel simiir iikamim yaewou iripa sima ninkin imiiaeyana, numiran sasaeyim wai bi nwowiyim sim Adi Komiini, yio kimiirar kwoinkin. ⁷ Iikamim nu tiranim sima io kimiir bi nwowikim Nningaka. Sima io kariir nwowikim. Whisarii rani, simiir aowa aowan dimin taeminim sima tiriyim kara haknoudninkinikim. ⁸ Kimar ti am simakan, ta yaewou aiiramim. Ankara nningaka pi wara nam tani. An kara ii nhirim tirar niki owamar naingwowi. Kara simiirin hininin asiima niki isiimauuwim pi boriisopi, kara ti inkamin Adi komii siya nikropkiyin siya. Nningaka. Ya ina niki owa. ⁹ Mi siya simiirin hiriinan boinkiyin mi siya ini nu haimii Galili hirar ywokiyin. Iriig.

Jisis siya yaewou naeya amar omaka saiir naeya saiirin warar ini ikwo aeyiu

¹⁰ Mi Jisis siir nomousisimim ha namim sima ta yaewouwa saiir nikwo aeyam mi yio siya ini mhoiyar mi amin. Siya iikam whiekak aka bi namkin. Siya sasar yimprio am. ¹¹ Mi Isrel simiir iikamim iya sima ta yaewou aiir nikwo aeya, yim sima kimidiniya Jisis siiram yoksirboin. Mi sima ini simasimar yinsrii ansriiyim siya ini papi nwowin. ¹² Mi Jisis siiramim simasimar whrie boinam. Nhirim yim hinina boin, siya inkam wadiekin. Mi nhirim hinina boin, kiya yio inkam paii rani, iikam ima naingwo tibmii yamin, siir kwoinkar priinaingwo boini iikamim simiir nikpitmayiamin. ¹³ Iikam hoimgaki bi boinkim Jisis siir nhinkiiyamim. Nningaka. Dimusi rani, sima minsi nididkim, Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim pi sima wakaei mi simiirin pi sima niki.

¹⁴ Mi ii kwoimim yaewou sima nikwo aeyim simiir mhoiia Jisis siya iikam imiirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirin, ini idowiiyar boinmimauuin. ¹⁵ Mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima hiriinan kigim, sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima boin, ti inkam hiriinanin ti dimin taeminim yokwo tir nwowim, siya simiirin panin panina ninokninkinkim? Mi siya ti iikam imiir kwomwarkaiyuuin, inkam ninokninkin komiigaknan siya skulam bi swoki amiminkin. Nningaka. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, ti dimin taeminim ti kara nowomwarkaiyuuwim kimiir, yim kariir tani. Nningaka. Ti yayim yim Adi Komii siirgim, inkamin kariir nikropkiyin. ¹⁷ Mi inkamin siir kwoin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwowi mi siya pa ninokninkinkii ta yayi kara boinmimauuwa. Kara kariir kwoinkar priinaingwo boini iye? Kara Adi Komii siir yai imiir boini. ¹⁸ Mi inkamin siir kwoinkar naingwo boini, yio ti hiriinan inkamin yio siir inig iirar hainanamar tiri. Mi inkamin ti inkamin siya nikropkiyin mi ha nitin, siir inig iir hainani mi yai ha boinmimauuwi mi yio ti inkam hiriinanin, yio inkam wadiekin bi iksisaeikin. Nningaka.

19 Biya Moses siya siyü komii siir siyüüm kimiir hauuwün mi kimiir nwürki ti siyü iir bi swoki sibgu apkim. Niingaka. Mi kima kariir nisomaowam dimuam tiri, kara ti Moses siir siyü iir nap karamae nwowin, ha? 20 Mi iikam nhirim siir yai akan sima yowarkii boinki, yipikin kiriir nisomaowam tirin. Mi kira ti hiriinan yai boinin mi tari kiriirin uridyugi bidi ii okwokaiyin, aniya? 21 Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kima io kariir dimusi nwo rani mi kibi kwira, iikamim makiniyim simiir kara ninimniskiiyim, Judami ii komiia pü siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwoyiya saiir mi kima kwoin bibiyie kariiramän saiirsi naingwowi. 22 Mi biya Moses siya kimiirin min boinkin, kimiir yinisim yinkamiyinin simiir mois imiir kitiyopnir haiyim. Niingaka. Yio kimiir brougae ima tirkin biyin. Mi wim kima kimiir yinisim yinkamiyinin simiir moisim Juda simiir ii komiia pü siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya, saiirar mi kitiyopnir haiigim. Mi Moses siir siyüün siirar mi apkim. 23 Wim kima ti diminin Judami ii komiia Sabat pü siiskuwakiya dimin taemin whir tir karamae nwoyiya saiirin ini Moses siir siyü iirar mi apim. Mi kima pi io kariir dimusi nwowi, ti makak iikamim kara ninimniskiiyim simiirsiiyin ta Judami ii komiia pü siiskuwakiya Sabat dimin taemin whir tir karamae nwoyiya saiir, ha? 24 Dininim kara kimiir boinin kima simiirin hindara whisariya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyü iir mi ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkinim kariir yaiyim kaimwowaigim. Iriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsis haiginuwam siya

25 Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim sima boin, ti inkamin siya sima nisomaowi. 26 Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir siya boinin, siya isi hindara krinkikiyim. Mi siirin inkam nwürki bi swoki boin huriyü miminkin. Mi inkam komii komiiyim sima hariiyar yaingwo mi tari Krai siyargi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuugiyin, iyie? Si rani? 27 Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin panin panina nimbangikin. Krima ina ninokninkinim siir om iirin. Mi mhoiia ti inkamin Krai nikuiyün, Adi Komii siya nimbangiyin, siya swoki ti mi iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki nuwi siya tari Krai rani.

28 Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiia, Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirar niki owin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin mi kara pindankin nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinin siyar naingwowyim yim kaimwowaigim mi kima siir ninokninkin tani. 29 An kara siirin ina ninokninkinin, whisarii rani, kara biya saika hirar niki okin mi kariirin nua tiririn siyar nikropkikin. 30 Mi ti dimin taeminim siya boinin simiir mhoiia, inkam komii komii nhirim ina yamim siir hugripkikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mi biyie miriia saiir hariir. Mi sima siir bi nonkwokin. Dimusi rani, iya siya naman ya kingiin niki o rani. 31 Mi iikam whiekakim, dimin taeminim siya nowomwarkaiyuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii kungiyim siiramän. Mi sima boin, mhoiia ti inkamin Krai nikuiyün Adi Komii siya nimbangiyin tirir nitam, dimin kirie Komii komiiyim siya

tiri wi tari ti inkamın siya tirim dimın kirie komii komiiyim wi tari simiir namsi haiburi? Nningaka. Iriig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

³² Mi Farisi kamım sima hiriinan wakaeyim, iikamım sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biyan inkam ikim, sima polis inkamım simiir asi nikropkikim siir nonkwowamın. ³³ Mi iya sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinın simiirin, kara kimaka tapaiirin ii priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamın kariir nikrop iuungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi. ³⁴ Mi mhoiia kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramın wi mhoiia siiram nintrop it rani. Nningaka. ³⁵ Mi ti yai hiriinanım siya boinkiyim simiir mhoiia, Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamım, siya ti hiriinan boinın mi siya wi pında nami krıma siir kig karamae nwowi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwowim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamım simiir kam nwonwirakin nınkin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmı isidin hiranım wi simiir nini boinımıauwuıuwi, aniya? ³⁶ Mi siya hinın dimusi boınkin? Mhoiia kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintrop it karamae nwowin wi siir nami. Iriig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginiuwana kwoinbudın omwai waiyayokiyokiyam sair boınkin

³⁷ Mi iikam ta yaewou naeya sair nikopkaini iya sairar niki ikwo aeyim amar omaka sair hir mi Jisis siya ha ninsiın okwokiyin ini komi-iyar kauwok boinamnankiyin. Yipiki kwoınki haei yio kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginiugii. ³⁸ Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini sair hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kını, yio wi opa Adi Komii siir naeyuin hiriyar namyokiyokiiyin wi siir haii. Yio wi opa ieno anki niriidkınımwımoınananiya wi sair hiriinan niriidkınımwımoınanani siir kwoin hirankın mi wi siya whınkinsiis haiginiıuwi iikam nhirim simiirin. ³⁹ Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyiu iir boınkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kını, tiriiginın wi ini hanın siir kwoin iir kwirii idwokaii. Mi ta iya Adi Komii siir naeyuin bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiın idwonamkin omwai waiyayokiyokiiyamın. Mi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranın siir hiriir bi niki amkin, kirie komii haiyamın. Nningaka. Iriig.

Mi iikamım isido whisa yinibirgi. Nhirim yim sima kwoin mi aingwo mi nhirim yim sima kwoin

⁴⁰ Mi iikam whiekakim hir nwomımirim sima boin, kaimwoka, ti profet inkamın krıma nwokwokinın siyairgin. ⁴¹ Mi nhirim sima boin mi tari Kraıs siya ti inkamın krıma nwokwokinın Adi Komii siya nikropkiyam. Mi Jisis siya nu Galili hirankın nitkin mi nhirim yim hinına boin, ti inkamın Adi Komii siya nikropkiyanın siya wi nu haimii Galili hirii nımbiyami. Nningaka. ⁴² Adi Komii siya Yokwo Komii sairin hiriyar boinkikın. Ti inkamın Adi Komii siya nikropkiyanın yio Devidni namougin. Siir yopiya siirin wi om Betlehem omin biya Devid siyar nwowin wi siir hir naokinaei. Mi hiriinanki niıuwi mi siya tari Kraıs

rani. ⁴³ Mi iikam whiekakim hir nwowim kasa rani. Mi sima isido whisa yinikibirnam, nhirim yim sima dimin mi boin mi nhirim yim sima dimin mi boin, Jisis siirin. ⁴⁴ Mi ti yayim simiir mhoiyya, nhirim kimidiniya Jisis siir yonkwowam tir, maeyauwa mai biyie mriiyya saiir hir hugripkikikaigiyim. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, ta iyya siya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Inkam komii komiyyim sima Jisis siiram bi naingwo tibmiigim

⁴⁵ Mi ti dimin taeminim simiir mhoiyya, polis inkamim sima Jisis siir haiburgigim mi sima ina swoki amim prismi baiyan inkamim mi Farisi kam ikim simiiram. Mi sima simiirin hinina boinwin, kima siir nonkwonani karamae dimusi nwokim, ha? ⁴⁶ Mi polis inkamim sima simiir yayika hinina yowarki boinki, biyya inkam nwirki ti inkamin siir hiriinan yai bi swoki boinmin boinminkin. Niingaka. ⁴⁷ Mi Farisi kamim sima hinina yowarki boin mi siya iki iikam nhirim simiir kinsinan mi tari kimiirin ini warar yinkin huspak haiyin siir siyu iir napam, aniya? ⁴⁸ Mi kima hriiyar kigi, inkam komii komiyyim kimiir kigirkakiyim mi Farisi krima, krimiir inkam nwirkin ini warar wakaeyoknan siir yai aiiramim, aniya? Niingaka. ⁴⁹ Yim ti iikamim, yim Moses siir siyu komiyyim siir siyu imiir bi nanoknankinkan krimiir hiriinan. Mi simiirin wi Adi Komii siya tirbugii, iyya siya iikam imiir hidana. ⁵⁰ Mi Nikodimasin ti inkamin Jisis siiram namwiyyin niyyaka yio ti Farisi inkamim simiir inkam nwirkin. Mi siya simiir boin, ⁵¹ Krimiir siyuiun yio ha boinkin, krima kamim simiir kigirkakiyim, krima inkamin yai boiniyin siir yai aiirim tiki mauugi mi diminin siya tiranin siiram tiki kigi mi mhoiyya krima wi haini boinim, siya wadieki piyamisi owin, iyie? Wadie rani. ⁵² Mi sima siir yai aka hinina yowarki boin mi ni kira iriipi hiriinan nu haimii Galili hiran inkam paeprkabgin, aniya? Kira Yokwo Komii saiir sibgu mwaini mi kira wa nwoki inoknankininim, profet inkam nwirin wi nu haimii Galili hir swoki imbiyamimin tani. Niingaka. Iriig.

8

Wiga, kamkaka wig nhirmi kam aka nwowiya saeya

¹ [Mi iyya sima simiir yai imiir digiyim mi ti iikamim hir haingiriyiu owim ina nhinmaigiyim simiir yapa yapa oma. Mi Jisis siya yio kimidina mhu whirin Oliv nikauwiyyin siir yam. ² Mi igwir nugak imuma Jisis siya ina swoki amyakwokin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi iikam whiekakim ha nitim ini siirar ini idwo kaeyokainiyim. Mi siya ini simiir bopwonau hirar yidwokai owomwarkaiyuwin. ³ Mi kamim siyu komii nanoknankiniyim mi Farisi kam ikim sima wiga kamkaka wig nhirmi kam aka nwowa saiirin warar yikunani. Mi sima kimidina saiir boinki, saeya iikamim simiir whwonkam idar nnsiin okwokiylim. ⁴ Mi sima kimidiniya Jisis siir boinki, inkamin nowomwarkaiyuwiyyin ta wiga, wig nhirmi kam aka nwowa krima saiir badi kigim. ⁵ Krimiir siyu komiyyin Moses siya winkiyyin yio hinina boinkikin, ta hiriinan wiga krima saiirin siiyani kaiyimik aoki. Mi ni kira pi panina boini ti hiriinan siyu iirin, ha? ⁶ Sima ti hiriinan yayim minam boinkim sirni hanin siya kiyiskaiyim mi siirin pa nwoki boin huriyyiium. Mi siirin pa nwoki onkwonamim maeyauwa mai biyie mriiyya saiir hugripkikikaigiyim. Mi sima siir bi swoki iksisaekim. Niingaka. Siya bidiyar yinoknankininim. Mi Jisis siya ha waisiinainamin mi siya kimidiniya nu iir win.

7 Mi sima hīrar niki okwowim mi sima siiramim ina kintinu sriiraraokiyim. Mi Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyin mi siya ina boinkiyin simiirin, yipiki kimiir nwirin dimin biyie tir karamae nwowin, bi pi siya dit saiirin siiyani. 8 Mi siya ha swoki waisiinainamin mi siya yai nhirim ina swoki winamin nu iir. 9 Mi yayim Jisis siya boinim simiir mhoiia, sima ina kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma namim. Mi biyin adiyaowae waibibiyeyim sima haiburgig hirin. Mi mhoiia yainan whran, kopak mwiigak ima. Mi sima ina yamim simiir oma. Mi hapaiirin Jisis saisar ywoki ta wig anakan. 10 Mi Jisis siya ha ninsiin okwoyinyinkiyin mi siya kimidina saiir srii, wig, sima ini papi nwowim? Tapaiirin inkam nwirki swoki o rani, kiriir boin huriyiwamin wari dimin biyeyim kira tirim simiirsiyin, ha? 11 Mi wiga siir yai aka hinina yowarki boin, inkam Komii tapaiirin inkam nwirki swoki o rani. Nningaka. Sima bidi yamswokiyim. Mi Jisis siya saiir boin, an kara iriipi hiriinan wari siyu biyeyim kira mi tirim pi simiirsi boin huriyiu rani. Mi kira tapaiir haiburgig mipi ti am. Mi kira wi dimin biyie kipi swoki tirmimin. Nningaka. Iriig.]

Jisis siya ini bieki whwoyanan ywowin nu iir

12 Mi Jisis siya yipiki siir kigna apim, simiirin ina swoki boinkiyin, kara ti nu iirin ini bienan whwoyan. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kuni mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi siya wi siyu biyeyin niibwomambwonan nwokiyamin wi siir nap rani. Nningaka. Siya wi yaeya kwoinwinin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii bienan whwoyaeiyin. 13 Mi Farisi kamim sima Jisis siir boinki, wari dimin taeminim kira boiniyim yim kariir kwoinkar priinaingwo boini. Wari dimin taeminim kira boiniyim yim dimin komii rani, yim krimiirin ha nisiimauu rani, kira yipikin. Nningaka. 14 Jisis siya hinina yowarki boin. Nningaka. Ti dimin taeminim kanakanar boin wakaenam yim kaimwowaigim. Dimusi rani, kara ina ninokninkin omim kara nitin mi omim kara namanin. Mi wim kima ha ninokninkin tani kara pindanki nitkin mi kara wi pinda nami. 15 Wim kima kariirin nuan dimin imiirrarar hidikin. Kima kariirin dimin mwoni bi boinikim. Mi kima kariirin ini hiriyar boin huriyiu kripkaiyim. Mi an kara inkam imiirin hiriinan bi hidikin. Nningaka. 16 Mi kara ikamim kariir whwonkam ida nokwowim simiir dimin taeminim sima tirim simiir hidi, kara wi wadiyar hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin aigi priinaingwo hid rani. Nningaka. Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin siya ini kanakar nwowin. 17 Kimiir siyuin yo hinina boinkin, inkamwo pi nwsa ywoki kwoin whiruwa iki diminin sowar boinin pi kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoin whiruwa bidi ywokiyo. 18 Kara kimiirin dimin taeminim kariirarim simiir boini, kara ti inkamin Adi Komii siir omanki nitin. Adi Komiiyin kariir Adin, yipikin kariir nikropkiyin, siya mi kara, kra kara kimiir ninokninkin haiginiuwam tiri kariirin hinin, kara yipikin. 19 Mi sima siirin hinina srii, kiriir Adin ini papi nwowin? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarki boin mi kima kariirin ha ninokninkin karamae nwowi kara yipikin mi kima kariir Adin siirin wi wara mi inokninkin tani. Mi kima kariir ninokninkini mi kima kariir Ad iirin wa mi inokninkini.

20 Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir maeyau kwira huyokiyokaiya maeyau umirim Adi Komii sima hauwiyim, sim haigiya saiir hir boinmimauugin. Mi sima siir bi nonkwokim maeyaua

mii biyie m̄riiya saiir h̄r h̄ugr̄ip̄k̄ik̄ik̄aiyam̄n. Dimusi rani, siir iya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Kima omin kara namanin siirin wi wara nit rani

²¹ Mi Jisis siya simiirin ini hiriyyar swoki haingiyas boin taraowamin. Kara wi kapi namkripkainami. Mi mhoiyya kima wi kariiram hansiranaei. Mi mhoiyya kima wa naonami. Dimusi rani, ti dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. N̄ngi, n̄ngaka. ²² Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiyyim sima h̄niina boin mi siya h̄niina dimusi boinkin, kima omin siya namanin wi siir wara nam tani? Mi ti yayim ti siya kwaboinkiyim, yim tari h̄niina boinkim, siya wi siya siyar swoki isomaonaei. Mi kr̄ima wi wara n̄nkin am tani, ha? ²³ Mi Jisis siya h̄niina yowarkii boin, wim kima nu tiran iikamkim mi an kara ninomor kouan inkamkin wim kima ti nuin siir tirankar nitkin, an kara kouanki nitkin. ²⁴ Kara kimiirin ti h̄riinan siirsi boinmauugin. Kima wa naonami. Dimusi rani, kimiir dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima ha bi naingwo tibmii k̄ngim kara ti Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ²⁵ Mi sima siir yai aka ina swoki owarkii boinim, ihi mi kira yipikin? Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, kara ti yayim kimiir b̄diyar iki boinmauun, iya kara biigi b̄i Adi Komii siir yai aiir boim̄mauuin. ²⁶ Kara kimiirin wa pi boinin mi wa pi mi hidin dimin biyie biyeyim kima tirim simiirsiyin. Mi tariinanin iyie? Yio ini n̄nga ywowin. Mi tariinanin kara nuan iikamim kimiirin pi yaimin diminim kara hainaniyim siir hiranki, inkamin yipiki kariir nikropkiyin pi simiir boinm̄mauw̄i. Siyairgin kaimwoki kaimwowin. Mi ta saeyairga kara boinm̄mauw̄i iikamim nuanim kimiir.

²⁷ Sima ha bi ninokn̄nk̄nk̄im ti dimin taeminim siya boinm̄mauw̄im, yim siir Adin siirgin. N̄ngaka. ²⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, mhoiyya iya kima kariir hainani, inkamin ninomor kouanki nitin paeyin h̄niya n̄riioninkinin siir mi kara ha naonami mi kima wi h̄ni n̄nkn̄nk̄ini, kara yipikin. Mi kima wi h̄ni n̄nkn̄nk̄ini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi priinaingwo boinkim. Mi ti yayim kara boinm̄mauw̄im kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin. ²⁹ Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi k̄gn̄nk̄nk̄i. Dimusi rani, siir yayim karar wakaekim mi kara siir kwoin iirar napikin. ³⁰ Mi iikam whiekakim ta yaiya Jisis siya boina saiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii k̄ngiyim siirim. Iriig.

Jisis siya simiirin m̄nsi boinm̄mauugin siya simiir whinkinsis haiginiugin sima dimin biyeyim r̄irmiyya simiirsi nwowim

³¹ Mi mhoiyya Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii k̄ngiyim ti yayim siya boinim simiiram. Mi kima ti yayim kara boinim simiiram naingwo tibmii k̄ni mi kima wi kariir kigna m̄riiyan inkam nwowi. ³² Mi mhoiyya kima wi h̄ni n̄nkn̄nk̄ini yaimwoki yaimwowa. Mi ta yaimwoki yaimwowa kimiirin wi saeya whinkinsis haigini uwi r̄irmiyya dimin biyeyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua m̄i biyie m̄riiya saiir h̄r h̄ugr̄ip̄k̄ik̄ik̄aiyin mi ha halburgiyin, siir h̄riinan.

³³ Mi sima ina yowarkii boinim, nim kr̄ima Ebrahimni namouwim, kr̄ima b̄iyya inkam nw̄irniyim n̄nga n̄nga bi swoki m̄rii mim̄nk̄im.

Mi kira hinin dimusi boinkin, kima wi inkamin maeyaua mi biye mriiya saiir hir hugripkikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin mi rirmiia ha nwoiyin wi siir hiriinan nwoi.

³⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii, iikam kima yipiki dimin biye tirim, yim ini iikamim maeyaua mi biye mriiya hir hugripkikikaiyim dimin biyeyim ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³⁵ Iikamim maeyaua mi biye mriiya saiir hir hugripkikikaiyim, sima diminim sima naingwowyim wi tir tani. Mi inkamin yipiki om hirar nwoiyin yo nikrani, diminin iki siya naingwowyim tiram, yim wa tiri. ³⁶ Mi kara ti yinisimim kimiirin wadie tir haiginuwi mi kima iki dimin biyeyim simiirsiiyin wi rirmiiyar nwoi mi kima mhoiya wi rirmiigirirmiyyar nwoi.

³⁷ Kara ina ninokninkin, kima Ebrahim siir namougim. Wim kima kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, kima yayim kara boinimauuim simiiram naingwo tibmii kin tani. ³⁸ Kara kimiirin yayim kariir Adin biya siya nisisiimauuim kariir, simiir boinimauuwi. Mi wim kima ini dimin taeminim biya kimiir ad ima boinimauuim ini simiirar swoki tirim.

³⁹ Mi sima siir yai aka hinina yowarki boin, krimiir adin Ebrahimkin. Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin mi kima Ebrahim siir yinisimki nuwi mi kima wi dimin taeminim siya tirim wi simiir hiriinanar ti tir. ⁴⁰ Mi ti yayim kara boinimauuwim, yim yaimwowaigim, yim ti yayim yim kara wakaenani ima Adi Komii siirim. Mi wim kima ini hiriyyar niksisea kripkaiyim kariir nisomaowamin. Abraham siya ti hiriinan siyu iir bi swoki tirmimankin. Nngaka. ⁴¹ Wim kima dimin taeminim kimiir ad ima tirim simiirar tirkim. Mi sima siirin ini igao yayar boinkiyim, krma hiyyin tani. Krma ad nwiruwani yankim Adi Komii siirgisiiirgin. ⁴² Mi Jisis siya simiirin hinina boin mi Adi Komii siya kimiir Adgi nuwi mi kima kariiram warar timi aingwokwo, ti inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iungiyin nua tiriir siir om hiranki. Kara tiriirin kariir kwoin ara napam bi nitkin. Kariirin siyar nikropkikin. ⁴³ Mi kima ti yayim kara boinim simiir ninokninkin karamae dimusi nwokin? Kima wi ninokninkin tani. Dimusi rani, kima, kima nwoa saiir hiriinan nwo rani mi kima kariir yai aiirin wi ha wakaeyoknarani. ⁴⁴ Wim kima kimiir adin Setan siir yinisimkim. Mi wim kima dimin biye biyeyim siya naingwowyim simiirar mi aingwowikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nisomsom aowaki waiwigin siya miyiknansim bi swoki omin omankin. Dimusika, minsika siya simiir whinkinsiiisamin yaimwoni wara bi boinikin. Siya niksiseayaki waiwigin, iikamim simiir kwoin imiir nikpitmayam. Mi iya siya niksiseaiyim, siya siir kwoin iirar napikin. Dimusi rani, siyairgin iikamim niksiseaiyim simiir adin. ⁴⁵ Kara kimiirin yaimwower boini yayim kara boiniyim kara yaimwo imiirarar boini. Kara bi niksiseaikin mi kima simiiram bi naingwo tibmii kinikin. Dimusi rani, kara kimiirin Setani dimin taeminim sim boinkin. ⁴⁶ Mi kimiir nwirki hiriinan boin karamae dimusi nwoi, ti dimin taeminim kara tirim yim kipii rani, ha? Kara kimiirin yaimwower boini mi kima kariiram naingwo tibmii kinim payop. ⁴⁷ Mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir yinisim nwoi, yim sima dimin taeminim Adi Komii siya boinim simiir wakaeyoknakim. Wim kima Adi Komii siir yinisim tani mi kima dimin taeminim siya boiniyim simiir panisi wakaeyoknasi. Iriig.

Ebrahim siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriyar nwokin

⁴⁸ Mi inkam komii komiiyım Isrel simiir iikamım simiir kigirkakiyım sima siir boın, biya krıma kiriirin yaimwower boınkikim, ti nu haımii Samerian inkamın, kiriirin yiu biyieki bidi ii okwokaıyın. ⁴⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hınına yowarkii boın, kariirin uridyugi bi nii okwokaıgın. Kara, kariir Adın siir inig iirarar hainan praprası. Mi wım kima kariir swoki igbumbuwi mi kima kariir inig iir bi hainanikim. ⁵⁰ Kara dimın taeminim minam bi tirkim, iikamım kima kariirin hınına boınım, kara inkam wadiekin. Nıngaka. Adi Komii siya iikam kimiirin wi mhoıya nısiımauwi kariirin hının kara inkam wadiekin. Mi dimın taeminim kara tirim, wi siyar hıdi. ⁵¹ Kara kimiirin yaimwower boini, yipiki kariir yayım kara boınım simiir naıngwo tıbmii kının yio wi nao rani. Nıngaki, nıngakiınga. Sima wi omwai hiriyar waiyayokiyokıgiyami. ⁵² Mi Isrel simiir inkam komii komiiyım, simiir kigirkakiyım, sima siir boın, krıma ini haini yınoknınkıyım kira asi whaowaei, kiriirin uridyugi bidi yitkiıyın. Mi kiriir kwoının siya kiyıpiyaokiınaowidi. ⁵³ Mi inkamın Ebrahim nıkuıwıyın mi profet inkam ikim yipiki Adi Komii siir yai aiir nowomwarkai haıgınuıgıgım yım bidi yaonamım. Mi ni kira kimıdiniya hınına boın, yipiki kariiram naıngwo tıbmii kını wi nao rani. Yio wi omwai hiriyar waiyayokiyokııı. Mi kira hiriyar naıngwowi Ebrahim siya mi profet inkam ikim, simiir kouwin ini kira ywowın, ha? Mi kira hiriyar mi naıngwowi kira ini Adi Komii siir hiriinan ywowın? ⁵⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hınına yowarkii boın mi kara kariir inig iirar swoki hainan praprası, yio dimın komii rani. Kara wi hiriinan tir tani, Adi Komii, kariir Adın yipikin kima boının hının kima siiram naıngwo tıbmii kını, siya siyairgin kariir inig iir hainan praprası. ⁵⁵ Kima ha boınkim, kima siirin ina nınoknınkının mi kima siiram naıngwo tıbmii kın tani. Nıngaka. An kara siirin ina nınoknınkının mi kara ina mi wakaeyokna aıngwo tıbmii kının siiramın. Mi kara ha boini, kara siir bi nınoknınkının. Kara wi iikam kimiir hiriinanar pi mi owın nıksısaeyan inkam. Nıngaka. Kara siirin ina nınoknınkının mi kara siiram asi wakaeyokna aıngwo tıbmii kını. ⁵⁶ Kimiir brougaeyın Ebrahimın minam naıngwokwonanaekin, iya kara haıburgigana Adi Komii siir om iir mi nua tiriir nıtım, inkam nauunı oniyım nuan iikamım kimakar. Siya bidi yınoknınkının mi siir kwoının maırgımaırga komııgak asi nwokin. ⁵⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiiyım sima siir boın, kira waıbiyie bi niki okın mi kira Ebrahim siirin ha kigin, aniya? Kiya, nipi nıksısaei. ⁵⁸ Mi Jisis siya simiir yai aka hınına yowarkii boın, kara kimiirin yaimwower boini, biya Ebrahim siir yopııya siir naokaina, ankaıa hiriyar nwokin. ⁵⁹ Mi ti yayım siya boınım simiir mhoıya, kamım siya ina haiyım siir kaiyımık aowam. Mi Jisis siya idowııya bi nwokin. Mi siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saıir haıburgıgın mi ina yapnaniyamın idowııya hiriir. Iriig.

9

Inkam nhwokwısaeyın siir niwiıgın

¹ Mi Jisis siya ha napnamın sasar mi siya inkam nhwokwısaeyın siir kig, siir yopııya siirin hiriinan nhwokwısaeyar naokainakıka. ² Mi kamım siir kigna marııyım sima siir srii, inkamın nowomwarkaiııwıyın, siyiu biyie nhınga tirkın, ti inkamın siir yopııya siirin hiriinan nhwokwısaeyar

naokainain. Siyar, iyie? Siir yopii ad owa? ³ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti inkamin mi siir yopii ad owa simani dimin biyie bi tirkin? Siya nhwokwisae hiriyar nwokin. Dimusi rani, Adi Komii siya siirin wi dimin kibiki kibi iir tirhaiginiuwu, iikamim simiir nusiimauuwam. ⁴ Krima Adi Komii siir dimin taemin imiirar tirkipkai, inkamin yipikin kariir nikropkiyin tiriirin. Krima ti iyim siya nimbngiyim krimiir hiriyar tir. Dimusi rani, mhoiyya ta ii aeya niti, iikamim sima wi ti hiriinan dimin iir tir tani. ⁵ Mi kara ti nu tirar niki owin, kara ini paenan niuya haiginiunan ywowin, iikamim simiir siyu iir. Kara simiirin Adi Komii siir dimin taemin imiir nusiimauuwu. ⁶ Mi ti yayim siya boinim, simiir mhoiyya siya yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiyin mi siya kimidiniya nu inakar yinkin hubrombropki nu bropair nwokiyam. Mi siya kimidiniya siir nhwo iir yaki itimakiugiyin. ⁷ Mi ti siya nitimakiugiyin inkamin siir nhwona iir saiir mhoiyyain, siya siir boinki, kira whiyya Siloam nikiuwuya saiir tani whaunaki.

⁸ Mi siya ha swoki itin mi iikamim saika kingiin hir nwowim mi iikam nhirim yipiki siir kigim, siya nu hir nidwowin umiram iikam imiiram kauin, sima, sima simar yinsrii ansriina, ti inkamin biyya hir nidwowin mi umiram iikam imiiram kauin siir hauuwam mi tari siyairgin ti inkamin, iyie? Si rani? ⁹ Mi iikam nhirim sima boin, ti inkamin siyairgin nu hir nidwowin krimiiram kauin. Mi nhirim sima boin. Nungaka. Ti inkamin si rani, siir whwonkamain ti inkamin nhwokwisae nwowin siir whwonkamnankin. ¹⁰ Mi siya simiir boinki, karaigin, ti inkamin biyya nhwokwisae niki owin. Mi ta siya boinkiya simiir saiir mhoiyyan, sima kimidiniya siir srii, kira panin panina tirkin wara kariir nhwoin wadie nwokiyin mi kira hinda tinda ha kigomokiyin? ¹¹ Mi siya simiir boinki, inkamin Jisis nikiuwuyin siir yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiya mi siya kimidiniya nu inaka yinkin hubrombropki, brop nwokiyam mi mhoiyya siya kimidiniya kariir nhwo iir yaki itimakiugi. Mi siya ina boinkiyin kariirin, kira kariir whwonkamain whii Siloam saiir tani whausoknaki. Mi ta saiir mhoiyyan, kara ina yamin kariir nhwo iir whausoknakiyim. Mi kariir nhwoin ini ta saiirsiyar kigomokiyin, hinda tinda. ¹² Mi ta siya boina saiir mhoiyya, sima siir srii, siya ini papi nwowin? Mi siya ina yowarkii boinkiyin, kara siir ninokninkin tani. friig.

Mi Farisi kamim sima ti inkam iir srii Jisis siya dimu dimin tirkin

¹³ Mi mhoiyya sima ti inkamin biyya nhwokwisae niki owin siir yikiunam, Farisi kamim simiiram yipiki Mosesni siyiuim sim sibgu inokninkiniyim. ¹⁴ Mi iyya Jisis siya nu bropairin ti inkam nhwokwisaeeyin siir nhwo iir naki itimakiugiyin mi siir nhwoin wadie ha swoki okiyin mi siya ina dikaoraekaokiyin hinda tindain. Siya ti diminin Juda simiir ii komiyya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir tirkin. ¹⁵ Mi siya hiriirin simakar yam Farisi kamim simiir kigamin. Mi sima kimidiniya siir srii siya simiir swoki boinmauwim, siya wadie panin panina nwokikin, tiki sibgu kigomokiyin. Mi siya ina yowarkii boinin, kariir nhwonain inkam nwirin nu bropairin siya nitimakiu haiginiugikin mi kara op ha nani whausoknakiyin mi kara hinda tinda ina priikigomokiyin. ¹⁶ Mi Farisi simiir iikamim simiir nhirima boin ti inkamin Adi Komii siya bi nikropkikin. Nungaka. Dimusi rani, siya mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya Sabat saiir miriigin. Mi siya Moses siir siyu komii iir bi napkin. Mi

nhirim sima boin mi siya uridyugiswo wi ti hiriinan dimin miyik miyik imiirar pi tirin? Mi sima, sima simarin isido whisa yinibir. Nhirim yim hinina boin, Jisis siya inkam paii rani mi nhirim sima boin, siya inkam wadiekin.

17 Mi sima inkamin biya nhwokwisae niki owin, siir sriigi, kira paniina naingwowi inkamin wadie kiriir nhwo iir nwowaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hinina boinki, siya profet inkamkin? 18 Mi Isrel simiir kigiraowiyim inkam komii komiyim, sima ti inkam iir bi ninokninkinim mi sima paninsi yaingwo tibmii kansii hinin, ti inkamin biya nhwokwisae niki okin mi tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi sima ti yayim siya boinim simiir bi naingwo tibmii kangim. Sima wi siir yopii ad owiirar srii iski. 19 Mi sima sowiirwai srii, ana tiriiginin kowiirwai yinisimkin kowawaiyin hiriinan nhwokwisaeayar naokainakikin siirin? Mi siya panin panina kigimokikin, tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin? 20 Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira ina ninokninkino, tiriiginin kriir yinisimkin yipikin krirawai naokainakiyin siirin hiriinan nhwokwisaeayar naokainakikin. 21 Krirawaiyin ninokninkin tani siya panina nanao kaowirikikin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Krira ninokninkin tani, siirin nhinga namsi tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Kima siir srii. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi siyar nwoki boinim. 22 Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa Isrel simiir inkam komii komiyim simiir ilkamim simiir kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiyim biya sima hinina boinkim, inkam nwirki ha boini, Jisis siya Kraiskin, yipiki ukam imiir whinkinsiis haiginiuwam nitin. Mi sima sowiirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya wi saiir hiriir kignin kin apninopkaigi rani. 23 Mi siir yopii ado sowawaiyin bidiyar yinokninkino siirin. Mi sowawaiyin simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin, kima siirar srii.

24 Mi sima ina swoki ikiunain ti inkamin yipiki biya nhwokwisae niki owin siiram. Mi sima siirin ina boinim, kira Adi Komii siir hainan-prapraski mi mipi yaimwovar boinki. Krima ina ninokninkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu ap rani. Kira hinina dinokninkin wara inkamin, yio inkam paii rani.

25 Mi siya simiir boin, kara ninokninkin tani tiki inkamin siya wadieki piyamisi owin, iyie? Miyik rani. Kara ti siirarar ninokninkini, biya kara nhwokwisae nwokin mi tariinanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu kigomokiyim. 26 Mi sima siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu dimin tirikikin? Mi siya kiriir nhwo iirin wadie panina nwowaiginiugigin? 27 Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiir bidiyar iki boinmauwun. Mi kima bi sibgu wakaekim. Mi kima pi idip idip wakaeyam dimuam swoki tiri? Mi kima siir wakaeyokna apam naingwowi, aniya? 28 Mi ti siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi sima siirin yai miyikni bi boinkikim, sima hinina boinki mi ni kira tari siir yai aiir mi wakaeyokna apam mi tiri. Nim krima nangaka. Nim krima Mosesni miyim si wingikim sim wakaeyokna apikim. 29 Krima Adi Komii siir miyim Mosesni boinim siya winam simiirarar ninokninkini. Mi wara inkam paeprikab hiriinanin krima siir ninokninkin tani, siirin nhinga nikropkikin tiriirin. 30 Mi ti inkamin siya simiir boin, ti diminin yio ini saika sa ywowin. Kima ninokninkin tani siirin nhinga namisi

ikropkikin. Siya nitkin mi kariir nhowin wadie siya nwowaiginugikin. ³¹ Krima ti siirin ina ninokninkinin, Adi Komii siya ti hiriinan inkam biyeyim dimin taeminam siiram sriiyim simiir yai bi swoki wakaekin. Siya iki iikam miyik miyikim yipiki siir kwoin iirara napiyim, simiir yai imiirar wakaekin. ³² Mi bidi bidiniyarin iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiyin mi ini tariinanar yadigniyin, krima hiriinan bi swoki wakaemiminkim, inkam nwirin, inkamin nhwokwisae nwowiyin siir bi swoki whindiraerarkin, siya sibgu kigomokiyim iki dimin taeminim sim. ³³ Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropki karamaekiswo siya wi ti hiriinan dimin miyikar pi tirin? Niingaka. ³⁴ Mi ti kamim sima siir boinki, kiriir yopiya kiriir naokainakiya, saeya kiriirin siyu biyeyan inkam naokainakikin. Mi tariinanin kira dimin taemin krimiir nisiimauuwam tiri, aniya? Mi ta sima boina hiriinan saiir mhoyan sima siir yikidu mi sima siirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir hirankar yikropki. Iriig.

Iikamim Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim

³⁵ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, sima siirin idowiya hiriir nikrop apnikiyim mi siya kimidiniya siiram hansiram. Mi mhoyiya siya siir hansiryiskaiyin mi siya kimidiniya siir srii, kira inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siir om hirankin, kira siiramin ina naingwo tibmii kinin? ³⁶ Mi ti inkamin ina yowarki boinin Biyan Inkam Komii, kira kariir boinmauu ti inkamin siya yipikin mi kara pi siir yai aiir niki wakaeyokna apim. ³⁷ Mi Jisis siya siirin hinina boin, kira siir bidiyar iki kigin ti siyairgin ti kinaka boinaiyin. ³⁸ Mi ti inkamin siir yai akan hinina yowarki boin, Biyan Inkam Komii, kara ina naingwo tibmii kinin kiraairgin inkamin Adi Komii siir om hiranin. Mi siya ogmwo ha waisii hiunanainamin mi siya kimidiniya siir inig iir hainan.

³⁹ Mi mhoyiya Jisis siya ina boinin, kara ti nu iirin minam nitkin iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kin karamae nwowim simiir hidam. Kara tiriirin minam nitkin iki iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim yipiki iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan nwowim simiir whinkinsiis haiginuwam nitkin. Mi sima wi siiram nwoki sibgu aingwo tibmii kinim. Kara minam nitkin iikamim yipiki ha naingwawim, sima Moses siir siyu komiiyin siir yai imiir bidi sibgu inokninkinim, iikamim sibgu kigomokiyim simiir hiriinan. Kara simiir nisiimauuwam nitkin. Tiriiginim, yipiki Adi siiram naingwo tibmii karamae nwowim iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan, sima nwowa saiir hiriinan. ⁴⁰ Mi Farisi kam nhirim yim saika hir warar ninkin okwokim mi sima bidi wakaekiyim dimin taeminim siya boinkiyim mi sima kimidiniya siir boin mi kira hiriyyar naingwownim krima iriipi hiriinan nhwokwisaekim ti iikamim simiir hiriinan, aniya? ⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ini ti iikamim nhwokwisae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta hiriinan saiirsika, kimiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi rani. Mi wim kima inokninkin hiri hiriyyar boinaeikim, kimiir mhi kwoinim dimin whirik swoki kinyiskai rani. Mi kima ina ninokninkinim Adi Komii siirgisiiir dimin taemin imiirin. Mi hiriinanki niuwu kimiirin Adi Komii

siya boinwokiyopnatkaigiyim wi digar nwowi. Mi kimiir dimin biyeyim wi haiyoprindiyumuigi rani, sima wi hiriyyar nwokripkaii. Iriig.

10

Jisis siya iikam imiirin inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan kigriraokin

¹ Kara kimiirin yaimwower boinkii, inkamin hira sibsib imiir haiyokiyokaiiya saiirgisaiir ano iir napninopkainam karamae nwowi mi siya hinda kaina iiyami hir aiirin, yio ti hiriinam siyiwin, yio ini inkamin digworaekwo tauaehaiyam namiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi inkamin anoki ano iirar napninopkainamiyin, yio siya inkamki inkamin sibsib imiir kigriraowikin. ³ Mi inkamin ta hira saiir anowin napninopkainamiyin siir kigriraowiyin, siya pi ti inkam iir kigwini, siya siirin pa kigninkin apninopkaigi. Mi sibsibim pi siir yai aiir wakae sibgii mi siya sibsibim simiir inigim irira irira pa dapki mi siya simiirin pa whinapnaniyami idowaiya hiriir. ⁴ Mi siya siir sibsib imiirin pa nikiunaniyami mi simiir biyyin pi siyar nwonami. Mi ti sibsibim siir mhoyiya asi sidkaenamkim. Dimusi rani, simiirin siya nikiunam mi sima siir yai aiir wakaesibgiyim mi sima ini siir mhoyiyar sidkaenamim. ⁵ Mi inkam nirkiswo, sima wi siir di wakaeyoknaei mi wi siir mhoyiya di mi ami. Niingaka. Sima wi siirsi pi yididin mi wa pi yidamim. Dimusi rani, sima inkamin yipiki simiir kigriraowiyin siir yainan wakaeki rani. ⁶ Jisis siya ti yayim Farisi kamim simiirin boiniyio yai ara boinkin. Mi sima simiir bi sibgu ninokninkinkim siya tiriiginim, yio siyar boinakim. Iriig.

Jisis siyairgin inkam kibiyyin yipikin sibsib sibgu kigriraowiyin

⁷ Mi ti kamim sima ti dimin taeminim Jisis siya boinim simiir bi ninokninkinkim. Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinkii, karaairgin sibsibim simiir anowin. Iikamim yipiki sibsibnan nwowi mi Adi Komii siiramim ha niti simiirin wi kara whinkinsiis haiginuwu. ⁸ Iikamim yipiki biyya kariiram niki itim Isrelmi iikamim sima kigriraowim, yim haiyan iikam niki okim. Sima inokinokin sibsib imiir tauaehaiyamar nitikim. Mi sibsibim simiir yai imiir bi swoki wakae sibgin. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir sibsibnan nwowim yim wi ti hiriinan inkamim simiiram kipi naingwo tibmii kin. Niingaka. ⁹ Anowin karaairgin. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kinin yio ini sibsibin hira saiirgisaiir ano iir napninopkainamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan saiirsika, siirin wi asi nanmai-warkanaei. Mi mhoyiya siya idowaiya nami mi siya wraisu nae mi kai minim simiir kigi mi wi haini naei. ¹⁰ Mi yio haiyan inkamin, yio dimin taemin imiir tauaehainaki aramar nitikin. Mi sibsib imiir nisomsom aokaogig mi digworaekwo imiir nonkwobumbuninkingig aramar niti. Mi ti kara nitin sima wi nao rani, sima wi omwai waiyayokiyoki siyiwin Adi Komii siya naingwowin siir.

¹¹ Kara ini inkam miyikin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara wi minsi naowi, kariirgi kariir sibsibim simiir whinkinsiis haiginuwam wadie sima sibgu owam. ¹² Mi ti miyyan inkamin yipikin umir aramar mriyyin, yio inkamin sibsibgi sibsib kigriraowiyin si rani. Mi sima wi siir sibsib nwo rani. Mi siya niimauan wra biyeyin siir kigwini mi siya siirsi nididwini mi wa nidamnani. Mi niimauan wra

biyeyin pi sibsib imiir nankin aeyokiyoknami. Mipi siya simiir irni yonkwo, iki nhirim yimba kakidamkii hinda tinda. ¹³ Mi ti inkamin ti hiriinan ndamamin, yio siir sibsib imiiram bi naingwowokin. Yio siya sibsib imiiramin umiraramar kigriraowi. ¹⁴ Kara ini inkam kibiyin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara ti iikamin kariir sibsibnan nwowim simiirin ina sibgu inoknankinim mi sima ina mi sibgu inoknankinim tiki iikamin yipiki kariir sibsibnan nwowim simiirin. Mi sima kariirin ina ninoknankinim mi ina naingwo tibmii kinim kariirim. ¹⁵ Kara mi kariir Ad ieya kriraniyin, krira krira ina sibgu ninan inoknankinao. Mi krira nwirni nwirniyam in ina ninan aingwokwowo. Mi krira ini nwirruwar ywowiskiyo. Mi ti hiriinan siyiuin, kara ina ninoknankinin tiriirginim yipiki kariir sibsibnan nwowim mi sima kariirin ina mi inoknankinim. Kara mi kariir sibsib ima krima krima irni nwirniyam in ina ninan aingwokwonam. Mi kara wi hiriiransi naowi simiir whinkinsiis haiginuwam. ¹⁶ Mi iki iikam nhirim kariir sibsib nwowim, yim sima kariir pugana Isrel simiir iikam tani. Kara simiirin wi tiki nhir imakar nankin kigriraowi. Mi sima kariir yai aiir wakaei mi sima wi kariir siyiu iirar napi. Mi mhoiyya sima wi pugan kwirruwar nwowi. Mi simiirin wi kakananar kigirkaki.

¹⁷ Kariir Adin siya kariiram in ina naingwokwonanaeyin. Dimusi rani, kara iikam imiirsi naowam naingwokin. Mi kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiyar swoki waiyai. ¹⁸ Kariirin wi inkam nwirki tir tani, kara naowamin. Nningaka. Kara kariir kwoin iirar nwowi. Ti dimin taeminim Adi Komii siyar boinkikim mi kara asi tiri simiirin. Kariirin siyar bidi boinki iskiyin naowamin mi kariirin wi siyar swoki kiwaki omwai kara swoki waiyayokiyokiyamin.

¹⁹ Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim isido whisa yinikibir mi sima ta yai aiir yinkinyaeyo boin. Nhirim, yim sima dimin whir boin mi nhirim yim sima dimin whir mi boin. ²⁰ Mi iikam whiekak ima boin, siirin uridyugi bidi ii okwokaiyin mi siir kwoinin siya kiyipiyaokii. Mi siya ti hinin dimin taeminim sim asi priiwhaowae boini. Mi kima waraur dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeyamin? ²¹ Mi nhirim sima boin, siir yaiyim siya boinim, siya iki inkamin uridyugakin siir hiriinan swoki boin tani. Nningaka. Uridyiu biyeyin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain pi hiriinan wadie di swoki ohaiginuwi, iki dimin taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim sima Jisis siir nikwowaisiigim

²² Jisis siya ti diminin om komii Jerusalem hir boinkin, iya iikamin iripa sima hangiriyu owa saair. Ta iya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biyie imiir nankinhimnhin itkiigigiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saair hirankin mi saeya bidi swoki haiwaokiya Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ta iya ya naopii iiga. ²³ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomongi si miriyya saair iuru aiir napririrkin. ²⁴ Mi iya siya hirar niki apriririn mi Isrel simiir inkam komii komiyyim ha nitim kimidiniya siir ini kaiyokaini mi sima ina sriiyim mi kira ti hiriinan yaiyim krimiirin iyyim wi pariga kinanankiwi? Kira krimiirin hindara boinmauu kin iski, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin iikam krimiir whinkinsiis haiginuam siya, iyie? Si rani? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauim mi kima kariir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Ti dimin miyyik miyyikim ti

kara t̄ir̄im, kara kariir Ad̄in siir k̄irie aiirar m̄ir̄ii, t̄iriigin̄im ȳim m̄in n̄isiimauuḡim kara ȳip̄ik̄in. ²⁶ M̄i k̄ima kariir yai im̄iir̄im b̄i nāingwo t̄ibm̄ii k̄inḡim. Dimusi rani, biya kara k̄imiir b̄idiyar iki bōin̄im, k̄ima kariir s̄ibsib̄ rani. ²⁷ Kariir s̄ibsib̄im sima kariir yai aiir̄in pa wakāei m̄i ankara simiir̄in ir̄ira ir̄ir̄ain ina n̄inokn̄ink̄in̄in. M̄i sima p̄i kariir yai aiirar m̄i wakāeyoknaei. ²⁸ M̄i simiir̄in kara w̄i h̄iriinansi wh̄ink̄insiis haiḡin̄iuwi. M̄i sima w̄i in̄igak h̄iriyyar nwok̄i waiyayokiyokiikaeyam̄im m̄i sima w̄i nao rani. M̄i kariir iikam̄im s̄ibsib̄nan̄im, simiir̄in w̄i inkam nw̄ir̄ki kariir in̄ank̄i n̄is̄pak̄ii hainaki rani. M̄i sima kariiram nāingwo t̄ibm̄ii k̄in̄ karamae w̄i ha nwo rani. N̄iingaki, n̄iingaka. ²⁹ Kariir Ad̄in ȳip̄ik̄in t̄i iikam̄ im̄iir hauugiȳin, siyāir̄gin̄ iki digworaekwo wh̄iekak̄im simiir kouḡi kou nwow̄in. M̄i iikam̄im ȳip̄ik̄i siir siȳu iir̄ s̄ibgu ap̄im simiir̄in w̄i inkam nw̄ir̄ki swok̄i is̄pak̄ii hai rani, siir in̄ ank̄in. M̄i sima siir̄in h̄iriinansi n̄ikwowaisiyȳim w̄i digm̄in digm̄in nwo rani. ³⁰ Kara m̄i kariir Ad̄i ieya kr̄irani in̄i nw̄iruwar ywow̄iskiyo.

³¹ M̄i t̄i yaȳim siya bōink̄iȳim simiir m̄hoiyȳain m̄i Isrel simiir inkam kom̄ii kom̄iyȳim, siya ina ȳuhaiyȳim siir kaiyȳim̄ik̄ aowam. ³² M̄i J̄isis siya simiir s̄rīgi. Kara tapair̄in dim̄in m̄iyȳik̄ m̄iyȳik̄ kasa b̄i t̄ir̄k̄in, k̄imiir whwonkam̄ id̄ain t̄i dim̄in taemin̄im kariir Ad̄i ieya n̄imbingiȳim kara t̄iram. M̄i k̄ima siya kariir̄in p̄iki h̄in̄in̄ dim̄in̄im s̄imsi kaiyȳim̄ik̄am̄ t̄iri? ³³ M̄i Isrel simiir̄ k̄igr̄iraowiȳim sima siir bōin̄ki, kr̄ima siya t̄i dim̄in k̄ib̄ik̄ib̄iȳim̄ k̄ira t̄ir̄im simiir̄si kaiyȳim̄ik̄am̄ t̄ir̄ tani. N̄iingaka. Kr̄ima k̄iriir̄in̄ siya p̄i dimusi kaiyȳim̄ik̄ rani, k̄ira yai m̄iyȳik̄nan̄ b̄i bōink̄in̄ k̄ira inkamāir̄gin̄ m̄i k̄ira h̄in̄in̄ dimusi bōink̄in̄, k̄ira in̄i Adi Kom̄ii siir h̄iriinanar swok̄i ow̄in. ³⁴ M̄i J̄isis siya simiir yai akan h̄in̄ina yowark̄i bōin̄, Adi Kom̄ii siir yaȳia Yokwo Kom̄ii saiir h̄ir̄ nwowa h̄in̄ina bōinka, iikam̄im̄ sima h̄in̄ina bōink̄im̄, kara h̄in̄ina bōink̄in̄ w̄im̄ k̄ima in̄i Adi Kom̄iinan̄ ywow̄im. ³⁵ Kr̄ima ina n̄inokn̄ink̄in̄im̄, Adi Kom̄ii kr̄imiir Wan̄in̄ siir yaȳim̄ Yokwo Kom̄ii saiir h̄ir̄ nwow̄im̄ ȳim̄ kaimwowāir̄gin̄ m̄i sima w̄i digm̄in digm̄in nwo rani, simiir̄ kisināim̄. M̄i Adi Kom̄ii siya iikam̄im̄ ȳip̄ik̄i siya siiboboin̄iuim̄ siir yai aiir̄, ȳim̄ sima in̄i Adi Kom̄ii siir̄ h̄iriinan̄ ywow̄im. ³⁶ Kariir̄in̄ Adi Kom̄ii siyar n̄imbingiȳin̄ m̄i siya kariir̄in̄ ina ȳikropkiȳin̄ nua t̄iriir̄ m̄i k̄ima kariir̄in̄ h̄iriinan̄ dimusi bōink̄im̄, kara dim̄in̄ biȳie bōin̄m̄imauuwi. Dimusi rani, kara k̄imiir̄in̄ p̄i h̄in̄ina bōini, karāir̄gin̄ Adi Kom̄ii siir̄ ȳinis̄im̄in̄. ³⁷ M̄i kara dim̄in̄im̄ kariir̄ Ad̄in̄ siya n̄imbingiȳim̄ kariir̄ simiir̄ t̄ir̄ karamae nwow̄i m̄i k̄ima w̄i h̄iriinan̄ saiir̄si nwow̄i t̄i yaim̄in̄ dim̄in̄im̄ simiiram̄ nāingwo t̄ibm̄ii k̄in̄ karamaeȳin̄. ³⁸ M̄i kara siir̄ m̄i aiir̄ m̄ir̄ii m̄i inkam nw̄ir̄ki kariir̄ yai aiir̄im̄ nāingwo t̄ibm̄ii k̄in̄ karamae nwow̄i m̄i k̄ira wa t̄i āingwo t̄ibm̄ii k̄in̄ t̄i m̄iyȳim̄ t̄i kara t̄ir̄ im̄iiram̄in̄. M̄i k̄ima w̄i h̄iriinan̄ nwok̄i s̄ibgu in̄omokn̄ink̄in̄im̄ Adi Kom̄ii siya m̄i kara kr̄ira in̄i ir̄ipar̄ ȳinkiamasuwo. M̄i kr̄ira in̄i nw̄iruwar ywow̄iskiyo. M̄i kr̄iriir̄ kwoino in̄i wh̄iruwar ywoki iskiȳin̄.

³⁹ M̄i sima ina swok̄i kinank̄iuim̄ siir nonkwoim̄ m̄i siir̄in̄ maeyau biȳieya m̄i biȳie m̄ir̄iyya saiir̄ h̄ir̄ h̄ugr̄ip̄k̄iikaiḡigam. M̄i siya simiir̄ haiburgiḡin̄ m̄i ina yamin̄. ⁴⁰ M̄i siya simiir̄ haiburgiḡin̄ m̄i ina swok̄i amin̄. M̄i siya ie Jodan siirar swok̄i iyapidnam̄ m̄i siya kim̄idiniya maeyau biya Jonk̄i si baptais haiḡin̄ua iikam̄im̄ sim̄, saiir̄ h̄iriir̄ ȳimbiyam. M̄i siya kim̄idiniya h̄ir̄ in̄i owou. ⁴¹ M̄i iikam̄ wh̄iekak̄im̄ ha nit̄im̄ m̄i kim̄idiniya sima in̄i bōini, Jon siya iikam̄im̄ mak̄iniyȳim̄

simiirin hiriinan dimin miiyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinmimauuwim krimiir yim kaimwowaigim. ⁴² Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsiis haiginiuniyam. Iriig.

11

Inkamın Lasaras nikiuwiyin, bidi yaonamin

¹ Inkam nwirin Lasaras nikiuwiyin siya om Betani hir nwowikin mi siya makiniigin. Ti om Betaniyin yio omin Maria mi saiir yaowae aeya Mata sowa nwowi ieya. ² [Ta wiga Maria nikiuwiya biya Biyan Inkam Komii siir iga kwis owiir naokina wain puui miiyik whakiyin si mi mhoiyya saeya siir iga kwis owiirin, kimidiniya saiir kan aiiir swoki iyaoki. Mi ti saiir pomou ieya makiniyyin.] ³ Mi siir yokmano yaiya ina boinkiyi Jisis siiram, Biyan Inkam Komii, kariir nomiiyauin kira naingwokwonanaeyin siya makinii. ⁴ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ina boinkiyin, Lasaras siya ta ma hiriinana siya wi saiirsi nao rani. Niingaka. Mi ti hiriinan diminin siya nimbiamyami mi ti iikamim wi siir inig iir hainanprapraskii mi sima kariir inig iirin wi warar mi hainanprapraskii, ti Adi Komii siir yinisimin.

⁵ Jisis siya Mata mi saiir nomousim aeya mi Lasaras siya sowiir pomouwin simiiram naingwokwonanaeikin. ⁶ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, lasaras siya makinii mi siya bi niki amsaugin. Mi siya maeyaua siya nwowa hirarin iyyim kwisa swoki okiiyunam. ⁷ Mi ti ii kwiso ha digiyo mi siya kimidiniya kamim siir kigna mriiyim simiir boin. Humbae, nimbiswoki ami, Judia nu haimii hiriir. ⁸ Mi siir kigna mriiyim kamim sima siir boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira ti om iir namam swoki tirin, ti omin siir hiran kamim hir nwowiyim, sima siyani kariir kaiyimik aowamar niki tirkin krima tir mi owi pi wadieyar mi owi, aniya? ⁹ Mi Jisis siya hinina naingwokin siya paenankin mi siya simiir boinki, aniya igwira, ii aeya pirinkiyim mi ii aeya kakaugiyim, aoiim iuur kwiskak rani, aniya? Mi inkamin nabie napriiriyin, yio bi swoki akaiikin. Mi wi pa nopi? Dimusi rani, yio siya nabieyar kigomok api. ¹⁰ Mi siya niyaka, napamwii mi siya ha nakaii mi wi pa nopi. Dimusi rani, siirin dimin whiki niuya haiginiu karamaeka. ¹¹ Mi ti hiriinan Jisis siya boinkiya saiir mhoiyan, siya simiirin ina swoki boinkiyin, tariinanin Lasaras siya ini nhwo whinin mi kara hiriirin, pa nami, siir nini inidguuwamin mi siya pa nwoki insiin idwowim. ¹² Mi siir kigna mriiyim kamim sima siir yai akain ina swoki owarkii sriiyim, Biyan Inkam Komii mi siya nhwo whini mi mhoiyya siya wadie ha swoki owi mi krima wi tirar timi o, aniya? ¹³ Mi Jisis siya hinina boinki, lasaras siya bidi yaonamin mi simiir kwoinin ha naingwokim siya nhwo whini. ¹⁴ Mi diminki diminin, Jisis siya simiirin ini haini boimauuniskiyin. Lasaras siya bidi yaonamin. ¹⁵ Mi kara maigimaiga asi nwowinkin, kara siya naonama kara saika hir bi nwokin. Dimusi rani, kima wi haini ninokninkini kariirin Adi Komii siya nikropkikin tiriirin, iya kara siir whinkinsiis haiginiuwu. Mi tapa krima pi siiram nami siir nini kigiuwam. ¹⁶ Mi inkamin Tumas nikiuwiyin, sima dapiyin siir inig whirin hiniiing. Itmwoyin, siya boin, kam nhirim Jisis siir kigna mriiyim simiir, humbae

nĩmbi nami inkamĩn nowowarkaiyũuwiyĩn saĩkar mi krĩma pi saĩkar nwoki aonamĩn. Iriig.

Jisis siya ha nitĩn, siya kimidiniya Lasaras siir yokman iso sowakar ini boini

¹⁷ Mi Jisis siya ha nitĩn mi siirĩn hĩran kam ima boinwĩn, Lasaras siya naonama iyĩm kwiiya yamki. Mi krĩma siirĩn ini siyano whĩrĩn siir ini wokaigigin. ¹⁸ Mi om Betaniyĩn, yio ini om komii Jerusalem siir kingiĩnar kwowĩn 3 kiromita nanairgin. ¹⁹ Mi iikam whiekakim Isrel hĩranĩm ina yĩtim om Betaniya tiriir, Mata mi Maria sowiir kignakiyam mi sowiir nini kinsis haiginiuniyam. Dimusi rani, sowiir pomouwĩn Lasarasĩn bidi yaonamĩn.

²⁰ Mi Mata saeya hiriinan wakaewina, Jisis siya ini nitĩn mi saeya ha nama, siirĩn siyũu hir yapyiskaiwĩn. Mi Maria saeya ini omaka hĩrar ywokiya. ²¹ Mi Mata saeya Jisis siir boin, Biĩyan Inkam Komii, kira biĩya wakaewina saĩrar nitkiswo mi tirar nini onikiswo mi kariir pomouwĩn, wi di yaowi. Nĩngaka. ²² Mi kara ina ninoknĩnkĩnĩn, Adi Komii siya dimĩn taemĩnim kira srĩi siiram, siya wa hauugii kĩriirĩn. ²³ Mi Jisis siya saĩir boĩnki, kĩriir pomouwĩn siya wa swoki insiĩn idwowi ie hĩrankar mi wĩ omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁴ Mi saeya ina yowarkii boina, kara ina ninoknĩnkĩna, iya dig nwokii, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana, siya wĩ omwaiyar swoki waiyai. ²⁵ Mi Jisis siya saĩir boĩnki, karaigĩn iikamĩn ieyanki ninsiĩn idwowyiyĩm mi omwai ha waiyayokiyokiiiyĩm simiir bwamki bwamĩn. Mi iikamĩn omwai swoki waiyayokiyokiii, sima wĩ yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aĩir wakaeyoknaĩm, sima wa naonami mi mhoiĩya sima wa swoki insiĩn idwowi ie hĩrankar. Mi sima wĩ omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁶ Mi yipiki omwaiyar niki waiyai mi siya kariiramĩn ha naĩngwo tibmii kĩni, sima wĩ yaeya kwoin miĩyik haii mi sima wĩ omwai hiriĩyar waiyayokiyokigiyami. Mi kira ti yai imiiramĩn ina naĩngwo tibmii kĩna? ²⁷ Mi saeya ina yowarkii boina, ihi, Biĩyan Inkam Komii, kara kĩriir yai imiiramĩn ina naĩngwo tibmii kĩna. Kara kĩriiramĩn dimusi naĩngwo tibmii kĩn tani, kara ina ninoknĩnkĩna, kira Adi Komii siir yinisĩmkin, inkamĩn Adi Komii siya nĩmbingiyĩn ti nu iĩir nitam. Iriig.

Jisis siya inkam wĩrĩn siirsi nougin

²⁸ Mi Mata saeya hiriinan boĩnkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya kimidiniya saĩir nomousima Maria saĩram yikiugi. Mi sowa sowa ha nwowo mi saeya saĩir boin, Biĩyan Inkam Komiiyĩn siya ini nitĩn mi siya kariir boĩnkikĩn, kĩriir nini boĩnmauuniyam hĩnĩn, siya ini papi nwowĩn. Mi ta saeya boĩnkiya hiriinan, saĩir mhoiĩyain, saeya ina yama ti dimĩn iĩir tiram. ²⁹ Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya bi kimimĩnkika, ina iwĩtnam sasaua Jisis siir kigiuam. ³⁰ [Jisis siya oma hĩriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina siir, ini hĩrar niki owĩn.] ³¹ Mi Isrel simiir iikamĩm Maria saika omaka hir nwowĩm saĩir whĩnkĩnsiĩsim, sima hiriinan kigiyĩm saeya nĩnsiĩn iwĩtnaniyama mi sima bi kimimĩnkikĩm, ini saĩir mhoiĩyar yamĩm. Sima hĩnĩna naĩngwokikĩm, saeya ieyĩn siir wokaigikĩn hĩriir nami, hir nini ouwouwam.

³² Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hĩriir nĩmbiyama mi saeya siir kiga mi saeya ini siir igmiĩgar ini akai hĩuĩua. Mi saeya siir inig iĩir ha hainana mi saeya ina boĩnkiya, Biĩyan Inkam Komii, kira biĩyar nitkiswo

tiriirin mi kariir pomouwın wi di naowi. ³³ Mi Jisis siya saiir kigiyyın, saeya noua mi iikamım saika nitim simiir mi kigiyyım sima mi ouım mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir pıua ini warar yınkin whiridgiyyın. Mi siya mairgımairga bi nwokin. ³⁴ Mi Jisis siya ina boınkiyyın, kima siirin ini papi haıngikaiyyın? Mi sima siirin ina boınım, Biıyan Inkam Komii, kira unkinı kigni. ³⁵ Mi Jisis siya ini hindara iyısırımsrıpuugiyyın. ³⁶ Mi siya ha nouwın mi Isrel simiir iikam ıma boın, siir kaoki, siya siiramın, pranae pranae mi aıngwokwowi. ³⁷ Mi kam nhirım sima boınki, biıya siya inkam nhwokwısaeyın siir nhwonain, siya niki tırkiyyın mi siya bi kigimokikin aniya, ihi mi siya ti inkamın Lasaras nikiuwıyyın mi siya siirin wi naonamsi nikidu rani, aniya? Iriig.

Lasaras siirin Jisis siya hidninsiın idwokın mi siya ini omwaiyar swoki waiyan

³⁸ Jisis siir kwoının ini hindara wrieyımyokıyyın mi siya ina yamın ieyın sima kikaigiyyın siir, siiram. Mi ti siyanonın sima wokaigiyyın siir, siir iıyyın siıyani sima bidi warkıntopokgigin. ³⁹ Jisis siya boınki, ti siıyaın ti warnam. Mi ti inkamın naonamın siir yokmana Mata saeya wakae boınki, Biıyan Inkam Komii, siya kwokıyaeya bi naokin, iıyyım kwııya yamki mi siya tariınanın pi nhami nhami whak rani. Kipi haiwaoki. ⁴⁰ Jisis siya saiir boınki, kara kiriir boınkii, kira siir yai imiiram naıngwo tıbmii kını, kira wa kigi Adi Komii siir kirie aıirın, saeya tırkii. ⁴¹ Mi sima siıya ha warnama mi Jisis siya ha kigiyyın mi ina boınkiyyın, Adi, wadieka, kira bidi wakaeyım dimın taeminım kara kiriiram sıri boınkiyyım. ⁴² Kara ina ninoknıknının, kira inokınokın kariir yai imiırar wakaeikin. Mi kara ti siirin pi dimusi boınki rani, ti iikamım ti tir nwowım, sima wa nwoki inoknıknınım kariirin kira nikropkikin nua tiriirin. ⁴³ Mi ti dimının siya kwısbıınkiyyın Adi Komii siiram, siir mhoııyan mi siya ini komııyar kauwok boınkiyyın, Lasaras, kira tiriir idowııya wapnanini. ⁴⁴ Mi ti inkamın yipiki niki aonamın ina yapnaniniyyın idowııya. Mi siir ıga inım yuisni sima bidi whrinkıyyım iıya sima siir haıngikaigiya. Mi yuisa siir whwonkam iir bidi yıtımwanııgiya. Mi Jisis siya simiir boınki, wari yuisım siir nwowım haigi. Mipi siırarar kignınkınki. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komııyyım sima minam kitıbmii boınam tırkim Jisis siir nisomaowam

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Mi iikam whiekakım, yipiki Maria saika namım, sima ti dimın iir kigiyyım, Jisis siya tırkiyyın, sima ina yaıngwo tıbmii kııngıyyım siiram. ⁴⁶ Mi kam nhirım ha namım, kimidiniya sima ini boınmauuı Farisi kam imiirin ti dimının Jisis siya tirin. ⁴⁷ Mi mhoııya Farisi kamım mi prismi inkam komii ikim mi kaunsil inkam ikim, sima ırıpa ha haıngiriııı owım mi ina boınım, krıma wi panın panına tiri? Siya dimın komii kirie kirie kasa bi tırkin. ⁴⁸ Mi krıma siirin ti hiriınan dimın iıırar kignınkın tırkırkaii mi iikam whiekakım wi siıraramar nami. Mi iikam whiekakım sima siıraramar nami mi om komii Rom hıran inkam komii komııyyım sima simiir kamım yaii nııııyyım simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inıg hainaniya saiirin, wi sima nini ipırgıınii mi Isrel krımiir iikamım wi warar nınkın onkwobumbunıknıngigi.

⁴⁹ Mi inkam nwırın Kaiafas nikiuwıyyın, yipiki ti biewi iir nwowın prismi biigi Biıyan Inkam Komııyyın siya simiir boınki, kima, dimın sim whir swoki inoknıknınımın tani. Nııngaka. ⁵⁰ Kima tari ta saiir

ninkninkin tani, ti inkam nwiruwam siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krimiir piugana saiir iikamim yim wi wara nao rani. ⁵¹ Siya ti diminin siir kwoin airgi bi priinaingwo boinkin. Nningaka. Siya ti biewiyin siir bigi biyan prismi inkam komii nwokin. Mi yaiyim siya boinkiyim, siya profet inkamnan boinkikin, siya hinina boinkikin, Jisis siya wi sipi naowi Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam. ⁵² Siya wi simiiram ara nao rani. Nningaka. Siya wi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yinisisimnan nwowim, iki hinda tinda nwowim, wi simiir ninkiamasuwam warar naowi. Mi sima iripar nahaingiriyiu iuwi mi wi piugan komii kwiruar nwokii. ⁵³ Mi taka iya mi mhoyiya iriipi hiriinan, Isrel simiir inkam komii komiiyim, wi Jisis siiram kininankiuwi siir nisomaowam. ⁵⁴ Mi ti hiriinan sairsika, Jisis siya idowiiya nu haimii Judia simiir iikamim simiir bopwonau paninsi yapririrsi. Mi siya hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa nningain siir hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hirin siya siir kigna miriiyim kamim, simaka ini owou.

⁵⁵ Mi ii komiyya Isrel simiir iikamim iripa sima haingiriyiu owiya yaewou nae komiyya Pasova saiir nikwo aeya ini kingiin nwowa. Mi biya ta hiriinan yaewou nae komiyya pi saeya yimbiam mi iki iikamim, simiir yapa yapa om hirar nwowim, sima pi om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mi simiir dimin taeminim sima ninkin imiyyaeyanim Adi Komii siir pi prismi inkam imiir nini hauuiwi. Mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima dimin whirki bi kimbugim. Moses siir siyiu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan. ⁵⁶ Mi iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir mi sima kimidiniya Jisis siiram ini hansirni. Mi sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirarar namwo iuwim mi sima irni nwirniyin sima, sima simar yinsrii ansriina, kima panina naingwowi Jisis siirin? Krima hinina naingwowi, siya wi nit rani, nae iikam krimaka nini aeniyam. ⁵⁷ Mi prismi inkam komii komiiyim mi Farisi inkam ikim sima iikam imiir boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ini papi nwowin mi sima wi simiir wini boinmauuni. Mi biyan inkam komii komiiyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Iriig.

12

Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga kwis owiir naokinkikin (Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)

¹ Mi iiyim iriyyar kwira niki owim, iikamim iripa sima haingiriyiu owam, yaewou nae komiyya Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mi Jisis siya ini om Betani hiriyyar swoki amin, omin, Lasaras siya nwowiyin siir, inkamim yipiki biya Jisis siya hidninsiin idwowin, ie hirankin, iya siya naonama saiir mhoyiya. ² Mi sima nae ina diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkin diriraerar kamim nae diriraerarim simakan. Mi inkamim Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae. ³ Mi mhoyiya wiga Maria nikiuwiya, Lasaras siir yokmana saeya wa yuکیدin, piuii muiyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mi ti wa hiriinanin siirin umir prasae bi sainikin. Mi mhoyiya saeya kimidiniya saiir kan ailarar swoki iyaonam. Mi ta siir piuiiya omaka ini warar yitnopkiya mi digworaekwo whiekakim ini wadiekinar whakiyim. ⁴ Mi Jisis siir kigna miriiyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamim yipiki mhoyiya wir Jisis siir napwouwi Isrelmi inkam komii komiiyim

simiir in hauugi, siya boinki siirin. ⁵ Mi sima ti hiriinan wain piuii miyyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mi sima siirin umirim pi 300 kina pi haiyim mi ti umirim wi iki iikam paeprikab nhirim sim pi hauuwun. ⁶ Siya iki iikam paeprikabim simiiram bi naingwokin siya hiiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyin siyar kigriraokin. Mi umirim siya tauae haiyim, yim ini siya haigiprakaiyim. ⁷ Mi Jisis siya siir boinki, sairarar kigninkinki. Ti diminin ti saeya niyopkiyin kariir, yio minam diriraerarkwokinka, mhoiyya iya sima kariir kikaigii ienau, sairamka. Dimusi rani, kariir iya ini kingiin nwowa. ⁸ Mi iikam paeprikabim yim wi kimiir bopwo waraurar nwowi inokinokin. Mi ankara ningaka. figwirki niuwi, kara wi kimiir haiburgigi. Iriig.

Prismi biyyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitibmii boinkim

⁹ Mi Isrel simiir iikamim hiriinan wakaeyim, Jisis siya ini om Betani hir nwowin. Mi sima ina yamim hiriir siir kigam. Sima siir kigam bi namkim, sima Lasaras siir kigam namkim, yipikin Jisis siya swoki hidninsiin idwowin ie hirankin. ¹⁰ Mi prismi Biyyan Inkam Komii komiiyim, sima minam kinankugim Lasaras Jisis sower nimprio isomaowim. ¹¹ Dimusi rani, dimin taeminim Jisis siya tirim mi iikam whiekakim sima Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir yayim, simiirin ini hindara ikworipukimaigikim. Mi sima ini siiraramar yinmiininkinamim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalema hiriirin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Mi igwir nugakin, iikam whiekakim ta yaewou nae komiyya pasova nikiuwiya sairam nitim, sima iripa ha nahaingiriyiuniyim mi simar wakaewin, Jisis siya wi sipi niti om komii Jerusalem tiriirin. ¹³ Mi sima sikwowim ha haiyim mi kimindiniya siyu iirar haiyikwokwowin. Mi mhoiyya sima ina kairwao boinkiyim, Adi Komii kira wadiekim. Kira ti inkamin siir inig iir hainanprapraski, yipiki ti tiriir nitin Adi Komii kiriir ogsop aair nokwokairinam. Kira ti inkamin siir whinkinsis haiginiu, Isrel krimiir iikamim simiir kigriraowim. ¹⁴ Mi Jisis siya donki ha haiyin mi siya ina yidwonamin siir idwo. Yokwo Komii sair yayi aeya boinkiya sair hiriinan,

¹⁵ iikamim yipiki om komii Saion siir hir nwowiyim, yim kipi nidid!

Tariinanin kiriir inkam komiiyin nu kigriraowiyin ini nitin, siya ini donki haomin siir idwo nidwonaniyin.

¹⁶ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima bi ninokninkinkim sima ti hiriinan dimin tirim. Mi mhoiyya iya Jisis siya swoki iti, omwai siya waiyai mi siya ha nami Adi Komii siir om iir mi siya wi inig komiigak ha nwowi. Mi mhoiyya sima ina boinim, krima yayim Yokwo Komii saeya boinim simiir ti swoki aingwowoknaki mi sima ti hiriinan diminin siir dimusi tiri.

¹⁷ Mi iikam whiekakim yipiki biyya Jisis saika nwowim, iya Lasaras siya swoki insiin idwowa ie hirankin mi ti iikamim, sima ti dimin iir kigim mi kimidiniya sima haigiririr boinam ti diminin siya tirin. ¹⁸ Mi ti hiriinan siirsi bwaekinaniyamkim iikam whiekakim Jisis siir kigwinamin. Sima bidi wakaewinim hinin, Jisis siya ti hinin dimin komiiyin si tirkin. ¹⁹ Mi Farisi simiir kamim, yayi sima simar yomboin amboin, simiir kigi, diminin siya tirim kima kaiyaonaowidi kima wi dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiranin, wi siiraramar ninkirionaei. Iriig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

²⁰ Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saairim, sima om komii Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka yinkin it yaewou nae komiyya Pasova saair nikwo aeyam. ²¹ Sima kimidiniya inkamim Pilip nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Betsaida hirankin.] Sima boin, inkam Komii, krima minam naingwowi, Jisis siir kigim mi yai saika boinim. ²² Mi Pilip siya ha namim kimidiniya Endru siir ini boiniu mi mhoyiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, iya kingiin bidi yitkiya, kararim ti inkamim Adi Komii siir om hiranki nitim, Adi Komii siya wi kariir hauwi, siir inig komiyyin mi siirin wi kara haii. ²⁴ Kara kimiirin yaimwower boinkii, twonidim nua nikiigiyam karamae nwowi mi hapaiirin nhisuwakar nwokii mi kira simiirin nu ha haingikaii mi mhoyiya sima wi yin kasa budgi rani. Mi ti hiriinan siyiun kara naowi mi inkamim kariirin ha haingikaii mi mhoyiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa whinkinsiis haiginu rani, kariiram naingwo tibmiyiyim. ²⁵ Mi yipiki simiir kwoin iirar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei. Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iirin mi sima Adi Komii siir kwoin iiraramar naingwo iskii, yim wi omwai hiriiriyar waiyayokiyokikaeyami. ²⁶ Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi kariir mi aiir mriiyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi saair warar mi owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi simiir hiriinan nwo haiginuwi. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo rani, sima kariir kigna apkim. Iriig.

Jisis siya naonama saair boinkin

²⁷ Tariinanin kariir kwoinin miyik miyik nwo rani, kariir kwoinin ini warar yaowhriewhrieyuwun mi kara pi panina ti boin? Mi kara hinina boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyiyin kariir nisomaowam siirsi? Nungaka. Dimusi rani, kara ti nu iirin hiriinanamar nitkin. ²⁸ Adi Komii, kira kiriir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi komiyyar swoki okii.

²⁹ Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam nhirim yim hinina boin, paekwosimkin, Adi Komii siir inkamim siya boinkii siirin. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, taka yayi kariiram bi boinkika, kariir whinkinsiis haiginuwam. Nungaka. Ya kimiiram boinkika, kimiir whinkinsiis haiginuwam. ³¹ Mi tariinanin taka iya nita, Adi Komii siya wi ti iikamim ti nu iir nwowim wi simiir dimin biyie biyeyim sima tirim wi simiirsi hidi. Mi tariinanin siya Setan siirin wi haini nikwowaisigii, yipikin dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiir kigirkakiyiyin. ³² Mi mhoyiya inkamim kariirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugii mi simiir kwoinim wi kara kiyaii, kariiram naingwo tibmiyiyim mi kariir mhoyiya nitim. ³³ Jisis siya ti yai hiriinanin minam boinkin, iikamim simiir nsiimauuwam hinin, siya wi panina namisi aonami. ³⁴ Mi mhoyiya iikam whiekakim sima siir yai aka hinina yowarkii boin, Moses siir siyiu komiyyin krima napiyiyin, ti inkamim biya siya wankiyin Yokwo Komii aiir, yim hinina boinkikim inkamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyin, iikamim omwai waiyayokiyokiyanim simiir whinkinsiis haiginuwam.

Mi kira hinin dimusi boinkin, inkamin Adi Komii siir om hiranin, siirin wi paeyin hiiniya nironinkininan saika ninkin irinugi mi siya wa naonami, ha? Yipiki siya ti inkamin Adi Komii siir omin siir hiranin? ³⁵ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, bieyin wi ii pried whwoki rani, iikam kimiir waraurin. Kima iya bie ieya whwokii mi kima wi wadie haini nwokii. Mi niya wi ti siyu iir higrinu rani. Mi kara kimiir haiburgigi mi kima wi inkamin, niyim niyim napiyin, siyu iir sibgu kigomok ap karamae nwowiyin maeyaua siya namam tira sair hiriir, ini siir hiriinan ywowin. ³⁶ Kima kariiram kigna ap mi kariiram daingwo tibmii kin, karairgin bienan whwoyaei iya kara ti nu iir nwowi. Mi mhoiyya kima wi dimin miyikimiyik imiiram naingwo tibmii kini. Iriig.

Isrel simiir iikam whiekakim sima Jisis siir yai imiiram bi naingwo tibmiiyim mi siir siyu iir bi kigna apkim

³⁷ Mi ti iikamin sima dimin kirie komii komiiyim siya tirim, iikamin makiniiyim simiir siya haiswonimniskiiyim simiirin bidiyar iki kigim mi sima siiram in hinina bi naingwo tibmiiyim siya Mesaiakin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin. ³⁸ Sima siiram bi naingwo tibmii kiiingim ta yaiya profet Aisaia kin siya win boinkiya ya wi kaimwower nwowi, siya hinina boinkikin,

Biiyan Inkam Komii, wi nhinga naingwo tibmii kini, ti krimiir yai imiiram in? Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya wi nhinin niisiimauuwi? Ini inkam karamaeyar ywowiskiyin.

³⁹ Mi iikamin sima wi siiram naingwo tibmii kin tani mi wi siir mi kigna ap rani. Dimusi rani, biya yaiya Aisaia siya kaimwower swoki winkiya yai kwira yokwoni, ya hinina win boinkika, ⁴⁰ simiir kwoinim Adi Komii siya bidi kinkripim mi sima wi hindarar nanaingwoyimi yok iuwi. Mi sima hirii hiriyyar naingwo whriewhriei mi sima dimin taeminim wi sibgu naingwo omok rani. Mi sima sibgu naingwo omoki mi simiir nhwowim sibgu kigi mi sima wi haini naingwo tibmii kini mi wi haini sibgu wakaeyokna api siiram in mi simiirin wi haini haiswonimniskii. Mi yim sima, wi dig nwo rani. ⁴¹ Aisaia profet inkamin siya ti hiriinan dimusi bi boinkikin, siya Jisis siir bidi kigin, siya siir inig komii iir haiyin mi siya hiriinansi boinourwokaigikin.

⁴² Mi tiki iiyim inkam komii komiiyim Isrel simiirin, sima ini Jisis siiramar yamim. Sima Farisi inkamin simiirsi nididgim mi sima hinin paninsi boinsi, sima Jisis siiram naingwo tibmii. Mi sima hiriinan boini, sima siiram naingwo tibmii kini mi simiirin wi Farisi inkam ima kiyitkinkii idowiyi hiriirin, omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya sair hirankin. ⁴³ Mi simiir kwoin komiiyin ha naingwowi, iikam nhirim simiirin hinina boinim, sima inkam wadiekim mi simiir inig imiir hainanprapraski. Mi sima Adi Komii siiram in komiiwao naingwo rani mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima inkam wadiekim. Mi simarin, yio ini ningaki, ningar ywowiskiyim. Iriig.

Mi mhoiyyan iikamin simiirin wi Jisis sikisiyar hidi

⁴⁴ Mi Jisis siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, yipiki kariiram naingwo tibmii kini, siya wi kariiramar kipi naingwo tibmii kin. Siya wi ti yipikin kariir nikropkiyin, nua tiriir wi siiram warar ti aingwo tibmii kin. ⁴⁵ Mi ti iikamin yipiki kariir kigim mi sima yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir siir warar timi kig. ⁴⁶ Kara ti nu iir nitin, kara ini bienan whwoyanan

ywokiyin. Mi ta hariinan sairsika mi yipiki kariiram naingwo tibmii kani mi kariiram niti, siya wi biyie nwo rani, inkamın niibwomambwo nwoiyin siir hariinan. ⁴⁷ Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir mi wakaeyokna ap karamae mi owi mi kara siirin wi hid rani. Kara ti iikamim nu tir nwowim simiir hidam bi nitkin. Niingaka. Kara simiir whinkinsis haiginuam nitkin. ⁴⁸ Mi kimiir iikam nhirkim kariir nikwowaisii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiia inkam nwirin siirin wi siya hidi. Mi yayim biia kara boinmimauuin, siirin wi simiirar swoki hidi, iia Adi Komii siya iikam imiir hidi. ⁴⁹ Tiriiginim yim kaimwo dimusi bi nwokim, kara kariir kwoin ara bi diriraerarkin mi ha bi boinmimauugin. Niingaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirin siya boinkikin boinamin. Mi kara simiir asi boinourwokai haiginugin. ⁵⁰ Kara ina ninokninkinin yayim siya boinkiyim, iikamim omwai sima waiyayokiyokiigiyamim siya tirkiyim. Mi ti dimin taeminim ti kara boinmimauuin, yim kariir Adin siya boinmimauugi ima kariir. Iriig.

13

Kamim Jisis siir kigna miriitim simiir igam siya hisokim

¹ Mi ii komiia wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkiyin siir iia siya naowana, ti nu iir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya inokininokin yipiki siir iikam nwowim, siir iikamim ti nu iir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir nnsiimauuwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramın.

² Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyeyim simiin hauugiyam. ³ Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwowim siir Adin siir inarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin hinin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hariiyar swoki ami. ⁴ Mi mhoiia Jisis siya ha nnsiin okwokiyin, ipiia siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya sair hirankin mi siya siir idan yuisa ina yiskaia. Mi siya siirin yuisa piu niyaowiya sair kaihaiginu. ⁵ Mi siya siirin yuisa piu niyaowiya ha kaiyaginuin mi mhoiia siya opa kimidiniya two ira sair yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriitin inkam nwirin siir iga kwis owiir hisoki mi mhoiia siya sowiirin yuisa piu niyaowiya sair yiaoki. ⁶ Mi Jisis siya ha namın Saimon Pita siir hisok haiginuwam mi siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga kwiso pi warar ninkin hisokii?

⁷ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, tariinanin kira ninokninkin tani, ti diminin kara tirkiyin mi mhoiia kira wi haini ninokninkini. ⁸ Pita siya Jisis siir boinki, kira kariir iga owiir kipi hisok. Niingaka. Mi Jisis siya ina boinkiyin mi kara kiriir iga kwis owiir hisok karamae nwowi mi kira wi kariir kigna miriitan inkam nwo rani. ⁹ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga owiirara kipi hisok, kira kariir ina mwo minim warar dinkan hisoki. ¹⁰ Jisis siya boinki, inkamın kariiram naingwo tibmii kani, yio ini inkamın op whaugiitin mi whauriyanan ha nwokiiyin, yio mhoiia op whaum bi swoki naingwokin. Niingaka. Siya wi siir iga aiirarar hisoki. Kima

ombudarin ini whauriyinkinar nwoSwowim inkamin op whauwiyin mi whauriyinan ha nwokiyin siir hiriinan. Nwuruwakin hiriinan nwo karamae nwowin. Yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin hiriinan tainakiyinar nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹¹ Jisis siya bidinanar ninokninkinkin, yipiki wir siir napwouwi mi siirin inkam biyeyim sim in hauugi sima hainam. Siya kamim siir kigna miriyim simiir boin, kimiir kwoinim ini inkamin op whaugiyin mi whauriyinan ha nwokiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi inkam nwirin siir kwoinin yio miyik rani, yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin, hiriinan tainakiyinar nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin.

¹² Mi mhoyiya Jisis siya simiir iga imiirim ha hisok digiyim mi siya siir yuisa ha swoki iyyin mi siya ha swoki idwokaiyin ipii aiir. Mi siya simiirin ina sriyyin, kima ina ninokninkinim, ti kara tirkiyin hiriinan? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, ¹³ wim kima kariirin hiniina boinkim, Biyan Inkam Komii mi Inkam Nowomwarkaiyuwiyin, yio ini ywowin kima kariirin hiriinan boinin yio. Dimusi rani, kararin, kara ini inig komiigak ywowin. ¹⁴ Kara kimiir Biyan Inkam Komii mi kimiir Nowomwarkaiyuwan Inkamkin mi kimiir igam kara bidi hisokiyim. Mi kima ti diminin kara mi tirin wi siir hiriinanar timi tir. Mi kima kimiir nomiyauwim simiir igam wi hiriinanar timi hisok haiginiu inkamin, inkam nwirni mi priimiriyyin umir hai karamae nwowiyin. ¹⁵ Kara ti diminin kimiirin minam nsiimauugikin, kima wi ti kara tirim wi simiir hiriinanar tir. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, inkamin whisarii mi priimiriyyin siya inkamin siir kigriraowiyin siir kou bi nwokin. Mi siya hiriinanam bi namkin iki digworaekwo whiekakim simiirin siir inigi wara nwowim. Niingaka. Inkamin iki inkam nwirni nikropkiyin siya siirin pa boinkii hiniin, ti inkamin yipiki siir nikropkiyin siya ini siir kou ywowin. ¹⁷ Mi tariinanin kima bidi yinokninkinkiyim ti diminin kara boinin mi kima ti dimin imiir sibgu api mi kima wi mairgimairga prasae nwo rani.

¹⁸ Mi kara kimiir hoimgakar boin tani. Niingaka. Kara bidi yinokninkinin yipiki kara nimbinim kariir iikam nwowi. Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, ti diminin wi sipi nimbiyami. Inkamin nae kara hauwi mi ti inkamin kariirin wi siya tirbuwi. ¹⁹ Mi ti diminin ti kara boinmimauuwim kimiir kara minsi boinmimauugin mhoyiya ti dimin ima nimbiyami mi kima wa nwoki inokninkin kinim, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin siya iikam whiekakim ti nuin siir tiranim simiir whinkinsiis haiginiuwan. ²⁰ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikamim yipiki kara nikropkiyim simiir sibgu kigriraowi, yio kima ini kariir kigriraowan iikam ywowim. Mi yipiki kariir sibgu kigriraowi, yio ini Adi Komii siir boin mairgimairgan ywowin, yipikin kariir nikropkiyin. Iriig.

*Jisis siirin Judas siya iyopmauugi sau omomin siir in
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)*

²¹ Mi mhoyiya Jisis siya ti dimin imiir boin digiyin mi siir kwoinin hik prasae bi kinkin. Mi siya simiirin hiniin boinmauu wakae, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kimiir nwirin, kariirin wi wir siya napwouwi mi kariirin wi iki kam biyeyim simiir in nonkwokii sima nisomaowam. ²² Mi kamim siir kigna miriyim sima, sima simar yinkao ankaona. Dimusi rani, sima bi ninokninkinkim siya yipikin. ²³ Mi kara inkamin Jisis

siir kigna miriyyin siya naingwokwonanaeyin, an kara saika kingiinar kinmasu idwokin. ²⁴ Mi Saimon Pita siya kimidiniya kariir kinmauugi kira siir sriigi, kira siir sriigi hiniin, siya yipikin? ²⁵ Mi ta Pita siya sriigiya kariir sair mhoiiyan, kara ina yamasunamin Jisis siir kingiin mi ina yaki sriiyin, Biyan Inkam Komii, wi nhinga tiri hiriinanin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya kariirin hiniina boinki, kara pi ti bret iir haii mapi op hopmaigii mi pa hauugii mi ti inkamin siya kariir tiri hiriinan mi ta yaiya siya boinkiya sair mhoiiyan siya ti bretin ina hauugiyin Judas siir siya naeyam. ²⁷ Mi mhoiyya Judas siya ti bret iirin ha naeswokiyin mi Setan siya kimidiniya siir kwoin iir kiyai mi Jisis siya siir boinki, diminin kira tiram naingwowyin, kira kipi kimimin, kira ha tirsauigi. ²⁸ Mi kamim nae hir nidwokai aeyim, sima ta yaiya Jisis siya boinkiya siir, sima sair bi ninokninkinkikim, siya dimu nasi boinkikin. ²⁹ Mi krima kamim siir kigna miriyyim krima bidi yinokninkinim, krimiir umir tipnarin Judas siya nonkwowikin. Mi krimiir nhirim yim ha naingwokim siya siirin naeyam boinkii, nae sainakiyam ta yaewou nikwo aei ii komiyya sair nikwo aeyam. Mi siya ha mi boinkii, iki iikam paeprikabim umir simiir tini hauuwu. Iriig.

Siyyu winin siir yai aeya.

³⁰ Mi Judas siya bret iir nae swokiyin mi siya biri kimiminkikin ina yamsaugiyin idowiya hiriir, ya nibwomambwo komii aeyairga. ³¹ Mi Judas siya namkiya idowiya sair mhoiiyan mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitnin, kara wi inig komiigi komii iirar haii. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim iikam imiir whinkinsiis haiginuwam simiirsika. Mi Adi Komii siya wi iriipi inig komiigi komii iirar mi haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim kara tiri simiirsika. ³² Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin iikam imiirin dimin kirie komii komiyyim paenan niyaeiyim Adi Komii siirin simiir nusiimauwi mi Adi Komii siya iriipi hiriinan iikam imiirin wi kariir kirie komii komiyyim paenan niyaeiyim wi simiir mi isiimauwi. Mi Adi Komii siya ti siirin wi kimimin tani, siya wa tirsauigi. Dimusi rani, siyargin ti kariir dimin kirie komii komiyyim paenan niyaeiyin simiir bwamkibwamin. Yim tiriiginim, yim ini siir hirar nwowim. ³³ Ti kariir yinisisimim kara ti nu iirin kimaka wi ii priei nwo rani. Mi mhoiyya kima wi kariiram swoki hansirni. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti yaiyim biya kara niki boinim Isrelmi inkam komii komiyyim sim hiniin, kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. ³⁴ Mi kara kimiirin pi yaeya yaiwin swoki boinkii, siyyuin kima sibgu napanin kima irni nwirniyam nhami nhami kipi naingwokwo, ti siyyu hiriinanin kara naingwokwowyin kimiiram siir hiriinan. Mi kima irni nwirniyam wi hiriinanar timi inan aingwokwo. ³⁵ Mi kima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi iki iikamim hinda tinda nwowim sima kimiir kigi mi sima wi hiniina boini, kima Jisis kariir kigna miriyyan inkamkim. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinkin siya wi digiumii siir haimriyugi

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, kira wi pinda nami? Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, kira wi kariir mhoiyya nit rani, maeyauwa kara namana sair hiriirin mi mhoiyya kira wi haini niti kariir mhoiiyan. ³⁷ Pita siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii mi kara kariir mhoiyya tariinanar

mi itin ini mi owin? Kara naowam asi naingwowi. Dimusi rani, kara kiriiram naingwo tibmii kisingin. ³⁸ Jisis siya ina yowarki boinkiyin, ana kira kanakar ninkin aowamar naingwowi. Dimusi rani, ni kira kariiram naingwo tibmii kisingin, aniya? Kara kiriirin yaimwovar boinkii, iuumin niki ik karamaeyar niki owi mi kira idipidipin kariirin wi kwoima misisaei hininin, kira kariir bi ninokninkinkin. friig.

14

Jisis siyairgin siyutin Adi Komii siir hirir namiyin

¹ Jisis siya ina swoki boinkiyin, kariir kwoinin kwoin biyie biyie naingwowam mi hikak nwowam kipi kiwaki. Mi kira Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiikini mi kira tariinanin wi kariiram warar timi aingwo tibmiikinin. ² Kariir Adin siir omaka maeyauim huuyokiyokaiyim kasa rani. Hiririn biyyin wi kara nami mi digworaekwowim wi bi kara nini diriraerarkwokini kimiiram. Kara kimiirin pi ti sim boinmauwuwi. Dimusi rani, ti digworaekwowim yim kaimwowaingim ina nwowim. ³ Mi mhoyiya kara ti om iir diriraerar digigi mi kara wa swoki iti kimiir nikiunakiyam mi taka iya kima wi ti omin kara nwowin siir hirin wi haini nwowi. ⁴ Mi kima ina ninokninkinim siyutin kara namanin maeyaua kara nini owouwi. ⁵ Mi inkamin Tumas nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, krima ninokninkin tani maeyaua kira namana. Mi krima wi panina ninokninkini siyutin hirir namanin? ⁶ Mi Jisis siya siir boinki, siyutanin ini karar ywowin mi inkamin Adi Komii siir kigi, inkamin yaimwokiayimwovar boiniyin siyutin ini karar ywowin. Mi ikamin simiir whinkinsiisiyim digworaekwowim inokinok kanaka waiyayokiyokiyim simiir siyutin ini karar ywowin. Mi yipiki Adi Komii siiram nami mi sima wi kariiram warar timi it, yipiki simiir hariinan ti siyu iir mi apin. ⁷ Mi tariinanin kima kariir bidi yinokninkinkiyim mi kima kariir Adi Komii iirin wi warar mi inokninkini. Mi tariinanin kima siirin ina ninokninkinim mi ina mi kigin.

⁸ Mi inkam nwirin Filip nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siirin krimiir diisimauu mi krimiir kwoinin wi ta hariinan sairsi nwoki wokmai haiginuwim. ⁹ Jisis siya siir boinki, kara kimaka kwokiyae ya bi nwokin mi tariinanin kima ina niki whaowae kripkaiyim. Filip kira kariirin ina ninokninkinin? Yipiki kariir kigin mi siya kariir Adin siirin warar bidi mi kigin. Mi kira kariiram kariir Adin siirin kariir nisimauuam dimuam srigin hinin, kariir Adi Komiiyin siya paningin? ¹⁰ Filip kira ninokninkin tani, kariir Adi Komiiyin siya kanaka tir nwowin mi krira nwuruwar nwowo? Digworaekwowim kara niki boinmimauuwim kimiir, yim kariir yai rani. Adi Komiiyin yipiki ti kariir kwoin iir kwirii idwokaiyin siya siir kwoin iirarar napikin siir mi imiir miriyamin. ¹¹ Kima ti yayim kara boinmimauuwim simiiram daingwo tibmiikinin kara mi kariir Ad ieya, krira ini nwuruwar ywowskiyo. Mi kima ti yayim simiiram naingwo tibmii karamae nwowi mi kima wi haini kigi, diminpai diminpaiyim kara tirim ikamim simiir whinkinsiis haiginuam. Mi kima wi haini ninokninkinki ti siirin hinin kara mi kariir Ad ieya, kriraniyin ini nwuruwar ywowskiyo. ¹² Kara kimiirin yaimwovar boinkii, ikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikininim mi digworaekwowim sima tiri, yim wi ti digworaekwowim kara tirim wi simiir haiburi. Dimin taeminim sima tiri, yim wi kara tirim wi simiir

haiburi. Dimusi rani, kara wɛ kariir Ad iiram swoki ami mi wɛ saika ninɛ owouwi mi wɛ Adi Komii siir naeyiu iir nikropkii, simiir whinkinsiis haiginiuam. ¹³ Dimɛn taeminim kima Adi Komii siiram srii kariir inig komii iir mi kara simiirin wa hauugii kimiir. Mi iikamim wɛ ta hiriinan saiirsi hainan prapraskii Adi Komii siir inig iirin. Dimusi rani, yio karar tirkikin. ¹⁴ Mi kima diminamin kariir inig komii iir srigii mi simiirin wɛ karar tirkii mi wa hauugii kimiir. Iriig.

Jisis siya ha boinkin, Adi Komii siir naeyiuin wɛ siya nikropkii simiiram

¹⁵ Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima yayim kara boinmimauuwim simiirin wa wakaeyokna api. ¹⁶ Kara wɛ kariir Adi Komiiyin siiram srigii mi siya kimiirin wɛ yaeya hauugii, yipiki kimiiram niti, kimiir whinkinsiis haiginiuam mi siya kimaka wɛ hiriiriyar nwokripkaigiyamim. ¹⁷ Siya Adi Komiiyin mi Adi Komii siir naeyiugin yipiki yaimwokiayaimwo boiniyin iikam imiir mi siya simiir kwoin imiirin yaimwo imiirarar boinkikin. Siya wɛ iki iikamim nu tiranim simiir kwoinaw nwokai rani. Dimusi rani, sima siir bi kigim mi siir bi mi inokninkinkim. Mi kima wɛ haini ninokninkini siirin. Dimusi rani, siya wɛ kimakar nwowi mi mhoiyya siya wɛ kimiir kwoinaw kwirii idwokaii.

¹⁸ Kara wɛ kimiir haiburgig rani mi kima wɛ kima kimar nwo rani, yinisimin yopii ad karamaeyin siir hiriinan. Kara wa swoki iti. ¹⁹ Hya kingiin bidi yitkiya mi ti iikamim ti nu iiranim sima wɛ kariir swoki kig rani mi wim kima kariirin wa kigi. Mhoiyya kima naowi mi kima wɛ omwaiyar swoki waiyai. Dimusi rani, kara wɛ kapi naowi mi kara wa swoki insiin idwowi. ²⁰ Mi mhoiyya kara swoki insiin idwowi omwai swoki waiyam mi kima wɛ haini ninokninkini ti siirin, kara mi kariir Ad ieya Adi Komii krira wɛ nwiruwar nwowi. Mi kima ta saiirin ina mi inokninkinin, kara mi kima krira ini nwiruwar mi owim.

²¹ Mi yipiki kariir yai aiir ninokninkini mi simiir wakaeyokna api, sima kariiramar daingwokwo iski. Mi hiriinankiniuwi, kariir Adi Komiiyin siya wɛ simiiram mi aingwokwowi. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wɛ simiiramar mi aingwokwowi. Mi simiirin wɛ hiniina niisiimauuwi kara ini simakar nwowin. ²² Mi inkamin Judas nikuiwiyin siya boinki, (yio tiriiginin yio Judas Iskariot si rani) Biyan Inkam Komii, kira, kirar niisiimauunaei krimiir, wɛ panina niisiimauuwi mi iikamim ti nu iir nwowim ninokninkin karamae sima ywo, ha? ²³ Mi Jisis siya siir boinki, yipiki kariiram naingwo tibmiikini mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi kariir Adin, Adi Komii siya wɛ siiram mi aingwokwowi mi siya mi kara krira wɛ ini hainin siir kwoin iir kwirii idwokaii. ²⁴ Mi yipiki kariiram naingwo tibmiikain karamae nwowi mi yayim kara boinim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti yayim kara boinim, yim kariir kwoinarga bi priinaingwo boinkim, yim kariir Adin, Adi Komii siir hiranki nitkim yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir nitam.

²⁵ Kara ini kimakar niki owin mi ti dimin taeminim kara kimiir asi boinmimauuwi. ²⁶ Mi whinkinsiisan inkamin Adi Komii siir naeyiuin, yipiki mhoiyya Adi Komii siya nikropkii kariir maeyau aiir nokwokairinaowidim kimiirin wɛ siya niisiimauuwi dimin taemin whiekakim mi kimiirin wɛ siya whinkinsiis haiginiuwi yayim biyya kara niki boinim kimiir simiir swoki aingwawarkaiyamim. ²⁷ Mi kara kimiir haiburgigi

m̄i kara k̄imiir̄in w̄i kwoin̄ hiins̄ima nwowaiḡin̄ugigi. M̄i t̄i kwoin̄in hiins̄ima nwowiȳin kara k̄imiir̄ hauwi, ȳio t̄i kwoin̄in hiins̄ima nwowiȳin, iikam̄im t̄i nu iiran̄im s̄ima hauw̄in ȳio siir̄ h̄iriinan tani. Ȳio in̄i siir̄ kou ywow̄in m̄i ȳio in̄i sakisa ywow̄in. K̄ima w̄i k̄ipi nidid̄ m̄i w̄i k̄ipi nidḡin, t̄i dimin̄in siya n̄imbiyami. N̄iingaka. ²⁸ K̄ima b̄idiyar wakaeȳim kara boin̄im yaȳim h̄in̄in, kara w̄i k̄api niki amk̄ii m̄i kara wa swoki it̄i k̄imiiram. M̄i k̄ima kariiram naingwokwonanaei m̄i k̄ima w̄i maiḡimaiḡa nwok̄ii, kara kariir̄ Ad̄ iiram nami. Dimusi rani, siya in̄i kariir̄ kou ywow̄in m̄i k̄imiir̄in w̄i siyar wh̄ink̄insiisi dimin̄ taemin̄im simiir̄ tiram̄in. ²⁹ T̄i dimin̄im kara k̄imiir̄ boin̄mauw̄im biya, ȳim in̄a niki ow̄im bi niki imbiyam̄im. M̄i m̄hoīiya s̄ima n̄imbiyami m̄i k̄ima w̄i h̄aini n̄inok̄n̄ink̄ini m̄i w̄i h̄aini naingwo tibm̄iik̄ini kariiram̄in h̄in̄in kara t̄i inkam̄in Ad̄i Kom̄ii siya n̄ikropkiȳin siya. ³⁰ Kara kimaka p̄i h̄ir̄ih̄ir̄ii yai boin̄ tani. Dimusi rani, inkam̄ biȳeȳin Setan̄ n̄ikuwiȳin ȳip̄ik̄in, iikam̄im t̄i nu iir̄ar nwow̄ir̄kakim̄ simiir̄ k̄igirkakiȳin, siya in̄i n̄it̄in kariir̄ nonkwonak̄iyam̄ siya kariir̄ kou bi nwok̄in. N̄iingaka. ³¹ M̄i kara ha naingwowi iikam̄im t̄i nu iiran̄im s̄ima h̄in̄ina daingwo, kara in̄i Ad̄i Kom̄ii siiramar̄ naingwokwow̄in. M̄i t̄i h̄iriinan saiirs̄ika, kara w̄i h̄iriinan asi t̄iri in̄ok̄inok̄in. Siya in̄ok̄inok̄in kariir̄ kariir̄ar boin̄anaei. M̄i kara wa kiwak̄ii siiram, Setan̄ siya nonkwonam̄im kariir̄in. M̄i tariinan̄in k̄ima d̄insiingi, kr̄ima p̄i ta maeyau aiir̄ haiburgigi m̄ipi p̄i namk̄ii. Friig.

15

J̄isis siya ha boin̄in urid̄ kibiȳin iikam̄ wh̄ink̄insiis̄ haiḡin̄uwiȳin karaiḡin

¹ J̄isis siya boin̄, urid̄ḡurid̄in karaiḡin. Kariir̄ Ad̄in ȳio in̄i inkam̄in siir̄ num̄iran urid̄ iir̄ k̄iḡiraowiȳin in̄i siir̄ h̄iriinan ywow̄in. ² M̄i iikam̄im ȳip̄iki kariiram̄ naingwo tibm̄iik̄ini, ȳim in̄i kariir̄ kwiyakwiyanan ywow̄im. M̄i ȳip̄iki kariiram̄ sibgu wakaeyokna ap karamae nwowi, ȳim in̄i kwiyam̄ waiwhwokaiȳim nae bud karamae nwowiȳim in̄i simiir̄ h̄iriinan ywow̄im m̄i simiir̄in w̄i kariir̄ Ad̄ ieya kaibwaembwae it̄kiigi. M̄i kwiya nae budiȳim, ȳim w̄i kariir̄ Ad̄ ieya niȳik̄ii yaeya kwo swoki sainam. M̄i biewi wh̄irk̄i niuwi s̄ima w̄i nae kasakasa bud rani. ³ W̄im k̄ima wadie bidinanar̄ nwok̄im. Dimusi rani, kariir̄ yaȳim kara boin̄m̄mauw̄im k̄imiir̄, ȳim in̄i k̄imiir̄ kwoin̄au waraurar̄ nwokaiȳim. ⁴ M̄i k̄ima kariiram̄ naingwo tibm̄i k̄ini m̄i kara w̄i k̄imiir̄ kwoin̄au kw̄ir̄ii idwok̄aii. M̄i kwiya urid̄bud̄ iir̄ n̄it̄inak̄u karamae nwowi, ya w̄i naeism̄ wh̄ir̄ swoki bud rani. M̄i iikam̄ k̄ima kariiram̄ naingwo tibm̄i karamae nwowi, k̄ima w̄i m̄i m̄iyȳik̄ sibgu m̄ir̄ii rani.

⁵ Kara in̄i urid̄nan ywow̄in m̄i w̄im k̄ima in̄i kariir̄ kwiyakwiyanan ywow̄im. M̄i ȳip̄iki kariiram̄ naingwo tibm̄i k̄ini, kara w̄i in̄an siir̄ kwoin̄au kw̄ir̄ii idwok̄aii. M̄i siya w̄i m̄i m̄iyȳik̄ aiir̄ar̄ m̄ir̄ii. M̄i k̄ima kwoin̄ wh̄iruwa kanaka nwo karamae nwowi m̄i k̄ima w̄i m̄i m̄iyȳik̄ swoki m̄ir̄ii m̄im̄in tani. ⁶ M̄i ȳip̄iki kariiram̄ naingwo tibm̄i k̄in̄ karamae nwowi, simiir̄in w̄i Ad̄i Kom̄ii siya n̄h̄in̄ik̄ropk̄ii, inkam̄in īki kwiya biȳie biȳeȳim s̄im̄ kainiȳimnik̄ it̄kiiḡiḡiyȳin nua b̄ieki wh̄oswoms̄waeȳim w̄i simiir̄ h̄iriinan tiri. M̄i m̄hoīiya t̄i h̄iriinan kwiyam̄ ha h̄aii m̄i w̄i paeya nitoudnankaiḡii m̄i ȳim w̄i hir̄ar̄ nwoki iusoms̄waekiyam̄im. ⁷ M̄i k̄ima kariiram̄ naingwo tibm̄i k̄ini m̄i

kariir kwoinän kimiir kwoinawu nwokaii mi kimiirin siya kiyaii, siir napam mi mhoiya kima Adi Komii krämiir Wanän siiram sräi, dimänän kima naingwown siiram mi siya wi hiriinanän mi imbiyami, ti kima sräiyim Adi Komii siiram. ⁸ Mi kima mi mäiyik märii mi iikamim sima wi kariir Adän Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Mi kima iikam imiirin wi hinäna nsiimauuwu, kima kariir kigna miriian inkamkim mi kariiram naingwo tibmüigim. ⁹ Kara ini kimiiramar naingwokwonanaeyän Adi Komii siya mi aingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kima kariiram kiwaki, kara kigräraoyokiyokiyam mi kara naingwokwowam kimiiramän. ¹⁰ Mi kima kariiram naingwo tibmii küni mi kima wi kariiram nwoki kiwakiyim kara kigräraoyokiyokiyam mi kara naingwokwonanaeyam kimiiramän, ta kara mi wakaeyokna apa kariir Adän siir yai aiir, saiir hiriinan. Mi siya kariirin ta hiriinan saiirsiyar kigräraokän mi saiirsiyar naingwokwonanaekän. Mi an kara ta siya naingwoyim yok naingwokwonanaeya ini saiir warar nänkin owän.

¹¹ Kara ti yayim kimiir boinmäuuwim, kara mänsi boinkän, kara hinänam naingwowi kariir märgimärga kimiir waraur dwo mi ta märgimärga wi kimiir kwoinawu waraur nwoki inkiniukikayim. ¹² Kara kimiir boinki, ti yayim kima wakaeyokna apänim, kima irni nwirniyam dinan aingwokwo, ta kara naingwokwowa kimiiram saiir hiriinan. ¹³ Inkam nwirki wi yaeya dimän komii whir swoki tir tani, ti iikamim siya naingwokwonanaeyim simiirin. Nängaka. Dimän komii ta siya naowi simiirsi wi sasär tiriskii. ¹⁴ Mi kima ti dimän taemänim kara boinmäuuwim simiir wakaeyokna api mi kima wi kariir nomiiyau nwowi. ¹⁵ Mi tariinanän kara kimiirin pi hinäna boin tani, kima kariir mi präimiriian inkamkim. Dimusi rani, iikamim ti hiriinan nwowim yim sima dimänän simiir kigräraowiyän inkamim siya tiriiyim simiir bi ninoknänkinikim. Nängaka. Mi ankara kimiirin pi hinäna boini, wim kima kariir nomiiyaugim. Dimusi rani, yaimän dimänän kariir Adän siya boinmäuuwim kariir, kara kimiir bidi boinmäuuwim. ¹⁶ Kima kariirgi kariir bi hirirugim mi kariir siyu iir bi napkim. Nängaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyu iir napim mi mi mäiyik märiiyim. Mi ti dimänän wi hiriyar nwoki okripkayim. Mi kima ti dimän iir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauuwu dimänän kima sräiyän siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai aiir wakaeyoknaeikim. ¹⁷ Mi ti hiriinänki niuwu mi kariir yaiya kimiirin pi hinäna boini, kima irni nwirniyamän nhami nhami kipi naingwokwo. friig.

Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir siyu iir napim wi simiir sau omom nwowi

¹⁸ Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwo rani mi kima ta saiirin wi hiriyar daingwokwonanae, sima biya kariiram bi naingwokim. ¹⁹ Mi kima ti nu iirin hinda tändan dimän taemän tiri mi iikamim ti nu iiranim wi kimiiram naingwowi, wi simamar naingwonaeya wi saiir hiriinan naingwowi. Kimiirin kara bidi yimbingiyim kariir siyu iir napim. Mi wim kima ti nuän siir tiran tani mi iikamim ti nuän siir tiranäm sima wi kimiiram naingwo rani. ²⁰ Kima yayim kara niki boinmäuuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwowoknaki. Inkamän yipiki inkam nwirni miriian, yo siir biyan inkamän siir kou bi nwokin. Mi sima dimän biye kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyu biyeyar mi tiri. Mi sima kariir yai aiir mi wakaeyoknakiswo mi sima kimiir yai imiirin

wa pi wakaeyoknan. ²¹ Mi sima ti hariinan siyiu biyeyin wi kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyiu iir napikim. Sima Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyiu iir nap rani. ²² Mi kara simiir boinmimauuwam nit karamaekiswo mi dimin miyik tir karamaekiswo mi Adi Komii siir nikwowaisiigiswo, yio wi dimin komii di ywowi. Mi an kara simiirin dimin taeminim bidiyar iki boinmimauuwain. Mi kara dimin miyik miyik imiirar bidi mi tirin. Mi tariinanin sima Adi Komii siirin ini digumii swoki haimriyugigim. Mi Adi Komii siya hinina boinkikin, sima siyiu miyiknan bi tirkim mi simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini. ²³ Mi yipiki kariiram naingwo karamae nwowi mi io whwonkam kariir kaowi mi kariirin naingwo tibmii kin karamae nwowi mi yim tiriiginim sima, kariir Adin io whwonkam siir kaowiyim mi siiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyin ini hariinan ywowim. ²⁴ Mi kara diminin biya inkamki tir karamae nwowin, siir tir nwowi mi sima Adi Komii siirin ha nikwowaisiigiswo, yio tiriigin sima wi dimin biyie di tiri. Mi sima diminim kara tirim simiirin bidiyar kigin mi sima Adi Komii siirin ina swoki ikwowaisiiyim mi sima io whwonkam karar mi kariir Ad ieya, kimidiniya kririirni swoki anao. Mi tiriiginin wi dimin biyie komiigi komii nwowi. ²⁵ Mi ti dimin hariinanin ti sima tirin siya nimbiamyami mi ti yayim Yokwo Komii hir nwowim sima kigna apiyim, yim wa nimbiamyami ti kamim sima boinkiya saiir hariinan. Ti yayim yim hinina boinkikim, sima kariirin wi hinda whisarii io whwonkamar mi anaowi.

²⁶ Mi mhoiyya yipiki iikam imiir whinkinsiisi, siya wi sipi niti. Siya Adi Komii siir naeyugin, yipiki wi yaimwo ara boini. Siya wi Adi Komii siir omin siir hiranki niti. Mi siya wi Adi Komii siir haiburgigi mi siirin wi kara nikropkii iikam kimiiram mi kariir dimin taeminim wi siya ninomoknankin haiginuwi. ²⁷ Wim kima iriipi hariinan, kariirin mi kariir mai aka, saiirin wi yaimwowar mi boini. Dimusi rani, iya karar marii bwakaina, kara kimiirar ninoknankin haiginugin, kariir yayia mi kariir miyya iya kima kanaka nwowa. Iriig.

16

¹ Jisis siya boin mi kara ti kariir yayim pi kimiir boini mi kima ta kariir yai aiirin wi kipi naingwo owouumimin mi wi iki dimin biyeyim simiiram kipi kignankwonam. ² Mi sima kimiirin wi omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya wi saiir hiranki nhinikriropkii. Mi mhoiyya ii aeya nimbiamyami mi iikamim yim wi hinina naingwowi, sima kimiir nisomaowi, sima Adi Komii siir whinkinsiisi. ³ Mi sima ti dimin hariinanin kimiirin wi hinina tiri. Dimusi rani, sima kariir Adin, Adi Komii siya mi kara, kririir bi ninoknankinko mi sima wi kririiram mi aingwo tibmii rani. ⁴ Mi ti diminim, ti kara boinmimauuwim kimiir mi mhoiyya ti dimin ima nimbiamyami mi sima ti dimin hariinanin siya kimiir nimbiamyami mi kima wa nwoki aingwowarkaigiyim ti diminim kara boinim simiir. Mi ti diminim yim wi Adi Komii siir naeyiu ieya tiri.

Adi Komii siir naeyuin siir mai aeya.

⁵ Mi tariinanin kara pi kariir Adin, Adi Komii siir kigam nami, yipiki kariir nikropkiyin mi kara ha nitin. Mi kimiir nwrki kariiramhin hinina bi swoki aingwokin mi hinina bi swoki sriigin, kira pinda nami? ⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pi hinina boinki. Kimiir kwoinim maigimaigra

nwo rani. ⁷ Mi kara kimiirin yaimwovar boinkii. Tiriiginin yio wi wadieyar nwowi. Mi kara nami kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mi ti inkamin kimiir whinkinsiis haiginiuwanin, siya wi niki it rani, kimaka nwowamin. Niingaka. Mi kara nami mi siirin wi kara nikropkii, kimiiram, kimaka nauuni oniyam. ⁸ Mi mhoyiya siya niti, iikamim ti nu iiranin wi siya nauuni isiimauuni, ti dimin biyeyim sima tirim sima ninokninkin karamae nwowim simiirin. Mi sima ninokninkin tani, piki hinin ikin wadieyin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinan sairsiyar hidi. ⁹ Mi iikamim yipiki dimin biyie tirim simiirin wi siya nisiimauuwi. Dimusi rani, sima kariiram bi naingwo tibmii kingim. ¹⁰ Siya iikam imiirin wi diminin dimin whirki kimbu karamae nwowim simiirarar tiri. Dimusi rani, mhoyiya kara nami kariir Ad iiram mi kariir igsopa wi siya nokwokairinanaowidi. Mi kima kariirin wi kig karamae hiriinan sairsi nwowi. ¹¹ Mi iikam imiirin wi siya nisiimauuwi hininin, iikamim ti nuin siir tiranim yipiki siyu biyeyim sim napim, simiirin wi Adi Komii siya hidi. Dimusi rani, Adi Komii siya ti inkamin Setan nikiuwiyin yipiki ti nu iir kigriraowiyin siirin wi warar ninkin hidi.

¹² Kara dimin kasa naingwo rani, kimiir boinamin. Mi kara simiirin pi kimiir boin tani. Dimusi rani, tariinanin sima simiir ninokninkin tani. ¹³ Mi mhoyiya Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuun yipiki yaimwo boiniyin siya niti mi wi siya nisiisiimauuwi, dimin wadie wadieyim mi dimin kingi kinim. Siya yayim wi siir kwoin aigi naingwo boin tani. Niingaka. Yayim siyar wakaeyim, siya wi simiirgi simiirar boinimauuwi kimiirin ti diminin mhoyiya nimbiniyanim. ¹⁴ Siya wi kariir inig iir hainanprapras. Dimusi rani, ti dimin taeminim ti kara boinimauuwim, siya wi simiir haii mi wi simiirar swoki hurworwokai haiginiuwi kimiir kwoin imiirin. ¹⁵ Digworaekwowim kariir Adin, Adi Komii siirim yim kariirgim. Mi kara hiriinan asi boini, Adi Komii siir naeyuun kariir yayim wi siya hainaowidi mi wi siya boinimauuwi kimiirin, kimiir kwoinai haigi okaiyam. Iriigi.

Tariinanin kima ini maingimairga karamae niki owim mi mhoyiya kima wa maingimairgaei

¹⁶ Ii priei rani, kima kariir kig karamae niki oki. Mi mhoyiya iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kwakigwini. ¹⁷ Mi kam nhirim siir kigna miriiyim sima, sima simar yinsrii ansriina, ta yayia sair yaimwokiyaimwowa ta siya boinkiya ya paniinga? Siya hinina boinkin, mhoyiya kima wi kariir kig rani. Mi mhoyiya kima kariirin wa swoki kigwini. Mi siya ti siir warar mi boin, kara kariir Adin siiram nami mi siya hiriinan dimusi boinkin? ¹⁸ Mi sima diriiyar boinki, ti siya boinkiyin siya dimu kwaboinkikin, siya ii priei bi kwaboinkikin? Krima ta yai aiir bi swoki inokninkinkikim. ¹⁹ Jisis siya bidi yinokninkinkiyin kwoinin sima naingwowin siir sriiyam ti dimin iiram. Mi siya simiir boinki, kima, kima kima minam nansrii ansriigin, ti diminin kara boinkiyin hinin, mhoyiya ii priei rani, kima kariir kig karamae nwowi. Mi mhoyiya iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kigwini. Ana kima ti dimin iiram sriigin? ²⁰ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, mhoyiya kima wi kariiram nougi mi kima wi nouuboboin prasae kinki rani mi kima wi maingimairga nwo rani. Mi iikamim nuanim, sima wi maingimairga prasae kinki rani. Mi kima wi maingimairga nwoki rani mi mhoyiya kima wi maingimairga haini

nwowi. ²¹ Mi wiga yinisim naokainam tiriyim, saeya ina ninokninkina iya yinisim ieya kaknanaokaiyana. Kariir iya ini kingiin nita. Mi saeya pi kimpipisu prasae swoki kin tani mi saeya pi maigimaiga nwo rani, ti siiram. Mi mhoyiya saeya pi yinisim iir yaokainaki mi saeya pi ta kimpipisu aiir swoki aingwoki rani. Nningaka. Saeya maigimaiga dimusi nwo rani, saeya yinisim iirin bidi yaokainakiyin. ²² Tariinanin kima maigimaiga nwo rani. Dimusi rani, kara wi kapi naowi. Mi mhoyiya kara swoki insiin idwowi, kara wi omwaiyar swoki waiyai. Mi kara wi kimiir swoki kigi mi kima wi maigimaiga prasae nwo rani. Ta maigimaiga kimiir kwoinau waraur nwokaiya sairin wi inkam nwirki niniskii hai rani. Nningaka.

²³ Mi mhoyiya ta iya saeya nimbinii, kima wi diminam kariiram srii rani. Kara kimiirin yaimwower boinkii, kima Adi Komii siiram diminam srii, siya kimiirin wa hauugii. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. ²⁴ Mi biya mi tariinanin iriipi hiriinan, kima Adi Komii siiram diminamin kariir inig komii iir bi srii boinkikin. Nningaka. Mi kima siiram diminamin sriigii mi kima wa haiwini. Mi siya kimiirin wi maigimaiga komiiyar nwokii. Iriig.

Jisis siya nuan dimin biyie biyeyim bidi ikwowaisiigim

²⁵ Kara kimiirin boiniyio yai boini mi mhoyiya ta ii aeya nimbinii mi kara ti diminim simiir yaimwokiyaimwowim wi boinmimauu rani. Nningaka. Kara kimiirin wi yaimwo imiirarar boini, Adi Komii siirin. Mi mhoyiya kima siir ninokninkini, kima wi wadie nwoki owim. ²⁶ Mi mhoyiya ta ii aeya nimbiyami, kima Adi Komii siiram wi kariir inig komiiyin siir inig iir kwisboinki. Mi kara siiram dimin taeminamin wi kimiiram srii rani. Nningaka. ²⁷ Dimusi rani, krimiir Adi Komii krimiir Wanin, siyarin ini kimiiramar naingwokwokripkaiyin. Mi siya diminin kima sriigii siiram, siya wa wakaei. Siya kimiiram in naingwokwowin. Dimusi rani, kima kariiram naingwokwowikim. Mi kima wi haini ninokninkini, kara Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi nua tiriirin ha nitkin. ²⁸ Biya kara Adi Komii siir haiburgigin mi kara ti nu iirin ha nitkin. Mi tariinanin kara ti nu iir haiburgigi mi kara wi hiriyyar swoki ami Adi Komii siir kigam.

²⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir boin, yayim tariinan kira boiniyim kira nimprio boin tani, ini hindara haknowidninkinkiyim. Kira boiniyio yai boin tani. ³⁰ Mi tariinanin krima ini haini yinokninkinkiyim, dimin taemin whiekakim kira simiirin ina ninomokninkin digin mi krima pi kariir sriiyam swoki min tani. Nningaka. Diminin kira boini yim kaimwowaigim. Krima hiriyyar ninokninkini, kira Adi Komii siir haiburgigin mi ha nitkin ti nu iir nauuni oniyam. Dimusi rani, wara yayim kira boiniyim krimiir, yim bwamkibwamim simiirar nanaakninkii haiginiuwu. ³¹ Jisis siya boinki, tariinanin, kima ini hiriyyar naingwotibmii kinim, kara Adi Komii siir haiburgigin mi tiriirin ha nitkin, aniya? ³² Iya bidi yimbiniya. Nningaka. Sima bidi yitim. Mi iikamim kimiirin wi yapa yapa sima nwowaiginiugii mi kima wi hinda tinda ninoopami. Mi an kara ti inkam nwiruwan an wi kanakanar nwoki kara wi kanakana nwoki rani. Nningaka. Adi Komii siya wi kanakar nwowi. ³³ Kara ti diminin kimiir bidiyar iki boinmauwun, kima kanaka nitanakiukripkaii mi kima mhii hiinsima nwowi. Mi ti nuan iikamim dimin biyie kimiir tirhaiginiuwu, kima wi kipi krii, wi sibgu dokworinu.

An kara ti siyiu bibiyeyim ti nuan iikamim sima tirkiyamiyim simiirin bidi yokworipukumaigim. Iriig.

17

Jisis siya Adi Komii siiramın minam sriigin siir kigna miriyim kamim simiir whinkinsiis haiginuwim

¹ Mi ti dimin taeminim Jisis siya boinkiyim simiir mhoiiyan, siya koua ha ninansiina kaokiyin mi siya ina boinkiyin, Adi, kariir iya bidi yimbiniya. Kira kariir inig iir hainanki ti dimin taeminim wi kira tiri kariir simiirsi. Mi ti hiriinan siyiuin kara, kariir yinisimin wi kariir inig iir nwoki hainankiyim. ² Dimusi rani, kira kariirin inig komii bidi hauugiyin, kira hiniina boinkikin, yio ini ywowin. Mi kara wi ti nuan iikamim simiir nwoki hauuwim, yipiki kira hauugiyim kariir. Mi simiirin wi yaeya inig win kara hauu haiginuwi mi sima wi wadie hiriyyar nwoki oyokiyokikaeyamim. ³ Iikamim kariirin ina ninoknankinim, Adi Komii nwrki nwuruwan kinakinargin. Mi kira mi Jisis Kraiis kara inkamin kira nikropkiyin, kara hiriinanam nitkin sima kariir ninoknankinim mi kariir siyiu iir nwoki apim. Mi hiriinanki nuwi, iikamim yipiki ti digworaekwo imiiram naingwo tibmii kinim yim wi wadie hiriyyar nwoki oyokiyokikaeyamim. ⁴ Mi iikam imiirin kariir inig komii iirin kara bidi yisiimauuwim ti nu iiranim. Kara dimin taeminim kira nimbingiyim kariir kara tiram, yim bidi digiyim. ⁵ Adi, kira ti inig komiyyin biya nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, iya kara kinakar niki owa mi ha haiyin mi kira siirin kariiar swoki hauugi.

⁶ Kara ti iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, ti nu iiranim simiir nanaankinkii haiginuwam tiri mi simiir boinmauwam tiri hiniin, kira paningin. Sima kariir iikamim mi kira simiirin kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir yai imiirar wakaeyokna apim. ⁷ Mi tariinanin sima bidi yinoknankinkiyim dimin taeminim kara tirim simiirin, biya kira hauugiyim kariir, kara tiram. ⁸ Kara yayim biya kira boinim kariir simiir bidi boinimauuwim mi sima, simiiram ina naingwo tibmii kinim. Mi sima ina ninoknankinim kariirin, kariirin karar nikropkikin mi kara kariir om waraurankar nuunainikin tiriirin.

⁹ Kara kariirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim. Kara kariirin minam bi sriigikin, iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir whinkinsiisim. Nungaka. Kara kariiramın minam sriigikin iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis haiginuwim. Dimusi rani, sima kariir iikamim. ¹⁰ Dimin taeminim kara nonkwowim yim kariirgin. Mi tariiginim kira nonkwowim yim kariirgin. Iikamim wi kariir inig komii iir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir nwowim simiirsika. ¹¹ Mi tariinanin kara wi kapi niti kariir kigamin. Mi mhoiyya kara wi ti nu iir nwo rani mi yim sima wi tirar nwowi. Adi Komii, kira wadiekin simiirin kira kigrirao, kariir kirie komii aeya. Ta kirieya biya kira hauugiya kariir. Mi ti iikamim ti tir nwowim sima wi iripa kinaka ta kirie airsi nwowi. Kariir hiriinan, ta iripa kirra mi owiya saiir hiriinan. ¹² Mi iya kara simakar nwowa, simiirin karar kigriraokim, kariir inigin siir kirieni. Mi yim sima ini wadie kinar nwowim, nwrki nwuruwairgin, yipikin wi sasar nonkwobuninkini. Mi ti kariir yayim Yokwo Komii hir nwowim biya, biyan kamim sima winkiyim, wi hiriinanar mi imbiyami. ¹³ Mi

tariinanin kara wi kapi niti kiriiram. Mi ti yayim ti kara boinin kara ti nu iir nwowin mi sima bidi wakaekiyim ti yayim kara boinkiyim kiriir. Mi kariir maigimaigwa wi simiir kwoinawo owim. ¹⁴ Kara simiirin yayim kira boinmauugiyim kariir simiir boinmauugin. Nuan iikamim sima wi io whwonkam simiir nanaowi. Dimusi rani, ti iikamim sima nuan digworaekwowim simiir nap rani, kariir hariinan, ti simiir nap karamae kara mi owa saiir hariinan. ¹⁵ Kara kiriirin minam bi sriigin simiir nikunam, ti nuin siir tirankin. Nningaka. Kara kiriiram minam sriigikin, simiir kigiraowim. Mi ti inkam biyeyin Setan nikuwiyin, simiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ¹⁶ Sima ti dimin taeminim ti inkamin siya boiniyim simiir bi wakaeyokna apikim. Ta wakaeyokna ap karamae kara mi owiya simiir saiir hariinan. ¹⁷ Kira ti kam imiir dimbingi kiriir inkam nwowam ta kiriir yaimwowa kara boinmauuwa simiir saiirsi. Kiriir yayim yim yaimwowaigim. ¹⁸ Kara bidi yikropkiyim simiirin iki iikamim nuanim simiiram kariir mi aiir miriyam. Ta biya kira nikropkiya kariir mi kara ha nitin nuan iikamim simiiram kiriir mi aiir miriyam saiir hariinan. ¹⁹ Kara, kanakanar hauunakin kariir pu aiirin pi naonamim kiriiram. Mi ti iikamim kira nambinim sima wi kiriir siyu iir nwoki apim, ta kiriir yai kibiya kara boinmauuwa simiir, saiirsi.

²⁰ Kara ti kamim ti tir nwowim simiiraram kwisboinki rani, kara kiriiram ti iikamim yipiki kiriir yai aiir wakaei mi sima kariiram wi haning naingwo tibmii kangikini. ²¹ Adi, kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima nwuruwar dwowiski, ti kira mi kara krira mi owiya nwuruwa saiir hariinan. Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima kiriiraramar wakaeyokna ap iski. Mi ti iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim, kariirin kira nikropkikin tiririn. ²² Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiyyin biya kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi nwuruwa asi nwowi, ta nwuruwa krira mi owiya saiir hariinan. ²³ Kara wi simiir kwoin iir kwirii idwokaii, ta kira mi kwirii idwokaiya kariir kwoin iir saiir hariinan. Mi sima wi nwuruwar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinkiyim hinin, kariirin kira nikropkikin ti nu iir nitamin. Mi kira simiiram wa timi aingwokwonanae ta kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hariinan.

²⁴ Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir ywowim. Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima wi kanakar wini oni, omin mhoiya kara nwowanin siirin mi sima kariir dimin komiyyin paenan niuyaeiyin wi siir nwoki kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iya kira ti nu iir nonkwokwowa mi kira ti dimin komiyyin paenan niuyaeiyin kariirin hariinansi hauugin. ²⁵ Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyu iir mi sibgu ap rani. Nningaka. In kanakanar ywowiskiyin mi ti kamim ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar nikropkikin tiririn mi ha nitkin. ²⁶ Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara simiirin pa swoki boinmauuwi hininin, kira wi simiiram daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hariinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii idwokaiyim. Iriig.

Jisis siir'in Judas siya hauugin sau omomim simiir'in.

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mi mhoiyya Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin mi mhoiyya siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya iesisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim sima hir ini idwowa. ² Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisni napwouin, siya ta numir aiir bidi yinoknankinin. Dimusi rani, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima inokininokinin iripa hir haingiriyu owikim. ³ Mi mhoiyya Judas siya kam nhirim yaii niniiyim mi kam nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair kigriraowiyim yipiki prismi biyan inkam nwowim mi Farisi kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas saikan sima simar yam ta numira sair hiriirin. Mi sima sau, irim hipig minim warar yinkin hainam mi sikwo paeyim warar mi inkin bigna apnam. ⁴ Jisis siya ti dimin taeminim iikam ina tiranim siir, siya bidiyar yinoknankinin. Mi siya simiir kingiingikingiin ha natin mi ina ini sriiniyin, kima nhiniiram kigi? ⁵ Mi sima siir boin, krima Jisisin om Nasaretanin siiram nitkim siir nonkwonamam. Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, karaargin Jisisin.

Mi inkamin Judas nikiuwiyin, yipiki wir Jisis siir napwouin, yo ini simaka hirar ninkin okwouin. ⁶ Mi Jisis siya ha boinkiyin hinin, karaargin Jisisin. Mi ti kamim hir nwowim, sima siir kigim mi sima ha swoki kriinamim mi ina yakaigainamim nua. ⁷ Jisis siya simiirin ina swoki sriigiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hinin, kima nhiniiram kigi? Mi sima siir yai aka hinina yowarkii boin, krima Jisisin om Nasaretanin siir nokwonamam nitkim. ⁸ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hinin, karaargin Jisisin. Mi kima kariir nonkwonamam niti mi kima ti kariir kamim simiirin pi hindara kigninkin amki. ⁹ Mi siya ti diminin ha boinkiyim mi ti yayim biya siya boinim, wi simiir hiriinanar mi imbiyami. Biya siya hinina boinkin, adi, iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, kara simiirin wi nwirni nonkwo iuguski rani. Niingaka. ¹⁰ Saimon Pita yo kamkiuwun whira nwowi mi siya ha kiwokhaigiyin maeyauwa siir hopkrikiuwa hiranki mi siya ha kinawana yomkiyin mi siya kimidiniya inkam nwirin Malkas niukiwiyin siir win aiir haingrip itkiigi yipikin prismi biyan inkam komiyyin si mi miriyyin. ¹¹ Jisis siya Pita siir boinki, kira, wara kiriir kamkiuwun maeyauwa siir hopkrikiuwiya sair ti swoki hopkrikiugi. Kara ti kamim simiirar mi kigninkin diriraeramar mi tiri, ti diminin sima tiram tirin kariir. Kariir Adin siya nibingiyin kariir siya hiriinanamar nimbingikin ti hiriinan dimin iir tiram. Sima kariirin wa tiowi mi kariirin wa kimbipisu haiginuwi. Iriig.

Sima Jisis siir'in inkam komiyyin Anas nikiuwiyin siir'im yikropki

¹² Mi kamim yaii niniiyim mi kamim simiir kigriraowi ikim, sima simar ywoki kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair kigriraowiyim simakan. Mi sima Jisis siir'in ha nonkwonamim mi sima siir inao ha kogrimdinunamim, ¹³ mi sima siir'in bi kimidiniya inkamin Anas nikiuwiyin siiram yikunam, siir kigiuwim. Siya Kaiafasni nugun, yipiki prismi biyan inkam komii nwouin ti biwi iir. ¹⁴ Ti inkamin Kaiafas nikiuwiyin biya Isrelmi iikamim sim niki boinin hinin, siya siyar mi aowi ini mi owin, iikam whiekak krimiirsiyin. Iriig.

Pita siya Jisis siir wokinomokou boinkin

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Mi sima Jisis siirin ha nikiunanamin hariir mi Saimon Pita mi inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, sowa siir mhoiyar yam. Mi prismi biyan inkam komiiyin yio siya bidi yinokninkinin ti inkam nwirin siir kigna miriyyin siirin. Mi siya ha namin, kimidiniya hira omaka aiir nidyokiyokaiya saiir bopwo hir ini okwokaiyu. ¹⁶ Pita yio hariinan bi tirkin, yio siya ini anowin napninopkainamiyin hiira saiirin, ini hirar yokwowin. Mi inkamin Jisis siir kigna miriyyin yipiki prismi biyan inkam komiiyin siya ninokninkinin siya idowiya ha swoki apnaniyam mi siya wiga anowin napninopkainamiyin siir hir nokwowa saiir yani boiniu, Pita siir nikiunaninopkainamam hariir. ¹⁷ Mi wiga hira saiir ano iir kigraowiya saeya Pita siir boinki, ana kira Jisis siir kigna miriyyan inkam nwirkin, iyie? Mi Pita siya ina boinkiyin, kara wara rani.

¹⁸ Ya taka iya pan prasaeki bi nwoka mi iikamim yipiki prismi biyan inkam komiiyin siir mi miriyyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigraowi ikim sima pae aiirar nokwoyokai onikim simiir piuim huua kinam. Mi Pita siya ha mi amin mi siya simakar mini okwo oniyu, siir piua huua mi kinim. Iriig.

Prismi biyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, srii nhirim

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹ Prismi biyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, yayim biya iikam imiir siya boinmimauuim simiiram. ²⁰ Mi Jisis siya siir boinki, inokininokin kara maeyauwim iikam hoimgaki haingiriyu owiyim simiir hirar mi boinmimauugin. Mi kara kariir yayim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi omakam Adi Komii siir inig hainani ikim, simiir hir bidiyar mi boinmimauuin. Kara, kariir yayim bi swoki imprio boinmiminkin. Niingaka. ²¹ Dimusika, kira ti hariinan diminim kariir sriiyin, ha? Kira iki iikamim kariir yai aiir wakaeyim simiirar srii. Kira kara boinim yayim simiiram simiir srii sima ina ninokninkinim dimin taeminim kara boin imiirin. ²² Mi mhoiya Jisis siya hariinan ha boinkiyin mi inkam nwirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigraowiwin saika kingiin hir nokwowin, Jisis siirin siya jobwaeki mi ina boinkiyin, ti hinin yai biyeyim prismi biyan inkam komiiyin siir kipi boin. ²³ Jisis siya siir boinki mi kara yai biyie boinksw mi kira nhirmiyin ha mi boinkiswo yio nikrani mi kara ti yai wadie aiirar boinkiyin mi kira kariirin whisarii dimusi tiokin, ha?

²⁴ Mi sima Jisis siir srii digiyim mi sima siirin ina kogrimdinuwim mi ti inkamim sima siirin hariinankakar yikropki prismi biyan inkam komii nwirin Kaiafas nikiuwiyin siir nini kigiuwam. Iriig.

Pita siya Jisis siir misisaekin mi siya ina swoki boinkiyin kara siir bi ninokninkin

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Pita siya pae hirar niki okwo onikripkaiyin siir piua huua kinam mi kam nhirim sima srii siirin, ana kira Jisis siir kigna miriyyan inkam nwirkin, iyie? Si rani? Mi Pita siya ini hariiyar misisae boinkripkaiyin. Niingaka. ²⁶ Mi inkam nwirin prismi biyan inkam komiiyin siir mi miriyyin, ti inkamin yipiki Pitaki si haingrip itkiigiyin siir win aiir mi siir piugani inkam nwir ieya. Mi siya srii siirin hinin, biya kara ta numir aiir nwowin kara kiriirin hir kigin, kira saikar nokwokin, ana kira? ²⁷ Pita

siya ha swoki m̄isisaeyin mi siya ina boinkiyin, kira kariir bi kigin. Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan kakarugin ina yikiyin. Iriig.

Sima Jisis siirin gavmani inkamin Pailat nikiuwiyin siiram yikropki
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Mi kamim Jisis siir nikiunamim sima Kaiafas siir omaka aiir haiburgigim mi sima siirin gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir yikiunam. Ya tariigina ya iya b̄idi p̄irkinikiyakwoka. Mi inkam komii komiiyim Isrel simiirim sima gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir pan̄insi yamsi. Dimusi rani, pi sima omaka inkamin yipikin Isrel simiir p̄ugana saiir karamaeyin pi saiir nap̄inopkainami mi Moses siir siyu komiiyin yio ha boinkin, sima wi miyiknan nwo rani, Adi Komii siir whwonkam idan wi iki inkamim p̄iu iokak nwoiyim wi simiir hiriinan nwowi. Mi sima naeyim ii komiia yaewou nikwo aeiya Pasova saiir naeyim wi kipi mi ae. ²⁹ Mi sima hiriir bi nap̄inopkainamkim. Mi gavmani inkam komiiyin Pailat nikiuwiyin siya idowiiya ha nap̄naniyin mi ina yani s̄riiyuin simiir, kima ti inkamin siir dimusi boin h̄uriyugin? ³⁰ Mi sima siir yai aka h̄inina yowarkii boin, siya dimin tirbu kamaekiswo mi kr̄ima siirin pi tiriir di yikiunani. N̄ingaka.

³¹ Mi Pailat siya simiir yai aka h̄inina yowarkii boin, siirin kima kima ti ikiunam m̄ipi kima kima tini hid̄u siirin kimiir yapa kaunsil aka. Mi kamiir yapa siyu iirar tini tir̄u kimiir brougae wanwiyae ima boingigim kamiir inkamin dimin biyie t̄riiyin mi siirin ha t̄riiyin, siir h̄iriinan. Mi sima siir yai aka ina yowarkii boinim, om komii Rom hiran gavmanin siya wi kr̄imiir kign̄inkin tir tani siir tioamin mi siir nisomaowamin. ³² [Mi ti diminin n̄imbiyamin mi sima wi yaiya biya Jisis siyar niki boina wi saiir h̄iriinanar swoki tiri, siya naowamin.] ³³ Mi ta Pailat siya boinkiya saiir mhoiiyan siya ina swoki ap̄n̄inopkainamin gavmani omaka saiir h̄iriir. Mi siya siir kam imiir boinki, sima Jisis siirin kingiin h̄iriir nikiunamim. Mi siirin ina s̄riiyin, ana kira Isrelmi iikamim simiir kigirkakan inkamkin, iyie? Si rani?

³⁴ Mi Jisis siya siir yai aka h̄inina yowarkii boin mi yio t̄riiginin yio k̄iriirar kwoinkin, ti kira boinkiyin h̄iriinan, iyie? Kira nh̄irmi yai wakaekin? ³⁵ Mi Pailat siya siir boinki, kira h̄iriyar naingwowi kara Isrel simiir p̄ugana saiir inkam nw̄irkin, aniya? An kara n̄ingaka. K̄iriirin Isrel simiir p̄ugana saiir iikamim mi simiir prismi b̄iyan inkam komii komiiyim sima nonkwonakikim mi k̄iriirin sima nikiunanikin t̄riirin. Kira dimu tirkin? ³⁶ Mi Jisis siya siir boinki, kara ti iikamim ti nuin siir nwoyim simiir kigr̄iraowan inkam tani. Mi kara ti iikamim ti tiran̄im simiir, kigr̄iraowan inkam nwokiswo mi iikamim yipiki kariir siyu iir nap̄im yim wi kariirar pi wh̄inkinsiis haiḡinuw̄in yai simaka n̄iniiyamin. Mi sima kariirin wi di yonkwonanii. N̄ingaka. Mi kara wi tir di ywowi, iikam imiir kigr̄iraowam. N̄ingaka.

³⁷ Mi ta Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin ina swoki s̄riigiyin. Ana kira inkamin iki iikam nh̄irim simiir kigr̄iraowan inkamkin, iyie? Si rani? Mi Jisis siya siirin ina boinkiyin, kira kariirin ha boini, kara Inkam Komugin. Kariir apua kariirin ti nu iir naokainaka mi kara ti nu iir asi nwowi mi ti h̄iriinan saiirsika, kara wi ti dimin wh̄iruwan siirara asi tiri iikamim simiir n̄inokn̄inkin haiḡinuw̄am mi yaimwo simiir boinam. Mi yipiki yaimwokiyaimwo aiir sibgu wakaeyokna api, yio siya kariir yai aiir wakaeyoknaeikin. ³⁸ Mi

Pailat siya siirin ina swoki sriigiya, yaimwoki yaimwowa ya paninga. Iriig.

Pailat siya simiir boinki, Jisis siirin paeyin haaniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mi ti yayim sowa boinkiyim simiir mhoiyan mi Pailat siya ina swoki apnaniyam in idowiya hiriir Isrel simiir kam imiiram. Kara ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya wa nao rani. Nungaka. ³⁹ Mi kimiir siyiuin yo hiningin kara inokinok in kam in nwira nikropkiikin maeyauwa mi biyie mriiya saiir hir hugripkiikikaiyim saiir hirankin ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova saiir. Mi kima ha naingwowi ti Isrelmi inkam komiyyin siirin kara pi yikropki rirmiyya nwowamin kimiiram, iyie? Hiniin kipi tir? ⁴⁰ Mi sima ha kauwok boinkiyim mi ina boinkiyim, si rani! Krima minam naingwowi, kira Barabas siir dikrop apniki. Ti inkam in Barabas nikuwiyin, yo haiyan inkamkin mi inkam nisomsom aokaowan inkamkin. Iriig.

19

¹ Mi mhoiyya Pailat siya Jisis siirin ha swoki ikiunaninopkainamin mi siya siir kamim yaii naniyyim simiir boinki, Jisis siirin idgiuni sima nipimparim. ² Mi sima siirin idgiuni ha nipimparim mi sima uridin amridamridkakin ha haiyin, kimidiniya siir mwo iir kaigrisiuhaiginiu. Mi sima yuis paridnana mi urid amridamridkakin ha mi haiyo inkam komiyyin nu kigriraowiyin siya niyo hiriinana kimidiniya siir ii haiginiu. Mi sima siirin haini hopmimin gwo mi ina boinkiyim, ³ krimiir kwoin komiyyin hiriyyar naingwowi, ti Isrelmi inkam komiyyin wi hiriyya nokwoyokiyokigiyami. Mi sima siir kingiin ha nitim mi kimidiniya siir tio. ⁴ Mi Pailat siya idowiya ha swoki apnaniyam in mi siya kimidiniya iikamim hir nwowim simiir swokani boiniu, kima ta saiir ti wakaeki, siirin pi kara nini ikiunanakii mipi idowiya waraur nikrop apnikii. Mi kima ta saiir dinokninkinkii, kara siirin ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya pa nao rani. Nungaka. ⁵ Mi mhoiyya Jisis siya idowiya ha napnaniyam in, ti urid amridamridgak in, siir mwo iir kaigrisiugiyin mi yuis paridnana sima mi ii haiginugiya aka, yo ini hiriinanar ywonaniyamo. Mi Pailat siya ina boinkiyin, siir kigi, ti siya inkamin. ⁶ Mi prismi Biyan Inkam Komii komiyyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim, sima siir kigiyim mi sima ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin haaniya nirioninkinin, saika dinkin irinugi, siirin paeyin haaniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Mi sima ti hiriinan yai kauwok boinkiyim mi Pailat siya simiir boinki, kimar ti onkwonam siirin mipi kimar nwoki inkin irinugiyim paeyin haaniya nirioninkinin siir. Kara siirin dimin whir siya tirbu bi hidyiskaigin mi siya pi saiirsi ha nao rani. Nungaka. ⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim sima boinki, yayim siyu komii siirin krima napiyim yim hiniina boinkim, siya wa dao. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin.

⁸ Mi Pailat siya ti hiriinan yai imiir wakaekiyin mi siya nidid prasae bi kinkikin. Dimusi rani, Jisis siya ha boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹ Mi siya Jisis siirin ina swoki ikiunaninopkainamin gavman simiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naingwokin, Jisis siya

Adi Komii siir yinisimkin. Mi siya siir boinki, kira kariir boinki, kira pindankin. Mi Jisis siya bi wakae boinkikin siya ini yai mikrimar ywowin. ¹⁰ Pailat siya siir boinki, kira kariir yai aiir wakae boin karamae dimusi nwowi? Mi kira ha naingwo rani, kara kirie komiigakin mi kiriirin wa nonkwo iuguski rani mi kiriirin paeyin hiiniyin nirioninkinin saika wa mi nkin irinugi rani, aniya? ¹¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira ini kariir kou ywowin, dimusi rani, kiriirin Adi Komii siya kignankin tirkin ti dimin iirin. Dimusi rani, inkamin yipiki kariir nikropkiyin tiriir, kiriir ingi nonkwowam, yo siya dimin biyie prasae bi tirkin. Mi ni kira, dimin komii bi tirbugin. ¹² Mi Pailat siya ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya hinina yaingwo, siya Jisis siirin wi panina nonkwo iuguski. Mi Isrel simiir kam ima boinki siirin mi kira siir nonkwo iuguski karam nwowi mi kira tari om komii Rom hiran inkam komiyyin Sisa simiir kigirkakiyin siir whinkinsis haiginu rani. Mi inkamin ha boini, iki iikam nhirim simiir kouwun ini karar ywowin mi simiirin ini karar kigirkakim mi yo ti hiriinan inkamin yo Sisa siir sauan omomkin. ¹³ Mi Pailat siya ta yai aiir wakaeyin mi siya Jisis siirin ina yikunaniyam in idowiya hiriir. Mi siya kimidiniya ipiia maeyau inkam komiigi nidwokai hidiya yaimin dimin sair yidwokai, maeyau ha dapiya siya siyu. Mi Hibru simiir yaigina ya hinina dapika, Gabata.

¹⁴ Ya ta iya, ya Isrel simiir iikamin nae sima diriraeraran ii aeya, wou nikwo aeni ii komiia Pasova nikuwuya sairam ya saeya ya nabiebobwoka ta Pailat siya boinkiya hiriinan simiir, tisi kumiir inkam komiyyin, kima siir kigi. ¹⁵ Mi sima ina swoki kauwok boinkiyim, siirin disomaoki, siirin disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir srigi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kumiir inkam komiyyin kumiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biyan inkam komii komiyyim siir yai aka hinina yowarki boinki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka. ¹⁶ Mi ta sima boinkiya sair mhoiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir in yonkwoki mi siirin sima yonkwonam mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi. Iriig.

*Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya nirioninkinin saika
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)*

¹⁷ Mi kamim yai niniyim sima siirin ha nonkwonamin mi paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yo ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyau ha dapiya inkam mwokiu sair hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.) ¹⁸ Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankigi. Mi sima inkam nwiso saika hir warar yinkin irinu inankigi paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Nwirin yo iniig miya mi nwirin yaioyae miya. Mi Jisisin yo ipwoniya ywokai. ¹⁹ Mi diminin Pailat siya winboinkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boinki, sima sairin paeyin siir nirioninkinin saika dipakiugi. Mi yayim siya winkyim yim hinina winboinkikim, tikinin yo Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiyyin simiir kigriraowiyin. ²⁰ Mi Juda simiir iikamin ti yayim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyau kam ima ninkin irinu inankigiya Jisis siir, paeyin hiiniya nirioninkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa.

Pailat siya ta yaiya Hibru simiir yaigin aiir win boinkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar. ²¹ Mi mhoiyya Isrel simiir prismi biyan inkam komiiyin ha namn, siya Pailat siir ini boiniu, kira hinin kipi winboinki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Niingaka. Kira hinina ti winboinki, ti inkamin siya siyar boinan hinin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin. ²² Mi Pailat siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, diminin kara winkiyyin, yio bi swoki kisinaeikin hiriyyar nwowikin.

²³ Mi kamim yaii niniyim, sima siirin ha ninkin irioninkin inankiigiyin mi ti kam nwiiyim sima Jisis siir yuisim ha haiyim mi ina sioitkin hidim. Sima whieyim kwiiya sioitkin mi sima nwonira nwoniran whieyim kwokwira inan hai. Mi sima siir yuis bripriya sima nii haiginugiya pan karamae nwowiya saiiir warar yinkin hai. ²⁴ Mi kamim yaii niniyim sima boin, ta yuisa ya hiriinanar dwo, krima saiiirin pi kipi niinikiwomwit. Krima saiiiramn pi gwo kwira satu nikiuwiya pi saiiir gwowi. Mi krima pa nwoki kigin saiiirin pi nhinga hai, kira, iyie kara? Mi sima saiiirin hiriinanar mi tir. Mi ti yaiyim biya profet kamim sima winkiyim Yokwo Komii aiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Mi ti yaiyim yim hinina boinkikim,

kamim wi kariir yuis imiir nonkwokwo hidhainami mi simiirin wi nwirni nwirni hauugii. Mi sima gwo kwira satu nikiuwiya wi kariir yuis bribriya wi saiiiram mi gwowi.

Mi ti kamim yaii niniyim yim ti dimin imiirin hiriinanar mi tir.

²⁵ Mi Jisis siir yopiiya mi siir yokman aeya mi Maria saeya yipiki biya Klopasni wig niki owa sima mi Maria Makdalan aka, sima maeyaua kam ima nirioninkin inankiigiya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkininsi, siir kingiin hirar yokwo. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinanar kigin, siir yopiiya kariir kingiina nokwowi, Jonin, yipikin Jisis siya naingwokwonaeiyyin mi siya siir yopii aiir boinki, wig, kiriir yinisim yinkamiyyinin wa siyairgin kinaka kingiinar nokwowin. ²⁷ Mi ta siya boinkiya kariir siir kigna mirii inkamin saiiir mhoiyyan, ta wiga ta tir nokwowa ya kiriir apuga. Mi ta iya siyar boinkiya mi saeya ha nama mi saeya ini kariir omaka hirar yasae owiugusama. Iriig

Jisis siya nao aeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Mi mhoiyya Jisis siya ina yinokninkinkiyin, ti dimin taeminim tirim yim ini digidig ywokiyim yaiyim biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii saiiir. Mi ti yaiyim Yokwo Komii saiiir nwowim yim kaimwowaigim siya hinina boinkikin. Kara kwoinki haei. ²⁹ Mi two ira hir nwowa wain opkaka mi sima dimin whirin haimgan haimgankakin siir hopmaigi wain op aiir mi sima siirin paeyin hisop nikiuwiyyin siir kwiiya anaka yinkin udgi. Mi sima ina yakii hopkaigiyin Jisis siir yai aiir. ³⁰ Jisis siya ta wain op aiir kwiiyaeyin mi siya ina boinkiyin, dimin taeminim ini digidig ywokiyim. Mi ta siya boinkiya yai hiriinana saiiir mhoiyyan siir mwoin ha kaiyirounainamin mi siya ina yaonamin. Mi siir kwoinbudin siir haiburgigin ini Adi Komii siiramar swoki amin. Iriig.

Mi kamim yaii niniyim ha nitim Jisis siir pris aiirin sima yakii hainwitki

³¹ Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiyyim ha namim mi sima Pailat siir ini sriiyu, siya siir kam imiir nikropkiyyim iki kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir ninkin irinugiyim simiir igrib imiir nini

irĩmtiokiyim mi sima pi nwoki aosasauunamim. Dimusi rani, ya taka iya ya nae iikam ima diriraeraran aeya, Judamii ii komiiaa piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya. Sima pi boriisopi ti kamim paeyim hiiniya nĩrionĩnkinim simiir hirar nwowim. Dimusi rani, Sabata ya Judami ii komiiaa piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya yaewou nae komiiaa saiir nikwo aeiya Pasova saeya nimbiamiyim ya ii komiigi komii aeyairga. ³² Mi ti sima sriia Pailat siir saiir mhoiiyan, siya kamim ina yikropkiyim. Mi sima ha namim, kimidiniya inkam nwisio Jisis saika nĩnkin irinu inankiyo sowiir igrĩb imiir ini okwĩmkwaki. ³³ Mi sima Jisis siiram ha nitim mi sima ina ini kigniyim, siya bidi yaonamin. Mi sima siir igrĩbo wara panĩnsi yokwĩmkwakisi. ³⁴ Inkam nwĩrin yaii niniyĩn siya bidi yaka haingripkiya siir pris aiirin sauni. Mi nhie, bwiya minim ina naokiinainamim. ³⁵ [Kara Jonkin ti dimin imiir kigin mi ti hiriinan siyũim kara kigim. Mi kara simiirin ta yokwo aiir asi wĩnkikin mi kima wa nwoki inoknĩnkinim siya Adi Komii siir yĩnisĩmkin. Mi ti dimin taeminim kara wĩboĩnkiiyim, yim kaimwowaĩrgim mi kima simiiram ha ti aingwo tĩmũĩkin.] ³⁶ Mi ti dimin taeminim nimbimbiniyim, yim ini Adi Komii siir yaiyim yipiki biia profet kamim sima wĩboĩnkiiyim Yokwo Komii saiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Ti yaiyim hĩnĩna wĩboĩnkikim, sima wi siir kiũ whĩr nĩnĩrĩo rani. ³⁷ Mi yai nhĩrim Yokwo Komii saiirim yim hĩnĩna boĩnkikim, iikamim sima wa kigii, inkamim yipiki siir priska aiir haingripkii. Iriig.

*Inkam nwisio Jisis siirin siyano whĩrin siir ini wokaigig
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)*

³⁸ Mi ti diminin ti kam ima tirim simiir mhoiiyan mi inkamin Josep nikiuwiyin, om Arimatianin siya kimidiniya Pailat siir srii, Jisis siir piuis biyieya paeyin hiiniya nĩrionĩnkinin siir hiranki hiunis hainamim. Josep siya Jisis siir yai aiiram naingwo tĩmũĩgin mi siya ta naingwo tĩmũĩya idowiya bi nwoka. Dimusi rani, siya Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadiyar ywokiya. Mi siya ha namim mi Jisis siir piuis biyieya ina ini hĩnĩshaiyũim. ³⁹ Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biia Jisis siiram namwiiyin niyaka, siya warar yĩnkin am Josep saikan. Mi siya wain piuii miyik whakiyin 50 kilowa hainam. ⁴⁰ Mi sowa Jisis siir piuis biyieya ha hiunis haiyo mi sowa siir piu aiirin wain ha haniyopkiyo mi yũis wina saiir whĩnki siir piu aiirin. Ti siyũ hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiiyim simiir hiriinan mi mhoiiaa sima siirin pa haingikaigii ienauin. ⁴¹ Mi maeyaua kam ima nĩnkin irinugiya paeyin hiiniya nĩrionĩnkinĩnsi Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whĩrin biia inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin. ⁴² Mi sowa Jisis siir piuis biyieya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iya ya Judami ii komiiaa piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraranka. Mi hiriirin ii hoĩngak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwĩram ha hansiram tani, siir haingikaiyamim. Nĩngaka. Iriig.

20

*Jisis siya ha swoki insiin idwowin ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)*

¹ Mi tariigina ya Sande nugaka, iya bi niki kinipimpirkin waokika, imumar niki oyakwoka mi Maria Makdalana ina yama maeyaua ti siyano ieya nwowa ti inkam nwisowa wokaigiga Jisis siir, saiir hiriir. Mi saeya ha nita mi saeyar kig, siya biya ti siyano iir niki haigin topokougiga, saiirin inkamki bidi waritkinkiyin ti ieyin siir hirankin. ² Mi saeya ha niwitnaniya kimidiniya Saimon Pita siya mi kara kririir ini kigni, inkam nwirin siir kigna miriyyin yipiki Jisis siya naingwokwonanaeyin. Mi saeya kririir ini boini, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis biyieya inkamki bidi hainama ti siyano in siir hiranki mi krima ninokninkin tani, sima saiirin ini papi haiginim. ³ Mi Pita krira ha haiburgigo mi krira ina yamwo siyano iiram. ⁴ Mi krira ha niwitamo mi Pita siirin kimidiniya kara iwit haiburgig mi ti siyano siir biyyin kara iwit imbiyam. ⁵ Mi kara ha nini waisii kaokiyin, yuis aiararar kigi, ya hirar nwokaii. Mi kara hiriir bi napninopkainamkin, ⁶ Saimon Pitan yio mhoiyya ha niwit nambiniyyin, yio ini ti siyano iirar iwitninopkai iugusamin. Mi siya yuis aiararar ini kigi, yuisa ya hirar nwokaii. ⁷ Siya yuis kwira siir mwo iir sima wrieyimiyok kogiya saiirarar kig. Mi yuis kwira siir pi uir sima nitimwaniugiya ya hir wara bi nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwir bidi whrinhaigiya. ⁸ Mi an kara iriipi hiriinan ti inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, yipiki bi ti siyano iir niwit imbiyam in an kara siir mhoiyya ha mi apninopkainamin mi kara ti digworaekwo imiir mini kigiuwun mi kara ina yinokninkinkiyin. ⁹ Mi biya mi tariinanin iriipi hiriinan krima ta yaiya saiir bi sibgu inokninkinkim. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir winboinkiyim hinin, siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar. ¹⁰ Mi krima ina swoki amim oma hiriir. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Maria saeya siyano in siir iemig hirar niki okwo ouwa. Mi saeya ha nouu hiunanainama mi ina ini waisiikaokiya. ¹² Mi saeya ha nini waisiikaokiya mi saeya paekwosim nwis owiirarar kigi, yuis whisinankak ni idwodwokaiyo hiya Jisis siir piuis biyieya saiir nohaiginkiya saiir. Mi nwirin yio siir mwoki nwowin hiriir yidwokai mi nwirin yio siir iga owa nwowo hiriir yidwokai. ¹³ Mi saiirin sowa sriigi, wig kira dimusi nouwi? Inkamin krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis aiar hainamin, krima ninokninkin tani, sima saiirin ini tari papi yamisi haiginim. ¹⁴ Mi ta saeya boinkiya hiriinan saiir mhoiyyan mi saeya ha kwaeyaeyokaowa mi saeya ini Jisis siirar kwakiga saiir kingiin hirar namikwoniyyin. Mi saeya ha bi naingwoka siya Jisiskin. Niingaka. ¹⁵ Jisis siya saiir srii, wig, kira dimuam nouwi? Mi kira nhiniiram hansirni? Saiir kwoinin ha naingwoka, siya ti inkamin numir aiar kigiraowiyin siya niuwi. Mi saeya siir boinki, inkam, kira siir piuis biye aiar hainami mipi kariir boinmauugi. Kira saiirin ini papi haigingigin. Mi saiirin pi kara nini hainakii. ¹⁶ Mi Jisis siya saiir boinki, Maria mi saeya ha haiyug inansiina kaokiya mi ini siirar kigiya. Mi saeya siirin Hibru yaigina saiir boin, Robonai Tiriiginin yi hinina boinkikin, Inkamin Nowomwarkaiyuwiyin. ¹⁷ Jisis siya saiir boinki, kariir kipi nonkwo. Niingaka. Kara pi kariir Adin siiram niki am tani. Kira dam mipi kariir nomiiyauim simiir tini boinmauwuu. Kara wi kapi nami siiram, yipiki kariir Adin mi yipiki iriipi kariir Adin. Kariir Adi Komiiyin mi iriipi kariir Adi Komiiyin siiram. ¹⁸ Mi mhoiyya Maria om Makdalana ha swoki ama, kimidiniya kamim siir kigna miriyyim simiir

ini boinuu, hiniin, saeya Biyan Inkam Komiiyin siir bidi kignaniya, saeya yayiyim siya boinmimauugiyim saiir simiir ini boinmimauuu. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Mi Sande niyaka, kamim siir kigna miriiyim sima omaka iripa hirirar nwomimirkim. Mi simiir anowin haini kimkiknam iikamim simiirsi, sima kigisi simiirin. Dimusi rani, sima pi nididgim Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pi nonkwonakiisi simiirin sima nisomaowam. Mi sima hirar niki owim mi Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hirar yamikwoniyin. Mi siya simiir boinki, kimiir kwoinim kirie dwoki. ²⁰ Mi siya hiriir niki boinkripkaiyin mi siya siir inao mi siir pris aka ina yisiimauuwim simiir. Mi krima ti han imiir kigim mi krima maigimaigra prasae bi kinkim Dimusi rani, krima hiriir yar yangwoki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin bidi swoki insiin idwowin ie hirankin. ²¹ Mi Jisis siya krimiir boinki, kimiir mhi kwoinim hiinsima dwoki. Kimiirin wi kara nikropkii, kariir mi aiir miriiyam, kariir Adin siya nikropkiya kariir tiriir nitam, saiir hiriinan. ²² Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, siya ha kuugiyin krimiir mi ina boinkiyin, Adi Komii siir naeyu iir haigi. ²³ Mi kima dimin biyie biyeyim ini haniin inkami kwoin kwirii idwokaiyim wi simiir haiyoprindiyiumiigi. Mi kima simiirin haiyoprindiyiumiigi karamae nwowi, sima wi hiriirar nwokripkaii simiir kwoinaiu hirin. Iriig.

Jisis siya Tumas siir hiriir yimbiyam

²⁴ Mi iya Jisis siya nita siyar ninii isiimauuniyam siir kigna miriiyim kamim simiir mi inkam nwirin Tumas nikuwiiyin yio simaka hir wara bi nwokin. Siir inig whirin Didimaskin ²⁵ Mi mhoiia krima kamim siir kigna miriiyim, krima siir kigim mi krima siir boin, krima Biyan Inkam Komii siir bidi kigim. Mi Tumas siya ina yowarki boinin mi kara noim siir ina hir nwowim simiir kig karamae nwowi mi kariir ina nowin siir pris aiir nwowin siir mi hopkaigi karam mi owi mi kara pa naingwo tibmii kin tani, siya omwai bidi swoki waiyan.

²⁶ Mi ii iriiyar kwisim namkiyim simiir mhoiiyan, krima iripa maeyau kwira hugripkiya saiirarar haingiriyu omimirkim mi krima anowin ha mi haiginikounam mi yio Tumas yio krimaka hir warar nwokin. Mi krima anowin bidiyar mi haiginikouwin mi biri kimiminkikin Jisis siya ha napnainopkainaniyin mi siya krimiir bopwoniya ha namikwokainiyin mi ina boinkiyin krimiir, kimiir mhi kwoinim hiinsima dwoki. ²⁷ Mi ta saiir mhoiia siya Tumas siir boinki, kariir inam tiriir dwoki mi kariir ina owiir kigi mi kariir ina kariir pris aiir timi hopkaigi. Kira kariirin digiumii kipi haimriiyu. Niingaka. Kira daingwo tibmii kin. ²⁸ Mi Tumas siya siir boinki, kira kariir Biyan Inkam Komiiyin mi kira kariir Adi Komiiyin. ²⁹ Mi Jisis siya siir boinki, kira kara swoki insiin idwowa mi ha bi naingwo tibmii kingin. Dimusi rani, kira kariir kigin mi ha naingwo tibmii kingin, aniya? Mi yipiki kariir kig karamae nwowim mi ha naingwo tibmii kinim haniin kara ini omwaiyar swoki waiyan, simiir maigimaigra ini kariir haiburim. Iriig.

Jon siya ha boinkin siya ta yokwo aiirin dimuam winkikin

³⁰ Jisis siya dimin taemin miyik miyik kasa bi tirkin iikam imiir whinkinsiiis haiginiuwam. Mi krima kamim siir kigna miriiyim ti dimin

taeminim simiir kigim mi kara simiirin hiriir bi win digim ta yokwo aiirin. Niingaka. ³¹ Kara ti dimin taeminim simiirarar kwaowinkikin. Mi ti iikamin yipiki ta yokwo aiir mwainim kima wa nwoki inokninkinim hinin, Jisis siyairgin inkamin Kraiis nikiuwiyin yipikin Adi Komii siya nikropkiyin ti nu iir iikam krimiir whinkinsis haiginiuwam. Siya Adi Komii siir yinisimkin mi kira siiram naingwo tibmii kani, kira wi kwoinbudin omwai waiyayokiyoyin wi siir hiranki haii. Iriig.

21

Jisis siya kam iriir nwisoo siir kigna miriirim simiir hiriir yimbiam

¹ Mi mhoiia igwira Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamim siir kigna miriirim whi Taibirias kingiin hir. Siya hinina tirkin. ² Saimon Pita mi Tumas, siir inig whirin Didimaskin mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianin mi Sebedi siir yinisim nwisoo krira mi inkam nwisoo Jisis siir kigna mirii iko, krima iripa hirirar haingiriyu omimarkim. ³ Mi Saimon siya krimiir boinki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niigiyam nitmaii. Mi nim krima ina mi boinkiyim, krima pi kinakar nami. Mi krima ha namim mi ina yani kwiriinam i aiir. Mi haimnam ina yitmaiim. Mi ni kirieya krima anasu whirmin whirmin sim bi swoki kibokiin miminkim ini ii aeyar yinkianonkwokiyakwoka. ⁴ Mi iya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krima siir kigna miriirim kamim ha bi inokninkinkim siya Jisiskin. Krima ha naingwokim siya inkam nwirkin. ⁵ Ti whranim, kima whiruwasiim bidi kibokiinim, iyie? Niingaka? Mi krima ina yowarki boinkiyim, krima anasu bi kibokiingim. Mi siya krimiir boinki, ⁶ kima wari kimiiir haimnan inig miya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiyim. Mi krima krimiir haimnan ha swoki itmaigiyin mi krima siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin. ⁷ Mi kara, inkamin siir kigna miriirim Jisis siya naingwokwonanaeyin, kara Pita siir boinki, tiriiginin Biyan Inkam Komii ieyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biyan Inkam Komii ieya mi siya siir yuisa ina iya. [Dimusi rani, siya siir yuisa mansi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yuisa ha niya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram. ⁸ Mi krimiir kam nhirim Jisis siir kigna miriirim yim igwiri i aiirar kignaidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkiniuin siirin warar yinkin kaiginaidam. Krima aruwao bi nwokim, 100 mita nanaigim. ⁹ Mi krima ha namim, nu hir ha nadu okwoiuwim mi krimar kig, paeya hirar niuwi. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi. ¹⁰ Mi nu krima nadu kuikwoniya saiir mhoiian Jisis siya krimiir boin, wara anasu nhirim haimna anki kima niskainam tiriir whainani. ¹¹ Mi ta siya boinkiya hiriinan saiir mhoiian, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaiyuin mi siya haimna iirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bidi yinkiniuin mi anasuim haimnanau hir nwokaiyim 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin. ¹² Mi Jisis siya kimidiniya krimiir boin, wit kima unkin aeni. Mi krimiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krima omkakarini bidi yinokninkinim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin. ¹³ Mi krima hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krimiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauwin krimiir.

¹⁴ Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kigna miriyyim simiir hiriir ieyanki siya ninsiin idwowa sair mhoiiyan. Iriig.

Jisis siya dimin taeminim Pita siir sri

¹⁵ Mi ta nae krima naeya sair mhoiiyan, Jisis siya Saimon Pita siir boin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiram nhami nhami naingwokwo rani, ini iki nhirim simiiram naingwokwowiya ini sair haiburin, aniya? Mi Pita siya siir boinki, ihi, Biyan Inkam Komii, kira ina ninoknankinin kara ini kiriiramar naingwokwowin. Jisis siya siir boin, kira iki kamim yipiki kariir siyu napiyim simiir kigrirao, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁶ Jisis siya siirin ina swoki sriigiyyin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiramin ina naingwokwowin? Mi siya siirin ina swoki boinkiyin, ihi, Biyan Inkam Komii, kira ina ninoknankinin ta sairin, kara kariiramin ina naingwokwowin. Jisis siya boinki, iikamim yipiki kariir siyu iir napi, simiirin wi kira kigriraowi, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁷ Mi Jisis siya ina swoki sriigiyyin, Pita, Joni yinisimin kira kariiramin ina naingwokwowin? Mi Pita siya ini yididin. Dimusi rani, Jisis siya siirin idip idipin kwoima srii mi siya ina yowarki boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira digworaekwo whiekakim simiirin ina ninoknankinim. Mi kira ta kara mi aingwokwowa kariiram sairin ina mi inoknankinin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin, kira iikamim kariir siyu iir napiyim simiir kigrirao inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. ¹⁸ Kara kariirin kaimworar boinkii. Biya kira whranisimar niki owa, kira kariir yuisim kinakina niinakin kira pi kariir kwoin iirar priyapriyapi hinda tndan. Mi mhoiia kira waipiu namwoiwi mi kariir yuisim wi inkam nwrki nii haiginuwi mi wi inkam nhrkim sim udrimduwi, uridni. Mi kariirin wi aka maeyaua kira nam karamae nwoiwiya wi sair hiriir nikunami. ¹⁹ [Jisis siya ti dimin iirin min nikri boinkin, mhoiia Pita siya naowi, siya wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii.] Mi ta sair mhoiiyan Jisis siya siir boinki, kariir mhoiiyar wit. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin siir kigna miriyyin, yipikin siya naingwokwowyin siir boinkin

²⁰ Mi Pita siya ha niyaeyimyok kaokiyin mi siya ini kariirar kaokiyin, inkamin siir kigna miriyyin, yipikin Jisis siya naingwokwowyin siir digiwa nokwowin. Kara ti inkamin siir kigna miriyyin siya yipikin biya ipiia sair niki idwokayin Jisis siir kingiin siir ina inig miya mi siirin kara sriigin Biyan Inkam Komii, kariirin wi wir nhinga napwouwi iki inkam biyeyim simiir in hauugiyamin, ha? ²¹ Pita siya kariir kaokiyin mi siya Jisis siir sriigiyyin mi ina boinkiyin. Biyan Inkam Komii, mhoiia krima ti inkam iirin wi panina tiri? ²² Mi Jisis siya siir boinki mi kara ha naingwowi ta sairin siya wi hiriyar niki owi mi wi iya karar swoki ti wi sairar nadigni. Yo tiriiginin, yo kamiir dimin tani. Wim kima kariir kigna ap. ²³ Mi ti yayim wi iikamim yipiki Jisis siir siyu iir napiyim wi simiiram haigiririrki. Mi kara ti inkamin siir kigna miriyyin wi nao rani. Jisis siya hiriinan bi boinkikin, kara wi nao rani, siya ha boinkin. Mi kara ha naingwowi ti siirin, ti inkamin wi hiriyar tiki okwokin kariiramar, yo tiriiginin yo kamiir dimin tani. Nngaka.

²⁴ Karaigin ti inkamin siir kigna miriyyin, yipiki ti dimin iir boinin mi simiirin ta winkikim ta yokwo airin. Kima ta sairin ina ninoknankinim ti yayim kara boinkiyim yim yaimwo imairgim, kara bi niksisaekikin.

Mhoigimhoiyai aeya.

²⁵ Jisis siya dimin kasa bi tirkin. Mi iikamim sima simiirin yokwoni hiriir wɪnswokikiswo kara ha naingwowi, wɪ maeyau nokiigak di ywowi ti nu iirin, ti hiriinan yokwo imiir nonkwowim. Niingaka. Iriig.

APOSEL

Biiyin Luk siya yokwo Luk saiir wɔnkɔn mi ta saiir mhoiiyan siya kimidiniya yokwo Aposel saiir wɔn. Yi ti niwiiyin yio miyim aposel kamim sima miriim simiir boinkim. Siya yokwowa inkam nwɔrin Tiofilas nikiuwiiyin siiram wɔnkika mi siya Tiofilas siiraram bi wɔnkikin. Niingaka. Siya iki iikamim hinda tinda nwowim simiiram warar nɔnkɔn wɔnkikin. Mi ta yokwowa saiir yaigiyaiyim yim min boinkikim Biiyan Inkam Komii siir naeyuin aposel kam imiirin panina kisisop diriraerarkin mi ti aposel kamim ha namkim dimin taeminim Jisis siya tirim simiir boinmimauuwamin. Iriig.

¹ Nabie Tiofilas. Biya kara yokwoni kirir niki wɔn hauugiyim miipai miipaiyim Jisis siya miriim mi yaipai yaipaiyim siya boinmimauuwim. ² Biya yokwoni kara mi wɔn boinkiyim, iya Jisis siya nua tiriir nita. Mi miyim siya nap miriim. Mi iya Adi Komii siir naeyuin siya mi boinmimauuim yayim siir aposel kamim siya nimbimim simiir. Mi siya simiirin ina boinmimauuin iya siya swoki amana ninomor koua hiriir. ³ Biya siya hik prasae bi haigin mi siya asi naonamkin. Mi siya ina swoki insiin idwowin ie hirankin. Mi siya ha nitin, iyim kam nwisa ini oni aposel kamim simakan. Mi sima nwoki inokninkini siya ini omwaiya swoki waiyan. Sima bidi kigim, siya simaka nidwo boinaiyin. Mi siya simiir boinmimauu, Biyan Inkam Komiiyin iikamim simiir kigiraowim. ⁴ Mi igwira sima maeyau kwiruwa ywomim Jisis saikar. Mi Jisis siya yaiya kwira boinmauu wakae simiirin. Mi iya sima nidwo aeya mi ta yaiya saiir boinkin. Kima om komii Jerusalem tirin wi asiima kipi niki haiburgik ha tiki o. Adi Komii siya bidi iki imbinkiyin ti dimin komiiyin siiram. Adi Komii siir naeyuin kara biya kimiira bidi iki boinmauu wakaekiyin. ⁵ Jon siya baptais haiginugikim iikam imiirin op. Mi wi ii priei nwo rani, Adi Komii siir naeyuin wi kimiir naninkinuni.

Jisis siya ina yamigusamin ninomor koua hiriir.

⁶ Mi igwira aposel kamim sima Jisis saikar ywoyakwok. Mi sima Jisis siir srii. Hae! Ti krimiir Biyan Inkam Komiiyin taka iya saeya Isrel simiir iikamim simiir kirie haiginuwanka. Mi sima wi biya niki owin isid komiiyin, wi siir hiriinanar swoki owim, aniya? ⁷ Mi Jisis siya ina swoki owarki boinkiyin, siya ti dimin hiriinanin kima sriiyin kima ninokninkin tani, wi paka hiniin iya sae nimbiam. Adi Komii siir diminkin, wi siyar nimbinkin, iya digworaekwo ima nimbiamana. ⁸ Mi mhoiia ta iya Adi Komii siir naeyuin kimiir naninkinuni mi kima wi kariir yaiya saiir boinmauwami om komii Jerusalem mi nu Judia mi nu Sameria mi hinda tindan nuim wi digar nwo irkaki. Iriig. ⁹ Mi iya Jisis siya siir yaiya dig nwokiya mi Adi Komii siya yikuuna siirin ninomor koua hiriir namim mi sima ini siirar kigninkwokwokiyim. Mi siya ina yokwoniopkainamin waua saiir hiriir.

¹⁰ Mi simiir nhwonaim ini siirar kaoyokiyokiiyim. Mi inkam nwiso biri kimiminkiko ina yimbiniyo. Mi ini simiir kingiina yamikwoniyo. Mi ti inkam nwiso sowa kaiya yuisa whisinanka. ¹¹ Mi sowa boin, kima ti nu Galiliyan kamim kima tirara dimusi nokwo kaowi ninomora hiriirin. Ti inkamin Jisis, Adi Komii siya nikuunainamin mi siya wi hiriinanar swoki iti, iya siya swoki iti. Iriig.

Mi sima inkamin nwira yimbin Judas siir mi aiir hainaowidim Adi Komii siir mi aiir miriyam.

¹² Mi iya Jisis siya nama mi yim sima ina mi haiburgigim ti mhü iirin. Mi ti mhüin siir inigin mhü oripkin. Mi sima ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim. Mi tiki mhüin ini om komii Jerusalem siir kingiin hira nwowin. Siya aru biri nwokin. ¹³ Mi sima om komii Jerusalem siir napninopkainamim mi sima ini simiir whwonkai omaka saiirar yapiiyamim. Mi simiir inigim hininkim. Pita mi Jon mi Jems mi Endru mi Pilip mi Tumas mi Batolomyu mi Matyu mi Jems Alfiasni yinisimin mi Saimon Selot siya, Judas, Jemsni yinisim ikin. ¹⁴ Mi sima tiki kam whiekakim sima ini kwoin whirua ywokiyim. Mi sima nhwo ina kwisim Adi Komii siirim. Mi wig nhirim mi Jisis siir apu aeya Maria mi Jisis siir nomousim ikim sima wara mi srii Adi Komii siirimim.

¹⁵ Mi igwira ti ikam, kamar iriiyar nwirim (120) Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima hiarar nwomimirkim. Mi mhoiia Pita siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siya yai ina boinmimauukiyim simiirin. ¹⁶ Hae, ti kariir isidin. Bidi Bidiniyarin ti inkamin Judas nikiuwiyin Adi Komii siir naeyuin siya boinmimauukikin, krimiir wanwiyae Devid siir. Mi mhoiia wi siya nsiimauuwi Jisis siirin simiir. Mi ta yaiya Devid siya winkiya saeya wi sapi nimbiam. Ta yaiya saeya ini kaimwowa ywowa. Mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. ¹⁷ Biya Judas siya krimiir isidar niki owin mi siya ta mi hiriinana krima mi miriia saiira mi miriigin. Pita siir yaiya hinina boinkikin. ¹⁸ Judas siya ti nuin umir siya saingin. Ti umirin ta mi biyeya Jisisni siya tira saiirsi haigin. Mi siya ini sasar swoki diriraerarbumbunan. Mi siya whisin ha haiyin Mi ini sasar diyankrikü aomamin. Mi siya ha nikiinaiiniyin mi siir mhiya ina hambürgiya. Mi mhü kwowim ina yikikiigiyim. ¹⁹ Mi om komii Jerusalem hiran ikamim sima ina wakaewinin yaiya haigirirniya. Simiir yaigina hinina dapika ta maeyau aiirin Akeldama. Mi saiir yaimwokiyaimwowa hinina dapika nhieni maeyauka. Mi sima hinin asi dapkim ti nuin umir siya saingin, inkam nisom aowam. Mi siir nhieya ta maeyau aiir naokiinainamka.

²⁰ Mi ti yaiyim yokwo Sam nwowim hinina win boinkikim, siir omaka wi sasar dokwobimbürginkiyam. Wi inkam nwirkin kipi nii apririr mimin.

Mi yokwo saiir yai haimii whirin hinina boinkika,

siir miya wi inkam nwirki kisina onaowid. Wi nunga kipi nwoki.

²¹ Mi yai kwira Pita siya boina hinunga, krima tariinanin inkam nwira ti okmwın okwo ti isidin krimaka napriririyim simiir inkam nwirni iya Jisis siyar niki owin mi krimaka napriririn siir. ²² Mi krima ti inkam nwirin siir ti imbin Jonin ilkam baptais haiginiuwın op siir kigin mi Jisis siya mi owa nu tir mi siya mi am aka koua hiriir. Mi krima wi ti hiriinan inkamin wi siir ninbini. Pita siya hinina boinkikin ²³ mi yim sima ina yomboin amboinin, krima piki hinin inkamin si boini, mi sima inkam nwisa boin ti inkamo sowiir inigo hiningo. Nwirin Basabaskin mi siir inig whirin Jastas mi nwirin Matiaskin. ²⁴ Mi iya sima nhwo kwisim mi ina boinkiyim, ti krimiir biyan inkam komiiyin kira bidi yinokninkinin iikam whiekakim simiir kwoinim kira wiisiimauu haiginiu krimiirin, ti inkamin kira nimbinkiyin siirin. ²⁵ Judas siir mi aiir hainawidam. Mi Judas siya nidamami mi siya wi hindara natisir whaowae iuwi. ²⁶ Mi sima inkam nwiso sowiira inan dapswo. Mi Jastas siya ini yikiigiyin. Mataias

siya yokwo naowid. Mi sima siirin minam nokmwın okwokın aposel kam iuur nwirim simaka miriyyim siya. Iriig.

2

Adi Komii siir naeyiun nu tiriir nitkin.

¹ Ta ii komiyya Juda sima naekwowaka nae komiyya sae mi ta ii komiyya saiir iniga Pentikoska mi saeya tariinanin bidi yimbiyama. Mi iikam hoimgakim Jisis siirin naingwo tibmiyyim sima ini ta maeyaua nae naekwowaka ini saiirar yaninkiniuiuwim. ² Mi iyya sima omaka hir nidwokaiya Mi dimin komii whirin ini omaka yainau hira yimbiyamkiya. Mi krıma hapi opudga naukwhaowanikin. Mi omaka irkaka ini wara yinyokigiyin ti diminin. ³ Mi siya paeyionan nımbiyakiyyin mi ini paridnan yıupımparkiyin. Mi ini iikamim simiir irira nwinira yakaigimkikiu iuwim. ⁴ Mi Adi Komii siir naeyiun mi ini simiira yaninkiniu iun. Mi Adi Komii siir naeyiun kirie siya siya hauugikin simiirin. Mi sima omom omomi yayiyim sim asi boınamkim iyya ti dimin komii siya nımbiyama.

⁵ Mi Juda iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim sima maeyau kwiruwa ywo ta ii komiyya nae naekwowaka saiirin. Mi simiir siyiun hiriyya tirikin, Adi Komii siir inig iir hainaniyyim. ⁶ Mi ti dimin komiyyin whinmamaoni hiniin naukwhaowanikin. Mi sima ti iikam isidin ini ta omaka aiirara yamwomimirniyyim. Mi sima ini hinda yanaakiyyim. Mi sima wakaeki sima irira nwinira simiir yapa yapa yai imiirar boınami ⁷ mi sima ini hindarar yanaakiyyim. Mi sima ina yaingwoyimiyokiyim. Mi sima boın, ti iikamim tari nu Galili hirankimaırgim, aniya? ⁸ Mi krimiir yaigina saiir dimusi swoki wakaeki. ⁹ Mi nim krıma nhirim nu Batiyankim mi nhirim nu Midia ankım mi nhirim nu Iramankım mi nhirim nu Mesoptemiyankım mi nhirim nu Judankım mi nhirim nu Kabadusiyankım mi nhirim nu Pontasankım mi nhirim nu Esiyankım ¹⁰ mi nhirim nu Prisiyankım mi nhirim nu Pamfiliyakım mi nhirim nu Isip ankım mi nhirin Ribianim om Sairini kingiin nwo ikım mi nhirim om komii Romanki nitkim. ¹¹ Mi om komii Roman iikam nhirim yim Judan iikamkim mi nhirim simiir siyiun sima tiriyyin siir haıburgigim mi sima ini Juda simiir siyu iirara yapım mi nhirim mhiısisim whirin Krit nikiuwiyyin siir hiranki nitkim mi nhirim nu Arebiyankin nitkim mi krıma ti iikam hoimgakim om whiruwan tani. Nıngaka. Krıma om whir om whirankım. Mi krıma whiekakarın ini krimiir yapa yapa yaigın imiira swoki wakaeyim dimin komiyyin Adi Komii krimiir Wanin siya tirin. Pita siya hınina boınkikin. ¹² Mi sima ti iikam whiekakim ini mouni hanıina siınkaokiyim. Mi simiir kwoınim ini wara whriewhriekiyyim mi sima ina nhinkii boınaigiyim. Ti diminin panın panına nımbiyamkikin, ha? ¹³ Mi kam nhirim sima simiir boınbu mi yaıbu sima yiewaiyu. Mi sima ina boınim, sima ti kamim waini opa saiir kwıyaekım mi sima asi whaowaei. Iriig.

Pita siya yai boınmımauugın

¹⁴ Mi Pita aposel iuur nwirim simaka yisiin okwoki. Mi siya ina kauwok boınkiyyin iikam whiekakim simiiram, kima ti Judan iikamim aru maeyauankın nitim mi kima ti Judan iikamim om komii Jerusalem tiran ikım kara kımiiirin ti isidin omom omomi yai boınim simiir boınmımauam tiri. Mi kima kariir yai aiir wakaeki. ¹⁵ Kima ha naingwokim ti kamim op biyye kwıra wain dapiya sae kwıyae whaowaei.

Niingaka. Siya biyein nad nadu okwoniyakwokin ha bi kwiyaekin. ¹⁶ Mi profet inkamin Joelin siya yayim Adi Komii siya boinmimauukiyim siir siya hinina win boinkikin. Mi tariinanin ti yayim bidi yimbiniyim. Bidi bidiniya siya hinina win boinkikin,

¹⁷ mi Adi Komii siya boinki, siya dig kingiin nwowi mi kariir naeyiun siirin wi kara nikropki iikam whiekakim kimiiram. Mi kimiir yinugiyin yinkamiyim sima wi kariir yai aiir boinmimauuwami. Mi whranim diminim kara nsiimauuin sima wi siir kigi. Mi kimiir waibibiyeyim simiirin wi nhwo kara nikiumauu haiginuwi. ¹⁸ Mi taka iya iriipi hariinan kariir naeyiun wi kariir mi miriyim iikamim wi simiir hauugi mi sima wi kariir yai aiir boinmimauuwami ¹⁹ mi dimin komii whirin wi kara nini diriraerariuwi ninomor kou hir. Kara diminpai diminpaiyim wi nu tir diriraeri. Mi nhie mi pae mi wau wi nua tiriir nimbini. ²⁰ Mi bie wi whwo rani mi iya wa nimaugi. Mi bwana wi nhienan nimbiamki mi mhoiya ii komiyya nimbiniii mi kima wa kigwini Biyan Inkam Komiiyin nitin. Taka iya saeya wi ii komii kin nwowi. ²¹ Mi iikam whiekakim Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir dapikuwini mi simiirin wi Adi Komii siya niniski hainaki mi sima wi omwaiya waiyayokiyokii.

Profet Joel siya hinina win boinkikin.

²² Pita siir yayia tasa niki ama. Kima ti iikamim ti Isrelmi isidin siirin kima ta kariir yayia saiir ti wakae. Kara kimiirin Jisisin om Nasaretanin siir digworaekwowim siya tirim simiir boinmimauuim tiri. Adi Komii krimiir Wanin siya hauuga kirie komiyya siirin. Mi siya mi kirie kirie asi miriigin kimiir whwonkam idain. Yim kima bidi kigim. ²³ Biyya Adi Komii siya hindara naingwo kikaigin siir kwoinarar. Sima Jisis siirin kimiirim yikiunani siirin kima nwoki isomaowim. Mi siirin kimar yikropki inkam biyeyim simiirim. Mi sima siirin paeyin hiniya nironinkin saika yaka inkin tirinugi mi siirin ina yaka isomaokiyin. ²⁴ Mi ta siya nao nama Adi Komii siya siir hika hariinansi naoyopnisugikin. Mi siya omwaiya swoki waiyan mi ieyin siir haiginikou dig bi nwokin.

²⁵ Mi Devid siya hinina win boinkikin siirin, kara bidi kigin ti Biyan Inkam Komiiyin. Mi siya inokinokin kariir ina iniiga saiir kingiin minam nokwowi kariirin kirie siya hauu haiginuim. Mi kara wi dimin whirsi naingwoyimiyok rani. Niingaka. ²⁶ Kara wi maigimaigra asi nwowi. Kara mwai minam waowi pua nhinmi kinim. Iya kara nao nami mi kara wi kariir piu aiirsi naingwoyimiyok rani. Mi saeya wi wadeya swoki owi. ²⁷ Mi kira kariir piugina wi yumi om hir niyopnisugik rani. Niingaka. Mi kira kariir piu aiirin wi nu hir kignisu whigrimgrinkinam tani. Niingaka. Kara ini kiriiir yinisim topmwo ywowin. ²⁸ Kara bidi swoki iyopmauugiyin kariir inigin. Mi kara maigimaigra asi nwokikin.

Mi yayim Devid siya winkyim Mesaiyani, siya hinina win boinkikin.

²⁹ Pita siir yayia tasa niki ama. Hae! Ti iikamim kara kimiir boinmauu wakaeki krimiir wanwiyaeyin Devid siirin. Mi Devid siya bidi bidinanar naokin mi sima siirin ini ienau haingikaigiyim. Mi tariinanin krma siir ieyin ina kigyokiyokiiaeyimim. ³⁰ Devid siya Adi Komii siir profet inkamkin. Mi Adi Komii siya Devid siir isidin simiir yinisim nwirin

siir yimbingi iikam hoimgakim simiir kigriraowam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hinin. Mi Devid siya bidi wakaewinin mi bidi mi inokninkinin. ³¹ Mi siya bidi yinokninkiyin dimin Adi Komii siya tirkiyin hiningin. Mi siya hinina win boinkikin,

inkamin siya Mesaia siya nimbingi siya wi sipi naowi mi siya wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi Adi Komii siya siir piugina wi yiuni om hir niyopnisugik rani mi saeya wi ienau hir mi whugrimgrinkinam tani. Nningaka.

Devid siya inkamin siya nimbinkiyin Mesaia siirin hinina win boinkikin. ³² Pita siir yaiya ina nika ama. Tiki inkamin Jisis siyairgin. Mi siirin Adi Komii siya bidi kininsiin idwokiyin ie hirankin. Mi krima kigninkinkikin siirin. Mi krima asi boinmauugim. ³³ Mi Jisis siya bidi yamin ini ninomor kou hir nwowin. Mi siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir nidwowin. Mi taka iya Adi Komii siya siir naeyuin siir yikropki simiiram biya siya nimbina simiiram naeyuin ini nu tiriir yitin. Mi ti sima tariinanin kima kigim mi kima wakaeyim. ³⁴ Devid siya ninomor koua hir bi namkin. Nningaka. Siya hinina boinkikin,

Adi Komii, kira Kariir Biyan Inkamin siirin kira kariir ina iniiga saiir didwo. ³⁵ Mi wi kara nikwowaisigi kamim kina nomboin ii ae karamae nwowiyim. Mi wi kira nokwonaowid iski.

³⁶ Mi Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Hae! Ti Isrelan iikamim kima ti wakaenokninkin. Adi Komii siya Jisis siirin, inigin whisaira yokdap. Biyan Inkam Komii mi inkamin siya nimbingiyin Mesaia. Ti inkamin Jisisin paeyin hiniya nioninkinin saika kima naka inkin irinugiyin mi kima siirin ina yaka isomaokiyin. Pita siya hinina boinkikin. friig.

Iikam whiekakim simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima op ina baptaisim

³⁷ Mi sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir piua ini hikak wara ywokiyim. Mi sima Pita siir boinkiyim mi aposel kam nhirim simiir warar yinkin boinki, hae! Nomiiyauim krima pi dimu dimin tiri? ³⁸ Mi Pita siya simiir boinkin, kimiir kwoinim ti kisina haigi. Mi Jisis siir inigin op siir ti baptais mi kimiir dimin biyieyim wi Jisis siya ninak iuguskii. Mi kima hiriinan siyiuin siir tiri mi Adi Komii siir naeyuin wi kimiirim nwoki itim. ³⁹ Biya Adi Komii siya hinina boinkin, kariir naeyuin wi simiir hauugii. Simiirin kara niki ikunakim, taka yaiya kara hauua kimiir mi kimiir yinisisimim mi kimiir iikamim aru maeyau ankin nitim, simiirin wi Adi Komii siir Biyan Inkam Komiiyin wi siya hauuwi iikamim siya nikunam simiirin. Mi Adi Komii siya ta yaiya bidi bidinanar boinkin mi Pita siya saiir asi bommimaugim.

⁴⁰ Mi Pita siya simiirin yai whirni whirniya boinmimaauam. Mi siya yai kwiruwa biri boinkin. Mi siya ina yimbisu boinkiyin, kima mintarao, ti iikamim miyik rani, wim wi siyu biyie sima nisiimauuwi. Kimiir kwoinim ti kisina haigi. Ti iikamim simiir kwoinan kipi nwo. ⁴¹ Mi taka iya iikamim Pita siir yai aiir wakaeyokiyim mi sima ina yaingwotibmiikiyim mi op ina baptaisim. Mi ti iikam hoimgakim kasa rani, 3,000 kim. friig. ⁴² Tiki iikamim simiir piim bi nhakiukim. Nningaka. Mi simiir kwoinim simiiramar naingwokwonanaekim. Aposel kamim sima boinmimaauwim diminpai diminpaiyim simiir Adi Komii siirimin ini

iripar boin wadieyim. Mi sima, sima sima swoki inkinsiis ankinsiisnam mi nae iripa sima mi aeyim iriipi hiriinan.

Ti siyiu miyikin iikam winim naingwo tibmiyim simiir siyugin.

⁴³ Mi aposel kamim sima dimin komii komiyyim kasa biri tirkim. Mi sima kigim mi sima ini wara yanaakiyim. ⁴⁴ Mi iikamim naingwo tibmiyim sima ini om whiruwat waiyim. Mi simiir digworaekwowim nwiruwani inigin biri nwokim. Nningaka. Ini simiir ombudni inigar ywowim. ⁴⁵ Mi iikam nhirim umir digworaekwowam whaowaeiyim mi sima simiir digworaekwo hoimgakim mi simiir nuin pi iikam nhirmi niyopmauugi sim sainim mi ti digworaekwowim simiir umirim nwiruwani inigin bi nwokim. Nningaka. Ini simiir omkakni inigar ywoim mi inkam nwirkin umiram mi whaowaei mi sima siirin pa mi hauugi. ⁴⁶ Mi inokininokin sima Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir haingiriyu onanaeikim. Mi sima pi simiir omaka simiirar nii idwodwokai aeyarkaki. Mi simiir mhi kwoinim ini wadieyar ywokiyyim. Dimin whirkin bi tirkikim mi sima ini maingmairga ywokiyyim. ⁴⁷ Mi sima Adi Komii siir inigin ha mi hainanim mi siirin ina mi boin wadiekiyim. Mi iikam nhirim sima boin, ti iikamim, iikam wadie maingim. Mi iikam nhirim Biyan Inkam Komiiyim siir yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima ini naingwo tibmiyan iikam ywowim. Mi sima ini iripar ywowim yapa yapa biri nwokim. Iriig.

3

Inkam nwirin iga biyeyin mi mhoiyya ini wadieya ywokiyyin

¹ Mi Pita, Jon sowa igwir naiowaka bieyin nad nwowamin mi sowa ina yapamtibwo. Mi naiowaka sowa Adi Komii siir omaka saiir yapninopkainam, nhwo kwisam. ² Mi inkam nwirin om komii Jerusalemnin siir iga miyik rani. Mi siir apua saeya naokainakiyin siirin hiriinanar naokainakin. Siir iga miyik rani. Inokininokin sima siirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka ano hir kikinuu idwogikikin. Mi ti anowin siir inigin wadiekin. Tiki inkamin siya hindara prikau prikauwikin iikamim iki Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir niyamiyim umir digworaekwowam simiiram. ³ Mi tiki inkamin iga biyekakin mi siya Pita Jon sowa kigwinin sowa Adi siir omaka saiir namo mi siya ina sriwinin umirim sowa. ⁴ Mi Pita sowa Jon ini tiki inkamin ini siir ywokwo kaonanaeyo. Mi Pita siya boinki, kira kiririr kaoki. ⁵ Mi tiki inkamin siya ha kaokiyin mi siir kwoinin hinina yaingwoki pi kara kwaeyae kaowi mi kariirin pi umir sowa hauuwi. ⁶ Mi Pita siya boinki, ao! Kara umir karamaeka. Nningaki, nningaka. Kara diminin, whira nwowi pi kiririr hauugi. Tiki diminin biyan diminkan. Mi Jisis Kraisin om Nasaretanin siir kirieya mi kira ha dinsiin apririrki. ⁷ Mi Pita siya tiki inkamin iga biyekakin siir ina aiir ini onkwo kininsiin okwoki. Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin okwotidwokiyyin mi siya ina yapnamin. Mi siir ogmwo paimwowim biri naptidwomwoknamkin. Nningaka. Ini wadieyar ywonamim. ⁸ Mi siya ini wadieyar yinsiin okwotidwok apnamin. Mi siya Adi Komii siir omaka hiriirin ini sowaka yinkan apninopkainamin. Mi siya ina yopnatkiigi boinamin, hae! Adi Komii kira wadiekin. ⁹ Mi iikam whiekakim sima siir kigiyim siya npriramin mi siya ini Adi Komii siir inigin siirar hainan yokiyokiigiyamin. ¹⁰ Mi tiki iikamim sima bidi yinokninkinim tiki

inkamın umırım priikau priikauın mı siya. Adi Komii siir omaka saiir omaka anoin siir niki idwokin. Mi tiki anoin siir inigin wadiekın mı sima ini wara yanaakiyim ti diminin siir tirkiyin. Iriig.

Pita siya yai Adi Komii siir omaka saiir boinnimauugin.

¹¹ Mi iiya ti inkamın siir ina Pita Jon sowiir nonkworinuwın mi iikam whiekakim ha niwitnaniyim, ini simaka yamwoniyim. Mi sima imii imii simaka yınkin apninopkainamim ta maeyau haimiyya hugripkikikaiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka yainau hir. Mi ta maeyaua saiir iniga Solomonka. Mi sima ini kakakar ywokiym ti inkamın siir nini kigiuwim. ¹² Mi Pita siya kigwinın mi siya iikamim simiir boinwin, kima Isrel hiran iikamkim kima kakak dimusi nwokikim ti dimin iirsiyin? Mi kima kririir dimusi kaowaiyuwi? Kima ha naingwokim kririir kirieya saeya nuwi? Mi kririir siyu miyikin siya nuwi? Nningaka. Kririir kirieya saeya bi tirkikin mi tiki inkamın ha bi napririrkin? Nningaka, nningakınga. ¹³ Jisis siir kirieya saeya nwowaiginugigin ti inkamın wadie. Mi krimiir brogaeyim Ebrahim, Aisak, Jekop simiir Adi Komiiyin iriipi hiriinan Jisis siir inig iirar mi hainankin. Mi Jisis siirin kimar kwikropkikim Pailat siirin, siya nisomaowam. Mi Pailat siir kwoinın siir nikropkiyamar tirkin. ¹⁴ Mi wım kima inkam miyikin siir boriisop. Kima inkam biye siir nikiunam naingwokim. Ti inkamın digumii kima haimriiyuin inkam biye rani, inkam wadie ieyairgin. Siya dimin whir biri tirbusrankin. Nningaka. Mi kima ti inkam nwirin inkam nisomaokiyin mi omaka huyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kima kimidiniya siir yikuna. ¹⁵ Mi kima ti inkamın kwoin miyikin inigak nwowaiginuwiyin inokinok nwokripkaiyamiyin krıma siir yisomaoki. Mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwokiyin ie hirankar. Mi Jon krıra siir bidi kigiyin. ¹⁶ Mi Pita, Jon sowiir yaiya tasa niki ama. Jisis siir kirieya saeya kininsiin okwokin tiki inkam iga biyeyin. Kima siir bidi kigim mi siir bidi yınokninkinim. Siya wadie asi nwokin naingwo tıbmıyya Adi Komii siya hauugiya kririir mi siirin wadie saeya nwowaiginugın.

¹⁷ Hae! Tiki iikamim, kima biri ninokninkinkim tiki hiriinan siyuin kima tirin. Mi kimiir yaowaeyim sima biri mi ninokninkinkim. Nningaka. ¹⁸ Biyya profet kamim sima wıkiya Jisis siya wi hik sipi haii mi siya wa naonami. Mi ti digworaekwo whiekakim biyya sima wıkiyim, yim Adi Komii siyar tirkikim. ¹⁹ Pita siya nu Isrel hiran iikamim simiir asi boinkikin, kimiir kwoinim ti kisanı haigi mi Adi Komii krimiir Wanin siiram daingwo tıbmii. Mi krimiir dimin biyeyim wi siyar ninak itkiigi. ²⁰ Mi Adi Komii siir kirieya wi krimaka asi nwowi. Mi Adi Komii siya Jisis siir nikropkii mi siya wi krimaka namwoni. Tiki inkamın biyya siya niki imbinin siyairgin, Mesaia. ²¹ Mi tariinanın Jisis siya ini ninomor kou hirar niki idwo kaowın. Siya minam niki idwo kaowi ti digworaekwowım wın kina nımbiyamkiyim. Mi siya nua tiriirin wa swoki iti. Biyya Adi Komii siya profet kamim simiir hurworwokai haiginugım. Yım sima ini saiirar mi boinnimauuım. ²² Mi Pita, Jon sowa ina niki boinyokiyokiyamwo. Moses siya hınına boinkikin, wi Adi Komii siya nokmwın okwo haiginuwi kimiir inkam nwirin profet inkam nwowam. Ta siya mi okmwın okwo haiginuwa mi ta siya mi ikropkiya kariir saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim siya boinnimauuwım kima sibgu wakaeyoknam. ²³ Mi iikam whiekakim ti profet inkamın siir

yai waka karamae nwowim mi simiirin wi Adi Komii siya tirkii mi sima wa naokaoki. Mi sima wi iki Adi Komii siir iikam nhirim simaka nwo rani. Niingaka. ²⁴ Mi profet Samyuel mi profet kam nhirim siir mhoi nit ima sima boinki, tiki digworaekwo whiekakim wi simbi nimbiyami tariinanin. ²⁵ Kima ti iikam whiekakim kima profet kamim simiirrarar isidgim. Adi Komii siya nimbini bimbiikikim kimiirin. Mi kimiir isidin siir inkam nwirki niuwi wi siya whin diriraerar haiginuwami iikam whiekakim, omom omom anim simiirin. Adi Komii siya ta yaiya kimiir brogaeyin Ebrahim siir boinmimauugikin. ²⁶ Mi Adi Komii siya Jisis siirin Isrel krimiir isidin siir waraur yikropki biyin, kimiir whin diriraerar haiginuwam mi kimiir kwoin imiir kisina haigiyam dimin biyeyim kima tirim simiir si. Iriig.

4

Mi Isrel hiran inkam komii komiiyim sima yikropki Pita, Jon sowiirin omaka huuyokiyokaiya saair hiriir sowiir haugripkikikaiyam.

¹ Iya Pita, Jon sowa yaiya niki boinmimauuwo iikamim simiir mi pris inkamim mi inkamin Adi Komii siir omaka saair biyanin mi Juda iikamim naokaowim mi ha ninsiin idwowim simiiram naingwo tibmii karam nwowim mi simiirin hinina dapikim, Sadyusi. Mi sima soweramin tokakar namkim. ² Mi tiki isidin sima ini owu io komiyya Pita, Jon sowiir ta sowa boinmimauuwa yaiya iikamim simiir ta Jisis siya naonama mi siya swoki insiin idwowa ie hirankin sairsi. ³ Mi sima sowiirin naiowar kaeyokairibim iya biyeyin nad nwowamtibin mi ini ii aeyar pirkinkiyakwoka. ⁴ Mi iikam nhirim sima taka sowiir yaiya saair waka digiyim mi sima ina yangwo tibmiigiyim Adi Komii siiram. Mi kamim naingwo tibmiyyim sima iriparin 5,000 kim. Kasa rani. Iriig.

⁵ Mi igwir nugakin bii nwowi kamim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamin mi kamim Adi Komii siir siyu komii ninokninkiniyim sima ha nitim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwoni, ⁶ Ananias saikar. Prismi biyan inkam komiiyin mi Kaiafas mi Jon mi Aleksanda sima tiki biyan inkam komiiyin pris siir isidin mi yim sima wara yinkan am om komii Jerusalema hiriirin sima hirira yaninkiniuium. ⁷ Mi sima Pita, Jon sowiir yikiunaki. Mi sowa ha nito ini simaka yamkwoniyim. Mi sima sowiir sriigi, nhinir kirie aka inkam iga biyeyin siir haiswoniskiiyiya. Mi nhinir inig ikin ti diminin kowa tirin. ⁸ Mi Adi Komii siir naeyiun Pita siir piu ara naninkiniuniyin mi siya simiir boinki, kima inkam komiiyim Isrel hiranim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamim ⁹ mi kima kririir srii? Ti dimin kibiyin krira tirkiiyin ti inkamin iga in ninsimsiriuin siir mi siya wadie panina nwokikin, ha? ¹⁰ Kara kimiir boinkii, Isrelan inkamim simiir warar ninkin boinkii, kima siirin inar kigim ti inkamin iga in ninsimsiriuin siya isi wadieyar nwowin. Krira ti diminin Jisis Kraisin om Nasaretanin siir inig iir tirkikin. Mi kima Jisis siirin paeyin hiniya nironinkinin saikar ninkin irinugigin mi kima ina yaka isom aokiyin siirin. Mi Adi Komii siya siirin ie hiranka swoki kininsiin idwowin. Mi ta hiriinan kirie kaimwowa mi tiki inkamin wadie saeya nwokikin. ¹¹ Mi Jisis siya ini siya omaka miriyyin ini siir hiriinan ywowin. Yokwo Komii saeya hinina boinkika, wim kima ini inkamin omaka miriyyin ini siir hiriinan ywowin.

Mi wim kima ti siiyan omaka kougounanin siir nonkwo mariiyim pi boriisopi. Mi kima siirin ini digumii haimriiyugim. Adi Komii siya tirkikin ti siiyan omaka kougounan.

¹² Mi krimiir dimin biyeyim wi inkam nwirkin swoki inak itkiki rani. Mi krima inigak wa swoki o rani, inokiiinokin. Niingaka. Jisis siyairgin. Inkam nwirkin krimiir dimin biye simiir ninakim dig bi nwowikin. Niingaka. Jisis siir inigin wadie siya nwowaiginugun. Inkam nwirki bi nwowaiginugun. Niingaka. Pita siya hinina boinkikin.

¹³ Iiya kamim siyu komii ninokninkiniyim. Kaunsil, sima Pita, Jon sowiir kigwino sowa yai nokwo boinmimauuniyo mi sowa biri nididko yaowae komiiyim simiirsiiyin. Mi sima ina yinokninkinkiiyim Pita, Jon sowa biri swoki skul miminko. Sowa ninokninkinkak rani. Mi sima hinda asi nanaakikim. Mi sima hinina naingwokim sowa Jisis saikar nwoko mi sowa yai boinmimauusiiyin paninsi yididsi. ¹⁴ Mi sima kigwin ti inkamin siir iga inim ninsimsiriunamin sowa diriraerikiyin. Mi sima sowiirin yaigak paninsi ywosi. Ti inkamin iga in biyeyin siya ini sowiir kingin hir yokwowin mi sima hiriinansi nwokim. ¹⁵ Mi sima yikropki Pita, Jon sowiirin idwowaaya hiriir kamim siyu komii ninokninkiniyim, kaunsil, omaka sair akpitga hir yani okwo iu. Mi sima mhoyiya ini sima sima swoki boinkiiyim sowiirin. ¹⁶ Mi sima boin, krima wi panina tiri tiki inkam nwisowowiirin? Sowa dimin komiiyin whira yiniskii. Mi iikam whiekakim om komii Jerusalemam sima kigin mi sima wakaeyin mi sima ina boinim, krima wi panina haigiprakaii? ¹⁷ Krima pi boriisopi ti diminin siya nhinkiiki mi wi iikam nhirkim pi wakaesi. Mi sowiirin wi krima boinikiduwi. Sowa ta Jisis siir yaiya saiiirin hiri kipi boinmimauunanae. ¹⁸ Mi sima ina swoki ikunam Pita, Jon sowiirin. Mi sima sowiir boinikiduki kowa Jisis siir inigin wi kipi swoki boin nhinkimimin. Wi niinga dwoiuguski wi kipi niisiisimauu. Niingaka.

¹⁹ Mi Pita, Jon sowa ina yowarkii boinkiiyo simiir yai aiir, kima kima tiki aingwo hidna. Krira wi Adi Komii siir yai aiir nasi wakaeyoknaei krira niki inokninkin tani. ²⁰ Ni krira kririir yaiya wi pan tani. Krira wa boinmimauuwi iikamim simiirin digworaekwo whiekakim krirar kigim mi krirar wakaeyim. ²¹ Mi sima yai paenan haningin yiu mi ina boinim, duguski, wari inkam nwiswo yopi nami. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, kaunsil, sima ini sowiir tioni siyuam whaowaeyim. Mi sima ini tiki iikam whiekakim simiirsi yididgiyim. Adi Komii siir inig iir hainankiiyim. Mi ti inkam iga biyeyin siir bidi kigiyin, iga siira wadie nwokiya mi sima asi naingwo tibmiiyim. Mi sima asi nididgim sowiir tiosiiyin. ²² Mi tiki inkamin Pita, Jon sowa haiswoniskiiigiin siya adi yaowae komiiyin siya yinisim tani. Mi ti inkam iga biyeyin siir biwiiyim tari kam nwis, kwis kwoim nanaairgin. Iriig.

*Kamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima nhwo minam kwiskim
Adi Komii siir kirie aiir haiyim.*

²³ Mi iya sima Pita, Jon sowiir niuguskiya mi sowa ina swoki haiyug apnamo sowiir nomiiyauim simiir naboimamauuamim ti diminin sowa tirin siir. Mi prisma biyan inkamin mi kam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiiyim sima sowiir boinki. ²⁴ Mi tari Pita, Jon sowiir nomiiyauim sima ta sowiir yai aiir wakaewinim mi sima ini kwoin whirua ywokiirim. Mi sima nhwo ina kwisboinkiiyim Adi Komii siirim,

hae! Ti Biiyan Inkam Komiiyin kirar nonkwokwokim ninomor nu mi whii komii aka mi tiki digworaekwowim, nu tir nwowim kinakinar nonkwokwoswokim. ²⁵ Biiya kiriir naeyiun, yai kwira siya boinkika krimiir brougaeyin Devid siir, kiriir mai mriiyin siir. Devid siya hiriinan bidi boinkiyin,

tiki iikamim sima Judan iikam tani. Mi simiir kwoinin haugihauga dimusi whiyiekim? Mi sima ti iikamim iikam nhirmi tirbuam dimusi naingwokim, ha? ²⁶ Mi inkam komiiyin omom omom kigiraowiyin mi kamim bii nwowi ikim sima maeyau kwiruwa ywomimir. Mi sima Adi Komii siya nimbinkiyin Mesaia mi inkamin siya. Sima sowakar nantowam tiri. Devid siya hiniina boinkikin.

²⁷ Mi nhwo sima kwisboinkiya yaiya ta saeyairga niki amyokiyokiiya. Hipa! Taka yaiya, yai kaimwoka. Mi tariinanin ta saeya nimbiyama. Herot mi Pontias Pailat mi iikamim Juda iikam tani ikim mi Isrelan iikam ikim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwo iim. Sima minam haingiriyiugim ti inkamin kira nimbingiyin Mesaia, ti miyan inkam kibiyin Jisis siir nisomaowam. ²⁸ Mi sima iripa yai hiriinanam haingiriyi boinaikim, ta yaiya biiya kirar boinkiya saiir tiram. Mi sima tariinanin saiir tiram naingwowi. ²⁹ Mi kira ti biiyan inkam tapa kira bidi kigiyin, yaiya sima ninii nantowa. Mi kiriir kirieya krimiir whauugi kiriir miyan kamim mi krima wi simiirsi nidid rani, kiriir yai aiir boinmimauuwim. Niingaka. ³⁰ Kira kirie krimiir whauugi iikamim makakim simiir ninimniskiiyam. Mi kira krimiir hauugi mi krima wi mai prasae mrii rani. Jisis siir inigin kiriir miyan inkam miyikin, sima Adi Komii siir boinki. ³¹ Iya sima nhwo kwis digiyim mi ini sima kinankiugiyim, ta omaka ninii haniin nitkiya mi ini praprasa kinkiya. Mi ti Adi Komii siir naeyiun ini iikamim simiir yapa yapa pua yaninkiniuium mi sima ini Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwim mi tiki iikamim sima biri nidigim. Niingaka. Iriig.

Ikam whiekakim siiram naingwo tibmiiyim sima ini kwoin whiruwar ywowim.

³² Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima ini kwoin whirua ywowim. Inkam nwirin ha bi boinikin ti diminin kariiraargin. Niingaka. Mi simiir digworaekwo whiekakim ha biri boinikim nwiruwanikim. Niingaka. Simiirin pi sima ombudka wokiyok haii. ³³ Mi aposel kamim sima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis ie hirankin siya ninsiin idwowa saiirin nididmar nididmar biri boinmimauugim simiirin. Niingaka. Mi Adi Komii siya simiirin hiriinansi kirie haiginiugin. ³⁴ Mi simiir inkam nwirkin dimin whiram paninsi whaowaesi. Dimusi rani, simiir nhirim nu digworaekwo omakakin ninkiniuiuyim pi sima nokmwain saini inkam nhirmi. Mi sima umir pa haii ti digworaekwo imiirsi. Mi sima ti umirim pi ti kamim digworaekwowim whaowaeyim pi simiir hauuwi. Mi simiir inkam nwirki dimin whiram paninsi whaowaesi. ³⁵ Mi ti digworaekwo whiekakim simiir umirim sima pa hainani, aposel kamim simiir hauugikim mapi sima hid hauuami kamim digworaekwowim whaowaeyim simiir.

³⁶ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Josepkin. Mi kimidiniya aposel kamim sima swoki kisina dap siir inigin Banabas. Ti inigin siir inig tipmwowin kaoprigi okwowikin. Mi siya

Livaini isidgin mi siya nu Saipras hirankin. ³⁷ Siya iriipi nugakaingin. Mi ti siir nuin ini inkam nwirkin sainin mi ti nuin siir umirim siya ini aposel kamim simiir ini hauugikin. Iriig.

5

Ananias Sapaira sowawayairgo

¹ Inkam nwirin Ananias nikiuwiyin mi siir wig aeya Sapaira, sowirwai nuin ini inkam nwirkin sainin. ² Mi Ananias siya umir haimiyyin ini siyar yonkwonaowidin. Mi siir wiga saeya bidi yinokninkina, ti umir haimiyyin saiir kam ieya hainaowidin. Mi umir haimiyyin siya haipirugigin, siya ha hainamin, ini aposel kamim simiir ini hauugikin, ti umir haimiyyin. ³ Mi Pita siya Ananias siir boinki, kiriirin yiu bibiyie whiekakim simiir biyanin, Setan, siya nipiyaokinamkin mi kira Adi Komii siir naeyiu iir asi niksisaekin. Ti nuin siir sainin umirim mi haimii ini kirar hainaowidin. Mi kira hiriiran dimusi tirkin? ⁴ Biya tiki nuin kiriir inigin nwokin. Mi kiriir kwoin ieyar naingwo prihauugikin, umir hai yamin. Mi ti hiriinan kwoinin, kiriir dimusi nimbiamkin? Ni kira inkam ara bi niksisaekin. Nungaka. Ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir warar niksisaekin. Pita siya hinina boinkikin. ⁵ Iya Ananias siya ta yaiya Pita siya boinkiya saiir wakaeyin mi siya ina yakai aonamin. Mi kamim ta yai aiir wakaeyin, sima ina yididgiyim. ⁶ Mi whranim hanitim, siirin ina ini kog hainakiyin. Mi ina hainamin mi sima siirin ina ini haingikaigikim.

⁷ Mi mhoyia Ananias siir wiga ina yita. Mi saeya biri ninokninkinka, sima saiir kam iir haingikaiyin. ⁸ Mi Pita siya Sapaira saiir sriiwin, kiriir kam in nuin siir umir whiekakim siir sainin ini krimiirara hauuswokiym, aniya? Mi saeya ina yowarkii boinkiya, ihi. Mi saeya ya pi niksisaeka. ⁹ Mi Pita siya saiir sriiwin, nhinga boinkin, kowiirwai kwoinin whiruwa nwoki iskiyin ti dimin iir tiramin? Kowiir kwoinin ha naingwokin, Adi Komii siya biri ninokninkinkin, aniya? Mi kowa Adi Komii siir naeyiu iiram dimusi kinankiugin? Wakae! Ti whranim kiriir kam iir nini haingikaigikim mi sima isi ano hir nokwowim mi sima kiriir kogainamam mini ienau swokini haingikaigikim kiriirin. Pita siya hinina boinkin. ¹⁰ Mi taka wiga biri kimiminkika, saeya ini Pita siir igmiiga kingiinar yaowakainama mi ina yaowugusama. Mi tiki whranim ina yapninopkainamim mi ina ini kigiim, taka wiga bidi yaowigusamkiya. Mi sima twowai ina haiyim, saiir kogainamim. Mi saiirin, ini saiir kam in siir kingiinar swokini haingikaigika. ¹¹ Mi iya iikamim naingwo tibmiyyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ini mouni hanina siinkaokiyim mi sima ini nididkakar ywokiym. Mi iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini mouni hanina mi siinkaokiyim mi ini kakak wara mi okiyim. Iriig.

Dimin kirie komii komii whiekakim ina yimbiamim.

¹² Mi aposel kamim sima tirim dimin kirie komii komiyyim, iikam whiekakim sima bidi kigim. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiyyim, sima inokinokin Adi Komii siir omaka haimiyyin hugripkaiikikaiyin, pi siir hirar nwowi. Mi ta maeyau haimiyya huyokiyokaiya saiir inigin Solomonka. Mi iya sima hir nwowiyim, simiir mhi kwoinim pi whiruwa nwo iski. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii karam nwowim, sima boin

simiir siyuuin siyuu wadiekin. Mi sima pi nididgin simaka paninsi yamasusi. ¹⁴ Mi iikam whiekakim ta yai aair wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmikiyim. Mi ti iikamim sima ini Adi Komii siir iikamim simaka iripa isid whiruwar ywowim. ¹⁵ Mi sima iikamim makakmakakim, simiirin siyuum om komiia namiyim, ini simiir hiriir hainamim. Mi nhirim sima hii idwo ini haiginiu mi nhirim nibmir idwo ini haiginiu. Sima hinina naingwokim, iya Pita siya tiriir napni mi siir aknaina pi krimiir namitkini mi krima pi wadieyar nwoki. ¹⁶ Mi omisisimim om komii Jerusalem siir kingiin nwowim, simiir hiran iikamim simiir makak iikamim ina mi hainamim, om komii Jerusalem hiriir. Mi iikamim yuu biyieki ninkinukikaiyim yim sima ini warar mi inkin amim. Mi simiirin aposel kamim sima yinimniskii haiginiugi. friig.

Aposel kamim simiirin ina yonkwobumbuninkan haiginiuum.

¹⁷ Mi biyan pris inkamim mi Saidyusi kam ikim sima aposel kamim simiir mi aairam kigmairgin. Mi sima io asi nwokim simiirin. Sima hinina naingwokim, iikam whiekakim wi aposel kamim simiir yai aairara wakaei mi wi krimiir yai aair wakaerani. ¹⁸ Mi sima ina nhinamim, ini aposel kamim simiir ini onkwouum. Mi simiirin omakanau hir ini hugripkikikaigig. ¹⁹ Mi tapa niyaka Adi Komii siir paekwosim nwirin ina yuunainiyin ta omaka aposel kamim simiir, kiyitkaigaigiya saiir omaka anoin siir ini haiwaoki. Mi sima ina yapnaniniyim idowiya tiriir. Mi Adi Komii siir paekwosim ieya boinki simiirin. ²⁰ Kima taka Adi Komii siir omaka saiir kwapiiyam, siir yayim iikamim simiir tini boinmimauuu. Mi siyuuin kwoin miyik haiyin simiir disisiimauu. Adi Komii siir paekwosimim siya hinina boinkikin. ²¹ Mi aposel kamim sima ti Adi Komii siir paekwosimim siir yai aair wakaeyim mi sima nugakar yamyakwok Adi Komii siir omaka saiir. Mi sima siir yayim, iikamim simiir ini boinmimauuu. Mi iya sima yayia boinmimauuwa mi ti Saidyusiyan kamim mi biyan pris inkam ikim mi Isrelmi isidin si inkam komii ikim sima ini maeyau kwuruwa ini owiuwim. Mi sima kamim yayi niniyim, simiir yikropki sima nini ikunakiyim, aposel kamim simiirin. ²² Mi kamim yayi niniyim, sima ha namim omaka aposel kamim simiir hugripkikikaiya saiir simiir ninkikwonakiyim mi sima hir biri nwokim. Mi kamim yayi niniyim, sima asi swoki amkim mi ini inkam komi komiirim simiir ini boinmauuuwim. ²³ Mi sima boin, ano bidi haiginokoukripkaigigin. Mi krima ti kamim omaka hugripkiiya saiir kigriraowiyim simiir ini kigu. Yim sima omaka huuyokiyokaiyim, simiir omaka anowim simiira nokwo kaoirkaki. Mi krima anowin ha nini haiwouuwim, simiirin inkam nwir biri haiwao kigim. Nungaka. Ini omaka nunga nunga haiwao hinsisirkiiyim. ²⁴ Iya tiki inkamim, Adi Komii siir omaka kigriraowiyim mi biyan pris inkam ikim, sima ta yai aair wakaewinim mi sima ini warar yanaawinim. Sima biri ninokninkinkim, iya ti dimin ieya nimbiyamim. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ini kignaki mi siya ina ini boiniuin simiirin, kamim kima hugripkikikaigigim sima isi Adi Komii siir omaka saiir nokwokai boinmimauuum, iikamim simiir. ²⁶ Mi biyan inkamim Adi Komii siir omaka saiir kigriraowiyim mi siir isidin, siir whinmriiyin sima yamswoki aposel kamim simiir swokini kiyitnimnir hainakiyim. Mi sima simiirin nhimbwonhimbwo bi kiyitnimnir hainakikim. Sima ini iikamim simiirsi yididim. Dimusi rani,

simiir kwoinim hinina naingwokim, nimbi siiyani sima pi kaiyimikisi. Iriig.

²⁷ Mi sima ha nikiunaniyim, ini kamim siyiu komii ninokninkiniyim kaunsel simiir whwonkam ida ini okwoniyim. Mi biyan inkamin pris siya simiir srii. ²⁸ Biya krima kimiirar niki boinwakaekikim. Kima Jisis siir yaiya hiriiriri kipi boinmimauunanae. Mi wim kima krimiir yaiyaka nantamyiriyirnamkim. Mi yai ina swoki boinmimauuamim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir. Mi wim kima simiirin hinina nini boinmimauuu Jisisin krima mi isomaokii. Sima hinina boinkim. ²⁹ Mi Pita siya mi aposel kam nhirima, sima ina yowarki boinkiyim, Adi Komii siir yaiya kou ini saeyar ywowa mi kima saiirara wakaeyokna iski. Kimiir yaiya saiir aowa ywokaiya. ³⁰ Mi kima Jisis siirin paeyin hiniya nironinkinin saika yinkin irinugi mi siya ina yaonamin. Mi krimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii siya swoki kininsiin idwonaowid ie hirankin siirin. Mi siya tariinanin ini krimiir Adi Komii wara ninkin owin. ³¹ Mi Adi Komii siya yikiunainam Jisis siirin ninomor kou hiriir. Mi siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiinar yaka kinmasu idwovin mi Jisis siya krimiir Biyan Inkam Komiiigin. Mi siyairgin krimiir dimin biyeyim simiir niinak itkigiigiin. Mi nu Isrelmi iikamim, simiir mhi kwoinim pi siyar kisina haigi mi simiir dimin biyeyim pi Jisis siya niinak itkigiigi. ³² Ti digworaekwovim krima kigpriginim mi krima ini whinboinan kam ywovim. Mi Adi Komii siir naeyuin iriipi hiriinan, ha mi whinboinikin. Adi Komii siya siir naeyuin minam hauugikin, iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyoknaim simiiram. Pita siya hinina boinkin.

³³ Sima ta yaiya saiir wakaekiya simiir kwoinim ini hauugihauuga whiyekiyim, aposel kamim simiiram. Mi sima simiir nisomsom aowam asi naingwokim. ³⁴ Mi inkam komii nwirin Farisi simiirgin siir inigin Gamelielkin. Tiki inkamin siyiu komii ninokninkinikin. Mi iikam whiekakim, ini siir inigin siir hainankiyim. Mi Gamiel siya omaka yai nidwokai wakaeya, saiir omaka yainau hir yinsiin okwokai boinki, kima wari aposel kamim simiirin idwoviya dinkikwona apniyam. ³⁵ Mi ti inkamin siya kaunsil kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiir boinki, kima ti nu Isrelan kamim, kima sibgu mintirao, diminin kima tiram naingwovin ti kam imiir. ³⁶ Mi biya inkam nwirin Tiudas nikiuwiyin, siya hinina boinkin, karaargin biyan inkam komiiyin. Mi iikamim kamairin kam nwir 400 sima ini siir isid ywovim. Mi mhoiya siirin kam nhirkim sima yisomaoki mi siir isidin ina yidam ninoopkiyim mi siir miyiyim ina yikigiyim. ³⁷ Mi mhoiya Judasin om Galiliiyanin siya ina yitin. Mi taka ti hinina iikamim simiir inigin saiir winamkam gavman siya. Mi tiki inkamin Judasin siya iikam kasa biri nikiunakin, siir siyiu iir napam. Mi siirin iriipi hiriinan, ini kam nhirim sima yisomaokiyin. Mi siir isidin ina yidam ninoopkiyin. ³⁸ Mi wim kima wara kam nhirim simiirin kipi nisomsom aoki. Kima simiirin hinda kigninkinki. Mi taka miya inkamni inig ara hainanikiswo mi wa pi yikigiyin. ³⁹ Mi ta miya Adi Komii siirgi niuwi mi inkamki ta miya saiir nikiduim wi dig nwo rani. Niingaka. Kima wi inkam tio rani, kima wi Adi Komii siirar tiowi. Gamiel siya hinina boinkin kaunsil imiirin mi yim sima ini Gamiel siir yaiya mi wakaeyoknaim. ⁴⁰ Mi kaunsil sima yikiunaki, aposel kam imiirin. Mi sima simiirin ha tiokiyim mi sima ina yuguskiyim.

Mi sima ina boinkiyim, kima ha dam! Mi kima Jisis siir inigin pi kipi swoki apboinmamauwam. ⁴¹ Mi aposel kamim sima kaunsil simiir haiburgigim mi sima ina yamim. Mi sima ini hindara boin maigimairga namim. Mi sima boin, ini wadieyar mi owin krima Jisis siir inigin hik siira mi haiyim. ⁴² Mi inokinokin sima yai pi Adi Komii siir omaka mi iikamim simiir omaka ikim, pi simiir hir boinmimauwi. Jisis siyairgin, Mesaia ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin siya. Iriig.

6

Mi sima kamim iriyyar nwisa yimbin aposel kamim simiir whin miriyyim

¹ Mi taka iya Jisis siir isidin ini komiyyar yoraraowamin. Mi Judan iikam nhirim nu Grik hir nwowim, io sima ywo Judan iikam nhirim nu Isrel hir nwowim simiirin. Mi sima io dimusi biri nwokim, Isrelan isidin sima wig igabae ningam Grik hiranim, simiirin sibgu biri kigriraokim. ² Mi ti aposel kam iuur nwiso sima, kamim kigna diriraerariyim simiirim asi nikiunakim. Mi sima boin, nim wi Adi Komii siir yaiya saiir pi haiburgikisi, nae hidamin. Yio ti siyiu hininin yio miyyik rani. ³ Ti nomiiyauim kima kamim iriyyar nwisa tiki hansran hainaki krimiir isidin siir kam nhirim simiir ta miya, wig igabaemi hidauwiya nae saiir kigriraowim. Mi ti kam iriyyar nwiso Adi Komii siir naeyiun simiir ti inkiniukikai. Mi sima ninokninkin inkam dwo. ⁴ Mi nim krima inokinokin nhowo ara kwisnanaei, iikamim simiir boinmimauuwim, Adi Komii siir yai aiir. Ya ta hiriinan miya, ya krimiir miiga. ⁵ Mi iikamim naingwo tibmiyyim, iya sima ta yai aiir wakaeyim mi sima boin, ta yaiya, yai wadieka. Krima ini maigimairga wara nwowim. Mi sima Stiven siir yimbin, inkamin Adi Komii siir naeyugun ninkiniuwim. Mi kam nhirim sima nimbimim simiir inigim hinin hinungim, Filip, Prokoras, Naikena mi Taimon, Pamenas mi Nikolas. Nikolas siya om Antiok hirankin. Biya siya Juda simiir isid biri nwokin mi tariinanin siya simiir isid bidi ywowin. ⁶ Mi kam iriyyar nwiso ha nimbingiyim mi simiirin ina yikiunaniyim aposel kamim simiiram. Mi ina simiirin ha nonkwokiyim simiir mi sima Adi Komii siiramim ina sriigiyim.

⁷ Mi Adi Komii siir yaiya maeyau kwirua biri nwoka. Ningaka. Hinda tinda bidi yniyokiya. Mi Jisis siir isidin om komii Jerusalem hiranin, ini hoingakar yamwoiim. Mi prismi isid komiyyin, simiir mhi kwoinim ina yinkpit haigigiyim. Iriig.

Juda inkamim sima nokwoyokaigim Stiven siirin.

⁸ Stiven siya inkam imiirsi naingwoyimiyyok prasae biri kinkin. Mi siya iriipi hiriinan kiriekek. Mi siya dimin kirie komii komii whiekakar mi triikin, iikam imiirin. ⁹ Mi Stiven siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin mi iikam nhirim saikar yinkinwamwarki boin. Mi iikam nhirim saika boinim, Juda inkamkim. Mi nhirim nu haimii whirin Sairini hiranki nitkim mi nhirim nu Aleksandriankin nitkim. Mi nhirim nu Silisiankin nitkim mi nhirim nu Esiankin nitkim mi tiki iikam isid komiyyin sima Stiven saikar ninkinwaomwarki boinamar tirkim. ¹⁰ Stiven siir yaiya ini saeya yokwonaowida. Mi simiir yaiya ini yikigiya. Stiven siirin kwoin miyyikin Adi Komii siya hauugin mi siir yaiya asi nokwonaowidga. ¹¹ Mi sima kam nhirim simiir ini ikiunaki mi ina boinim, pi kima tini iksisaeyiu. Mi ti kamim niksisaeyim sima boin, Stiven siya Moses siir nigbumbugin mi siya Adi Komii siirin wara mi inkin igbumbu. Tiki

kamim niksisaeyim sima Stiven siirin hinina boinkim. ¹² Mi kamim priiyiksasaeyim sima kam adi yaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirin wara mini boiniu mi sima yai biyie Stiven saika ini boiniu. Mi sima Stiven siirin omaka inkam komiugin nidwokai wakaeya yai, saiir hiriir kiyitninnir hainam. ¹³ Mi tiki kamim niksisaeyim mi sima niksisaeyaiyim simiir boinkikim mi tiki kamim sima ina boinim, inokninkin Stiven siya Adi Komii siir omaka saiir nigbumbuwikin. Mi Adi Komii siir siyu komiyyin siir wara mi ikbumbu. ¹⁴ Krima bidi wakaekiyim siya hinina boinkin, taka omaka Adi Komii siira, wi Jisisin om Nasaretanin siya tərbumbugi. Mi siya siyuim Moses siya hauuwim krimiir, wi siya kisina haigini. Ti kamim niksisaeyim sima hinina boinkim. ¹⁵ Mi iikam whiekakim ta omaka yai nidwokai wakaeya saiir nwowim sima Stiven siir whwonkam iir kigiyim ini Adi Komii siir paekwosimin siir whwonkamnan wyokiyin. Iriig.

7

Stiven siir yaiga

¹ Mi biyan inkamin pris siya sriigi Stiven siirin, ta yaiya kaimwowainga, aniya? Ta sima boina. ² Mi Stiven siya boin, hae! Kima ti nomiyauim mi ti inkam komii komiyyim kima ini wakaekiyim, biya krimiir brougaeyin Ebrahim siya nu Harana hiriir biri niki amkin. Siya nu Mesopotemia hiraar niki owin mi Adi Komiiyin ninomor kouanin ina yimbiamin siir hiriirin. ³ Mi Adi Komii siya boinki Ebrahim siirin, kira kiriir omin siir ti haiburgig mi kiriir piugan aka mi kira, kima iki nu kibi whirin si tini owiu. Tiki nuin wi kara nusiimauu haiginiuwi kiriirin. Adi Komii siya hinina boinkin siirin. ⁴ Mi Ebrahim siya Kaldian iikamim simiir nuin siir haiburgigin mi siya ini nu Harana hiriir yamin ini hir yamwoiun. Mi iya siya nu Haran hir nwowin mi siir adwai biyeyin ina yaonamin. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya yikropki Ebrahim siirin ti nu kima nwo iirim. ⁵ Mi Adi Komii siya tiki nuin Ebrahim siir biri nikiu iuguskikin. Niingaka. Siya hindira nikiumauu aekin siir nu tipmwo rani, siya haamiisima biri nikiumauugin. Tiki nuin ini niingar mi owin. Adi Komii siya yimbingi siirin, mhoiyya kara tiki nuin wi kiriir nikiumauu iuguskii. Kiriir yinisisimim simiir wara ninkin ikiumauugi tiki nuin. Ta iya Adi Komii siya nimbingiya, Ebrahim siya yinisisimim karamaeya nwokin. ⁶ Adi Komii siya hinina boinkin, kiriir yinisisimim wi iki om whirni nuin kimiir kingiin nwo karam nwowin wi siir nwoami. Ebrahim kiriir yinisisimim wi kam nhirim simiir mi mirii. Sima wi mi niingar mirii, wi umirkak nwo rani, simiirin. Mi kamim simiir kigriraowi sima simiirin wi siyu miyiknan tir tani. Sima miriyokiyokiyim biewiyim kamairim kamnwir (400). ⁷ Mi mhoiyya ti kamim mi simiir kigriraomiriyim simiirin wi hik hauugi. Iya kara hik simiir hauuwi mi kiriir yinisisimim wi ti om iir haiburgigi. Mi sima wi kariir mi aiir namiriini mi wi kariir inig iir hainani nu Isrel hiran. Adi Komii siya hinina boinkin. ⁸ Mi Adi Komii siya Ebrahim siir nusiimauuin, siyuun miois kitiyin, yo Adi Komii siya nimbingi ieya. Mi iya kima ti siyuun miois kitiyin siir kigiyim mi kima pa ninokninkinki, kimaingim Adi Komii siir kamim. Mi iya Aisak siir naokaina Ebrahim siir yinisisimim mi ii iriyar kwoimim namkiyam mi siya siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mi mhoiyya Aisak siya

Jekop siir ad ywo. Mi Jekop siya ini kam iuur nwisu ini simiir ad ywowin. Mi yim sima ini ti hiriinan siyiu kaimwowin mois kitiyin ini siirar swoki tirim.

⁹ Mi ti Josep siir nomiiyau iuur nwirim sima io siir ywo. Mi siirin sima iyopmauugi kam nhirkim sainam. Mi sima siirin wara yinkin ikiunam nu Isiba hiriirin. Mi iya siya nu Isib hir nwowa mi Adi Komii krimiir Wanin siya ini saikar ywowin. ¹⁰ Mi hikpai hikpaiyim Josep siir nimbiyamim mi siirin Adi Komii siyar whinwokin. Mi ti hikpai hikpaiyim siir biri niyopakaiyugim. Nningaka. Mi Adi Komii siya hauu haiginu, kwoin miyikin Pero siir, nu Isib simiir inkam komiiyin simiir nu kigriraowiyin siirin. Mi siya Josep siirin ini wadieyar kigriraowin. Siya bidi yinokninkin Josep siya ninokninkin wadiekakin. Mi Pero siya siir asi nokmwun okwokin, biyan inkam komii nu Isib simiir nuin siir inkam komii nwowim. Mi inkamim mi digworaekwowim siir omaka nwo ikim, siya simiir biyan inkam komii wara ywowin. ¹¹ Mi nu Isiban iikamim mi nu Kenanan iikam ikim, sima ini nae karamaeyar ywokiyim. Mi sima mhi komii ina yaowa mi krimiir brougae wanwiyaeyim naeism bi swoki inkiuguna haimiminkim. Nningaki, nningaka. ¹² Mi Jekopin Josepni adin siyar wakaeki naeyim ini nu Isib hir nwowim. Mi siya siir yinisim yinkamiyim krimiir wanwiyaeyim simiir yikropki nae imiir nini hainakiyam. ¹³ Mi mhoiia kwisaka sima ina swoki amim. Mi Josep siya ha namim mi siya ina ini boinuwin siir yaowae imiir, kima bidi yinokninkin kariirin? Kimiir nomousim, karaigin. Mi Pero siya ini wara kiginokninkiniyim Josep siir yaowae imiirin. ¹⁴ Mi Josep siya boinki simiir, wara krimiir ad wai biyeyin Jekop siirin wara wikuunani nu Isiba tiriir wit. Mi siir piugana sima wara winkin it. Mi ti iikamim sima iriparin kamnwoim iuur iriyara yimbiyam. ¹⁵ Mi Jekop siya nu Isiba hiriir asi namkin. Siya wi waibiyie hirar nwowim. Mi wi hirar nwoki aowim. Mi krimiir brougae wanwiyaeyim mi Jekop siir yinisim ikim sima ini hirirar mi aowim. ¹⁶ Mi simiir piuis nninga ini simiir yinisimim sima swoki hainamim Ebrahim siya sainin nuin siirin siir haingikaiyam. Tiki nu Sekem, Ebrahamkin saingin. Hemoni yinisimim simiir nugin.

¹⁷ Biyarin Adi Komii siya Ebrahim siir boinkin, iya ti biewi kamair kamnwirim (400) dig nwokiyim mi siir piugana nu Isib hir haiburgik mi sima ina yamim. Mi tiki simiir iikamim ini hoingakar ywokiyim. ¹⁸ Mi inkam komiiyin nu Isib hir kigriraowin, siya bidi yaowin. Mi inkam komii nwirin ina swoki okiyin. Mi siya Josep siir mi kibi aiir bi ninokninkin, siya whaowaeya nwokin. ¹⁹ Mi siya simiirin mi prasae bi hauugin. Nningaka. Mi siya simiirin ina yipimpar mi-imiiyim. Mi mi komii komiiyim ina mi hauuin mi simiir yinisimim hindara asi priiytkikinisugim. Mi sima, simiir nimiiyaeni siyuam whaowae mi sima asi naokaonamkim. ²⁰ Mi taka iya Moses siir apua siir naokainakiya mi saeya siir adni omaka hir haigiprakaiyim bwanim whwoim. Mi saeya siirin mwii ina yapimuaya. Ti yinisim yinisim kibikin. ²¹ Mi Moses siir ad yopiyo sowawaiyin siirin hapiuin siir kikaiyugo. Mi sowawaiyin ina hainamin siirin mi sowa kimidiniya aumiinau hir ini kikaiyugig. Mi iya siya aumii aowa hir nwokaiya mi Pero siir yinisim kopaka saeya siir kigin mi ini saeya hai namim siirin. Mi siirin ini saeya yimiiyaeyin. Mi siya ini saiir yinisimnana ywowin, ti yinisimin. ²² Iya siya Pero siir omaka hir nwowin mi siya ina

mwriraraokiyin. Mi nu Isib hiran inkamim sima yowomwarkai haiginu nu Isib hiran diminpai diminpaiyim siirin. Mi Moses siir kwoinin iki nu Isib simiir digworaekwo whiekakim simiir asi ninomokninkin digim. Siya inkam biyie rani, inkam wadie ieyairgin. Mi yaiyim siya boiniyim, siya biri kiyikrikiu boinikin. Niingaka.

²³ Mi iya Moses siir biewiyim kam nwise namwoiim mi siir kwoinin ina yaingwokiyan an wi iki kariir isidin Isrel hiran iikamim wi simiir nini kignaki. ²⁴ Mi Moses siya ha napnamin mi siyar yapkigam nu Isiban inkam nwirin, Moses siir oman inkam nwirin siir nonkwobumbuninkini. Mi Moses siya siir oman inkamin siir whinintioin mi ti inkamin ini siya tioaokiyin. ²⁵ Mi Moses siya hinina naingwokin kariir oman iikamim sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ta miya kariir nimbingiya. Siya minam nimbngikin. Isrelan iikamim simiir whinidamkiyim nu Isib tir nwowisi. Mi Isrelan iikamim sima hinin biri naingwokim. Niingaka. ²⁶ Mi igwir nugakin, Moses siya ina yapamyakwokin. Mi siya kigam, inkam nwise Isrel hirankinaro sowa yai nini. Mi siya ti inkam nwise sowiir yai aiir yibirmiigi. Mi siya sowiir boin, kowa om whiruwaniarigo mi kowa kowa yai dimusi nini? ²⁷ Mi ti inkam nwirin yai bi niniyin, siya yiriyu boinki, Moses siir yaiya saiir mi siirin ina iyop isiskiyin. Mi siya boin, nhinga boinkin, kira krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hid mriiyam? ²⁸ Mi tari kira kariirin ii kira niki isomaokiyin nu Isib hiran inkamin siir hiriinanam swoki boini? Mi kariirin pi hiriinan swoki isomaokiyim, aniya? ²⁹ Mi iya Moses siya tiki inkamin siir yaiya saiir wakaekiyin mi siya ina yidamkiyin, ini Midian simiir nuin ini siir yamwoiun siya. Mi mhoiya siya wig nokwonain mi siya yinisim yankamiyino nwise iyioninkin.

³⁰ Mi biewi kam nwise dig nwokiyim iya siya ti nu siiyin apa niinga siir nwowa. Mi igwira Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim mi siya paeya paekikopin sim nimbiyama saiir yainau hir yimbiam, mhu Sainai kingiin hir. Ta maeyau nu siiyin apa niinga saiir hir. ³¹ Mi Moses siya kigiyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ha napriraoamin kingiin kigam mi ini siya wakaeki, Biyan Inkam Komii siir yaiya boinkiya, ³² kimiir brougae wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin kara Ebrahim, Aisak mi Jekop kimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii warairgin. Mi Moses siir puu ini nopnpar kinkiya. Mi siya ti paekikopin simiir kaowin mi siya ina yididin. ³³ Mi Biyan Inkam Komii siya siir boinki, wari kiriir igga souwa diski. Wari nuin kira nokwowin nu kibiki kibi ieyairgin, bimbuiwi rani. ³⁴ Kara bidi kigin, ti dimin biyieyim sima tir haiginuwim kariir iikamim nu Isib hir nwowim simiirin. Kara bidi kigin, simiir noua. Kara hiriinanam nitkin, simiir whindiriraeraram mi simiir hika saiir niinakiyim. Mi kiriirin wi kara nikropki nu Isiba hiriir namim. Mi simiirin wi kira nini kigiraoiwuwim.

³⁵ Biya Moses siir oman iikamim sima siir boinki, nhinga boinkin kiriirin, krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hidin? Adi Komii siya nikropkikin ti inkamin Isrel simiir yaowae komii nwowim. Mi sima wi nu Isib hir nwoki haiburgigim mi sima wa nwoki amim. Adi Komii siir paekwosimin ti paekikopin paeki niugiyim Moses siirim nitkin siir nauni kirie haiginuuniyim. Mi Adi Komii siya boinkiya yaiya, siya simiirim namim, simiir whindiriraerar haiginuwam mi siya hiriinanam nitkin. ³⁶ Mi Moses siya nu Midian hir haiburgigin mi siya simiirin

nu Isib hirankar ini ikununaki mi sima ina yamigusamim. Mi siya nu Isib simiir nuin dimin kirie komii whiekakim haini tirbumbugik mi simiir nuin ini biyeya ywokiya. Mi mi kwira siya miriia op paridnana sae, siya kimprinaidama mi biewi kam nwiso siya nwowim ti nu siiyin apan siir mi mi komii komii nhirim ini hirar yimbiamim. ³⁷ Biyarin ti inkamin Moses nikuwiyin siya Isrel hiran iikamim simiir boinkin, krimiir inkam nwirin wi Adi Komii siya nokmwim okwowi profet inkam nwowam. Mi siya wi kaoprigi okwowan inkam nrowi, kariir hiriinan. ³⁸ Mi Moses siya Isrel simiir isidin simakar nwowin, krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa nangan siir mi Adi Komii siir paekwosimin siya Moses siirimin mhu Sainai hiriir yam, siir yaiya inokinok nwoyokiyokiiya sairin hir ini boinmimauugig iikam whiekakim krimiir boinmimauuam. Mi ta yaiya Moses siya nini hauuniya krimiir, saeya kiriekaka, kwoin maiyikin omwai waiyayokiyokiiyin inokinok krimiir hauu haiginuwam.

³⁹ Mi krimiir wanwiyaeyim sima Moses siir yaiya sair biri wakaekim. Mi sima Moses siir yaiya ini digumii haigingikim. Simiir kwoinim ini nu Isib siirirar swoki aingwo hisraenamim omin biya sima nwo iiram. ⁴⁰ Mi Isrelan iikamim sima Eron siir boinki, kira tidiyu min ti ikrimtio iupimpit krma kuuwam mi sima wi krimiir adi komiinan nwoki owim. Mi krma wi simiir yai imiir niki wakaeyoknam. Mi tiki inkamin Moses nikuwiyin krimiir niki ikunaniyin nu Isib hirankin siya mhua hiriir namim mi siya biri swoki itkin. Nngaka. Krma biri ninokninkankim diminin siir tirin. ⁴¹ Mi taka iya bulmakau yin irin aeyini sima nonkwokwokikin. Mi sima wraisu ira yisom siir nimiiyaeyam. Mi sima minsi hauugikim, wi simiir pi nonkwowisi. Mi iya sima ti dimin iir kigim mi ini ognwomir karamaeyar ywokiya. Mi sima yaewou nae komiia ina ikwo aekiyim. ⁴² Mi Adi Komii siya digumii simiirin whisarii biri haimriiyugin. Mi siya simiirin ini hindara kignankin diriraerarkiyin. Mi bie bwan nauunim ini simiir adi komiinan ywowim. Bilki biyin profet kamim simiir yaiya haina win boinkikim,

kima ti Isrelan iikamim iya kima nu siiyin apa hir nrowa ti biewi kamnwiso mi ti wraisuin nhinir nisom hauugikin? Mi kima kariirim bidi yaingwowim, aniya? ⁴³ Nngaka. Kima ti wraisuin Adi Komii niksisea Molok siir nisom hauugikin. Mi ta kimiir wraisu is omaka kima haiyapyokyokaiya ti nu siiyin apa siir, ti biewi kamnwiso kima minam hainankim Molok kimiir adi komii niksiseayin siir inig iir hainanam. Mi kima ti nauunin Refan nikuwiyin siya kimiir adi komii niksisaenan nwokin mi kima ini siir inig iirar mi hainanim. Mi ti tidiyuin kimar nikrimtio diriraerarin, kima simiir inig imiir hainankim. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara nhinikriropki, nu Babilon hiriir. Mi kima wi simiir aowa mirii kaeyami.

⁴⁴ Adi Komii siir yainwowim sair yimbiam. Mi Adi Komii siya minam niisiimauugin, sima wa nwoki aingwowim, Adi Komii siya ini krimaka nwowin. Mi Adi Komii siya yisiimauu Moses siirin, ta omaka wraisu isa sairin. Biya iya krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa siir nwowim, sima omaka wraisu isa sair yapninpokainam Adi Komii siir inig iir hainanam. Moses siya ini hiriinana swoki miriyyin. ⁴⁵ Siya krimiir brougaeayim sima nu siiyin apa siir hiriir namim mi ta

omaka wraisu isa saiirin warar yinkin hainam. Mi sima ini simiir inkam komiiyin Josua, saikar yitim. Mi ikamim ti nu iir nwowim, simiirin Adi Komii siya nikrirop ngingiyim mi sima ina yidamkiyim. Mi ti nuin krimiir brougaeyim simiir inigar nwoyokiyokiiyin mi ini Devid siyar yimbiniyin. ⁴⁶ Mi Adi Komii siya ini Devid siirimar yaingwokwonaeeyin. Mi Devid siya Adi Komii siir srugi mi kara omaka ira ti marii, kiriir inig iir hainanam, kira ti Jekopni Adi Komiiyin mi kira wi saiir nwoki owim, aniya? Siya ina boinkiyin. Nningaka. ⁴⁷ Mi Devidni yinisimin Solomonin Adi Komii siir omaka siya bidi mariigika.

⁴⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ninomor kou hirankin, siya taka omaka inkamkin nonkwo mariiya saiir biri nwowikin. Nningaka. Bidi bidinanarin profet inkamin siya ta yaiya hinina win boinkikin, ⁴⁹ Adi Komii siya boinki,

ninomora ini kariir ipiinan ywowa kara nidwowika. Mi tiki nuin kariir uga siir nokwowikin. Kima wi paka hinin omaka sae marii, kariiram. Kara wi piki omin si nidwosiisnaki. ⁵⁰ Mi kariir ina tiki digworaekwowim simiir biri nonkwo dirraerarkim, aniya? Nningaka. Kara nonkwokwokim tiki digworaeko whiekakim.

Adi Komii siya boinkiyim, profet kamim sima winkyiyim.

⁵¹ Stiven siir yaiya tasa niki ama. Kima tiki kamim nantamyiryiyim kimiir wina panina wakaei. Mi kima inokinokin Adi Komii siir naeyuin siir yai paninsi wakaei. Mi kima ini kimiir brougae wanwyaeyim simiir siyu biye biya sima tirkaiyuwim mi kima ini simiir hariinanar swoki tirim. ⁵² Kimiir brougae wanwyaeyim hik prasae biri hauugim profet kamim simiirin. Mi simiir nwirkin nninga biri nwokin, hik hai karamae. Mi profet kamim sima boina hinin, ti inkam wadeki wadeyin wi sipi niti. Mi kima ti profet kamim simiirin ina yisomsom aokiyim. Mi mhoiya siya ha nitin mi siirin ini warar yinkin isomaokiyin. ⁵³ Mi Stiven siir yaiya tasa niki amyokiyokiya. Adi Komii siir siyu komiiyin siir paekwosimin siir boinmauugiyin mi siir paekwosimin kimidina Moses siir kwaboimmau mi Mosesin kimiir swoki kwaboimmau mi kima ti siyu iir bi sibgu apkin. Nningaka. friig.

Sima Stiven siir kaiyimik aoki siiyani

⁵⁴ Mi sima bidi wakaeyim yai whiekakim Stiven siya boin huriyugiyim mi simiir kwoinim ini haugahauga whwiyekiyim mi bigim ini kikiyikikiyikar kinkiyim. ⁵⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin ini Stiven siirarar yaninkiniuniyin. Mi siir nhwoin ninomor koua hiriir ninansiina kaokiyin mi ini siyar kigiyin dimin komiiyin paenan nudkwakwakiyin, yo Adi Komii siyargin. Mi siyar mi kigi Jisis siya Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina naka kinamasu okwowi. ⁵⁶ Mi Stiven siya boinki simiir, wakae! Kara bidi kigiyin ninomora piigigiya. Mi kara inkamin nwira kig ninomor kou hirin, siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina yaka kinamasu okwowin. ⁵⁷ Mi sima biri wakaeyokim mi sima yai ina nhinki boinainamim. Mi sima whiekakar, ini siiraramar yinoopnamim. ⁵⁸ Mi sima siirin ti om komiiyin siir idwowaia hiriir kiyitninnaniam. Mi sima siya komii komiiyin ha haiyim, ina kaiyimikim siir. Mi kamim biya yai siir niki boin huriyuum, simiir yuis nhirim ina yisitkikinkiyim. Mi inkam nwirin Sol nikuwuiyin siir igmiiga hir haigingig mi sima siya ina kaiyimikim siirin. ⁵⁹ Mi iya sima siiyani Stiven siir kaiyimikim mi siya ina kauwanki boinkiyin, Biyan Inkam Komiiyin siiram. Mi siya ina

boinkiyin, Biyan Inkam Komii, Jisis, kira kariir paekwosimn siir haigi. ⁶⁰ Mi Stiven siya ogmwo ha hugiyin mi siya ina kauwok boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira wi yamdi simiir kipi swoki onkwobu, ta sima kariir tirkiya sairsi. Nningaka. Mi kira simiir dimin biyeyim simiir diinak itkiigi. Mi siya ti yayim simiir boin digiyin mi siya ina kwaonamin. Iriig.

8

¹ Sol siir kwoinin ini maingimairga ywokiyin, sima Stiven siir nisomaokiyin.

Sol siya kamim Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauwiyim simiirin siya nisomsom aokaokim.

Mi taka iya iikam whiekakim sima Adi Komii siir isidin om komii Jerusalem hir nwowin, siir diriraerar bumbuninkin haiginugim. Mi sima om komii Jerusalem hir asi haiburgigim. Mi sima ina yinoopkiyim ti omim ti nu whiso sowiir nwowo, simiir. Nu Judia mi nu Sameria. Mi ini hiriir yamim. Mi aposel kamim sima om komii Jerusalem hirin wara biri haiburgigim, simaka. Nningaka. ² Mi kam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kniyim, sima youu haingikaiwak, Stiven siirin. Sima nou prasae biri nougim.

³ Mi ti inkamin, Sol nikuwiyin, siya siyu whiruwa biri tirkin Jisis siir isid iirin. Mi omaka omakaim siya tionhintaraoami. Mi simiirin pi hirankar kiyit kiigiki. Mipi omaka sima hugripkikikaiya pi saiir kiyitnoudnankaigi simiirin. Iriig.

Sima yai win kibieya saiirin nu Sameria hir boinmimauugim.

⁴ Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiyim, sima ini omom omomim simiir yinoopamim. Mi sima ini Jisis siir yai kibieya ini tiki omom simiir yap boinmimauuamim. ⁵ Mi Filip siya nu komii whirin Sameria siir hiriir yapiinam. Mi siya inkamin Adi Komii siya nimbiniin Kraist, siya siir yai imiir boinmimauuamkin. ⁶ Mi iikam whiekakim sima ini ta Filip siir yaiya, saiiramar maugiyim. Mi sima kigi, dimin kirie komii komiyyim siya diriraerarim. ⁷ Mi iikam whiekakim ti om iir nwowim uridyu bibiyie saiirara, bidi yinkinukikaiyim. Mi tiki uridyu bibiyeyim, Filip siya ninimniskiiyim sima ina nhinki kaunamim. Mi iikam whiekakim iiga in ninsimsiriunakiyamim, simiirin Filip siyar yinimniskii digi. ⁸ Tiki iikamim nu Sameria hiranim, sima ini maingimairga ywokaeyamim.

⁹ Mi ti nu komii Sameria hirin, inkam nwirin hir nwowin, siir inigin Saimonkin siya nop nao kiriekin. Mi iikam whiekakim siir kigiyim ti diminin siya tirin mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi siya simiir boin, adi yaowaeyin karaigin. ¹⁰ Mi iikam whiekakim ti omin siir hiranim mi iikam nhirim inigakim mi nhirim inig karamae ikim mi sima ini Saimon siir yaiya saiirar wakaeyim. Mi sima boin, wara inkamin kiriekakin Adi Komii siya hauugin siirin kirie. ¹¹ Saimon siya diriraerarim sima bidi bidinana kignanaekim, ta nopa siya nanaowiya. Mi sima tiki iikamim Saimon siir yaiya saiir asi wakaeyoknakim. ¹² Mi Filip siya ta yai win kibieya ini saiir boinmimauuwim iikamim ti omin siir hiranim simiir. Siya manam boinmimauugin, iya Biyan Inkam Komiiyin siya iikamim simiir kigriraowi mi Jisis Kraist siir inigin siir wara yinkin boinmau simiirin. Mi sima ini ta yaiya siya boina, ini saiirim yaingwo tibmiikiyim mi siya iikam imiirin op ina baptais haiginuswowim. ¹³ Mi ti inkamin Saimon

nikiuwiyin siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwo timiigiyin. Mi Saimon siya ini saikar ywowin. Mi ti dimin kirie komii komiiyin siya simiir kigin Filip siya diriraerarin. Mi siya ini kakakar ywokiyein.

¹⁴ Mi aposel kamim om komii Jerusalem hir nwowim, sima wakaewin, nu komii Sameria hiran iikamim sima bidi wakaeyoknam Adi Komii siir yai aiirim. Mi sima ina yikropkiyim Pita Jon sowiirin, sowa kignakiyam.

¹⁵ Mi sowa om komii Jerusalem hir haiburgiko mi sowa ha napdinamo mi nu komii Sameria hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa nhwo iikamim naingwo tibmiiyim simiiram ha nini kwisiuwo mi Adi Komii siir naeyuin simiira yaninkiniuiuin. ¹⁶ Sowa bidi yinokninkano, biya sima whisariiya baptaiskim Jisis Biyan Inkam Komiiyin siir inigi iirin. Sima Adi Komii siir naeyuin siir biri niki haigin ningar niki okim. ¹⁷ Mi Pita, Jon sowiir inao simiir mwo imiir ha nonkwowim mi sowa ina boinkiyi, Adi Komii, kiriir naeyuin simiir waninkiniuni.

¹⁸ Mi Saimon siya kigi, aposel inkam nwisio sowa iikamim simiir mwowim simiir nonkwokiyim. Mi ini siyar kigi, naeyuin simiir naninkiniuiuin. Mi siya umir asi nini hainakikin sowiir sainam. Mi siya ina boinkiyin, ¹⁹ mi kowa wari kirieya kariir warar mi hauugi. Mi kariir ina inkam nwirni mwo mi onkwowi mi Adi Komii siir naeyuin wi nwirni mi aninkiniuiuwim. ²⁰ Mi Pita siya boin Saimon siir, diminin Adi Komii siya priihauugiyin kira ha naingwowi pi umir aka sainim, aniya? Niingaka. Wari kiriir umirim wi kinakar ninkin kiguguki. ²¹ Kira taka kirie aiir haiyim, wi dig nwo rani. Minsika, kiriir kwoinin Adi Komii siir naeyuin saika miyik nwo rani. Niingaki, niingaka. Ini biyieki biyie ywokiyein. ²² Kiriir kwoinin ti kisina haigi, kira Adi Komii siiram ti sriinanae kiriir dimin biyeyim igbid kamiyau simiir haiy-oprimdimiigiyim kiriir mhai kwoinnau nwokaiyim mi kira wi wadieyar nwoki owim. Mi Adi Komii siya wi sair saira naingwokwonanae rani. ²³ Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kara bidi kigin kiriir mhai kwoinin whwokwoka bi nwowikim. Mi kira siyu miyikin siiram paninsi yaingwosi. ²⁴ Saimon siya ina boinkiyin, kowa Adi Komii siirim ti sriinanae kariir dimin biyeyim simiir ninak itkiigiyim ti dimin biyeyim kariir kwoin nau tir nwokaiyim. Mi kariirin wi sima nonkwoninwomwurninkinisi.

²⁵ Iya Pita, Jon sowa swoki haiyuk apnama om komii Jerusalem hiriir mi sowa Adi Komii siir yai win kibiyim ini ti iikamim ti omi sisimim nu Sameria hir nwowim, ini simiir swoki apboinmamauamo. Iriig.

Filip siya Adi Komii siir yaiya nu Itiopia hiran inkamim siir boinmimauugin

²⁶ Adi Komii siir paekwosim nwirin Filip siir boinki, kira om komii Jerusalem siir ti haiburgik mapi ti siyu komiiyin Gasa namiyin pi siir hiriir dapniyam. Mi kira pi ti siyu siiyin nu apa ningan siir dam.

²⁷ Mi Filip siya ha napiinamin ti siyu iir mi siya nu Itiopiyan inkamim om komii Jerusalem hir nini hainangikyakwokin Adi Komii siir inig iir mi siya siirin siyu hir yapiduna, ti nu Itiopiyan inkamim. Mi siya ti inkamim simiir wig komiia nu Itiopiya hir kigiraowiya, sair umir digworaekwowim simiir biyan inkamim, ti inkamim. Mi ta wiga sair inigin Kandesika. ²⁸ Mi tiki inkamim ina swoki amim, siir oma hiriir. Mi siya karisa sair ii dwokainam. Mi hos iso sowa kiwotnam, ta karisa. Mi siya yokwo kwira biya profet Aisaia siya wingiga, sair nidwokai

mwainamkin. ²⁹ Mi Adi Komii siir naeyiun siya boinki Filip siir, kira pi ta karisa pi saiir pida dapan. ³⁰ Filip siya ha niwitinamin kingiin hiriir mi siya yap wakaeyam, tiki inkamin ta yokwowa biya profet Aisaaki si wingiga siya saiir nidwokai mwainnami. Filip siya siir boinki, kiriir kwoinin ta yokwowa kira mwaina saiir bidi yinokninkinkiyin, aniya? ³¹ Mi tiki inkamin siya ina wakae boinkiyin, Filip siir yaiya saiirin. Inkam nwarin kariir boinmimauu karamae nwowi, kanakana wi panina ninokninkini. Nningaka. Tiki inkamin siya boinki, kira wiinaini, Adi Komii siir yaiyim kariir wini boinmimauuni. ³² Ta yaiya siya mwainama saeya hiniinga.

Ini sibsib yinisimnan ywowin, sima siirin ha haimim mi ina yisom aowin. Mi siya yaimin dimin biri nomboboinamkin, siya ini sibsibnan ywowin. Sima, simiir kan imiir kinrimkrip haiyim mi sima biri kauwigin. Nningaka. ³³ Mi sima siir yigbumbu haiginu. Mi sima siirin yai miyiknan biri boinkim. Mi siirin simar swoki isom aoki. Siir iya ti nu iir nwowa ini dig ywokiya. Mi siir igsoa bi nokwokairinanaowidgin. Mi siir niwiyyin wi nhinga boinmimauwi siir iikam imiirin. Nningaka.

³⁴ Tiki inkamin nu Itiopianin, siya yokwowa ha mwain digiyin mi siya Filip siir boinki, kara kiriir srii, tiki inkamin profet, siya ta yokwowa nhiniiram winkika? Mi siya, siyamar winaka, iyie? Mi tari inkam nwarin nasi winkika? ³⁵ Mi Filip siya siir yai imiir wakae digiyin mi siya ina kwaboinmamauiin ti yaiyim siir. Siya ina boinin, siya ta yai win kibiya yokwoni Jisis siirin winkika. ³⁶ Mi sowa ha namwo ti siyiu iir mi sowa whiisim kwira saiir yimbiiyam. Mi tiki inkamin siya Filip siir boinki, kira Kigi! Tasi opa kwomaiya, kara op baptaisam tiri. Mi dimin wharki, kariir siyiuin op baptaisiyin siir biri haiginikougin? ³⁷ Mi Filip siya swoki boinki, kiriir kwoinin naingwo tibmiikinkiswo mi kira wa pi tibin. Mi tiki inkamin siya ina swoki wakae boinkiyin, kariir kwoinin ina naingwo tibmiigiyin Jisis siirin, Adi Komii siir yinisimin. ³⁸ Mi ti nu Itiopiya hiran inkamin siya boin, kariir karisa pi tir kugiki. Mi Filip sowa ti inkamin nu Itiopianin sowa ina yapnatmaimainaniyamwo. Mi Filip siya siirin ina baptais haiginu. ³⁹ Mi sowa opa saiir haiburgikwo mi sowa ina yapnaidamwo. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyiun, ini Filip siirar yikunamin. Mi tiki inkam komiyyin Filip siir biri swoki kigikin. Nningaka. Mi siya ini maigimaiga ywowamin. ⁴⁰ Mi Adi Komii siir naeyiun Filip siirin om Asdot hir ini diyankinisugik. Mi siya omom omomin simiira yap boinmamauiam Adi Komii siir yai win kibiya saiirin. Mi mhoiya siya nu Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Iriig.

9

Sol siir kwoinin ha kisina haigikiyin mi siya ina yaingwo tibmiigiyin Krai siirin.

¹ Mi taka ii aiirarin Sol siir kwoinin miyik biri nwoyin. Siya kamim Jisis siir kigna mriiyim simiir nisomsom aowam tirkin. Mi siya prismi bikki biyan yaowae adin saika ini boinu. ² Sol siya siir sriyyin mi siya ina boinkiyin, kariirin wi yokwo kira win hauugi mi wi kara hainami Juda simiir Biyan Inkam Komiiyin om Damaskas hir nwowin siiram. Mi siya yokwowa, ha win digiya mi ina kwauugiya siir. Taka yokwowa siir kirie aeyairga. Siirin saeyar kinsiis haiginuwi Jisis siir isidin

saikar nap m̄riiyim s̄m̄iir̄in w̄i saeyar kiyit̄n̄im̄n̄ir hainami, omaka s̄ima s̄im̄a h̄ugr̄ip̄k̄ik̄ikaiya om komii Jerusalem h̄ir nwowa saiir̄im saiir̄ kiyit̄kaigaiyam. ³ M̄i Sol siya ha napam̄in om Damaskas kingīin h̄ir m̄i b̄i kim̄im̄ink̄ik̄in parid komii wh̄ir̄in ninomor kou h̄iranki n̄ikīin̄ainiyin, in̄i Sol siir̄ar kaiḡik̄iun̄ainiyin, h̄inda h̄inda b̄i namkin. ⁴ M̄i siya ina yakainam̄in nua h̄iriir. M̄i siya ina wakaekiyin, yai kw̄ira siiram n̄ikiugiya, Sol! Sol! K̄ira kariir dir̄iraerarbumbuam dimusi t̄irkin? ⁵ M̄i Sol siya bōnki, t̄i inkam komīiyin k̄ira ȳip̄ik̄in? M̄i siya ina bōnkīiyin, kara J̄is̄iskin, inkam̄in k̄ira dir̄iraerar bumbukiyin siyairgin. ⁶ K̄ira d̄insiin apnam̄ m̄ipi om komīiya h̄iriir dam. M̄i k̄ira p̄i kariir̄imar d̄idwo hir̄giugu. ⁷ Kam̄im Sol saika napnam̄im s̄ima in̄i kakakar ywokiyim. M̄i s̄ima in̄i yai kaonis bōnam̄ yan̄kabguguwim. M̄i s̄ima yaiya saiir̄ar wakaekim̄ s̄ima inkam̄in siir̄ biri k̄igim. N̄iingaka. ⁸ Sol siya ina ȳinsiin okwokiyin. M̄i siir̄ nhwōin in̄i wauḡiwauga ȳigiyin, b̄i sibgu k̄igomokin. N̄iingaka. M̄i s̄ima siir̄ in̄a saiir̄ ȳinkikwona apnam̄ om Damaskasa h̄iriir. ⁹ M̄i īiyim kwōim, Sol siir̄ nhwōin nhwokw̄is nhwokw̄is nwokiyim. Siya naēisim biri naekin̄ m̄i op̄isim biri kwiyaekin. N̄iingaka.

¹⁰ Inkam̄ nw̄ir̄in Adi Komii siir̄ m̄i k̄igna m̄rīiyin, om Damaskas h̄ir nwowin, siir̄ in̄igin Ananāiskin. M̄i siyar wh̄in k̄iḡ mim̄ikw̄in, J̄is̄is siya siir̄ bōnki. Ananāis! M̄i siya ina bōnkīiyin, Bīyan Inkam̄ Komii, kara t̄isi tir̄ar nwowin. K̄ira dimuam̄ n̄ikiuwi? ¹¹ Bīyan Inkam̄ Komii siya siir̄ bōnki, k̄ira d̄insiingi! M̄ipi t̄iki siȳūin nap wr̄ieyok karamae nwowiyin p̄i siir̄ dapnam. T̄iki siȳūin, siir̄ in̄igin biri nap wr̄ieyokin. M̄i k̄ira p̄i Judas siir̄ omaka saiir̄ dap̄ iyam. M̄i inkam̄ nw̄ir̄in om Tasas h̄iran̄in m̄ipi siir̄im̄ t̄ini s̄rīiyu. Siir̄ in̄igin Solkin. Siya in̄i nhwō h̄irar kw̄is̄in. ¹² M̄i siya nhwowa n̄iki kw̄is̄in m̄i in̄i siyar kw̄isk̄igm̄im̄ikw̄in̄in inkam̄ nw̄ir̄in, Ananāias n̄ikiuwīiyin, siya Sol siir̄amar swokī it̄i m̄i siir̄ in̄a siir̄ n̄ini onkwoni m̄i siir̄ nhwōin p̄i nwoki nanaok̄igimokiyim. Bīyan Inkam̄ Komii siya Ananāias siir̄in nhwō h̄in̄ina n̄ikiūmauugin. ¹³ M̄i Ananāis siya wakae bōnki, Bīyan Inkam̄ Komii, kara b̄idi wakaeyin iikam̄ wh̄iekakim̄ s̄ima siir̄siira haiḡir̄ir̄ bōin̄inaei. M̄i siya k̄iriir̄ isid̄in om komii Jerusalem h̄iran̄im, s̄im̄iir̄in siȳū m̄īiyik̄ m̄īiyik̄nan biri t̄irkin. ¹⁴ Pr̄ismi yaowae adim̄ s̄ima siir̄in in̄igak̄ b̄idi yowaiḡin̄uwim yokwo h̄ir̄in t̄i h̄irīinan siȳū iir̄ tir̄im. Siya m̄inam̄ n̄itkin̄ iikam̄im̄ k̄iriir̄ yai ai-ir̄am̄ naingwo t̄ib̄m̄īiyim̄ s̄im̄iir̄in uridni nomb̄iru kiyit̄n̄im̄n̄ir̄nainam̄im, omaka h̄ugr̄ip̄k̄ik̄ikaiya saiir̄ n̄ini kiyit̄kaigaiyim. ¹⁵ M̄i Adi Komii siya bōnki Ananāis siir̄in, k̄ira ta kariir̄ yaiya saiira t̄i wakaeyoknanam. Sol siir̄in kara b̄idi ȳim̄bingiyin. M̄hōiya siya w̄i h̄inda t̄inda nami m̄i w̄i kariir̄ yaiya saiir̄ nap bōn̄im̄mauuwami iikam̄ wh̄iekakim̄ Judami isid̄ nwo karamaeyim̄ s̄im̄iir̄. M̄i siya Juda s̄im̄iir̄ iikam̄im̄ s̄im̄iir̄in w̄i wara n̄in̄kin̄ bōn̄im̄mauuw̄i m̄i inkam̄ komīiyim̄ nu k̄igr̄iraowiyim̄ s̄im̄iir̄in w̄i wara n̄in̄kin̄ bōn̄im̄mauuw̄i. ¹⁶ Siir̄in w̄i kara n̄isīim̄mauuw̄i m̄i siya h̄ik̄pai h̄ik̄paīyim, w̄i kariir̄ m̄i aīirsi hai.

¹⁷ M̄i siya Adi Komii siir̄ yai aiir̄ wakaeyin m̄i siya ina yam̄in Judas siir̄ omaka. M̄i siir̄ in̄a in̄i Sol siir̄ p̄iu aiir̄ in̄i onkw̄ōīūin. M̄i siya siir̄ bōnki, nom̄īiyau Sol! T̄i Bīyan Inkam̄ Komiīiyin J̄is̄is̄in siȳū k̄ira k̄igni kariir̄in siya n̄ikropk̄ik̄in k̄iriir̄im̄in. Kara k̄iriir̄ nhwōina iir̄ haiswon̄isk̄īiyam̄ n̄itkin. M̄i Adi Komii siir̄ naeȳūin w̄i k̄iriir̄ p̄iu n̄iki an̄ikin̄iun̄iyim. ¹⁸ M̄i dim̄in̄in Sol siir̄ nhwonau h̄ir nwokaiya, op̄su srananka. M̄i saeya biri kim̄im̄ink̄ika. Saeya nhwonau biri nwokaiga. N̄iingaka. Siir̄ nhwonain

ini biimiya kinkiyin. Mi siya ha ninsiin apnamin mi siirin op ina tibaiginuun.

Sol siya yai win kibiya saiir boinmimauugin om Damaskas hiran iikamim simiir.

¹⁹ Mi mhoiyya siir nhwoin wadie ha nwowin mi siya nae minim ina yaeyim. Mi siir puaa ini kirieya ywokiya. Sol siya ii nhirim Jisis siir isidin simakar ywo om Damaskas hir. ²⁰ Mi siya ha napamin mi simiir omaka komiyya yai nidwokai wakaieya saiir yapninopkainam. Mi Jisis siir yayim simiir ini boinmimauuu. Mi siya boin, Adi Komii siir yinisim tipnwoki tipnwowe yeyargin. ²¹ Mi iikam whiekakim sima siir yaiya saiir wakaieya sima ina yinsiin whriewhriekiyyim. Mi sima ina boinkiyim, tiki inkamin, siya yipiki inkamkin? Tiki inkamin, iikamim biyya Adi Komii siir inigin siir niki hainanim mi siya niki tirbumbuninkin haiginugim siyu bibiyeyim om komii Jerusalem hirin. Mi tariinanin tisi mi imbiniyin krimiir tiriir. Mi krimiirin wa siya kiyitkaigaigi, omaka huuyokiyokaiya saiir. Mi krimiirin prismi yaowa adim simiiram in wa mi ikiunamim.

²² Mi Sol siir yaiya biri kiyikrikiukika. Mi Juda iikamim om Damaskas hir nwowin, sima ini siir yaiya saiirar wakaeyoknam. Mi sima ina yinsiin whriewhrie boinim tiki inkamin Jisis Adi Komii siya nimbingiyin siya Mesaiaakin.

²³ Hi nhirim kasa rani, namkiyyim. Mi iigwira sima maeyau kwiruwa yidwo boinai, sima minam nidwo boinaigim, Sol siir nisom aokiyim. ²⁴ Mi Sol siya Juda simiir ioyaiya sima saowa hira saiir anowin om komii hir nwowa saiir hir waikaowam boina, nai nabie nai nabie, siir nisomao ni siyuam, siya bidi wakaewinin kam nhirim sima naboinmauuniya siir. ²⁵ Mi iigwir niyyaka Sol siir isidin ina iiyamwiyyim, ta siyya hira om komii siir nidyokiyokaiya saiir. Mi sima hir nami ii okwowim mi Sol siirin nibni yami kikaiyugi. Mi uridin ina yimborugiyin nib iir. Mi sima ina yonkwo kikiraraokiyin siirin, nua hiriir mi siya ina iwiskii idamamin. Iriig.

Sol siya om komii Jerusalem hir nwokin.

²⁶ Mhoiyya Sol siya om komii Jerusalem hiriir yam, siir kwoinin minam naingwokin, Jisis siir mii kigna mriiyyim kamim siya simiir isid mi owim. Iikam whiekakim sima saika biri nidwo boinaigim, ini siirsi yididim. Simiir kwoinin ha pi naingwokin, Jisis siir isidin simiir inkam nwirkin. Nningaka. Sol siyargin. ²⁷ Banabas siya Sol siirin ina yikiunamin, aposel kamim simiiram. Mi siya simiir ini boinmauuu Sol siirin. Siya boin, siya Biyyan Inkam Komii siirin ti siyu iir napiyiskainikin. Biyyan Inkam Komiiyyin siya siirar boinkikin mi Sol siya iikam imiirin Jisis siir inigin om komii Damaskas hir boinmimauugin. Banabas siya hinina boinkikin. ²⁸ Mi Sol siya aposel kamim simaka asi nwokin om komii Jerusalem hirin. Siya biri naingwo ididkin. Nningaka. Siya ini Jisis siir inigin siirar boinmimauuyokiyokiyin om komii Jerusalem hirin. ²⁹ Sol siya ini Juda simiir iikamim simiir boinmimauuin. Mi sima Grik simiir yaigina saiir bidi yinokninkinim. Sol siya simaka ninkinwamwarki boinkin. Mi siirin pi sima pi kwisomaowin. ³⁰ Mi kam nhirim naingwo timiyyim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima siirin ina yikiunaniyyim om Sisaria tiriir. Mi sima siir boinki, kira om Tasas hiriir dam. Mi siya simiir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin.

³¹ Isid whir̄in ti Jisis siir isid̄in nu Judiyanim̄ mi nu Gaririyanim̄ mi nu Sameriyān ikim̄ simiir̄in dim̄in whir̄kin̄ bī t̄irbugim̄. N̄ngaka. S̄ima ini wadieya ywowim̄. Mi s̄ima ini Adi Komii siiraramar̄ yaingwo iskiyim̄. Mi Adi Komii siir naeyīuin̄ siya yowomwarkai haigin̄iū simiir̄in. Mi simiir̄ isid̄in ini h̄ir̄iyar̄ yamiyokiyokiyam̄in̄ mi ini komīiya yasae okiyin̄. Friig.

Pita siya Inias siir haiswoniskiiḡin.

³² Omom omomim̄ h̄inda t̄inda nwowim̄, Pita siya b̄idi yapyokiiyim̄. Mi siya Adi Komii siir isid̄in om Lidia h̄ir̄ nwowin̄, simiir̄ h̄ir̄iir̄ yapn̄imb̄iyam̄. ³³ Mi t̄iki om̄in̄ inkam̄ nw̄ir̄in̄ ini h̄ir̄ nwowin̄, siir̄ in̄igin̄ In̄iaskin̄. Mi siir̄ pīū min̄im̄ b̄idi ȳinsims̄ir̄iunakiyam̄im̄. Mi b̄iewiyim̄ omaka ara siya nwokaigiyim̄ ir̄īiyar̄ whoim̄. Mi ti b̄iewi ir̄īiyar̄ whoim̄im̄ siya bī napr̄ir̄ir̄kin̄. N̄ngaka. Siya omaka h̄ir̄ira nwokaigigin̄. ³⁴ Pita siya Inias siir̄ bōnki, Jisis Krāis siya k̄ir̄iir̄in̄ wadie b̄idi ywowaiḡiniugiyin̄. Mi k̄ira d̄insīingi maeyaua k̄ira whwonkaiya sib̄gu dir̄iraerargig. Mi siya ina ȳinsīin̄ idwosasaugiyin̄. ³⁵ Iikam̄im̄ t̄iki om̄ whiswo sowiir̄ h̄irano Lida mi Saron s̄imar̄ k̄igiyin̄ Inias siya n̄insīin̄ okwokiyin̄ mi siya ini wadieyar̄ ywokiyin̄. Mi t̄iki iikam̄im̄ simiir̄ kwoin̄im̄ ina yaingwo t̄ibmiigiyim̄. Mi simiir̄ kwoin̄im̄ ini Adi Komii siiraramar̄ yaingwo t̄ibmiigiyim̄.

³⁶ Wiḡ ira Adi Komii siiram̄ naingwo t̄ibmīiya, ini om̄ Jopa h̄ir̄ nwowa sair̄ in̄igin̄ Tabitaka. Grīk simiir̄ yaiḡina h̄in̄ina dapika, Dokas. Taka wiga sair̄ siyīuin̄, b̄imbiuwi rani, saeya t̄iriyim̄ iikam̄im̄ simiir̄. Pī s̄ima nae digworaekwowim̄ whaowae pī saeya mi hauwi. ³⁷ Mi saeya taka wiga īi kw̄ira maka niiga. Mi saeya ina yaowiḡusamkiya. Mi s̄ima sair̄ pīuis̄ biȳieya ina h̄isok hainanaiim̄im̄ mi s̄ima sair̄in̄ mowinau h̄ir̄ ini haigigig. ³⁸ Om Lida ini om̄ Jopa siir̄ kingīinar̄ kwowin̄. Mi kam̄im̄ Jisis siir̄ mīi k̄igna m̄ir̄īiyim̄ om̄ h̄ir̄ mwowim̄, s̄ima wakaeki, Pita siya om̄ Lida h̄ir̄ nwowi. Mi s̄ima inkamwo n̄wisa ȳikropki siiram̄. Mi sowa ha namwo mi Pita siir̄ ini bōnaki, hae! Kira ha w̄itsisau! ³⁹ Mi Pita siya ini t̄iki inkam̄ n̄wiso ini sowakar̄ yito. Mi siya ina yimbiyam̄in̄ om̄ Jopa h̄ir̄iir̄ mi s̄ima siir̄in̄ mouwiya h̄ir̄iir̄ wh̄in̄iyam̄. Mi ti wiḡ igabaeyim̄, s̄ima yokwo ouwin̄ Pita siir̄ whwonkam̄ idan. Mi ti ȳiuis̄im̄ Dokas saeya pan̄im̄, s̄ima Pita siir̄ ȳiisiimauu. Iiya saeya k̄rimakar̄ nwowa mi ti digworaekwowim̄ saeya nonkwokwokim̄. ⁴⁰ Pita siya iikam̄ wh̄iekakim̄ simiir̄ n̄ikrop̄ iuungiyin̄ mi siya ogmwo yamī h̄iugī simiir̄ m̄hoiyan̄. Mi nhwo Adi Komii siiram̄ yamī kw̄isbōnki. Mi Pita siir̄ whwonkam̄in̄ ini taka wiga sair̄ pīū is nh̄inga ini sair̄ swoki kwaim̄isyao kaowin̄. Mi siya bōn, Tabita! Kira d̄insīin̄ idwoki. Mi sair̄ nhwoin̄ ina yanao kaow̄ir̄ir̄kiȳin̄ mi saeya ini Pita siir̄ar̄ ȳinsīin̄ idwo kaow̄ir̄ir̄kiya. ⁴¹ Mi Pita siya ta wiga sair̄ īina aiir̄ ini kiyai mi ina kin̄insīin̄ okwokiya. Mi siya simiir̄ ȳikiuna iikam̄im̄ Adi Komii siiram̄ naingwo t̄ibmīiyim̄ mi wiḡ igabaeyim̄ simiir̄in̄ wara ȳikiuna. Mi Dokas saeya ha niunaiiniya mi ini simiir̄ whwonkam̄ ida yaunī iuun̄ okwoniya. Mi s̄ima sair̄ kigim̄ mi s̄ima ina yaingwokiyim̄, saeya ini omwai swoki waiya. ⁴² Mi taka yayīa ina haiḡir̄ir̄ir̄kiya om̄ Jopa siir̄ar̄. Mi iikam̄ wh̄iekakim̄ ta yaī aiir̄ wakaew̄in̄im̄ mi s̄ima ina yaingwo t̄ibmiigiyim̄ Bīyan Inkam̄ Komii siiram̄. ⁴³ Ii kasa rani, Pita siya om̄ Jopa h̄ir̄ nwowin̄, Saimon siir̄ omaka aiir̄. Saimon siir̄ mīiya īki wraisupai wraisupaiyim̄, naeyim̄ simiir̄ is̄im̄, simiir̄ dir̄iraerar̄ nonkwokwokin̄. Friig.

10

Mi Adi Komii siir paekwosimɩn siya Konilias siir hiriir yimbiam mi siir yayim siir ina boinmimaugig.

¹ Inkam nwirin nu komii Sisaria hir nwowin, siir inigin Koniliaskin. Siya kam kamaɩ iriayarim (100) yai niniyim, ini simiir biyan inkam komii ywowin. Siya kamim irim haiiyim nu Itali hiranim mi sima iripa nu komii whiruakim. ² Mi siya Adi Komii krimiir Wanin siiraramar naingwokwonanaeikin mi siir inig iirar hainanikin. Mi siir omakan iikamim yim iriipa hiriinan Adi Komii siiraramar mi aingwowikim. Mi siya umir digworaekwo nhirim iki Judan iikamim umir digworaekwowim whaowaeyim, pi simiira mi hauwi. Mi siya inokainokin Adi Komii siiramar mi sriininaeikin. ³ Mi iigwira bie nad nwowam tɩbin mi dimin whirin nhwonan siya whinkigiyin, ini paenan yuyakiyin. Mi ini siya kigwinin, Adi Komii siir paekwosim nwirin nouapninopkainaniyin. Mi Adi Komii siir paekwosimɩn siya ina ini dapikuuuɩn, Konilias siir inig iir, Konilias! ⁴ Mi Konilias siya ina kigididwinin Adi Komii siir paekwosim iirsiiyin. Mi siya boin, Biyan Inkam Komii, dimukin kira boinin kariir? Adi Komii siir paekwosimɩn ina boinkiyin, kara bidi wakaeyin nhwo kira kwisboinin mi umir digworaekwo minim kira hauuwim, iikamim sipimiyokmaeyamiyim sim. Adi Komii siya bidi kigin ti hiriinan siyuuɩn kira tirin mi kara kiriiram asi nitkin. ⁵ Mi kira pi kam nhirim pi simiir dikropki, sima pi om Jopa hiriir dam. Mi kima pi inkam nwirin Saimon mi siir inig whirin Pitakin mi kima pi siir wikunani. ⁶ Tiki inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir hir nwowin. Mi siya wraisupai wraisupaiyim sim isim simiir diriraerar nonkwokwokwokin. Mi siir omaka ini whii komiia solwara nikiuwiya, ini saiir whigbid hir miriia. ⁷ Mi iia Adi Komii siir paekwosimɩn ha namkiyin mi Konilias siya inkam nwisɩ siir omaka miriyo sowiiram yikuɩna. Mi ti inkam nwisɩ sowiir nwirin yio yai niniigin mi tiriiigin yai niniyin siir kwoinin Adi Komii siiraramar naingwokwonanaeikin. Mi ti inkamin siir miia Konilias siir whinmiriigin. ⁸ Mi Konilias siya yayim Adi Komii siir paekwosim ieya boinmimaugiyim mi siya kam nwoimim simiir swoki boinmimaugi. Mi siya simiirin ina yikropkiyim om Jopa hiriir.

⁹ Mi ti kam nwoimim ha napnamim mi sima bopwo yapwhonkainamwii. Mi ii gwira sima ha swoki insiin apnamyakwokim mi ini om Jopa kingiin hiriir yapnimbiiyamim. Mi taka iia Pita siya omaka akou hiriir hiram. Mi simiir omaka akouwin yio ini hindara yitkinin. Mi siya nhwo kwisboinam hiriir niyamkin. Mi bie mwokou bidi yamikwoniyin. ¹⁰ Mi Pita siya mhiigi naokin, siya pi naeyim tirkin. Mi sima nae ina iki diriraerarim. Mi dimin whirin nhwonan siya whinkigwinkin, siir hiriir nimbiamin. ¹¹ Mi ini siyar kigiyin ninomora pigikiya. Mi dimin whirin ina yikiinaiiniyin. Tiki diminin, ini nibmirnan ywowa. Mi ta dimina saiir mwis mwis whiiyim, bidi yinkiamamasugiyim. Mi saiirin ina yonkwokiikiiraraokiya nua tiriir. ¹² Mi nibmira saiir yainau hir nwokainaiiniyim wraisupai wraisupaiyim kasa rani. Mipug ipiyin mi hu hab mi it ti hinin hinin wraisu ikim. ¹³ Mi Pita siya ti digworaekwowim simiir kigiyin mi yai kwira ina kauwok boinkiya siiram, Pita! Kira disiin idwoki mipi ti wraisu imiir disomsom anage. ¹⁴ Mi Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biya Inkam Komii, kibie idwai kara pi ti hinin wraisu biyeyim pi simiir swoki isomsom

anagae rani. Nningaka. Juda simiir siyuuin igbidgak bidi ywowa, ti nae hiriinanim simiir naeyim. Mi an kara iriipa hiriinan igbidgakin. ¹⁵ Mi taka yaiya kwisaka ina swoki boinkiya Pita siiram. Bidi wakae! Diminin Adi Komii siya boinkiyim kira kipi nantamyiyir mi ha kipi naingwo wi biyie nwowi. Nningaka. Wi biyie nwo rani. ¹⁶ Mi ta yaiya kwoimaka ha swoki boinkiya Pita siir mi biri kimiminkikin ti diminin ina swoki kwankaiinamin ninomor koua hiriir.

¹⁷ Mi Pita siya ina yaingwo whriewhriekiyin tiki diminin nhwonan siya whinkigwinin siirsiyin. Mi siya ini siir siira yaingwowa, tiki diminin siya dimuam nimbiniin? Mi iya siya siir siira niki aingwokwonanaeyin mi ti kam nwoimim Konilias siya nikropkiyim sima Saimon siir omaka aiir naka apyiskaiyuum mi sima ini ta omaka sair omaka anoka yaka okwoiuwim. ¹⁸ Mi sima ina yaka ikuiuwim, ta omaka! Saimon Pita ini tir nwowa, aniya? ¹⁹ Mi Pita siya diminin nhwonan siya whinkigin ini siirar niki aingwokwo kripkaiyin. Mi Adi Komii siir naeyuin siya boinki siir, bidi wakae! Kam nwoimim sima kiriiram hansrani. ²⁰ Mi Pita siya ha nuunamin mi ina yauni uun boinin ti inkamin kima hanranin siya karaigin. Mi kima dimuim nitkim. ²¹⁻²² Mi sima ina boinkiyim, krimiir biyan inkam komii Konilias siya nikropkikin mi krma asi nitkim. Mi siya kam kama iriyyarim (100) yaii ninuiyim simiir bi nwowikin. Mi krimiirin siya nikropkikim. Mi siya inkam wadiekin, dimin biyie bi diriraerarikin. Mi siya bidiya mi aingwo tibmiiyin. Mi siya Adi Komii siirsiyin, pa mi ididi. Mi Judan iikamim sima Konilias siir boin, siya inkam wadiekin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siir boinmauugikin. Mi Konilias siya krimiirin asi nikropkikin, siir omaka namim kiriir yayim simiir mi wakaeyim. ²³ Mi Pita siya simiir boinki, sima ta omaka aiir priiyamim. Iriig. ²⁴ Mi ii gwir niugakin, Pita siya ini simaka yinkin amyakwokin. Mi Jisis siir isidin om Jopa hiranin, sima wara yinkin amyakwok simakar. Iigwira sima ha napnamyakwokim mi siyu hir yapwhwonkainamwii. Mi ii gwir niugakin ina yinsiin apnamyakwokim. Mi sima kimidiniya om Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Mi Konilias siir piugana mi siir nomiiyauim simiirin, biyar yikiunakwokin. Mi sima ini hirirar yokwokinim Pita simiirim. ²⁵ Pita siya ina yapnimbiiyamin, Konilias siir omaka sair hiriir. Mi siya ha mi apnaniyin mi sowa ini omakanau hirar yiniyapyiskaiyo. Mi Konilias siya ini Pita siir igmiiga nin akai huniyin siir inig iir hainanam. ²⁶ Mi Pita siya kinisiin okwoki siirin mi siya boin, kira ti insiin okwoki. Kara kiriir hiriinan inkamaigin. ²⁷ Mi Pita siya Konilias saikar naboinei iyyamin siir omaka hiriir mi ini siyar ii kiginamin, iikam whiekakim sima hirarar nidwokaimimirkwokini. ²⁸ Mi Pita siya boinki simiir, Judan iikamim, ina ninokninkinim nim krma om whiran iikamim simaka kingiin bi napkinmasuwikim. Nningaka. Krma igbidgak hiriinasi nwokim, Adi Komii siya kariirin hiniina boinmauugikin, kara inkam nwirin hiniina kipi dap inkam biyie. Nningaka. ²⁹ Mi kara kimiir yaiya pi sair wakae boin tani. Nningaka. Kariirin kima nikiunakikin mi kara tiriir asi nitkin. Mi kara panaoin pi kimiir swoki kwasii? Kima dimuam nikiugikim kariiramim?

³⁰ Mi Konilias siya boinki, mhisi biya ti ii kwoimim namkiyim mi dimin whirin iya bie nad nwowamtibin kara nhwo kwisa Adi Komii siiram kariir omakanau hir mi ini kara kigi Adi Komii siir paekwosim

nwɛrɪn kariir whwonkam ida namikwoniya. Mi siir yɛusa ini twakwo hignan yɛnyakiya. ³¹ Mi siya boinki, Konilias, Konilias! Adi Komii siya bidi wakaekiya kira sriigiya siiram mi siya iikamim umir digworaekwomawhaowaeyim kira priihauuwim mi tariinanin Adi Komii siir kwonin ini simiir naingwokwokaigiya. ³² Mi kira kam nhirim simiir dikropki om Jopa hiriir namim Saimon Pita siir nini ikiunakiyam. Mi ti inkamɪn ini Saimon nwɛrɪn siir omaka saiir nwowɪn. Mi siya ti inkamɪn wraisupai wraisupai is miɪ mɛriigin. Mi siir omaka ini whii komiia solwara nikiuwiya, ini saiir whiigbid mɛriiya. ³³ Mi kara kam nhirim kiriir waraur asi nikropkisasaugim. Mi kira siyu miyik tirkin mɛ kira ha nitkin. Mi krɪma omakakim ti tirarar namwoniya Adi Komii siir whwonkam ida krɪma minam nitkim, yai whiekakim Biyan Inkam Komiiya, siya boinmimauugikim simiir wakaenakiyam. Konilias siya hinina boinkikin. Iriig.

Pita siya Adi Komii siir yaiya Konilias siir omaka saiir hir boinmimauuu.

³⁴ Pita siya iikam imiirin hinina swoki boinki, kibie idwai! Kara tapa tisa ninokninkin, Adi Komii siir kwonin hinina bi swoki naingwowikin, kimiir isid ikin mi siir isid ieya. Nɛngaka. Adi Komii krɛmiir Wanin siya whiekak krɛmiiramar naingwo irkakikin siya isid whirua whisuwamar bi swoki naingwowikin. ³⁵ Nɛngaka. Siya iikam whiekakim iki hinda tinda nwowim siirim naingwo tibmiyim mi siyu miyik napiyim siya simiir naingwowikim. ³⁶ Kɪma bidi yinokninkiyim taka yaiya Adi Komi siya hauugika Isrel simiir isidin siir. Mi siya krɛmiir Biyan Inkam Komiiya, Jisis Krai siir yaiwin kibi imiir boinmimauuwi. Mi krɛmiirin siya ninkiyamasu haiginiugim, Adi Komi saika kwon whirua nwowam. ³⁷ Mi taka yaiya biyin nu Galili hir nɛmbiyamka. Mi ini nu Judia hir nwowim omisisimim ini simiira yinyoki irkaka. Ta yaiya kɪma bidi yinokninkinim bi Jon siya bidi boinmimauuwim, op baptais haiginiuni siyuin. ³⁸ Taka yaiya Jisis siirga. Mi siya om Nasaret hirankin. Adi Komii siya nɛmbingikin siirin. Mi siir naeyuin ini wara yinkan ikropkiya. Mi siir kirieya mɛ iriipi hiriinan ini wara mɛ inkin hauugiya saiir. Mi siya omom omomim ini simiir yamɪn mɛi kibiya saiir napmɛriiyamam. Mi siya iikam biyeyim yu biye siya dirɛaerarbumbuninkin haiginiuim, ini siya haiswonimniskiyamim. Mi Adi Komii siya miya siya mɛriiya ini saika ywowin. ³⁹ Kɪma bidi kigim digworaekwo whiekakim Jisis siya tirim, nu Judia mɛ om komii Jerusalem hir. Mi nu Judan inkam komii komiiya sɪma Jisis siirin ini paeyin hinia nɛrioninkin, saika yinkan irinugiyin. Mi sɪma siirin ina yaki isomaakiya. ⁴⁰ Mi ii kwisaka dig nwokiyo mɛ siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwowin ie hirankin. Mi siya Jisis siirin krɛmiir niisimauu haiginiugin. ⁴¹ Mi Judan iikam whiekakim sɪma siir biri kigikim. Nɛngaka. Siirin krɪma krɪma kigikin. Biyan Adi Komii siya nɛmbinim siir yai boinmimauuam. Mi siya kininsiin idwoki siirin ie hirankin. Mi krɪma ini saikar yidwo aeyim. ⁴² Mi siya hinina boinmimauugikin krɛmiirin, ta Adi Komii siir yaiya iikamim simiir sibgu boinmimauu haiginiu. Adi Komii siya nɛmbingikin Jisis siirin. Mi siya wi krɛmiir Biyan Inkam Komii nwowi. Adi Komii siya nɛmbinkin siirin Inkam Komii nwowam, iikamim nuanim simiir yai hidam. Mi siya wi iikamim omwai waiyayokiyoyim mɛ iikamim naokao ikim, siya wi

simiir hidi. ⁴³ Biya ti profet inkamim Jisis siir diminpai diminpaiyim yokwoni sima winpriginkim profet kamim sima boinim, inkamim Biyan Inkam Komiiyin siirim naingwo tibmii mi siir dimin biyeya wi siya ninak itkiigi. Iriig.

Mi iikamim Juda iikam tani mi Adi Komii siir naeyiun ini simiir wara yaninkiniuniyin.

⁴⁴ Mi iya Pita siya yaiya niki okwo boinim mi Adi Komii siir naeyiun ina yaninkiniuniyin iya sima Pita siir yai imiirar niki wakaeya saiirar. ⁴⁵ Mi tiki Judan kamim naingwo tibmiiyim Pita saikar ninkin itim, sima kigiyim ti kamim Judan iikam tani mi sima iriipi hariinan Adi Komii siir naeyiun ini simiir wara mi aninkiniuniyin. Mi sima ini hindara yanaakiyim. ⁴⁶ Mi sima wakaeki, sima omom omoman yayim sim boinamim mi sima Adi Komii siir inigin siir hainanim. Mi Pita siya hinin asi boinkin. ⁴⁷ Mi wi nhinga haiginikouwi ta opa ta iikamim simiir tibaiginuwiya saiir siyiun. Mi Adi Komii siir naeyiun ti krimiir mi aninkiniuniyin mi simiirin ini hariinanar mi inkiniun. Pita siya hinina boinkin. ⁴⁸ Mi Pita siya simiir boinmauu wakaeki, kima Jisis Kraiis siir inigin op siir ti baptais. Mi sima siir boinki, kira ii nhirim krimaka tira timi o. Iriig.

11

Pita siya om komii Jerusalem hiran iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir boinmauugin.

¹ Aposel kamim sima mi Jisis siir isidin nu Judia hir nwowim sima bidi wakaekiyim, nhirim Juda iikam tani mi simiir nhirim Adi Komii siir yaiya saiir wara mi ikin wakae. Mi sima ina yaingwo tibmiiyim. ² Mi iya Pita siya om Komii Jerusalem hariir napnimbiiidinamin mi kamim miois kitiiyim sima saikar yinkin waomwarki boin. ³ Sima boinki, kira ti kamim miois kit karamae nwowiyim nae simiir omaka bidi ini idwokai aenakiyin. ⁴ Mi Pita siya boinmauugin iikamim simiir digworaekwo whiekakim mi siya boinki.

⁵ Kara om Jopa hir nwowin mi kara nhwo ha kwisboinin mi dimin whirin nhwonan kara whin kig winkin ninomor kou hiranki nitin ini nibmirnan ywowa. Taka nibmira saiir haimeii haimeii whiiyim uridni bidi yinki amamasukiiyim iripa. Mi saeya ini kariiramar hariirunaiiniya. ⁶ Kara bidi sibgu kiginokninkiiyim, tiki diminim saiir yainau nwokainaiiniyim. Wraisupai wraisupaiyim niimauanim mipuk ipiiyim mi it, ti hinin hinin wraisuim, saiirara nwokainainikim. ⁷ Mi ini kara wakaekiya yai kwira kauwok boinkiya kariirim. Kira wara wraisuim simiir disomsom anagae! ⁸ Mi kara ina wakae boinkiiyim, Biyan Inkam Komii. Kibie idwai! Kara pi hariinan wraisuim krima haiyaiyim kara pi simiir swoki ae rani, sima wraisu paiigi waeyao. ⁹ Mi ta yaiya, kwisaka ha swoki boinkiya ninomor kou hir, saeya hinina boinkika, dimin wadie Adi Komii siya tirkiyin siirin ha kipi boin, dimin biyekin. Nungaka. ¹⁰ Mi tiki diminin kwoimaka, ha ninkinyaeyaogugunamin mi siya ina swoki amin ninomor koua hariir. ¹¹ Mi biri kimiminkikin tiki kam nwoimim, omaka kara nwowina ini saiir akpitga yamikwoniyim. Inkam komii nwirin nu Sisaria hiranin siya kariiram nikropkikin simiirin. ¹² Mi Adi Komii siir naeyiun siya boinmauugin kariirin, kira simaka dam. Kiriir kwoinin kipi naingwoyimyo knanae. Mi tiki nomiiyau iriiyar nwirim sima ini kanakar yinkin itim. Mi krimar yapiiyam siir omaka aiir. ¹³ Mi siya krimiirin

Adi Komii siir paekwosimɪn siya kigin, siir omakanau hir nimbiamin, siir boinmauwɪn. Adi Komii siir paekwosimɪn siya hinina boinkin, om Jopa hiran kam nhirim Saimon siirim dikropki. Mi siya pi simaka swoki inkin itim. Mi siir inig whirin Pitakin. ¹⁴ Mi siya wi kiriir boinmauwi Adi Komii siya kiriir dimin biyeyim wi panina niinak itkiigigii? Mi siya wi kiriir omakain inkamim simiir dimin biyeyim wi simiir warar mi iinak itkiigigii mi simiirin wi siyar swoki ikiunaei. ¹⁵ Hya kara yai simiirar niki boinmauwɪn mi Adi Komii siir naeyuɪn ina yaninkinu iuwɪn simiir. Biya krɪma niki tira sair hiriinan. ¹⁶ Mi ini kara swoki aingwowaigiyɪn, ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boina. Siya hinina boinkin, Jon siya baptais haiginugim inkamim simiirin op aiir. Mi wi kara hauugi Adi Komii siir naeyuɪn wi krimiir naninkinuni. ¹⁷ Biya krɪma, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiramar naingwo tibmiikim. Mi Adi Komii siya naeyuɪn krimiirin ini hindara priihauuginan ywokiyɪn. Mi tariinanin iriipi hiriinan, Adi Komii siya ta hiriinan priihauua ini sair kaimwowa swoki kwahauuɪn, ti iikamim Juda iikam tani simiir. Mi kara wi digar nwowi Adi Komii siir yai aiir niriyu boinim, aniya? Niingaka. Pita siya hinina boinkikin. ¹⁸ Mi iya sima ta Pita siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara wakaemumuɪm, yai biri waka boinkim. Mi sima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanim mi sima boin mi Adi Komii siya ti iikamim Juda iikam tani simiir mhi kwoin imiir asi nimpkit haigikim. Mi sima wi omwaiya nwoki waiyayokiyoyim. Iriig.

Om Antiok hiran inkamim ina yaingwo tibmiikiyim.

¹⁹ Hya sima Stiven siir kaiyimik aokiyɪn mi ti kamim naingwo tibmiiyim, sima ini hikakar ywokiyim. Mi sima nu komii whiswo Finisia mi Saipras mi om Antiok hir ini o naki. Sima ta Adi Komii siir yai aiirin iki om nhirim simiir wara bi boinmauugim. Niingaka. Sima Juda iikamim simiirara boinmauu haiginugim. ²⁰ Mi kam nhirim simaka hirar ninkin okim. Mi ti kamim, ti nu whiswo Saipras mi Sairini sowiir hirankim. Mi iya sima om Antiok tiriir nimbiniyim mi sima Judan iikam tani Grik simiir wara mi boinmauu. Mi sima Biyan Inkam Komii Jisis siir Yai Kibiya Yokwo Komii sair nwowa, sairin wara mi inkin boinmauu. ²¹ Mi Biyan Inkam Komii siir kirieya simaka hirar nwoka. Mi iikam whiekakim sima ina yaingwo tibmiiyim. Mi sima ina yamim Biyan Inkam Komii siirim.

²² Om komii Jerusalem hiran iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima Banabas siir yikropki om Antioka hiriir. ²³ Mi iya siya ha nimbiamin mi siya ina ini kigu, Adi Komii siir naingwobumbuwa simiir hir nwowi. Mi siya ini maigimaiga ini owiuwɪn. Siya iki iikam whiekakim simiir kwoin imiir boinurwokaigin, simiir Biyan Inkam Komii siirim nwoki ami inokinokin. ²⁴ Banabas siya inkam wadekin mi Adi Komii siir naeyuɪn ini siirar yaninkinuniyin mi ta siir naingwo tibmiiya kirie asi namwoiuga. Mi iya sima siir yai wakaeyim mi iikam isid bripriyin, sima ini Biyan Inkam Komii siir isid iirarama swoki itim. ²⁵ Mi mhoiya Banabas siya ina yamin, om whirin Tasas dapiyin siir. Mi siya Sol siirim ini hanisru. ²⁶ Siya siir nini kiguɪn mi siirin ini om Antiok hiriir yikiunamin. Biewiiyin whir sowa nwowɪn. Sowa iikamim om Antiok hiranin naingwo tibmiiyim simaka nidwo boinaigim. Mi iikam isid

komiiyìn sowa boinmimauu Adi Komii siir yai aiir. Om Antiok hìrìn, kamim kigna mriiyim biigi biiyin simiir inigim hinina dapkim Kristen.

²⁷ Mi ta iya profet kamim sima om komii Jerusalem siir haiburgim mi ini om Antiok hir yamwoiim. ²⁸ Profet inkam nwirin siir inigin Agabaskin. Mi siya Adi Komii siir naeyu siir kirieya saiir yokwoki. Mi siya yai komiia kwira boinmauugi. Siya ina boinkiyin, mhoyia mhii komiia wa naoki, ti omom omomim ti nu iir nwowim. Mi iya ti diminin siya nimbiamin mi Krodias siya inkam komii nwokin omom omom kigriraowam. ²⁹ Mi kamim om Antiok hiranim kigna mriiyim, sima iripa yai minan nombointibmikaigim, umir nhirim simiir nomiiyauim nu Judia hir nwowim, simiir hauugiyim nae sima sain aeyim mi simiir diriraerar haiginuwam. Mi sima yapa yapa nwonira simiir kwoin ara yaingwoki, umir nhirim simiir hirar nwowim. Mi sima haimii simiir hauugi. ³⁰ Sima hiriinan tirim mi sima Banabas mi Sol sowiir hauugi ti umirim. Mi ti umirim kamidiniya sowa hainam, inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. friig.

12

Herot siya yisom aoki Jems siirin mi Pita siirin omaka huyokiyokaiya saiir ini haigigik.

¹ Mi taka iya inkam komiiyìn nu kigriraowiyin Herot mi siya tìrbumbunin kin haiginugi, kamim Adi Komii siiram naingwo tìbmiiyim simiirin. ² Siya tìbao simsiokikin simiirin Jon siir nomiiyauin Jems, siirin nhiridni nikrip aokiyam. ³ Mi Juda simiir iikamim sima maigimaigima dimusi bi nwokikim, Jems siirin siya nisomaokikin. Mi siya Pita siirin wara asi ninkin haiginikoukripkiigikin. Mi siya Pita siirin ta iya yae-wou komii nikwo aeya saiir hiuninikougikin. Mi ta iya Juda simiir iikamim nipu waisikaiyìn siirar niki aekim. Mi ta nae komiia saiir iniga pasovaka. ⁴ Mi siya Pita siir yankabrìnunaowid. Mi siya Pita siir ini huyokiyokaigik. Mi siya Pita siirin kamim yai naniiyim iur iriayar nwirkim simaka ini whinapiyikugig. Mi sima siirin ni nabie ni nabie waikaokim. Mi ti kamim irim haiiyim hinin hinina waikaokim, nwiyyim nugak mi nwiyyim nabie mi nwiyyim naioka mi nwiyyim niyaka. Mi Herot siir kwoinin ina yaingwokiyan, iya ta yaewou nikwo aeya nae komiia Pasova dapiya saeya digi mi siya Pita siirin wa nini haiwao ikiunakii, Juda simiirim sima nisomaokiyam. ⁵ Mi Pita siya omaka sima huyokiyokaiya saiir nwokaiyan mi sima siirin ina waikaowim. Mi iikamim naingwo tìbmiiyim sima ina srinanaeyim Adi Komii siirim, siya whindiraerarim siirin. friig.

Pita siirin omaka huyokiyokaiya hirankin nini ikiunakikin paekwosim ieya.

⁶ Herot siya ina yaingwowin, Pita siirin waka omaka inkam komiigin nidwokai wakae waniya yai wi saiir hiriir nikiunami. Iya bi niki parkinka mi niyaka Pita siya inkam nwiso yai naniyo sowiir bopwoniya whwonkaowiigin. Sima siir ina kwiso ti inkam nwiso yai naniyo sowaka ninkin widgikin. Whisin ha wrokikin kam nhirim siir kigriraowiyim, sima ta omaka huyokiyokaiya saiir ano iirar waikaowiyim. ⁷ Mi Biyan Inkam Komiiyìn siir paekwosim birì kimiminkikin ini Pita siir kingiina yamikwoniyan ta omaka huyokiyokaiya saiir hir. Mi ta paeya niuyaiya

ini ta omaka saiir hira yimbiamkiya. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Pita siir prisa saiir ini hogwo iyopswoswo boiniu. Mi siya ina boinin, kira ha dinsinsasau. Mi Pita siya ina yinsiingiyin. Mi wiyen sop whiswo ini siir indib hiranki huiwrokiyo mi ini nua yamikigiyiuwo. ⁸ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boin siirin mi kira kiriir piuwopa kikogi mi kiriir iga ha timi iigi. Mi siya hiriinana mi tir mi Adi Komii siir paekwosimin ina swoki boinkiyin mi kiriir mwinsa toyanani mi kira kariir mhoyia wit. ⁹ Mi Pita siya ta maeyau huyokiyokaiya saiir haiburgigin mi siya ini Adi Komii siir paekwosimin siir mhoyia yamin. Mi siya bi mi inokninkin ti diminin Adi Komii siir paekwosim ieya tirin. Mi siya ina yangwowin, kara tari nhwo namisi whini iyie? Tari nhwo whin tani. ¹⁰ Mi sowa ha napniniyo, bi nwowinin inkamin yai niniyiyin siiram waikaowin siir kwaiburgiko, ha swoki kwapnaniyo nwirin ano whirin si swoki kwaowaikaowin siir swoki kwaiburgiko mi ha napnaniyamwo ano komiiyin, aiyini haiginikouwin idowiiyanin ini sasa haiwaowinin. Mi sowa ini hinda yapigusnaniyamwo. Mi sowa om komii siir yam. Mi siyu whirin siir youapam. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir paekwosimin ina kwaiburgigin Pita siirin.

¹¹ Mi Pita siir kwoinin ina yangwokiyin mi siya boin, kara bidi yinokninkinin, Biyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin siir paekwosimin. Mi kariirin Herot siir nankin siya nispacki hainakikin. Mi siyu whiekakim mhoyia Juda simiir isid ieya tirin naingwowin mi simiir hirankar nikiunakin.

¹² Siya ti dimin iir ninokninkinamin mi siya ina yamin Maria, Jon siir apua saiir omaka aiir. Mi Jon siir inig whirin Makin. Mi iikamim kasaka rani, ta omaka aiir nwowin. Sima Adi Komii siirin hirar srinanaekin. ¹³ Mi Pita siya ta omaka saiir anoin yabanin, siirar yaki kaigakanu. Mi wig ira hir miriia saiir inigin Rodaka ano saeya yami haiwaoki Pita siirimin. ¹⁴ Mi saeya wakaesibnama, Pita siir yai aiirin mi saeya ini maigimairga ywonama. Mi saeya ano bi niki haiwaokika. Mi saeya ha niwitnama mi kimidiniya simiir iikamim simiir boinmauugik Pita siya ini ano hira nokwowin. ¹⁵ Mi sima saiir yanugaugau, kira pi whaowaei! Mi imiimii saeyar nwowa mi ina boinkiya. Nungaka. Kibie idwai. Siya tisi tirar nwowin! Sima boin, wara siir piunain aeya. ¹⁶ Mi Pita siya ini ano iirar kaigikankripkaiyin. Mi sima anoin ha haiwaokiyin siir kigam mi sima ini hindara yanaakiyim. ¹⁷ Mi Pita siya simiir yikidugi, kima yai kipi sisi. Mi sima yayim ina tankiyim. Mi siya simiirin ina boinmauuim, Biyan Inkam Komii siya nikiunakikin kariirin, omaka huyokiyokaiya saiir hirankin. Mi siya ina boinin, kima Jems siir boinmauu mi nomiyyau nhirin simiir warar ti diminin. Mi Pita siya simiir haiburgigin mi siya ina yamin om whira.

¹⁸ Mi iya ha pirinkiyakwoka kamim yai niniyiyim, sima ini hindara hinsir whaowaekiyakwokim. Dimusi rani, sima Pita siir bi kigim. Mi sima boin, Pita siya ini pinda yamin? ¹⁹ Mi Herot siya minan napmiriigin Pita siirin hansirin mi siya siir bi kigin. Mi siya kamim yai niniyiyim ini simiir yikin. Mi siya yai ina boin tibmikimaiyin kamim yai niniyiyim simiir nisomaowam. Mi Herot siya nu Judia hir haiburgik mi siya om komii Sisaria hiriir yam mi hir ini owou. Iriig.

Herot Siya bidi yaonamin.

20 Herot siya io prasae bi nwokin iikamim ti om whiso, Taia Saidon hiranim simiirin. Mi iripa haingiriyunani mi ina yitim siirim. Mi sima yai Blastas saika kitibmii boinkim, omaka haimeiyin bidi huuyokiyokaiyin ti inkam komii nu kigriraowiyin siya whwonkaiyin mi ta maeyaua siya kigriraowika. Mi sima ina boinanaeyim inkam komii siir ta simiir iowa pi digiyim mi krimiir kwoinim ha naingwowi iikamim krima ti nu iir nwowim, krima naeyim inkam komii siir nu iir sainaekim. Mi sima asi boinanaekim ta iowa pi digiyim.

21 Mi Herot siya ikwira yimbinki. Mi ta ii aairin, siya siir piuai miyikim simiirar piuai mi siya ini siir ipii aairar yidwokaiyin. Mi siya simiirin ina yowarkii boinin. 22 Mi iikamim ina kauwok boinkiyim. Mi sima ina boinim, ta yaiya tari inkamni yai rani? Saeya Adi Komii siirar yaiga. 23 Mi Herot siya Adi Komii siir inig iir bi hainankin. Mi biri kimiminkikin, Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siya diriraerarkiyin mi Herot siya ini igi yaewimwhirkii aonamin.

24 Mi ti Biyan Inkam Komiiyin siir yaiya ini komiia ywokiya. Mi omom omomin ini saiirar haigirir boinyokiyokiyamim. 25 Mi Banabas, Sol sowa om komii Jerusalem hir mirii dignaniyo mi sowa ina swoki itwo, om Antioka tiriir. Mi sowa Jon mi siir inig whirin Mak dapiyin siir wara yikunam mi siya ini sowaka yinkin amin. Iriig.

13

Mi sima yimbinki Banabas Sol sowiirin Adi Komii siir yai boinmimauuim.

1 Mi iikamim naingwo tibmiyim om Antiok hiranim simiir kam nhirim profetkim mi nhirim tisakim sima ini wara nankin owim. Ti kamim simiir inigim hininin hiningim, Banabas mi Saimon siir inig whirin piu yhuwinankin mi Lusias om komii Sairini hirankin. Sol, Maneyen sowa biya inkam komii Herot siir omaka irua saiirara whwonkaigo. 2 Mi iya iikamim Biyan Inkam Komiiyin siir inig hainanim mi sima nae minim ini wara yinkin haiyakiyim. Mi Adi Komii siir naeyiu miyikin ina boinkiyin, kima Banabas, Sol sowiirin, ta miya kara boina saiir miriyyim ti imbin tibmii. 3 Mi sima nae minim ha haiya digiyim mi Adi Komii siirim mi srii digiyim mi simiir inaim ina yinkwokiyyim sowiirin. Mi sowiirin ina swoki ikropkiyo Adi Komii siir mi aiir miriyyim. Iriig.

Banabas Sol sowa nu Saipras hir boinmimauugo yai kibiya saiir.

4 Adi Komii siir naeyiun siya nikropkikin Banabas, Sol sowiirin. Mi sowa ini om Selusia hiriir yapiinamwo. Mi om komii Selusia hirin sowa ini siyaiini yani kwiriinamwo. Mi siyaiiya sowiirin ini mhu whirin Saipras nikuiwiyin siir hiriir yuginam mi sowiirin hir yatkiniugig. 5 Sowa om komii Salamis hir yamasu. Mi Juda simiir inkamki nwowiya maeyauim Adi Komii siir yayim simiir boinmimauu. Jon siya sowaka warar yinkin owin sowiir whindiriraerarin.

6 Sowa ti mhuiisimin Saipras siir yapyokiyokwiyo mi om Komii Pefos hiriir yimbiam. Sowa inkam nwira ini kigu ti omin siir hirin. Ti inkamin siya nop nao kriekin. Siya Juda hirin profet inkamnan ywowin. Mi siya pi Juda simiirar mi iksisaei. Siir inigin Ba Jisiskin. 7 Mi siya simiir inkamin bi nwowiyyin siir inigin Sesias Polaskin. Mi siya saika yamwoni Sesias Polas siir kwoinin bimbuiwi rani. Mi siya yikiugi Banabas, Sol sowiirim. Siya sowiirin minin nikiunakin, siir kwoinin Adi Komii yai

wakaeyam naingwowi. ⁸ Mi sowiirin Elimas siya yikidu. Mi ti inkamin nop prasae bi naowikin. Mi sima siirin Ba-Jisis dapikim Grik simiir yaigina hiniina dapikim Elimas. Mi siir kwoinin ti simiir inkamin bi nwowiyin, siir kwoin iir kisina haigiyam naingwowi. Mi ti siir kwoin miyikin pi nwoki itkiigiyim. ⁹ Mi Sol siir inig whirin Polkin. Mi Adi Komii siir naeyuin siirar yaninkinuu. Mi siya siir kaonanaeki ti inkamin nop naowiyin mi siya ina boinkiyin siirin, ¹⁰ Kira Setan siir biyan yinisim kingin. Kira siyu miyikim io simiirar nwowikin. Mi niksisaeni siyu mi siyu biye whiekak ikim, ini kiriir waraurar nwowim. Mi kira Biya Inkam Komiiyin siir siyu miyikim iir tir bumbuwikin. Mi kira ti hiriinan siyu biyeyin siir bi niugiskikin, aniya? ¹¹ Mi wakae panaowin Biyan Inkam Komiiyin siir ina pi saeya tiowi kiriirin. Mi kiriir nhwona pi nhwo kwisae nwoki. Mi panaowin kira pi bie iirin kigninokninkin tani mi kira wi ii prieirig sim kipi niki oki. Pol siya hiriinan yai boinkiyin mi bi kiminkikin Elimas siir nhwona ini nhworiikaka ywokiyin. Mi siya ina priiap priiap amin. Siya minam naingwokin inkam nwirkin siir om nkwoin mi siyu siir niisiisimauu apamin. ¹² Mi inkam komiiyin omom omomim kigriraowiyin siya ti diminin siir kigiyin mi siya ina yaingwo tibmiikiyin. Mi siya ini kakar ywokiyin, yaiya Biyan Inkam Komii siya boina sairsiyin. Iriig.

Sowa om Antiok hiriir yam nu Pisidia siir.

¹³ Pol siya mi inkam nwisu sima siyaiya saiir kwiriinam. Mi sima om Pepos siir haiburgigim mi sima ina yakiyamin mi om Pega hir yamasu u. Mi nu Pamflia hiriir yam. Mi Jon siya simiir haiburgik. Mi siir inig whirin Makin. Siya om Komii Jerusalema hiriir swoki amin. ¹⁴ Sowa om Pega siir haiburgig mi ina yapnamwo om Antioka yimbiam nu Pisidia siir. Mi Juda simiir ii komiia sima ina yamin maeyaua yai boinaia saiir. Sowa ina ini idwokaiyuwo simaka warar. ¹⁵ Simiir maeyaua yai nidwo boinaia saiir kigriraowiyim yaowae komiiyim siyiuni yayim, bidi bidinanin Moses siya winim mi bidi bidinan profet kamim sima mi winkiyim, sima simiir mwain digiyim mi mhoiia sima ina sriiyim, Pol kira mi kinaka mriiyim kamim kima yaigakinui mi yaiya kima naingwonaniya pi saiirar kwaboin iikamim krimiir kwoin imiir kirie haiginugikim.

¹⁶ Mi Pol siya ha nokwokiyin mi siir ina ina yiisiimauugiya. Mi siya ina boinkiyin, kima ti iikamim Isrelranim, kima kariir yaiya saiir wakaeki. Mi ti Judain iikam tani ikim ti tir mi owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii krimiir Wanin siir hauuam nitim mi kima kariir yaiya saiir wara dinkin wakaeki. ¹⁷ Ti Isrel simiir Adi Komiiyin siya bidi yimbinkiyin kimiir yidwi wanwiyaeyim simiir. Mi iya sima nu komii Isib hirar niki priiywokaigiyim, sima om whirni omin siir nwokim. Adi Komii siya diriraerarkikin mi sima ini isid komii ywokiyim. Mi mhoiia siir kirieka nikiunamkin mi sima nu komii Isib siir haiburgigim mi sima ina yamin. ¹⁸ Mi nuin iikam karamaeyin mi Isrel sima siir nwokim. Mi sima whisariia priiywokim, sima nu karamaekim. Mi simiirin Adi Komii siya kigriraowim biewiyim kam nwis (40) sima priiywokaigiyim. ¹⁹ Adi Komii siir kirieya saeyar tirkiya mi ti nu komii Kenan hiran iikam isid iriyyar whiswo sima ina yaokaokiyim. Mi sima yapa yapa omkim mi yapa yapa yaigingim. Mi ti omim simiir nuin ini Adi Komii siya hauugiyin Isrel simiir. ²⁰ Biewiyim sima ti nu komii iir nwowim 450 gim.

Mi ta iya Adi Komii siya nimbina kamam yai hidiyim simiir mi simiir kigriraowim mi ina ywowim mi profet Samyuel siya ina yimbiyam.²¹ Mi mhoiyya sama ina sruiyam profet inkamun Samyuel siirim, kira krimiirin inkam komiiyin nwira dimbingi siya krimiir kigriraowim. Mi Adi Komii siya hauugin kwoin miyik Samyuel siir, siya ini Sol siirar yimbingiyin, siya Kis siir yinisimkin, siya Bensamin siir pugana saiir hiran inkamkin. Biewiyim siya kigriraowim simiir kamnwiskim (40).²² Mi Adi Komii siya nhinikriropki siirin. Mi kimidiniya Devid siir yokmwın okwo haiginu simiir inkam komii nwowim. Mi siya boinki, kara bidi kigin Devid siirin Jesini yinisimin. Kariir kwoinin ini ti inkamin siiramar naingwo iskiyin. Siya wi kariir siyu imiirar napi.²³ Bidi bidiniya Adi Komii siya ha boinkin, inkam nwirin wi kara nikropkii Isrel simiir isidin siir whindiriraerar haiginuam. Mi siya hiriinan tirin mi siya Jisis siir yikropki krimiiram krimiir dimin biyie biyeyim simiir nainak itkiigiyim. Mi siya Devidni pugana saiir hirankin.²⁴ Jisis siya bi niki itkin. Mi taka iya Jon siya yayim saiir boinmimauugim Isrel simiirin mi simiir mhi kwoinim wi nwoki kicina haigiyim mi op wa nwoki baptaisim.²⁵ Jon siya ta miya saiir mirii digiyin kingiina nwokin. Mi siya boin kima panina naingwowi, kara yipikin? Ti inkamin kima nwokwokinin kara si rani. Kima waka! Inkam nwirin wi kariir mhoiyya niti, siya inkam komiigin, kara inkam kungin, komii rani. Nungaka. Kara inkam biyenankin. Iga siya niinaniya wi saiir uridin siirin wa whro rani. Nungaka. Jon siya hinina boinkikin.

²⁶ Kima ti nomiiyauim, kima kariir brogaeyin siir yinisimkin, kima tir nwowim. Mi kima kariir yayi saiir wakaeki mi ti iikamim Judan iikam tani mi kima ini tirar ninkin owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii siir hauugiyam nitim mi kima kariir yayi saiir warar dinkan wakaeki.²⁷ Iikamim om komii Jerusalem hir nwowim mi simiir biyan inkam ima mi ti inkamin siir bi sibgu ninokninkin. Mi digworaekwo hoimgakin sama Jisis siir tirim bidi bidinanin profet kamim sama winin ti digworaekwowim tariinanin bidi yimbiniyim. Juda simiir ii komii komiiyim sama ti profet kamim simiir yayim pi simiir mwaini. Mi sama simiir sibgu ninokninkin tani. Nungaka.²⁸ Mi sama siirin yai biyie kwir bi tisiryiskaigim. Nungaka. Mi sama ina kauwok boinkiyim Pailat siiramin, siya ti tirk siyuin siir prii isomaokiyanin.²⁹ Sama bidi diriraerar digiyim digworaekwo whiekakim biya profet kamim sama winkiyim yayim siirim. Mi sama siirin paeyin hinia nironinkinin siir hirankar swoki iniski hai. Mi sama siirin siyano whirin siir ini haigigik.³⁰ Mi Adi Komii siya swoki hidnisiin idwoki siirin ie hirankin.³¹ Ti kamim biya Jisis saika napmariiyim mi sama nu Galili siir haiburgigim mi ini om komii Jerusalem hiriir yamim. Mi ti kam kaimwowim Jisis siya simiir hiriirar swoki imbiyam. Mi sama ini siirar kigim ii whiekakim. Ti diminin sama kigin mi ini iikamim simiir boinmimauuwim.

³² Mi krima ta yai kibiya kimiir asi boinmimauwi ti diminin Adi Komii siya nimbinkikin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir hauugiyim.³³ Diminin Adi Komii siya nimbinkiyim krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir mi tariinanin simiir yinisimim krimiir tirir bidi yimbiniyim, Jisis siya wa swoki insiin idwowi ie hiranki, hiriinanam tirkikim. Ti yayim ta yokwo Sam kwisa saiir winkiyim. Mi saeya hinina boinkim, kira kariir yinisimkin. Mi tariinanin kara ini kiriir Adi ywowin.

³⁴ Mi siya siir ie hiranki kinisiin idwoki. Mi siya mhoiyya wi swoki ao rani. Niingaka. Adi Komii siya hiriinan boinkikin.

Dimin kibiki kibiyin kara wi kimiir hauugii. Biya kara ti diminin Devid siiram niki boinkin siir hauuim.

³⁵ Mi yokwo Sam kwira ya iriipi hiriinanar mi boinkika.

Mi kira wi kiriir inkam kibiki kibiyin siirin wi ienau hirar kignisu whiigrimgrinkinkaeyam tani. Niingaka.

³⁶ Iya Devid siya niki owin mi siya ta Adi Komii siir mai miyika saiira niki mriiyin mi siya ina yaonamin. Mi siirin, siir brogaeyin siir hiriinanar swoki haingikaigi. Mi siya ini ie hirar whiigrimgrinkinkaeyamin. Siya ta yaiya yokwo Sam nwowa saeya Devidni biri win boinkika. Niingaka.

³⁷ Ti inkamin Adi Komii siya ieyankin hidninsiin idwowin siir pua ienau hir bi whiigrimgrinkinka. Niingaka. ³⁸ Kima ti nomiyauim kima bidiya yinokninkin ninim. Krima ta yaiya saiirin hinina boinmauwuwi kimiirin, ti inkamin siya krimiir dimin biyieyim simiirsi nankab ougin.

³⁹ Moses siir siyu komiyyin krimiir dimin biyieyim wi siya ninak rani mi krimiirin wi siya nikuanaowid rani mi krimiirin wi inkam miyik dap rani. Niingaka. Ti inkamin siyairgin iikam whiekakim krimiir dimin biyieyim simiir ninak itkiigiyinin. Mi yipikin inkamin naingwo tibmii mi siirin wi Jisis siya pariyaio haiginuwi mi siya wi rirmiyya nwowi. Mi krimiirin wi siyar swoki ikunawidi. Mi siya krimiirin wi iikam wadieya nikuwi.

⁴⁰ Mi kima ha hirguguwun ti diminin profet kamim biya sima wina yaiya saeya nitisi. Sima hinina boinkikim, ⁴¹ bidi bidinanin propet kamim sima hinina boinkikim,

krima ti kamim nigbumbuwanim kima wa timi kinankiuraraowin mi wi saiir saiira timi naingwokwonanae. Wim wi saeya griritkaigii. Kara ta kimiir iya kima niki owa, kara mi komiyya tariinanin sairar mriigin. Mi inkam nwirki ta miya saiir mriiyim naboinikin kima saiirimin wi naingwo tibmiinam tani.

Pol siya hinina boinkikin.

⁴² Mi iya Pol, Banabas sowa ta maeyaua yai nidwo boinaiyya saiir haiburgiko mi ina yapniyamwo idowiya hiriir. Mi sima ina nhinkigiyim. Mi sima ina boinkiyim, sowiirin, ini wakae namwo kowa! Aka Judami ii komii kwira kowa wa swoki it. Mi wi ta yaiya saiir swokini boinmimauuni krimiirin. ⁴³ Mi iikamim ta maeyaua yai nidwo boinaiyya hir wakae dignamim mi sima ina nhinkigiyim. Mi Juda iikam nhirim mi kam nhirim, Juda iikam tani mi tiki Juda iikam tani simiir kwoinim ina kisina haigiyim. Mi sima ini Juda iikamim simiir siyarar ywowim. Ta maeyaua yai nidwo boiniya saiir haiburgigim mi sima ini Pol, Banabas sowiir mhoiyya yamim. Mi sowa yaiyim ina boinmimauuim, hinin kima daingworinu ta Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimiir hauugii.

⁴⁴ Juda simiir ii komii kwira iikamim ti om komii iir nwowim, sima nit swokiyim pariipari, ta Adi Komii siir yaiya sowa boina saiir nini wakaeniyim. ⁴⁵ Iriipi hiriinan Juda hiran Biyan Inkam Komiyyim ina kigim iikam whiekakim maeyau kwirua nwowi. Mi sima ina kigmairim ta sowiir mi aiirimin mi simiir kwoinim simiirim ini haugihaugi whyiekiyim. Mi sima ini yai biyieyim simiir yigbumbuim mi ini Pol siir yaiyim simiir yanugaugauwim. ⁴⁶ Mi Pol sowa Banabas simiirin yaimwo aiirar boinmimauugo. Mi sowa boin, krira ta yai kibiya Adi Komii siira bii Juda iikamim kimiir boinmimauuniyam nitkwa. Mi kima ta yai aiirin

digiumii haigingigi, aeya wim kima boinae mi nim krima ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin wi hai rani. Mi wakae kima! Panao krira pi kimiir haiburgigi mi krira pi iki isid whirin siyim nami. Mi ta yaiya pi simiir nini boinmauugigi, sima Juda simiir iikam tani. ⁴⁷ Biyan Inkam Komii siya hinina boinkikin kariirin,

kara kimiir nimbingikim siyu miyik iki iikam isid whirin simiir nisiimauuwim Juda iikam tani siyuin nitmaisok okwowyin siir. Mi kira ini pae niyuanan ywowin, simiir niuya haiginiuwam. Mi iki om whiekakim ti nu iir nwowim, simiirin wi ti yai aiir boinmauwi kira. Mi simiirin wi siyuin nitmaisok okwowyin wi kira pi yisiisimauu haiginiuwim.

⁴⁸ Mi iikamim Juda iikam tani sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir mhi kwoinim ini wadiya ywokiyim. Sima ini maigimaiga ywokiyim ti Biyan Inkam Komiiyin siir yaiya aiirimim. Mi iki iikam whiekakim Adi Komii siya nimbimim, kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir haiyim. Mi sima ina yangwo tibmiyim.

⁴⁹ Mi Adi Komii siir yaiya ini ta maeyau aiir yamkiya. ⁵⁰ Mi Juda simiir biyan kamim sima ini hopsowoiu wigim inigakim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir kwoin imiir. Mi Biyan Inkam Komiiyin ti om komii siir nwowiyim simiirin warar. Mi sima ina yigbumbuim Pol, Banabas sowiirin. Mi sima ina kauriirgiyim sowiirin sowa ti nu iir kipi nwo. ⁵¹ Iripi hiriinan mi sowiir iga hir nwowim sinim ini ti omin siir yikrimkrinkigigin. Mi dimin biyeyin ini simiir hirar ywokiyim. Mi sowa ini om komii Aikoniam hiriir yamwo. ⁵² Mi iikamim naingwo tibmiyim om Antiok hiranim sima ini maigimaiga kana ywowim. Mi Adi Komii siir naeyuin siir kirieya ini simiir yaninkiniu iuwim. Iriig.

14

Inkam nwisu sowa om Aikoniam hir miriigo.

¹ Mi om Aikoniam hirin, sowa hiriinana swokini tiru. Sowa ina yapninopkainamwo Juda simiir maeyaua yai nidwo wakae sair mi yai hir ini okwo boiniu. Mi iikam isid komiiyin Judainim mi Grik an ikim, sima ina yangwo tibmiigiyim. ² Mi Juda iikam nhirim bi naingwo tibmiigim mi sima iki iikam nhirim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir ini hopsowoiu. Sima io ti Jisis siir isidan inkam nwisu sowiir nwowim. ³ Mi aposel inkam nwisu sowa om Aikoniam hirin ii kasaka bi nwoko. Mi sowa ini kirieya ywonamwo. Ti Biyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauuwim. Mi sowiir inim ti Biyan Inkam Komiiyin siya kirie haiginiu mi sowa kiriepai kiriepaiyim ina tiramwo. Ta kirieya Biyan Inkam Komiiyin siya nisiimauuga iikamim simiir. Ta siir naingwobumbuwa mi sair yaiyim ini kaimwowa ywowim. ⁴ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isido whisa ywo. Mi nhirim Juda maka ywo mi nhirim aposel inkam nwisu sowakar ywo.

⁵ Mi mhoiyya kam nhirim Judan iikam rani mi Juda sima ina nhinamim. Mi ti isid whiso simiir biyan iikamim sima nhinam sima Pol, Banabas sowiir diriraerarbumbuwm naingwokim. Sima sowiirin siiyani kaiyimik aokiyim naingwokim. ⁶ Mi sowa ta io aiir bidi hirnao. Mi sowa nu Likionia hiran om komiiyo Listra mi Debi om nhirim sowiir kingiin nwowim, simiir hiriir yidamam. ⁷ Mi sowa ta yai win kibiya Jisis siira ini omom omomim simiir yaboinmamauyokiyokiyamwo. Iriig.

Pol, Banabas sowa om Listra hir miriigo.

⁸ Mi om Listra hirin, inkam nwin in i hir nidwowin, siir igao bidi yinsimsirunamwo, siir apua aeyar naokaininkinkiyin siirin mi hiriinana nwokin. Tiki inkamin siya bi swoki apririr sranikin. Ningaka. ⁹ Mi siya wakaeki Pol siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin. Mi Pol siya siirsira kaonanaei. Mi ini siyar kigiyin ti inkamin naingwo tibmii dig namwo iuwin mi siya wi wadieyar nwowi. ¹⁰ Mi Pol siya igao yaiya boinki, kira dinsiin okwoki! Mi siya bi kimiminkikin ina yinsiin okwokiyin mi ina yopnatkiigiyamin mi siya ina yapririrkiyin. ¹¹ Mi iikam whiekakim ti diminin Pol siya tirkiyin siir kigiyim mi sima nu Likionia simiir yaigina saiir kauwok boinki! Krimiir wanin ini inkam pua swoki imbiniyin. Mi tapa tisi krimakar nwowim. ¹² Mi sima Banabas siirin hinina mi dap Sus mi Pol siya yai boinan inkamkin mi Sima Pol siir inigin Hemis asi dapkin. Ti inig whiso Sus mi Hemis dapiyo, yim simiir wanmi digworaekwokim, simiir inig imiir hainanikim. ¹³ Ta omaka Sus siir inig hainaniya ini ti om komiyyin siir yaba miriia. Mi prismi yaowae adin ta omaka saiir kigiraowiyin mi bulmakau ii nhirim ina hainamim. Mi kipim ina yomboboruninkinim mi ina hainamim. Mi ti om komii siir anoin siir kingiin yamwoiu. Mi iikam whiekakim sima warar yitim digworaekwowim sowiir hauugiyim. Mi ti digworaekwowim sima sowiir hauuwim, biya sima simiir wanin Sus siirin hiriinan naeyim simiirar mi inkin imiiaekim. ¹⁴ Mi aposel inkam nwisso Banabas, Pol sowa, ta hiriinan yaiya saiir wakaeyo mi sowa ina kigo. Mi sowa ini io simiir ywowo. Mi sowiir yuiso ina yinikibimbirgiyo. Mi sowa ini iikamim simiir bopwoniya iwitninpokainamwo. Mi sowa ina kauwokiywo, ¹⁵ kima ti kamim kima hinin dimusi tirkim? Kriira inkamaigo, kriira kimiir hiriinanaigo. Kriira Jisis siir yai win kibiya kimiir boinmimauuam nitko. Mi kima ti siyiu biyeyim simiir duguski. Mi kima Adi Komiiyin krimiir yaimin dimin wakaeyin siiramar daingwo tibmii. Nu ninomor mi whii komii komii ikim mi digworaekwo hoimgakim ti nwowim siya nonkwokwokim. ¹⁶ Kibie! Biyan iyim iikam whiekakim ti nu iir nwowim siya simiirar kigninkin. Sima simiir kwoinka naingwo diriraerarkim. ¹⁷ Mi siya bi naguprakaigin. Mi kima pi siirim whaowae rani. Ningaka. Mi siya kimiirin dimin miyik iirar diriraerar haiginuigin. Mi naowin ninomor kou hir nwowin pa mi diriraerarki kimiirim mpa mi kinaini. Mi naeyim siya diriraerarkiyim ini wadieya yimbiamim. Mi naeyim siya dig haiginuwi mi kimiir kwoinim maigimaiga asi nwowi. ¹⁸ Mi sowa ta yaiya saiir boin digiyo mi sowa mainan nap mirii nanaeko iikamim simiir nikiduwim. Mi sima ti wraisuim nanag hainamim sowiir kipi hauu biya simiir wanin Sus siir hauuwim mi siir hiriinan. Iriig.

¹⁹ Mi Juda iikam nhirim om Antiokanim mi om Aikoniaman ikim, sima ina yitim. Mi iikamim simiir kwoinim sima ini hopswon. Mi sima siiya minim ina kaiyimikim Pol siir. Mi sima Pol siirin ini om komii siir yaba hiriir kinaniyamim. Simiir kwoinim ha naingwokim, siya naowigusami. ²⁰ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini siirar yokwo kaeyokaiyim. Mi siya ha ninsiingiyin, ini oma hiriirar swoki apninopkai namim. Mi igwira siya Banabas saika yam om whirin min nikiuwiyin Debi hiriirin.

Mi Pol Banabas sowa nu Siria hir nwoin omisimin Antiok mi sowa hiriir swoki am.

²¹ Mi sowa ta yai win kibiya ti omin siir hiran iikamim simiir boinmimauu haiginiu. Mi sowa hiriinan tirkiywo mi iikam whiekakim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi mhoyiya sowa ina swoki amwo ti simiir om whoimim Listra mi Aikoniam mi om Antiok hiriir. ²² Mi ti om whoimim iikamim naingwo tibmiiyim sowa nwoki whinkinsis haiginiuwi simiirin. Mi sowa simiirin haningi boinanae. Mi kima kimiir naingwo tibmii aiirin donkworinukripkai. Biya krma siyuiin hikpai hikpai haiiyin mi siir tiki hopnin apnam. Mi mhoyiya krma wi ti Adi Komii siir om kibiyin iikam whiekakim mi digworaekwo ikim simiir kigirkakiyin wi siir nami. ²³ Mi sowa kam adi yaowae nhirim simiirin siyiu komii kigriraowam yimbin. Mi omkakim Adi Komii siir inig hainaniyim omom omomanin simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim simiirim warar. Mi sowa Adi Komii siirim sriyo mi nae minim ini wara haiyakiyim. Mi sowa ti iikamim naingwo tibmiiyim Inkam Komiiyin siirara hauuswokiyim, siya kigriraowam.

²⁴ Mi mhoyiya sowa nu Pisidia sowiir boponau aiir yapam. Mi nu Pamfilia hiriir yapnimbiiyam. ²⁵ Mi sowa om komii whirin Pega yai hir boinmimauugik. Mi mhoyiya sowa om Atelia hiriir yapiinam. ²⁶ Mi om Atelia hiran, sowa siyaiini yani kwirinam. Mi siyaiiya sowiirin, om Antiok hir swokaka atkinugig. Biya ti omin iikamim Adi Komii siirim naingwowiyim mi sima Adi Komii siirim kwisboinki, ti inkam nwiso sowiram miya sowa miriyya saiir kirie haiginiuwim. Mi sowa hiriinana tiro mi sowa ina swoki imbiyamwo ti om iiar.

²⁷ Mi iya sowa om Antiok hiriir nimbiiyamwo mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiram in ina yikuna digim, sima maeyau kwiruwa nwowim. Mi sowa ina boinmimauuim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya sowiir whindiriraerarim. Mi sowa ina boino, Adi Komii siyar niyok haiginiugikin kririir siyuiin iikam nhirim Juda inkam tani ta Adi Komii siir yayia saiir boinmimauuim. Mi sima wi nwoki aingwo tibmiiyim. ²⁸ Mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simaka ii kasa bi nwoko. friig.

15

Iikam Whiekakim naingwo tibmiiyim ini om komii Jerusalem hirara yaingiriyuuim

¹ Mi nu Judia hiran kam nhirim, sima ina yapiinamim om Antioka hiriir. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir ini boinmimauugig. Mi sima boin mi kima siyuiin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir kima siir tir karam mwowi mi kimiir moisim kitiyopnar hai karamae mwowi mi Adi Komii siya kimiirin wi wara kaoprigi okwo rani. Niingaka. ² Mi sima hiriinan yai boinkiyim mi Pol sowa Banabas sowa io prasae bi nwoko simiirin. Mi sowa simaka yayi prasae bi niniinansaoko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima yikropki Pol, Banabas sowiirin. Mi kam nhirim om Antiok hiranim sima ini wara yinkin amim om komii Jerusalem hiriinin, ta yayia saiir nini bointibmii kimaigikim aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim simakar.

³ Mi simiirin iikamim naingwo tibmiiyim sima nikropikim. Mi sowa ti nu komii whiso Finisia mi Sameria sowiir bopwo hir napamko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim ti nu whiso sowiir hir nwowim omisisimim simiir hiran iikamim simiir ini boinmimauuwu ta yayia. Mi sowa

simiir'in hinina ini boinu, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi kisina haigiyin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi nu Finisia mi nu Sameria hiran iikamim mi sima ini maigimaigra taokitaoka ywokiyim Pol siir yai aairam.

⁴ Mi sowa om komii Jerusalem hiriir nimbiamwo mi iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim mi aposel kam ikim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim, sima sowiir boin wadiewin. Mi Pol, Banabas sowa digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim sowiir mi simiir ini boinmimauuwu. ⁵ Mi Farisi simiir iikam nhirim naingwo tibmiiyim sima ina yinsiin okwo boinkiyim, kam nhirim Juda iikam tani simiir, simiir moisim ti kitiyopnimir hai. Mi kima simiir boinki, sima Moses siir siyu iir dap.

⁶ Mi ti aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima iripa yidwo hid boinai ta yai aairim. ⁷ Sima yai whiekakim boinai digiyim mi Pita siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siya simiir'in ina boinkiyin, ti nomiiyauim! Kima bidi yinokninkinim. Adi Komii siya hid haiginugikin miyim krimiir. Mi bidi bidiniya kariir'in siyar nimbingikin ta Jisis siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikam nhirim Juda iikam tani sima wakaeki mi sima wi wara nwoki aingwo tibmiiyim. ⁸ Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yinokninkinin simiir kwoinim. Mi siya ina mi inokninkin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi siya siir naeyuun ini simiir hauugiyin krimiir hauugiya saiir hiriinan. ⁹ Mi siya Juda iikam tani simiir'in yaeya siyu whir bi tirikin mi Juda iikamim simiir'in yaeya bi mi tirkin. Nningaka. Iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiir dimin biyeyim wi Jisis siyar whinkaoprigi okwowi. ¹⁰ Mi kima tariinanin Adi Komii siirim dimusi kinankiwi? Mi kima ti iikam nhirim Juda iikam tani naingwo tibmiiyim mi kima hik simiir dimusi hauugim? Biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim mi krima ti hik hininim simiir haiyim wi dig nwo rani. Nningaka. ¹¹ Mi krima ha naingwo tibmii mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbua wi saeyar swoki kaoprignaowidi krimiir'in. Mi simiir'in iriipi hiriinan wi wara mi inkim kaoprige okwowi. Pita siir yaiya ini dig ywokiya.

¹² Sima ti iikamim yai bi boinmiminkim simiir winim Pol mi Banabas sowiir yaiyama mauugim. Mi sowa simiir'in min boinmimauugim dimin kirie komii komiiyim Adi Komii siya diriraerarim Juda iikam tani simiir mi sowa simiir boinmimauugim.

¹³ Mi sowa ta yai aair boin digiyo mi Jems siya ina yisiin okwo boinkiyin ti nomiiyauim! Kima kariir yai aair ti wakaeki. ¹⁴ Saimon siya kimiir bidiya iki boinmimauwin hinin, Adi Komii siir kwoinin ini simiiramar yaingw hiriirugiyin ti iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi siya kiyaina iikam nhirim simiir'in, sima siir isid nwowim. ¹⁵ Mi taka yaiya profet kamim sima boina mi saiir hiriinanairga. Mi sima David siir isid iiram win boinkikim. Taka yaiya hinina boinkika,

¹⁶ krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya hinina boinkikin, mhoiya kara swoki iti mi ta Devid siir omaka nakainam ya wi kara swoki haininasiin okwowi. Mi iki saiir digworaekwo nhirim, biye nwowim, yim wi yaeya kara swoki grab mirii. ¹⁷ Mi iikam nhirim Juda iikam tani yim wi kariiram wit. Mi iki iikam whiekakim nu whiranim kariiram naingwo tibmiiyim, yim iriipa hiriinan

kariir waraigim. Mi siya hiniina boinkin. ¹⁸ Biiki Biyan Inkam Komiiyin, siya ta yai aair bidi boinin.

Mi tariinanin siya ina swoki boinkiyin,

¹⁹ mi Jems siir yaiya tasa niki amyokiyokiya. Kariir kwoinin hiniingin, iikamim Juda iikam tani simiir kwoinin ina kisina haiginamin Adi Komii siirim mi krima simiirin kiigi kipi ninki. ²⁰ Niingaka. Krima simiirimin yokwo ti win hauugi. Mi simiir yokwowa hiniina win boinki mi sima siyiu biyie whiekakim uruwai siyaowainiyim simiir duguski. Mi sima hinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Mi sima iki wraisuim niyara sima nimborkrimkrikiku aokiyim simiir kipi nae. Mi sima wraisupai wraisupaiyim simiir nhe imiir kipi mi kwiyae. ²¹ Krima dinokninkin, biya hiriinan mi tariinanin iriipa hiriinan iki om komii komii whiekakim inkam kakaigim, Moses siir siyiu komii siir yai imiir boinmimauuam. Mi sima siir yai aairar mwainikim maeyauim yai sima nidwo wakaeyim simiir. Mi Juda simiir ii komii komii ikim. Iriig.

Sima yokwo iki iikam nhirim Juda iikam tani Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiirim win hauugika

²² Mi aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim mi inkam ima sima yai maeyauu kwirua minam nidwo binaigim, inkamwo nwisa nimbinkiyim Pol, Banabas sowaka namim, om Antiok hiriir. Mi ti inkam nwiso sima nimbino sowiir inigo Judas mi siir inig whirin Basabas mi nwirin, Sailaskin mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir biyin ini sowa ywowo.

²³ Yokwo kwira sima sowiir win hauugiya Juda iikam tani simiiram mi sair yaiyim hiniina win boinkikim, krima aposel kamim mi krima inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim krima kimiir nomi-iyaukim. Krima winkika ta yokwowa kimiirim ti nomiyyau nhirim, Juda iikam tani om Antiok anim mi nu Sirianim, kimiirim. Ti akamim! ²⁴ Krima bidi wakaeyim! Krimiir kam nhirim kimiirim nitkam mi yaiyim sima boinim kima ini kakar ywokiyim. Mi kimiir kwoinim sima pridaiginiugim. Mi krima simiirin hiriinan bi boinkikim. ²⁵ Krima ta yaiya sair wakaeyim mi krima ini kwoin whirua ywowim. Mi krima ina boinim, nim inkamo nwisa ti ikropki kimiirim ti kirmiir nomiyyau wadie nwiso sowaka Banabas Pol. ²⁶ Mi sowa naosi bi naingwoyimiyo, kirmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir mi aair napmriiyamin. ²⁷ Mi krima Judas Sailas sowiir asi nikropkiko, ta yai aairin pi sowiir yaiga nini boinmimauuniyim kimiirin. ²⁸ Mi Adi Komii siir naeyiu miyikan ini kramaka nwowin. Mi krima yai bidi kitibmii boinim mi krima kimiirin pi yapa hik kwiri swoki inkin hauugi rani. Niingaka. Mi kima ti hiriinan dimin iirrarar tir. ²⁹ Mi kima wraisuim sima nisomaowim mi uruwai siyaowaini hauuim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim ni ara sima nomboru aokiyim simiir kipim kipi mi ae. Mi simiir nheyim kipi mi kwiyae. Mi kima hinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Kimasiya kigriraona mi ti hiriinan siyiu iisi dapiyok. Mi kima wi wadieya sibgu okripkai. Ta yokwowa ini digyokiya.

³⁰ Iikamim sima nikropkikim mi sima om Antiok hiriir yapiinamim. Mi sima iikamim naingwo tibmiiyim simiirin ha nikuunamim maeyau kwirua haingiriyiu owim mi ta yokwowa ina hauu simiir. ³¹ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ta yokwowa sair mwainim mi sima ini maigimairga ywokiyim. Ta yaiya simiir whinkinsis haiginiuga sima

wĩnkiya. ³² Mi profet inkam nwišo Judas, Sailas sowaĩrgo mi sowa yai mĩiyik mĩiyikĩm iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm simiir asi boĩnmĩmauugo mi simiirĩn sowa whĩnkĩnsiis haĩgĩnũgo. ³³ Mi sowa om Antiok hĩrĩn ina iki onanaeyo bi namsasaugo. Mi iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm sima sowaĩrĩn ina boĩn wadĩekiywo. Mi sima ina swoki ikropkiywo simiirĩmar. ³⁴ Mi Sailas siir kwoĩnĩn ina yaĩngwowaĩn, kara wi om Antiok tirar nwowi.

³⁵ Mi Pol, Banabas sowa om Antiok hĩr nwoko. Mi sowa kam nhĩrĩm simaka yĩnkĩn mĩriiyĩm, iikamĩm simiir nĩsiisĩmauuam Adi Komii siir yai aair. Mi Biĩyan Inkam Komiiyĩn siir yai wĩn kibiya saair boĩnmĩmauuam.

Pol, Banabas sowa ĩni yapa yapa yamkiywo

³⁶ Mi mhoĩiya bwani nhĩrĩm bĩdi yakaĩgiyĩm mi Pol siya Banabas siir boĩn, krĩra swoki ami iki nomĩiyauĩm om komii komiiyĩm simiir nwoĩm simiir swoki apkĩg ami biĩya krĩra boĩnmĩmauuĩm Biĩyan Inkam Komii siir yaiya saair. Mi krĩra simiir nĩnoknĩnkĩnĩm, sima ina namisi sĩbgu owĩm, iyie? Nĩngaka. ³⁷ Banabas siya minam naĩngwokin Jon siya saĩkar namĩm mi siir inĩg whĩrĩn Makĩn. ³⁸ Mi Pol siya ina boĩnĩn, ti inkamĩn biĩya krĩmĩrĩn nu Pamfilia hĩr haibugikin mi siya mĩi krĩraka mĩriiyam wara bi nĩtkĩn mi krĩra siirĩn wi wara kipi nĩkiunam. ³⁹ Mi sowa io ti dimĩn iir haniĩngi ywonanae. Mi sowa irĩpa bi mĩriĩgo. Mi Banabas siya Mak siir yikiunam mi sowa siyai iri saair kwĩriĩnam mhĩuisĩm whĩrĩn Saĩpras siir hĩriir namam. ⁴⁰ Mi Pol siya Sailas siir yikiunam mi ĩni sowa yamwo. Mi iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm sima boĩn, Adi Komii siir naĩngwobumbuwa saeya wi kowaka nwonami. ⁴¹ Sailas sowa Pol nu Siria mi nu Silisia ti nu komii whĩswo sowaĩr bopwo hĩr napamwo mi iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm simiir whĩnkĩnsiiskĩm sowa. Iriig.

16

Pol siya Timoti siir yĩmbĩn saĩka namam.

¹ Pol siya wara yĩnkĩn am om Debi mi om Lистра sowaĩr hĩriirĩn. Mi om Lистра hĩrĩn inkamĩn naĩngwo tĩbmĩiyĩn nwĩra nwowi. Siir inĩgĩn Timotikĩn mi siya Juda wĩga saair yĩnĩsimkĩn. Saeya bĩdi yaĩngwo tĩbmĩiya. Mi siir adĩn Grik inkamkĩn. ² Sima iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm om Lистра mi om Aikoniam hĩranĩm, sima siir siyũu imiir boĩnkĩm, Timoti siya inkam wadĩekĩn. ³ Pol siir kwoĩnĩn ha naĩngwowi Timoti siya saĩka wara namĩm. Mi siya siirĩn ina yikiunaniyĩn. Mi siir mĩoisa ina kitiyopnĩr haiya. Siya Juda kamĩm hĩr nwoĩm simiirsi naĩngwokin mi ti hĩriĩnan siyũuĩn siir asi tĩrkĩn. Juda iikam whĩekakĩm siir nĩnoknĩnkĩnĩm Timoti siir adĩn Grik inkamkĩn. ⁴ Pol, Sailas mi Timoti sima ina yapnamĩm om komiiyĩm simiir. Mi ta yaiya aposel kamĩm mi inkam adiyaowaeyĩm siyũu komii kigrĩraowi ikĩm, biĩya sima nĩmbointĩbmii kimaiya iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm om komii Jerusalem hĩranĩm simiiram mi sima ti kam nwoĩmĩm simiirĩn saair swokĩni boĩn naĩngwo iu. Mi sima boĩn, kima ti siyũu iĩrar ti swoki ap. ⁵ Mi omom omomĩm ti kam nwoĩmĩm sima naboĩnmamauuĩm simiir hĩran iikamĩm naĩngwo tĩbmĩiyĩm ĩni komiiyar ywokiym. Mi ĩnokĩnokĩn simiir isidĩn wi komiiyar nworaraowi. Iriig.

Pol siya whĩnkĩgmĩmikwĩnkĩn nu Masedonia hĩran inkamĩn siirĩn.

⁶ Mi sima ti nu whĩso Frisia mi Galesia sowaĩr boponiya napamo mi Adi Komii siir naeyũuĩn siya boĩnikidugi, kima nu Esia hĩrĩn wi yai kipi nĩni boĩnmĩmauuũ. ⁷ Mi sima nu Misia hĩr ĩni apĩeyokmainaki. Mi

sima minam tirkim, pi nu Bitinia hiriir napnainopkainamim. Mi ini Jisis siir naeyu ieya yikidunaowidim simiirin. ⁸ Mi sima nu Misia hirin asi napkindiyugikim. Mi sima ina yapnaniyim om Troas tiriir. ⁹ Mi niyaka Pol siya dimin whirin nhwan whinkigwinkin. Mi inkam nwrin nu Masedonia hiranin siya ina yinsiin okwo kauwok boininaekiyin Pol siiram. Kira wara whii komiyya solwara nikiuwiya saiir whii mirmiyya tiriir wit! Nu Masedonia tiriir, krimiir nini whindiriraerar haiginuniyam. ¹⁰ Pol siya ti dimin iir bidi kigiyin mi krma bi kimimankikim ini digworaekwo imiirar diriraerar namim nu Masedonia hiriir namimin. Krma bidi yinoknankiyim Adi Komii siya nikiugikin krimiirin. Yokwo Komii saiir yai win kibiya simiir boinimamauuim. friig.

Lidia Saeya bidi yaingwo tibmiyya.

¹¹ Mi krma siyayi aiirin om Troas hir nwowa saiir yani sain kwiriinam. Mi ta siyayi ini om Samotras hiriirar kigiriunama. Mi igwira om Niapolis hiriir yakiyam. ¹² Mi krma ti om iir haiburgigim mi om Filipai hiriir yapnimbiam. Biyya siya ti omin Rom hiran ikam nhirim sima nini kripkii whinikin. Mi ti om komiyyin ini nu Masedonia siir nu haimii iir nwowin. Krma ii kasa bi niki onakikim ti om iirin. ¹³ Mi Juda simiir ii komiyya krma om iir haiburgigim mi ina yapniyamim ti ie siir kingiin hiriir. Ha naingwokim ta opa saiir kingiin hirin, saeya nhwo kwiskak maeyaugi niuwi. Mi ta opni maeyaua krma kigi wig nhirim hir nwowi. Mi krma yai simaka yidwo boinai.

¹⁴ Wig ira saiir inigin Lidiaka. Saeya ta wiga Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainan kirieka. Mi saeya ta yai aiir wakaeya mi saiir omin Taiatairakin. Mi saeya yuis pariidnan pani miyya saiir miriiga. Mi saeya umir pi saiir siyar mi hai. Biyyan Inkam Komiyyin siya kisina haigikin saiir kwoinin mi saiir wiina ini yaiya Pol siya boinkiya ini saiirima mauugiya. ¹⁵ Mi saiirin op ina baptais haiginua mi saika iripa omaka irua whwonkaiyim simiirin warar. Mi saiirin op ha baptais digiya mi saeya boinki krimiirin, kima kariirin ha naingwowi kara Biyyan Inkam Komiyyin siirin bidi yaingwo tibmiikikina mi kima pa nwoki itim kariir omaka aiirin. Mi saeya krimiir boinanaeya mi krma ini saiir yai aiirar mi wakaeyoknanamim. friig.

Pol, Sailas sowiirin omakanau hugripkukikaigo om Filipai hir.

¹⁶ Mi igwira krma ti ieyin siir kingiin hiriir napnamim mi Adi Komii siirin ini sriiyu ta maeyau aiir. Mi wig ira mi nunga priimiriyya saeya krimiirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi saeya ta wiga uridyu biyieki bidi yinkinukikaiya. Mi saeya iki boskwonauwan yaimin diminin pi saeya nisiisiimauuwi. Mi ta wiga saiir biyyan ikamim sima umir komii pi miyya saeya miriyya pi saiirsayar mi hai. ¹⁷ Ta wiga saeya ini Pol siya mi krma, saeya ini krimiir mhoiyya yita. Mi saeya inokinokin pi hinina kauwok boinkii, kima ti kamim Adi Komiyyin ninomor kou hir nwowiyin siir mi miriyyim, kima krimiirin siyuin Adi Komii siya kaoprigi okwowyin siir boinimamauu. ¹⁸ Hinokinokin ta wiga hiriinan siyu iirar tirnanaeka. Mhoiyya Pol siir pua ina piyaokiya mi siya ha haimisiyao okwo kaokiyin ta wig aiirin mi siya yiu biyie iir boinkii, kara kiriirin Jisis Kraiis siir inig iir boinki, kira ta wig aiir duguski!

Mi ha damki! Mi ti uridyu biyeyin bi kimiminkikin, ta wig aiirin ina yuguskiyin mi siya ina yamkiyin.

¹⁹ Mi ti omin siir biyan inkam komiiyim sama bidi kigii, ti diminin mi sama ina yinoknankiyim, ta wiga saiir umir miya nikiigiya. Mi sama Pol, Sailas sowiir yonkworimdinu mi sama sowiirin ina kiyainamwo mi sama maeyaua sama nidwo boinaiya biyan inkam komiiyin saika hir ini boinaiyu, sowiir boiniyopnatkaigiyam. ²⁰ Mi sama sowiirin biyan inkamin yai wakaeyin, siirim yikunam. Mi sama ina boinim, ti inkam nwiswo Juda hiranko. Ti krimiir om komiiyin sowa nini priidiraerarbumbuniko. Mi krimiir iikamim kakak asi nwokim. ²¹ Mi sowa simiirin yaeya siyu whir bi nisisimauugo. Mi nim krima om komii Rom simiir siyuuin siir napikim. Mi ti siyarin yo iripa bi namasugin. Mi krima ti siyuuin sowa nisisimauuwun siir kipi nap, yo ini yaeya siyu ywowin. Mi ti yayim sama boinim ini dig ywokiym. ²² Mi iki iikamim simiir yayim ini sowiirar swoki inkin boinhiuriiyugiyim. Mi inkam komii komiiyim yai hidiyim sama yinikiwimwitki sowiir yuiso. Mi sama boinki, sowiirin idgu hankak dwoki. ²³ Mi sowiirin idgiuni yipmparnanae. Mi sowiirin omaka huyokiyokaiya saiir dokmwun apninopkaigi. Mi inkamin ta omaka huyokiyokaiya saiir waikaowiyin siir boinki, kira sowiirin wi sibgu waikao. ²⁴ Mi ti inkamin waikaowiyin, ta hiriinan yai kirie aiir wakaeyin mi ta omaka huyokiyokaiya sowiirin saiir omaka igibopwo hir yami okmwun idwokaiyu. Mi siya sowiir iga kwiiyim pae komii komii wiso sowaka yinkin irioninkin widgig.

²⁵ Mi hirii tirii nilbwopwowin Pol, Sailas sowa Adi Komii siirim sriiwi. Mi Adi Komii siir mwaiyim ini simiir warar waokaowiiyo. Mi kamim sowaka ninkin hugripkiyim, sama ini sowiirar wakaemimkwiiyim. ²⁶ Mi bi kimiminkikin nin komiiyin ina yitkiwiiyin. Mi ta omaka saiir iyinpaeyin whiekakim ini praprada kinkiyim. Mi ti omaka simiir hugrimkripkiikikaiyim simiir anowim ini sama sama haiwaokiyim mi ti kam whiekakim weyinsopim simiir ninimnrkaiyim ini sama simar huwhromwhro ikiigiyamim. ²⁷ Mi inkamin ta omaka saiir waikaowiyin siya ha ninsiingiyin ta omaka huyokiyokaiya saiir ano whiekakim simiir kigiyim haiwaokiyim mi siir kwoinin ina yaingwokiym tari kam whiekakim tapaiir hugripkiikikaiyim bidi yidamkiym. Mi siya siir kamkuu iir asi kiwokhaigin siya siyar swoki hampimpitnam. ²⁸ Mi Pol siya ini komiia kauwok boinkiyin! Kira kinakina kipi diriraerarbumbuna. Krima bi nidamamkim krima tisi tirirar nwowim. ²⁹ Mi ti inkamin waikaowiyin ina kauwok boinkiyin, paeya niyuaeiya saiirim mi siya ina iwit ninopkainaniyin omaka apanauwa hiriir mi siya nidid prasae bi kikinkin, siir kiu minim ini nopnopa warar kinamin. Mi ini Pol, Sailas sowiir igmiiga ini akai huuwun. ³⁰ Mi siya ina yikuna apninaniyamo sowiirin yaba hiriir. Mi ina boinin, kowa inkam komiiko kara piki hinin diminin siir ti tir? Mi Adi Komii siya pi kariir niki animaiwarkainam. ³¹ Mi sowa ina boino, kira krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. Mi Adi Komii siya wi kariir nwoke anmaiwarkainaei. Mi kariir omakan iikamim iripi hiriinan, wi siyakinar nanmaiwarkaina sowi. ³² Mi sowa ta yai win kibiya Biyan Inkam Komiiyin siira simiir boinmimauugim siya. Mi iikamim siir omakanim simiir warar yinkin boinmimauu. ³³ Mi ta ii aiirin, ti inkamin omaka

huyokiyokaiya saiir waikaowiyin sowiir paowaiyim ini siya hisokim. Mi bi kimiminkikim siya mi iikamim siir omaka iruanim sima op ina baptaisim. ³⁴ Mi siya sowiirin ina yikunamin siir omaka hiriir. Mi siya sowiirin nae minin ina hauu aeyin. Mi maigimaigra prasae rani, siya nwowa iikamim omaka irua saika whwonkaiyim simakan. Mi sima Adi Komii siirimin ina yaingwo tibmiiyim.

³⁵ Mi iigwir nugakin, inkam komiiyim yai hidiyim om komii Rom hiranim sima swoki ikropkiyakwok, kam nhirim yaii niniyim simiirin omaka huyokiyokaiya saiir hiriir. Mi sima ini boiniu, kira ti inkam nwisso sowiirin ti ikrop apniki. ³⁶ Mi ti inkamin omaka huyokiyokaiya saiir waikaowiyin siya Pol siir ini boinmauuu. Mi siya boin, iki inkam komiiyim yai hidiyin om komii Rom hiranim sima bidi boinkiyim kowiirin pi kara nikropkii mi kowa ta omaka huyokiyokai aiirin haiburgig mi ha dapniyam mi kowiir kwoinin hiinsim hiinsima dwo. ³⁷ Mi Pol siya simiirin ina boinmauuu, krira ini om komii Rom hiran inkam ywowo mi sima kririirin yai miyik bi sibgu boinkim. Mi diminin krira tirbuin siir bi boinmauugim. Niingaka. Sima kririirin iikamim simiir whwonkam ida, hindara priitokim. Mi sima kririirin omaka huyokiyokaiya saiirin whisariiya nokmwın apinopkaigiko. Mi tari sima kririirin hindara haigiprakai ikrop apniyamam naingwokim, aniya? Niingaki, niingakiinga. Om komii Rom hiran inkam komii komiiyim simar wit. Mi kririirin simar swoki ikrop apniki idwowiya hiriirin.

³⁸ Mi kamim yaii niniyim, sima ta yaiya saiir wakaenamim mi ina yamim mi biyan inkam komiiyim yai hidiyim, simaka ini boiniu mi biyan kamim yai hidiyim, sima ha wakaewininim, sowa ini om komii Rom hiran inkamar mi owo mi sima ina yididim. ³⁹ Mi sima ha namim mi sima sowiirin ina ini ouumikmik boiniuwinim. Mi sima boin, krira kowiirin siyiu miyiknan bi tirkikim. Mi sima ina whinapniyamim idowiya hiriir. Mi sima boinki, kowa ti om komiiyim siir haburgik mi kowa maeyau kwira dapnam. ⁴⁰ Mi sowa ina haiburgigo ta omaka huyokiyokai aiirin. Mi sowa Lidia saiir omaka hiriir yam. Mi sowa iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigi. Mi sowa yai nhirim simiir boinmimauu, simiir kwoininim kirie nwoki owim. Mi sima ha haiburgigim mi sima ina yamim. Iriig.

17

Mi om komii Tesalonaika hiran iikamim sima Pol Sailas sowiir tioim minkim

¹ Mi sowa ha napnamo mi sowa om whirin Amfipolis hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa ti om iir haiburgigo mi sowa om komii whirin Apolonia hiriir yimbiiyam. Mi sowa ti om iir mi haburgigo mi sowa om komii whirin Tesalonaika hiriir yimbiiyam. Mi omaka ira Juda simiirga yai nidwokai wakaeiya ini ti om iir nwowa. ² Pol siir siyiuin iki om komii komiiyim siya namim, siya pi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya mi siya pi simaka ninkin apinopkainami. Mi Juda simiir ti komii komii kwoininim siya simaka yinkinwamwarki boin, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiir. ³ Mi siya Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiirin minam boinmimauugin simiirin, Adi Komii siya bidi yimbinin inkam nwirin, hik haiyamın. Mi siya wa naonami mi siya wa swoki insin idwowi. Mi siya boinki, ti inkamin Adi Komii siya nimbini, siya Jisis siyairgin. ⁴ Mi Juda iikam nhirim simaka hiran nwowim, sima

ini Pol siir yai aiirim yaingwo tibmiiyiyim. Mi sima ini Pol, Sailas sowiir isid ywowim. Mi iikam whiekakim Grikanim, yim sima iriipi hiriinan Adi Komii krimiir Wanin siirima mi hainanikim. Mi simiir iikam isid bripriyin sima ini sowaka yinkin itinakium. Mi bi nwowi wigim, yim ini hiriinanar mi tirim.

⁵ Mi Juda simiir kwoinim whwokwoka bi nwokikim mi sima inkam biyeyim siyu hir napamim simiiram yikiuna. Mi sima iikam whiekakim ina yikiuna digim. Mi ta yaiya sima nini boinua mi simiir kwoinim ini haugihauga whiyekiyim. Mi sima ini yayiyamar yaingwokiyim. Mi sima Jeson siir omaka saiir nokwoyokaigiyim mi sima ina hansranim simiirim. Sima minim tirkim, simiirin iikam whiekakim simiir niyop-mauugiyim. ⁶ Mi sima simiir bi kigim. Mi sima Jeson mi iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir yikiunam ti om komiyyin siir biyan iikamim simiirim. Mi sima hiniina kauwok boinam, ti kamim siyu bibiyie tirbumbuwi ima ti omom omom imiir. Mi tariinanin sima tisi om iir mi atirbumbuniyim. ⁷ Mi Jeson siya yikiunam simiirin siir omaka hiriir. Ti iikam whiekakim sima om komii Rom hiran inkam komiyyin Sisa siir siyu imiir nanugaugugim. Sima ina boinim, inkam Komii nwirin ina nwowin, siir inigin Jisiskin. ⁸ Mi iikamim mi biyan inkam komii ikim ti om komii siir nwowim, sima ti hiriinan yai imiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. ⁹ Mi biyan inkam komiyyim sima boin, kimiir yaiya yai paii rani mi kima pi ta yai aiir saingig. Mi Jeson mi iikamim naingwo tibmii ikim, sima umirim ha saingigim mi sima ina yamim. Iriig

Mi Sol siir isidin sima om Beria hir miriigim.

¹⁰ Mi ta iya saiir niyaka iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima Pol, Sailas sowiirin om Beria hiriir yikropki. Mi iya sima om Beria hir nimbiyamim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir. ¹¹ Mi Juda iikamim om Beria hiranim, simiir kwoinim iikamim om Tesalonaika hiranim simiir hiriinan tani. Nungaka. Mi sima ini maingimainga nwowim, simiir yai aiir wakaeyamin. Mi inokiinokin sima Adi Komii siir yayim yokwo hir nwowim, simiira mwainanaeikim. Mi sima nwoki inokninkini, simiir yaiya yai kaimwoka. ¹² Mi Juda iikam whiekakim om Beria hiranim, sima ina yaingwo tibmiiyiyim. Mi Grik wig whiekakim inigakim mi Grik kam ikim, sima ina mi aingwo tibmiiyiyim. ¹³ Mi mhoiyya Juda iikamim om Tesalonaika hiranim sima wakaeki, Pol siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwi om Beria hiran. Mi sima asi namkim ti om iirin. Mi sima ini hopswoiu iikamim simiir kwoinim mi sima ina yanaakiyim. ¹⁴ Mi bi kimiminkim iikamim naingwo tibmiiyim sima Pol siir yikropki whigbida hiriir. Mi Sailas Timoti sowa ini om Beria hirar ywokiyo. ¹⁵ Mi sima Pol siirin siyaiini minam nani whinapyikiu kwiriigigim, siirin om Atens hir nadu atkiniugigim. Mi Pol siya yayim ina boinmimauugigim simiirin, Sailas, Timoti sowiirim. Siya simiirin hiniina boingig sowiiramim, sowa wa watsisau kariiramim. Mi sima ina swoki haiyug apnamim om Beria hiriir. Iriig.

Pol siya om komii Atens ta Adi Komii siir yaiya hir boinmimauugim

¹⁶ Pol siya om komii Atens hir ywokwokin, Sailas, Timoti sowiirimim. Mi siya ina kigin ti om komiyyin sima uruwai siyaowaini inigin siirara hainani mi siir kwoinin miyik bi naingwokin. ¹⁷ Mi siya omaka Juda simiira yai nidwokai wakaeya, saiir yapninopkainam. Mi siya Judan

iikamim mi nhirim Juda iikam tani Adi Komii siir inig hainaniyim, siya yai simaka yinkinwamwarkii boin. Mi siya inokininokin pa mi ami maeyaua iikamki ninkiniuwiya saair. Mi siya yayim pi iikamim simiir hirar mi boinmimauuwi. ¹⁸ Mi kam nhirim Stoikni siyiu ninokninkini ikim sima yai saika yinkinwaomwarkii boin. Nhirim yim ha boin, ti inkamin yai priiboin priiboiniyin siya dimu minam naingwowi? Mi nhirim ina boinim, siya uridyiu biyeyin om whiranin siir yai imiir boinmimauuwi. Pol siya Jisis Krai siir yaiwin kibi aair boinmimauugin simiirin. Siya boin, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwokin. Mi siya ta hiriinan yayia saair boinkiyin mi sima ta siir yayia saair bi wakae ninokninkinim. Mi sima siirin yai biye asi nikbumbugim. ¹⁹ Mi sima Pol siirin asi nikunamkim simiir biyan inkam komiyyin siiram, maeyaua yai nidwo boinaiya mhiuku Ariopagas hirana sairim. Mi sima boin, krima ta yaiwin kibiya kira boinmimauua iki iikamim simiir mi krima sairim naingwowi saair wakaeyim. ²⁰ Krima ta kirir yayia saair wakaeyim mi krima ini wara wakaeyimyokiyim. Ta yayia, ini saa ywowa. Mi krima ta yayia saair yai mwo imiir ninokninkinim naingwowi. ²¹ Mi iikamim om komii Atens hiranim mi nhirim om whiran iikam ikim, sima om komii Atens hirara yamwoni. Mi sima inokininokin yaeya yai whir bi boinikim. Nningaka. Sima ti yaiwin imiirara whrie boinanaeikaigim.

²² Mi Pol siya biyan inkam komii komiyyim mhiu Aripagas hiranim, simiir whwonkam ida yinsiin okwo boinki. Mi siya boin, kima ti kamim om komii Atens anim kara kimiirin bidi kigim, kima mni hanin miriigim wou nikwo aeyamin. ²³ Mi iya kara waraura nwowa mi karar bidi kigim digworaekwowim wou kima nikwo aeyim simiirin. Mi kara biya kwira kig. Mi sima yayia hir wina hinina winboinka. Ti Adi Komiiyin krima ninokninkin karamae nwowin. Mi ti Adi Komiiyin kima whaowaeyin mi kima siir inigin hindara whisariiyar, priihainani. Mi kimiirin ti Adi Komiiyin, kima ninokninkin karamae nwowin siir boinmimauuwam tiri.

²⁴ Adi Komii siyairgin nu ninomor mi digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwokiyim. Siya, nu ninomor sowiir nwowim digworaekwowim mi simiir Biyan Inkam Komiigin. Mi siya omaka inkamki nonkwo miriyyim, siya simiir bi nwowikin. Nningaka. ²⁵ Siyar hauugikim digworaekwo whiekakim iikam imiirin. Mi omwai waiyayokiyokiiyin kwoinbudin pi siyar nwowaiginuwi mi simiir kwoinin asi niyael. Mi digworaekwo whiekakim simiirin hiriinanar mi hauu haiginu. Mi Adi Komii siirin digworaekwowim, inkam nwirkin bi hauumauu haiginugin. Mi siya dimin whiram bi whaowaekin. Nningaka. ²⁶ Bilki biyyin Adi Komii siya inkam nwirin Adam siir nonkwokwokikin. Mi siir yinneyim, ini hoingakar ywokiyim. Mi sima piyim kwirua bi nimbiyamkim, ini piupai piupai yimbiyamim. Mi simiir nu maeyauim sima nwowanim siyar yimbingi, bidi bidiniya siya tiki kwoinin siira naingwokwokaigikin nu maeyau simiirin yapayapa kikintimtio haiginuim. Mi siya tiki iyyim ti digworaekwo whiekakim sima nimbiyamiyim, simiir warar yinkin imbingi. ²⁷ Mi Adi Komii siya hiriinan minam tirkin, krima siir kiginokninkinim. Mi siya aru nwo rani, ini kimiir kingiinar nwowin. ²⁸ Mi siir kirieya kimiirin omwai saeya waiyayokiyokii mi krima asi nongwomamair aekiyami ti nu iirin.

Kimiir inkam nwirin siya hinina winboinkikin, krīma ti ombud komiyyin Adi Komii siirara yinisisimkin.

²⁹ Mi krīma ini Adi Komii siir yinisiim ywowim, mi krīmiir kwoinin ha kipi naingwo, Adi Komii siya uruwai siyaowai mi siya pae minim krīma nonkwokwowyim siya simiir hiriinan tani. Nningaka. ³⁰ Biya kamim ninokninkin karamaeyim mi Adi Komii siya simiirin yai hiri bi boinkin digworaekwowim sima tirim ta ii aiirin. Mi tariinanin siya yai ina boininaeyin iikam whiekakim iki omom omomim simiir nwowim. Mi siya boin, kimiir kwoinin ti kisina haigi. Mi dimin biyeyim simiir haimriyugig. ³¹ Mi siya iya kwira yimbini simiir yaimin diminim simiir hidam. Mi siirin Adi Komii siya ie hiranki swoki hidninsiin idwokin. Mi krīma nwoki ninokninkini, siya Adi Komii siirgisiira inkamkin. Ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin siyairgin, yai hidiyin.

³² Mi iya sima ta yaiya, Pol siya boina inkamin ieyanki ninsiin idwowin siira saiir wakaeyim mi nhirim ini siir boin grīnamim. Mi nhirim ina boinin, krīma wi kiriir yai aiirar swoki wakae ti dimin iirin. ³³ Mi Pol siya simiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin. ³⁴ Mi iikam nhirim yaeya naingwo tibmiigiyim, sima asi namkin saikan. Mi Daionias siya nu Ariopagas hiran kamim siyiu komii ninokninkinim simiir inkam nwirkin. Mi wig ira saiir inigin Damariska. Mi iikam nhirim sima ini simakar yamim. Iriig.

18

Pol siya om Korin hir miriigin.

¹ Mi mhoiyya Pol siya om komiyyin Atens siir haiburgigin mi siya om whirin Korin siir yam. ² Mi siya Judan inkamin nwira kig siir inigin Akwilakin. Mi siya nu maeyaua Pontas dapiya saiir hiranki nitkin. Siya mi siir wig aeya sowa waiyin nu komii Itali hirin aii bi haiburgigo. Mi siir wiga saiir inigin Prisila. Mi Biyan Inkam Komiiyyin om komii Rom hir nwowiyin siir inigin Klodias. Siya nhinikriropki Judan iikam whiekakim om komii Rom hir nwowim simiirin. Sowawai ti om komiiyyin Rom siir asi haiburgigo mi ina yito. Mi Pol siya sowiirin hir ini kigiu. ³ Siya ta miyya sowawai miriyya wraisu is pani miyya omaka miriyya saiir hiriinan mi aiirar mi miriigin, umir mi haiyim. Mi siya sowiirwai omaka asi whwonkaigin. ⁴ Mi Juda simiir ii komii komiiyyim, Pol siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir napninopkainamkin. Mi siya yai simaka yinkinwaomwarki boin. Mi siya Juda mi Grik hiran iikamim simiir kwoin imiir ini boinurwokaiyi sima Jisis siirim naingwo tibmiiyim.

⁵ Mi mhoiyya Sailas sowa Timoti ina haiburgigo nu Masedonia hirin mi sowa ina yitwo Pol siirim. Mi Pol siya inokinokin yaiwin kibiya saiirara boinimamauuwikin. Mi siya Juda simiirin ina boininaekiyin. Jisisin Biyan Adi Komii siyar nimbingikin, Judan iikamim kimiir kaoprigi okwowam. ⁶ Mi sima siir yai aiir yanugaugau mi sima siirin ina yigbumbuwim. Mi sima nu sinim siir yuis aiir nwowim asi nhiskigikim. Dimusi rani, siya pi brombropnamkin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kima kigugukaeyami kimiirar diminkin, yaikakin wi kimakima nwowi. An kara yai karamaeka. Panaowin kara pi iki iikamim Juda iikam tani kara pi simiirim nami. ⁷ Mi Pol siya ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgigin mi siya inkam nwirin siir omaka saiir yam. Ti inkamin siir

inigin Tisias Jastaskin. Siya Juda inkam tani, siya ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanikin. Mi siir omaka ini ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya ini sair akpitga ywowa. ⁸ Mi ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya sair biyan inkamin sair kigiraowiyin, siir inigin Krispaskin. Mi siir wig yin ima, simani bidi yangwo tibmiiyim simiir Biyan Inkam Komii iirimin. Mi om Korin hiran iikam whiekakim sima ta Pol siir yai aair wakaekiyim mi sima ina yangwo tibmiiyiyim. Mi simiirin op ina baptais haiginuwim.

⁹ Mi igwir niyaka Pol siya dimin whirin nhwonan siir whin kig. Mi Biyan Inkam Komiiyin siya boinki siir, kira kipi nidid. Nungaka. Kira ha boinimauugi, mi kira yai mikrim kipi nwo. ¹⁰ Mi kara kinakar nwowi mi inkam nwirin wi kiriir hopswo rani mi kiriirin wi siya tirbumbu rani ti om komiiyin kariir iikam whiekakim ini tirar nwowim. Ta yaiya Adi Komii siya boinkika. ¹¹ Pol siya om Korin hiran, biewiyin whira ywo. Mi bwanim iriir whira yinkin o. Mi siya simiirin Adi Komii siir yai aair boinimauugin.

¹² Mi ta iya Galio siya nu komiiyin Grik hiran biyan inkam komiikin, hir nwowikin. Mi ta iya Juda sima wara yinkin nhin, Pol siir nwowam io. Mi sima siir yikiunam biyan inkam komiiyin yai hidiyin, saika nokwo boinam. ¹³ Mi sima boin, ti inkamin, iikam whiekakim simiir kwoinin siya boinurwokaiyugin Adi Komii siir inig hainanam. Mi ta siir yaiya ti siyu komii saika iripa bi namasuga. Nungaka. ¹⁴ Pol siya ina naingwown simiir yai aka nowarkii boinamin. Mi Galio siya Judan kamim simiir boin mi ti inkamin siya siyu biye tiriikiswo mi kara kimiir yai aairin wa pi wakaeiyin. Mi siya ti inkamin krimiir oman siyuin saika bi nantamyiryirkin mi siyu biye bi tirkin. Nungaka. ¹⁵ Mi tiki diminin siya krimiir oman dimin tani. Nungaka. Juda hiran iikamim kimiir siyuin mi siir diminkin. Mi digworaekwo whiekakim simiir inigin, yim kimiirar diminkin kimakima ti kitibmii boin. Mi kara ti hiranin diminin siir yai nidwo wakaeiyim pi borisopi. ¹⁶ Mi siya simiir maeyaua yai inkam komii aka nokwo boiniya, sair hiranka yikriropnatkiikiigi. ¹⁷ Mi sima Sostenis siir yankabrinnunaowid. Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya sair biyan inkamin. Mi sima siirin maeyaua yai nokwo boiniya, sair kingiin hirar yipmpar. Mi Galio siya ti diminin sima tirkiyin, siirsi bi swoki naingwoyimyokikin. Iriig.

Pol siya om Antiok nu Siria hir nwowin siir hiriir swoki am.

¹⁸ Pol siya om Korin hiran, ii kasa bi nwokin. Mi mhoyiya siya iikamin naingwo tibmiiyim simiir boingig, ha dwoki! Mi siya ha nhamin siyaii aair kwirinam mi Akwila sowa wai Prisila ini saika yinkin amwo Senkria hiriirin, maeyaua siyaii ima namasuwiya om Korin kingiin hir nwowa sairin. Mi kana ina priiyaonama. Dimusi rani, siya Adi Komii saika bidi yimbinin, dimin whir tiramin. Mi siya Juda simiir siyuin siir napkin. Mi siyaiiya ha huyanama mi sima ina yamim nu Siria hiriir. ¹⁹ Sima om Efesas hiriir yimbiyam. Mi Pol siya sowerin ti om iir haiburgig. Mi siya ina yapninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai boiniya sair. Mi siya Juda kamim simaka ini whieboinaiyu. ²⁰ Mi sima siirin ina sriiyim, kira krimaka wi ii prieiriga nwonami, aniya? Mi siya ina boinin, kara wi dig nwo rani. ²¹ Mi mhoyiya siya simiir boinki, ha dwoki! Mi Adi Komii siya kariirim naingwowi mi kara wi kimiirima swoki iti. Mi siya om Efesas siir haiburgig mi siyaiiya sair yani kwirinam.

²² Mi siyaiiya ina yamamasu iuwa om Siria hir. Mi Pol siya siyaiiya saiir haiburgigin mi ina kunaidamin. Mi siya om komii Jerusalem hiriir yam. Mi iikamim naingwo tibmiiyim siya simiir ini boiniu ti akamim! Mi siya hiriinan tir digigin mi ini om Antiok hiriir yapiinamin. ²³ Pol siya om Antiok hirin, ii prieiriga nwokin. Mi mhoiyya siya ina yamin. Siya ti nu whiswo sowiir yam, Galesia mi Frisia hir nwowim omisisim nhirim simiir nap mariiyamkin. Mi siya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim, simiir whinkinsis haiginugin.

Apolos siya Adi Komii siir yai aair boinmimauuwikin om Efesas hir.

²⁴ Mi Juda inkam nwirin ti om komiiyin Aleksandria hirankin. Siya om Efesas hir namwonikin, siir inigin Apoloskin siya yai miyyik miyyik ara boinikin. Siya Adi Komii siir yai aairin, bidi yinoknankin digin. ²⁵ Mi yio siya bidiyar mi inoknankinin, dimin taemin nhirim Jisis siya diriraerariyim. Mi siya ini simiirar kauwok boinamin. Mi siir yaiya siya boina Jisis siir, siya bi kiyikrikio boinkikin. Nningaka. Mi siir yaiya ina yinyokiigiya hinda tinda. Biya Jon siya, siir boinmimauuwim yaiyim, simiir kwoin kisina haigiyam mi op baptaisim. Mi siya simiir boinmimauugin. ²⁶ Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir yam. Mi siya yaiyim ini hindara ini boin iskiyim mi siya simiirsi nidid kwoin bi naingwokin. Prisila Akwila sowawaiyar wakaeyo mi sowa siirin ina yikunamin sowiirwai omaka hiriir. Mi sowawaiyin siirin haniingin yanaaknkii haiginuu Adi Komii siir siyiu imiirin siirin. Mi siya wi nwoki sibgu inoknankinin. ²⁷ Mhoiyya Apolos siya nu komiiyin Grik hiriir namim minin mi iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim sima boin maigimaigra haiginuugi siirin. Mi yokwowa sima win hauugi, nu komii Grik hiran iikamim naingwo tibmiiyim simiirim. Mi sima hinina win boinki, kima siirin wi dikunam kimiir omaka hiriir. Mi iya siya nu komii Grik hir nimbiamin mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir piu nhinmi siya ini kin haiginuu. Biya Adi Komii siya naingwobumbuwa simiir kwoin imiir kisina haigiyam. ²⁸ Mi siya ini igaokaka yowwin, Juda sima boinim yai bibiyeyim iikamim simiir whwonkam ida mi siya simiirin yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowim Jisis siya inkamin biya Adi Komii siya nimbingiyin krimiir whindiriraerar haiginuwam mi siir boinkika. Mi sima asi nongwomamair aekiyamkim. friig.

19

Pol siya om Efesas hir mariigin

¹ Apolos siya om Korin hir mariigin. Mi ta iya Pol siya iki nupai nupaiyim simiir nap mariiyin. Mi siya om Efesas hiriir yap nimbiiyam. Mi ti omin hiran iikam nhirim naingwo tibmiiyim, simiir ini kigiu. ² Mi siya sriiyu biya kima naingwo tibmiiyim mi kima Adi Komii siir naeyiu miyyik iir bidi yaeyin? Mi sima boin, nningaka. Krima Adi Komii siir naeyiu miyyikin siir yai bi wakaemiminkim. ³ Mi Pol siya boinki simiirin, kima piki hinin siyuin si baptaisim. Mi yim ina yowarkii boinkiyim, nim krima Joni siyuin op siya baptaisim mi siir baptaisim.

⁴ Mi Pol siya boin, biya Jon siya iikamim simiirin op baptais haiginugin mi siya ti siyuin min nisiimauugin, sima naingwo tibmiiyim. Jon siya Juda iikamim simiir boin, kima ti inkamin kariir mhoiyya natin siirim daingwo tibmii. Ti inkamin siya Jisisin siyairgin.

⁵ Mi sima ta Pol siir yaiya saiir wakaeyim mi ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirar dapim mi op ina baptaisim. ⁶ Mi Pol siir ina simiir yonkwoki mi Adi Komii siir naeyiun ini simiir yaninkiniuniyin. Mi sima ini yaipai yaipaiyim ninomor kou hiranim, ini simiirar boinamim profet kamim yaiya sima boiniya mi sima simiir hiriinana boinkim mi sima Adi Komii siir yaiya ina boinimauuwamim. ⁷ Ti kam whiekakim iuur nwisko, Adi Komii siir naeyiu miyik iir haiyim.

⁸ Mi Pol siya ina yapninpokainamin omaka Juda simiira yai nidwokai boinaiya saiir. Mi yaiya siya nini boinuwa, siya ini hindara ini boiniskiyin. Siya nididmir nididmir bi boinkin mi siya ini simakar yinkinwamwarki boinin simiir kwoin imiir boinurwokaiyam. Mi siya simiirin Adi Komiiyin siir iikam mi siir digworaekwowim simiir kigriraowiyin siir boinimauuim bwanim parig whoim. ⁹ Mi nhirim ini boriisop waeyaowim, bi naingwo tibmugim mi iikam whiekakim simiir whwonkam idan mi sima yai biyie Biyan Inkam Komiiyin siir siyiu iir yigbumbu boinim. Mi Pol siya simiir haiburgigin mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirar yikunam mi inokinokin Pol sima skulam Tiranasi hiriir namikim, Adi Komii siir yaiya saiir whrie boinaiyuwam. ¹⁰ Siya hiriinanar diriraeraryokiyiyin biewiyo whis. Mi iikamim nu Esia hiranim, sima bidi wakaeyim Biyan Inkam Komii siir yai imiirin. Mi Judan iikam mi Grik an iikam yim ina mi wakaeyim. Iriig.

Siva siir yinisim yinkamiyin ima.

¹¹ Adi Komii krimiir Wanin siya hauugikin Pol siirin kirieni, ti dimin kirie komiiyin mi ti diminin, yio ini sa ywoiskiyin. ¹² Mi sima yuis mirim pi Pol siir piu aiir naka iprakna haii mi mhoyiya pa hainami iikamim makakim simiir piu imiir nini hainiiyuwi mi ta simiir ma simiir niya pi digar nwoki. Mi iki uridyiu biyie biyeyim simiir nwowim ina haiburgigin mi ina yamim. ¹³ Mi ti Juda iikamim omom omom nhirim sim yapyokiyoki inkamim uridyiu biyiekakim simiir yinimniski. Mi sima boin, nim ti yiu bibiyeyim sim nanimniskiiyami ti Jisisni inigin si niki kinankiuwi. Mi sima yiu biyie siir boinki, ti inkamin Pol siya boinin siir inig ieya niuwi mi kira damki. ¹⁴ Juda simiir yaowae adin pris Sipakin, siir yinisimim iriyyar nwisko. Mi sima ti hiriinan siyiu imiir tirikim. ¹⁵ Mi ti uridyiu biyeyin siya simiir yaiyaka hinina yowarki boin, kara Jisis Pol sower bidi yinokninkinin mi wim kima yipikim. ¹⁶ Mi ti uridyiu biyeyin ti inkamin siir piu hir nwokin, sima diriraerar niskinakim mi sima ta omaka saiir haiburgig mi ini paru parura yidam natkiuginamim. Nhie aunowaiga. ¹⁷ Mhoyiya Juda iikam whiekakim mi Grik iikam whiekak ikim, sima om Efesas hir nwowim, sima ta yaiya saiir wakaeyim mi iikam whiekakim sima nidid pranae bi kinkim. Mi sima Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirar hainanim. ¹⁸ Iikam whiekakim naingwo tibmiiyim mi sima ina yitim. Mi digworaekwo biyie whiekakim biya sima tir kaiyuim, ini simiir ini boininkiniyin, iikamim simiir whwonkam ida. ¹⁹ Mi iikam whiekakim nop min nanaowiyim mi naeboin wir minim pa samsakikini wigam. Mi simiirin ina ikom swokiyim pae arar, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. Mi digworaekwowim yokwo sima winim simiir iripar mwainim, hinina yimbiyam. 50,000. ²⁰ Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin mi Biyan Inkam Komii siir yaiya ina kiririrama mi ta yaiya ini komiia ywokiya. Iriig.

Mi om Efesas hiran inkam whiekakim sima Pol siirim in io yai prasae bi saokim.

²¹ Mi sair mhoiia, Pol siir kwoin in Adi Komii siir naeyu miyik ieya yowomwarkaiyu, nu Mesedonia mi nu Grik hiriir napamim mi mhoiia siya om komii Jerusalem hiriir namam naingwokin. Mi siya boin, kara ti omom simir nini kignaki. Mi mhoiia kara wi om komii Roma hiriir nami. ²² Mi siya inkam nwisu siir whin miriywo sowiir yikropki, Timoti, Irastas sowa nu Mesedonia hiriir namim. Mi Pol siya nu komii Esia hirar iki okiyin.

²³ Mi taka iya hik komiia om Efesas tiriir yimbini. Mi sima nansao prasae bi kinkim. Mi ta hik komiia whisarii bi nimbiamka, Pol siya siyuin iikamim sima naingwo tibmiyin Jisis siirim mi siir boinmauugin. Mi ta hika asi nimbiamka. ²⁴ Inkam nwirin hir nwowin siir inigin Demitrias siya ti inkamin digworaekwo paipaiyim silvani nonkwokwokin. Ta omaka wiga Atemis sair inignana sair inig iir hainanam. Mi siir miyan kamim, ti digworaekwowim simiir nonkwokwowyim mi sima umir prasae bi haiigim. ²⁵ Mi siya siir mi miriyim simiirim wara yinkin ikuna. Mi siya simiir boinki, krima mi kwiruwa miriigim, kima dinokninkin, krima umir komii asi haii, ti miyim krima miriyim simiirsi haii. ²⁶ Mi ti inkamin Pol, iikam isid komiirin pi siya nhinpriginaei. Mi simiir kwoinim pi siirima naingwowi. Mi kima bidi kigim mi kima bidi wakaeyim siya ti hiriinanin om Efesas hirira bi tirkin. Nningaka. ²⁷ Ta Pol siir yaiya ini krimiir umir miya sairar yikripkiya mi hiriinana sasa rani. Nningaka. Mi sima wi ta omaka komiia Atemias wi sair haimriyugigi mi wi ta wiga sair inig iir mi hainan tani. Nningaka. Mi ta omaka komiia mi ta wig aeya, yo wi hiriirar nokwosaoaekaeyami. Ta wiga inig komiigaka mi iikam whiekakim nu komii Esia hiranim, sima sair inig iir hainanikim. Mi ta Pol siir yaiya wi ta simiir wiga inig komiikak nwowa, wi sair nikworinuwi. Siya hinina boinkin.

²⁸ Mi sima ta yai aiiir wakaekiyim mi simiir kwoinim ini haugihauga wh-wiyekiyim mi sima ini komiia kauwok boinkiyim, Atemias! Saeya om komii Efesas krimiir biyan wig komiiga. ²⁹ Mi ti om komiirin siir hiran iikamim, yai ini komiia nhinkii kauwokiyim. Mi sima diriyar yinsiin iwitnam, maeyaua iripa yai sima nidwo boiniya sairim. Mi sima Gaias, Aristakas sowiirin wara yinkin kiwowit hainam. Ti inkam nwisu nu komiirin Mesedonia hiranko sowa ti inkam nwisu Pol saika nap miriigo. ³⁰ Mi Pol siya iikam whiekakim, simiir bopwo napninopkainamim mankin. Mi iikamim naingwo tibmiyin sima yikidu siirin. ³¹ Mi nu komii Esia hiran inkam komii nhirim sima Pol siir nomiiyugin. Mi sima yai siirim boinki mi sima siirin ina boinikidukiyim, kira maeyaua yai iripa nidwo boinaiiya, wi sair kipi napninopkai. ³² Ti iikam isid komiirin, ta omaka yai nidwokai wakaeya sair nwowim sima omkakarim ini diriyar nhinki kauwok boinkiyim. Mi sima yai whiruwani biri kauwok boinkikim. Nhirim yai whirni, nhirim yai whirni hinin hinina kauwok boinki. Mi iikam hoimgakim sima biri ninokninkinkim ta iripa sima nwowa mi sima bi ninokninkinkim inkamin ta iripa sima nwowa sair bi nwananin. ³³ Juda sima Aleksanda siirin bopwoniya hiriir iyopninopkaigi, simiir bi nwowam. Mi iikam whiekakim sima ini whiekakar kauwok boinkiyim. Mi Aleksanda siya ina yiisiimaugiyin, simiir yai imiir niribmi boinim. Mi siya simiir yai aiiir nowarkii boinkiyim

tirkin. ³⁴ Mi iikam whiekakim sima ina kigninokninkinkiyim siya Juda inkamkin. Mi sima whiekakim ini diriya nhinkikauwok boinkiyim. Atemisa om Efesas krimiir biyan wig komiiga. Mi sima idip idip ini ta yaiya saiir saiir iyop boinaeyim.

³⁵ Inkamin omaka komii nidwokaiyin yaimin winiyin om Efesas hiran iikamim simiir yayim siya yinsiin okwo paringigi. Mi siya ina boinin, kima ti om Efesasan iikamim kima wakae! Krima ta omaka aiirin minam kigriraowi, Atemis saiir inig iir hainanam. Mi ta siya haiya praprasa ninomor kou hiranki nikiinainiya saiir wara kigrirao. Mi iikam whiekakim sima bidiya yinokninkinim. ³⁶ Mi ta yai aiirin wi inkam nwariki nanugaugau rani. Niingaka. Mi kima yai tanki! Mi kimiir kwoinim haeiya kipi kinki mi dimin whirin ha kipi nanka diriraerarki. ³⁷ Kima bidi yikunaniyim ti inkam nwisowiiir. Mi sowa ta omaka Atemisa saiir dimin whir bi tauae haigo. Niingaka. Mi sowa krimiir biyan wig komiiga saiir bi nigbumbugo. Niingaka. ³⁸ Mi Demitras siya mi kamim mi saika miriirim sima yaigakinuwi, inkam nwirin saikain mi sima iya ta omaka yai wakaeiya mi sima saiir dam, yai boinamin. Mi sima ta yaiya, inkam komiirim saika tini boiniu. ³⁹ Mi kima yaigakinuwi, kimiir kwoinaw waraurar tiki okainam. Mi wi yaowaeyim yai nidwokai wakaeiyim, om Efesas hiranim, simaka tini boiniu. ⁴⁰ Mi om komii Rom hiran iikamim sima krimiirin wi yaigak nwowi, ta krima ninii nansaowa maeyaua iripa nidwo boinaiya saiir. Mi krima hiriinan wi whisarii dimuim ninii nansaowi? Mi sima krimiirin inkam komii komiirim simaka boini mi krima wi yai karamaeyar nwowi. Siya hiniina boinkin. ⁴¹ Mi yai siirim dig nwokiyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ha ti nhinkinam. Iriig

20

Pol siya nu Masedonia mi nu Grik hir napmiriigin.

¹ Mi ti yaiya sima ninii nansaowa dig nwokiya mi Pol siya iikamim naingwo tibmiirim simiir yikunam. Mi siya yai nhirin simiir boinmaugi, simiir kwoin imiir kirie haiginuwim. Mi siya simiir boingig, ha dwoki kima mi siya om Efesas hir haiburgigin mi ina yamin nu Madedonia hiriir. ² Mi siya om whiekakim simiira yapmirii, siya yai kasa biri boinmimaugun iikamim naingwo tibmiirim simiirin, simiir kwoin imiir kirie haiginuwim. Mi siya mhoiia nu Grik hiriir yimbiam. ³ Mi nu Grik hirin siya bwanim whwoima ywo mi mhoiia siya nu Siria hiriirin siyaii aiir kwiriinamim yaingwo. Mi siya wakae, Juda sima yaiya siirim nomboin tibmikimaigim, siir nisom aokiyim. Mi Pol siir kwoinin ina yaingwowin, kiya? An wi nu Masedonia hiriir swoki ami. ⁴ Sopata siya om Beria hirankin, siya Piras siir yinisimkin, siya Pol saika namkin. Mi inkam nwiswo om Tesalonaika hiranko, Aristakas mi Sekandas. Mi Gaias siya om Debi hirankin. Mi Tikikas mi Trofimas yo nu komii Esia hirankin nitko. Mi Timoti siya sowaka yinkin am. Mi sima ini Pol saika yamin. ⁵ Sima ti kamim biya namim, krimiirim sima om Troas hir ywokwokin. ⁶ Mi iya Juda simiir ii komiiga wou sima nikwo aeiya, bretin niyopiin karamae nwowiyin siira, ya bidi yamkiya. Mi mhoiia krima siyaiiya saiir yani kwiriinam mi om Filipai siir haiburgig. Krima ii iriir aka om Troas hiriir yimbiam mi krima iirim iriir kwisa ywo om Troas hirin. Iriig.

Mi om Troas hirin Pol siya Yutikas siirin ie hiranki hidninsiin idwokin

⁷ Mi biyan ii komiyya krɪma iikamɪm naingwo tɪbmiiyɪm sɪmaka maeyau kwɪruwa ywo. Mi sɪma nae ɪna yaeyɪm. Mi Pol siya yai iikam ɪmiirɪn ɪna boɪnmɪmauugigɪn. Siya asi boɪnmɪmauugigɪn, siya waka namɪm naingwowi. Mi siya yai priei asi boɪnyokiyokiyamkin mɪ niɪwbobwo boɪn digiwɪi. ⁸ Mi krɪma omaka anaua kouana saiir nwokɪm. Mi ta omaka pae hoɪngakɪm niuyaiyɪm hanɪngɪn haɪngomu ɪninankɪnam. ⁹ Mi inkam nwɪrɪn, whrankɪn, siir ɪnigɪn Yutikaskɪn. Mi siya ounɪb niɪdwokɪn. Mi Pol siya yai ɪna boɪnanaeyɪn. Mi Yutikas siya ta yai aiir wakaenɪnidɪn mɪ siir nhwoɪn ɪna yasae whɪnwowam ɪguskɪyɪn. Mi siya ɪna warɪnɪwarkɪnamɪn nua hɪriir. Mi ti ounɪbɪn omaka anau kwoɪmaka saiir nwokɪn. Mi sɪma ha nhɪnuungiyɪm siir haiyɪm mɪ sɪma yaunɪ kigɪu, siya bɪdi yɪsom aokiyɪn. ¹⁰ Mi Pol siya wara yɪnkɪn ɪuunainam. Mi siya ti whranɪn siir yaunɪ ankaɪb ɪdwo ɪu. Mi siya ɪna boɪnɪn, kɪma kɪpi naingwoyɪmiyok, siya tɪsi ɪrkak piuar swokɪ owɪn. ¹¹ Mi Pol siya ha swokɪ ɪiyamɪn koua hɪriir mɪ siya paimɪrɪm ɪna ɪni ɪinikɪmkɪr hauu ɪuwin. Mi sɪma ɪna yaeyɪm. Mi siya yai sɪmaka boɪnainanaewɪiyɪn mɪ ɪni ɪi aeya yɪnkiyanonkwokiyakwoka. Mi siya sɪmiirɪn haiburgɪyakwokɪn mɪ siya ɪna yamɪn. ¹² Mi ti whranɪsɪmɪn siya ɪni wadɪeya swokɪ owɪn. Mi sɪma siirɪn ɪna yɪkiunamɪn siir omaka hɪriir. Mi sɪmiir kwɪnɪm ɪni wadɪeyar yaingwokiyɪm. ɪriig.

Pol siya om Troas hɪr haiburgɪ mɪ om Mailitas hɪriir yamɪn.

¹³ Krɪma biyya namkwokɪnkɪm mɪ siyaiyya saiir yani kwɪriinam. Mi om Asos hɪriir yɪmbiyam. Mi ti om ɪiirɪn krɪma Pol siirɪm ɪni hansɪrɪu. Mi siirɪn siyaiɪni krɪma pi yɪuginamɪn. Biyya siya niki boɪnkɪn siyaiɪni kwɪriinamamɪn. Mi Pol siya sɪmiiramɪn nua yapɪrɪokɪwɪn om Asos hɪriir. ¹⁴ Mi Pol siya krɪmiirɪn om Asos hɪr ɪni kɪgnɪ mɪ krɪma siirɪn siyaiɪni yɪuginam. Mi krɪma om komii Mitilini hɪriir yɪmbiyam. ¹⁵ Mi krɪma ti om komii Mitilini siir haiburgigɪn mɪ ɪna kwɪriinamɪm siyaiɪni. Mi ɪigwɪra krɪma mɪhuwisɪmɪn Kaios siir kingiɪn yakɪi pɪrkɪn ɪdamyakwok. Mi ɪigwɪra krɪma ha swokɪ ɪyɪkidnaidamɪm mɪ mɪhuwisɪm whɪrɪn Semos siir kingiɪn pɪrkɪnnaidamyakwok. Mi ɪigwɪra ha swokɪ ɪyɪkidnaidamɪm mɪ krɪma om komiiyɪn Mailitas siir kingiɪn yakɪi pɪrkɪn ɪdamyakwok. ¹⁶ Mi Pol siya om Efesas hɪr namasunamɪm pi boriisopi. Mi siya nu Esia hɪriir mɪ amɪm pi mɪ boriisopkɪn. Dimusi rani, siya mɪnam nankanamkin om komii Jerusalem hɪriirɪn, ɪi komiyya nae naekwowakiya Pentikos nikiuwiya saiir wara nɪnkɪn owouwɪm. ɪriig.

Pol siya om Efesas hɪran biyyan inkam komiiyɪm sɪmiir boɪngigɪn ha dwoki.

¹⁷ Mi krɪma om komii Mailitas hɪr nɪmbiyamɪm mɪ Pol siya yaɪkiun ɪna hauugiyɪn om Efesas hɪriir, inkam adiyaowaeyɪm siyɪu komii kɪgrɪraowiyɪm sɪmiirɪm boɪnkikɪn sɪma siirɪm nɪtim. ¹⁸ Mi sɪma siir hɪriir nɪmbiyamɪm. Mi siya yai ɪna boɪnmɪmauuwɪn sɪmiirɪn. Kɪma bɪdiya yɪnoknɪnkɪnɪm ɪiyya kara winwina nita nu Esia hɪriirɪn mɪ siyɪuɪm kara dirɪraerarɪm, ɪiyɪm kara nwokaigiyɪm kɪma bɪdi kigɪm. ¹⁹ ɪi kasa rani, Judan iikamɪm sɪma siyɪu biyɪe kariir tɪrɪm naingwowɪm. Mi ti hɪriinan siyɪuɪn, kara pi hɪka mɪ haɪi. Mi an kara kariir ɪnigɪn ɪni aowar ɪkworɪnugigɪn mɪ ɪni Adi Komii siir ɪnig ɪiirar hainan ɪskiyɪn. ²⁰ Kara ta yaiya kɪmiir boɪnmɪmauwiya, saiirsɪ nidid rani. Mi kɪmiir omaka ɪma mɪ maeyaua ɪripa yai boɪni aka kara kɪmiirar niki boɪnmɪmauugin, ta

yai kibiya. ²¹ Kara Juda iikamim mi Grikan iikam ikim, kara simiirin yai prasae bi boinkim simiir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siirim kisina haigiyim. Mi sima krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. ²² Adi Komii siir naeyuin siya boinkikin kariirin mi kara tapa ha napnamkin, om komii Jerusalem hiriirin. Mi iya kara hiriir nimbiam, kara ninokninkin tani sima kariirin wi dimu tir wini. ²³ Iki omom omomim kara nami, Adi Komii siir naeyuin siya boinkikin kariirin. Sima hik wa hauuwi mi kariirin wi omaka huyokiyokaiya wi sair hukripkiikikaigigi. ²⁴ Kara hininam naingwo rani, kara irkak pua nwokripkaiyim. Nningaka. Siya dimin komii rani, kara wi ta kariir piu airsi naingwoyimiyok rani. Nningaka. Kariir kwoin komiiyin dimin komiiyin Adi Komii siya hauugiyin ini siyar nwowin. Mi siir digi, ta miya siya hauugiya kariir mi kara siir yai win kibiya sair boinmauu siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya.

²⁵ Biya kara kimaka napmariigin mi kara Adi Komiiyin siir iikam imiir kigriraowiyin mi siir digworaekwo ikim kara siir yai imiir boinmimauugin. Mi tariinanin kara ina ninokninkinin mhoiia kima wi kariir whwonkam iir swoki kig rani. Nningaka. ²⁶ Mi kara tapa kimiirin pi yai asi boinmimauugigi ta yaiya prasae rani. Mi kimiir nwirkin siya siyiu biye tirkin mi ti hiriinan siyuin yio yaiya wi kariirin kipi nit. ²⁷ Mi kariir kwoinin nidid kwoin naingwo rani, Adi Komii siir yayim mi siir digworaekwowim mi siir siyupai siyupaiyim kimiir boinmimauusiyin. Nningaka. ²⁸ Kima, kima kimasia kigiraona, Adi Komii siir iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kigrirao. Adi Komii siir naeyuin siya hauugin ta miya simiir kigriraowam. Mi kima sibgu kigrirao, Adi Komii siir isid iirin. Mi Jisis siir nhieya paeyakwiya siya naowa mi ha naokiinaiiniya simiirin saeyar yanmaiwarkaina. Mi kima simiirin sibsibim kima kigriraowiyim mi simiir hiriinan kigrirao. ²⁹ Kara bidi yinokninkin iya kara kimiir haiburgigi mi kara nami mi mhoiia inkam biyeyim niti wi kimakar namwoni. Mi sima kimiirin wi wra biyeyin sibsib pirimtio aokaowiyin mi wi siir hiriinan pirimtio aokaowi. ³⁰ Mi kimiir inkam nhirim, wi yaimwoni boin tani wi hindara niksise boini. Iikamim naingwo tibmiiyim sima, simiir siyiu imiir nwoki apim. ³¹ Kima sibgu kaorarao inokinokin. Biya kara piugi bi piyaokin ti biewi whoimim, kara nii nabie nii nabie boinmimauugin ta yai win kibi aiirin. Mi kara kimiirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kinkin nhwo kariirin ouwoba pi wara griekiinaiini mi kima kipi naingwo owouu.

³² Mi tariinanin kara kimiirin ini Adi Komii saika yinkiamasukikinim paeni hanin, kimiirin siya kigriraoin. Mi ta siir yaiya naingwobumbukaka, ti hiriinanin wi kimiirar kirie haiginuwi. Mi wi siya hauugi dimin miyik miyikim kimiir. Mi siir isidin dimin whirkin bi kimbugin simiir warar yinkin hauu. ³³ Kara inkam nwirni umir digworaekwowim simiirim bi kigmairgim. ³⁴ Mi kima bidi yinokninkinim. Iya kara kimaka nwowa, kara kanakana mirii inkiguna hainae. Mi kariir digworaekwowim pi kanakana swoki saini. Mi kariir isidin kanaka nwowiyin mi kariir whinmariiyim simiirin pi wara mi sain hauuwi. ³⁵ Kara kimiirin bidiya yisiisimauuim siyuin umiram kara miriinanayeyin. Mi win kima hiriinanar timi miriinanae iikamim umir digworaekwo karamaeyim simiir hauuwam. Mi kima sibgu donkworinu Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir yaiya. Siya hinina

boinkin, inkamın digworaekwo haiwiniyin siya wı wadieyar mi owi. Mi inkamın digworaekwo hauuwi yio ini wadieyar ywokiyin. Pol siir yayim hinıngim.

³⁶ Mi Pol siya ti yay imiir boin digiyin mi siya ogmwo ina hınainamin. Mi siya ini simaka kwisin, nhwo Adi Komii siirim. ³⁷ Mi sima nou prasae biri kinkim siirsiyin. Mi sima Pol siirar yankab ouugi. ³⁸ Mi sima yayia Pol siya boina saiirar naıngwokim kima wı kariir whwonkam iir swoki kig rani mi sima hik prasae biri swoki okikim mi sima ina whınapnaniyamim siyayi hir yani whınap kwiriigi. Mi sima ina boinkiyim siirin, ha dam! Iriig.

21

Pol siya siyayi aıir kwiriınam mi siya om komii Jerusalem hirii yam

¹ Krıma simiir haiburgigim mi krıma siyayi aıirim yam. Mi siyayia ina hınisnama. Mi krıma omin Kos nıkiuwiyin, siirim hirirıunaidam. Mi igwir nugakin krıma mhu sim whirin Ros nıkiuwiyin, siir yimbiyamyakwok. Mi krıma siir haiburgigim mi om Patara hirıir yimbiyam. ² Krıma siyayi ira nu Finisia namana saiirim hansrani. Mi krıma ta siyayia saiir kwiriıyım mi ta siyayia ina hınisnama. ³ Mi krıma ha namim, mhıuisim whirin Saıpras nıkiuwiyin bopwoniya nidwomaiyin siir kwakig kigam yio yayıyaeya kwomaimigii. Mi krıma nu Siria hirıir yimbiyam. Mi krıma om Taia hir yamamasu iu. Mi siyayia digworaekwowım ti om iir yayıngig. ⁴ Mi krıma iikamim naıngwo tibmiıyım simiir ini kigıu. Mi krıma ti om iirin iıyım iriıyar kwisa ywowak. Mi Adi Komii siir naeyıu miıyikin siya hıurworwokaikin iikamim naıngwo tibmiıyım simiir kwoın imiirin. Mi sima Pol siir boınmauu, kıra om komii Jerusalem hirıirin wı kipi nam. ⁵ Iıya krıma nımbınamım ti om iirim ini hirııyar digigim mi krıma ti om iirin ha haiburgigim mi ina yamım. Mi kamım naıngwo tibmiıyım mi simiir wigıyın ima mi krımiirin sima yana whınapkinısugig om komii siir yaba hir. Mi krıma whıgıbid hirın ogmwo ha nani hııııım mi ina sıııyım Adi Komii siirim. ⁶ Mi krıma simiir boıngik, ha dwoki! Mi yım sima irıipi hirıınan krımiir mani boınki, ha dam! Mi nım krıma siyayi ira saiir kwiriınam. Mi sima ina swoki amım simiir omaka hirıir.

⁷ Mi krıma om komiıyın Taia siir haiburgigim mi om komii whirin Tolemes siir yimbiyam. Mi krıma iikamım naıngwo tibmiıyım simiir boıngig, naiowaka kima! Mi krıma iıya kwıra ywowak simaka. ⁸ Mi igwıra krıma om komii Tolemes hir haiburgigim mi om komii whirin Sisaria hirıir yimbiyam. Krıma inkamın Adi Komii siir yayı napboınmamaıuwıyın Filip, siir omaka hirıir yam. Mi siya kam iriıyar nııso aposel simiir whınap mırııyım mi simiir nıwirin mi siyairgin. Mi krıma saıka ini owou. ⁹ Siir yınisım yınugıyınım idigim. Simiirin kamki bi niki onkwonakim. Adi Komii siir naeyıu siya tirkikin simiirin mi sima Adi Komii siir yayı aıir asi boınmımaıugım, ti yınugıyın idıyım. ¹⁰ Krıma ii kasa biri nwokim ti om iirin. Mi profet inkamın Agabas nıkiuwiyin, siya nu Judia hirankın nitkin. ¹¹ Siya krımiirim nitin mi Pol siir piıwopa saiir ini hainaki mi siir ıga hınım simiira swoki kogrımdınunam. Mi siya boınki, Adi Komii siir naeyıuın, hınına boınkikin, om komii Jerusalem hir nıwowım Juda simiir iikamım sima ta piıwopa saiir ad iirin, wı hirıınana kogrımdınuwi. Mi sima siirin, wı iki iikamım Juda iikamı tani

wi simiiram nikropki. Agabas siya hiniina boinkikin ¹² mi krīma ta yaiya saiiir wakaewinim mi krīma ti inkam nhirim krīmaka nwowim, krīma ini Pol siiar boininaeyim, siya wi om komii Jerusalem hiriir kipi swoki amimin. ¹³ Mi Pol siya ina ywowarkii boinin mi kima dimusi nounanaei? Mi kariir kwoinin biyie kima nwowaiginuwi. Mi kariir kwoinin ha naingwowi, sima kariirar kogrimdinuki wīndi mi kariirar mi isom aoka wīndi om komii Jerusalem hirin. Dimusi rani, kara krīmiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iir boinmimauuwi. Kara yai min karamaeka, yo dimin komii rani. ¹⁴ Mi krīma siirin wi yaeya kwoin pa swoki kisina haigi. Mi krīma ta yai aiirin asi nūguskikin. Mi krīma ina boinin, krīmiir dimin tani, krīma Adi Komii siir kwoin iirara napiski.

¹⁵ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi krīma digworaekwowim ina diriraerar haiginamim om komii Jerusalem hiriir namim. ¹⁶ Mi inkam nhirim naingwo tibmiiyim om komii Sisaria hiranim, sima krīmaka warar namkim. Sima krīmiirin siir omaka hir whinapyikiugig. Siya ti mhiuuisim whirin Saipras siir hiran inkamkin. Siya bidiniya naingwo tibmiigin mi krīma siir omaka hir ywo.

Mi Pol siya om Komii Jerusalem hiran biyyan iikamim yai simiir boinmimauugin.

¹⁷ Iiya krīma om komii Jerusalem hiriir nimbiamim mi iikamim naingwo tibmiiyim sima krīmiir kigwinim, ini maingimaiga ywowinim. ¹⁸ Mi igwira Pol siya krīmaka yam, inkam komii komiiyim Jems sima iripa mii kwiruwa mariiyim siyu komii kigriraowiyim, simiir kignakiyam. ¹⁹ Pol siya simiir boingig, nabie kima! Mi siya simiirin haningin sibgu boinmimauugi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim siir miya saiiir, iki iikam nhirim Juda iikam tani simiir. Pol siya biyyan kamim simiir yai wakaewinin mi siya ina yamin simiir omaka aiirin.

²⁰ Iiya sima wakae digiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanim. Mi siirin sima boin, nomiiyau! Kira wakae! Juda simiir iikamim kasa rani, tausenkim, Adi Komii siirin naingwo tibmiiyim. Mi sima ini Moses siir siyu komii iiraramar naingwo tibmiiyim mi sima siir napam naingwowi. ²¹ Mi kam nhirim sima kiriirin hiniina mi boinki, Pol siya Juda simiir iikam nhirim iki iikamim Juda iikam tani simiir nu nwowim simiir mi boinmimauuwi, sima Moses siir siyuin ha boinin siir halburgigim, kima kimiir yinisimim simiir moisim simiir kipi kitiyopnir hai. Mi kima Juda simiir biyyan siyu iirar kipi napkripkai. Mi sima hiniina boinkim, ²² krīma bidi ynokninkinim kiriirin mi ta kiriir yaiya bidi yama. Mi sima wa ninokninkini kira bidi yitin mi krīma kiriirin wi panina tiri! ²³ Mi krīma kiriirin pi siyu whirin siir boinmimauuwi. Mi kira wi hiriinan siyu iirar tir. Mi ti kam nwiyyim ti tir nwowim, sima dimin whirin Juda simiir siyu iir tiram naingwowi. ²⁴ Mi kira ti kamim simaka dinkin am. Mi kira simaka nami mi ti Juda simiir siyuin ti kam nwiyyim sima tiri mi simaka timi inkin tir, whauriyinan nwowam. Mi kira umirim wara timi haigin simiir kan aiir piriyaowim. Mi iikam whiekakim wa ninokninkinki. Mi ta yaiya sima boina kiriir mi saeya hindara niksisaeka kaimwo rani. Mi sima nwoki ninokninkinki kira siyu komiini yayim simiirar mi wakae yoknaeikin. ²⁵ Mi iikam nhirim Juda iikamim naingwo tibmiiyim krīma yokwo bidi win haugiyim simiiram. Mi ta yokwowa hiniina boinki, kima kigrirao! Mi wraisuim kamim

sima hauuwiyim, uruwai siyaowainiyim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuin ni ara sima nomboru aowiyin siir kipi nae. Mi nhie aiir kipi mi kwiyae mi kima hii kipi nanae. Ti yokwo saiir yayim hinina boinkim. ²⁶ Figwira Pol siya kam nwiyyim, simiir yikiunam, op whauim. Mi sima op ha whau digiyim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka Adi Komii, siir inig siir hainanam. Mi sima, simiir boin wakaeki wi paka hinin iya sae digi, ti siyiuin op whauiyin! Mi wraisuim sima wi nwonira yapayapa nanag hauugi Adi Komii siirin. Iriig.

Juda sima Pol siirin hirar yonkworimdinuin.

²⁷ Mi mhoiyya ii iriyyar kwisaka dig kingiin nwowim mi Juda iikamim nu komii Esia hir nwowim, simar kig Pol siya simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya, saiir nwowi. Mi iikam whiekakim simiir kwoinim sima ini hopswo iu Pol siir nonkworimdinuim. ²⁸ Mi sima haniingin kauwok nanaeki. Kima ti Isrelan iikamim, kima krimiir whin diriraerarki. Ti inkamin siya iki omom omom whiekakim simiir kamim siya nisii mauwi. Mi Moses siir siyiuin mi Isrelan iikam ikim mi ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi siya nanugaugauwi. Mi ti diminin sasa rani. Niingaka. Siya pi iki Grik simiir iikam nhirim simiir wara mi ikmwim apninopkainami, ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya siirin. Mi taka omaka miyyik bi nimbiamka. Sima hinina boinkikim. ²⁹ Biyya sima kigin ti inkamin Judan inkam tani Trofimasin, siya om Efesas hirankin. Mi siya Pol saikar nwokin om Komii Jerusalem hirin. Mi simiir kwoinin ha naingwokim Pol siya nikunami siirin simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriirin. Mi ta yayia asi nimbiamka. ³⁰ Mi om Komii Jerusalem hiran iikam whiekakim sima ini hindira yanaakiyim. Mi iikamim ina iwitnamim mi maeyau kwiruwa yanwomimiriu mi sima Pol siir yankabrinu. Mi sima siirin ini simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir yaba hiriir kiyainaniyam. Mi sima ta omaka saiir ounibim ina kwaiginimokounamim.

³¹ Mi sima Pol siir nisom aokiyam tirkim mi yayia ti kamim yaii niniyyim simiir bi nwowiyin ofisa inkamin siir hiriir yimbiam. Sima hinina boinkim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim ini hinda yanaakiyim. ³² Mi siya bi kimiminkin kam nhirim yaii niniyyim mi simiir biyan ieya, simiir yikiunam mi ina iwitnaniyamim iikam hoimgakim simiirim. Mi iya sima kamim yaii niniyyim mi simiir biyan kamim simiir kigwinim mi sima Pol siir bi swoki tiokim, ina yuguskiyin. ³³ Mi kamim yaii niniyyim simiir biyan inkamin ofisa siya ina yamin Pol siir kingiin mi ina yonkworinuwin siir. Mi kamim yaii niniyyim simiir boinki, sima siirin wiewinsopo whisa kogrimdinu. Mi siya ina sriiyin simiirin mi ti inkamin siya yipikin? Mi siya dimu tirkin? ³⁴ Iikam isid komiyyin hirar nwokim mi nhirim yaeya yai gwir kauwok boinki mi nhirim yaeya yai gwir. Mi sima yai prasae bi ninkinugim. Mi biyan inkamin siya yai mwowa saiir sibgu wakaeyok rani. Mi siya ina boinkiyin, kima kamim yaii niniyyim simiir omaka hir tin whinapyikiugig siirin. ³⁵ Sima Pol siir hainamim mi sima siirin ta omaka saiir ninmiga ini kikinuu. Mi iikam isid komiyyin sima kigin, sima minam nitkim Pol siir nisom aokiyam. Mi siya kamim yaii niniyyim simiir waeyao yidwokainam mi sima ina yamim. ³⁶ Iikam isid komiyyin simiir mhoiyya yam. Mi sima ina kauwok boinamim, siirin disom aoki. Iriig.

Pol siya Juda iikamim simiir boinmimauugin bilki bi naingwo tibmiiya saiir

³⁷ Mi kamim yaii niniyim sima Pol siir nikiunamim naingwokim simiir omaka. Mi Pol siya boin simiir biyan ofisa inkam iir mi kara yai gwira kariir piki boinmauu? Mi simiir biyan ofisa inkam ieya boin mi kira Grik simiir yai aiirin ha boinikin? ³⁸ Kariir kwoinin ha naingwokim aingwo kira ti nu Isipan inkamin siya niuwi. Biya inkam komii komii gavman simaka yaii kira niniigin. Mi kira ti inkamin 4,000 kamim yaii niniyim simiir nikiunamin nu siyin ap hiriir mi kira ti inkamin siya? ³⁹ Mi Pol siya boin. Niingaka. Kara Juda inkamin nu komii Silisia hiranin siya. Mi kariir omisimim Tasaskin mi kara ti omin siir hirankin. Mi kariir omin siya inigakaigin. Ini wakaeyin? Kara iki iikamim yai simiir pini boinmimauuu. ⁴⁰ Mi biyan inkamin siya ini wadieya ywokiyein. Mi Pol siya ti nin iirar ywokwokaigi mi siir ina ina yankiyiniyaininama koua hiriir, iikam whiekakim simiir whwonkam idar. Mi ti iikam whiekakim yai ina yinkan tankiyim. Mi Pol siya simiirin Hibru simiir yai aiir boinki. Iriig.

22

¹ Pol siya ina boinin, kima ti yaowae adim, kima wakae! Kara kimiir yai yamdi pi hiniina nowarki boini tariinanin. ² Mi simar wakaeki, Pol siya Hibru simiir yaigina saiir boinki mi sima yai ina tankiyim yai bi sisimimankim. Mi Pol siya ina boinin.

³ Kara Juda inkamkin, apu kariira, kariirin om Tasas hir naokainaka, ti nu komiiyin Silisia siir hir. Mi hiran kara yinisim sapisapar haiburgigin. Mi kara om komii Jerusalem tir nae mwrii okwonamkin. Inkamin kariir niisiimauwin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyusae siyusae imiir yio Gamelielkin. Mi kara kirie asi nwokin, Adi Komii siir siyiu iir napamin. Wa kirie kima mi haiya mi hiriinan saeyairga.

⁴ Kara diriraerarbumbugin iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, ta kara naingwo tibmiiya saiir hiriinan. Iikam whiekakim kara simiir nisomsom aokaowima naingwokin. Mi kara simiirin pi wiyin sopni mi kogrimdinu hainami, omaka huuyokiyokaiya pi saiir hir mini kiyitkaigaigigi. ⁵ Mi prismi yaowae adin mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigiraowiyim, sima bidi kigninokninkinim kariirin. Mi yayim wi sima boinmimauuwi. Yokwowa sima win hauugika kariirin Juda simiir iikam isid komiiyin om Damaskas hir nwowim siirim mi kara ina yapamin om Damaskas hiriir iikamim naingwo tibmiiyim ti om iir nwowim simiir udrimdinu haiyam mi simiirin om komii Jerusalem tiriir nikiunaniam naingwokin. Mi sima hik nwoki haiyim, siyiu biyieyim sim tirim simiirsiiyin. Iriig.

Iiya Pol siya naingwo tibmiiya mi siya saiir boinmimauugin.

⁶ Mi iiya kara napyokiyokiyama siyiuin om Damaskasa namiiyin hiriir mi om Damaskas kingiin hiran, nabie bopwo hir ywowam. Mi bi kimimankikin, pae komiia ninomor kou hiranki nitkiya ini kariiramar hiriiru naiiniya. ⁷ Mi kara nu ha namikiyiuin mi kara wakaeki inkam nwirin siir yayi kariir boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi tirbumbu haiginiuwi. ⁸ Mi kara siir yai yamdi ina yowarki boinin, Adi Komii kira yipikin? Mi siya kariirin ina boinin, kara Jisisin om Nasaret hiranin siya. Kira kariir tirbumbu haiginiuwi. ⁹ Kamim sima kanaka nwowim sima ina kigin paeya niuyakiya. Mi inkamin yai kanaka boinaiyin sima siir

yai bi wakaekim kanakana wakaekin siir yayim. ¹⁰ Mi kara boinki, Biyan Inkam Komii kara pi dimu tiri? Mi siya ina boinki kariirin, kira dinsiin apnam om Damaskas hariir. Mi tiki om iirin inkam nwirin wi siya nikiumamauuwini mi whiekakim kara nimbiniin kiriirim. ¹¹ Mi ta paeya saeya prasae bi niuyakika mi kara dimin taeminim bi nanaokigimokikim. Mi kamim kanaka nwowim, sima kariir ina aiir asi nonkwokim. Mi kariirin ina yinkikwona apnamim om Damaskasa hariir.

¹² Mi inkam nwirin hirar nwokin ti inkamin siir inigin Ananaiskin. Ti inkamin siyairgin siyu komiini sibgu apiyin. Mi Juda iikam whiekakim om Damaskas hir nwowim sima siirin hinina boinkikim, ti inkamin inkam miyikin. ¹³ Mi siya kariir kingiina yamikwoni mi siya kariirin ina boinin, nomiyau Solti! Kiriir nhwona ha kaowiriki. Mi ta iya kariir nhwona ina kigomokiyin mi kara dimin taeminim ina kigirkakiyim. Mi Ananais siirin ini wara yinkin kigiyin. ¹⁴ Mi siya kariirin ina boinmauun, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin bidi yimbiniin kiriirin. Kira siir kwoin iirin wa ninoknankini mi kira ti inkamin siya nimbinkiyin siirin wa kigi mi siyar boiniyim yayim kira wa mi wakaei. ¹⁵ Kira siir yaia wi saiir boinmauwi iikam whiekakim simiir, ti digworaekwowim kira kigim mi kira wakaeyim. ¹⁶ Mi kira dimuim swoki owi? Kiriir kwoinin op baptaisim daingwoki. Mi Jisis siir inig iiram kauwoki mi siya wi kiriir digworaekwo biye imiir nwoki haiyoprimdiyumuigi. Iriig.

Adi Komii siya nikropकिन Pol siirin iki iikamim Juda iikam tani simiiram.

¹⁷ Mi mhoiyya iya kara ti om komii Jerusalem tiriir swoki ita mi kara Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir sriiyin Adi Komii siirimim mi kara digworaekwowim nhwonan whinkigimimikin. ¹⁸ Mi kara krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir kig. Mi siya kariirin hinina boinki, ini wakaeyin kira! Kira wi kipi kimimin wi om komiiyin Jerusalem siir haiburgig mi ha dam. Mi kira kariir yai aiirin ti om iir boinmauwi mi sima wi wakaeyokna rani, ta yai aiirin. ¹⁹ Mi kara ina boinin, Biyan Inkam Komii, sima bidi yinoknankinim biya kara omaka whiekakim yai nidwokai wakaeyim, simiira namkin. Mi kariir siyuin iikamim kiriirim naingwo tibmiiyim simiirin omaka hirar nankinikou tiokin. ²⁰ Mi biya sima Stiven siir yisomaoki. Siya kiriir yai boinmauuan inkamkin. Ta iya kara simaka kingiin warar nankin okin. Mi kariir kwoinin hariiyar mi naingwo ti hariinan siyuin wadiyairgin. Mi kamim siir nisomaowim mi simiir yuis minim kara simiir kigriraokim. Kariir siyuin hinangin. Iikamim naingwo tibmiiyim pi simiir nipmpari. ²¹ Adi Komii siya kariir boinkikin, kira dam! Mi kiriirin wi kara nikropki aru maeyaua, ta yaiwin kibiya inkam nhirim Juda iikam tani simiir boinmauuan. Pol siya hinina boinkikin.

²² Mi Juda iikam whiekakim sima ta yaia Pol siya boina, saiir yikidugi. Mi sima ina kauwok boinkiyim siirin, disomaoki! Ti hariinan inkamin siya omwai kipi waiya. Nungaka. ²³ Mi sima io prasae bi nwokim. Mi sima asi priikauwok priikauwokim. Mi simiir yuis minim ina yisim mi ina yonkwo whriwridamim. Mi nu whrinanin ina yop kabitkiyin koua hariir. ²⁴ Mi kamim yai niniyim simiir biyanin siya simiir boinki, Pol siirin dinkikwona apnam yai niniyim simiir omaka hariir mi siirin kima dipimpar. Mi siirin yaimwokiyaimwowa saiirim srii. Kima wi

nwoki sibgu inokninkinim iki iikamim sima siirim in hini dimusi kauwok boinkim? ²⁵ Mi sima Pol siirin idni kogrinu okwo sima tioam idgiuni. Kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin ini Pol siir kingiina ywokwowin. Mi Pol siya hiniina boinki siirin, inkam komiiyin yai wakaeyin siya kariirin hiniina bi boinkikin, kara dimin whir bidi tirbuin. Niingaka. An kara om komii Rom hiran inkamkin mi kima kariir kipi tio. ²⁶ Bii nwowiyin inkamin ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya biyan inkamin kamim yaii niniyim simiir kigiraowiyin, siir ini boinmauuu. Kira panin tirim naingwowi? Ti inkamin siya om komii Rom hirana inkamkin. ²⁷ Mi simiir biyan inkamin ina yitin Pol siirim. Mi siir ini boini, kira kariir boinmauu, kira om komii Rom hiran inkamkin, aniya? Pol siya ina boinin, ihi! Kara om komii Rom hirana inkamkin. ²⁸ Mi simiir biyan inkamin siya ina boin. Mi kara umir prasae bi saingin mi kara ini om komii Rom hiran inkam ywowin mi Pol siya boin, an kara, niingaka. Kariir adin siya om komii Rom tiranaingin mi an kara iriipa hiriinan Rom tiran inkam asi mi owi. ²⁹ Mi kamim yaii niniyim saika kingiin nokwowim, siir tioam, sima bi kimiminkim, sima ina yagimgigiuim. Mi simiir biyan inkamin siir kwoinin ha naingwokin Pol siya om komii Rom hiran inkamki niuwi mi siya asi nikidugin. Mi kara wara asi nidigin.

Pol siya inkam komiiyin yai wakaeyin siir whwonkam ida nokwokin

³⁰ Mi simiir biyan inkamin siya ta yai aiir sibgu wakaeyam naingwowi. Ti Juda iikamim simiir tirim, Pol saika dimu diminkin? Mi siya ii gwira ina hakiyin wieyin sopin siir ninirkaiyin. Mi yaiya ina yikiukiya prismi yaowae adim mi Judami kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirim, sima nitim, iripa yai nidwo boinin. Mi siya Pol siir yikunaiini nua tiriiir mi sima siirin ina yikunamim simiir whwonkam ida nokwoam.

23

Pol siya Judami kamim siyu komii ninokninkiniyim yai simiir boinmimaugin

¹ Pol siya kamim siyu komii ninokninkinim simiir simiira kaonanaeyin mi siya ina boinkiyin. Ti nomiiyauim! Kariir siyuiin Adi Komii siir whwonkam ida kara dimin whir bi tirbugin. Kariir kwoinin ini wadieki wadieya ywowin, dimin whirki bi tirbugin kariir napririr aiirin mi ini tariinanar yadigniyin. ² Mi prismi yaowae adin Ananias nikuwiyin siya kamim siir kingiin nokwoim simiir boinki sima siir yai aiir niripugiyim. ³ Mi Pol siya siir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siya wi kiriir tiowi, kira tioa kariir mi sair hiriinan. Mi iikamim sima ha naingwokim, kira inkam wadieki niuwi mi kiriir kwoinin ini biyieki biyie ywowin. Kira ti tir nidwowin mi kira kariir hidam tirkin siyu komii iirin. Kiraingin siyu komii iir sibgu ap karamae nwowiyin. Hya kira boina, simiirin kariir tioam. ⁴ Mi kamim Pol saika kingiin nokwowim sima boin mi kira tari Adi Komii siir biyan prisin siir nigbumbuwi, aniya? ⁵ Pol siya boinki, ti nomiiyauwim! Kara bi ninokninkin, siya Adi Komii siir biyan priskin piyasi owin? Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, kira kamiir biyan inkamin siir kipi nigbumbu.

⁶ Pol siya ina ninokninkinin, kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim simiirin. Mi nhirim Farisimi siyuiin siir napikim. Mi nhirim Sadyusimi siyuiin si napikim. Mi siya siyu komii kigiraowiyim simiiram hiniina kauwok boinki, kima ti nomiiyauim an kara Farisimi inkamkin. Mi

kariir adin, iriipi hiriinan Farisi inkamkin. Kara ha naingwowi iikamim naokaowim sima wa swoki insiin idwodwowi ie hirankin. Mi kara bidi boinkiya ta yaiya mi ti hiriinan siyiun kima yaigak kariir asi nwokin. ⁷ Mi siya ta yai aiir boinkiyin mi ti isid whiso Farisi Sadyusi sima io ina yinwo anwowim mi sima ina yinkibirnakiyim. ⁸ Mi Sadyusiyan kamim sima boin, inkamin wi ie anki swoki insiin idwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir paekwosim karamaeka mi siir pugana iriipi hiriinan. Niingaka. Mi Farisiyan kamim sima ti digworaekwowim simiirin ini kaimwowa ywowim. ⁹ Mi sima yai komii asi kauwoknanaekim. Mi kam nhirim siyu komii nisisiimauwiyim, sima Farisi simiir isidin siir hirankim. Mi sima ini yai kirie aiirar yinsin okwo boinkiyim. Krima ti inkamin siirin siyu whir bi kigin. Mi tari naeyugin nasi boinaigin saikain iyie tari Adi Komii siir paekwosimin siya nasi boinaikin, aniya?

¹⁰ Simiir iowa ini komiia ywokiya. Mi yai ninii kamim simiir biyan inkamin siya ini nididkakar ywokiya, ti isid whiso sowiirsyin. Pol siirin wi sima pi nonkwobumbu ninkin haiginuwisi. Mi siya kamim yai niniyim simiir asi boinkikin, kima duunam! Mi Pol siir donkworinu naowid mi siirin kimiir omaka hiriir dikunam. ¹¹ Mi iigwir niyaka krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya wi Pol siir kingiina nokwokaowi. Mi siya boin, kira kipi nidid! Biya kariir yaiya kira boinmimauugin om komii Jerusalem hirin mi kira kariir yaiya om komii Rom hirin wi hiriirar swoki boinmimauwi. Adi Komii siya hiniina boinkin. Iriig.

Judan kamim sima Pol siir nisom aowam boin tibmiikikaigim

¹² Mi nugakin Judan kamim sima maeyau gwiruwa ywoyakwok, yai kitibmii boinam. Sima boin, kibie idwai! Krima wi naemin nae rani mi wi op mi kwiyae rani. Mi iya krima pol siir nisomaoki mi wi ha nae. ¹³ Judan Kamim ta yai aiir nimbintibmiikimaiyim kam nwis nanaigim. ¹⁴ Mi sima biyan prisim mi inkam adi yaowaeyim siyu komii kigriraowiyim simiiram yam. Mi sima boin krima bidi yimbini tibmii kimaiyim. Krima wi naemin niki ningugu ae rani. Krima iya Pol siir nisom aowi mi krima nae minim wa naei. ¹⁵ Kima mi kamim siyu komii kigriraowi ikim, kima inkam komiiyin om komii Rom hir nwowin siirin dikugi. Mi siirin pi hiniina boin Pol siirin siya wikiu naiini tiriir. Mi krima siir yaimwoki yaimwowa krima niki wakaeyam mini. Mi iya Pol siya kimiiram napnani mi krima wi siiram naguprakai wini siyu hir, siir nisom aowam.

¹⁶ Mi siir yokmana saiir yinisim yinkamiyin siyar wakaemimik ta yai aiirin, Pol siir nisom aowinam boina mi siya asi namkin kamim irim haiiyim simiir omaka. Mi siya ina yapninopkai boinmauu siir papiiyeyin Pol siirin. ¹⁷ Mi Pol siya kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin siir yikuuna mi ina boinin, ti whranisim iirin dikunam yai niniyim kamim simiir biiki biyan inkam iirin. Siya yaigakin, siya saika boinim mini. ¹⁸ Mi biyan inkamin siya siirin ina yikunamin biiki biyan inkam iirin. Mi siya boin, Polin inkamin sima hugripkikikaiyin siya boinkikin kariirin ti whranisimin siir nikunaniyim kiriirin. Siya yaiya kwira nwowi mi siya kiriir boinmauwim naingwowi. ¹⁹ Mi biiki biyan inkamin siir in aiir yinkwoki mi siirin ina yikunamin maeyaua inkam karamaeya saiir. Mi siya srii, kira kariirin pi paka hiniin yaiya saiir boinmauwi? ²⁰ Mi whranisim ieya boinki, Judan kamim sima yai bidi yomboin tibmiikimaiyim kiriir sriiyim, waka kira Pol siir wikiunaiini

kam whiekakim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim mi sima wi siir niksise. Mi sima siirin haniingisrisasae ta yaiya saiir yaimwokiyaimwo aiirim. ²¹ Mi kira siiriir yai aiir kipi wakaeyokna. Mi simiir inkam nhirim kamwnisanairgim. Mi sima ina boinim, krma wi nae minim wi mi ae rani mi op minim wi mi kwiyae rani. Mi iya krma Pol siir nisomaowi, wi saiirar nadigiwi. Mi tariinanin sima ini siyiu nwokwokinim siirim. Sima krimiiramn minam nwokwokini, kiriir kwoinin wadie nwowi mi kira Pol siir dikropki. ²² Mi biki biyan inkamin siya ti whranisimin siir boin ta yaiya kira niki boinmauu kariir mi kira wi inkam nwir kipi boinmauu minin. Mi siya siirin ina yikropkiyin. Iriig

Kamim irim haiiyim simiir biki biyan inkamin siya yikropki Pol siirin inkamin Filiks nikiuwiyin omom omom nhirim sim kigriraowiyin siirim.

²³ Mi biki biyan inkamin yaii niniyim simiir bi nwowiywo inkam nwiso, sowiirim yikugi. Mi ina boinkiyin kowa kam kamair nwoim iurim 70 hosim simiir idwo nidwo ikim mi yaii niniyim kam kamair iurim 200 sima warar. Mi kima tapairin pi iriyyar kwii min haiburgig mipi om komii Sisaria hiriir damwii niyar. ²⁴ Kima hosin ira timi inkin haii Pol siya nidwo namim. Mi krma siirin inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyim Filiks mi siirim dikunam. ²⁵ Mi biki biyan inkamin yokwowa kwira win hauugi Filiks siirim. Ta yokwowa hinina boinki,

²⁶ kara Klodias Lisiaskin, ta yokwowa kara win hauugika biyan inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyin Filiks kiriirim. Nabie! ²⁷ Mi ti inkam iirin Judan kamim sima yonkworinu mi siirin sima pi yisomaowin mi kara siirin bidi wakaeyin siya om komii Roman inkamkin. Kara mi kamim yaii niniyim, krma simiir hiriir yimbiam mi siirin simiir in hirankar yikunaki. ²⁸ Kara ta yaiya sima priiboin hiuriyuwa ti inkam iir, kara saiir yaimwo iir ninokninkinim mini. Mi kara simiir kamim siyiu ninokninkiniyim kausil simiirim yikunam. ²⁹ Mi kara simiir asi srigin. Mi kariirin sima boinmauugi yai nhirim simiir siyuniyim. Mi ta yaiya sima siir boinuhuriyugi. Mi Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin, siir nisom aowamin mi siir hugripkikikaiyim. Niingaka. ³⁰ Mi yaiya ini kariirima yimbiniya. Tariinanin sima yaiya kwira boinprio kimai ti inkam iir nisom aowam. Mi kara bi kimiminkikin, siirin ina yikropkiyin kiriirim. Kara kamim yai siir priiboin hiuriyuim simiir boinki, sima kiriir whwonkam ida wa mi okwo boini piki hinin diminkan ti inkamin siya tirin. Siir yaiyim hinina win boinkikin.

³¹ Mi Kamim yaii niniyim sima ini siir yaiya mi wakaeyoknam. Mi Pol siirin ina yikunamim, om komii Antipatris hiriir niyakar yamwii. ³² Iya ha pirkinkiyakwoka mi kamim yaii niniyim ini simiir omaka hiriirar swoki amim. Mi kamim hos idwo nidwonamim sima sima whinam Pol siirin om komii Sisaria hiriirin. ³³ Kamim hos idwo nidwonamim ina yimbiamim om komii Sisaria hiriir. Mi sima yokwowa ina ini hauu iuwa ti inkamin, omom omom kigriraowiyin siir. Mi sima Pol siirin siir, whwonkam ida yokwin okwo. ³⁴ Mi siya ta yokwo aiir mwainin mi siya Pol siir srii, kira piki hinin nu komii siir nwowikin? Mi Pol siya boinki, kara nu komii Sailisia ankin. ³⁵ Mi inkamin omom omom kigriraowiyin siya boinki, iya kamim yai kiriir priiboin hiuriyuim sima nimbini mi kara pi kiriir yai aiir wakae. Mi siya simiir boinki, sima Pol siir

níkíunamín omaka komíiia bíiyan inkamín Herot siya mǎriiia saiiirím mí wí kam nhǎrkím nwokí waikaowím. Iriig.

24

Juda símiir bíiyan iikamím síma Pol siir boinwokiyoipnatkaigi.

¹ Mhoíiia íiyím íriiyara yamki mí bíiyan prisín Ananaias mí inkam adiyaowaeyím siyú komii kigriraowiyím síma ina yapiniyím. Mí inkam nwírín siir inígin Tetalaskín, siya símaka wara yínkin apini. Tiki inkamín siya siyú komiini siyú bídi yinoknínkin dígin. Mí síma inkamín Filiks níkiúwiyín omom omom kigriraowiyín, siir boinmau ta síma níniinansaowa Pol saíka. ² Inkamín omom omom kigriraowiyín siya Pol siirím yíkúna. Mí siya ha namín mí Tetalas siya yayím ini siir boinhúriiyú bwakainamín. Siya ina boínin, inkam komii Filiks! Kira síbgu kigriraokín krímiirín mí kríma wadie asi nídwowí mí kríma yayi mín bí níniigím. Kiriir kwoín miiyíkin krímiirín wadie siya whinwohaigínúkin. ³ Mí bwán bwáním hinda tinda dimín whírkin bí tirkín. Krímiir kwoínin tí híriinanín kríma kiriir boín wadieki. ⁴ Mí kiriirín kara wí íi príei níkidu o rani. Mí kara kiriir sríiyím naingwówi, kira kariir yaimísíma saiiir wakaeyím, pí kara boini. ⁵ Kríma tí inkamín Pol siir bídi yinoknínkiním siya inkam pái rani. Mí ío bíiyín pí siya nwowí. Mí omom omomím siya namiyím mí siya pí Judan iikamím símiir nígbumbuwami. Mí síma asi nanaakikím tiki inkamín siya om Nasaret híran isidín siir bíiyan inkamkín. ⁶ Siya Adi Komii siir omaka saiiir díriiraerbumbuwm kánankúgín mí kríma siir asi nonkworínugím. Mí kríma siirín, wí krímiir siyú komii iirsi nwowí yaigak. ⁷ Mí yayi nínií kamím símiir bíiki bíiyan inkamín Lisias siya ina yitín. Mí siya ini ígaokaka ywowín. Mí siya siirín ini krímiir íin tíranka yispakii hainamín. ⁸ Mí Lisias siya boín, kamím Pol siir boinwokiyoipnatkaiyím síma wí kariir whwonkam ida nimbini. Mí wí kira sríi tí inkam iirín. Mí kira wí siir yayi kariir saiiir wakae, tí dimín taemín whiekakím kríma boiniuriyúuwím siir, kaimwowaigím. Tetalas siya híniina boínkin. ⁹ Mí Juda iikamím yím íriipa híriinan siir mí whinwo mí síma yayi Pol siirara boinhúriiyú. Síma ina boínkiyím, tí yayi whiekakím yaimwowaigím. Iriig.

Pol siir yayím inkam Komii Filiks siir boinmauugín.

¹⁰ Mí tí inkam komiiyín siir ina ina kánmauugiya, siya pí nínsiin okwokiyyím. Mí Pol siya siir yayi yamdi ina yowarkii boínin, kara bídi yinoknínkinín, bíewi kasa rani, kira tí iikamím símiir kigriraowím. Ta yayi kara kiriir yayi yamdi nowarki boína, kariir kwoínin ini wadieya ywokiyyín. ¹¹ Kira símiir sríi, kira tí híriinan yayím wí símiirar swokí wakae. Mí íiyím íuur kwísa yamki, kara om komii Jerusalem híriir namín mí Adi Komii siir iníg iir hainanúin. ¹² Mí síma kariirín ha bí kígím, Adi Komii siir omaka kara inkam nwíraka yayi bí níniinansaokín. Mí símiir omaka yayi nídwokai wakaei aka mí kímíir om komii hírin. Níngaka. ¹³ Taka yayi tapa síma boinhúriiyúwa mí saeya. Mí síma kariirín wí yaimwoní boín tani. Mí síma wí kariir boinwokiyoipnatkaini siyúuam whaowaei. ¹⁴ Mí kara ta yayi kwíra pí kiriir boinmauuwi, kariir kwoínin Adi Komii krímiir Wanín síiram naingwowyín ini krímiir brougae wan-wiyaeyím símiir kwoín híriinanar swokí owín. Mí kara Jísís siir siyúu iir síbgu apkin. Mí síma boín, tí siyúuín pí níksisaei, kaimwo rani. Mí kara

yai whiekakim siyiu komiiyin Moses siya hauugiyin simiirim naingwo tibmii. Mi kara Adi Komii siir yayim profet kamim sima winkyim biya, simiiram wara ninkin aingwo tibmii. ¹⁵ Mi kara ina naingwo tibmiiyin. Mi kara Adi Komii siirima nwokwokini siya iikamim kanaka naonamim, simiir hidninsiin idwowim. Mi iikam miyik ikim mi iikam biyie ikim. Mi sima iriipa hiriinan, ina ninokninkinim tiriiginin. ¹⁶ Kariir kwoinin inokinokin kirieya nwowikin, dimin biyie turbumbusi. Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida warar. ¹⁷ Mi kara biewi nhirim om nhirim simiirar mi okin. Mi mhoiyya kara ina swoki itin om komii Jerusalem tiriir. Mi kara umir digworaekwowim iki iikamim whaowaeyim simiirim hainanikin. Mi kara nae nhirim ina mini inkin imiyyaegikim Adi Komii siirim. ¹⁸ Mi kara hiriinan siyiu iir tirkin, Adi Komii siir omaka sairin. Mi sima ini kariirar kigim siyiuin op sibgu whau aeyin, kara tirin. Mi iikamim kanaka nwowim hoimgak rani. Mi inkam nhirkim yai bi sisikikim. Nungaka. ¹⁹ Mi Judan inkam nhirim nu komii Esia hiranki nitim, sima tir warar ninkin okim mi sima ti kamim kanaka yaigakin niuwi mi sima ha wit, kariir whwonkam ida wini okwo boini, ta yaiya. Mi ti hiriinan siyiuin yio wadie ieya mi sima bi nitmiminkim. ²⁰ Mi hiriinanki niuwi mi sima ti kamim diminin kara tirbuin sima kigin pi siir boinmauu kariirin, iya kara kaunsil kamim siyiu komii kigriraowiyim simiir whwonkam ida nokwo boina. ²¹ Mi tari yai kwiruwairga biya kara simiir boina? Mi kara hinina boinkin iikam whiekakim naonamim mhoiyya sima wa swoki insiin idwomi mi ta yaiya yai biyieka, aniya? Mi wi simar swoki boinim? Pol siya hinina boinkin.

²² Filiks siya bidi yinokninkin digin iikamim naingwo tibmiiyim simiir siyiuim, sima tiriyyim. Mi siya Juda iikamim simiirin asi boinmauugin, sima Lisias siirim nwokwokinim. Mi ta simiir yayi wi siyar hidi. ²³ Mi siya bi nwowiyin kepten inkamim siir boinki, siya Pol siirin omaka mi biyie mriyya huuyokiyokaiya sair nokmwun apinopkaigiyim. Mi kira siirin hiri kipi nikidu okripkai. Mi kira iki siir nomiiyau imiirin kipi nikidu, siirin dimin taemin hauusiyin. Iriig.

Filiks siya Pol siirin omaka huuyokiyokai airin biewiyo whisa hugripkikikai.

²⁴ Fi nhirim bidi yamkiyim mi Filiks siya siir wiga Drusila saika yit. Mi saeya Judan isidin siir hiran wiga. Mi siya Pol siir yikuuna siir yai aair wakaeyam, iikamim Jisis Kraiis siirim naingwo tibmiiyim simiir. ²⁵ Mi Pol siya ti siyiu miyikni napiyim siyiuim simiir boinmauugin. Mi siyiuin digiumii haimriiyugigi ikin. Mi mhoiyya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi. Pol siya hinina boinkin. Mi Filiks siya ina yididgiyin. Mi siya boinki, kira ha dam! Mi mhoiyya kara igaki niuwi, wi kapi nikugi kariirim. ²⁶ Mi Filiks siya dimin whirin siirim nwowi, siir kwoinin ha naingwokin Pol siya umir nhirim pi kariir hauwi. Mi inokinokin siya siir asi nikunakin yai saika boinaiyim.

²⁷ Mi Filiks siya Juda iikamim simiirim hiriugin mi sima siiram nwoki aingwowim mi siya Pol siirin omaka huuyokiyokaiya sair asi kigninkin okaigin. Mi mhoiyya biewi whiso digiyo mi Festas siya Filiks siir mi aair kwainaowid. Iriig.

25

Pol siya Sisa siir yikuuna siir yai aair wakaeyim.

¹ Festas siya bidi yitin nu komii Sisaria hiriirin. Mi siya iiyim kwoimuar ywowak. Mi siya ina yamin om Jerusalem hiriir. ² Mi biyan prisim mi Judam inkam komii ikim, sima ina yamin mi sima yai Pol siir boiniuriyiu. Mi siya simiirsiyin minsi nikripkikin, sima Festas siir boinainanaekim. Mi sima hiniina boinkim, ³ kira krimiirin hindara whindiriraerar haiginu. Mi kira Pol siirin om komii Jerusalema tiriir dikropki. Mi sima hiriinanam mini siirin, siyu hir nisomaowinim. ⁴ Mi Festas siya ina yowarkii boinin, Pol siirin om komii Sisaria hir hugripkikikaiyin, iya ini kingiina nwowa, kara wi kapi swoki ami ti om iir. ⁵ Mi kimiir inkam komii komiiyim sima wi kanaka winkin it. Mi ti inkamin siya dimin whir tirbuwi mi wi kima nwoki hid boinin.

⁶ Festas siya Juda kamim simaka nwowim iiyim iriyyar kwoim iurnankim. Mi siya om komii Sisaria hiriir yam. Mi igwira siya omaka yai boiniya saiir hir ini owou. Mi siya ina boinkiyin, Pol siirin omaka huuyokiyokaiya saiir hirankin wikiunanini. ⁷ Mi Pol siya bidi yimbiniyin. Mi Judan iikamim sima om komii Jerusalem siir haiburgig mi ina yapiiyim. Mi sima siir kingiina yamikwoni mi yai bibiyeyim sima Festas siir boinmimauu ti dimin biyie whiekakim Pol siya tirim simiir. Mi sima siirin whisariya prilboin huriyugim. Siirin inkam nwrkin bi kigin dimin biyie siya tirin. ⁸ Mi Pol siya Festas siirin hiniina yowarkii boinki, kara dimin whir bi swoki tirbusrankin, Judan iikamim simiir siyu komii iirin. Mi kara simiir Adi Komii siir omaka saiirin dimin whir bi tirbugin mi simiir inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin siirin iriipa hiriinan. Niingaka. ⁹ Mi Festas siya Judan iikamim simiirim hiiram minkin. Mi siya Pol siir boinki, kira om komii Jerusalema hiriir namim, wi wadiyar mi owi, aniya? Mi hiriinanki niuwi mi ta kiriir yaiya kara saiirin wi om komii iir wakaemimiki. ¹⁰ Mi Pol siya boin, ta omaka yai boiniya kara nwowa mi inkam komiiyin Sisa om komii Rom hiranin mi siya kigriraowiya mi kara Rom tirana inkamkin, ta omaka saeyairga kariir yai wakaeya. Kira bidi yinokninkin kinin, kara Juda iikamim simiir dimin whir bi tirbugin. Niingaka. ¹¹ Mi kara simiir siyu nikripkiswo mi an kara wi pi yaowin, ya yai karamaeka. Sima wira wi isid whirni napwouni mi kariirin wi sima nisomaowi. Mi ta yaiya sima boiniuriyuwa kariir saeya kaimwo karamaeki niuwi mi kara wi simiir omaka yai wakaeya wi saiir namtani. Niingaka. Kara inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin saika boinam naingwowi. Kara Rom hiran inkamkin. ¹² Mi biyin Festas siya siir kam kintidnanim simaka iki boin. Mi siya boin mi kira inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin, siirim nikiunam minkin mi pi siya niki wakaeyim kiriir yai aiirin. Mi kira ha dam siirim! Iriig.

Festas siya Agripa siir srii ta Pol siir hik aiirimin.

¹³ Hi nhirim bidi yamkiyim mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi siir wiga Benaisi saeya sowa om komii Sisaria tiriir nitko, Festas siir nankabmamair boinkaeyami. Akamie! ¹⁴ Sowa ii kasaka bi nwoko mi Festas siya boinmimauugi Pol siir hik imiirin. Siya hiniina boinkin, inkam nwrin tiranin ini tir hugripkikikaiyin Filiks siya hugripkikikaigigin mi siya ina yamin. ¹⁵ Biya kara om komii Jerusalem hir nwowa mi Judam biyan pris ikim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim, sima kariiram nitkim. Pol siya simiir siyu imiir tirbumbugin. Mi Judan iikamim sima kariir nini sriinikim Pol siirin sima nisomaowam. ¹⁶ Mi kara simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, om komii

Rom kr̄imiir iikam̄im kr̄imiir siȳiutin h̄in̄in tani, inkam̄in yai wakae boin karamae nwowiȳin siir̄in whisarii bi nisomaowikin. Mi inkam̄in iki yaigakin bi pi siya nokwowi, kam̄im yai siir̄ boin hiuriȳiuwim simiir whwonkam idan. Mi kr̄imiir ii haimiia siirim tiki oki, siir̄ yayiȳim sima boin hiuriȳiutin simiir mi boinim.

17 Mi sima kariiram nitkim mi kara bi kimim̄inkin, ini omaka yai boiniya saiir yamidwokaiȳiutin. Mi kara kam̄im yaii n̄iniȳim simiir boinki kima Pol siir̄ wonkwonani. 18 Mi kam̄im yai siir̄ boinhiuriȳiutin sima ina ȳinsiin okwokiȳim. Mi kariir kwoin̄in ha naingwok̄in, sima Pol siir̄ boinhiuriȳiugi ti dim̄in biȳie whiekakim siya simiirsi naowi. Mi sima h̄iriinan yayiȳim simiir bi nokwo boinkim. N̄ingaka. 19 Mi sima wou nikwo aeni siȳiutin saiirsi n̄inkinwamwarkii boinkim. Mi ti inkam̄in nwirin naonamin Jisiskin. Pol siya ina swoki boinin, siya b̄idi ȳinsiin idwowin. Mi sima siir̄in warar mi ink̄inwamwarkii boinkim. 20 Mi kara ina boinin, ta yayia saiir yai mwo aiir̄ n̄inokn̄inkinam naingwowi. Mi kara siir̄ wani siȳiutin siir̄ bi n̄inokn̄inkin mi kara wi dig nwo rani. Mi kara Pol siir̄ asi s̄riigin mi wi wadieyar nwowi kr̄ira om komii Jerusalem h̄iriir namamin. Mi ti kir̄iir yayiȳim kara pi ti om iir̄ n̄ini wakaeiȳiutin. Mi sima kr̄iriir boinmauw̄ini mi kr̄ira wa n̄inokn̄inkini, aniya? 21 Mi Pol siya h̄in̄ina boinkin. N̄ingaka. Kara omaka hiuyokiyokai aiir̄ nwowima naingwowi mi mh̄oiya kara om komii Rom h̄iriir nami mi inkam̄in komiyȳin Sisa siya nwoki sibgu boinaiḡiniuwi kariir yai aiir̄in. Mi Festas kara, kam̄im yaii n̄iniȳim simiir boingig, sima sibgu waikaorarao siir̄in. Mi wi kara niki ikropkiȳim inkam̄in komii Sisa siirim. 22 Mi Agripa siya Festas siir̄ boinki, kariir w̄inga wakaeiyama m̄ini ti inkam̄in siir̄ yayia. Mi Festas siya ina boinin, kira waka wakae siir̄ yayiȳim.

23 Mi iigwira Agripa mi Benaisi sowawaiyar yit mi sowawai mi inkam̄in n̄hir̄ ima sima piuai kasa bi piuananikim. Mi sowawaiȳin ina yapn̄inopkainamo omaka yai nidwokai boinaiiya saiir̄. Mi kam̄im yaii n̄iniȳim simiir bi n̄owowi ikim mi om komii h̄ir̄ nwowiȳin inkam̄in komii ikin, sima ir̄iipi h̄iriinan ini warar ȳinkin apn̄inopkainamin. Mi Festas siya b̄idi boinkiȳin, sima Pol siir̄in wara ȳinkin whinapn̄inopkainani. 24 Mi Festas siya ina boinin, inkam̄in komiyȳin nu k̄igr̄iraowiȳin Agripa mi ti kam̄im kr̄imakar n̄inkin owim kima ti inkam̄in siir̄ kigi. Mi iikam whiekakim om Jerusalem an ikim mi tiran ima mi tiki Juda inkam̄in ima sima kariir whwonkam ida b̄idi boinwinim. Mi sima ina kauwoknanaekiȳim kima siir̄in disomaoki! Siya wi ir̄kak nwowisi. 25 Kara siir̄in dim̄in wh̄ir̄ bi k̄igwo t̄ir̄kin mi siya wa naonam tani. N̄ingaka. Mi siya ti yayiȳim Sisa siir̄ n̄ini boinmauugikam t̄ir̄kin. Kara siir̄ nikropkiȳim b̄idi boinin. 26 Mi kara dim̄in siya tirin siir̄ bi n̄inokn̄inkin mi yokwo pan̄insi win hauugisi inkam̄in komii Sisa siirim̄in. Hae! Ti inkam̄in komii nu k̄igr̄iraowiȳin Agripa, kara ti inkam̄in kir̄iirim̄in n̄ikun̄anikin mi ti iikam whiekakim kim̄iram warar. Kima siir̄ yai aiir̄ sibgu wakaeiȳim mi kara pi yayiyam wakeraoaki yokwoni win hauugiyam. 27 Kara inkam̄in Sisa siirim̄in whisarii nikropki rani. N̄ingaka. Kara yokwo win hauu karamae nwoki, siȳiutin biȳie biȳeȳim sima boinim siir̄in, siya tirim̄in simiirin, ȳio ti h̄iriinan siȳiutin miȳik rani. Iriig.

26

Pol siya yayiȳim Agripa siir̄ boinm̄imauugin

¹ Mi Agripa siya boŋki Pol siir, kŋra, kŋriir yai imiira boŋki. Mi Pol siya siir ina ina yiisiimauugiya koua hŋriir mi ina boŋkiyŋn.

² Inkam komiiyŋn nu kŋgrŋraowiyŋn Agripa, kariir kwoŋnŋn ini wadiya ywokiyŋn. Ta kariir yaiya pi kŋriir whwonkam ida boŋni kara pi ta yaiya Juda iikamŋm sima boŋhiuriyŋuwa pi saiir nowarkŋi boŋki. ³ Kŋra bidi yinoknŋnkin digŋn Juda iikamŋm simiir siyŋu whiekak imiirŋn. Mi sima yaiyŋm ina yŋnkinwamwarkŋi boŋnŋm simiir wanmi siyŋu imiir. Mi kara ha naŋgwowi kŋra pi kariir yai aiir sibgu wakaeyoki. Mi kariir yaiya prieki niuwi mi kŋriir piua wi kipiki piyao.

⁴ Mi iya kara yŋnisima nwowa mi Juda hŋran iikam whiekakŋm sima bidi yinoknŋnkinŋm kariir siyŋu iirŋn. Mi inokŋnokin mi tariinanŋn iriipi hŋriinan, tisa nwowŋn. Mi kariir omki om hŋrar nwo aka mi mhoiia kara om komii Jerusalem hŋr mi o aka, sima bidiyar yinoknŋnkinŋm.

⁵ Mi iikamŋm kariirŋn bidinanar ninoknŋnkinŋm. Mi sima hŋriinan naŋgwokiswo mŋpa pi boŋnŋn. Mi sima kariir bidi yinoknŋnkinŋm kara Farisi simiir wanmi siyŋuŋn siir naŋgwo dirŋraerarkŋn. Ti siyŋuŋn ini kŋrie waiwii ywowŋn. ⁶ Mi kara mŋnsi naŋgwo tibmiigŋn, Adi Komii kŋriimŋr Wanŋn siya bidi yimbiyŋyŋn Jisis siya wi ie hŋrankŋn swoki insiŋn idwowi. Mi sima kariirŋn hŋriinansi boŋnwokiyopnatkaigikŋn. ⁷ Mi Juda iikam iuur whiswo, sima ni nabie hainankŋm Adi Komii siir inigŋn. Mi sima iriipa hŋriinan ta siya nimbina saiirŋm warar nŋnkin okwokŋni, Jisis siya ie hŋrankŋn nŋnsiŋn idwowi. Inkam komii ti hŋriinan siyŋuŋn kara naŋgwo tibmiia mi sima saiirsiya boŋnwokiyopnatkaigi kariirŋn. Juda iikamŋm sima boŋnwokiyopnatkaigi. ⁸ Mi iikam whiekakŋm kima ti tir nwowŋm kima naŋgwo tibmii karamae dimusi nwokŋm Adi Komii siya wi iikamŋm naokaowŋm simiir hidnŋnsiŋn idwowi.

⁹ Biia kara hŋniina naŋgwokin, iikamŋm Jisisŋn om Nasaret hŋranŋn siir siyŋu imiir napiyŋm, pi kara nŋpŋmpar itkŋni. ¹⁰ Mi kara om komii Jerusalem hŋrin hŋriinana tŋrkin. Mi kariirŋn biyan prisim inigak sima nwowaigŋniugŋn. Kara Adi Komii siir iikamŋm omaka hiuyokiyokaiya saiir hŋrin kasa bi hiugŋrŋmkŋripkŋi kinoudnankaigikŋm. Mi iya sima kariir sŋiia simiir nisom aowam mi ini wadiya ywokiyŋn. ¹¹ Mi ii kasa rani, omaka whiekakŋm yai nidwokai wakaeyŋm hik kara hauuwŋn. Mi kara simiirŋn mŋnim tŋrkin, sima Jisis siir nigbumbuwiŋm mi sima siirŋn digumii haimriiyugigŋm. Mi kara io prasae bi nwokin simiirŋn mi iki omom omomŋm sima namiyŋm kara pi simiir mhoiyyar mi siuyokiyokii, simiir nŋpŋmpar itkinam. Iriig.

Pol siya iya siya naŋgwo tibmiinama saiir boŋnmauugŋn.

¹² Mi iigwira kara om Damaskas hŋriir namŋn mi kariirŋn biyan prisim inigak sima nwowaigŋniugikŋn iikamŋm naŋgwo tibmiiyŋm simiir tioam.

¹³ Inkam komii Agripa, nabie bopwowŋn kara siyŋu hŋr napamŋn mi ini karar kŋgwŋnŋn paeya ninomor kou hŋranka niuyanaiiia. Mi ta paeya prasae bi niuyakika mi bie siya saika dig bi nwokin ini saeya hiigŋriiugiya. Mi saeya ini kariirar yauuni iuyaniya mi kamŋm kanaka nŋnkin apniyŋm simiir warar. ¹⁴ Mi kŋrŋma ina yamakaigaiyŋuŋm nu hŋrar. Mi kara wakaeki yai gwira ninomor kou hŋr boŋki, Hibru simiir yai aiir. Siya hŋniina boŋki, Solti! Solti! Kŋra kariir dimusi dirŋraerarbumbuwi? Mi kŋra kariirsi dimusi nidamkŋn? Ni ti hŋniŋnŋn kŋnakŋnar swoki idimdirginakŋn pae mŋnaka. ¹⁵ Mi kara ina yaki owarkŋi boŋkiyŋn ta yaiya ninomor kou hŋr boŋkiya saiir. Biyan Inkam Komii kŋra yipikŋn?

Mi Biyan Inkam Komiiyin siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerarbumbuwin siya. ¹⁶ Kira dinsiin okwoki, kara kiriirin ti dimin siiram nitkin. Kara kiriir nimbingigi kira kariir miyan inkam nwowim. Mi diminin tapa kara kigin simiir tini boinmauuu. Mi kira digworaekwo nhirim mhoyiya kara niisiimauuwi mi kira wi simiir wara ninkin boinmauu. ¹⁷ Mi kara kiriir nikropkii, iki iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi yai kariira simiir nini boinmauuuwim. Mi wi kara swoki anmaiwarkainaei kiriirin mi kiriir isid ieya mi Juda iikam tani ikim, simiir hirankin. ¹⁸ Mi sima Setan siirin wi digiumii haigingig mi simiir kwoinim wi nwoki kisina haigiyim. Mi sima sibapsibapni siyiun nibwomambwo napiyin wi siir haiburgig. Mi sima siyu miyikin nabienan kigomok apiyin wi siir nwoki apim. Mi sima ta Setan siir kirieya wi saiir haiburgig mi wi Adi Komii siiram niti, sima wi kariiram naingwo tibmii. Mi simiir dimin biyeyim wi kara nainak itkigiigi. Mi sima wi Adi Komii siir isidin siir nwoki owim inigak. Jisis siya hinina boinkikin.

Pol siya boinmauugin inkam Agripa siirin Adi Komii siir miya siya napmiiya sairin.

¹⁹ Inkam komii Agripa nu kigriraowiyin, kara ti diminin ninomor kouwanin nhwonan siir whinkigmimikwinkin. Mi kara siir yai aiir nanugaugugin. ²⁰ Nningaka. Kara yayim bi om Damaskas hir boinmauugin. Mi kara om komii Jerusalem hiran inkam imiirin mhoyiya boinmauugin. Mi om whiekakim nu Judia hiranim mi iikam nhirim Juda iikam tani mi kara yai simiirin hinina boinmauu, kima kimiir kwoinim ti kisina haigi Adi Komii siiram mi siyu miyik iir dap. Mi sima nwoki kigi. ²¹ Kara simiirin hiriinan boinin mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim mi sima kariirin asi nonkworinugim, Adi Komii siir omaka akpitga hirin mi sima kariir nisom aowam minkim. ²² Mi ta iya kariirin Adi Komii siya whindiriraerar haiginugin. Mi kara tirin minam nwowi yai kimiir boinmauuwam, inkam komii komiiyim mi inkam nhinga ikim. Mi kara yaeya yai bi swoki boinmauugin. Kara ta yayia biya profet kamim mi krimiir brougaeyin Moses, simiir yayia saiirar boinmauukin. ²³ Mi sima hinina boinkim, siya hika wa haii mi ie hirankin wi bi siya swoki insiin idwowi. Mi siya siyu miyikin nabienan kigimok apiyin wi siir boinmauuwi, Juda iikamim mi Juda iikam tani.

²⁴ Pol siya yayar niki okwo boinin mi Festas siya ini komiyya kauwok boinkiyin. Pol! Kira pi whaowae! Mi kira skul prasae bi kinkin mi ta kiriir ninokninkin komiyya kiriirin saeya tirowhriei haiginuwi. ²⁵ Mi Pol siya ina boinin inkam komii Festas, kara whaowae rani. Nningaka. Kara yai mwowa boini mi kara kwoinkakin mi ti hinin yayim sim asi boinkin. ²⁶ Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siya ti digworaekwo whiekakim ina ninokninkin. Mi kara siir asi boinmauugin. Mi kara bi nididigin ti digworaekwo whiekakim kara boinmauuim siir wunga wakaeyim mi siir nhwoka kigimokim. Ti diminim boskwo bi nambiyamkim. ²⁷ Inkam komii Agripa, nu kigriraowiyin kira profet kamim simiir yai imiiram in naingwo tibmiiyin, aniya? Mi kara bidi yinokninkin, kira bidi yaingwo tibmiiyin. ²⁸ Mi Agripa siya Pol siirin hinina boinki, kariirin kira kiyagin pi naingwo tibmii sasaugiyamin. ²⁹ Mi Pol siya boinki, kira tariinanamar mi naingwowi ini wadieyar mi owin. Mi kira mhoyiam mi naingwowi iriipi hiriinan ini wadieyar mi

owin. Mi kara Adi Komii siirimin kariirim sri boinkikin inkam Agripa mi inkam nhirim kamiiram warar, kariir yai aiir wakaeyim. Tapa kara ha naingwowi, kima ta kariir naingwo tibmiya sair hiriinanar timi naingwo tibmi. Kara ti weyin sopin sima kogin siir bi boinkin. Ningaka.

³⁰ Pol siya hiriinan boinkiyin mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwin mi Benaisi saeya mi iikam whiekakim hir wara nwo ikim, sima ina yinsiin okworirigiyim. ³¹ Mi sima ha napnamim mi ina yimboin amboinnamim sima simar ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin. Mi sima siirin wi whisarii nisom ao rani. Ningaka. ³² Mi Agripa siya Festas siir boin mi ti inkamin siya Sisa siirim nikiuna karamkiswo siir yai aiir wakaeyam mi krima siirin wa pi yuguskiyin. Iriigi.

27

Sima Pol siirin siyaiya om komii Roma hiriir nama sair yani whinapyikiu kwiriigi.

¹ Sima bidi boin tibmugiyim krima siyai aiirin nu Itari hiriir nana. Mi Pol siya mi kam nhirim hugripkaiinowidnankai ikim omaka huuyokiyokaiya sair mi simar kwiriinam siyai aiirin. Mi yai nani kamim simiir bi nwowiyin Julias mi siya kigriraowidam simiirin. Mi ti inkamin yai naniyin siya ti isidin yai naniyin om komii Rom hiran inkam komiiyin mi siir isidgin. ² Mi krima siyai aiirin om Adramitiam hir yani kwiriinam mi ta siyaiya ini ti nu komiiyin Esia siir omisisimim simiir gaeya hiriira kikinama. Mi Aristakas siya om Tesalonaika nu Masedonia hiran inkamin siya krimaka yinkin am. ³ Mi igwira om Saidon hir yamasuu. Mi Julias siya Pol siirin ini siyu miyik iirar tirin. Mi siya siir biri nonkwobugin, siir nomiiyau imiir kignakiyamin mi naeism simiir hir nini hainakiyamin. ⁴ Mi krima ti om iir haiburgigim mi ina swoki huayanamim. Mi krimiir siyaiya opudga hugiriyugika mi krima mhuism whirin Saipras siir yaeka yaeka yokigiyam. Mi opuda krimiir bi namitiunika. ⁵ Mi krima nu Silisia mi Pamfilia sowiir kingiin hiriir iyikrio naidam. Mi krima om whirin Maira nu komii Lisia hir nwowin siir yadu amasuu. ⁶ Mi tiki om iirin kamim yai naniyim simiir biyan inkamin siya siyai ira om Aleksandria hiranki nita sair kigin mi siyaiya saeya pi nu komii Itali hiriir namam tirka. Mi siya krimiirin ta siyaiya sair asi nugpriiginamkim.

⁷ Krima ha haiburgigim mi ii kasa rani, siyai hir kigwai amim. Mi krima minan mriinaindikim mi ini om Naidas kingiin tiriira yimbi idniyim. Mi opud komiia ha hugnaniya mi krima mhuism whirin Krit siir hiriir wokmainaidam mi ini mhu yaekayaeka yakiiyamim. Mi Salmoni idnabin ina yakii owarkinamin. Mi opuda krimiir bi namitiunika. ⁸ Krima minan mriinamkim, iya krima ti mhuism siir yaekayaeka nakiiyokiyokiyama. Mi mhoiia krima maeyau gaenau kwira miyika huimasu kuwiya, om Lasia kingiin hir nwowa, sair yaka amasuu.

⁹ Mi ii hoimgakim bidi digiyim mi Juda iikamim simiir ii komiia mi nae sima haiyaeiia iya ya iripi hiriinan bidi mi digiya. Mi Pol siya simiir asi boinnimauugin. ¹⁰ Ini wakaeyim, kima! Ii paii rani, pi nam tani mi siyaiya mi digworaekwo whiekak ikim mi sima sima rani mi krima iripi hiriinan pi wara mi inkamainami. Mi kara bidi yinokninkin. Pol siya hinina boinkin. ¹¹ Mi kamim yai naniyim simiir biyan inkamin

siya Pol siir yai bi wakaeyoknakin. Niingaka. Siya ini siyaiiya saiir biyan inkamin mi saiir nonkwo saina ad ieya, siya ini sowiir yai aiir wakaeyokna iskiyin. Mi sowa boin, humba! Nimbi nami. ¹² Mi ta maeyaua tapa krima namasua panki nwowi, iya miyik bi nwowika. Mi sima ta maeyaua saiir haiburgim minkim. Mi sima om Finiks hiriir namam kininkugim. Mi iya panki nwowiya digikiswo mi wi ha pi yamin. Mi Finiks maeyaua siyaiigi namasuwiya, ini mhuusimin Krit nikuwiyin ini siir pida nwowa. Iriig.

Mi opuda ha hugnaniya mi hinin komiia whii komii solwara hirana ina hugnatmainaniya.

¹³ Mi opudsima, simiir yaoyae miya hugnani. Mi simiir kwoinim ha naingwokim sima pi wadieyar sibgu iwaoidami. Mi sima idmira siya komii si nomboru itmaiya ina kiboknainiya. Mi sima mhuusim whirin Krit siir yaeka aiirar kikinkripkainamim. ¹⁴ Mi biri kwakimiminka, opud komiia ina yimbiyama. Mi ta opuda saiir iniga whinmamaoka, saeya not is ankin nitka mi saeya mhuusim Krit hiranki hugnatmainanika. ¹⁵ Mi opuda ini siyaii aiirar yamituniya. Mi siyaiiya ini opud aeyar hughainama. Mi krima ini daogugugiyim mi ini saeyar yaninkinkripkaiya. Mi krima maeyau kwira asi nakiiyamkim. ¹⁶ Mi krima mhuusim whirin Koda siir yakii haiburgig mi ina yamim. Mi krima minan mirii naidamkim, ta siyaiisim ira mhoii nomborukiyitkiya saiirin. ¹⁷ Mi sima saiirin siyaii komiia saiir idwo yami haiyitkin mi sima ta siyaii komiia saika yinkin kogrinu. Mi sima nidid prasae bi kinkim nu Libiya hiran siiyinin siir niyikiusi mi sima ta yuisa koua nitkina asi whrohaigikim. Mi ini iindimindima yakiidamim. ¹⁸ Mi ii gwira opud komiia ina swoki huga mi siyaiiya saeya kairimdiyiam hinda tinda mi sima sasae digworaekwo nhirim opa asi nitnowidnamaigikim. ¹⁹ Mi ii gwira krima digworaekwo kirie kirie nhirim siyaii aiir nwokaiyim ina yitnowidnamaigiyim opa. ²⁰ Mi iiyim kasa rani, krima bie nauun sowiir kig karam nwowim. Mi opud komiia ya ini hiriirar hugkripkaiya. Mi krima ina yangwokiyim, krima ombudarim pi hiriirar nwomainainami.

²¹ Ii kasaka rani, sima naemin ningugu ae karam nwowim. Mi mhoiia Pol siya simiir yinsiin okwo boinki, kima ti kamim, kima kariir yai aiir wakaeyoknaiswo kara boina ti mhuusimin Krit siir kipi haiburgig. Mi ta hiriinan dimina pi krimiir di yimbiyami. ²² Mi tapa kara pi kimiir boinmauwu, kimiir kwoinin kirieya dwo kipi naingwo idid, krimiir nwirki pi kigugu rani. Niingaka. Pi siyaiiya sasa nwomainaowidi. ²³ Kara Adi Komii krimiir Wanin siir inkamkim mi kara siir inig iirar hainanikin. Mi ii niyaka Adi Komii siir paekwosimin kariir kingiin tirar nokwoidniwiigin. ²⁴ Mi siya boin, Pol, kira wi kipi nidid! Kira wi inkam komiyyin Sisa wi siir whwonkam ida tini okwo boinu. Mi Adi Komii siya bidi wakaeyin kiriir srii aiirin. Mi waka iikam whiekakim kinaka nwowim siyaii waraur mi sima wi wara kigugu rani. Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinmauugigin, ²⁵ kima ti kamim, kima kipi nidid! Kara Adi Komii siirima naingwo tibmiigin mi digworaekwowim siya kariir boinmauwukiyim mi wi sipi nimbiyami. ²⁶ Krima ha dakiyam mi krima pi mhuusim whirin pi siir namamasuwi. Pol siya hinina boinkin.

²⁷ Mi iiyim krima nakii waiwaiyim iur kwii. Mi krima whii komiia Edria saiir yimbiyam mi iya nii bopwo kingiin nwowa mi kamim siyaii

aiir m̄riiyim simiir kwoinim ina yaingwoidamwiiyim, sima m̄h̄uisim wh̄irin siir kingiin m̄i owidami. ²⁸ M̄i sima idm̄ira siiyani yimboru itmai m̄i ina h̄um̄iik̄uim. M̄i ta idm̄ira sima h̄um̄iik̄uia 120 pida yimbiam. M̄i kr̄ima ha swoki amim m̄i ina swoki h̄um̄ii k̄uuium m̄i pariiga yimbiam 90 pid. ²⁹ M̄i sima ini nidid kwoin yaingwowim. Sima nidid kwoin minsi naingwokim, siyaiiya p̄i siiya komii sae naeyik̄uuiuwisi. M̄i sima siiya komii komii kwiiyim asi nombomboru itmaigikim ta siyaiiya saiir idao hir. M̄i ta siyaiiya ini hirar yakiririra. M̄i sima ina sr̄iiyim Adi Komii siirim b̄ieyin p̄i n̄imbiidni sasauim. ³⁰ M̄i kamim ta siyaii aiir m̄riiyim, sima p̄i nidamam tirkim m̄i sima ta siyaiisima idwo haiyitkina, saiir asi haiyitmai namkim. M̄i sima simiir yiksisaenam, kr̄ima siiya nh̄irim p̄i siyaiiya saiir irib hir n̄imboru itmaigi. ³¹ M̄i Pol siya kamim yaii n̄iniiyim simiir biyan inkamin siir boin m̄i ti kamim siyaii tirin wara nwo karam nwowi m̄i sima wh̄iekakarim wa n̄uguski. ³² M̄i kamim yaii n̄iniiyim sima siyaiisima m̄hoiia nomboru kaimikiya saiir id aiir asi nikripkikim m̄i ya ina yakiiyama.

³³ M̄i iya b̄ieyin maskwo kingiin nwoyakwokin m̄i Pol siya iikam wh̄iekakim simiirin ina boinmaeyakwokin, kima nae ti aeyakwok. Ii kasa rani, kima naingwoyimyokim m̄i kima nae bi naekim, m̄h̄irima nwoyokiyokigim ti ii iuur kwiiyim. ³⁴ M̄i kara p̄i k̄im̄iir boinmauugi kima nae nh̄irim simiir hai m̄i wi saeya kirie haiginuwi k̄im̄iirin m̄i kima wi kigugu rani. N̄ingaka. Kima wh̄iekakarim wi h̄iriinana swoki o digi wi dimin wh̄irkin kimbu rani. ³⁵ M̄i siya h̄iriinan boinkiyin m̄i siya paimirim ini simiir wh̄wonkam ida haiyin m̄i ina boin wad̄iekiyin Adi Komii siirim. M̄i siya ha n̄inikimk̄ir priiginkiyin m̄i ina yaeyin. ³⁶ M̄i iikam wh̄iekakim simiir kwoinim ini wad̄ieya ywokiyim m̄i yim iriipa h̄iriinan, ina m̄i aeyim. ³⁷ M̄i iikam wh̄iekakim kr̄ima ta siyaii aiir nwowim iriparin kamarim iuur nwoim m̄i n̄inga iuur iriyyar nwir 276. ³⁸ M̄i sima nae digiyim m̄i sima witnidim ina yitmaikiyim wh̄ii komii solwara h̄iriir. M̄i simiir siyaiiya p̄i nwoki bokiyim. Iriig.

Siyaiiya ina yimbuwamkiya

³⁹ M̄i iya ha p̄irkin̄uguskiyakwoka m̄i kamim siyaii aiir m̄riiyim sima nu iirin ina kigiyakwokim. M̄i sima ti nu iir bi n̄inokn̄ink̄inkim. M̄i sima gae komii kwira saiir kigi ina h̄iriyyar yonakaeyama. M̄i saiir h̄irin siiyin kibiyin whira nwowi. M̄i sima saiirim yombointibmiinam, siyaiiya hir naka ikripkinuim. ⁴⁰ M̄i sima idm̄ir wh̄iekakim sima boritmaimaiyim siiyani ini hirar yikrimkrip priim̄igigim. M̄i sima w̄ieyinsopin igwira siyaii aiir kindimdiyugiya saiir nwowin ina hakiyin. M̄i sima ȳuis komiia ina yitkinim siyaiiya saiir koua h̄iriir. M̄i sima ha naingwokim, siyaii aiirin p̄i opud aeya nwoki hugainaidamim siiyina h̄iriir. ⁴¹ M̄i siyaiiya nuyin wh̄irin wh̄ii idopwoniya nidwomaiyin siir yaka iyik̄uui. M̄i iribin ina yiniyaekin iuguskiyin nua h̄iriir. M̄i idaowin ini opnau hirar ywomaigiyin. M̄i hinin komiia ha n̄ita idao iir yaki it̄uui m̄i ta siyaiiya saiir idaowin ina yinkiramkiyin.

⁴² M̄i kamim irim haiiyim simiir kwoinin kamim omaka h̄uyokiyokaiya saiir nwowiyim simiir nisomsom aowam naingwokim, p̄i sima natm̄aimaikiya ami m̄ipi simbi nidamami. ⁴³ M̄i kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin Pol siirsi yaingwoyimiyok. M̄i siya simiirin asi nikidugin. M̄i siya iikamim kiyaeyim bi simiir yikrop atm̄imai kiyaki, siiyina h̄iriir. ⁴⁴ M̄i iikamim kiya karamae nwowiyim

yimbi ipii mämürim siyaiya sairim hinänkin kaiyitiki mkirkiyim, yim simiir yonkwosiiskwo migidam. Mi kräma hiriinan tirim mi kräma whiekakarini wadieyar yadu owuim siiyin hirin. Iriig.

28

Pol siya Molta hir nwokin

¹ Mi kräma wadieya yaki kuwü. Mi kräma wakaeki, ti mhuusimin bopwonau nidwomaiyin siir inigin sima hinäna dapi, Molta. ² Iikamin ti mhuusim siir hiranim, sima krimiirin siyü müyik iirar tirkim. Mi nao ha kinaniyin mi krimiir piüm ini noknoka kinkiyim. Mi sima pae ha namginim mi sima ina yikunam, kräma nini oni iuwim. ³ Mi Pol siya paeyar nhirim ina ini iuginkaeyis hainakiyim. Mi siya ha nini amginiuwün paeya. Mi mipug irin siir piua huua kinkikin mi ina wokitkin naniniyin. Mi kimidiniya Pol siir indibin siir yaki tipnänkin. ⁴ Mi iikam ti omin, mhuusimin siir hiranim, sima mipugin Pol siir indib iir tipkikiu kripkaiyin ini siirar kigiyim siya siir indib hirar kiririyin. Mi sima boin mi tari kamwonkin ti inkamin inkam nisomaowün mi siyairgin. Siya whii komii solwara hir bi naokin mi Adi Komiiyin siyü müyik tiriyin siya tari siirin pi borisopi, siya omwai waiyasiyin. ⁵ Mi Pol siya ti mipug iirin, paeya iyarkrip itkaigi mi ini paenau yamakaiyuwin. Mi Pol siya biyie bi swoki okin. Nängaka. ⁶ Mi sima ini hirar ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim siir indibin pi sipi noniki mi simiir kwoinim ha mi naingwokim siya pi sipi naowakainami. Mi sima ini hirgugukiyim ii haruwa rani mi sima ha bi kigikim siir piua ini biyie ywokiya mi sima yaeya kwoin asi kisina haigigim. Mi sima ina boinim, siya tari Adi Komii siir paekwosim kirie nwirkin.

⁷ Mi nu maeyauim ta maeyaua kräma nwowa sair kingiin hir nwowim ti simiir biyan inkamin ti mhuuwisimin siir hiranin, siirgin. Mi siir inigin Pabliaskin. Mi siya ini maigimairga ywowin krimiiramän mi krimiirin siya yikunam, siir omaka hiriir. Mi kräma iiyim kwoima ywo siir omaka hirin. ⁸ Mi Pablias siir adin makakin ma siir niya pi huua kini aka mi mhuinaugi wara mi inkin iugin. Mi Pol siya siirim yam. Mi nhwo siirim ini kwisiu mi ina sriiyin. Mi siir ina ina yonkwowin siir piua aiir mi siya ini wadieya ywokiya. ⁹ Mi siya hiriinan tirkiyin mi iki iikam nhirim makakim ti mhuuwisimin siir hiranim, ina yitim siirim, simiir ma imiir ninimniskii haiginugiyim. Mi simiirin ini wadieyar ywo haiginugiyin. ¹⁰ Mi sima krimiirin siyü müyik asi diräerar haiginugikim. Mi sima digworaekwo kasa bi hauugikim. Mi iya kräma siyai aiir nani apni kwiriyyim mi sima digworaekwo whiekakim ina swoki ani apni haigigiyukiyim, ta kräma nakiidama sairsi haigigiyumamaugikim. Iriig.

Mi Pol siya om komii Rom hiriir yimbiam

¹¹ Mi biya kräma ti mhuusimin siirin bwanim whoima niki okim. Mi mhoyia kräma ta siyai ira om Aleksandria hiranki nita sair yani kwiriinam mi ta siyaiya sair iniga hinänga paekwosim niswo itmwoyin naokainako. Mi ta siyaiya ti mhuusimin siir hir nwoka, iya panki nwo digiya sairim mi kräma sair yani apni kwiriinam. ¹² Mi kräma ha namim mi kräma om whirin Sairakyus hiriir yimbiam mi kräma hirin iiyim kwoima ywo. ¹³ Mi kräma ti om iir haiburgigim mi ina swoki kwiriinam siyaiini mi om Risiam hiriir yimbiam. Mi iigwira

krima ha swoki kwiriinamim mi opuda krimiir digiumiia hugnani mi krimiirin saeya hugainaidam mi ii kwisaka krima Pyutiolai hiriir yimbiam. ¹⁴ Mi krima ti omin iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigi. Mi sima boin, kima wi krimaka tir nwowi iiyim iriyyar kwis mi mhoyia krima simiir haiburgigim mi ina yani kwiriinamim siyaiini om komii Roma hiriir namim. ¹⁵ Mi om komii Rom hiran iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir wakaenaniyim, krima bidi yimbiamim mi sima ina yitim maeyaua nae haiginiya Apias krimiir nini kigniylim. Mi nhirim krimiiramim omaka ouumim whwonkaiiyim simiir hir ini kigni krimiirin. Mi Pol siya simiir kigwinin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirin mi siir kwoinin ini kirieya ywokiyin.

Pol siya yai win kibiya om komii Rom hir boinmimauugin.

¹⁶ Krima om komii Rom hiriir yapninpokainam mi sima Pol siirin yapa omaka yokmwim whwonkai, siir kigriraowam. Iriig.

¹⁷ Iiyim kwoima yamki mi Pol siya Judan iikamim, simiir inkam komii komiyyim ti omin siir hir nwowiyim simiirin yikuna, sima maeyau kwiruwa namwoniyim. Mi sima ha namwoniyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ti nomiyyauim! Kara dimin whir bi tirbugin krimiir isidin siir nikworinuin mi krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiuim kara simiir bi nanugaugugin. Sima kariirin om komii Jerusalem hiran omaka maeyaua huuyokiyokaiya mi biyie miriyya saiirin whisariyyar hugripkikikaigin. Mi sima tapa kariirin om komii Rom tiran inkam komii komiyyim kimiirin asi nikropkikim. ¹⁸ Om komii Rom hiran iikamim sima kariir yaiya saiir wakaeyim mi sima ina yinokninkinim kara dimin whir bi tirbugin mi sima kariirin pa nisomao rani. Simiir kwoinin kariir nuguskiyama naingwokim. ¹⁹ Mi Juda iikamim sima kariir nuguskisi nanugaugugin mi kara yaeya siyu whir karamaeka. Mi kara inkam komii Sisa siirin namim asi naingwokin, kariir yaiya siya wakaeyim. Mi kara Juda iikamim simiirin yai kwir boin huriyiuwim whaowae. ²⁰ Mi kara kimiirin hiriinansi nikunakin. Kara kimiir kigam naingwowi mi yai kimiir boinmimauuim wara mi naingwowi. Kara ta yai aiirin minim boinmauugin inkamim Isrel hiran iikamim sima nwokwokinin siirin. Mi kara minam naingwo tibmiigin, inkamim Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi siya bidi yimbiniyin. Mi sima kariirin ti weyinsopin hiriinansi kogrinugin. Pol siya hinina boinkin. ²¹ Mi sima boinki siirin mi krimiirin Juda hiran inkam nwirki bi win hauugikin yokwoni krima kiriir ninokninkinim. Mi krimiir nomiyyauim nu Judia hiranim sima krimiir bi boinmimauunikim yai bibiyie kiriir nigbumbuwanin. ²² Mi krima kiriir yaiyim simiir wakaeyam naingwowi krima bidi yinokninkinim omom omoman iikamim, sima ti isidin kira namasuwim siir nigbumbugim. Sima hinina boinkim,

²³ sima iyya kwira yimbingi mi iikam whiekakim ta omaka Pol siya nwowa sima saiir namkim, nugaka namkripkaiyakwokim mi ini naiowaka nhingigiyim. Mi siya simiirin yai win kibiya saiir saiira boinanaekin, iyya Adi Komii siya kigriraowana iikamim simiir. Mi siya yai nhirim Moses siir siyu aka nwowim, simiir boinmimauugin. Mi profet inkamim biyya sima win boinkiyim Jisis siir saiir wara yinkin boinmimauu. ²⁴ Iikam nhirim siir yaiya saiirin ina yaingwo tibmiiyim mi nhirim bi naingwo tibmiikim. ²⁵ Mi sima kwoin whiruwa bi nwokim mi nhirim sima asi namkim. Dimusi rani, ta yaiya Pol siya hinina boinkiyin,

Adi Komii siir naeyiuiin bidi yikopsisirkiyın profet Aisaia siirin. Mi Aisaia kimiir brougae wanwiyaeyim simiirin hiniina boingik.

²⁶ Kira ti am iki iikamim simiirim mi simiirin pi hiniina boinu, kima yai aiirin wa wakaie mi kima wi saiir yaimwo aiir ninokninkin tani. Mi kima siirin wa kigi mi kima wi siir kig ninokninkin tani. Niingaka. ²⁷ Ti iikam isidin, simiir kwoinin bidi hugimkikiunamim mi simiir win minim yai wakaesi boriisopi. Mi simiir nhwowim bidi kwisnamim mi sima kwisnam karamaekiswo mi wa pi yanao kigomokin mi win minim yai bidi pi mi wakaeyin. Mi simiir kwoinim ta yaiya saiir yaimwo aiir bidi pi yaingwowarkai. Mi simiir kwoinim, wa kisina haigi mi sima wi kariirima pi swoki iti mi simiir wi kara ninimniski haiginugi.

Adi Komii siir naeyiuiin hiniina boinkikin mi Aisaia siya yokwo asi winkin. ²⁸ Ta Pol siir yai aeyairga niki boiniyokiyokiamama. Siya boin, kima dinokninkin, ta mi miyika Adi Komii krimiir Wanin siya minkika krimiir ninimiskii hainakiyim. Siya bidi yikropkiyın iikam nhirim Judan iikam tani simiirim mi sima wi nwoki wakaeyoknaim. ²⁹ Mi iya Pol siya ta yaiya saiir boin digiyın mi Juda iikamim sima ina swoki amim mi sima sima yai prasae bi ninkin wamwarkai boinugim.

³⁰ Mi Pol siya biewiyo whisa ywo, ti om iirin mi ta omaka siya whwonkaiya siya saiirin ina sain taraoın mi iikamim siir omaka nii apririr boinaeyim, siya simiirin pi wadiyar nwowini. ³¹ Mi siya iya Adi Komii siya kigiraowi iikamim mi digworaekwo ikim, simiir boinmimauugin. Mi siya iki iikam whiekakim simiirin Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir yai aiirar boinmimauugin. Mi yaiyim siya boinmimauuwiyim, siya bi nimprio boinmimauugin. Niingaka. Siya ini idowiyar boinmimauuwamin mi inkam nwirkin saiir nikiduamin wi dig nwo rani. Niingaki, niingakinga. Iriig.

ROM

Mi iya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim om Rom hiranin simiiram mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuu. Siya tariigina minam warar ninkin winkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyieki naokingugunankaiyim sima Jisis siiraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginuim Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin hiiiniya nironinkinin siirin krimiirsi naokin rirmiiya krimiir nwowaiginuwim dimin biyeyim simiirsi. Moses siir siyu komiiyin iikam iiriin wi rirmiiya siya nwowaiginu rani. Nningaka. Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Ta yokwowa mi whiekakim Adi Komii siya nimbiniim aposel Pol siya miiiyam simiir boinka

¹ Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram winkika. Kara Jisis siir miyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwun okwo haiginugin mi kariirin siya bidi yimbiniin Adi Komii krimiir Wanin siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

² Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yimbiniin ti siir yai miyik miyikim iikamim simiir boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiia dimin whirki kimbu karamae nwowiya saiir winki. ³ Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiis siir yaiga, krimiir Biyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kungin yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin. ⁴ Adi Komii siya bidi yiisiimauu, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yiisiimauu iya siya siirin ie hirankin hidnansiin idwovin. Jisis siya Adi Komii siirgisiiirar yinisimkin Adi Komii siya siirin mansi tirkin siir naeyiun dimin whirki bi kimbugin. ⁵ Adi Komii siya kariirin Jisis Kraiis siir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibmiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam. ⁶ Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranin kimiiram wara bidi yimbiniin mi siya kimiiram biidiyar mi ikunan, kima Jisis Kraiis siir yinisim timi inkin o.

⁷ Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim kimiiram asi winkika. Mi siya kimiir bidi yimbiniin kima siir iikamkim. Kara minam naingwowi, krimiir Adi Komii mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis sowa wi krimiirar nwoki tirim dimin miyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamair aei aka. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kigam naingwokin.

⁸ Kara biyin pi ta yayia saiir niki boini: Hinda tinda sima kimiirin hinina haigiririr boini, kima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo

tibmiiyan iikamkam. Mi Jisis Kraiis siir inig iirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir. ⁹ Kara Adi Komii siir mi aiir mariiyin mi kariir kwoin komiiyin ina yangwokiyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir boinmimauum. Mi Adi Komii siya ina ninokninkin kariirin inokinokin siyar whinkinsiis haiginuwikin iya nhwo kara kwisboiniyim. ¹⁰ Mi inokinokin kara Adi Komii siiramar sriugin, siya kariir whinkinsiis haiginuwim mi si nhirim kara siyugaki nuwi kimiiram in wa nwoki itim kimiir kigimin. ¹¹ Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamin ina naingwokinin mi kara dim in miyikim kimiir hauuwam mini, Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim mi ti dim in hiriinan in wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwi kirie kima nwowim. ¹² Saeya hinnga, kimiir naingwo tibmiiya saeya kariir kinsiis haiginuim mi kariir naingwo tibmiiya kimiir mi kinsiis haiginuim. Mi ti hiriinan siyuin siya wi krimiir whiekakar nwoki kinsiis haiginu irkakim.

¹³ Ti nomiiyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin i whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin dim in whirki nipiyaokii rani. Kara iikam nhirim Juda iikam tani simiir bidi whindiriraerarin mi sima in naingwo tibmiiyan inkamkin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan whindiriraerarin naingwokin. Mi iripi hiriinan kimiir waraur in wi naekaka niki owim. ¹⁴ Adi Komii siya kariir bidi yimbin in siir yai win kibiya sair boinmimauum nu Grik hiran iikam in dim in taemanki naokingugunankaiyim mi iikam nhirim nu whiran in dim in taemin karamaeyim simiiram mi iikam in ninokninkin whiekak karamaeyim simiiram warar. ¹⁵ Mi ti dim in hiriinan in, kara iikam in om komii Roman in kimiiram in simiirsi nikwokrimkripaniyam tirkin Jisis Kraiis siir yai win kibiya sair warar nanaakninkiiyim. Iriig.

Ta Kraiis siir yai win miyika saeya kiriekaka.

¹⁶ Kara ta Kraiis siir yai win miyika sairsi bi nididgin. Nnngaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir kirieka, iikam in wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiisi. Ta yaiya saeya bi Juda iikam in simiir hiriir yam mi mhoiya saeya Juda iikam tani simiir hiriir yam. ¹⁷ Mi Kraiis siir yai win kibiya saeya krimiir nisiimauuga Adi Komii siir yipiki hinna nisiimauu in siya dim in whirki bi kimbugin siya dim in miyikim krimiir diriraerarin simiir. Mi siya iikam in krimiirin dim in whirki kimbu karama inkam asi dapkim mi iikam in krma wi iripa mhi kwoin saika ninkin owi. Adi Komii siir yaiya saeya hinna boinka, ta kimiir naingwo tibmiiya saeyar dapi kimiirin Adi Komii siir whwonkam idan, dim in whirki bi kimbugim mi kima wi omwaiya waiyayokiyokii. Siyiu whir karamaeka. Nnngaki, nnngakanga. Iriig.

Ta yaiya iikam in Adi Komii siir yai aiir haimriiyuim simiir siyiu imiir boinka.

¹⁸ Adi Komii siya ninomor kou hir nidwown siir om iir. Mi ta siir io yaiya saeya wi nimprio rani saeya wi idowiya nimbini iikam in digiumii siir yai aiir haimriiyuim simiir mi iikam in dim in biyie tiriiyim ta Adi Komii siir yai win miyikina in simar ikworimdinukiya. ¹⁹ Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yisiimauu in siir dim in taemin whiekakim simiirin mi sima wa pi sibgu inokninkinin. Mi Adi Komii siya simiirin bidiyar sibgu isiimauu in. ²⁰ Bidi bidiniyar in Adi Komii siyar nonkwokwown digworaekwo whiekakim simiir mi ta iya sair hirankar nitiyokiyokiya mi tisi tariinanar namwoniin. Mi iikam in ti digworaekwown siya

diriraerarim simiirin ha pi kigninokninkinim mi sima Adi Komii siirin ha pi yinokninkinsasaeyin ti digworaekwo imiirsiyar. Ya hninga, sima digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim simiirin wa kigi mi sima siir whwonkamim wi kig rani. Mi sima wa nwoki kigninokninkinim siir kirie komiyya inokinok nwoyokiyokiiya saiirin. Mi sima hiniina boin karamaeka, krima Adi Komii siir bi ninokninkinkim mi krima siir inig iirin wa hainan tani. Nningaka. ²¹ Sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ina nwowin mi sima hiniina naingwo rani, siya Adi Komii kisingin mi sima siir inig iir bi hainanikim mi siir bi boin wadiekim. Nningaka. Simiir kwoinim pi whaowaekim mi simiir kwoinim miyik bi nwokim. Sima habwhaowaenan nwokim. ²² Simiir kwoinim ha naingwowi sima digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim. Nningaka. Simiir kwoinim ini habwhaowaenan ywowim. ²³ Mi sima Adiiyirin naonam karamae nwowiyin digiumii siir haimriiyugim mi sima siir inig bi hainankim. Mi sima kimidiniya diminim inkamkar nonkwokwowyim simiir inig imiir hainan ti uruwai, siyaowai, ipiyin, mi it mi mipug minim mi wraisupai wraisupai ikim.

²⁴ Mi Adi Komii siya simiir haiburgigin mi simiirin, simiir siyiu biyeyin siya kiyainamkim. Mi sima siyiu biyeyin siiram nikwokwo nanaeikin, iraka nwiraka iripa piu nwowamin. ²⁵ Mi ti hiriinan iikamim sima Adi Komii siir yaimwo aiirin digiumii bidi haimriiyuim mi sima pi yaeya niksiae yaiyar haii. Mi sima pi diminim Adi Komii siya nonkwokwowim pi simiir inig imiir swoki hainani. Mi sima pi Adi Komii siir inig iir hainan tani, yipiki ti digworaekwowim simiir nonkwokwowim. Nningaka. Siyargin wadieki wadeyin mi iikam krima siir inig iirrarar hainan, inokinokin.

²⁶ Mi Adi Komii siya simiirin siyiu biyeyin siir hirar haiburgik mi sima ini siyiu biyie tiri siyuin siirar yapim. Mi simiir wigim, sima siyuin iripa piu simiir kam aka nwowiyim ini yimiyunamim mi sima iripa piu kimidiniya wig nhirmaka ini owou. ²⁷ Mi kamim yim iripi hiriinanar mi tir, sima iripa piu simiir wig imaka bi nwokim, simiir kwoinin iripa piu inkam nwiraka nwowam nikwokwokim mi sima siyiu biyie sima simar yinwo anwona. Mi Adi Komii siya simiir asi tirbugikin, ti siyiu hiriinan sima tirin siirsika. Yio ti hiriinanin yio dimin karamaeka.

²⁸ Mi ti iikam hiriinanin Pi borisopi simiir kwoinin Adi Komii siiram nwowim mi siir digworaekwo ikim. Mi siya simiirar kigninkinki mi sima ini simiir kwoinkar yaingwo diriraerar namim ti siyubiyieki siyiu biyie kin iirin mi sima wi siyiumwoni nap rani. Nningaki, nningakinga. ²⁹ Simiirin ti dimin biyie biyie hiniinim sima bidi yaokingugunankaiyim. Digworaekwo whiekakam naingwo mi kwoin biyie biyie iikam nhirmiyam naingwo mi kigmar mi ninkinwamwarkii boin, niksiae yai boin, inkam nisomao, kwoin inkam nwiram niwitpaomai inkam nhirmi boinikikasna. ³⁰ Mi whisariiyar haigiririr boin mi io whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mi inkam nwirniisi kiginnyokna karam nwo mi simamar naingwona mi diminpai diminpai sima tiraraowam mi yopii adni yai nantamyiriyir. ³¹ Mi siyiu mwoni nap karam nwo mi nimbin aiir nikrimkrip mi inkam nhirmisi naingwoyimiyok karam nwo mi nhirmaka nombin ii ae karam nwo. ³² Adi Komii siir siyiu miyikin siya hiniina boinkin, iikamim hiriinan siyiu biyeyim simiir tiri yio daonam. Sima bidi yinokninkinim mi sima ti siyiu biyeyin siirin ini

hãriiyar tiryokiyokiyamin. Mi ti hãriinan siyũin sasa rani. Nãngaka. Sãma ini hindara yãininopkainamim mi iikamim ti hãriinan siyũ tãriyim sãma simiirin pa mi ikboinmamairi. Iriig.

2

Yaiya Adi Komii siya hidiya ya ninoknãnkãn wãdiekiwãdieyairga

¹ Juda iikam kãma Juda iikam tani, simiir simiira priiboìn hãriiyũunanaei, siyũ biyeyim sãma tãriyim simiirsi, kãma hãriinan kipi boìn. Dimusi rani, wim kãma iki siyũ hãriinanin kãma boiniyim simiir, siirar mi tirikim. Mi kãma simiir boini mi ta yaiya wi kãmar swoki kwaeyopkwonaei. ² Mi Juda iikam kãma bidi yinoknãnkãnim, Adi Komii kãmiir Wanin siya kãmiirin wi kipa kipa hid rani, siya kãmiirin wi hãriinankinar hidi. Mi ti iikamim, ti hãriinan siyũ iir tãriyim, Adi Komii siya simiirin, wi siyũ miyikimiyik iirar nonkwobumbunãnkãn iuguskii. Mi ta siya hãdana saiir bwamkibwamin wi wãdieyar namki. ³ Kãma iikamim ti hãriinan siyũ iir tãriyim simiir boinhãriiyũuwiyim mi wim kãma ti hãriinan siyũ biyie iirar mi tirikim. Kãma panãna naingwowi, kãma wi digar nwowi, iya Adi Komii siya iikamim simiir nonkwobumbunãnkãnana, simiir dimin biyeyim simiirsi, ha? Nãngaki, nãngakãnga. ⁴ Pi panãna tiri, ha? Adi Komii siya kãmiirin wi hãriiyar naingwoyimiyokiyokiii mi siya kãmiiramim wi ii haruwa nwo rani mi siya kãmiir dimin biyeyim asiima bi niki dirãraerar bumbu sasauwikãn. Nãngaka. Mi hãriinanki niuwi mi kãma Adi Komii siir siyũ miyikin siir dimusi kiyopsibgii. Mi Adi Komii siya ha naingwowi kãmiir kwoinin ti kisina haigi mi siya kãmiirin wi ti hãriinan siyũ iirsi tãr haiginuwi. Mi kãma tari ninoknãnkãn tani, aniya? ⁵ Kãmiir kwoinim bidi yinkisaiowaeyim mi kãmiir kwoinim panãnsi kisina haigisi. Mi ti hãriinan siyũin, wim kãma kãmiir dimin biyie imiir haingiriyũ haigin ii raraoinami. Mi iripi hãriinan Adi Komii siya kãmiir io yayim wi hãriiyar mi haiginonkworinukripkai, siya wi haiginãrkii rani ti dimin biyeyim kãma haingiriyũ haiginmamimim. Mi ta iya Adi siya kãmiir dimin biyeyim wi hanãngi nãtkiigigii mi siya iikam kãmiirin wi hanãngi nonkwobumbu nãnkãn haiginuwi. ⁶ Adi Komii siya iikamim, simiirin irãra nwãnwãra, wi siyũin sãma tãrin, wi siir hãriinan yamdiyar swoki hidi. ⁷ Mi iikam nhãrim sãma mianan mãriinanaei siyũ miyik iiramin, Adi Komii saika sibgu idwowanin ninomor kou hãr mi sãma wi inig komiigak nwowi mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siya wi nonkwobumbunãnkãn tani. Adi Komii siya wi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin inokãnok wi ti iikam imiir hauuwi. ⁸ Mi iikam nhãrim yim sãmamar naingwonaei mipi yaimwo aiir hãimriiyũgigi digumii mipi siyũ biyie iir dirãraerar nami mi Adi Komii siir kwoinin ti iikam hãriinanim simiiramim wi haugihãuga whiyie mi siya simiirin wi hanãngi nonkwobumbunãnkãni. ⁹ Mi mhõiya Adi Komii siya wi hãk kimpipisu komii iikam whiekakim siyũ biyie tãriyim wi simiir nanãnkãniuni. Bii wi Juda iikamim siyũ biyie tãrim simiir mi mhõiyin wi iki Juda iikam tani hãnda tãndanim siyũ biyie tãrim simiir. ¹⁰ Mi Adi Komii siya wi iikam whiekakim siyũ miyik tãriyim, wi nãdwo miyik mi inig komiigak mi irãpa nãngwomamair aei wi simiir hauuwi ninomor kou hãrin. Bii siya wi Juda iikamim simiir tãri mi mhõiya Juda iikam tani hãnda tãnda nwowim simiir warar. ¹¹ Adi Komii siya ha bi naingwowikãn,

iikamim inig komiikakim, sima mi iikamim inig karamaeyim yim sima. Nningaka. Kima ini hiriinan kimar ywowim. Mi siya irira nwinira kimiirin wi diminin kima tirin wi simiir digar mi sibgu hidaiginiuwu.

¹² Iikamim Juda iikam tani mi sima Adi Komii siir siyiu komii iir bi ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tirim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi nwo rani. Nningaka. Siya simiirin wa nonkwobumbunin kin haiginiuwu. Mi Juda iikamim simiirin nningaka. Sima Adi Komii siir siyiu iirin ina ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tiri mi Adi Komii siya simiirin wi ti siyiu iirsi boinwokiyop natkaigi. ¹³ Iikamim Adi Komii siir yai airin hindara wakae kimaigiyim mi Adi Komii siya simiirin wi ha boin tani, sima iikam miyikim. Nningaka. Iikamim siyiu komii iir wakaeyokna apiyim, ti hiriinan iikamim simasimargim Adi Komii siya nikiuwanim iikam miyik. ¹⁴ Mi iikamim Juda iikam tani, tinda tinda nwowim, Adi Komii siir siyiu iir ninokninkin karam nwowim, sima diminin simiir kwoinkar naingwokiyin, pi siyiu miyik siirar mi tiri. Adi Komii siir siyiu komii ieya boina sair hiriinan siyiuin, yio kirmiir niisiimauugin. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hinin dimin iki wadiyeyin mi piki hinin dimin iki biyieyin. ¹⁵ Mi siyiu hiriinanin sima tirin yio simiir kwoinawin Adi Komii siir siyiu komiiyin ini hanin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi simiir kwoin ieyar niisiimauuwu, piki hinin dimin ikin wadiyeyin mi piki hinin dimin ikin biyieyin. Mi hiriinanki niuwu, simiirin ini simiir kwoin ieyar nowomwarkaiyuim. ¹⁶ Mi mhoyia ii komiia, yaimin dimin imiir hidana Adi Komii siya wi Jisis Kraiss siir boinkii, ti kwoinpai kwoinpaiyim, iikamim hinda tindanim simiir kwoinawu kwirii idwokaiyim, simiir kinawhiyimiyie itkikinam. Mi siya simiirin wi ti digworaekwo imiirsi boinwokiyop natkaigi. Mi ti digworaekwuwim, sima wa nibiyami mi Adi Komii siir yai win kibiya kara boinmimauuwiya saeya ta hiriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamim mi siyiu komii ikin simiir boin aeya

¹⁷ Juda iikam sima ha naingwowi, Adi Komii siya mi kima, kima iripar nongwomamair aeikim. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi kimiir bopwowa paeki bi namai ikougin mi Adi Komii siya ti siyiu komii siir yayim kimiir hauugiyim mi kimiirin wi siya whinkinsis haiginiuwu, aniya? Nningaka. Mi kima kimiir inig imiirar hainaniyim, kima pi ha boini, nam krima Adi Komii siir iikamkim. ¹⁸ Kira Adi Komii siir kwoin iirin siir bidi yinokninkinim. Mi kira ina hid ninokninkinin piki hinin dimin ikin biyieyin mi piki hinin dimin ikin miyikin, kira siyiu miyik iirar napikin. Dimusi rani, sima kariirin Adi Komii siir yaiya yinisimar nowomwarkaiyukin. ¹⁹ Kima hinina naingwowi, Adi Komii siir yaiya kima sairin ninokninkin miyikakim mi kima iikamim habwowaenan nwowim simiir aknainan niisiimauuwam mini Adi Komii siir yai miyika sairin, ha? Mi kima siyiu miyikin siir niisiimauuwam mini mi sima kimiir nwoki wakaeyoknam. ²⁰ Kima hinina naingwowi kima digar nwowi, iikamim habwowaenanin simiir nowomwarkaiyuwim Adi Komii siir dimin miyikim simiir, ha? Mi kima iikamim yinisim sapisapnan Adi Komii siir dimin miyikim simiir nowomwarkaiyuwam mini mi kima simiir sibgu owomwarkaiyuwamar naingwowi Adi Komii siir dimin imiirin. Dimusi rani, kima hinina naingwowi Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa sair bidi yinokninkinin. Mi sima wi kimiir hiriinana nwoki owim, ha? ²¹ Nningaka. Kima iikam nhirim simiirin

ha nowomwarkaiyuwigin, Adi Komii siir dimin imiirin mi kimakima nowomwarkaiyuna dimusi nwowi, ha? Kima ha boinikim, kima hii kipi tauae mi tari hii kimar tauaeikim, aniya? ²² Kima hinina boinikim kima hii wig iraka kipi nanae mi kima hiriinan siyu iir bi tirikim iyie? Niingaka. Mi kima pi boriisopi ikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyim. Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae hainakikim. ²³ Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima ha boinikim, kima Adi Komii siir siyu iirin bidiyar yinokninkin. Mi kimar taouugaikin ti siyu komii iirin, yio ti hiriinan siyuin kima Adi Komii siir inig iir haigin ikworinugin. ²⁴ Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiiirar mi boinka, ikamim Juda ikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda ikamkinim kima nusiimaugim, simiirin.

²⁵ Kaimwoka, siya kima yinisim sapisapa nwowa mi sima kimiir mois aiiirar kitiyopnir haiya yio wadiekin ti hiriinan siyuin, siyu komii siyar boinikin. Mi kima ti siyu komii iir haigin ikworinuwu mi sima kimiir mois imiir bi kitiyopnir haigim, ikamim naingwo tibmi karamaeyim simiir hiriinan. ²⁶ Mi kamim simiir moisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknae mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam ikam nokdap haiginuwu mi ti ikamim sima wi kamim mois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi. ²⁷ Kaimwoka, kima Juda ikam kinim, wim kima kimiir moisim bidi kitiyopnir haiyim mi iriipi hiriinan, kima ti siyu komiiyin siir haiyim mi inokinokin kima ti siyu iir bi wakaeyoknaeikim. Niingaka. Mi ikamim Juda ikam tani hinda tindanim sima simiir moisim bi kitiyopnir haigim mi sima Adi Komii siir siyu iirar wakaeyoknakim. Sima yai wi kimiir boin huriiyu boini. ²⁸ Mi kimiir yopiyyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir hiar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda ikamkin hiriinansi nikiru rani. Niingaka. ²⁹ Mi ikamim Adi Komii siir siyuin siir yaimwokiyaimwowa simiir kwoinau nwokaiya sair sibgu apiyin, yim simakisima Juda ikam kinim. Mi ti hiriinan siyuin kwoin ara sima priinaingwo tibmiyyin yio ina Adi Komii siir naeyuin kimiir mois imiir kitiyopnir haiyim ini hiriinan ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyu komiiyin biya Moses siya winkiyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi ikam nhirim sima ti hiriinan ikamim wi simiir inig imiir hainan tani. Niingaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramim wi nhami nhami naingwokwonanae rani. Iriig.

3

Siyu biyie siya wi siyu miyyik iir nikwowaisii rani.

¹ Kima panin panina naingwowi Juda ikam wadie kimar yowiski mi iki Juda ikam tani yim miyyik rani, iyie? Mi ti kimiir siyuin mois kitiyopnir haiiyin, siya wi kimiiirar whinkinsiis haiginuwu iyie? ² Ini mi owin, yio hiriinan siyuin yio dimin karamaeka, yio kimiir whinkinsiis haiginugin, biigibiiyin Adi Komii kirmiir Wanin siya siir siyuin Juda ikam kimiir hauugin kima ninokninkinam mi kima siir napim. ³ Kaimwokikaimwoka, Juda kimiir ikam nhirim ti Adi Komii siir siyu komiiyin siir yaiya sair siyu iir nap karam nwowim simiirin wi panina tiri mi Adi Komii siya wi digiumii siir yai aiiirar haimriiyuwi, aniya? ⁴ Niingaki, niingakinga! Ikam whiekakim ti nu iirar

nwoirkakim, sima niksisaе yaі boini mi Adi Komii siya wi niksisaе yaі wara boin tani, yo wi yaimwokiyaimwo imiirarar boin iski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii siirin hinina boinka, inokinokin iikamim yaі kiriir boinhuriyiwuyim mipi kirar swoki atkin okwonaowidi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, kiriir yaiya ini kaimwokikaimwower ywowa.

⁵ Mi ta iya Adi Komii siya krimiir dimin biyeyim, simiirsi nonkwobumbu ninkini, iikamim sima kigninokninkinam mi sima wa naingwowi, Adi Komii siya dimin whirki bi kimbuwikin. Mi krіma wi panin panin boini, ha? Mi inkamin ha boini, kiya, siya krimiirin siyu miyik bi tirkin mi krіma wi kwoin whuruwa siir kwoin iirarar nwoki, aniya? ⁶ Nningaki, nningakinga, Adi Komii siir siyuin siya dimin whirki kimbuwikiswo mi siya iikam imiirin wi panin panina pi sibgu hidin, ha?

⁷ Mi ta kariir niksisaе yaiya saeya Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa sairin idowiya nwowaiginiugi mi inig komiigak siir nwowaiginiuwi mi siya kariirin dimin biyekak inkam dimusi swoki dapi mi kariirin wi yamdi dimusi swoki tirbuwi, ha? ⁸ Mi ini mi owin, krіma wi hinina boini, humbaie, krіma siyu biyie tiri mi iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainanim. Mi tari hiriinan siyuin ini wadie siya ywowim, aniya? Nningaki, nningakinga. Mi iikam nhirim sima kariirin hinina nikbumbuwikim, Pol siir yaiya saeya hiriinanaiga. Mhoiya Adi Komii siya wi yamdi simiir diriraerarbumbuwi ti hiriinan kamim mi siya simiirin wi siyu wadiekwadie iirar tirhaiginiuwi. Iriig.

Inkam miyik nwir karamaeka. Nningaka.

⁹ Mi krіma wi panin panina naingwowi, ha? Mi tari iki iikamim Juda iikam tani, simiir kwoinim ini Juda iikam krimar ywowiskiyim, ha? Nningaki, nningakinga. Kara kimiirin pi hinina boinki, Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim, ti nu iir nwowim hinda tinda krіma hoimgakarın, siyu biyie kinar tiriikim. Krimiir kwoinin siyu biyie tiramin, siyar kiyai. ¹⁰ Tiki yayim, yim yaimwokiyaimwo imairgim. Bidi bidiniyarın, kam nhirim sima winkiyim Adi Komii siir yayim, Yokwo Komii Samni, sima hinina winboinkikim,

mi krimiir nwirniyin, Adi Komii siya wi ha boin tani, dimin whirki bi kimbugin. Nningaki, nningaka. Krіma hoimgakarın, siyu bibiyeyan iikam kinaigim. ¹¹ Krimiirin inkam nwirki ninokninkin tani, pi hinin dimin ikin, kaimwokikamwo nwowin mi Adi Komii siir mi inokninkinam naingwowin mi siir wakaeyoknam. ¹² Iikam whiekakim sima Adi Komii siirin digiumii bidi haimriiyugigim sima ini dimin biyie tiran iikam ywowim. Nwirkanwirki siyu miyik bi tirkin. Nningaki nningaka. ¹³ Yaі bibiyeyim, sima boiniyim, ini ieyin inkam haingikaiiyin, si budwaki whakiyin, ini siir hiriinan ywowin. Sima niksisaе yaі kasa bi boinkim mi ti yaі bibiyie hiriinanim sima boiniyim iikam imiir yim ini mipugni bigi pikiyim mi urura ha kinamiyin, ini hiriinan ywowim. ¹⁴ Inokinokin sima yaі bibiyie arar boinanaei iikam imiirin. ¹⁵ Sima bi kimiminikim mipi iki iikam nhirim io simiir nwowi mi simiirin pa mi isomsom aokaokii. ¹⁶ Maeyau mauyauim sima namiyim, sima digworaekwo imiirin pi haningın nonkwobumbuninkingigi mi mi iikamim sima pi hik prasae hai

rani, simiirsiiyin. ¹⁷ Sɪma iikam nɪirmi bi nɪnki amasuwikim ɪripa nongwowamair aeyam. Nɪngaka.

¹⁸ Sɪma Adi Komii siir inig iir hainanam bi naingwowikim; yipiki inkam komiiyi komiiyin.

¹⁹ Mi krɪma ina nɪnoknɪnkɪnim, digworaekwo whiekakim siyiu komii siya boinim mi iikamim sɪma wi siyiu komii siir aowa nwoki owim. Mi inkam nwirkin ha boin karamaeka, kara inkam wadiekin. Nɪngaka. Krɪma iikam whiekakim maeyaumaeyauwanim Adi Komii siir whwonkam idain dimin biyie bidiyar tirbuwim. Mi Adi Komii siya krɪmiirin wi ti siyiu komii ieya boinwokiyopnatkaigi. ²⁰ Mi ta hiriinan saiirsika krɪmiir nwirki nwirki Adi Komii siir siyupai siyupaiyim simiir bi napkin mi Adi Komii siya krɪmiirin wa ha dap rani, dimin whirki bi kimbukin. Nɪngaka. Adi Komii siir siyiu komiiyin siya siyar nɪsiimauugin, krɪmiirin. Inkamim siyiu biyie tiriyin. Iriig.

Iikamim Kraiis siir yai aairim naingwo tibmii wi iikam miyik sɪma nwowi.

²¹ Mi tariinanin Adi Komii siya krɪmiirin idowiiya bɪdi ywokiyin, yipikin siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowin. Mi yio ti diminin siyiu komii saika bi namasugin. Nɪngaka. Yio ini sa ywowin mi yayim Moses siya bidiya winkiyim mi profet kamim sɪma mi wɪnki ikim, sɪma ti dimin iir winboinkikin. ²² Tiki siyiu miyikin siya hinɪngin, iikamim Jisis Kraiis siir yai aairim naingwo tibmiiyim, ti iikamim sɪma Adi Komii siya dapiyim dimin whirki bi kimbugin. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiiyim Adi Komii siya simiirin wi iikam miyik nikɪuwi. Adi Komii siya wi hinina naingwo rani, wim kɪma Juda iikamim mi nim krɪma Juda iikam tani. Nɪngaka. Yio ti hiriinanin dimin karamaeka. ²³ Iikam whiekakim hinda tinda nwowim sɪma dimin biyie bidiyar tirim mi Adi Komii siya wi simiir irni nwirni hainan prapras rani mi simiirin wa boin tani kɪma iikam wadiekin. Nɪngaka. ²⁴ Adi Komii siir naingwoyimiyoka krɪmiirin hindara prɪhaugikin Jisis Kraiis siya naowa iikam simiir dimin biyeyim simiirsi mi krɪmiirin saeyar nanmai-warkainakim Setan siir inankin. Mi Adi Komii siya wi ta hiriinan krɪma naingwo tibmiiya Jisis Kraiis siiram, wi saiirsiya dapikɪuwi dimin whirki kimbu karamae. Mi ti dimin hiriinanin bi sainikin. Nɪngaka. ²⁵ Adi Komii siyar nikrop iuungikin Kraiis siirin, nu tir nauuni aoniyam, sibsibin inkamkin nisom inkin imiiaeyin, Adi Komii siiram siir hiriinan. Mi siir nhieya ha naokiinaiini mi krɪmiir dimin biyie biyeyim wi saeyar haiyoprimdiyumiigii, siya krɪma siiram naingwo tibmii. Adi Komii siya hiriinan minam tirkin krɪmiirin, krɪma wa nwoki inoknɪnkɪnim siya dimin whirki bi kimbugin. Mi bɪdi bidiniyarin iikamim dimin biyie tiriyim, Adi Komii siya simiirsi naingwoyimiyokim mi siya simiirin bi nonkwobumbuninkin. Dimusi rani, Jisis siirin wi siya nikrop iuungii, simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. ²⁶ Jisis Kraiis siirin siyar nikrop iuungikin nu tir nauuni aoniyam mi iikamim sɪma nwoki kignɪnoknɪnkɪnim, siya dimin whirki bi kimbugin. Mi iikamim Jisis siir yai aair sibgu wakaeyokna apim, siya krɪmiir dimin biyeyim hiriinansi haiyoprimdiyumiigikim. Mi siir whwonkam ida siya krɪmiirin wi iikam wadie asi nikɪuwi.

²⁷ Mi wi panina tiri, krɪma wi krɪmiir mi miyikim simiir inig imiirar ti hainan, ha? Nɪngaka. Tiki mi miyik miyikim, krɪma miriirim

krimiir dimin biyeyim wɛ sima haiyoprimdiyumiigi rani. Nɛngaka. Jisis siir yai airam naingwo tibmiiyin siyuin, siya siyairgin krimiir dimin biye imiir haiyoprimdiyumiigiyin. Mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan siirs nikiuwikin dimin whirki kimbu karamaeyin. ²⁸ Krɛma dinoknɛnkin, iikamɛm Jisis Kraisi siir yai imiiram naingwo tibmiiyim, kwoin whiruwa nwokiyim sima simairgin Adi Komii siya nikiuwiyim dimin whirki kimbu karamae, siya krimiirin ti mi miyik miyikim krɛma mɛriiyim, siyiu komii siir siyiu imiir krɛma napiyim, simiirsi bi dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Nɛngaka. ²⁹ Krɛma panina naingwowi mi tari Adi Komiiyin Juda krimiirarar Adi Komiiyin, aniya? Mi tari iki Juda iikam tani simiir Adi Komii wara rani, aniya? Nɛngaka. Siya iki Juda iikam tani simiir Adi Komii warairgin. ³⁰ Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam whiekakim hinda tinda nwowim, krimiirar Adi Komiiyin. Kamɛm mɛis kitiyopnɛr haiiyim mi ha naingwo tibmiiyim Jisis siir yai imiir simiir Adi Komiiyin mi kamɛm mɛis kitiyopnɛr hai karam nwowim mi ha naingwo tibmiiyim Jisis siir yai aair, siya simiir Adi Komii warairgin. Mi ti hiriinan iikamɛm yim sima, Adi Komii siya dapiyim, dimin whirki kimbu karamae. ³¹ Mi krɛma ha naingwowi iikamɛm Jisis siir yai imiir wakaeyokna aingwo tibmiiyim, ya ini komii saeya ywowa mi krɛma wɛ panina naingwowi, siyiu komii siir yayim Moses siya winkiyim, yim dimin komii rani, aniya? Nɛngaka. Tariinanin ti digworaekwowim, yim siyiu komii siir siyiumwokisiyiumwoin siir nanaaknɛnkii haiginugin. friig.

4

Adi Komii siya dimin whirki kimbukaramin Ebrahim siir dapkin.

¹ Ebrahim siya krimiir hiriinan inkamairgin mi siya Juda iikam krimiir brougaekin. Mi krɛma siirin wɛ panina naingwowi mi siya Adi Komii siir siyiu komiiyin siir siyuum panin panina huimikainakin, siir whinkinsis haiginuwamin, ha? ² Mi kaimwoki nuwi, Ebrahim siya siyiu komii siir siyupai siyupaiyim simiir sibgu api mi siirin wɛ dimin whirki kimbu karam ti dimin ima nwowi mi siya siir inig iirin wa ti hainan. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam idain Ebrahim siya wɛ dimin whirki kimbu karamaeyin wɛ ta hiriinan saiirsi nwo rani. Nɛngaka. ³ Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin hiniina boinka, Ebrahim siya Adi Komii krimiir Wanin siir yai aair wakaeyoknakin mi Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae saiirsiyar nikiugin ⁴ Krɛma ina ninoknɛnkɛnim, inkamɛm inkam nwɛrni mi mɛriiyin mi umɛr ha haiiyin ta miya siya mɛriiya saiirsi mi ti hiriinan umɛrim siya haiiyim, siya ti inkamɛm siirin hinda bi sib hauugin. Nɛngaka. Yio miya siya mɛriiya saiirsi haiigin. ⁵ Mi inkam nwɛrkin siyiu komii siir mi aair mɛrii karamae nwowi mi Adi siya ha kigi, siya ini siir yai airam naingwo tibmii kinim mi siya ti iikamɛm dimin biyekɛ naokingugunankaiyim imiirin wɛ ha dapi dimin whirki bi kimbukim. ⁶ Mi biya Devidin yio iriipi hiriinan yayi saiirar mi win boinkikin. Adi Komii siya krimiir miyim simiir bi kigikin. Nɛngaka. Mi inkamɛm siyiu komii siir yayim simiir sibgu ap karamae nwowi mi iya Adi Komii siir dimin whirkin kimbu karamae ha nikiuwi mi yio siya maigimaigra dwo. ⁷ Yayi biya Devidki si win boinkiya yokwo Samni, siya hiniina win boinkikin,

iikam whiekakim simiir dimin biyeyim Adi Komii siya haiyoprimdiyumuugiyim mi yim sima maingimainga dwo. ⁸ Mi Adi Komii siya iikamim siyu biyie napim simiirin wara kinawhiyemiyie boin karamae nwowi mi simiir boinwokiyoopnatkaigi karam nwowi, yim ti iikamim maingimainga dwo.

⁹ Mi tari Juda iikam miois kitiyopnir haiyim simasimar ti maingimainga, aniya? Iyie? Niingaka. Mi tari Juda iikamim miois kitiyopnir hai karamae nwowim yim sima ha timi maingimainga, aniya? Krima Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yaayim simiir ti sibgu naingwo saeya hinina boinikim, dimusi rani, Ebrahim siya Adi Komii siiram naingwo tibmiugin mi Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugin. ¹⁰ Mi Ebrahim siya ini panina ywowin Adi Komii siirin ti dimin whirki kimbu karamae naingwowin, ha? Mi siya tari miois bidi kitiyopnir haiyin. Niingaka. Siya miois bi niki kitiyopnir haigin mi Adi Komii siya siirin ha bi dapkin dimin whirki kimbu karamae mi ta saiir mhoiia, siya miois haningim kitiyopnir hai. ¹¹ Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Ebrahim siya Adi Komii siiram saiir naingwo tibmiugin. Mi Adi Komii siya ta saiirsayar dapikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi siya kamim miois kitiyopnir hai karamae nwowim simiir brougae asi nwokin. Mi ta simiir naingwo tibmi mi kwoin whuruwa sima nwowa Adi Komii siirin mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir kwoinainga asi naingwo daphaiginiugin simiirin dimin whirki bi kimbugin. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹² Mi siya iikamim ti tariinan nwowim miois kitiyopnir haiyim krimiir brougaein. Mi siya ta miois krima kitiyopnir haiiya krimiir brougae saiirsi bi nwokin. Niingaka. Dimusi rani, krima siir yai aiiram naingwo tibmiugin biia siya mi tira saiir hiriinan. Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Adi Komii siya siirin, siir naingwo tibmi aiir siya nikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. friig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tibmiyim simiirga

¹³ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mi iikamim Ebrahim siya mi siir yinie ikim, simiir nimbingik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebrahim siirin, siyu komiini siyu siya sibgu apa saiirsi bi nimbingikin. Niingaka. Siya siirin siir naingwo tibmi aiirsayar nimbingikin. ¹⁴ Mi Adi Komii siya iikamim siyu komiini siyuiin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mi siya ti iikamim siiram naingwo tibmiyim simiirin wi panina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mi ti simiir naingwo tibmiya mi ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani. ¹⁵ Dimusi rani, krima dinokninkin siyu komii siir siyuiin, yo krimiir dimin biyeyim simiir nisiimauugin Adi Komii siya yipiki ti siyu iir nini kibiri wi siirsi nonkwobumbuninkini mi ti siyu komiinyin siya nwo karamkiswo mi wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

¹⁶ Ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbimim, iikam krima haiyam, krima simiirin wa haii. Dimusi rani, krima siiram naingwo tibmiugin. Yo siir siyu komii iir napni dimin tani. Niingaka. Adi Komii siya ti digworaekwowim krimiirin hindarar prii hauugin, siya hiriinan minsi

tirkın, siya siyiu miyik krimiir tır haiginuugin. Mi ti Ebrahim siir isidin, krıma wi ti digworaekwowim simiir haii. Yio krıma krıma rani. Niingaka. Ti digworaekwowim biya siya nimbiniim, wi iki iikamim hinda tindanim, yipiki siiram naingwo tibmiyım, wi simiir warar nınkin hauuwi. Ya aknainan krimiir nısiimauuga biya brougae Ebrahim siya tira saair hiriinan. ¹⁷ Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin hinina boinka. Kara Adi Komiiugin, kara kiriirin wi iikam whiekakim hinda tindanim wi simiir brougae nokmwın ohaiginuwi. Mi Ebrahim siya krimiir biigi biyan brougae asi nwokin. Dimusi rani, krıma siir yai aiir wakaeyokna apkim. Siya ti Adi Komii iirimin minam naingwo tibmiugin, iikamim naokaowim simiirin wi siya swoki hidninsiin idwowi mi sima wi omwaiyar swoki waiyai. Mi digworaekwowim, siya boinim nimbini karam nwowim, yim wa mi imbiyami. ¹⁸ Ebrahim siya ini warar iki whaowaeyin, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim sima wi panin panina nimbiamı mi siir naingwo tibmiya ha naingwowi, ti digworaekwowim wa nimbimbiyami. Siya hinina naingwo tibmi, siirin wi Adi Komii siya nokmwın okwo haiginuwi, iikam whiekakim hinda tindanim simiir brougae nwowam. Adi Komii siya Ebrahim siir boinki Ebrahim mhoiıya kiriir isidin wi kasakasa nwo rani. ¹⁹ Ebrahim siir biewiyim, kamairim iriyarnanaırgim, (100) mi siya ha naingwowi, siya wai biyie bidi ywowın, siir naoni iıya ini kingiin nwowa. Mi siir wıga Sera saeya iriipa hiriinan waıbiyie bidi mi owa, saeya wi yıniekak nwo rani. Mi siir naingwo tibmiya, siya naingwo tibmiya Adi Komii siir yai aiiram mi dimin taemin whiekakim ya kinsu karamaeka. ²⁰ Siya ha bi naingwokin, ti diminin Adi Komii siya nimbiniin siir, siya wi tir tani. Niingaka. Siya hinina bi naingwokin. Mi siir kwoinin bi naingwo owouugin Adi Komii siir yai aiirin mi siya Adi siirin hiriıyar mi okboınprapas mi siya hiriıyar yaingwo Adi Komii siya siirin yinisim yinkamiyin wa hauuwi. ²¹ Ebrahim siya ha naingwo aingwo tibmiugin, Adi Komii siir kirıeya wi digar nwowi mi siya kwoın whıskak bi nwokin. ²² Mi Adi Komii siya Ebrahim siir naingwo tibmiya hiriinan kigiın mi siya siirin dimin whırki kimbu karam asi nıkuugin. ²³ Ta yaiya Yokwo Komii saair nwowa, Adi Komii siya siirin, dimin whırki kimbu karam Ebrahim siirara biri boinkin. Niingaka. ²⁴ Ta yaiya krimiir warar boinka, Adi Komii siya wi krimiir warar nıkuwi, dimin whırki kimbu karamin. Dimusi rani, krıma siiram naingwo tibmiugin, yipiki Jisis Krais siirin siya hidninsiin idwokin ie hirankın krimiir Yaowae Adın ninomor kouwanın. ²⁵ Adi Komii siya Jisis siirin nua tiriirin minam nikropki uugikin nu tir nauuni aoniyam krimiir dimin biyeyim simiir haiyopridiyumiigiyim. Mi Adi Komii siya siirin ie hirankın swoki hidninsiin idwo mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi Adi Komii siya krimiirin dimin whırki kimbu karam asi nıkuwi. Iriig.

5

Adi Komii siya krimiirin dimin whırki kimbu karam dapaiginuugin

¹ Krıma iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiikim mi ta hiriinan sairsika, ta ii aiirin Adi Komii krimiir Wanın siya krimiirin wi dimin whırki kimbu karam saair nıkuwi mi krıma wi irıpar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti digworaekwowim krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Krais siya tirkim krimiiram. ² Mi iıya krıma Jisis Krais siirin naingwo

tibmiiyim mi ti siyuuin Adi Komii siya bidi haiwaokiyin krimiir siyuu iir niyok haiginuwiyin krima Adi Komii siir naingwobumbu aiiir haiyam. Mi ta hiriinan sairisika, krima wi dimin iiramar nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair aeyokiyokiikaeyamam. ³ Mi krima ti dimin imiiraram kipi maingimaiga. Niingaka. Krima hikpai hikpaiyim krimiir nimbiniyim, simiiram warar timi maingimaiga. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim, krima hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim krimiir mhi kwoinim wi simar kinsiiis haiginuwi. ⁴ Mi krima kirie hiriinanar nwoyokiyokii mi diminpai diminpaigi krimiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi hiriinanki niuwi krima wi Adi Komii siya nimbiniim diminpai diminpaiyim wi simiiramar nikwokwonanaekaigi. ⁵ Mi krima hiriinan naingwo tibmii mi krimiir naingwo tibmiiya saeya wi kigugu iuguski rani. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siya naeyuu miyikin krimiir bidi hauugiyin. Mi Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir mhi kwoinaw nwoki okiyim. Mi hiriyyar nwoyokiyokii mi krima wa ninokninkinki ti Adi Komii siya nimbiniim dimin taeminim krimiiram wa nimbiiyam kiiini.

⁶ Mi krimarin ini kirie karamaeyar ywowim, Adi Komii siir whonkam idain, dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi iya Adi Komii siya nimbingiya Jisis Kraiis siya naowana, iikam hinda tindanim dimin biyie biyeyim simiirsi, simiir whinkinsiiis haiginuwam. ⁷ Mi tari krimiir nwrki siir piu airsi bi naingwoyimiyokin inkam miyik nwrnisi naowim. Aniya? Niingaka. Mi inkam wadieyin iikam whinkinsiiis haiginuwiyin mi inkam nwrki siiram naingwokwonanaei, ini mi owin, ti hiriinan inkamin siyar mi owim siir hik airsiyin. ⁸ Mi krima iikam miyik rani. Mi iya krima dimin biyeyakar niki owim mi Jisis Kraiis siya ini krimiirsiyar mi aowin. Ti hiriinan siyuuin Adi Komii siya krimiir nsiimaugin, siya krimiiram nhami nhami naingwokwonanaei rani. ⁹ Kraiis siyar nao isikin krimiirsiyin mi siir nhieya ha naokiinainiya mi krimiirin ini saeya yinaki iskiyin. Mi ta hiriinan sairsiyar nikiugin, Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi kima panina naingwowa, siya tari kirie karamaekin, krimiirin wi siya whinkinsiiis haiginu rani, dimin biyie biyeyim krima tirim, simiirsi nanmaiwarkanaei, mhoiyya Adi Komii siya iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkini, ha? ¹⁰ Biyya krima iikam miyik miyiknan bi nwokiyamkim, krima Adi Komii siir sau omom nwokim. Mi siir yinisimin Kraiis siyar naowin mi krimiirin iripa siyar yinkiamasu haiginu Adi Komii saikan. Mi tariinanin, krima tisi Adi Komii saikar nongwomamair aeyim mi krima bidi yinokninkinkiyim mhoiyya krimiirin wi Adi Komii siya nikunami ninomor koua hiriir. Dimusi rani, Kraiis siya ie hiranki minam ninsiin idwokin krimiir whinkinsiiisam. ¹¹ Ta sasa rani. Niingaka. Dimin whirin krima saika nongwomamair aeiya yio siya, krimiir Adi Komii wadiekiwadieyin. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siya tirkim krimiirin Adi Komii saika ninkiamasu haiginugin. Iriig.

Ta yaiya Adam Kraiis sowiir boinka.

¹² Krima dinokninkin bidi bidiniyarin, bigi biyyan inkamin ti nu iir nwowin Adam siyar tirkin, dimin biyeyin mi siya ina yaonamin. Mi siyar tirkiya dimin biyeya ina yisininkinkinikiya kii auni hanin iki iikamin hinda tinda nwowim simiir. Mi nim krima iriipi hiriinan

warar mi aowi. Dimusi rani, nim krɪma siir kɪgna tɪrkɪm tɪ hɪriinan siyɪuim. ¹³ Siyɪu komii siir siyɪuɪn bi niki imbiyamkin tɪ nu iirin mi dimɪn biyɪeya ya ha nwoka. Mi Adi Komii siya dimɪn biyɪe sima tirim simiirsi panɪnsi boinwokiyopnatkaigisi. Dimusi rani, siya tɪ siyɪu komiini siyɪuim Moses siir bi niki hauugin, siya winam. Mi sima siyɪuɪn Adi Komii siir wakaeyoknaeyin, siir panɪnsi yinoknɪnkɪnsi. ¹⁴ Iikam nɪhɪrim siyɪu komii saika bi nantamyɪryɪrkɪm Adam siya nantamyɪriyira sair hɪriinan mi tɪ naoni siyɪuɪn ini sima warar mi inkɪn iniyopkwona. Adam siirin aknainan mɪn iisiimauugin Jisis siir, yipikin mhoiyya nitanin. Mi naoni siyɪuɪn Adam siir hirankar nwobwakainaniyɪn ini Moses siir tirar yadigniyin. Mi tɪ naoni siyɪuɪn Adi Komii siyar boinkiyɪn ini iikam whiekakim sima warar mi inkɪn iniyopkwonan. ¹⁵ Mi dimɪn biyɪeyim Adam siya tirim mi dimɪn miyɪk miyɪkim Adi Komii siya priihauuwim sima iripa rani. Nɪngaka. Krɪma bidiyar yinoknɪnkɪnim iikam whiekakim wa naokaowi yim dimɪn biyɪeyim Adam siya tɪrkɪyim simiirsyar naokaowi. Mi krɪma ina ninoknɪnkɪnim, Adi Komii siya krɪmiiram nhami nhami naingwokwonanaei rani mi ta siir naingwoyɪmiyoka krɪmiirin hindara priihauugikin. Dimusi rani, tɪ dimɪnin tɪ inkam nwɪruwan Jisis Krai siyar tɪrkɪn. Mi ta naingwoyɪmiyoka, ya whwomoni rani, ya ini tɪ dimɪn biyɪeyim Adam siya tirim simiir haibura. Mi ta naingwoyɪmiyoka ya iikam siiram naingwo tɪbmiyɪm simiir dimɪn biyɪeyim simiir haiyoprɪmɪdiyumiigika. ¹⁶ Mi tɪ dimɪn biyɪeyin, tɪ inkam nwɪruwan Adam siyar tɪrki iskiyɪn Adi Komii siya ha boinkikin iikam whiekakim wi sima warar nɪnkɪn iniyopkwonaei, tɪ naoni nonkwobumbunɪnkɪna. Mi tɪ inkam nwɪruwan Jisis Krai Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar nɪmbingikin, iikam simiir dimɪn biyɪeyim simiir haiyoprɪmɪdiyumiigiyam. Mi dimɪnim Adi Komii siya tirim, yim Adam siirin simaka bi namasugin, yim ini simakisamar ywowim. ¹⁷ Mi tɪ inkam nwɪruwan Adam, siyɪu biyɪe sasar tɪrki iskiyɪn mi ta dimɪn biyɪeya iikam imiirin ini ini hanɪn saeyar kwɪrii idwokaigiya mi tɪ siyairgin iikam ima naokaowiyɪn siyɪuɪn. Mi tɪ inkam nwɪruwan Jisis Krai siir miyɪa Adi Komii siya iikam imiirin ta naingwoyɪmiyoka hindara priihauugiyam tiri. Mi siya simiirin wi dimɪn whɪrki kimbu karamae nikiuwi mi sima ninomor kou hirin, wi wadɪeyar nwoki ongwomamair aekiyamim iinokɪnokin. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi simar kɪgɪrkaki. Mi hɪriinanki niuwi mi tari Jisis Krai siir miyɪa ini Adam siir siyɪuɪn siir haiburin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarin, tɪ inkam nwɪruwan Adam, siyɪu biyɪe siyar tɪrki iskiyɪn mi Adi Komii siya ha boinkikin, iikam whiekakim wi sima warar nɪnkɪn iniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbunɪnkɪna. Mi ini hɪriinankɪnar ywowin mi miyɪka tɪ inkam nwɪruwan Jisis Krai siya miriyya. Mi iikam whiekakim, yipiki Jisis Krai siiram naingwo tɪbmiyɪm Adi Komii siya simiirin wi dimɪn whɪrki kimbu karamae nikiuwi. Mi sima wi wadɪeyar sibgu ongwomamair aekiyami, iinokɪnokin. ¹⁹ Mi bidi bidiniyarin tɪ inkam nwɪruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyɪryɪrkɪn. Mi siyɪu biyɪe ha tɪrkɪn mi tɪ siyɪuɪn dimɪn biyɪe tɪriyɪn ini iikam whiekakim sima warar yɪnkɪn hugiyɪskainan mi yim sima ini tɪ iriipi hɪriinan siyɪu biyɪe siirar mi tɪriyokiyokiyamim. Mi tɪ inkam nwɪruwan Jisis siyar sibgu wakaeyokna apɪskiya siir yai air mi Adi Komii siya iikamim, yipikin Jisis Krai siiram naingwo tɪbmiyɪm simiirin

dimin whirki kimbu karamae asi nikiugim.

²⁰ Adi Komii siyar hauugin siir siyuiin iikam imiirin, simiir dimin biyeyim simiir nusiimauuwam, sima kasakasa rani. Mhoiia Adi Komii siya simiirin dimin miyik miyik imiirar yiisiimauu mi ti dimin miyik miyikim ini ti dimin biyeyim sima tirim simiir haiburin. ²¹ Mi ti dimin biyeyim sima tirim, iikam imiirin ini ini hanin simiir warar yinkin kwirii idwokaiyin. Mi siyiu whirin, Adi Komii siya nusiimauuwain yio hiniingin, siir naingwoyimiyoika iikamim simiirsi mi siya mi turkiya krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miia Jisis Kraisi siya tira mi krima wi omwaiyar waiyayokiyokii. Iriig

6

Krime Kraisi saika bidi yaonamim

¹ Mi kima panina naingwowi, ha? Krime siyiu bibiyie whiekakar ti diriraerarnanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi nwoki naingwoyimyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyeyim wa nwoki haiyoprimdiyumiigiyim, aniya? Niingaka. ² Krime ini inkam wirnan ywowim. Mi krime siyiu biyeyim simiir bidi haiburgigim mi krime wi ti siyuiin siir swoki apmimin tani. Niingakiningaka. ³ Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biia krime Kraisi saikar nitinakugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais haiginuuwim ya tariigina ini Kraisi saika naonamni hanin ywowa. ⁴ Sime krimiir bidi baptais haiginuuwim mi ta sima baptais haiginua ya ini kraisi saika naoni hanin ywowa. Mi Adi Komii siir kirieya Jisis Kraisi siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi ti hiriinan siyuiin nim krime iriipi hiriinan ie hirankar mi insiin idwokin. Mi ini omwaiyar mi waiyam mi krime wi siyiu miyik miyikim simiirarar napi.

⁵ Yio ini ti siir kirienan ywowin. Biia krime Kraisi saikar niki ama-sukikinim mi saika niki inkin aonam. Mi mhoiia krime saikar namasukikini mi krime wi omwaiyar swoki waiyayokiyokii siir hiriinan. ⁶ Krime bidi yinokninkinim, krimiir biyan kwoin biyeyin yio bidi yaonamin paeyin hiiniya nironinkinin siir, Jisis Kraisi saika. Siya dimusi bi naonamkin, siya minsi naokin, ti kwoin biyeyin krimiir napiyaokiiyin dimin biye tiram, siirin wi Adi Komii siyar nwoki onkwobumbuninkinim. Mi hiriinanki nuwi, ti kwoin biyeyin krimiirin wi siya kiyopiyaokiinam tani siyiu biye tiramin. Niingaka. ⁷ Mi inkamin naonamiyin siir hiriinan nwoyiyin inkamki mi ti siirin saeya bi swoki boinwoyiyopkaigiikin swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. ⁸ Ihi, kaimwoka, krime Kraisi saika bidi yaonamim mi krime hiriyar naingwowi, ⁹ Krime bidiyar yinokninkinim, iya Jisis Kraisi siya naonama mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwokiya ie hiranki siirin wi saeya swoki nonkwobumbuninkin tani. Niingaki, niingakinga ¹⁰ Jisis Kraisi siya kwirkikwiruwa minam naokin dimin biyeyim iikam ima tirim simiirsi. Mi tariinanin siya ina nwowin mi Adi Komii siir dimin taeminim ta mi kwiruwa siya saiirar mirii digi iskiyin, ini siyar yanaakninkii haiginuun. ¹¹ Mi wim ti hiriinan kwoin hirar timi aingwo, wim kima ini naoni punan ywowim kimiir biyan kwoin biyeyin yio bidi yaonamin mi siya wi kimiir swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. Kime Kraisi Jisis saika bidi yamasukikinim mi krime omwai di waiyayokiyokii, krime Adi Komii siirsiyar waiyayokiyokii.

¹² Mi hiriinanki niuwi, kima ti dimin biyeyim simiirin kintimtinu. Mi kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin ieya tiram naingwowiyim simiirin haamiisima kipi swoki kiwaki. ¹³ Mi kima kimiir iga in minim dimin biyie tiram kipi kiwaki. Niingaka. Mi kima kimiir piu irkaka, Adi Komii siirrar hauugi iski, siya siyar nwoki kigrarao irkakim mi krimiirin siyiu miyik tiramin wi siyar nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi wim kima ini naoni punan ywowim, kimiir Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi kima, kimiir piu irkaka siirrar hauugi iski. ¹⁴ Kimiirin nu tiran dimin biyeyim sima kipi swoki ipiyaokii. Niingaka. Dimusi rani, kima siyiu komii siir siyiuin siir aowa nwo rani. Niingaka. Kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwoyimiyoaka saiir aowar nwoyokiyokiikaeyami iinokininokin mi dimin biyeyim wi krimiir niyopakaiyiu rani. Niingaka. Iriig.

Krima siyiu miyik imiir sibgu ap

¹⁵ Mi krima pi dimu tiri, ha? Mi krima siyiu komii siir haiburgi mi krima Adi Komii siir naingwoyimiyoaka saiir aowa nwowi mi krima dimin biyeyim wi hiriirar pi tiryokiyokiikaeyamin, aniya? Niingaki, niingaka! ¹⁶ Kara ti dimin iir bidi yinoknin kin kinin. Mi iya kima inkam nwarriyam kiwakiyim mi siya marriyam mi kimiir kouwin pi kou siyar mi owi mi kima siirar timi wakaeyokna marii mi kima dimin biyie imiiram kiwaki mi kimiir kouwin wi simar mi owi mi wim kima wi simiiramar mi marii. Mi kima Adi Komii saika aru aru ha nwoki mi kima ha natisir whaowae kaiyiuwi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Mi Adi Komii siya ini kimiir kou nwowin mi kima wi siiram marii mi siir whwonkam idain kima wi dimin whirki kimbu rani. Mi kima wi omwaiyar waiyayokiyokiikaeyami. ¹⁷ Biya kimiir kouwin dimin biyie imar nwokim. Mi tariinanin kima Adi Komii siirin boin wadie prasae kipi nwoki. Dimusi rani, ti dimin hiriinanin siyar digiuguskikim mi tariinanin kima yayim sima boinmimauuwim Jisis Kraiis siirim simiir wakaeyokna, simiir bidi wakaenonkworinuwim. ¹⁸ Mi iya kima dimin biyie saiir inar niki owa mi Adi Komii siya kimiirin saiirar nanmai-warkainakin. Mi tariinanin kima ini siyiu miyikin Adi Komii siirin dimin whirki kimbu karam nwowin, ini siir nwowin. ¹⁹ Kara kimiiram in iki yai boskwonauwanin simiir boinam bi nitkin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir digworaekwuwim simiir bi ninomoknin kin digim. Mi biya kima niki kiwakiya mi kimiir iga ini hinda tinda iki okwokiyim. Ti siyiu biyie hininim sim tiram, hai nanae mi hai tauae mi iki siyiu bibiyie nhir ikim. Mi ti hiriinan siyiuin, kima mi kiwaki mi kimiir iga inin wi dimin miyik miyikim simiirar tiri.

²⁰ Mi biya kimiirin dimin biyie imar niyopakaiyiuwa mi wim kima rirmiia bi nwokim siyiu miyikin siir aowa. Niingaka. ²¹ Mi biya ti digworaekwo biyie biyeyim kima niki tirakaiyuwim mi tariinanin kima ini nididgak swoki amwoiim. Mi ti digworaekwo hininim sima kimiir bidi whinkinsiis haiginiuwim, aniya? Niingaka. Yim ti hiriinan siyiu bibiyeyim yim sima, kima kigugu iuguskiyanim. ²² Mi iya dimin biyeyim sima kimiir kou nwowa mi tariinanin kimiirin Adi Komii siyar nanmai-warkainakim. Mi ini mi owin, kima siir aowa mi owim. Mi hiriinan ha mi owi, kima wi saikar nongwomamair aekiyami iinokininokin. ²³ Mi kima dimin biyeyim simiiram kiwaki, siyiu biyie kima tiram mi mhoiia kima wi dimu dimin hai, ha? Tiriiginim, yim

kimiir swoki onkwobumbuninkin iuguskii, Adi Komii siya ti inigak nwoyokiyokiiya saiirin hindara priihauugikin iikamim yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiyim mi saika nitinakiuwim. Iriig.

7

Mhil wini siyiugin

¹ Ti akamim, kima siyiupai siyiupaiyim bidiyar yinokninkin digim. Mi ti yayiyim kara mi boinmimauuwim kima simiirin bidi mi inokninkinim. Mi iikam kimiir kouwin ini siyu komii siyar yowiskiyin mi siya kimiirin wi nokpaokii rani. Niingaka. Wi kimar naobudgi. ² Kara boiniyo yai kwira pi kimiir boini siyu komiiyin yio hiniina boinkin, iya wig saiir kamn omwaiyar niki waiyaeyin mi saeya siyakar dwo. Mi iya siya naonami mi ti siyu komii siir siyiuin saiirin wi siya nikidu rani. Niingaka. ³ Mi saiir kamn ha niki owi mi saeya inkam nwirni piu ha nini owouwi mi siyu komii siya ha boinkin, ta wig hiriinana ya kam nwiruwani wig rani. Niingaka. Mi iya saiir kam ieya naonami mi saeya kam nwirni piu ha nini owouwi yio ti hiriinan siyiuin yio yai kamaeka. ⁴ Ti kariir akamim wim kima ini siyu hiriinanin kara nikri boinin ini siir hiriinan yowwin. Wim kima Kraiis saika namasukikinim mi ini paeyin hiniya nirioninkinin siya naonamin ini saika yinkin aonamnan ywowim. Mi wim kima ini naoni pianan ywowim mi ti siyu komii siir siyiuin wi kimiir haiginikou rani. Mi wim kima ini Adi Komii siir yowim yipikin Jisis Kraiis siir hidninsiin idwowin ie hirankin. Mi wi hiriinan saiirsiyar mirii siir mi miyyik miyyikim. ⁵ Biya krma, krimiir kwoin imiirar napkim mi ti siyu komiiyin dimin taeminim sim nikiduwim mi krimiir kwoin iirin siyar swoki kiyainamkin, siyu bibiyie tiramin. Mi mhoiia ti siyu biyieyin krma tirin, krimiirin wi siyar swoki onkwobumbuninkin haiginuwi mi krma wa kigugu iuguskii. ⁶ Mi iya krimiir kouwin ti siyu komii ieya nrowa mi krimiirin Adi Komii siyar ini anmaiwarkainaki. Mi krma hiriinana nwokiswo mi krma wi naoni pianan pi yowwin ti siyu komii siirsiiyin. Mi ta Adi Komii siiram krma miriia, ya krma miriia biyan siyu komii siir yai aeya boinkiya ya saiir hiriinan tani. Niingaka. Krma Adi Komii siiramn siyu winin siir mirii siir naeyu ieya boinkiyin. Iriig.

Dimin biyie saeya nonkwobumbuninkin haiginiugin

⁷ Mi krma pi panin panina boini, ha? Mi krma wi hiniina boini, siyu komiiyin, yio ini biyieki biyie yowwin, iyie? Niingaka. Mi siyu komii siya krimiir nisiimauu karamkiswo diminin siyu bibiyie tiriyim simiirin mi krma wi panina pi yinokninkinin, piki hinin dimin ikim siyu biyie tiriyim mi piki hinin siyu ikin, siyu miyyik tiriyin, ha? Mi siyu komii siya krimiirin hiniina boinkikiswo, kima inkam nwirni diminam kipi kigmair mi krma wi panina pi yinokninkinin. Ti diminin, siya dimin biyieki nuwi, ha? Krimiirin siyu komii siyar nisiimauugin. ⁸ Mi iya siyu Komii siya ti hiriinan digworaekwowim simiir nikiduwiyim, yim triiginim yi krimiir nisiimauugin piki hinin dimin ikin siyu biyie tiriyin mi ti siyu biyie hiriinanin. Kariir kwoinin, pi hindara nikwokwowi, diminpai diminpaiyim simiiram kigmairim. Mi siyu komii siya nwo karamkiswo mi kara wi ha di ninokninkini, triiginin yio dimin biyiekin. Niingaka. ⁹ Biya karar nrowa kara ti siyu komiiyin siir haimisima bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Mi kara siyu komii siir

siyü iir paninsiyokninkinsi mi mhoiya siyü komiiyin ha nimbiniyin mi karar wakaeyin mi ti nuan dimin biye biyeyim, kariir kwoinin ini simiiramar ikwokwonamin mi ini ti dimin biyeyim ini simiiramar kigmairnamim. Mi kara ina ninokninkinin kara siyü biye bidi tirin mi kara wi kapi naowi. ¹⁰ Kima bidi yinokninkinim ti siyü komiiyin Adi Komii siya hauugiyin, yio tiriiginin siya minam naingwokin wadie krima nwowam. Mi krimiir whinkinsis haiginiuwim yio tiriiginin, yio kariir nsiimauugin, kara inkam paii rani, kara dimin biye tirikin mi kara wi kapi naowi. ¹¹ Kariirin ti siyü komii ieya nikpitmaigin siyü biye tiramin mi ta dimin biyeya kariirin wi saeyar boinmaugiyü aowi.

¹² Krima ina ninokninkinim ti siyü komii siir yayim, yim dimin whirki bi kimbangim ini wadieki wadiekinar ywowim. Yim Adi Komii siyar hauugikim. ¹³ Mi hiriinankiswo ti siyü miyikin kariirin wi siya boinmaugiyü aowi, aniya? Niingaka. Damin biye saeya tirikin mi kara siyü biye sair siyumwokisiyumwom wi siir nwoki sibgu inokninkinim. Iriig.

Krimiirin dimin biye saeya nonkwoninwomwairninkinkin.

¹⁴ Krima bidi yinokninkinim siyü komii iirin Adi Komii siir naeyü ieya hauugin Moses siirin, siya winkiyam. Mi hiriinanki niuwi mi ti siyü komiiyin wi dimin whirki kimbu rani. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hindara sipimiyokaeyamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir kouwin ini dimin biye saeya ywowin mi kara wi ti siyü imiir nap rani. Niingaka. ¹⁵ Kara bi ninokninkinim ti siyü hiriinanin kara tirin. Mi ti dimin miyikin kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani. Niingaka. Kaimwoka, ti siyü biyeyim kara tiram naingwo karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri. ¹⁶ Mi iya siyüin kara tiram naingwo karamae nwowiyin, kara siir tiriyim, yio tiriiginin siyü komii siya kariirin siyü wadiekiwadie iirar nsiimauugin ¹⁷ Mi tariinanin kara ini haini yinokninkinkiyin ti hiriinan siyüin karar bi tirikin. Niingaka. Yio dimin biyeya kariir kwoinou nwokaiya saeya nipiyaokiigin ti siyü iir tiram. ¹⁸ Kara bidi yinokninkinkiyin, ti kariir kwoinin, kariirin wi siya nikpitmai rani, siyü miyik tiramin. Niingaka. Kariir kwoinin siyü miyik tiramin ina naingwowin mi kara hiriinan tirim wi dig nwo rani. ¹⁹ Kaimwoka, siyü miyikin kara tiram naingwowyin, kara siir tirim pi dig nwo rani. Mi siyü biyeyin kara tiram naingwo karamae nwowiyin mi kara siirin pa tiri. ²⁰ Ti siyü biyeyin kara tiram naingwo karam nwowiyin mi kara siirin pa tiri. Yio tiriiginin karar bi tirikin. Niingaka. Damin biyeya kariir kwoinou nwokaiya, kariirin saeya hopmimin tirikin. ²¹ Kara bidi kigin, ti hiriinan siyüin ini kariir tir nwowin. Kara siyü miyik tiramin ina naingwowin mi ti dimin biyeya kariir kwoinou nwokaiya saeya kariirin kinirkin tani. Niingaka. ²² Kaimwoka, kariir kwoinin Adi Komii siir siyü miyik iirammin, ini maingimairga nwowin. ²³ Kara bidi yinokninkinin, ti kariir kwoinou nwokaiyin siyüin yio ini sa ywowin yio Adi Komii siir siyü miyikin io saika nwowikin. Mi Kariirin pi sowar ninki ankii. Mi ti siyü biyeyin kariir kou nwowin kariirin pi siyar kiyipsibgi haiginiuwi. ²⁴ Kara inkam paii rani mi kariir kwoinin whwokwoka bi nwowikin mi kara maingimairga bi nwowikin kariir piua ini paenan yiwhirida. Mi kariirin wi nhinga kinsis haiginiuwi ti kwoinin kariir nikpitmaiyyin, siyü biye tiram siirsiyin, ha? ²⁵ Kara Adi Komii krimiir Wanin siir boin maingimairgaei Jisis Kraiss siirin krimiir

Biiyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin, kariir nanmaiwarkainaim, siya kariirin minam nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyeyin kariir kwoin nau nwokaiyin siir huikmaigiyim. Mi kariir kwoin komiiyin Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti dimin biyeyim kariir kwoin nau nwokaiyim, kariirin pi siyar mi ikpitmai ti nuan digworaek-wowim simiir tiram. Iriig.

8

Krais siya haiyoprimdiyumiigikim krimiir dimin biyeyim. Mi krimiirin Adi Komii siir naeyiun siyar swoki hauu.

¹ Mi ta sairisika iikamim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi nonkwobumbuninkin tani, dimin biyeyim krima tirim simiirsiiyin. Nningaka. ² Dimusi rani, kara tariinanin Krais Jisis siirgin, kariirin dimin biyeyim mi naoni siyiu ikin, siir hiranki siya nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kara ti siyiu hiriinanin simiir swoki o rani. Nningaka. Kariirin Adi Komii siir naeyiun siya bidi hauuwun siyiu miyikin mi kwoin budin omwai waiya yokiyokiiyin siirin. ³ Mi ti krimiir kwoin biye hiriinanin, Adi Komii siir siyiu komiiyin krimiirin wi iikam miyik siya nokwo haiginu rani. Nningaka. Mi Adi Komii siya siir yinisim iir asi nikropkikin nua tiriirin. Mi siya ini krimiir hiriinanar yauuni oniyin, krimiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam Adi Komii sasar nonkwobumbuninkinakin ta siya naonama mi ini ta saeyar yokworipukimaigiya dimin biye sair kirie aiiirin. ⁴ Mi siya hiriinan minsi tirkin, yipiki iikamkim krimiir kwoin biye iir nap karam nwowim mi krima wi Adi Komii siir naeyiun siir kwoin iirarar nwoki apim. Mi krima hiriinan tiri mi krima wi kirie kakar nwowi siyiu komii siir yai imiisiyin. ⁵ Mi iikamim kwoin biye siir kwoin iir napiyokiyokiiyim mi simiirin ini ti kwoin biye ieyar kigirkakin. Mi iikamim Adi Komii siir naeyiun siir yai aair wakaeyokna apiyokiyokiiyim yim simiirin wi Adi Komii siir naeyiu ieyar kigirkak iskiyin. ⁶ Mi iikamim bidinan siyiu biye iiram naingwokwowyim siir napam mi yim ti iikam hiriinanin, yim wa naonami. Mi iikamim simiir kwoinim Adi Komii siir naeyiun, siir siyiu iiram naingwokwo nanaeyin mi yio wi omwaiyar waiyayokiyokii. Mi siya wi iripar nongwomamair aekiyami Adi Komii saikan. ⁷ Mi iikamim bidinan siyiu biyeyin siya kigirkakiyim yim ti hiriinan iikamim sima io Adi Komii saika nwoyokiyokiiyim. Yim sima Adi Komii siir siyiu iir napim pi boriisopi. Mi sima kiriekaki waeyo siir siyiu iir panansi yapsi. ⁸ Mi ti hiriinan iikamim simiir biiyan kwoin biye iirar napiyim mi Adi Komii siya wi simiiram maigimairga rani. Nningaka.

⁹ Mi iikam kima tariinanin biiyan kwoin biyeyin siir nwo rani. Nningaka. Tariinanin kima ini Adi Komii siir naeyiun kimiir kwoin nau nwokaiyin, ini siir kwoin iir napim. Yio tiriiginin simiir kwoinin ini hanin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi yipikin Jisis Krais siir naeyiugin nwo karam nwowin, siir kwoin nau yio ti hiriinan inkamin yio siir tani. ¹⁰ Mi Jisis Krais siya kimika nwowi mi kima saika namasukikini mi kimiir piua saeya wa naoki wandi. Adam siir dimin biyeyim simiirsi mi kimiir kwoin budin yio wi omwaiyar waiyayokiyokii, iya Adi Komii siya kimiir dapikiwi, siir whwonkam idain dimin whirki kimbu karamaeyin. ¹¹ Biiya Jisis Krais siya naonama siirin Adi Komii siir naeyiun siyar swoki hidninsiin idwoki ie hirankin. Mi siir naeyiun kimiir kwoinbudnau

kwirii idwokaii mi kimiir pua ha naonami mi kimiir kwoinbud iirin wi siir naeyu ieyar nwowaiginuwi omwai waiyayokiyokiyamin.

¹² Ti nomiyauwim krma diminim Adi Komii siir naeyu ieya boinimauuwim siyu miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap. Krma iki siyu biyeyim kimiir kwoin nau nwokaiyim simiir kipi nap. Yim tiriiginim krma simiirin digiumii haimriiyugi. Yio ini diminim krma prihaliyin mi ini siir niyopkaiyuni hinin ywowin. ¹³ Mi kima kimiir kwoin biyeyin siir napi mi kima wi kimbi naokaowi. Mi kima Adi Komii saika wi aru aru nwokiyami mi Adi Komii siir naeyuin siya wi digar nwowi, kimiir whinkinsiis haiginuwim. Mi kimiir dimin biyeyim kimiir kwoin nau nwokaiyim, wi siya haiyoprimdiyumiigi. Mi kima wi omwai Adi Komii saikar nwoki waiyayokiyokiyim. ¹⁴ Mi iikamim Adi Komii krmiir Wanin siir naeyuin siir kigninkinkii, simiir mhi kwoin nau kwirii idwokaiyam mi ti hiriinan iikamim yim wi Adi Komii siir yinisisim kin nwowi. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin yipikin, krmiiram nikropkiyin, krmiir mhi kwoin nau, kwirii idwokaiyam. Siya ta mhoiya Adi Komii siya nonkwobuninkini, krmiirin saiir boinididam bi nitkin. Niingaka. Siya krmiirin siir yinisisimnan nauuni diriraerarnikin siir krieya krmiir whinkinsiis haiginuwam. Mi krma Adi Komii siiramim wi hinina nwoki ikuwim, Adiyo! Adiyo! ¹⁶ Adi Komii siir naeyuin siyar hurworwokaii krmiir kwoin iirin. Mi krma pi hirii hiriyyar naingwokwo kripkaii, krma siir yinisisimkim. ¹⁷ Mi krma Adi Komii siir yinisisim nwowi mi digworaekwo miyik miyikim, siya nimbimim krmiiram siya wi krmiir warar mi inkin soitkin haiginuwi. Mi ti digworaekwowim siya hauuwim Jisis Kraiis siir yim wi krmiir warar mi inkin hauwi. Mi iikamim krmiir nonkwobuninkinam tiri, Kraiis siir nonkwobuninkinam sima tira saiir hiriinan. Mi Kraiis siya mi krma, krma wi dimin miyikmiyik imiirar haii. Mi krmiirin wi siya hainan prapasi. Iriig.

Mhoiya krma wi dimin miyik miyik imiir haii. Mi krmiirin wi Adi Komii siya hainan prapasi.

¹⁸ Kaimwokikaimwoka. Krma bidi yinokninkinim mi krma ha bidi mi hidgiyim, mhoiya Adi Komii siya krmiirin wi dimin miyik miyik imiir nsiimauuwi. Mi ti tariinan sima nonkwobuninkin haiginuwim krmiir, ya dimin komii rani. ¹⁹ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwowowim ini hindara nikwokwowim. Sima minam nikwokwowi, Adi Komii siya, siir digworaekwo whiekakim, simiir nsiimauuwim yipikin siir yinisisim siir. ²⁰ Digworaekwowim Adi Komii siya nonkwowowim, sima miyiknan nwo rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar tirbugikin. Sima, sima bi nwokim, hiriinanin. Niingaka. Adi Komii siyar tirkiyin mi sima ini hiriyyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siya minam naingwowi iikamim sima nonkworinukripkaiyim simiir naingwo tibmii aiirin. ²¹ Adi Komii siyar boinkikim, digworaekwo whiekakim biyie nwowamin. Digworaekwo sima, sima bi tirbunakim, biyie nwowamin. Niingaka. Krma hiriyyar naingwowi, ti digworaekwowim ti biyie nwokiyamim mhoiya simiirin, wi Adi Komii siyar swoki grabi. Mi ti nuan digworaekwo biyie biyeyim wi simiir nonkwo rani. Mi mhoiya simiirin mi Adi Komii siir yinisisim ikin, krmiirin wi dimin whirkin kimbu rani. Niingaka. ²² Krma ina ninokninkinim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwowowim, sima ha mi

kimpipisuwikim, wiga yinisim naokinaeiyi sair hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim, hiriyar ninouninkiyim mi tariinanin ini hiriyar mi inouninki kripkaiyim. ²³ Mi ti digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim sima, sima rani. Nningaka. Nim krima iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyiun siir bidiyar mi haiyin, dimin biyanin Adi Komii siya priihauuwim krimiir siir hiriinan. Mi nim krima iriipi hiriinan ina mi inouninkiyim. Mi krima Adi Komii siirima nwowi, iya siya krimiir diriraerarki, siir yinisim nwowam mi krima wi rirmiiya nwokii mi krimiir pua wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. ²⁴ Mi ta krimiir nanmaiwarkaina ya krimiir naingwo tibmii aeyar nanmaiwarkainaka. Mi ta naingwo tibmiiya ya hinnga, krima hinda niki kaowi dimin taeminim mhoyiya nimbiniyanim krima niki hai karamae nwowim simiiram. Mi inkamin dimin nasae haigiiyin, yo siya dimin whiram bi swoki naingwowikin. Nningaka. ²⁵ Mi diminin krima kig karamae nwowiyin krima siir haiyam, hindara kao.

²⁶ Mi ti hiriinan siyiun iya krimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram saeya kirie nwo karam nwowi mi Adi Komii siir naeyiun pa niti mi krimiirin pi siya nini kinsii haiginiuni. Mi iya krima nhwo dimin whiram kwisboiniyim, Adi Komii siiram, krima ninokninkin tani siya pi panin panina namisi tiri. Mi iki kwoin ara krima pio, boiniyim krimiirin pi Adi Komii siir naeyiun ieyar hurworwokai iskii, Adi Komii siirin. ²⁷ Adi Komii siya inkami kwoin kigikin mi siya ina ninokninkinin dimin siir naeyiun ieya tiriyin krimiir kwoinaw. Mi Adi Komii siir naeyiun krimiiram pi siyar sriinanae iskii Adi Komii siiram mi sowa pi kwoin whiruwar nwokii.

²⁸ Krima bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim krimiir nimbiniyim simiirin pi Adi Komii siyar ninikiriimdiyiu haiginkii miyik nimbiamim. Yipikin siiram naingwokwonanaeiyim simiir whinkinsii haiginiuwam. Mi yipikin krimiir nimbini, dimin taeminim siya naingwowim simiir tiram mi krima siir kwoin iirar timi wakaeyokna ap. ²⁹ Iikamim Adi Komii siya nimbini siir iikam nwowam krima ini siir yinisimin Jisis Kraisi ini siir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiun siya iikam krimiir yaowae adnan asi nwowi. ³⁰ Mi iikamim siya nimbini mi ninokninkinim, mhoyiya siir siyiun iir sibgu api mi siya wi krimiiram nikiunaei siir siyiun iir napim. Mi nim krima siya nikiugiiyim siir wakaeyokna apam mi krima siir whwonkam idan wi rirmiiyar nwowi mi nim krima wi siir yinisimnanar nwowi. friig

Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir haiburgig rani.

³¹ Mi hiriinankiniuwu, Adi Komii siya krimiirsi nwowi mi iikam nhirim io krimaka nwowi sima wi digidiga nwowi krimiir niyopakaiyiuim, aniya? Nningaka. ³² Mi siya siir yinisimin siirin krimiiram nikropkiyim bi kisisirgin. Nningaka. Siya ini siirar mi ikropkiyin krimiir nanmaiwarkainam mi takana ya mi komiiga siya digworaekwowim krimiir hauuwim tariinanin siir yinisimin wi dig nwo rani, nningaka siya wa hauuwi siir priihauugiyin krimiir siir hiriinan. ³³ Mi hiriinanki niuwu krimiirin wi nhnga boin huriiyuwi yipikin Adi Komii siya nimbini siir yinisim nwowamin, ha? Mi wi digar nwowi, nwirki hiriinan tirim, ha? Nningaka. Krimiirin Adi Komii siya boinkikin, dimin whirki kimbu karamaeyin. ³⁴ Mi krimiirin wi nhnga boini hinin, krima dimin biyie tiri iikamkim mi krima wi maeyauwa paeki niuwiya wi sair nami, ha?

Wi Jisis Kraisi siya tir tani hiriinanin. Niingaka. Siya bidi yaowin. Mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankar mi tariinanin siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwowin, maeyauwa inkam inig komiigakim sima nidwowiya saiir. Mi siya Adi Komii siiramini ini siir yinisisimim krimiiram kwisboinin. ³⁵ Mi krimiirin Kraisi siir naingwobumbuwa saiir hirankin wi nhinga nispakii haii? Mi iya hiki krimiirim niti mi krimiir piuin kimpipisuwi mi inkam nwrki krimiir diriraerar bumbuwi mi iya krma mhiigi mi aowi mi yuis minam mi whaowaei mi iya yaiigi krimiir mi imbiyami mi krimiir nisomaowam tiri mi ti hiriinan digworaekwowim krimiirin Kraisi siir naingwokwowa saiir hiranki wi sima namisi ispakii haii, ha? Niingaka. ³⁶ Kaimwoka, ti hiriinan digworaekwowim krimiirin ha nimbiamikim yayim Yokwo Komii saeya boinin simiir hiriinan,

krma kiriir iikam bidi ywowim. Mi inokiinokin sima krimiir ninkin aeyokiyok isomsom aokaowama tirikim. Mi sima krimiirin ini sibsibim sima nisomsom aokaowiyim ini simiir hiriinan kigim.

³⁷ Mi ti digworaekwowim simiir kipi naingwo, yim dimin komii rani, Kraisi siya krimiirsi naingwokwonanaeikin. Mi inokiinokin krimiirin simiir bi nwowamin Kraisi siya whindiraerar haiginiuwikin. ³⁸ Ihi, kara ina naingwo tibmii kinin krimiirin Adi Komii siir naingwokwowa saiir hirankin wi dimin whirki swoki ispakii hai rani. Niingaka. Mi naonami mi tari saeya, aniya? Mi tari irkak piu nwowiya saeya, aniya? Mi tari paekwosim sima, aniya? Mi tari nu tiran biyan kamim sima, ha? Mi tari digworaekwowim ti tariinan nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim mhoyiya nimbiniyanim sima, aniya? Mi tari kiriepai kiriepai komii komiiyim sima? ³⁹ Mi tari digworaekwowim kou nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim nu aoki aowanim sima, aniya? Mi tari iki digworaekwo nhirim sima? Mi ti hiriinan digworaekwo whiekakim sima nispakii haiyim Adi Komii siir naingwokwowa saiir hiranki wi dig nwo rani. Niingaka. Krma ta naingwokwowa krimiir Yaowaeyin Kraisi Jisis siir hiranki haiga. Iriig.

9

Pol siya hik naingwoyimi yok prasae bi haigin Isrel simiir iikamim simiirsiyin.

¹ Kara Kraisi siir inkamkin mi kara yaimwo imiirar boini, kara kimiirin niksisae yai boin tani. Adi Komii siir naeyiutin kariirin siyar huirworwoka haiginiuwu mi ti yayim kara boinmimauuim ti digworaekwo simiirim yim yaimwo imairgim. ² Kariir mhi kwoinin inokiinokin Isrel simiir iikamim simiirsiyin nap ouu prasae bi kinikin.

³ Mi kara siyu kakiswo, kara ha naingwowi Kraisi siya kariirin wi digiumii pi haimriiyugigin mi kariir igsopa wi siyar pi yokwokairinain mi simiirin wi ta saiirsiyar pi yanmaiwarkainain mi kima kariir nomiiyauim mi kariir piugin aka, kima wi Kraisi siir nwoki wakaeyokna apim. ⁴ Ti Isrelmi iikamim, Adi Komii krimiir Wanin siya kimiir bidi yimbingiyin, siir yinisisim nwowam mi dimin kirie kirieyim paenan nuyaeyim kima bidi kigim. Mi siya siir siyu komiiyim siir siyuim kimiirar mi hauugin, siir wakaeyokna apamin. Mi kima bidiyar yinoknankinim siyuin siir inig iir sibgu hainaniyin Adi Komii siya bidi whinkinsiis haiginiuwun mi wi siya mi nanmaiwarkainaei. ⁵ Mi bidi

bɔ́dinan inkam komii komiiyɔ́m inɔ́gakɔ́m, kɔ́miir yɔ́diwi wanwiyaeiyɔ́m, wɔ́m kɔ́ma simiir yɔ́niekɔ́m, iya siya nua tirii nɔ́tin mɔ́ siya ɔ́ni nuan iikamɔ́m krɔ́miir hɔ́riinanar yauuni oniyɔ́n. Mɔ́ digworaekwo whiekakɔ́m ɔ́ni siyar kɔ́gɔ́rkak ɔ́skiyɔ́m. Mɔ́ krɔ́ma iinokɔ́inokɔ́n Adi Komii siir inɔ́g iir hainan ɔ́ski.

⁶ Kara ha bɔ́ boɔ́nkin digworaekwo whiekakɔ́m bɔ́iya Adi Komii siya nɔ́mbingiyɔ́m, kɔ́miiram wɔ́ tir tani. Nɔ́ngaka. Mɔ́ Isrel kɔ́miir iikam whiekakɔ́m Adi Komii siya hɔ́riiyar bɔ́ nɔ́mbin swokɔ́m siir isid kɔ́na nwowamɔ́n. Nɔ́ngaka. ⁷ Whiekakɔ́m Ebrahim siir yɔ́niekɔ́na rani. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai aɔ́ir bɔ́ wakaeyoknakɔ́m Adi Komii siya Ebrahim siirin hɔ́niina boɔ́nkikɔ́n, isidɔ́n Aisakni isidɔ́n siir hɔ́rankɔ́n nɔ́tin yɔ́m sima kɔ́miir isidɔ́n, yɔ́pɔ́kin wɔ́ kara hauuwi, kariir digworaekwo whiekakɔ́m simiir mɔ́ iki nhɔ́rim yɔ́m wɔ́ nɔ́nga nwowi. ⁸ Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya hɔ́niinga, Ebrahim siir isidɔ́n siir yɔ́nieyɔ́m, yɔ́m Adi Komii siir isid rani. Nɔ́ngaka. Mɔ́ yɔ́nisimɔ́n Adi Komii siya nɔ́mbinɔ́n Ebrahim siirgisiir nhiekar nwowam siir isidɔ́n sima simaigɔ́m Ebrahim siirgisiir yɔ́nisimɔ́m. ⁹ Mɔ́ Adi Komii siya Ebrahim siirin hɔ́niina yɔ́mbingi, mhoyiya kɔ́riir wiga Sera saeya wɔ́ yɔ́npugak sapi nwowi mɔ́ saeya wɔ́ yɔ́nisim yɔ́nkamiyɔ́n naokinaei.

¹⁰ Mɔ́ ta sasa rani. Nɔ́ngaka. Rebeka saiir yɔ́nisim yɔ́nkamiyɔ́n nwiso yo ɔ́riipi hɔ́riinan ad nwiruwaniyar yɔ́nisimko. Krɔ́miir brougae waibiyeyeyɔ́n Aisak siirgo. ¹¹ Mɔ́ yɔ́nisim itnwoyɔ́no niki aokaina karamaeyar niki owo, Rebeka saiir mhɔ́nau hɔ́rar niki okaiyo mɔ́ sowa dimɔ́n biyie mɔ́ dimɔ́n wadie ha bɔ́ tirko. ¹² Mɔ́ Adi Komii siya Rebeka saiir boɔ́n, kɔ́riir yɔ́nisim yaowaeyɔ́n yɔ́o wɔ́ nomousimɔ́n siir aowa nwowi mɔ́ siya wɔ́ siiram mɔ́rii. Tiriiginɔ́n yɔ́o krɔ́miir nɔ́siimauugin, Adi Komii siya siir kwoɔ́nkar nokmwɔ́n okwowikɔ́n inkamɔ́n siir yɔ́nisim nwowamɔ́n. Mɔ́ siyɔ́uɔ́n inkamkɔ́n tɔ́riyɔ́n yɔ́o siir kwoɔ́n iir bɔ́ nɔ́kpɔ́tmaliugin. Nɔ́ngaka. ¹³ Yokwo Komii saeya hɔ́niina boɔ́nka, kariir kwoɔ́n komiiyɔ́n Jekop siiram nwokin mɔ́ siirin kara yɔ́mbin siya kariir yɔ́nisim nwowim. Mɔ́ kara Iso siiram bɔ́ naingwokɔ́n mɔ́ siirin kara yikropki niimaua.

¹⁴ Mɔ́ krɔ́ma wɔ́ panɔ́na boɔ́ni? Mɔ́ tarii Adi Komii siya siyɔ́u mɔ́iyɔ́k bɔ́ tirkin krɔ́ma hɔ́riinanar tɔ́ boɔ́n, aniya? Nɔ́ngaka, nɔ́ngakiinga! ¹⁵ Adi Komii siya Moses siir boɔ́nki, yɔ́o kariirar kwoɔ́nkin, kara inkam nwɔ́rnisi mɔ́ aingwoyɔ́miyoki mɔ́ siirin ha whɔ́nkinsiis haiginiuwi. Yɔ́o kariirar kwoɔ́nkin, kara iikam imiir mɔ́ whɔ́nkinsiis haiginiuwi. ¹⁶ Yɔ́o hɔ́niingin, tɔ́ dimɔ́n hɔ́riinanɔ́n, yɔ́o inkam kwoɔ́nki bɔ́ nwowikɔ́n mɔ́iya siya mɔ́riiya mɔ́ siyɔ́u mɔ́iyɔ́kin siya napɔ́n siirsi. Nɔ́ngaka. Yɔ́o Adi Komii siir naingwoyɔ́miyoka saiirar dimɔ́nkin, iikam imiir nɔ́kiunamɔ́n. ¹⁷ Yokwo Komii saeya hɔ́niina boɔ́nka Pero siirin nu Isip hɔ́ran inkam komiiyɔ́n nu kirgiraowiyɔ́n, kara kɔ́riirin nu kɔ́gɔ́raoan inkam komii asi nokmwɔ́n okwo haiginiugin mɔ́ tɔ́ hɔ́riinan siirsi nokmwɔ́n okwo haiginiugin, sima kariir kɔ́rie aɔ́ir kɔ́gɔ́m. Mɔ́ kariir inɔ́gin omom omomɔ́n wɔ́ siir nwoki haigin idwokiyɔ́m. ¹⁸ Krɔ́ma dɔ́noknɔ́nkin Adi Komii siya inkam nwɔ́rnisi mɔ́ aingwoyɔ́miyoki yɔ́o siirar kwoɔ́nkin mɔ́ siya inkam nwɔ́rni mɔ́ okmwɔ́n antamiyɔ́yiri, yɔ́o siirar kwoɔ́nkin siya siirin wɔ́ hɔ́riiyar mɔ́ okmwɔ́n antamiyɔ́yiri. Iriig.

Adi Komii siya nonkwobumbuninkɔ́n haiginiuwa mɔ́ siya whɔ́nkinsiis haiginiuwa sowa.

19 Mi kimiir nwiirkin kariirin hiniina boini mi ta yaiya saeya kaimwokini uwi mi Adi Komii siya hiniina dimusi boinkin inkamin dimin biyie diriraerarin siirin, ha? Mi yipikin siir kwoin iir niriyyu boinanin, ha? Inkam nwiir karamaeka. Niingaka. 20 Mi yipiki inkamkin, Adi Komii siir yai aiir niriyyu boinanin, ha? Mi hau saeya inkamin saier nonkwokwoin siirin wi ha boini, kira kariirin hiriinan dimusi nonkwokwokin, ha? 21 Mi inkamin hau nonkwokwowyin, siya nu haimiyyin pa haii mi siirin hauwo pi kwisa nonkwokwowi, kwira pi wadie sibgu nonkwokwowi mi ta wadie sibgu nonkwokwowa ya dimin miyyik tiranka. Mi aka sibgu nonkwokwo karam nwowa, ya iki dimin biyie biyeyim sim tiranka. Yio ti hiriinan siya mi onkwokwowi, yio siirar kwoinkin.

22 Mi Adi Komii siya wi iriipa hiriinanar mi tiri. Yio siirar kwoinkin, siir io aiir kinwakigii, yipiki siya nimbiniim, iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkinam. Mi siya hiriinan minam tirkin, siir kirie aiir nisiimauugin iikam krimiirin mi siya krimiirin wi aisiima niki onkwobumbuninkin tani. Niingaka. 23 Mi yio siya iriipi hiriinan siir kirie komiia mi siir dimin miyyik miyyikim simiir mi isiimauugin iikam imiirin. Mi siir naingwoyimyoka krimiirsi nwowa, krimiirin saeyar nimbingikin mi iriipa saeyar ninkiamasu haiginiugin, ti dimin miyyik miyyik siirim krimar nonkwokwo haiyam. Mi siya krimiirin maigimaigra asi nwowaiginiugin. 24 Mi siya krimiir nhirmi bi nimbingin, ti dimin miyyik miyyik imiir haiyamin. Niingaka. Mi Juda iikam krima mi Juda iikam tani ikim, krima whiekakarini ti siir dimin miyyik miyyik imiirin wi hiriyar haiswowi. 25 Mi yayim Adi Komii siya boinkiyim Hosaiia siir siya hiniina winboinkikin,

iikamim biya kariir iikam nwo karam nwowim, mhoiyya sima wi kariir iikam nwowi. Mi iikamim nu whiranki nitim, kara naingwobuna karam nwowim, mhoiyya kara simiiramim wa naingwobunaei.

26 Mi yai kwira Hosaiia siir yokwo aiir nwowa hiniina boinka, mhoiyya Juda iikamim wi sima boini, nu whiran iikamim simiir, wim kima Adi Komii siir iikam tani. Mi ti nu whiran iikamim mhoiyya ti Adi Komiiyin kwoin budin omwai waiyayokiyokiyin, simiirin wi kara nimbingi kariir iikam nwowam.

27 Mi profet Aisaia siya Adi Komii siir yayia Yokwo Komii aiirin hiniina winboinkikin Isrel simiir iikamim simiir nu hiranin, mhoiyya Isrel simiir iikamim simiir yinieyim sima niyowi, wi yab siiyinan nwowi. Mi Adi Komii siya ti iikam imiir wi hoingak nanmaiwarkainanaowid rani. 28 Mi Biyyan Inkam Komiiyin siya yai wi hiriirihiri boin tani, ti iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir nonkwobumbuninkinamin. Niingaka. Siya wi simiiram nwo rani. 29 Biyya Aisaia siya hiniina winboinkikin mi Adi Komiiyin ninomor kouan sauan kamim simiir kigirkakiyin siya Isrel krimiir iikamim simiirin nhirmi nokmwini onaowid karamae nwowi, krima wi hindara kigugu iuguskii. Mi nim wi om whiso Sodom Gomora so hiniin tiri. Iriig.

Adi Komii siir yayia Isrel simiirin saeya whinkinsiis haiginiugin.

30 Mi krima wi panina boini, ha? Krima wi hiniina boini, iikamim Juda iikam tani sima kwoin karamaekim minan miriyyim Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nwowim. Niingaka. Sima naingwo tibmiiya Adi Komii siya simiirin sairsiyar nikiuwi dimin whirki kimbu karamaeyin. 31 Isrel simiir iikamim yipiki Adi Komii siya

nɪmbinɪm, siir iikam nwowam, yɪm mɪinan siyɪu komii siir siyɪu iir napam mɪrii. Adi Komii siya wɪ simiir nwoki ikɪuɪm dimɪn whɪrki kɪmbu karamae iikam mɪ sima wɪ dig nwo rani. Mɪ Adi Komii siya wɪ digɪumii simiir haimriiyɪugi. Siya simiirɪn wɪ dimɪn whɪrki kɪmbu karamae iikam nɪkiu rani. Nɪngaka. ³² Dimusika mɪnsika, sima siir yai aair bɪ naingwo tɪbmiigɪm, sima mɪinan mɪnam mɪrii mɪinan sɪmar prɪmɪrii haiyɪm. Mɪ Adi Komii siya simiirɪn digɪumii asi haimriiyɪugin mɪ siya simiirɪn dimɪn whɪrki kɪmbu karamae panɪnsi yɪkɪusi. Sima Krai siiram bɪ naingwokɪm mɪ sima siir bɪ mɪ wakaeyoknakɪm. Mɪ sima ini inkamɪn siiyaki haingiiyɪn mɪ ha nhɪnikaigaiyamɪyɪn, ini siir hiriinan ywowɪn. ³³ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɪr nwowa saeya hɪnɪna boinkika, kɪma wakae, kara Adi Komiiɪkɪn mɪ inkam nwɪrɪn wɪ kara nokmwɪn ohaigɪnɪuwi siya kɪrieni hanɪn om Saion hɪr. Mɪ iikamɪm yɪpɪki naingwo tɪbmii karamae nwowɪm, simiirɪn wɪ siya nonkwobumbunɪkɪni. Mɪ sima wɪ inkamɪn siiyaki haingiiyɪn mɪ ha nhɪnikaigaiyamɪyɪn wɪ siir hiriinan nwowɪ. Mɪ yɪpɪki siir yai aairɪm naingwo tɪbmiiyɪm sima wɪ maigɪmaigra siiram nwowɪ mɪ simiirɪn wɪ siyar whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi. frɪig.

10

Isrel sima Adi Komii siir siyɪu mɪiyik iir bɪ napkɪm.

¹ Tɪ akamɪm kariir kwɔɪn komiyyɪn ha naingwowi, wɪ Adi Komii krɪmiir Wanɪn siya nanmaiwarkainaei. Isrel simiir iikamɪm digɪumii siyɪu biyɪeyɪm sima tɪrɪn siir haimriiyɪugigɪm simiirɪn wɪ Adi Komii siya swoki anmaiwarkainaei mɪ kara iɪnokɪnokin Adi Komii siiramɪn saiarar kwɪsboɪnikɪn. ² Kara simiir bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪn mɪ kara kɪmiir asi boɪnɪnkɪigikɪn, sima ini Adi Komii siir siyɪu iir napama mɪnɪnkɪnkɪpkaiyɪm. Mɪ sima nɪnoknɪnkɪn mɪiyik karamaeka dimɪn taeminɪm Adi Komii siya naingwowɪm sima napam. ³ Mɪ sima pɪ whaowaekɪm dimɪn taeminɪm, Adi siya dirɪraerarkiyɪm simiir. Mɪ Adi Komii siya wɪ krɪmiir nwoki ikɪuwɪm dimɪn whɪrki kɪmbu karamae iikam. Mɪ sima simiir siyɪu iiarar napkɪm. Mɪ mɪinan simamar mɪriinakɪm. Mɪ sima Adi Komii siir aowa bɪ nwokɪm. Mɪ Adi Komii siya simiirɪn dimɪn whɪrki kɪmbukaram panɪnsi yɪkɪusi. ⁴ Mɪ iiya Krai siya nɪta, siyɪu komii siirɪn, ini inkam igsop nokwokairinani hɪnɪn ikin ini siyar yaunɪ okwokairinaniyɪn. Mɪ tiriiginɪn yɪo ina digiyɪn. Mɪ yɪpɪki Krai siir yai aairam naingwo tɪbmiiyɪm simiirɪn wɪ Adi Komii siya nɪkiuwi dimɪn whɪrki kɪmbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krɪmiirairga

⁵ Mɪ Moses siya wɪnboɪnkiya yaiya siyɪu komii siira, iikamɪm simiiramɪn, siya mɪn wɪnboɪnkikɪn, iikamɪm siir sibgu apɪm. Mɪ Adi Komii siya simiirɪn wɪ dimɪn whɪrki kɪmbu karam hiriinansi nɪkiuwɪm. Mɪ yɪpɪki siyɪu komii siir siyɪu iir sibgu naingwo tɪbmiiyɪm, mhoiyya sima wɪ omwaiyar waiyayokiyokii Adi Komii saikain. ⁶ Yɪo hɪnɪngɪn, Moses siya hɪnɪna wɪnboɪnkikɪn, iikamɪm sima Adi Komii siir whwonkam idain wɪ dimɪn whɪrki kɪmbu karamae panɪna nwowɪ. Mɪ siyɪuɪn Krai siir yai aairam naingwo tɪbmiiyɪn sasairgin siyɪuɪn Adi Komii siir whwonkam idan dimɪn whɪrki kɪmbu karam yo. Mɪ ta yaiya ya hɪnɪna boinkika, kɪma hɪnɪna kɪpi naingwo nɪnomor koua hiriirɪn wɪ nhɪnga nami Krai siir nɪkiunakiyamɪn krɪmiiram? Jisɪs Krai siya bɪdiyar yɪuuniyɪn. ⁷ Mɪ

Krîma hîniîna kîpi mî boin, iikamîm naokaowîm sîmiir oma hîriirîn wî nhînga niuunaiînami Kraîs siir nauuni ikîunakîyamîm krîmiiramin Jîsîs Kraîs siya bîdi yînsiîn idwonamîm nînomor hîrankîm. ⁸ Adî Komîi Komîi siir yaiya hîniîna boinkîka. Adî siir yaiya ini kîmiir kingîngîkingîngîin waraurar nwowa. Mî saeya kîmiir mîhîi kwoinau waraurar nwoka mî kîma ta yai aiirîn ina boinkîyîm. Mî ta yaiya krîma boinkîya saiir yaimwokîyaimwowa ya hîniînga, kîma Jîsîs Kraîs siiram daîngwo tîbmîi. ⁹ Mî kîra iikam nhîrmaka hîniîna boini, Jîsîs Kraîs siya kariir Bîyan Inkam Komîigîm mî kîra ha naîngwo tîbmiikikîni, ta Adî Komîi siya swokî hidnînsiîn idwowa Jîsîs Kraîs siirîn ie hîrankîm mî kîriirîn wî Adî Komîi siyar nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Mî krîmiir kwoinîm Kraîs siir dimîn taeminîm sîmiiram naîngwo tîbmiikikîni mî krîma ta krîma mî aîngwo tîbmiikikîna saiirîn ha mî boinînkîgîi mî Adî Komîi siya krîmiirîn wî dimîn whîrki kîmbu karamae nîkîuwi mî krîmiirîn wî siya nanmaiwarkainaei. ¹¹ Yokwo Komîi saeya tî dimîn iirîn hîniîna boinkîm mî iikamîm siiram naîngwo tîbmiikikîniyîm sîma wî hikak nwo rani. ¹² Ta yaiya Juda iikamîm mî Juda iikam tani ikîm, hînda tîndanîm, tî nu iirar nwoirkakîm, krîmiirar boinkîka. Mî krîma whîekakarîn Adî Komîi siir whwonkam idain ini hîrii hîriinankînar ywowîm. Adî Komîi siya krîmiir whîekakniyar Adî Komîigîm. Mî ini mî owîm iikam whîekakîm, yîpîki siiram kauwok boinîm, sîmiirîn wî siya whînkînsiîs haigîniîuwi mî dimîn mîiyîk mîiyîkîm wî siyar hauu haigîniîuwi. ¹³ Adî Komîi siir Yokwo Komîiya saeya hîniîna boinkîka, iikamîm Bîyan Inkam Komîiyîm siir inîg iir dapîkiîuwîm sîmiirîn wî siya nanmaiwarkainaei.

¹⁴ Mî sîma siiramîn wî panîna kauwok boini, sîma siiram naîngwo tîbmiikikîm karamae nwowî, ha? Mî sîma siiramîn wî panîna mî naîngwo tîbmiikikîni, sîma siir yai aiir wakae karam nwowî, ha? Mî iikamîm sîma siirîn sîmiir boinîmîmauu karam nwowî mî sîma wî panîna wakaei, ha? ¹⁵ Mî Adî Komîi siya siir iikam iîmiir nîkropki karam nwokîswo siir yai aiir boinîmîmauuam mî sîma wî panîna wakaei, ha? Yio tî hîniîm siyîuin mîiyîk rani. Adî Komîi siir Yokwo Komîiya saeya iikam iîmiirîn hîniîna boinka. Iikamîm yîpîki Kraîs siir yai wîm kîbiya saiir boinîmîmauuîm, yîm iikam bîmbîuwi rani. ¹⁶ Mî Isrel sîmiir iikam whîekakîm Kraîs siir yai wîm kîbiya saiiram bî naîngwo tîbmiikikînkîm. Isaia profet inkamîm siya hîniîna wînbokîkîm, Bîyan Inkam Komîi, iikam hoîngak rani, krîmiir yai naîngwo tîbmiikikîniyîm mî ikî nhîrîm yîm ini niînga ywowîm. ¹⁷ Mînsîka, tî iikamîm sîma Kraîs siir yai aiirîm whîsariî bî naîngwo tîbmiikikînkîm sîma ta yai aiir bîdi wakaeîyîm. Ta yaiya sîma saiirîn whîsariî bî wakaeîkîm, saiirîn iikam îmar boinîmîmauuwamkîm sîmiirîn. Mî sîma asi wakaeîkîm saiirîn.

¹⁸ Tariigîna kara pî kîmiir srîi, Isrel sîmiir iikamîm sîma ta Kraîs siir yai wîm kîbiya saiir bîdi wakaeîyîm, anîya? Hkî, sîma bîdiyar wakaeîyîm. Adî Komîi siir yaiya yokwo Sam hîr nwowa saeya hîniîna boinka, ta yai wîm kîbiya iikam îma bîdi yapboinîmamauuwa, hînda tîndan maeyauîm Isrel sîmiir iikam îma nwowîm sîmiirîn.

¹⁹ Mî kara kîmiirîn pî dimîn whîrîn siir swokî kwasrîigi, kîmiir kwoinîm ha naîngwowî, Isrel sîmiir iikamîm sîma whaowaekîm ta yai aiir bî nînoknînkînkîm, anîya? Nîngakî, nîngakînga sîma bîdiyar yînoknînkînkîm. Moses siya bîi tî Isrel sîmiir dimîn taeminîm sîmiir wînbokîkiyîm siya hîniîna wînbokîkîm,

Adi Komii kara, kara wɛ iikamɛm maeyau nhɛranɛm inɛg komii kara-maeyɛm, wɛ simiir hali. Mi yɛm sima kariir dimɛn taeminɛm simiir bi nɛnoknɛnkɛnkɛm. Mi kimiirin wɛ kara kiyopsibgikikaigiki mi kima wɛ kigmair prasae kin tani, dimɛn taeminɛm kara tirɛm simiiramɛn.

²⁰ Mi Aisaia, profet inkamɛn siya bi kaorarao boinkɛn, iikamɛm Juda iikam tani simiirin. Siya hinɛna boinkɛn, Adi Komii siir yai aiiirin, iikamɛm miinan kariiram mɛrii karamae nwowɛm, yɛm sima kariir bidi yakɛgniyɛm. Mi iikamɛm kariiram sɛri karamae nwowɛm iikam nhɛrmi, kara simiir hɛriirin bidiyar mi imbiyamɛn.

²¹ Mi profet inkamɛn Aisaia siya Isrel simiir iikam imiirin hinɛna boinkikɛn Adi Komii siir yai aiiirin, si kasakasa rani, namkiyɛm, kara simiiram nikɛu kɛnkina nanaeyɛm, kariir wakaeyokna apɛm. Mi sima ini boriisopɛm mi kariirin sima digɛumii haimriiyɛugig mi sima kariir yai aiiir bi wakaeyoknakɛm. Mi sima ini yantamyiriyɛr kɛninɛm. Iriig.

11

Adi Komii siya Isrel simiir iikamɛm simiirsi naingwobumbugin.

¹ Kara kimiir sɛriyam tiri, kima hɛriiyar naingwowi, Adi Komii krɛmiir Wanɛn siya siir isidɛn Isrel simiir iikam imiirin digɛumii bidi haimriiyɛuɛn, aniya? Nɛngaki, nɛngakɛnga. Mi an kararɛn Isrel inkamaigɛn. Abraham siya kariir brougaekɛn mi an kara Bensaminɛn isidɛn siir hɛrankɛn. ² Adi Komii siya siir iikamɛm bi bidiniya siyar nɛmbingiyɛm, simiirin digɛumii bi haimriiyɛugin. Mi kima bidi yɛnoknɛnkɛnɛm yaiya profet Ilaija siya kwisboinkiya Adi siiram Yokwo Komii hɛr nwowa Isrel simiir iikamɛm simiiram, siya hinɛna kwisboinkikɛn, ³ Biɛyan Inkam Komii, kiriir profet inkamɛm Isrel sima bidi yɛsomsom aokaokiyɛm. Mi hɛiyɛm wraisu Adi Komii siiram nɛnkɛn imiyyaeyi yɛm iriipɛ hɛriinan sima bidi mi iinikinhimnhingiyɛm. Mi kanakanar nwowi mi sima kariiram hansiri, kariir nisomaowam. ⁴ Mi Adi Komii siya siirin panɛn yaiya sae yowarkɛ boinki, ha? Siya ha boinkikɛn. Nɛngaka. Kariir iikam 7,000nɛm, yɛm ina nwokrɛpkaiyɛm kariir yai aiiirar wakaeyoknakrɛpkaiyɛm kara simiirin digɛumii bi haimriiyɛugin. Mi sima Bal simiir nɛksisae dimɛnɛn uruwai siyaowaini hanɛn igak siiram bi nakaiswaekɛm. Nɛngaka. ⁵ Mi iriipa hɛriinan, tariinanɛn isid haimii whɛrɛn ina mi owɛn, Adi Komii siya nɛmbinɛn siya simiirsi naingwobumbugin. ⁶ Adi Komii siya simiir nɛmbinɛn siya simiirin whɛsarɛ bi nɛmbingɛn, siya simiirsi naingwobumbugin. Siya simiir miyɛm sima mɛriiyɛm simiirsi bi nɛmbingɛn. Nɛngaka. Mi Adi Komii siya miyɛm sima mɛriiyɛm simiirsi nɛmbingiswo mi ta siir naingwobumbuwa wɛ opa pi kimaiyɛn.

⁷ Mi krɛma wɛ panɛna boini? Ti dimɛnɛn Isrelmi iikamɛm miinan sima napmɛriiyɛn, siyɛu komii siir siyɛu iir napam sima siir bi haigɛn. Mi iikamɛm Adi Komii siyar naingwobumbuɛm mi ha nɛmbinɛm siir iikam nwowan, sima simaigɛm ti dimɛn imiir haiyan iikamɛm. Mi iki iikam nhɛrɛm, yɛm simiir kwoinɛm Adi Komii siyar tirikikɛn mi sima ini kwoinam yaowhaeyɛuɛm, siir siyɛu iir napɛm. ⁸ Yokwo Komii saeya boina saiiir hɛriinan,

simiir kwoinɛn Adi Komii siya bidi tirkiyɛn mi sima ini kwoin kara-mae ywowɛm. Mi dimɛnɛn sima kigiyɛm, sima siiram kig naingwo tibmii kɛninɛm pi boriisopi. Mi dimɛnɛn sima wakaeyɛn,

sima siiram naingwo tibmii kɛnim pi mi boriisopi. Mi biya sima nwowa, hariiyar nwoyokiyokiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin. ⁹ Adi Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hinanga, sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini yaewou nikwo aeyim inantionanamim. Mi tariigina ya ini uridin krɛma huiridkikaiiyin huwam ini siir hariinan ywowa. Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁰ Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiiyin mi ha huigraknaiinamiyin, siir hariinan dwo. Mi simiir dimin biyieyim, simiirin wi hariinanar timi kikin huigrak haiginu.

¹¹ Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi, ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin iuguskiyim, aniya? Niingaki, niingakinga. Mi sima Kraisi siir yai aiir bi wakaeyoknakim mi ta hariinan saiirsi whinkinsiis haiginuugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii siya minki mi sima wi io whwonkam Juda inkam tani simiir nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miyik simiir hauugin. ¹² Mi siyu biyieyim sima triiyin, Adi Komii siirin simar huyarmai mi siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin miyik asi hauuwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim, simiirin ini yimiyuwim mi Adi Komii siya ti dimin miyik miyikim iki iikam nhirim sim asi hauugikin. Mi mhoiyya Isrel simiir iikamim sima Kraisi siiram swoki haiyug naingwonanii mi ti dimin miyik miyikim wi Juda iikamim ti nu iirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir whinkinsiis haiginuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainakim.

¹³ Mi tariinanar kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi yai kimiir nini boinmimauuniyin. Kara aposel inkamkin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin ti iikamim Juda iikam tani, kimiiram. Mi ta miya kara mriiyya kara saiiramim maingmaing komii asi nwowi. ¹⁴ Mi iya kara hariinan tirin mi kariir isidin Isrel sima wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, huyarmai. Mi kara Juda simiir iikam nhirim wi ti hariinan siyu iirsi nanmaiwarkainaei. ¹⁵ Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram kiwakii, saika nongwomamae aeyam. Dimusi rani, siya Isrel simiir isidin, siirin digiumii bidi haimriiyugin. Mi mhoiyya iya siya simiir swoki ikiunaei siiram swoki itim, ya wi dimin miyiki miyiknan nwowi, inkamin ieyanki swoki insiin idwowyin mi omwai ha waiyaeyin siir hariinan.

¹⁶ Mi inkamin paemiyim Adi Komii siir nikumauuwi mi iki siir kwiya kwiyaam mi siir kwoim mi siir nidim, yim iripi hariinan siirara kinaingim. Mi Ebrahim siya mi profet inkam miyik miyik ikim, sima Adi Komii siir yinisisim nwowi, mhoiyya simiir isidim simiir yinieyim wi iripi hariinan siir yinisisimar mi owi. ¹⁷ Mi Adi Komii siya ibin inkamki nonkwo nankaiiyin, siir kwiya wai imiir nikrip haii mi siya ibin sasa nikii whakiyin siir kwiyam ha mi ikrip haii mi simiirin wi iripa nitimrwaku widgii. Mi sima kirie wi sima simar swoki inhai ananaei. Mi Juda iikamim yim ini ibin inkamki nonkwo inkiniyin, ini siir hariinan ywopin. Mi Juda iikam tani yim ini ibin sasa nikiiwhakiyin, ini siir hariinan ywopin. Mi kima isid whisairin ini iripar yitinakuim, ti pae wiso sowiir

hiriinan. Mi wim kima ini ta paeyakwiya waiya ini saiir igsop aiir nokwokairiinan ywowin. Mi wim kima opa pi siir mi imiirsiyar mi haii. Mi Juda iikam tani kima kirie pi Juda iikamim simiirsiya mi haii. ¹⁸ Mi kima hiriinan nrowi mi kima wi ha kipi naingwo, Juda iikamim simiir kouin ini kima ywowim, yipiki ti paeyakwiyam wainamim Adi Komii siya nikrip haiiyim simiir hiriinan. Mi kima hiriinan dimuam naingwowi, ha? Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi Juda iikamim yim ini paeminan ywowim. Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi kima wi dig nwo rani, pae siir mi imiir op hauuwim, paeyakwiya imiirin paemi ieyar kirie haiginiuwi.

¹⁹ Mi wim kima wi hinina boini, paeyakwiyam Adi Komii siya nikrip haiiyim igsopa krma mi okwokairinaei yio ini mi owin. ²⁰ Ta yaiya, ya yaimwowainga mi kima, kimasiyar mintirao ta saiirsiyin. Simiirin Adi Komii siya nhinikriropkikim. Dimusi rani, sima siir yai aiir bi wakaena apkim. Mi simiir igsopa kima asi nokwokairiinaoawidga, wim kima siir yai aiiram naingwo tibmii kangim. Mi kima, kimamar kipi naingwona, kima wi ti idid. Mi diminin kima naingwo tibmii kinim simiirsi ha timi mintirao. ²¹ Juda iikamim, yim ini paeyakwiya kinan ywowim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriyar kigninkin okripkai rani. Ningaka. Simiirin wi siyar nikrimkripkii. Mi wim kima, wi ha kipi mi aingwo, Adi Komii siya krimiirin, wi hiriinan mi tir tani. Ningaka. ²² Adi Komii siya iikamim digumii siir haimriiyugigim, simiirsiyin naingwoyimok karamaeka. Ningaka. Sima ini ibyakwiyaim Adi Komii siya nikrimkripkiyim ini simiir hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiyaam ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nrowi mi kima wi hiriyar naingwowi, siya wi krimiir nhinikriropki rani mi wi krimiir nonkwobumbuninkin iguski rani, aniya? ²³ Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kani, Adi Komii siya wi digar nrowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikiugii. ²⁴ Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya miriyya miyya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkin, saikar yinkin iyopkikiu haiginiu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hinin tiri, ya tariigina ya mi komii rani, Juda iikam simiir swoki ikiunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikiugii. Ningaka. Iriig

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirim mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

²⁵ Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowim simiir ti sibgu inokninkin, biyya inkamki sibgu ninokninkin karam nwowa, kara ha naingwowi kima ti diminin siirgisiiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hinina naingwoim digworaekwo whiekakim simiirin kimar yinokninkin iski. Ningaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haiginiuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iyya Juda iikam tani Adi Komii siya nambinin siir yinisisim nrowi, sima naingwo tibmii kinana wi saiirar nadigni. ²⁶ Mi mhoyiya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkaina. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nrowa saeya hinina boinka,

inkamın iikam imiir nanmaiwarkainainın, yio om Saionanki nitin inkamın siya. Mi kwoin bibiyeyim Jekopni isidin siir kwoinaw nwokaiyim wi siya kindimdiyugii.

²⁷ Mi ta iya, kara simiir dimin biyeyim simiir kindiyugii mi ta biya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiam. ²⁸ Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digumii saiir haimriiyugigim, sima whwokwoka saika bi nwowikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwoin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yambinim siir iikam nwowam. Mi siya simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi bidiniyarın siya simiir brougaeyim Ebrahim, Aisak mi Jekop, simiir bidi boinin hinin, kimiir isidin wi karar kigriraowi mi simiirin wi siyu miyik iirar tirhaiginuwi. ²⁹ Adi Komii siya simiirin wi siyu miyik iirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinin wi swoki kisina haigii rani, iikamim siya nimbingiyim, siir iikam nwowam, simiir nanmaiwarkainamin. Niingaka. ³⁰ Biya Juda iikam tani yaewan kima niki kindiyu wankim Adi Komii siir yai airin mi tariinanin Adi Komii siya krimiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whinkinsiis haiginuwi. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim, sima Adi Komii siirin digumii haimriiyugigim mi siya kimiiram asi ninmiininkinani. ³¹ Adi Komii siya krimiirsyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim sima siir yai airin yaewan bidi kindiyuwangikim. Mi tariinanin, Adi Komii siya wi simiirsi swoki aingwobunaei mi siya simiirin wa whinkinsiis haiginuwi. ³² Mi ti siyuin Adi Komii siir yai aka nantamiyiriyiriyin, Adi Komii siya iikam imiirin wi iikamim hugripkikikaigiyim wi simiir hiriinan hugripkikikaigi mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiya krimiirsi naingwobumbuwi mi wi krimiir whinkinsiis haiginuwi. Iriig.

Krma Adi Komii siir inig iir hainan.

³³ Ha kipi naingwo, krimiir Adi Komiiyin, siya bimbuiwigi mi iuwi digworaekwowim siya ninokninkinim, ini solwara nwowi siyinkrinim ini simiir haiburim mi kougikouwin ini siyar yowiskiyin. Krma ninokninkin tani, ti hiriinan siyuin siya tiriyin mi siya krimiirin wi panin panina namisi tiri, siya hindara tiri. ³⁴ Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hinina boinka,

yipikin Biyan Inkam Komii siir kwoin iir ninokninkinin, ha? Mi wi nhinga boini siirin, hininin, kira ti hininin si ti tir, iyie? Ti hininin si ti tir, ha? ³⁵ Yipiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauuwi mi mhoiya siya siirin wa swoki iyopkiyuwi siirin, ha?

³⁶ Niingaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriyar nwowim, siir kinsiis haiginuwam. Mi krma siir inig iirin iinokinokin hiriyar hainananaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Iriig.

12

Krimiir mhi kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir ninkin imiiaeyim simiir hiriinan hauugi.

¹ Ti kariir akamim, kara kimiirin ta yai aair boininkwokwokii, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiiramin naingwobumbu prasea bi kinkin. Mi siya krimiirin siyu miyik miyik kasa bi tirkin, krimiir whinkinsiis

haiginiuwam. Mi krɪma, krɪmiir mhi kwoinim Adi Komii siirin, inkamɪn nae siir nɪnkɪn imiiaeyin siir hiriinan hauugi. Mi krɪma siir yai imiir wakaeyokna mi siir mi imiir mirii. Mi siya wi krɪmaka nwoki ingwomamair aeyim. Mi ti hiriinan siyiun krɪma Adi Komii siir inigin wi siir nwoki hainan kinim. ² Kɪma siyiun nuan iikamim sima tiriyim simiir kipi kɪgna dirɪraerar. Nɪngaka. Kɪma Adi Komii siir tiki kɪgnɪnkɪnki, kɪmiir kwoin imiir hurworwokaiyamɪn mi kɪma wi Adi Komii siirgisiiram wakaeyokna apan iikam nwoki owim. Mi kɪma wi haini ninoknɪnkini digworaekwowim Adi Komii siya naingwowim kɪma tiram. Yo tiriiginin ini yokiyin, Adi Komii siirin wi maingimairga siya nwowaiginiuwi. Mi Tiriiginin, krɪmiirin wi siya whɪnkɪnsiis haiginiuwi.

³ Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin siir aposel inkam asi nokmwɪn okwohaiginiugin. Mi ta hiriinan kara inigakin kɪmiirin hiniina boinim, wim kɪma inig karamae iikamim kɪma ha kipi naingwo kɪma wi inig komiigak iikam nwowi. Nɪngaka. Kɪma, kɪmamar kipi naingwona mi kɪma, kɪmiir naingwo tibmiya Adi Komii siya hauua kɪmiir, saiirgisaair digar hid. Mi kɪma wi ti diminin siya nɪmbingiyin tiram wi siir nwoki tirim. ⁴ Krɪma dinoknɪnkɪn, krɪmiir piua kwiruwairga mi saiir piua haimii haimiyyim kasa rani. Piu haimii nhirim yim dimin whir nonkwo dirɪraerarikim mi nhirim yim dimin whir mi onkwo dirɪraerarikim sima dimin whirua bi nonkwo dirɪraerarikim. ⁵ Mi ti hiriinan siyiun krɪma iikam kasa rani mi krɪma ini piua kwiruwananar swoki owim. Dimusi rani, krɪma Kraisiir yai aiir wakaeyokna apkim mi krɪma ini iripar yitakiuwim. Mi krɪma, krɪma krɪma ti swoki whɪnkɪnsiis ankɪnsiis irni nwirniyin. ⁶ Mi dimininim Adi Komii siya tiriyim mi siya hauuwiyim krɪmiir sima hiriinankina rani. Nɪngaka. Adi Komii siya kɪmiirsi naingwobumbugin mi kɪma wi haini ninoknɪnkini diminin siya kɪmiir boinmauuin. Mi siya ta yai boinmimauuini ninoknɪnkina inkam nwirni hauuwi mi siya siir naingwo tibmiya saiir digar boinmimauu. ⁷ Mi Adi Komii siya krɪmiirin kɪrie siir mi aiir miriyyam hauuwi. Iki iikam nhirim sima whɪnkɪnsiisam mi kɪma ta mi aiirgisaairarar sibgu mirii iski. Mi Adi Komii siya kɪmiirin kɪrie siir yai aiir boinmimauuam hauuwi. Mi kɪma ta miya siya hauua saiirgisaairarar sibgu mirii iski. ⁸ Mi kɪma iikamim Adi Komii siya nɪmbininim iikam nhirmi nokboin prapras haiginiuwi mi ti hiriinan siyiun kɪma tirin simiir, simiirin wi siya whɪnkɪnsiis haiginiuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nɪmbingiyim iikam nhirmi nokboin prapras haiginiuam mi kɪma ta mi aiirarar sibgu mirii simiir whɪnkɪnsiis haiginiuam. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nɪmbingiyim digworaekwo iikam nhirmi sioitkin hauuam mi sima ta mi aiirin sibgu mirii mi simiirin digworaekwowim hoimgakar sioitkin hauu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nɪmbingiyim iikam nhirmi kou nwowim, kɪma sibgu tir mi kɪma wi sibgu dwo. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nɪmbingiyim, iikam nhirmisi naingwoyimokim, sima saiirin wi sibgu tir. Mi kɪma simiirin wi nɪmbuniniekakar dwoki.

⁹ Kɪma kipi nɪksisae, kɪma irni kwirniyamara daingwo dimin miyyik miyyikim simiiraramar daingwo. Mi dimininim biye nwowiyim simiiramɪn kipi naingwo. ¹⁰ Irni nwirniyam naingwokwowiya, ini kɪriir yinwigim simiiram kɪra naingwowiya ini saiir hiriinan yowa iikam nhirmiyam naingwokwowiya ini kɪramar naingwonaeyia ini saiir haibura. ¹¹ Kɪma piugi kipi piyao. Diminin kɪma tiriyin Biyan

Inkam Komii siir kiiir kwoin ti siirarar hauu iguski. ¹² Kima maigimaiga hiriirar dwokripkai iya Biyan Inkam Komiiyin Kraisiya swoki itana sairam. Mi iya kiiirin dimin biyieki kimbu haiginuwi, kima wi sibgu dokworinu. Adi Komii siiram dimin taeminamin. finokiinokar sriinanae. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiiyim sima paepridakbanan nwowi mi kima simiirin kiiir digwokworaekwo imiirar hauu. Mi iikam nhirim om whiranim kimaka boinaenakiyam niti, kima simiirin igi haigi idwokaigi.

¹⁴ Mi iikamim kiiir nonkwoninwomwiiininkin haiginuwi kima simiirin yamdi kipi swoki tir. Kima simiirin siyu miyiki miyik iirar tir. Mi Adi Komii siiram kwisboinki simiir whinkinsis haiginuwim. ¹⁵ Mi iikamim maigimaiga nwowi mi wim kima iriipi hiriinan simakar timi inkin maigimaiga. Mi sima hik mi haii mi wim kima iriipi hiriinan hik simakar timi inkin hai. ¹⁶ Kima iripa dongwomamair ae kima ha kipi naingwo, kouwin ini kimar ywowim. Niingaka. Kima iki iikamim inig karamaeyim simaka damasu mirii, iki mi bibiyeyim sima miriiyim simiir. Mi kima iki iikam nhirim simiirin ha kipi naingwo, ninokninkin komiigakin kimar yo. Niingaka. ¹⁷ Mi kima iikamim siyu biyie kiiir tiri simiirin yamdi kipi swoki tir haiginu. Mi kima iikam imiirin dimin miyik iirar tiri mi sima wa kigninokninkinkii. Wim kima siyu miyiki miyik iirar tiri. ¹⁸ Mi siyu kakin nuwi, kima digworaekwosi kipi niniinansao. Niingaka. Kiiir kwoin komiiyin iikam imaka nongwomamair aeyam daingwo. ¹⁹ Ti kariir akamim kima iikamim kiiir tirbuwim simiirin yamdi tirbuwam kipi swoki tir. Kima ti iikamim io kimaka nwowim, simiirin Adi Komii siiramar dwo. Wi yamdi siyar tiri. Kima ti dimininim Adi Komii siiram dwo yamdi siyar tirim. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii sair hir nwokaiyim hinina boinkim, simiirin mhoiyya wi yamdi karar tirhaiginuwi mi wi karar nonkwobumbuninkin haiginuwi. ²⁰ Mi kima iikamim siyu biyie kiiir tirim simiirin yamdi kipi swoki tir. Mi sima mhiigi naowi, kima simiirin naemin ha timi hauu sima naeyam. Mi sima kwoinki mi haiei, kima simiirin op ha timi hauu kwiyae. Mi kima simiirin hiriinan tiri, mi sima wi nidid prasaekikin tani, ti siyu biyeyin sima tirin kiiir siirsiiyin. Mi ti hiriinan siyuin yo ini nhiridmir parid siyitkinkinan ywowin simiir mwo imiir. ²¹ Mi hiriinanki nuwi, kima siyu biyeyin siiram kipi kiwaki, siya nikwowaisiiyam. Niingaka. Kima siyu biyie imiirin siyu miyikin kima tiriyin siya dikwowaisii. Iriig.

13

Kima gavman simiir siyu imiir dap

¹ Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiyin simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wanin siyar nokmwim okwo haiginuugim gavman simiirin, iki iikam whiekakim omom omanim simiir kigriraowam. Adi Komii siyar nimbingikin, iikam imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriraowam tariinanin. ² Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyuwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwim okwo haiginuugim, ta hiriinan mi aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoninwomwiiininkin haiginuwi. ³ Mi iikamim siyu miyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi io kiiir nwowi.

Niingaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima didid simiirsiyin. Mi kima gavman siirsi nididi, io kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tiri kima wi siyiu miyik iirarar pi tirin. ⁴ Yim sima Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri, kima wi didid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwokim mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haiginuwi. Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriyim simiir nonkwobumbuninkinam. ⁵ Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aairin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyoknanaeisi. ⁶ Wim kima umirim Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriraowam inokainokin mi kima wi wadie nwoki owim. ⁷ Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikauwiyim, simiir hauuwam yim ha timi hauugi. Mi Kima gavmani iikamim umiram sima sriigiyyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simirin siyiu miyikimiyik iirar sibgu tir. friig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwowiyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iir napkim.

⁸ Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiyyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiriinankak kipi nwo. Mi diminin whiruwairgin, niyopkiyyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokwowiyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokwowiyim yim sima Adi Komii siir siyiu iir napkim. ⁹ Adi Komii siir siyiu komiyyin hinina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwairgin simiir kou nwowin, yio hiningin kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiramain kramar naingwonaeyia saiir hiriinan daingwo. ¹⁰ Iikamim, iikam nhiram naingwowiyim sima simiirin siyiu biyie bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwowiyin, yio Adi Komii siirgisiiir siyiu iirar napi.

¹¹ Kima hiriinan tir iya Jisis Kraisi siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Kraisi siir mi aiir marii wi kipi marii piyapiyao. ¹² Hii, iya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iya ti nuin dimin biyeki naokingugukikaiyyin siir nwowana ini dig kingiin nwowa. Mi krima Setan siir siyiu biyeyim yim ti iuguski. Mi Adi Komii siir kirie aiir hai mi Setan siir ti swoki kwatio. ¹³ Krima siyiu miyik iir sibgu ap mi siir sibgu tir. Iikamim nabie kigomok apiyim sim hinin mi siyiu biyie siir kipi nap iki iikamim ni tisisir apiyim simiir hiriinan. Yim ini op biyeya kwiyae whaowaeiya saiir kwiyae whaowaenan ywowim. Sima hii nanaekim mi yaii priininii priininiigim mi io whwonkam nanaokim mi wranan ninsikim. ¹⁴ Mi wim kima wi hiriinan kipi tir kima Jisis Kraisi siir kirie aiir hai. Mi dimin biyeyim kimiir kwoinki naingwowiyim tiram, yim wi kipi tir. friig.

14

Krīma iikam nħirim naingwo tĩbmiiyim simiir kipi hid.

¹ Mi iikam nħirmi naingwo tĩbmiiya kirie nwo karam nwowi Jisis Kraisi siiramĩn mi kima simiirĩn kipi ħũyarmai kima simiiram dapiyao Adi Komii siir inig iirĩn kĩnakar ħainanam. Mi kima dimĩnin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir kipi nĩnkinwamwarkĩi boin. ² Boĩniyio yaiya kara pi ħiniina boini, mi inkamĩn Adi Komii siiram naingwo tĩbmiiyin siir naingwo tĩbmiiya saeya ħa boini, ti naepai naepaiyim yim ħĩriiyar daeswo, yio siya wa dae. Mi nwĩrĩn siir naingwo tĩbmiiya Adi Komii siiramĩn kirie nwo karam nwowi, yio wi kũaekũuaeyim simiirarar timi ae. ³ Mi inkamĩn naepai naepai naeyin, siya iki inkamĩn naepai naepai naesi nĩdidiyin siir kipi nĩgbumbu, yio ti ħĩriinan siyũin yio miyik rani. Mi inkamĩn kũaekũuae ara mi aeyin yio iriipa ħĩriinan, iki inkamĩn naepai naepai imiirar naeyarkakiyin siir kipi mi ĩgbumbu. Mi yio tĩriiginĩn yio iriipa ħĩriinan miyik rani. Dimusi rani, simiirĩn Adi Komii krĩmiir Wanĩn siya bĩdi yanmaiwarkainaswowin. ⁴ Kima ħĩriiyar naingwowi iki iikam nħirim Kraisi siir mi mĩriiyim, simiir ħĩdim mi kou inĩ kĩmar ywowim, ħa? Biyan Inkam Komii siya ħĩdi digworaekwo whiekakim siir iikam ĩma tĩrim simiirĩn wi wadĩeyar nwowi, iyie? Wi wadie nwo rani, aniya? Simiirĩn wi Adi Komii siyar whĩnkĩnsiis ħaiginũwi, siyũ miyik tĩramĩn.

⁵ Mi iikam nħirim yim ħa naingwowi, iĩ nħirim simiir kouwin inĩ iĩ kwĩra kou saeya ywowa. Mi iikam nħirim yim ħa naingwowi, iĩ whiekakim inĩ ħĩrii ħĩriĩnankĩmar ywowim. Mi Kima irĩra nwinwĩra dimĩnin kima naingwowyin, siiramĩn sĩbgu daingwo omok hid. ⁶ Mi iikamĩn ħa naingwowim, iĩ nħirim iki iĩ nħirim simiir kouwin inĩ sima ywowin, yim sima Biyan Inkam Komii siir inigin ħĩriinan saiĩrsiyar mi ħainani. Mi iikamĩn naepai naepai imiir naeyarkakiyim, yim sima Biyan Inkam Komiiyin siir inigin simiĩrsiyar mi ħainani. Dimusi rani, sima ti naeyim Adi Komii siya ħauugiyim simiir, siirĩn simiĩrsi ti swoki boin wadĩeki. Mi iikamĩn kũae kũae ara naeyim, yim sima Biyan Inkam Komiiyin siir inigin ti simiĩrsiyar mi ħainani. Mi sima Adi Komii siirĩn ti naeyim siya ħauuim pi simiĩrsiyar mi boin wadĩeki. ⁷ Inkam nwĩrkin siir kwoĩnbudin omwai waiyayokiyokiyamĩn, siya bi nonkwokin. Nĩngaka. Mi inkam nwĩrki siir kwoin aĩrgar bi mi aingwo aonamkin. Nĩngaka. ⁸ Mi krĩma omwaiyar mi waiyaei yio Biyan Inkam Komii siir dimĩnkin. Mi krĩma mi aonami yio iriipa ħĩriinan Biyan Inkam Komii siir dimĩnkin mi krĩma omwaiyar mi waiyaei mi krĩma mi aonami, nĩmkrĩma Kraisi siir iikamkin. ⁹ Dimusi rani, siya bĩdiya yaowin mi inĩ iki iikamĩn naokaowim mi iikamĩn krĩma ti omwaiya niki waiyaim siya inĩ krĩmiir Biyan Inkam Komii nwowin.

¹⁰ Mi dimusika, kima kĩmiir nomiiyauim simiirĩn whĩsarii prii ħĩdi, ħa? Mi dimusika, kima kĩmiir nomiiyauim simiir nĩgbumbuim, ħa? Mi mħoiya krĩma ħomgakarĩn wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi dimĩnpai dimĩnpaiyim wi siyar ħĩd ĩskii. ¹¹ Adi Komii siya Yokwo Komii saiĩrĩn ħiniina boĩnkikin,

Biyan Inkam Komiiyin siya ħiniina boĩnkikin, kara kĩmiirĩn yaimwower boĩnki, kara inĩ omwaiyar waiyaĩn. Ombud komiiyin wi ogmwo kariir whwonkam idair nini ħiunii mi sima wa boini Adi Komii kĩingi kũĩnĩn kirargin.

12 Mi krɪma ɪrɪra nwinwɪra Adi Komii siirɪn, wɪ krɪmiir yapayapa kwoɪn ɪmiirar boɪni, krɪma ti dimɪn taemɪnim hɪnɪn dimusi tɪrkɪm, ɪya krɪma ti nu ɪiir niki owa. Mi krɪma wɪ mɪntarao, siyɪuɪn krɪma tɪrɪn ɪki nomiiyau nhɪrim naɪngwo tibmii kɪnim sim. ɪriig.

Krɪma nomiiyauɪm naɪngwo tibmiiyim simiir naɪngwo tibmiiya saiir kipi tirbu.

13 Mi krɪma, krɪmiir nomiiyauwɪm simiir kipi hid. Kɪma ti dimɪn hɪriinanɪm simiirsi daɪngwo. Kɪma, kɪmiir nomiiyau ɪmiirɪn dimɪn kipi swoki tɪrsran simiir nɪkɪtmaiyamɪn siyɪu biyɪe tɪram mi sɪma nanka ɪkiyamɪn. Nɪngaka. 14 An kara Jisɪs Kraɪs saɪka bidi yɪtɪnakiukikɪnɪn mi kara asi nɪnomoknɪnkɪni, digworaekwo whiekakɪm wadie kɪna nwo ɪmiirɪn. Mi nwiirki ha naɪngwowi, ti dimɪnɪn mɪyɪk rani mi siya wɪ kipi tɪr mi wɪ kipi mi ae. 15 Mi naeyɪn kira naeyɪn, kɪriir nomiiyauɪn kɪriirsiyɪn hikak siya nwowi mi ti hɪriinan siyɪuɪn, yɪo nomiiyauam naɪngwokwowyɪn si rani. Mi ti dimɪn hɪriinanɪn kɪma naeyɪn siirɪn, kɪma ɪkamɪm yɪpɪki Kraɪs siya naowɪn simiirsiyɪn, simiir whwonkam ɪda kipi nae, simiir naɪngwo tibmii aiir tɪrbuam. 16 Mi dimɪn whɪr kipi swoki ɪsiɪmauu ɪkam nhɪrmiyɪn, wɪm wɪ sim pɪ boɪnbumbuwiɪs ti dimɪnɪn kɪma ha naɪngwowyɪn, yɪo wadiekin mi yɪm sɪma wa boɪni, yɪo mɪyɪk rani. 17 Mi dimɪn mɪyɪk mɪyɪkɪm Adi Komii siir ɪsidɪn siirɪm, yɪm naeni dimɪn tani mi yɪm op kwiyaeni dimɪn tani. Nɪngaka. Yɪm hɪnɪn hɪnɪngɪm, dimɪn whɪrki kɪmbu karamae nwo mi ɪriipa Adi Komii saɪka nongwomamaɪr aeɪ mi maɪrgimaɪrga nwo. Yɪm ti dimɪn hɪnɪnim yɪm Adi Komii siir naeyɪu ɪeya hauugɪm. Mi ti dimɪnim simakisimaɪrgɪm kougi kou nwowɪm. 18 Mi kira ta mi hɪriinana saiir mɪrii Jisɪs Kraɪs siiramɪn mi Adi Komii siya kɪriirɪn wɪ maɪrgimaɪrga prasae nwo rani, ta mɪiya kira mɪriiya saiiramɪn. Mi kɪmiir nomiiyauɪm yɪm ɪriipa hɪriinan wɪ maɪrgimaɪrgar mi owi.

19 Mi krɪma siyɪuɪn krɪmiir whɪnkinsiis haɪɪniuwiyɪn, ɪriipa nongwomamaɪr aeɪyɪn mi kɪrɪe ɪrni nwiirni hauuwiyɪn, siir dap. 20 Kɪma Adi Komii siir mɪiya ti naeyam kɪma naeyɪm tɪrɪm simiirsi ara kipi tirbu. Nae whiekakɪm yɪm wadiekinargɪm. Mi ti dimɪnɪn kira naeyam tɪrɪn, kɪriir nomiiyau siir whwonkam ɪda siir naɪngwo tibmiiya saiir nanka ɪkii, yɪo tɪriiɪnɪn wɪ biyɪeki biyɪe nwowi. 21 Mi dimɪnɪn kira naeyam naɪngwowɪn mi opa kira kwiyaeyam naɪngwowa, kɪriir nomiiyau ɪiirɪn siya nanka ɪkii mi kira ti hɪriinan dimɪnim wɪ kipi swoki tɪrmɪmɪn wɪ hindarar ditkii ɪuguski. 22 Mi dimɪnɪn kira ha naɪngwowyɪn yɪo nae dimɪn kibikɪn mi kɪma siir naeyam naɪngwowi yɪo kɪmakɪma dimprɪo ae, kɪma inkam nwiirni kwoɪn nɪpiyaokɪyɪm kipi tɪr, yɪo kɪma mi Adi Komii siya kɪmiirarar dimɪnkɪn. Mi kɪmiir kwoɪnim ha naɪngwowi siyɪuɪn kɪma tɪram naɪngwowɪn yɪo siyɪu wadiekin mi sɪma wɪ maɪrgimaɪrga nwowi. 23 Mi inkamɪn kwoɪnɪn whɪsa nwowi dimɪnɪn siya naeyam naɪngwowɪn mi siya siirɪn wɪ kipi nae. Mi siya ti dimɪn ɪiir naei, yɪo siya dimɪn biyɪe bidi tɪrɪn. Mi dimɪnɪn kira ha naɪngwowɪn, yɪo dimɪn biyɪekin mi kira siirɪn hɪriiyar tɪrkɪpkaɪi, yɪo tɪriiɪnɪn, Adi Komii siya ha boɪni, tiki dimɪnɪn yɪo dimɪn biyɪekin. ɪriig.

15

Krɪma Kraɪs siir yai aiirar wakaeyokna ap.

¹ Mi iikam krīma yipiki naingwo tibmii kīnim Jisis Kraiis siiram, krīma iki iikamim Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kīn karamae nwowim simiir whinkinsiis haiginiu, yim wi pi nikii iuguskiisi. Mi krīma, krimamar kipi naingwona. ² Nim wi krimamar pi naingwonaesi, krīma iki iikamim naingwo tibmii kīnim simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir naingwo tibmiiya Jisis Kraiis siiramim wi kirie nwoki owi. ³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya hiniina boinka, siya krīmiir Biyan Inkam Komiiyin, siya siir kwoinairga bi nitkin, krīmiiram nauni miriiniyim. Niingaka. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinka, ti yai bibiyeyim sima nigbumbuwiyim, an kara ini warar mi ikin hikin mi krīma wi krīmiir kwoinkar kipi naingwo miri. ⁴ Ti yayim biya sima winkyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krīmiir nowamwarkai haiginiuwam winkikim. Mi iya sima ti yai imiir winkyim, sima minam winkikim krīmiir kwoin imiir wokmai haiginiuwam. Mi hiriinanki niuwi, krīma wi naingwo tibmii kīn pranae kin tani, ta iya omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiyana saiiramim. ⁵ Adi Komii krīmiir Wanin sikisiyairgin krīmiir wokmai haiginiuwiyin mi krīmiir whinkinsiis haiginiuwiyin sowiir bwamkibwamim. Mi kara Adi Komii siiramim hiriinan saiiram kwisboin yokiyokiigin. Mi iya siya kīmiir whinkinsiis haiginiuwi mi kima iripa dongwomamaer ae, Jisis Kraiis siya tirin siyiun krīmiir niisiimauuwim siir hiriinan. ⁶ Mi krīma wi kwoin whiruwar dwoki mi wi diriwar timi boinki, Adi Komii siir inig iir hainan praprasamim krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir Adin. Iriig.

Kraiis siya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim simiir kinsiis haiginiu swokin.

⁷ Jisis Kraiis siya bidi mi boinin, krīma siir iikam nwowam. Mi iriipa hiriinan siyiun kima nwirni iriyamar timi aingwo. Mi hiriinanki niuwi, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraski. Dimusi rani, sima kīmiir siyu iir kigim. ⁸ Mi ti yayim kara kīmiir boinimauuwim simiir yaimwokiyaimwowim yim hiniingim, Jisis Kraiis siya Juda iikamim, yipiki mois kitiyopniir haiiyim simiir whisarii mi priimiriyan inkam nwokin. Siya simiir niisiimauuwam tirkin siir Adin siir yaimwo kina. Mi Adi Komii siya dimin taeminim krīmiir brougae wanwiyaeiyim simiir nimbingiyim bidi bidiniyar Ebrahim Aisak mi Jekop simiirin wi siya tiri. ⁹ Kima mi kīmiir nomiiyauuwim naingwo tibmii kīnim kima iripar dongwomamaer ae. Dimusi rani, kraissiya iki Juda iikam tani simiiram warar nitkin. Mi sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainan prapasim ti iikam whiekakam siya naingwowiya saiirsi. Yokwo Komii saiir yaiya hiniina boinka,

mi ini mi owin kara ti Juda iikam tani simakar mi owin mi kara mwai wi kiriir inig iir hainan prapas waowi. ¹⁰ Mi Yokwo Komii saiir yai kwira saeya ha boinkika, kima iikamim Juda iikam tani, kima maingimairga dwo Juda iikamim simakain. ¹¹ Mi haimii whirin yo hiniina boinkikin, kima iikamim Juda iikam tani, kima Biyan Inkam Komii siir inig iir hainan prapraski. Mi iikam whiekak kīmarin, siir inig iirin nhamii nhamii kipi hainan prapraski. ¹² Profet inkamim Aisaia siya Yokwo Komii saiirin hiniina win boinkikin, mhoiya inkam nwirin wi sipi niti, yo Jesini isidin siirgin Devidni adin mi iikamim Juda iikam tani hinda tinda

nwowim, simiirin wi siyar kigiski. Mi sima wi hiniina naingwo aingwo tibmii kani, simiirin wi siya nanmaiwarkainaei.

¹³ Adi Komii siyaingin, kriimir naingwo tibmii kana sair bwamki bwamin. Kara ha naingwowi, maingimainga mi iripa nongwomamair ae siyiun yio kimiir dinkinukikai. Mi Adi Komii siir naeyiun siir dimin kirie kirieyim wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, ta Adi Komii siiram kima nwowa siya nanmaiwarkainam. Iriig.

Pol siya siir mi airam maingimaingakin.

¹⁴ Ti kariir akamim, kara bidi yinokninkinin, kima iikam wadiekim mi Adi Komii siir yai imiirin kimar yinokninkin. Mi irni nwarniyin kimar mi owimwarkaiyiwi, wi digar mi owi. ¹⁵ Mi yokwowa ti digworaekwo imiira igao yai kara winboinkiya, kimiiram, kara bi nididgin simiir boinmimauusiyin. Nningaka. Kara minsi winkikin, kima wi pi naingwo owouwisi, ti digworaekwo imiirin. Dimusi rani, kariirin Jisis Kraisiir aposel inkam nwowamin Adi Komii siya nokmon okwo haiginiugin. ¹⁶ Mi kara siir miyan inkam asi nwokin, iki Juda iikam tani simiirsi nini miriyyuwim. Mi an kara ini pris inkamnan ywowin, Adi Komii siir yai win kibiya sair boinmimauuwam simiir. Mi iya sima Jisis Kraisiiram naingwo tibmii kani mi Adi Komii siir naeyiun simiirin dimin whirki kimbu karamae nwohaiginiwi, siir whwonkam idain mi simiirin kara swoki hauugi, diminin Adi Komii siir hauugiyyin siir hiriinan mi siya bigi wi nasmirwaiyar nwoki owim sima siir iikam kangi kan nwowam. ¹⁷ Mi an kara Kraisiir inkamkin mi kara maingimainga asi nwowi ta miya Adi Komii siira kara miriyya sairam. ¹⁸ Kara pi dimin whir wara boin tani, kara miyim kara miriyyim Kraisiya whindiriraeranim kariir, pi simiir boini, iikamim Juda iikam tani sima wi siir yai aiir nwoki wakae yoknaim mi wa nwoki aingwo tibmii kanim. Mi ti yaimin diminin kara tirim siya whinkinsiis haiginiugin. ¹⁹ Kariirin Adi Komii siir naeyiuyeyar whinkinsiis haiginiugin, dimin kirie komiyyim biya iikamki kig karam nwowim simiirin. Mi kara Jisis Kraisiir yai win kibi kibiyyim om komii Jerusalem hirankar boinmimauunaniyin, ini nu Ilirikam hirar yadigiuwim. ²⁰ Mi ti diminin kara tirim, kariir kwoin komiyyin, simar nwokin, kraisiir yai win kibiya sair boinmimauuwamin, iki iikam nhirim, om nhiranim simiir hiranim wakae karamae nwowim simiir. An wi iki omoman kam nhirkim sim niki boinmimauuwim, wi sim pi swoki boinmimauuwisi. Kara yinin inkam nwirkin ninansiin okwogikin omaka siir idwo haigin miriyim pi boriisopi. ²¹ Nningaka. Kara Yokwo Komii sair yaiyim simiir wakae yokna apam tiri, saeya hiniina boinka, iikamim Kraisiir dimin taemin imiir kig karam nwowim wi sima kigi siirin. Mi iikamim biya siir yai aiir wakae karamae nwowim sima wa ninokninkini siir yai aiirin. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin mi nu Spen hiriir namim warar mi tiri.

²² Finokinokin kara kimiir kignakiyam ina naingwowin, kariirin ta mi aeyar kwipiyaokii mi kara kimiir kignakiyam paninsi yitsi. ²³ Biewii biewiyyim namkiyim, kara kimiiram nitima naingwokin. Mi tariinanin kariir miyim tapairin ini dig ywogim. ²⁴ Mi tariinanin kara kimiir kignakiyam tiri mi nu Spen hiriirin pi mhoiyya nwoki amim. Mi kara, kimaka warauur nini gwo ae sasaenakii mi kariirin wi siyiuam kima

nwoki whinkiyansa haiginiugiyim nu Spen hiriir namamin. ²⁵ Mi tari-inanarin kara pi om komii Jerusalem tiriir swoki ami Adi Komii siir iikamim hiranim simiiram. ²⁶ Mi iikamim naingwo tibmii kaniiyim nu Mesodonia mi nu Grik hiranim sima kwoin whiruwa bidi ywokiyim, umir haingiriyu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. ²⁷ Kwoin whiruwa sima simar nwokikin hiriinan tiramin. Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim simakan dinaukakim. Iya Juda iikamim sima boinmimauuwa yai win kibi kibiyyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo tibmiiyam Jisis Kraiis siiram, sairsika. Mi ini mi owin, sima Juda iikam paeprikabim om komii Jerusalem hiranim Adi Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim, ta simiir dinau aiir digiyam. ²⁸ Biyyin, kara pi ti diminin siir tiram niki ami mi ti umirim sima haingiriyu hauugiyim kara simiir nikini onkwo hauugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bi wi kimiir nikini kigigi. ²⁹ Mi iya kara kimiir kigam tiri, kara hiriya naingwowi Kraiis siir dimin miyyik miyyikim wi kariirarar nakaisiskini. Mi kara simiirin wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi.

³⁰ Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi rani, kima Jisis Kraiis siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii siir naeyu siir kirieya kima irni nwirniyamim ina ninan aingwokwowim. Mi kara ha naingwowi, kima Adi Komii siiram kariiram wara dinkin kwisboin ³¹ kariir whinkinsiis haiginiuwam, ti iikamim nu haimii Juda hiranim, kariirin wi sima pi nisomaowisi. Mi kima siiramim ti umirim kara hauuwi Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiir siiram warar timi kwisboin, sima wi maigimaiga nwoki owim. ³² Mi Adi Komii siya ha naingwowi kara kimiir wini kignaki mi kara wi kimaka nini ongwomamaer aesasaenakiyim. ³³ Kara ha naingwowi, Adi Komiiyin yipikin krima nongwomamaer aeni bwam nonkwowin, siya ini whiekak kimakar nwowin. Kaimwoka. Iriig.

16

Pol siya iikamim simiir nokboinmamaigikin.

¹ Kara kimiirin wig ira saiir boinkii, saiir inigin Fibika saeya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim om Senkria hiranim simiirin saeya whinkinsiisika.

² Kara kimiirin ta wig aiirin minam boinmauu wakaekii, kima saiir nokboinmamaer haiginiuwim kima nokboinmamaer haiginiuwa iki iikam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kanim simiir, saiir hiriinan. Mi kima saiirin siyu miyyik iirar tir siyuin Adi Komii siya naingwowin kima tiram saiir. Mi diminin saeya haiyam naingwowin saiirin whinkinsiis haiginiu. Dimusi rani, kariirin saeya whinkinsiis haiginiugin mi iikam nhirim simiirin iriipa hiriinan.

³ Mi ta kariir nokboinmamaera kima Prisila mi saiir kam ieya Akwila sowerwai tini boiniu yo sowa Jisis Kraiis siir mi kibiya kanaka mriigo. ⁴ Mi biyya sowawaiyin parii parii naowim kariir whindirraersi. Kanakana rani, soweri maigimaiga, iki iikamim hinda tinda nwowim Juda iikam tani naingwo tibmii kanim yim sima iriipa hiriinan maigimaiga bidiyar mi owim soweramwaiyin. ⁵ Mi kima iikamim sowerwai omaka hirar haingiriyu idwokai hainaniyim Adi Komii siir inig iir, simiir ha boin, kara simiir nokboinmamaigikin. ⁶ Mi Maria

saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaargikin. Saeya kimiirin dimin taemin kasa bi whindiriraerar haiginuga. ⁷ Mi kima Andronikas mi Junias sowiirin ha timi boin, kara sowiir nokboinmamaargikin. Mi ti Juda inkam nwisow sowa kanakar ninkin hiuyokiyokaigwo maeyauwa mi biyie miriyya saiir. Mi aposel kamim sima sowiir bidi sibgu inokninkinim. Mi biyyarin kara Kraiis siiram niki aingwo tibmii kiin karamaeyar niki owa mi ywo sowa saiirar naingwo tibmii kingwo.

⁸ Mi kima Aplictas siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaargikin. Siya kariir nomiyau kibikin, Biyyan Inkam Komii siir mi aiir miriigin. ⁹ Mi kima Eban siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaargikin. Siya Biyyan Inkam Komii siir mi aiirin kanakar miriigin. Mi kima Stekis siirin warar timi boin kara siir nokboinmamaargikin. Dimusi rani, siya kariir nomiyau kibikin. ¹⁰ Mi kima Apelis siirin ha timini boiniu, kara siir nokboinmamaargikin, kara iikam nhirim simiir yai wakaekin siya Kraiis siir siyugi siyu iirar napkin. Mi siirin iikam biyie nhirim siyu biyie sima tirhaiginuwun mi siya hiriinansi bi nwoyin. Mi Aristobylas siir omakan iikamim simiirin ha timi boin, kara simiir nokboinmamaargikin. ¹¹ Mi kima Herodion siirin kariir isidin siir inkamin siirin pi ha boin kara siir nokboinmamaargikin. Mi kima iikamim naingwo tibmii kiniiyim Nasisas siir omaka iruwanim simiir wi ha timini boiniu, kara simiir nokboinmamaargikin.

¹² Mi kima Traifina mi Traifosa sowiirin ha timi boiniu, kara sowiir nokboinmamaargikin. Biyyan Inkam Komiiyin siir miyim kiigi sowa ninkiko. Mi kima ta wiga Pesis dapiya saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaargikin. Saeya kariirgi kariir nomiyau kinga. Mi saeya Biyyan Inkam Komii siir miyim pranae pranae bi miriiga. ¹³ Mi kima Rufas siirin wi ha timi boiniu, kara siir nokboinmamaargikin, ti inkamin Biyyan Inkam Komiiyin siir siyuuin siir sibgu apiyin. Mi siir yopiyya, ya ini kariir yopiinan warar mi owa. ¹⁴ Mi kima Asin Kritas, Fligon mi Hemi Patrobas Hemas mi iikam nhirim naingwo tibmii kiniiyim simaka hir nwowim simiirin ha timi boiniu, kara simiir nokboinmamaargikin. ¹⁵ Mi kima Filologas mi Julia mi Nerias mi siir yokman aeya mi Olimpasiya mi iikam nhirim Adi Komii siirim simiirin wi ha timi boiniu, kara simiir nokboinmamaargikin.

¹⁶ Mi Kima iikamim warauranim irira nwinwira kima kimar dokboinmamaarna. Mi iikamim naingwo tibmii kiniiyim, Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim hinda tindanim yim sima iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamaargii. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁷ Ti kariir akamim, kara kimiirin mansi boinmauugi kima mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyeyim sima pi ninikibirisi isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yayim Kima wakaeyim biyya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yayi dimin taeminim iikamki naingwo tibmii kiniiyim, wi saeya kikinwaisiigi mi kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo. ¹⁸ Mi ti hiriinan iikamim yim Biyyan Inkam Komii siir mi imiir bi miriigin. Nningaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar napikim, ti hiriinan dimin iir tiramin. Mi sima pa priiyikasae hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim sima yaimwowa boini. ¹⁹ Mi wim kima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iirim bidi haigin idwokiyim mi tariigina kara kimiirin maingimaiga

komiiga. Kara ha naingwowi, kima siyiu kibi iir sibgu inokninkin. Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyeyim simiir tirim. Nningaka. ²⁰ Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirkikin, iripa nongwomamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi siyar nonkwonwomwirninkin iuguskii mi siirin wi siyar ninibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoki owim.

²¹ Mi Timoti siya kanakar miriiyin, kimiirin siya nokboinmamair haiginugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata, kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamairgikim.

²² Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

²³ Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo tibmiiyim iripa sima haingiriyiu owiya yio iriipi hiriinan, siir nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Esrastasin inkamin gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hiriinan sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

²⁴ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir naingwobumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya saeya kaimwo ywokiya. Iriig.

Kima Adi Komii siir inig iir hainan.

²⁵ Mi kima wi asi niti Adi Komii siir inig iir hainanam siyairgin kimiir naingwo tibmii kana saiir whankinsiis haiginuwi, hiriayar nokwoyokiyokiigiyamam. Mi Krais siir yai win kibiya kara boinmimauua Adi Komii siya haigiprakaiya krimiirsi, tariinan saeya idwowyi bidi yimbiyama. ²⁶ Mi tariinanin ta yaimwokyaimwowa idowiyakidowiya bidi yimbiamkiya Yokwo Komii saiirin. Mi Adi Komiiyin yipikin omwai hiriayar waiyayokiyokiikaeyamiyin, siya krimiir bidi boinkiyin, siir yai aiir boinmimauuam iki iikamim hinda tindanim simiir mi sima wa nwoki aingwo tibmii kinim.

²⁷ Kara ha naingwowi, krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanprapraski, yipikin digworaekwo whiekakim simiir ninokninkin digin. Krima siir inig iirin inokinokar hainanpraprasnanae digworaekwoim Jisis Krais siya tirim krimiir simiirsi, ta yaiya ini kaimwo ywowa. Iriig.

1 KORIN

Mi iya Pol siya om Efesas hir nwowa mi siya ta yokwowa ha wɔnkika iikamim naingwo tibmiiyim om Korin hiranim simiiramim. Biya iya Pol siya om Korin hir niki owin siya Adi Komii siir yai airin biwiiyim whirkakin whir mi haimii ha iki boinmimaau. Mi ti omin Korin nikiuwiiyin yio Griik iikamim simiir om komii ieya mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim yim hir nwokim. Mi iikam whiekakim yipiki dimin biye tiriyim yim hir warar mi okim. Mi mhoiyya iikamim naingwo tibmiiyim yokwowa ina wɔnkiyim Pol siiram, sima ti hiniina win boinki, sima miyiknan nwo rani ini yapiyapi nwowim. Mi iya Pol siya hiriinan wakaewinin mi siya ta yokwowa ha wɔnkikin simiir whinkinsiis haiginugun dimin taeminim sima tirim wadie sima nwowim. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Krai Jisis siir aposel inkamkin. Kariirin Adi Komii siir kwoinkar naingwo okmwɔn okwo haiginugun, aposel inkam nwowam. Kara mi kariir nomiyyauwin, Sostanis, krira kimiir boin wadieki. ² Ta yokwowa krira wɔnkika om komii korin warauran iikamim Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiiyim kimiiram. Mi Kimiirin Jisis Krai siyar diriraerarkikin mi kimiirin dimin whirkin paninsi kimbusi. Mi wim kima ini Adi Komii siir inkam kingi kanar yowwin. Kima, ti iikam whiekakim omom omomin hinda tinda nwowim simiir hiranim Jisis Krai Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainaniyim mi siya ini krimiir hoimgakni Biyan Inkam Komiiyar yowwirakakin.

³ Adi Komii krimiir Wanin siya mi Jisis Krai, sower mhi kwoinim iripa nongwomamair aeyamin wadie saeya nwowaiginuwi. Iriig.

Pol siya Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekikin

⁴ Kara inokinokin kimiiramim Adi Komii siir boin wadiekii, ta naingwobumbuwa siya hauwa kimiir saiirsi boin wadiekii. Dimusi rani, kima ini Krai Jisis siir iikamkim. ⁵ Kima Krai Jisis saika bidi yamasu kikinim mi kima dimin taemin whiekakim simiir kirie komiigak asi nwokim. Mi kima kwoin miyik mi adi siir yaimwokiyaimwowa saiir ninomokninkin boini kwoin miyikak asi nwokim. ⁶ Mi ta Krai siir yai win kibiya saeya inan kimiir bidi kwirii idwokaiya. ⁷ Mi kima Adi Komii siir naeyuin siir dimin miyik miyikim simiiram paninsi whaowaesi. Niingaka. Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana wi saiirar nadiguwi. ⁸ Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi mi kima wi kirie hiriirar nwoyokiyokiyami mi wi ta io aeya digii mi krimiirin wi dimin whirki kimbu rani. Iya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana. Niingaki, niingakinga. ⁹ Adi Komii siya yaimwo boinan inkamkin mi kimiirin siyar nimbingin siir yinisimin Jisis Krai, krimiir Biyan Inkam Komiiyin, ini hanin kwirii idwokaiyim mi saika nidwo boinaiiyim. Iriig.

Iikamim iripa mhi kwoin nwowiyim simiir yaiga

¹⁰ Mi ti kariir nomiyyauwim kara kimiirin, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir inig iir boinin kwokwokii. Kimakima kipi nankinwaomwarki boin mi ti kimiir isidin yapa yapa kipi nwo kimiir kwoinim whirua dwo mi yaia diriyar kiritmai boinki. ¹¹ Ti kariir nomiyyauwim kara, kariir nomiyyauwin Krowi, siir isid ieya boinmaugikin,

kimakamarin ini ninkinwaomwarkii boinkaka nwowim. ¹² Kara kimiirin pi hinina boinmauwakaekii, kima yapa yapa nwonra kimiir nhirim pi hinina boini, nim nhirim Polnikim mi nim nhirim Apolosnikim mi nim krma Kraiis nikim. ¹³ Mi ini panina tirin, kraissiya ini tari haimii haimiyya ywowin, ha? Mi tari ti paeyin hiiiniya nironinkinin siirin Pol kariir ninkin irimdinu aokikin kimiir whinkinsiis haiginuwamin, ha? Kima tari Pol kariir inig iir baptaisim, ha?

¹⁴ Kara Adi Komii siir boin wadieki, kara kimiir waraurin Krispas, Gaias sowiirarar baptaisgikin kara inkam nwir wara bi baptaisgikin. Nningaka. ¹⁵ Inkam nwirki kimiirin wi hinina boin tani, kima kariir inig iir baptaisim. Nningaka. ¹⁶ Ae, kara tisi hanngi swoki kwanaingwownakiyin, kara Stefanas simiirniyyin warar ninkin baptais haiginugikin. Kara ninokninkin tani, kara tari inkam nwir warar bidi yamisi baptaisgikin iyie? ¹⁷ Kraissiya kariirin yai win kibiya saiiir boinmauwam nikropkikin. Nningaka. Siya kariirin yai win kibiya saiiir boinmauwam nikropkikin. Mi ti hiriinan saiiirsika kara kimiirin aowa aowan yayim, kima ninokninkin karamae nwowim pi simiir wara kinawhiyimiyyena boin tani, kamim ninokninkin komiigakim simiir hiriinan. Nningaka. Mi kara hiriina boinkiswo mi ti paeyin Kraissiya siir nironinkinin hiiiniya yio wi inigakar di ywowi. Iriig.

Adi Komii siir kirieya ini Kraissiya siir hir nwoowa

¹⁸ Kaimwoka, iikamim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin siir yayia saeya hindara priboin whaowaei. Mi krma iikamim Adi Komii siya nanmaiwarkainam, nim krmiir kwoinim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin, siir yayia ya Adi Komii siir kirie aeyairga. ¹⁹ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya ha boinka, iikamim ninokninkinkakim simiir ninokninkina wi kara tirbugii. Mi iikamim kwoinpai kwoinpai miyyikakim simiir kwoinim wi kara nirimdiyugii.

²⁰ Mi ti iikamim ninokninkikakim mi iikamim kwoinpai kwoinpaigakim iikamim yai kripii nainiikiigi ikim mi sima wi inigakar nwowi. Nningaka. Mi Adi Komii siya nu tiran iikamim ninokninkinkakim, simiir ninokninkin imiir bidi tirbugiyim.

²¹ Adi Komii siir ninokninkina ti nuan iikamim simiir kwoinairga naingwo haiyim wi dig nwo rani. Nningaka. Adi Komii siya ta boinbu yayia sima boinmauwawa saiiiram naingwo tibmiyyim, iikamim simiirin wi siya nanmaiwarkinaei. ²² Juda sima yaewan minam kindiyu wankim, sima yaeya dimin kirie komii win kigi mi sima wa naingwo tibmii. Mi yim Grikim, ninokninkin komii haiyaramar mi ankaai. ²³ Mi nim krma paeyin hiiiniya nironinkinin Kraissiya siir ninkin irimdinu aokiyin, siir yai aiirar mi boinmauwawikim. Mi Juda iikamim sima ta yai aiir wakaewinim mi simiir kwoinim miyyiknan bi nwokikim, ini hindara hiugimkikiugiyim. Mi iikamim Juda iikam tani, yim simiir kwoinim ha naingwowi, ta yayia saeya hindara priboin whaowaei. ²⁴ Nim krma nhirim Juda iikamim mi nhirim krma Juda iikam tani. Krma Adi komii siir niku aiir wakaeyim krma ina ninokninkinim, Kraissiya siya Adi Komii siir kirieya mi siir ninokninkina, saiiir nsiisiimauugin. ²⁵ Iikam nhirim sim kwoinim yim ha naingwowi, Adi Komii siir ninokninkina saeya bwam karamaeki niuwu mi yim inkam nhirim sim kwoinim ha aingwowi, Adi Komii siir kirieya saeya opaigi mi iuwu. Mi Adi Komii

siir ninokninkina ini ti nuan inkamim ninokninkin komii komiigakim bi nwowim, ini simiir ninokninkin imiir haibura mi Adi Komii siir kirie ini ti nuan ikamim kirie komii komiigakim bi nwowim simiir kirie aiir haibura.

²⁶ Ti nomiiyauim kima biya Adi Komii siya nimbina iya kima naingwo tibmiiya mi saiiram ti swoki aingwowoknaki biya kima panin panin inkam nwokim, iya Adi Komii siya kimiir nimbina. Mi nu tiran ikamim ninokninkin komii komiigakim mi kirie komii komiigak nwokim, yim iuarig bi nwokim. Nningaki, nningakinga. ²⁷ Adi Komii siya bidi hidgiyin iikamim nu tiranim ha naingwowim inig karamae nwowim simiir nimbina, iikamim ninokninkinkakim simiir kiyipsibgi haiginuwam. Mi siya iikam opairim nuan inkam ima naingwowim simiir bidi yimbiingiyim, inkam kiriekakim simiir kiyipsibgi haiginuwam. ²⁸ Adi Komii siya bidi yimbiingiyin inkamim yaeyipyaeyipa ti nuan inkamim sima yasurugiyim. Mi iripa nombon ii ae karamae sima nwowim simiirin. Dimusi rani, ti iikamim nuanim ha naingwoiyim, sima inig komiigakim simiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisiigiyim. ²⁹ Inkam nwrki hainan karamaeka siir inig irarin, Adi Komii siir whwonkam ida. Nningaka. ³⁰ Whisarii rani, krma ini Jisis Kraiis siirgisiirkina ywowim. Mi Adi Komii siya Jisis siirin minam nimbiningin Kraiis siirin siya krmiir ninokninkin haiginuwim. Mi Adi Komii siya krmiirin wi hinina nwoke boinim, dimin whirki bi kimbugim mi krmiirin siyar sakii prapas okwokiyyim mi krma ini rirmiiya ywokiyyim. ³¹ Yokwo Komii saeya hinina boinka, yo siyu miyik rani, inkamin siir inig iirar hainanaeyin, siya Adi Komii siir inig iirar hainan iski. Iriig.

2

Pol siya paeyin hiiniya nirioninkinin saiir boinmimauugin

¹ Pol siya boin, ti nomiiyauim, iya kara kimiirin nita kara Adi Komii siir yai miyika saiir boinmimauuwim mi kara kimiirin yai kirie kirieyim mi yai aowa aowan ikim, kara simiir bi boinmimauugim. Nningaka. ² Iya kara kima nwoa kariir kwoinin hininingin, kara wi dimin whirim naingwo rani. Nningaka. Kara Jisis Kraiis siiraramar yaingwo iski. Mi dimin komii whirin paeyin hiiniya nirioninkinin siya naowin siirama daingwo iski. ³ Iya kara kimiir waraur nita kara kiriekakim sim bi nitkin kara nidid kakar nitkin mi kariir pua nopnopa mi kinka. ⁴ Mi yaiya kara boina mi yai win kibiya kara mi boinmimauua, kara inkamim ninokninkinkakim kimiir kwoinim simiir hiriinan bi hiir boinikin. Nningaka. Kara Adi Komii siir naeyiun siir kirieya saiirar nitkin kimiir niisiisimauuwamin. ⁵ Mi kimiir naingwo tibmiiya inkam ninokninkinkakim simiir hiranki bi haigin. Nningaka. Adi Komii siir kirieya saiir hiranka nitka. Iriig.

Ninokninkina krmiirin Adi Komii siir naeyi ueyar hauugin

⁶ Kaimwoka, sima iikamim naingwo tibmii kirie kiriekakim yaowae adnan nwowim, simiirin wi yai kirie kirie kapi boinmimauuwi. Mi ta ninokninkina ti nuin siir tiran tani mi ti inkam komii komiyyim nu kigriraowiyim simiir tani. Nningaka. Ta simiir kirieya ini kingiina nwoa wa diguguski. ⁷ Krma Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauugim. Mi taka nimprio yaiya inkamim nuanim simiirsi nimprioka. Ta yaiya saeya bidi bidiniyar nwoa, iya siya nu iir nonkwokwo karamae

nwowa saiirar. Ta ninokninkina kara boinmimauua saeya Adi Komii siya ninokninkina nimprio yaiya mi ta nimprio yaiya iikamim nuanim simiirsi nimprioka. Mi ta yaiya saeya biya nwokwokinka. Siya minam naingwokin, siir siyiu miyik miyikim krimiir whwonkam ida diriraeraram mi krima saikar nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti sima kara boinkiyim. ⁸ Nuan inkam komii nwrki bi ninokninkin ta yaiya saiir bwam iirin. Nningaka. Mi sima ninokninkiswo mi sima ninomor kouan Inkam Komiiyin siirin wi paeyin hiiniya nioninkin saika dinkin irinugi. Nningaka. ⁹ Mi ti digworaekwo whiekakim simaigim Adi Komii siya kiyau haigin kwokini iikamim siiram naingwokininim simiiram. Mi Yokwo Komii saeya hinina boinkika,

tiki dimin taeminim yim iikami nhwoki kig karamae nwowim mi simiir wiing wakae karamae nwowim mi iikamkim sim naingwowim yim wi nwo rani.

¹⁰ Adi Komii siir naeyiun siyar nisisimauugim ti siir nimprio yayim krimiirin. Adi Komii siir naeyiun siya siyar ninokninkini diminpai diminpaiyim mi Adi Komii siir kwoinin, iriipi hiriinan, sasar mi inokninkini. ¹¹ Yipiki inkamkin, inkam nwrni kwoinin siir ninokninkinin. Ti inkamin siir kwoinin naeyiun sasar ninokninkin iskii. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siir kwoinin inkam nwrki ninokninkin karamaeka. Siir naeyiun sasar ninokninkini. ¹² Mi krima ti kwoin hiriinanin nuan inkamki bi hauugin. Nningaka. Krimiirin kwoin miyikin Adi Komii siir naeyiun siyar hauugin. Mi krima wa ninokninkini, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiirin hindara priihauugin.

¹³ Ti diminin krima siirin kmiir boinmauu wakaekin. Ta yaiya krima inkamin ninokninkinkakin siir hiranki bi haiga. Nningaka. Ta yaiya krima boinmimauua Adi Komii siir naeyiun siyar nisisimauugin. Mi krima kamim Adi Komii siir naeyugakim simiir hiriinan asi boimimauuwi mi sima asi sibgu wakaeyoknaei. ¹⁴ Inkamin Adi Komii siir naeyiu karamae nwowin mi siya wi Adi Komii siir dimin miyik swoki inokninkin tani. Nningaka. Dimusi rani, siya hinina naingwokin siya hindara priinaingwo whaowaei boini. Mi siya wi ti diminin siir dimin mwo iir ninokninkin tani. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiun siirar diminkin. ¹⁵ Inkamin Adi Komii siir naeyugakin, siyairgin digworaekwo whiekakim simiir hidiyin mi siirin, inkam nwrki hidim wi dig nwo rani. Nningaki, nningakinga. ¹⁶ Biya Adi Komii siir inkam nwrin siya Yokwo Komii aiirin hinina win boinkikin,

ihi, yipikin Biyan Inkam Komiiyin siir kwoin whiekak imiir ninokninkinin. Mi wi nhinga ninokninkini Biyan Inkam Komii siir kwoin iirin mi wi nhinga nisisimauuwi siirin, ha? Nningaki, nningakinga. Siya hinina win boinkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiun siyar nowomwarkaiyuwi krimiirin mi krima Kraisi siir kwoinin siir hiriinan asi nwowi. Iriig.

3

Adi Komii siir miyan inkamkin

¹ Ti nomiyauim, biya kara boinmauuwim yayim mi kara kmiirin kamim Adi Komii siir naeyugakim simiir boinmauuwa saiir hiriinan bi boinmimauugin. Nningaka. Yayim kara boinmimauuwiyim kara iikamim Adi Komii siir naeyiu karamae nwowim, simiir hir

boinmimauugin. Dimusi rani, kimiir naingwo tibmiiya ini yinisim praigaknan ywowim Kraisi siir siyu iirin. ² Ta yaiya kara kimiir boinmimauuwa ini mwianan ywowim, kara kimiirin mwianan hauu aekin. Kariir yaiya saeya ini nae kirie kirieyim inkam adiyaowaeki naeyim, simiir hiriinan bi hauu aekin. Nningaka. Kima wi Adi Komii siir yai kirieya saiir wakae rani. Dimusi rani, kimiir kwoinim ini yinisim praigaknan ywowim mi tariinanin iriipi hiriinan, kima dig bi mi okim. ³ Dimusi rani, kimiir siyuim kima napdiraerariyim ini iikamim nu tiranim simiir hiriinan ywowim. Hi, kima kimiir nomiiyauim simaka whwokwoka bi nwowikim mi ninkinwamwarki boini siyuin ini kimiir waraurar mi inkin owin. Ti siyuin kima tirin ini kamim Adi Komii siir ninokninkin karam nwowim, ini simiir hiriinan ywowim mi kima simiir siyuin siir asi napkim. ⁴ Nhirim pi hinina mi boini, krima Pol siirgin. Mi nhirim pi hinina mi boini, nim Apolosnikim. Ti hiriinan siyuim kima tiriiyim yim ini iikamim nuanim sima tiriiyim ini simiir hiriinan ywowim.

⁵ Kima sibgu daingwo, Apolosin yio yipikin? Mi Pol kara yipikin? Krira miyan inkam kinaingwo Biyan Inkam Komiiyin siya kririirin yapiyapa mi hauugin. Mi ta kririir miya kima Kraisi siiramim ini saiirar yaingwo tibmikiyim. ⁶ Kara bi minam nitkin, Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiya saiir boinmauwam, inkamim sasaeya ninkiniyim siir hiriinan. Mi Apolosin mhoiyya ha swoki itin yio ini hiriinan yai kibi aiirar swokini owomwarkaiyuniyim, inkamim ko nakiyin numir, siir hiriinan. Kimiirin kwoin miyikin Adi Komii siyar hauugin numiran sasaeyam sibgu mwrii namiyim simiir hiriinan. ⁷ Mi inkamim sasaeya ninkiniyim, yio inig karamaekin mi ko numir nakiyin, yio iriipi hiriinan, inig karamaekin. Sasae imiirin Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerarki mi sima pa nimbiamim mi inigakin pi Adi Komii siyar nwowi. ⁸ Mi inkamim sasaeya ninkiniyim mi inkamim numira saiir ko nakiyin sowa hiriinan mi kwiruwa saiirarar miriigo mi sowiirin digworaekwo mhoiyya wi Adi Komii siyar hauuwi miya sowa miriyya saiir digar. ⁹ Krira iripa Adi Komii siir mi kwiruwa saiirar miriigo. Mi kima ini Adi Komii siir numira siya niyokninkinan ywowim.

¹⁰ Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar tirikikin kara biyan inkamim omaka miriyyin siir hiriinan asi nwokin. Kara iyyin paeyin bidi inansiin okwokiyyin mi kara kimiram asi nitkin, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam. Mi kariirin Adi Komii siyar hauugin ninokninkin miyika mi mhoiyya iikam nhirim ha nitim sima ini mirii ninkinokougik ta omaka. Mi kima yapayapa nwonira omaka sibgu haigi siyin miriirarao. ¹¹ Kima ina ninokninkinim, yinpaeki yinpaeyin bidi yokwokiyyin, siya Kraisi Jisis siyairgin. Mi wi inkam nwirki yinpaewir swoki inansiin okwo rani. ¹² Inkamim Adi Komii siir mi aiir miriyyin siya ini inkamim omaka miriyyin siir hiriinan ywowin. Mi nhirim yim mi wadie wadieyim simiirar mi miriyyim mi simiir miyim ini gol, silva siyam yipiki hiriyyar nwoyokiyokiyyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta omaka wi hiriyyar nwoki okwoyokiyokiiyim mi nhirim yim mi miyik bi miriigim, simiir miyim ini ki auwim ii priei nwo karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi taka omaka saeya wi nokwo bripri rani. Nningaka. ¹³ Mi mhoiyya iikam whiekakim simiir miyim wi idowiiya nimbiamim ya ta iyya Adi Komii siya hidana yaimim diminim simiir ya saeya. Mi taka ii aiirin Adi Komii siya hidana paeya wa nimbiamim mi

miiya gol, silva mi siiya miiyik miiyiknan nwowa mi paeya wi saair wara ninkin unam tani. Niingaka. Mi Miiya biyie nwowa ya wi kai aunan nugui nhsikii. Mi siya wa nwoki naingwowim simiir miiya wadieki piyamsi owa, iyie, miiyik rani, aniya? ¹⁴ Mi inkamin Adi Komii siir mi miiyik miiyikim simiir marii, simiirin wi ti inkamin iyyin paeyin haininansiin okwowin siir idwo nami haigi siyin mariiyyin, wi siir hiriinan nwowi. Mi paeya saair wara ninkin iu karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miiyik miiyikim wi ta mi aiirsi hauuwi. ¹⁵ Mi paeya ti mi imiir nu iuguskii mi siya wi dimin miiyik miiyikim simiir hai rani. Niingaka. Mi siirar kwoinbudin yio wi wara ninkin dig rani. Niingaka. Siirin wi Adi Komii siya hainaowidi. Mi siya wi diminkak nwo rani. Niingaka. Siya wi niinga niinga priiwo kaeyami.

¹⁶ Mi tari kima bi ninokninkinkim, aniya? Kima ini Adi Komii siir omaka komiia ini saair hiriinan ywowim mi Adi Komii siir naeyuin ini kimiirar yaninkiniuniyin. ¹⁷ Mi inkam nwirki Adi Komii siir omaka dimin whirki kimbu karam nwowa saair nininkaiigii mi Adi Komii siya ti inkam iirin wi yamdiyar swoki onkwo ninwimwairninkini. Dimusi rani, Adi Komii siir omaka ya krimaigim.

¹⁸ Kira ti dimin hiriinanin kinakina kipi swoki iksisaena. Mi inkam nwirki kimiir bopwoniya waraurin, siya nuan diminim simiir siyu imiir napi mi siya hinina naingwowi, kara ninokninkin komiikakin mi ti inkam hiriinanin siir mhai kwoinim kisina haigii mi siya, siya siyamar naingwona karamae nwowi mi nuan iikamim sima wi hinina boini, wara inkamin siir kwoinin bidi yinkisaiowaenakiyamin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan inkamin, siirin wi hinina boini, siya ninokninkin miiyikakin. ¹⁹ Ninokninkina iikamim ti nuanim simiir siir tirana ya Adi Komii siir whwonkam ida ya bidi yinkisaiowaenakiyama. Yokwo Komii saair yai kwira hinina boinka mi ti hiriinan iikamim sima ha naingwowi krima ninokninkin komiigakim. Mi ti hiriinan mwrakboini siyuin sima tiriyin yio ini wraisuim haimna anki krima haiiyim ini hiriinan ywowim. Mi Adi Komi siya krimiirin wi hiriinan nitkin tamdinu haii, siya krimiir mhai kwoinim hiriinan biyie nwowi. ²⁰ Mi Yokwo Komii saair yai kwira hinina boinka, Biyan Inkam Komii siya ina ninokninkinin mi inkamin siir kwoinin ha naingwowi kara ninokninkinkakin mi ta siir ninokninkina ya ini niingakiniiingar ywowa. ²¹ Mi diminim inkamki diriraerar nonkwokwowim krima simiir biyan inkamim simiir inig imiir kipi hainan. Niingaka. Dimusi rani, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim yim kimiiram nimbingim, kimiir whinkinsiis haiginuwam mi yim ti digworaekwowim yim kimiiraigim. ²² Pol kara mi Apolos mi Pita, krima tir minam nwokim kimiir whindiriraeraram. Adi Komii siyar nimbinga iya kwoinbudin omwai waiyaiyin mi iya naonaman aka. Mi digworaekwo whiekakim tariinan mi mhoiia nimbiamamim siyar nimbinkim, ti digworaekwo whiekakim yim kimiirigim. ²³ Mi wim kima Kraiis siirgim mi Kraiis siya yio Adi Komii siirgin. Iriig.

4

Biyan Inkam Komiiyin siir miiyan inkamim yim wi siyar hidi

¹ Kima krimiir dinokninkin, krima Kraiis siir miiyan inkamkim, siya krimiirin minam nimbinkin Adi Komii krimiir Wanin siir aowa aowan

nɪmpɾio yai kɪbiyɪm sɪmiir kɪgrɪraowɪm iikamɪm sɪmiir boɪnmɪmauwɪm.
 2 Siyɪu whɪrɪn mɪiyan kamɪm sɪmiirɪn hɪnɪngɪn, siya siir mɪi ɪmiir sɪgbu
 wakaeyokna mɪrii mɪ siir mɪiyɪm siya wadɪe sɪgbu mɪrii, siir biyan
 inkamɪn siir whwonkam idan. 3 Mɪ kɪma kariir boɪnwokiyopnatkaigii
 inkam komii komiiyɪm yai hidiyɪm simaka, kariir yai ɪmiir, ya ta ii
 hɪriinana ya yaimɪn karamaeka. An kara ɪriipi hɪriinan nu tiranar
 inkamkɪn, kara pɪndan tani. Nɪngaka. An kara om whɪran inkam
 tani mɪ kara wɪ kakananar swoki hid rani. Nɪngaka. 4 Kariir kwoinɪn
 ha naingwowi siya ini rɪrmiigi rɪrmiiya nwowɪn dimɪn whɪrkin swoki
 kɪnyiskai rani, kariir kwoin ɪiir nɪpiyaokiiyamɪn Biyan Inkam Komiiyɪn
 sasar ninoknɪnkini. 5 Iiya ina niki owa mɪ kɪma inkam nwɪrni siyɪuɪm
 saiirar kipi niki hid kɪma Biyan Inkam Komiiyɪn siirimar tiki okwokin.
 Mɪ siya digworaekwo whiekakɪm mɪ kwoinɪm aowa aowa nwowɪm mɪ
 nɪibwomambwo nwokiyamɪm, sɪma wɪ idowiiyar nɪmbini ɪuguskii wɪ
 kɪmɪmɪnki rani. Mɪ taka ii aɪirin, wɪ Adi Komii siya boɪnmɪmauugi ɪrira
 nwonɪra sɪmiir mɪi ɪmiirɪn wadɪeki piyasi owa, iyie? Mɪ tari mɪiyik rani.

6 Kɪma ti nomiiyauɪm, ti yayiyɪm kara boɪnmɪmauwɪm, Apolos
 siya mɪ kara krɪriiar yaigɪm, kɪmiir whɪnkisiis haigɪniɪuam, dimɪnɪm
 krɪma dirɪraerari mɪ krɪma nɪsiɪmauuɪm sɪmiir. Mɪ kɪma wa nwoki
 inoknɪnkɪm. Saeya hɪnɪnga, kɪma digiumii Adi Komii siir yaiya saiir
 kipi haimriiyugig mɪ kira kipi nantamyɪriyɪr mɪ digiumii nwɪrni kipi
 haimriiyɪu mɪ nwɪruani aram kipi naingwo. Nɪngaka. 7 Yipiki kɪriir
 nokmwɪn okwohaigɪniɪuɪn inkam komii, ɪki iikam nhɪrɪm sɪmiir kou
 mwowam? Nɪngaka. Adi Komii siya hauugim wara digworaekwo
 whiekakɪm kɪma nonkwowɪm mɪ kɪma hɪnɪn dimusi boɪnkɪm, dimɪn
 mɪiyik mɪiyikim kɪmiir kɪriekar dirɪraerari.

8 Krɪmiir kwoinɪm ha naingwokɪm kɪma Adi Komii siir digworaekwo
 whiekakɪm sɪmiir bɪdi haiyɪm mɪ kɪma digworaekwo whiekakam bɪ
 hainguguwikim, aniya? Kɪmiir kwoinɪm ha naingwowi kɪma ini dig-
 woraekwoki yaokɪngugunankaiyɪm, aniya? Kara hɪriiyar naingwowi,
 kɪma nu kɪgrɪraowan inkam komii nwowi mɪ nɪm krɪma wɪ ɪriipi hɪriinan
 nu kɪgrɪraowan inkam komiiyar mɪ owi. 9 Krɪmiirɪn Adi Komii siya
 nokmwɪn okwo haigɪniɪugim aposel inkam paeprikab nwowɪm. Krɪma
 ini sɪmiir boɪn hɪuriyɪu inkamnan ywowɪm mɪ krɪma wa nwoki aonamɪm,
 ha naonamiyɪn inkamɪn yaigak nwowiyɪn mɪ iikamɪm nu tiranɪm sɪmiir
 whwonkam ida mɪ ninomor kouan paekwosɪm ikɪm, ini sɪmiir hɪriinan
 ywowɪm. Mɪ sɪmiir nhwoin ini krɪriiar habitkɪnkiiyɪm. 10 Krɪma Krais siir
 yai aɪirin ina boɪnmɪmauuɪm. Mɪ sɪmiir kwoinɪm ha naingwowi, sɪmiir
 mwoim sɪma nɪnkisaiowaenakiyami. Mɪ wɪm kɪma ha naingwowi Krais
 siir siyɪupai siyɪupaiyɪm sɪmiir bɪdi yɪnoknɪnkɪn digim mɪ nɪm krɪma
 nɪngaka, ha? Mɪ wɪm kɪma ha naingwowi, kɪriekak krɪmar ywo iski.
 Mɪ nɪm krɪma nɪngaka, ha? Mɪ wɪm kɪma ha naingwowi kɪrie komiiyak
 kɪmar ywo mɪ nɪm krɪma nɪngaka, ha? 11 Mɪ biya ɪriipi hɪriinan mɪ tisi
 tariinanar nadigniyɪn mɪ nɪm krɪma mɪhi prasae bɪ naokim mɪ krɪmiir
 kwoinɪm ha mɪ sɪmsinkai op mɪnam mɪ mwɪnis mɪnim ha mɪ haingugu.
 Mɪ sɪma, sɪmiir ɪnaim pa mɪ unomoknaei krɪmiir pɾiitio pɾiitiowam mɪ
 krɪma maeyau kwɪrua nwowipɪsuam whaowaei. 12 Krɪma piu mɪnki
 piyaowi mɪ mɪiyɪm krɪmiir ɪngair kipi swoki onkwo mɪrii umɪrsisɪm
 haiyam nɪaemɪn sainan. Mɪ iiya sɪma krɪmiir nɪgbumbuwiyɪm mɪ
 nɪm krɪma nɪngaka, sɪmiirɪn pi yai mɪiyik arar swoki boini. Iiya

sima kɔmiiir tɔrbuwiyim mi nim kɔma simiirin pi hindara kigninkin diriraerari. ¹³ Mi iya sima yai biyie kɔmiiir boiniyim mi nim kɔma simiirin pi yai hiinsima boini. Kɔma ini nuan kigwo paekwowim simiir hiriinan ywowim mi kɔma ini mhakwokyanan ywowim. Simiir kwoinin ha naingwokim kɔmiiirin, kɔma biya hiriinanar nwokim mi tariinanin iriipi hiriinan.

¹⁴ Kara ta yaiya kɔmiiir kiyopsibgi haiginuam bi winkika. Nɔngaka. Kɔma ini kariir yinisisimnan ywowim mi kariir kwoinin ini kɔmiiiramar naingwo irkakim mi ta yokwowa kara winkiya kara kɔmiiirsi kauididgikin. ¹⁵ Iikam whiekakim sima wa niti Jisis Kraiis siir yai aiir boinmimauuwim mi yim tiriiginim yim kɔmiiir ad tipmwo rani. Nɔngaka. Kɔma hiri hiri ad karamaeka, kanakanairgin kɔmiiir adin. Whisarii rani, kɔmiiir tiriirin biiki biyin kara nitkin, Jisis Kraiis siir yai win kibiya saiirim kara nini boinmimauunikin kɔmiiirin mi kɔma ha wakaeyim mi ina yitim ta mai aiiram. ¹⁶ Ta kara boinanaeiya kɔmiiir, kara dimusi bi boinkin, kara minsi boinkin, kɔma kariir siyu iir kigna apim. ¹⁷ Kara Timoti siirin hiriinansi nikropkikin kɔmiiir waraurin. Siya ini kariir yinisisimnan ywowim mi kara siiramar naingwokwonanaeikin. Siir naingwo tibmiya, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiya, ini kiriekikirie ywowa mi siya Jisis siir siyu imiirar sibgu apikin. Mi siya wi Jisis Kraiis siir yai imiirar swoki boinmimauwi kɔmiiirin, kɔmiiir kwoin imiir swoki boinworwokai haiginuam, siyuin Kraiis Jisis siirin kara napiyin siir. Mi siyuin kara nowomwarkaiyuwiyim Adi Komii siir iikam imiir. Mi maeyau maeyauim kara ta hiriinan yai kwirua saiir saiira boinmimau nanaeikim Adi Komii siir iikam imiirin.

¹⁸ Kɔmiiir nhirim sima bidi yantamyiriyim. Dimusi rani, sima ha naingwowi kara wi swoki it rani, yim sima kɔmiiir kwoin imiir haipridkikaiyim tiri. Mi kɔma wi kariir yai aiir wakaeyokna rani. ¹⁹ Nɔngaka, mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirim naingwowi mi kara kɔmiiiramin wa nitsauwi mi kara kamim nantamyiriyiyim wi simiir yai imiir wakae rani. Nɔngaka. Kara minam niti Adi Komii siir miya kɔma mriiya saiir nini apririr kignakiyim kɔma Adi Komii siir kirie aiirar nasi mrii, iyie? Kɔmiiir kirie aiirar nasi mrii? ²⁰ Adi Komii siya siir iikamim mi simiir digworaekwo ikim simiir kigraowikim ta yaiya saeya yai whoimoni rani. Nɔngaka. Saeya kirie komiigaka. ²¹ Kɔmiiir kwoinin ha naingwowi kara kɔmiiiramin idgiu tioni siyuin siirim nitim, iyie? Mi kwoin hiinsima nwowiyin siirim pi yit, iyie? Mi kɔmiiirim naingwokwonanaeyin siirim pi yit, aniya? Kɔma kariir yai aiirar bidi wakaeyokna diriraerarim. Mi kɔma digworaekwo whiekakim kɔma tirim simiir ti swoki aingwoki. Mi digworaekwowim biyie nwowim yim kɔmar sibgu diriraerarkwokim mi kara kɔmiiiramin, wi maigimaigani siyuin siiraramar niti. Iriig.

5

Hii niwit nanaeni siyuin ini Adi Komii siir iikam nhirim om Korin hiranim naingwo tibmiyim ini simiir hir nwowin

¹ Yaiya bidi haigiririrkiya, hii nanaeni siyuin ini kɔmiiir waraur nwowin. Tiki siyu hiriinanin yio ini kipiki kipii ywowin tiki siyuin yio ini inkamin siir adni wig hainiki nonkwonaein ini siir hiriinan

ywowin. Mi iikamim hiranim Adi Komii siiram naingwo tɔbmii karamae nwowiyim, yim sima ti hiriinan siyiuin siir bi swoki tirikim. Nningaka. ² Kima bɔdiya iki inokninkinim kimiir inkam nwirin ti hiriinan siyiu biyie siir tirin mi kima nantamyiriyirkak dimusi swoki owi, ha? Kima ti hiriinan siyiuin siirsiiyan naingwoyimiyok ididgak dwo. Mi haniinginiuwu, kima siirin ti hainiknatki, yio kimaka kipi nwo. ³ Kaimwoka, kara kimaka kingiin bi nwokin mi kariir kwoinin siya kimaka waraur bɔdi ywowin mi kara bɔdiyar mi hidgiyin siir siyiuim siya tiriyim simiirin. ⁴ Kara hiriinan bɔdi boinkiyin, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirin kima iripa hangiriyiu boina. Mi kariir kwoin ieya mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir kirieya wi kimaka ninkin owi. ⁵ Mi kima ti iikamim naingwo tɔbmiiyim, ti hiriinan inkam biyie nwirin kimaka nwowin siir hainiknatki Setan siirim mi siirin wi Setan siya nwoki onkwobumbuninkinim. Mi siir kwoinbudin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainaowidim. Mi iya Biyan Inkam Komii siya swoki itana siya wi wadieyar nwoki owim.

⁶ Yio ti siyiu hiniinin yio miyik rani, kima hiniina boini, krimiir iikamim wadieyairgin. Mi kima kimiir dimin biyeyim ini hiriayar kignisu okripkaiyim. Kima ta diminsima ninom nikuwuya sair daingwoki. Saeya pi omaka min ku mi inkamin omakainin, pi kiyinsa diriraerar karam ywo mi ta omaka pi saeyar kurimtioki iuguskii. Mi hiriinanki niuwu, kimiir waraurin dimin biyie inkam nwiruwakar diriraerari mi kima siirin hiriayar kignisu diriraerari. Mi mhoiia wim kima wi ti hiriinan siyiu iirar mi tiri. ⁷ Mi kima kimiir siyiu biyeyin ditkigi, ta diminsima ninom nikuwuya sair hiriinan mi kimiir kwoinin rirmiiya nwoki okiyim. Dimusi rani, Krai siya ini kimiir wou nikwo aeni ii komiinan ywowin. Mi siya ini nimwo op hainaowiyin inkamin, krimiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiiyiam mi ini siir hiriinan ywowin. Mi iya paeyin hiniya nironinkinin Krai siir ninkin isom irinugiyin, siya ini sibsibin biya Judakin sim nisom nanag hauuwun ini siir hiniin ywowin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiiyiam. Mi Krai siya ini krimiir sibsibnan ywowin. ⁸ Mi nim krima iriipi hiriinan dimin biyeyim, simiirin digiumii timi haimriiyugig mi ha timi haiyoprimdiyiumiiyiam swoki. Ya ini Judaki sima tirin Bretin yis karamaeyin ini siir hiriinan ywowin ta ii komiia wou nikwo aeiya, sairin, ta iya Bretin yis karamaeyin siir naeiya ya simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiiyiam sair niisiimauuga. Mi krima hiriinan tiri, dimin biyeyim biya krima tirkaiyuwim digiumii simiir haimriiyugigi mi krima wi iikam wadieyar nwowi. Mi krimiir yayiyim iriipi hiriinan wi wadieyar mi owi.

⁹ Mi yokwo kwira kara winkiya kimiiram, kara hiniina win boinkikin, kima iikamim hii niwitnanaeyim simaka kipi napririr. ¹⁰ Kara iikamim naingwo tɔbmii karam nwowim sima tiriyim hiriinan siyiuim, hii min niwitnanaeyim mi inkamam kigmairi ikim mi inkam nhirmi digworaekwo min tauae haii ikim mi inkamim uruwai siyaowaini siyiu napi ikim, kara simiir bi boinkin. Nningaka. Kima ti hiriinan iikamim simiirin digiumii haimriiyugigam naingwowi mi kima ti nu iirar ti haiburgik iski. ¹¹ Ta yokwowa kara winkiya sair yaimwokiayimwowa saeya hiniinga. Mi inkamin naingwo tɔbmiiyin siya hii min nanaei mi siya inkam nwirin dimin nam kigmairi mi uruwai siyaowaini siyiuin siir

m̄i api m̄i inkam nw̄irni m̄i igbumbuwi m̄i op biȳie m̄i kwiyaēi m̄i inkam nw̄irni dim̄in m̄in m̄i tauae hai m̄i ȳio t̄i h̄iriinan inkam̄in, k̄ima sāika k̄ipi nombopboin m̄i nae sāika k̄ipi m̄i ae. N̄iingaka.

¹² Kim̄iir kwoin̄im ha naingwowi ta m̄i h̄iriinana inkam̄in naingwo t̄ibm̄ii Karam nwowiyin siirin kara hid̄im, aniya? N̄iingaka. M̄i kr̄ima inkam̄im naingwo t̄ibm̄ii k̄in̄im sim̄iirara hid̄iski. ¹³ Iikam̄im naingwo t̄ibm̄ii karamaeyim sim̄iir siȳuim w̄i Adi Kom̄ii siyar hid̄i. Adi Kom̄ii siir yayi yaia sima w̄inkiya saeya h̄in̄ina w̄in boinkika m̄i t̄i h̄iriinan inkam biȳeyim kimaka waraur nwowim sim̄iirin h̄ainim̄iknatatki. Iriig.

6

Iikam̄im naingwo t̄ibm̄iim̄im sima sim̄iir nom̄iiyau im̄iir k̄ipi boin̄iuriȳiu boin

¹ M̄i kim̄iir inkam nw̄irki siya mārgimārga siir nom̄iiyau nw̄irni nwo karamae nwowi, ȳio w̄i yaigak nwowi. M̄i k̄ima siirin h̄iriinan dimusi kign̄inkin t̄irkim siir nom̄iiyau iir boinwokiyopnatkaigiyam̄in, iki gavman iikam̄im ȳipiki Adi Kom̄ii siir siȳu iir nap karamae nwowiyim sim̄iir in nonkwokiyam̄in, ha? K̄ima h̄iriinan K̄ipi t̄ir! Siya Kim̄iiram dam, iikam̄im ȳipiki Adi Kom̄ii siir yai aiirḡaiir wakaeyokna apiyim kim̄iiram m̄i sowiir yayim k̄imar wakae m̄i sowiirin k̄imar hidhaigin̄iu m̄i sowa w̄i iripa nwoki ongwomamāir aeyim. ² K̄ima t̄i dim̄in im̄iir daingwoki, m̄i n̄im kr̄ima iikam̄im Adi Kom̄ii siirim, m̄hoīiya kr̄ima w̄i nuan iikam̄im sim̄iir hid̄i. M̄i k̄ima iikam̄im ȳipiki t̄i nu iir nwowiyim sim̄iir hid̄i m̄i k̄ima t̄i dim̄in sim̄ h̄iriinanin k̄ima, swoki hid̄naei siirin w̄i pan̄ina sibgu ninokn̄inkini, ha? ³ K̄ima t̄i siir daingwoki. M̄hoīiya kr̄ima w̄i paekwosim im̄iir hid̄i m̄i tariinanin nu tirin k̄ima h̄in̄ina daingwo, k̄ima w̄i digar nwowi. T̄i dim̄in h̄iriinanin t̄i k̄ima k̄imar tirin kim̄iir waraur siir hid̄im. ⁴ M̄i h̄iriinanki niuwi inkam̄in siir nom̄iiyauin sāika nongwomamāir ae karam nwowi m̄i k̄ima siirin w̄i dimuam kign̄inkinkii, iki iikam̄im k̄ima ninokn̄inkinim, iikam biȳie nwowim ȳipiki Adi Kom̄ii siir piugana saiir karamaeyim, sim̄iir h̄iriirin, ha? ⁵ Ta yokwowa kara w̄inkiya, kara igao yai w̄in boinkikin m̄i iikam kim̄iiram̄in ha w̄in hauugikin m̄i k̄ima wa nwoki ididim. Dimusika? M̄i tari kim̄iir waraurin inkam nw̄irmin nw̄irmin̄iki ninokn̄inkin karamaeka t̄i inkam nw̄iso naingwo t̄ibm̄iyo sowiir hik aiir wokmai haigin̄iuwam̄in, aniya? ⁶ An kara ha naingwowi, N̄iingaka. M̄i t̄i h̄iriinanin siir tiriyim kim̄iir iikam nh̄irim ȳimbi io kwoin naingwowi M̄i sim̄iir nom̄iiyauim ȳipiki Adi Kom̄ii siir yai aiir napiyim sim̄iirin p̄i simar swokini kiyainaki. M̄i sima pa nami m̄i sim̄iirin p̄i iki iikam̄im ȳipiki Adi Kom̄ii siir siȳu iir nap karamae nwowiyim sim̄iiram nik̄unam̄i, sim̄iir whwonkam̄i da nini okwo boin̄im̄imauwam̄im sim̄iir boinwokiyopnatkaigiyam. M̄i sim̄iirin p̄i sima nwoki wh̄inkinsiis haigin̄iuwim iripa sima nongwomamāir aeyam.

⁷ M̄i t̄i dim̄in̄in kim̄iirin w̄i siya niyopakaiȳiuwi. M̄i wara iripa k̄ima nongwomamāir aeya w̄i saeya t̄irbugi m̄i k̄ima m̄i kim̄iir nom̄iiyau im̄a, wim w̄i yaigak k̄ima k̄imar swoki inwo anwonaēi. M̄i k̄iriir nom̄iiyauin siya k̄iriir t̄irbuwi, k̄ira siirin yai kom̄iiyam k̄ipi nam m̄i hindara daingwo ouwouu iuguski m̄i inok̄iinok̄in k̄iriir nom̄iiyauin siya k̄inakar nwowi. ⁸ M̄i t̄i siȳu h̄iriinanin k̄ima tirin kim̄iir nom̄iiyau im̄iir, ȳio siȳu biȳieki biȳie k̄iingin.

⁹ T̄i sim̄iir t̄i aingwoki, iikam̄im ȳipiki dim̄in bibiyēi tirim, yim w̄i om̄in Adi Kom̄ii siya k̄igirkakiȳin digworaekwo wh̄iekakim̄im sim̄iir, sima

wi siir wara nam tani. Mi kima ti hiriinan iikam biyieyim, yipiki wi Adi Komii siiram nam karam nwowi saika nwowam, kima simiirsi wi naingwoyimyok rani, aniya? Yio wi miyik nwo rani, ti hiriinan diminim kima, kima kimar swoki iksisaena. Mi iikamim yipiki iikam nhirmaka priinanaeyim hii mi naeyiu biyiem iinig hainaniyim mi iikamim yipiki nonkwonam hii sima sima swoki priinanaeyim mi kamim iripa piu kam nhirmaka nwowiyim mi siyiu biyie ha tiriyim, yim wi ti omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi siir wara nwo rani. Niingaka. ¹⁰ Mi iikamim yipiki hii tauaeiyim mi digworaekwowa kigmairiyim mi op biyieya kwiyaeha whaowaeyia sae kwiyaeyim mi ha kwiyaeha whaowaenamiyim mi tiriiginim yipiki yai bibiyie boiniyim mi iikam nhirmi hinda whisariya priiboiniyim mi iikam nhirmi digworaekwo priihai priihaiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim sim, wi siir hiriir wara nam tani hir nwowamin. Niingaka. ¹¹ Mi kimiir iikam nhirim biyya sima ti hiriinan siyiu iirar bidi iki tirim mi ti dimin biyie hiriinanim kimiir kwoinawu nwokaiyim, yim Adi Komii siir naeyiu ieya bidi yinakiyim mi kimiirin siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya boinki, kima whauriyinan mi wadie bidi ywokiyim. Dimusi rani, kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir siir yai airam naingwo tibmii kangim mi sair wakaeyokna apkim. Mi kima ini siirar ywowim. Iriig.

Mi kima siyiu wadie tiri, kiriir piu aiirin, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, ta sairsika

¹² Mi wim kima hinina boinikim, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nikopaisisir karamaeha nwowim krima simiir tiri wadie nwowam wi digar nwowi. Mi kara pi hinina boini, ti digworaekwo hiriinanim simiir nhirim, krimiirin wi sima whindiraerar tani wadie krima nwowamin. Mi kima ha boini, ti diminim yim wadieyairgim, krima simiirin ha tir mi kara ti simiirin kimiirin pi hinina boinkii, kara wi ti digworaekwo nhirim simiir tir tani. Dimusi rani, kara simiiram naingwo rani, kariir kwoin iir kiyaiyamim mi kara simiiramim pa nwoki aingwokwonanaeyim. Niingaka. ¹³ Mi wim kima hinina boinkim, naeyim Adi Komii siya tirim krima wi simiir naei. Krimiirin mhi Adi Komii siya hauugin ti nae ima nwokaiyam mi kima ti naeyim mi mhi ikim simiiramim hinin kipi naingwo, kouin ini sima yowin yim ti dimin hininim yim dimin komii rani mhoiyya wi Adi Komii siyar swoki hauukiyyiwi yaeya mhi mi yaeya nae. Mi krimiir naeyim mi krimiir piu ikim, yim wi siya digi krimiir piuim yim Adi Komii siya tirkikim. Mi krima mi iki nhir ikim, krima dimin biyie irni nwrni kipi tir krima Biyan Inkam Komii siir digworaekwo imiirarar tir mi siir inig iirarar hainan, digworaekwowim krimiir piu ima tiriyim mi siya wi hiriinan sairsi kigirkaki krimiir piu aiirin. ¹⁴ Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki. Mi mhoiyya krima naonami mi krimiir piu imiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi, siir kirie komii aeyar.

¹⁵ Krima ini Kraisiir siir pua ini sair iga in mi piu haami haamiinan ywowim. Kima ta sair daingwoki mi kima hiriyyar naingwowi, tiriiginin yio wadiekim, krima, krimiir piuim Kraisiir siir pua hiranki ti hai mi wiga hii nanaeyia sair piu anaka ti inkin itapiyoki, aniya? Niingaka. ¹⁶ Ta sair daingwoki, inkamin yipiki siir pua wiga hii nanaeyia saika nitapiyoki, yo sowa ini piu kwiruar ywowiskiyo. Adi Komii siya Yokwo Komii

saiirin hiniin boinkikin, inkamin wig iraka iripa piu nwowi, yo sowa ini piu kwiruwar ywowiskiyo. ¹⁷ Mi iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siir yai imiir wakaeyokna apim, yim ini saika iripa kwoin whiruwar ywowiskiyim.

¹⁸ Siyuin hii nanaeyin siirsi dapiyok. Mi ti iikamim, siyuin hii nanaeyin siir siira tiriyim yim simiir piu imiirar kiyopsibgi haiginiuwi. Mi iki dimin biyie nhirim iikam ima tiriyim yi simiir piu aiir bi tirbuwikin ti siir hiriinan. Nningaka. ¹⁹ Kimiir piuim yim ini wadieki wadie ywowim yim ini Adi Komii siir naeyuin siir omaka kirienan ywowa. Mi kima ta saiir bi ninokninkinkim? Siir naeyuin yipiki kimiir hauugikin ini haniin kimiir kwirii idwokaiyam. Kimiir pua ya kimiirgi kimiir piu rani. Nningaka. ²⁰ Yim Adi Komii siir pugim. Dimusi rani, biya Adi Komii siya siir yinisim iirar nikropkikin mi siya ina yaowin paeyin hiiniya nironinkinin si, krimiir namaiwarkainam. Mi krima Adi Komi siir inig iir hainanki diminim krima tirim simiirsi. Dimusi rani, siya krimiirin dimin kibiki kibi iirar tirkin krimiir nanmaiwarkainamin. Iriig.

7

Iikamim yipiki nonkwona pi simiir boini

¹ Mi ta kara winkiya yokwoni kimiiiram kara min swoki win boinkikin, ti digworaekwowim kima sriigiyim, iya kima winkiya kariiram. Mi kariirar kwoinin yio hiniina naingwowi ta saiirin inkamin wig nonkwona karamae mi owi yi ini wadiyay mi owin. ² Mi wigkam whiekakim yim hii nanaeni siyuin, dimin biyiekakin siir tirikim. Mi ti hiriinan siyuin yio ini ywowin, kam whiekakim yim simiir yapiyapa wigakar dwo mi iripi hiriinan wigim simiir yapa yapa kamaka mi owi, yi ini mi owin. ³ Mi inkamin yipiki wigak nwowiyin, yio siya siir wig aiiramar timi kiwaki, iripa nib saika whwonkaiyam. Mi wiga kamkak mi owiya, ya saeya saiir kam aiiramar timi kiwaki, iripa nib saika mi whwonkaiyam. ⁴ Kara ti hiriinan minsi boinkikin, wig saeya saiir pua wi sasar kigriraona rani. Nningaka. Saiir kamim wi siya warar timi kigrirao. Mi kamim, yio iripi hiriinan siir pua siya siyar mi kigriraona rani. Nningaka. Wiga siya nonkwona wi saeya warar timi kigrirao siirin. ⁵ Mi sowowaiyin iripa piu nwowamin wi kipi nimiiyu. Mi ini mi owin sowa kwoin whiruwar mi okii iripa nib mi whwonka karamae mi owi ii nhirim mi sowa Adi Komii siiram wa nwoki kwis boinim diminamin. Mi mhoyiya, sowa diminamin Adi Komii siiram kwisboin digii mi sowa iripa nib whwonkaiyam wa ti swoki aingwo mi Setan siya sowiir kwoin iir nikpitmai karamaeyin wi hiriinanki nwowi. Mi hiriinanki niuwi, sowa wi kam nwiraka mi wig iraka hii saeya priinanaeyami.

⁶ Taka yaiya ya wigkamim nonkwonam simiir boinkika, ta kima niki sriigiya kariir. Mi kara ini kwoin whiruwar mi okiyin. Mi ta yaiya ya Adi Komii siir siyu komii siir yaiya ya saiir hiriinan tani. Nningaka. ⁷ Mi kara hiniina naingwowi ti wigkam hiriinanim yim sima kariir hiriinan nningar timi o. Mi Adi Komii siya iikam nhirim yim hiriinanar mi onkwokwokikim nhirim ti hiniin mi nhirim ti hiniin. Adi Komii siya hiriinanar naingwokin iikam nhirim yim ha timi onkwona mi Adi Komii siya iikam nhirim krimiirin hiriinan nningar mi owamar mi onkwokwokikin.

⁸ Mi kara ta saiirin pi hiniina boinkii, wigkamim yipiki nonkwona karamaeyim mi wigim yipiki simiir kamim naowim, yi ini wadiyay mi

owim, sima hiriinan nanga mi owim kariir hiriinan. ⁹ Mi kima, kimiir kwoinim sibgu naingwo omok karamae nwowi mi kima ha naingwowi, iripa piu kamaka mi wig aka nwowamin mi kima hindara nonkwonaei, aeya yi nikrani. Mi yio siyiu miyik rani, kima hiriinan niingar nwowi. Mi iripa piu kam nwiraka mi wig iraka ha nwowi, yio ti hiriinan yio siyiu miyik rani, ini kipiigi kipi ywowin.

¹⁰ Kara ti wigkamim yipiki nonkwonam kimiir boinkii, kara kimiirin igao yai boinkii, wig kima kimiir kam imiir kipi haiburgig. Mi ti yayim kariir kwoinairga bi priinaingwo boinkim. Nungaka. Kariirin Biyan Inkam Komii Krais siyar boinmauugin mi kara kimiir asi boinkin. ¹¹ Mi wiga yipiki saiir kam iir sopgigiya, saeya kipi swoki onkwona yaeya kam nwirni. Mi hiriinan karamaeki niuwi, saeya wa ti swoki am saiir kamkikam iiramar mi kamim yim iriipi hiriinan yim simiir wig imiir kipi mi sopki.

¹² Mi tiriuginim, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim, iikam nhirim kimiirin Biyan Inkam Komii Krais siya bi boinkikin kariirin ti siirin, yim kariir kwoinkar naingwowaigim. Mi inkamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaei mi siya wiga Adi Komii siir siyiu napkamaeya saiir bidi yasae onkwonakiyin mi saeya siiram naingwowi mi saeya wi hiriyar timi o siirar mi siya saiirin wi kipi sopki ya hiriyar timi o. ¹³ Mi wiga Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api mi saeya kamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowin siirin bidi yasae onkwonakiya mi siya saika hirar nwokripkaiyam tiri mi saeya siir kipi sopki. ¹⁴ Mi saeya siirin wi kipi boriisop mi wi kipi sopki. Dimusi rani, Adi Komii siya ha boinkin, tariigina ya siya bidi yimbingiya. Dimusi rani, siir wiga Krais siir yai imiir sibgu wakaeyokna apka Adi Komii siya ha boinkin, wiga Krais siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiya bidi yimbingiya. Dimusi rani, saiir kamim yio Krais siir yai aiir sibgu wakaeyokna apikin. Mi ti yayim sima kaimwoki niuwi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim wadiekim. Mi ti yayim sima kaimwo nwo karam nwowi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim miyik rani, yim ini iki iikamim Krais siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir yinisisimnan ywowim. Mi yim ti yayim yim kaimwowaigim. ¹⁵ Mi wigkamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi wigkamim nonkwonam sima sima ha ninan sopkii mi kima yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apim, kima simiir boin sima swoki onkwonamin. Kima simiirarar kigninkinki. Mi wiga yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apa ya saeya saiir kamim siir kwoin iir kipi kiyai, saika hiriyar nwokripkaiyamim yo sowa yapa yapar timi o. Mi kamim yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyin, yio siya siir wiga saiir kwoin iir kipi mi kiyai, saika hiriyar nwokripkaiyamim. Yo sowa yapa yapar timi o. Wigkam kirmiirin Adi Komii siya bidi yimbingiyim, siyamar mi krima wi siyiu miyikimiyikin wi siir nwoki apim mi krima wi iki wigkam nhirim mhi hinsima simaka nwoki owim. ¹⁶ Mi ni kira wiga naingwo tibmii kaniya kira ninokninkin tani, kira kariir kam iir tiri, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim. Mi iriipi hiriinan, kamim naingwo tibmii kaniyin, kira ninokninkin tani kira kariir wig aiir tirkiyim, saeya Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim. Iriig.

Krima hiriyar dwo mi dimin taeminim krima tirim Adi Komii siya nikiuna krimiir siir iikam nwowam krima simiirarar tir

17 Kara pi ta yai kwira sae swoki kwaingiyas boinami, iikam kima nwinira irira hanina dwo mi diminim Biyan Inkam Komii siya nambinim kimiir biya, iya siya kimiir kwoin imiir kiyaiyin siir siyu iir napam simiirarar dap iski. Kara ti dimin hiriinan kaimwowim pi ti iikamim Adi Komii siir siyu iir napiyim iki omom omomim simiirim pi simiirar swoki boinkii. 18 Mi biya sima kamim simiir miois imiir kitiyopnimnir haiyim, yi tiriiginin yio min niisiimauugin siya Adi Komii siirgin. Mi Adi Komii siya ti inkamin siir kwoin iir kiyaii, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii Kanim. Mi siya Adi Komii siir yai airamim bidi iki wakaeyoknan mi siya ta wisyaiya sima niga sairin wi kipi swoki iinakmimin. Mi inkamin siir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi Adi Komii siya siir kwoin iirin ha kiyaii, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kanim mi siya Adi Komii siir yai airamim bidi iki wakaeyoknan mi siya wi simiiram kipi kiwaki miois aair kitiyopnir haiyamim. 19 Mi inkamin miois kitiyopnir haiyin mi inkamin miois kitiyopnir hai karamae nwowim, yio ti hiriinan diminin, yio dimin komii rani. Mi diminki dimin komiyyin iikamkim sim wakaeyoknaeyin ya Adi Komii siir yai aeyairga. 20 Mi tiriiginim hiriinanar tiri, iikamim sima Adi Komii siiramim sair naingwo tibmii kani mi simiir miyim sima mriiyim ta ii aair, yim ini ywowim. Mi sima wi hiriinanar ti swoki tirnam. 21 Mi kira inkamin whisarii mi niingar priimiriigin. Mi kiriir kwoinin Adi Komii siya kiyaiyin siiram naingwo tibmii kanim, yi ti hiriinanin yi dimin karamaeka kira ta mi hiriinana kira mriiya wi sairsi kipi naingwoyimok. Mi inkamin kiriir kigiraowiyin siya kiriirin rirmiia nwowaiginugi, yi ini mi owin mi kira ti hiriinan siyuiin siir mi owamin maingimairgar timi onam. 22 Ta kima nwowa ti inkamin yipiki kimiir kigiraowim simiir aowa sair hiriinan ta biya kima nwowa dimin biyie sair aowa saeya niki kigiraowa sair hiriinan. Mi kimiir kwoinim Adi Komii siya kiyaii, siiram naingwo tibmii kanim, kima siir yai aair wakaeyokna apam mi kimiirin wi siyar pi ywohaiginuwim rirmiyan ti dimin biyeyim yipiki kimiir kigiraowim simiir aowa kima nwowa simiir hirankin. Mi hiriinanki nuwi, kima tariinanin ini Jisis Kraiis siir iikam rirmiia nwowim. Mi kima yipiki, whisarii miya priimiriigi wandi, yipiki ti inkamin kimiir kigiraowim simiir mi mi ti hiriinan siyuiin, iikamim yipiki mi umiram mriiyim, yipiki inkam nhrmi aowa nwo karam nwowim mi kimiir kwoinim Kraiis siya kiyaii, kima siiram naingwo tibmii kanim mi siir yai aair wakaeyokna apam mi kima tariinanin ini Kraiis siir aowa nwowim, whisarii mi priimiriinan. 23 Mi ta Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi Adi Komii siya kimiirin dimin prasae prasae bi hauugikin kimiir sainamin. Mi tiriiginim ha saingiyim, Adi Komii siir iikam nwowim, kima iki iikam nhrim simiirin huyirmai, kimiir nikunamsi, yaeya siyu whiram simiir aowa nwowam. 24 Mi ta hiriinan sairsika kariir nomiyauim nim krma wi hriiyar nwokripkaigi Adi Komii saikan. Mi krma wi kwoin whiruwar nwoki. Mi krma wi ta mi aairar mirii kripkaii, ta krma mriiya biigi bi Adi Komii siya kiyaiya krmiir kwoin imiir. Mi krma ha napim siir siyu iir sair. Iriig.

Wigim kam karamae nwowiyim mi igibae ikim sim boini

25 Tariinanin, kara ta yokwowa kimiiramim wigim kam karamaeyim simiir win boinkikim. Kara kimiiramim dimusi bi winkikin, biya kima kariiramim simiiram niki sriigikin. Kariirin Biyan Inkam Komii siya bi

boinkin. Nningaka. Yim ti dimin hiriinanam kimiirin, yi kariir kwoinkar kwanaingwo boinkikim. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin wadie asi nwo haiginiugin mi siya kariirin kwoin miyik iirar hauu haiginiu mi kima ti kariir yai imiirar timi wakaeyokna ap yim kaimwowaigim.

²⁶ Kara ha naingwowi ti hiriinan siyiun yio wadiekin, inkamin hiriinan wig karamaeyar mi owi. Dimusi rani, taka iya iikamim nuanim sima krimiirin wi siyu miyiknan tir tani. ²⁷ Mi kamim yipiki nonkwonam, kima kimiir wig imiir kipi haiburgig mi wig wim kima iriipi hiriinan kimiir kam imiir kipi mi haiburgig. Mi kamim yipiki wig nonkwona karamae nwowin, ni kira wig nonkwonam kipi swoki aingwo mi wiga yipiki kamkak nwo karamae nwowa, ni kira kamkak nwowam kipi mi aingwo. ²⁸ Mi wigkamim yipiki nonkwonam, wim kima dimin biyie tiram kipi naingwo. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, iikamim yipiki dimin biyie krimiir tirim, sima wi kimiir kimpipisu haiginiuwu iikamim yipiki nonkwonam. Kara hinina naingwowi, ti dimin hiriinanin kimiir kipi kiyipsibgi haiginiu. Nningaka. Kima nonkwona karamae nwowi, wim wi ti nonkwonani siyiun, hikak siirsi nwo rani. Nningaka.

²⁹ Ti kariir nomiiyauim, ti yaiyim simiir yaimwoki yaimwoim, ti kara win boinkiyim kimiiram yim tisirim. Iya Adi Komii siya nimbingiya krimiir ti nu iir nwowam, ya ini kingiin nwowa, wi sapi digii mi kwoin ara ta sairam daingwoki mi Adi Komii siir mi aiirarar mirii iski. Mi tariinanarin, inkamin wigakin yipiki Adi Komii siir mi aiir miriiyim sima nhami nhami kipi mirii, iki kamim nonkwona karamaeyim simiir hiriinan sima mi miriia. ³⁰ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir mi aiir miriiyim mi ha ninouninkiyim, yim iki iikamim ninouninki karamae nwowim simiir hiriinan dwo. Mi iikamim yipiki maigimaiga nwowim, yim sima iki iikamim yipiki kwoin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir hiriinan dwo. Mi iikam yipiki digworaekwo whiekakakim, yim iki iikamim yipiki digworaekwo karamaeyim simiir hiriinan dwo. ³¹ Mi iikamim yipiki ti nuin siir tiran digworaekwo imiir sainiyim sima ha kipi naingwo, kouin ini sima ywowim. Nningaka. Dimusi rani, ti nuin siir digworaekwowim, mhoiia yim wi simbi diguskii.

³² Kara ha naingwowi, wim kima ini ti hiriinanar mi aingwowim. Mi ti umiram naingwokwonanaei kwoinin wim wi Adi Komii siir naingwo rani. Mi inkamin nonkwonam naingwo karamae nwowi mi siir kwoinin Adi Komii siir mi aiir mirii aramar naingwowi, yim sima ini big nasmirwaiya Adi Komii siiraramar nwowim. ³³ Mi kamim yipiki wigak nwowim, yim simiir kwoinim ha naingwowi, nuan digworaekwowim simiir wig imiirin wi maigimaiga sima nwowaiginiuwu.

³⁴ Mi inkamin siir kwoinin dimino whisairam naingwowyim, yim simiir kwoinin ha naingwowi Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiramar mi owim. Mi sima hiriinanam warar mi aingwowi, simiir wigim maigimaiga simaka mi owim. Mi wiga niki onkwona karamae niki owa mi ta wig kopaksim nninga, sair kwoinin Biyan Inkam Komiiyin siir dimin taemin imiiraramar daingwo. Sima hinina daingwo, simiir pua mi simiir kwoinim, yim rirmiiyar dwo Adi siir dimin taemin imiir tiram mi wigim yipiki nonkwonam, yim sima simiir kam imiiramar naingwo iski, big nasmirwaiya simakar mi owim. Mi sima ti nuan digworaekwowim simiiramar naingwo kripkaii.

³⁵ Mi ti dimin taeminim kara boinkiyim, kara kimiirin hinina bi boinkikin, kara wari dimin taeminim kima tirim simiir kaiyaokikin. Niingaka. Kara ti diminin kimiirin minam boinkikin, kimiir whinkinsiis haiginuwim wi siyu miyikin siir napam. Mi hiriinanki niuwi, ti digworaekwowim ti nuin siirim yim wi kimiir kwoin imiir kiyaiwao rani, kima Biyan Inkam Komii siir dimin taemin imiir tiri.

³⁶ Mi inkamin wig aiirin hindara boiritmaiyyin, siya wa ti idid. Dimusi rani, siya iripa piu saika nwowam naingwowi mi siya saiirin wi hindara ti nonkwona iski mi yio ti hiriinanin yo sowa hai nanae rani. Dimusi rani, sowa bidi yonkwonao. ³⁷ Mi inkamin siir kwoinin siirin siyar swoki kigriraonaei mi siya hinina naingwowi, siirin wi iikam nhirkim kiyai rani mi siya wi iripa piu saika mi o rani mi siya ta wig aiirin mi onkwona karam mi owi, yio ini mi owin. ³⁸ Mi kamim yipiki wig nonkwonam, yim sima siyu miyikimiyik iirar tiri. Mi kamim yipiki simiir kwoin imiirar nwowiyim yim kipi nonkwona, yim ini ywowim mi yim sima dimin komii kibi iirar tirkim.

³⁹ Mi wiga yipiki biya kamkak niki owa mi saeya yaeya kam nwirni nonkwonam kipi tir, iya saiir kamim ha niki owiyin. Mi saiir kamim siya naonamkiswo, aeya nikrani, saeya yaeya kam nwirni nonkwonam ha mi aingwokiswo. Mi ti inkamin, ti saeya nonkwonam tirin, yio siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kinan inkam dwo wi yaeya inkam kipi nwo. Niingaka. ⁴⁰ Mi kara ti siirin hinina naingwowi, wiga yipiki saiir kamim naowin mi saeya hiriinan kam karamaeyar mi owi, saeya wi maingimaingar mi owi. Adi Komii siir naeyuin kariirin siya whinkinsiis haiginugun mi kariirin siya boinkin ti hiriinanin. Iriig.

8

Dimin taeminim uruwai siyaowai ninkin imiiaeyiyim simiir boini

¹ Mi dimin taeminim panao kara kimiiram winkii, kara pi dimin taeminim iikamim yipiki ti nu iir nwowim yipiki Adi Komii siir siyu iir nap karamae nwowim mi uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyiyim simiir boinkii. Kara ta yokwowa kimiiramim whisarii bi winkika, biya kima simiiram niki sriigikim. Kara ha naingwowi, kima hiriinan bidiyar iki boinkiyim, krima ti dimin iirin ina ninokninkinim. Mi kara pi hinina boinkii, inkamin dimin taemin whiekak ninokninkiniyyin mi ti hiriinan digworaekwowim siirin sima nantamiyiriyiri mi siya panansi wakaeyoknasi. Mi krima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi ti hiriinan siyuin krima krima krimar swoki kinsiisnaei mi krima wi wadie saiirsiyar nwowi, Kraisiir hiriinanin. ² Mi yipiki ha boini, sima digworaekwo whiekakim bidi yinomokninkin digim mi yio Adi Komii siya simiirin wi ha boini, sima miyik rani, sima bi sibgu naingwo omokim. Mi sima hinina bi mi aingwokim sima siir digworaekwo whiekakim simiir bidi mi inokninkinim. Niingaka. ³ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwowyin, yio wi hinina boini, sima wadiekim mi sima siir iikamkim.

⁴ Mi kara kimiirin pi min boinkii, nae dimin taeminim yipiki sima ninkin imiiaeyiyim uruwai siyaowaini. Mi ti siyu hiriinanin, kara pi hinina boinki, krima uruwai siyaowai simiirin ina ninokninkinim, yim sima kaimwo rani. Yim sima Adi Komii rani. Adi Komii sasairgin biyar whiuwiniunan. ⁵ Digworaekwo kasa kasa rani, ninomor kou hir

nwowim mi nu tirin iriipi hiriinan. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apkaramae nwowim sima boin, krɪma ɪni Adi Komii siir hiriinan ywowim. Mi kam adiyaowaeyim yim ha naingwowi, ti uruwai siyaowaiyim, yim hiriirir nwokim. Mi nim krɪma iikamim simiirin ina ninokninkinim. ⁶ Adi Komiiyin nwrki nwiruwairgin, siya krimiir Adigin mi siya hiriirir nwokin mi siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamkiwbwamin mi krɪma hiriinanar dwo mi siiraramar dinmiininkin. Mi Jisis Kraisin nwrki nwiruwairgin yipikin hiriirir whauiniunan biya siya ninomor nu sowiir digworaekwo whiekak imiirar mi nonkwokwokin. Mi krimiirin siyar mi onkwokwokikim mi krɪma siir naeyiu iir haigim mi krimiirin siya whinkinsiiskim mi krɪma hiriinan asi nwowi.

⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apim, simiir nhirim hinina kigninokninkin tani, ti niksisee uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Yim sima ha naingwowi, sima inkamni hanin yaimin dimina mi omboboini. Mi iya sima naeyim uruwai siyaowai imiir ninkin imiiaeyim simiir naeyim, sima ha naingwowi tiriiginim yim kaimwowaigim. Mi iki naeyim sima swoki aeyim yim uruwai siyaowaini simar niki inkin imiiae imairgin mi simiir mhi kwoinim pi miyik swoki o rani, pi yibgini hanin hindarar kamitkini. Dimusi rani, simiirin dimin whirkin bi neyokin. Mi Adi Komii siya pi big nasmirwaiya nwoki rani. ⁸ Adi Komii siya naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim krɪma naeyim simiirsi bi naingwoyimyokikin. Niingaka. Mi iki krɪma mi ae karamae mi owiyim, simiirsi bi mi aingwoyimyokikin yim dimin komii rani mi ti diminim krɪma naeyim, yim wi krimiir tirbu rani mi Adi Komii siya krimiirin wi hinina naingwo rani, krɪma iikamim bibiyekim. Niingaka. Mi diminin iki krɪma nae karamae nwowiyin, yio wi krimiir mi kiyipsibgi haigini rani mi Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi mi aingwo rani, krɪma iikamim miyikim. Niingaka. Dimininim krɪma naeyim yim dimin komii rani.

⁹ Yi tiriiginin yio dimin karamaeka. Mi kima wi mintirao dimininim kima naei simiirsiyin. Mi hiriinanki niuwi, kima wi iki iikamim yipiki Kraisi siir siyu iir sibgu ap karamae nwowim wi simiir kiyipsibgi haiginiuwi. Mi yim wi hinda kipiirir nwowiguskii. Dimusi rani, sima kimiir kigim, dimininim sima haiyaiyin kima naekin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, kira hinina boini, an kara ti inkamni ti digworaekwo imiirin ina kigninokninkinin. Mi kira ti nae imiirin ha naei ti sima ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini mi ti inkamni yipiki niki aingwo tibmii kin karamae niki owin Jisis Kraisi siram mi siya kiriir kigi, kira ti dimin iir naei mi yio siya wi ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim wi simiir naeyamar mi aingwowi. Mi siir naingwo tibmiiya wi sima kiyipsibgi haiginiuwi biye nwowamin. ¹¹ Mi ni kira ti dimin imiir asi naei, ni kira hinina naingwowi, uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Mi inkam nwrin dimin whirki neyok karamae nwowiyin Kraisi siya siirsi bidiirar mi aowin. Mi siya ha naei ti nae iirin mi ti dimininim Kraisi siirir siya niki kigna tirim, yim wi kipiirir nwoki rani. Dimusi rani, ti naeyim siya naeyim simiirsika. ¹² Kira wi kiriir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginiuwi kipiirir siya nwowam mi siya Kraisi siir yai aairin wi sibgu wakaeyokna ap rani. Dimusi rani, wari dimininim kira kwatirkiyin siirsika. Mi kima Kraisi siirin, wi ti hiriinan siyu biyeyin wi siir tiri. ¹³ Mi ta hiriinan saiirsika, ti dimininim kara naei, yio wi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginiuwi biye siya nwowim mi dimin taeminim

Krais siirim siya niki kigna apim, simiir warar. Mi kara mhoiya wi ti hiriinan dimin imiir swoki ae rani kara pi boriisopi kariir nomiiyauin siir kwoin iir nwowaiginiuwim biye. Dimusi rani, ti dimin taemin hiriinanim simiirsika. Iriig.

9

Pol siya maingimainga dimusi bi nwokin, siya umirim iikamim naingwo tɔbmii kɔniyim simiir hiranki bi haigin dimin taeminim siya naingwowim simiiramim

¹ Kariirin wi dimin whirki nikidu rani, ti diminim kara tiriyim Adi Komii siirim. Kara aposel inkamin mi Jisis Krais siirin karar kigin. Mi Biyan Inkam Komiiyin mi iikam kima Krais siir yai airin wi hiriinansi wakaeyokna api. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siir digworaekwowim yim kara tirim kimiir, simiirsika. ² Mi iikam nhirim hinina naingwo karamae nwowi kara aposel inkam tani, yio dimin komii rani. Mi wim kima om Korin warauran iikamim wim kima kariirin hinina asi naingwowi, kara aposel inkamkin. Dimusi rani, digworaekwowim kara nisiimauuwim kimiir simiirsika. Mi kima kimaigim Krais siir yai aair wakaeyokna apiyim. Mi ti digworaekwowim Kimiirin sima nisiimauugim hinin, kariirin Biyan Inkam Komii siya nimbingin aposel inkam nwowamin.

³ Mi iikamim ha boiniyim kariirin hinin kara aposel inkam tani mi kara simiir yai akan pi hinina nowarkii boinkii wara yayim kara winkiyim simiirin. ⁴ Mi haninginiuwi, kara dimin taeminim iikam kimiir warauranki ti hai mi kara pa nwoki aeyim diminim kara tirim kimiir simiirsiyin. Dimusi rani, kara aposel inkamkin. ⁵ Mi yipiki Biyan Inkam Komii siir siyiu iir napiyim wigim, krɔma simiir mi onkwonaei yio ini mi owin mi krɔma wi simaka niki amyokiyokiiyim iki aposel kam nhirim simiir hiriinan iki Biyan Inkam Komii siir nomousisimim simiir hiriinan mi Pita siya, aniya? Mi ini mi owin kara naeyam kariir mi airam mi srii? ⁶ Mi Banabas mi kara krɔra krɔrar ti mirii nonkworinu kripkai nae sainamin mi nae imiir naeyamin krɔriirgi krɔriir umir imiirrarar ti krɔnmai, aniya? ⁷ Mi kamim yaii niniiyan inkam nwowiyim sima nae minim simar bi kigrɔraonaeikim. Mi inkamin numiran sasaeya nankiniyim mi inkam nhirkim siirin ha pi boinikin, wari dimin taeminim kira nankikinim simiirin wi kira nae rani. Iikamim wi sibsib kigrɔrao rani, simiirin iikam nhirkim boini hinin, kima wi simiir mwiii imiir kwiyae rani. Nɔngaka. Mi krɔra kimiiramim naeyam srii wi wadieyar mi owi, aniya?

⁸ Tiki yayim yim inkami kwoinarar bi priinaingwo boinkikim. Nɔngaka. Siyiu komiiyin biya Adi Komii siya hauugiyin Mosesni, yio iripi hiriinanar mi boinkikin, ti diminim yim kaimwowaigim. ⁹ Mi bidi bidiniyarin Moses siya yayim Yokwo Komiiiniyin hinina winboinkikin, bulmakauin witnid nokwobrombropiyin siir yai airin wi uridni kipi kogripikou mi hiriinan tiri, siya wi ti witnid imiir nae rani. Nɔngaka. Adi Komii siya bulmakau imiiram bi naingwokin iya siya ti yayim Moses siir boinimauuwim. ¹⁰ Nɔngaka, siya ti yayim minam winkikin iikam krimiir whinkinsiis haiginuam bulmakauni hanin. Moses siya ti yayim minam winkikim, krɔma ti yai imiir ninoknankinim. Mi inkamin yipiki nu hainopin mi inkamin yipiki sasaeyim wai nwowim simiir ningugu haiyin, sowa nwisairarin wi umir kinar haiswowi ta miya sowa miriia

saiirsiyìn. ¹¹ Mi krìma Adi Komii siir yaiya kimiir bìdiyar ìkì bòinmauuim ya ìni naenan ywowa kimiir mhiiyim saeyar kìnù haiginùwi. Mi hiriirankinùwi mi tari kima wì nae krìmiir hauu rani, krìmiir pù aìirsi, aniya? ¹² Mi ìkì iikam nhirim yipiki kimiir whinkinsiisiyim, sima naeyim kimiir warauranki mi haii, simiir pù sair kirie haiginuam mi ti hiriinan siyùin yio ìni wadieki wadieyar mi owìn, krìma kimiir bìyan inkamim nae mi haiyim. Mi bìyar nwoyokiyokinaniyim mi tariinanar yadigiyin, krìma iikam kimiir waraurankin dimin sim whir bi swoki haimimankim. Krìma inkam paeprikabnan nwokim mi krìma mhigar mi aokim. Mi krìma kimiir kwoin imiirin wì hiriinan saiirsi ñkpitmai rani. Mi krìma hiriinan tiri, wim wì Jisis Kraiis siir yai aìir wakae rani. ¹³ Kìma ta yai aìir daingwoki, Isrel simiir pris inkamim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir mriiyim, sima simiirin pa mi boinki, sima naeyam ti nae nhirim ti iikam ìma hainaniyim ta omaka aìir Adi Komii siiram. Mi ti pris inkamim ti diminim ti kam ìma haigingim haiya nae haiginiya saiir, sima simiirin pa haii mpa ñnkìn imiyyae Adi Komii siir mi haimiyyim pi simar swoki ael. ¹⁴ Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin Biyan Inkam Komiiyim yio iriipi hiriinanar mi boinkin. Ti iikamim yipiki Kraiis siir yaiwìn kibiya saiir boinmimauuim, yim sima nae digworaekwo minim wì iikamim yai sima boinmimauuim simiir hiranki haii simiir pù aìir kirie haiginuam.

¹⁵ Mi ti hiriinan siyùin kariirin ìni wadie siya yowwin kimiir aposel inkamim siya sriyamim kimiir. Mi bìyarin kara kimiram bi kaugin diminamim mi tariinanin kara ta yokwowa kimiramim hiriinanam bi winboinkikin, kima kariir kigriraowim. Mi kara mhigi nao kingiin nwokiswo mi kara kimiramim pi naeyam dimuim mi srigii. Nìngaka. Kara pi boriisopi dimin whirin inkam nwirni ñnanki haiyim. Mi kara dimin haii mi kara wì ha boin tani kara Kraiis siir yaiwìn kibiya saiir boinmimauuim mi umir bi haigin. Nìngaka. ¹⁶ Mi kara maingimairga kanakana bi nwonakin Kraiis siir yai win kibiya saiir boinmimauuamim. Nìngaka. Kariirin Biyan Inkam Komii siyar nìmbingikin ta saiir tiramim. Mi kara simiir boinmimauu karam nwokiswo mi kariir kwoinin kanakanarin wì io prasae di yowwi. Mi kara ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boinkiya kariir ya wì digiumi pi haimriiyugigin. ¹⁷ Mi kariir kwoinairga priinaingwo tirkiswo ta miya Kraiis siir yaiwìn kibiya saiir boinmimauuwiya mi kara wì umir digworaekwo ta mi aìirsiyar pi mi haiyin. Mi ya tariigina ya kariir kwoinairgi bi priinaingwo tirka. Nìngaka. Adi Komii siyar nìmbingin kariirin ta mi aìir mriiyamim. Mi hiriinankinùwi mi kara wì umir, digworaekwo nae min hai rani, ta mi aìirsiyìn. ¹⁸ Mi hiriinan tirkiswo mi kara wì piki hinin umirin si pi haiyin ta miya kara mriiya saiirsiyìn, ha? Kara wì ti si pi haiyin. Mi iya kara Kraiis siir yaiwìn kibiya iikam imiir boinmimauuwi mi kara simiiramim wì nae umir minam sri rani. Nìngaka. Mi sima Adi Komii siir yaiya hinda whisariiyar priihaii. Mi ti hiriinan siyùin ti maingimairga kara nwowin, ya tariigina ya kariir umir aeya.

¹⁹ Kara inkam nwirni aowa bi nwokin mi kara ìni iikamim simiir whisarii mi priimriiyar inkam yowwin. Mi kara iikam whiekakim simiir kwoinim wì digar piyamisi owìn Jisis Kraiis siiram kiyaiiyim, siiram naingwo tìbmii kìnim. ²⁰ Mi iya kara Isrel simiir iikamim simaka nwowiin, kara pi Isrel simiir siyiu imiirar mi api mi Moses siir siyiu komii ìkin. Mi ta hiriinan saiirsiyairga kara iikamim simiir

kwoinim saiirsiyar kiyaii, sɪma Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim. Mi hiriinankiniuwɪ mi ti Moses siir siyɪuin siya boinkiyin kariir, yio wi nwo rani, kariir kou. Mi ti iiyim kara nwowim hir kara simiirar mi apkim mi ta hiriinan saiirsiyairga kara simiir kwoinim saiirsiyar kiyaiigin. Mi wi Moses siir siyɪu komiini yayim wi sɪma nwo rani, simiir kouin. Mi sɪma wi Kraiis siir yaiwin kibiya saiiram ninmiinankini. ²¹ Mi kara Moses siir siyɪu komiinyin siirin naingwo owouu rani. Mi siirin digiumii bi haimriiyugin. Nningaka. Mi kara tariinanin ini Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apin. Mi iya kara iki iikam nhirim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna ap karamae nwowiyim simaka nwowiyim, kara Moses siir yai imiir bi napikin. Kara ti hiriinan siyɪuin minam tirkin, kara wi iki iikamim simiir kwoin imiir niki kiyaiyim Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiikinim. Mi ti hiriinan kara tirin, kara Adi Komii siir siyɪu iir bi taouugakin, kara Jisis Kraiis siir siyɪu iir napkin. ²² Mi iya kara iikamim yipiki naingwo tibmii kirie nwo karam nwowiyim Jisis Kraiis siiram, simaka nwowiyim mi kara diminin maigimaigra sɪma nwo karamae nwowiyin kanaka, siir bi tirikin. Nningaka kara diminin sɪma naingwowyin hinin yio ini ywowin kara siirarar tirikin. Mi hiriinan saiirsika, kara simiir kwoin imiirin asi kiyaii kirie nwowamin, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinamin. Mi inokinokin kara iki iikamim hinda tindanim simaka nwowiyim, kara diminin iki sɪma naingwowyin hinin yio wadiekɪn, kara siirarar napikin. Mi ta hiriinam saiirsika, kara simiir kwoin imiirin hiriinansi kiyaiigin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim.

²³ Mi kara inok inokin hiriinan ta saiirsi tirkin Kraiis siir yaiwin kibiya saiir hainanamin. Mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi hainan prapraskii kariirin mi iki iikam nhir ikim. ²⁴ Kima ta saiir daingwoki. Iikam whiekakim iki ninkikin iwitiyim sɪma baikinar bi nwoswowikim. Nningaka. Nwɪrkinwɪruairgin pi bi iwit okwoi. Mi ti inkamin bi niwit okwowin diminin pi sasar haiyiskii. Mi ti hiriinan siyɪuin, ti iikamim yipiki ninkikin iwitiyim kima Kraiis siir yai airamɪn hiriinan sibgu wakaeyokna api mi kima dimin miyikin Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi hauwi. ²⁵ Mi iikam whiekakim yipiki ninkikin iwitam naingwowyim, dimin haiyim, sɪma inokinokin nhami nhami bi niwitikim mi simiir piua kirie saiirsiyar nwowi. Sɪma ti hiriinan mansi tiri, sɪma wi iki iikam nhirim simiir nwoki iwit haiburim mi wi diminin Adi Komii siya hauwi iikamim bi nwowim simiir wi siir nwoki haiyim. Krɪma dimin komii komii imiirarar tir Adi Komii siiram wakaeyokna apim mi krɪma wi siir dimin miyik miyik imiir nwoki haiyim. Yim sɪma ti diminin ti kamim ninkikin iwitiyim bi nwowiyim sɪma haiyim wi simiir hiriinan biyie nwo rani. Nningaka. Yim sɪma wadiekɪ wadie imairgim mi wi hiriyyar nwoyokiyokikaeyami. ²⁶ Kara ti inkamin yipiki hinda tinda niyaeymyok kaowiyin siir hiriinan bi ninkikin iwitikin. Nningaka. Kara ini inkamin yipiki maeyaua niwit okwowiya saiirgisaiiramar nainmainonkwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti hiriinan siyɪuin kara inokinokin Adi Komii siir mi aiir asi mariinanaei. Mi inkamin yipiki yaii nniiyin siya siir ina hinda bi priitio priitowika. Nningaka. Mi ti hiriinan siyɪuin, ta Adi Komii siir miya ta kara mriiya ya hinda bi mi priimarii priimariiga. Nningaka. ²⁷ Kara kariir piua aiirar kirie haiginunaeikin karar kigriraowamin mi saeya wi kariir kwoin iirarar nwoki wakaeyokna apim. Kara ti hiriinamin minam tiri, mhoiyya kara Adi Komii siir yai aiir

boinmāmauwuwi mi siya kariirin wi hiriinan boin tani, kara inkam paii rani mi kara siir dimin miyik miyikim wi simiir hai rani. Iriig.

10

Kima, kimasiyar mintiraona kima wi dimin biye kipi tir

¹ Ti kariir nomiiauim kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim siyiun Adi Komii siya tirin krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir. Mi ta iya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima Moses siir wakaeyokna apnamim niimau meki meya hiriir mi taka iya Adi Komii siya wau marsima saiir yikropki simiir siyu iir nisiimauu apnamam. Mi taka iya siya simiirin bidiyar mi whinkinsis haiginiuin. Mi iikamim sima ini whii komiia paridnan dapiya ini saiirar mi iyapidnadamim mi simiir nwrki bi swoki aomim aominkin. ² Mi diminin krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirin, iya simiirin waumir sima saeya kiiki ikoua sima kigna apam mi iya sima whii komii kwira pariidnan nikuwiya sae mi iyapidama, yim tiki digworaekwo hiriinanim, yim iikam imiir nisiimauugim sima Moses siirarar wakaeyokna ap iskiyim. Mi sima ini siirarar mi wakaeyokna apim iikamim yipiki baptaisim simiir hiriinan yipiki hinina nisiimauuim sima Biyan Inkam Komii Kraiis siirgim mi simiirin ini siyar kigirkakim. ³ Mi iya sima niimau boskwonau hir nwowa, sima naeyin mana nikuwiyin siir naekim, yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiir siir hirankin. Mi tiriiginin simiirin siya whinkinsis haiginiugin simiir naingwo tibmiya kirie nwowam. ⁴ Mi sima opa yipiki Adi Komii siya hauugiya simiir saiirar mi kwiya. Mi tariigina simiirin saeya kinsis haiginiugin mi simiir naingwo tibmiya komiigi komii asi nwokika. Mi ta opa sima kwiyaeya, ya siya komiia saiir hiranki nitka. Mi ta siya komiia ya aknainan Kraiis siir nisiimauuga simiir kwoin iir kinsis haiginiuam ta opa sima kwiyaeya simiir piu aiir kinsis haiginiuam saiir hiriinan. ⁵ Mi Adi Komii siya simiirin ti hiriinan siyu kaimwoin siir asi whinkinsis haiginiugin, Adi Komii siya maigimaigra iikam hoimgakim bi nwoikin mi ta hiriinan saiirsika siya hiriinan asi tirkin mi Adi Komii siya iikam imiirin hiriinan saiirsi nisomsom aokao digiyam tirkin. Mi simiir piuis biyeyim niimau hinda tinda digar asi nwokikim.

⁶ Adi Komii siya ti hiriinan diminin minam tirkin, krimiir nisiimauugin krma wi iki dimin biye hiriinanim sima tirim wi simiiram naingwowisi, simiir tiram. ⁷ Krma uruwai siyaowaini inig kipi hainan, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir iikam nhir ima tira saiir hiriinan. Mi ti Adi Komii siir yayim biya Moses siya wankiyim Yokwo Komii saiir yim hinina win boinkikim. ⁸ Mi iikam krma ti hiriinan siyu biyeyin hai sima priininae priininaeyin siir kipi tir, biyan iikam nhirim sima tirim simiir hiriinan. Mi Adi Komii siir kwoinin paenan ha nugiyin simiiram mi siya simiir iikam nhirim ina yisomsom aokaokiyim. Mi 23,000 nim yim iikwiruwa saiirar mi kwaonam. ⁹ Krma Biyan Inkam Komii siir kwoin iir kipi kiyai, io krimaka nwowam, biyan iikam nhirim sima tirim simiir hiriinan. Mi Adi Komii siya io simaka ha nwowin mi siya mipugim ina yikropkiyim mi simiirin ini sima piyaokaokiyim. ¹⁰ Krma Adi Komii saika kipi ninkinwaowarki boin, biyan iikamim simiir nhir ima tira saiir hiriinan. Mi sima diminam ha boinanaeyim mi Adi Komii siya siir paekwosimin siir yikropki mi siya ha nitin mi simiirin siya yisomsom aokaoki.

¹¹ Mi ti digworaekwowim ti krimiir yidiwi wanwiyae imiir tirim yim iya sima niimau boskwoki boskwonau hir nwowa ha tirkim. Mi ti digworaekwowim Moses siya winkiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krimiir niisiimauugim krima wi simiir hiriinan kipi tir. Sima ti iikamim ti tariinan nwowim krimiir niisiimauugim, iya Kraisiya swoki itana ini kingiin nwowa. Mi krima krimasiyar mantiraona krima wi dimin biyie kipi swoki tirimimin biya krimiir yidiwi wanwiyae yim sima tirim simiir hiriinan.

¹² Yim tiriiginim yim ini ti sima tirim ini simiir hiriinanar mi imbiyamim mi wim kima iikamim yipiki ha naingwowim wim kima kiriekim mi kima Kraisi siir siyiu iir napim ini krimiir yidiwi wanwiyae yim simiir haiburim. Mi kima kimasiiyar mantiraona krimiir kwoinim iki iikam nhirim sima kiyaii mi kima wi siyiu biyie tiri. ¹³ Mi kima wi hinina kipi naingwo, ti digworaekwowim krimiir kwoin imiir kiyaii, krimiir nikpitmayam mi tiki hiriinan diminin iki iikamim, iki hinda tinda nwowim simiirin ini iriipi hiriinanar mi tirin. Yim sima yaeya rani. Niingaka. Adi Komii siya wadiekim, krimiirin wi siyar whinkinsiisi. Mi siya iki dimin bibiyeyim wi simiir kigninkinki rani, krimiir kwoin imiir nipiyaokiyam mi krimiirin wi sima nikpitmai rani. Krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi ti hiriinan dimin biyeyim ti krimiir kwoin imiir kiyaiyam tiriyim simiirsi nokworinuum.

¹⁴ Ti kariir nomiiyau kingi kinim, kima uruwai siyaowai simiirsiyin aru dwo wim wi simiir inig imiir wara pi hainanisi. Dimusi rani, krimiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginui mi wi siyar kigiraowi. ¹⁵ Kara ti yayim iikamim yipiki ninokninkin miyikakim kiiiram boinkikin mi kima ti yayim ti kara boinkiyim simiir ti aingwoki mi simiir ti sibgu hid. ¹⁶ Mi iya krima kumuniyin opa mobin siir nwokaiiya nhwo sairam kwisboiniyim mi krima iki sair kwiyae yim mi krima hinina niisiinauwi, krima mi Kraisiya krima ini nwiruwar ywowskiyim mi ini kwoin whiruwar mi okiyim ta siir nhie airamim biyar naokiinainama mi bretin krima ninibimbir aeyin yio min mi isiimauugin krima mi Kraisiya krima, ini kwoin whiruwar ywowim ta siir piua biyar naowa yipiki paeyin hiiniyar nironinkinin saika ninkin irinugiyin. ¹⁷ Mi iikam whiekakim krima kasa rani mi krima ini bret haruan sirarar yaeyim. Mi bret haruan krima naeyin yio tiriiginin yio min niisiimauugin krima whiekakarim ini Kraisi siir piu kwiruwa sairrarar yinkiamamasum.

¹⁸ Kima Isrel simiir iikamim simiir daingwoki mi iikamim yipikki ti nae imiir naeyim biya priskim sim haiginim hiya naemin dimin haiginia Adi Komii siiram, yi tiriiginim yim min niisiimauugin sima mi Adi Komii siya, sima ini kwoin whiruwar ywowskiyim ta hiya nae min haigin inkin imiiaeya saikan. ¹⁹ Mi ta yayi kara boinkiya krimiir ya ta saeya, nae minim mi wraisu min ikim yipiki sima ninkin imiiaeyim niksiae uruwai siyaowaini mi ti naeyim yim dimin komiigim, iyie? Uruwai siyaowai sima ywo dimin komiyyin? Niingaka. Yim naeyim yim nae imairgin. Mi yim ti uruwai siyaowai yim, yim tidiyu min imairgin. ²⁰ Mi iikamim yipiki ti dimin taemin imiir nap karamae nwowskiyim mi Adi Komii siir naeyim siir ninkin imiiaeyim hini sima nio haiginiyim, yim sima simiirin pi uruwai siyaowaini swoki inkin imiiaeyi pi Adi Komii siir ninkin imiiaeyi rani. Niingaka. Mi kara pi boriisopi kima ti dimin hiriinanar uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim simiir naeyim. Mi kima ti hiriinan dimin

imiir tiri, yi tiriiginim yi min niisiimauugin kima mi uruwai siyaowai sima, wim ini iripar yinkiamasum mi ini kwoin whiruwar ywowim. ²¹ Mi kima Biyan Inkam Komii siir op mobin wi siir kwiyaerani, kima uruwai siyaowaini op mobin siir kwiyaerani. Kima wi hiriinan tir tani. Nningaka. Mi kima naeyim Biyan Inkam Komii siir hiiya saiiir haiginiyim siir ninkin imiiaeyam wi simiir nae rani, kima ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim simiir nae: Kima wi hiriinan kipi tir. Nningaka. ²² Mi kima hiriinan tiri, wim wi Biyan Inkam Komii siir kiyopsibgi haiginiyuwi mi siya wi io kimakar nwowi mi kimiirin wi siya pi tiyin. Siyairgin kirie komiigakin mi nim krima ini nninga ywowim. Mi siya kimiir tiowi mi kima wi siir nikwowaisii rani. Nningaka.

²³ Wim kima ti digworaekwo imiirin hinina boinkim, ti digworaekwowim krima tiriyim yim wadiyairginim. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, ti digworaekwo hiriinanim, yim wi kimiir whinkinsiis haiginiyu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim. Sima wi kimiir kwoin imiir kirie haiginiyu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim simiir nhirim sima simairginim mi kima, ti kima tirim simiiram daingwoki. ²⁴ Kima wi kimamar kipi naingwona mi kima wi iki iikam nhirim simiir whinkinsiisam daingwo.

²⁵ Mi kima wi kipi nidid wraisum maket haiginiyim simiir sainsiyin mi simiirin hinina kipi mi srii, ti wraisu biya uruwai siyaowaini ninkin imiiaekim mi kimiir kwoininim wi hiriinan naingwoyimiyok karamae sairsi nwowi. ²⁶ Mi yayim yipiki Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkyim bidi bidiniyar yim hinina win boinkikim, ti nuin yio Biyan Inkam Komiiyin siirgin mi digworaekwowim siir mi owim iriipi hiriinan siir. Mi krima ina ninokninkinim mi krima digworaekwo whiekakim simiirin wa naei.

²⁷ Mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim, sima kiriiram boinkii, simiir omaka hiriir namam nae simaka naeyam. Mi kima ti naeyim sima hauuwi kimiir, simiirsiiyin wi hinina kipi naingwo, tiki naeyim inkamki bidi yamisi inkin imiiaeyim, iyie? Kima hindara wakaemumu ae. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi iripa nwoki ongwomamaer aeyim ²⁸ Mi kima ti inkam inaka nidwowi mi siya kimiirin ha boini, tiki naeyim biya iikamkim sim niki inkin imiiaeyim uruwai siyaowaini sima. Mi kima ti nae imiirin wi kipi nae wim wi inkamin kimiir nokmwim aeyin wi siir kwoin iir pi kinsiis haiginiuwisi. ²⁹ Kara siir kwoin iir boini, kimiir iir boin tani ti dimininim siya niki boinmauuiim simiir kipi nae. Mi kima hinina naingwowi, krima ti nae imiir nae karamae dimusi nwowi mi tari yi mnsika, iki iikam nhirim yim Krais siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apikim, aniya? ³⁰ Mi kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinkiyim mpa mi boin wadiekii. Dimusi rani, ti naeyim kara naeyanim simiirsika. Mi iikam sima hinina dimusi boinkim kara siyu miyiknan bi tirkin ti dimin taeminim kara naeyim simiirin, ha?

³¹ Mi kara kimiirin ta saiiirin pi hinina boini, ti naeyim kima naeyim mi opa kima mi kwiyaeya mi wraisu minim kima naeyim mi dimin taeminim kima mi tir ikim, kima simiir tiri mi ti iikamim yim Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ³² Mi kima wi ti dimin hiriinanim simiir kipi tir. Juda iikamim mi Juda

iikam tani ikim mi iikamim Adi Komii siir isid nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginu rani, siyu biyie tiramin. Nningaka. ³³ Yim ti dimin taemin hiriinanin ti kara boinkiyim kimiir, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim. Kara ti dimin taeminim minam tirikim iikamim simiir whinkinsiis haiginuwim. Kara ti diminim karamar bi tirkin, kariirar swoki whinkinsiis haiginuwim. Kara ti dimin taeminim minam tirkin, iikamim simiir whinkinsiis haiginuwim. Mi simiirin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainam simiir dimin biyeyim simiir hirankin ti sima tirim. Iriig.

11

¹ Kima ti dimin taeminim kara tiriyim simiir kigna ap, ti kara mi kigna apiyim dimin taeminim Krai siya mi tirim simiir saiir hiriinan.

Wigim simiir mwo imiir kaigrisu idwokaiyim, Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir simiir boinka

² Kara kimiirin dimusi bi hainanprapraskikin, kima ti dimin taeminim kara boinmimauuim inokinok simiir wakaeyokna tirkim. ³ Kara ha naingwowi kima ti yayim kara boinim simiir dinoknankin Jisis Krai siyairgin kamim simiir kougi kou nwowin mi kamim yim ini simiir wigim simiir kou ywowim mi Adi Komiiyin yio ini Jisis Krai siir kou ywowin. ⁴ Mi ta hiriinan saiirsika mi inkamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir nami mi siya pagra siir mwo nwowa saiir kibwaehai karamae nwowi mi siya Adi siir yaiya hiriinankakar boinmimauuwi, yio ti hiriinan siyuin yio Jisis Krai siir kiyopsibgi haiginuwi. ⁵ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwanu karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yaiya ha boinmimauuwi omaka siir inig hainaniya saiir hir, yi ti hiriinan siyuin yi saiir kam iirar swoki kiyopsibgi haiginuwi. Mi saeya hiriinan naingwo karamae nwowi mi saeya wi wiga yipikki saiir kan aiir piriayao iuguskiiya mi nididgak ha nwowiya wi saiir hiriinan nwowi. ⁶ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwanu karamae nwowi mi saiir kamim saiir kan aiir piriyaokii mi yi ti hiriinan siyuin yi saiir nisiimauuwi hinin, saeya siyu miyiknan bi napika. Nningaka. Yi wi hiriinan tir tani. Mi wigim dimin taemin simiir mwo imiir nitimwanuwi, yim sima wi nididgak nwo rani. ⁷ Mi kamim iya sima Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi iya sima nhwo Adi Komii siiram mi kwisboiniyim, simiir mwowim dimin taemin kipi nitimwanu. Dimusi rani, kamim yim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin kirie komii komiiyim paenan nuyaeyim mi digworaekwo whiekak ikim simiir sibgu kigirkakikim. Mi yim wigim. Nningaka. Yim sima simiir kamim simiir kirieya mi simiir dimin miyik miyikim paenan nuyaeyim mi simiir inig komii ikim, yim simiir nisiimauuwi. ⁸ Adi Komii siya Adam siir pua Iv saiir pua saiir hiranki bi haiga mi siya ha bi nonkwokwokin. Nningaka. Adi Komii siya Iv saiir piu aiirin diminin Adam siir piu hiranki haiyin siir nonkwokwokin. ⁹ Adi Komii siya Adam siirin Iv saiir whindiriraeraram bi nonkwokwokin Adi Komii siya wiga Iv dapiya saiir nonkwokwokin Adam siir whindiriraeraram. ¹⁰ Mi ti hiriinanin yi ini mi owin wig sima mi itimwanuwiyim dimin taemin simiir mwo imiir. Yi ti hiriinanin yio min nisiimauugin, wig imiirin ini kam imar kigirkakim. Mi simiirin ini simar kigriraonamim iya sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir namiyim. Sima wi ti hiriinan dimin iir tir. Dimusi

rani, Adi Komii siir paekwosimɪn ini simiirar kigin. ¹¹ Wigim yim simiir kamim simiir aowar timi o. Mi nim krɪma iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siirim, nim krɪma ini nwirumar ywowsikiyim. Mi irni nwirniyin ha timi inan whinkinsiis ankinsiis wadie sibgu nwowamin. ¹² Krɪma irni nwirni dinan whinkinsiishaiginu, wadie sibgu owamin. Dimusi rani, bɪdi bɪdiniyarɪn, Adi Komii siya biigi biyan wiga sairɪn inkamɪn Adam nikiuwiyɪn siir pu hiranki haiyin dimɪnin siir nonkwokwokɪn. Mi hirankar nitiyokiyokɪnaniyin mi ini tariinanar yadigniyɪn, wig sima kam krɪmiir asi naokainae. Mi ta hirinan sairsika krɪma irni nwirniyam asi naingwowi. Mi iikamim mi digworaekwowim ti nu iir nwowim yim Adi Komii siyar nonkwokwokɪn.

¹³ Mi kɪma ti dimɪn imiir daingwoki mi simiir hidgi. Mi wigim dimɪn taemɪnim Adi Komii siiram kwisboinkii mi sima simiir mwowim dimɪn taemɪn nitimwanu karamae nwowi mi ti hirinanin yio wadiekin, iyie? Miiyik rani? Yio miiyik rani, ini biyie ywowin. ¹⁴ Mi krɪma tariinanin ta sair ti naingwoki mi inkam nwirin siir kana prɪei nwowi wigmi kanim simiir hirinan, siya wi nidid prasae kipi kin. Dimusi rani, ta sairsika. ¹⁵ Mi yim wigim yim ta sairsiyɪn nididgak bi nwowikim. Dimusi rani, ta kan hirinanana simiirɪn Adi Komii siyar hauugin simiir mwo imiir higrɪnuam. ¹⁶ Mi iikamim ti hirinan dimɪnim simiirsi nɪnkɪnwaowarkii boinam naingwowi mi kara simiirɪn pi hinina boini, aposel kam krɪma iikam imiirɪn wi dimɪn whir kigna apam kipi swoki kiwaki mi kara ti hirinansi boinkikɪn. Iriig.

Mi om Korin hiran iikamim sima simar tirbunakim kumuniyin airsiyin

¹⁷ Mi tariinanin kara iikam kimiirɪn pi haigin idwoki rani, ti dimɪnin kara kimiir boinkiyɪn siirsi. Dimusi rani, ti dimɪn biyeyim, kɪma tiriyim yim ini dimɪn miiyik miiyikim kɪma tirim, iripa kɪma haingiriyu owiya Adi Komii siir inig iir hainanam, ini sair haibura. ¹⁸ Mi dimɪnin biigi bi pi kara boinkii, yio hinɪngin, kara iikam nhirim sima boina sair wakaekin, kɪma Adi Komii siir inig iir hainanam namiyim, kɪma iripa bi sibgu owikim kɪma yapa yapae priyo priyo amikim. Mi kara ta yai aair wakaekiyɪn mi kara simiir yai nhirim simiirɪn ini kaimwowar mi okiyɪn. ¹⁹ Mi ya ini kaimwokikaimwowar ywowa. Mi kɪma wi kimiir iikam nhirim wi simiir yayim wi simiir ninakrimkripkii mi ti iikamim yipiki ta yaimwokiyaaimwo aair sibgu apiyim yim wi idowiya simbi nimbini. ²⁰ Mi hirinanamki nuwi, kɪma iripa haingiriyu owi Adi Komii siir inig iir hainanam mi naeyim kɪma naei, yim Biyan Inkam Komii siir nae rani. Nɪngaka. ²¹ Mi kɪma nhirniyam niki o karamae nwowi mi simiirɪn bi kɪma kɪmar hainami, kɪma kɪmar naeyamar mi hirinananki nuwi ti iikamim yipiki mhoiya niti, yim wi mhuigar nini aoni. Mi tiruiginim yipiki bi namim naeyim yimbi kɪma kɪmar kwaeswonami mi kimiir mhuiyim pi digi digar nwowi mi kɪma op minim pa kwiyae nanaei mɪpa kwiyae whaowaenam. ²² Mi kɪma kimiir omaka hirar niki idwokai aenaniyim pa nopi, ha? Kɪma omakakairgim mi kɪma hirar pi yidwokai aeyɪn mi kɪma hirinan tir tani. Nɪngaka. Kɪma omaka Adi Komi siir inig hainaniya sair nitiyim mi kɪma pi Adi Komii siir isidin simiir iikamim pi simiir nanokou kao rani. Kɪma ha naingwowi, yim sima ini kimiir inkam biyienan ywowim mi dimɪn taemɪnim yimbi kɪma kɪmar kwaeswonami. Mi kɪma ti iikam paeprikab hirinanim simiir kiyopsibgi haiginuwi ti dimɪn hirinanin kɪma tirkiyɪn. Mi kɪma panina naingwowi,

kara kimiirin ti dimin imiirin wi panina ti boin, ha? Mi kara kimiir ti hainanprapraski. Mi ti tari ti simiirsika, aniya? Nningaka.

²³ Mi yaiya kara boinkiya kimiir ya kara Biyan Inkam Komii siir hiranki haiga. Ta yaiya ya hinanga, Judas siya Biyan Inkam Komii Jisis siirin wir niyaka napwougin mi siirin kimidiniya sau omomin siir in yonkwoki, taka niyaka Biyan Inkam Komii siya bret iir haiya saiir. ²⁴ Mi siya ti bret iir haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siir. Dimusi rani, siirin siya hauugin. Mi siya bretin ha niinibimbürgiyin mi siya siir kigna miriyyim kamim simiirin hinina boinki, tiki diminin yio kariir piu aiir nikrigin. Kara naowi, kara wi iikam kimiir whinkinsis haiginiuwu mi mhoiyya kima wi ti kara tirin, wi hiriinanar niki tiriyokiyoyim. Mi ti tariinan kara tirin, kara min nisiimauugin, kima wi kariiram nwoki aingwokiym, ti diminim kara tirim kimiir simiiram. ²⁵ Bretin siya hauuwun simiir saiir hiriinan. Mi siya wain op mobin ha mi haiyin mi siya boinki, ta wain opa ti mob iir nwomaiya ya min nisiimauuga, Adi Komii siir yai win kibiya yipiki siya boinimauuwa kimiir whinkinsis haiginiuam, ya saiir nisiimauugin. Mi tariigina kara wi minsi tirbwakainaei kariir nhieya saeya naokiinaiini saiirsika. ²⁶ Mi mhoiyya kima ti bret iir naei mi ta wain opa mobnau tir nwomaiya saiir mi kwiyaei, ti siya tira saiir hiriinan, yio kima Kraiis siir nisiimauuwi siya iikam krimiir whinkinsisam naokin. Mi wi siyar swoki itbudgiyim.

²⁷ Mi kimiir nhirim ti bret iir naeyim mi ta opa mob iir mi okaiya saiir mi kwiaeyim, yim min nisiimauugin dimin taeminim Biyan Inkam Komii ieya tirim simiir nisiimauugin. Mi kima ti dimin imiir naingwo omok karamae nwowi, kima tira saiir hiriinan mi Adi Komii siya wi ha boini, kima siyiu miyikan bi tirkim. Mi kima wi ta Kraiis siir nhieya mi siir piu aka, wi sowiir kiyopsibgi haiginiuwu. ²⁸ Mi iikamim simiir kwoininim sibgu daingwo omok mi ti dimin biyeyim yim dinangrirmiigi. Mi mhoiyya ti bretin sima naei mi ta opa sima mi kwiaei, yo dimin komiyyin Biyan Inkam Komiiyyin siya tirin siir nisiimauugin. ²⁹ Dimusika? Mi inkamin ta yaiya Biyan Inkam Komiiyyin siir piu aiir boina saiir yai mwo aiir ninokninkan karamae nwowi mi siya ti nae iirin ha naei mi ta op aiirin ha mi kwiaei mi siya wi ha naingwowi, tiriiginin yio dimin bi nikrigin. Mi sima wi sima simar swoki igikiyaonaei Adi Komii siya simiir nonkwobumbunamin. ³⁰ Mi ti hiriinan siyiun kimiir iikam nhirim makinii mi sima kirie karamae ha nwowi mi kimiir iikam nhirim sima wa naonami. Dimusi rani, sima kimakar ninkin aekim ti bret iirin mi kimakar mi inkin kwiaekim ta opa ti mob iir nwomaiya saiirin. Mi kima bi niki aingwo omokikim ti dimin hiriinanin kima tirin saiir hiriinan. ³¹ Mi kima Biyan Inkam Komii siir nae iir naeyam naingwowi mi biyyin kima, kimiir kwoinin niki sibgu hidi mi Adi Komii siya kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ³² Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyyin siya krimiir nonkwobumbuninkini siya minam naingwowi krime krimiir dimin biyeyim simiirin digiumii haimriiyugig. Adi Komii siya ti hiriinan minam tiri, krime wi wadie nwoki owim mi mhoiyya krime wi ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim wi simaka nao rani. ³³ Mi ta hiriinan saiirsika ti kariir nomiyyauwim kima iripa haingiriyu aei Biyan Inkam Komii siir nae imiir, kima wi iki iikam nhirim simiiram tiki o sima nitam. Mi mhoiyya kima ti nae iir naei mi kima wa nwoki aingwokiym ti diminin biyya siya tirin krimiir siiram.

³⁴ Mi kimiir nharikim mhiigi naowi mi kima biyyin naeyim hapi kimiir omaka hira tiki aenani. Mi mhoiyya kira iki nhar imaka wi haini wit mi iripa wi haini wini haingiriyu aeni, Biyan Inkam Komii siir nae imiir naeyamin. Mi Adi Komii siya wi io nwo karamae hariinanki nwowi mi Kimiirin wi nonkwobunbuninkin tani, wari dimin biyeyim kima tirim simiirsiyin. Kara boinkiyanim tariinan yim hariinankim. Mi mhoiyya kara niti kimiir kigam mi kara kimiirin digworaekwo nharim kima niki sriigiyim kariiram yim wi haini nini boini. Iriig.

12

Dimin kibi kibiyim Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim krimiir simiir boini

¹ Ti kariir nomiiyauwim kara ti yai imiirin minam naingwo winkikin kima ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim krimiir simiir sibgu inokninkinim. ² Kima ta sair dinokninkinki, biyya kima Adi Komii siir yai aiar bi wakaeyoknakim. Kimiir kwoinim Setan siya kiyopiyaokiyim mi kima kimiir kwoin iiar napkim mi kima uruwai siyaowaini inig asi hainankim. Mi triiginin kimiirin wi yaimin dimin whir di swoki boini. ³ Mi hariinanki niuwi, kara ha naingwowi, kima dinokninkin, iikamim sama hinina boini, Jisis siir ti kiyopsibgi haiginu! Mi Adi Komii siir naeyuin wi ti hariinan iikam imaka nwo rani. Mi Adi Komii siir naeyuin iikamim simiir kwoin nwo kai karamae nwo wi mi sama wi hariinan boin tani, Jisis Krai siya Biyan Inkam Komii gin digworaekwo whiekak imiir kigirkakikin. Niingaka.

⁴ Adi Komii siir naeyuin kirie komii komii kasa bi hauugin iikam imiirin. Mi ta kirie hariinana Adi Komii siir naeyuin siya siyar hauu iski, yaeya inkam nwir karamaeka. ⁵ Mi krma wi digar nwo wi mipai mipaiyim Jisis Krai siir kwoin iiararar naingwo mirii. Mi ti inkamin yipiki krimiir kigirkakiyin, siya siyairgin Adi Komii nwiruwan. ⁶ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siirim krma tiriyim krma siir kirie aiarar tiri. Mi Adi Komii siya siyairgin iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiyin ti digworaekwowim sama tirim simiirsi. ⁷ Adi Komii siir naeyuin siir kirieya siya iikam whiekakim simiirin yapa yapar nisiisimauuwikin. Mi krma simiirin harii hariinankina bi kigikim. Mi krma simiirin minam tirkim, krma wi iki iikam nharim Adi Komii siir pugana sairrim wi simiir nwo ki whinkansiis haiginuwim. ⁸ Adi Komii siya iikam nharim yim sama dimin hauuwikim mi nharim yim sama diminin. Adi Komii siir naeyuin iikam kimiir kwoinim siyar kiyaii. Mi kimiirin siyar sibgu inokninkin haiginuwi Adi Komii siir yai miyik miyikim simiir ninokninkinim. Adi Komii siir naeyuin sasaigrin iki iikam nharim simiir kiyaiiyin. Mi simiirin pi siyar mi isiimauwi Adi Komii siir dimin taemin imiirin. Mi sama Adi Komii siir yaimwokiyaimwo aiarin pi iki iikam nharim sim nini boinimauu iuwi. ⁹ Adi Komii siir naeyuin sasaigrin iikam nharim kwoin kiyaiiyin mi sama siir asi sibgu wakaeyoknaei. ¹⁰ Mi siya siir kirieya iki iikam nharim simiir warar mi hauu mi sama dimin taeminim wi ti hariinan nwo ki tirim. Mi iikam nharim yim wi dimin kirie komii komiiyim biyya inkamki tir karamae nwoyim yim wi simiir mi tiri. Mi iikam nharim yim wi dimin taeminim Adi Komii siirim yim wi simiir nanaakninkii haiginuwi. Mi iikam nharim yim wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siir hiranki nitim mi dimin taeminim niksisaeyim uridyu biyieni handanki mi iti yim wi simiir mi

boinmimauuwi krımıirın. Mi iikam nhirim yim wi yaeya yaigin kwir mi boini yaigina biya sima ninokninkin karamae nwowa sair. Mi iikam nhirim yim wi ta yaiya sair ninkpit boinmimauuwan inkam mi owi iki iikam nhirim sim. ¹¹ Mi ti hiriinan diminpai diminpaiyim yim Adi Komii siir naeyuin sasair hauuwi krımıirın. Siya siir kwoin iirar napikin mi simiirın pi siir kwoinkar mi prihidnonkwokwo hauugi iikam imiirın. Iriig.

Iikam whiekak krıma Kraıs siir piua sair piua haimii haimiigim

¹² Krıma ta sairın ina ninokninkinim krımıir piua kwiruwarga mi sair piua haimii haimiyyim kasa rani mi nim krıma iikamim Kraıs siirım nim krıma ini piunan ywowim. Krıma kasa rani mi krıma ini piua kwiruwar ywowiskiyim. ¹³ Krımıir iikam nhirim yim Judami piugana sairgim. Mi nhirim yim Grikmikim mi kımıir nhirim yim whisarii mi miriyan iikamkim mi kımıir nhirim yim dimin whirki bi kinyiskaiigim. Mi nim krıma ini nwiruwar ywowiskiyim iya Adi Komii siir naeyuin ini hanın krımıir kwoinau kwirii idwokaiiyin. Mi krımıirın nwiruwawowamin wi siya ninkiamasu haiginuwi. Adi Komii siir naeyuin siya nikropkiyin siya ha nitin, siya kimidiniya ini hanın krımıir kwoin imiir yauuni kwirii idwokaini. Mi krımıirın iripa siyar yinkiamasu haiginu nwiruwawowamin. ¹⁴ Krıma ina ninokninkinim krımıir piuin kwiruwara rani. Niingaka. Sima hoimgakaigim. ¹⁵ Mi inkam nwiri iga ha boini, kara ina rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piua haimii nwo rani. Mi siir iga hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi sair yai kipi wakae. Dimusi rani, ya ti inkamin siir piua haimiiga. ¹⁶ Mi inkam nwirni wiina ha boini, kara nhwona rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piua haimii nwo rani. Mi siir wiina hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi sair yai air kipi wakae. Dimusi rani, ya saeya ini ti inkamin siir piua haimii ywowa. ¹⁷ Kara pi hinana boini, krımıir piua irkaka nhwona arar nonkwokwokiswo mi krıma dimin taeminim wi panina pi wakae omokin? Mi krımıir piua irkaka wiin arar nwokiswo mi krıma dimin taeminim wi panın panina pi whakin? Nim wi dig di yowwi. ¹⁸ Adi Komii siya krımıir piua aairın piua haimii kwiruwar bi nonkwokwokikin. Niingaka. Siya krımıir piua haimii haimii imiir nonkwowowin mi simiirın ini yapa yapa maeyaugakar ywowaiginuwin, siyar naingwokiyin sair hiriinan. ¹⁹ Mi krımıir piua saeya piua haimii kwiruwakiswo mi krımıir piua wi sibgu di yowi. Mi piugi piua ya wi papi pi yowin. ²⁰ Krımıir piuin sima piua haimii haimii kwiruwara rani, simiir piua haimii haimiyyim kasa rani. Mi krımıir piuin ini kwiruwar ywowiskiyim.

²¹ Mi inkam nwirın siir nhwonan siir ina aairın wi hinana boin tani, krıma kırıram naingwo rani, krıma, krıma krımar mi owi ini mi owim. Mi ti hiriinan siyuin siir nwoin siir iga kwis owiirın wi hinana boin tani, kara kowıram naingwo rani kara, kakananar mi owi ini mi owin. Niingaka. ²² Krımıir piua haimii haimii nhirim krıma ha naingwowi, yim dimin komii rani. Mi krımıir piuin ti hiriinan piua haimii haimiyyim sima wara nwo karam nwowi mi krıma wi kirie di yowwi. Niingaka. ²³ Mi krımıir piua haimii nhirim nididgak krıma nwowiyim, krıma simiirın inokinokin hiriyar hagiprakainanaeikim dimin taemini. ²⁴ Mi krımıir piua haimii nhirim yim krıma simiir bi

haigiprakaigim. Ti dimin hariinanim yim Adi Komii siya nonkwokwokikim mi piu haimii haimii nhirim krma naingwowiyim hanin yim inagak rani, krma simiirin dimin miyik imiirar higriniuwikim. Mi krma simiirin ha naingwowi, yim ini krimiir piu haimii haimii nhirim simiir haiburim. ²⁵ Adi Komii siya ti hariinan misi nonkwokwokikin, krma, krimiir. Piu imiirin wi haimii haimii pi nwowisi mi sima wi kwirni kwirni nwowi aingwoyimyokim. ²⁶ Mi krimiir igribin owinyaigi pikiiyim mi siya urur prasae bi swoki kinkiikin piu kwirkaka pi warar ninkin kimpipisugi ta siya mi kimpipisugiya sair hariinan yio ini krimiir isidin saikar yinkin owin. Mi inkam nwrki kimpipisuwi mi isid whirkakin yio wi warar mi inkin kimpipisu irkakii saikar. Mi ti hariinan siyiin, inkam nwirin siya maingimainga nwowi mi nim krma wi maingimainga saikar mi inkin owi.

²⁷ Mi wim kima ti iikamim krimakar nwowim, nim krma ini Krais siir pua sair hariinan ywowim. Krma irira nwinira ini siir piu haimii haimiinan ywowim. ²⁸ Adi Komii siya siir iikam nhirim simiirin hanina niblingin, hanina nwowam. Siya biyin kam krimiir niblingin siir aposel inkam nwowam. Mi krimiir mhoiia siya kam nhirim simiir yimbin profet kam nwowam, yipiki Krais siir yai imiir ninomokninkin haiginuwiyim. Mi ti simiir mhoiia siya kam nhirim simiir yimbin, iikam nowomwarkaiyuwiyim Adi Komii siir yaimwokiyaimwo aii. Mi sima wi wadie nwoki owim mi wi Adi Komii siirgisiir siyu iir nwoki sibgu apim. Mi siya niblingiya simiir sair mhoiian, siya iikam nhirim simiir yimbin, dimin kirie komii komiiyim simiir tiram mi nhirim iikamim yipiki maki niyim simiir ninimniskii ikim mi nhirim iikam nhirim sim whindiriraerari ikim siyupai siyupaiyim sim mi nhirim iikam nhirim kigriraowi ikim mi nhirim yaigina biya sima ninokninkin karamaeya sair ninomokninkinan ikim. ²⁹ Mi tariinanin wi panina tiri? Mi kima hariiyar naingwowi ti kam whiekakim wi aposel kam kinar nwowi? Mi kima hariiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi profet kam kinar nwowi? Mi kima hariiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi iikam nowomwarkaiyuan inkam kinar nwowi Adi Komii siir yai aii? Mi kima hariiyar mi aingwowi iikam whiekakim wi dimin kirie komii komii kinar mi tiri? ³⁰ Mi kima hariiyar naingwowi iikam whiekakim wi iikamim makak makakim wi simiirar ninimniskii swowi? Mi kima hariiyar naingwowi, krma whiekakim wi yaiginim biya krma ninokninkin karamae nwowim wi simiirar ninomokninkin digi? Mi kima hariiyar naingwowi, krma whiekakim wi yaigim biya sima ninkpit boin karamae nwowim wi simiirar ninkpit boin digi? Niigaka. Adi Komii siya iikam krimiirin yapiyapi dimin hauugin irni nwirni ninan whinkinsiisim. ³¹ Kara krimiir boinkii, kima ti dimin komii komiiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim iikam krimiir simiir dinokninkinki. Mi tapa kara krimiirin pi dimin kibi whirin iki dimin nhirim simiir haiburin pi siir boinkii, Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir, kima wakaeyokna apam. Iriig.

13

Iikamim irni nwirniyam naingwowiyim Krimiir yaiga

¹ Mi kara iikamim omom omomanim simiir yaigin imiir boini mi paekwosimi yaigin ikim mi kara nhirmiyam naingwokwo karam nwowi mi simiirin miyik sibgu tir karamae mi owi mi ti yai hariinanim kara

boinim yim wi naekak nwo rani. An wi inkamın ii whisarii priihain priihainiyin dimınam hain karamae nwowiyin an wi siir hiriinan nwowi. ² Mi Adi Komii siir naeyiun kirie kariir hauuwi mi kara ti Adi Komii siir dimın iirin iikam imiirin wi hainingin boinmımauuwi. Mi kara Adi Komii siir aowa aowan dimın taeminim simiir ninomkninkini mi kara ti dimın taeminim simiir yaimwokiyaımwo imiir mi inokninkini mi kariir naıngwo tibmiıya kirie ha nwowi mi kara ti mhiu iir boınkii, siya hapi maeyau gwir namwoıuam, kira damki mi kara simiirin hiriinan boınkii namam mi kara iikam nhıram naıngwokwo karam nwowi mi kara wi miıyan inkam komii nwo rani. ³ Mi kara inokınokın kariir umirim nae naeya sainanaei iikam paeprikabım simiiram mi Kraıs siir yai win kibi aıir boınmımauuwi mi inkam biyeyin krımiirin paeya ha nitoudnankaigii mi kara simiiram ha kiwakii mi krıma paeki ha niuwaokaokii mi kara iikam nhırmıyam naıngwokwo karam nwowi. Mi kariir mi kibiya ya wi naekak nwo rani mi sima wi kariir whınkınsiıs rani. Niıngaka.

⁴ Mi krıma iikam nhırmıyam naıngwokwonanaei mi krıma simiiramın wi io nwoısau rani. Mi krıma iikam nhırmıyam naıngwokwonanaei mi krıma wi simiiram kigmaır tani. Mi krıma iikam nhırmıyam naıngwokwonanaei mi krıma wi krımiir inig imiırar hainanprapas rani. Mi krıma wi ha mi boın tani, kouwin ini krımar ywowin mi krıma wi krımar naıngwona rani. ⁵ Mi krıma iikam nhırmıyam naıngwokwonanaei mi krıma simiirin wi siyu miıyiki miıyik iıırar tiri. Mi krıma wi krımiir piı aııramar naıngwona rani. Mi krıma simiirin wi io aisiıma niki osıısau rani. Mi krıma dimın biyie biyeyim iikam nhırkim tirbumbunınkin haiginıuwım krımiir wi simiir swoki aıngwo rani. ⁶ Krıma wi maırgımaırga nwo rani, nhırkim dimın biyie tiri. Mi sima krımiirin dimın miıyikni tiri mi krıma wi maırgımaırga haini nwowi. ⁷ Mi dimın taemin biyeyim krımiir tiri, krıma wi yaimın dimın nomboboın tani, nım wi yai mikrımar nwowi. Mi inokınokın krıma wi dimın miıyıkam ti aıngwo, iki iikam nhırim simiiram. Krıma wi nhami nhami kipi naıngwo dimın miıyik miıyıkım Adi Komii siya krımiir tiranım siıramın. Krıma kirie hiriıyar dwoyokiyokii mi hiki ti dimın biyie biyeyim krımiir nımbiniyim simiırar timi hai.

⁸ Mi ti kwoin hiriinanın iikam nhırmıyam krıma naıngwokwonanaeyin yo wi hiriıyar nwoyokiyokii. Mi mhoııya ta ii aeya nımbinii mi krıma wi ii priei boımımauu rani, Adi Komii siir yai aıırin. Mi mhoııya ta ii aeya nımbinii mi krıma wi ii priei boın tani iki yaigin nhıir imiirin. Mi ti dimın taeminim ti krıma naıngwowım hiniın yim wi hiriıyar namyokiyokiyami, yim wa digii. ⁹ Mi tariınanın krıma ti dimınim simiirim sibgu aıngwo rani, krıma simiirin komii naıngwo rani. Mi tariınanın krıma ti Adi Komii siir dimın mwoki mwowım ini haini boınmımauınamım ti digworaekwowım mhoııya nımbiyamanım. ¹⁰ Mi mhoııya ti dimın taeminim digi dig nwowanım yim wi simbi nımbiyami. Mi ti dimınim ti hindara nwoısııseyim, ti krıma naıngwowım hiniın, yim dimın kibiki kibikim, yim ti digworaekwowım yim wa digııguski.

¹¹ Mi iıya kara yınisım sapııapar nwoıa kara yınisım sapııapan boınkin. Mi inokınokın kara boıniyim, kara pa ninokninkini dimınpai dimınpaiyim ti yınisım sapııapım dimınpai dimınpai ninokninkiniyim simiir hiriinan. Dimusi rani, kariir kwoinın yınisım praigakni kwoinan nwokin. Mi tariınanın kara inakamae komii bidi yasae okiyin. Mi

ti kwoin hiriinanin yinisim praigananin kara siir wara nonkwo rani. Yio ti hiriinan kwoinin, yio bidi digiyin. ¹² Mi tariinanin krīma Adi Komii siir dimin taeminim hoimgak naingwo rani, ti iikamim yipiki simiir aknaanim opnain iokaka sair nonkwo kigiym simiir hiriinan, digworaekwo whiekakim whauuriyanan bi nwokim. Mi mhoyiya krīma Adi Komii saika nwowi mi krīma wi haini sibgu inokninkini, diminin Adi Komii siya naingwowyin kougi kou nwowin ta Adi Komii siya ninokninkina iikam whiekak krīmiir sair hiriinan. ¹³ Mi ta ii aairin, tiki siyiu whoimim yio wi hiriyyar niki okripkaii mi ti siyiuim yim hinangim, krīmiir naingwo tibmīya ini Adi Komii siirgisiiramar naingwo hirirua. Mi krīmiir kwoin komiyyin ini ta nimbina Adi Komii siya nimbina ini sairamar naingwo tibmii kun iskiya mi krīma ini Adi Komii siya mi iikam ikim, ini simiiramar naingwokwo iskiyim. Mi ti dimin komii komii whoimim yim wi digi rani mi whirin yipikin kougi kou nwowin yio minkin, iikam nhirmiyam naingwokwonanae. Iriig.

14

Mi dimin miyik miyikim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krīmiir yim ini iki dimin taemin nhirim simiir haiburim

¹ Mi iikam kima bikibiyyin iikam nhirmiyam daingwokwo. Yio tiriiginin kougi kouwin ini siya ywowin. Mi kima Adi Komii siiramin diminamin wi hiriyyar nwoki naingwokwokripkaiyim kimiir hauuwam siir naeyiun siir hirankin. Mi ta kirieya siya hauugiya ti diminin simiir boinmimauuam yim Adi Komii siya bidi yisiimauuim iikam imiir mi taka kirieya ini iki kirie nhirim simiir haibura. ² Mi ti iikamim yipiki yaiginpai yaiginpaiyim sim yaayim sim boiniyim, yipiki sima ninokninkin karam nwowim, sima iki iikamim simiir whinkinsiis haiginuwwam bi tirkim yio Adi Komii siirgin ti sima boinin. Mi iikamim wi ninokninkin tani ti yaayim sima boini, simiir yaimwokiyaaimwowim Mi Adi Komii siir naeyiun siya kirie ti iikam imiir hauuwi mi sima wi ti aowa aowan dimin taeminim iikamki ninokninkin karamae nwowim wi simiir boini. ³ Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair boinmimauuwiyim, sima iikam imiirin minam boini, kirie simiir hauuwim, simiir kwoin imiir kirie haiyinuwwam. Mi ta simiir yaiya, iikam imiirin wi saeya kiprid haiginuwi yipiki simiir kwoin imiirsi naingwoyimiyokiyim wadie sibgu owam. Mi ta hiriinan yaiya wi simiir nwoki wokmaihaiginuwwam. ⁴ Mi iikam yipiki yaigina Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa simiir sair boini, sima wi dimin taeminim sima simar swoki kinsiisnaeyim wi simiir boini. Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi iki iikamim simiir, sima wi iikamim Adi Komii siir piugana sairim wi simiir whinkinsiisi kirie simiir naingwo tibmīya saeya nwowim.

⁵ Kara ha naingwowi kima iki yai nhirim kima ninokninkin karamaeyim simiir boin mi kariir kwoinin ha naingwowi, kima whiekakim Adi Komii siir yai kibiya sairrarar boinim. Ya tariigina ya dimin kirieki kirie waiwiya tirana, saeyairga. Mi ti iikamim simiir yaayim yipiki Adi Komii siir yai aair boinmimauuim, yim ini ti iikamim yipiki yaigin kwirni yaayim sima ninokninkin karam nwowim simiir boiniyim ini simiir haiburim. Mi inkamin yipiki ta yaiya sair yaimwokiyaaimwowa sair sibgu inkpit boini kimiirin mi tiriiginim sima iripa kimaka haingiriyu owi mi taka yai hiriinana ya wi Adi Komii siir yaiya sair hiriinan nwowi.

⁶ Ti kariir nomiiyauim, mhoiyya kara kimiiram niti, kimiir kignakiyam mi kara kimiirin yaigina yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa saiir nini boini kimiirin mi kara wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi kara kimiirin dimin nhirim Adi Komii siya niisimauuwim karir, kimiir boinimauuwi mi kara Adi Komii siir yaimwokiyaaimwo nhir imiir mi isiimauuwi, yim tiruginim, yim nikrani kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi.

⁷ Mi inkamin yipiki ti haini mi siya sibgu hain karamae nwowi mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Niingaka. Mi iriipi hiriinan, inkamin irii sibgu tio karamae nwowiyin mi siya mwai wi sibgu wao rani mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Mi ti dimin whiso yio wi miyiknan nwo rani, wi biyieki biyie nwowi. ⁸ Mi inkamin iyyin sibgu hain karamae nwowi mi iikamim sima wi panina ninokninkini, sima yayiyam nami? Niingaka, sima wi ninokninkin tani. ⁹ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin mi iikamim sima yaigin kwir boini, yipiki iikam nhirim ninokninkin karamae nwowa mi ta simiir yaiya wi tiki iikam nhirim simiir kiyopsibgi haiginiuwi. ¹⁰ Mi ti nu iirin, hinda tinda yaiginim kasakasa rani, siir nwowim. Mi ti yaiginim yim yaimwokakinairginim. ¹¹ Mi hiriinanki niuwi mi kara ti diminim inkam nwirki boinim kariir, kara wi ninokninkin tani. Mi siya wi ha naingwowi, kara om whiran inkamkin. Mi an kara wi ha mi aingwowi siya om whiran inkamkin. Mi krma wi iripa boin tani. ¹² Mi ya tariigina ya hiriinansika. Dimusi rani, kima minam naingwokim, kiriepai kiriepaiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim mipai mipaiyim sim miriyam. Mi hiriinanki niuwi, kimiir kwoin komiyyin wi ti kirieyim simiir haiyim daingwo siir hiranki mipai mipai imiir miriyam. Mi hiriinanki niuwi, Adi Komii siir iikamim simiir kwoinim wi hiriinan saeya kirie haiginiuwi.

¹³ Mi iikamim sima yaigin kwir boini, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir mi sima wi Adi Komii siiramar ti swoki srii kirie simiir hauuim. Mi sima ta yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa wa nwoki sibgu anaakninkii haiginiuim iki iikam nhirim simiir. ¹⁴ Kara ha boini, siya wa tiri ta saiirin. Dimusi rani, kara Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainanpraprasa, ta yaigina kara ninokninkin karamae nwowa yipiki Adi Komii siya hauuwa kariir, ya kariir kwoinbudin sasar naingwo kwisboini mi kariir kwoinin yio ini hindira priiyakiririn. ¹⁵ Mi hiriinanki niuwi, kara Biyan Inkam Komii siiramim wi kariir kwoinbud ieya kwisboinkii mi kariir kwoinin iriipi hiriinan. Mi mwai kariir kwoinbud ieya mi waowi mi kariir kwoinin iriipi hiriinan, yio wa mi waowi. ¹⁶ Mi kira nhwo kwisboini Adi Komii siiram mi siir inig iir mi hainanpraprasa iki yaigin nhirim ti iikam ima ninokninkin karamae nwowim simiir mi sima wi panina ninokninkini ta kira boina saeya wadieki niuwi mi sima kiririn wa nwoki boinim hinin, tariigina ya yai mwoki yaimwo aeyairga. Mi kira yaigin kwirniyyin wi hiriinanar boini, ha? Mi siya ta yaiya kira boina saiir yaimwokiyaaimwowa wi ninokninkin tani. Niingaka. ¹⁷ Mi kira hiriinan tiri mi kira Adi Komii siir inig iir hiriyar sibgu hainani mi ta kirir yaiya iki iikam nhir imiirin wi panina whinkinsiis haiginiuwi?

¹⁸ Kara Adi Komii siirin minsi boin wadieki, kara iki yaiginpai yaiginpaiyim sim boinikin. Mi ti yaiginim kara boiniyim kima ninokninkin karamae nwowiyim simiirin yi kara bidi haiburin. ¹⁹ Mi

kara iikam n̄h̄r̄im Adi Komii siir p̄ugana saiir̄im s̄imaka n̄dwowi mi kr̄ma ir̄ipa ha haingiriȳu owi Adi Komii siir inig hainanam mi kara bīiyin ha niki aingwowi, kara dim̄in̄in p̄rei kipi boin yaigina kr̄ma n̄nokn̄nkina saiir̄in mi ya tariigina wi simiir̄ n̄woki wh̄inkinsiis haiḡin̄uwim wadie sima sibgu owam. Kara simiir̄in wi dim̄in wh̄iekak boin̄m̄imauu rani, yaigina sima n̄nokn̄nk̄in karamae nwowa saiir̄in. Mi tiki yayim yim wi simiir̄ wh̄inkinsiis haiḡin̄u rani.

²⁰ Ti kariir̄ nomiyauim, dim̄in̄im kima naingwowyim, kima yinisim praigakni kwoinan kipi naingwo. Kima inikamaeni kwoinan dwo. Mi dim̄in taem̄in biyeyim iikam̄im sim̄ napiyim simiir̄ warar d̄ink̄in aingwoyokiyokigi, kima simiir̄in diḡumii haimriiyugig. Mi ti h̄riinan siȳuin siir̄in hindara daingwo owouu iuguski, yinisim̄in iniyibar niki owiyin siir̄ h̄riinan. Mi dim̄in miyik̄ miyikim yipiki kima naingwowyim, yim ini inikamaeki sibgu aingwo omokiyim kwoin miyikin̄ ini simiir̄ h̄riinan ywowim. ²¹ Mi Adi Komii siir̄ yayia Yokwo Komii h̄r̄ nwowa bīiya profet Aisaia si winkiya, ya iikam̄im yaigin̄ kwir̄ boin̄iyim simiir̄in h̄n̄ina boinkikin̄,

kara, Bīyan Inkam Komiīgin, kara pi ti iikam̄im yipiki Isrel simiir̄ nuin siir̄ h̄ranim̄ simiir̄in pi yaeya yaigin̄ boini, iikam̄im yipiki om wh̄iranim̄ sima simiir̄ boinam̄. Mi yaigina kara simiir̄ hauuwi mi sima wi kariir̄ yay imiir̄ boin̄m̄imauuwi. Mi kariir̄ iikam̄im sima wi kariiram naingwo tibmiī k̄in tani. N̄ingaka. ²² Mi h̄riinankī niuwi, ti yaigin̄im yipiki Adi Komii siir̄ naeȳu ieya hauugiyim̄ kimiir̄, sima iikam̄ hauugiyim̄ kimiir̄, sima iikam̄ kimiir̄ wh̄inkinsiis haiḡin̄uwu, yipiki Adi Komii siir̄ yay airam̄ naingwo tibmiī karamae nwowim̄ mi sima wi saiir̄ wakaeyam̄ n̄woki aingwowim̄. Ya wi tiriigin̄im yipiki Jisis Kraiis siiram̄ naingwo tibmiȳim̄ wi simiir̄ wara wh̄inkinsiis haiḡin̄u rani. Mi wi ti iikam̄im yipiki Jisis Kraiis siiram̄ naingwo tibmiī k̄in karamae nwowim̄ wi simiir̄rar̄ hauuwi. Mi yim̄ tiriigin̄im̄ yim̄ sima ini h̄riiyar̄ naingwowim̄ Adi Komii siya kaimwokikaimwowaiḡin̄. Mi Adi Komii siir̄ naeȳuin̄ siya inkamī kwoin̄ h̄urworwokaii, dim̄in taem̄in̄im̄ sima n̄siimauuwim̄ simiir̄ boin̄m̄imauuwam̄, yipiki Jisis Kraiis siiram̄ naingwo tibmiȳim̄ simiir̄ wh̄inkinsiis haiḡin̄uwankim̄. Mi h̄riinankī niuwi mi wi simiir̄ kwoin̄ imiir̄ n̄woki wh̄inkinsiis haiḡin̄uwim̄ siir̄aramar̄ nanaokoukaowim̄.

²³ Mi Adi Komii siir̄ iikam̄im̄ sima ir̄ipa haingiriȳu owi mi sima yaigina sima n̄nokn̄nk̄in karamae nwowa saiir̄ boini mi iikam̄ n̄h̄r̄im̄ yipiki ta yay aiar̄ wakae n̄nokn̄nk̄in karamae nwowi mi iikam̄ n̄h̄r̄im̄ yipiki Kraiis siiram̄ naingwo tibmiī karamae nwowi mi sima ha nap̄n̄opkainaniyim̄ mi sima wi ha boini, ti iikam̄im̄ sima pi wh̄aowaei. ²⁴ Mi omkakim̄ Adi Komii siir̄ yay aiar̄rar̄ boin̄m̄imauuwi, yaigina sima n̄nokn̄nkina saiir̄ mi iikam̄ n̄h̄r̄im̄ yipiki Kraiis siiram̄ naingwo tibmiī karamae nwowi ini han̄in̄ simiir̄ kwir̄ī idwokaiyim̄ mi ti yayim̄ simiir̄ mi wakae karamae mi owi mi siya wi ha naingwowi, siya dim̄in̄ miyik̄nan̄ bī t̄r̄kin̄. Mi ta h̄riinan̄ yayia siir̄ kwoin̄in̄ wi saeya h̄ugr̄im̄kripi. ²⁵ Mi ti yayim̄ siir̄ kwoin̄au h̄r̄ n̄wokaiyim̄ yim̄ siya bī niki inokn̄nk̄inwaokin̄ mi m̄hoīiya sima wi idowīyar̄ n̄woguski. Mi siya n̄iti, siya ogmwo wa n̄in̄i h̄uni mi siya wi Adi Komii siir̄ iniḡ iir̄ h̄ainani mi siya wi ha boini, tariigina ya kaimwoki kaimwoka, Adi Komii siya ini s̄imaka n̄wowin̄. Iriig.

Sima iripa haingiriyu o Adi Komii siir inig iir sibgu hainanam

²⁶ Iikamim yipiki kanaka ninkin apninopkai miriyyim Kraisi siir mai aiir, kima wakae! Mi iya kima iripa haingiriyu hainani Adi Komii siir inig iir mi kima wi hinina tir. Nwirin yio wi nwai dokwo wao mi nwirin yio Adi Komii siir mai imiir dowomwarkaiyu mi nwirin yio wi yaiya Adi Komii siya nsiimauuwa siir, yio wi saiir boinimauu mi nwirin yio wi yaigina kima ninokninkin karamae nwoyiya wi saiir boin mi nwirin yio wi yaiya saiir ti swoki inkpit boinki kimiir mi kima whiekakarim wi hinina tir. Mi kima wi iikamim yipiki hapaiir nwowim wi simiir kwoin imiirsi daingwoyimyok mi kima ta saiirin hiriinanar tiri mi Adi Komii siir iikamim simiir naingwo tibmiiya wi kirie hiriinan saiirsi nwoyi. ²⁷ Mi sima yaigin kwira kima ninokninkin karamaeya saiir boini mi saiirin nwiski mi boini mi nwoimgi mi boini ini mi owin, sima simar timi boin. Mi wim kima whiekakim simiirin wara boinam kipi naingwo. Nnigaka. Biyyin inkam nwirki tiki boin mi nwirin yio mhoii timi boin. Mi siya saiir boini mi ta yai aiirin wi nwirki ninkpit boinkii kimiiram. ²⁸ Mi hapaiirin inkamki ta yai aiir ninkpit boinan inkam karamki niuwi mi inkamim yipiki yaigina kima ninokninkin karamaeya saiir boinin siya kimaka ninkin idwokai mi siya wi ti yayim simiir kipi swoki boinimim, siya hinda yaimkrimar didwo. Mi mhoiia siya wi sasar boin Adi Komii saikan. ²⁹ Mi yaiya Adi Komii siya nsiimauuwa simiir, ya nwis mi nwoimuwarar timi boin saiirin. Mi iki iikam nhirim yipiki hir nwowim, yim ta yai aiiram maugi mi saiir hidgi, tari ta yaiya saiir yai mwoki yaimwowim ini Adi Komii siir yasi hirirua, iyie? Siir tani. ³⁰ Mi nwirin yio wi hindara boin mi Adi Komii siya ti yai imiirin wi inkam nwirni nsiimauuwi. Mi siya wa nansiin okwokii ti yai imiir ninkpit boinkiyam mi inkamim bii boinin yio wi hindara didwo tani. ³¹ Mi hiriinan tiri mi kima Adi Komii siir yaiya wi nwinwira nwinwira dokwo boin. Mi ta hiriinan saiirsika mi kima whiekakarim wi nwoki inokninkinim Adi Komii siir yai aiirin mi kimiir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki owim. ³² Mi ti iikamim yipiki ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyu ieya priihauuwim simiir haii, Adi Komii siir yai aiir boinimauuwim mi sima simiir kwoinim mi simiir yayim simiirin sibgu kigrirao. ³³ Dimusika? Adi Komii siya dimin taeminim iripa bi nitapiyokin. Nnigaka. Adi Komii siya ha naingwowi, kima iripa haingiriyu owim, siir inig iir hainanam mi kwoin miyyik haiyam mi sibgu idwowim mi kwoin hiinsima nwowim mi kwoin whirkiwhiruwa nwowim. ³⁴ Mi tiki wig hiriinanim sima iripa kimaka haingiriyu owi Adi Komii siir inig iir hainanam, yim sima hinda yai mikrimar dwo. Mi nim krima pi simiir kigninkin boin tani iki iikam nhirim simiirin naingwo tibmii kaniyim simiirin. Mi ti diminin siir boini, siyu komiyyin Adi Komii siir yokwo aiir nwowin yio hinina boinkin, wigim bii sima nidwokai, sima wi inkamim inig komiigakim wi simiir hiriinan kipi nwo. ³⁵ Mi sima dimin ninokninkinam tiri mi sima wi simiir omaka hiriir dam mi simiir kam imiirin wi hir tini sruiyu ti diminin Adi Komii siir yai aeya boina saiir yaimwokiayimwowa. Ya hiriinan siyuun siyuun miyyik rani, iya kima Adi Komii siir inig hainaniyim siir omaka aiir mi wigim saiirar kipi boin.

³⁶ Mi kima kariir yai aiir wakae karamae dimusi nwoyi, ti kara boinkiyim wigmi mi wim kima simiirin kimidiniya yaeya yai boin? Mi kima hiriyyar naingwowi, Adi Komii siir yaiya biyyin kimiiram arar nitka,

aniya? Nningaka. Mi iikamim Adi Komii siir yai aiir ninokninkinim ini kima kimar ywowskiyim, aniya? Nningaka. ³⁷ Mi kimiir nwinin ha naingwowi, siirin yai Adi Komii siya hauugin mi siya ha mi aingwowi Adi Komii siir naeyuin siya siyar naingwo hauugin kiriepai kiriepaiyim siirin mi siya wa dinokninkinki, ta yaiya kara winkiya kimiiram kimiirin Adi Komii siya nimbingikin ta yai aiir wakaeyoknam. ³⁸ Mi ti hiriinan inkamin ta yai aiir nikwowaisii mi wim kima iripi hiriinan, wi siir timi ikwowaisii.

³⁹ Mi hiriinanki niuwi mi ti kariir nomiiyauim kima ti dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuwi kima boinmimauuwan, wi simiir simiirar daingwokwonanae mi ti kamim yipiki wi yaigina kima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi kima simiirin wi igbid kamiyau kipi hai. ⁴⁰ Mi kima Adi Komii siir inig iir hainani mi iki dimin taeminim simiirin sibgu sibgu tir mi sibgu sibgu kiirimdiyiu haigin. Mi iikam whiekakim diriirar kipi boinswo. Nningaka. Iriig.

15

Pol siya Kraisi siya naonama mi siya swoki insiin idwowa saiir boinkin

¹ Mi tariinanin ti kariir nomiiyauim, kara minan naingwowi, kima ta yai win kibiya yipiki bigi bi kara boinmimauuwa Jisis Kraisi siira, saiir daingwowarkaigi. Kima ti yai imiir wakaeyim mi kimiir kwoinim ini kirieyar ywokiym. ² Ihi, ini ywokiya ta yai win kibiya kara kimiir niki boina mi kima saiirin hiriirar nonkworinukripkaii mi kimiirin wi saeyar nanmaiwarkainaei. Mi hiriinan karamaeki niuwi mi kima wi hindara priinaingwo tibmii kani.

³ Mi yaiya kara Jisis Kraisi siir hiranki kara haiya ya kara bidi boinmimauuwa kimiir. Taka yaiya ya yai whoimoni rani. Mi ta yaiya ya hinina boinka, Jisis Kraisi siya krimiir dimin biyieyim simiirsi naokin, ta sima winboinkiya biya Adi Komii siir yokwo aiir saiir hiriinan. ⁴ Mi siya ha naonamin mi sima siirin kimidiniya ienau haingkaigi mi ii kwoimaka siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki. Yim sima biya ta Adi Komii siir yokwo aiirin ti hiriinan dimin kaimwo imiirar mi winboinkikim. ⁵ Mi iya Adi Komii siya Jisis Kraisi siir hidninsiin idwowa mi siya biyin Pita siir hiriir yimbiam mi mhoiia siya siir aposel kam iur nwisu simiir hiriir yimbiam. Mi sima siirin warar bidi mi kigiyim. ⁶ Mi mhoiia, siya iikam whiekakim naingwo tibmii kaniyim simiir hiriirin idowiyar yimbiam mi sima ini siirar mi kigim. Mi ti iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kanim mi siir siyu iir napim, 500 bidi haiburim. Mi ti iikamim simiir nhirim yim ina niki owim mi nhirim yim bidi yaokaowim. ⁷ Mi mhoiia siya Jems siir hiriir yimbiam mi siya siirin bidiyar mi kigiyin. Mi siya siir aposel kamim simiir hiriirin ha mi imbiyamim mi sima siirin bidiyar mi kigim.

⁸ Mi mhoigi mhoiian siya ha nitin, kimidiniya kariir tiriir yimbini. Mi kara siirin bidiyar mi kigiyin, yinisimin siir yopiiya siirin siyiumwoni naokaina karam nwowiyin siir hiriinan. ⁹ Dimusi rani, kara ini aowa ywowin kara inigak bi nwokin. Mi an kara ini ti Jisis Kraisi siir aposel kamim simiir aowa ywowin. Dimusi rani, biya Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim simiirin kara tirbugim. Mi kara tariinanin ti hiriinan kwoin asi naingwowi. Kara inkam paiigipaii rani, Jisis Kraisi siir aposel inkam nwowamin. ¹⁰ Mi dimusi rani, kariirin Adi Komii

siir naingwobumbuwa, saeyar nitmaisok okwokin mi kariirin saeyar kinsis haiginugin. Mi tariinanin kara ini Jisis Krais siir aposel inkam nwowin. Kariirin kwoin miyikin Adi Komii siya hauugin mi siya whisarii bi nwokiyamkin. Nningaka. Kara mi komiia siya hauuwa saiarar mariyin mi ta miya kara mariya ini iki iikam nhirmi miyim simiir haibura. Kara ta miya kana kanar bi mariigin. Nningaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya kanakar nwoka. Mi taka ii aiirin, ta naingwobumbuwa ti mi imiirin sasar marii iskika. ¹¹ Mi ti diminin yio dimin Komii rani. Dimusi rani, krma whiekakin kimiirin ta Adi Komii siir yai kibi aiirarar mi boinmimauugin. Mi ta yaiya saeyairga kima naingwo tibmii kana. Irig.

Iikamim naokaowim wa swoki insiin idwodwowi

¹² Mi ta yaiya krma boinmimauuwa saiar yaimwokiayaimwowa ya hinanga. Iya Jisis Krais siya naonama, siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi hiriinanki niuwi mi kimiir nhirim hiriinan dimusi boinkim, iikamim yipiki naokaowim sima wi swoki insiin idwo rani. Mi sima ti hiriinan boinim, sima ini habwowhaenan ywowim mi sima ti hiriinan yai biyie asi boinkim. ¹³ Mi simiir yaiya kaimwokiswo mi ta Jisis Krais siya naonama Adi Komii siya siirin wi di swoki hidninsiin idwowi. ¹⁴ Mi ta Jisis Krais siya naonama mi Adi Komii siya siirin hidninsiin idwo karamkiswo mi ta Adi Komii siir yaiya ta inokinok krma boinmimauuwiya saeya wi naekak di ywowi. Mi hiriinankiswo mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siir yai airam nwowa ya wi naekak di ywowi. ¹⁵ Mi ti iikamim simiir yaiyim sima yai kaimwokiswo mi ta yaiya iikam imiir krma boinmimauuwa Adi Komii siir mi imiir, yim wi pi yiksisaeyin. Dimusi rani, nim krma iikam imiirin min nowomwarkaiyugin, ta Jisis Krais siya naonama mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa saiar. Mi simiir yaiya saeya yai kaimwokiswo mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani, omwai hiriayar waiyayokiyokiyamin. Nningaka. ¹⁶ Mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwo karam nwowi mi wi iripi hiriinanar pi mi tirin, siya Jisis Krais siirin wi di mi hidninsiin idwowi, iya siya naonama. ¹⁷ Mi Adi Komii siya Jisis Krais siirin hidninsiin idwo karam nwokiswo ta siya naonama mi ta kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya namaiwarkaina kimiir ya wi dimin komii di ywowi. Mi hiriinan nwokiswo mi wim kima wi iikam miyiknan di ywowi Adi Komii siir whwonkam idan. ¹⁸ Mi ta yaiya ti iikamim sima boina saeya kaimwo nwokiswo mi Adi Komii siya iki iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi mhoyiya ti iikamim naokaowim, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kinim, sima wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyoki rani, sima wi hiriayar nonkwobumbuninkan iuguskii. ¹⁹ Krma Krais siiram daingwo tibmii kin mi siiram dwokwokin. Mi krma siiram ti iyin ti tariinan krma nwowim ti nu iir, simiiraramar nwokwokini siiram, krmiir whinkinsiis haiginuwam mi krma wi iikam miyiknan nwo rani, nim wi siyu biyek biyeyin si nwowi. Mi mhoyiya krma naowi mi krmiir naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmii kana, ya wi krmiir whinkinsiis haiginu rani. Mi mhoyiya iki iikam nhirim krmiirsiyin wi naingwoyimyok prase di kini. Mi sima krmiirin wi hinana pi boinin, krmiir kwoinin yio ini biye ywowin.

²⁰ Mi sima wɛ hiriinan di boini. Dimusi rani, Adi Komii siya mhoiyya wɛ krɛmiirar mɛ whɛnkɛnsiisi. Adi Komii siya Jisis Kraisi siya naonama mɛ siya siirin bidiyar swoki hidninsiin idwowin. Ya ta yaiya ya yai kaimwowaiga. Mi dimusi rani, Adi Komii siya hiriinanar tirkin. Mi krɛma ta sairin ina ninoknɛnkɛnim, siya ti iikamim naokaowim simiirin wa mɛ hidninsiin idwowi. ²¹ Mi tariinanin, dimusi rani, ti inkam nwiruwɛn Adam siir dimin biyieya sairsika, iikam, whɛkakim wɛ asi naokaoyokiyokii. Mi yio ti inkam nwirin Jisis Kraisin, yio dimusi rani, yio siir mii aairsika mɛ ti iikamim naokaowim, simiirin wɛ Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi. ²² Mi iikamim Adam siir yinie nwowim, nim krɛma iriipi hiriinan nim krɛma wa mɛ aowi, krɛma wɛ ii priei nwo rani. Mi ti hiriinan siyiuin, iikamim yipiki Jisis Kraisi siir piugana sairin yipiki wɛ mhoiyya naowi, Adi Komii siya krɛmiirin wɛ yaripar swoki hidninsiin idwodwoswokii iripa saika sibgu oyokiyokiikaeyamam. ²³ Mi siya krɛmiirin wa swoki hidninsiin idwowi iya siir kwoinkar naingwowi krɛmiiram sair. Jisis Kraisi siya biyin krɛmiir dimin biyie imiirsi naowin mɛ siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi mhoiyya Jisis Kraisi siya swoki iti mɛ krɛmiirin wɛ Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowi, yipiki, Jisis Kraisi siir piugana sairin.

²⁴ Mi iya Kraisi Jisis siya swoki iti mɛ ti dimin taeminim yim wa digii mɛ digworaekwowim ti nuin siir kigirkakiyim simiir kirieyim yim wɛ siyar digiguski. Mi kamim bii nwowiyim mɛ gavmani inkam ikim, yipiki siir mii inaka nantamyiriyirim mɛ Setan ni isidin yio iriipi hiriinan. Mi Jisis Kraisi siya siir iikam imiirin mɛ digworaekwo ikim, yim siir Adin, Adi Komii siir hauugii mɛ yio siya wɛ inkam komiinan namidwokaiyiwi simiir kigirkakamin. ²⁵ Mi simiirin wɛ Jisis Kraisi siyar kigirkaki mɛ wɛ ta iya siya siir sau omom iir hainururgi, wɛ sairar nadigiwi mɛ siya simiirin wɛ hiriyar nonkworinu kripkai siir whɛnkwo paekwoni. ²⁶ Mi diminim mhoigimhoii siya tirbugii, yio krɛmiir naoni siyiu ieya mɛ yio ti diminin yio wɛ hiriyar digiguski. ²⁷ Dimusika? Adi Komii siir Yokwowa ti dimin iirin hinina boinka, Adi Komii siya digworaekwo whɛkakim Jisis Kraisi siir inarar bidi yonkwo digim. Mi ta yaiya ya ha boinka, ti digworaekwowim yim ini Jisis Kraisi siir whɛnkwo paekwoni aowa arar nwowim. Mi dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwowim Jisis Kraisi siir whɛnkwo paekwoni aowa kinar ywowim. Mi ta hiriinan sairsika, Adi Komii siya wɛ Jisis Kraisi siir whɛnkwo paekwoni nwo rani. Niingaka. ²⁸ Mi Adi Komii siya ti digworaekwowim Jisis Kraisi siir whɛnkwo paekwoni aowa kina nwodigi mɛ yio siyarin Adi Komii siir yinisimin simiirin wɛ siyar kigirkaki. Mi yio Jisis Kraisi siyarin wɛ siir Adin siir whɛnkwo paekwoni nwowi. Mi digworaekwo whɛkakim simiirin wɛ Adi Komii sasar kigirkak swowi.

²⁹ Mi yim ti iikamim yipiki ha boinim, Adi Komii siya iikamim naokaowim simiirin wɛ swoki hidninsiin idwo rani mɛ sima wɛ piki hinin siyiuin op siirsi baptais haiginuwi, iki iikamim naokao imiirin? Mi simiir yaiya saeya kaimwo nwokiswo mɛ Adi Komii siya wɛ iikamim naokaowim simiirin wɛ hidninsiin idwo rani. Mi sima iikamim naokaowim simiirin wɛ op panina baptais haiginuwi iikamim naokaowim mɛ wɛ piki hinin dimin kibiyan si nimbiam, ti dimin iirsiyin, ha? ³⁰ Mi simiir yayim sima yai kaimwo nwokiswo mɛ krɛma Jisis Kraisi siir iikamim simiirin wɛ hirii hirii dimuam boininaei ta Adi

Komii siya simiir hidninsiin idwowa Jisis Kraiis siir hidninsiin idwowa sair hiriinan sair. Mi iikamim yipiki naokaowim, sima swoki insiin idwo karamae nwowi mi nim krima wi Adi Komii siir mi aiir mirii rani mi wi iki iikamim yipiki krimiir nisomaowam tirim wi simiiram nam tani. Nningaka. ³¹ Ti kariir nomiiyauim, iikamim inokinokin kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, wim kima ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis ini siir piugan aiir nwowim. Yio ti diminin, yio kariir kwoinin maingimainga, siya nwowiyin yio siir dimin mwokimwo ieya mi ta hiriinan sairsika, kara ta yaiya kimiir asi boinkika. ³² Mi kara nuan inkamim simiir kwoin ara nwokiswo mi an kara wi iki mwanhu mi wra minim om Efesas hiranim simaka bidi pimi intiowin. Mi kara wi piki hinin dimin kibiyin siir ti haii siir hirankin, ha? Mi kaimwoki niuwi, ta yaiya iikamim naokaowim yim wi swoki insiin idwo rani. Mi krima iikam nhirim simiirin wi hiriinanar kigninkin boinkii, daingwo, owouugi mi mhoyia krima naemin naei mi opmin kwiyaeei mi krima ha naonami mi nim wi hindara nwoki digiguskiyim. Mi ti hiriinan boiniyim sima, sima yai miyikni boin tani, nim krima ina ninokninkinim. Krima ti sima tira, sair hiriinan kipi tir.

³³ Ti yaiyim simiir wakaeki, iikamim yipiki kwoin bibiyie naingwowim wi sima kiyipsibgi haiginiuwu iki iikamim yipiki simaka napriririm simiir kwoin imiirin. Yim tiki yaiyim yim yaimwo imairgim. Wim wi nhirkim pi kiyipsibgi haiginiuwusi kima sibgu daingwo mi simaka kipi napririr. ³⁴ Wim kima kipiinan bi nwokim mi kwoin miyik bi naingwokim mi kima wari dimin biyeyim kima tirim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi kimiir nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir ninokninkin karamae nwowim simiirin kara pi ti hinina boini mi kima wi nididkakar nwowi. Iriig.

Mi iikamim naokaowim sima swoki insiin idwodwowi simiir piyim yim wi sima nwowi

³⁵ Mi kam nhirim yim wi hinina boini, ta yaiya iikamim naokaowim simiir boina sima swoki insiin idwodwowam, ya yai paii rani. Mi iikamim naokaowim sima wi panina swoki insiin idwodwowi? Mi sima wi paka hinin piua sae haii? ³⁶ Mi sima hiriinan boini mi an kara wi hinina boini, kima inkam paii rani, wakae! Mi kira dimin whirni nid haingikaii mi siya wi aisiima niki whaksisauu rani. Mi mhoyia siya ha kinanpiyiknainii mi wa mwriinanainami. Mi kima dimin nidin opak nwowiyin siir haingikaii mi siya wi swoki whak rani mi wi mi mwriinanainam tani. Mi iikamim yipiki naokaowim sima wa swoki insiin idwowi, ti dimin nidin waibrosin kima haingikaigiyin mi ha whaknanainiyin siir hiriinan. ³⁷ Mi diminin kira haingikaigiyin siir nidin nid komii rani. Kira nhwo iir bi ninkinkin. Nningaka. Mi iya kira nid iir haingikaigiyim mi mhoyia pi nhwo ieya whaknanainii. ³⁸ Paenid nhirin yio si piua pi sai mi owi mi nhirin siyin yipi sai mi owi. Mi Adi Komii siya hinda siir kwoin ara naingwokiyein mi ti diminpai diminpaiyim simiir nhwoim ina yimbimbiiyamim.

³⁹ Mi diminpai diminpaiyim sima piu kwiruwa bi nwokim simiir piyim ini kipa kipa ywowim. Inkamim yim sima piu mi nuan wraisuim yim sima piu mi ipiyinim yim sima piu mi anasuim yim sima piu.

⁴⁰ Mi ti diminpai diminpaiyim yipiki ninomor kou hir nwowim, yim simiir piyim yim ini sima mi owim. Mi tiriginim yipiki ninomor kou hir nwowim, simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niyuayeyim yim ini

sima ywowim. Mi tiriiginim yipiki ti nu iir nwowiyim yim simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima mi owim. ⁴¹ Mi yio bieni dimin kibiyin paenan niuyaiyin yio ini sai mi owin mi bwani dimin kibiyin paenan niuyaeiyin yio ini sai mi owin mi nauun whiekakim yim iriipi hiriinan, sima whiekakar in iripa bi mi okim nhirim simiir kirieya paenan niuyaeiya ini nhirim simiir imiir haiburim.

⁴² Mi iya Adi Komii siya ikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi, simiir kwoinbudin omwai hiriyar waiyayokiyokiyam, yim wi ti hiriinan nwowi. Krimiir piuim ini ti dimin nidim krima haigiyyim numir ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya ikam ima naowiyim mi krima simiir piuim biyeyim pi iriipi hiriinan ieyar mi haingikaigii. Mi ti piuim sima bi kimimankikim pa whigi sasauwi mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowi mhoiia sima wi swoki whii rani. Niingaka. ⁴³ Mi ti piuim ti ienau krima haingikaigiyyim, yim miyyik rani. Mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowanim, wi sima nwowi piu wadieki wadieyin. Mi piuim tiki krima haingikaigiyyim yim kirie rani. Yim ini opair ywowim. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim tiriiginim yim kirieki kirie ima. ⁴⁴ Mi ti piuim ti krima haingikaigiyyim, yim nuan piu ima. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim ti piuim yim wi ninomor kou hiran piu win nwowi. Nuan piuim mi ninomor kouan piu ikim. ⁴⁵ Taka yaiya ya ini Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa. Adi Komii siya biigi biyyin Adam siirar nonkwokwokikin. Siyairgin inkam kangi kanin yipiki ti nu iir napriririn. Mi Jisis Kraiss siirin inkamin ninomor kouwanin sima siirin hinin boinkikin mi Adamn yipiki mhoiia nwowin, krimiirin wi kwoinbud win siya hauwi mi krimiirin wi siyar tirkii, omwai hiriyar waiyayokiyokiyamim. ⁴⁶ Mi yim ti piuim ninomor kouanin, krima wi bi simiir niki hai rani. Niingaka. Krima biyyin wi nuan pua wi sair haii mi mhoiia wi ti piuim ninomor kouanin wi simiir haii. ⁴⁷ Adi Komii siya biigibiyin Adam siirin nuni nonkwokwokin mi Jisis Kraisin, ti mhoiyan Adamn, yio ninomor kouanki nitkin. ⁴⁸ Mi nim ikamim yipiki ti nu iir nwowiyim, nim krima ini Adam siir kwoinbudin ini siir hiriinan ywowim yio Adi Komii siya krimiirin nuni nonkwokwokikin. Mi nim krima ikamim yipiki wi ninomor kou hir nwowi, nim krima wi ti inkam nwirin, Jisis Kraiss nikuwiyin, nim wi siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin nim wi siir haii. ⁴⁹ Mi dimusi rani, nim krima ini ti nu iir nwowim Mi hiriinanki niuwi mi nim ini Adamn hinin ywowim, ti inkamin ti nuin siir tiranin. Mi ti hiriinan siyuin, mhoiia ninomor kou hir nwowi, nim wi Jisis Kraiss siir hiriinan nwowi, tiki inkam nwirin ninomor kouanin.

⁵⁰ Mi ti kariir nomiyauim kima wakae! Kara kimiir boinki, ti piuim, ti nuin siirim, Adi Komii siya kigirkakiyin, hiriirin wi wara nam tani, hir nwowamin. Mi digworaekwowim yipiki naokaowiyim mi whiiyyim, yim wi ti omin ti digworaekwowim naokao karamae nwowiyim, yim wi simiir hiriir wara nam tani. Niingaka.

⁵¹ Wakae! Panoa kara krimiirin pi yayim aowa nwowim simiir boinkii. Mi krima Kraiss Jisis siir ikamim krimiir nhirim krima wi nao rani mi krima wi hiriinan tir tani. Mi krimiirin Adi Komii siya boinkii mi krimiir piuim yim wi sima nwowi. ⁵² Mi Adi Komii siya siir paekwosim imiir boinkii, kid maskiyam mi wi kimiminki rani, wi sinani hanin sinankii mi ti krimiir piuim wa ninkpitki, iya ti kid ieya maskii. Mi ti ikamim

naokaowim, simiirin wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim wi swoki ao rani. Niingaka. ⁵³ Adi Komii siya krimiir piuum wi simiir tirkii yaeya piu nwowamin. Mi saeya ninomor kouan piu nwowi mi saeya wi wai piu nwo rani. Niingaka. Sima wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. ⁵⁴ Kaimwoka, ta pua nu tirana ta krma haingikaigiya, mhoiia saeya piu win nimbiamyami mi wi hiriinan wadieyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta pua yipiki naonama, mhoiia saeya swoki insiin idwowi mi wi pininkpitkii mi wi sai nwowi mi ya wi kwoinbud winin siir haii mi saeya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta ii aiirin mi ta yaiya Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya wi digi digar nwowi. Ta yaiya ya hinina boinka, nao aiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisii iguskiya. Mi iikamim mi aokaonanaeyim yim iriipi hiriinan siya bidi mi onkwobumbuninkinkiyim. ⁵⁵ Mi hiriinanaki niuwi, hiriinan tiri mi iikamim wi swoki aokao rani. Niingaka! Mi nao saeya wi krimiiram swoki it rani, krimiirni owakiyam. Niingaka.

⁵⁶ Mi tariinanin krma wi hiriyyar kimpipisu kripkaii mi wa mi aowi. Dimusi rani, ti dimin bibiyeyim krma tirim simiirsika. Adi Komii siir siyu komii krimiir bidiyar yisiimauuwun dimin bibiyeyim krma tirim simiirin. Mi ta iya ti dimin bibiyeyim ti krma tirim mi siyu komii ikin, yim wa digiguski. ⁵⁷ Krimiirin Adi Komii siya whinkinsiiskin. Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siya bidi yonkwobumbuninkinkiyim dimin biyie saiiir kirie imiirin, yipiki krimiir tiriya, krma naokaonanaeyiam. Mi hiriinankiniuwi mi krma wi Adi Komii siir ti boin wadie mi siir inig iir ti hainan.

⁵⁸ Ti kariir nomiiyau kangi kinim, yipiki kara naingwokwonanaeyim, kima sibgu dokworinu mi ta yaimwokiyaimwowa kara kimiir boina saiiirar daingwo tibmiikin. Kimiir kwoinim kipi swoki kisinga mimin ti diminim kara boinkiyim simiirsiiyin. Kima kirie hiriyyar dwokripkai mi ta Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir mi aiirarar mrii iski. Mi wim kima ta saiiirin ina ninokninkinim, ta kimiir miya yipiki kima mriiia Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiram ya wi hindara priiyokaeyam tani, ya wi naeyar budi. Mi hiriinankiniuwi, tariigina saeya hiriinan tiri mi ni kira tari siir mi kibi aiir mriigin. Iriig.

16

Umirim Adi Komii siir iikamim simiir whinkinsiis haiginuwi ikin

¹ Mi tariinanin kara kimiirin pi min boinkii, wari umirim kima haingiriyu haiginuim simiir nhirim iikamim yipiki Adi Komii siirim om komii Jerusalem hir nwowim simiir ti whinkinsiis haiginu. Mi iikamim Adi Komii siirim nu haime Galesia hiranim kara kimiirin ti hiriinan siyu kaimwo iirar mi boinkii wim kima iriipi hiriinanar timi tir. ² Mi ti umirim ti kima haiiyim, ti miyim kima mriiyim simiirsi, kima irira nwiniran sande sandeyim ti umirim simiirin haime haimeiyim ha timi kiyau haigirarao. Mi iya kima umir budie haiiyim kima komiiyar timi haigi. Mi iya kima sapisap mi haiiyim, kima sapisapar timi haigi. Mi iya kara niti kima wi mi komii mrii rani, umir iripa haingiriyu haiginamin simiir hauuam. ³ Mi kima kimiir kam nhirim simiir dimbin ti umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainamim om komii Jerusalema hiriir. Mi iya kara niti mi kara simiir miyim wi yokwoni winkii sima hainamim ti umir imaka iki biyan kamim naingwo tibmi kiniiyim simiir nini hauugigam. Mi ti kamim ti kima nimbim, simiirin wi kara nikropkii

om komii Jerusalema hiriir. ⁴ Mi kara ha naingwowi, ini mi owin karar mi ami om komii Jerusalema hiriirin mi sima wi kanakar ninkin ami. Iriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin

⁵ Kara kimiirin wi mhoyiya nini kignaki. Kara wi nu Masedonia hiriir niki ami, biyyin wi hiran nu iir niki boinmimauuwi Adi Komii siir yai aiirin. ⁶ Kara kimakan wi ii priei nwonaki rani. Mi tari wi hiriiriyar tiri, kara wi bwana hoingak rigar nwowi iya opudgi hugi mi iya naoki mi kininaei. Mi mhoyiya kara om whira namam naingwowi, kariirin wi kima whinam mi kariirin wi siyu hir tini whinapyikiugig. ⁷ Kara kimiirin hindara nini kignakiyam mi ha swoki kwamsauim pi boriisopi. Biyan Inkam Komii siya kariiram naingwowi, kara kima bwanim wi iwarigar nwowi.

⁸ Mi kara wi om Efesas tirar nwowi mi wi ta yaewou nae komiyya Pentikos dapiya wi saeyar nimbiam. ⁹ Tariinanin kara tirar nwowamar tiri. Dimusi rani, ti omin siir tiran iikamim yim sima Adi Komii siir yai aiir wakaeyam tiri. Mi kariir siyuun yio bidi kiwakiyin ta mi komiyya Biyan Inkam Komiiyin siira, saiir mriiyam siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta mi aiirin sau omom whiekakar nikidugar windi wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi Timoti siya kimiiram niti, kima wi siir boinwin akamie. Mi siya kima waraur nini onii, kima siirin wi sibgu kigrirao siya mriii Biyan Inkam Komii siir mi aiir, kariir hiriinan. ¹¹ Mi kima siirin wi hinina kipi boin, siya inigak rani kima wi hiriinan kipi tir. Kima wi siir whinkinsiis haiginiu mi siya kimiiram in wi kwoin maigimaigakakar niki itim. Mi kara siiram in wi tirar niki okwokinim tiki nomiiyau nhirim naingwo tibmiiyam simaka.

¹² Mi tariinanin kara pi kimiir nomiiyauin Apolos nikuwuyin pi siir boini. Kara siirin minam nimpwirwir sriigrpkai, siya iki nomiiyau nhirim simaka ninkin itim kimiir kignakiyam. Mi siya tariinanar namim pi boriisopi, mhoyiya siyuun rirmiyya nwokii mi siya wi haini niti kimiir kignakiyam in. Iriig

Mhoigi mhoyian yai nhir ikim

¹³ Mi kima sibgu mantirao mi naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya sibgu donkworinu. Mi kima siirin digiumii kipi haimriiyugig. Mi kima kipi nidid, kima sibgu dokworinu krpkai. ¹⁴ Mi kimiir miipai miipaiyam kima mriiyim kima iikam nhirimiyamin warar daingwokwonaei.

¹⁵ Kima Stefanas simiirniyyin ina ninokninkinim nu Grik hirin simaniyyar naingwo tibmiiyim biigi biyyin. Sima mi komii aiirar mriiyim Adi Komii siir iikam imiir whinkinsiisamin. Kima ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai boinkii. ¹⁶ Kima simiir yai imiir wakaeyokna mi kamim yipiki simaka mriiyim, simiir yai imiirin iripi hiriinan wara. Mi simar mi triya saiir hiriinanar timi tir, simiir siyu aiirar timi ap.

¹⁷ Mi taka iya kara maigimaigra asi nwowi. Dimusi rani, Stefanas, Fotyunetas mi Akalkas simiirsika sima kariiram nitkim. Mi wim kima kariiram bi nitkim mi yim sima nikrani, bidiyar yitim kariiram in. ¹⁸ Kima ta saiir dinokninkinki, sima maigimaigra kariiram tiri kara nwowim ta sima mi triya maigimaigra kima nwowam saiir hiriinan. Mi hiriinankiniuwi mi kima ti hiriinan kamim simiir disimauu mi simiir dokboinmamair haiginiu.

¹⁹ Ti iikamim yipiki Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim iripa iki om nhirim nu komii Esia hiranim simiir hiranim, sima kimiir nokboinmamaigikim, Akwila mi siir wig aeya Prisila mi iikamim yipiki iripa Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim simiir omaka hir, sima kimiiram naingwokwonanaei. Mi sima kimiirin pranae pranae bi nokboinmamaigikim. ²⁰ Mi ti nomiiyauim ti om Efesas tiranim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim, sima kimiir nokboinmamaigikim. Irni nwirni nokboinmamairiyim nomiiyaunan hindara dapirimdinam.

²¹ Mi tariinanin ta yokwowa Pol kariir ingi ingar nonkwo winkika mi kara kimiiram ha nokboinmamaigikin.

²² Wi Adi Komii sasar hauu iski, hik komiigi komiia ti iikam yipiki siiram naingwokwo karamae nwowim simiirin. Kara kimiiram in minam naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya pi nitsauuim.

²³ Mi kara inokinokin wi Biyan Inkam Komiiyin Jisis wi siiram sriinanaei siya whinkinsiis haiginuim siir naingwobumbu komii aeya. Mi ta siir naingwobumbuwa wi kimaka hiriyar nwoki okripkaiyim.

²⁴ Kara kimiiram in nhami nhami naingwokwo rani, yipiki kima kanaka haingiriyu okiyim Jisis Kraisiir iikamim. Iriig.

2 KORIN

Mi iya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tɔbmiiyim om komii Korin hiranim simiiramim. Mi iya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nitkin nu Masedonia tiriirin Pol siiram mi siya om Korin hiran iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuu. Mi yokwowa yipiki Pol siya winkiya biya ti iikam imiiram, sima saiir mwainim mi simiir nhirim simiir siyiu bibiyeyim ina yitkiigiyim. Mi simiir nhirim hinina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miyan inkamkin. Niingaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha winkin. Mi ta hiriinan sairsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kuingikingin. Mi iriipi hiriinan siya Korin hiran iikamim simiirin umir haingiriyiu haiginam wara mi boinki iki Biyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim iikamim naingwo tɔbmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Jisis Kraiis siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginuwi. Biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya kariir nimbinaamar naingwokin aposel inkam nwowam siir mi aiir miriyam. Mi ta yokwowa kara mi krimiir nomiiyau ieya Timoti krirar winkika kimiiramim. Mi tariinanin saeya wi kimiiram niti iikamim Adi Komii siir pugana saiirim, wari om Korin hir nwowim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siirim, iki hinda tinda nwowim mi Grik nu haimeii haimeii nhirim simiir hiranim yim iriipi hiriinan. ² Kara ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraiis kimiirin wi sowanii hauwi naingwobumbu mi iripa nongwomamaer ae.

Pol siya Adi Komii siirin mansi boin wadiekikin siirin siya whinkinsiis haiginuwin

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraski, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir Adin. Krima ina ninoknankinim, siya krimiir Adgin yipiki, krimiirsi naingwokwonanaeyin, siir bwamki bwamkin. Mi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwam hikim krimiir nimbiniyim simiirsi. ⁴ Siya krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwikin hikim krimiir nimbiniyim simiirsi warar. Mi hiriinanki nuwi mi nim krima wi iki iikam nhirim sim niki whinkinsiis haiginuwim mi wi simiir nwoki isiimauuwim hika simiir nimbiniya saiirsi. Mi krima simiirin wa whinkinsiis haiginuwi, ti dimin taeminim Adi Komii siya whinkinsiis haiginuwim krimiir. ⁵ Yim ti diminim simiir bwamki bwamin yio hinungin, dimin bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu haiginuwam ta biya sima tira Kraiis siir sima kimpipisu haiginuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimpipisu haiginuwi. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Kraiis siya wi krimiir whinkinsiis haiginuwi, ti dimin taeminim Kraiis siir wokmai haiginuwa mi krima wi iikam nhirim simiir wara nwoki wokmai haiginuwim. ⁶ Iikamim dimin biyie Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginu mi kimiirar mi wokmai haiginu ta saiir ninoknankinim hinin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginuwi mi mhoiya siya wi

kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biyie kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi kwoin miyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiia hikpai hikpaiyim nimbini mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta saiirsiyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginiuwi, ta biya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hariinan. ⁷ Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Iya hikpai hikpaigi nimbiniyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkai haiyim. Krira ina ninokninkino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hariinan.

⁸ Mi nikrira hariinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia har, kima simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim hindara ninkin iduduraraowi mi ini kririir kirie aiir halburim mi krira pariiparii pi naowim. ⁹ Krira hariiyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iya ti dimin taemin hariinanim kririir nimbiniyim mi krira pi hariiyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyairgin kririir whinkinsiis haiginiuwiyin. ¹⁰ Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwun ti dimin biyie biyeyim kririir nimbiniyim simiirsi warar mi hariinan saiirsika, krira paninsi yaosi. Mhoiia siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginiuwi. Krira hariiyar naingwowi, mhoiia siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginiuwi mi wi kririirar mi kigriraowi. ¹¹ Ta kima whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hariinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis haiginiuwam, kima wi hariinan tir. Mi mhoiia iikam nhirim sima hariinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwisboinim siiram, kririir whinkinsiis haiginiuwam, siya simiir bidi wakaein mi sima wi siir inig iir hainanprapraskii mi wi hinina boinkii, siya wadiekin. Iriig.

Pol siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

¹² Nikrira ti dimin imiiram in i maigimaigar mi okiyo kririir kwoinin kririirin hinina boinkin, tiki miyim ti krira mriiyokiyokiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kinairgin, Adi Komii siir naeyuin siyar bidi whinkinsiis haiginiuwun kririirin. Kririir siyu iirsiyar ti krira tirin biya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinari bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyuim ti iikam ima ninokninkiniyin yo kririir bi whinkinsiis haiginiugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Ningaka Adi Komii sasairgin kririir whinkinsiis haiginiuwun ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyu iir napko iya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hariinan siyu iir asi mi apkripkaigo mi krira ta saiiram in maigimaiga prasae bi kinko. ¹³ Mi ti yayim ti kara winkyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaimwokiyaimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiram in minam winkikim kima sibgu ninokninkinim wari yayim kara winkyim kimiiram mi wari kimar mwaini simaigim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima ini inkam krimiirar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoiia kima krimiir siyu iirin wi hainingi sibgu inokninkini. ¹⁴ Mi taka

iya Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki anmaiwarkainaei mi krira wi maingimainga kimaka nwowi, ta kima nwowa Krai saika, saiir hiriinan. Mi kima wi maingimainga krimiiram nwowi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir boinmimauuim ta yai kibie aiir mi kimiir whinkinsiin haiginuim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwo imiir.

¹⁵ Kara hiriyyar naingwokin kima kariiramim wi maingimainga prasae kin tani. Mi kara biiyin pi hinina boini, kara kimiiramim wa niti kimiir kignakiyamim mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuuwim, idipidip maingimainga kima nwowam. ¹⁶ Mi iya kara kimiir kignakiyam naingwowi, kara namim nu haimii Masedonia hiriir mi mhoiyya nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wi kariir nwoki whinkinsiis haiginuuwim mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. ¹⁷ Mi kima hiriyyar naingwowi ta iya kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriyyar naingwowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyenan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini nungakinungar ywowiskiyin! ¹⁸ Adi Komii siir hiriinan, yio siya inokinokin yai mwowar boinanaeikin. Mi an kara iriipi hiriinan inokinokin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iya kariir kwoinin ha naingwowi, kara wi nit rani. Kara kimiirin wi hiriinan boin tani nungaka. ¹⁹ Sailas, Timoti mi karar, krima inokinokin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Krai, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Krai siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoiyya siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Nungaka. Diminin siya boinim simaigim. ²⁰ Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbipai nimbipaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir inig iir hainan prapras boinkikim, kariir yaiya ya yai Kaimwo aeyairga. ²¹ Adi Komii sasaigin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginuuiyin, Krai saika nwirua nwowam. ²² Krimiirin Adi Komii siyar nimbingin siyamar mi siir naeyuin siirin siyar mi haigi haiginu krimiir kwoinain mi ti dimin sim hiriinanin krimiirin siyar mi hauu krimiir nusiimauuwam hinin, mhoiyya siya wi krimiir hauuwi dimin taeminim.

²³ Mi kara ti digworaekwowim simiir niksisei, Adi Komii siya kariir kwoin iirin ina ninokninkinin mi ti siirin wi siyar ninokninkin haiginuwi. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwovar boinkii. Kara biiyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini kignikim, nu haimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim niigi niiga pi nwowisi. ²⁴ Krima kimiirin ti hiriinan bi boinkim, krima kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siirin kima naingwo tibmii kinim simiir warar nankin kigirkaki. Nungaka krima ta saiirin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siiram naingwo tibmiya ya ini ywowa. Mi nim krima, kimaka minam mirii, maingimainga kimiir nnowaiginuuwim mi kirie nwowim. Iriig.

2

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. ² Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsibgi haiginuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nhinga tiri, maingimaiga kara nwowamin? Nningaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki inokininok kariir nwowaiginuwiyim maingimaiga. Nningaka. ³ Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi maingimaiga karamae kima pi nwowaiginuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginu kripkai, hiriinan maingimaigar nwokripkaiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwuwim maingimaiga nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriyar naingwowi, iya kara maingimaiga mi owiyim mi wim kima iripi hiriinan, ini maingimaigar mi owim. ⁴ Mi iya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miyik miyiknan bi nwokikin. Mi iya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nou winkikin. Kara minsi naingwoyimyokikin, wari dimin biyeyim kimiir kwoinau waraur nwokaiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Nningaka kara kimiiram minsi winboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram sair ninoknininim. Iriig.

Pol siya min boinkin om Korin hiran iikamim sima ti inkamin yipiki dimin biye tirin siir swoki ikunam.

⁵ Mi inkamin yipiki dimin taemin biye tirin, siya wi kwoin whwokwoka nwowamin wi kariirara kipi nwo haiginu. Mi siya wi iikam hoingak kwoin whwokwoka nwowamin wi kimiir warar timi ohaiginu. Mi kara ti inkamin igao yai siir dimin biyeyim simiir wara boin tani. ⁶ Mi dimin taeminim iikam kima tirim siir, ti dimin biyeyim siya tirim simiirsi, yim bidi digiyim. ⁷ Mi tariinanin iikam kima wi siir dimin biyeyim siya tirim simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim bidi digiyim mi bidi haiyoprimdiyumuigi. Mi kima siirin yai miyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboiniu haiginu mi ti dimin taemin hiriinaninim yim wi siir kiyopsibgi haiginu rani, siir kwoinin biye siya nwowiguskiyamin nningaka. ⁸ Mi hiriinankinuwi mi kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii, kima siirin hinina diisiimauu, kima siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki. ⁹ Kariir kwoin komiiyin hinina naingwowi, kima kariir yai airamim ina sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan saiirsika kara ta yokwowa kimiiram asi winkikin. ¹⁰ Iikam kima ti dimin taemin biyeyim ti inkam nwuruan siyasiyar tirim kimiir simiirsi kipi naingwo. Kima siir dimin biye imiir haiyoprimdiyumuigi mi an kara iripi hiriinan wi siir dimin biye imiirar mi haiyoprimdiyumuigi. Mi ti dimin taemin bibiyeyim hiriyar nwokripkaii mi mhoiya simiirin kara haiyoprimdiyumuigi mi kara wi hinina tiri, Krai siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadiyar whinkinsiis haiginuwi. ¹¹ Mi krima iikamim simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyumuigi. Krimiirin wi Setan siya pi nipiyaokisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamin yipikin krima nwowin io. Ihi, krima bidiyar yinoknininim miya Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamaa nwowin

¹² Biya kara nama biigi bi om Troasa hiriir, Kraisiir yai kibi kibi imiir boinmimauuam biyin kimidiniya Biyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirin siyar ini diriraerarkwokin simiir kwoin imiirin. Mi sima yayim yipiki kara boinmimauuim simiiram asi naingwokim simiir wakaeyam.

¹³ Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krimiir nomiyyauin Taitas siiram nwonanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamim yipiki hapairanim simiirin hinin asi boingigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haiburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Iriig.

Aposel kam imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugin Setan siir nikwowaisiyam.

¹⁴ Hindie wit, nimbi Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekii. Dimusi rani, krima ini Jisis Kraisiir aowa ywowim mi ini saikar yamasuwim mi krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyeyim simiirsi. Adi Komii siya krimiirin manam nikunakin Kraisiir yai kibiya sair boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokigiya.

¹⁵ Nim krima ini piuii miyiknan ywowim, iikamim yipiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokigi ti iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan tiri krima mi krimiir miyim yim wi Adi Komii siir hirankar haiyiskii. ¹⁶ Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni omin siirar nasae oyokiyokiikaeyami krima mi krimiir yai aeya ya ini piuii biyenan whaknan ywowa mi simiirin wi saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamam, krima mi krimiir yai ikim yim ini diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin karamaeyairga. Niingaka. ¹⁷ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim sima simiir piu ara boinmimauuwi yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miya krima miriyya, nim krima hiriinan bi tirikim. Krimiir kwoinim yim wadiekim mi nim krima Kraisiir yai kibi aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta sairam. Mi krima mi Kraisiir siya krima ini iripar yamasuim mi krimiir kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiirar kigin, krima siir yai aiir boinmimauuim. Iriig.

3

Nim krima siyiu winin siir miyan inkamkim

¹ Ti dimin taeminim krima winkiyim kimiiram simiir tir mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krima krimiir inig imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hinin, nim krima wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriyyar naingwowi, nim krima ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan ywowim kimiir boinkiyam hinin, yim sima iikam wadiekim? Mi wim kima hiriyyar mi aingwowi, nim krima ini hiriyyar mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki iikam nhirim yim wa nwoki

aingwowim nim krīma inkam wadiekim, aniya? Nīngaka. Krīma yokwo kwir haiyim pi borisopi. ² Mi wim kīmarin ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim, ta krīmiiram winkiya. Mi iikamim sima kigi mi sima wa ninokninkinki krīmiir miyim mi wadiekim. Mi nim krīma bidinanar ninokninkinkim hinin, ta yaiya ya yaimwo aeyairga. ³ Wim kīma ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim. Wim kīma ini yokwowa Jisī Kraiskī si winkiya ini saiir hiriinan ywowim. Kariirin siya nīmbingikin mi ta yokwowa siya hauugika. Mi an kara ha namin mi kimidiniya kīmiir ini hauugig. Siya tidiyini bi wīnkikin. Nīngaka. Siya Adi Komii siir naeyuūn saika wīnkikin yipikin inokinokin omwai hiriīyar waiyayokiyokiiyin. Siya siya bwaeyan siir idwo bi wīnkikin. Nīngaka. Siya kīmiir kwoīnau wīnkikin.

⁴ Mi ni krīra pi hinina boinkii, ni krīriir miyo wadieko. Dimusi rani, krīra hiriīyar ninokninkini, krīriirin Adi Komii krīmiir Wanin siyar nīmbingiko ti dimin taemin hiriinanin simiir tiram. Kraisi siya krīriirin siir kirie aeyar whinkinsiis haiginugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi krīra hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krīra boinkiya kīmiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. ⁵ Mi krīra hiriīyar naingwowi, ta miya krīriir kirie ara pīmiriigiswo, wi dig di ywowi mi krīra wi hinin di mi boini, krīra wi digar nwowi. Dimusi rani, krīriirin kirie Adi Komii siya hauugin mi krīra mi aiir mīriiyim dig asi nwowi. ⁶ Mi iya Adi Komii siya krīriir nimbina iki iikam nhirim simiir boinmīmauwam, siyu winin siir yai kibi aiir boinmīmauwam, krīriirin siya siyar whinkinsiis haiginugin ta mi aiir mīriiyamin. Mi ti siyu winin siir yaiya ya yokwoni bi wīnka, ya Adi Komii siir naeyuūn siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyu komii komiyyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hauugiyim, yim inokinokin iikamim simiir dimin biyie imiir nīsiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyuūn inokinokin iikam imiirin siyar nīkpitmai haiginuwi, sima sibgu oyokiyokikaeyamim inokinokin Adi Komii saika.

⁷ Mi ti siyu komiyyin siir yaiyim Adi Komii siya wīnkiiyim siya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yūyakiya mi siir whwonkamīn ini wara yūyakiyin. Mi mhōiyya ti diminin paenan nūyan ina prikiiraraokiyin mi mhōiyyan ini hindara kigugu iguskiiyin. Mi ti diminin paenan nūyan Moses siir whwonkam hīrin pranae pranae bi nūyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwīnkim. Ti dimin taeminin siyu komii siirin, iikam imiirin simar naokao haiginuwi, sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim paenan nūyayiyim simaka nitkim. ⁸ Mi nim krīma iikam imiirin Adi Komii siir naeyuūn siir yai imiir boinmīmauwuwi. Mi ti digworaekwowim krīmiirin maigimaigra komiigak simar nwowaiginuwi mi krīma mouni hanin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim siyu komii siir yaiyim biyanim ini simiir haiburim. ⁹ Adi Komii siya ti siyu komiyyin Moses siir hauugin. Yio iikamim simiir dimin biyie imiir nīsiimauugin mi simiirin hiriinan warar mi iisiimauugin, sima wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, inokinokin. Mi ti siyu komii siir miyim yim kaimwowaigim, bimbūwi rani. Mi ti kitibmii boin wina saiir miyim yim min nīmbingim iikamim sima Adi Komii siir whwonkam ida dimin whrki kimbū karam nwowim. Mi hiriinananki nūwi mi ta miya ya ini siyu komii siir mi aiir haibura kougi kouwin ini saeya ywowa.

¹⁰ Moses siir miyiyim mi siyiu komii ikin, yo wadiei wadie owaigo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan nuyaei ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiyamo. Mi ini biyieki biyie ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyiun siir miya ya tariinanin ini komiigi komii ywowa. Saeya ina miriia mi saeya wi prikiyam tani. ¹¹ Mi miya yipiki wi hariiyar nwoyokiyokiikaeyami ya dimin miyikin paenan nuyaeiyin siir kirie komiigaka. Mi miya yipiki wi ii priei nwo karamae nwowi ya wi sapi prikiyami.

¹² Krima ta saiirin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim yim wi hariiyar nwoyokiyokiikaeyami mi krima siir dimin miyikin paenan nuyaiyin siiram nwowi, siya nitim. Mi krima siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krima simiirin wa boinmimauwi mi iikamim sima wi nwoki inokninkinim simiirin. ¹³ Krima Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yio siya bidi ynokninkinin siyiu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iirin yuisni asi nitimwanugun. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin kibiyin paenan nuyan siir whwonkam iir nuyan siya prikiraraoki mi ha digiguskii, wi sima pi kigisi. ¹⁴ Mi ti Moses siya higrinuun siir whwonkamin yuisni mi Isrel simiir iikamim sima hinina bi ninokninkinim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadeyar nwowi. Tariigina ya ini yuisnan ywowa simiir kwoin iir higrinuam. Mi tariinanin Isrel simiir iikamim sima iripa haingiriyu owi mi sima Moses siir yayim simiir mwaini mi simiir kwoinim wi sibgu naingwo omok rani, Krais siir dimin taemin imiiramin sima tira saiir hariinan. Yi ini yuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higrinukripkaiyim. Mi iya iikamim Krais siir yai aiir wakaeyim mi sima ha naingwo tibmiiyim simiiram, yim ini yuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higrinuim mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyim ini simiir hariinan ywowim. Mi siya simiir ina kabitnouwidnankaigiyim. ¹⁵ Mi biya hirankar ntyokiyokiyin mi ini tariinanar yadigniyin. Mi iya iikam sima Moses siir yai imiir mwainiyim diminin yuisnanin simiir kwoin iir higrinuun. Dimusi rani, sima Krais siir dimin taemin imiir bi ninokninkinim. ¹⁶ Mi iikamim simiir mhai kwoinim kisina haigii mi sima Biyan Inkam Komii Krais siiram naingwo tibmii kani, yim ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yuisim yipiki simiir niki higrinuim ninokninkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigai. Mi sima wa nwoki inokninkinim, ti dimin taeminim sima tirim simiir hariinan. Tariiginin yio ini Mosesni niki tirin ini hariinan ywowin. Mi iya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yuisa siir mwo hir nwowa yapa hakaingigi. ¹⁷ Mi ti Biyan Inkam Komii siir yayia ya Adi Komii siir naeyiu ieyairgin. Mi iya siya iikamim simiir kwoinawu nwokaiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyiu komiyyin mi dimin biyie aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo iuguskii mi sima wi rirmiiya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hariinansi boini hininin, sima dimin whirki bi kimbugim. ¹⁸ Krima whiekakarini opnainan ywowim, aknainan Biyan Inkam Komii siir dimin kibiyin paenan nuyaiyin iki iikamim paenan simiir nuya haiginuwikin. Mi krimiir whwonkamin higrinu karamae nwowi mi sima wa kigninokninkini Biyan Inkam Komii siir naeyiun ini krimakar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana haigyokiyokii siir hariinan kinar nwowim. Iriig.

4

Aposel kamim sima paenan niuyanan boinmimauugim

¹ Adi Komii krimiir Wanin sasaingin krimiirsi naingwoyimyokin mi krimiirin siyar mi imbingin siir mi aiir miriyyim siir siyu komii winin iikamim simiir boinmimauuwim. Mi hiriinanki nuwi mi krima wi digiumii siir kipi haimriiyu mi wi ta miya saiir miriisi kipi niddid. ² Krimiir digiun ti mi bibiyeyim simiirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi ti iikamim yipiki inokinokin ti mi imiirin hindara nimprio miriyyim, yim wi simiirar swoki kiyopsibgi haiginuwikim. Mi nim krima niksise mii bi miriigim mi krima Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaigiim mi saiirin yaeya bi mi kisina boinmimauuwikim. Niingaka. Krima yaimwokiayimwo aiirar boinmimauuwikim Adi Komii siir whwonkam idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim inokinokin pa ninokninkinkii, krima yaimwo aiirar boinmimauuwi. ³ Mi ti mi kibi kibiyim yipiki krima boinmimauuwiyim iikamim simiir, sima sibgu wakaeyokna karamae nwowi mi yim ti sima omin paeya namiyin siir namanim mi sima wi sibgu inokninkin tani. ⁴ Yim sima ta yai kibieya saiiram bi naingwo tibmii kinikim. Dimusi rani, yu biyeyin ti nuin siir tiranin Setan nikuiwiyin simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima ti dimin taemin imiirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmii kinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyopsibgi haiginuwi mi sima ti dimin iirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmisi simiir kwoinim siya kiyopsimsibgi mi sima paninsi sibgu inokninkinsi Kraisi siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Kraisi siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir nisiimauuwim hinin, Adi Komii siya paningim mi yipikin Adi Komii siyar swoki owin. ⁵ Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin mi kima wi kririir inig iirin wa hainan tani niingaka. Krira inokinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hiriyyar boinikim Jisis Kraisi siya Biyan Inkam Komiigin. Mi nikrira kimiir miyan inkamko krira kimiir whinkinsiis haiginuwikim siir sibgu inokninkinim. ⁶ Adi Komii siya biigi biyyarin ti hinina boinkikin, niya diminin paenanin wa ni uyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinawu bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi Komii siir kirieya saiir bidi kigim paeni hanin Jisis Kraisi siir whwonkam iir niuya. Mi ta kirieya, ta krima ninokninkina ya ini paeni hanin krimiirar niuya.

⁷ Ya ini wadieki wadie ywowa, ini diminin nibnau krima haigiyyin umir komii saaniyin. Krima nonkwowam mi krima haiyapririram mi ta Yai Win Kibiya Jisis Kraisi siira ya ini hiriinan ywowa mi nim krima ini ti nibim ini simiir hiriinan ywowim iikam niingam. Mi ti diminin siya haigiyyin krimiir kwoinawu, yo iikamim simiir nisiimauugim, dimin kibiyim krima tirim simiir. Yim ti dimin hiriinanim simiir bwamim yim krimiir tir nwo rani. Niingaka. Taki kirieya Adi Komii siir hiranki nitka, krimiir whinkinsiis haiginuwam mi taka kirieya ini kirie nhirim simiir haiburim. ⁸ Mi hinda tinda dimin bibiyeyim pa niti krimiir hauuwam kimpipisu mi sima krimiir bi nikwowaigiim. Krima ninokninkin tani, ti dimin hiriinanim sima dimuam niti, krimiir hauuwamin kimpipisu mi krima ti dimin taeminim krima tirim simiir bi nonkwo iguskikim. Niingaka. ⁹ Iikam whiekakim krimiir sau omom nwowim mi yo Adi Komii siya krimiir bi swoki haibur miminkin. Iikam nhirim krimiir

bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krɪma bi naokim. Nɪngaka. ¹⁰ Mi inokɪnokɪn krɪmiir pɪuim hankak sɪmiir sɪmiirar nwoninaei biya kam bibiyeyim sima nipimpara Jisisni mi siir pɪua hankak hankak ha nwowainuwa saiir hiriinan. Mi iya iikam sima ti hanim kariir pɪu tir nwowim sɪmiir kɪgim mi sima ina yinokninkinkiyim, Jisis Kraisiya ini krɪmakar nwowin mi krɪmiirin siyar whɪnkɪnsiis haiginuwi mi iya inkamki krɪmiir nipimpariyim mi krɪma panɪnsi yaosi, krɪma pi hiriinanar mi owi. ¹¹ Mi ta iya krɪma ti nu iirar niki owa, iikamim sima krɪmiiramar kaokim, krɪmiir nisomsom aowam. Dimusi rani, krɪma Jisis Kraisi siir mi aiir mɪriigin. Mi ti dimin bibiyeyim krɪmiiram nitiyim mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim sima pa ninokninkinkii, Jisis Kraisiya ini krɪmakar nwowin mi krɪmiirin siyar whɪnkɪnsiis haiginuwi mi krɪma hiriinan asi nwowi. ¹² Mi inkamim krɪmiir nipimpariyim mi krɪma pariiparii wa pi yaowin. Mi ti dimin taeminim ti krɪma tirim, kɪmiir whɪnkɪnsiis haiginuwim mi kɪma wi Adi Komii saika nwoyokiyokigaeyami, inokɪnokɪn mi kɪma wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

¹³ Mi bɪdi bɪdiniyarin inkam nwirin Adi Komii siir yai imiir wɪnkɪyin yokwo Samni, siya hinina winboinkikin, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kɪngin mi kara inokɪnokɪn siirin iki iikam nhirim sɪmiir boinmɪmauwikɪn. Mi hiriinanki niuwi mi tari ti inkamin hiriinan boinkikin. Dimusi rani, kɪma Adi Komii siiramɪn siir hiriinan naingwo tibmii kɪni. Mi krɪma iriipi hiriinan inokɪnokɪn iikam imiirin Adi Komii siirar mi boinmɪmauwikim. ¹⁴ Krɪma ti dimin taeminim iki iikam nhirim sɪmiir boinmɪmauwikim. Dimusi rani, krɪma hiriyyar ninokninkini, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir hidninsiin idwowin mi mhoyiya siya wi krɪmiir mi hidninsiin idwowi. Mi krɪma wi Jisis saikar nwowi mi krɪmiirin wi siyar nanmaiwarkainaei mi krɪma wi siir whwonkam ida kingiin namwoiwi. ¹⁵ Mi dimin bibiyeyim, aposel kamim krɪmiir nimbimbiniyim, yim tiriginim yim kɪmiir whɪnkɪnsiis haiginugim. Dimusi rani, krɪmiir yai imiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ini hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta saiiram naingwo tibmii kɪni mi sima Adi Komii siir boin wadiekii mi wi siir inig iir hainan prapraskii, ti dimin taeminim siya tirim sɪmiirsi. Iriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimin komii rani. Dimusi rani, krɪma wi mhoyiya haii.

¹⁶ Krɪra wi maigimaigra nwo karam nwo rani, ti dimin taeminim Adi Komii siya iikam krɪmiir hidninsiin idwowi mi krɪma whiekakarɪn wi siir inig iir hainan prapraskii. Mi inokɪnokɪn krɪmiir pɪuim yim wa naonami mi inokɪnokɪn Adi Komii siya wi krɪmiir kwoin iirar whɪnkɪnsiis haiginuwi wadie nwowamin. ¹⁷ Mi ti dimin taeminim ti hik krɪmiir hauu haiginuwim yim dimin komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krɪmiirin wi sima whɪnkɪnsiis haiginuwi, Adi Komii siir dimin miyik miyikim yipiki hiriyyar nwoyokiyokikaeyamiyim inokɪnok sɪmiir haiyamin ini iki digworaekwo nhirim sɪmiir haiburim. ¹⁸ Mi hiriinanki niuwi, krɪma krɪmiir kwoin komiiyin wi ti dimin taeminim krɪmiir nhwokar kɪgiyim wi sɪmiiram kipi naingwo. Nɪngaka. Krɪma dimin taeminim krɪma kig karam nwoyiyim, Adi Komii siya hauwi krɪmiir mhoyiya, sɪmiiram daingwo mi sɪmiiram dwokwokin. Mi ti dimin taeminim ti krɪma kigiyim, tariinan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimin taeminim yipiki krɪma kig

karamae nwowiyim yim wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. Iriig.

5

Dimin taeminim aposel kamim sima tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginuugim

¹ Krima hiriyyar ninokninkini, mhoyiya ta krimiir nuan piu biyieya ya wi sapi naowi mi wipi whii mi ya wa namkii. Yim ini omakam hindara nini kaigrinu whwonkai sasaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya krima naowi, krima ina ninokninkinim, krimiir piu kibiya yipiki wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami, saiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi mi krima wi hiriyyar nwoyokiyoki kaeyami siir om hirin. Yim ti digworaekwowim yim ini omaka miyika Adi Komii krimiir Wanin siya mirii okwowa siir om hir krimiiram, krima nwowam ini saiir hiriinan ywowa. ² Mi tariinanin krimiir kwoin komiiyin ini war omiin kouwanin siir waraur nitamar naingwowin, ti piu win kibiyim yipiki wi Adi Komii siya hauuwi krimiir mi krima wi simiirar nini onii. ³ Mi hiriinankinuwu tiriiginin hiriinan tirkiswo mi krima wi kwoinbudara di ywowi mi hiriirin piu karamae di yapninopkai nami. Nningaka. ⁴ Krimiir kwoin komiiyin ini ti piu winim yipiki wi krima haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hugimkripim. Mi ta piu biyieya ta hindara nwosisaeya, ta krima nwowa ti nu iir ya inokinokin hik krimiir swoki hauunanaei. Mi krima pi boriisopi ta pua kwoinbudara nwoyiya saiir nwowim krima hininam naingwowi, Adi Komii siya piu win kibiya saiir nii kinirkai haiginuwim. Mi krima ta pua naonanaeiya ta pua nao karamae nwoyiya saika ninowanam tiri. ⁵ Yio Adi Komii sasaigrin yipiki ti piu win imiir diriraerarim krimiiram, krima haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika. Dimusi rani, ti dimin iirsika. Siya siir naeyuin krimiir bidi hauugiyin mi krima wa nwoki sibgu inokninkinim hinin, krima ti dimin taemin imiirin wa haii ti siya nimbiniim krimiiram.

⁶ Mi ti hiriinan saiirsika krima ina ninokninkinim, ti dimin taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya wi krimiir hauuwi mi inokinokin krima wi kirie hiriyyar nwokripkai iripa nongwomamair aeyam. Krima ina ninokninkinim, ta iya krima ta piu aiirar niki owim, krima Adi Komii saika niki orani, siir om iir. ⁷ Krima ti diminim Adi Komii siya diriraerarim krimiiram krima simiir niki kig rani. Mi nim krima bidiyar yinokninkinim krima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi niksisaekin siya yaimwo ara boinikin. ⁸ Kara kimiirin kaimwower boinkii, krima naosi naingwo idid rani. Nningaka. Krima ta nu tiran pua saiir haiburgigam tiri. Mi krima wi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii wi saika niki owim siir om hir. Yio tiriiginin ini ti krimiir piu aeya nwowa ti nu iir ini siir haiburin. ⁹ Mi ta pua ta nu iir krimar mi owa krima saiirar mi owi mi krima krimiir piu kibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi, ya ti hiriinana ya dimin komii rani. Krima biyyin minam tiki aingwo, diminin Adi Komii siya naingwowim krima naingwo tibmii kinam mi krima tiram, simiir tiram daingwo. ¹⁰ Kara tiriiginim kimiiram boinkikim. Dimusi rani, mhoyiya krima wi Kraiis siir whwonkam ida nokwowi mi wi siyar hidi krimiirin, dimin taeminim krima tirim simiirsiiyin. Iya krima ti puim ti nu iiranin simiirar niki

okripkai mi siya wi krimar tirim wi simiirar swoki hidi. Siya dimin wadie nasi tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri krimiirin, krima tirim simiirsiyin. Iriig.

Aposel kamim sima iikam imiirin minsi whinkinsiis haiginugim sima Adi Komii saika nongwomama'ir aeyim

¹¹ Mi iya krima Adi Komii siirsi nidida saiir ninokninkinim krima miini haniin asi mariigim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima simiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim, mhoi'ya siya krimiirin wi dimin taeminim krima tirim wi simiirsi hidi. Adi Komii siya krimiir kwoin imiirin ina ninokninkinin. Mi an kara ha naingwowi, iikam kimiir kwoinim hinina daingwo, an kara siyiu miyik iirar napikin. Mi ti dimin taemin hiriinanim simiirin kara whinkinsiis haiginugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa saiir hiriinan. ¹² Krima kimiirin hinina tir tani, kima hinina swoki boinam, krima wadiekim, krima ti dimin taeminim kimiir boinmauwamin minam naingwokim, kima wa nwoki inokninkinim, krimiir siyiu paningin. Mi mhoi'ya kima iikam imiir boini, yipiki ti ha naingwowim, inig komiigak nwowiyim mi yuis miyik miyik ikim ini kou sima ywowim. Mi inkami kwoinim yim ini panina nwowim mi kima simiirin wi ha boini tiriiginim yim miyik rani, ini kipii ywowim. ¹³ Mi kima krimiir boini, sima ti hiniin asi boini sima pi whaowaei. Mi nim krima kimiirin wi hinina boini, tariigina ya Adi Komii siir mi aeya ti hiriinan krima boina. Mi kima krimiir boini, simiir kwoinim wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krima kimiir boinmauwu, yi wi minsi boinmauwu, kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim. ¹⁴ Mi ta Krai siya iikam krimiirsi naingwokwonanae'ya mi krimiir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krima ta mi aiir asi marii iikam kimiir whinkinsiis haiginuam, ti dimin taeminim simiir kirieni. Krima ti hiriinan dimin taemin imiir asi tirkim. Dimusi rani, krima bidi yinokninkinim siya siyairgin naowin. Mi krima naoni haniinaka ini siyar yaowiskiyin krimiirsiyin. Ya tariigina ya hinnga krima whiekakar in saika bidiyar yinkin aonamin. ¹⁵ Krima naoni haniinaka ini siyar yaoiskiyin krimiirsiyin mi nim krima iikamin yipiki ti nu iir nwowim, krima dimin taeminim wi krimiir kwoinairga priinaingwo diriraerar tani. Nningaka. Krima ti inkam nwiruwan yipikin biyar naowin, yipikin Adi Komii siya hidninsiin idwown mi omwai ha swoki waiyan iikam krimiir whinkinsiis haiginuwam siir kwoin iirarar dap iski.

¹⁶ Mi hiriinankinuwi mi krima wi hinina di yaingwowi, iikamin sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwoki naokingugunankaigim. Nningaka. Yim ti hiniin digworaekwowim yim nu tirankim. Biya iikam krima dimin bibiyeyar niki tira, krima Jisis Krai siirin inkami siyiu iirarar hidgin. Mi Tariinanin krima iikam imiirin wi hinina hid rani, wadie mi biyie. Nningaka. ¹⁷ Mi iya iikamin sima naingwo tibmii kani Krai siir yai imiiram mi Krai Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biyan dimin taeminim wi simiir igso'p aiir nokwokairinanaowidi.

¹⁸ Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krima nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krai siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin ti hiriinan saiirsi naokin, ti dimin taeminim

Krais siya tirim krımıir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Krais siya tirim krımıir, hiriinan sairsi tirkin, krımıirin siya whinkinsiis haiginiugin mi iikam krıma yipiki biya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin krıma ini nomiiyau saıkar swoki owim. Dimusi rani, Jisis siyar ninkiamasugin krımıirin. ¹⁹ Mi dimin taeminim krıma boiniyim kımıir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krımıirin, dimin taeminim Krais siya tirin simiirsi ninki amasu haiginiugin. Mi tariinanin Adi Komii siya krımıirin bidi yimbiniim nomiiyau nwowam. Siya dimin bibiyeyim krıma tirim simiirsi naingwo rani, simiirin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi tariinanin siir miyım ini aposel kam krımıir kwauuwa. Siya iikamim nuanim krımıiram naingwokwonanaeikin mi krımıir ina yinkiamasuın krıma saıka nongwomamair aeyim.

²⁰ Krımıirin Adi Komii siya bidi yimbiniim mi krıma Krais siir ıgsop aiir asi nokwokairinanaowigim. Mi ti dimin taeminim ti krıma boinimauuwim kımıir, yim Adi Komii siya boinimauuuni hanınaka tisi krımar boinimauuwim kımıirin. Krıma Krais siir whinkinsiiskin mi krıma kımıirin hinin asi boini, kıma Adi Komii siiram kiwaki, kımıir whinkinsiis haiginiuwam mi kıma wi saıka nwoki ongwomamair aekiyamim mi wi saıka niki sibgu owim. ²¹ Krais siir kwoinin sasairgin dimin biyie whirki nwo karamae nwowin. Mi krımıirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin mi krımıir dimin bibiyeyim krıma tirim, yim ini siyar haipriginkiyim. Mi simiirin ini Krais siir inarar yonkwokiyim mi krıma naoni hanınaka ini siyar yaıskiyin, krımıir dimin bibiyeyim simiirsiyin mi krıma wi saıka asi namasukikini. Siya ti hiriinanin minam tirkin, iikamim krıma yipiki siir yai aiiram naingwo tibmii kınim, Adi Komii siya krımıirin wi ha boini, krıma dimin whirki bi kımbugim siir hiriinan. friig.

6

Aposel kamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinimauuwim sima dimin bibiyeyim simiirsiyin hik prasae bi haigim

¹ Mi ni krıra, Pol kara mi Timoti siya, ni krıra irıpa Adi Komii krımıir Wanin saıkar mırıigo. Mi krıra kımıir asi niki, kıma Adi Komii siir naingwobumbu aiir bidi haiyim mi ti naeyıuin siirin hinda whisariiyar priiyokaeyamam kipi tir. ² Hıi, kıma wi hiriinan kipi tir. Adi Komii siir yayım kamim sima wınkıyım bidi bidiniyar Yokwo Komii saıir, yim hinina winboinkikim,

mi Adi Komii kara, kirıir whinkinsiis haiginiuwam naingwowi kıra nhwo kwisboini mi kara ta kıra kwisboina saıir wakae mi ti diminim kıra kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginiıwi. Mi iıya kara kımıir nimbini mi iikamim ti nu iir nwowim kımıirin wi kara nanmaiwarkainaei mi kımıirin wi kara whinkinsiis haiginiıwi.

Ti kara boinanım kımıir simiir wakae, tariinanarin Adi Komii siya kımıir hainan praprasam naingwowi. Mi tariigitarıinanarin, siya wi kımıir whinkinsiis haiginiıwi mi wi kımıir nanmaiwarkainaei. Mi hiriinanki niıwi mi ti naeyıuin whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta naingwobumbuwa wi kigugugisi.

³ Mi nim krıma inkamim pi boriisopi iikam nhirim sima ha naingwowim ti dimin taeminim krıma tiriyim miyık rani. Mi nim krıma dimin biyie whir bi swoki tirmıntırmınkim, simiir kwoin imiir kiyaıyamin biyie sima nwowam mi sima krımıirin wi ha boini tani

krimiir miyim biyekim. Nningaka. Mi krma dimin biye tirkiswo mi tiriiginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi haiginiuwun mi sima wi di yokworinuwu. Mi ni krira hiriinan naingwo rani, sima kririirin hiriinan naingwo rani. Nningaka. ⁴ Mi ti diminim krma tirim simiir tirni haninaka, krma iikam imiir nusiimauuwikim hinin, krma Adi Komii siir miyan inkamkim. Krma iikam imiirin hinina nusiimauuwikim krma hiriyar nokworinukripkaiigim dimin taemin biye biyeyim kramiiram natiyim mi hikpai hikpaiyim kramiir hauuwiyim kramiir tirbuwam, krma simiirsi bi hiuniyanaikim. ⁵ Sima kramiirin bidiyar mi ipimparim mi maeyaua mi biye miriyya sair hir bidiyar mi hugripkiikikaiyim. Mi kramiir sau omomin sima kramiirin siyu miyiknan bi tirkim sima kramiirin ha mi igbumbu. Mi krma mi pranaepranae bi miriigim, ini piu whaowaki kramar ywobugiyim. Ti nhirim krma nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mipi nae karamkamar mi ami. Dimusi rani, krma Adi Komii siir yai aiir boinmimauugim mi sima kramiirin hiriinansi tiri. ⁶ Krma kramairgim siyu miyik sibgu tiriyim mi nim krma Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mi nim krma io bi nanka osisauuwikim, dimin taeminim kramiir kou nwowiyim simiirsiyin. Krma bigin nasmirwaiya nwowikim mi krma iikamim simiirin maigimairga pa mi isiimauuwi simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyuin, ti kramiir kwoinawu nwokaiyin, krma iikam nhirim simiirin hinina nusiimauuwi, krma Adi Komii siir miigi mi aiirar mirii. ⁷ Krma inokinokin yaimwo aiirarar nowomwarkaiyuuwikim. Mi Adi Komii siir kirieya yipika kramiir hauugiya, inokinokin kramiirin saeyar whinkinsiis haiginiuwu, kramiir miyim. Ti kamim yipiki yaini digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hininim nhao sau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan ywowim, ti siyu miyikin krma nwowiyin mi miyim krma miriyyim yim ini hiriinan ywowim. Yim sima inokinokin kramiir kimirkaiigim, tiriginim yipiki yai biye kramiir boiniyim mi dimin biye kramiir tiriyim yim sima wi kramiir nikwowaisii rani. Nningaka. Simiirin wi krma nikwowaisii. ⁸ Iikam nhirim yim kramiir inig imiir hainani mi nhirim yim kramiir swoki ikwowaisii nhirim pi kramiir mi igbumbu kauwok itkin boini mi nhirim iikam nhirim simakan kramiirin pi yai wadiyar mi boini mi kramiir siyu ikan. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krma ti dimin taeminim krma tirim simiirin wi hiriinanar tirkripkai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowu, krma iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krma hiriinan bi tirikim krma yaimwo arar boinmimauuwikim. ⁹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan kramiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima kramiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim kramiirin ha naingwowiyim, krma wi krambi naowi mi krma pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, kramiir tioim. Mi siya ini kramiirar kigirkakin mi krma paninsi yaosi. ¹⁰ Mi ti dimin bibiyeyim kramiiram natiyim, kramiir kwoin imiir kiyaiyam, kramiirin wi sima tiri, maigimairga nwo karamin. Mi inokinokin krma wi maigimairga hiriyar nwokripkaii. Krma paeprikabar mi oka windi, dimin taemin mi tir karamae, krma iikam imiirin wa whinkinsiis haiginiukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krma ini inkamim ti

nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krɪma digworaekwo miyik miyikakairgim mi ti digworaekwo miyik miyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

¹¹ Mi kima ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krɪra kimaka bɪdi boino mi dimin taeminim krɪriir kwoinau tir nwokaiyim kimiir bɪdi boinmimauuwim. Dimusi rani, krɪra kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. ¹² Krɪriir kwoinin kimiiram naingwokwonanaeyin bi niki digikin. Niingaka. Krɪra kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoinim krɪriiram naingwowin yio bɪdi digiyin. Mi kima krɪriiram naingwokwonanae rani. Niingaka. ¹³ Mi tapa kara kimiirin pi adin siir yinisim iir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, kima krɪriiram daingwokwonanae ta krɪra mi aingwokwonanaeya iikam kimiiram sair hiriinan. Iriig.

Krɪma Adi Komii siir iikamim krɪma iikam biyie biyieyim simaka kipi namasu

¹⁴ Kima ti iikamim yipiki Jisis Kraisiiram naingwo tibmii kin karamae nwowim iripa simaka kipi namasu. Nii nabieyo yo iripa bi nwowiko mi ti hiriinan siyu kaimwovin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyim simaka kipi mirii mi diminin sima mi tiriyin siir wara kipi mi tir. Niingaka. Dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi dimin taeminim yipiki biyie nwowiyim yim iripa kipi nwo. Niingaka. ¹⁵ Mi kima hiriyyar naingwowi, Kraisiya mi Setan siya sowa wi kwoin whuruwar nwowi? Yi ti hiriinanin ini niingawowin! Mi inkamin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kinnyin mi inkamin yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nwowiyin, sowa wi iripa panina nwowi? Yi tiriginin yio siyu rani! ¹⁶ Mi Adi Komii siir omaka mi uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa panina nwowi, irua nwowamin? Yi siyu rani! Krɪmiir piyim sima ini omakanan ywowim maeyaua Adi Komii siir naeyu ieya nidwokaiyana krɪmiir kwoinau tirin. Mi Adi Komii siyarin biya yokwoni hinina boinkikin, kara wi kariir iikamim simiir mii kwoinau nwokaii kara wi simakar nwowi kara wi simiir Adi Komii nwowi mi sima wi kariir iikam nwowi.

¹⁷ Mi Adi Komii siya ta hiriinan sairsi boinkin,

kima ti dimin biyie biyieyim, ti iikam bibiyieyim sima tiriyim, simiirsiyin aru dwo mi kima simiirin digumii haimriiyugig. Mi kima ti dimin taemin hiriinanin simiirin digumii haimriiyugigi mi simiir mi ap karamae mi owi mi kimiirin wi kara hii, kariir iikam nwowam. ¹⁸ Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kimiir Ad nwowi mi wim kima wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mi yinisim yinugiyinar nwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mi ninomor kouan ikim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Iriig.

7

¹ Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowiyim, Adi Komii siya ta nimbina krɪmiir hauugika. Mi hiriinankinuwu, krɪma krɪmiir digiun, ti dimin taeminim yipiki krɪmiir tiriyim dimin biyie tiram mi ti dimin taeminim yipiki krɪmiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digumii haimriiyugig. Krɪma siyiuin Adi Komii krɪmiir Wanin siir whwonkam ida

dimin whirki kimbu karamae nwowiyin siirarar dap iski mi Adi Komii siir kipi tir, siya krimiirsi nididim. Iriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhai kwoinim kisina haigigiyim mi Pol siir kwoinin ini maigimaigarg ywokiyin.

² Iikam kima, kririiram daingwokwonanaei krira kimiir warauran iikam nhirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mi krira kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumimankin mi krira kimiir bi swoki iksisaekim mi kimiir nwirni diminsim whir bi swoki prilhaigo, kimiir nhir ima boina sair hiriinan. Nningaka. ³ Kara ti yayim kimiir nikiyam bi boinkin. Nningaka. Kara biya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mi tariinanin tisa swoki boinkiyin, krira kimiiramin pranae pranae naingwokwo rani, kima naowi, krira kimaka naowamar mi aingwowi, iyie? Wi hiniin kipi tir mi kima omwai mi waiyaei mi ni krira hiriinan omwai kimakar mi waiya amar mi aingwowi. ⁴ Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara inokinokin iikamim warauranim kimakan hinda maigimaigarga arar nwonanaeikin. Mi iya dimin taeminim kririiram nitiyim, kririir kimpipisu haiginuam mi krira pi diminim iikam kima tiriym pi simiirar naingwo krirkaii. Mi tiriiginim kririirin maigimaigarga sima nwowaiginuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

⁵ Mi iya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi mini onikim dimin bibiyeyim kririirin ini hiriyyar swoki tirkrirkaiyim krimiir pua bi swoki siismimanka. Nningaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam kimiirsiyin nidid prasae mi naingwoyimyok prasae bi kinko, dimin taeminim krira tirgigim kimiir mi inkam biyeyin siya niti, wi siya nini tirbuni simiirin. ⁶ Mi Adi Komii siyargin yipiki inokinokin iikam sibgu siiboboinu haiginuwiyin, iya sima hikak nwowiyim. Krimiir kwoinim siyar niki kinsis haiginugun inkamin Taitas nikuwiyin siya nikropkiyin krimiir nini kigniyam. ⁷ Ihi, siya bidiyar yitin krimiirin siya ini siiboboinuni. Siya krimiirin min nini boinkin, kima siirin panin panina siiboboinugun dimin taemin kibi kibiyim kima napim mi kima tirim. Tiriiginim krimiirin maigimaigarga sima nwowaiginuwi. Mi siya ha nitin, krimiirin siya ini boini, siya kimiir bidi kignakiyin mi wim kima krimiir kigam asi naingwokim. Mi kima ti dimin taeminim kima tirim simiirsi asi nididgin, yipiki hik krimiir tirhaiginuim. Mi wim kima krimiiram asi naingwokikim mi wim kima pi krimiir mirmii aiir nwowi iya iikam ima boiniyim dimin taemin biyeyim krimakar ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirkii, kara maigimaigarga kimaka nwowim.

⁸ Mi ta yokwowa biya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o kara-maeki winti mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyarga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriyyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauwi. ⁹ Mi tariinanin, kara maigimaigarga komiiga, kara yokwo kimiiram winkiyin kara maigimaigarga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkiyim hikak simiirsi nwowim. Nningaka. Kara maigimaigarga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhai kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkiyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginugun. Mi hiriinan

saiirsika krīma maĩrgimaĩrga asi nwoķim. ¹⁰ Tĩ dimĩn taemĩnim simiĩrĩn Adi Komii siya haĩgĩm mĩ kĩmiĩrĩn hĩkak asi nwowaĩgĩnũgĩm mĩ kĩmiĩr mĩhĩ kwoĩnim siya kisina haĩgĩkim. Mĩ siya wĩ kĩmiĩr asi whĩnkĩnsiis haĩgĩnũwi mĩ kĩmiĩrĩn wĩ tĩ dimĩn taemĩnim simiĩrsi asi nanmaĩ-warkainaei. Tĩ dimĩnim yĩm dimĩn wadie imaĩrgĩm mĩ krĩma simiĩrsiyĩn maĩrgimaĩrga nwo karamae kipi nwo. Mĩ dimĩn taemĩnim yĩpĩki nuan iĩkamĩm simiĩr tĩriyĩm, maĩrgimaĩrga nwo karam sima nwowam, yĩm naokaowĩkim mĩ simiĩrĩn kwoĩnbudĩn omwai waiyayokiyokiyam sima bi whĩnkĩnsiis haĩgĩnũwikĩm. Nĩngaka. ¹¹ Sibgu sibgu daĩngwo omok tĩ hĩkim simiĩr tĩrĩm mĩ Adi Komii siya simiĩrĩn ha nĩnkĩpĩtkiyĩm kĩmiĩram sima ini dimĩn wadieki wadie imar yĩmbiyamĩm. Mĩ sima kĩmiĩr kwoĩn imiĩr asi tĩrkĩm hĩriinan nwowam naĩngwowĩm. Mĩ simiĩrĩn digĩumii haĩgĩngĩkim, tĩ dimĩn bibiyeyĩm kĩma napĩm, yĩpĩki kara winboĩnkĩyĩm. Kĩmiĩr kwoĩnim sima kĩprĩd haĩgĩnũwi, inkamĩn yĩpĩkin dimĩn biyie tĩrĩn siĩrĩn ĩgao yai boĩnim. Mĩ kĩma tĩ dimĩn biyie hĩriinanĩm yĩpĩki kĩmiĩr nĩmbiyamĩm simiĩrsi bĩdiyar mĩ ididĩm. Mĩ kĩma hĩriinan bĩdiyar mĩ aĩngwowĩm, kara nĩtĩ kĩmiĩrĩn simiĩrsi whĩndiraeraram mĩ wĩm kĩma kĩmĩdĩniya kamĩm dimĩn bibiyie tĩriyĩm, simiĩr whĩnkĩnsiis haĩgĩnũuam swoki kwanaĩngwo. Ta yokwowa kĩmiĩr tĩrkĩka, kĩma kariĩram naĩngwokwonanaeyĩm mĩ kariĩram naĩngwowĩm, kĩmaka irĩpa nwowam mĩ ya tariĩgina ya kĩmiĩr whĩnkĩnsiis haĩgĩnũuga kĩmiĩr naĩngwo tĩbĩmiiya Adi Komii siĩramĩn kirie nwowĩm. Kĩma kariĩr yai aĩrĩn bĩdiyar wakaeyĩm mĩ ya tariĩgina, ya kariĩr nĩsiĩmauuga hĩnĩn, siyũuĩn kĩma nwowiyĩn hĩnda tĩndan wadie bĩdi ywokiyĩn. Mĩ dimĩn biyeyĩm kĩmiĩr waraur nwowĩm simiĩrĩn kĩma bĩdi sibgu tĩrkĩyĩm mĩ siĩrĩn kĩma asi nĩrĩdnatkĩkin.

¹² Mĩ iĩya kara ta yokwowa saiĩr wĩnkiya, kara kamĩm yĩpĩki siyũu biyie tĩrĩm simiĩrsi bi naĩngwokĩn. Mĩ iĩya kara ta yokwo aĩr wĩnkiyĩn kĩmiĩram kara tĩ inkamĩn yĩpĩkin siyũu biyie tĩrĩn siĩrsi bi naĩngwokĩn. Adi Komii siya kariĩr kwoĩn iĩrĩn bĩdi yĩnoknĩnkĩkiyĩn, ta yokwowa kara wĩnkiya iĩkam kĩmiĩram, kĩmiĩr whĩnkĩnsiis haĩgĩnũuam kara hĩnĩna naĩngwowi kĩmiĩr siyũuĩm idowiiya dwoki Adi Komii siĩr whwĩnkam ida. Kĩma wa nwoki sibgu inoknĩnkĩnĩm, kĩma krĩriĩram naĩngwokwonanaei mĩ ta hĩriinana saiĩrsi wĩnkĩka ta yokwowa. ¹³ Mĩ dimĩn taemĩnim kĩma tĩrĩm krĩriĩr, krĩriĩr siĩboboiĩnũ haĩgĩnũuĩm sima sima rani, dimĩn taemĩnim kĩma whĩndiraerarĩm Taitas siĩr wokmaĩhaĩgĩnũuam mĩ krĩra tĩ saĩka nwowo, krĩra maĩrgimaĩrga komiĩga. ¹⁴ Mĩ bĩiĩya kara kĩmiĩr inĩg imiĩr boĩnmauu wakaeyĩm mĩ kara Taitas siĩrĩn ha boĩnkin kĩma wadiekim mĩ tĩ dimĩn taemĩnim kĩma tĩrĩm kariĩrĩn wĩ nĩdidgak sima nwowaĩgĩnũu rani, ta kara boĩna siĩr. Mĩ tĩ dimĩn taemĩnim kara boĩnim iĩkam kĩmiĩrĩm hĩnĩn sima wadiekim, yĩm ini tĩ yayĩm bĩiĩya krĩra niki boĩnim kĩmiĩr whĩekakar ini simiĩr hĩriinan ywowĩm, yĩm kaimwowaĩrgĩm. ¹⁵ Bĩiĩya Taitas siya kĩmiĩram waraur niki itĩn, kĩmiĩr kĩgnakiyĩn mĩ kĩma siĩrĩn wadie ha sibgu ohaĩgĩnũgiyĩm mĩ siĩrĩn ha mĩ sibgu kĩgrĩraowĩm mĩ kĩma dimĩn taemĩnim siya boĩnim simiĩrĩn ha mĩ wakaeyokna. Mĩ siya ta saiĩr naĩngwokiyĩn siya kĩmiĩramĩn pranae pranae bi naĩngwokwokĩn, ini bĩiĩya siya naĩngwokwowa ini saiĩr haĩburĩn. ¹⁶ Mĩ tariĩnanĩn, kara ha naĩngwowi, kĩma mĩ kara, krĩma ini kwoĩn whĩrur ygowiskiyĩm mĩ kara kĩmiĩramĩn kwoĩn whisair bi nwokĩkin kara maĩrgimaĩrga komiĩga. Iriig.

8

Adi Komii siir piugana sair iikamim sima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis

¹ Ti kariir nomiiyauim, krīma yai kīmiir boinmauwam naingwowi mi kīma pa nwoki inoknankinim, dimin miyik miyikim Adi Komii krīmiir Wanin siya tirim siir piugana sair iikamim simiir, nu Masedonia hiran isidin siir. ² Mi iya simiirin iikam nhrkim tiriyim dimin biyie, sima pi maigimairga hiriyar nwokripkaii. Mi sima iikam paeprrikabar mi oka windi, sima pa mi maigimairgaei. Dimusi rani, sima bidi yinoknankinim, simiir dimin bibiyeyim simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi sima simiir umirim iripa asi haingiriyiu hauugii iki iikam nhrim simiir. ³ Kara kīmiirin kaimwower boinkii, sima umirim simiir kwoinkar naingwo hauuwi simiirin. Mi sima umir hoimgak karamaeka windi sima Adi Komii siirin pa mi hauuwi. Mi kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. ⁴ Simiir kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsiisam. Mi sima krīmiiram asi nimpīwirwirkrīpkaigim ti umirim simiir hainamim hiriir. ⁵ Sima iuwa rigar hauugim. Sima wadīyar tirkim, sima ta krīma naingwowa simiir, sima tiram sair hiriinan bi tirkim. Bi simiir mhi kwoinim Biyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi mhoiia sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmauuim, diminin siya naingwowa sima tiram yayim krīma boinkiyim simiir, simiir kwoinim krīmiiram wara mi inkin aingwokiyim. ⁶ Biya Taitas siya ta mi aiir mirii bwakainakin, kīmiir iikam nhrim simiir whinkinsiis haiginuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar prihauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krīma siiramim wa swoki sriugripkaii, kīmiir whinkinsiis haiginuwam, ta mi aiir digiyam mi ta miya wi iki iikam nhrim sim nwoki whinkinsiis haiginuwim. ⁷ Kīma ti om Korin hiran iikamim kīma dimin taemin kasa bi tirkim. Mi kīma siyiu kibiki kibi iirar tirkim. Mi kīma iki iikam nhrim simiir siyiu imiir asi haiburgim kīma Adi Komii siir yai aiiramar naingwo tibmii kangim. Mi kīmiirin siyar whinkinsiis haiginugin siir yai imiir ninoknankinim mi simiirin iki iikam nhrim simiir nwoki boinmimauuim. Wim kīma mi miyik miriyamar naingwokwonanaeikim. Mi kīma krīmiiramar mi aingwokwonanaeikim. Dimusi rani, wim kīma ini kīma iikam ywowim wim kīma Adi Komii siiram naingwokwonanaeikim mi siir iikam ikim. Krīra kīmiiramim hiriinanam warar mi aingwowi kīma dimin taemin nhrim siir mi aiir warar mi prihauuwim.

⁸ Krīra kīmiiramim siyiu komii bi winkikin, kīma siir wakaeyokna apamin. Kara kīmiir bidiyar iki iisiimauuwim iikam nhrim umir iki iikam nhrim simiir hauuwan daingwo. Kara kīmiir kwoin imiir boinworwokai haiginugin, ti kara winkyim kīmiiram, iki iikam nhrim simiiram mi kara wa nwoki inoknankinim, kīma iikam nhrimim ina naingwokwonanaeyim, iyie? Nīngaka. ⁹ Kara kīmiir kwoinim simiirin dimusi boinworwokai rani, kīma dimin kibi kibiyim krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirin bidi yinomoknankin digim. Siya digworaekwo hoimgakakar nwokin iya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digiumii ha haimriiyugigin mi siya ini inkamim digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwoiun. Siya inkamim dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kīmiirsika. Mi kīmiirin wi siyar whinkinsiis

haiginiuwuwi Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mi kibi kibi imiirarar mii iski iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim.

¹⁰ Mi yio kariir kwoinin ti dimin taemin imiirin pi hiniina boinkii, kimaigim iikamim yipiki umir iripa haingiriyu haiginim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana iki biewiyin namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha naingwowi, kima ta miya bi kima tira sair mi digi, wi wadieyar mi owi. ¹¹ Mi tariinanin kima umirim iripar ti swoki haingiriyu haigin mi ta biya kima niki tira ya ti digi. Mi biigi biiyarin, iya kima umir iripar haingiriyu haigina, kima ta mi aiir miriyamin pranae pranae bi naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima tirim umir niugugusim kima haingiriyu haiginim yim ti digi. ¹² Mi inkamin siir kwoin komiyyin umir digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya nonkwo karamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar haii.

¹³ Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim hiniin, sima wi wadie hiriyyar nwoki owim mi wim kima niinga nwowi mi wi hikak niki owim. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima hirii hiriinankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan siyuin siirar dwo. ¹⁴ Kara ha naingwowi, diminim kima nonkwowim simiirin hinda haimee ara timi hauugi. Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoyiya sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin wi sima mi whinkinsiis haiginiuwuwi. Mi ti hiriinan siyuin, kima whiekakarim wi wadieyar sibgu owi. ¹⁵ Adi Komii siir yayim yipiki Moseski si winkiyim Yokwo Komii yim ha boinkim, iikamim yipiki biya umir digworaekwo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoyiya sima wi dimin sim whirmim whirminki swoki onaowid rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa nonkwowim, mhoyiya sima wi inkam paeprkabnan nwo rani sima wi digi digar nwowi. Iriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhirim simiir nikropkii om Korina hiriirin.

¹⁶ Kara Adi Komii siiramim hiriyyar naingwowi. Dimusi rani, Taitas siir kwoinin siya huirworwokaigin. Mi siya warar nitam asi swoki aingwokin, iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Krira mi aingwowa kimiir whinkinsiis haiginiuwam nitam, sair hiriinan. ¹⁷ Mi krira siir sriyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam mi siya ini wadieyar mi owin krira siir kwoin iir bi kiyago. Dimusi rani, siir kwoinin hiriyyar naingwokin siya wa niti kimiir kigniyamin. ¹⁸ Mi krira kririir nomi-yauwin siirin warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir pugana sairim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yayi sair boinmimauwan inkam kibikin iki iikamim simiir. ¹⁹ Ta sasa rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Biyan Inkam Komii siir inig hainanprapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krima iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim. ²⁰ Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim

sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyu haiginim krīma simiirin kipii yapii bi tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. ²¹ Krīma dimin taeminim biya Adi Komii siir whwonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Nangaka. Krīma hiriirar naingwowi, iikam whiekakim sima ta sairin ina ninoknankinim ti krīmar tirim krīma wadiekinar tiri.

²² Mi hiriinanki niuwi mi krīma krīmiir nomiiyauin wi ti inkam nwisowakar nikropkii krīma siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krīma hiriirar ninoknankini, siya simiirin wadieyar tirkim. Mi tariinanin siya ina ninoknankinin, kīma ini siyū miyik imiir napim. Mi siir kwoin komiiyin ta miya sairam nitam asi naingwokin sair miriyam. ²³ Mi iikam nhrkim kimiir srii hiniin, Taitasin siya yipikin. Mi kīma simiirin hiniina boin, siya krīmiir nomiiyauin, krīma iripa mi kwiruwar miriigim. Mi inkam nwisowakar yipiki wi saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kīma iki iikam nhrim simiirin wi ha boin, sowa krīmiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana sair iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim warar nitam. Ti inkam nwisowakar Adi Komii siir mi aair miriigo iikam simiir whinkinsiis haiginuwam mi Kraisiir inigni boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim. ²⁴ Mi hiriinankiniuwi, kīma simiir kigiraowi ya tariigina ya min nusiimauuga, kīma simiiram naingwokwonanaei. Mi kīma ti hiriinan siyū iir tiri mi mhoiia iki Adi Komii siir piugana sair iikamim iki hinda tinda nwowim, sima ninoknankinkii, kīma wadiekim, ta kara boinkiya simiir biya iikamim warauranim kimiir sair hiriinan. Irig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

¹ Kīma bidiyar yinoknankinim umirim Adi Komii siir piugana sair iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Nangaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. ² Kara ina ninoknankinin, kīma ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginuwam tiri. Mi kara kimiir inig iir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hiniin bidi boinim. Krīmiir nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinoknankinim, kīma iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginuwim ti dimin taeminim kīma tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisina haigiyam simiir wara ninkin tiram. ³ Kara hiniinam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta hiriinan sairsika, kara krīmiir nomiiyauwim simiirin biyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kigniyim wim kīma bidi diriraerar haiginkwokinim. ⁴ Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kīma bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi nidid prasae kin tani. Mi an kara hiriirar mi aingwowi, wim kīma wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hiniin, wim kīma kimiir umirim bidi

haiyim mi b̄idi dir̄iraerar haiḡin diḡim. ⁵ Kara ti dim̄in imiir bōinkiȳin mi kara krimiir nomiiyauim simiir b̄idi s̄riiyim, bīi sima nitim, kimiir nini wh̄indir̄iraeraniyam, war̄i umir imiir dir̄iraerar haiḡin sasauk-wokinam. Mi mhoīiya kara nu haimii Masedonia hir̄an iikam simaka niti mi wa nini kiḡniyim b̄idi dir̄iraerar haiḡin diḡwokinim. Mi ti iikam n̄hir̄im simiir̄in wi h̄in̄ina nwoki iisimauuwim, ti diḡworaekwowim yim kimiir kwoinkar priinaingwo hauugim.

⁶ Kima ti diḡworaekwowim simiiram̄in sibgu sibgu daingwo omok. Mi kima Adi Komii siir̄in haimiisima hauuwi mi mhoīiya kima wi ir̄ipi h̄iriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkam̄in numiran sasaeya n̄nkin̄iȳin ini siir h̄iriinan ywowin. Pi siya hoimgak ȳnkin karamae ywo mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi h̄iriinan kw̄isuwar mi ingugu ae. Mi siya pi numir kw̄irkak aiirar ȳnkin digi mi siya pi h̄iriinan hoimgakar mi ingugu ae. ⁷ Mi iikam kima ir̄ira nwonwira bīiyin ti dim̄inim kima tir̄an̄im simiiram̄in sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiir̄in mhoīiya tir̄. Umir̄im Adi Komii siir̄ hauuwiyim kima simiir̄in hindara kipi naingwo kis̄is̄ir̄ hauu kima umir diḡworaekwowim Adi Komii siir̄ hauuwiyim kimiir kwoinim maiḡimaiḡakak warar d̄nkin oki mi Adi Komii siya wi ti h̄iriinan inkam̄in siiram naingwokwowi. ⁸ Mi ti diḡworaekwowim, kima naingwowim kimiir kiḡr̄iraowam iinok̄inok yim wi Adi Komii siya hauuwi kimiir̄in mi yio ti sima sima rani mi siya kimiir̄in wi yaeya dim̄in mīiyikar swoki ink̄in hauugii kira nonkwowam̄in. Mi kima iki iikam n̄hir̄im simiir̄in wi simiir̄ nwoki wh̄inkinsiis haiḡin̄uwim. ⁹ Mi yayim inkam̄in yipiki bīiya ta Yokwo Komii aiir winkyin siya h̄in̄ina w̄in bōink̄in,

inkam̄in yipiki Adi siir̄ yai aiir sibgu wakaeyokna ap̄in mi iikam̄in yipiki nīinga nwowim sim wh̄inkinsiis̄in mi ti siyiu kibi h̄iriinan̄in siya tir̄in, sima wi siir̄ siira naingwokwonanae kaigii.

¹⁰ Adi Komiiȳin yipiki sasaeya inkam̄in nw̄ir̄ni hauuwi siya n̄nkinam, mi sima nae wi simiir̄siyar mi haii mi siya k̄iriir̄in wi ti h̄in̄in h̄in̄inim sim hauuwi. Mi siya simiir̄in wi iuwar̄igar mi tiri mi kira iki iikam n̄hir̄im simiir̄in wi simiir̄ nwoki sibgu wh̄inkinsiis haiḡin̄uwim. ¹¹ Mi Adi Komii krimiir Wan̄in siya k̄iriir̄in wi dim̄in taem̄in mīiyik mīiyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir̄ iikam n̄hir̄im simiir̄in wi simiir̄ nwoki wh̄inkinsiis̄im. Mi mhoīiya kr̄ima niti, war̄i umir̄im kima haingiriȳiu haiḡinim simiir̄ hainakiyam mi kr̄ima simiir̄ nini hainakii mi kr̄ima simiir̄in wi iki iikam n̄hir̄im simiir̄ hauuwi mi yim sima wi Adi Komii siir̄ iniḡ iir̄ hainan prapraskii. Ti dim̄inim kima tir̄kiyim simiir̄si. ¹² Mi ti dim̄in kibi h̄iriinan̄in yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii siir̄ iikam̄in yipiki īndim nwowim wi simiir̄ wh̄inkinsiis haiḡin̄uwi. Mi ti kima k̄insiis haiḡin̄uwi simiir̄, sima sima rani. Kira simiir̄in wi warar timi tir̄ haiḡin̄u maiḡimaiḡa nwowam̄in. Mi Adi Komii siir̄ iniḡ iir̄ hainanam̄in. Dimusi rani, ti dim̄in imiir̄sika. ¹³ Mi ti dim̄inim yipiki kira tir̄im k̄iriir̄ nomiiyau imiir̄, yio wi simiir̄ n̄siimauuwi h̄in̄in, kima Adi Komii siir̄ yai imiiram̄in ha sibgu wakaeyokna ap̄ikim. Mi kima Kraīs siir̄ yayim simiir̄ nanaakn̄inkii haiḡin̄uwikim. Mi sima ti umir̄im kima hauuwim simiir̄ kigi mi iikam n̄hir̄im mi hauu ik̄im mi sima wi Adi Komii siir̄ iniḡ iir̄ hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiir̄sika. ¹⁴ Mi mhoīiya sima kimiiram̄in wi pranae pranae naingwokwo rani mi sima wi Adi Komii siiram kw̄isbōinkii, kimiir̄ wh̄inkinsiis haiḡin̄uwim mi kimiir̄ kiḡr̄iraowim. Dimusi rani, kimiir̄ kwoinim siya h̄urworwokaigim mi

kɪma tɪ dɪmɪn ɪɪr asi tɪrkɪm. ¹⁵ Ha wɪt, krɪma Adi Komii siir inɪg ɪɪr hainani. Dimusi rani, siir yɪnisɪmɪn siya krɪmiir hauugikɪn. Mɪ dɪmɪn taemɪnɪm krɪma hauuwiyɪm yɪm siir yɪnisɪmɪn yɪpɪki siya hauugiyɪn siir bɪ haɪburgɪn. Iriig.

10

Pol siya iikamɪm yɪpɪki ha boɪnɪm aposel kamɪm mɪiyɪk rani, siya sɪmiir yai miir nikidugɪn.

¹ Kara Polkin, kariir kwoɪnɪn ha naɪngwowi, kɪmiir kwoɪnɪm tɪ kisina haigi mɪ tɪ dɪmɪn taemɪnɪm Jɪsɪs Kraɪs siya tɪrɪm sɪmiiram tɪ aɪngwo. Siya siir kwoɪn komiyyɪn siyamar bɪ naɪngwonakɪn mɪ siya iikamɪm sɪmakan dɪmɪn taemɪnɪm bɪmbɪuwi bɪ tɪrkɪn. Mɪ iikam nɦɪrɪm hɪranɪm yɪm sɪma kariirɪn hɪnɪna boɪnkɪm, ɪiya siya krɪmaka tɪrar nɪki owa, siya inkam inɪg karamaenan tɪrkɪn mɪ krɪmiirɪn yai ha boɪnmɪmauugɪn. Mɪ mɦoɪiya, ɪiya siya om whɪr namwoɪuwiyɪm mɪ siya krɪmiiramɪn pɪ yokwoni wɪnki. Mɪ siya krɪmiiramɪn pɪ ɪgao yayar boɪnki tɪ digworaekwo ɪmiirɪn. Mɪ hɪriinankɪ nɪuwi mɪ kara kɪmiirɪn pɪ ɪgao yai hɪnɪna boɪnkii. ² Mɪ mɦoɪiya kara kɪmiir kɪgam nɪti mɪ kɪma wɪ ɪgao yai kara boɪnam kɪpɪ tɪr kɪmiirɪn mɪ kara kɪmiirɪn wɪ ɪgao yai boɪn tani tɪ dɪmɪn taemɪn ɪmiirsɪyɪn, tɪ ɪgao yai kara boɪnanɪm iikamɪm yɪpɪki ha boɪnɪm, nɪm krɪma tɪ iikamɪm tɪranɪm, nɪm krɪma dɪmɪn biyɪe biyɪeyɪm nuanɪm sɪm napikɪm. Mɪ iikam ɪmiirɪn tɪ digworaekwo hɪnɪnɪm sɪmiir whɪnkɪnsɪs haigɪnɪuwikɪm. ³ Mɪ ta mɪiya krɪma mɪriiya krɪma nuan digworaekwowɪm sɪmiir bɪ napikɪm. Nɪngaka. Krɪma ɪni tɪ nu ɪiirar nwowɪm mɪ krɪma tɪ Adi Komii siir mɪ aiir mɪriiyɪm, krɪma tɪ iikamɪm yɪpɪki tɪ nuan digworaekwowɪm sɪmiir napiyɪm sɪmiiram mɪrii rani. ⁴ Mɪ tɪ dɪmɪn taemɪnɪm Adi Komii krɪmiir Wanɪn siirɪm tɪ krɪma nonkwo mɪriiyɪm siir mɪ aiir yɪm tɪ nuɪn siir tɪran digworaekwo rani. Nɪngaka. Nɪm Adi Komii siir kɪrieya mɪ siir dɪmɪn taemɪnɪm yɪpɪki krɪmiir whɪnkɪnsɪs haigɪnɪuwiyɪm sɪmiirarar nonkwowiyɪm Setan siir dɪmɪn taemɪnɪm yɪpɪki iikamɪm siir wakaeyokna ap karamaɛ nwowiyɪm sɪmiir kwoɪn ɪmiir haigi ɪtɪkrɪkɪuwiɪm sɪmiir nikwowaisiyyam. Mɪ ta Adi Komii siir kɪrieya ya ɪni nhao, ɪrɪm hɪpɪg nan ywowa yɪpɪki iikamkɪm sɪm nonkwowiyɪm ɪki iikam nɦɪrɪm sɪmaka nɪniyyam. ⁵ Mɪ tɪ Adi Komii siir dɪmɪn kɪriɛ komii komiyyɪm tɪ krɪma nonkwowɪm, yɪm ɪni tɪ yai bibiyɪeyɪm nuan iikamɪm yɪpɪki sɪma napiyɪm ɪni sɪmiir haɪburɪm. Mɪ dɪmɪn taemɪnɪm yɪpɪki sɪma naɪngwowiyɪm hɪnɪn, sɪmiir kwoɪnɪm ɪni sɪmar kɪgɪrkakɪm mɪ sɪma Adi Komii siir panɪnsɪ yɪnoknɪnkɪnsɪ. Mɪ tɪ Adi Komii siir dɪmɪn kɪriɛ komii komiyyɪm yɪpɪki krɪma nonkwowiyɪm mɪ iikamɪm sɪmiir kwoɪnau nwokaiyyɪm dɪmɪn taemɪnɪm, sɪmiirɪn krɪma kiyaii. Mɪ sɪma Kraɪs siir yai kɪbi kɪbiyɪm sɪmiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mɪ kɪma krɪmiir yai aiir sɪbgu wakaeyokna api mɪ mɦoɪiya krɪma tɪriigɪnɪm yɪpɪki nantamyɪriyɪyɪm sɪmiirɪn wɪ ta kɪrieya sɪiir kɪrieni nonkwonɪnwomwɪr haigɪnɪuwi.

⁷ Iikam kɪmiir kwoɪnɪm sɪbgu sɪbgu daɪngwo omok, tɪ digworaekwowɪm kɪma ha naɪngwowɪm yɪm wadɪekɪm. Mɪ kɪmiir iikam nɦɪrɪm warauranɪm yɪpɪki ha naɪngwo tɪbmɪi kɪnɪm hɪnɪn, sɪmiirɪn Kraɪs siya bɪdi yɪmbingiyɪm siir yai ɪmiir boɪnmɪmauuwam mɪ sɪma wɪ tɪ dɪmɪn ɪmiiram daɪngwo. Sɪma wɪ hɪnɪna daɪngwo, sɪma Kraɪs siirgɪm mɪ nɪm krɪma tɪ iikamɪm tɪ tɪranɪm ɪriipi hɪriinan Kraɪs siirgɪm. ⁸ Mɪ Biyyan Inkam

Komiiyin Kraisiya kramiiram bidi kiwakiyin, siir igsop aiir nokwokairi-naowidam. Mi ti diminin krama tirim mi mi iikim, yim kimiir whankinsiiis haiginuwan kim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani. Mi hiriinanki nuwi, kara kimiir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin taeminim krama tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiriinan tirsiiyin kara wi maigimaigar pi ywowin. ⁹ Kara hinina bi naingwokin, ta yokwowa kara winkiya kimiiram, kima ha naingwowi, kimiirin wi saeya kiyopsibgi haiginuwi, kariirsiyin hinda whisariiyar mi priiyididim. Nungaka. ¹⁰ Kara pi boriisopi kima kariiram ti hiriinan kwoin iir naingwowim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinim kimiir iikam nhirim, sima kariirin ti hinina boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya kramiiram, siya kramiirin igao yai winboinkikin. Mi iya siya kramaka tir nwowiyim siya pi kramiirsi nididi mi siya kramiirin hiriinan igao yai bi boinikin. Siir yayim yim ini nungar ywowin. ¹¹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan yai boiniyim, sima ti yayim kara boinimauuwim simiir daingwo. Mi ti dimin taeminim krama winboinkiyim ti yokwo imiir, ta iya krama aruwar niki owa mi krama kimiiram niti kimiir kignakiyam, krama wi ti hiriinan yai kaimwowim simiirar swoki aboini.

¹² Mi krama kimiirin iki iikam nhirim yipiki sima simar nomboinyokainaeiyim simiir hiriinan bi boinikim, krama iikam wadiekiwadie imairgim krama kimiir inig imiirar bi hainanaeikim, sima tira sair hiriinan. Mi iikamim ti hiriinan kwoin naingwowiyim yim sima ha naingwowi diminin sima naingwowiyin mi diminin simar kigiyin iki sima yapa yapa nwonira iriraka tiriyim yim wadiekim mi simiir kwoinim aowa aowa sima simarin ha naingwowi, sima wadiekim. Mi ti iikam hiriinanim yim pi whaowaei. ¹³ Mi nim krama wi ti miyim Adi Komii siya hauugiyim wi simiirarar hainan iski. Mi siya kimiir bidi yimbingiyin kimiir waraur miriiyamim. Mi hiriinankinuwi mi krama wi iki mi nhirim krama mirii karamae nwowim wi simiir wara hainan tani. Nungaka. ¹⁴ Dimusi rani, krama biigi biiyin kimiiram waraur nitkim Kraisi siir yai win kibiya sair boinimauuniyam. Mi hiriinankinuwi mi krama wi digar nwowi kimaka waraur nini miriiyim. ¹⁵ Krama ti miyim yipiki Adi Komii siya nambinim kimiir simiirarar mirii iski. Mi Adi Komii siya kramiirin minam nimbingin mi kimiir waraur miriiyim mi krama hiriinan tir karam nwokiswo mi krama wi kimiir inig imiirar di hainani iki dimin taeminim iikam nhirkim sim tirim simiirsi. Nungaka. Krama minam naingwowi, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmii kana saeya komii nwokiyim. Mi iripi hiriinan ta kimiir miya, krama nini miriini kramaka waraur ya wi komii nwoki okiyim hinda tindan. ¹⁶ Mi krama hiriinan tiri, iki maeyau maeyauim kimiir kingiin waraur nwowin simiir nami mi krama wi miyim iikam nhirkim miriigikim iki maeyau nhirim sim krama wi kimiir inig imiir hainan tani. Mi krama wi ha boin tani, ti miyim yim kimiir miigim. Nungaka.

¹⁷ Mi ta yayia ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya hinina boinka mi inkamim siir inig iirar hainanamar naingwowi mi siya wi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iirarar hainan iski siyairgin siir miyim simiir bwamkibwamim. ¹⁸ Mi tariinanin Adi Komii siya inkam nwirin inig hainani, yio tiriigin yio dimin komiigi komii ieyairgin. Mi inkamim siir inig iirar hainani, yio ti hiriinan diminin yio dimin paii rani, yio ini nungar ywowin. Iriig.

11

Pol siya iikamim aposel inkamnan nwonamim simiir siyiu bibiyeyim simiir boinimninkigim

¹ Kara minam naingwowi, kima ti yai hiriinanim simiir yai nhir imiir ti swoki wakae. Mi tiriiginim kara mi boinki wandi inkam biyenan, kara ha naingwowi, kimiir wainim ti yai imiiram mau. ² Adi Komii siya kimiiram naingwowi mi siya wi ti iikamim yipiki siirim nwowim simiirin wi siya nimbini mi sima wi hirii hiriinan siyiu kinar nwowi mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Pol kara iikamim warauranim kimiiram naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbiingiyim kima inkam nwiruwani nwowim. Mi kima mi siya, kima wi nwiruwar nwoiskii mi ti inkamin siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim Krai saika, wig kopaksim niinga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae niki owa sair hiriinan. ³ Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie boinim mi kimiir kiyaiyim, biya mipugi si niksisaeya mi siya hiira Ivni kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara pi boriisopi ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mi kimiir tirbuwim. Mi hiriinankiniuwu mi kima wi Krai siir siyiu iir sibgu ap rani mi wi siiraram naingwo rani. Niingaka. ⁴ Kara pi nididi. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi inkam nwirin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai nini boinimauuni Jisis siirin mi ti yayim ti krima boinimauuwim Jisis siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin wim wi yaeya naeyiu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyiun biya kima niki haiyin kimiir kwoinaw waraur niki okaiyin yio si rani. Mi kima yaeya yai wakae mi ha naingwo tibmii kani simiiramim mi yim ti yayim biya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiyim, yim sim tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi maingamainga komiiyar mi owi mi siirin wa mi kigninkin tiri ti dimin iirin. ⁵ Mi an kara ha naingwowi, kara wi dig nwo rani, ti kimiir kam imiir tirkiyim yipiki ha boiniyim hinin yim sima Adi Komii siir aposel kamkim. ⁶ Mi ti hiriinan kamim sima boinim yai miyik miyikim yim wi kariir nikwowaisii mi an kara ninokninkinam whaowae rani. Niingaka. Kara Adi Komii siir dimin taeminim ina mi inokninkinin ti simiir yai hiriinanim simiir nikwowaisiiyam. Inokninokin krima ti dimin kimgi kinnin kimiirgi kimiirar nusiimauugin.

⁷ Mi iya kara Adi Komii siir Yai Win kibi aiir boinimauuwa kimiir, kara kimiiram umiram bi sriigin umir kariir hauuwim ta kariir mi ai-irsi. Mi kara hiriinan mi srii karamae mi owin mi kara kimiir whinkinsis haiginiuwamin, kariir iingar nonkwo miiyiyin miyiyim, umir pi sairsiya mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowiyin yio ti hiriinan mi bi miiyigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miyik bi tirkin, aniya? ⁸ Mi iya kara iikam kimakar waraur nwowa mi mi ha miiyiyin mi iikamim Adi Komii siir piugana sairim nu haimii Masedonia hirarin kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyiun kara simiir dimin taeminim hinda whisariiyar priihaiwinkin. ⁹ Mi ta iya, kara kamaka waraur miiya, kara nae digworaekwowam biidiyar mi hainguguwin. Mi kara kimiiramim umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Niingaka. Kariir nomiyyaun nu haimii Masedonia hiranim simar ini hauuni dimin taeminim kara hainguguwin simiirin. Mi ti dimin taeminim biyar tirim

mi ha n̄tiyokiyokiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin maigimaiga nwo karam sim nwowim mi mhoiia kara kimiiram in wi hiriinan swoki sriimimin tani. ¹⁰ Mi ta Krai siir yai kibiyim ti kariir kwoinawu tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwower boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamim, simiir nwariki ha bi boinkim, sama wi umir kariir hauuwi ta miya kara mriiia simiir hir sairsi. N̄ngaka. ¹¹ Mi kima hinin dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauuwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hinina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiram in nhami nhami naingwokwo rani.

¹² Mi kara wi ti dimin taeminim biya karar niki tirim wi simiirar swoki tirikpakii. Mi kara ti aposel kam bibiyeyim yipiki ha boinim, yim sama iripi hiriinan dimin miyik miyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krma tiriyim simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaakninkii haiginuwi. Mi sama wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasii iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hinina boini, sama ti krma tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hinina naingwowi, ti diminim kara tiri, yo wi hinina n̄siimauuwi, sama pi n̄ksisaei. Mi ti simiir yayim yim wi naekak nwo rani. ¹³ Tiki kam hiriinanim yim Jisis Krai siirgisiir aposel kam tani yim sama n̄ksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sama tiriyim yimbi pi n̄ksisaei. Mi simiir yaigiyayim sama pi simiir wara boinkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi sama pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sama pa nwoki boinim, Krai siir aposel kam k̄ngik̄ninim samaigim. ¹⁴ Wi mouni hanin kipi siinkao simiirsiiyin, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krma ina ninokninkinin, Setan siyairin siir kwoinin yipi k̄k̄int̄dinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sama pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miyikin siyairgin. ¹⁵ Mi krma hinina ninokninkini, ti dimin hininim yim Setan siya tirkim mi krma wi mouni hanin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiiyin. Yim sama Setan siya tirim, simiir tirkim mi simiir kwoinin yipi pi k̄k̄int̄dinuwi mi sama pi iki iikami kwoininim sim kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sama iikam wadiekim sama dimin miyik miyik asi tiri. Simiirin hiriirar k̄gn̄n̄kin tirki. Mhoiia Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyeyim sama tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginuwi. friig.

Mi iya Pol siya Adi Komii siir mi aiir miriitin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginium.

¹⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hinin kipi naingwo kara inkam biyiekin. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam srii, kima kariir dikunam, kara ti inkam biyeyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. ¹⁷ Mi kara kimiirin wi Biyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iir hainan prapraskiyim inkam biyeyim sama boinim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti iikam hiriinanim yipiki simiir inig imiirar hainaniyim ti dimin taeminim sama tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iripi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. ¹⁹ Mi iikam kima ha naingwowi, wim kima ti dimin taeminim ti kam bibiyeyim ninokninkin karamaeyim sama boinim kimiir, kima simiiram in maigimaiga komiigakar nwowim, aniya? ²⁰ Mi kima iikam imiiram in pa kiwaki, kimiir kwoin imiir

kiyaiyamın. Mi wım kima pı simiir yai imiirar mı wakaeyokna apı ıki iikamım yıpıki maeyaua mı biyie mırıiya saıir hır nwowım sima wakaeyokna apiya ıki gavmani kamım simiir yayım saıir hırıinan. Mi kima simiir kiwakiı, kimiir digworaekwo imiir haiyam mı wı simar digii. Sima kimiir kwoın imiirin nıksısae yayım sima boınıyım mı kimiirin pı simar kiyaiı. Mi sima pı simiir inıg imiirar hainan praprasi mı kimiirin wı simar kigrıraowı. Mi kimiir yaimwo whwonkamım wı sima nobrombropı. ²¹ Wım kima simiirin minam kiwawını, ti hırıinan dimın bibiyeyım kimiir tırım. An kara pı nididi, kimiirin ti hırıinan tırım.

Bııya krıma kimaka waraurar niki owa, krıma bıdiyar mı ididım ti dimın hırıinanın sima tırın siir mı tırsiyın, iikam kimiirin. Mi iikamım ti dimın taeminım ti sima tırım simiiram naıngowı simiir inıg imiir hainan praprasi mı an kara irıipı hırıinan, kariir inıgin wı simakar mı inkın hainan praprasi. Mi tariinanın kara pı inkamın ninoknıknın karamaeyın pı siir hırıinan boını. Kara wı kariir inıg iirar mı hainan prapraskii. ²² Mi ti kam hırıinanım ti hırıinan boınım, yım Isrelmi pıugana Hibruana saıir iikam ima. Mi an kara irıipı hırıinan Isrel simiir pıugana Hibru hırana saıirgisaiirar inkamkın ıki simiir hırıinan. Yım sima ha boınkim yım sima brougae Ebrahim wainı yınıeyım simiir yınıekim. Mi an kara irıipı hırıinan Ebrahim siir yınıeyım simiirar yınıekim. ²³ Mi sima ha boınkim, sima Kraısnı mııyan kamım, anıya? Mi tapa kara kimiirin inı inkam whaowaeyın ninoknıknın karamaeyın pı siir hırıinan swokı boınki Kraısi siir dimın taeminım kara tıriyım kara bımbıuwi bı tirikın, ıki sima tıriyım inı simiir haıburım. Karaıgın mııyan inkam wadıeyın simiir haıburın kara maeyaua mı biyie mırıiya saıir hırın ıi kasakasa bı nwokaıgın. Sima ınokıınokın kariir kariıra hıugrımkrıpkııkııkainanaekım, iıyım kara namnanaeyım idıp idıp inı simiir haıburım. Mi idgııni kam ima mı ipımpara kariir, ıi kwıruwa kwısuwa rani mı iıyım naoni pıu kingiın kara nwowım inı simiir imiir haıburım. Mi kima hırıiyar naıngowı kariir kouın inı sima ywowım, anıya? ²⁴ Mi Isrel simiir gavmanın siir inkam komii komiıyım inıgakım sima kariirin idıp idıpın irııyara yonkwo mı idgııni sima mı ipımparım kariir idıp idıpın kamnwır iıur irııyar kwııya iyop ipımpar. Dimusi rani, kara Kraısi siir boınmımauugın. ²⁵ Mi om komii Rom hıran inkam komii komiıyım sima kariirin idıp idıpın kwoıma yonkwo mı sima kariirin inar mı ipımparım idgııni. Dimusi rani, kara Kraısi siir boınmımauugın. Mi ıgwıra sima kariirin sııyanı mı kaiyımık mı kara pariıparıı naowım. Mi sıyaaı aka kara nıknın okwomainainamım Solwara whıı idopwoniya hır, idıp idıpın kwoıma tır. Mi krıma opar mı akııyokıyokıı. Mi ıi kwoımım simiir ıi kwıra, opara kara nakııyokıyokııya nııya kwır mı nabıeya kwır. ²⁶ Mi ıi whıekakım, kara ti sııyım tıriir nıııyım mı hında namı ikım simiir napyokıyokııgın. Mi ıeyın opın ha nıınanıyın mı kariirin pariıparıı sıya kaiyıpıpuwın. Mi kam bibiyeyım hıı tauaeıyım, sima kariiram nagwoprakai kaokım. Kariir tioam mı kariir digworaekwo imiir tauae haiyam. Mi kariirgı kariir pıugana Isrel saıir iikamım, sima kariiram tırkım kariir nıpımparım mı kariir mı ısomaowım. Mi iikamım Isrel simiir pıugana saıir karamaeyım yım sima irıipı hırıinan kariir nıpımparım mı tırkım. Mi ııya kara om hır nwowıyım iikamım simiir kwoınım pı kariir nıpımparım mı ısomaowamar mı aıngowı. Mi ııya kara ıki nıımaıın sıı pıııywokaeyamıyın inkamkı nwo karamaeyın siir

mi owa, niimauan wraisuim kariirin sama mi piyimik aokiyim pariiparii. Mi iya kara whi komii solwara saiir whi bopwokibopwoniya hir mi owa, kara pariiparii pa mi okwomainainamin. Mi iikam nhirim Kraiis siir nomiiyaunan nwonamim miyim kara miriiyim sama tirbuwim pariiparii. ²⁷ Kara miriinanaekiyin mi ini kariir iga in imar ywokiyim wir. Mi ni niyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mi ii nhirim, kara mhuigar mi aokin mi naemin kara-maeyar mi okin. Mi kara opmirsim bi mi kinsinkaigin mi ii whiekakim kara nae kiimii bi mi inkuguna aekin. Mi opuda kariir hugiyim, kariir piua pi nopnopa, nounoua mi kini. Mi kara yuis miyikak bi nwokin kariir piu aiir sibgu higriniuwamin. ²⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki ha niisiimauuwim kara miriiyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sama sama rani. Inokininokin kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi aingwoyimyoki, sama ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. ²⁹ Mi iya kariir nomiiyaum Kraiis siirim sama dimin biyie tiriyim mi kara simiirsiyin pi hikakar mi owi. Mi iya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

³⁰ Mi kara kariir inig iirar swoki hainan praprasi ti dimin taeminim simiirsi mi mhoiia kara kariir inigin wi mansi hainan praprasi, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir niisiimauuwim hinin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin dimin whiruwaki bi tirbumbukin. ³¹ Adi Komiiyin yipiki Biian Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komi-iyar nwoyokiyokikaeyami inokininokin. Siya ina inokninkin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miyan inkam kibikin. ³² Biia, iya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iir nidiyokiyokaiya saiir ano iir kaoraraowim kariiram mi sama kariiram in hirar waikao. Mi kara hiriir namkiso, kariirin wi sama pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mi biyie miriia saiir hir pi hugripkikikaiyin. ³³ Kariirin wi simar pi hugripkikikaiyin, maeyauwa mi biyie miriia saiir hir. Mi kariir nomiiyaum, Kraiis siirim, kariirin kimidiniya nibni sama haigigi. Mi sama ha namim hiira yipiki om iir huuyokiyokaiya saiiram mi sama ti nib mwis haimii haimii whiiyim kimidiniya uridni yomboborugi mi kariirin ina yonkwo kiikiiraraokiyim nua hiriir. Mi ini karar yimbinaianam budgiyin nua hiriir mi kara ina yun iwiskinamin. Mi kara ha haiburgigin mi ina yidamamin. Iriig.

12

Pol siya nhwo ha whinin mi siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yiisiimauu

¹ Kara pi kariir inig iirar swoki hainanpraprasi kripkaii. Kara ina inokninkin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsis haiginu rani. Mi Adi Komii siya wi ha boini, krima wadiekim. Mi kara kiimiiyin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Kraiis siya niisiimauuwim kariir pi simiir boinkii. ² Biia, biiewi iuur whiiyim namkiyim mi taka iya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mi kariirin siya hainanaianam om in siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mi kara bi sibgu inokninkin, siya kariir haiyin mi kariir hainanaianamin koua hiriir. Mi tari kariir piu sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti

niinaainamin. Adi Komii sasar ninokninkini. ³ Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir pua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iski. ⁴ Kara Adi Komii siir om hir nwowin mi ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin tani. Adi Komii siya pi kariir kigninkinki rani, simiir nusiisimauuim mi simiirin iikam kimiir boinmauuim. ⁵ Mi ti dimin taeminim yipiki kara kigim yim wadie imairgim. Mi kara wi kariir inig iirar asi swoki hainanprapras: Dimusi rani, simiirsika. Mi kara hinina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iirin wi dimusi hainan prapras tani, wi ti digworaekwowim yipiki iikam imiir nusiimauuim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanprapras. Mi digworaekwo whiekakim kariirin sima tirbuim. Kara inkam paeprikab nungakin. Mi Adi Komii siya kirie komiigakin. ⁶ Mi kara kariir inig iirin wi dimusi hainan praprasam naingwo rani, wi dimin taeminim yipiki kara nusiimauuim wi simiirsi hainan prapras mi kara wi inkam biyie ha nwo rani. Karar kigim simiirin, kara simiirin niksisaie rani. Mi kara kariir inig iirar hainanim pi boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Nungaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi diminim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadiei piyasi owin, iyie? Miyyik rani.

⁷ Mi dimin taeminim Adi Komii siya nusiimauuim siir omanim yim wadiei wadie imairgim. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hiriinansi kiwakikin diminim kariir pua sairam nikropkiyim, ma kariir nii haiginuam mi ti hiriinankinuwi kara wi kariir inig iirar hainanpraprasam naingwo rani. ⁸ Kara Adi Komii siiram in idip idipin kwoima srii mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginu mi ti dimin biyieyin kariir piunau nwokaiyin yo ini siyar mi nhinikriropkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim. ⁹ Kara siiram in idip idipin kwoima srii mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Nungaka. Kara siirin wi kariir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo kamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginuwi mi wi iikamim simiir nusiimauu haiginuwi. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin maigimaigra nwo karam nwo rani kara ini maigimaigar nwowin. Mi ini kariir inig iirar hainanpraprasin ti dimin taeminim bibiyeyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir nusiimauugim kara kiriekak rani. Mi Kraiis siir kirieya kariir mhi kwoinuin sasar nwokai. ¹⁰ Kara ina ninokninkinin ta sairin, ti dimin taeminim kara tirim yim Kraiis siir inigin siir hainanpraprasikim mi kara maigimaigra nwo karam bi mi okin mi biyie bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biyie bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginugim mi dimin biyieki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miyyik bi mi okin yim tariiginim yim dimin komii rani. Kara maigimaigra nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin iya ti digworaekwowim sima nimbiam kirie nwo kamae kara nwowi, kariirin wi Kraiis siyar whinkinsiis haiginuwi mi kara wi siir kirie aiir hai mi wi wadiyar swoki owi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsiis haiginuim sima Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu apim

¹¹ Kara, kanakanarin inkam biyienan boinkikin, kariir inig iirar swoki hainanpraprasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima tirkin ti dimin iir tirim. Dimusi rani, kima kariir inig iir bi hainanprapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmauugim hiniin, kara aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi war aposel kam nhirim yipiki kima boiniyim hiniin wadiekim, sima wi kariirin dimin whirmin whirmin di swoki haiburi. ¹² Ti dimin taeminim ti kara tirim, kara kimaka biyie bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir niisiimaugim hiniin, kara Jisis Kraisiir aposel inkamkin. Mi dimin kirie komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir niisiimauuim, yipiki simiir kigim mouni hanin sima siinkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi boinmauuin mi kimiir mi isiimauuin hiniin, Adi Komii siir kirieya ini kanakar nwowa. ¹³ Mi Adi Komii siir pugana sairi iikamim iki omom omomim simiirim, sima ta yai aair haiyim mi kara tari simiirin kara bi hauugin? Kara kimiirin minam bi sriigikin kariirin kima kigriraowim mi nae omaka minam. Nningaka. Mi kima ha naingwowi, ti siyiu hiriinanin yio ini kara mi priitirin mi kara kimiiram srii, kariirsi naingwobunam mi ti dimin biyeyim kara tirim kimiir, kima simiirin wi hindarar ti aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whinkinsiis haiginuam tiri. ¹⁴ Mi ya tariigina ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam, kimiir kignakiyam. Mi kara wi kimiir iikamim simiir dimin whir swoki priiyiksasae hai rani, kariir whinkinsiis haiginuamin. Nningaka. Kara kimiir dimin taemin imiir boriisopi. Kara ha naingwowi, iikam kima Kraisiirarar dwo iski. Dimin taeminim yinisisim ima bi haiigim mi simiir yopii adam simiirin simiirsi bi kigriraowikim. Dimin taeminim pi yopii ad ima haiyiskii mi yinisisimim simiirsiyin pi simar kigriraowi. An kara ini kimiir adnan ywowin Kraisiir dimin taeminim simiirsi mi wim kima ini kariir yinisisimnan ywowim. Mi kara wi dimin whir kimiir warauranki hai rani. Nningaka. ¹⁵ Kara maingimainga komiiga ti kariigi kariir umir imiirar mi igugusim kimiir whinkinsiis haiginuam. Mi kara wi pranae pranae mirii rani, wi karar naobugi iki iikamim simiir kwoinbud imiir whinkinsiis haiginuam. Kara kimiir whinkinsiisamin pranae pranae naingwo rani. Mi ti hiriinan siyiu kibiyin kara tirin, kariir digworaekwo imiir niugugusin kimiir yio siyiu wadieyaingin, aniya?

¹⁶ Mi kimiir iikam nhirim yim wi ha boini, ihi, kira kaimwower boini. Krima ina ninoknankinim, siya krimiir digworaekwo bi kaukiki haigin. Mi Polin yio niksisaeyaki waiwiigin. Mi krimiir kwoinin siya kiyaiyim mi siir yayim krimiirin ini sima ikwowaisiikiyim, inkamin nae niimauan wraisuim simam kiyau haingigiyin simiir nobropam, ini siir hiriinan ywowin. ¹⁷ Kima kariir boinmauugi, kara panina tirkin, ha? Mi tari, ti kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima? ¹⁸ Kara Taitas siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi itim. Mi siya bidiyar mi inkin itin ti siir nomiyau nwirin, ti tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir bidi yiksisaeyin mi kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim, iyie? Nningaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyiun siir dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin whiruan siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanim simiir sibgu aingwo omoki.

¹⁹ Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aair mwaini mi kima wi ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram, krima kimiir kwoin imiir kiyaiyam kinankiugika mi kima wi ha niki aingwowim

krimiirin, krīma wadiēkim. Nīngaka. Kariir nomiiyauim yipiki kara naingwokwonanaeyim, krīma ti kamim yipiki Kraisiir, Adi Komii siya ini krimiirar kigi yin ti dimin taeminim ti krīma boinkiyim kimiir. Mi ti yayim ti krīma winkyim ta yokwo aiiir, kimiir whinkinsiis haiginiuam, kīma Adi Komii siirgisiir siyiu iirarar dap iski. ²⁰ Krīma ta yokwowa kimiiramim whisarii bi wīnkika, ti simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaeikin. Kara pi boriisopi, mhoiyya kara niti, kimiir nini kigniyam mi kara wi ha kipi nini kigni, kīma ti dimin taeminim kara boinkiyim kīma wakaeyokna apam, kīma simiir nap rani. Dimusi rani, wim kīma wi ti dimin taeminim kara tiranim kimiir whinkinsiis haiginiuam wi simiiram naingwo rani. Kara mīnsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknanaei. Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka nomboin ii ae karamae nrowi mi yayi irika nwiraka mi inii mi simiir piu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi inibūri mi yayi bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin taeminim hindara mi priiboin priiboini, yayim iripa sibgu kitibmii boin karamae mi owi mi wim kīma wi ti dimin taemin hiriinanim simiirar mi aingwo tibmii kīni. ²¹ Kara ha naingwowi, mhoiyya kara kimiir kignakiyam niti, kariirin wi Adi Komii siya tirki, kimiir whwonkam ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara nhinikriropknatnoudninkigiyim wi simiirsi nouboboini, iikamim yipiki Adi Komii siir pugana saiiram simiirin wi kara nhinikriropkii. Dimusi rani, sima dimin bibiyie hiriinanim sima tirim, sima simiirsiyin naingwoyimiyok karamaekim. Sīma ini dimin bibiyeyim, iikamim hii priinanae priinanaeyim sima tirim simiir napikim. Simiir kwoinim ti hiriinan dimin ima bidi yikpitmayim. Mi hiriinankiniuwu mi kara wi ti iikam hiriinanim simiir kig rani. Iritig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

¹ Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomiiyauwim simiir nikbumbuwi mi kīma wi ti yayim yipiki Adi Komii siya boinim, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kiritmai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaakninkii haiginiugi. ² Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biyie simiir iikam nhirim simaka tirim, pi simiir boinkii. Biyya kara kīmaka waraur niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yayi ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiyya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rimiyya nwowamin, yipiki dimin biyie tirin mi naingwoyimiyok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyeyim kīma tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini. ³ Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kīma wi haini ninokninkini kariirin Jisis Kraisiyar boinkikin. Mi iyya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyeyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kīma wi haini ninokninkini, siir kirieya kīmaka waraur nwowa sapisap rani. Nīngaka. Saeya komiiga. ⁴ Mi iyya Kraisi siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiiniya nironinkin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiyya yipiki siir

hidninsiin idwowin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Kraisi siya krima wi iripar haingiriyu owi mi nim krima inkam kirie komiiyan tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginiuwu. Mi mhoiyya krima niti mi krima wi siir kirieya saiir nusiimauuwu iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

⁵ Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iyie? Nningaka, kima Kraisi siir yaiya kimiir kwoinawu nwokaiya saiir wakaeyokna apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Kraisi siya kimiir kwoinawu waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kuni, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinawu kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. ⁶ Kara hiriyyar naingwo tibmii kuni, kima ina ninokninkinim Kraisi Jisis siya krimiir kwoinawu nwokaiyin. Krima iikamim yipiki niksisaeyim sim tani. Nningaka. ⁷ Krima Adi Komii siiramim minam kwis boini, siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kima wi hiriinanki nwowi, iki dimin bibiyeyim simiir wakaeyokna apim. Krima siiramim ti dimin taemin hiriinanim simiiram bi sriigikin mi iki iikamim pa nwoki aingwowim, krima inkam wadiekim. Nningaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krima ini yikiigiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krima ha naingwowi, wari kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap iski. ⁸ Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krima wi ta yaimwokiyaimwowa saiir dimin sim whir swoki kinkrip rani. Krima whinkinsiis haiginiuwanim diminin whirkiwhiruwaingir ya yaimwokiyaimwo aeya. ⁹ Mi kima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir hiriinan mi krima wi maigimaiga nwo rani, krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin bibiyeyim sima napiyim simiir nonkwobuninkiniya saiir nusiimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwombu, krima ini inig karamae yowom yio ti hiriinan mi owiyim, yi ini mi owin. Inokinokin krima Adi Komii siiramar sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan. ¹⁰ Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiuginugun, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi hiriinankiniuwu, biyyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iyya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiyya kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tiri rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiuwu. Mi kima wi wadieki wadie nwoki owim.

¹¹ Ti kariir nomiiyauwim, krimiir yaiyim ini dig ywokiyim mi krima kimiirin pi hindara nokboinmamaigii. Kima dimin bibiyeyim simiirin digumii haimriiyugig mi kima dimin miyikim simiiraramar dinmiininkin iski. Inni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin krimiiram naingwokwo nanaeyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa krima nongwomamair aeyam siya wi kimakar nwowi inokinokin. ¹² Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni nwirni dikboinmamair mi in min dinan ininkwo aninkwo.

¹³ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir pugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamaigikin. ¹⁴ Kara hinina naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siya kimiiram nwoki aingwobumbuwim. Mi Adi Komii siya wi kiiraramar nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii

siir naeyiun siya wi kimakar nwowi, kimiir kwoinawo waraur kimiir
nomiiyaunan. Iriig.

GALESIA

Pol siya ta yokwowa iikamim yipiki naingwo tibmiiyim nu haimii Galesia hiranim simiiram winkikin. Pol siya simaka hir nwokin. Pol siya Adi Komii siir yaiya omisisimim nu haimii Galesia hiranim simiir boinmimauugin. Mi nhirim ta yai aair wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiiyim Jisis siiram. Mi mhoyiya Judami kam nhirim ha nitim mi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima ini boini sima siyupai siyupaiyim Moseski wingikin simiir sibgu onkworinim mi kamim simiir miois imiirin pi kitiyopnimnir haiyim mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii saika nwoki amasukikinim. Mi mhoyiya Pol siya hiriinan wakaeyin mi siya ta yokwowa ha win hauugikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkiyam. Adi Komii siya iikam imiirin Jisis siiram naingwo tibmiiya inigak saiirsi arar nwowaigniuwikin. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara ta yokwowa kimiiram winkika kara Jisis Kraisi siir aposel inkamkin. Kariirin ta mi aair mriiyamin nuan inkam nwirki bi nokmwini okwo haiginiugin. Nningaka. Mi Jisis siya mi Adi Komiiyin, ti inkamin yipikin Jisisni hidninsiin idwowin ieyankin kariirin sowa nokmwini okwohaiginiugin ta mi aair mriiyam. ² Mi nomiyyauim naingwo tibmiiyim yipiki kanakar nwowim, krima whiekakarim kimiir nokboinmamaigii iikamim Jisis Kraisi siirim naingwo tibmii kaniyim nu haimii Galesia warauranim.

³ Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraisi kimiirin wi sowa hauuwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair aeyam.

⁴ Jisis Kraisi siya krimiir Adin siir yai aairar wakaeyokna mriiugin mi siya kwoin whirua asi nwokin krimiir dimin bibiyeyim simiirsi naowim ti siyu bibiyeyim ti nuin siir tiranim taka ii aair nwowim simiirsi nanmaiwarkainam. ⁵ Mi dimusi rani, Adi Komii siya ti hiriinan krimiirsi tirkin, krima siir inig iir nwoki hainanyokiyokikaemi inokinokin. Ihi, yai kaimwowaiga. Iriig. ⁶ Kariir piua ini warar yopaigiya dimusi rani, kima Adi Komii siir bidi haiburgigim yipiki biya kimiir kwoin imiir niki kiyaiyin dimin kibiyin Kraisi siya priidiraerarkiyin kimiir biya iya siya naonama. Mi tariinanin kima siir yai kibi kibiyim yim biri kimiminkikim simiirin bidi haiburgigim mi kima ini iki yai nhirim kima ha naingwowyim yim wadiekim mi kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim ini simiiram ninmiininkinkripkaiyim. ⁷ Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, yaeya yai kibi nhir karamaeka yipiki wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Nningaka. Ini ta sasar ywowiskiya ta karar boinmauuwa. Kara ti dimin taemin hiriinanin simiir asi boini. Dimusi rani, kam bibiyie nhirim kimiir kwoinim sima pridaiginiugin mi sima minam naingwokim Kraisi siir yai kibiya nanmaiwarkainaeya saiirin sima ninkpitkiyim yai biyie nambiyamam. ⁸ Mi krima mi Adi Komii siir paekwosim ieya krimar niti mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauunii mi ti yayim biya krima boinmimauuim simiir hiriinan boinmimauu karam nwowi, yaeya yai nini boinmimauunii mi yipiki ti hiriinan tiri, kara ha naingwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii mi simiirin wi paeya nikropki. ⁹ Krima ti dimin taeminim simiirin bidiyar iki boinmimauuim mi tariinanin krima

ini simiirar swoki boinmimauuim. Mi ti iikamim yipiki kimiirim nitim mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauuniyim mi ti yayim biya kima wakaeyim kariir kwoin komiirin ha naingwowi Adi Komii siya simiirin wi dimin biye tir haiginiuwi paeya nikropkiyam simiirin.

¹⁰ Mi kima hiriirar naingwowi ti dimin taeminim kara winkiyim mi kara boinki ikim mi iikamim wi maingimairga kanaka nwowi. Niingaka. Kara simiirin minam boinkikin, Adi Komii siya wi maingimairga kanakar nwoki owim. Mi kara ti dimin taeminim simiirin inkamaramar tirkiswo mi inkamim maingimairga kanaka ha nwokiswo mi kara simiirin wi inkamaramar pi tirin wi Kraiis siir mi kigna miriian inkam kin di nwowi. friig.

Pol siya hinina niisiimauugin ta aposel miya siya miriia inkami hindanki bi nitka.

¹¹ Ti kariir nomiiyauim, kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim ta Kraiis siir Yai Win Kibi aiirin ta kara nanaakninkii haiginiuwa kimiir biya, ya ta yayia inkami kwoin airga bi priinaingwo boinkika. Niingaka. ¹² Ti yai imiirin kariirin inkam nwrki bi boinmauugin mi inkam nwrki bi mi isiimauugin simiirin. Niingaka. Yio Jisis Kraiis siya siyairgin kariir nanaakninki haiginiuwun ti yai imiirin yaeya siyu whirni.

¹³ Tiki yayim yim yai kaimwokim. Dimusi rani, kima bidiyar wakaeyim dimin bibiyeyim kara tirim biya iya kara dimin taeminim Judami iikamim sima tirim simiir napin kara dimin bibiyie kasa bi tirkin iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiirin. Mi kara hinina naingwokin simiirin hiriirar donkwobumbuninkin iuguski. ¹⁴ Mi kariir iripa yaioyieya saiir kouwin ini kara ywowin ti yayim Juda iikam krma napiyim simiirin. Dimusi rani, kara bidiyar sibgu wakaeyokna apin dimin taeminim krimiir brougae wanwiyaeyim sima tirim iya Adi Komii siir boiniyim Adi Komii siya big nasmirwaiya simaka nwowam.

¹⁵ Mi Adi Komiiyin iya kara kariir yopiini mhinau hiarar niki okaiyin siya kariirin saiirar nimbingikin. Mi mhoiia siya kariirin ha sibgu grabaiginiuwun mi siya kariirin ina boinkiyin, kira kariir mi aiir mirii. ¹⁶ Mi siya kariirin hiriirnan boinkiyin, mi siya kariirin ina yiisiimauuin siir yinisim iirin mi kara wi ti yai kibi kibiyim Kraiis siirim wi simiir asi boinmimauuwi iki iikamim yipiki Juda iikam tani simiir piugananim simiir. Mi ta ii aiirarin kariirin Adi Komii siya yiisiimauu yipiki siir yinisim iirin, kara ti dimin iiramim inkam nwrniyam bi sriigin kariirin siya boinmauuim. Niingaka. ¹⁷ Mi kara om komii Jerusalema hiriir bi mi amkin kamim yipiki biya Adi Komii siya nimbimim bigi bi aposel inkam nwowam simiiram simiir nini sriinakiyam mi kariirin sima boinmauugiyim ti dimin imiirin. Mi biri kimiminkikin kara ina yam-sauwin nu komii Arabia hiriir om siiyin apa iikam kwisuwaki nwowiyin siir. Mi mhoiia kara ini om komii Damaskas hiriirar swoki amin. ¹⁸ Mi mhoiian biewi whoimim ha namkiyim mi kara kimidiniya om komii Jerusalem hiriir yam mi kara kimidiniya Pita siir kig yipiki kara nini owouwin mi kara nini boiniuwun iiyim iuur iriirar. ¹⁹ Kara aposel inkam nwr bi swoki kigmiminkin kara Jems siirarar kig Biyan Inkam Komii Kraiis siir nomousimim kara ti inkam iirarar kigin. ²⁰ Mi ti dimin taeminim ti kara winkiyim yim yai kaimwo imairgin Adi Komii siya ina ninokninkin kara kimiir niksiae rani.

²¹ Mi ta kara nama om komii Jerusalema hiriir saiir mhoiiyan kara hir ha haiburgigin mi kara kimidiniya nu maeyauim Siria, Silisia sowiirim simiir hiriir yam. ²² Mi taka iya, iikamim Jisis Kraiis siir piugana saiirim nu haimii Judia hiranim sima kariir bi kigin mi kariir bi mi kigsibgin. Sima yayim kam ima boinim kariir hinin simiirrarar wakaei, ²³ inkamin yipiki krimiir nipimparin mi krimiir nigbumbuwin mi krimiir nisomsomaowin tariinanin siya ini Yai Win Kibiya Kraiis siira ini saiir boinmimauuwun yipiki siya tirbuwam niki tira. ²⁴ Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya tirim kariir simiir wakaeiyim mi sima kimidiniya siir inig iir hainanki. Iriig.

2

Aposel nhirim sima kwoin whirua Pol saika nwokikim

¹ Mi biewii iuur whiiyim namkiyim simiir mhoiiyan, kara kimidiniya Banabas saikar yam om komii Jerusalema hiriirin. Mi kara Taitas siirin warar yinkin ikunam mi siya kimidiniya kiraka yinkin am. ² Kara hiriirin whisarii bi namkin kariirin Adi Komii siya nusiimauugin mi siya kariirin minam naingwokin kara hiriir namim. Mi kara hiriirin ha namin mi iikamim hapairanim simiirin ina boinmimauuwamin ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwiya iki iikamim hinda tindanim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiir mi kara iikam whiekakim simiirar bi boinmimauu irkakim. Kara kamim Adi Komii siir piugana saiirim hapairanim simiir bi nwoiiyim simiirar boinmimauugin. Kara minam naingwokin sima ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwa iki iikam nhirim sim, wi sima nwoki anaaninkii haiginuwim. Kara minsi nididgin dimin taeminim biya kara tirim simiirsi mi ti tariinan kara mi tirim yim wi naekak nwo rani. ³ Taitasin ti inkamin yipiki kanaka namin hiriir, yo Grikan inkamkin siya Judami piugana saiir tani mi nim krima kimidiniya ha boin sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirim mi Juda hapairan inkam komii komiiyim naingwo tibmiiyim sima siir miois aiir kitiyopnir haiyam ini boriisopin Juda simiir inkamnan nwowam mi siya wi simaka iripa nwoki owim. Nangaka. ⁴ Mi nim krima ti kamim ti dimin iirin hiriinan dimusi bi boinkikim kam nhirim yipiki yaimwoni boin karamae nwoiiyim sima krimiir nomiiyau nwokim mi sima Kraiis siir yai imiir bi sibgu wakaeiyokna apkim, yim sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirkim. Mi ti kamim krimaka nini oniyim krima bi ninokninkinkim diminin sima napiyin. Mi sima kamim dimin taemin nini kignnprionakiiyim sim hanin nwokim dimin taemin kibi kibiyim Kraiis siirim rirmiiya krima naingwo tibmii apiyim simiir. Krima tariinanin Moses siir siyu komii iir nwo rani mi krimiirin wi siya nanmaiwarkaina rani, yipiki biya Juda iikamim sima napin. Dimusi rani, krima mi Kraiis Jisis siya, krima ini nwiruwar ywowiskiyim. Mi ti inkamin krimiir kiyaiyam minin krima Mosesni siyuiin biyanin siir napim nim wi inkamin maeyauwa mi biyie miriyya sae nwokaiyin wi si hinin pi yowwin. ⁵ Mi krima simiir yaimirsim kwir bi swoki wakaeiyokna apmiminkim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yayia kimiir wokmai-haiginuwana saiirin sibgu kigriraowi mi kama wi ta hiriinan saiirsi nwowi iki yai bibiyeiyim simiir wakaeiyokna apim.

⁶ Mi ti kamim hapairanim yipiki inig komii komiiyakim mi iki iikam nhirim Adi Komii siir piugananim sim kigriraowiyim mi an kara ha

naingwowi ti inkam komii komiiyim sima mi owa ya kariir whwonkam idan ya dimin komii rani. Dimusi rani, Adi Komii siir whwonkam idan iikam whiekakim ini hiriinankinar nwowowim. Mi kamim yipiki simiir inigim komii nwowim, sima kariirin yaeya yai boinmauwam bi swoki boinmauugim ti yayim kara boinmauwamim simiirin. ⁷ Mi sima hiriyyar yinoknankin Adi Komii siya kariirin yai miyik miyik imiirar hauugin mi siya kariirin ha nimbingiyin mi ina yikropkiyin mi kara ina boinmauwamim siir yai imiirin iki iikamim Juda iikam tani simiir piuganim simiir iikam imiir, Adi Komii siya mi imbingiya Pita siir sair hiriinan, Yai Win Kibiya Kraisi saira sair boinmauwam iki iikamim Judami piuganim simiirin simiir. ⁸ Adi Komii siya Pita siir whinkinsis haiginugin siir yai kibi aiir boinmauwam iki iikamim Judamiyim simiir. Ta Pita siir siya whinkinsis haiginuwa biya sair hiriinan. Mi sima bidiyar yinoknankinim kariirin Adi Komii siya nimbingin mi siyar whinkinsis haiginugin siir yai kibi aiir boinmauwam iki iikamim Juda iikam tani simiir piugana sair iikam imiir. ⁹ Mi sima ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin kariir siir ninoknankinkiyin ti siya nimbingiyin kariir siir yai kibi aiir boinmauwam mi inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana sairim om komii Jerusalem hiranim, Jems, Kaiapas, mi Jon, sima kimidiniya in Banabas mi kara kririir yonkwo mi ta in sima nonkwowa kririir ya min nisiimauuga sima wadie bidi ywokiym krira ta Adi Komii siir yayia sairin hiriyyar boinmauuyokiyoyamim iki iikamim nu haimee Judia hir nwowim simiir. ¹⁰ Sima kririirin ti dimin whiruwan siirarar boinkikin. Sima minam naingwokim krira hinina naingwowi krira umir simiir iikam paeprikabim nu haimee Judia hiranim simiiram hauugiyim. Mi ti diminim kara tiram naingwowim kara simiirin bidiyar tirim. Iriig.

Pol siya dimin biyeyim Pita siya tirim om Antiok simiir boininkiigin

¹¹ Krima iripar miriigim Adi Komii siir yai aiir boinmauwam mi mhoyiya Pita siya om Antiok hir nini kignakiyin hiran iikam imiir mi kara siirin siir whwonkam idar yik. Dimusi rani, siya ti dimin biyie whirin siir tirkin. ¹² Kara siirin io whisarii bi nwokin ti dimin whiruwan siya tirin siirsika. Biya kam nhirim Jems siya nikropkiyim om Antioka tiriir nitam, Pita siya biya iikamim Juda iikam tani nae simaka nidwokai aekin. Mi mhoyiya ti kamim Jems siya nikropkiyim ina yimbiniyim om Antioka hiriir mi Pita siya iikamim yipiki Juda iikamim simiir piugana sair karamaeyim simiirin ina haiburgigim. Dimusi rani, siya pi nididgin ti kamim yipikim om komii Jerusalem hiranim yipiki Mosesni yayim biyanim sim napiyim yipiki ha boinim kamim Adi Komii siya napiyim simiir mioisim yim kituyopnimmir hai mi ti inkamin siirin io siya yo. Dimusi rani, ta nae siya naeya simaka sairsika. ¹³ Mi Judami piugana sair iikam nhirim yim ta ii aiirin nae Juda iikam tani simiir piugana sair iikamim nae simaka naeyim mi ini ta ii aiirar yadigniyin. Mi sima ti iikamim simiirin Pita saika hirar ywoki mi Banabas siya hiriinan kigin mi siya ini hiriinan siyu biyie iirar mi apin mi siirin iriipi hiriinan iki iikam nhirim simaka hirar mi okmwim ogig. ¹⁴ Mi kara simiirin hiriinan ninoknankinin sima Adi Komii siir yai kibi aiir sibgu ap rani mi kara Pita siirin ti iikam whiekakim simiir whwonkam idar boin, ni kira Judami piugana sair inkamkin mi ni kira dimin taeminim Judami piugana sima tiriyim simiir

dap. Mi kira ini dimin taeminim yipiki Juda iikam tani simiir piuganan iikamim sama tiriyim ini simiir napim. Mi ta hiriinan saiirsika mi kira iikamim Juda iikam tani simiir dimusi boinmimauuwi, simiir kwoin imiir kiyaeiyam mi sama wi dimin taeminim Judami piugana saiir iikam ima napiyim wi simiir nwoki apim, ha? Mi ni kirarin ti dimin hiriinanim simiir bi napkin! Mi ni kira pi nididgin Jemsni kamim yipiki kiriir nini boiniyim simiirsi. Iriig.

Mi yipiki Jisis siir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim wi iikam bimbuiwii nwo rani mi simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei

¹⁵ Mi nim krīma iikamim yipiki krīmiir yopiiyim krīmiirin Judami piugana saiir naokainam nim krīma iki iikamim hinda tindanim sama hinin tani Juda iikam tani simiir piugana sae karamae rani, yipiki ha dapiyim iikam bibiyie yipiki Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowiyim. ¹⁶ Mi nim krīma Juda yūneyim ina ninokninkinim Adi siya ha bi boinkin iikamim wadie nwowiyim yim dimugi nwo rani, yim sama Mosesni siyiuim sim napkim. Nūngaka. Dimusi rani, sama Jisis Kraisi wakaeyokna apkim. Krīma Jisis Kraisi siirrarar wakaeyokna apkim mi Adi Komii siya wi kwoin ara asi naingwowi krīmiirin wadie. Mi krīma Mosesni siyiuin siir siyiuim sim napkiswo mi nim wi wadie di ywowi. Adi Komii siya ha bi boinkin, inkam nwirki wadiekin Moses siir siyiu komii iir bidi sibgu apim. Nūngaka. ¹⁷ Mi krīma ha naingwowi Adi Komii siya krīmiirin ha boinkin krīma wadiekin. Dimusi rani, krīma Kraisi iir wakaeyokna apkim mi mhoiia krīma ha wakaei Adi Komii siya ini ha boinin krīma Moses siir siyiu komii iir dap mi wi siya nwoki grabaiginiuwim mi yio ti kwoin hininin yio miyik rani. Mi krīma Moses siir siyiu komii iir nikwowaisii mi Kraisi siiram ha ninmiininkinami krīmiir grabaiginiuwam mi tiriiginin yio wi hinina nūsiimauuwi, Kraisi siya krīmiirin dimin biyie bidi tirhaiginiuwim mi krīmiirin siya bidi tirkiyim dimin biyie tiramin. Ana ti yayim kaimwokim, aniya? Nūngaka. Kraisi siya dimin taeminim krīma naingwo tīmiiyim simiir bi tirbuwikin siya krīmiirin minanar whinkinsiis haiginiuwikin krīma Adi Komii siir yai imiiram naingwo tīmii kinim. ¹⁸ Mi ta biya kara haimriiyugiga Moses siir siyiu komii iir saeya kaimwoki niuwi mi mhoiia kara ha swoki ami siiram mi ha naingwo tīmii kinim mi kariirin dimin whirki kimbu karamae siya nwowaiginiuwi Adi Komii siir whwonkam idan mi iikamim sama wa swoki inokninkinkii, kara simiir bidiyar iki iisiimauuwim ti siyiu hiriinanin mi an tari dimin biyekibiyie iirar tirkin. ¹⁹ Biya kara minan nanaekin Moses siir siyiu komii iir napamin, kara ina ninokninkinin kara inkam biyie nwokin mi kariirin kimidiniya Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginiu mi ta hiriinan saiirsika kara asi naokin. Mi kariir igsopa Kraisi siya asi nonkwokairinanaowidgin mi siirin Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginiu mi siya ha naonamkin paeyin hiiniya niriininkinin siir. Mi tariinanin kariir kwoinin Moses siir siyiu iir napam naingwo rani mi ta hiriinana kara inkam miyik Adi Komii siir whwonkam idan wi saiirsi nwo rani. Nūngaka. Mi tariinanin kara ini rimiia ywokiyin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apin. ²⁰ Whisarii rani, Kraisi siya bidi yaowin mi ti siyiuim biyanim kara simiir nap rani, yim bidi digiyim. Mi tariinanin dimin taeminim kara tiriyim kara kariir kwoinairgar naingwo diriraerar tani. Nūngaka. Kara Adi Komii siir yinisimin Jisis siiram naingwo tīmii mi

kara siiram naingwokwonanaei yipiki kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin kwoin whirua Adi Komii saika nwowim. Mi ti diminim ti tariinan kara tirim kara Adi Komii siir yinisimin Jisis yipikin kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin kariir whinkinsiis haiginiuwam siir kirieni tirkin. ²¹ Kara ti dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirkiyim hinda whisarii priywokaiyamam bi tirkim. Mi kara simiirin wi digiumii haigingig rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya iikam imiirin ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apkim biya Moseski si hauugiyim iikamim sim mi Kraisi siya wi di yiti. Moses siir siyiu komiiyin yio wi Adi Komii siir di tiri, krimiir boinam hiniin, krma dimin whirki bi kimbugin. Kraisi siya whisarii bi naokin siya bwamkakin siya asi naokin. Kraisi sasairgin Adi Komii siir tiri, krimiirin siya hiniin boinam krimiirin dimin whirkin bi kimbugin yio biyan siyiu komiiyin si rani. Niingaka. Friig.

3

Kimiirin wi piki hiniin dimin iki nwowaiginiuwi wadie nwowamin Moses siir yai ima iyie? Kraisi siir yai ima.

¹ Kima iikamim Galesianim kima iikam paipai rani! Mi kima iki kam nhirim simiir dimuam kigninkinkim kimiir kwoin imiir kiyaiyamim. Mi kima Kraisi siir yai kibi kibiyim simiir bi wakaeyokna apkim, aniya? Krma kimiirin bidiyar iki boinmauwim idowiyar kima kigni haniin ta siya naonama paeyin hiiniya nirioninkinin si. ² Kara kimiiramim pi dimin whiruan siiraramar srili. Kima Adi Komii siir naeyiun siirin panin panina haii? Mi kima siirin ti dimin taeminim Moses siir siyiu komii ieya boinim simiir wakaeyokna apim mi ha haigin, aniya? Iyie? Mi tari kima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apkim yipiki biya kima wakaeyim? Kaimwokikaimwowim yim ini Kraisi siir yayim sima simar ywowiskiyim. ³ Mi tariinanin kima biyie panin panina nwokim? Adi Komii siir naeyiun kimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi kimiir kwoinim siya kiyagim mi kima buigi biyin Kraisi siir yai kibi kibi imiiramim ha wakaeyokna apkim. Mi tariinanin kima ha naingwowi kima siir dimin taemin kibi kibiyim simiiramim ina sibgu apkrpkaiyim kimiir kirieniyar mi kimiir kuum ini kirieya nwokrpkiyim, aniya? Niingaka. ⁴ Mi ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin yio dimin komii rani. Niingaka. Yio dimin komiigikomii ieyairgin. ⁵ Mi Adi Komii siya siir naeyiun kimiir dimusi hauugikin dimin kirie komii komii kimiir iikamim simiir ngar nonkwo diriraeranim? Siya ti hiriinan dimusi bi tirkin kima yayim biya Moseski si boinimmauwim simiir wakaeyokna apkim, iyie? Mi tari minsika, kima Kraisi siir yayim yipiki kima wakaeyim simiir warar mi wakaeyokna apkim? Yim tiriuginim yim Kraisi siirairagim.

⁶ Krma ina ninokninkinim. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim biya profet kamim sim winkyim sima ti hiniina winboinkikim, Ebrahim siya yayim Adi Komii siya boinkiyim siir simiir wakaeyin mi siya ti hiniina boinki, Adi Komii siir yayim yim kaimwowaairgin mi siya boinim siya simiirin wa tiri. Ebrahim siya ti hiriinan naingwokin mi siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siiramim mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya hiniina asi boinkin siya dimin whirkin bi kimbugin. ⁷ Kima

ti hiriinan siyiu kaimwowa in ti kwaboinamin siir dinokninkin. Iikamim yipiki inokainok Adi Komii siiram naingwo tibmii kaniyim mi sima dimin taeminim siya boiniyim simiirin ha tiri, sima simaigim Ebrahim siirgisir yinneyim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siiram naingwokim Ebrahim siya boina siir sair hiriinan. ⁸ Adi Komii siya iikamim Juda iikam tani simiirin bidi bidiniyar ninokninkinkin sima wi simbi naingwo tibmii Yai Win Kibi airam mi sima wi wadie simbi nrowi. Dimusi rani, simiir kwoinim aowa aowa hinina naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi sair hiriinanar tiri. Mi ta hiriinan sairsika siya biya Ebrahim siir asi boinkin siir yai kibiyim yipiki wi mhoiya nibiyami mi yipiki siya siirin hinina boinin, mhoiya kiriirsiyin kara iki iikam whiekakim iki omom omomim simiirin wi yapayapa tirhaiginiwi kiriir kirieni. Ebrahim siya ti yai imiiram naingwo tibmii kingin mi siya ti hinin asi boinkin, Adi Komii siya wi ti hinina tiri. Mi Adi Komii siya hinin asi boinkin siya dimin whirki bi kimbugin. ⁹ Mi yipiki hinina naingwowi Adi Komii siya ta siya boina wi sair hiriinanar tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hinina boini, sima dimin whirki bi kimbugin ta biya siya boina Ebrahimni, Ebrahim siya dimin whirki bi kimbugin.

¹⁰ Mi iikamim yipiki ti yayim Moseski si winkiyim biya simiirar napkripkaii mi Adi Komii siya wi io simiir nrowi mi simiirin wi siya tioidwomaii. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim Yokwo Komii saeya boinkiyim ti hinin, iikamim yipiki ti yayim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni simiir wakaeyokna api ti yokwonau hir nwokaiyim sima simiirin hiriyar wakaeyokna apswo mi hiriinan tir karamae nrowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. ¹¹ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komii aar nwokaiyim yim ti hinina boinkim, iikamim yipiki ha naingwowa in Adi Komii siya diminin siya boinin siirin wa tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hinina boini, sima dimin whirki bi kimbugin mi sima wi Adi Komii saikar nwoyokiyokikaeyami inokainokin. Mi tariinanin krima ina ninokninkinim Adi Komii siya wi inkamim Mosesni siyiu komiiyin biya Adi Komii si hauiwin siir wakaeyokna apim wi sairsi niku rani, siirin hinin dimin whirki bi kimbugin. Nningaka. ¹² Mi siyiu in Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio saika bi namasugin. Nningaka. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nrowim yim ti hinina boinkim, ti iikamim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna apim, sima simiirar wakaeyokna apkripkaii mi ta hiriinan sairsika sima wi hiriinan asi nwoyokiyokii Adi Komii saikan.

¹³ Krimiir igsoa Krai siyar yokwokairinanaowid mi siya miyikan bi nwokin mi siya ha naonamkin mi ta hiriinan sairsika siya krimiir asi whinkinsiis haiginugin krima Moses siir siyiu komiini yayim simiir haiburgigim yipiki Moses siir yai ima boinim krimiir nonkwobumbuninkinam. Adi Komii siir yayi ta hinina boinka, inkam nwin yipiki inkam nhirkim nisomaowi mi paeyin hiiniya nironinkinin si ninkin irinugii, yio tiriiginin yio min niisimaugun siirin Adi Komii siya bidi yimbiyiyin nonkwobumbuninkinamin. ¹⁴ Mi Adi Komii siya Krai siirin minam tirkin siya biye nrowim mi pi naowim mi ta hiriinan sairsika ti dimin kibi kibiyim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim Ebrahimni dimin kibi kibiyim, yim Jisis Krai siirgisirgim yim wi iikam imiiram niti yim wi Juda iikamim simiiram nit rani. Krai siya ti dimin hiriinanin siir asi tirkin mi krima iikamim wi siir naeyiu iir nwoki haiyim yipiki biya

siya boingigin siirin wi siya nikropkii mi krīma ti hiriinanar naingwokim
Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Iriig.

Mi yayim yipiki Adi Komii siya hauugiyim Mosesni yim ti yayim Ebrahamni siya hauugiyim simiir maeyau aiir bi kisina onawidgim

¹⁵ Ti kariir nomiiyauim, tiriiginin yio krimiir siyiu ieya. Mi inkam nwiso sowa diriyar boinkii diminin sowa tiranin siir mi sowa siirin ha winkii gavmani yokwowa saiir mi mhoiia wi inkam nwirki swoki kisina haigin tani ti yayim sowa winkyim yim wi hiriyar nwowi ti sowa winkyim biya simiir hiriinan. ¹⁶ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siya Ebrahim siir kitibmii boinkikin mi siir prinou ikim. Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nwowim yim siir yinieyim simiir wara bi boinkin mi simiir hoimgak bi mi imbingin. Niingaka. Yim siir yinisim nwiruwan siirarar nimbingin mi ti yinisim nwiruwan yio Krai siyairgin. ¹⁷ Kara ha naingwowi kima ti diminin siir dimin mwokimwowin siir dinokninkin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir kitibmii boinkikin yipiki siya tirana. Mi biewii 430yim ha namkiyim mi Adi Komii siya siir siyiu komiyyin Moses siir hauu. Mi yayim wi swoki inak rani, ti Adi Komii siya nimbingiyim mi siya boinmauugiyim Ebrahamni mi sima wi hinda priywokaeyam tani. Niingaka. Yim wi hiriyar nwoyokiyokiyami. ¹⁸ Mi krīma ti yayim Adi Komii hauuwim Mosesni simiir wakaeyokna api mi krīma dimin kibi kibiyim Adi Komii siya nimbiniim simiirin ha haii mi tari ta kitibmii boina Adi Komii siya kitibmii boina Ebrahamnaka ya wi naekak nwo rani mi tariigina ya kaimwo rani. Mi krīma ti dimin kibi kibiyim siya nimbingiyim simiirin wa haii. Dimusi rani, nimbina yipiki Adi Komii siya nimbingiya Ebrahamni saiirsika, Mosesniya saiirsi rani.

¹⁹ Mi ti yayim Adi Komii siya Mosesni dimusi hauugin? Adi Komii siya ti yayim iikam imiirin minam hauugin krimiirin hinina niisiimauuwim ti diminin krīma tiriyin yio miyik rani, yio ini biyie ywowin. Mi Moses siir yayim yim ini krimiirar niki kigrirao kripkaiyim mi wi Ebrahim siir yinie ieyar nitbudgii yipiki biya Adi Komii siya boinin inkamin. Adi Komii siya siir yayim siir paekwosim imiir boinkikin mi yim sima simiirin Moses siir boinmauu. Mi inkam nwiruwan Adi Komii siya mi iikam ikim simiir boppowar nwoyoskiyin siyairgin mi siir yayim siya pi simiir boinkii mi yim sima pi kwoin whiruwar mi okii simiir tiramin. ²⁰ Mi Ebrahim siirin yio Adi Komii sikisiyar boinkikin ti nimbiniim siya tiranin siir. Mi ya ta iya ya bopwonau nwowan inkam karamaeka simiir bopwonau nokwokairiowam Ebrahim siir tiram kwoin whirua siya nwokiyam ti dimin iiram. Adi Komii siya ti hinina boinkikin siya wi hindara priitarkii ti siya boinin simiirin. Mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni ya ini ti yayim Adi Komii siya hauuwim Mosesni ini simiir kou ywowa.

Moses siir siyiu komiyyin siya siyairgin krimiir kigriraowiyin krimiir nikunamam Adi Komii siir kingiin hiriir namam

²¹ Dimuga? Mi ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamin sim mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni sima bidi yikripa? Niingaka. Mi yay kibigi nwokiswo ya iikam imiirin wi saeyar pi whinkinsiis haiginuwun iripa Adi Komii saika nwowam mi Adi Komii siya wi ha pi boinin ti iikamin yim iikam wadiekim. Dimusi rani, sima ti yayi kibi imiir wakaeyokna apkim mi sima wi hiriinan nwo rani. ²² Adi

Komii siir yayim Yokwo Komii sair nwokaiyim yim krimiirin ti hiniina boinkim, iikam whiekakim dimin biyie tirim nim krma ini paeyin uridgi nitkiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi ti iikamim yipiki wi Jisis Kraiis siir wakaeyokna api mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii kani ti dimin taeminim biya siya nimbiniim simiirin wa tiri.

²³ Biya Kraiis siir yayim niki it karamae niki owim mi ti yayim Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiirin sima kigriraokim mi krma simiir wakaeyokna apim mi ini Adi Komii siyar turbudgiyin dimin kibigikibi iirar Kraiis siirin yipiki krma sibgu wakaeyokna apanin. ²⁴ Mi ti hiriinan sairsika ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiir kigriraowam yim min nisiimauugim krimiirin, krma miyik rani mi krimiirin min mi tirikim krma Kraiis siiram niwitamim mi Adi Komii siya wi ha boini, krma dimin whirki bi kimbugim. Dimusi rani, nim krma hiriinar naingwo tibmii kani ti digworaekwowim siya nimbiniim, siya wa tiri. ²⁵ Mi tariinanin Kraiis siir yai kibiyim yim bidi yitkiyim mi Moses siir siyuin krimiirin siya kigrirao rani, yio bidi digiyin. Iriig.

Naingwo tibmii saisainga Adi Komii siir yinisisim krma nwowana

²⁶ Wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, wim kima ha naingwo tibmii kani, dimin taeminim biya siya boinim siya wa tiri mi nim krma wi irpa kwoin whirua Jisis Kraiis saika nwowi. ²⁷ Mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, biya iikam kimiirin yipiki iikam nhirkim baptais haiginuwim, sima kimiirin Kraiis siir inigni baptais haiginugim mi kima irpa asi nwowi Kraiis saika. Mi Adi Komii siya kimiiramim wi Jisis Kraiis siiram siya naingwowiya wi sair hiriinan naingwowi. ²⁸ Mi ta hiriinan saisika ti hiriinan asi tirkin mi tariinanin iikam kima isido whisa bi nwoko Juda piugana sima mi Juda piugan tani yim sima mi iikamim hinda whisarii mi priimiriyyim mi iikamim rirmiyya nwowiyim yim sima mi wigkamim yim sima. Nangaka. Adi Komii siya ha naingwokin yi ti hiriinan siyuin yio dimin komii rani. Iikam whiekakim ini hiri hiriinanankinar ywowim. Dimusi rani, krma Kraiis Jisis siirgim. ²⁹ Mi kima Kraiis siirginuwi mi wim wi Ebrahim siir yinie nwowi mi ta hiriinan sairsika mhoiyya kima wi dimin kibi kibiyim simiir asi haii yipiki Adi Komii siya nimbiniim Ebrahamni siir hauuwam. Iriig.

4

Mi krma miyan kam Kraiis siirsiyar nwowi Adi Komii siir yinisisim

¹ Yai nhirim yim ti hiniingim, yinisisim nwirin dimin taemin whiekakim siir adin siirim yim wi siya haii mi simiirin wi siya kigriraowi mi iya siya yinisisim niki owa siya ti dimin hiriinanin simiir bi haigin, siya inkamim hinda siir adni mi whisarii priimiriyyin siir hiriinan nwokin. ² Mi siya ini yinisisim niki okripkaiyin mi siya iikamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap yipiki siir kigriraowiyim mi siir dimin taeminim siya haiyanim yim wi ta iya siir ad ieya nimbiniya sairar nadigiuwi mi siya wi haini haii simiirin. ³ Mi biya nim krma ti yinisisim siir hiriinan nwokin mi krimiirin dimin biyie saeyar widnonkworinugim mi krma uridyu bibiyeyim mi iki dimin bibiyeyim ti nuin siirim simiir asi wakaeyokna apkim. ⁴ Mi ta iya yipiki Adi Komii siya nimbina saeya nitkiya mi siya siir yinisisim iirin ha nikropkiyin mi siya ini inkamar

yimbiyamın. Mi siirın wig ıra saeya yaokainaki mi siya ini yayım yipiki biya Moseski si hauuwım Juda iikamım simiirar mi wakaeyokna apkın. ⁵ Siya ti dimın iirın dimusi bi tırkın siya krımıirın wi hiriinansi nwoki whinkinsiis haiginiuwım mi iikamım yipiki Mosesni yayım sim wakaeyokna apım krımıirın wi saeya nwoki owaiginiuwım rirmııya. Mi krıma wi Adi Komii siir yınisisım nwoki owım, siir yınisisımın siir hiriinan yipiki wi dimın taemınım Adi Komii siya nımbınım krımıir simiir haii.

⁶ Dimusi rani, wım kıma siir yınisisımkm, Adi Komii siya siir naeyıu iir bidi yikropkiyın yipiki siir yınisisımın siir kwoınau hir nwokaiyın kımıir kwoınau waraur nwokaiyam. Mi Adi Komii siir naeyıuin krımıirın yo mın tırkın krıma maırgımaırga nwowım mi Adi Komii siir boınım, kıra krımıir adgın, kıra krımıir adgın. ⁷ Mi tariinanın kıma wi ti prıei nwo rani, iikamım yipiki maeyaua mi biyie mırııya saıir haıgrıpkııkaiıyım simiir hiriinan. Nıngaka. Wım kıma Adi Komii siirgısiir yınisisımkm. Dimusi rani, kıma Kraıs siir wakaeyokna apıkım mi wım kıma Adi Komii siir yınisisımkm mi kıma ti digworaekwowım Adi Komii siya nımbınım krımıiram yipiki siir yınisisımın, krıma simiirın wa haii. Frıg.

Pol siya iikamım nu haimii Galesia hiranım simiirsi naıngwoımyokın.

⁸ Biya Galesia kımıir iikamım ırıipi hiriinan wım kıma Adi Komii siir bi mi inoknınkınım mi ti urıdyıu bibiyeyım mi dimın taemın nıhırım kıma naıngwo tıbmııyım, yım Adi Komii siir hiriinan tani. ⁹ Mi tariinanın kıma Adi Komii siirın ına nınoknınkının. Mi kımırın ha nınoknınkın tani Adi Komii siya kımıırgıkımıırgın, kımıirın siya bidi yımbıngıyım siir yınisisım nwowam. Mi ti uruwai siyaowaiyım tidıyıuni kıma nıkrımtıo ıupımpıt kuukaiıyıuwım kımıir widnonkworınuwım wım ini simiiram swoki akainkırıonım. ¹⁰ Mi kıma ti dimın taemın hiriinanım simiir napım mi kıma hırııyar naıngwowi Adi Komii siya kımıirın wi hınına boını, kıma wadıekım. Dimusi rani, wım kıma ti bwanıım mi biewııyım yipiki biya Moseski boınım krımıir iikamım Judamıyım krıma simiir napım. ¹¹ Mi kara iikam kımıiram naıngwokıyım mi kara ini nidıdkakar ywokıyın dimın taemınım kara tırım yım wi hindara prııywokaeyamı. Dimusi rani, ti yayım ti tariinanın kıma wakaeyokna apım yım naekak bi nwowıkım yım ini ti yayım biya kıma nıki apım naekak nwo karamae nwowım ini simiir hiriinan ywowım mi kıma Adi Komii siirgısiiram sıbgu wakaeyokna ap rani, ini nıngar ywowıskıyım.

¹² Ti kariir nomııyauım, kara kımıirın pı ıgao yai hınına boınkıi, kıma wari Moses siir sıyıu komii kımıir kıgrıraowın siirın digıumıi ti haimrııyıugıg, kariir hiriinan ta hindara kara mi prııyakiırırara sıyıu komii siiram nınkırıona karamae nwowa saıir hiriinan. Mi an kara ini iikam kımıir hiriinan ywowın, yipiki biya Moses siir sıyıu komii ieya kıgrırao karam nwowım simiir hiriinan. Biya kıma kariirın dimın biyie bi tırkın mi kara ına nınoknınkının tariinanın kıma kariirın wi kımbu rani. ¹³ Kıma ına nınoknınkınım biya kara bıgıbıi kımıir waraur nıta ya dimusi rani, kara maki nııgın mi kariir kwoının ha kısına haıgiyın mi kara Kraıs siir yai kibi kıbiyım kımıdınıya kımıir boınımımauu. ¹⁴ Mi dimın biyeyım kariir tırkıyım mi an kara ini makar ııyın mi kımıir kwoınım ti hınına yaıngwo kara mııyıknan nwo rani mi kıma kariiram naıngwo karamae bi nwokım mi kariirın digıumıi bi mi haimrııyıugıgın. Nıngaka. Mi kıma kariirın hapı Adi Komii siir paekwosım iir kıma haiıyın siir hiriinan haıgım. Mi kıma kariir haiwınım wım hapı Jısıs Kraıs siir nasi haıgım. ¹⁵ Biya kıma kara nıta kıma maırgımaırga prasae bi

kinkim. Mi tariinanin kima kariirin panina naingwowi? Kara tiriiginim iikam kimiir boini biya kara kimakar nwowa wim kima kariiramar naingwokwonanaekim. Mi kima ti hinina naingwokim, krma wi krimiir yapa yapa nhwo imiirar habaii mi krma simiirin wi Pol siir hauugii mi siirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginuwim. Mi kimiir kwoinin kariiramar naingwokwonanaeyim dimusi swoki kisina haigigim? ¹⁶ Biya kima kariiramin naingwokwo prasae bi kinkim mi tariinanin an kara ini kimiir sau omomnan yamwoiun. Dimusi rani, mi tari kara kimiirin yaimwovar boinkin, aniya?

¹⁷ Mi ti Judami iikamim yipiki naingwo tibmii kinim kimiir mois imiir kitiyopnimnir haiyam tirim, yim sima nimbipai nimbipai kimiir nimbipai tiri mi sima wi kimiir whinkinsiis haiginu rani yim minam tiri kima aru kariir nwokiyim. Mi sima ti hiriinan minam tirkim kima simiiraramar nwoki sibgu aingwo iskiyim mi simiiraramar nwoki apim. ¹⁸ Mi simiir miya wadiekiswo mi sima kimiiramar naingwokiswo kimiir whinkinsiisam mi wi wadieyar pi ywowin. Hiriirar dwo! Mi sima inokinokin wadie kimiiraramar nwowi iya kara kimaka tir nwowi, yio ti hiriinan siyiuin yio miyik rani. Sima ti siyiu hiriinanin kara tirin iya kara kimaka iripa waraur nwowa mi ha tira sima saiir hiriinanar ti swoki tir. ¹⁹ Ti kariir nomiyau kibiyim, kara ini wiga yaeya yinisim nwir swoki aokainam tiriya mi saeya diriisusuwiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara ini hikak nwowin, biya kara naingwowa kimiiramar kima Krai siir sibgu wakaeyokna apam. Mi tariinanin kara ini hikakar swoki owin mi kara minam nwowi kima Krai siiramar swoki sibgu wakaeyokna apim mi kwoin whirua saika nwowim. ²⁰ Kara ha naingwowi kara ini kimakar nwowin mi ta hiriinan saiirsika kara ig yai paninsi boinkisi ta yokwo aiirin kimiirin. Kara minam naingwowi kimiir whwonkam ida nokwowim mi kimiir kwoin imiir ninokninkinim mi kara kimiirin wi ig yai boin tani kimiir whinkinsiis haiginuwamin. Mi kara ti arugi aru nwokiyin, kara ninokninkin tani kara kimiirin wi panin panina namisi whinkinsiis haiginuwi mi ta hiriinan saiirsika kara kimiirin ig yai asi boinkikin mi yai hinsima asi mi boinkikin kimiirin. Iriig.

Ti niwiiyin Sera Hega sowerin yio aknain krimiir nsiimauugin

²¹ Kara kimiir sriyam tiri, yipiki Mosesni siyu komiiyin siir aowa nwowim mi kima ina sibgu ninokninkin kinim ti siyu komii siir siyu mwoki mwowim, aniya? ²² Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya ya hinina boinka Ebrahim siya yinisim yinkamiyino nwise iyio, nwirin yio wiga Hega dapiya saiirgin yipika Sera saiir mii mriiya mi nwirin yio Seranikin yipiki siir biyan wiga Hega ya mhoiiyan aeya. ²³ Mi ti siir yinisimin ta wiga whisarii mii priimriiya saeya naokainain, saeya siirin whisarii bi naokainakin. Dimusi rani, saiirin Ebrahim siya nonkwonaka mi siya saika iripa piu ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya. Mi yinisimin yipiki Sera saeya naokainain saeya siirin whisarii bi naokainakin saiirin Adi Komii siya nimbigin mi siya whinkinsiis haiginugin saiirin mi Ebrahim siya iripa piu saika ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya. ²⁴ Mi ti yayim yim dimini hanin krimiir boiniyokim. Tiki wig iso yo ti kitibmii boin kwiso yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyo iikam imiir, yio soweri nikriigo. Hega ya yayim biya Adi Komii siya hauuwim Mosesni mhu Sainai kiu hir ya simiir nikriiga. ²⁵ Tiki inig Hegan yio mhu Sainai siir nikriigin nu Arabia hiranin. Mi om komii Jerusalem yipikin

Juda iikamim simiirin mi iikamim yipiki hir nwowi ikim yim wig Hega saiirgim. Dimusi rani, Hega saeya yinisim yinkamiyin naokainaka mi siya siir yopiiya saeya miriia wi saiir hiriinanar swoki tiri. Siya wi hinda whisarii mi miriian inkamar mi owi. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim yipiki Mosesni siyiu komii si napim yim saiir yinisim iir nikriigim. Sima Moses siir siyiu komii iirin minam napkim sima ha naingwokim Adi Komii siya simiirin wa nwoki boinim sima dimin whirki bi kimbangim mi ti yayim ti sima wakaeyokna apim yim wi simiir tir tani dimin whirki kimbu karamae sima nwowam. Nningaka. Tiki yayim simiirin wi simar swoki hidi. ²⁶ Mi wiga Sera nikiuwiya ya min nikriiga yayim Adi Komii siya hauugiyim Ebrahimni ya simiir nikriiga. Saeya Adi Komii siir omin Jerusalem nikiuwiyin yipikin Mosesni siyiu komii kou siya nwo karam nwowin siir nikriiga. Yim sima siir bidi haiburgigim mi nim krima iikamim yipiki Kraisini yai kibi kibiyim sim wakaeyokna apiyim, saeya ini krimiir yopiinan ywowa mi nim krima ini saiir yinisisimnan ywowim. ²⁷ Adi Komii siir yayim yim ha boinkikim, Jerusalemni Adi Komii siir om hir nwowin yipiki wi mhoyia nimbiam yio wi bambuwii nwo rani, yio wi ti Jerusalemni ti tariinan nwowin ti nu iir wi siir haiburi. Krima ina ninokninkinim tiki yayim yim kaimwowaigim. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hindara boiniyokim ti om whiso sowiir nikriiyo yo ti wig iso owa. Ya hinina boinka,

kira ta wig pioa yipiki biya yiniekek niki o karamae nwoa, kira maigimaigar dwoki! Kima kairwao boinki mi yaiya whipani hanin damai kimiir wiga yipiki biya yinpiugak nwo karam nwoa mi yinisim naokaini kimpipisu hai karamae nwoa saiiram. Yipiki wiga saiir kamki sopkiya saiir hiriinan nwoa saeya wi yinisim kasa kasa swoki iyio rani mi saeya wi wiga kamkak nwoa wi saiir haiburi.

²⁸ Ti kariir nomiyauim, Aisak siya Ebrahim siir yinisimkin. Dimusi rani, nimbina Adi Komii siya boinkiya siir saiirsika. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin nim krima Ebrahim siir yinisisim asi mi owi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. ²⁹ Mi biya yinisimin Hega saeya naokainain yio. Dimusi rani, saiir kamni iripa piu saika nwokin, siya yinisim yinkamiyinin yipiki Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwun wig pioa nninga Sera nikiuwiya saiir saeya naokainam siirin siya siyiu miyiknan bi tirkin. Mi tariinanin ta ii iirin iikamim yipiki Mosesni siyiu si napim sima krimiirin miyiknan bi tirkim yipiki Adi Komii siir naeyiu siir haiyim biya yinisim yinkamiyin biyeyin siya tira yinisim miyik iir saiir hiriinan. ³⁰ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwokaiyim yim hiriyar boinkim? Yim ha boinkim, wari wiga hinda whisarii mi primiriya saiirin ti nhinikriropki saiir yinisim yinkamiyinin saika. Mi saiir yinisimin yio adin siir digworaekwowim wi wara hai rani, ti yinisimin yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyin wiga saiir whinkinsiis haiginiuwam saeya naokainain saikan. Mi kima ti yai bibiyeyim simiirin digumii haimriiyugig, ti kamim sima boinim hinin, kimiir mois imiir kitiyopnir haiyam. Yim ti yayim kimiir kwoinim wi sima tirbuwi, inkamin maeyaua mi biyie miriia saiir hugripkikikaiyin siir hiriinan. ³¹ Ti kariir nomiyauim krima wiga yipiki whisarii mi primiriya saiir yinisisim tani mi krima yayim biya Isrelmi iikamim simiir widnonkworinwa simiiram kipi ninkiriona wiga yipiki hinda rirmiya nwoa ini saiir yinisisimnan

ywowim. Krīma hīriiyar naingwo tībmiī kīni Adi Komii siya wa tiri bīiya siya boina saiir hīriinan. Friig.

5

Nim krīma iikam rīrmīya nwowan iikamkim mi krīma wi rīrmīya hīriiyar nwokripkaii

¹ Krīmiirin Kraiis siya bīdi kiyaiyim yayim bīyanim simiirsi, simiir haiburgigim mi nim krīma ini iikamim yipiki maeyau biyieya mi biyie mīriiya saiir hīr hūgripkīkīkaiiyim mi hīr ha haiburgigim ini simiir hīriinan ywowim, krīma ini rīrmīya ywokiym mi tariinanin krīma ini wadīeyar ywokiym mi ini Adi Komii siir kwoin iirrarar napiskiyim. Mi kīmiir kwoinim kīrie dwo, iikamiyam kipi kiwaki kīmiir swoki kiyaiyam tī dimin hīriinanim simiir napam iikamim yipiki maeyauwa mi biyie mīriiya saiir hīr hūgripkīkīkaiiyim saiir hīranki nītiyim whisarii mi pīimīriiyim ini simiir hīriinan ywowim.

² Tī dimin taeminim simiir wakaeki. Kara Polkin, tī hīnīna boinkiyin. Mi kīma kam nhīrmīyam kiwakī kīmiir mīois imiir kītiyopnīr haiyim mi ta hīriinan saiirsika Adi Komii siya wī hīnīn asi boini, kīma wadīekim mi tī dimin Kraiis siya tīrin kīmiir whīnkīnsiis haigīnuwam mi kīmiir sibgu grabaigīnuwam yim wī kīmiir whīnkīnsiis haigīnu rani mi Adi Komii siya wī ta hīriinan saiirsi boin tani kīma wadīekim. Nīngaka. ³ Kara kīmiirin kaimwower swoki boinkī. Tīki kamim yipiki kam nhīrmīyam kiwakiyim simiir mīois imiir kītiyopnīr haiyim mi tari Adi Komii siya wī ha boini simiirin sima dimin whīrki bī kīmbugim. Mi sima iki siyū komii whīrin siir yai imiir wakaeyokna ap bīiya Moseski si hauugiyin Juda iikamim sim. ⁴ Mi kīma iikamim yipiki yayim Moseski si hauuwim iikamim simiir, simiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya wī ha boini sima dimin whīrki kīmbugim mi Kraiis siirin digiumii bīdi haimriiyugigin. Mi kīma dimin kībiyīn Adi Komii siya pīihauuwīn siirin digiumii bīdi haimriiyugigin mi siya kīmiirin wī swoki whīnkīnsiis haigīnu rani. ⁵ Mi nim krīma iikamim tī tiranim nim krīma Adi Komii siir naeyūin siir kīrieni nwowi, yipiki krīmiir whīnkīnsiis haigīnuwiyin. Mi nim krīma hīnīn hīnīna naingwowi tīriiginim Adi Komii siya boinim yim kaimwowaigim. Mi siya wī siya boinim wī hīriinanar tiri. Mi nim krīma siiramar kaoraraowi siyar boinim krīmiirin hīnīn krīma dimin whīrki bī kīmbugin. ⁶ Mi krīma Jīsis Kraiis siir siyū iir napi mi krīma krīmiir mīois imiirin ha mi kītiyopnīr haiiga wīndi mi simiir mi kītiyopnīr hai karamae mi owi, yio dimin komii rani mi yio wī krīmiir whīnkīnsiis haigīnu rani mi wī Adi Komii siir tīr tani siya krīmiirin hīnīna boinim krīma dimin whīrki bī kīmbugim. Mi yio dimin komiigi komiyyin yio tī si mi krīma Adi Komii siiram sibgu aingwowi mi krīma wī nwīrni irniyam nwoki aingwokwonanaeyim mi wī dimin mīiyik mīiyik imiirrarar niki tīrim.

⁷ Mi bīiya kīma Kraiis siir yai imiirin wadīeyar niki wakaeyokna apkim mi tariinanin kīma kīmiir kwoinim dimusi kīntīnuwī. Mi kīma siir yai imiirin wī iī pīrei wakaeyokna ap rani? ⁸ Adi Komii yipikin kīmiir nāmbingiyin siir wakaeyokna apam kīmiirin siya tīrkīkin siir yai aiir wakaeyokna apim. Mi ta hīriinan saiirsika ta yayi tī kamim yipiki kīmiir nīksīsaeyim yim yayim yim Adi Komii siya bī hauugim simiirin. ⁹ Mi hu nasin siir nauin yio komii rani mi kīra siirin sibgu sibgu hai karamae nwowi mi siya ha mīmbirgīi mi tī kip whīekakim simiirin wī

siyar n̄inopkii mi iikam̄im w̄i siir nae rani. Mi dim̄in biȳie biȳeyim ȳip̄iki k̄ima n̄apiȳim ȳim dim̄in komii rani mi m̄hoīya t̄i dim̄in k̄ibiȳin t̄i k̄ima nap̄im w̄i siya t̄irbugi. ¹⁰ Kara h̄ir̄īyar naingwowi B̄iyan Inkam Komii siya w̄i k̄imiir̄ar k̄insiis haiḡin̄uwi mi k̄ima t̄i yaȳim b̄īya kara boin̄mauuw̄im simiir̄in w̄i yaeya naingwo rani mi t̄i iikam̄im ȳip̄iki k̄imiir̄ kwoin̄ imiir̄ kiyaīȳim, simiir̄in w̄i Adi Komii siya nonkwobumbun̄inkini dim̄in biȳeyim s̄ima t̄ir̄im simiir̄si.

¹¹ Iikam̄ n̄h̄ir̄im ȳim h̄in̄ina boin̄ikim, t̄i iikam̄ imiir̄ kara nowomwarkaīȳuw̄in siȳūin simiir̄ m̄ois imiir̄ k̄itiyop̄n̄ir haiyam mi kara t̄i h̄ir̄inan siȳūin t̄irk̄iswo mi s̄ima kariir̄ dimusi swoki onkwobumbun̄inkini? Mi kara t̄i h̄ir̄inan n̄isiimauuḡiswo mi s̄ima w̄i kariir̄ di t̄irbuwi. Dimusi rani, kara simiir̄in J̄isis Krāis siya naowa paeȳin h̄īiniya n̄ir̄ion̄ink̄in̄in si saiir̄ n̄isiisimauuḡin. Mi ta h̄ir̄inan saiir̄sika s̄ima h̄indara asi nanaakim. ¹² Kariir̄ kwoin̄ komīȳin ha naingwowi t̄iki iikam̄im k̄imiir̄ kwoin̄ imiir̄ kiyaīȳim mi k̄imiir̄in siȳū m̄woni n̄isiimauu kara-mae n̄owoȳim t̄ir̄īgin̄im iikam̄im naingwo t̄ib̄m̄īȳim k̄imaka n̄ow̄im, ȳim s̄ima k̄imaka k̄ipi n̄amasu ȳim arugi aru dwo.

¹³ T̄i kariir̄ nom̄iyauw̄im, k̄imiir̄in Adi Komii siya b̄idi ȳimbin̄im war̄i dim̄in biȳie biȳeyim ȳip̄iki k̄imiir̄ kwoin̄ ima nap̄im simiir̄ haiburgigim inkam̄in maeyau biȳeya m̄i biȳie m̄ir̄īya saiir̄ h̄uḡr̄ip̄k̄ik̄ik̄aīȳin mi h̄ir̄ ha haiburgigiȳin siir̄ h̄ir̄inan. K̄ima s̄ibgu s̄ibgu dwo k̄imiir̄in Adi Komii siya b̄idi kiyaīȳin t̄i dim̄in biȳeyim simiir̄ h̄ir̄ank̄i mi k̄ima k̄imiir̄ kwoin̄ imiir̄in k̄ipi kiwaki t̄i dim̄in biȳeyim nuan̄im simiir̄ swoki ap̄im. K̄imiir̄in t̄i dim̄in biȳie biȳeyim simiir̄ h̄ir̄ank̄i b̄idi kiyaīȳim mi k̄ima ir̄ni n̄wir̄ni dinan wh̄ink̄insiis an̄k̄insiis dim̄in k̄ibi imiir̄am napam. Dimusi rani, k̄ima ir̄ni n̄wir̄niyam ninan aingwokwokim. ¹⁴ Mi Moses siir̄ siȳū komīȳin siir̄ḡis̄iir̄ siȳū komīȳin siir̄ yaimwokiyaimw̄ow̄im ȳim t̄i h̄in̄ina boin̄k̄ikim, k̄ira iikam̄im k̄iriir̄ omaka kingīin waīȳim simiir̄am naingwokw̄oȳim, k̄iramar naingwokw̄oȳim h̄ir̄inan daingwokwo. Mi k̄ira t̄i h̄ir̄inan dim̄in imiir̄ n̄api mi m̄hoīya k̄ira w̄i dim̄in k̄ir̄eki k̄ir̄eȳin t̄i siȳū komīi ieya boin̄mauuw̄in w̄i siir̄ n̄woki ap̄im. ¹⁵ Mi k̄ima, k̄ima k̄imar n̄in̄kinwaomwark̄i boin̄i mi k̄ima k̄imar n̄iniinansaow̄i mi k̄ima w̄i m̄intiraona k̄imasiyar, w̄im w̄i k̄ima k̄imar p̄i t̄irbunāeisi. Mi iikam̄im ȳip̄iki yai n̄in̄kinwaomwark̄i boin̄iȳim mi yaȳi m̄in n̄iniinansaowiȳim ȳim in̄i n̄iimauan wraisu biȳeyim wraisu m̄iris̄ima saiir̄si n̄inīiȳim in̄i simiir̄ h̄ir̄inan yw̄ow̄im. W̄im w̄i k̄ima k̄imar swoki onkwobumbun̄inkināe t̄i n̄iimauan wraisu biȳeyim simiir̄ h̄ir̄inan s̄ima s̄ima n̄impiwomw̄it̄iȳim. Ir̄iig.

Adi Komii siir̄ naeȳūin dim̄in m̄īȳik̄ m̄īȳik̄ siyar t̄iri mi k̄imiir̄ kwoin̄im p̄i dim̄in biȳie biȳie t̄iri

¹⁶ Kara t̄i yaȳim k̄imiir̄ boin̄k̄ikim Adi Komii siir̄ naeȳūin siir̄am kiwaki k̄imiir̄ wh̄ink̄insiis haiḡin̄uw̄im mi k̄ima w̄i Adi Komii siir̄ yaȳi imiir̄ n̄woki wakaeyokna ap̄im mi w̄i h̄ir̄inan saiir̄si n̄ow̄i k̄ima w̄i t̄i dim̄in taemin̄im k̄imiir̄ kwoin̄ ima naingw̄ow̄im w̄i simiir̄ nap rani. ¹⁷ Kara t̄i yaȳim k̄imiir̄in dimusi boin̄mauu rani, dim̄in taemin̄im k̄imiir̄ kwoin̄ ima naingw̄oȳim ȳim t̄i dim̄in taemin̄im Adi Komii siir̄ naeȳū ieya naingw̄oȳim ȳim sim̄ tani. Mi dim̄in taemin̄im Adi Komii siir̄ naeȳū ieya naingw̄oȳim ȳim t̄i dim̄in taemin̄im t̄i iikam̄i kwoink̄i naingw̄oȳim ȳim sim̄ tani, ȳim in̄i sau omomnan yw̄ow̄im k̄imiir̄

kwoinim hinda tinda simar kiyaiyokiyokii. Mi tiriiginim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kima diminim kima naingwowiyin siir tiram paninsi yaingwosi. ¹⁸ Mi kima Adi Komii siir naeyiun siiram kiwakii, kimiir kigriraowam mi kimiir boinam diminin siya naingwowin kimiiram siir tiram mi kima wi Mosesni siyiu komii siir yai imiir nap rani mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi ha boini kima dimin whirki bi kimbugim.

¹⁹ Mi dimin taeminim iikamim simiir kwoinki tirim, krima simiirin bidi sibgu inoknankinim yim ti hinuingim, iikamim hi priinanaeyim mi siyiu biyeyim idowiyar pridiraerariyim. ²⁰ Mi uruwai siyaowaini inig hainaniyim mi nop min nanaowiyim mi io nhirmaka nwowiyim mi yai min prinini priininiyim mi dimin taemin haigipraprakaiiyim mi yai bibiyie boiniyim mi iikamim dimin taeminim sima sima haiyamar naingwonaeyim mi kwoin bibiyie naingwowiyin mi isid nainikrimkripiyim. ²¹ Mi dimin taeminim iikam nhirki nonkwowiyim simiiram naingwowiyim mi op biyeya kwiyaeha whaowaeiya sae mi kwiyaeiyim mi mwai bibiyeyim sim mi waowiyim mi dimin biyie biyie nhirim ti hiriinanim simiir hiriinan ikim. Biya kara kimiir bidiyar iki boinmauwun mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinmauwi. Yipiki ti hiriinan siyiu iir tiri, yim wi Adi Komii saika nwo rani, biya siya nambina saiir hiriinan.

²² Mi dimin taeminim Adi Komii siya siir naeyiueya whindiraerariyim iikam imiir yim tisirim, iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim mi iikam nhir ikim, yim wi maingimaiga nwoi, simiir kwoinim wi wadiyar nwoi, yim wi io nwoisauu rani, yim sima iikam imiirin wi wadiyar tirhaiginiuwi mi iki iikam nhirim simiirin wi hindara pridiraerari, sima biya sima boinim simiir swoki tiri. ²³ Mi sima iikam nhirmaka wi kimbu rani mi yim sima wi simiir kwoin imiirar kigriraonaei. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tiri mi Moses siir siyiu komiiyin yio wi krimiir boinhuriyiu rani. Niingaka. ²⁴ Mi iikamim Krai Jisis siirim yim ti iikamim ini Krai saika naonan ywowim paeyin hainiya nirionankin si mi ti nuin siir dimin biyeyim simiir kwoinuin wi sima nwokaikripkai rani. Mi ti dimin biyeyim tariinan tiram sima naingwowim yim bidi iyopgrirmiigiyim mi sima wi hapair swoki o rani. ²⁵ Adi Komii siir naeyiun krimiirin siyar ninkiamasu haiginiugin Adi Komii saikan mi krimiir kwoinim siiraramar kiwaki siyar kigirkakim ti digworaekwowim simiirsi. ²⁶ Mi krima krimiir inig imiirar kipi hainana, hainin krima inkam komiigim mi krima iikam nhirmi kwoin kipi kiyopsibgi io sima nwowamin mi krima kwoin bibiyie irni nwirin diminim simiiram kipi naingwo, iki sima tiriyim. Niingaka. Iriig.

6

Kima kimiir nomiiyauwim simiir whinkinsiis dimin taeminim sima tiriyim simiirsi

¹ Ti kariir nomiiyauwim kima ha kigi inkamin ti dimin biyie tirin mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir naeyiueya kigriraowim kimiir kwoinim kima siirin kipi kimbu haiginiu mi ti inkamin siir dimin biyie imiir sibgu tirhaiginiu mi siir whinkinsiis haiginiu ti dimin kibiyim biya siya niki apim simiir swoki apim. Mi kima kimasayar mintaraona mi kimiir kwoinim kimasayar kintimtinuna. Mi iya kima ti inkam iir whinkinsiis haiginiuwiyim kima mintara. Dimusi rani, diminin wi

kimiir kwoin imiir kiyaii mi wi kimiiram kinankiuwi dimin biyie tiramin. ² Kima irni nwiirni dinan whinkinsiis ankinsiisna dimin biyie biyeyim mi dimin taeminim yipiki kimiir bopwo waraur nimbiamiyim simiirsi mi ti hiriinan sairsika ti hiriinan siyiuin siirsikin kima wi Kraisi siir yai imiir wakaeyokna api siya boinim hinin, kima irni nwiirni dinan whinkinsiis ankinsiis. ³ Kara hinin minsi boinkin iikamim yipiki hinina naingwowim sima inigakim mi inkam nhirmi whinkinsiis karamae nwowiyim yim sima simar swoki iksisaena, ha niki aingwowim nhirmi kouwin ini sima ywowin mi yim sima ini nanga ywowim. Yim sima ini ningar ywowiskiyim. ⁴ Iikam kima, irira nwoniran kima diminim kimar tirim simiir daingwo. Mi sima wadieki niuwi mi kima wi maingimaing haini dwo. Diminin iikam nhirkim tiriyin simiirin, diminin kima tiriyin saika hid. ⁵ Kima ti hinin kipi tir. Dimusi rani, mhoyiya irira nwonira kimiirin wi Adi Komii siya srii kima ti dimin hiriinanin kima tirin siir dimusi tirkin mi siya simiirin wi yapa yapa hidi.

⁶ Mi ti iikamim yipiki nitim mi yipiki boinimauuim mi simiirin Adi Komii siir yai kibi kibi imiir nisiimauuim mi sima dimin taemin nhirim simiir hauu mi simiirin simiir kigrirao.

⁷ Kima kimar kipi swoki iksisaena. Mi kima Adi Komii siirin dimin whir kipi swoki iksisae. Mi dimin taeminim yipiki iikam ima tirim sima mhoyiya wi wadieya namisi haii simiirsiyin, iyie? Wi biyie haii iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. Yio ini inkamin yipiki numiran sasae ya nankiniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi siya dimin miyik miyik imiirara nankini mhoyiya siya wi dimin kibi kibi imiirarar mi haii. Mi siya dimin biyeyim sim nankini, nombwi min hininim mi dimin taemin nhir ikim mi mhoyiya simiir nngugu haii mi siya wi dimin biyie imiirarar nngugu haii. ⁸ Mi iikamim dimin taemin biyeyim simiir kwoinkar naingwo tiri mi mhoyiya ti simiir kwoin biyeyin simiirin wi biyie siyar swoki ohaiginuwi yim ini ti inkamin yipiki nombwi nankinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi iikamim yipiki dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim simiir, simiir napim, mhoyiya simiirin wi Adi Komii siir naeyiu ieya whinkinsiis haiginuwi hiriayar nwoyokiyokiikaeyamam. Tiriiginim yim ini inkamin dimin miyik sibgu inkiniyin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi mhoyiya sima wi dimin miyik miyik imiirar nngugu haii. ⁹ Dimin miyikim kira tiriyim simiirin hindara kipi kiyik mirii kima inokainokin simiirar tiranae. Mhoyiya iya Adi Komii siya nimbina krimiir dimin miyik miyik imiir haiyam mi krima wi piu mankin kipi piyao ti dimin kibi kibiyim simiir tirsiyin. ¹⁰ Mi krima inokainokin ti nu iirar niki okripkaiiyim krima iikam imiirin sibgu tirhaiginu mi ti nomiyauim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir wakaeyokna apim, krima simiirin sibgu sibgu tirtatao haiginu. Iriig.

Pol siya Jisis siiram maingimaingakin yipiki biya paeyin hauniya nirioninkinin si naowin

¹¹ Kima whiekakin ta Yokwo Komiiya kara wankiya saiir bidi kigim yipiki kariir nngar nonkwo wankiya. ¹² Mi ti kam hiriinanin ti kimiiram tiriyim kimiir kiyaiyam kimiir mois imiir kitiyopnir haiyam yim sima minam naingwowi Juda iikamim sima simiir niki boinim hinin sima inkam wadiekim, kiyi yim ini nngaka ywowim. Mi ti siyiuin mois kitiyopnir haiyin yio dimin komii rani. Jisis Kraisi siya krimiir dimin

biyie imiirsi naokin mi ta siya nanmaiwarkaina krimiir sasainga dimin komiigikomiiya. Mi yim sima Juda iikam imiirsi nididgim sima tiosi simiirin. Yim sima Juda simiir kam imiir niksisaekim, sima simiirin wi kwoin bibiyie pi naingwowisi. Mi ta hiriinan sairsika, yim sima kimiirin siyiu mwoni paniinsi yiisimauusi. ¹³ Mi ti inkamim yipiki simiir mioisim kitiyopnir haiyim yim sima Moses siir siyiu komii siir yai imiir bi napkim. Yim sima minaramar naingwokim kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi sima wi inig komiigak sairsi niki owim Juda iikamim simiirsiyin mi sima wi simiir inig imiir nwoki hainanim. ¹⁴ Mi an kararim, an kara Jisis siiraramar naingwo iskii yipiki paeyin hiiniya nironinkinin si naowin mi. Dimusi rani, an kara naoni piunan ti siirsi nwokin yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. Ti nuin siir tiran digworaekwowim yim wi kariir kwoin iir kiyai rani mi ti digworaekwowim yipiki ti nuan iikam ima napiyim mi ti digworaekwo hiriinanim kariir nwowim yim bidi yaonanim mi bidi inangrirmii iuguskiyim. Mi kariir kwoinin ti hiriinan diminim simiir wara swoki aingwomimin tani. ¹⁵ Kimiir mioisim inkamka kitiyopnir haiga windi mi sima mi kitiyopnir hai karamaeka windi, yio tiriiginin yio dimin komii rani mi yio wi iikam imiir whinkinsiis haiginu rani. Adi Komii sasaingin iikami kwoin kisina haigiyin yaeya wadieki wadie nwokiyam. Yio tiriiginin yio dimin kaimwokikaimwo inig komiigak ieyairgin. ¹⁶ Kara ha naingwowi tiki kimiir iikamim yipiki ti yayim kara niki boinmimauuim simiir napim mi ti iikamim hinda tindanim Isrelmiyim yipiki Kraisi siir yai kibi imiir sibgu wakaeyokna apim mi Adi Komii siya kimiirin wi naingwobumbu aiir nisiimauuwi mi wi dimin kibi iirar mi sibgu tirhaiginuwi mi kima wi iripar mi ongwomamair aei.

¹⁷ Mi tariinan mi mhoiia iripi hiriinan kara pi boriisopi inkam nwirki hinina boinim kara ti aposel inkamin Adi Komii siya bi nimbingin. Dimusi rani, kariir pua hanwhie hanwhie kasa nwo rani mi tiriiginim yim kimiirin hinin nisiimauugim kara ti inkamin yio ini Jisis Kraisi siirgisiirarar ywowiskiyin.

¹⁸ Ti kariir nomiiyauim. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siya bidi hauuwim kimiir kwoinim siir naingwobumbu aeya ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. Iriig.

EFESAS

Mi iya Pol siya mi biye mriiya om komii Rom hir, siya yokwowim kwiiya winki. Kwira iikamim Efesasinim simiiram mi kwira Kolosiyan iikamim simiiram, mi kwira Filipaiyan iikamim simiiram, mi kwira Failimonan iikamim simiiram. Siya ta yokwowa biyin om Efesas hiriir winkikin sima mwainam mi mhoiia wi iki om nhirim simiiram nwoki hauugiyim. Siya ta yokwowa inkamin Tikikas nikuwiyin siir yonkwo hauugi mi simiirin siya ini hauuu. Taka yokwowa min boinka, iikamim naingwo tibmiiyim piu kwiruwa nwowim. Mi pua sair mwoin wi Jisis siyar niki owim krimiir kouwin. Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini siir wignan ywowim mi Jisis siya ini krimiir kamnan ywowin. friig.

¹ Kara Polkin Adi Komii krimiir wanin siya kariirin biyar nimbingin Jisis Kraiis siir yai aair boinmimauuam. Mi ta yokwowa kara winkika iikamim Adi Komii siirin yipiki om Efesas waraur nwowim kimiiram yipiki Kraiis Jisis siir yai aair wakaeyokna apiyim. ² Kara hiniina kwisboinkii, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin kimiirin wi naingwobumbu siya nwoki hauuwim mi kima wi iripar nwoki ongwomamair aeikiyamim. friig.

Krimiirin dimin kirie komii komii Adi Komii siya dimusi bi hauugin Jisis Kraiis siirsikin.

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainanki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir Adin. Dimusi rani, iikam krimiirin siya hainan-prapraskikim. Dimusi rani, krima Kraiis siirgin mi ti hiriinan sairsika Adi Komii siya siir dimin kibi kibiym siir om hiranim krimiir asi hauugikim. ⁴ Biya siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin mi ninomor aka, siya sairar nimbingin siir iikam nwowamin mi ta hiriinan sairsika krima Kraiis saika asi namasugim. Mi ti hiriinan tirin siya krimiir kigi, krima dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadieyar ywowim. ⁵ Biyarin, Adi Komii siya iikam krimiirsi siir kwoinkar naingwokwonanaekin mi siya hiniinam naingwokin krima siir yinisisim nwowim Jisis Kraiis siir kirieni. ⁶ Mi ta hiriinan sairsika, krima siir inig iir asi hainani. Dimusi rani, siya krimiirin siir naingwobumbu komii aairin hinda whisariiyar priihauugikin Jisis Kraiis siir kirieni yipikin siya naingwokwonanaeyin.

⁷ Biya Kraiis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiya mi ta hiriinan sairsika krimiirin wi Adi Komii siya hidana iikam whiekakim simiir wi sairsi nwoki anmaiwarkainam. Mi dimin bibiyeyim krima tirim yim siya bidi haiyoprimdiyumuugiyim. Kraiis siya ti dimin hiriinanim krimiirin dimusi bi tirkin siya iikam krimiiram nhami nhami bi naingwokwokin. ⁸ Adi Komii siya siyairgin dimin taeminim simiir bwamkibwamin. Mi krimiirin siyar bidi haiyoprimdiyumuui iskiyin iya siya hidana sairsiyin. ⁹ Mi krimiirin siyar yanaakninkiihaiginu dimin taeminim biya aowa nwowim siya naingwowim krima ninomokninkinam yim idowiiya bidi yimbiamim Kraiis siir kirieni. ¹⁰ Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim yim ti sima, mhoiia iya Adi Komii siya naingwowa wadie nwowana mi digworaekwo whiekakim nuanim wi siya kiyairiginu mi siir omanim

yim iriipi hiriinan mi sima wi maeyau kwiruwar namwoiwi mi ti digworaekwo whiekak imiirin wi Kraisiyar nidwo kigiraoirkaki.

¹¹ Mi ti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya naingwowim wi hiriinanar nimbini. Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyin siirgisiir nwowim Kraisi saika namasukiknam. Dimusi rani, ti digworaekwowim bidi bidiniya tiram siya naingwowim simiirsika. ¹² Adi Komii siya ti digworaekwo imiirin whisarii bi tirikikin krima yipikim biigibi Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apim wi siir inig iir nwoki hainanim mi siir inigin yio komiigikomiiin.

¹³ Wim kima ini krimiir hiriinan ywowim biya kima wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim kimiir grabaiginuwim mi kima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wakaeyokna apim simiir mhoiiyan, kimiirin Adi Komii siya nimbiningim mi ta hiriinan saiirsika kima siir naeyiun saika asi namasukikini yipikin siya nikropkiyin tiriir nitam mi iikamim kimaka waraur nauni oniya ta biya siya boina hinin siya wi sipi nikropki siirin. ¹⁴ Adi Komiiyin yipiki siir naeyiun iir hauugiyin krimiir, siya hiniina nisiimauugin mi krima ini hainii yinokninkiyim krimiirin mhoiia siir dimin kibi kibiyim wi krimiir hauuwi yipiki biya siya nimbini mi siya boinim tiriiginim yipiki siiram naingwo tibmii kinim. Mi Adi Komii siir iikamim wi rirmiiaa simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig komiigikomii iirar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya tirim simiirsika. Iriig.

Pol siya Adi Komii siiram sriigin iikamim om Efesas hiranim simiiram

¹⁵ Dimusi rani, ti hiriinan saiirsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wim kima Biyan Inkam Komii Jisis siir yai imiiram bidi wakaeyokna apim mi kima wi hiriinan saiir naingwokwonanae iikamim Adi Komii siirim simiiram. ¹⁶ Mi inokinokin an kara Adi Komii siir siira boin wadienanaei. Dimusi rani, iikamim simiirsika. Kara iikam kimiirsi naingwokwokin mi ta hiriiran saiirsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraisi siir Adi Komiiyin. ¹⁷ Adi Komiiyin siyargin mi krima siir inig iirrarar hainanprapraski. Kara siiram in minam sriigin siir naeyiun kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyiun wi kimiir nwoki anaakninkii haiginuwim mi kima Adi Komii siirgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim. ¹⁸ Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkinsiis haiginuwim mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi kima wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biya siya boinim hinin, siya wi kimiir hauugii mi simiir kibiya ya bimbuiwi rani. ¹⁹ Kara ha naingwowi siya kimiir bidi yisiimauuwim mi kima wi haningii ninokninkini siir kirie airin iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim krimiir whinkinsiis haiginuwi. Siir kirieya ya ini komiigikomii ywowaowa krima saiir kimairim wi dig nwo rani mi ta kirieya wi kimiir whinkinsiis haiginuwi, ²⁰ ta kirieya Kraisi siir whinkinsiis haiginuwa iya biya siya naonama mi Adi Komii siya siirin ina swoki hidninsiin idwowin simakar mi siirin siya saikar yinkiamsu haiginu siir om hiran dimin taeminim simiir kigirkakim. ²¹ Mi tariinanin digworaekwowim Adi Komii siir om hiranim mi nuan ikim yim ini Kraisi siyar kigirkakim. Mi uridyiu bibiyeyim mi iikamim om whirua nwowipisu karamae nwowiyim mi gavmani inkam ikim mi ti

digworaekwowim ti tariinan nwowim mi mhoiyya nwowan ikim yim siya bidi ikwowaisiigim. ²² Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Kraiis siir inara bidi yonkwokiyim mi Adi Komii siya siir bidi yimbingiyin siir piugana saiir digworaekwowim simiir kigirkakim. Siya ini krimiir mwanon ywowin ²³ mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yim ini siir piunan ywowim mi iki hinda tinda nwowim simiirin ini siyar niwhwonkai digim. Mi krma wi saika nwoki amasukikinim mi dimin taeminim siyar tirdigikim mi nu whirkakin ini siya siyar yinyokiigiyin. Iriig.

2

Adi Komii siya bidi tirkiyin krimiirin, yipikim biyya naoni iikamnan nwowim, sima tariinanin Kraiis saika nwowim.

¹ Mi biyya iikam kima ti siyuiin paeya niigikiyamyatonatnoudnankaiiyin siirar niki apkim, iki iikamim naokaowim simiir hiriinan. Dimusi rani, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigin mi dimin biyie biyieyim sima tirkim. ² Mi ti ii imiirin wim kima ti nuin siir digworaekwo imiir napkim. Biyya wim kima inkam komiyyin Setan nikiuwiyin siir digworaekwo biyie biyieyim simiir napkim, yipikin inkam komii komiyyim inigakim simiir siyu pai siyu paiyim simiir biyyan inkam komiyyin mi uruwai siyaowai mi niimauan uridyiu bibiyie ikim mi uridyiu bibiyieyim maeyau kwiruwa nwowipisu karamae nwowi ikim mi dimin biyie biyie ikim. Mi iikamim simiirin ini siyar kigirkakim mi tiriiginim yipiki digiumii Adi Komii krimiir Wanin siir niki haimriiyugigin simiir kwoinim wi siyar kiyaii. ³ Biyya krma ti iikamim simiir hiriinan nwokim mi krma diminim krma naingwowyim simiir napkim. Mi krma dimin biyie biyieyim krimiir kwoin ima naingwowyim simiir bidi tirim mi Adi Komii siir iowa krimiir asi nwoka iki iikamim iki nu nhiranim simiir hiriinan yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim.

⁴ Mi Adi Komii siya ini krimiiramar naingwokwokripkaiiyin mi siir naingwobumbuwa krimiir bidiyar marninkinkikaiya iyya krma dimin biyie saiir aowa nwowa. ⁵ Mi krimiirin kwoin win siya hauu haiginiugin mi siya krimiiram ha naingwokwonanaekin mi krma tiriiginim yipiki siirsi yapiyapa mi oki windi yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim, tiriiginim yipiki paeya nami siyuiin si tioidwomaiyanim krimiirin siir naingwobumbu aeyar nanmaiwarkainakim. ⁶ Krimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwokiyim Kraiis saikar mi krimiirin siyar ninkiamasu haiginiugin iripa saika nwowam. Mi dimin biyie aiirin krma bidi ikwokopougiga mi krma ini iripa saika ninomor kou hir nidwanon ywowim. ⁷ Adi Komii siya ti hiriinan minam tirkin ti iiyim mhoiyya nimbiniyanim iikam imiir naitiimauuwim siya naingwokwonanaeiya krimiiram Jisis Kraiis siir inigni mi ta siya mi aingwobumbunanaeiya krimiirsi ya ti dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirkiyim simiirsika. ⁸ Kima Kraiis siir yai imiiram naingwo tibmii kangim mi Adi Komii siya kmiiram asi naingwokwonanaekin mi kmiir asi mi anmaiwarkainakin kima, kima kimar bi whinkinsiinakim. Mi kima Adi Komii siiram bi mriigim mi siya kmiirin ta hiriinan saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Adi Komii siya hinda siir kwoinairgar priinaingwo hauugikin kmiirin. Ya tariigina ya Adi

Komii siir naingwobumbu aeya krımıirsi mi krımıirın saeyar nanmai-warkainakim. ⁹ Kima dimın whırın mıyıknan bi tırkın mi Adi Komii siya kımıirın ha bi nanmai-warkainakin mi inkam nwrki wi ha boın tani, siya inig komiigakin mi siya wi siir inig iırar hainana rani. Adi Komii sasairgin hırıinan tırıyın. ¹⁰ Iikam krımıirın Adi Komii siya bıdı tırkiyın siirgisıir nwowım yıpiki Kraıs Jısıs siir yai imııram naingwo tıbmıi kınıyım mi krıma ırıpa Jısıs Kraıs saıka nwoki amasukikınım. Mi ta hırıinan saırsıka krıma wi mıı kibi nwoki mıriiyım. Bııya Adi Komii siya krımıirın dimın mıyık mıyık imııram nımbıngın krıma tıramın mi siya krımıirın hırıinanam tırkıkın simıır napım mi siya krımııramın mınam naıngwowi krıma ti dimın taemın kibi kıbiyım simıırarar tır. İrıg.

Kraıs siya piıgan kwıso sowıirın ırıpa bıdı yınkıamasuhaıgınııın isıd whırıua nwowam

¹¹ Kima ti swoki aıngwowarkaıgi bııya iıya Juda sıma kımıir mıois imııır kıtıyopnr hai karamae nwowa hınıına nısiımaıuwam wım kıma Adi Komii siir iikamkım mi nım krıma Juda iikamım kımıirın hınıına nıewayıu boınkım, wım kıma Juda iikam tani. Mi nım krıma kamım yıpiki krımıir mıoisım kıtıyopnr haiyım, kımıirın hınıına dapi, wım kıma simıır mıois kıtıyopnr haiyan inkam tani. ¹² Bııya wım kıma Kraıs siir bi nınoknınkınım mi wım kıma Isrel simıır iikamım simıır piıgana saıır iikam tani. Wım kıma, kıma iikamkım kıma Adi Komii saıka bi namasugım. Bııya Adi Komii siya siir nımbına iikam nhırım simıır nımbıngıkın mi sıma mi siya inı ırıpar yongwomamaır aeyım yım kıma rani, ti iikamım. Wım kıma wi ti nu iıır nwo rani, ti dimın taemın kibi kıbiyım nıtım simııram nwokwokınım. Nııngaka. Adi Komii siya wi kımaka nwo rani. ¹³ Mi tariınanın, wım kıma ti iikamım yıpiki ti dimınım bııya kara boınmımaıuwım simıır nınoknınkın karamae nwowım, yıpiki iikamım aru nwowıyım sim hanın nwowım mi tariınanın kımıirın Kraıs siya naonama mi siir nhıeya ha naokınalıniya mi iikam kımıirın saeya nanmai-warkainakım mi tariınanın kıma Adi Komii siir yai imııır asi wakaeyokna api. ¹⁴ Iikam krımıirın Kraıs sıyar tırhaıgınııgın ırıpa nongwomamaır aekıyamam. Bııya Juda simıır piıgana saıır iikamım iki Juda iikam tani simıır piıganım iki hında tında nwowım simıır sau omom nwokım mi tariınanın ta Kraıs siir piıu aeya naonama mi iki iikamım iki omom omomım hında tıdanım simıirın sıyar tırkıkım ırıpa isıd whırıua nwowım. Mi ti sıyııın bııya ırıpa isıd whırıua nwo karam nwowıyın paeni hanıın niki amaı ikowın yıo siya bıdı hıııkmaıgıyın. Mi siya ti hırıinan mınam hıııkmaıgıkın, siya mınam naıngwokin krımıir tırkiyım krıma piıgan kwırkıkıwırıua nwowıskıyım. ¹⁵ Mi ta Jısıs Kraıs siya naonama mi ti Moses siir sıyııu komii siir sıyııım siya tırkiyım yım bıdı dıgıgıskıyım mi ti Judamı sıyııu komii nhırım yım ırııpi hırıinan. Mi siya ti hırıinan mınam tırkın, ti piıgan kwıso sowıirın ırıpa nınkıamasu haıgınııuwım ırıpa nongwomamaır aeyam. ¹⁶ Kraıs siya paeyın hınııya nırıonınkının siir naowın siya ta hırıinan saıırsı naokın ti dimının isıd whısair krıma nwowıyın siir haıgınıkouwın siir tırkiyım mi sıma bıdı yaonamım mi krımıirın siya kıyai ırıpa nongwomamaır aeyam mi Adi Komii siir wakaeyokna apam. ¹⁷ Kraıs siya ti nu iıır nıtın siya siir yai kibi kıbiyım simıır nanaaknıkıı haıgınııugım mi siya hınıına boınkın, iikamım sıma mi Adi Komii siya sıma wi ırıpa nwoki ongwomamaır aeyım. Mi ti yayım yım ti iikamım Juda iikam tani yıpiki aru nokwokaowıyım yıpiki

Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir hariinan ywowim. Mi yim ti yayiyim Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim yim kimiiramar nitswokim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim iikamim Adi Komii siir kingiin nokwowim simiir hariinan. ¹⁸ Mi nim krīma ti piugan kwiso. Dimusi rani, Krai siirsikin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya siyairgin iikam krīmiir kiyaiyin Adi Komii siiram krīmiir wanin mi tariinanin krīma wi Adi Komii siiram asi nami.

¹⁹ Mi ta hariinan sairsika, wim kima iikamim yipiki sima yapa om karamaeyim ini simiir hariinan ywowim. Wim kima ini iikam nhirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim mi siir piugani ikim, ini simiir hariinan ywowim wim kima Adi Komii siir yinisismkim. ²⁰ Wim kima ini omaka Adi Komii siya miriyya ini sair hariinan ywowim. Nim krīma aposel kamim mi profet kam ikim yipiki dimin taeminim Adi Komii siya boinim sim boinimauuiyim, nim krīma ini kougou yaewaonan ywowim yipiki omaka aiir ninan hougwowniyim. Jisis Krai siyarin yio ini kougouwin bopwokibopwo nokwokaiiyin omaka akou iir hougwowniyin ini siir hariinan ywowin. ²¹ Siya siyairgin siyinpae minim omaka aiirim simiir nonkworinuuiyim yaripa sima sibgu owam. Mi ta omaka siya tirki wi omaka komiigikomiiyar nwokii mi saeya wi omaka bimbūwi nwo rani, Inkam Komii Krai siya whwonkaiyam. ²² Mi wim kima iikamim Krai siir, iki nupai nupaiyim simiirim kimiirin Adi Komii siya ninkiamasu haiginuuiyim Juda iikam krimaka mi kima whiekakar in omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyiun siir. Iriig.

3

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana sair bi tirkin

¹ Kara Polkin, yipikin maeyauwa mi biyie miriyya sair saira hugrimkripkiikikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krai siir yai kibi kibi imiir boinimauugin iikam kimiirin, kara Judami piugana sair bi boinimauugin, kara nhwo Adi Komii krīmiir Wanin siiramim iikam kimiiram kwisboinkikin. ² Kara hinina naingwowi kima bidiyar wakaeyim ta Adi Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbangikin siir mi aiir miriyyam iikam kimiir whinkisiis haiginuuiyam. ³ Mi ti dimin taeminim biyya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuuiyim mi siya kariir bidi yisiimauuwin mi kara simiir asi ninokninkini. Biyya ti diminin kara kimiiramim siirar niki win boinkikin. ⁴ Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Krai siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biyya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim. ⁵ Mi biyya iikamim simiir bi ninokninkinim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuuiyim mi siya simiirin krīmiir bidi yisiimauuwin kamim yipiki siya nimbangiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krīmiir nisiimauugin siir naeyiuni. ⁶ Mi yayiyim yipiki siya nanaakninkiiyiyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami piugana sair karamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami piugana saika mi simiirin wi piugan kwiruwar nwo haiginuui siir yai kibiya sair kirien mi wi piu kwiruwar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbangiyim siya wi krīmiir hauuwi siir iikamim Krai saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Krai siya tirkiyim krīmiir simiirsika.

⁷ Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginuugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbingiya siir Yai Win Kibi aiir boinmimauuwam siir kirie komiia sair kirieni mi kara dimin taeminim siya boinim kara tiram simiirar mi tirkin. ⁸ Adi Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa kimidiniya kariir haigiiumauu kariirin siya nimbingikin. Karaigin inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir mhoigimhoii nwowin. Kariirin siyar nimbingikin Kraiis siir yai kibi aiir boinmimauuwam iikam kimiir iki Judami pugana sae iikamim sim tani ti yaimin diminim Kraiis siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis Kraiis siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani. Niingaka. ⁹ Siya kariirin minam nimbingin iikamim simiir whinkinsiis haiginuuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biya, iya Adi Komii siya ti dimin taemin imiir nonkwobwobwakainan siya ti siir kwoin siya hidaigiyyin biyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin. ¹⁰ Mi ta hiriinan sairsika, ti iikamim naingwo tirmiiyim Adi Komii siir pugana sairrim siya simiir asi nsiimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim mi yipiki ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai ninokninkinpaiyim. ¹¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya siir kwoin iir swoki aingwo tirkin yipiki biya siya nimbingiya krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir kirieni. ¹² Nim krma Kraiis Jisis siir yai imiir wakaeyokna api mi krma Adi Komii siirsi kipi nidid. Yo krma ina ninokninkinim ta sairrim mi krma Adi Komii siiram dam mi dimin taeminam siiram srui mi siya wi digumii krimiir haimriiyu rani. ¹³ Kara kimiirin pi hiniina boini, kima kipi nidid ti dimin biyeyim kariir nonkwobumbunin haiginuuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam kimiir whinkinsiis haiginuugin. Wim, kima maigimairga dwoninae. Dimusi rani, wim kima inig komiigak bidi ywowim ti dimin taeminim kariir kiyopsimsibgi haiginuuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi. Iriig.

Pol siya hiniina naingwowi iikamim Efesas hiranim ina ninokninkinim Kraiis siya naingwokwowi aiirin simiiram.

¹⁴ Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim mi ta hiriinan sairsika kara ogmwo siiram ha waisii huananainamin mi kara Adi Komii siiram nhowo ina kwisboinin. ¹⁵ Adi Komii siya siir paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir hauugikim siir inigni. ¹⁶ Kara Adi Komii siiram hiniina kwisboinkii, siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii aiirar nwowi mi siya siir naeyuin wi kimiir kwoinaw waraur nikropkii mi kima wi kwoin kirie nwoki owim, ¹⁷ mi kima wi Kraiis siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyoknam mi siya wi ini hanin sairsi kwirii idwokaii kimiir kwoinawin. Kara hiniina kwisboinkii, kimiirin wi naingwobumbu Adi Komii siya hauwi mi ta hiriinan sairsika siir kirieya kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginuwi irni nwirnyam naingwokwowim mi ti simaigim digworaekwowim krma tiranim simiir bwamkibwamim, paeni hanin pae siir mai imiir kinsiis haiginuuiyin siir hiriinan mi omakanan, omakani kougou yaewaowim nu hir nokwowniyim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi kimiir whinkinsiis

haiginuwi mi iki Adi Komii siir iikamim hinda tindanim kima wi haini ninokninkinki Krai siya naingwokwo aairin kimiiram ya komiigikomii ieyairga, ya ini ninomor kou sair haibura mi aeya ini prieikipriei ywowa mi aeya ina mi inrnankainainama mi siya krimiiram in pranae pranae bi naingwokwokin. ¹⁹ Ihi, kara minam naingwowi kima Jisis Krai siya naingwokwonanaeiya kimiiram saiirgisair dinokninkin ta siya naingwokwowiya krimiiram ya whoimoni rani. Mi krma siya naingwokwonanaeiya krimiiram saiirgisair bi ninokninkinkim. Kara ha naingwowi, ti dimin taemin komii komiiyim ti Adi Komii siir kwoinawu nwokaiyim wi iikam kimiiram niti mi kimiir kwoinim wi sima mirninkinkikaii.

²⁰ Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir kirieya ta krimiir tir nwokaiya wi idwo saeyar swoki inkin hauugii ti diminin krma sriigiyin siiram siya tiram mi diminin krma naingwowyin, ta siir kirie komiyya siya haigiya krimiir kwoinawu. ²¹ Kara hiniina naingwowi, nim krma siir pugana sair iikamim mi triiginim krimiir yinneyim krimar watswo siir inig iir hainan. Dimusi rani, ti Jisis Krai siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi, krma siir inig iirin hiriyyar hainanyokiyokikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyairga. Iriig.

4

Mi nim krma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim nim krma Krai siir piunan ywowim

¹ Kara Polkin, yipikin maeyaua mi biyie miriyya sair hir hugripkikikaiyin. Dimusi rani, an kara Biyan Inkam Komii siir mi aair miriigin. Kara iikam kimiirin ig yai asi boinkii wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir sibgu apikim yipiki biyya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam. ² Inkamin inigakin si hanin kipi nwo. Nhirmi yamin diminin simiir wakaeyokna ap mi kimiirgikimiirar kwoinin yo dikwowaisii ti dimin taeminim nhirkim sim tirim kimiir simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim sima kimiirar tirbuga winti kima simiirin io kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiram in hindara daingwokwonanae iski. ³ Adi Komii siir naeyuin iikam kimiirin kwoin whirua siya nwowaiginugim mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie hiriyyar dwokripkai. Mi krma iripa damasukikin ti uridin yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan dwo. Mi krimiirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin. ⁴ Mi iikam whiekakim yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmii kaniyim, yim sima ini piu kwirkikwiruwar ywowiskiyim. Adi Komii siir naeyuin yo nwirkinwiruwar mi owiskiyin mi siya ini ini hanin krimiirar kwirii idwokaiyin. Mi ti hiriinan siyuin, Adi Komii siya krimiirin hiriinansi nimbingin mi krimiirin iripa asi ninkiamasu haiginugin nwirkinwiruwar nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii siya nimbingiyim sima niti wi krimar nwoki inomokninkin digswowim mi nim krma wi maigimaigar nwowini ti digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim. ⁵ Mi ti Biyan Inkam Komii nwiruwan yo Jisis Krai siyairgin. Iikam krma siiram naingwo tibmii kinim krma baptais kwirua sairarar baptaiskim, krma yaeya yaeya bi baptaiskim hiniina nisiimauwam nim krma Adi Komii siir pugana sair iikamkim. ⁶ Adi Komii sasairgin nwowin mi siya iikam krimiir Adi Komiiyim mi iikamim naingwo tibmiiyim ini siyar kigirkakim mi siya ha napninopkainaniyin

krimiiram mi hiriyyar ini oniyam. Mi siya ini krimiirgikrimiirar mii nonkworinukripkainiyyin.

⁷ Krais siya krimiirin hinda whisariiyar priihauugikin kirieya yipiki Adi Komii siir pugana saiir iikam miir sibgu whinkinsiis haiginiuwam. Mi siir kirie komii komiiyim nhirim wi krimiir yapa yapa nwonira hauuwi mi ta hiriinan saiirsika krma wi ti miipai miipaiyim simiir nwoki tirim. ⁸ Mi Adi Komii siir yayim yipiki biyyan kamim sima winkiyim yokwoni yim ti dimin taeminim sim boinkikim. Sima hiniina boinkikim, mi iya Krais siya swoki ama Adi Komii siir oma hiriir mi iikamim yipiki biya Setan siir in nonkwowim simiirin siya bidi swoki anmaiwarkainam, inkamin maeyaua mi biyie mriiya sae hugripkikikaiyyin siir hiriinan mi simiirin siya wi hauuwi siir dimin miyyik miyyikim simiir.

⁹ Mi ti yayim yim hinin dimusi boinkim siya koua bidi yamin? Sima hinin dimusi bi boinkim, iya siya bigibi siir om hir halburgigin mi ha nuunaiiniyyin mi nu tir nauri oniyin iikam krimaka ¹⁰ mi inkamin yipikin nua tiriir niki nuunaiiniyyin siya bidi swoki amin koua hiriir, siya waua saiir nidwokainainamkin Adi Komii siir oma hiriirin mi ta hiriinan saiirsika siir naeyuin iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir asi ninyokigikim. ¹¹ Sasairgin kirie iikam krimiir hauuwiyin mi simiir nhirim simiirin siya nimbingikim aposel inkam nwowam, yipiki dimin taeminim Krais siya tirim simiir boinmimauuwamim. Mi iikamim siya nimbingiyim yim profet kam ima yipiki Adi Komii siir yai miir nanaakninkiiyim. Mi kam nhirim siya simiirin yai napboinmamauwam inkam yokmwim owaiginu mi ti iikamim, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam iikamim simiir kwoin miir kiyaiyim sima naingwo tibmii kinim. Mi iikam nhirim siya simiirin miya iikam nowomwarkaiyuwiyi saiir yokmwim owaiginu, yipiki iikam miir kigiraowiyim mi simiir whinkinsiis haiginiuwam sima Adi Komii siir yai miir wakaeyokna apim. ¹² Krais siya iikam krimiirin ti dimin taemin hiniinim sim hauugikim mi ta hiriinan saiirsika, ti dimin taemin hiriinanim krimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwu siir mi aiir mriiyam mi ta hiriinan saiirsika nim krma yipiki Adi Komii siir pugana mi yipiki Krais siir puua nim krma siir mi aiir mriiyim wi digar nwowi iki iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwim simiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. ¹³ Mi dimin taeminim yim wi hiriyyar nwoyokiyokiiyami mi wi kwoin whirua krimar nwobudgii ti Adi Komii siir digworaekwowim yipiki krma wakaeyokna apiyim mi dimin taeminim kwoin whirua krma nwowiyim Krais siirim simiir mi ta hiriinan saiirsika krma wi asi kinantioiki mwiinami. Mi krma wi inkam bimbuiwi nwo rani, krma wi Krais siir hiriinanar swoki owi. ¹⁴ Mi krma tariinanin ti hiriinan nwowi mi krma wi yinisisimim yipiki rirmiyya nwo karam nwowim wi simiir hiriinan nwo rani mi ta hiriinan saiirsika krma wi iki yai niksisaeyim sim wakaeyokna ap rani. Iikamim ti hiriinan yai miir wakaeyokna apiyim yim ini iya op idwo nakiiririya mi hinda tinda ha priiyaki priiyakiyamiya ini saiir hiriinan ywowa. Mi ti iikam hiriinanim yim inkamim yai bibiyeyim simiir wakaeyokna apiyim yipiki iikami kwoin kiyaiyim mi ti yayim sima boiniyim yim niksisaeyim yayim. ¹⁵ Mi krma ti hiriinan kipi nwo. Nningaka. Mi krma Adi Komii siir yaimwokiawowim simiir boinam daingwo mi krma irni nwirniyam dinan aingwokwo krma tiriya saiir hiriinan yipiki wi

krimiir whinkinsiis haiginiuyokiyokiyami mi wi krimar nwobudgiyim Kraisi siir hariinan. ¹⁶ Kraisi siya ini krimiir kou ywowin mi iikamim yipiki siir piunan nwowim krimiirin siyar kigriraowi mi krima yapa yapan wi siya nimbiniim krima tiram wi simiirar tiri. Nim krima ini iga in mi mai piu minan ywowim mi krima irni nwrni dinan whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi krima wi piu kwiruwa nwoki owim. Mi krima dimin taeminim ti siyu hariinanin siir tiri, irni nwrniyam ninan aingwokwonaei mi mhoyia Adi Komii siir piugana wi kiriyar namwoiwi. friig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim sima wi dimin taeminim biyanim wi digiumii simiir haimriiyugigi.

¹⁷ Tariinanin kara kimiirin pi igao yai boinkii. Dimusi rani, kariirin Jisis Kraisi siya nokmwim okwohaiginiugin biyan inkam nwowam. Mi tariinanin kima dimin taeminim iikamim Adi Komii siir piugana saiir karamaeyim sima tiriyim simiir kipi kigna ap yim sima diminim biyiekibiyie nwowiyim simiiraramar naingwowi. ¹⁸ Simiir kwoinim ini inkamin nibwomambwo napwiyin sikwo paeaka bigna ap karamae nwowiyin ini siir hariinan ywowin. Yim sima dimin biyie biyeyim Adi Komii siya naingwo karamae nwowiyim simiiraramar naingwowikim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim mi simiir kwoinim sima simiiram bi naingwokim. ¹⁹ Mi ta hariinan saiirsika sima piugi paninsi yopaisi. Simiir kwoin komiyyin ti dimin biyie biyeyim hii min priininae priininaeyim simiiraramar naingwowi, simiir wakaeyokna apim mi simiir kwoinim hapi i aeya niwaoki simiir sibgu wakaeyokna apim.

²⁰ Mi iikam kima krimiir bi wakaekim mi krima bi boinmauugim kimiirin Kraisi siir yai imiirin ti hiniin siyuin si wakaeyokna apim. Niingaka. ²¹ Kara ha ninokninkini wim kima Kraisi siir yai imiirin bidiyar wakaeyim iikamim ha nitim siir yai kibiki kibi imiirin sima ini anaakninkii haiginiuni mi simiirin sima ini boinmimauuni kimiirin. ²² Wim kima ti hiniin dimin taeminim sim boinkim. Biya wim kima kimiir kwoin biyie iirar napkin. Mi ti kwoin biyie hariinanin ti kimiir boinin inokinokin kimiirin siyar tiri siyu biyieni nwowamin. Mi kimiirin wi siyar nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Mi sima kimiirin wi hiniina boini, ti dimin taemin hiniinim sim tirim mi kimiir digiuwin wi simiir nwoki haimriiyugigim mi kima simiirsiyin wi aru nwoki owim. ²³ Mi kima ti dimin hariinanin simiir tiri mi kimiir kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siir naeyuin siir kirieni. ²⁴ Kimiir kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaiginiim yaeya kwoin win. Mi kimiir kwoinim wi siya tirki dimin miyikim simiir napim mi simiir tirim Adi Komii siiram mi iki nhirim simiiram warar.

²⁵ Mi ta hariinan saiirsika, iikam kima, irira nwoniran kima ti dimin biyie biyeyim priiyiksasaeyim simiirsi dapyok mi ti yai bibiyie hariinanin yim ti itnoudninkiiigi. Mi kima irira nwoniran irni nwrniyin yai miyik miyik imiirarar boin. Dimusi rani, krima irira nwoniran Kraisi siir piu haimii haimiigim. ²⁶ Mi iya kima dimin biyie biyeyim io simaka nwowiyim, kima kimasiyar mantiraona mi kimiir kwoinim sibgu dwowipisu. Mi ta hariinan saiirsika kima wi kimiir kwoin imiir kiwaki rani, io nwowamin mi kimiir tiramin dimin biyie tiram. Mi io nwonni siyuin yio ha ti sibgu tirsisauu ti dimin hiniinin. Mi ta iowa bieki

nikiyamam kipi. Mi biigibiyyin wari kimiir kwoinin io nwowiyin siir ti digi. ²⁷ Mi mhoiyya kima wi Setan siiram kiwaki rani, simiir kwoin imiir kiyaiyim mi siyiu biye kima tirim. ²⁸ Mi tiriiginim biya biyanim mi ti tariinan nwo ikim yipiki hii tauaeyim, sima wi ti dimin imiir kipi swoki tirimin tiriiginim yim wi ti digi. Mi tariinanin sima wi ta mi aairarar donkworinu mirii iski mi ta hiriinan saiirsika siya ti iikam paeprikabim simiirin wi hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginuwi. ²⁹ Mi kima dimin biye biyeyim kimiir mhi kwoinawu nwokaiyim simiiram kipi kiwaki kimiir yaigi kaokwo boinim. Kima yai kibi kibiyim yipiki wi iikam nhirmi whinkinsiis haiginuwanim yipiki kimiir yai imiir wakaeyim wadie sima sibgu idwokaeyamim simiirarar boin. ³⁰ Mi ti dimin taemin hiriinanim kima Adi Komii siir naeyiu iir kipi tir maigimaigra nwo karam siya nwowim. Dimusi rani, siya siyaigim yipiki kimiir nimbingiyin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya mhoiyya wi hiriinan saiirsi nanmai-warkainaei mi kima hirin wi saikar nwoyokiyokikaeyami inokinokin. ³¹ Dimin biye biyeyim io iigwir iigwir nwowiyim mi whwonkam nokiai karamae nwowiyim, mi mhi hinsima nwo karam nwowiyim dimin taeminim simiirin digiumii ti haimriiyugig. Mi kima yai kipi kauwoksanan mi yai kripiinanii kipi mi kig iikam nhirmakan mi ti yai bibiyeyim kimiir haipridkikaiyim kimiirin wi siyiu biye sima swoki tiri dimusi rani, simiirsika. ³² Mi haninggi nuwi nhirim simiir yapa yapan sibgu tirhaiginu mi irni nwirniisi dinaingwoyimyok mi dimin biyeyim iikam nhirkim tirim kimiir irni nwirni simiir haiyoprimdiyumiigi mi simiirin hinina boinki, sima dimin komii rani. Simiirin Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim krimiir dimin biye biyeyim simiir krima tirim simiir saiir hiriinan tirkiyim mi ha boinkiyim hinin yim dimin komii rani. Dimusi rani, nim krima Jisis Kraisi siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii krimiir Wanin siya krimiir dimin biye biyeyim asi haiyoprimdiyumiigikim. Iriig.

5

Iikam krima dimin kibi kibi imiirarar wakaeyokna ap

¹ Dimusi rani, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yinisisimkim yipiki siya naingwokwonanaeyim mi kima siya tiriya saiir hiriinanar timi tir. ² Irni nwirniyam dinan aingwokwo biya Kraisi siya naingwokwonanaeiyia krimiiram saiir hiriinan. Siya bidi iki aonamin mi ti dimin hiriinanin siya tirkiyin yio ini dimin taeminim piuii miyik whakiyin kamim sima ninkin miyiaeyim Adi Komii ini simiir hiriinan ywowim.

³ Wim kima Adi Komii siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika wim kima dimin taeminim hii priinanae priinanaeyim simiir paninsi nidwo boinai. Mi kima diminim piu iikamkim nopaiyim mi dimin taeminim yipiki kimiir kwoin imiir tiriyim kima kigmairam simiir kipi tir. ⁴ Mi kima dimin biye biyeyim piu iikamkim nopaiyim simiir kipi boin mi diminin yipiki iikamim naingwo tibmiiyim sim nomboboin karam nwowiyim dimin taeminim bwam karamaeyim mi yai bibiyeyim nididgak nwowi ikim. Mi haninggi nuwi kima yayim diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir inig iirarar hainan iski. ⁵ Wim kima ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinim iikamim yipiki hii priinanae priinanaeyim mi yipiki dimin biye biyeyim sim tiriyim mi iikamim yipiki dimin taeminam

kigmaariyim, ti komkid min hiniinim sima huniyim uruwai siyaowai. Kima ti iikam hiriinanim simiirin ina ninokninkinim yim wi hiriir nam tani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani mi wi Jisis Krai saika mi o rani.

⁶ Kima iikamim kimiir priiyksasaeyim simiiram kipi kiwaki iki simiir yayim naekak nwo karam nwowiyim simiirin kimiir boinmauwim mi ti yayim ti kara boinkiyim yim miyik rani, yim pi niksisaekim. Mi ti hiriinan iikamim yipiki hiriinan dimin biye imiir tiriyim yim wi Adi Komii siya nonkwoninwomwornin kin haiginuwi ti dimin taeminim kara boinmauwim kimiir. ⁷ Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biye imiir tiriyim simaka kipi namasu. ⁸ Biya wim kima kamim nibwomambwo napiyim sim haniin nwokim mi tariinanin wim kima iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siirim wim kima ini iikamim nabie sibgu kigomok apiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. ⁹ Mi ti dimin kibi kibiyim ti iikam ima napiyim yim ini bienan ywowim, yim sima min nsiimaugim dimin taeminim kibi nwowim simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi piki haniin dimin ikim yai mwo boiniyim. ¹⁰ Kima dimin taeminim kima naingwowim simiiraramar daingwo mi simiirarar kinananku kima napamin mi Biyan Inkam Komiiyin wi maingimainga nwoki owim. ¹¹ Kima dimin biye biyeyim yipiki nibwomambwonan nwowim iikamim sima tiriyim simiir kipi nap. Mi kima dimin taeminim sima tirim danaakninkii haiginu mi simiirin ha boin, wari sima tirim yim miyik rani. ¹² Mi dimin taeminim iikam ima nimprio tirim, kara simiirin nididgak nwowi kimiir boinmauwim. ¹³ Mi kima ti dimin taeminim ti iikam ima tirim simiir nanaakninkii haiginuwi mi sima wi haniingin ninokninkinkii ti dimin taemin hiniinim yim miyik rani, yim ini biye ywowim. Yim ini bieki si whwoyakiyim mi iikamim dimin taemin imiirin sibgu kigomokiirim ini simiir hiriinan ywowin. Iya kima dimin biye imiir boinkiiyim yim wa naonami mi ti digworaekwo hiriinanim yim ini paeya inkamki si haingimugiya omaka ini saiir hiriinan ywowim mi ta niya pa nakii mipi nabie sasar nwokii. ¹⁴ Dimusi rani, ti dimin taemin hiniinim simiirsika, Adi Komii siir yayia Yokwo Komii saiir nwo wa haniina boinka, yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima dinsiingi.

Mi ta hiriinan saiirsika Krai siya wi kimiir kwoinau asi kwirii idwokaii mi siya wi biyeyin kirriir whwoyaiyim wi siir hiriinan nwoi.

¹⁵ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin taeminim kima tirim simiirsiiyin. Kima dimin taeminim iki iikamim yipiki ninokninkin kamaeyim sima tiriyim simiir hiriinan kipi tir. Mi hiriinananki nuwi kima iki iikamim yipiki dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir hiriinan tir. ¹⁶ Yim ti iiyim yim ii paii rani mi iikamim siyu bibiyie tiriyim kima mintarao mi kima Adi Komii siir mi kibi kibi imiirarar tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginuwam. ¹⁷ Mi ta hiriinan saiirsika, kima habwhaowaenan kipi nwo. Kima dimin taeminim Biyan Inkam Komii siya naingwowiyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.

¹⁸ Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyae wim wi pi kwiyae whaowae mi wi dimin biye tiri. Mi haniingi nuwi, kima Adi Komii siir naeyuin siiram kiwaki ini haniin siya kwirii idwoyaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim.

19 Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai imiir in diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir mwai imiir wao. Kima mwai waowiyim mi Biyan Inkam Komii siir inig iir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamiir ikim mi iki dimin taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisimiiramar daingwoki. 20 Inokiiinokin Adi Komii siir inigin Jisis Kraiis siir inigni hainanprapraski ti digworaekwo imiirsiiyin. Iriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

21 Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim sima kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig iir hainankim.

22 Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim simiir yai imiir wakae kira wakaeya Biyan Inkam Komii siir yai imiir saiiir hiriinan. 23 Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir kouwin ini simar ywowim mi ti hiriinan siyu kaimwowin Kraiis siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin hiriinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmaiwarkainam naokin mi siya ini mwonan ywowim mi wim kima siir pua saiiir pu haimeii haimeigim. 24 In ti iikamim yipiki Adi Komii siir pugana saiiir Kraiis siir wakaeyokna apiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna diriraerar.

25 Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima simiiram daingwokwonanae Kraiis siir hiriinan siya naingwokwonanaeya Adi Komii siir pugana saiiir iikam imiiram. Siya krimeersi naokin krimeer whinkinsisam mi krimeer swoki anmaiwarkainam. 26 Mi ta hiriinan sairsika siya iikam krimeerin dimin whirki kimbu karamae asi tirikin. Dimusi rani, krimeer siir yai imiir wakaeyokna apkim mi krimeer op ha baptaisim. 27 Siya ti dimin taemin imiir tirkin mi ta hiriinan sairsika siya krimeerin Adi Komii siir pugana saiiir iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiir hiriinan asi nwowi iikamim yipiki paowaigi piskomkopou karam nwowiyim simiir piim ini simiir hiriinan ywowim. Krimeer ini wig kibinan ywowim yipiki wi Kraiis siya nonkwonaei. 28 Mi ti siyu hiriinan Kraiis siya naingwokwonanaeyin iikam krimeeram mi kam kima kimiir wig imiiramim kimiir pu aiiiramar naingwokwonaeiyim saiiir hiriinan daingwokwonanae. Mi tiriginim yipiki simiir wig imiiram naingwokwonanaeyim, yim ini tiriginim yipiki simamar naingwokwonaeiyim ini simiir hiriinan ywowim mi sima ini pu kwiruwar ywowiskiyim. 29 Inkam nwir karamaeyairga siirgisiir pu aiiirsi boriisopim mi saiiir nonkwobumbuninkinim. Niingaka. Siya saiiir pa sibgu kigriiraowi mpa mi imiiaei. Mi ta hiriinan sairsika siya wadie asi sibgu owi, Kraiis siya kigriiraowiya Adi Komii siir pugana saiiir iikam imiir saiiir hiriinan. 30 Siya krimeer asi kigriiraowi. Dimusi rani, nim krimeer siir pugana saika bidi yamasukikinim mi ini nwiruwar ywowiskiyim. 31 Kraiis siya mi iikamim Adi Komii siir pugana saiiir ikim, nim krimeer ini pu kwiruwar ywowiskiyim. Dimusi rani, ti Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiiir nwokaiyim yim hiniina boinkikim, inkamim yipiki wig nonkwonaei yo wi siir yopii ad owiir haiburgigi mi siya mi siir wig aeya sowa wi nwiruwar nwowiskii mi sowiir puu wi kwiruwar nwowiskii. 32 Tiki yayim yim kaimwowaigim. Mi an kara hiriayar naingwowi yim sima Kraiis siya mi iikamim Adi Komii siir pugana saiiir

ikim křimiir boinmāmauugim. ³³ Mi ta hiriinan saiirsika mi sima kaimwower swoki boinki kamim yapa yapa simiir yapa yapa wig imiiramar daingwokwonanae siyamar naingwokwonanaeiya saiir hiriinan mi wig wim kima kimiir kamim simiir inig imiir hainanprapraski. Iriig.

6

Pol siya yopii ad mi simiir yinisisim ikim simiir boinkin

¹ Yinisisim kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya nimbangikim kimiir kigriraowam yio ti hiriinan siyuuin yio wadiekin. ² Mi Adi Komii siir yayiim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hinina boinkim, kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. ³ Sima ti hinina boinkikim, kima simiir napi mi kima nu tirin wi ii prieyar nwoki okwoyokiyokikaeyamim. Yio tiriiginin Adi Komii siir biigibiiyan siyu komiiyin siya boinkiyin křimiir yio siya dimin kibiyin Adi Komii siya nembangiyin křimiir tiram.

⁴ Mi yopii ad wim kima kimiir yin imiir kipi nikwao boin inokinokin mi yim wi maigimaigra kimaka nwo karam pi nwowisi. Mi kima simiirin min dikwao boin mi min nāisiimauu dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima tiram simiir. Iriig.

Pol siya iikamim yipiki whisarii mi priimiriyim mi tiriiginim yipiki simiir kigriraowiyim simiir boinkin

⁵ Mi wim kima iikamim hinda whisarii mi priimiriyim, wim kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir wakaeyokna ap mi kima simiirin sibgu sibgu mintirao Kraisi siir kima triya saiir hiriinan. ⁶ Inkamin křiir kigriraowiyin siir whwonkam ida ara kipi mirii mi siya křiir kigi mi siya wi ha boini kira wadiekin. Nāngaka. Iigwir iigwirin kira křiir miya saiir mirii iikamim yipiki Kraisiin wakaeyokna apiyim sim hinin, dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram kima simiirin kwoinki daingwo diriraerar. ⁷ Dimin taeminim iikamim whisarii mi priimiriyim kima tiriyim umir min hai karamae kima nwowiyim kima simiiramin maigimaigra dwo. Dimusi rani, kima simiirin inkam aram tir tani simiirin Adi Komii siiram kira triya saiir hiriinan tir. ⁸ Kima ina ninoknankinim. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siya wi křimiir whiekakar niyopkaiyuwi, iikamim whisarii mi priimiri ikim mi iikamim rirmiia nwowi ikim. Mi dimin kibi kibiyim siya tiram naingwowim siya wi křimiirar tirswowi.

⁹ Mi wim kima kamim yipiki iikamim kimiir mriiyim simiir kigriraowiyim, kima ti iikam imiirin siyu maayik sibgu tir. Mi simiirin yai bibiyie kipi boin mi kipi mi ikwao boin sima nididamin mi simiir tirim kimiir yai imiir wakaeyam. Mi Biyan Inkam Komiiyin yipikin Adi Komii siir om hir nwowin, iikam whiekakim ini siyar kigirkakin. Dimusi rani, mhoiia iikam imiirin wi siya hidi mi siya wi hinina naingwo rani, inkamin yipiki inig komiigakim mi inig karamae ikim siya iikam whiekak křimiirin wi hiri hiriinankinar hidswowi. Iriig.

Iikamim naingwo tibmii kñiyim yim ini kamim yaii naniiyim ini simiir hiriinan yowowim

¹⁰ Kara kimiirin nikopkaigian yaimirsisimim sim boinkii. Kima dimin komiiyin Biyan Inkam Komii siya hauuin kimiir siirin sibgu donkworinu. ¹¹ Kimiir kwoinim ti dimin komiiyin Adi Komii křimiir

Wanin siya hauuɓn kimiir siir higrinɓu, yim ini nhaonan ywowim, nhaowa kimiir pu aiir haigiprakaiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kima wi iki dimin biyie biyeyim niksisaeyim simiirsi nwoki okworinuwim kimiir kwoinin Setan siya kiyaii. ¹² Krɓma inkamaka niniyam tir tani krɓma yiu bibiyeyim ninomor kou nwowiyim mi Setan siya mi nomni yiu bibiyie ikim mi dimin biyie biyeyim ti nu iir kigriraowiyim simaka niniyam tiri. ¹³ Mi ti hiriinan saiirsika, kima Adi Komii siir dimin taeminim simiir haii mi tiriiginim kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi nhao sau mi irim hipigni hanin. Mi mhoiyya ii biyieki niti mi kira mi Setan siya kowar nini mi kira nini mi yaii saeya ha digii kira wi wadiyar sibgu okworinukripkaigii.

¹⁴ Kima dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginuwiyim simiir hai mi kimiir kwoininim yaimwokiayimwo imiirrarar haigi okai, inkamin yaii niniyin si kikogiya puwopa siir mhipwo iir saiir hiriinan. Mi kira mi niyik sibgu mirii mi kira Setan saika ha ninkinyaeyaowi kiriirin wi nhaoni hanin saeyar higrinɓuwi. ¹⁵ Kima Adi Komii siir yai kibi kibiyim simiir danaakninkii haiginu mi ikamin simiirin wi iripa saeya nwoki ingwomamair aeyaiginuwim. Mi ya tariigina ya wi suwa kima niya kimiir iga imiir nikwoiprarsi ini saiir hiriinan ywowa mi kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi mi kima wi nhwo whin tani. ¹⁶ Mi kima ti dimin hiriinanim kara boininim simiir tiri mi hinina naingwowi, Jisis Kraisi siir wakaeyokna api, tiriiginim yim wi nhaonan nwowi dimin biyie biyeyim hipiginim paekakim sim hininim mi sau ikim yim wi simar niriimduwini mi sima wi ikam kimiir niyopakaiyu rani. Mi kima siir wakaeyokna api mi siiram naingwowi tiriiginim kiriirin wi sima whinkinsiis haiginuwi. Mi hiriinankinuwi Setan siya dimin biyeyin paeni hanin kimiiram kabitkii kimiir kwoin imiir niugripkripam yio wi dig nwo rani yio wi pi wokitki mi siya wi pi tingiyami paeni hanin. ¹⁷ Adi Komii siya Jisis siirin minam nikropkikin pi naowim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi kima ti hinina naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi, pagra inkamki sim haiginiya simiir mwo imiir saiir hiriinan. Mi kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei yim wi kamkiunan nwowi, yipiki wi Adi Komii siir naeyu ieya hauuwi krimiir. ¹⁸ Adi Komii siir naeyuun inokininokin kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi kira nhwo Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainani. finokininokin kima, kimasiyar mintiraona wim wi piugi piyaowisi. Kima Adi Komii siirin srii ikam imiirin siya kigriraowim mi siya whinkinsiis haiginuwim yipiki siirin. ¹⁹ Kima Adi Komii siiram kariiram srii mi kariirin wi yai siya nwoki hauuwim. Mi hiriinankinuwi kara wi nidid rani, siir yai kibi kibi imiir nokwo boinmimauuwim yipiki biya siya tirim simiir. ²⁰ An kara ti inkamin yipiki yai kibi kibiyim sim nanaakninkii haiginuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Dimusi rani, ta maeyauwa mi biyie miriyya kariir niugripkrikikaiya saiirsika. Kima Adi Komii siiram srii kariir whinkinsiis haiginuwim mi ta hiriinan saiirsika kara siir yai imiir nanaakninkii haiginuwim wi nidid rani. Yio simiirin wi karar nanaakninkii haiginuwi ti biya kara nonkwowim simiir hiriinan. Iriig.

Pol siya siir yaiyim nikopkaigiyyim simiir boinkikin

²¹ Tikikasin krimiir nomiiyauin yipikin krɓma naingwokwonanaeyin, siya wi sipi niti mi ti dimin taeminim ti nimbimbiyamim kimiirin wi siya nini boinmimauuni. Siya inkam wadiekin siya Biyan Inkam

Komii siir mīi m̄īȳīk m̄īȳīk im̄īrarar m̄īrīiḡin. ²² Siir̄in kara n̄ikropkii iikam k̄im̄īram k̄im̄īr bōn̄m̄im̄auuwam dim̄in taem̄in̄im̄ k̄ima ninomokn̄inkinan̄im̄ hin̄in, n̄im̄ kr̄ima wad̄ieyair̄ḡim̄ m̄ī w̄im̄ k̄ima w̄i mair̄ḡimair̄gar nwoki ow̄im.

²³ Kara tī hin̄ina s̄rīgī Adi Komii kr̄im̄īr ad̄in m̄ī Bīyan Inkam Komii Jis̄is Krāis sīya k̄ima w̄i Adi Komii sīrḡis̄īramar nāngwo t̄ibm̄ii k̄ini m̄ī k̄ima w̄i ir̄ipa nongwomamāir aei. Mi ta h̄irīinan sāīrsika w̄im̄ k̄ima w̄i Adi Komii siir p̄ugana sāīr iikam im̄īram asi nāngwokwowi. ²⁴ Kara Adi Komii kr̄im̄īr Wan̄in sīram̄in m̄inam s̄rīḡin sīya iikam k̄im̄īr̄in w̄i siir nāngwobumbuwa sāīr nwoki hauuw̄im̄ ȳip̄iki kr̄im̄īr Bīyan Inkam Komiīȳin Jis̄is Krāis sīram nāngwokwonanaeiȳim̄ m̄ī ȳip̄iki siir wakaeyokna apiȳim̄ m̄ī siir yaim̄in dim̄in im̄īr wakaeȳim̄ s̄ima t̄ira sāīr h̄irīinan. Irīiḡ.

FILIPAI

Iya Pol siya om Rom hir mriiya mii biyie mi siya ta yokwowa ha winkika. Biya siya om Efesas hir bidi ywowin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Filipai hiranim yim umir digworaekwo bidiyar mi haingiriyu haiginim mi sima ina hauugiyim Pol siiram hiriir maeyaua mii biyie siya mriiya. Mi Pol siya ta yokwowa minam winkikin simiir boin wadiekikin. Pol siya maeyauwa mii biyie mriiya saiir hiarar niki okaigin wiewinsopkak. Mi siya maigimaigra hiriyyar nwokaigin mi siya ti hiriinansi boinkikin sima Jisis saika namasukikini mi sima wi maigimaigra hiriyyar nwoki oninaeyim mi sima wi siiram naingwoyimyok rani. Iriig.

¹ Pol kara mi Timoti siya, krira Jisis Kraiss siir mii primiriyan inkamko. Krira ta yokwowa iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir pugana saiir kigriraowiyim mi saiir whindirraerar haiginuwiyim kimiiram winkika mi iikamim Jisis Kraiss siir yai aair wakaeyokna apiyim kimiiram warar. ² Krira ha naingwowi krimiir Adi Komii krimiir wanin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss, krimiirin wi sowaniyyar nokboinmamair haiginuwi iripa nongwomamair aeyim. Iriig.

Paul siya Adi Komii siirim sraigin, yipiki iikamim ta yokwo aair mwaini simiir whinkinsiis haiginuim

³ Iyiyim kara kimiir naingwowarkaikiyim, kara pi Adi Komii siirar boin wadie kimiirsi. ⁴ Iyiyim kara Adi Komii krimiir Wanin siiram sriiyim kimiir whinkinsiis haiginuim, kara pi maigimaigra nwoki. ⁵ Whisarii rani, biya kima kariir whinkinsiis haiginugim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakninkii haiginuim iya biigibii kima wakaeyokna apa mi tisi tariinana nadigniyim. ⁶ Kara ti diminin siir bidi yinokninkin kiihin Adi Komiiyin yipikin kimiir turkiyin siir wakaeyokna apim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi siirim sibgu wakaeyokna apim mi wi iya Jisis Kraiss siya nitana saiirar nadiguwi mi siya siyasiya nanaakninkii haiginuanaei mi iikam simiirin wi siyar hidi. ⁷ Kariir kwoinin iikamim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir miyiyim kima whinkinsiis haiginugim iyyim kara maeyaua mii biyie mriiya saiir hir hugripkaiikaiyin mi iyyim kara rirmiyya mi owim mi Adi Komii siir yayim simiir mi anaakninkii haiginuim iikam simiir kwoinin simiir kiyaiyim mi sima wi Adi Komii siir siyiuim kara tirim wi simiir nwoki apim. ⁸ Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara iikam whiekakim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani, Kraiss siya naingwokwonanae iya saiir hiriinan.

⁹ Kara Adi Komii siiram minam srii, iikam kima wi irni nwirniyammar dinan aingwokwonanae mi kima wi Adi Komii siir dimin taeminim simiir nwoki sibgu inokninkinim mi kima wa nwoki inokninkinim piki hinin dimin ikin miyikin mi piki hinin dimin ikin biyeyin. ¹⁰ Mi ti hiriinan saiirsika, kima kariir dimin miyik miyikim simiir wakaeyokna api mi iya Kraiss siya swoki iti mi kimiir kwoinin wi dimin biyeki nwokai rani. ¹¹ Mi iriipi hiriinan kara Adi Komii siirim minim srii Jisis Kraiss siya wi kimiir kwoin imiir nwoki hurworwokaiyim kimiir whinkinsiis

haiginuwim wadie sibgu owam mi kima dimin miyik tiri mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi inig komiigak saiirsi nwowi. Iriig.

Paul siya ha naingwokin, siya siyumwoni nwowim mi Jisis Kraiis siir nwoki kigna apim mi siya wi kimuir nwoki whinkinsiis haiginuim

¹² Ti kariir nomiyauim, kara minam naingwowi kima dinokninkin, ti diminim kariirim nitim, sima kariir tumbuki winti, ti diminim iikamim Adi Komii siir yai win kibiya saiirim naingwo tibiyyim simar niki tibusim. ¹³ Kariirin maeyaua mi biyie miriyya saiirar hugripkiikikaigi winti mi kamim yai naniyyim mi iikam nhirim kingiin hir nwo ikim, sima ina ninokninkinim kariirin maeyaua mi biyie miriyya saiir hir hugripkiikikaayin, whisarii rani, kara Kraiis siir yayim simiir wakaeyokna apkin. ¹⁴ Mi iriipi hiriinan kara tisi tirar nwowin. Dimusi rani, iikamim Adi Komii siiram naingwo tibiyyim sima nididgak paninsi ywosi mi sima kiriekak asi nwokim Adi Komii siir yayia saiir nanaakninkii haiginusiyin. Dimusi rani, sima ina kigim kara tisi maeyaua mi biyie miriyya hugripkiikikaia saiir tirar nwokayin mi sima ina naingwo tibiyyim Kraiis siya wi simiir whinkinsiis haiginuwi.

¹⁵ Iikam nhirim Kraiis siir yayia saiir nanaakninkii haiginugim. Dimusi rani, sima kwoin biyie biyie kariiram naingwokim mi sima minam warar mi aingwokim simiir kiyayim kariir haiburgigim mi simiir yai imiir wakaeyoknam. Yim iki iikam nhirim Kraiis siir yayim simiir nanaakninkii haiginugim. Dimusi rani, sima wadiekim mi ina naingwowim ti dimin imiir tirim mi kariir whinkinsiisim ¹⁶ yipiki ti iikam miyikim ti dimin imiir tiriyim. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwowikim. Sima ina ninokninkinim kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigriraowim mi simiir nanaakninkii haiginuwim tapaiir. ¹⁷ Iikam nhirim yipiki Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginuwiyyim yim sima kariiram bi naingwokwonanaeikin. Nungaki nungakunga. Sima hiniina naingwowi kariirin wi sima kiyopsibgi haiginuwi mi kara wi maigimaigra nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mi biyie miriyya saiir tir hugripkiikikaayin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Nungaka.

¹⁸ Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim sima Kraiis siir yai imiirin siyu biyeni nanaakninkii haiginugi winti mi nhirim siyu miyikni mi anaakninkiigi winti, ti hiriiran siyuin kariirin maigimaigra sima nwowaiginuwi. Dimusi rani, sima Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginugim yio tiriiginin yio dimin whoimon rani. ¹⁹ Kara ini maigimaigra nwoyokiyokiyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyu iirin, yipikin wi Jisis Kraiis siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginuwam mi kariirin maeyaua mi biyie miriyya saiir hir hugripkiikikaayin rirmiyya saiir hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram srugim kariir whinkinsiis haiginuwim. ²⁰ Kara ta saiiram minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai aiirin wi haigiprakai rani mi kariir piua wi nopai rani mi kariir kwoinin wi kiriyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiirar nanaakninkii haiginuwi biyya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Kraiis siya wadiekim. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika. ²¹ Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Kraiis siyaigim.

Mi kara naowi, mhoiyya kara wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siirim wi simiir haii mi kara wi saika nwowi. ²² Mi kara nao karamae nwowi mi omwaiyar niki waiyaei mi ti dimin taeminim kara tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginuwi Kraisi siir wakaeyokna apim. Kara ninokninkin tani piki hinin aka bi nwowa omwai waiya saeya iyie? Nao saeya. ²³ Kara pi hid rani kara naowam naingwowi Kraisi saika nwowim. Wi ta wadie hiriinan saeya nwowi. ²⁴ Mi ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginuwi kimiirin, ya ini wadiekwadie saeya nwowa kara ti nu iirar nwoki okripkaii, tariigina ya ini bigibiil saeya ywowa. ²⁵ Kara hiriyyar naingwo tibmii kini kara wi nao rani mi kara wi omwai hiriinan saiirsi waiyaei kimiir whinkinsiis haiginuwam Adi Komii siir yayi sair sibgu wakaeyokna apim mi kima wi maigimaigar nwowi. Dimusi rani, kara ini omwaiyar niki waiyan. ²⁶ Mhoiyya kara niti mi kimaka nini oni mi kima wi maigimaiga komiyyar nwowi kariiram in mi kima wi Kraisi siir inig iir hainankii.

²⁷ Mi dimin whirki kimiir nimbini mi kima wi ti dimin taemin imiirin wi haini naingwokii. Kima dimin taemin kibi kibi imiir tir iikam yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiyim siyu kibiyin sima tiriyyin siir hiriinan tir. Mi ta hiriinan saiirsika mhoiyya kara wi kimiir namisi kigi, iyie? Wi kimiir kig rani mi kara dimin kibi kibiyim iikam ima boini iikam kimiir, simiirin wa wakaei, tiriiginim kirie kimiir naingwo tibmii aeya nwowim mi kwoin whirua kima mi owim mi iripa kima mi miriyyim. ²⁸ Tiriiginim yipiki kimiir sau omomin siirsi kipi nidid dimusi rani, wim kima Jisis Kraisi siirgim. Kima Kirie hiriyyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima ti hiniina tirikim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin taemin hiriinanim yim wi simiir nusiimauwi. Adi Komii siya simiir nonkwobumbuninkini mi kimiirin wi siya nanmaiwarkinaei mi kima wi saika sibgu owi. ²⁹ Mi dimin komiigikomiiyin yo ti si, Adi Komii siya kimiirin minam kiwakikin kima Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kinim. Mi ti dimin hiriinanin sasa rani. Jisis Kraisi siirsika Adi Komii siya ti dimin biyie imiirin asi kiwakikin kimiiram nitamin. Dimusi rani, kima siir wakaeyokna apkim. ³⁰ Kima mi kara nim krma nomiiyugim mi ti iikamim krmiir tirbuwiyim mi krmiir nibumbuwiyim mi ti hiriinan siyu kaimwowin biyyar nwoyokiyokiananiyin ini tariinanar yadigniyin mi wim kima ti iikamim yipiki kimiir nighbumbuwim simiirin ina ninokninkinim. friig.

2

Krma krmiir kwoinim simiirin kikitindinu mi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yayi imiir wakaeyokna apiyim simiiram daingwo

¹ Kimiir kwoinim kirieyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima Kraisi siir yayi imiir wakaeyokna apkim. Kima maigimaiga hiriyyar dwokripkai. Dimusi rani, Kraisi siya kimiiram naingwokwonanaei. Kima mi Adi Komii siir naeyu ieya kima ini kwoin whiruar ywowiskiyim mi kimiir kwoinim nhirmiyam daingwo mi simiiram daingwokwonanae.

² Kima iripa dongwomamaer ae mi kwoin whirua dwo mi kima iikam ima mi Adi Komii siya simiiram daingwokwonanaei mi kima kwoin whiruar dwowiski. Mi ti dimin hiriinanin ini hanin kimiir kwoin au kwiriu idwokaii mi kima wi maigimaiga kariir nwowaiginuwi. ³ Kima kimamar kipi naingwona mi dimin taeminim ha kipi tir mi iikamim kimiirin wi hiriinan saiirsi boinisi wim kima ini nhirim simiir kou ywowim. Kimiir kwoinim yim kimar kintintinuna mi kima hiniina

daingwo kimiir kouwin ini iikam nhirim sima ywowim. ⁴ Kima, kimamar kipi naingwona. Kima iikam nhirimiyam daingwo mi diminim sima naingwowi ikim. ⁵ Kima Kraisi siya naingwowa biya sair hiriinan daingwo. Yo ti hinangin.

⁶ Mi yo siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya ha bi naingwokin siya Adi Komii siir hiriinanar swoki owi. ⁷ Mi yo siya ti dimin taeminim kirie komiigakim ninomor kouanim simiirin digumii bidi haimriyugigim mi yo siyarin ini inkamin whisarii mi primiriyyin siir hiriinan yinkpitki. Mi siirin Maria saeya naokainakikin mi siya iikam krimiir hiriinanar nimbiamkin. ⁸ Siya inkamnan nimbiamkin mi siir kwoinin hindara kabitkingigin mi siya Adi Komii siir yai imiirarar napkin mi iya siya ha naonamin paeyin hiiniya nironinkinin si mi siya kimpisu pranae pranae bi haigin iikam krimiir whinkinsiis haiginuwim. ⁹ Mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya siir inigin ha hainankiyin mi siya ti hinina boinki siya inig komii kibikakin mi kamim inig komii komiikakim simiir kougikouwin ini siyar ywowin. ¹⁰ Mi yipikin Adi Komii siir om hir nwowim mi nu tir mi o ikim mi iikamin yipiki mi aokaowim mi nunau nwokai ikim mi yu ikim simiir kouin ini siyar ywowin mi yipiki ta Adi Komii siya dapikiuwa Jisis siir inig iir sair wakaei mi sima wi nidid prasae kin tani mi sima ogmwo wa waisii huwi mi wi komii hinina kauwok boinamnaekii, ¹¹ siya inig komii kibikakin mi sima wi Jisis Kraisi Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainankii mi sima wi ha boinkii, siya inig komiigakin. Dimusi rani, dimin taeminim Kraisi siya tirim simiirsika. Mi ti dimin taeminim yim wi Adi siir inig iir hainan praprasa. Iriig.

Nim krima ini sikwo paenan ywowim yipiki iikam imiir bigna iisuisimauu apiyim siyiuin niyaka mi krima simiirin wi Adi Komii siir siyiu iir nusiimauu

¹² Ti kariir nomiiyauim kara ina naingwokwonanaeyin, biya kara kimaka nwowa mi kima kariir yai imiir wakaeyim mi kima ina wakaeyokna apim simiiram. Mi tariinanin kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biya kima tira sair hiriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoiyya kimiirin wi siya nikiunami ninomor koua hiriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim. ¹³ Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya inokinokin kimiir kwoininim simiir simiirar tirnanaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

¹⁴ Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarkii boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir. ¹⁵ Mi kima ti dimin hiriinaninim simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhuriyyu rani, dimin biye kima tiram mi kima wi wadeyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niyuae, sikwo paeya niyaka bigna apiya kigimok apam, iikamin yipiki biye nwowim, simiir bopwoniyan. ¹⁶ Mi kima simiir diisimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis

haiginiu mi siyiu wadie sibgu apanin hinin, piki hinin dimin ikin wadieyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoiyya Kraisi siya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.

¹⁷ Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiyyaenan ywowa. Mhoiyya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naokinaainii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiyyaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi maingimainga prasae nwo rani. ¹⁸ Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiamy mi kima wi maingimainga kanaka dinkin o ta maingimainga kara nwowa saiir hiriinan. Iriig.

Pol siya Timoti siir boinkin

¹⁹ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwakkii Timoti siir nikropkiyim mi ikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tiriirar swoki iti mi ta hiriinan saiirsika mhoiyya kara wi haini ninokninkini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi maingimainga kimakar nwowi. ²⁰ Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya ikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam asi naingwokin wadie kima sibgu owim. ²¹ Mi yim iki ikam nhirim yim simamar naingwonaekim yim sima digworaekwowim Jisis Kraisi siirimi simiir kig rani. ²² Mi kima ina ninokninkinim Timoti siya ti siyiu hiriinanin siir nwo rani, siya inkam wadiek. Siya siyamar bi naingwonaekim siya ikam kimiiram naingwowikin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir yayim simiir nanaakninkii haiginiuwam yinisimin siir ad iir whindiraerariyin siir hiriinan. ²³ Mhoiyya kara ti dimin taeminim kam ima tiranim kariir simiirin wa ninokninkini, kara minam naingwokin Timoti siirin kimiiram nikropkiyim. ²⁴ Kara hiriinyar naingwo tibmii kani Biyan Inkam Komii siya kariirin wa whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi kiniminki rani, maeyauwa mi biyie mriiyya sima hugripkikikaiya saiir tir haiburgigsasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir kignakiyim.

²⁵ Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram waraur nikropkiyim. Siya kariir nomiiyaugin mi siya mi kara krira ini nwiruwar ywowiskiyo mi Adi Komii siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biyie saika ninkinyaeyaowim inkamin yaii niniyyin siya triya saiir hiriinan. Mi biyarin, kima siirin biidiyar iki ikropkiyin mi siya ha nitin mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis haiginiuni. ²⁶ Siya ikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niigin mi siya maka niyiyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokim ta ma siya nii aiirsiyin. ²⁷ Biyya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginiugin mi siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin. Ningaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta hiriinan saiirsika siya naonami kara wi komii nouuboboin tani. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika kara siirin asi nikropkisasaugin kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan saiirsi kigwini mi kimiir kwoinim wi maingimainga nwowini. Mi kima maingimainga nwowi mi an kara wi maingimaingar mi owi. ²⁹ Mi siya waraur nimbini mi kima siir kigwini mi kima wi maingimainga

dwoki Biiyan Inkam Komii siiramın yipiki siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti hiriinan inkamın siiram daingwo inkam komiiyin siya. ³⁰ Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Kraisiir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni piu asi nwokin mi kimiir igsopa ini siya yokwokairina mi siya kariirin pranae pranae bi whinkinsiis haiginuugin mi ta hiriinan sairsika siya maki asi niugin. Iriig.

3

Yipiki Jisis Kraisiir yai imiir wakaeyokna apiyin yio inkam wadiekın

¹ Ti kariir nomiiyaum, tiki nwokripkaigiyim yayim kara kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi rani, wim kima Biiyan Inkam Komii siirgin mi kima maigimairga dwo! Mi dimin taeminim yipiki biya kara winkiyim yokwoni kimiiram mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi kibiyim kimiir boinmimauusi bi piyaokin. Mi an kara ha naingwowi kima inokinokın ta yai aiir wakae ya dimin kibigikibi aeyarga. ² Kima ti kamim dimin biyekakim yipiki wranan nwowim simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi ti hinin sima boini kimiir mioisim ti kitiyopnir hai mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan sairsi nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu aiirar swoki turbunaei. ³ Nim krıma hinına naingwo tibmii kın tani krıma krımiir miois imiir kitiyopnir hai mi ti hiriinan siyiın krımiirin wi siya whinkinsiis haiginıu rani, krıma Adi Komii krımiir Wanın siir yınisiisim nwowim. Niıngaka. Mi iıya Adi Komii siir naeyiın krımiir kwoınau tir nwokaiiyim mi krımiirin siyar whinkinsiis haiginıuwi Adi Komii siir inıg iir hainanam mi krımiirin siyar mi iısiımauuwi hinınin nim krıma Adi Komii siirgisiir yınisiıkmim. Mi dimin taeminim Jisis Kraisi siya tirim krımiir krıma simiir ninoknınkini mi krıma wi maigimairga prasae nwo rani. Mi nim krıma ina ninoknınkınim ta sairin, krıma krımarın wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya krımiir nanmaiwarkainam ta sima boina krımiir miois imiir kitiyopnir haiya sairsi. Niıngaka. ⁴ Mi kara ti dimin taeminim biya kara wakaeyokna apim kara Juda simiir biıyan siyiın siir dimin taemin imiir wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi wakaeyokna apın mi kara ti hiriinan tirim pi boriisopi. Kam nhirim yim ha naingwowi sima Juda simiir siyu iirar wakaeyokna apkripkaii mi sima wi wadeyar sibgu owi mi an kara ina ninoknınkınin, biya an kara ti siyu hiriinanım wadie simiirsi nwokin. Mi ti siya siyu hiriinanın ini ti siyiın sima tirin ini siir haiburin. ⁵ Mi an kara ti hinına boınkin. Dimusi rani, iıya kariir apua kariir naokainakiya, iıya kara iıyım iriıyar kwoıma nwowın mi sima kariir miois aiirin ina kitiyopnir haiyım hinına niısiımauuwam an kara Adi Komii siirgin. Mi Jekopin yipikin sima dapiyin Isrel, siya kariir brougaekin. Mi an kara Bensameni piugana sair inkamkin mi yio ini kaimwokikaimwowar ywowın, an kara Judani isidin siirgisiir inkamkin. Biya kara Farisimi isidin siir inkam nwowın kara Moses siir inkam nwowın kara Moses siir siyu komii siir yai whiekakim yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiirar wakaeyokna apkin. ⁶ Kara pi ti hinına boini, kara Adi Komii siirin dimin whomoni bi tirkin mi iikamim Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apim simiirin kara tioidwomaigim mi yipiki siir piuganan ikim. Mi iikamim yipiki kariiram

kinankiuim siyiuin kara wakaeyokna apin Moses siir siyu komii siir yai imiir sima wi hiriyyar boini, kara wadiekin mi kara dimin biyie bi tirkin.

⁷ Biya an kara ha naingwokin ti dimin taemin hininam yim dimin komiigim mi tariinanin an kara hinina naingwo tibmii kani ti dimin taeminim yim dimin komii rani. Dimusi rani, tariinanin kara Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kani mi kariirin wi siya whinkinsis haiginuwi wadie sibgu owim. ⁸ Dimusi rani, kara hinina naingwo tibmii kani tani ti dimin taemin hininim yipiki biya kara napim yim dimin komii rani mi an kara hinina naingwo tibmii kani ti dimin taemin hininim yim dimin komii rani. Dimusi rani, an kara ina ninokninkinin kara Jisis Kraiis siir wakaeyokna api mi dimin taeminim ikamim yipiki Adi Komii saika nwowim simiir whinkinsis haiginuwim biya yim siya bidi ikwokopougigim. Mi kara ti dimin taemin hininim simiirin digumii bidi haimriyugigim mi kara simiirin ha naingwowi yim ini dimin biyekibiyie ywowim mi ta hiriinan saiirsika kara Jisis Kraiis siirgisiirara asi wakaeyokna api. ⁹ Mi tariinanin kara Moses siir siyu komii siir yai imiir swoki wakaeyokna ap rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan saiirsi boin tani kariirin dimin whirki bi kimbugin mi ta siya boina kariirin hinin kara dimin whirki bi kimbugin ya dimusi rani, kara Kraiis siir yai imiiram naingwo tibmii kangin mi tariinanin kara ini siir pugan aiir nwowin. ¹⁰ Kara ti dimin hininim sim naingwokin. Kara Jisis Kraiis siir sibgu inokninkinam tirkin mi kirie komiia siya haiya iya siya ie hir haiburgigin mi ha swoki insiin idwowin. Kara saika iripa bidi yamasu kikin mi kara ti dimin biyie biyeyim mi kimpipisuwa siya haiyim hiriinan haiyamar mi aingwowi. ¹¹ Kara ti dimin taemin imiirin minam tiri, iya kara naowi kariirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kara wi omwaiyar swoki waiyaei mi wi saikar nwowi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin Jisis siir hiriinan inkam kibi nwowim

¹² Kara pi hinina boin tani kara siiram bidi wakaeyokna apin, kara tira saiir hiriinan mi an kara inkam kibi bidi ywokiin. Nungaka. Kara ina niki marii nankiyaei kripkaiyin ti dimin taemin imiir wakaeyokna apam mi ta hiriinan saiirsika kara wi Kraiis siir hiriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir bidi yimbinin siir inkam nwowim. ¹³ Ti kariir nomi-iyauim, kara hinina naingwo rani, kara inkam kibikibikin. Nungaka. Mi kariir dimin taeminim biya kara nonkwoim simiirin digumii bidi haimriyugigim mi kara ti diminim mhoiia digi dig nwoaiginuwanim simiirgi simiiramar naingwo iski. ¹⁴ Kara ini ti kamim yipiki ninkikin iwitiyim dimin haiyam ini simiir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan kara nwowa, kara ti nu iir asi nwowi. Kara Adi Komii kramiir Wanin siir wakaeyokna apikin mi ta hiriinan saiirsika mhoiia siya dimin taeminim yipiki siya niki imbinim kariir wi hiriinan saiirsi haii. Dimusi rani, miya Jisis Kraiis siya tira saiirsika mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi nimbini omin ninomor kou hir nwowin siir nwoyokiyokikaeyamim inokinokin.

¹⁵ Mi krime whiekakarim yipiki ha niki aingwo tibmii kripkaiyim Adi Komii siiram nim ti kwoin hininin kara boinkiyin siirarar dwo iski. Mi kamiir kwoinim yapa yapa nwoprigini mi Adi Komii siya iriip hiriinan ti diminim kara boinkiyim kimiir wi simiirar mi isiimauwi mi kima wi haniingin sibgu inokninkini. ¹⁶ Krime ti dimin kangikinim Adi Komii siya

nāsiimauuim sīmiirgisiimiirarar wakaeyokna ap iski mi iriipi hiriinan krīma ti siyiūin ti tariinan krīma nīnoknīnkīnīn siirarar dwowiski.

¹⁷ Ti kariir nomiiyauim, krīma iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siiram naingwo tībmīi kīniyim, krīma siyiūin kīma nwowanin siir nāsiimauugin. Mi ti hiriinan siyiūin siir kigi mi wi hiriyyar dwokripkai mi iriipi hiriinan ti iikamim yipiki kariir siyiū iir napiyim mi hiriinan tiriyim sīmiirin sibgu timi kigrirao. ¹⁸ Dimusi rani, kara ta yaiya aiirin si kasa kasa bi boinmīmauugin kara hirankar boinmīmauubumbunaniyim mi ini tariinanar yadigniyin mi tariinanin iriipi hiriinan kara ini oubgakar swoki boinouugiyin. Mi tariinanin iikam whiekakim yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim kimaka, siyiūin sima nwowiyim kimaka yio ini Jisis Kraiis siir sauan omomim sima nwowiyin ini hiriinan ywowin. Mi siyiūin sima nwowiyin sima yaibu Jisis Kraiis siya naowa paeyin hiiniya nironinkin si saiir niewayiyugin. ¹⁹ Adi Komii siiram naingwokwonanaeni hanin aka, sima iinokīinokīn dimin taeminim sīmiir kwoinki naingwowyim sīmiiram naingwokwonanaeyim. Mi ti dimin taemin hiriinanim iikam nhir imiir tiri nididgak sima nwowam mi ti iikamim sima iinokīinokīn ti dimin hiriinanin sīmiir sīmiira hainopyaeyao boinkripkai. Mi sīmiir kwoinim ini ti nuin siir digworaekwo imiiram yamkiyim. Mi ti Adi Komii siir dimin taemin imiirin yio ini nāngaka ywowin. Mi ti hiriinan saiirsika, tiriiginin hiriinan tiri mi sima omin nīnomor kou hir nwowin siir namim wi dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mi sima iinokīinokīn wi miyiknan nwo rani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani, wi yapa yapa nwowi. ²⁰ Mi. Dimusi rani, nīm krīma omin nīnomor kou hiranin siir hirankim mi krīma Jisis Kraiis siiram nwokwokini krīmiir Biiyan Inkam Komiiyim, krīmiir nanmaiwar kainan inkamim mi siya omin nīnomor kou hiranin siir hiranki krīmiirsi nitkin. ²¹ Mi ta siya niuunaiinii nua tiriir mi ta krīmiir pīua nu tirana ya wi siya kisina owaiginūwi nīnomor kougikou hiran pīu aiir siir piugipīua saiir hiriinan nwowam. Siya ti hiriinanin wi siir kirie komiīya saiir kirieni tiri. Mi ta kirieya siya saiir kirieni tirkin siya ti dimin taemin imiirin mi sima wi siir in ara nonkwo digi. Iriig.

4

Iikam kīma maīrgīmaīrga mi kwoin whirua dwo mi dimin taemin kibi kibi imiiram daingwo

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kīma yipiki kara naingwokwonanaeyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kimiir kignakiyim mi kara ini maīrgīmaīrga kīmiiramar mi owin mi ini kimiir inig iirar mi hainankiyin mi wim kīma ini kariir miīya saiir paenidnan ywowim. Mi kimiir naingwo tībmīīya kirie hiriyyar dwokripkai siiramim dimusi rani, dimin taeminim kara boinmīmauuwim kimiir sīmiirsika.

² Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mi Biiyan Inkam Komii Kraiis siiram wakaeyokna apim kwoin whiruar dwoki. ³ Kara kariir nomiiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biīya kanaka mīriīyo ti dimin kaimwowim sīmiir, kowa ti wig iso sōwiir whīnkīnsiis haigīnū sowa kwoin whirua nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isair whīnkīnsiis haigīnūgo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaaknīkīi haigīnūwim, Klemen saika. Mi kimiir iikam nhirim kariirin sima warar whīnkīnsiis haigīnūgim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim sīmiir asi

ninokninkini. Mi tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kima ini siir yinisisim ywowim.

⁴ Kima maigimaiga dwo Biyan Inkam Komii Kraiis siiram. Kara kimiirin pa swoki boinkii, kima maigimaiga dwo.

⁵ Wi kimimin tani Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siyan wi sipi swoki iuunaiinii nua tiriir. Mi ta hiriinan saiirsika, wi hiriinan asi tiri mi wi iikam whiekakim simaka nongwomamae aei. ⁶ Mi kima whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mi Adi Komii kimiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kima boiniyim kima haiyam. Mi iiya kima Adi Komii saika boini mi kima siiram srii mi ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin. ⁷ Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir nongwomamae aeya yipiki wi ninokninkin karamae krma nwowi mi kimiirin wi saiir kirieni whinkinsiis haiginuwi mi wi siya kigriraowi kimiirin mi kima wi maigimaiga nwowi mi wi dimin kibi kibiyim simiiramar naingwowi. Dimusi rani, nim krma Kraiis saika bidi yamasukikinin.

⁸ Mi ti nwokripkaigiyen yayim kara kimiir boinmauwanim yim ti sim, kima ti dimin taeminim niksisee karam nwowiyim simiiram nhami nhami kipi naingwo mi yi tiriiginin yio kaimwowaigin. Mi dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowyim yim wadiekim mi dimin whirki bi mi kimbugim, kaimwo kinaigim mi yipiki iikam nhirmi whinkinsiis haiginuwyim. Mi kima dimin taeminim Adi Komii siya mi iikam ikim maigimaiga simiir nwowaiginuwyim simiiram daingwo mi dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mi piki hinin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hiriinan mi kima wi ti simiiramar daingwo iski. ⁹ Mi dimin taeminim yipiki kara boinmauwim kimiir mi kima mi kiga kariir simiir wakaeyokna ap mi kima simiir wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi maigimaiga asi nwowaiginuwi mi siya wi ini hinin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Iriig.

Pol siya iikamim Filipai hiranim maigimaiga simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginuwam

¹⁰ Kara maigimaiga prasae bi nwokin Biyan Inkam Komii Kraiis siiram. Dimusi rani, biya kima kariir whinkinsiis haiginuwam naingwokim. Biya kimar boininkiniunaniyin kariir mi ini tariinanar yadigniyin mi kima nhami nhami bi boinkim hininim kima kariir whinkinsiis haiginuwim wi dig nwo rani. Mi tariinanin kima kariirin ina swoki whinkinsiis haiginuwim. ¹¹ Kara ti dimin taeminim kimiir bi boinmaugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina ninokninkinin mi kara simiirsiyin naingwoyimyok rani kara wi maigimaigar nwowi simiiram. ¹² Kara ina ninokninkinin siyuin inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara mhiigi mi aowi mi kariir mhiya saeya mi kinuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin maigimaiga siya nwowiyim. ¹³ Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmauwim kirieya Kraiis siya hauuwa kariir mi kariir kwoin nau kinirkai haiginuwa saiir kirieni.

¹⁴ Kima kariirin bimbuiwi bi tirkin mi iiyim dimin biyeyim kariiram nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsis haiginuwim. ¹⁵ Biya iya kara nu haimii Masedonia hir haiburgigin Adi Komii siir yai win kibiya sair boinmamauwam mi Filipai kimiir iikamim kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyiuin iikamkim sim hauuwiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim simim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima kimar ywowiskiyim. ¹⁶ Biya iya kara om Tesalonaika hir nwowin mi kima kariir bidiyar mi whinkinsis haiginuwim mi dimin taemin kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwowar swoki hauugiyim digworaekwowim kariir whinkinsis haiginuwamin. ¹⁷ Kara yai karamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi hauugiyim kara ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miyik miyik imiirar hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika. ¹⁸ Kara digworaekwo kasa bi haiwinkin ini ti digworaekwowim kara naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir inankin yipiki ti digworaekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti digworaekwowim kima haingiriyu haiginim kariiram yim maigimaigga kariirara bi nwowaiginugim yim Adi Komii siir warar nwowaiginugim maigimaigga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiylim piui miyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁹ Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi kariir Adi Komiiyin yo iriipi hiriinan yo wi digworaekwo kimiir mi hauuwi, ti digworaekwowim kima hainguguwim kaimwoka. Dimusi rani, kima ini Jisis Kraiis saikar yamasukikinim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi pranaepranae nokboinmamair haiginu rani mi kima wi simiiram whaowae rani siya kimiirin wi kasa kasa hauu rani. ²⁰ Ha wit, krma krimiir Adi Komiiyin siir inig iirrarar hainani. Dimusi rani, siya wadiekwadiekin. Mi yaimwokiayaimwowan inkamkin. Iriig.

Nikopkaigiyan yaimirsisim kwisuwao Pol siya boiniyim sima

²¹ Kara mi kariir nomiiyauim tiran ima, krma kimiirin yapa yapa nokboinmamaigri krimiir nomiiyauwim warauranim kimiirin yipiki Jisis Kraiis siir wakaeyokna apiyim, krma kimiir nokboinmamaigri. ²² Iikam whiekakim tiranim yipiki Kraiis Jisis siir wakaeyokna apiyim sima kimiir nokboinmamaigrikim. Nhirim yipiki Kraiis siir wakaeyokna apiyim yipiki inkam komii Sisa siir miriiyim, sima kimiir nokboinmamaigrikim.

²³ Kara Biyan Inkam Komii siiramim minam sriigin siya siir naingwobumbu aiir hauuwim mi saeya wi kimiir kwoinaw waraurar nwoki okripkaigiyamim. Iriig.

KOLOSI

Mi iya Pol siya mi biye om komii Rom hir miriyyin mi siya ta yokwowa ha wankikin iikamim naingwo tibmiyyim om komii Kolosi hiranim simiiramim. Mi siya ta yokwowa inkam nwisso Tikikas mi Onisimas sower hauugi mi yo sowa kimidiniya iikamim naingwo tibmiyyim om Kolosi hiranim simiir ini hauuu. Pol siya hinina wakaewin kam nhirim niksisaeyim ini simaka hir nwowim mi iikamim naingwo tibmiyyim simiirin sima boinkim hinin Kraisi siya Adi Komii rani mi Jisis siir inig iir kipi hainan. Mi hanngi nuwi wi iki paekwosimim mi dimin kirie kirie nhirim ninomor kouanim wi sim inigim sim ti hainanam. Mi simiir ogmwoim wi simiiram nwoki huim mi wi simiir siyu imiir nwoki apim. Mi inkamim Epafras nikiuwiyin ha namim mi Pol siirin siya ini boinu hikim iikamim naingwo tibmiyyim om Kolosi hiranim simiir nimbiamim. Mi ta hiriinan sairsika Pol siya ta yokwowa sair asi wankikin, siya minam wankikin ti niksisaeyim simiir nikwowaisigiyim mi simiirin Kraisi siirgisiirarar boinim hinin iikamim naingwo tibmiyyim om Kolosiya hiriirin siya nikropkikin. Iriig.

Yokwowa Pol siya wankiya Kolosi hiran iikam imiiram saeya

¹ Kara Polkin, kara Jisis Kraisi siir aposel inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya biyar naingwokin kariiram kiwakiyamim aposel inkam nwowam mi siya kariirin sairar nimbgingin siir mi aiir miriyyamim. Kara mi kariir nomiiyau ieya Timoti ² ta yokwowa krira win hauugika iikamim Adi Komii siirim om Kolosi warauranim kimiiram. Nomiiyau miyyikim yipiki Jisis Kraisi saika namasukikinim, krira kririir Adi Komiiyyin siiram sriigi kimiirin wi siya nwoki hauuwim naingwobumbu mi wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekikin. Dimusi rani, iikamim om Kolosi hiranim sima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apkim

³ Mi krima inokinokin Adi Komii siiram kwisboinanae mi krima Adi Komii siirin boin wadieki, ti Adi Komiiyyin yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyyin Jisis Kraisi siir Adin. Dimusi rani, wim kima siir wakaeyokna apkim. Mi ti Adi Komiiyyin yio krimiir Biyan Inkam Komiiyyin Jisis Kraisi siir Adgin. ⁴ Krima Adi Komii siir boin wadieki. Dimusi rani, krira hinina wakaeko iikamim sima hinina boinkim, kima Kraisi Jisis siir yai imiiramim ina sibgu aingwo tibmii kanim mi kima iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiramim ina naingwokwonanaeyim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim. ⁵ Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwokwokini yipiki Adi Komii siya diriraerarkwokinim siir om hiranim kimiiram, kimiir hauuwam. Biya iya Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita, kima sair yaimwokiayimwowim bidiyar sibgu inomokninkinim. ⁶ Mi bidi bidiniyarin iya kima ti dimin kibi iir wakaeya biigibi Adi Komii siya tirin iikam krimiir mi kima hiriyyar yaingwo tiki yayim yim yai kaimwo imairgim mi ta Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo waraurin wi nae sapi budi mi hinda tinda ti nu iirarin wi hiriyyar ninyokii irkaki mi iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yayi wi simiir whinkinsiin haiginiuwi. ⁷ Epafrasin krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hinin

kimiirin siya boimamauugim siya Adi Komii siiramın krimaka bi mriigin mi siya krimiirin ini hriiyar whinkinsiis haiginukripkaiyin Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginuwam. ⁸ Mi siya ha nitiin kriiiram mi siya krimiir ini boini, Adi Komii siir naeyuin simiirin siya whinkinsiis haiginuwi iikam nhirim simiiram naingwokwonanaeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim. Iriig.

⁹ Mi iya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi krima inokninkin Adi Komii siiramar sriinanaei iikam kimiiramın. Krira Adi Komii siiramın minam srii siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwim mi ta hiriinan saiirsika kima wi haningın sibgu inokninkini dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir naeyuin wi siyar hurworwokai haiginuwi kimiir kwoin imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haningın sibgu inomokninkini. ¹⁰ Mi ti digworaekwowim simiir ninomokninkin digi mi kima ti dimin taemin imiirin wi haningı tiri. Mi kima ti miyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big nasmirwaiya asi nwowi kimiiramın. Mi ta hiriinan saiirsika kima iki mi kibi kibiyim wi asi mrii. Mi kima Adi Komii siirin wi haningı sibgu inokninkini. ¹¹ Adi Komii siya kriie komiigakin mi siya digworaekwo whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii siiramın dimin minam kwis boini mi ha mi srii, siir krieya siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi mi margimarga mi owamin kimiirin ti dimin biyie biyeyim sima tirka wındi. ¹² Kimiir kwoinim kwoin miyiki miyikin sasar dwo mi krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyargin wadie kimiir nwowaiginuwiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin taeminim siya nimbiniim kimiiram kima haiyam wi simiir asi haii. Siya wi iikam kimiir hauugii mi krimiirin wi warar mi inkin hauugii ti digworaekwowim siir omanim yipiki wadie paeni hanın niyayim mi dimin biyieki nwokai karamae nwowim. ¹³ Mi iya krima Setan siir aowa nwowa, krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim mi ta hiriinan saiirsika krıma wi siir yinisimın yipikin siya naingwokwonanaeyin wi siir aowa asi nwowi. ¹⁴ Adi Komii siir yinisimın krimiir dimin biyeyim simiirsi naokin mi krimiirin siya nanmaiwarkainakin Setan siir aowa nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krimiir dimin biyie imiirin asi haiyoprindiyiumiigikim. Iriig.

Krais siya Biyan Inkam Komiiyin mi siya dimin taeminim krimiir whinkinsiis haiginuwam asi tiri

¹⁵ Mi krıma Kraiis siir kigi, mi krıma wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya paningın. Dimusi rani, Kraiis siya Adi Komii siir hiriinanaargin yipiki iikam krıma kig karamae nwowiyin. Siya ini sakısar ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya nonkwokwowim ini siyar kigirkakin. ¹⁶ Dımın taemin whiekakim yim ini Kraiis siyar kigirkakim dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim yim siya siyar nonkwokwoswokim. Digworaekwo whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krimar kigim mi nhirim krıma simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi naeyu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii siyar tirkikin Kraiis siirin ti digworaekwo whiekakim simiir tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim yipiki nu iir nwowim mi kou nwo ikim yim Kraiis siir inig iir asi hainanprapraskikim. ¹⁷ Biya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin mi siya

dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir maeyau imiirar sibgu okripkaiyim. ¹⁸ Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim ini krimiir mwonan ywowin mi nim krma ini siir piunan ywowim. Siya siyaargin dimin taeminim Adi Komii siya tiriyim iikam krimiir yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Kraiis siirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biya niki aonamin mi siyaargin biigibii ninsiin idwowin ie hirankin mi ta hiriinan saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Niingaki niinga kiinga. ¹⁹ Tiki yayim yim yaimwowaargin. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimin siya siirgisiir i iirar kwirii iski. ²⁰ Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Kraiis siir nhieya yipiki paeyin hiiiniya niriininkin si naokinainiya saeyar nikworipukimaigim ti dimin biye imiirin mi ta hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwowaiginugin.

²¹ Mi biya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biye tirkim. ²² Mi Kraiis siya paeyin hiiiniya niriininkin si naokin. Mi ti hiriinan siyiuin Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin whirua saika nwowam. Kraiis siya tiriginin iikam kimiirin iya siir piu aeya naonama saiir kirieni tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu karamae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki aingwowi kimiir kwoinim wadiekim dimin biye whirki bi kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biye whir inkam nwirki swoki boin hiiriyiu rani. Niingaka. ²³ Mi kima Jisis Kraiis siiram hiriyyar naingwo tibmii kinanaei mi kimiir kwoinim whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriyyar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya nwowi mi kisina karamae nwowi, Adi Komii siir yinisimin kimiirin wi siya nikiu nami Adi Komii siir whwonkam ida hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiramim yipiki Adi Komii siya nimbinim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tinda bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwa. Iriig.

Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis haiginugin

²⁴ Kara hik kimiirsiyar mi haigi wandi mi kariirin ha mi igbumbugi wandi mi kara pi maigimaiga mi owi. Biya Jisis Kraiis siya kariirin hinana boinkin, kariir iikamim, yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginuwam. Mi iiyim kara ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biya Jisis Kraiis siya haiya saiir idwo swoki inkim haingikim digidig simiir nwokiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kara maigimaiga asi nwowi ti hik hiriinanim simiirsi haiyim kimpipisu. ²⁵ Biya kariirin Adi Komii siya nimbingikin siir yai kibiya saiir nanaakninkii haiginuwim mi ta hiriinan saiirsika, kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi whinkinsiis haiginugin inkamin nwirni miriyyin mi iikam nhirmi whinkinsiis

haiginiuwiyin siir hiriinan. ²⁶ Biya ta yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa ya iikamim simiirsi haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta siir yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa ya siir iikamim bidi yiisiimauuwim. ²⁷ Siya krimiir nsiimauuwam naingwokin yipiki siir iikamim mi krima ta yai kibikikibi imiirim in wa nwoki sibgu inokninkinim mi wi iikamim Isrel simiir pugana saiir karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi ti yaiyim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krai siya ini ini hanin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin iikamim yipiki Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima maigimaigra asi nwokim mi wim kima iya Adi Komii siya hauuwana siir dimin miyyik miyyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi kimiir hainanprapraskii. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika, iikam krima iki omom omomim simiir asi nami simiirin Krai siir yai aiir boinimauuwam. Krima simiirin hinina boin, sima dimin biyeyim simiir kwoin nau wokaiyim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi krima simiirin Krai siir yai kibi kibi imiir disiisiimauu. Mi krima ti dimin hiriinanin simiir tiri mi krima wi iikamim simiir tiri sima wakaeyokna apam Krai siir yai imiir sima tira saiir hiriinan. ²⁹ Kara ti dimin taeminim simiirin sibgu sibgu asi tiri mi ta hiriinan saiirsika sima Krai siir yai kibi kibi imiir asi sibgu wakaeyokna api. Kariir kwoinin Krai siya kiwair haigin mi kara ti dimin taemin imiir asi tirkin. Iriig.

2

Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyeyim priiyiksasaeyim simiirin digiumii haimriiyugig

¹ Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imiirin ina ninokninkinim. Kara kimiiram naingwokin mi kara dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsiis haiginiuwam iikamim om Kolosi hiranin mi iikamim om Leodisianin mi iikam nharim yipiki biyanin mi tariinanin ikim yim kariir whwonkam iir bi kigim. ² Kara ti dimin taeminim simiirin ta hiriinan saiirsi tirkin kimiir kwoinin wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni nwarinyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinin dimin taemin imiiram in sibgu naingwowi mi ta hiriinan saiirsi kima Adi Komii siir asi wakaeyokna apkim kima tira saiir hiriinan. Kara ha naingwowi kima Krai siir digworaekwowim yipiki Adi Komii siya haigiprakaiyim biya simiir ninokninkinim. Mi ti dimin taeminim Krai siirgisiirim yim ti dimin taeminim biya Adi Komii siya haigiprakaiyim yim sima mi tariinan yim bidi yanaakninkiiyiyim. ³ Jisis Krai sasaigin yaimwokiyaaimwo boini bwamkibwamin dimin taemin whiekakim simiir bwamkibwam imiir.

⁴ Kara kimiirin ti dimin taeminim Krai siirim simiir boinimauuwi mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi kimiir kwoin imiir kiyai rani, iki simiir yai bibiyeyim priiyiksasaeyim simiir. ⁵ Kara kimaka mi o karamaeka windi, kara kimiiram in ina mi aingwopin. Kara ha naingwowi kima ini wadiyar nwowim mi ta saiirsika kima Jisis Krai siiram in nhami nhami paninsi yaingwo tibmiisi. Mi ta hiriinan saiirsika, kara kimiiram in maigimaigra asi nwowi. Iriig.

Krima mi Krai siya krima ini kwoin whirua nwowim mi krima iki niksisaeyai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap.

⁶ Biiya Kraiis siiram kima naingwo tibmiiya saiir hiriinan mi tariinanin kima kwoin whirua saika dwo. ⁷ Mi kima saika wi nwiruwar nwowiskii, paemiiyim pae iir nonkworinuwiyim nu aowa op nae min kiyaiyam mi iiyin paeyinim omaka aiir nonkwowini ikim ini simiir hiriinan ywowim mi ti hiriinan sima tirim saika sima ninkiamasuim, yipikin paemii iiyin paeyinan nwowin kima Kraiis siir yai kibiya yipiki biiya krma niki boinmauuwa saiir saiira wakaeyokna apnanae mi maigimaigra Adi Komii siiram dwo. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirkiyim kimiir simiirsika.

⁸ Kima, kimasiiyar mintaraona. Kima iikam nhirmiyam kipi kiwaki sima nitam mi kimiirin iki yai bibiyeyim kwoinki priinaingwo boiniyim, kimiir boinmimauuwam kimiir kwoin imiir kiyaiyam mi simiirin kimiir niksisaeyim. Mi ti iikam hiriinanim yim yidiwi wanwiyaemi yayim mi dimin biye biyeyim nuan uridyiu bibiyeyim simim sim boinikim. Yim sima Kraiis siir dimin taeminim simiir bi boinmimauuwikim. ⁹ Kima simiir yai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap. Dimusi rani, Kraiis siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi dimin taeminim Adi Komii siirim yim ini Kraiis siir kwoin arar haigi okaiyim. Mi yim ti digworaekwowim yim krmiir niisimauugim hinin Adi Komii siya paniingin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, kima Jisis Kraiis saika namasuwi mi kima wi siir digworaekwoki naokinguguninkini mi kima wi kirieya yipiki Adi Komii siya hauuwa kimiir wi saiir kirie karamae nwo rani. Mi ti dimin taeminim ninomor kouanin mi nuan ikim dimin taeminim yipiki ti nu iirar nwowirkakim hinda tinda yim Jisis Kraiis siya bidi ikworipukimaigiyim.

¹¹ Mi iikamim sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa kimiirin saeya bi mi iisimauugim wim kima Kraiis siirgim. Nningaka. Kima mi Kraiis siya wim kima ini piu kwiruwa iripar ywowiskiyim mi wim kima dimin biye imiirin digiumii bidi haimriyugigim. Mi ta siir kima wakaeyokna apa saeyairga kimiir niisimauuwa hinin wim kima Kraiis siir wakaeyokna apikim, kima ti siyiuin miois kitiyopnir haiyim si bi napikim. Nningaka. ¹² Biiya iya inkamim op baptaisiiyim ya tariigina ya ini Kraiis saika naonannan ywowa mi sima kimiirin pa haingikaigii. Mi iya sima kiririn op hiranki swoki kibokiinainiyim mi kima ha namikwomaiyuwiyim, ya tariigina ya ini Biiyan Adi Komiiyim yipiki Kraiis siir hidninsiin idwowin siir kirieya ini saiir hiriinan ywowa mi siya kimiirin saikar ninkin kininsiin idwokikin. Dimusi rani, kima siir yai imiiram naingwo tibmii kangim. ¹³ Biiya kima dimin biye tirkim mi kima kimiir kwoin imiirar napkim mi ti dimin biye hiriinanim iikam kimiirin biye sima nwowaiginugim mi kima siyiuin. Mi iikam kimiirin Adi Komii siya kininsiin idwokin Kraiis saika mi kima kwoin win asi haigim. Dimusi rani, dimin biye biyeyim kimiir kwoinaw nwo kaiyim yim siya bidi haiyoprindiyumiigiyim ti kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim simiirin wi miois sima kitiyopnir haiya wi saeya nwo waiginu rani, Adi Komii siir yinisisim nwowamin. Nningaka. Kima Adi Komii siir yinisisim wi ta miois kima kitiyopnir haiya wi saiirsi nwo rani. Nningaka. ¹⁴ Dimusi rani, Jisis Kraiis siya paeyin hiiniya nironinkinin siir naokin mi ti yayim yipiki siyu Komii siya boinhuriyuwim kimiir, kimiir dimin biye imiirsi yim Adi Komii siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Yim ti yayim, yim saika bidi yinkin aonanim. ¹⁵ Adi Komii siya bidi ikwowaigiyim yiu bibiyeyim mi dimin taeminim kiriekakim ti nu iir nwowim

ti diminin Kraisi siya tirin siir kirieni, paeyin hiiniya nirioninkinin si nankin irinugiyin mi simiirin siya bidi ikwowaisiigiyin iikam imiir nusiimauuwam hiniin siya kirie komiigakin mi yim sima ini nanga ywowim. Iriig.

¹⁶ Mi ti siyu komii siir yayim yipiki ha boiniyim nim krima miyik rani mi ha daonam yim bidi digiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, inkam nwrki kimiir hidi Judami siyu komii si kima wi siir yayi kipi wakaeyokna siya kimiirin uruwai siyaowai mi nae minim sim boini. Nngaka. Mi siyuin nae miniyin kima naeyin mi op min kima kwiyaeiyim mi iiyim piu kima mi siisiyim kima simiir kipi wakaeyokna ap mi Adi Komii siir inigin kipi mi hainan mi bwain siir iiyim bwain winki nitanim simiir nikriyim yipiki kima hainani Adi Komii siir mi iya Judakin siiskuwaikiya piu dimin taemin whir tir karamae nwoyiya aka mi dimin taemin nhirim ti hiriinan nwo ikim mi sima kimiirin wi ti Juda simiir siyu komii iirsi hid rani. Nngaka. ¹⁷ Yim ti digworaekwowim yim ini aknainan ywowim yim krimiir brougae wanwiyaeiyim simiir nusiimauugim. Yipiki wi mhoiia nimbiamyim yim dimin kngikiin imairgim Kraisi siya tiranim. Kraisi siya ha nitin simiirin kimidiniya siya ini tirni mi ti dimin taeminim biyanim yim ini inig karamae ywowim. ¹⁸ Kima iki iikam nhirim yipiki kimiir hidim simiir yayi imiir kipi wakae. Dimusi rani, yim sima ti hiniina boinkim, wim kima Adi Komii siir bi wakaeyokna apikim. Dimusi rani, wim kima Adi Komii siir paekwosimin siir inig iir bi hainankim. Ti hiriinanim simiir kipi wakae! Yim sima ha boinkim ti dimin taeminim nhwo sima whinkigim iikam krimiirin ha ninokninkinkim nim krima simiirar hainanikim. Yim sima pi niksisaekim mi sima simarin hiniina boinkim yim sima inigak iikam tani yim sima Adi Komii siir paekwosimni inig hainanikim mi ti iikam biyie biyieyim yipiki nantamyiriyiyim yim sima simiir kwoin imiirar napikim. ¹⁹ Mi ti iikam hiriinanim yim Kraisi saika iripa bi namasugim. Kraisi siya ini mwanon ywowim mi nim krima iikamim saika namasuwim, nim krima ini siir piunan ywowim. Piu aiirin mwo ieyar whinkinsiis haiginu mi kiu mai minim mi kip ikim yim ini iripar yinkiamasuim. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yim ini piunan iripa bidi yinkiamasuim. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya hauugin siir kirie aiir.

Krma naonami wi Kraisi saika waiyayokiyokii

²⁰ Iikam kima, kraisi saika bidi yaonanim mi kimiirin rirmiia siya bidi ywowaiginugiyin ti dimin biyie biyieyim ti nuin siirim simiirsi mi kima ti dimin taeminim ti iikamim nuanim sima napam naingwowyim simiir kipi wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi hiniina boini simiirin sima wadiekim. Mi kima dimin taeminim iikamim nuanim sima napiyim simiir simiira dimusi wakaeyokna apkrpkaii? Mi kima iikamim simiir siyu komiyyin siir yayim simiir dimusi wakaeyokna api yipiki ha boinim, ²¹ kima dimin sim whir kipi swoki tirsrn mi dimin sim whir kipi swoki pikomyaskii sran mi simiirin kipi mi ae. Nngaka. ²² Yim triiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi krma simiirin kipi boinwaeyo. Nngaka. Krma simiirin ha dae! ²³ Mi ti siyu komiyyin yio krimiir kwoin iir kiyagin krma ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi krimiirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginuwim paekwosim simiir inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram naingwowyim simiir

nwoki kikintimdinuwim mi krɛma wi krɛmiir piu imiir nwoki onkwobumbunankinim mi yim ti dimin taemin haninim yim wi krɛmiir whankinsiis haiginu rani, ti dimin biye biyeyim krɛmiir kwoinawu nwokaiyim simiir nkwowaisiigim. Niingaka. Iriig.

3

Adi Komii siya kimiirin Krai saika ninkin hidninsiin idwokikin omwai waiyayokiyim

¹ Biya Krai siya naonama siya krɛmiirsi naonamkin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyamɛn. Tiriiginin yio ti haningin iikam krɛmiirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokikim omwai swoki waiyayokiyoyam mi Krai saika nwowam. Mi ta hiriinan sairsika, kimiir biyan siyuin yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir wakaeyokna apam, maeyauwa Krai siya nidwowiya Adi Komii siir ina iniiga sair kingiin hir mi Adi Komii krɛmiir Wanin siir krieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim yim ini siyar kigirkakim. ² Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirin simiiram kipi naingwo. ³ Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima dimin taemin biye biyeyim yipiki biya kima napim simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwowim Krai saika mi kima saika ini nwuruwar yowwiskiyim mi kima ini kwoin winkakar yowwim mi kimiir kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigiraowin siir naeyuni. ⁴ Krai siya krɛmiirin minam tirkin krɛma saika iripa nwowim mi mhoiya siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar nanaakninkiinaei mi krɛma wi saika nwowi mi krɛma saika nwowi mi krɛma wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii. Iriig.

Kima kwoin win bidi haiyim mi kima dimin miyik miyik imiirarar dap

⁵ Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biye biyeyim kima naingwowyim kima tiram yipiki ti nu iir nwowiyim simiirsi. Kara ti dimin taemin haninim sim boini. Dimin taeminim iikam kima naingwowyim kima tiram, hai priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa piu mi dimin biye biyeyam kigmair mi dimin taemin biye whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim sim hanin nwowim Adi Komii siir igsoy aair nokwokairinam. ⁶ Mhoiya iikamim yipiki siir yai aair wakaeyokna ap karamae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. Dimusi rani, sima dimin biye tirkim, ti kara boinim kimiir simiir tirkim.

⁷ Mi biyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi kima dimin biye bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiya Adi Komii siya tioidwomai. ⁸ Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyugig mi ti dimin taemin hiriinanin yim hindara dinangrimiigig. Irika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin taemin biye nhirim ti simiir hiriinanin simiir kipi mi tir. ⁹ Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi priiyiksaae. Dimusi rani, wim kima ti dimin biyeyim simiirin digiumii bidi haimriyugigim tiriiginim kima tirim iya kima Adi Komii siir niki wakaeyokna

ap karamae nwowa saiir. ¹⁰ Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam win ywokiyim. Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkin siya kimiirin yapa yapa tirkin mi kimiir kwoinin siyar kisisaena haigiraraowi mi kima iikam miyik asi nimbiamyami mi wi Adi Komii siir hiriinan asi nwowi mi ta hiriinan saiirsika kima siir asi sibgu inokninkini kima tira saiir hiriinan. ¹¹ Ti dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya tirim kimiir simiirsi, yo dimin komii rani, iikamim Grikmi pugana saiirim mi Judami pugana saiir ikim mi yipiki simiir mioisim mi kitiyopnir haiyim mi yipiki mi kitiyopnir hai karamae mi owim mi sima skuramar mi amka windi mi sima skuram mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki mi aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi, yim triiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin inigakin yo ti si, Krai sasairgin inigakin mi yo siya iikam yipiki siiram naingwo tilmii kaniyim ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiigin. friig.

¹² Adi Komii siya kimiir bidi yimbinin siir iikam nwowam mi siya kimiiramam nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi ta hiriinan saiirsika, kima iki iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiirin dimin miyiki miyik iirar tirhaiginiu. Kima kimamar kipi naingwona hanin, kima inigak iikamkim. Mi kima kimamarin hanina daingwo, inig karamae iikamkim mi iikam nhirim simiiram kiwaki sima simiir kwoin imiirar napim ti dimin taeminim simiirsi mi wim kima ti siirsiyin hanina daingwo kimiir kwoinin yo hindara dinan itkinki mi nhirmaka kipi ninkinwaomwarki boin simiirin simiir siyiu iirar kignnkin tirki. ¹³ Mi kimiir inkam nwirin siya dimin biyie inkam nwirni tiri mi yo ti hiriinan siyiuin yo ti digi mi kima siir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiigi. Mi kimiir dimin biyie biyeyim yim Biyan Inkam Komii Jisis Krai siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iripi hiriinan ti hiriinan siyiu kaimwowin siirar timi tir, iki iikam nhirim kimaka ninkinyaewaowyim simiir dimin biyeyim simiir timi haiyoprindiyumiigi. ¹⁴ Iki dimin taemin kibi kibiyim simiir kouin ini naingwokwonanae saeyar ywowa tariigina ya ini bigibi saeyar ywowa. Mi ta naingwokwonanaeya iki digworaekwo kibi kibi nhirim simiirin ini saeyar kakprinonkwowim. Tariigina ya ini piuwopnan ywowa, piuwopa inkamki kikogiya yuisa siya kaiya saiir kikogrinuwam. Mi ti dimin hiriinanin ini nwirnyam naingwowyin yo ini piuwopnan ywowa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuwana kwoin whirua sima nwowam. ¹⁵ Krimiirin Krai siyar tirkikin irika nwirika nongwomamair aeyamin mi krima ti hiriinan diminim ti krimiir tir nwokaiyim simiiram kiwaki. Mi yim ti dimin taemin haninim yim dimin whoimoni rani. Biya kimiirin Adi Komii siya nikunakim mi kimiir kwoinin siya kiyagim mi ta hiriinan saiirsika kima wi pu kwirua asi nwowi mi wi Krai siir dimin taemin imiir asi haii kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwam iripa nongwomamair aeyam. Mi kima wi boin wadieki. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁶ Mi Krai siir yaiya ini hanin kimiir mhai kwoinaw kwirii idwokai kani mi kimiir kigirkaki mi mhoyia kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi irni nwirni whinkinsiis haiginuwiya Adi Komii siir dimin taemin imiir yipiki kima boinmimauwim iikam nhirim mi kima nikim dimin taeminim simiirsi saiir hiriinan. Kima Adi Komii siir boin wadieki mwaiyim yokwo sam hir nwowim kima waowiyim simiir hiriinan mi mwaiyim kima mi waowiyim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir simiir hiriinan mi kima mwaiyim kirie kimiir kwoin

ima nwokripkaiyam wao. ¹⁷ Mi dimin taeminim kima tiriyim mi kima boini ikim mi dimin taeminim kima tiriyim, yim Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Krai siya tirim kimiir simiirsika. Iriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisim ikim simiir boinka

¹⁸ Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyiu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii Krai siir yai wakaeyokna apkim. ¹⁹ Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biyie kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biyie wara kipi boin. ²⁰ Mi wim kima yinisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanin yim Biyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi. ²¹ Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai maigimaigra nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginiu karamae nwowam. Iriig.

²² Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir mriiyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowiyim simiir whwonkam ida ara kipi mrii iya sima kimiir kigriraowiyim inokinokin kima mi wadie imiirarar mrii. Dimusi rani, kima triiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiiraram mrii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi boriisopi Biyan Inkam Komii siya maigimaigra kimaka nwo karama nwowim. ²³ Kima iikamim simiiraramar mrii rani. Wim kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siiram mrii. Mi ta hiriinan saiirsika, kima kimiir mi imiirin sibgu donkworinu mriikripkai. ²⁴ Kima dimin miyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninoknankinim mhoiyya omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbuiwi tirwin tani biya siya nimbina siir yokwo aiir saiir hiriinan. Mi ta hiriinan saiirsika, kima ti nu iirin miyim sibgu sibgu mrii. Dimusi rani, wim kima inokinokin Biyan Inkam Komii Jisis Krai siiram mrii mi ta hiriinan saiirsika sibgu sibgu asi mrii. ²⁵ Mi iikamim yipiki dimin biyie tiriyim, mhoiyya simiirin wi dimin biyie Adi Komii kimiir Wanin siya tirhaiginiuwi. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simiiram in hiriinanar mi aingwowin mi siya kimiir whiekakar in wi hiriiriinanankinar hidi. Iriig.

4

¹ Mi wim kima kamim bi nwowiyim kima ti iikamim yipiki kimiir mriiyim simiir sibgu tir. Dimusi rani, kima ina ninoknankinim kimiir Biyan Inkam Komiiyin kimiir kigirkakiyin siya ini siir om iir nwowin mi kimiirin ini siyar kigriraowin. Iriig.

Iikamim nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim simiir boinka mi ti siyiu hiriinanin ti kima tirin yio ini ywowin

² Kima Biyan Inkam Komii Adi Komii siiram hiriinyar kwisboinanae. Kipi digi. Mi iya kima kwisboiniyim nhwo mi kima dimin taeminim kima boinanin simiirin sibgu sibgu daingwo omok boin mi siir boin wadieki. ³ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim Biyan Inkam Komii siiram kima iikamim tiranin kmiiram warar sri siiram minam, kmiir whinkinsis haiginiuwin mi nim krma wa nwoki kiwakiyim Krai siir

yai aiir boinmimauuwamin. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi simiir nwoki wakaeyoknam. An kara maeyauwa mi biyie miriyya saiir tir asi hugripkaiikikaii. Dimusi rani, an kara siir yai imiir boinmimauugin. ⁴ Kima Adi Komii siiramin minam kwisboinki kariirin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim Kraiis siir yayim simiir sibgu boinmimauuwim biyya kara niki boinmimauuwa simiir iikam imiir saiir hiriinan Adi Komii siya boinkiya kariir saiir hiriinan.

⁵ Mi dimin taeminim kima tiriyim, iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim simaka, kima sibgu daingwo omok. Mi kima ii kwira hinina tiram kipi kiwaki, diminin wadie nwokaram nwowiyin siir tiram dimusi rani, kimiir iyim hoimgak nwo rani. ⁶ Mi dimin taeminim kima boinmimauuwim simiir yim wadiekim, yim ini waim naeyim kima naeyim simiir idwo nikrinkingiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi hiriinanki nuwi, ti dimin taeminim iikam ima sruii kimiir mi kima wa sibgu inokninkin boinkii simiirin. Iriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nikropkiko

⁷ Kara Tikikas siirin kimiiram minam nikropkikin siya dimin taeminim kara tirim wi kimiir nwoki boinmimauuwim. Siya krimiir nomiiyau kibikin yipiki kara naingwokwonanaeyin. Siya inkam wadiekim mi kariir dimin taemin siya whinkinsiis haiginiugin mi siya mi kara krimiir Biyyan Inkam Komii siir mi aiirin krirar miriigo. ⁸ Kara siir bidi yikropkiyin kimiiram mi ti dimin taeminim wi siya boinmimauuwi kimiirin. Mi siya kimiirin wi min boinmimauuwi dimin taeminim krima tirim simiir mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi maigimaiga siya nwowaiginuwi. ⁹ Mi kara Onisimas siirin saika bidi yinkin ikropkiyin kimiiram waraur. Onisimas siya krimiir nomiiyau kibigin mi siya kimiir inkam nwirkin. Mi iyya sowa nimbini mi dimin taemin whiekakim krimiir tir nimbimbiiyamim wi sowa nini boinmimauuni. Iriig.

¹⁰ Aristakas, yipiki ti kanaka tir ninkin hugripkaiikikaiyin maeyaua mi biyie miriyya saiir, siya mi Mak siya sowa kimiir nokboinmamaigiko. Kima ina ninokninkinim Makin yio Banabasni nomiiyugin mi biyya kara kimiirin ti hinina boinmimauugin siya niti kima siirin wi sibgu kigrirao. ¹¹ Josua yipiki siir inig whirin ha dapiyin Jastas, yio kimiir mi okboinmamaigikin. Kamim nwoimginwoimuwaigim Juda simiir piugana saiirim yipiki Kraiis siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kariirin sima whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir dimin taemin imiir tiramin mi kariirin maigimaiga sima nwowaiginiugin.

¹² Epafrasim yio kimiir mi okboinmamaigikin. Yio siya om Kolosiyin inkamkin mi siya Kraiis Jisis siir mi aiir miriugin. Mi inokininokin siya Adi Komii siiramar kwisboinanaeikin kimiir kirie haiginiuwam. Mi kimiir kwoinim wi kirie nwoki owim ti dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram mi ta hiriinan saiirsika wi haniingi sibgu inokninkini dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima wakaeyokna apam.

¹³ Kara ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara simiirin pa boinmimauugi kimiirin. Siya iikam kimiiram nhami nhami bi mirinanaekin mi iripi hiriinan iikamim Leodisia hiranim mi Hirapolisan ikim. ¹⁴ Mi Lukin krimiir paowai min udi inkam kibiyin mi Dimas siya, sowa kimiir nokboinmamaigiko.

¹⁵ Mi kara nokboinmamaigini haninaka wi kima nokboinmamaigi iikam imiirin yipiki nomiiyauim om Leodisia hiranim simiiramim. Sima

m̄i Nimpa saeya m̄i iikam̄im ȳip̄iki saiir omaka h̄ir haingiriȳu ow̄im Adi Komii siir in̄ig īir hainan̄im simiir warar nokboinmamāirgi. ¹⁶ M̄i ta yokwowa maeyaua ti yai ima nwowa kima simiir mwain dignaowidi m̄i kima simiirin w̄i iikam̄im Adi Komii siirin om Leodisia hiran̄im w̄i simiiram hauugi m̄i yim w̄i sima m̄i mwain̄im. M̄i ta yokwowa kara hauugiya simiiram m̄i ya w̄i kimiiram swoki hauugii m̄i kima w̄i kimiir om h̄ir nikini mwain̄uwim. ¹⁷ M̄i kima Akipas siirin hin̄ina boin, siya maiya Biyan Inkam Komii siya boinkiya siir siya m̄iriyam siya saiir m̄irii m̄i siya saiirin h̄iriyar digig.

¹⁸ Kara Polkin, tiki yaiyim yim kariir in̄gar nonkwow̄inkikin, ti kimiir nokboinmamāirgiyim. Kima simiirin kipi naingwo owouu, an kara ini maeyaua m̄i biye m̄iriyia ini saiir tirar niki h̄ugripk̄ikikaiyin. Kara hin̄ina naingwowi Adi Komii kr̄imiir Wanin siir naingwobumbuwa w̄i kimakar nrowi. Iriig.

1 TESALONAIKA

Iiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om Tesalonaika hiranim simiiramim. Biyan siya ti om iir niki okin mi iiya Timoti siya hiriir nambiyamin mi siya kimidiniya Pol siir ini boinu, Juda iikamim yipiki Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiirin hik sima hauwi. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin minsika iikamim naingwo tibmiiyim wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim mi simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya wi hiriyyar nwoki onkworinukripkaiyim mi wi siyar nwoki itbugiyim. Siya iiya Jisis siya nitana saiir yayim kasakasa bi winkin. Iriig.

¹ Pol, Sailas mi Timoti, krima ta yaiya yokwoni win hauugika iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim om Tesalonaika hiranim kimiirim. Kima Adi Komii mi Biyan Inkam Komii, Jisis Kraiis sowi-irgisowiirniigim. Mi krima ha naingwowi Adi Komii mi Jisis Kraiis siya, sowa naingwobumbu mi iripa nongwomamair aei kwoinin wi kimiir nwoki hauugiyim.

Mi Tesalonaika simiir naingwo tibmiiya kirieka mi saeya ini wadiyyar sibgu owa.

² Mi krima inokininokin Adi Komii siirim kwisboiniyim, krima siirin ha boin wadieikim. Dimusi rani, iikam kimiirsika. ³ Mi inokininokin krima siir boinmauwuwi dimin miyyik miyyikim kima tiriyim simiir. Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyoknaei mi kima siiram naingwokwonanae mi kima dimin kirie kirie imiirar tiri mi kima donkworinukripkai mi kima kirie hiriyyar dwokripkai Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiram. ⁴ Mi kima ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siirim naingwokwonanaeyim mi krima ina ninokninkinim siya bidi yimbiingiyin kimiirin siir iikam nwowam. ⁵ Dimusi rani, iiya krima ta Yai Win Kibiya kimiir boinmauwuwa saiirsika, yim naksisae yai niinga rani mi kimiir kwoininim Adi Komii siir yai ima mi siir naeyiu ieya wi sowar kinkrip hai. Mi Adi Komii siir naeyiun kimiir kwoininim wi siyar kisina haigi mi krima ina ninokninkinim siir yai imiirin mi ti yayim simakisimaigim kaimwowim. Kima bidiyar yinokninkinim diminim biya krima tirim kimiir whinkinsiis haiginuwam. ⁶ Mi kima Adi Komii siir yai imiir bidi wakaewinim mi iikamim sima kimiir bidiyar tumbumbuim mi kima maigimaigra bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiun siyar whinkinsiis haiginugim kimiirin maigimaigra hiriyyar nwokripkaiyim. Mi kima ti dimininim simiirar tirinae, ti dimininim krima mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis krima tirim simiir hiriinan. ⁷ Mi ti hiriinan siyiun, kima yipiki iikamim Adi Komii siir yai wakaeyokna apiyim nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiranim simiir bidi yisiimauuwim mi kima simiirin dimin miyyik miyyik imiirar nisiimauugim sima kigna apamin. ⁸ Mi ti yayim Adi Komii siya boinmauwuwi kimiir, yim kima bidi yanaakninkiiyim mi ta yaiya inkamin ii hainiyin mi siir yainana ha namkiya hinda tinda mi ini saiir hiriinan yamiyokiyokiigya. Mi ta yaiya saeya nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiriirara biri namka. Niingaka. Mi ta yaiya ina

yiniyokiigiya hinda tinda mi iikam sima ina wakaekiyim kima Adi Komii siir yai imiir inna wakaeyokna apim mi ta hiriinan sairsika, krima wi sair swoki boin tani simiirin. ⁹ Mi iikamim hinda tindanim sima dimin taeminim biya nimbiamim iya krima kimaka waraur nwowa sima simiir whrie boini. Mi kima uruwai siyaowaiyim digiumii bidi haimriiyugim. Mi Adi Komii kangikinin siirar wakaeyokna apkim. Mi uruwai siyaowaiyim yim omwai bi waiyaekim, yim ini ningar ywowim. Adi Komii sasairgin omwai waiyayokiyokiiyin. ¹⁰ Sima ha boinkim, kima siir yinisim iirim dwokwokin siya Adi Komii siir om hir haiburgigi Jisisin, yipiki biya niki aowin, siirin Adi Komii siya kininsin idwokin mi krimiirin siyar whinkinsis haiginu mi siyar mi anmaiwarkaina Adi Komii siya tidwomaiyana sairsi. Dimusi rani, iikamim, sima dimin biye tirkim. Iriig.

2

Pol siya miriyya mi om Tesalonaika hir saeya

¹ Kima ti nomiiyauim, kima ina ninokninkinim biya krima nita kamiir nini kignakiyim mi yai kamiir nini boinmimauugim mi ta krima niki apririr kignakiya kamiir saeya op bi kimaiga. Ningaka. ² Mi kima ina ninokninkinim iya biya krima om Filipai hir nwowa sima krimiirar diriraerbumbukim mi krimiirin Adi Komii siya whinkinsis haiginugim mi krima hikim sima hauuwim simiirsi biri nididgim mi siir Yai Win Kibiya krima kamiirar boinmimauugig. ³ Ti yayim krima kamiir boinmimauugim krima kamiir niksise rani. Yayim krima boiniyim krima siyu biyekak bi nwowikim. Ningaka. Krima kamiirin yaimwoarar boinikim krima kamiir bi niksiseikim kamiir digworaekwo imiir niksise haiyim. Ningaka. ⁴ Biya Adi Komii krimiir Wanin siya bidiyar kinankugiyin krimiir kwoinin mi siya ini wadieyar ywokiyin krimiirin siir yai imiir boinmimauuim. Adi Komii siya ina ninokninkinim ti dimin taeminim krima boinmimauuwiyim krima minam naingwowi Adi Komii siirarar maigimaiga haiginuim, krima inkamni maigimaiga haiginuim pi boriisopi. ⁵ Kima ina ninokninkinim iinokinokin biya krima kamiir boinmimauuim krima kamiiram bi hirgim. Adi Komii siya ina ninokninkinin krima kamiiram bi hiirgim mi ta hiriinan sairsika krima kamiir umir digworaekwo min swoki iksise hai rani. Ningaka. Adi Komii siya ina ninokninkinin krima yaimwoarar boini. ⁶ Ta krima miriyya krima inig komii haiyim pi boriisopi kamiir bopwoniya waraurin mi iikam nhir ikim. Ningaka. Nim krima aposel kamim yipiki Kraisi siya nikropkiyim sima mi ta hiriinan sairsika nim krima wi digar nwowi Adi Komii siir whwonkam idan kamiiram sriiyim krimiir inig imiir hainanim mi krima pi boriisopi. ⁷ Mi biya iya krima kimaka waraur nwowa krima kamiirar sibgu kigriraokim yopiigi sae kigriraowiya sair yinim simiir sair hiriinan. Mi krima kamiiram dimin whiram bi sriigim. ⁸ Krima kamiiramar naingwokim mi krima Adi Komii siir Yai Win Kibiya sairara bi hauugikim. Dimusi rani, krima kamiiram naingwokwonanaekim mi krima kamiir asi whindiriraerargim. ⁹ Kima iikam whiekakim ina ninokninkinim krima kamiirin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiarar boinmauugim mi krima umiramim ni nabie miriigim mi ta hiriinan sairsika, krima naemin diminim kamiir warauranki paninsi haisi.

10 Kima mi Adi Komii siya kima ina ninoknin kinim diminin krma tiriyim kimiir iikamim yipiki Adi Komii siir yai aairim naingwo tibmiyyim. Krma diminin big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanim simiirar tirkim mi krma dimin miyyikim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiirarar tirikim, krma siyiuim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiirarar tirikim dimin biyie wara bi tirikim. 11 Krma ini adin siir yinisimim simiir boinmimauuwiyim ini siir hiriinan ywowim mi kimiirin krma nokwao boinkim mi kimiirin maigimaigra krma nwowaignugikim mi krma kimiiram sriinanaekim 12 kima inokininokin Adi Komii siir sibgu wakaeyokna ap siya kimiiram nikiunanaeikin mi kima mi siya kima wi iripa nidwowi mi kimiirin wi siyar kigriraowi mi siir dimin taemin miyyik miyyikim kima wi simiirar ninan haiswowi. Iriig.

13 Inokininokin krma Adi Komii siirar boin wadie nanaeikim ti dimin taemin imiirsiiyin. Biya krma kimiirin Adi Komii siir yai imiir boinmimauugim mi kima simiirin ina wakaeyokna apim sima inkamni yai rani. Niingaka. Ti yayim kima wakaeyokna apim kima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apkim, ti yayim sima diminar tirikim kimiir kwoinauin, iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim. 14 Kima ti iikamim Adi Komii siir pugananim nu Judianim yipiki naingwo tibmiyyim Kraisiir wakaeyokna apim simiir kigna miriiyan iikamnan bidi ywowim. Ti nomiiyauim, ti iikamim ti om Tesalonaika tiranim kimiigikimiirar nomiiyauim kimiirin siyu biyie simar tirkim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi iriipa hiriinan sima ti Judan iikamim sima siyu biyie bidi mi tirim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim waraur nwowim. 15 Biya Juda iikamim sima nisomsomaokaokim profet kamim yipiki biya Adi Komii siir yai imiir nanaakninkii haiginiuim mi mhoiyya simiir yinieyem sima yisomao krmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir mi tariinanin sima ini siyu biyie krmiirar swoki tirim mi ti siyu hiriinanin sima tirin mi Adi Komii siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. 16 Mi sima dimin bibiyie iki iikam nhirim simiirar tirkim. Dimusi rani, sima krmiir siyu iir ninkripkigim iikamim Juda iikam tani krma yai simiir boinmimauusi. Mi hiriinanki niuwi sima digiumii ti dimin biyie iir haimriiyugig mi Adi Komii siya wi simiir nwoki anmaiwarkainaim. Ti iikam bibiyeyem dimin bibiyie imiirar tiryokiyokiiyem mi taka iya Adi Komii siya hik ti simiir dimin bibiyeyem simiirsi hauuwana saeya bidi yimbiniya. Iriig.

Pol siya simiir swoki kigam naingwokin

17 Mi ti iikamim krmiirin sima nikropkikim mi krma ina yamim mi iyyim hoingak rani, krma kimiir haiburgigim mi krmiir kwoinin ini kamaka waraurar yinkin okiyim. Mi krma wigkamim wigpiowa kampiowa nunga nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krma kimiir whwonkam kignakiyamin ina naingwowim mi krma ina niki hidim siyuwamin krma wi panina niti kimiir kignakiyamin. 18 Kara Polkin mi kara inokininokin ina kinankiun kimiir kignakiyamin mi krmiir siyiuin ini Setan siya yinkripkiyin. 19 Mi Mhoiyya iya Jisis siya swoki iti mi krmiir hainami mi krma wi saika nwowi mi wi omwaiya waiyayokiyokiiyami. Mi mhoiyya iikamim sima wa ha dimusi boini krma wadieyairgim? Mi mhoiyya krma wi maigimaigra dimusi nwowi? Mi Mhoiyya krma wi krmar dimusi hainanaei? Krma wa hainanae, krmiir inig iirarin. Dimusi rani, iikamim kimiirsika. 20 Kima iikamim

yipiki krimiir yai imiir wakaeyim mi Adi Komii siir kigna apim, wim kima maingimairga krimiir nwo haiginiuwu. Iriig.

3

Timoti siya yai kibiya saiir hainanikin mi Pol siya ini maingimairga ywowin

¹ Mi iya krima nwoimararim waraur nitam nwoninaeya, krira hinina naingwokwoko nikrira wi om Atens tir nwonawidi. ² Mi krira pi krimiir nomiiyauin Timoti siirara nikropki yipikin siya kriraka miriyyin Adi Komii krimiir Wanin siir mi aiirin mi Kraisi siir Yai Win Kibi aiir nanaakninki haiginiuwam mi siirin krira nikropki mi siya niti kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwu mi kimiir kwoinin wi kirie nwoki owim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin ³ mi ta hiriinan saiirsika, kimiir iikam nhirkim bi kiyopsimsibgigim. Dimusi rani, ti hik imiirsika. Mi kima, kima kimar in ina ninokninkinim ti hikim Adi Komii siyar nimbinkin krima haiyam. ⁴ Mi biya iya krima kimaka waraurar niki owa, krima kimiirin hinina boinmaugim, iikam nhirim wi dimin biyie krimiir tiri. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim. Mi kima ina ninokninkinim ti hiriinan diminim kimiir nimbini krima biya kimiir bidiya iki boinmauui. ⁵ Mi kara ti priei nwowim pi boriisopi mi kara Timoti siirin ta hiriinan saiirsiya nikropkisasauugin kimiir kignakiyim, kima ini Adi Komii siir mi aiirar miriyyim iyie? Saiir mirii rani. Kara pi nididi kimiir kwoinin wi Setan siya nipiyaokisi mi diminim krima tirim, sima wi naekak nwo rani. Iriig.

⁶ Timoti siya kimiir haiburgigin mi siya tiriir ha nitin mi ta Yai Win Kibiya siya ina anaakninkii haiginiuni. Kima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apkripkai mi kima iikam imiirim warar timi inkin aingwokwonanae mi krimiirim in iriipi hiriinan warar timi inkin aingwokwonanae krimiir kignakiyam, krima naingwowiya kimiir kignakiyim saiir hiriinan. ⁷ Mi krima wi maingimairga nwokripkaii. Dimusi rani, iikam kima ini Adi Komii siir yai imiirar niki wakaeyokna apkripkaiyim. Mi iikamim sima siyu biyie krimiir tiriyyim mi krima hikak biri nwowikim. Nningaka. Mi diminim krima wakaeyim kima tirim, yim krimiirin simar whinkinsiis haiginiuwu maingimairga hiriyyar nwokripkaiyim. ⁸ Mi kima Adi Komii siir yai imiirin hiriinanar wakaeyokna apkripkai mi ha timi okworinu kripkai mi hiriinankiniuwu, krima wa nongwomamair aei. ⁹ Mi krima Adi siirin wi panina boin wadie mi krima siirin wi ha nusiimauuwu krima maingimairga kirie komiigakim. Dimusi rani, iikam kimiirsika, ha? Yio ti hiriinanin yio siyu karamaeka. Nningaka. ¹⁰ Mi inokinokin krima Adi Komii siirama sriinanaeikim krima kimiir kigam mi kimiir naingwo tibmii aiir whinkinsiis haiginiuwam mi kimiir naingwo tibmiiya saeya wi sapisap kipi nwo. Iriig.

¹¹ Mi krima hinina naingwowi krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis, sowa whindiriraerarkiko kimiir kignakiyam. ¹² Mi krima hinina naingwowi Biyan Inkam Komii siyar tirkii kimiir nomiiyauim iki iikam nhirim hinda tinda nwowim simiiram in nhami nhami kipi naingwokwonanae opki markimirka sae nankiniya mi ha bwaemb-waekinamiya saiir hiriinan, ta krima naingwokwoko nanaeya kimiiram saiir hiriinan ¹³ mi iriipa hiriinan Biyan Inkam Komiiyin siya wi kimiir

kwoin imiir tirki sima kirie nwoki owim. Mi mhoyiya Biyan Inkam Komiiyin wi siir iikam imaka niti mi kima Adi Komii siir whwonkam ida wi dimin whirki kimbu rani. Iriig.

4

Ti hiriinan siyuuin kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyin yio Adi Komii siir maingimaiga haiginiuwi

¹ Biya krma kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kimiir bidiyar mi isiimauuwim siyuuin Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna apanin mi maingimaiga siir nwo haiginiuwim mi krma ina ninokninkinim mi kima simiir tiri mi krma kimiirin wi asi srinanae krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir yai imiiram in mi kima ti siyuu iirin wi hiri hiriinanar tirnanae. ² Kira bidiyar yinokninkinin yayim biya kiriir boinmauuuwim krma, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inigni. ³ Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kira kigna direraeraram simiirin donkworinukripkai mi kima dimin whirki kimbu karamae hiriyar dwokripkai. Mi kima siyuuin hii nanaeyin siirsiiyin aru dwo. ⁴ Mi kima irira nwinwira sibgu dinokninkin siyuuin kimiir piu aiiir kigiraowanin mi rirmiiya dwokripkai mi Adi Komii siya ti hiriinan dimin miyikin siir kigi mi siya wi maingimaiga nwowi. ⁵ Mi kima hii nanae siyuu biyeyin siiram kipi naingwokwonanae iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiir hiriinan kipi nwo. Niingaka. ⁶ Mi kima kimiir nomiiyauim simiirin siyuu bibiyie kipi tirhaiginiu mi simiir kwoin imiir kipi kiyai Niingaka. Dimusi rani, biya krma kimiirin hinina boinmauugim, iikamim yipiki ti hiriinan siyuu biyie iir tirim yim wi Biyan Inkam Komiiyin siya nonkwobumbuninkin haiginiuwi. ⁷ Mi Adi Komii siya krimiirin siyuu bibiyie tiram bi nikiunakin. Niingaka. Siya krimiirin dimin whirki kimbu karam nwowim nikiunakin. ⁸ Mi iikamim yipiki digiumii ti yai imiir haimriiyugigi, yim sima digiumii iikamim ti yai imiir boinmauuuwim simiir haimriiyuu rani. Niingaka. Yim sima digiumii Adi Komii siirar haimriiyuu yipiki inkamin naeyuu miyik krimiir hauuin.

⁹ Mi kara kiiiram in wi winboinki rani, siyuuin nomiiyau nhirmiyam naingwokwonanaeyin siirin. Niingaka. Dimusi rani, kima bidiyar yinokninkinim. Dimusi rani, kara kimiir bidiyar iki boinmauuin Adi Komii siya naingwokwonanaeyim kimiir nomiiyau imiiram. ¹⁰ Mi kima kimiir nomiiyauim simiiram bidiyar yaingwokwonanaeyim hinda tinda nwowim nu Mesedonia hir mi krma kimiirin pi hinina boinkii, kima kimiir nomiiyau imiiram daingwokwonanae. ¹¹ Mi kima omwai sibgu waiya yokiyokiyam daingwokwo mi dimin biyie tirim kipi naingwo mi piu minki kipi piyao mi kima kimiir umir mi imiirar sibgu mirii, biya krma niki boinmauukiya saiiir hiriinan. ¹² Mi iriipa hiriinan iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowim simiir whwonkam ida kimiirin sima wa kignaingwo boini kima iikam miyik miyikim mi kima dimin taeminim wi kima kimar haiyam naingwona rani. Niingaka. Iriig.

Mi Biyan Inkam Komiiyin siya nitan ii aeya

¹³ Mi kara pi boriisopi iikam kima habwaowaenan nwowim kimiir nomiiyauim naokaowim simiiram in. Mi kara pi boriisopi kima maingimaiga nwo karam nwowim ti iikamim naokaowim simiirsiiyin ti

iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyim simiir hiriinan mi siya ti iikamim simiirin wi swoki kinnsiin idwo rani, omwai waiyayokiyokiyamam. Nningaka. ¹⁴ Mi krma ina naingwo tibmiiyim Jisis siya bidiyar iki aonamin mi siya kimidiniya ie hiranki swoki insiin idwo, tiriiginim yipikim Adi Komii siir yai airam naingwo tibmiiyim mi ha naonamim mi Adi Komii siya wi ti iikam imiir hidnnsiin idwowi mi sima wi saika warar swoki inkin iti.

¹⁵ Krma kimiiirin dimin taeminim yipiki biya Biyan Inkam Komiiyin siyakisiyar boinin simiir boinnimauwi. Yim hinningim, krma ti iikamim yipiki ti omwaiya niki waiyam mi iya Biyan Inkam Komiiyin siya niti mi iikamim yipiki biya naokaowim simiir biyin wi krma nam tani. Nningakinngaka. ¹⁶ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya wi ninomor kou hirankin sasar nuuni mi siya wi yai komiiyar boinki mi Adi Komii siir paekwosimin kirie komiigakin siya wi komiiyar kauwok boinki mi Adi Komii siir kidin wa masboinki mi Kraisi siir iikamim yipikim biya naokaowim mi bikibiyyin wi simar nnsiin idwowi. ¹⁷ Mi ta sair mhoiiyarin mi iikamim naingwo tibmiiyim yipikim omwaiya niki waiyam mi yim wi simaka warar ninkin ami mi iikamim sima Biyan Inkam Komiiyin siirin wi kou hir niyiskaiwini. Mi Biyan Inkam Komiiyin siya krmiirin wi ti hiriinan siyu iirsi nikunaiinami mi krma inokiiinokin wi saikar nwoyokiyokiiyaiami. ¹⁸ Mi krma irni nwirni whinknsiis anknsiis haiginiu mi maigimaigra ta yai anaka dwo. Iriig.

5

Krma hiriyyar sibgu okworinu kripkai iya Biyan Inkam Komiiyin siya swoki itina sairim

¹ Krma ti nomiiyauim, krma iya ti diminin siya nimbiyamana pi yokwoni kimiiir winboinmauugi rani. ² Krma iikamim, krma ina sibgu inokninkinim iya Biyan Inkam Komiiyin siya nitina ya wi inkamin digworaekwo tauaeyim nitiyin niyaka wi siir hiriinan niti mi iikamim wi hindara nanaawini. ³ Iya inkam nwrki ha boini krma ini wadeyar sibgu owim mi dimin biyie whir karamaeka mi dimin whirin ina yimbiyamim simiirin mi simiir tirbu wiga yipiki yinisim naokainam tiriya mi ha diyuraeyuwuya sair hiriinan mi sima wi sairsi kiyoopki rani. Nningaka. Wiga yinisim naokainani hikim simiir hai karamae bi swoki owika. ⁴ Krma ti nomiiyauim, krma yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karam nwowiyim simiir hiriinan tani mi iya siya swoki itina ya wi krmiir nanaa haiginiu rani, hiiyan inkamin yipiki digworaekwo tauaeyaiyin siir hiriinan. Nningaka. ⁵ Krma iikamim ini Adi Komii siir yinisim ara ywowim mi siir yai imiirar wakaeyokna ap. Krma Setan siir iikam tani yipiki siir yai aiiir wakaeyokna ap karamae nwowim. Nningaka. ⁶ Mi ti hiriinan sairsika, krma iikamim yipiki Adi Komii siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir hiriinan tani. Nningaka. Krma krimasiyar mintaraona mi diminim Adi Komii siya boiniyim simiirar wakaeyokna apiyokiyokii. ⁷ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim, yim ini iikamim nhwo whwonkaowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ini iikamim op kirie kwiyae whaowaeiyim mi dimin taemin ha priidireraeramiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁸ Krma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim krma krimasiyar mintaraona. Krma Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap mi iikam imiirim daingwokwonaaei. Ti dimin

həriinanım kımıır whınkınsııs haıgınuwıyım, yım nhaowa inkamki hıokwownıya saıır həriinan ywowım. Krıma Adı Komııyın yıpıkın mhoııya krımiır nıkıunakıyanın mı krımiır whındırıraeraranın sııram waıkao. Mı ta həriinan wı saeya whınkınsııs pagra kırıeya ııya kamım yayı nııııyım sımiır mwo ımiır haıgıniya saıır həriinan. ⁹ Adı Komıı sıır ıowa krımiıram bıri nımbınga krımiır nonkwonınwomwırnınkınım. Nııngakınıngaka. Mı sıya ha nımbıngın krımiırın, krımiırın wı krımiır Bııyan Inkam Komııyın Jısıs Kraıs sıır ınıgnı nanmaıwarkınaei. ¹⁰ Bııya sıya krımiır whındırıraeraram naokın mı ta həriinan saıırsıka krıma yıpıkı omwai waiyam mı yıpıkı naowım mı mhoııya krıma wı omwai saıkar waiyayokıyokıı ıınokıınokın. ¹¹ Kıma ırnı nwrnı dınan ınkınsııs ankansııs haıgınu mı ırnı nwrnı tımı whındırıraerar haıgınu tarıınanın kıma tıra saıır həriinan tır. İrııg.

Nıkopkaıgıyan yayı ıma

¹² Krıma kımıırın ıgao yayı boınkım, kıma ııkamım Bııyan Inkam Komııyın sıya nıkmwın kwoım kımıır bopwonıya waraur nwowım sımiır yayı ımiır wakaeyokna mı sımiırın sıyıu mııyık ımiırar dıııımauu. Dımııı ranı, kımıırın ını sımar kıgrıraowım mı ını sımar nowomwarkayıııım Adı Komıı sıır dımın taemın ımiırın. ¹³ Kıma tı kam mııyık mııyıkım sımiıram daıngwo mı sımiıramın ha daıngwokwonanaei. Dımııı ranı, dımın taemınım sıma tırııyım sımiırsı. Kıma ıraka nwrka dongwomamaır ae.

¹⁴ Tı nomıııyauım, krıma tı yayıım kımıırın ıgao yayı mınsı boınkı mı kıma ııkamım yıpıkı nhakıuwıyım sımiır boınwakae. Mı ııkamım yıpıkı nıdıdıyım sımiır whınkınsııs mı ııkamım yıpıkı maırgımaırga nwo karamae nwowıyım sımiır kınsııs haıgınu mı kıma hıınsıma dwo ııkam sımakan. ¹⁵ Kıma sıbgu mıtarao, kıma yıpıkı ııkamım sıyıu bıyıe kımıır tır haıgınuwıyım, kıma sımiırın wı yamdı kıpı swokı tırbu haıgınu. Nııngaka. Mı kıma ırnı nwrnıyın mı ııkamım hında tında nwowım sımiırın dımın mııyık ımiırar tır ıınokıınokın.

¹⁶ Mı ıınokıınokın kıma wı maırgımaırga dwokrıpkai. ¹⁷ ıınokıınokın kıma nhwo Adı Komıı sıırama kwıııboınanaei. ¹⁸ Kıma Adı Komıı sıır boın wadıe tı dımın taemın whıekakım nımbımbııyamım sımiırsı, Adı Komıı sıya wı maırgımaırga kımaka nwowı, kıma tı dımın taemınım Kraıs Jısıs sıır ınıgnı tırı yıpıkı kımıır whınkınsııs haıgınuwıyın.

¹⁹ Kıma dımın taemınım Adı Komıı sıır naeyııın sıya tırııyım sımiır kıpı kıkınokou. ²⁰ Kıma, kımıır whwomısım amımıra kıpı nwo mı sıyıu bıyıe kıpı nıııımauu tı kamım Adı Komıı sıır naeyııın sıya boınmımauuın dımınım mı ha nanaaknınkı haıgınuwım. Nııngaka. ²¹ Kıma dımın taemınım ııkamım sıma boınmımauuwıyım mı sıma nanaaknınkı haıgınuwıyım sımiır kınanankıu mı dımın kıbı kıbıyım sımiır sıbgu onkworınu. ²² Mı dımın bıyıe ımiırsı dapyok.

²³ Kara ha naıngwowı Adı Komıı krımiır Wanın sıyairgın maırgımaırganı bwamkıbwamın mı kımıırın wı sıyar whınkınsııs haıgınuwı sıır wakaeyokna apım mı ta həriınana saıırsıka kımıır kwoınım mı kwoınbudım mı kımıır pııım wı wadıeya hırııyar, nwokwokını mı wı ııya Bııyan Inkam Komıı Jısıs Kraıs sıya swokı ıtı wı saıır nadıııuwı. ²⁴ Adı Komıı sıya kırııram bıdı yıkııın mı kıma sıırgıııırgım mı sıya sıır kwoının bı swokı kısına haıgııkın mı sıya wı tı dımın ımiır tırkııpkai mı wı sıma dıgıı.

²⁵ Ti nomiiyauim kima Adi Komii siiram ti kwisboin krimiirim mi siya wi krimiir nwoki whinkinsiis haiginuim. ²⁶ Iya kima kimiir nomiiyau imiir nokboinmamaariyim kima simiirin warar dankabmamaargiyam. ²⁷ Kara kimiirin Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir boinki, igao yayiyim kima ta yokwowa wara nomiiyauim waraur nwowim simiir whwonkam ida mwain. ²⁸ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir naingwobumbuwa wi kimaka nwowi. Iriig.

2 TESALONAIKA

Ta yokwowa Pol siya wɔnkika iikamim naingwo tibmiiyim simiiram om Tesalonaika hiranim simiiram ta yokwowa biyana siya wɔnkiya saiir mhoiyar. Siya simiirsiyin mɔnsi wɔnkikin nhirim yim ha boini, Jisisin bidi swoki itin mi Pol siya hininam naingwowi simiir niksisaeya pi digiyim. Mi siya Biyan Inkam Komii siya nitana saiir asi swoki win boinkikin. Iriig.

¹ Pol, Silvenes, Timoti ta yokwowa krɔma wɔnkika iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir pɔuganim om Tesalonaika hiranim kimiiram. Mi kɔma krɔmiir Adi Komii mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis sowergo. ² Mi krɔma hinina naingwowi Adi Komii krɔmiir Wanin siya mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siya, sower naingwoyimiyoka kimaka dwo mi kɔma hiriyar dongwomamair aekaeyam. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadieki

³ Inokɔinokin, krɔma Adi Komii siir boin wadie iikam kimiirsi. Dimusi rani, kɔma Adi Komii siiramɔn nhami nhami naingwo tibmii rani mi wim kɔma nhami nhami mi naingwokwonanae rani, irni nwirniyamɔn. ⁴ Dimusi rani, krɔma kimiir inigim ti dimɔn taeminim simiirsi hainani mi krɔma ina boinmamaugiyim iikamim Adi Komii siir pɔugananim hinda tinda nwowim simiir mi krɔma simiir boinmimauu dimɔn biyeyim yipiki iikamim sima tirim kimiir mi kimiirin sima kimpipisu prasae bi hauugim. Mi ti kimpipisu hiriinanim yim wi maingimaingra nwo karam kimiir nwowaiginu rani. Niingaka. Wim kɔma maingimaingra mi kirie hiriyar nokworɔnu kripkaigim. Iriig.

⁵ Mi kɔma hiriyar dokworɔnukripkai krɔmiir nɔsiimauuim Adi Komii siya iikam imiirin wa kiwaki kimiir kinankɔuam. Dimusi rani, krɔma siir mi aiir mirii. Mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikam whiekakim wi simiir nɔsiimauuwi hininɔn wim kɔma wadiekim. Dimusi rani, wim kɔma ta kinankɔu aiirin hiriyar nokworɔnukripkaigim mi yim sima miyik rani mi siya wi hinina boini ini wadieyar mi owin kira saikar timi inkin o mi kiriirin wi siyar kigiraowi. ⁶ Mi mhoiia Adi Komii siya wi ti iikamim yipiki biya siyu biye kiriir tirim simiir nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, iikam whiekakim siya wi wadieyar sibgu kigirkaki. ⁷ Mi iriipa hiriinan mhoiia Adi Komii siya wi ti dimɔn taeminim yipikin kimiir mi krɔmiir maingimaingra krɔmiir nwowaiginu karamae nwowiyim mi wi siya nitkiigii mi sima wi krɔmiir haiburgigi mi krɔma wi wadieyar sibgu owi. Mi ti dimɔn taemin whiekakim wa nimbiyami iya Jisis siya mi siir paekwo sim ieya iya sowa Adi Komii siir om iir haiburgigi mi sima wi sima sima nimbiyamnae paeya paowii karamaeya saiir hiran. ⁸ Mi siya yipiki iikamim Adi Komii siir ninokninkansi borisopim wi simiir tirbuwi, iikamim yipikim krɔmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir Yai Win Kibiya saiir wakaeyokna karamae nwowiyim wi warar mi inkin tirbumbuki. ⁹ Mi ti hiriinan iikamim siya wi simiir tirbumbuwii mi Biyan Inkam Komiiyin siya wi simiir nikropki sima siir whwonkam ida nwoosi mi siir dimɔn kirie komiiyin paenan nuyaeyim mi siir kirie komii aeya mi wi sima tioidwomaii inokɔinokin. ¹⁰ Mi tikiriiginim yim wi taka hinin iya sae nimbiyami mhoiia siya niti mi iriipa hiriinan iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim saiirsika mhoiia sima wi inig

komii siir hauuwi. Sɪma mi krɪma wɪ kakakar nwowi mi maɪrgɪmaɪrga saɪka nɪnkɪn owi. Mi siir yaɪyɪm krɪma bɪdi yanaaknɪnkii haɪgɪnɪuɪm mi kɪma sɪmɪrar wakaeyokna ap. Mi ti hɪriinan saɪrsɪka kɪma mi sɪma wɪ ti digworaekwowɪm sɪmɪr nwoɪ tɪrɪm.

¹¹ Mi ta hɪriinan saɪrsɪka iɪnokɪnokɪn krɪma iɪkam kɪmɪiramɪn Adɪ Komii siirama sɪrii, kɪma wɪ mɪi mɪyɪk nwoɪ mɪriyɪm mi ta hɪriinan saɪrsɪka siya wɪ hɪnɪn asi naɪngwowi siir yɪnɪsɪsɪm nwowamɪn. Krɪma siiram kwɪs boɪni mi ta hɪriinan saɪrsɪka kɪma wɪ dimɪn taemɪn mɪyɪk mɪyɪkɪm kɪma tɪram naɪngwowɪm wɪ sɪmɪrar nwoɪ tɪrɪm. Mi kɪma ti dimɪnɪm kɪma tɪrɪm wɪ siir kɪrie aɪrar tɪri, whɪsariɪ rani, kɪma siiram naɪngwo tɪbmɪigɪm. ¹² Mi krɪma ta hɪriinana saɪrsɪ kwɪs boɪni Bɪyan Inkam Komiiyɪn krɪma siir inɪgɪn wɪ kougɪkouwa hainanki. Dimusi rani, ti dimɪn mɪyɪk mɪyɪkɪm siya tɪrɪm iɪkam kɪmɪr kwoɪn iɪmɪr mi sɪma wɪ kɪmɪr inɪgɪ iɪmɪr hainanprapraskii. Dimusi rani, siirsɪka. Mi ti dimɪn taemɪnɪm wa nɪmbiyami whɪsariɪ rani, krɪmɪr Adɪ Komiiyɪn mi krɪmɪr Bɪyan Inkam Komiiyɪn Jɪsɪs Kraɪs sowiirni naɪngwoyɪmɪyoka inɪ krɪmaka nwowa. Iriig.

2

Dimɪn biyɪeki biyɪe ieya

¹ Tapa krɪma ti nomiiyauwɪm kɪmɪrɪn Bɪyan Inkam Komiiyɪn siir boɪnmauugi, siya wɪ sipɪ swoki iti mi krɪma wɪ ɪrkɪrɪpa saɪka nwowi. ² Krɪma kɪmɪr sɪrii, ti nomiiyauwɪm kɪmɪr kwoɪnɪn nɪdid kwoɪn aɪsɪma kɪpi niki o mi kɪma ha wakaewɪnkɪm Bɪyan Inkam Komiiyɪn siya bɪdi yitɪn. Nɪngaka. Krɪma nɪnoknɪnkɪn tani, kɪmɪrɪn inkamkɪ boɪnmauugɪm ti dimɪn iɪmɪrɪn mi inkamkɪ nanaaknɪnki haɪgɪnɪugɪm mi siya tari ha naɪngwokɪn Adɪ Komii siir naeyɪuɪn siya boɪnmauugɪn siirɪn mi tari yokwoni inkamkɪ winhauugɪn, ti dimɪn taemɪnɪm mi sɪmɪrɪm kɪpi naɪngwo tɪbmii. ³ Mi inkam nwɪrki kɪrɪr kwoɪn iɪr nɪpiyaokɪyam kɪpi kɪgnɪnkɪnwɪn ti hɪnɪn siyɪu bibiyeyɪm sɪm, yaɪ biyɪe boɪn mi yokwo biyɪe wɪn mi iki dimɪn biyɪe nɪhɪrɪm sɪmɪr warar. Nɪngaka. Mi ta iya Bɪyan Inkam Komii siya swoki itana, saeya wɪ whɪsariɪ nɪmbiyam tani. Nɪngaka. Bɪyan iɪkam whɪekakɪm wɪ digɪumii Adɪ Komii siir niki haimriyɪuwi mi ti inkam biyɪe komiigɪkomiiyɪn yɪo wɪ sasar nanaaknɪnkiinaei. Mi ti inkam hɪriinanɪn siyaɪgɪn maeyauwa paeki nwowa saɪr hɪr tɪoidwomaii. ⁴ Mi siya wɪ sasar nokmwɪn okwonaei Adɪ Komii siir om hɪrɪn, digworaekwo nɪksɪsaeiyɪm iɪkamɪm sɪm hainaniyɪm sɪmɪr bɪyɪn mi siya Adɪ Komii siir omaka aɪr nɪdwokai mi siya wa boɪni, karakɪkaraɪgɪn Adɪ Komiiyɪn.

⁵ Mi kɪma daɪngwoki yaɪyɪm bɪiya kara kɪmaka niki owa mi ha boɪnmamauwɪm sɪmɪrɪn mi kɪma sɪmɪrɪn biri naɪngwowarkainakɪm, aniya? ⁶ Mi tariinanɪn, kɪma ti Adɪ Komii iɪrɪn ina nɪnoknɪnkɪnɪn dimɪn siir siyɪu iɪr nɪnkɪpɪkɪyɪn mi ta hɪriinan saɪrsɪka, siya wɪ sasar nanaaknɪnkiina rani. Nɪngaka. Wɪ iya Adɪ Komii siya nɪmbina siirɪm, wɪ saɪrar digi. ⁷ Mi ɪriipɪ hɪriinan, ti dimɪn biyɪeyɪm yɪpɪki ti inkam biyɪeyɪn wɪ siya tɪri, iya siya nɪti ya bɪdɪnanar nɪmpɪo amkɪka mi ti inkam biyɪeyɪn yɪo wɪ niki it rani. Nɪngaka. Siir siyɪuɪn wɪ Adɪ Komiiyɪn yɪpɪki siir siyɪu iɪr nɪnkɪpɪkɪkouwɪn wɪ siyar haiwao budgɪi siya nɪtamɪn. ⁸ Mi ta saɪr mhɪiyarɪn, ti inkam biyɪeyɪn siyɪu biyɪe iɪr wakaeyokna apiyɪn mi siya wɪ sɪsiyar nanaaknɪnkiinaei. Mi krɪmɪr Bɪyan Inkam

Komiiyin Jisis siya inkam biyie komiiyin siirin wi yainiyar kubrukigi mi Jisis siya wa swoki iti mi siya wi sasar nanaakninkiinaei mi ti inkam komii biyie siir kirieya wa digi mi siirin wa nonkwobumbu ninkinki. ⁹ Mi ti inkam biyeyin siyiu biyie tiriyin siya wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anaka niti mi siya wi dimin kirie komii komii imiirar tiri, ti diminim yipiki biya iikamki kig karamae nwowim mi siya wi dimin miyyik miyyik imiirar tiri iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginuwi mi siya wi dimin biyie kirie komii komii imiirar diriraerari iikamim sima wi nwoki kigididim. ¹⁰ Mi siya ti iikam imiirin wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anakar kiyopsibgi haiginuwi. Mi ti yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim, yim wi Adi Komii siyar nonkwobumbuninkin iguski. Siya wi simiir kiyopsibgi haiginuwi. Dimusi rani, simiirin bi nanmaiwarkainakim mi sima ta Yai Win Kibiya kaimwo nwowiya sairim biri naingwo tibmiikim. ¹¹ Dimusi rani, ta hiriinana sairsika, Adi Komii siya bidi kiwakiyin diminin simiir kiyopsimsibgikikaiyamim. Mi siya simiirin minam tirikikin sima ti niksisee diminin siirim nwoki naingwo tibmiiyim. ¹² Mi ta hiriinana sairsika, ti iikamim yipiki yaimwokiyaimwo airim naingwo tibmii karamae nwowim, sima wi dimin biyie haii Adi Komii siir hiranki. Dimusi rani, sima dimin biyie tirim naingwokim mi Adi Komii siir yai airim bi naingwo tibmiikim. Iriig.

Mi kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin kimiir nanmaiwarkainamin

¹³ Ti nomiiyauim Biyan Inkam Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin mi inokininokin krima Adi Komii siir boin wadie. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siyar nokmwim okwo haiginugin kimiir nanmaiwarkainaim. Kara kimiirin whisarii bi nanmaiwarkainakin Adi Komii siir naeyuin siir kirieni kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi dimin whirki kimbu karamae nwowamin mi siir yaimwokiyaimwo airam naingwo tibmiiyim. ¹⁴ Siyar nikunakin kimiirin ti dimin taeminim simiiram kimiir naingwo tibmiini, ta Yai Win Kibiya sairam yipiki krima nanaakninkii haiginuwa kimiir mi kima wi dimin miyyik miyyika haii kimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir hirankin. ¹⁵ Mi ta hiriinan sairsika, ti nomiiyauin kira kiriri kwoinin kirie dwo mi ha dokworinu mi ta yai aair wakaeyokna ap, biya krima boinmauwim kimiir krimiir yainiyar mi yokwoni krima mi winhauugi ikim.

¹⁶ Krima ha naingwowi ti krimiir Biyan Inkamin Jisis Kraiis siyar mi krimiir Adi Komiiyin yipiki krimiiram naingwokwonanaeyin mi krimiir whinkinsiis haiginuwiyin siir naingwobumbuwa, wi krimiir hauuwi mi naingwo tibmii miyyika mi iya siya nitana sairim nwokwokin aka ¹⁷ kimiir kwoin imiir silboboinu haiginuwam mi kimiir kwoinin wi hiinsima nwowi mi kima wi kirieya nwoki owim mi siya wi kimiirar whinkinsiis haiginuwi dimin miyyik miyyik tiram mi dimin taemin nhirim simiir warar mi wi siyar whinkinsiis haiginuwi kimiirin yaimin dimin miyyik boinam. Iriig.

3

Kima krimiiram kwisboin

¹ Tariinanin ti nomiiyauwim, kima Adi Komii krimiir Wanin siirim kwisboin krimiiram mi ta hiriinan sairsika krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir yayim wa namsisauugi omom omomin simiir. Mi iikamim

sima simiir wakaei mi sima wa wakaeyokna api, ti iikamim kima wakaeyokna apim saiir hiriinan. ² Mi siirim kwisboin, siya krimiir nanmaiwarkainaim iikam biyeyim simiir hirankin. Dimusi rani, iikam whiekaki bi wakaeyokna apikim Adi Komii siirin.

³ Mi krīma ha naingwo tibmii, Biyan Inkam Komii siya wa diriraerari mi siya wi kimiir whinkinsiisi kima sibgu okwo rinukripkaiyim mi siya wi kimiirar kigriraowi mi Setan siya wi kimiir niyopakaiyu rani. ⁴ Mi krīma naingwo tibmii kiriekakim Biyan Inkam Komii siirimim mi iikam kimiirin wi digar nwowaigniwi mi kima diminim biya krīma boinmamauwim mi mhoiia kima wi simiirar swoki tirkripkai.

⁵ Krīma ha naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin wi siyar nowomwarkaiyuwi kimiir kwoinim mi kima wa ninokninkini, Adi Komii siya iikam kimiiramar naingwokwonanaeikin. Mi iya kima hikak nwowi mi kima wa sibgu okworinuwī Kraisiir inig iirin. Irig.

Iikam whiekakim kima miyar mirii

⁶ Mi tariinanin krīma yai kirie kimiir boinki Biyan Inkam Komii siir yai imiir. Mi yipiki iikamkam kimiir bopwoniya waraur nwowim siya hindara sibiidwo nanmimiki mi yaimin diminim biya krīma hauugiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kima aru siirsi dwo. ⁷ Whisarii rani, kima kima ina ninokninkinim, kima miyim krīma miriyyim simiir hiriinan wakaeyokna mirii. Biya iya krīma kimaka nwowim krīma hindara bi sibiidwokim. Niingaka. ⁸ Mi krīma inkam nwirni naeyim whisarii bi sibaekim. Niingaka. Krīma umirniyar sainaekim, nii nabie mi pranae, bi miriigim mi ta hiriinan saiirsika mi krīma hiknan wi kimiir hauu rani. ⁹ Mi krīma ti dimin imiir tiram miriikim. Niingaka. Dimusi rani, krīma inig karamae rani, naemin dimin kimiir warauranki haiyim. Niingaka. Krīma ti diminim minam tirkim, kima krimiir kigna diriraerarim. ¹⁰ Biya iya krīma kimaka nwowim, krīma kimiirin yai kirie aiirar boinkikin, yipiki mi mirii karamae nwowiyin, naemin dimin siir kipi hauuae.

¹¹ Krīma ti diminim kimiirin whisarii bi boinkikin, krīma bidi wakaeyim, iikam nhirim kimiir bopwoniya waraur nwowim sima ini hindara sibiidwo nainmimikim mi mirii rani, sima yai ara sibiidwo boina yokiyoki. ¹² Ti hiriinan iikamim krīma yai kirie kimiir boinki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir inig iir. Mi sima sibgu didwo mi kima kimiir mi imiirar sibgu ainmimik mirii mi sima naeyim sima hai, sima naeyimin mi iikam nhirimi anka kipi hai. ¹³ Mi iriipi hiriinan kima ti nomiiyauim kima kipi nhaku wa dimin miyikim kima tirim, simiisiyin. Niingaka. Kima simiirar tirkripkai. ¹⁴ Mi inkam nwirki ti yayim yokwoni krīma winkiyim simiir wakaeyokna karamae nwowi mi kima saika kipi nwo mi dimin whir saika kipi mi tir mi ta hiriinana saiirsika siya wi nididkak nwowi. ¹⁵ Kima siirimim sau omomnan kipi naingwo. Niingaka. Kima saika boina, kimiir nomiiyau miyikni hanin.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁶ Krīma ha naingwowi Biyan Inkam Komiiyin sasairgin iikamim simiir hauuwiyin nongwomamair aekiyami siyuin siir bwamkibwamin. Mi iya kimiirin dimin miyik mi dimin biyeki nambinii mi kimiirin wi nongwomamairni kwoinin siya wi hiriyar nongwomamair aekiyami. Mi Biyan Inkam Komiiyin wi kimiir irira nwonira aka nwowi.

¹⁷ Kara Polkin, kariir #nga w#nkika ta boin ma#rg#ma#rga yaiya. Kara ti h#riinan minam w#nkikim k#miir n#siimauuw#m ti yokwoim y#m karar w#nkikim. Kariir #nga w#nkim simiirin.

¹⁸ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir naingwoyimiyoka wi whiekak kimakar nwowi. Irig.

1 TIMOTI

Timoti siya ta yaiwɛn kibiya siir apua Yunis mi siir wai aeya Lois sowa boinmɛmauugo. Mi siya Jisis siiram ha naingwo tibmiiyin mi ini Adi Komii siirgisiir yai aiararar wakaeyokna apiskiyin. Timoti siirin Pol siya yimbin saika namim iki om nhirim simiir Kraisi siir yaiwɛn kibiya sair hainamim. Mi mhoiya Timoti siya iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim simiir pasta nwowin mi Pol siya ta yokwowa ha winkika Timoti siiramim, siir kirie haiginuwim Jisis siir siyu iir napim. Mi siya siirin siyuin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigiraowiyin siir warar boinmɛmauugi. Iriig.

¹ Kara Polkin ta yokwowa kara winkika, Adi Komiiyin inkam ninimniski haiyin mi Kraisi Jisis ti inkamin krima nwokwokinin ninomor koua hiriir nikunamam, sowanii nimbingin kariirin, Jisis Kraisi siir aposel inkam nwowam. ² Kara ta yokwowa Timoti kiriiram win hauugika. Kira Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin mi kira kariir yinisimnan asi nwokin. Kara minam naingwowi, Adi Komii krimiir Wanin mi Kraisi Jisis krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir naingwobumbuwa mi siir naingwoyimyoka mi siir siyuin iwa inan kaikpimpitiyin wi kiriir hauugi. Iriig.

Krima niksisa siyuin siir kipi nonkwo

³ Biya iya kara kiriir haiburgigin mi ha namim nu Masedonia hiriirin, kara kiriirar niki boingigin, kira om Efesas tirar dwo. Mi inkam nhirim dikmiininkin, sima ti siyu hiriinanin sima niksisaeyin Adi Komii siir yai aiar mi siir ditkigi. ⁴ Kira simiir boin sima wanmi niwiiyim simiir kipi whasprigin mi yidiwi wanwiyaeyim simiir inigin kipi nokdapyokiyoki. Mi ti hiriinan yayim, simiirin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim wi saeya whindiraraerar tani. ⁵ Taka yayi sair yaimwowa kara kiriir boinmauwa, kiriir naingwo tibmiiya sair kirie haiginuwam boinmauuga. Mi kiriir mhi kwoinim rirmiyya nwowi dimin wharki nitki karam nwowi mi kiriir naingwo tibmiiya iripi hiriinan kirieya mi owi. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar naingwo irkaki. ⁶ Mi iikam nhirim siyu whira namim sima ini Adi Komii siir siyu iiram yaowhriewhrieyuim yayim sima boiniyim, hindara priiboin priiboini. ⁷ Mi sima Adi Komii siirin siiramar naingwokwokim siir boinmɛmauwim. Mi simiir kwoinim nididgak bi nwokin. Sima ha naingwokim sima bidi yinokninkinim ta yai aiarin. Mi yim sima bi ninokninkinim.

⁸ Krima dinokninkin Adi Komii siir siyuim krimiir nisisimauu apiyim mi krima ti hiriinan siyu iir tiri wi wadiyar nwowi. ⁹ Mi tiki siyu hiriinanin krima timi ninokninkin, tiki siyuin kam miyikim simiir tani. Ningaka. Yio hiriinan siyuin kamim yaowae budieyim simiir yai nanugaugauwiyim simiirgin. Mi kamim digumii Adi Komii siir mi haimriiyugigiyim mi siyu biye tiriiyim simiirgin. Mi dimin biyeyim nu tir nwowiyim mi yopii ad nisomsom aokaowiyim mi inkam nwirni mi isom aokiyim. ¹⁰ Mi hi min mi nanaeyim mi inkamin inkam nwirna nanaeyin hi mi wigkam yinisisim mi tauae hainami ikim. Mi niksisa mi siir yai aiar priiboin priiboinin mi sima siyumwokisiyiumwown saika ninii nansaokim. ¹¹ Mi taki yaimwokiyaimwowa ini ta yai win kibiya sair

hãriinan ywowa krãma Adi Komii siirã mairgãmairga ta yai wãn kãbiya kariirin siyar hauugika inkam nhãrã simiir boinmamauwãwã. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekã siya siirsi naingwoyãmyokã

¹² Krãmiir Biyan Inkam Komii Krais Jisã siir kirãeya kariir hauugikã mã Jisã siya ãna yaingwokiyã kariir mã aiir mãrã siya wã digar nwowã. Mã siya nokmwã okwokã taka mã aiirã mã kara hãriinansi boin wadiekikã siirã. ¹³ Biya kara siir ãnã siirã nãkã boinbumbu haigãnãugã. Mã kara iikãmã Adi Komii siirã naingwo tãbmiiyã, simiirã kara nãkã ipãmparkã. Mã kara Jisã siir yai akar mã antamyãriyãrã mã kara siirã birã sibgu nãnoknãnkã. Kara tãkã hãriinan siyã ãiir asi tãrkã. Adi Komii siirã birã nãkã aingwo tãbmũgã nãnga nãkã okã. Mã siya kariirsi asi naingwoyãmyokã. ¹⁴ Biyan Inkam Komiiyã siya kariirsi naingwobumbunanaekã. Mã Jisã Krais siir kirã aeya dirãraerkikã kariirã mã kara siirã asi naingwo tãbmã. Mã kariir kwoinã ãkã inkam nhãrã simiirã asi mã naingwokwowã. ¹⁵ Mã Krais Jisã siya nua tãriir nãuunikã iikã biyeyã simiir nãnskã hainakikã. Mã ta yaiya kaimwo kãnga mã krãma saiirã daingwo tãbmã kã. Mã karargã inkãmã siyã biyã tãriyã simiir biyan inkãmã. ¹⁶ Adi Komii siir kwoinã hãnãna naingwokã, siir naingwoyãmyoka biyan kariir tãriir wãmbini. Mã kara aknãnan nwokã ãsiimauwã Jisã siirã inkam mãounã, iikãmã simiir whwonkã ãda mã mhoyã simã naingwo tãbmã mã kwoinbudã omwai waiyayokiyokãiyã siirã wa hai. ¹⁷ Mã Inkam Komiiyã digworaekwo whiekakã simiir kãgrãowiyã ãnokãnoka nwoyokiyokãigã mã siya bi naowikã. Nãngaka. Mã siirã inkãmã bi kãgikã mã siyãkã siyãrgã, Adi Komiiyã. Mã siir ãnã komii mã siir namnamã ãeya wã hãriinanãr nwoyokiyokãkaeyã. Iriig

¹⁸ Timoti siya kariir yãnisãkã biya profet kamã simã boina kariir mã aiir. Mã kara kariirã boinãnae ta yai aiir mã kãra profet kamã simiir yai aiir daingworãnu. Mã kãra kamã Jisã Krais saikãr nwowiyã sau simãkã sibgu okworãnu ãnã. ¹⁹ Mã kariir naingwo tãbmiiyã kirã dwo mã kariir kwoinã dimã whãrkã nitkã karam nwowã wã rãrmiiyã nwokã owã. Mã kam nhãrã simiir kwoinã ãriipã hãriinanã rãrmiiyã mã ãnkã owã. Mã ãni simã yãtkãigiyã mã simiir naingwo tãbmiiyã asi nãkãigika. ²⁰ Mã Hãmenias mã Aleksanda sowa hãnãna tãrko. Kara sowiirã yai karamãka sowa Setã siirãrã timã am, sowiirã kwoinã. Mã sowa tãkã hãriinanã siyã ãiirã, siirã nwokã nãnoknãnkã. Sowa mhoyã wã Adi Komii siirã nãgbumbu haigãnã rãni. Iriig.

2

Nhwo kwisboini siyãugã

¹ Kara kariirã mãmã sãrã kãma iikãmã naingwo tãbmiiyã Adi Komii krãmiir Wanã siirã sãrãgã iikãmã nhãrã simiirã. Ta hãriinanã kãma sãriinãnaeya hãriinãna sãriinãnae kãpi sãriipãpiyão, kimãr kwoinã saikã damasukikã. Mã ta kãma sãriyã kãma Biyan Inkam Komii siir warãr boin wadãeki. ² Mã inkãmã komii nu kãgrãowiyã simiirã warã timã sãrã. Mã inkãmã komii komii gavmã ãkã mã krãma whiekakarã wã nwokã ong-womãmãr aeyã. Mã krãmiir kwoinã wã hiinsãma nwokã owã. Mã simã krãmiir kãgã mã simã wa nwokã aingwowã krãmiir ãga hãnda tãnda bi nok-wowika. ³ Mã taka hãriinanã sãriyã, Adi Komii siya wã ogmwã mirã karamã nwokã. ⁴ Adi Komii inkãmã krãmiir nanmãiwarkãnanã siya hãriinã

naingwowi iikam whiekakim krimiir in siya nanmaiwarkainam. Mi siya hini nam naingwowi krma siir yaimwokiyaimwo aiir ninokninkinim. ⁵ Adi Komii nwrkinwuruwaigin mi Inkam Komii krimiir kaoprige okwowyin Adi Komii siiram namim, iripi hiriinan nwrwargin, siya ti inkamin Jisis Krai siyargin. ⁶ Krai siirar kwoinkin, siya naowama mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiir in wi siyar nanmaiwarkainaei. Ti hiriinan siyuin Adi Komii siir kwoin iyargin, ti krimiir nsiimauuwim, iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam. Mi iikam whiekakim wi hindara nwoki priyokaeyamin. Taka iya Adi Komii siyar nimbinga krimiir nanmaiwarkainam. ⁷ Adi Komii siya nimbingin kariirin aposel inkam nwowim, siir yaiya saiir boinmamauuiim. Mi iikamin Juda iikam tani simiir nini owomwarkai haiginuuiim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa. Adi Komii siir in naingwo tibmiyim siyuin siir. Taka yaiya kaimwoka, kara niksiae rani, siyar nimbingin.

⁸ Kara ha naingwowi, omom oman kamim sama Adi Komii siir in srinanaei. Mi iya simiir ina koua ninkigi Adi Komii siiram sruiyim mi simiir ina ti haiyapraski. Mi simiir mhi kwoinim rirmiia dwo, dimin whirki kipi nitki mi kwoinin haugihugi whiyie. Mi ninkin wamwarkii boini yo ti hini dimino wara kipi nwokai mhi kwoinuin. Iriig.

⁹ Kara ha naingwowi wig sama yuisim sibgu ii mi wi nwoki sibgu kigtidwokiyim. Mi simiir kana puai pai puai kipi hopyok. Mi mikapai mikapaiyim hiri kipi mi diyankii mwaomwan. Mi yuisa umir komii saniya saiir kipi mi sain. ¹⁰ Kima sibgu mirii. Minsika iikam nhirim simiir in nwoki isiisiimauuwi. Mi yipiki wigim naingwo tibmii mi Adi Komii siir in ig iir hainani, yo siyu wadie ieya. Mi tiki hiriinan miyim yim wig simiir puai miyik ima. ¹¹ Mi wig sama, simamar kipi naingwona, sama kam simiir aowa dwo. Mi sama yaimin diminim wara kipi nomboboin, hindara dinkin tan, pi nwoki wakae ninokninkinim iya sama Adi Komii siir in ig hainaniya siir omaka hiran. ¹² Kara hini nam naingwo rani, wig sama yai kam simiir boinmamauuiim mi bi sama nwowim. Nngaka. Sama hindara dinkin tan. ¹³ Tiki siyuin hiriinan dimusi bi tirkin. Adi Komii siya bi Adam siir nonkwokwokin mi mhoiia Iv saiir yonkwokwo. ¹⁴ Setan siya Adam siir kwoin iir bi nikpitmaigin. Nngaka. Siya wig saiir kwoin iir nikpitmaigin mi saeya dimin biyie asi tirka. ¹⁵ Wig sama wi simiir miya yinisim naokainaeiya, yim wi saiirar tir. Mi sama ha daingwo tibmii mi sama iikamin simiiram in ha timi aingwokwonanae. Mi simiir iga hinda tinda kipi nokwo sama sibgu dwoipisu. Mi sama hiriinan tiri mi simiir in wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei.

3

Inkam Komiiyin iikamin naingwo tibmiyim simiir kigiraowiyin siir yaiga

¹ Taka yaiya kaimwoka. Mi inkamin taka Adi Komii krimiir Wanin siir miya saiir bi nwowam naingwowi mi ta miya siya miriyam naingwowa mi wadie aeyarga. ² Mi inkamin iikamin naingwo tibmiyim simiir bi nwowiyin siya sibgu dwowipisu iga hinda tinda kipi nokwo. Minsika, sama siir kipi boin huriyu. Mi siya wig iruani nonkwon inkam dwo. Mi siir kwoinin sibgu daingwo omok mi siya siir nhie aiir kipi nikrip. Mi inkamin siiram namiyin, siya siir in io nhwo kipi

nanaowin mi siya inkam nokwo boinmimauuwan inkam wadie dwo. ³ Mi siya op kipi kwiyaе whaowae mi siir kwoinin haughauga asiima kipi whiyie. Siya iwa inan dwo hinda kaikpimpit. Mi siya umiram kipi naingwokwonanae. ⁴ Mi siya siir wigyinim simiirin siyar sibgu kigrirao mi siya siir yinisim imiirin sibgu siiboboinu haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam siir yai aiirin. ⁵ Mi siya siir wigyinim simiir sibgu kigrirao karam nwowi mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, wi Adi Komii siir omaka hir kigrirao rani. Niingaka. ⁶ Mi inkamin yaeya kinkak naingwo tibmiiyin, biyan inkam siya kipi nwo siya wi siyamar pi naingwonaesi Setan siya mirii ikiiya siir hiriinan. ⁷ Mi ti inkamin siir siyiun iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir whwonkam ida sibgu dap. Mi siya sibgu nap karam nwowi mi siirin wi Setan siya nanmaiwarkainae. Iriig.

Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim simiir boinkika ta yaiya

⁸ Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim, yim sima iriipi hiriinan iga hinda tinda kipi nokwo. Mi sima kipi mi gie mi sima opa kwiyaе whaowaeiya sair kipi kwiyaе mi sima umiram kipi mi aingwokwonanae. ⁹ Mi simiir mhai kwoinin rirmiia dwo mi sima daingwo tibmiiikin Adi Komii siir yai aiirim. Biya saeya bi nhinkiiga mi tariinanin saeya bidi nhinkiigiya. ¹⁰ Mi kira simiirin tiki kigoki sima dig nwowi mi kira simiirin wi hainii dokmwun okwo haiginu inkam komii komii, iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowamin. ¹¹ Mi simiir wigim iriipi hiriinan simiir kwoinin sibgu daingwo omok. Mi simiir iga hinda tinda kipi mi okwo mi sima kipi mi inkimikna mi simiir kwoinin sibgu dwo mi maiminim gwomairgwomair kipi mirii. ¹² Mi tiki inkam komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim, sima wiga irkiiuar donkwona. Mi simiir wigyinim simiirin simar sibgu kigrirao. ¹³ Mi tiki kamim simiir miya sibgu mirii mi iikamim sima wi simiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi sima wi nidid rani, Krai Jisis siirim naingwo tibmiiya yaiya sair nokwo boinmimauuwim. Iriig.

Adi Komii siir siyiun siir yaimwo aeya

¹⁴ Iya kara ta yokwowa kiriirim winkiyin mi kariir kwoinin ini wiini hanina sargiyin, kiriir nini kigsisauniyamin. ¹⁵ Kara kiriirin yokwoni asi win hauugikin kariirin wi dimin whirkin mi ipiyaokiiisi kiriir kignakiyamin. Mi kira wi ta yokwo aiirar nwoki kig ninokninkinim siyiun Adi Komii siir isidin sima tiram naingwowyin. Sima Adi Komiiyim yai minar nomboboiniyin siir isidgin mi sima ini ti iikamim Adi Komii siir yaimwokiyaaimwowa sair nonkworinu kripkaiiyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Ta Adi Komii siir yaimwokiyaaimwowa sair hiumii digim dig nwo rani, saeya ini komiigikomii ywowa. Inkamki sair nikwowaisiyyim wi dig nwo rani. Niingakiningaka.

Biya saeya Adi Komii saikar nwoka mi mhoiya saeya ini inkam kinar yimbiyama nu tirin mi ina nhinkigiya. Adi Komii siir naeyiun siyar nhinkigikin ti inkamin dimin whirki kimbu karam nwowiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima kigi siirin mi sima siirin ina boinmimauuwamin iki nu komii komiiyim hinda tindanim simiirin. Mi hinda tandin iikamim sima ina yaingwo tibmiiyiyim

siirim. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siyar swoki ikuna ninomor koua hirir. Mi siya kou hirin ini namnamiinan ywowin, ini hindara wokiiirmtiowin. Taka yaiya krima boinkiya, Jisis Kraiis siirga. Iriig.

4

Taka yaiya kamim niksisaeyim simiirga

¹ Adi Komii siir naeyuin siya bidi boininkiigiyin. Mhoiiyaki niuwi inkam nhirim sima wi ta yaimwowa, wi saiiir nonkworinu rani. Mi sima wi uridyiu biyeyin, wi siir yai aiiir sibgu wakaeyoknaei. ² Mi kamim priiiksasaeyim yaiyim whwonkam sima ninkigii boiniyim mi sima inokinokin simiir simiirar tirinaeikim. Mi simiir mhi kwoinim paniinsi hirsisi. Niingaka. ³ Mi tiki kamim niksisaeyim krimiirin wi sima nikiduwu wig nonkwonasiyin. Mi sima nae nhirim wi krimiir nikiduwu krima mi aeisi. Mi Adi Komii siyar nonkwokwokiym ti nae digworaekwowim iikamim ta yaimwo aiiirim naingwo tibmiiyim sima wi hiriyar dae. Mi Adi Komii siirin wa boin wadieki. ⁴ Krima dinokninkin, tiki digworaekwo whiekakim Adi Komii siyar nonkwokwokiym, ini wadiekinar ywoswowim. Mi krima simiirin kipi boriisop. Krima Adi Komii siir boin wadieki. Mi ha dae. ⁵ Adi Komii siya bidi boinkiyin, tiki naeyim, nae wadiekim. Mi krima sriiboinkiya ti nae imiiram mi ti naeyim dimin whirki bi kimbugim. Iriig.

Timoti siya Kraiis siir mi sibgu miiyan inkam kibi dwo

⁶ Mi kira ta yaiya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinmimauuwi mi kira wi Kraiis Jisis siir miiyan inkam kibi nwowi. Tariigina ya simiir niisiimauuwi, kira wakaeyoknae saiiir mi kira naingwo tibmiiikikina Kraiis Jisis siirim. Mi ti hiriinan siyiuin kira tiriyin yio naenan kiriir hauu aekimkidu haiginuwi. ⁷ Niwiiyim inkam adiyaowaeyim sima whasiyim, sima hinda priiwhas ninkikinae. Mi kira hiriinan niwiiyim simiir kipi wakae. Mi kira Adi Komii siir miya saiiir miiinanae mi kiriir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki owim. ⁸ Kira bidi yinokninkin iya kira mi kinan whomwho miiiyim kiriir pua pi nhinmi saeya kinhaiginuwi ti hiriinan siyiuin, yio siyiu wadie ieya mi kira Adi Komii siir miya hiriinan miiinanae mi kira ti nu iirin wi wadiyar sibgu owi. Mi mhoiia kira ninomor kou hirin wi hiriyar mi owi. ⁹ Taka yaiya kaimwoka iikam whiekakim wi saiiir naingwo tibmii. ¹⁰ Krima minam kaokaigii Adi Komiiyim yai minar nomboinomokiym siirim. Siya ti inkamim iikamim naingwo tibmiiyim simiir nanmaiwarkainaeikin. Mi siya iikam whiekakim simiirin wara mi anmaiwarkainamar mi aingwowi. Tiki siyairgin miini hanin kima miiinanaeyin. ¹¹ Kira simiirin wi dikmiininkin haiginu mi simiirin wa timi owomwarkai haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam. ¹² Mi sima kiriirin wi whranisimar kigi mi sima wi hiniin kipi naingwo, kira whranisim niingakin. Niingaka. Iikamim naingwo tibmiiyim simiirin siyiu miiyik kira diisiimauu mi kiriir yaiya yai biyie whir kipi boin mi kiriir siyiuin rirmiiya dwo mi kira nongwomamair aeyan inkam dwo mi kiriir kwoinin, simiiram ha daingwokwonanae. Mi ti digworaekwo whiekakim sibgu donkworinu kira mi kiriir mhi kwoinim rirmiiirirmiiya dwokai. ¹³ Mi iya kara nitana, kira wi ta mii aiiir miiirkwokin, Yokwo Komii mwainiya saiiir. Mi simiirin wa boinmimauu ta yai aiiirin mi wa dowomwarkaiyu

haiginiu. ¹⁴ Mi diminin Adi Komii siir naeyiun siya priihauugiyin kiriir mi kira siirin nonkwonanaomainan kipi nwo. Biya profet kamim sima boinkiya, ti dimin Adi Komii siir naeyiun siya priihauugigin, kiriir mi aiirsi. Mi inkam adiyaowaeyim siyiu kigriraowiyim, simiir ininim kiriirin minam nokmwın onkwokim ta mi aiiram nokmwın okwo haiginiugim. Mi saiirin kira nwoki onkworinuwi. ¹⁵ Mi kiriir kwoinin ta miya saiirar hiririukripkai. Mi sima wi kiriir mi aiirar kigi ina namyokiyokiyia. Mi saeya wi uridgi nitki rani. Niingaka. ¹⁶ Mi kira kiriir piu aiirsiyar sibgu haiya mi diminin kira nowomwarkaiyuwiyin iikam simiir yo kaimwower dwo. Mi kira hirii hiriyia boinmimauyokiyokiyiam. Mi kiriirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainae. Mi iikam nhirim kiriir yai wakaeyoknam, simiirin iriipi hiriinan. Iriig.

5

Siyiun inkam siboboinu haiginiuwiyin

¹ Mi kira inkam adiyaowaeyin siir kipi nikwao boin. Niingaka. Mi kira siirin hiinsima boin kira boiniya kiriir adin siir hiinsima mi saiir hiriinan. ² Mi kira whranisisimim simiirin sibgu siboboinu haiginiu kira siboboinu haiginiuwiya saiir hiriinan, kira wig adiyaowaeyim simiirin yaeya siyiu kipi swoki tir hiriinan siyiu iirar swoki tir, kiriir yopuwai biyeya saiir tiri siyiuin siir hiriinan. Mi kira wig kopak mwigakim simiirin ti hiriinan siyiu kaimwowerin kiriir yokmana saiir siboboinuwiyin mi siir hiriinanar swoki tir, yaeya siyiu kipi tir. Mi kiriir kwoinin simiiramın rirmiyar dwo, dimin whirki kipi kinyiskaigi. Iriig.

³ Mi kima iikamim naingwo tibmiyim mi kima wig igibae niingaim ad pomou karamaeyim, simiirin sibgu kigrirao. ⁴ Mi saeya yinisim mi namoukaki niuwi mi sima saiirin wi sibgu kigrirao, biya saeya niki imiyae whrokwhrokmaiya saiir hiriinan. Mi iikamim naingwo tibmiyim Adi Komii siirim, sima ti hiriinan siyiu iir sibgu onkworinu. Mi Adi Komii siya wi ogmwomir karam nwoki. ⁵ Mi wig igibaeya ad pomou karamaeya saiir kwoinin Adi Komii siiramar bidi yaingwo iskiya mi saeya ina naingwowa Adi Komii siya wa hauuwi. Mi saeya ni nabie pa sriinanae, Adi Komii siya saiir kigriraowim. ⁶ Mi wig igibaeya iga saiira hinda tinda nokwowiya mi nae min saiir kipi nikop hauu ae. Saeya ini naoni piunan ywowa. ⁷ Mi kira simiirin igaokak dwoki ti siyiu hiriinan iiramın. Mi sima wi boin hiiriyiu rani, simiirin. Mi iikamim naingwo tibmiyim sima nwoki inokninkini, siyiuin wig igibae kigriraowiyin. Mi sima wig igibaeyim mi sima, simiirin wi iripa huwiyopmasu rani. Mi sima wi nidid rani. Niingaka. Mi simiir iga wi hinda tinda nokwo rani. ⁸ Mi inkamın siir piugan aiir nikop hauu ae karam nwowi, yo siyiu miyik rani. Mi inkamın siirgisir wig yinim simiir whinmiminae karam nwowi, yo ti hiriinan siyiuin siyiu miyiki miyik rani. Yo hiriinan inkamın Adi Komii siir yaiya digiumi saiir haimriyugigi. Mi inkamın naingwo tibmii karam nwowiyin, yo ini inkam biyie ywowin. Mi inkamın ti hiriinan siyiu iir tiriyin yo siyiu miyiki miyik rani, ini wranan ywowin. Siya ini ti inkamın naingwo tibmii karam nwowin, ini siir haiburin.

⁹ Mi wig igibaeya biwiyim kam nwoima nwoki, 60 mi saeya kam nwiruwaniyar nwowi mi kira saiir inigin yokwoni wa winaowid. Mi iikamim naingwo tibmiyim wi saiir kigriraowi. ¹⁰ Sima bidiya kigim saiir siyiuin, saeya iga hinda tinda bi nokwowika. Mi saeya yinar mi

whinmiminaeika. Mi saiir kwoinairgar mi prii naingwo hauu aeika. Mi iikamim naingwo tibmiiyim big nasmirwaiya simiir nwokai wini mi nae minim iikamim om whiranim simiir hauu aeiki mi iikamim hikak nwowim saeya simiir mi kigriraowi mi saeya mi miiyik simiir mi mirii mi ta wig hiriinana saiir inigin kira yokwoni wa winki.

¹¹ Mi kira wig wismii nningam simiir inigin yokwo wara kipi win. Dimusi rani, simiir kwoinim kam nwowam swoki aingwowi. Mi sima wi Kraiis siir siyu iir haigingigi digiwa. ¹² Mi ta biya sima niki ombointibmiiyiya Kraiis saika, sima saiir haiburgigi. Mi iikam nhirim sima wi yaiga saiir mi inuwi. ¹³ Mi siyu whirin wi sima mi tiri hiningingin sima iki omakam sim sibil idwodwokaiyami mi sima wi maeyau maeyauwim, sim nidwo ninkimikna amtibi. Mi tiki hiriinan yai bibiyeyim yim wi iikamim simiir whwonkam ida kipi boin. Mi sima mamin bi mriigim hinda whisariiyar priiyapmamaari. ¹⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi, wig wismii nninga sima ha ti swoki onkwona. Mi sima yinisim naokainaei mi wig sima wi simiir mi imiirar nwoki kigriraowim. Mi iikamim io krimiir nwowiyim mi nae whwokwoka krimaka nae karam nwowiyim sima wi yai bibiyie krimiir kinaopitkaigai boin tani. Nningaka. ¹⁵ Kira dinokninkin, ti hiriinan wig wismii nninga nhirim, sima Adi Komii siir siyu miiyik siir bidi haiburgigim mi ini Setan siir siyu iir yapnamim. Mi iikamim sima simiirin asi ngbumbukim. Sima siyu miiyik tiriiki waeyao. ¹⁶ Mi wig wismii nningam simiir piugana, saiir hiran iikam nhirim naingwo tibmii mi simiirin simar kigrirao. Mi ti wig wismiiya mi ta saiir hiriinan hika, ya Adi Komii siir omakan iikamim simiir kipi hauu. Mi ti wig wismii nninga nhirim ad pomou karamim, simiirin Adi Komii siir omakan iikamim simar kigrirao. friig.

¹⁷ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sima mi miiyik miiyik sibgu mirii. Mi yaimin simiir boinmimauuwi mi simiir nowimwarkaiyuwi mi sima simiirin sibgu kigrirao. Mi simiir umirin wi kourig dii. ¹⁸ Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kira bulumakau siir yaiya saiir kougripikou, witin siya nokwo namnadiyim simiir naesiyin. Mi ini hiriinankinar ywowin, inkamin mi mriiyin, siya wi whisarii pi miriisi, siya digworaekwower timi hai. ¹⁹ Mi inkam nwrki inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim yai simiir boin huriyugi mi kima wi siir yai aiir kipi wakae. Nningaka. Mi nwis nwoima nwokiswo, sima wara boinkiswo aeya nik rani. ²⁰ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima siyu biyie tirkin mi kira simiirin iikam whiekakim simiir whwonkam ida dikmiininkinhaingin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima wi nwoki wakae ninkionakiyim.

²¹ Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi Kraiis Jisis mi Adi Komii siir paekwosim ieya ti digworaekwowim yokwoni kara win hauugiyim kiriram, kara igakak nwokikin. Kira ti digworaekwowim simiir sibgu donkworinu kripkai mi wadiyeyin nhirmiyarar kipi nwo mi nhirim simiirin io whwonkam kipi kao. Nningaka. Kira simiirin wadie kinar dwo. ²² Mi kira inkamin Adi Komii siir mi mriiyamin, siirin asiima kipi niki okmwim okwo haingin sasau. Mi kira inkamin dimin biyekakin siir nokmwim okwowi mi sima wi hiriyar naingwowi, ni kira iripi hiriinankakin. Mi kirasiyar kigriraona mi kira piu rirmiiya nwoki owi.

²³ Kira op nninga kipi kwiyae. Nningaka. Kira op wain haimii wara kwiyae, ta kirir mai mhi tir nwokaiya saiir digiyim.

²⁴ Mi iikam nħirim simiir dimin biyeyim idowiiya nwowim, yim kira simiirin ina kig ninokninkinim mi kira wi simiir boiniyopnatkaigi. Mi nħirim simiir dimin biyeyim idowiiya nwo karam nwowim, mhoiia sima wi idowiiya nwo iuguski. ²⁵ Mi ħirii ħiriinan kinar tani, iikam nħirim simiir siyiu miyikin, yio wi idowiiyar mi owi. Mi kira wa kig ninokninkini mi nħirim idowiiya nwo karam nwowim mhoiia wi idowiiya nwo iuguski. Iriig.

6

Ta yaiya mi nninga priimariiyim kamim simiirga

¹ Mi kamim whisarii mi priimariiyim, sima simiir biyan inkamin simiir mi kigriraowiyin, siir yai airara sibgu wakaeyokna mi sima siir inig iir hainan. Mi sima ħiriinan tiri mi iikam whiekakim sima wi krimiir boinikikasna rani, ta Adi Komii siir yaiya krima boin boinmimauwa. ² Mi kamim whisarii mi prii mariiyim sima ha kigi, simiir biyan inkamin simiir kigriraowiyin siya naingwo tɔbmii mi sima wi ħiriyyar naingwowi siya krimiir nomiiyaugin. Mi sima wi ha kipi naingwo siirin wi sima ninkin idwowi. Nningaka. Simiir kwoinin mi aairama ħiriirukikin. Mi ta miia sima mariiya siir, saeya wi ħiriya namyokiyokii. Dimusi rani, siya ini simiir naingwo tɔbmiiyan inkam nomiiyau nwir ywowin. Iriig.

Inkamim niksise owomwarkaiyuwiyim mi dimin mwoni haii akani yaiga

Timoti kira simiirin ħirii ħiriyyar siboboinu haiginu ti digworaekwo whiekakim simiirin. ³ Inkamin ti Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir yaimwowa yaewan sair kindiyuwangigi mi siir kwoin arar priinaingwo boini. ⁴ Mi ti inkamin siya pi nantamyiryirkin, siya ninokninkin simkak nwo rani. Nningaka. Siir kwoinin hindara kinswo ounaeikin, diminsimkar wɔndi pi siyar nini hopswo iuwi mi sima pi sairsiyar nhinaigin okwowi. Mi iikam whiekakim sima asi ninkininini mi sima yaii yaiiya asi mi ninii nansaonanaei. Mi iikam nħirmi asi mi yaswaiyui mi iikam nħirim asi mi priiboin ħuriyuiwi. ⁵ Mi kripiinani asi kigi mi tiki ħiriinan iikamim simiir kwoinin ini habwowhaeni kwoinan ywowim mi sima ti ħiriinan digworaekwo biyeyim simiir asi tirkiyami. Mi sima ta yaimwowa sairin aru asi nwokim. Sim kwoinin ħinina naingwokim, wou nikwo aeni siyuin siyargin digworaekwo hoimgak haiwiniyin mhoiia.

⁶ Ĥi, inkamin Adi Komii siir siyiu iir napiyin mi siir kwoinin ha naingwowi, kara digworaekwokaki mi iuwi yio ini mi owin, siya maigimairga ti ħiriinan siyiu iiramar timi o. Siya inkamin digworaekwo hoimgakak nwowiyin ini siir ħiriinan ywowin. ⁷ Mi iya apu saeya naokainakiyim krimiirin, krima diminsim whir swoki hainananini rani. Nningaka. Mi iya krima mi ao nami wi iripi ħiriinan, nningar mi haingikaigi. ⁸ Mi krima yuis nae minkaki niuwi mi wi idib idib haiyam kipi swoki aingwo. Nningaka. Ti ħiriinanin ini digar mi owim. ⁹ Mi iikamim umir digworaekwo hoimgak haiyam naingwokwonanaeyim mi simiirin wi Setan siya nanmaiwarkainaei mi sima digworaekwowim simiir kinsis haiginu karam nwowiyim wi simiiram kigmairi. Mi tiki ħiriinan iikamim wi sima nonkwobumbu ninkin haiginuwi. ¹⁰ Mi iikam nħirim umiram naingwokwonanaeyim mi ti ħiriinan siyuin siyargin dimin biyie tiriyyin. Mi ti siyiu ħiriinanin siya kiyagin mi

sima Adi Komii siir siyu iir asi nonkwo iuguskikim. Mi sima, sima sima asi nonkwobumbu ninkinakim. Mi simiir kwoinin ini hinda haigiyskaikiyim. Iriig.

Kimiir naingwo tibmiya sairin sibgu donkworinu kripkai

¹¹ Mi kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. Mi kira ti hiriinan diminin siirin digiumii haigingig. Mi kiriir kwoinin siyu miyiki miyik tiri siyiuin siirgisiiramar daingwo hirirukripkai mi iga hinda tinda kipi nokwo. Mi kwoinin simiiramar daingwo irkak mi simiiramar daingwokwonanae. Mi kira iikam whiekakim simiiramar daingwokwo mi kira sibgu dokworinu mi kira inkam miuunan dwo. ¹² Mi kira kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siir haiyam naingwowi mi kira inkamin ig ninkininin iwitiyin bi niwit okwowam mi siir hiriinan ti o ig ti wriiyik mi Adi Komii siya kiriirin wipi hauuwi. Biya Adi Komii siya kiriirin hiriinanam nikiunakin ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siirim, kira boinmimauuwa kiriir naingwo tibmiya sair, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. ¹³ Mi digworaekwo whiekakim simiirin kwoinbudin omwai waiyaiyin Adi Komii siyar hauugim. Mi siir whwonkam ida mi Krai Jisis siya, inkamin siir naingwo tibmi aiir boinmauwwin Pontias Pailatni whwonkam ida mi sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya kiriirin igaokak asi nwokikin. ¹⁴ Kira wi mintarao Adi Komii siir yayim igaokak siya nwokiyim kira simiir ti wakaeyok kigna diriraerar. Mi kira wi kipi swoki itapyokmin. Mi kiriirin wi inkam nwirki kipi boin huriyu, wi hiriya damyokiyoki. Mi wi Jisis Krai siyar nwoki imbini kakim. ¹⁵ Adi Komii siya bidi yimbini iya idowiya siya nimbiniyana mi siya wa nimbiam. Adi Komii siyairgin inkamin maigimaigaeiyin. Mi siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin. Mi siyairgin biiki biya whiuwiniunan nu kigriraowiyim inkam komii komiiyim simiir biyin ini siyar swoki owin. ¹⁶ Mi siyarin wi swoki ao rani. Niingaka. Wi hiriyar nwoyokiyokiiaeyami inokininokin. Mi maeyaua siya nwoyiya hir niyaeiya paeya ya ini kirie ywowaowa mi iikam wi sair kingiin napkinmasu rani. Mi siirin inkam nwirki bi kigrankin biya mi tariinan. Niingaka. Siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin inokininok. Mi siir inig iirin ha timi hainan mi siirin ha timi boin maigimaigra haiginu inokininokin. Iriig.

¹⁷ Kima kamim nu tiran digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima wi simamar kipi naingwona. Mi sima digworaekwo whiekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam nwoyiyim simiiram kipi nikpitki. Mi sima Adi Komii siiramar dikpitki kripkai, siyairgin digworaekwo hoimgakim piu nhinmi kiniyim inokininok sim hauuwiyim. ¹⁸ Kamim digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima mi miyik miyik imiirar sibgu mirii. Mi sima digworaekwo nhirim hindara prihauu inkam nhirim simiirin. ¹⁹ Mi sima hiriinan tiri mi simiiramin wi digworaekwo miyik miyik kasa haingiriyu haigin tani ninomor kou hirin, wi Adi Komii siya hauuwi mi wi sima nwoki haiyim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin. Iriig.

²⁰ Timoti, ta miya Adi Komii siya hauuwa kiriir, kira sairin sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara ninkin wamwarki boiniya aru sairsi dwo. Mi iikam nhirim yim ha mi aingwowi, ya ninokninkin miyik hauu haiginuwika. Niingaka. Yapi niksisa. ²¹ Mi iikam nhirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai niksisa. Iirin mi sima naingwo tibmiya

Adi Komii siirim, sima saiir bi swoki tisiryiskaigim. Nningaka. Mi kariir kwoinin ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbu miyika wi kimaka nwoki owim. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

2 TIMOTI

Mi iya Pol siya maeyauwa mi biye mriiya saiir hiarar niki hugripkikikaiyin om komii Rom hir, mi siya ta yokwowa pasta Timoti siiram in ha winkikin. Mi iya Pol siya hiriinan kigninokninkinin siir naoni iya in kingiin nwowa, mi siya Timoti siirsi naingwoyimiyokin mi siya ta yokwowa mhoiyana asi swoki winkikin Timoti siir boinkiyam hinin siyu iikamim naingwo tibmiiyin om Efesas hiranim simiir kigriarowiyin. Iriig.

¹ Kara Polkin kara Krai Jisis siir yai naboimamauuan inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya nikropkikin kariirin siir yai aiir napboimamauuam iikam whiekakim hinda tandanim simiir. Ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siya nimbin tibmii kimaigiyin iikam yipiki Krai Jisis siiram naingwo tibmii mi wi simiir hauugi.

² Timoti kira in kariir yinisimnan yowwin. Mi kara ta yokwowa kiriiram winkika. Adi Komii siya mi Krai Jisis krimiir Biyan Inkam Komii ieya, sowa nwoki hauugiyim naingwobumbu mi naingwoyimiyok mi kwoinin nongwomamaer aei ikin. Iriig.

Krima yai win kibiya saiirsi kipi kaiyirou

³ Kariir yidiwi wanwiyaeyim sima Adi Komii siir siyu iirar napkin mi an kara wi siirar mi api. Siya kara kiriiram naingwowin mi kara Adi Komii siiram boin wadieki kiriiram in. Mi kara ni nabie kiriiram sriigin. ⁴ Mi iya kara kiriir haiburgigin mi kara ina swoki aingwowoknakiyin, iya kiriir ouwoba saeya griekiinaiiniya. Mi kara kiriir kignakiyam naingwowi mi kariir maigimairga wi prasae nwo rani. ⁵ Kara ina ninokninkinin, wa kiriir naingwo tibmiiya kaimwowaiga, niksisaer rani. Ta hiriinan naingwo tibmiiya biya kiriir apaiya Lois saeya hiriinana saiir nwoki haiga mi kiriir apua Yunisa iriipi hiriinan. Mi an kara ina ninokninkinin ta hiriinan naingwo tibmiiya, kiriir waraurin ina mi owa. ⁶ Mi kara kiriir kwoin iir asi swoki haurworwokaigi. Ta miya kira ninokninkina Adi Komii siya priihauugiya kiriir, siya kara siiram sriiya mi kariir ina ha nonkwowa kiriir piu aiir mi kira ta miya siya priihauugiya kira ninokninkina, kira saiirin sibgu donkworinukripkai mi saeya wi paenan hiriyyar diudkripkai, wi nutinginan kipi nwo. ⁷ Whisarii rani, Adi Komii siir naeyuin krimiirin nidid kwoin bi hauugin. Niingaka. Siya krimiirin kirie hauu haiginiugin. Mi siyuiin iikamim naingwokwo nanaeyin siirin wara mi inkin hauugi. Mi siyu biyeyin inkam niyopakaiyu karam nwowiyin siirin warar mi inkin hauugi krimiirin.

⁸ Mi kira nimwo wi kipi kaiyirou Biyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauusiyin, an kara omaka huuyokiyokaiya saiir hir nwokaii inkamkin mi kira nimwo kariirsi kipi kaiyirou. Mi kira Adi Komii siir kirie saiir hiriir dikpikrikripkai. Mi kiriirin wi siya nwoki whinwo haiginiuwi hik kanaka haiyam, siir yai win kibiya saiir boimimauuam.

⁹ Krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakin mi siir iikam asi nwokin. Mi siya krimiirin mi miya krima mriiya saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Siir naingwobumbuwa saeyar nanmaiwarkainakin krimiirin. Bidi bidiniyarin, iya Adi Komii siya nu ninomor sowiira nonkwokwovin mi siya Jisis Krai siiram in nua krimiiram

tiri n̄krop iuungiyam̄n saiirar n̄mbin t̄bm̄ii kimaiḡin. ¹⁰ Adi Komii siir nāngwobumbuwa kr̄imiir hauugiya mi tariinan̄n inkam̄n kr̄imiir nanmaiwarkaina haiiȳn Jisis Kraiis siya idowiya b̄di yimbiniȳn. Mi kr̄ima Adi Komii siir nāngwobumbuwa saiir asi n̄nokn̄nk̄in̄i. Mi kr̄ima tariinan̄n kw̄oinbud̄n omwai waiyayokiyokiȳn, siir siȳu m̄iyȳk īir asi n̄nokn̄nk̄in̄i. Ta yai w̄in k̄ibiya kr̄imiir̄n saeyar nowomwarkaiȳu haiḡin̄ugim̄.

¹¹ Kariir̄n Adi Komii siya n̄mbingik̄in aposel inkam̄ nwowam, ta yai w̄in k̄ibiya saiir napbōnmamauam. Mi kara yai napbōnmamauan mi nowomwarkaiȳuan inkam̄ asi nwokin. ¹² Mi kara h̄iriinan m̄iyya h̄ik saiirsi asi haiḡin. Mi kara n̄imwo saiirsi b̄i kaiȳrougin. N̄ingaka. Mi kara ina n̄nokn̄nk̄in̄in mi ina nāngwo t̄bm̄iyȳn siiram̄n. Ta m̄iyya siya hauugiya, siya saiir̄n wa k̄igr̄iraowi mi saeya w̄i biȳe nwo rani, w̄i h̄iriyyar namyokiyok̄i. Mi w̄i ta īi komiyya siya swok̄i itana, w̄i saiirar nadiḡiwi. ¹³ Ta yaiya kara nowomwarkai haiḡin̄uwa k̄iriir kira saiir̄n sibgu wakaeyokna mi w̄i sibgu donkwor̄inukripkai. Ya tariigina ya hindara n̄isiimauu haiḡin̄ugika k̄iriir̄n. Mi kira Jisis Kraiis siir̄mar dāngwo t̄bm̄iikik̄in. Mi kira w̄i iikam whiekakim simiiramar dāngwo īrkak. Dimusi rani, kira in̄i Jisis siir isid ywow̄in. ¹⁴ Mi ta Adi Komii siir yai w̄in k̄ibiya Adi Komii siir naeȳūn siya hauugiya kr̄imiir mi kira saiir̄n sibgu donkwor̄inu.

¹⁵ Kira b̄di ȳnokn̄nk̄in̄in, nu komii Esia h̄iran iikam whiekakim sima kariir b̄di haiburgigim mi t̄i inkam̄ nw̄iso, Fiselas mi Hemosenis ȳo īriipi h̄iriinan kariir b̄di mi haiburgigo. ¹⁶ Kara ha nāngwowi Biyyan Inkam Komiiȳn siya Onesiforas simiirniȳn igi haigi idwokaigi. Mi īi kasa rani, siya kariir n̄kp̄imp̄itmai haiḡin̄uwin. Mi siya n̄imwo kariirsi b̄i kaiȳrougin. Kara ti t̄ir nwokaiȳn, ta omaka h̄uyokiyokaiya saiir. N̄ingaka. ¹⁷ H̄iya siya om komii Roma t̄iriir n̄it̄n mi siya m̄inan napm̄riyyokiyok̄in̄in kariiram̄n mi in̄i kariir̄n in̄i k̄igniȳn. ¹⁸ Kira b̄diya īki inokn̄nk̄in̄in digworaekwo whiekakim iikam̄n nāngwo t̄bm̄iyȳm simiir̄n hauuw̄im īya kara om Efesas h̄ir nwowa saiir mi kara ha nāngwowi, Biyyan Inkam Komii siya siirsi dāngwoȳimiyok, ta īi komiyya siya t̄iriir swok̄i itana. Iriig.

2

Kira Kraiis Jisis siir sau n̄mbignan inkam k̄ibi dwo

¹ Hae Timoti! Ti kariir ȳinisim̄n kr̄ima in̄i Kraiis Jisis siir isid ywow̄in. Mi kira ta siir nāngwobumbuwa saiir̄n sibgu donkwor̄inukripkai. Dimusi rani, kira in̄i siir isid̄n siir ywow̄in mi kira w̄i k̄ir̄eyar dwo. ² Mi kira b̄diya wakaekiȳn yai whiekakim kara nowomwarkaiȳuim, iikam whiekak n̄h̄irim nāngwo t̄bm̄iyȳm simiir. Mi ti h̄iriinan siȳūn kira w̄i siir t̄ir, kam̄m w̄i k̄iriir nwoki k̄ig n̄nokn̄nk̄in̄im. Mi sima w̄i Kraiis Jisis siir m̄i aiir sibgu m̄iri. Mi ȳim sima īriipi h̄iriinan w̄i iikam n̄h̄irim simiir mi owomwarkaiȳuami. ³ Kira Kraiis Jisis siir sau n̄mbignan inkam m̄iyȳk dwo. Mi īiya kira h̄ik haiiȳm kira Kraiis siir isid̄n kr̄ima haiya saiir h̄iriinanar tim̄i hai. Mi kira w̄i h̄aimni h̄in̄in k̄ipi k̄rii. ⁴ Mi inkam̄n sau n̄nitan inkam̄ nwowi mi siya oman m̄ipai m̄ipaiȳm simiir̄n wara k̄ipi nonkwo. N̄ingaka. Mi siya inkam̄n siir b̄i nwowiȳn, siir yai aiirarar wakaeyokna iski. Mi siir biyyan inkam̄n w̄i ogmwomir karam̄n nwoki. ⁵ Mi inkam̄n iḡ n̄nk̄ik̄in̄ iwīti b̄i niwit okwowam mi siya ta gwowa saiir

siyɔu hɪrara sɪbgu ap. Mɪ siya hɪriinan tɪr karam nwowi siirin wɪ kauriirgi. ⁶ Mɪ inkam numɪr numɪra nɪiyok nɪnkin nanaeyɪn sasae wai kwowi mɪ bii wɪ siyar ninguguae. ⁷ Mɪ tɪ boɪniyɔ yai kwoimɪm kara boɪnkɪyɪm kiriir, kira sɪbgu donkworɪnukripkai, kira wɪ kipi naingwo owou. Mɪ krimiir Biiyan Inkam Komiiyɪn kiriirin wɪ siyar nwoki hɪurworwokai haigɪniuwɪm, tɪ boɪniyɔ yai kwoimɪm simiirin.

⁸ Mɪ kiriir kwoinɪn Jisis Kraisiya naonama mɪ siya swoki isiin idwowa ie hirankɪn sairiimar daingwokwokripkai. Mɪ siya krimiir brougaeyɪn Devid, siir isidin siir hirankɪn nitkɪn mɪ ta yaiya kara boɪnmɪmauugiya mɪ saeyairga yai win kibiya. ⁹ Mɪ ta yaiya kara boɪnmɪmauuu mɪ sima kariirin sairsi nonkwobumbunɪnkin haigɪniugim, inkam biyɪenan nwowam. Mɪ kara omaka hɪuyokiyokaiya sair asi nwokaigɪn. Mɪ kamɪm ta yai win kibiya iɔ sair kwowiyɪm mɪ kariirin sima hɪriinansi hɪugripkɪikikaigɪn. Mɪ kara ta omaka hɪuyokiyokaiya sair asi nwokaigɪn. Mɪ sima wɪ kariirara hɪugripkɪikikai mɪ Adi Komii siir yaiya, sairin wɪ wara nɪkidɪu rani. Nɪngaka. ¹⁰ Mɪ iya sima kariir nonkwobumbunɪnkin haigɪniuwɪ mɪ kara sairsiyɪn wɪ nɪdid rani. Nɪngaka. Kara wɪ hɪrii hɪriiyar mɪriyokiyokiyami. Dimusi rani, tiriigɪnɪn wɪ iikamɪm Adi Komii siya nɪbingiyɪm siir iikam nwowam wɪ simiir nwoki whɪndiriraerar haigɪniuwɪm. Mɪ yɪm sima iriipi hɪriinan wɪ Jisis Kraisiya siirɪm nwoki aingwo tɪbmɪiyɪm. Mɪ wɪ tɪ kwoinbudɪn omwai waiyayokiyokiyɪyɪn wɪ siir nwoki haiyɪm mɪ sima wɪ saika nwowi om kibiya nɪ nwo karam nwowiyɪn siir hirɪn. ¹¹ Ta yaiya iikam whiekakɪm krimiir boina,

yai kaimwowaiga, iya krɪma ta Kraisiya siir mɪ airsi haii hik mɪ ha naonami ya dimɪn karamaeka, mhoiyya krɪma wɪ kwoinbudɪn omwai waiyayokiyokiyɪyɪn wɪ siir swoki hai, siir hɪriinan mɪ krɪma wɪ saika nɪni owouwi. ¹² Mɪ iya krɪma hɪrii hɪriiyar tɪriyokiyokiyami mɪ mhoiyya krɪma wɪ saikar nɪnkin owi, digworaekwo whiekakɪm simiir kigirkakam. Mɪ iya krɪma siirin digumii haimriiyugigi mɪ yɔ siya krimiirin wɪ hɪriinan digumiiyar mɪ haimriiyugigi. ¹³ Siya krɪma Adi Komii siir nɪmbɪn mɪhɪumɪuwiyɪm mɪ siya krimiirin bɪ nɪmbɪn mɪhɪumɪuwikɪn. Nɪngaka. Siya nɪmbɪniyɪm, pi kaimwokɪnar nwoyokiyokiyami mɪ siya siyar bɪ swoki iksisaeikɪn. Nɪngaka. Iriig.

Inkamɪn Adi Komii siir mɪ aair mɪrii nonkworɪnukripkai mɪ siya wɪ ogmwomɪr karam nwowi siirin

¹⁴ Mɪ kira tɪ yaiyɪm simiirin hɪrii hɪriiyya boɪn naingwokripkai iikam simiirin. Mɪ Adi Komii siir whwonkam ida kira simiir dokwao boɪnki, sima dimɪn sim whɪrɪn siir siirar kipi nɪnkinwamwarkɪ boɪn tiki hɪriinan siyɔuɪn siya iikam imiirin wɪ mɪiyik nwowaigɪniuwɪ rani. Iikamɪm ta yaiya sair wakaeyɪm, simiirin wɪ saeya kiyopsɪbgi haigɪniuwɪ. ¹⁵ Mɪ kira Adi Komii siir mɪ aair sɪbgu mɪrii mɪ siya kiriirin wɪ ogmwomɪr karam nwoki. Mɪ wɪ nɪmwo kaiyirou rani. Nɪngaka. Kira Adi Komii siir yaimwokiyaimwomɪm simiir nowomwarkaiyiawan inkam dwo. ¹⁶ Mɪ kira kamɪm yai bibiyɪ boɪniyɪm simaka kingiɪn kipi nwo mɪ kira kamɪm dimɪn simɪn siir siira mɪ inkɪnwamwarkɪ boɪniyɪm simaka kingiɪn kipi mɪ o. Tɪ hɪriinan siyɔuɪn siya inkam kiyopsɪbgikikaigigiyɪn dimɪn biyɪ tɪram mɪ ta simiir dimɪn biyɪwa wɪ komiyya nasae owoguski. ¹⁷ Mɪ ta hɪriinan yaiya ya ɪni paowai biyɪenan ywowa, wɪ komiyya nasae iyopbwaekɪn taraoki. Mɪ tɪ inkam nwiso Haimenias Failitas sowiir

yaiya ya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi sowa ti inkam nwisu siyiumwoni sibgu apiyin siyiuin siir haiburgigo mi sowa yaimwoni bi sibgu owomwarka iyugo simiirin. Mi sowa hiniina boin iikamim naingwo tibmiiyim simiir biyan siyiu biyeyim bidi yaonamim mi simiir piugina ini Adi Komii saikar nwowim. Mi mhoiia sima swoki aonami simiir piuis biyeya ienau kikaigi mi sima wi swoki insiin idwo rani. Nningaka. Mi ta hiriinan yaiya, iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya saeya kiyopsibgi haiginuwi. ¹⁹ Minsika, Adi Komii siir isidin wi siir siyiumwowin wi siir haiburgig rani. Nningaka. Adi Komii siir isidin ini yinpaenan ywowim, siyar ninansiin okwokripkaigiyim mi sima wi hiriyar nokwoyokiyokii. Mi dimin whirkin simiir kinankuwi mi sima wi ganmi wanmi kin tani. Nningaka. Adi Komii siir isidin ta yaiya sair hiriinanka. Mi yai nhirim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkiyim, hiniina win boinkikim Adi Komii siya siir piugan aiirin bidi yinokninkinin. Mi yai gwira siya winkiya ya hiniina boinkika iikam nhirim sima ha naingwowi nim krma bidi yaingwo tibmii kinim Adi Komii siirim mi sima siyiuin dimin biye tiriyin, siirin wi ti haiburgig.

²⁰ Ta yaiya hindara boiniyoka mi ta omaka komiia sair yainau, mobmirpai mobmirpaiyim ini hir nwokaiyim. Nhirim golni nonkwokwokim mi nhirim nuni mi nonkwokwokim mi nhirim kiriekim mi nhirim kirie rani, hiniin hiniina nonkwokwo haigigim. Mi ti gol silvani nonkwokwowyim, yim bimbuiwi rani. Mi simiirin wou nikwo aeni iya sairara haigin aeikim. Mi ta pae nu mini nonkwokwowim yim dimin karamaeka, yi hiriyar prii haigin aeikim ii nninga nningam simiirin. ²¹ Mi inkamin siir dimin biyeyim simiirin digiumii haimriiyugigi mi ti inkamin siya wi mobmir miyikim wi simiir hiriinan nwowi. Mi Adi Komii siya siirin wi mi miyik miyikim simiirara hau haiginuwi siirima nwoki miriyim. ²² Mi kira inokininokin yainan whrankim tiri siyiuin siirsi didamriiriid. Mi kira iikamim siyiu miyik sibgu apiyim mi nimbin kisina karam nwowiyim mi iikam whiekakim naingwoirkakiyim mi kwoin hiinsima nwowiyim simaka ditinakiukripkai. ²³ Mi yai priboin priboin ninkinwamwarki boiniyin siyiuin, kira wi hiriinansi didamriiriid yim ti hiniin yayim simaigim yayiam nhinaigin okwowyim. ²⁴ Mi inkamin Biyan Inkam Komii siir mi aiir miri mi siya wi io whwonkam kipi nanao iikam nhirim simiirin. Nningaka. Siya wi igi haigi idwokaigi simiirin mi mi sibgu nowomwarka iyuan inkam nwowi mi siya wi inkam miuunan dwo. ²⁵ Mi hiriinanki niuwi iikam nhirim siyiu mwoni nap karam nwowim mi kira simiir nikaiginuwi mi kira simiirin wi igao yai kipi boin. Nningaka. Mi kira simiirin hiriinan tiri mi sima wi kiiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi simiir mhi kwoinim wi nwoki imkpit haigiyim. Mi sima ta yaimwo aiirin wa ninokninkini. ²⁶ Mi hiriinanki niuwi mi sima wa sibgu ninomokninkinki. Mi ta hira, Setan siya hugripkai kikaiya simiir wi simar nikwoyarkanani. Iriig.

3

Iya digi mi siyiu bibiyie whiekakim wa nimbiam

¹ Timoti kira ta yaiya sair daingworinu kripkai, iya ti nu ie digiyana mi wi hik prasae prasae swoki imbiyam tani, iikam whiekak imiirin. ² Mi sima wi simamar naingwona mi simiir kwoinim wi umir siyar nonkwo kripkai mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainani mi sima wi bigiriyar

prasaekintani mi sima wi yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin wi maingimainga nwo rani mi sima wi Adi Komii siirim naingwo rani. Niingaki, niingaka. ³ Mi sima iikam nhirim wi whwoka whwoka sima nwo rani. Niingaka. Mi sima simiirsiiyin wi naingwoyimyok rani mi sima wi simiir mi igbumbuwi mi sima wi kripii nani saiiir mi kigi. Mi sima iikamim simaka wi ninii nansao prasae kintani mi sima wi siyu mi iyik tir tani. ⁴ Mi simiir nomiiyauim simiirin wi wir sima napwouwi, omomin sau ninii iirin. Mi simiir kwoinim wi hindara niwit paomaiki mi sima wi simamar naingwonaei. Mi wi om tir napmamairama naingwowi, wi miyam naingwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siirin wi digiumi haimriiyugigi. ⁵ Mi sima Adi Komii siiramim nhinmi puargar kini, kwoinin nhinmi wara kintani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir kirieya saiiirin pi yaewan mi kindiyuwangigi. Mi ti hiriinan kamim, kira wi simaka kipi nitapiyoksran. Niingaka. ⁶ Mi ti kamim ini wigim hinda sima sima sibwomaeyamiyim pi simiir omaka imiir sibi sibi iyami. Mi yim ti hiniin wigim simiir kwoinim ini dimin biyeyim biya sima niki tirim ini simiirsiiyar niki haigiyiskaiyim. Mi simiir kwoinim ini digworaekwo biyeyim simiiramar naingwo kripkaiyim. Mi iya sima ti wigim simiir omaka namiyim mi simiirin yayim pi simiir kwoinargar nini kinap itkaigai boinuwi, sima nwoki wakaeyoknam. ⁷ Mi ti hiriinan wigim sima iki kampai kampaiyim simiir yayim, simiir wakae ninokninkinamar naingwowi. Mi sima ta Adi Komii siir yaimwowa saiiir ninokninkinim wi dig nwo rani. Niingaka. ⁸ Mi ti kam hiniinim ini ti inkam nwiso Janis Jambris so hiniin ywowo. Bidi bidiniyarim sowa Moses saika ninkinwaomwarkigo mi ti kamim Adi Komii siir yaimwowa saiiirin wi hiriinan tiri, saiiir haigin ikwowaisiiyamim. Mi ti hiriinan kamim, simiir kwoinim miyiki miyikanan nwokai rani. Niingaka. Ini hindara sipimyokeyamim. Mi sima bi naingwo tibmiiim. Niingaka. ⁹ Mi ta simiir miya wi hiriiyar namyokiyokii rani. Niingaka. Sima wi ti hiriinan priiwhaowae siyuin siir kigi biya ti inkam nwiso Janis Jambris sowa tirin, wi siir hiriinan tiri. Irig.

Kira ta Adi Komii siir yaiya saiiirin sibgu donkwo kripkai

¹⁰ Mi tiriiginin yo kiriir siyu siir hiriinan tani. Niingaka. Ni kira siyuin kara nowimwarkaiyuwim siir napkin mi siyu kara mi ap ikin. Mi diminin kira mi kigna diriraerariyim kariir kwoin iirar mi kira mi ninokninkin aka kariir naingwo tibmiiya mi siyuin inkam miunan kara mi o ikin mi siyuin kara mi naingwokwonanae ikin iikam whiekakam. Mi kariir siyuin ganmi wanmi kara nwowiyin kira bidi mi ninokninkinin. Mi ti hiriinan siyupai siyupaiyim kara bidi mi ninokninkinin. ¹¹ Sima kariirin siyumwoni bi tir winkim mi kara hik kimpipisu prasae bi mi haigin, ti om whoim imiirin, om Antiok mi om Aikoniam mi om Listra hirin. Mi hiriinan siyuin sima tirwinin kariir, ha kipi naingwo siya whwoimoniki mi iuw. Niingaka. Kirie waiwiigin kariirin Biyan Inkam Komiiyin siya hiri whinkinsiis naowid. ¹² Mi iikamim iga hinda tinda nokwo karam nwowi mi sima siyu miyikin naingwo tibmiiyin siir sibgu api mi yim sima ta hiriinan hik kimpipisuwa wi wara ninkin hai. ¹³ Mi iikam biyie biyeyim mi kamim mwrakboini ikim simiir siyuin wi hiriiyar tiryokiyokii mi wi komiia nasae owouguski. Mi simiirin wi Setan siya mwrakboini mi yim sima iripi hiriinan, wi iikam nhirim simiir mi mrakboini. ¹⁴ Minsika! Ta

yaiya kirar wakae mi ha naingwo tibmiiya, kira saiir wi kipi naingwo owou, kira wi saiir saiira daingwonanaekaigi. Kara bidi yinokninkin iikamim kariir nowimwarkaiyuwim, sima bi niksisaekim. Nningaka. ¹⁵ Mi iya kira yinisim sapisapa niki owin ti siyiu iirin mi kira Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii nwowa ha wakaekin. Mi kiriirin ninokninkin miyik saeyar sibgu ninokninkin haiginiugin, siyiuin Jisis Kraiss siirim naingwo tibmiiyin mi kira naingwo tibmii kani mi kiriirin wi siya nwoki nanmaiwarkainam. ¹⁶ Adi Komii sikisiyar boinkikin ti yai whiekakim Yokwo Komii saiir nwokaiyim iikam imiir nowomwarkaiyuwam mi iikam imiir nusiimauwam simiir dimin biyie imiir mi simiir sibgu grabaiginiuam mi siyiu miyik simiir nusiimauwam sima tiram. ¹⁷ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir iikamim ti siyiu iir wakaeyokna api mi sima wi mipai mipai kibi kasa mirii rani, Adi Komii siiram. Iriig.

4

¹ Mi Kraiss Jisis siya wi iikamim naokaowim mi iikamim irkak piu nwo ikim, siya wi simiir nauni hidni. Mi kira wi kipi naingwo owou mimin, wi hiriyar daingwokwo kripkai. Kraiss siya wi sipi swoki iti digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida mi Kraiss Jisis siya kara kiriirin igao yai asi boinkikin. ² Kira inokinokin Adi Komii siir yai aiir ti boinmimauuwam. Mi kira ii miyik arar kipi boinmimauu mi ii biyieya kira kipi nwokiyiu. Nningaka. Iikam whiekakim kiriir yai aiir wakaeyim, simiirin kira ti boinmininkin haiginiu. Mi simiirin kira hirii hiriiya ti whinkinsiis haiginiu. Mi kira simiir inkam miuunan dwo mi kira simiir nowimwarkaiyuwim kipi piyao. ³ Iki ii nhirim mhoyia nimbiniyamanim mi iikam nhirim sima wi ta yaimwokiayimwowa saiir wakaeyim wi pi borisopi. Mi sima wi yaeya inkamam hansiri, simiir nowimwarkaiyuwam. Mi diminin sima naingwowyin mi sima wi simiirarar dowymwarkaiyu. ⁴ Mi simiir wanim wi pi kibnami, ta yaimwowa saiir wakaesiyin. Mi simiir wanim wi amara ti yidiwi wanwiyaemi niwiiyim simiiram nrowi, simiir wakaeyam. ⁵ Mi kirarin inokinokin sibgu daingwokwokai diminpai diminpaiyim nimbiamim simiirin. Mi kira nhwo kipi whwonkai, hik kimpipisu haisiyin. Nningaka. Kira mi kibiya saiirara sibgu ap mirii, yai napboinmamauwiya iikam whiekakim simiir. Mi kira saiirin haimiiyara kipi kimakiuna. Nningaka. Iriig.

⁶ Kara kiriirin minsi boinkikin, kariir iya ini kingiin nwowa kara wi kapi naowi. Kariir miya ini kingiin nwowa, wi sapi digi. Mi kariirin sima nisomaowi mi kariir nhieya wi nua naokiinainami. ⁷ Mi kara mi prasae bi miriigin Adi Komii siir mi aiirin. Mi tariinanin kara ninkikin iwitni hanin ikin dig bidi ywokiyin. Mi kara kariir naingwo tibmiiya saiir bi kinisugin. Nningaka. ⁸ Kara ini kingiin nrowin wi kapi naowi. Mi miya kara miriyya saiir digworaekwo miyik miyikim, yim ini ninomor kou hir hangiriyiu haiginkwokinim. Mi sima kariirara rani. Nningaka. Ti digworaekwowim Biyan Inkam Komii siya haiginkwokinim, yipiki iikamim siir siyiu iir napim mi wi simiir hauuwi. Mi iikam whiekakim Jisis siirim naingwokwo nanaeyim mi iya siya nitana saiirim mi naingwokwowim simiirin warargin. Mi wi Biyan Inkam Komii siyar sibgu ninomokninkin hid haiginiuwi krimiirin. Iriig.

Ta yai haimiyya ya kiriramamarar winkika

⁹ Kara ha naingwowi, kira ha witsisau kariir nini kignakiyamın. ¹⁰ Ta yaiya kara boinkiya mısika! Dimas siya kariir bıdi haiburgigin. Siya ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram naingwokın. Mi siya om Tesalonaika hiriir asi namkin. Mi Kresensin yio nu Galesia hiriir yam. Mi Taitasin yio ini nu Dalmesia hiriir yamın. ¹¹ Mi kanaka tirin Luk sasa nwowi. Mi iya kira kariir nini kigniyam nıti. Mi kira Mak siirin wi warar wınkin boınani. Mısika! Kariirin mi siya nwoki whın mırıi. ¹² Mi Tikikasın yio kara bıdi yikropkiyin om Efesasa hiriir. ¹³ Mi iya kira kariiram nıti mi kira kariir yuisa kara kinirkingika om Troas Kapasni omaka sae, saiirin wi warar wınkin hainani. Mi yokwowa iriipi hiriinan. Mi yokwo mimirim kara win haigingikim simiirin wi kipi naingwo owougik, yim wi warar wınkin hainani.

¹⁴ Mi Alesanda inkamın bras nonkwowiyin, siya kariirin siyu miyiknan bi tirkin. Mi ti hiriinan siyuin siya tirin kariir. Mi mhoiya wi Biyan Inkam Komii yamdi siya swoki tiri siirin. ¹⁵ Mi ni kira iriipi hiriinan, ti inkamın siirsi timi idid. Siya manam tiri, ta yaiya krıma boınmamaauwiya saiir nikwowaisiyyim.

¹⁶ Mi bıki biya kara nini okwo boınıuwa, inkam komii yai hıdiyın om komii Rom hiranın saıka mi ta iya inkam nwırkin kariir bi swoki whınkinsiis srankın. Nıngaka. Sima kanaka kingiin bi namasugım mi kara pi borıisopi Adi Komii siya hik yamdi simiir hauuwım ta sima kariir haiburgiga. ¹⁷ Biyan Inkam Komiiyin siya ini kinakar nwowın mi kiriirin kirie siyar hauu haiginugın. Mi kara ta Yai Wın Kibiya saiir boınmımausiyin bi nididgin, iikamım Juda iikam tani simiirin. Mi Adi Komii siya kariirin omomın sau kanaka nıniıtyin, wi simiir in hiranki asi nanmaiwarkainaei. ¹⁸ Mi kariirin Biyan Inkam Komii wi siya nanmaiwarkainaki iikam whiekakim kariir nonkwobumbunınkinam tirim simiir inankın. Mi ta iya siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkaki mi kariirin wi siya nanmaiwarkainanami siir oma hiriir. Mi krıma inokınokın wi Adi Komii siir inig iir boın maırgimaırgae. Mi ta yaiya, yai kaimwoka.

Nikopkaigiyanyai aeya

¹⁹ Mi kira Prisila mi Akwila mi Onesiforas siir yınwig ima, wi simiir tını boınıu, siya yaigıu kımıiram hauugikın. ²⁰ Mi Irastasin yio ini om Korin hir nwowın. Mi Trofımas siirin kara om Mailıtas hirın dimusi bi haiburgigin, siya makakın. ²¹ Mi kira wi kipi nwoki nwo, wa ha witsau. Mi ni wi iya pankın nwowiya sae pi nitisi. Mi Yubyulas mi Pyudens mi Lainas mi Klodia mi nomıiyau nıir ikım, yim sima iriipi hiriinan, yaigıu kiriir mi hauugiyam mi tiri.

²² Mi kara ha naingwowi, Biyan Inkam Komii siya wi kiriir paekwosımın saıkar nınkin owi. Mi siir naingwobumbuwa iriipi hiriinan, wi kimaka mi inkin owi. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

TAITAS

Pol siya ta yokwowa Pasta Taitas siiram wɔnkika yɔpɔkɔn iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm mɦuɔisim whirin Krit nɔkiuwiyɔn solwara whii idopwoniya nidwomaiyɔn siir hiranɔm simiir kigriraowɔn. Taitas siya Juda inkam tani, siya Griik inkamkɔn. Biya Pol Taitas sowa irɔpar mɔriigo Jisis siir yayɔwɔn kibiya saiir boinmamauuwa sowa namswoko mɦuugrɔbsim whirin Krit nɔkiuwiyɔn solwara whii idopwoniya nidwomaiyɔn siir hiriirin mi Pol siya siirin hir haiburgig iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm hiranɔm simiir kigriraowɔm. Mhoiia Pol siya ta yokwowa ha wɔnkiya Taitas siiram siir boinmauu wakaekiyam siyɔuɔn iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm simiir kigriraowɔyɔn. Iriig.

¹ Kara Polkɔn, ta yokwowa kara wɔnkika. Kara Adi Komii krɔmiir Wanɔn siir miyan inkamkɔn mi iriipi hiriinan kara Jisis Kraisiir aposel inkamkɔn mi siyakisiyar nikropkikɔn kariirin, Adi Komii siirgisiir iikamɔm yɔpɔki siya nɔmbinɔm simiir naingwo tɔbmii aiir kiyirɔndiyɔkikɔnɔm mi ta hiriinan saiirsika mi yɔpɔkɔm siya nɔmbinɔm Adi Komii siirgisiirɔm naingwo tɔbmii kɔnɔm simiirɔm. ² Mi sima Adi Komii siir siyɔumwokisiyɔumwo imiir nɔnoknɔnkɔni mi ta hiriinan saiirsika mi sima wa nɔnoknɔnkɔni simiir kwoin imiirin sima wɔ omwaiya waiyayokiyokɔi, iya Adi Komii siya ti nu iirar nonkwokwokiya siya krɔmiirin saiirar nɔmbingɔn ti dimɔn iirɔmɔn. Krɔma ina nɔnoknɔnkɔnɔm Adi Komii siya bi nɔksisaeikɔn, dimɔn taemɔnɔm siyar boiniyɔm pi kaimwokɔnar nwowi. ³ Mi iya siya nɔmbina siya siir yayia saiir bwamkɔbwamɔn siir tirikikɔn kwoinbudɔn hiriiriyar nwoyokiyokɔkaeyamiyɔn siir nanaaknɔnki haigɔnugɔn kariirsi. Mi Adi Komiiyɔn krɔmiir nanmaiwarkainan inkamɔn kariirin siya nɔmbingɔn siir yayiim iki iikamɔm simiir boinmamauuɔm.

⁴ Taitas, ta yokwowa kara kariiram wɔnkika. Ti dimɔn taemɔnɔm Adi Komii siirɔm krɔra wakaeyokna apiyɔm mi ta hiriinan saiirsika, kara kariirin kariir yɔnisim asi nɔkiuwi. Kara hiniina naingwowi kariir Adi Komiiyɔn mi Jisis Kraisi inkamɔn iikam krɔmiir nanmaiwarkainaeiyɔn sowa naingwobumbu mi nongwomamaɔrni siyɔuɔn wɔ kariir hauwi.

Taitas siir miya nu Krit siya mɔriiya

⁵ Mi iya kara wari mɦuɔisimɔn Krit whii solwara bopwoniya waraur didwomaiyɔn siir haiburgigɔn mi miyɔm iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm simaka mɔriiyamɔn ini hiriiriyar iki okiyɔm. Mi kara kariirɔm niyopnɔsugikɔn ti dimɔn imiirin kira sibgu whɔndiriraerar haigɔnuwɔm. Mi iriipi hiriinan kira kam nhɔrmi ti okmwɔn okwo haigɔnu wara iikamɔm yɔpɔki Adi Komii siir inig iir hangiriyɔu hainaniyɔm wari om imiir nwowɔm simiir kigriraowam. ⁶ Ti biyan kamɔm biya sima siyɔu biyɔe tir karamae nwowɔm mi tariinan iriipi hiriinan mi sima wigɔm irara irara donkwona mi simiir yɔnisisimɔm Kraisi siir yayi imiir wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika iikam nhɔrim sima wɔ dimɔn biyɔe whir hansirɔyskai rani simiirin mi wɔ ha boin tani, simiir yɔnisisimɔm sima siyɔu biyɔeyar tirikɔm mi simiir kwoinaigar priinaingwo apdiriraerarikɔm mi sima simiir yopi admi yaimɔn dimɔn imiir bi wakaeyoknaeikɔm. Mi sima ta saiir hiriinan kipi nwo. ⁷ Mi inkamɔn Adi Komii siir dimɔn taemɔnɔm simiir kigriraowan bi nwo mi siya biya siyɔu miyɔk imiir tirkin mi

ini tariinanar yadɔgniyin. Siya nantamyiryiran inkam kipi nwo siya kwoin haugihauga whiyiesauan inkam kipi nwo, siya op wain kirie kiriyim simiirin hiriiriri kipi mi kwiyae mi siya yai niniinansaowan inkam kipi nwo, siya umir haiyarama kipi naingwo ta hiriinana saiirsika siya wi siyu biye asi tiri. Niingakɔnga. ⁸ Mi siya iikamim nu maeyau nhirankim nitim yipiki siyu miyik imiir wakaeyokna apim naingwowim simiir whindiriraerar haiginugim mi siya, siya siya kigriraonaei mi ta hiriinan saiirsika siya wi Adi Komii siir yai imiirar nwoki wakaeyokna apim mi siya siir kwoin iirar sibgu kintimdinuna mi siya wi wadie nwoki owim. ⁹ Siya sibgu donkworinukripkai yai miyik miyikim biya krɔma niisiimauuwim simiir mi ta hiriinan saiirsika siya iikamim simiirin ti yai kibi kibiyim simiir nwoki owimwarkaiyuwim mi simiir whinkinsiis haiginu mi siya iikamim yipiki ti yai miyik imiir nap karam nwowim simiir kwoin imiir kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima wa ninokninkim dimin biye sima tirim. Iriig.

¹⁰ Siya ti dimin imiirar tir. Dimusi rani, iikam whiekakim sima pi boriisopi Adi Komii siir yai aiir wakaeyim. Sima yayim yaimwoni boin karamae nwowiyim simiirarar boinikim mi iikamim simiirin pi simar mi iksisaei. Mi ti iikamim niksisaeyim yim ti sima ti hinina boiniyim, kima kimiir mois imiir kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siirar nwoki sibgu wakaeyokna apim. ¹¹ Kira mi biyan kam ikim waraur nwowim kima simiir dikidu sima hiriinan dimin bibiyeyim simiir kipi nomboboin. Ti kamim sima yai bibiyie imiirar boinikim iikam imiir niksisaeyim. Sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi iikam nhirim om nhiranim simiir kwoin imiir warar mi kiyaiigim mi simiirar mi onkwobumbuninkin haiginuwigim. Sima yai biye imiirar boinikim mi ti dimin imiirar tirikim mi ta hiriinan saiirsika sima wi umir nwoki haiyim iikam nhirim simiir maeyau hirankin. ¹² Biyan kamim simiir nwirin om Krit hiranin yipiki kwoin miyik sima nwowiyin, siyakisiyar boinikiikiikin mi siya ina boinin. Krit hiran kamim sima niksisaeyaki waiwiigim inokinokin, simiir kwoinim miyik rani mi siyu bibiyeyim sima tiriyim ini siyuum niimauan wraisum sima diriraerariyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima nhaku kiriekim mi naeyarar naekim. ¹³ Ti yayim ti inkamin siya boinkiyim kaimwokimaigim kira simiir dikwao boin mi sima wi siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyokna aingwo tibmii apim. ¹⁴ Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Judami iikam simiir wanmi siyuum simiir wakaeyokna ap rani mi iriipa hiriinan sima wi iikamim yipiki Adi Komii siir siyu imiir haimriiyugigim sima wi simiir siyu imiir nap tani. ¹⁵ Iikam nhirim simiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima hinina boini ti dimin taemin whiekakim dimin whirki bi kimbu mimankim mi simiirin kipi haiya mi iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi yipiki iikamim simiir kwoinim ninaingwoyimiyokim mi kipridkikaiyim mi biye ha nwowim mi kwoin biye ha naingwowi, sima hinina boini dimin whirki wadie bi swoki omimankin. Dimusi rani, simiir kwoinin miyik rani. ¹⁶ Sima hinina boinikim sima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikim mi ti diminin sima tiriyim krimiirin sima niisiimauuwi sima siir yai imiir wakaeyokna ap rani. Sima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir bi swoki wakaeyokna apikim mi Adi Komii siir whwonkam idan sima ini biyekibiye ywowim mi sima wi dimin miyiksim whir swoki

tirmimin tani. Nāngakānga. Iriig.

2

Mi kira yai māyikmāyik imiirara wakaeyokna ap

¹ Taitas kira iikamim iinokinokin dimin taeminim yipiki iikamim Adi Komii krimiir Wanin siirim naingwo tibmiiyim, sima naingwo tibmiiyim simiirin, siyumwokisiyumwowim simiirgisimiirara sibgu omwomwarkaiyu. ² Mi kira kamim waipiu nwowim simiirin hiniina boinmauu, sima op kirie kirieyim kwiyaehaowaeiyim simiir kipi kwiyaeha. Mi sima simiir kwoinim sibgu kintimdinu mi sima Adi Komii siirim daingwo tibmii kin iski. Mi sima iikam nhirimiyam ha timi aingwokwonanae mi iikam nhirim sima dimin biyie tir haiginuwi simiirin mi yim sima ha donkworinukripkai simiir naingwo tibmii aiirin. ³ Mi kira wigim waipiu nwowim simiirin sibgu boinmimauu, dimin taeminim sima tiriiyim iki wigim yipikim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim simiir hiriinan miriiyim. Mi sima hinda tinda kipi priiyam priiyam yai iikam nhirimi kinaopitkaigaiyuwam mi simiir kwoinim op biyieya kwiyaehaowaeiya saiir kwiyaeyam kipi naingwo mi sima sibgu dinokninkin mi wig nhirim simiir diisiimauu siyu māyik imiir. ⁴ Mi sima wig kopak mi nhirim waipiu nwo karamae nwowim sima simiir diisiimauu siyuin simiir yinkamam naingwokwonanaeyin siir. ⁵ Mi iriipi hiriinan wigim waipiu nwo karamae nwowim sima hiriinana timi o mi wi sima nwoki iisiimauuwim wig kopak imiirin siyu māyikin. Sima, simasima sibgu kigiraona. Minam, sima māi māyikmāyik simiir omakanau hirar miriiyim mi dimin taemin māyikmāyikim iikam nhirimi tiram mi simiir kami yai imiir wakaeyokna api mi ta hiriinana iikam nhirim sima Adi Komii siir yai aiirin wi kipi mingigin.

⁶ Mi iriipa hiriinan, hiriinan siyu kaimwowin siirar ti swoki iisiimauu yainan whran imiirin mi yim wi simiir kwoin imiirar nwoki kintimdinunam. ⁷ Taitas, kira iriipi hiriinan māi māyik aiirar timi sibgu mirii. Mi kira hiriinan tiri mi yainan whran imiirin kira wi siyu māyik imiirar nūsiimauuwi sima napamin. Mi iriipi hiriinan kira simiirin yai kibikibi imiirar boinmimauuwi ⁸ Mi kira yai māyik māyik imiirara boinmimauu. Mi kira hiriinan boini mi inkamki kiriirin wi ha boin tani, ti yayim kira boinmimauuim yim kaimwo rani. Mi kira iriipi hiriinana swoki boin mi iki iikam nhirim io whwonkam kiriir nanaowiyim sima wi yai bibiyie krimiir boin tani. Nāngaka.

⁹ Mi kira kamim yipiki whisarii māi sibmiriiyim simiirin hiniina boinmauu, sima, simiir biyan kamim simiir yai imiir wakaeyokna diriraerar dimin taeminim sima boiniyim, maigimaigra simiir nwowaiginuwwam. Mi sima wi kamim simiir kigiraowiyim simaka kipi swoki antamyiriyirmimin. Nāngaki, nāngakānga. ¹⁰ Mi iriipi hiriinan sima simiir biyan kamim simiir dimin taemin imiir kipi tauae hai. Mi hiriinan tirni hiniin aka mi sima simiir biyan kam imiirin hiniina diisiimauu, ti kamim simaigim yipiki iinokinokin māi māyikarar miriiyim. Mi sima hiriinan tiri yayim krīma boinmimauuwim Adi Komiiyim iikam krimiir nanmaiwarkainan siirim mi iikamim simiir whwonkam ida wi wadieyar nrowi.

¹¹ Mi Adi Komii siir naingwobumbuwa bidi yimbiniya iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam iya sima dimin biyieyim simiir

aowa niki owa saiirsi. ¹² Ti diminin tisi bidi yimbiamin, yio krimiirin hanna nsiimauugin, nu tiran dimin bibiyeyim inkam ima tiriyim, krma digiumii simiir haimriiyugig. Mi krma krimasiyar mintaraona ti siyu miyikin krma tiriyin, inkamin yipikin Adi Komii siir wakaeyokna dirraerariyin siir hiriinan. Mi krma hiriinan siyuuin mhoiia iriipi hiriinan iirar tirikrikaii mi wi iya Jisis siya nitana saiirar nwoki digim. ¹³ Mi iriipi hiriinanar swoki tiri mi krma maigimaigra nwokwokini ii kibiya Jisis Kraisi swoki iuuniyana saiiram. Mi ti inkamin yipiki krimiir nanmaiwarkainaeiyin mi krimiir Adi Komiiyin, siya wi siir dimin kibiyin paenan nuyaeyin saikar nimbini. ¹⁴ Mi siya krimiirsi naokin, krimiirin dimin biyie siir kirie komiia krimiir kiyopsimsibgi haiginiyuwa saiir hiranki nanmaiwarkainam. Mi siya ti hiriinan saiirsi tirikin krimiir mhi kwoinim wi dimin wharki kimbu karamae nwoki owim mi krma wi siirgisiir iikam nwowim. Mi krma wi siir dimin miyikim miyikim simiir tiram nwoki aingwowim mi krimiir kwoinim wi kirieya nwowim siir dimin miyikimiyikim simiir tirim.

¹⁵ Taitas, kira hiriirar boinimauuyokiyokii ti dimin taemin imiirin, whisarii rani, kira kirie komiia Adi Komii siir hiranki haigin. Mi ta hiriinana saiirsika iikam imiirin siir kirieni dsiisiimauu ti dimin taemin hinin imiirin, iikam nhirmi yai wakaesi dimiyyu mi iikam nhirmi whinkinsis haiginiuwiyim mi kiriir whwomisin kipi ninansiina mi sima digiumii kiriir kipi haimriiyu kiriir yai aiir wakaesi mi sima kiriirin ha kipi naingwo kira inig karamae inkamkin. Niingaka. Iriig.

3

Krma whiekakar in dimin miyikimiyikim simiirarar kigna dirraerar

¹ Taitas ti iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir isid iir nwowim, kira simiirin ti swoki boinworwokai, sima simiir gavman iirin kipi swoki aingwo owouu, inkam yipiki simiir kou nwowiyin. Sima simiir yai imiirar wakaeyokna. Sima simiir kwoinim sibgu kisisop haiginkwokin mi miyikimiyik whiekakim simiir mriiyam. ² Mi iriipi hiriinan, simiirin domwarkaiyu, sima yai bibiyie iikam nhirmi kipi boin mi sima yai min kipi mi inii mi simiir kwoinim hiinsima dwo mi iripa nongwomamair aeyim daingwo iikam nhirim simaka. ³ Mi bidibidiniyar in krma Adi Komii siir dimin taemin imiir bi sibgu inomokninkinkim mi simiir bi wakaeyokna apkim. Mi krma habwowaenankim mi siir yai aka asi nantamyriyirkim. Mi krimiir kwoin bibiyeyim sima kiyainamkin dimin biyie tiram mi ti hiriinan siyu iir nwowam. Mi krma whisarii mi priimriiyan iikam nwokim. Dimusi rani, krimiir kwoin bibiyeyim simar niki kiyopsimsibgi haiginiugikin. Mi krma iikam nhirmi siyu bibiyie asi tryokiyokigim. Mi krma simiirin kwoin bibiyie asi naingwokim. Dimusi rani, sima krimiiram bi mi naingwokim mi nim iriipi hiriinan simiiram bi mi aingwokim. Iriipi hiriinan, ti hiriinan siyuuin krma krmar in irni nwirniyin ini sau omomnan ywowim. ⁴ Mi ti siir hiriinan siyu miyikin, krimiir nanmaiwarkainam inkamin Adi Komii siya, siya iikamim krimiir nsiimauugin, siya inkam wadiyairgin mi siya krimiiram naingwokwonanaeikin mi siya Jisis siir yikrop iuungi krimiir whinkinsis haiginiuwim. ⁵ Mi iya siya krimiir nanmaiwarkaina,

siya iki kr̄imiir m̄i m̄iyyik m̄iyyikim kr̄ima m̄iriyyim s̄imiirsi b̄i nanmai-warkainakin. N̄iingaka. Dimusi rani, siir naingwobumbu kir̄ie komi-
iya kr̄imiirsi n̄wowa m̄i ta h̄iriinan saiirsika siya kr̄imiir asi nanmai-
warkainakin. M̄i ta h̄iriinan saiirsika Adi Komii siir naeyiun siya haiy-
opr̄imdiyumiigikim t̄i dim̄in bibiyeyim kr̄imiir kwoin̄au nwokaiyim.
M̄i ta h̄iriinan saiirsika, kr̄imiir kwoin̄im dim̄in wh̄irki kimbu kara-
mae asi nwokim. M̄i ir̄iipi h̄iriinan m̄iyya Adi Komii siir naeyiu ieya
m̄iriyya, siya minam tirk̄in kr̄imiir kwoin̄im s̄imiir kisina haigiyim iikam
winan nwowam m̄i yaeya kwoin̄ win nwowam, Adi Komii siir piugan
anakar. ⁶ M̄i ta h̄iriinan saiirsika inkam̄in kr̄imiir nanmaiwarkainan
J̄isis Krāis Adi Komii siya kr̄imiir̄in siirḡisiir naeyiu iirar hauugik̄in.
⁷ M̄i ir̄iipi h̄iriinan, t̄i dim̄in taemin̄im Adi Komii siir naingwobumuba
saeya tir̄im kr̄imiir, siir wh̄wonkam ida dim̄in wh̄irki kimbu karamae
nwowi m̄i ta h̄iriinana saiirsika, kr̄ima w̄i saika n̄woyokiyokikaeyami,
kr̄imiir kwoinka naingwowiya saiir h̄iriinan. ⁸ M̄i t̄i dim̄in taemin̄im
yip̄iki kara boinan̄im kir̄iir, yim yaimwokiyaimwowaigim. M̄i kara
kir̄iir̄in minam naingwowi kira t̄i iikam̄im naingwo t̄ibm̄iyyim s̄imiir̄in
h̄iriyyar dowomwarkaiȳiukripkai m̄i sima, sima simasiyar m̄intaraona
m̄i t̄i h̄iriinank̄in̄uwi sima m̄i m̄iyyikm̄iyyik im̄iirarar m̄irīi. M̄i t̄i yayim
yim w̄i digar nwowi iikam̄im s̄imiir wh̄inkinsiis haiḡin̄uwi. ⁹ M̄i kima
yai biȳie n̄iinga saiir k̄ipi wh̄rie boin̄ m̄i kima kim̄iir yidiwi wanwiyaeyim
biyan̄im s̄imiir h̄iriinan k̄ipi boin̄anae. M̄i kima Moses siir siȳiu komiyȳin
siir yayim s̄imiirsi k̄ipi n̄ink̄inwamwark̄i boin̄. M̄i t̄i h̄iriinan yayim
yim w̄i iikam̄im s̄imiir wh̄inkinsiis haiḡin̄u rani m̄i w̄i s̄imiir haip̄ridkikai
haiḡin̄uwi m̄i w̄i hik̄ s̄imiir hauwi m̄i yim t̄i h̄iriinan yayim yim
naekak rani. ¹⁰ M̄i yip̄iki inkam̄ki t̄i yai nae karamaeyim s̄imiir wakaena
dir̄iraerari ȳio w̄i iikam̄im yip̄iki iikam̄im naingwo t̄ibm̄iyyim w̄i s̄imiir
n̄in̄ikib̄iri yapa yapa nwowam m̄i mh̄oiyya t̄i iikam̄im s̄imiir̄in id̄ip̄ id̄ip̄in
w̄i kw̄isairnana boin̄mauu wakaei. M̄i ta saiir mh̄oiyan sima w̄i kir̄iir yai
āir wakaeyokna rani m̄i kima wh̄iekakar̄in diḡium̄i w̄i t̄i iikam̄im s̄imiir
haimriȳiugigi. ¹¹ M̄i kira t̄i h̄iriinan iikam̄im s̄imiir b̄idiyar yinokn̄ink̄in̄in
s̄imiir kwoin̄im uridȳiu biȳieki b̄idi kw̄ir̄īi idwokaiyim. M̄i t̄i h̄iriinan m̄i
biȳeyim īnok̄in̄ok sima m̄iriyyim yim ha n̄isiimauwi s̄imiir kwoin̄im
wh̄irua nwo rani, īni hindara haip̄ridkikaiyim. Īriig.

M̄i yaȳisisim n̄hir ikim

¹² Taitas kara w̄i om komii Nikopolis h̄ir nwowi m̄i ta naop̄iyya w̄i saeya
d̄igi. M̄i kara Atimas Tikikas, siir̄in w̄i han̄nḡi n̄ikropki kir̄iiramin. M̄i
kara ha naingwowi kira siȳiuam t̄i hansir kariiram n̄itam. ¹³ M̄i kira
Sin̄as siir wh̄inkinsiis haiḡin̄u yip̄iki om komii Roman siȳiu komiyȳin
siir dim̄in taemin̄ im̄iir n̄inokn̄ink̄in̄im. M̄i kira Apolos siir warar tim̄i
wh̄inkinsiis haiḡin̄u. M̄i kira sowiir siȳiu min̄im m̄i dim̄in taemin̄im sowa
hanguguwim sowa hainamam s̄imiir wara wh̄indir̄iraerar haiḡin̄uigi.
¹⁴ M̄i kr̄imiir iikam̄im sima siȳiūin siȳiu m̄iyyik tir̄iyin siir dinokn̄ink̄in̄ m̄i
iikam̄ n̄hir̄im dim̄in taemin̄im s̄imiir kiyops̄ibgi haiḡin̄uwiyim m̄i yip̄iki
h̄ikak s̄imiirsi nwowiyim s̄imiir wh̄inkinsiis haiḡin̄u. M̄i sima h̄iriinan
tiri m̄i w̄i paeyin paenidgi bud karamae nwowiyin siir h̄iriinan nwo
rani m̄i yim sima w̄i paeyin paenid budyin m̄i ha naok̄ingugunankaiyyin
w̄i siir h̄iriinan nwowi m̄i sima w̄i Adi Komii siir siȳiu iirar sibgu
wakaeyokna api.

¹⁵Taitas iikam whiekakim yipiki kanakar nwowim sima kiriir nokboin maigimaigikim. Mi krimiir nomiiyauim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim simiir warar mi ikboin maigimaigikim. Mi kara Adi Komii siir naingwobumbuwa sairam sriigin saeya wi kimakar nwowi. Iriig.

FILIMON

Mi iya Pol siya mi biye om Rom hir miriyyin mi ta yokwowa siya ha winkikin siir nomiiyauwin yipikin Failimon dapiyin siiram. Failimon siya om Kolosi hir nwokin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima Adi Komii siir inig iirin iripa Failimon siir omaka aiir haingiriyu hainankim. Mi Failimon siya umir digworaekwoki naokingugunankai inkamkin. Mi Failimon siir dimin whirin siir miyan inkam nwir ieya tauaehainamin mi siya kimidiniya om Roma hiriir yidamki. Mi siya Pol siirin om Rom hir nini kigiuin mi siir mhi kwoinim ina kisina haigikiyin mi siya ini naingwo tibmiiyan inkama ywowin. Mi Pol siya Onisimas siir boinki siya Failimon siiram swoki amim mi ta yokwowa siya winkiya siya minam winkikin Failimon siiram siir siir swoki ikunam mi siir dimin bibiyie imir haiyoprimdiyumiigiyim. Mi siya ha windigiyyin mi ta yokwo aiirin kimidiniya Onisimas siya hainam mi siya ini Failimon siiramar swoki amin. Iriig.

¹ Kara Polkin. Dimusi rani, kara Jisis Kraisi saika miriigin mi kariirin hirinansi hugripkikikaigin maeyaua mi biye miriyya sairin. Kara mi iikamim naingwo tibmiiyim krimiir tiran piuganan inkamin Timoti, krira ta yokwowa Filimon kiiiram winkikin, ta yokwowa krira winkiya yipiki inkamin krira naingwokwonanaeyin mi Adi Komii siir mi aiirin krira miriyyin krira kiiiram hauugikin. ² Mi krimiir yokmana yipika krimiir piugana naingwo tibmiiya Apia saeya mi Akipas siya yipiki sau krira naniyyin dimin taemin bibiyeyim simaka mi yipiki iikamim naingwo tibmiiyim krimiir omaka hir haingiriyu hainaniyyim Adi Komii siir inig iir, ta yokwo kara kiiiram warar winkika.

³ Kara Adi Komii krimiir Wanin siya mi krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis soweram srigin sower naingwobumbuwa kiiir hauugiyim mi ta hiriinan sairsiyyin kima wi kwoin nongwomamair aekak niki owim.

Filimon siir kwoinin Adi Komii siiramar naingwokwonanaeyin

⁴ Inokinok kara Adi Komii siiram sruiyyim kara kiiirar boin wadieikin. ⁵ Dimusi rani, kara ha wakaekin kima ini krimiir Biyyan Inkam Komii Jisis siir yaiyar wakaeyokna apim mi ti hiriinan siyyuin iikam nhirmyam naingwokwonanaeyin iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiirin ini kimar nissimauum. ⁶ Kara Adi Komii siiram kwisboinikin kiiir whinkinsis haiginuim mi iki iikam nhirim simiir boinmimauum kiiir naingwo tibmiiya Jisis Kraisi siiram naingwo tibmiiya. Kara simiirin ti hinana boinmau mi kiiir yaiya simiir kwoinim wi saeya kisisop haiginuwi sima ninokninkinim Adi Komii siir siyupai siyupaiyyim krimiir nokboinmamaair haiginuwiyyim. Dimusi rani, krira Jisis Kraisi siirgin. ⁷ Ti kariir nomiiyau miyyikim, kara ha wakaekin kima Adi Komii siir iikam imiiramar naingwokwonanaeyim mi simiirar kigriraowikim mi simiir kwoin imiirar whinkinsis haiginuwigim kirie nwowim. Mi sima ini wadieya swoki sibgu owim. Dimusi rani, kariir kwoinin ta yaiya saeya nwoaiginiugin wadie mi kara tisi maigimaigana nwowin. ⁸ Dimusi rani, ta kirieya Jisis Kraisi siya hauugiya kariir kara panao pi digar nwowi kiiir boinmauim ta mi aiir miriyyam. ⁹ Mi dimusi rani, krira irni nwirnyam naingwokwonanaeyi, kara Filimon

kiriir iikam imiir kigiraoni haninaka kara kiriirin tisi hindara sriigiya ta mai aiir miriyyim. fhi, kara Polkin, kara bidi ywowin, ti inkamin yipikin maeyaua mai biye miriyya hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin Jisis Kraiis siir mai aiirsi. ¹⁰ Kara Filimon kiriirin Onisimas siiram sriigi. Mi iya kara maeyaua mai biye miriyya hiuyokiyokaiya saiir hirar niki okaiyin mi siya bidi wakaeyim yayim kara boinim Jisis Kraiis siirim mi siya ina yaingwo tibmiyyin. Mi ta hiriinanin Adi Komii siir pugan aiirin siya ini kariir yinisimnan ywowin. ¹¹ Mi ta saiir biyyarin Onisimas siya tirim siyuim yim kiriir kwoin iir bi wokmai haiginiugin, yim ini biyekibiye ywowin. Mi ti siyuim tariinan siya tirim yim wadiekiwadielim kiriirin wi silar whinkinsiis haiginiwi.

¹² Mi tariinanin siirin kara kimiiram swoki ikropki. Kara siiram naingwokwonanaei mi ta hiriinan saiirsika iya siya kimiiram waraur niti kariir mhai kwoinim wi hikakar nwoki. Dimusi rani, siya kariir haiburgikin. ¹³ Kara hinina naingwokin siya kanaka tirar nwokin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginiugin iya maeyaua hiuyokiyokaiya mai biye miriyya saiir hir nwokaiyin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirsi. ¹⁴ Mi kima wi wadie nwo karamae nwowi mi ankara iriipi hiriinan pi siir mi onkworinukripkai rani mi ta hiriinana siya kariir whinkinsiisam. Mi kara ha naingwowi miyim kimiir kwoinki naingwowim wi simiirar mirii. Mi ta hiriinan saiirsika kara pi boriisopi kimiir boinanaeyim kima siyu miyyik kariir tiram.

¹⁵ Mi tari Adi Komii siyar kiwakikin Onisimas siirin kimaka waraur nwowin. Mi tariinan siya inokinokin wi kimaka waraurar nwoyokiyokikaeyami. ¹⁶ Mi tariinanarin siya wi kiriir whisarii mai priimariyyan inkam nwo rani. Mi ini wadie mi owin, siya wi kimiir naingwo tibmiyyan inkam nwowi yipiki kima naingwokwonanaeyin mi kara iriipa hiriinan siya wi kariir puganan naingwo tibmiyyan inkam nwowi yipiki kara naingwokwonanaeyin. Mi kima siiramim wi nhami nhami naingwonanae rani. Dimusi rani, ni kira whisarii mai priimariyyan inkamkin mi iriipi hiriinan ni kira naingwo tibmii pugana saiir inkam waraigin.

¹⁷ Mi kiriir kwoinin siya hinina naingwowi, kara ini kinaka yamasuin, o ini Adi Komii siir pugan anaka yamasuin, yio ini kira kariir kigninkinwiniyin mi siir mi kigninkinwiniya saiir hiriinan ywowin. ¹⁸ Mi siya dimin whir kiriir bidi tirbuwin mi kiriir dimin priihaii mi kariir boinmauu, kara nwoki sibgu tirim. ¹⁹ Kara Polkin, kariir inga nonkwo winkim ti nimbinim kimiiram mi Onisimas siya dimin biye whir kimiir tiri, mi siya dimin whir kimiir warauranki priihaii mi ti diminin wi kara sibgu tiri kimaka mi Filimon kira ina sibgu inokninkinim, karar tirhaiginiugin kira Jisis Kraiis siirim asi naingwo tibmii. Mi hiriinanki niwi, kima kanaka dimin priihaigakim. ²⁰ fhi, ti kariir puganan naingwo tibmii inkamin, ti siir daingwoki mi kara ha naingwowi kira ti diminin siirin naingwo tibmiini siyuin siir hauukiyyu kira ti siyuin kamim naingwo tibmiyyim sima tiriyim kariir kwoin iir sibgu owaiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika kara wa maigimaigaei mi Onisimas siirin wi kiirram waraurar swoki ikropki.

²¹ Mi tariinanin kara ta yayi kiriiram winkika, kara ina ninokninkinin kira wa diriraerak kuni. Mi ti dimin hiriinanin sima sima rani mi iriipi hiriinan iki dimin nhirim kira tirim. ²² Mi diminin whir. Kira maeyaua kwira hiuyokiyokaikwokin omakanau hirin. Dimusi rani, kara

ha naingwowi diminim kima sriiyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kariirim mi iya siya siyu whir kariirim kignankinki mi kara wa niti mi hiriinan sairsika kara ha naingwowi siya kariir whindiriraerari, kara kiriir kignakiyim. Iriig.

Boin maigimaiga nhirkim

²³Epafrasın yipiki kanaka ninkin owın mi sima siirın maeyaua mi biyie miriia hıuyokiyokaiya sair hir hıukripkikikaigin. Krais siir mi aiirsi mi siya kimiir boin maigimaigakikin. ²⁴Mak, Aristakas, Dimas, mi Luk, ti sima kanaka miriiyim Jisis Krais siirim mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi boin maigimaigakikim.

²⁵Kara krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Krais siirim sriigi siya wi siir naingwobumbuwa wi whiekak kimiirar nwoki hauugiyim. Iriig.

HIBRU

Hibru yokwowa ya yokwo prieiya Hibrumi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram ya sama winki aeya. Hibru iikamim yim Juda iikamim simiir inig whir ieya. Mi krīma ninokninkin tani, ta yokwo aiirin nginga piyamisi winkiya. Mi inkamim winkiyin siya hinina kigin Juda simiir iikamim naingwo tibmiiyim kirie rani sama simiir naingwo tibmii wina saiiir haiburgigam tirkim simiir biyan siyuuin Mosesni siyuu komii si napiyin ini siiramar swoki amim. Mi ta yokwowa iikam imiirin man boinkika Jisisin Adi Komii siir yinisimin ini paekwosim ikim mi Moses ini simiir haiburin. Mi ta Jisis siir miya ya ini Mosesni miya saiiir kou ywowa. Mi ta Jisis siir nheya yipiki dimin biyie biyeyim sim haiyoprindiyumiigiya ya ini wraisumi nheya saiiir haibura. Jisis siya omwai hiriyar waiyayokiyogigin. Mi ta hiriinan saiiirsika siya simiir asi boinkikin sama Jisis siiram naingwo tibmiiyim yipikin biigibiyan prisin inig komiigakin. Iriig.

Yaiya Adi Komii siir yinisimin siya hauuga krīmiirin.

¹ Bidi bidiniyarin ii whiekakim bidi yamkiyim Adi Komii krīmiir Wanin siya siir yayim profet kamim simiir boinmimauugin, siyupai siyupaiyim simiir. Mi ti yayim profet kamim sama ini krīmiir brougaeyim simiir hauugiyim. ² Mi ta iya dig kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wi siir yinisim iir hauugi. Mi yio siya wi krīmiir swoki kwaboinmamauwi. Adi Komii siya siir bidi yimbiniin siir digworaekwo whiekakim simiir haiyim. Mi biya Adi Komii siya siir boinin mi siya ini siir yai imiirar wakaeyoknan. Mi siya ninomor nu sowiir digworaekwo imiirin asi nonkwokwokikim. ³ Ti siir yinisimin Jisis siya krīmiir nisiimauugin dimin komii komiiyim paenan niuyaiyim Adi Komii siir, siir yinisimin ini siir Adin siir hiriinana ywowin. Siir yaiya saeya kiriekaka, digworaekwo whiekakim ninomor nu sowiirim siyar sibgu kigirkaki. Mi siyar naokin paeyin hiniya nironinkinin siirin, iikamim simiir dimin biyeyim ini siyar haiyoprindiyumiigiyim. Mi siya ha swoki insiin idwonamin mi siya ninomor koua hiriir yam mi siya Adi Komii siir ina inig miya ini idwoiu inkam komii nu kigiraowiyin siir hiriinan. Iriig.

Adi Komii siir yinisimin siya ini paekwosimim simiir haiburim

⁴ Dimusi rani, siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwowin mi siya ini paekwosim whiekakim kou hir nwowim simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauwin siya iripi hiriinan siya ini paekwosimim simiir inig imiir haiburim. ⁵ Dimusi rani, biya Adi Komii siya paekwosim imiirin hinina bi boinkin, kima kariir yinisimkim, panao kara pi hinina boinki kara kīmiir Adgin. Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki boinkin. Ngingaka, nginga kīnga. Siya Jisis siirara boinkin. ⁶ Biya Adi Komii siya siir yinisim yinhaomiyinin siirin nu tiriir nikropkiyam minin mi siya paekwosim simiirin hinina boinki, kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iir hainanprapraski. ⁷ Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hinina boinkin,

paekwosim sima kariir miyan inkam dwo mi simiir miyim opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan diudkwakwa.

⁸ Mi siir yinisimin siirin hinina boinkin,

kira ini Adi Komii yowoin kariir hiriinan. Kira inkam komii digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hiriinan nwowi. finokiinokin digworaekwo whiekakim kira wi wadieyar sibgu kigriraowi.

⁹ Kira wi siyiu miyik miyikim simiiraramar naingwowi mi kira wi dimin biyeyim wi simiiram naingwo rani. Kara kiriir Adi Komiiyin kiriirin wi kara nokmwın okwohaiginuwi, inig komiigak nwowamin mi kira wi maingimainga komiigakar nwowi. Mi ta maingimainga wi ikam whiekakim simiir maingimainga imiir haiburi.

¹⁰ Mi Adi Komii siya hinina swoki boinki,

Biiyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarin nu ninomoro kiriir ingar nonkwokwoko.

¹¹ Mhoiia ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira nngaka. finokiinokin wi hiriyyar nwoyokiyokii mi ninomor nuwo yo wi wro namwoiuwi yuis wronan.

¹² Mi yio ini inkamin yuis kaba nitkaigiya mi yaeya yuis win swoki haiyin mi ha niyin ini siir hiriinan yowoin. Mi kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii. Mi wi yaeya nu ninomor win swoki onkwokwoki mi ni kira wi hiriyyar nwoyokiyokii ami, wi kisina rani.

¹³ Biiya Adi Komii siya hinina boinkin,

kira wi kariir ina inig miya nidwowi, maeyaua inkam komii siya nidwowiya saiir. Mi kira wi hiriyyar nwoyokiyokii mi wi iya kara kiriir sauan omomim simiir nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiwi.

Adi Komii siya ti yayim simiirin paekwosimim simiir bi boinkin. Nngaka. Siya siir yinisim iirarar boinkin.

¹⁴ Mi yipikim paekwosimim, ha? Sima naeyunankim mi dimin taeminim Adi Komii siya boiniyim sima pa wakaeyokna diriraerari. Mi siya simiirin ikamim naingwo tibmiyim simiirim yikropki simiir whinkinsisim Adi Komii siya nimbiniim nanmaiwarkainam simiir. Iriig.

2

Adi Komii siya krimiir swoki anmaiwarkainaei yio dimin komii ieyairgin.

¹ Dimusi rani, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkakim mi krıma krimiir kwoınau haigi nonkworinu saiirin digumii kipi haimriiyugi, wım wi ini hanın kima kima priiyakirirkiisi. ² Adi Komii krimiir Wanin siya biya siir yai nhirim siir paekwosimim simiir boinmauugikin. Mi ta yayia ha hainamim mi ina boinmimauuwamim. Mi dimin taeminim sima boinmimauuwim ina yimbiamim. Mi ikam nhirim sima ta yayia saika nantamyiriyiri mi saiir wakaeyokna karam nwowi mi sima dimin biyie tiri mi sima wi hik kimpipisu prasae hai rani, ti dimin biyeyim sima tirim simiirsiiyin, dimin biyeyim sima tirim simiir digar swoki haii. ³ Mi hiriinankinuwi mi krıma ta yai komiıya Adi Komii siya boına, siya nanmaiwarkainana digumii saiir haimriiyuwi mi krıma wi paniına

napiyoki iya Adi Komii siya dimin biyiekak iikamim simiir tirbumbuwi sairin, ha? Siyiu karamaeka. Nningaka. Biya, Biyan Inkam Komiiyin siya hinina boinkin, Adi Komii siya wi krimiir nanmaiwarkainaei, iikamim sima ta yai aiir wakaeyoknaim sima hinina boinkin, ta yaiya saeya kaimwowaiga. Saeya niksisee rani. ⁴ Adi Komii siyar nusiimaauugin ti yayim sima kaimwowaigim, kiriepai kiriepaiyim siya tirim. Mi siya siyiu miyik miyikim iikamim simiir whinkinsisim tirkim mi Adi Komii siya naeyuin siir kwoin aigar naingwo hauugin iikam imiirin mi siya siir dimin miyik miyikim iikamim simiir hauuwikim. Iriig.

Jisis siya inkamnan nimbiamkin krimiir nanmaiwarkainaim.

⁵ Ti yayim tariinan krimiir boinin, sima ti nu whirin wi mhoyia Adi Komii siya tirki mi siir boinkin. Iikam yipikim siir wakaeyoknaim sima wi ti nu iir nwowi. Adi Komii siya paekwosimim simiir bi nimbingin ti nu win siir kigriraowamin. Nningaka. ⁶ Inkam nwinin Adi Komii siir yayim yokwoni siya winim saeya hinina winboinkika, iikamim sima dimkim, kira simiiram naingwowyin? Mi yinisisimim yim dimukim kima simiir sibgu kigriraowiyim, ha? Iikam krima ini inig karamae ywowin.

⁷ Mi siya iikamim krimiirin wi ii priei nokmwın owaiginu rani, paekwosimim simiir aowan. Mi kira diminim inkam komiiyim nu kigriraowiyim digworaekwo whiekakim simiir sima haiiyim simiir hiriinan hauugin. Mi sima ini paenan yuyakiyim. Mi sima ini inig komiigaka ywowin.

⁸ Mi kira digworaekwo whiekakim simiir nokmwın okwo haiginuugin. Ihi, Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim iikamim simiir aowa haiginkin. Mi dimin whirkin simiir koua bi swoki haigin miminkin. Nningaka: Mi ti diminim krima tariinanin simiir niki kig rani. Sima bi niki imbinikim. Nningaka. ⁹ Mi tariinanin krima bidi yinokninkinim dimin taeminim ti inkamin Jisis siirim. Mi ii priei rani, Jisis siya ti nu iir nwowin. Adi Komii siya siirin paekwosimim simiir aowa nokmwın okin mi siya ini inkam inig karamaenar ywowin. Mi tariinan Adi Komii siya inkamin inig komiigakin siir hiriinan yokmwın owaiginu mi siya ti dimin paenan nuyaeyin Adi Komii siirim simiir hai. Dimusi rani, siya naokin iikamim krimiir dimin biyeyim mi krimiir hikim simiir haiyim. Mi Adi Komii siya iikam krimiirin wi dimin miyik miyik imiir hiriinansi tir haiginuwi. ¹⁰ Mi ini mi owin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir Adi mi owin mi simiirin siyar mi onkwokwokiyan ini mi owin. Mi siya Jisis siirin minam nimbingin ti hik imiirin siyar mi hai siya kimpipisuam ini owin. Mi ta hika Jisis siir tira mi siya ini iikamim simiir nanmaiwarkainan inkam komii kin yamwoiun. Mi krima wi Adi Komii siir yinisis asi nwowi. Mi mhoyia krima wi siir dimin miyik miyikim ninomor kouanim wi simiir hai.

¹¹ Krima dinokninkin, ti inkamin siya iikam whiekakim simiir dimin biye imiir bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi ti iikamim sima ini rirmiia ywokiym, simiirin dimin whirki bi kimbugim. Mi Jisis siya mi sima, sima ini Adi Komii siir yinisis arar ywowin. Mi Jisis siya simiirin siir nomousisim nikusi panansi yididsi. ¹² Mi siya boin,

Adi Komii kara kiriir inigin wi kariir nomousimim simiir boinmauwu. Ihi, simiir whwonkam idain kara mwai waowi mi wi kiriir inig

iiir hainani. Maeyaua iikamim naingwo tibmii kaniiyim iripa sima haingiriyu omimiriya saiiir hirin.

¹³ Mi siya hiniina swoki boinki, Kara wi Adi Komii siir yai imiirar naingwo tibmii kani. Mi siya hiniina swoki boinki, kira kariir kigi, kara tisi tirar nwowin. Mi Adi Komii siir yinisimim kariir hauuwim sima tisi kanaka tirar nwowim.

¹⁴ Mi krima ti siir nomousimim piugak nhiekakaingim mi Jisis siya ini iriipi hiriinan inkama mi amwoiun piugak nhiekak mi siya wa mi aowi mi siya Setan siirin wa nonkwobumbuninkin iuguski mi siir siyiun iikamim simiir tirbumbu aokaowiyin siir warar. ¹⁵ Mi siya hiriinan minsi tirkin, iikam krima naosi naingwo ididi mi Adi Komii siir kigi mi mhoyia krima wi naosi nidid rani. ¹⁶ Siya ti diminim simiirin paekwosim simiir whinmiriyim bi minkin. Niingaka. Siya iikamim Ibrahim siir isidin siirin krimiir whindiriraeraram nitkin. ¹⁷ Mi ti hiriinan siyiun siya inkam asi nwokin, siir nomousimim krimiir hiriinan. Mi siya wa mi mirii prismi biyan inkam komii siir hiriinan iki iikamim simiirsi naingwoyimiyokim. Mi siya minsi naokin Adi Komii siir iowa siya nwowa dimin biyeyim simiir sairsi. Mi siya iikam imiirin Adi Komii saika nwoki inkiamasu haiginiuwim sima iripa nongwomamair aeyam. ¹⁸ Mi siya hikpai hikpaiyim siir nimbiamim mi siir kinankiunim simiir kimpipisu bidiyar haiyin. Dimusi rani, siya wi nwoki kigninokninkinim iikamim ti hiriinan hik kimpipisu haiiyim simiirin. Iriig.

3

Jisis siir inig komiiyin ini Moses siir inig komii iir haiburin

¹ Nomiiyauwim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kanim. Adi Komii kimiiiramim minam nikunakin diminin big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanin siir tirim. Mi kima Jisis siirin sibgu daingwokwo, Adi Komii siya Jisis siirar nikropkikin siir yai aiiir boinmimauuwam dimin whiekakim siya tiriyim. Siya prismi biyan inkam komiiyin siya tiriyim siir hiriinan. Mi krima ti yayim siya boinin simiirar wakaeyokna boinmimauukin iikamim simiirin. ² Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbinin ta siir miya sairin mi siya ta Adi Komii siir mi miyik aiiirar asi sibgu wakaeyokna mirii, siya Moses siya tirin iya siya Adi Komii siir iikam imaka nwowa saiiir hiriinan tirkin. ³ Mi Adi Komii siya minam kiwakikin Jisis siir inigin Moses siir inig iir haiburim. Inkamin omaka komii miriiyin mi inigak ha nwowiyin siir hiriinan. Omaka saeya bi nwowika inigakin. Niingaka. Inkamin nonkwo miriiyin siyar nwowikin inigakin. ⁴ Omakaim sima sima bi mirii naekim. Niingaka. Omaka whiekakim simiirin inkamki nonkwo miriigim. Adi Komii siyairgin digworaekwowim simiir bwamkibwamim. ⁵ Moses siya whisarii mi miriiyan inkamkin. Mi siya Adi Komii siir yai imiirar sibgu wakaeyoknaekin iya siya Adi Komii siir iikamim simaka hir nwowa mi siya Adi Komii siir dimin taeminim mhoyia nimbiamim simiir boinmimauugin. ⁶ Mi inkamin Adi Komii siir iikamim simiir kou nwowin yio Jisis Kraisa saairgin. Mi Adi Komii siir yinisimim miyim siya miriiyim ini wadiekinar mi owim. Mi nim krima iikamim naingwo tibmii kanim nim krima Adi Komii siir piuganka. Mi krima naingwo tibmii kani Adi Komii siiramim mi kirie hiriirar nwowi mi krima siiramim maigimairga hiriirar nwowi, krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima

iikam naingwo tibmiiyim wi Adi Komii siir piugan nwowi. Mi krīma naingwo tibmii kīn karam nwowi, siya wi krīmiir nanmaiwarkaina rani. Nīngaka. Iriig.

Mi iikamim Adi Komii siir yai aka nantamyiriyiyim sima wi iripa nongwomamair ae rani.

⁷ Dimusi rani, krīma ini Adi Komii siir iikamnan ywowim. Mi krīma Adi Komii siir naeyu miyikin siir yai imiirar wakaeyokna. Siya hinina boinkin, panao kima pi siir yai aiir wakaei,

⁸ mi kima kimiir mhi kwoinim pi kipi kikitindinu kripkai biya kimiir yidiwi wanwyaeyim sima kariir yai aka nantamyiriyira saiir hiriinan, iya sima nu siiyin apa nīng hīr nwowa.

⁹ Mi sima kariirin saiir kinankiugim. Mi ta maeyau aiirin kimiir brougaeyim sima dimin whiekakim kara tirim sima biewiyim kamnwosa kigim. Mi sima hiriinansi bi nwokim, sima ini kariiramar swoki kinankiu kripkaiyim.

¹⁰ Mi kariir kwoinin ti iikam isidin simiirimin hauugihauuga asi whwiyiekin. Mi kara ina boinin, inokinokin simiir mhi kwoinim yaeya siyu whirima naingwowi siir napam.

¹¹ Mi kariir mhi kwoinim haugihauuga asi whwiyiekikim simiiramim mi kara hinina nikopaisisirki, ti iikamim sima wi kariir om miyikin piu siisiyin wi siir swoki it rani. Nīngaki nīngakiinga!

¹² Mi kimiir kwoinim wi dimin biyeyim simiirim pi naingwowisi mi kima wi ti Adi Komiiyin omwai waiyayokiyokiiyin wi digumii siir haimriiyugigisi. ¹³ Mi tariinanin inokinokin kima irira nwonwira kima kimar whinkinsis ankinsisnaei mi kimiiram kinankiuwi mi kima wi Adi Komii siirin wi digumii haimriiyugig rani. Nīngaka. ¹⁴ Kima, kima kima whinkinsisna. Dimusi rani, biigi biiyin krīma Kraisiir yai aiir wakaeyim, kima bidiyar yaingwo tibmiiyim mi krīma bidiyar sibgu itankiu kripkaiyim. Mi krīma hiriinan tiriyokiyoki ami mi iya krīma naowi wi saiirar nadigiui. Mi krīma inokinokin wi Kraisi saika nwoyokiyoki.

¹⁵ Krīma ina ninokninkinim, ta yaiya ina nwokripkaiya. Saeya hinina boinka,

Mi tapa kima siir yaiya saiir wakaei mi krīmiir mhi kwoinim kipi kintindinu, biya kimiir brougaeyim biya sima nantamyiriyira saiir hiriinan.

¹⁶ Yipiki iikamim biya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karam nwowim mi saika nantamyiriyirim, ha? Ti iikamim Moses siya nikunamim nu Isib hiranki mi ha namim sima. ¹⁷ Mi biewi kamnwiso Adi Komii siir kwoinin haugihauuga nhiniiram whiyiekin, ha? Siya iikamim siyu biye tirim kwoin haugihauuga simiiram whiyiekin mi sima ini maeyau siiyin apain ini hīr yaokaowim.

¹⁸ Biya Adi Komii siya nhiniir nokwao boinkin, ha? Sima wi om miyikin piu siisiyin wi siir nam tani kara simiiram nimbiniin Nīngaka. Ti iikamim Adi Komii siir yai nantamyiriyirim siya simiirar boinkin.

¹⁹ Krīma ina ninokninkinim, sima bi naingwo tibmii kīngim. Mi sima omim Adi Komii siya nimbiniin simiiram piu siisiyin siir bi namkim. Nīngaka. Dimusi rani, sima bi naingwo tibmiikim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim. Iriig.

4

¹ Adi Komii kr̄imiir Wanin siir nimbina saeya ina niki owa, saeya hinina boinka, kima kariir omin piu siisiyin siirin wa napninopkai nami. Mi hiriinanki niuwi kr̄ima mintarao Adi Komii siya kr̄imiirin wi siir omin piu siisiyin siir kigninkin apninopkaigi karamae nwowisi. ² Kr̄ima Adi Komii siir yayim ina wakaeyim biya kr̄imiir brougaeyim sima wakaeya saiir hiriinan. Mi sima hindara wakaekim mi sima bi naingwo tibmii kuingim mi ta Adi Komii siir yayi sima wakaeya, saeya simiir bi swoki whindiriraerarka. Nningaka. ³ Kr̄ima iikamim naingwo tibmii kiniiyim kr̄ima ti om miyikin piu siisiyin siirar namikim. Biya Adi Komii siya boinin saiir hiriinan, ta yayi hininga.

kariir kwoinin hauugihauuga whwiyekin mi kara hiriinan asi nikopaisisir boinkin, iikamim kariir yai wakae karamae nwowim sima kariir omin piu siisiyin wi siir napninopkainani rani. Nningaki, nninga, kuinga!

Adi Komii siya nu ninomor sowiirin ha nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi mhoiia siya ti omin piu siisiyin simiiram ha boinkin. ⁴ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin ii iriyyar kwisaka saiirin hinina boinkin mi ii iriyyar kwirim Adi Komii siya mi whiekakim simiir mirii digi mi ii iriyyar kwisaka siya piu saiir siiskuwak. ⁵ Mi ta Yokwo Komiiya saeya hinina swoki boinkika, sima kariir om miyikin piu siisiyin wi siir napninopkainani rani. Nningaki, nninga, kuinga! ⁶ Mi ta yayi hiriinana ina niki okripkaiya mi nhirim naingwo tibmii kiniiyim, om miyikin piu siisiyin siirin wa napninopkainami mi iikam nhirim biya yai win kibi aiir wakaeyim mi ha swoki antamyiriyirim, sima wi omin piu siisiyin siir hiriir napninopkainam tani. Nningaka. ⁷ Dimusi rani, iikamim yipiki bulgi bi wakaeyim Adi Komii siir yai win kibi aiir mi ti omin piu siisiyin siir nam karamae nwowim Adi Komii saika mi Adi Komii siya simiiramim iya kwira swoki imbin piu saika siisim. Mi mhoiia biewi biewiyim bidi yamkiyim, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Devidki si winboinkiiyim Yokwo Komii siya hinina boinkin, Mi tariinanin kima ta yai aiir wakaei, kima wi kipi nantamyiriyir.

⁸ Mi Josua siya simiirin ti omin Adi Komii siya nimbiniin piu sima siisam, siir hiriir whinamkiswo mi Adi Komii siya wi yaeya igwir di swoki imbini piu sima siisamin. ⁹ Mi hiriinankiniuwi, kr̄ima dinokninkin, igi ii kiina piu siisiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ina niki owa. Ya ini ta ii iriyyar kwisaka, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwo digiya mi piu ha siisa ini saiir hiriinan ywowa. ¹⁰ Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim ha nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi iikamim yim wi hiriinanar mi tiri, sima wi simiir mi imiir haiburgigi mi piu wi Adi Komii saika nini siisiuwi. ¹¹ Mi kr̄ima wi kr̄imasiyar mintaraona kr̄ima wi omin piu siisiyin wi siir nwoki amim mi wi Adi Komii saika nini owowim mi kima Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyugigs mi saika kipi nantamyiriyir biya kimiir brougaeyim sima tira saiir hiriinan.

¹² Kr̄ima kr̄imasiyar mintarao ti digworaekwo imiirsiyin. Dimusi rani, Adi Komii siir yayi saeya hinda bi priiyokaeyamka. Nningaka. Saeya ina miriia. Saeya ini wismir iokaka saiir io aiir haibura. Mi saeya inkamni hanin ii tirirar bi naka ikwoyamyaenakika. Nningaka saeya mhi kwoina hiriyyar krimkrikninopkainamika, inkamim iinibgi iiniba krimkrikninopkainamiyin siir hiriinan. Mi kr̄imiir kwoinin pi

saeyar kisisop hid haiginiuwi. Mi krimiirin pi saeyar mi isiimauwi, wadiekipiyamisi owin, iyie? Wadie rani. ¹³ Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimirkaiyim. Nningaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyokiyim, siya simiirin ina kigirkakin. Mi siirin, krima digworaekwo whiekakim krima tirim, simiirin hiriirar boinmimauu swoki. Mi siya wi krimiir nwoki hidim. Iriig.

Jisis siya krimiir prismi biyan inkamkin.

¹⁴ Krimiir biyan pris inkamin siya bidi yamin mi siya ini Adi Komii saika nwowin siir om iir. Tiki inkamin, yo Jisis siyairgin Adi Komii siir yinisimin. Mi krima sibgu daingwo tibmii kiin mi sibgu daingwo omok Jisis Kraisiiram tiki krima boinmimauuwun inkamin. ¹⁵ Mi iikam krimiir kwoinim bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyeyim krimiir kinankiuwym, krima bi sibgu okworinuwikim. Mi ti digworaekwowim krimiirin wi sima nikwowaisii krimiir kwoin imiiram kinankiuam. Mi krimiir biyan prisin siya krimiirsiyin naingwoyimiyok prasae rani, ti inkam naingwoyimiyok komiigakin siir hiriinan digworaekwowim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi siya krimiiram dimusi naingwoyimiyok rani, ti digworaekwo hiriinanim krimiir kinankiuim, siirin bidiyar mi kinankiuim. Mi siya simiir bi napkin mi siyu biyie ha bi tirkin. Nningaka. ¹⁶ Mi hiriinanki niuwi, krima wi kipi nidid. Krima Adi Komii siiram hiriirar kwisboinanae, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam mi krimiirin wi siyar mi whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin biyeyim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi krima simiir nikwowaisiyim wi digar mi owi. Iriig.

5

Jisis siya krimiir biyan prisin siya wi digar nwowi krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim

¹ Mi Juda iikamim, inkamin prismi Biyan Inkam Komii nwowamin siirin pi simar nokmwun okwo haiginiuwi. Mi ti prismi biyan inkam komiiyin, iikamim simiir miyim pi siya siyar mirii yokiyokii inokininokin. Mi iikam imiiram n hwo pi siyar kwisboini. Mi simiir nae miyik miyikim pi siya mi inkim imiyyaei Adi Komii krimiir Wanin siirim simiir dimin biyie imiirsi. ² Mi prismi biyan inkamin siya iikamim Adi Komii siir yai aar wakaeyokna ap karam nwowim, habwowaenan nwowim mi siyu biyie ha tirim simiirsiyin naingwoyimiyok pranae bi kinikin. Mi siya krimiirsiyin wa naingwoyimiyoki. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin biyieki nipiyaokii, yo wi hiriinan siyu biyeyar mi tiri, krimiir hiriinan. ³ Siya naeyim Adi Komii siiramim krimiiraramar bi nankin imiyyaeikin. Nningaka. Siya, siyam warar mi inkim imiyyaeikin. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin whirki kinankiuwi, siya wi siyu biyeyar mi tiri. Mi Adi Komii siya wi siir dimin biyeyim mi krimiir ikim wi simiirar haiyoprimdiyiumiigi swowi. ⁴ Inkamin prismi biyan inkam nwowiyin, siya inig komiigakin. Siya siirara kwoinkar bi nwokin, ta hiriinan mai aarin. Nningaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwun okwo haiginiugin, ta mi aar miriyamin. Biya Eroni, siya nokmwun okwo haiginiuwun siir hiriinan prismi biyan inkam nwowam, sair hiriinan.

⁵ Mi Kraisi siya prismi biyan inkam nwowamin sasair bi nwokin. Nningaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwun okwo haiginiugin. Mi Adi Komii siya siirin hinina boinki,

Kira kariir yinisimkin! Mi tariinanin kara ini kariir ad ywowin.

⁶ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin Jisis Kraiis siirin hinina boinkikin,

kira wi prismi biyan inkam nwowi inokinokin. Ti prismi biyan inkamin Melkisedek dapiyin siir hiriinan.

⁷ Mi biya iya Jisis siya nu tir nwowin, inkam krimiir hiriinan mi nhwo ha kwisboinin Adi Komii siiram, ouuba ini warar yaokiinaiiniya. Mi Adi Komii siya dimin taeminim siya kwisboinin simiir wakaeyin mi siya siirin ina whindiraerarin. Mi siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwo ie hiranki. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Dimusi rani, siya, siyamar bi naingwonakin. Siya Adi Komii siir kwoin iirarar napkin. ⁸ Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siirin dimin kasa kasaki bi nonkwoninwoimwainninkin haiginuugin. Mi ti digworaekwowim siir nonkwoninwoimwainninkin haiginuwim yim siir whinkinsis haiginuugin. Siya Adi Komii siir kwoin iirarar sibgu wakaeyokna apim. ⁹ Mi siya Adi Komii siir kwoin iirarar napkin. Mi ti hiriinan siyiun yio min nsiimauugin siir kwoinin dimin biye whir swoki aingwo rani. Nungaka. Mi ti hiriinan siyiun siya wi dig asi nwowi, iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir nanmai-warkainam. Mi sima wi omwaiya nwoki waiya yokiyokikaeyamim. ¹⁰ Adi Komii siya yokmwin okwo haiginu Jisis siirin prismi biyan inkam nwowam biya Melkisedekni siya nokmwin okwo haiginuwa prismi biyan inkam nwowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya nanmai-warkainan simiir dimin bibiyeyim simiir saiirsika. Iriig.

Krima wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin.

¹¹ Mi Kraiis Melkisedek sowiir diminpai diminpaiyim kara simiir boinmimauuwamin ina naingwowin. Mi kara simiirin wi sibgu nanaakninkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowhaenan ywowim. Mi kimiir kwoinim ta yai aiir wakaeyamin rirmiya bi nwokim. ¹² Kima kwokikwokiyaeya bi naingwo tibmii kangim wi Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyiwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiirin kwokiyaeya bi mi aingwo tibmiigim. Mi kima dig bi nwokim ini yinkinyaeyaowim. Mi Adi Komii siir yaiya biya kima wakaeya saiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi wim kima iikam nhiramin ina naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyiuniyim. Mi kima wa nwoki inokinkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rimtiowikim. Kima ini yinisim praigaknan ywowim, ini mwaiyar niki aeyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim, kima tira saiir hiriinan. ¹³ Krima dinokninkin, iikamim biya ta Adi Komii siir yai aiir niki wakaeyim mi sima mhoiya kwisaka ha swoki wakaeyi mi yim ti hiriinan iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini yinisimin siir yopiini mwaiya niki aeyin ini siir hiriinan ywowin. Sima Adi Komii siir yai aiir bi ninokninkinkim piki hinina dimin ikin biyeyin mi piki hinin dimin ikin wadiyeyin. ¹⁴ Iikamim inakamae nwowiyim yim nae kirie kiriyeyim ha naeikim. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hinin nae ikin biyeyin mi piki hinin nae ikin kibiyin. Mi yim ini iikamim naingwo tibmii kaniyim mi kiriekak ha nwowim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiun ini iikamim naingwo tibmii kaniyim sim

naingwo omok diriraerariyim piki hinin dimin ikin biyeyin mi piki hinin dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

6

¹ Krīma yaiya Kraiis siira biya sima boinmimauuwa idowigidowiyana saiiramar kipi naingwokripkai. Krīma siir yai nhirim aowa aowanim warar wakaeyokna ap. Mi krīma wi siir mhoiia nwoki amim, ta krīma tira saiir hiriinan. Mi krīma ti yaiyim biya krīma wakaeyim simiir simiira kipi naingwokwonanae. Taka yaiya ya hininga, krīma siyu biyie siirin digiumii haigingig, naokaoiga krīmiir ninuwiyin mi Adi Komii krīmiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apnam. ² Mi ta yaiya biya krīma boinmimauuwa kimiir baptaisni siyupai siyupaiyim sim mi iikamim ina simiir mwo imiir mi onkwowim Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim simiirin ha mi isiisiimauu mi ombud komiiyim ha naokaonamim mi simiirin ie hirankar mi kininsiin idwo mi iya Adi Komii siya simiir hidana nhirim wi paeya nami mi nhirim wi ninomor koua nami. Mi ninomor koua namim yim wi omwaiyar waiyayokiyoki. Mi hiriinan digworaekwowim yim kimiir nowomwarkai haiginugun. ³ Adi Komii siya krīmiir whinkinsiis haiginuwam tiri. Mi krīma wi iki siir yai nhirim simiir nwoki wakaeyokna apim, krīma tira saiir hiriinan.

⁴ Kara kimiirin hiriinan minsi boinki. Dimusi rani, iikam nhirim biya sima bidiyar iki angwo tibmii kinim. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin bidiyar sibgu wakaeyoknam. Mi sima dimin miyik miyik bidiyar mi haiyim, Adi Komii siya hauugiyim siir om hirankin. Mi Adi Komii siir naeyuin simiir piu bidiyar mi ii okwokaiyim. Mi sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigi mi krīma simiirin wi panina swoki boini, ti siyu biyeyin siir haiburgigim mi Adi Komii siiram swoki amim, ha? Nīngaka. Yio siyu rani. ⁵ Sima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siir yaiya biya sima wakaeya, saeya yai bimbuiwi rani. Mi dimin kirie komii komii nhirim biya Adi Komii siya tirim bidiyar mi kigim. Mi mhoiia krīma wi simiir whiekakar kigswoi. ⁶ Mi sima Adi Komii siir yai kibi aiirin digiumii haigingiki mi krīma wi panina tiri, simiir swoki ikiunaniyim Adi Komii siiram swoki itam ha? Nīngaka. Yio siyu rani. Sima wi Adi Komii siir siyu iir swoki ap rani. Nīngaka. Dimusi rani, yio ini Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika swoki inkir irinu isomaoni hinin ywowa. Mi iikam nhirim sima ti hiriinan siyuin siir kigi, sima wi Kraiis siir tīrgigini.

⁷ Iikamim yipiki naingwo tibmii kinim mi Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apam, yim ini ti nuin siir hiriinan ywowin, iya naoki kinkiiyim mi nao opa ha sinkainaiinamiya. Mi sasaeyim inkamki ninkinim ha sibgu inan iigiyim simiirin pi Adi Komii siyar kirie haiginuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim yim ti nu miyikin ini siir hiriinan ywowin. ⁸ Mi iikamim biya niki angwo tibmiiyim mi tariinanin, digiumii Adi Komii siir swoki haimriiyugigim, yim ini nuin wapnao minkin ninkisaioae nankaiyim ini siir hiriinan ywowin. Mi ti nuin yio nu miyiki miyik rani. Mi Adi Komii siya wi io ti hiriinan nu iir nwowi. Mi siya wi ha boini, ti nuin, nu paii rani, siirin wi siya haingimugii. Mi iikamim biya naingwo tibmiiyim mi Adi Komii siirin digiumii ha swoki haimriiyugigim, simiirin wi Adi Komii siya boinwokiopnakaigi paeya. Ti nu biyeyin Adi Komii siya haingimugiyin siir hiriinan.

⁹ Ti kariir akam kɔngikɔnim, ta yai biyie hiriinana kara boɔnkiya kɔmiir, kara ha naingwowi, kɔma wi dimɔn maɔyik imiirar tiri mi wa sibgu wakaeyokna api. Mi Adi Komii siya kɔmiirin wi hiriinansi nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Adi Komii siya inkam biyie rani mi siya dimɔn taeminim kɔma tirim simiirin wi ha naingwo owouu rani. Nɔngaka, siya wadiekiwadie ieyargin mi siya ina naingwowin dimɔn taeminim kɔma tiriyim simiirin. Mi ti hiriinan dimɔn taeminim kɔma tirim iki iikam nhirim biyanim sim mi ha nɔyokiyokiyim mi tisi tariinanar nadigniyim, yim Adi Komii siir nɔsiimauugin, kɔma siiram naingwowi. Dimusi rani, kɔma siir yai imiir wakaeyokna apkim. Mi Adi Komii siya ti digworaekwowim sima tirim simiirin wa naingwowi. ¹¹ Mi kara irira nwinwira kɔmiiram ha naingwowi, kɔma kirie hiriyyar dwoyokiyokiyam, Adi Komii siir digworaekwo imiiram. Mi siiramɔn hiriyyar nwokwokɔnim iya Jisis siya swoki iti kɔmiir nanmaiwarkainaim. Mi kɔma hirii hiriyyar tiryokiyoki ami mi wi kɔmar naobudgii. ¹² Kara kɔmiiramɔn minam naingwowi, kɔma Adi Komii siiramɔn piugi kipi piyao. Kɔma iki iikamɔn Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Mi iya siya swoki itana saiirim nwokwokini, sima wi dimɔn maɔyik maɔyikim biya siya boɔnim kɔmiir, wi simiirar hauuwi. Iriig.

Kɔma daingwo tibmii kɔn.

¹³ Mi biya yai nhirim Adi Komii siya Ebrahim siir boɔnmimauuam tirim, siya simiirin wa boɔnmimauuwi. Mi siya ti yayiyim siir inig iirar swoki ikopaisisirnaeikin. Dimusi rani, siya Adi Komiiyin, siir kouin inkam nwirki bi nwokin. Nɔngaka. ¹⁴ Mi siya siirin hiniina boɔnkin, Ebrahim, kara kɔmiirin wi dimɔn kirie komii komii imiirar tir haiginuwi. Mi mhoyiya kirii isidin siir yinneyim wi kasa nwo rani. ¹⁵ Mi ta saiir mhoyiya Ebrahim siya ina kaoraraowin, ti dimɔnim Adi Komii siya boɔnkiiyim siiram, sima nimbiamam. Mi siya hiriyyar kaokaigiyin, ini ti digworaekwo imar yimbiniyim. ¹⁶ Mi iya inkamɔn dimɔn whir nimbiniyim, siya pi inkamɔn inigin kouwarigsim nwowin pi siir inig iir nɔkopaisisirkii. Mi ti hiriinan siyuuin iya inkam nhirkim siir yai aiirin hiriinan wakaekii mi sima wa boɔnki, ihi, dimɔn siya nimbiniin yio wa tiri. ¹⁷ Adi Komii siya iikam kɔmiir nɔsiimauuwam tiri, yipiki ti digworaekwowim biya siya nimbiniyim kɔmiir, simiir haiyanim. Siya kɔmiirin min nɔsiimauugin, ta siya nɔkopaisisira siir inig iirar mi saiir. ¹⁸ Mi ta yayiya Adi Komii siya nɔkopaisisirkiiya siir inig iirar, ya kɔmiirin min nɔsiimauuga, dimɔnɔn siya siir inig iirar dapikopsisirkiiyin, yio bi swoki ikopsasaeikin. Yim ti hiriinan dimɔnim yim kɔmiir kirie haiginugim. Mi ta kirieya ya wi hiriyyar nwoyokiyokiyami mi wi iya Adi Komii siya nimbiniim digworaekwo whiekakim kɔmiir hauuwam, wi saiirar nadigiui. ¹⁹ Kɔma ina nɔknɔnkɔnim, mhoyiya kɔmiirin wi Krai siya nanmaiwarkainaei. Mi ti digworaekwo hiriinanim, kɔmiirin wi sima kinsis haiginuwi, sibgu okworinuwamɔn, paeyin uridgi nitkiniyim mi ha sibgu okwowyin, siir hiriinan. Mi ti digworaekwowim, ti kɔma wakaeyokna apim, wi bopwoniya sima niɔnikiwitkii, yuuisa Adi Komii siir maeyaua saiir nwowa. Mi Adi Komii siya mi kɔma, kɔma wi kwoin whiruwar nwowiski. ²⁰ Ta Adi Komii siir maeyaua huuyokiyokaiya dimɔn whirki kimbu karamae nwowa biyin Jisis siya napnɔpkaɔnamɔn mi kɔmiir igsoa siyar yokwokairina. Mi kɔmiirin siya whinkinsis

haiginiu. Mi siya ini prismi biyan inkam ywowin inokinokin. Ti prismi biyan inkamin Melkisedek nikuiwiyin siir hiriinan. Iriig.

7

Melkisedek siya prismi biyan inkamkin.

¹ Jisis siya Melkisedek siir hiriinan prismi biyan inkamkin. Melkisedekin yio om Selem hiran iikamim simiir kigirkakikin. Mi siya Adi Komii siir prismi biyan inkam warargin. Mi biyarin Ebrahim siir isidin iki inkam komii komii nhirim om nhirim sau simaka nininim simiirin yamdi kwiruwa sama hainurur haiginiugig. Mi iya sama sau ha ninin dignaniyim. Mi Melkisedek siya simiirin siyiu hir yapyskaiwin. Mi siya simiirin ina yokboinmamair haiginiugiyim. ² Mi digworaekwo miiyik miiyik whiekakim, Ebrahim siya hainaniyim ti omim simiir hirankin, siya simiirin whieyim, iuura sioitkin. Mi siya whie iuur aka, ya kimidiniya Melkisedek siir hauu. Mi nokiinwokiyim yim ini siyar haiyim. Mi Melkisedek siir inigin siir inig mwoki, inig mwowin yio mankin, inkamin dimin kibi kibi tiriyin siya. Mi siir inig mwoki inig mwo whirin yio mankin, inkamin iikam iripa nongwomamair aekin. Dimusi rani, om Selem hiran iikamim, simiirin ini siya kigirkakim. ³ Mi biyarin inkam nwirki bi wankin siir yopii ado mi siir yidiwi wanwiyaeyim mi siir isidin simiir inigin yokwoni. Nningaka. Krima ninoknankin tani, siirin wig inkamkar namisi aokainakin, iye? Krima ninoknankin tani, siya bidi pi piyamisi aonami iye? Mi krimiir kwoinin ha naingwowi, siya Adi Komii siir yinisimkin. Dimusi rani, siya ini omwaiyar waiyayokiyokiyin. Mi siya wi prismi biyan inkam nwowi inokinokin.

⁴ Kima bidiyar yinoknankinim siya inkam komii ieyairgin. Mi Ebrahim siya inig komiigak siirar mi owaiginiu. Mi ti digworaekwo whiekakim sau aka siya ninin hainakiyim iki om nhirim simiir inkam komii komiiyim om kigiraowiyim simiir hiranki, siya simiirin iuura sioitkin mi siya whie kwira kimidiniya siir hauu. ⁵ Mi kam nhirim Livai siir isidin siirin sama ini prismi miya sair haiyim. Mi Adi Komii siir siyiu komiiyin hinina boinkin, dimin taeminim Isrel simiir iikamim sama haiyim sama ii nhirim simiirin iuura timi sioitkin mi iuur akain yio Livai siir isidin siir hauugi. Mi Isrel simiir iikamim yim Ebrahim siirgisir isid ieyairgin. Mi ti pris inkamim sama pi simiir piugana sair iikami digworaekwo miirar swoki kwahai. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin. ⁶ Mi Melkisedekin yio Livaini isidin siir tani mi dimusika siya Ebrahim siir dimin iir haiyin, ha? Siya Livai siir isidin siir inkam tani mi siya diminin iuur akain Ebrahim siirarim siyar sioitkinim simiirgisimiirar haigin. Mi siya siirin ina yokboinmamairgiyin. Siya hinina boinkikin, Adi Komii siya ini kinakar nwowin. Kima bidiya yinoknankinim Ebrahim siya inkam komii ieyairgin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir nimbingiyin mi siya wi simiirar tiri. ⁷ Krima ina ninoknankinim, inkamin, inkam nwirniyin hinina boini, Adi Komii siya ini kinakar nwowin mi ti inkamin ta yai kibi hiriinana sair boinin, yio ini inkamin hindara wakaeyin ini siir kou ywowin. Whisarii rani, yio Adi Komii siir ijsopa sair nokwokairiinakin, siir nokboinmamairam. ⁸ Mi pris inkamim yipiki Isrelmi dimin taeminim sim dimin iuur akain sim haiyim, yim wi wai biyeyar mi owi mi wa mi aowi. Mi yio Melkisedekin yipikin Ebrahimni dimin iuur akain si haiyin, Yokwo Komii saeya ha boinka, siya wi nao rani. Nningaka.

⁹ Hiriinan mi boinin ti inkamin Livai nikuwiyin, siya dimin iuur akain Melkisedek siir mi hauugiyin. Iya brougae Ebrahim siya ti dimin haimii iuur akain Melkisedek siir hauuwun, yio ini siir apuin Livai siya hauuni hanin ywowun Melkisedek siirin. ¹⁰ Mi iya Ebrahim siya Melkisedek siirin siyu hir napyiskaiyin, Livaiyin yio bi niki aokainakin mi krma hinin dimusi boinkin, ti diminin Livai siya hauugikin Melkisedek siirin, ha? Ebrahim siya Livai siir brougaekin mi iya Ebrahim siya digworaekwowun Melkisedek siir hauuwun, yio ini Livai siyar hauuni hanin ywowun. Mi Melkisedekin yio ini Livai siir kou ywowun.

¹¹ Bidi bidiniya Adi Komii siya siir siyu komiini yayim, Moses siir hauugikin. Mi Moses siya Isrel simiir ikam imiir hauu. Mi ta yaiya hinina boinka, ti kamim Livai siir isidanin sima prismi miya wi saiarar mirii mi nae minim wi warar ninkinimiyaei, Adi Komii siirin. Mi Adi Komii siir omaka saiar warar timi kigrirao. Mi ti dimin biye krimiirin simiirin ti kam ima haiyoprimdiyumiigikiswo mi mhoiia Adi Komii siya Krai siirin wi di swoki imbingi krimiir prismi biyan inkam nwowamin. Niingaka. ¹² Mi Adi Komii siya nikropkiyin prismi biyan inkamin yio ini saa ywowun. Mi ini prismi biyan inkamin simiir kisina okwowam. Mi ti siyu komiini yayim biya Adi Komii siya hauugiyim Moses siir yim ina digiyim mi iripi hiriinan Adi Komii siya siyu komiini yayim yaeya yaiwin swoki hauugi, ti biyan siyu komiinyin siir maeyau aiir swoki kisina okiyam. ¹³ Ti yayim ti inkam iir boinin, siya Livai siir puganan inkam tani. Niingaka. Siir yidiwi wanwiyaeyim yapa pugananinkin. Mi siir yidiwi wanwiyaeyim simiir pugana biya simiir nwirkin ta prismi miya nae ninkin imiyaeiya saiar bi swoki mirimiminkin ta miya ya simiir mi rani. Niingaka. ¹⁴ Krma bidi yinokninkinim, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya Judami pugana saeya naokainakin. Moses siya ti isidin prismi miya sae miriim, simiirin yaimir sim kwir bi swoki boinmiminkin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya prismi miya wi hiriinana nwoyokiyokiyami Melkisedek siir hiriinan.

¹⁵ Mi krma tariinanin bidi yinokninkinim mi iya ti prismi biyan inkam nwirin siya nimbiamin siya Livai siir pugana saiar inkam tani, siya Melkisedekin prismi biyan inkamin mi miriim siir hiriinankin. ¹⁶ Mi iya Adi Komii siya nimbinkiyin siirin prismi biyan inkam nwowam mi siya ti siyu komiini yayim Moses siya win boinkiyim prismi miya wi Livai siir pugana sasar nwowi siya hiriinan bi naingwokin. Niingaka. Mi ta siir kirieya omwai waiyayokiyokiyi inokinok, siirin saeya minkikin prismi biyan inkam nimbiamam. ¹⁷ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiar wina mi saeya hinina boinka, kira inokinokin wi biyan inkamar nwoyokiyoki Melkisedek siir hiriinan. ¹⁸ Adi Komii siya bidi yinakiyim biyan prismi kamim simiir siyu komiini yayim. Dimusi rani, ti yayim yim wi dig nwo rani, krimiir whinkinsis haiginiuwun omwai Adi Komii saiar waiyayokiyokiyim inokinokin. Niingaka. Mi Adi Komii siya ti biyan siyuum simiirin asi digikim. ¹⁹ Whisarii rani, ti siyu komiini yayim Moses siya winim Yokwo Komii, krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sima nwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya yaeya siyu win whirin siir diriraerarki krimiirin. Mi tariinan siya yai win kibiya Krai siir boinkin krimiir, ini yayim biya Moses siya winim Yokwo Komii ini simiir haiburim. Mi krma ta

yaiwɪn kibiya saiiir wakaeyokna api mi ha naingwo tibmii mi saeya wa whɪndiraerari krɪmiirɪn Adi Komii siir kingiɪn nwowam.

²⁰ Adi Komii siya Jisis siirar nɪmbingɪn pris inkam komii nwowamɪn, siya siirɪn whisarii bi nɪmbingɪn. Nɪngaka. Siya ti yaiyɪm siir inɪg iirar bidi yɪkopwaisisirɪn. Iiya siya siir nɪmbingiya mi biyan pris inkamɪm sima siir hiriinan tani. Mi Adi Komii siya inkam nwɪrniyɪn biya siir inɪg iirarɪn hiriinan bi nikopwaisisirkin pris inkam nwowamɪn. Nɪngaka. ²¹ Mi iya Adi Komii siya Jisis siirɪn pris inkam komii nwowam nɪmbinɪn siya siir inɪgɪn Adi Komii siirar bidi yɪkopwaisisirɪn kɪriiramɪn mi kira pris inkam komiia nwoyokiyokii iinokiiɪnokin. Mi kariir kwoinɪn wi swoki kisina haigi rani. Nɪngaka.

Kara, Adi Komiiɪn kara kariir inɪg iirar bidi yɪkopaisisirɪn kɪriiramɪn, kira wi pris inkama nwoyokiyokii iinokiiɪnokin. Mi kariir kwoinɪn wi kisina haigi rani. Nɪngaka.

²² Krɪma bidi yɪnoknɪnkɪnim ta yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiyɪn siir inɪg iirar Jisis siiram. Saeya yai kirɪe komiiɪgokomiiɪga. Mi ta yaiya siya kitibmii boina ya inɪ yaiyɪm biya Adi Komii siya Moses siir hauuwɪm mi Isrel simiir iikamɪm simiir mi hauuwɪm inɪ simiir haibura.

²³ Mi dimɪn whirɪn yio hinɪngɪn, biya pris inkam kasa rani. Dimusi rani, sima pa mi aokaowi mi simiir igsopa pi inkam nwɪrkar mi okwokairinanaowidi. Mi ti hiriinan siyɪuin ii kasa bi tɪrkin. Simiir inkam nwɪrki omwai hiriyar bi waiyayokiyokiɪgɪn. Nɪngaka. ²⁴ Jisis sasairɪgɪn omwai waiyayokiyokii mi wi ta hiriinan sairsi nwowi siya pris inkam nwowamɪn. Mi siir igsopa wi inkam nwɪrki swoki okwokairiina rani. Dimusi rani, siya bi naowikɪn. ²⁵ Dimusi rani, ta sairsika, Jisis siya wi digar nwowi iikamɪm yɪpikɪm siiram naingwo tibmii kɪnim simiir nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krɪma Kraisi siir yai aiiir wakaeyokna apkɪm. Krɪmiirɪn wi siyar whɪnkinsiis haigɪniuwɪ. Dimusi rani, siya wi nao rani. Siya inɪ omwaiyar waiyayokiyokiɪyɪn. Mi siya inɪ Adi Komii krɪmiir Wanɪn saikar nwowɪn mi siya nhwo inɪ krɪmiiramar kwis boinɪn.

²⁶ Jisis siyairɪgɪn prismi biyan inkamɪn mi siya inkam wadiekin siirɪn dimɪn whirki bi kimbugɪn. Siya iikam krɪmiirɪn dimɪn biyieki naokɪngugunankaiyɪm krɪmiirɪn nu tirar kwaeyoprɪgɪngig. Mi siya Adi Komii saika inɪ owou. Mi siirɪn Adi Komii siya ywowaigɪniɪn inɪg komiiɪgɪk. ²⁷ Mi iki prismi biyan inkamɪm biyanɪm simiir hiriinan tani. Nɪngaka. Dimɪn taeminɪm sima nɪnkɪn imiiyaeyɪm, Adi Komii siir, simiir dimɪn biyieyɪm sima bi haiyoprɪmɪdiyumiigikɪm. Nɪngaka. Mi iinokiiɪnokin, biyɪn sima pi simiir dimɪn biyie imiirsiyar niki inkin imiiyaeyɪ. Mi mhoiia sima Adi Komii siiramɪn pi iikam nhɪrmi naeyɪm sim nɪnkɪn imiiyaeyɪ. Mi Jisis siya ti kamɪm simiir hiriinan tani. Nɪngaka. Siya ta sairɪn ii kwɪruwar tɪrkiɪn, iya siyar naowa paeyɪn hɪniya nɪrionɪnkɪnɪn si mi naeni hanɪnɪn siya siir piɪu aiiirar nɪnkɪn imiiyaekɪn, Adi Komii siirɪn. Siya siir piɪu aiiirɪn naeni hanɪn mɪnsi nɪnkɪn imiiyaekɪn, iikamɪm simiir dimɪn bibiyeyɪm simiir haiyoprɪmɪdiyumiigiyam. Mi siya saiiir bi swoki tɪrkin, idɪpidɪpin. Nɪngaka. Ii gwɪruwa siyar bidi tɪrki iskiya. ²⁸ Mi yaiya biya Adi Komii siya hauuwa Mosesni, prismi biyan inkam komiiyɪm saeya nokmwɪn okwo haigɪniuga. Mi ti kamɪm yim inkam paɪi rani, Adi Komii siya ha boinkɪn, simiir kwoinɪm dimɪn biyieki bidi yaokɪngugunankaiyɪm. Mi ta yai kirɪeya Adi Komii siya boinkiya mhoiia, ya siir yinisim iir nɪmbingiya saiiir nikopwaisisirkika. Jisis

siya iki prismi inkam komii nharim simiir hariinan tani, siyu biye bi tirikin. Ningaka. Siya prismi biyan inkam komiigin omwai hariiyar waiya yokiyokikaeyamikin. Iriig.

8

Jisis siya Adi Komii siir omaka ninomor kou hirana saiir pris inkamkin.

¹ Mi ti digworaekwowim kara kimiir boinkiyim yim hiniingim, krimiir biyan prisin, siya ini kara boina ini saiir hariinanar nwokripkaiyin. Siya Adi Komii saikar nwowin, siir omin ninomor kou hir nwowin siir. Mi tarinanin siya ini Adi Komii siir ina iniig miya nidwowin, maeyauwa kamim inig komiigakim digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyim sima nidwowiya saiir. ² Siya ini ninomor kou hir nidwowin mi siya ini prismi inkamnan miriyyin. Siya ti hariinan diminin ini omaka Adi Komii siyar nonkwo miriyya ninomor kou hir ini saiir hir miriyyin. Ya tariigina ya saeya maeyaugimaeyaua Adi Komii siir inig iir hainaniya saiirin inkamki bi nonkwo miriiga. Ningaka.

³ Mi bidi bidiniyarin, siyu komii siir siyuin Adi Komii siya hauuim Mosesni, iikamim sima sibgu apam siyuin prismi biyan inkam nokmwain okwo haiginuwiyyin, dimin taemin Adi Komii siir ninkin imiyyaeyam mi hariinanar mi tir. Mi krimiir prismi biyan inkamin yo ti hariinan siyu iirar mi tir, dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiyyaeyam. ⁴ Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wi prismi biyan inkam di ywowi. Dimusi rani, nu tirin iripi hariinan pris inkamkakaargin dimin taemin ninkin imiyyaeyamin Adi Komii siir, siyu komii siya boinkiya saiir hariinan. Mi sima Jisis siiram paninsi kiwakisi. ⁵ Mi miyim pris inkam ima miriyyim, omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya saiir, ya aknainan hindara nisiimauuga dimin taeminim ninomor kou hiranim Adi Komii siirim simiir. Mi biya iya kingiin nwowa, Moses siya Adi Komii siir omaka hindara ini kaigrinu okwosasae miri. Mi Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira dimin taeminim kara boinimauuim simiirin sibgu tir. Kara nisiimauuwa, iya kira mhuu hir nwowa saiir hariinan. ⁶ Mi taka ii aiararin, Kraisi siya ini prismi biyan inkam komiinan miriyyin mi ini iki miyim biya prismi biyan inkam komiyyim sim miriyyim ini simiir haiburim. Mi ti hariinan siyuin, ta kitibmii boin wina Adi Komii krimiir Wanin siya nimbingiya Kraisi siir krima wakaeyokna apam ya ini biya siya nimbingiya brougae wanwiyaekim sim wakaeyokna apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuiskii. Biyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginuga. Ningaka.

⁷ Mi biyan nimbina saeya iikam imiirin Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi Adi Komii siya wi yaeya kitibmii boin win di swoki imbini. Ningaka. ⁸ Adi Komii siya bidi yinokninkinin siyuin iikam ima tiranin. Mi siya hiniina boinki, Mhoiyya kara kariir iikamim Isrel hiranim Judami pugana saiirim wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingii.

⁹ Mi kariir kitibmii boin wina ya wi biyan kitibmii boina kimiir brougae imiir iya kara simiirsi naingwoyimyoka, iya sima nu Isib hir nwowa mi simiirin ha kiyainaniyin saiir hariinan tani. Ningaka. Kara kimiirin wi biya kara kitibmii boina wi saiir hariinan swoki

kitibmii boin tani. Nningaka. Dimusi rani, kimiir brougaeyim sima bi sibgu apkim. Mi kara kimiir brougaeyim simiirin ti hiriinan siyuiin digiumii siirsi haimriiyugin.

¹⁰ Mhoiia iya ta biyan kitibmii boina saeya kigirkakim digworaekwo whiekakim sima digana, saeya digii mi kara Biyan Inkam Komiiyin Isrel kimiir iikamim wi yaeya siyiu boinki, kima napamin. Mi tariigina kara wi kimiir kwoinki kwoin iirar kinirkai haiginiugii. Mi kima wi wakaeyoknam nwoki aingwowim. Mi an kara wi kimiir Adi Komii nwoki owim mi wim kima wi kariir iikam nwoki owim.

¹¹ Mi mhoiia ta ii airin iikam whiekakim sima kariirin wa ninokninkini. Yipiki inigakim mi yipiki inig karamaeyim sima kariirin wa ninokninkini. Mi ta ii airin iikamim sima wi simiir nu whiruwan iikamim simiirin wi hiniina boin tani, Kima Biyan Inkam Komii siir dinokninkin. Nningaka.

¹² Mi kara wi simiirsa naingwo bumbuwi mi simiir dimin biyieyem sima tirim wi kara haiyoprimdiyumiigi. Mi kara simiir dimin biyieyem wi simiir swoki aingwo rani. Nningaka.

¹³ Mi biyan nimbina biya Adi Komii siya Moses siir nimbingiya ya ini biyie ywokiya. Whisarii rani, siya krimiir ha boinkin, siya wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingi. Krima bidi yinokninkinim ta biyan nimbina ya wi sapi namki, yuis kaba inkamkin kabitkaigiya saiir hiriinan. Iriig.

9

Biya prismi biyan inkam komiiyim wraisu nhie arar ninkin imiiaekim Adi Komii siirin.

¹ Mi biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya siir biigibiayan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim Isrel simiir iikamim simiir nimbingikin. Mi siya simiirin siyiu Adi Komii siir inig iir hainaniyem siir boinmauu wakaekin. Mi siya kamimiirin siyuiin omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir miriini siyuiin siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakaeyam. ² Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hugripkiigi haimii haimiyo whisa ywo. Mi ti haimiyyin huuyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaiginiyim mi Bretin Adi Komii siir ninkin imiiaeyim yim ini ta maeyaua huuyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim. ³ Mi sima yuis kwira maeyau kwira huuyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iir yitimwanu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siirgisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua huuyokiyokaiya saiirin inkam nwrki bi swoki amiminika. Nningakinngaka. Mi sima ta maeyaua saiirin ha dapikin, dimin whirki bi kimbu miminka. ⁴ Mi dimin nhirim ini ta maeyaua huuyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiiya golni tira aka mi ta hiiya saiir idwo hirin haua wain piuii miyikakin siir op aii naokin haingimugiya, piuii miyik nusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miya kwira paeni sima nirimtioninkin miriia saiir idwowin sima golni miriigikim mi ya ini hir warar mi inkin okaiya. Mi ta miya sima saiirin ha dapikin, nimbini tibiini miyaka. Mi ta miya saiir yainau hirin mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim iya sima nu siiyin apain siir hir nwowa ini

h̄ir n̄wokaiȳim. M̄i paekop̄in b̄iyya Eronk̄i si hogwokwo ap̄in, siir̄in Ad̄i Komii siya t̄irkikin, ȳio in̄i nhwokakar m̄i okaiȳin ta m̄iyya aiir̄in. M̄i siiya n̄hiswo Ad̄i Komii siya w̄inkiyō kitibm̄ii boin̄ yaȳim sim̄ yo in̄i h̄irar m̄i in̄kin okaiyo. ⁵ M̄i ta m̄iyya saiir̄ idwow̄in sima Ad̄i Komii siir̄ paekwos̄imwo n̄wis̄a yonkwokwo haiḡin hinda n̄siimauuwam. M̄i sima t̄i paekwos̄imo sowiir̄ k̄igo m̄i sima boin̄, Ad̄i Komii siir̄ dim̄in m̄iyȳik̄ m̄iyȳik̄im paenan̄ n̄iyuaeȳim in̄i tir̄ n̄wow̄im. M̄i t̄i paekwos̄im n̄wiswo hinda n̄siimauugo sowa p̄idgakako. M̄i ta maeyaua iikami dim̄in biȳie haiyoprimdiȳum̄iyya in̄i sowiir̄ p̄idga owar̄ ȳir̄inugiya m̄i t̄i dim̄in̄im̄ simiir̄ dim̄in mwok̄imwow̄in, kara p̄i k̄imiir̄ boin̄mauu rani. N̄ingaka.

⁶ M̄i m̄hoiyya sima digworaekwow̄im dir̄iraerar̄ diḡim m̄i pris̄ inkam̄im, sima ta maeyaua h̄uyokiyokaiya anoka kinḡiin n̄wowa saiir̄in b̄i siisk̄im dim̄in taemin̄im Ad̄i Komii siir̄ n̄ink̄in im̄iyyaeȳim. ⁷ M̄i b̄iewi b̄iewiȳim, pris̄mi b̄iyyan̄ inkam̄in siya ta maeyauwa h̄uyokiyokaiya dim̄in wh̄irki k̄imbu karam n̄wowa saiir̄in īi kw̄iruwar̄ namikin̄. Siya wh̄isarii b̄i namikin̄, siya meme bulmakau īini nh̄eȳim, p̄i simiir̄ hainami Ad̄i Komii siir̄ n̄ink̄in im̄iyyaeȳam iikam̄im hinda whaowaeya p̄riidir̄iraerar̄im̄ simiir̄ dim̄in biȳie im̄iir̄ haiyoprimdiȳum̄iigiyam. ⁸ M̄i Moses siir̄ yaȳim iikam̄ k̄rimiir̄in ta maeyauwa Ad̄i Komii siya n̄wowiya, saiir̄ k̄ign̄ink̄in ap̄n̄inopkaiyam b̄i boin̄kin. M̄i t̄i h̄iriinan̄ siȳiwin̄, Ad̄i Komii siir̄ naeȳiwin̄ ȳio k̄rimiir̄ n̄siimauugin̄, iikam̄im Moses siir̄ yai aiir̄ wakayokn̄aim̄ sima w̄i Ad̄i Komii siiram̄ swoki haiyuḡ naingwo rani, ir̄ipa saikar̄ nongwomam̄air̄ aeyam. N̄ingaka. ⁹ M̄i ta Moses siir̄ yaȳia ha boina iikam̄im, Ad̄i Komii siir̄gis̄iir̄ maeyauwa h̄uyokiyokaiya dim̄in wh̄irm̄inwh̄irm̄ink̄i k̄imbu karam n̄wowa saiir̄ k̄ipi nap̄n̄inopkainam. Ya akn̄ain̄i han̄in̄ hindara n̄siimauuga k̄rimiir̄. M̄i ta iyya pris̄ inkam̄ ima n̄ink̄in im̄iyyaeya, Ad̄i Komii siir̄ ya iikam̄im simiir̄ kwoin̄im̄ rirm̄iyya simiir̄ b̄i n̄wowaigin̄uga. N̄ingaka. ¹⁰ M̄i yim̄ t̄i yaȳim yim̄ k̄rimiir̄ k̄nsiis̄ haiḡin̄iuwank̄im, naeȳim yim̄ naeyank̄im m̄i opa ya kw̄iyaeyanka m̄i siȳiwin̄ op̄ wh̄aūi īkin̄ m̄i k̄rima t̄i siȳiwin̄ im̄iir̄ sibgū api m̄i Ad̄i Komii siya w̄i ha boini, k̄rimiir̄ p̄iwin̄, yim̄ p̄iwin̄ wad̄iek̄im, siȳiwin̄ komii siya boin̄kiya saiir̄ h̄iriinan̄. M̄i t̄i digworaekwow̄im̄ simiir̄ yaȳim yim̄ k̄rimiir̄ k̄igr̄iraowank̄im. Tariinan̄ar̄ tir̄ bwakainakiȳin̄ m̄i w̄i iyya Ad̄i Komii siya digworaekwo wh̄iekak̄im̄ simiir̄ k̄igr̄irkakana wad̄iek̄iwadiē n̄wowi, w̄i saiir̄ar̄ nadiḡiwi.

¹¹ M̄i Krais siya k̄rimiir̄amin̄ pris̄mi inkam̄ komiinan̄ nit̄kin̄ siir̄ dim̄in taemin̄ m̄iyȳik̄ m̄iyȳik̄im̄ simiir̄in̄ k̄rimiir̄ hauuwam. M̄i tariiḡina ya k̄rimiir̄ b̄idi yimbiniya m̄i siya pris̄mi m̄iyya b̄idi m̄iriiḡikin̄. M̄i siya in̄i Ad̄i Komii siir̄ oma h̄iriir̄ yap̄n̄inopkainamin̄. Ya in̄i sel omaka b̄iyyan̄ kam̄im̄ sima tira in̄i saiir̄ haibura. M̄i t̄i Ad̄i Komii siir̄ om̄ w̄in̄in̄ siir̄in̄ inkam̄k̄i b̄i t̄irk̄in̄, ȳio nuan̄ dim̄ink̄i waeyao. Ȳio Ad̄i Komii siir̄gis̄iir̄ om̄in̄ ninomor̄ h̄iran̄in̄ siir̄gin̄. ¹² M̄i iyya Krais siya naonama siya in̄i Ad̄i Komii siir̄gis̄iir̄ maeyaua dim̄in wh̄irm̄in wh̄irm̄ink̄in̄ k̄imbu karamae n̄wowa Ad̄i Komii siyar̄ n̄wowiya in̄i saiir̄ar̄ yap̄n̄inopkainamin̄. M̄i siya wraisu nh̄ie b̄i hainam̄kin̄ pris̄mi h̄in̄in̄, siir̄ n̄ink̄in̄ im̄iyyaeȳam. N̄ingaka. Siya siir̄ nh̄ieya nua naokiin̄ainama saiir̄ar̄ hain̄inopkainam̄kin̄ ta maeyaua Ad̄i Komii siyar̄ n̄wowiya dim̄in wh̄irki k̄imbu karam n̄wowiya saiir̄ h̄iriir̄in̄. M̄i Ad̄i Komii siir̄in̄ saiir̄ar̄ in̄i hauuw̄i m̄i siya kw̄iruwar̄ nap̄n̄inopkainamin̄, siir̄ nh̄ie aiir̄ n̄ink̄in̄ im̄iyyaeȳam, in̄i saeyar̄ diḡi iskiya. M̄i siya w̄i m̄hoiyya id̄ip̄ id̄ip̄ swoki tir̄

tani. Nningaka. Siya ti siyiu hiriinanin minam tirkin krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi krīma wī omwai saikar nwoki waiyayokiyokikaeyamim inokinokin. ¹³ Mi meme bulmakau iini nhieyim krimiirin wī paniina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wī ti hiniina whinkinsiisi. Mi iikam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hiniin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi Adi Komii siya simiirin wī ha boini, simiir piua miyik rani. Dimusi rani, sima ti diminin Adi Komii siya boinin, hiniin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir piua biye pi hiriyyar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau iini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoiyya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadieyar swoki okiyim, ti diminin simiir piua wadie sima bidi ywohaiginugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan piua wadie saiirarar nnows aiginuwi. Mi Krais siya, Biyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin. ¹⁴ Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mi bibiyeyim naekak nwokaram nwoyiyim mi dimin bibiyeyim iikami kwoinawu nwoyaiiyim simiirin saeya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi Adi Komii siir naeyuin siirin siyar whindiriraerarkin, yipikin dimin biye whir karamaeyin, siir nhieya saiir ninkin imiiaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya iikam krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim wī digar nwowi. Mi krīma Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wī digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiyin inokinok. Dimusi rani, siyiu whir karamaeka hiriinan tirim.

¹⁵ Jisis siyairgin iikamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprige irkakiyin ta kitibmii boin wina krimiiram nita iikamim wakaeyokna apim saiir kirie haiginuwam. Mi nim krīma iikamim Adi Komii siya nimbiniim siir iikam nwowam, krīma wī omwaiya waiyayokiyokii, saikar inokinokin. Mi wī dimin kibi kibiyim biya Adi Komii siya nimbiniim wī simiir haii. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairgin iikam krīma mi Adi Komii siya krimiirar kaoprige irkakiyin ta kitibmii boin wina saiir kirie haiginuwam. Ya mhoiyya nitka iikamim sima wakaeyokna apam. Siya iikamim simiirsi naokin simiir dimin biyeyim sima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyam iya sima biyan kitibmii boin aiir napim. Mi sima wī saika nwoyokiyokikaeyami, inokinokin.

¹⁶ Mi iya inkamim omwaiyar niki waiyaeiyin, siya yinisisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iripi hiriinan pa mi wini. Mi siir mhoiyya iya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid haii. Sima pi hindara priihai priihai rani. Nningaka. ¹⁷ Mi inkamim omwaiyar niki waiyaeiyin mi ta yokwowa siya wina, siir dimin taemin imiir, ya ini hiriyyar niki owa. Mi mhoiyya iya siya naonami, siya pi haini winnimaugigi digworaekwowim siir yin ima haiyanim. ¹⁸ Adi Komii siya biyan kitibmii boina saiirin wraisum sima nisomsom aowim mi simiir nhieyim ha naokiinainamim simiirsi kirie haiginugin. Mi nhieyim iikam imiirin wī simar nwowaiiginuwi dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim simiir haiyamim. ¹⁹ Mi Adi Komii siya siyiu komiiyin Moses siir hauuwim mi Mosesin yio kimidiniya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta iya siya bulmakau haomin siir nhieya opaka yinkin aokaigi twonau. Mi siya paeyakwiyam ha mi hai mi sibsibni pio pariidnamim, ha mi haiyin mi siya ti sibsibni piowim

ti paeyakwiyam simakar yin udgi. Mi siya kimidiniyan haunarin op nhieki nwomaiyin siir hopmaigi. Mi kimidiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigi nwoa Moses siir hauugiya saiir iyairpasoknam. Mi siya iikamim simiir piim simiir warar yinkin iyairpasoknam. ²⁰ Mi iya Moses siya yokwo aeya mi iikam ima simiirin ha niyairpasoknamin mi siya simiirin hinina boinki, ti wraisuim simiir nhieyim ti kara niyairpasoknamim, yim ta biyan kitibmii boina saiir kirie haiginuga, kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wi yayim Adi Komii siya boinkiyim biya, kima wakaeyokna apam wi simiir wakaeyokna ap. ²¹ Mi Moses siya Adi Komii siir sel omaka saiirin iriipi hiriinanar mi iyairpasoknam. Mi digworaekwo whiekakim saiir hir nwokaiyim, iikamim sima iripa haingiriyu idwokaiyuwiyim, iya sima Adi Komii siir inig iir hainaniyim mi ha diriraerariyim, simiirin warar mi inkin iyairpasoknam. ²² Mi ta yaiya Moses siya winkiya Yokwo Komii saiir, saeya hinina boinkika, mi kira ti digworaekwowim simiirin hiriinan niyairpasoknami wraisu nhieni, sima wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. Mi kira nhie simiir niyairpasoknam karam nwowi, saeya boina saiir hiriinan Adi Komii siya wi simiir dimin biyeyim wi haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka. Iriig.

Krais siya naeni hanin siir piu airar ninkin imiiaekin Adi Komii siirin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam.

²³ Mi ti miyim mi ti nuan digworaekwowim krima tiriyim yim hindarar niisiimauugim iki dimin kingikininim ninomor kou hir nwowim simiir. Moses siya digworaekwo imiirin wraisu nhieni minam niyairpasoknamkim, sima whauriyina nwowam. Mi ta nhie hiriinana iki dimin miyikim miyikim Adi Komii siir om hir nwowim simiirin wi whauriyinan saeya nwowaiginu rani. Nningaka. Jisis siir nhieya sasarga whauriyinan iikam imiir nwowhaiginuwi. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii siir om iir asi nami. ²⁴ Mi Krais siya Adi Komii siir maeyau huuyokiyokaiya, dimin whirki kimbu karamae nwowa omaka inkamkar nonkwo miriyya nu tirana, saiir omaka yainau nwokaiyin siir bi napninopkainamkin. Nningaka. Siya Adi Komii siirgisiir om iirar namigusamkin. Mi siya ini Adi Komii siir whwonkam ida nidwowin, siir ina inig miya mi siya ini nhwo krimiiramar kwis boinin. ²⁵ Mi biewi biewiyim prismi bigibiiyan iikamim sima Adi Komii siir maeyau huuyokiyokaiya dimin whirminwharminki kimbu karam nwowa saiirin ii kwokwirar napninopkainamikin wraisu nhie Adi Komii siir ninkin imiiaeyamin. Mi yio Krais siya ta maeyau aiirin idip idip bi napninopkainamkin siir nhie aiir ninkin imiiaeyamin Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyamin. Nningaka. Siya kwirkikwiruwar namkin siir nhie aiir ninkin imiiaeyamin Adi Komii siirin. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinan tirkiswo mi siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin wi ii kasakasa di naowi. Iya Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiyyin mi ha niyokiyokiigiswo mi wi tariinanar pi yadigniyin. Mi Krais siya nu tiriir nitin, siya ii kwirkikwiruwar nauuni aonikin nu tirin ini sasair ywowiskiyya. Mi iya dig kingiin nwowa, Jisis siya ha nitin mi siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin ii kwirkikwiruwar nauuni aoniyin mi siir nhieya ha naokinainiya mi siya saiirar yinkin imiiaeyae Adi Komii siirin, iikamim simiir nanmaiwarkainam simiir dimin biyie imiirsi mi sima Adi

Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karam nwoki owim. ²⁷ Iikam whiekakim sima wa naowi mi mhoyiya sima Adi Komii siir kigi, simiirin wi siyar hidi. ²⁸ Mi hiriinan siyiun Krai siya ii kwiruar nao iskikin Adi Komii siirin siyar swoki inkin imiiaenam. Siya siir nhieya iikamim simiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprimdiyumuigiyam nankin imiiaekin. Mi mhoyiya siya swoki iti, siya wi iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumuigiyam nit rani. Nngaka. Siya iikam yipikim siiram wakaeyokna aingwo tibmiiyim mi iya siya nitana sairam nwokwokinim wi simiir nanmaiwarkainami sima siir om hiriir namam. Iriig.

10

Biyan naeyim sima nankin imiiaeya, ya dimin biyeyim simiir bi haiyoprimdiyumuigikim.

¹ Mi siyi komiyyin biya Adi Komii siya hauugiyin. Mosesni, yio diminkidiminim mhoyiya nimbiamanim krimiir, aknainan simiir nsiimaauugin. Mi biewi biewiyim, pris inkamim sima hirihiiriinan naeyim simiir simiirar nankin imiiaenanae; Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biye imiirsiyin. Mi siyi komiyyin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamim yipikim Adi Komii siiram nitim simiirin dimin whirki kimbu karam nwowim. Nngaka. ² Mi ti digworaekwowim Adi Komii siir sima nankin imiiaeyim iikamim yipikim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir dimin biyeyim simiir kwoinaw nwoyaiyim simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiiaei Adi Komii siirin simiir dimin biyeyim simiir kwoinaw nwoyaiyim simiir digiyam. Nngaka. Dimusi rani, simiirin wi dimin biyekak diywowi. ³ Mi iya sima hirihiiriinanar nankin imiiaenanaeyim biewi biewiyim mi iikamim pa swoki aingwoki, dimin biyeyim sima tir imiiram. ⁴ Sima ti hiriinan siyiun ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yinoknankinin bulmakau meme ini nhieyim, iikamim simiir dimin biyeyim wi saeya digi rani. Nngaka.

⁵ Mi iya Krai siya nitam naingwowa siya Adi Komii siirin hinina boinki,

Kira iki siyiun iikamim wraisu sima nisomsom inkin imiiaeyin kiriir siiram nira maigimaiga nwo rani. Mi kariirin kira pugak hiriinansi nwoaiginugin.

⁶ Mi kira wraisuim kiriir hi aiir haigin anagiyim mi dimin taeminim sima nankin imiiaeyim kiriir, simiir dimin biyeyim sima tirim simiir digiyam, kira simiiram nira maigimaiga bi nwokim.

⁷ Kara Kraiskin, kara kimiirin pi hinina boini, Adi Komii, kira kariir kigi, kara tisi tapi nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwowim simiir tiram tiri, biya sima winboinkiya kariirin kiriir Yokwo Komii aiir sair hiriinan.

⁸ Krai siya biya hinina boinkin, kira ini yimiyuwun iki diminpai diminpaiyim, inkamki nankin imiiaeyim kiriir simiirin. Mi kira wraisuim kiriir hi aiir haigin anagim kiriir nankin imiiaeyam iikamim simiir kwoinaw nwoyaiyim dimin biyeyim simiir digiyam, yim ini mi imiiyuwim Krai siya ti simiirin hinina boinkikin. Mi yio siyi komiyyin Moses siya winkiyin Yokwo Komii yio ha boinkikin hiriir tiri. ⁹ Mi mhoyiya siya ti yai imiir boinkiyin mi mhoyiya siya Adi Komii siirin hinina boinki, Adi Komii kira kariir kigi, kara tisi tir nwowin. Kara

digworaekwo whiekakim kira naingwowim kara tiram, kara simiirin wa tiri. Mi yim ti yai hiriinanin yim krimiir boinmauu wakaekim. Biyan siyiuin nae iikamkim sim nankin imiiaeyin Adi Komii siir, yio Kraiis siya bidi digiyin. Mi simiir igsopa ini siyar yokwokairinanaowidin. ¹⁰ Jisis Kraiis siya dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim siya tiram siya simiir wakaeyokna tirkin. Mi siya kwirkikwiruwar naokin siir piua saiir nankin imiiaeyam Adi Komii siirin. Mi siya iikamim siir siyiu iir napim, simiir dimin biyeyim, wi simiir nwoki digiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae nwoki owim.

¹¹ Mi pris inkamim sima mi Adi Komii siir omaka aair nokwo miriyyim mi nonkwo inkin imiiaeyim Adi Komii siirin, sima inokinokin hiri hiriyyar tirikim. Mi ya tariigina iikam krima tirim dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumuigiyim wi dig nwo rani. Niingaka. ¹² Mi yio Kraiisin yio siyar nankin imiiaekin mi ta saiirin kwiruwar tirikikin. Mi iikamim simiir dimin biyeyim ini saeyar haiyoprimdiyumuigiyim. Mi ta i kwiruwa siyar tirkiya, inokinokin wi saeyar nwoyokiyokiii. Mi ta saiir mhoiya siya ha nini idwoyugin Adi Komii siir ina iniig miyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hiriinan inkam komiigin. Digworaekwo whiekakim, siyar kigirkakikin. ¹³ Mi siya ini Adi Komii saika hirar nidwo kaoraraowin iya siir sau omomin Adi Komii siya hainururnankin haiginugii. ¹⁴ Krima bidi yinoknankinim, Jisis siya kwirkikwiruwar naokin siir piua aiirin Adi Komii siir nankinimiiaeyamin. Mi siya iikamim yipikim Adi Komii siya haiyoprimdiyumuigiyim simiir dimin biyeyim, simiirin dimin whirki kimbu karamaeyin siya nwowaiginugin. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin krimiirin ti hiriinan dimin iirar mi boinkin. Mi biya siya hinina boinkin,

¹⁶ Biyan Inkam Komii siya hinina boinkin mi iki iyyim mhoiya nitim kariir kitibmii boina wi iikamim simiir hauuwi. Mi ti kariir siyiu komiyyin wi simiir kwoinkikwoin imiirar kinirkai haiginuwi. Mi sima wi saiir saiira nwoki aingwokwonanaeyim.

¹⁷ Mi siya yai nhirim ina swoki boinkiyim, siya hinina boinki mi kara dimin biyeyim simiir kwoinau nwokaiyim, wi simiir swoki aingwokwomimin tani mi siyiu biyeyin, sima tiri ikin. Niingakiningaka.

¹⁸ Krimiir dimin biyeyim Adi Komii krimiir Wanin siya bidi haiyoprimdiyumuigiyim. Mi iikamim Adi Komii siiramim wi swoki inkinimiiaemimin tani. Niingaka. Yio hiriinan siyiuin yio bidi digiyin. Iriig.

Krime Adi Komii siiram daingwo tibmii kun mi saika damasukikin.

¹⁹ Mi ti kariir akamim, krime Adi Komii siirgisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmim whirminki kimbu karam nwowa saiirin wa napninopkai nami. Dimusi rani, Jisis siya paeyin hinia nironankinin siir naowin mi siir nhieya ha naokinainiya mi krimiir dimin biyie biyeyim ini saeyar yinakiyim. Mi ta hiriinana saiirsika iya krime nhwo kwisboinkii mi krime hiriirin wa napninopkainami. ²⁰ Mi ta siya naonama, siya minam naonamkin krime Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mi ya tariigina ya hininga ta yuisni hanin bopwoniya siya ninikiwitkiya krime napninopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krime namsi saiir nitimwanuwa ya ini siir piua aeyar niyoknamnan ywowa. ²¹ Mi krimiir

biigibiiyan, prisin, siya ini omwaiyar swoki waiyaan. Mi siyaargin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mi iikamim siram naingwo tibmii kinim mi siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin. ²² Jisis siya siir nhie aiirar niyairpasoknamkin iikamim krimiir kwoinawu nwokaiyim dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiumiigiyim mi krimiir kwoinim rirmiiya nwokiyim. Mi siya krimiirin op miyikimiiyik aiirar baptais haiginugin. Mi ta hiriinana saiirsika krimiir piium whauriyina asi nwokim. Mi tariinanin krma Adi Komii siir kingiin wa nwoki amim. Dimusi rani, ti hiriinan diminim Jisis Kraiis siyar tirkin. Mi krma kwoin biyeyim krimiir kwoinawu nwokaiyim niksisaeyim simiirin wi asi nuguskii. Mi krma Adi Komii siiramar dinmiininkin, ta krma tira saiir hiriinan. Mi krma kwoin whirua saikar dwo. ²³ Krma digworaekwowim krma naingwo tibmiiyim simiiramim sibgu wakaeyokna ap. Krma simiirin digiumii kipi haimriiyiu. Dimusi rani, krma bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim biya Adi Komii siya nimbiniim siya simiirin wa tiri. ²⁴ Krma, krimiir iikam nomiiyauwim naingwo tibmii kinim simiiram daingwo. Mi krma irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna. Mi krma irni nwirniyamar timi aingwokwo. Mi irni nwirniyin siyiu miyikimiiyik iirar timi tir. ²⁵ Mi krma siyiuin iraka nwiraka haingiriyiu owiyin Adi Komii siir inig iir hainam siir kipi haibur. Niingaka. Iikam nhirim yim ti siyiu hiriinanin siir bidi haiburgigim. Mi nim krma wi hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iya Kraiis siya swokitana ini kingiin nwowa mi krma irni nwirni whinkinsiisamim miinan mii.

²⁶ Mi krma ta Jisis Kraiis siya naonama iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiumiigiyim, krma saiir yaimwokiyaawo aiirin bidiyar iki wakaeyim. Mi krma siyiu biyie krimiir kwoinkar swoki aingwo tiri mi Kraiis siirin digiumii ha haimriiyugigi mi yaeya inkam nwir karamaeka, siir nhieya saeya simiir niyairpasoknamim Adi Komii siir ninkin imiiaeyam, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiumiigiyim. Siyiu whir karamaeka. Niingakiningaka. Sima wi hiriyar nwowi. ²⁷ Mi krma ta yaimwo aiirin hindara nmiiyiu iugusami mi mhoyia krma wa nididi Adi Komii siya boinwokiyoopnatkaigisiyin mi siya nitnoudnankaigiisiyin paeya. Mi krimiirin wi maeyauwa iikamim, sim nurimtiokaigiya wi saiir hiriir kabitnouwidnankaigii. Mi simiirin wi hiriyar nurimtiokaeyami inokinokin. ²⁸ Krma bidi yinokninkinim nwis nwoimgi kigii, inkam nwirin Moses siir siyiu iir nap karam nwowi mi Isrel simiir iikamim, simiir biyanim sima siirin wi donkwo. Mi siirin wa dipmpar aoki. Mi sima wi siirsi kipi haigwo. ²⁹ Mi kima panina naingwopi iya iikamim sima Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyugigi mi Adi Komii siya simiirin wi panina tiri, ha? Siya simiirin wi hik prasae prasae hau rani, wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ti simiir siyiuin Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyiuin yi sima hinina boini, ta Jisis siya naonama paeyin hiiniya nironinkinin si mi siir nhieya ha naokiinaiiniya ta kitibmii boin aiir kirie haiginuwam mi sima ha boinkim ya tariigina ya dimin komii rani. Mi sima siyiu kibiyin Adi Komii siir naeyiu ieya tirin krimiir siirin ini hindara yitkinisugiyin. Mi ti siyiu hiriinanin sima tirin yio miyikimiiyik rani, ini biyieki biyie ywowin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hik asi hauwi. Mi simiirin wi asi nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya, siya hinina boinkin, kima ta saiir wakaeyokna

ap. Mi Jisis siir nhieya kr̄imiir̄in saeyar wh̄ink̄insiis haiḡin̄uḡin mi kr̄imiir̄ dim̄in bibiyeȳim saeyar haiyoprimdiȳumiigik̄im. Mi kr̄ima dim̄in wh̄irki kimbu karamae asi nwokim. ³⁰ Kr̄ima bidi ȳinokn̄ink̄inim yaiya Adi Komii siya boina ya h̄in̄inga, kara iikam̄im siȳu biyie kariir̄ tiriȳim simiir̄in w̄i yamdiyar swoki tiri. Mi yai gwira siya mi boina ya h̄in̄inga, Biiyan Inkam Komii kara kariir̄ iikam̄im simiir̄in w̄i kara hidi dim̄in taemin̄im sima tiriȳim simiirsi. ³¹ Mi Adi Komiiȳin, ȳip̄ikin omwai waiyayokiyok̄iȳin, siya w̄i iikam̄im siȳu biyie siir̄ tir̄im w̄i simiir̄ h̄idi. Mi ti dim̄in h̄iriinan̄in w̄i diḡ siya nwo haiḡin̄u rani. N̄ingaka. Mi ȳio h̄iriinan̄ dim̄in̄in, simiir̄in w̄i nidid prasae prasae nwo rani.

³² Kima dim̄in taemin̄im biigi bii kimar wakaeȳim Kraisiir̄ mi ha wakaeyokna naingwo tibmii k̄in̄im, simiiram̄ ti swoki haiyuḡ naingwo. Mi kima naingwo tibmii k̄ina sair̄ mh̄oiya dim̄in biyie kasa rani, kimiir̄ naingwo tibmii aair̄ tir̄buwan̄im. Mi ȳim ti h̄iriinan̄ dim̄in biyeȳim sima w̄i kimiir̄ nikwowaisii rani. N̄ingaka. ³³ Mi ii nh̄ir̄im iikam̄im nh̄ir̄im p̄i kimiir̄ mi igbumbuwi. Mi siȳu biyie p̄i kimiir̄ar̄ mi tiri iikam̄im simiir̄ whwonkam̄ idain. Mipi kimiira mi iewaiȳiuwi. Mi ii nh̄ir̄im kima bidiyar̄ mi kiḡim iikam̄im nh̄ir̄im iki iikam̄im m̄iȳikim simiir̄ tir̄im siȳu biyie. Mi w̄im kima simiir̄ wh̄inwo, kirie sima nwowam. ³⁴ Mi kima iki iikam̄im m̄iȳikim m̄iȳikim iki iikam̄im biyeȳim omaka h̄uyokiyokaiya, sima h̄ugrip̄k̄ik̄ik̄iȳim simiirsiȳin naingwoȳim yok prasae bi k̄ink̄im. Mi kima iikam̄im kimiir̄ dim̄in imiir̄ tauae haiȳim io bi nwokim. N̄ingaka. Mi ti digworaekwow̄im ini simiir̄ar̄ mi k̄ign̄ink̄in haiḡiȳim. Dimusi rani, kima bidi ȳinokn̄ink̄inim, Adi Komii siya kimiiram̄in dim̄in m̄iȳikim m̄iȳikim imiir̄ar̄ haiḡin̄in mh̄oiya kima haiyam̄in. Mi ti digworaekwow̄im ini ti digworaekwow̄im sima tauae hainam̄im kimiir̄ waraurank̄in ini simiir̄ haibur̄im. Mi ȳim ti digworaekwow̄im w̄i h̄iriyar̄ nwoyokiyok̄ikaeyami. ³⁵ Biiya kima kir̄ieyar̄ nwokim mi Adi Komii siir̄ siȳu iir̄ar̄ sibgu apkim. Mi kima w̄i kipi nidid dim̄in biyieki kimiir̄ tir̄buwan̄ tiri. Kima bidi ȳinokn̄ink̄inim mh̄oiya Adi Komii siya w̄i siir̄ dim̄in kibiki kibi iir̄ar̄ hauugi ȳip̄iki siiram̄ sibgu wakaeyokna naingwo tibmii k̄in̄im simiir̄. ³⁶ Mi kima sibgu donkwor̄inu mi Adi Komii siir̄ yai imiir̄ar̄ar̄ wakaeyokna ap. Mi mh̄oiya kima, digworaekwo wh̄iekak̄im Adi Komii siya n̄imbiḡiȳim simiir̄ mir̄ii digi mi siya kimiir̄in w̄i dim̄in m̄iȳiki m̄iȳikim siya n̄imbin̄im ȳip̄iki siiram̄ wakaeyokna aingwo tibmii k̄in̄im w̄i simiiram̄ hauugi. ³⁷ Kima kir̄ie dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir̄ yaiya Kraisiir̄ w̄in boink̄iya Yokwo Komii siya h̄in̄ina boink̄ikin, w̄i imwan̄ mwan̄ rani, siyar̄in wa swoki kw̄iti. Siya w̄i ii hoimgak̄ nwo rani.

³⁸ Iikam̄im m̄iȳikim m̄iȳikim ȳip̄iki kariiram̄ naingwo tibmii k̄in̄iȳim sima iinok̄ iinok̄in w̄i omwai kanakar waiyayokiyok̄ii. Mi kimiir̄ nh̄ir̄im kariir̄in diḡum̄ii haimriiȳiuwi mi kara w̄i maiḡimaiḡa kimiiram̄ nwo rani. N̄ingaka.

³⁹ Kr̄ima iki iikam̄im diḡum̄ii Adi Komii siir̄ haimriiȳiuwiȳim simiir̄ h̄iriinan̄ tani mi Adi Komii siya kr̄imiir̄in w̄i ha nonkwobumbun̄ink̄in tani. N̄ingaka. Mi n̄im kr̄ima iikam̄im Adi Komii siir̄ yai aair̄ wakaeyokna apiȳim kr̄imiir̄in w̄i siya wh̄ink̄insiis haiḡin̄uwi mi w̄i siya nanmai-warkainaei. Iriig.

Siyyuun krīma naingwo tībmii kīnanin siya.

¹ Naingwo tībmii kīniya hīninga mī iya krīma dimīnim Adi Komii krīmiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tībmii kīni mhoiia nimbiamanīm mī krīma hīriiyar naingwo tībmii kīni, sima wa nimbiamī. Mī krīma tīkinīm nūtim simiiram asi nwowī. Krīma simiir kīg rani mī krīma hīriiyar naingwōwī, sima ina nwowīm. Dimusi rani, Adi Komii siya bīdi boinkiyin, sima ina nwowīm. ² Mī bīiya, brougae nhirīm sima Adi Komii siiramar naingwo hiririu kīngim mī siya big nasmīrwaiya simiiram asi nwokin.

³ Krīma hīriiyar naingwo tībmii kīni, digworaekwo whiekakīm siya boinim, yīm kaimwokinairgīm. Krīma bīdi yinoknīnkīnim, iya nu nīnomor sowa nimbiamā Adi Komii siya hindara yai ara boinkin. Mī sowa ina yimbimbiamwo. Digworaekwo whiekakīm tī krīmar kīgim yīm Adi Komii siyar tīrkikīm mī tī digworaekwoīm, siya nonkwokwōwīm krīma bī kīgim, siya panīna namisi onkwokwokin.

⁴ Mī inkam nwīrin, siir inīgīn Ebelkīn, siya Adi Komii siiram naingwo tībmii kīngin mī siya dimīn taemīnim Adi Komii siir asi nīnkīnimīyaekīm. Mī tī siya nīnkīnimīyaeyīm, yīm inī siir yaowaeyin Ken siya nīnkīnimīyaeyīm inī simiir haiburīm. Adi Komii siya hīnīna boinkikīn, tī naeyīm siya nīnkīnimīyaeyīm wadiekī wadiekīm. Mī Adi Komii siya siir boinki, siya dimīn whīrki bī kīmbugīn. Whīsarii rani, siya siir siyū iir sibgu apkīn, siya tīra sair hīriinan. Mī bīdi bidiniyarīn, Ebel siir naingwo tībmii kīna ha nwowa mī siya ha naonamkīn. Mī tī yaiyīm Yokwo Komii saeya boinīm dimīn taemīnim siya tīrim simiir, yio krīmiir nīisimaugīm, pīkī hīnīn dimīn ikīn krīma tīriyīm, Adi Komii siya maigīmairga krīmiir nwowanīm.

⁵ Inok siya bī naonamkīn. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tībmii kīngin mī Adi siya siirīn siyamar asi nīkīunamkīn. Mī iikamīm sima siiram ha hansīrnanaeyīm, sima siir bī swokī kīgīmīnkīm. Nīngaka. Dimusi rani, siirīn Adi Komii siyar bīdi yīkīunamīn. Mī Adi Komii siya siir yaiya sima winboinkiya Yokwo Komii sair, saeya hīnīna boinkika. Mī iya siya siir nīkī ikīunam karam nīkī owa, nīnomor koua hīriir mī dimīn taemīnim siya tīrim, siirīn maigīmairga simar nwowaigīniugīn siiramīn. ⁶ Mī yīpīkī Adi Komii siiram naingwo tībmii kīn karam nwowīm mī dimīn taemīnim sima sibgu tīriyīm, Adi Komii siya simiiramīn, wī simiiram maigīmairga rani. Nīngaka. Mī yīpīkī Adi Komii siiram naingwōwīm, siir siyū iir sibgu apīm mī mhoiia siya dimīn māyīk māyīkīm wī tī iikamīm, yīpīkī siir siyū iir sibgu apīm wī simiir hauwi.

⁷ Mī bīdi bidiniyarīn ta īi aiirīn, iya Adi Komii siya Noa siir boinkiya mī siya siirīn hīnīna boinkikīn. Dimīn biyīe whīrīn wī sīpī nimbiamī mī tī dimīnin, yio opud naokī. Mī Noa siya tī digworaekwōwīm simiir bī nīkī kīgīm. Siya hindara naingwo tībmii kīngin digworaekwōwīm Adi Komii siya boinīm siir, sima wa nimbiamī. Mī siya siyaiya ira yonkwokwo mī iya siya sair nonkwokwo dīgīyīm mī siyar kīgī, opud naowo, nīi okwonaniyo. Mī siya mī siir wigīyīm īma simaniiyīn ina yapnīnopkainamīm. Mī simaniiyīn inī siyaiināu hīrar ywokaiyīm. Mī sima panīnsi yaosi. Siya iikamīm siyū bibiyīe tīrkaeyamīm simiir nīisimaugīm. Dimusi rani, siya siyarīgīn Adi Komii siir yaiya sair wakaeyokna naingwo tībmii kīnin. Mī yīm sima. Nīngaka. Mī Adi Komii siya ha boinkin, Noa

siya inkam wadiekiwadie ieyargin. Dimusi rani, siya siirgisiir yai aiirar wakaeyoknakin.

⁸ Mi Ebrahim siya yaiya Adi Komii siya boinkiya siir, siya saiir wakaeyin mi siya hiriyyar yaingwo tibmii kiiinin, ta yaiya yai kaimwowainga. Mi siya siir om iir ha haiburgigin mi siya kimidiniya om whira yam. Omin Adi Komii siya siir hauuwanin siir. Mi omin Ebrahim siya namanin, siya bi ninokninkinkin. Siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiingin mi siya asi namkin. ⁹ Ebrahim siya Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii kiiingin. Mi siya ti omin Adi Komii siya boinin siir asi nakripki whiniugin. Mi siya amir omaka saiirarar nitkin whinkin, inkamin nu op karamaeyin hindara priiyakiriririyyin siir hiriinan. Mi Aisak siya mi siir yinisim ieya Jekop yoniiyin iriipi amir omaka saiirarar mi itkin whanko, Ebrahim siir hiriinan. Mi yo sowa iriipi hiriinan wi ti hiriinan digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim Ebrahim siir, wi simiirar mi haii. ¹⁰ Mi Ebrahim siya amir omaka saiirarar whwonkaigin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokin, omin siya miriikwokinin, siir namim. Mi tiki omin yio hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamikin bi digikin. Niingaka.

¹¹ Sera saeya bidi yaingwo tibmii kiina. Mi saeya ta yaiya Adi Komii siya boina, saiir saiira naingwokwo nanaeka. Saeya waibiyie bidiyar ywowa mi ta saeya naingwo tibmii kiina mi ta saeya naingwokwonanaeiya Adi Komii siya saiirin yinkak saiirsiyar nwowaiginugin. Siya hiriinan asi tirkin, saeya bidi yaingwo tibmii kiina, digworaekwo whiekakim siya nimbiniim biya sima wa nimbiam. Siya hiniina boinkikin, kowiir yinieyimin sima wi kasa kasa nwo rani. ¹² Mi ti inkamin siya waibiyie bidi ywowin. Mi siya wi yiniekek nwo rani. Niingaka. Mi siirin wi Adi Komii siyar tirkii mi siya wi yinisim yinkamiyinar niyoninkini. Mi mhoiyya kiriiir piugana wi kasa kasa nwo rani, sima wi yabsiiyanan nwowi mi wi nauunim ninomor kouanin sim hiniin nwowi. Mi iikamim simiir mwainim wi dig nwo rani. Niingaki niingakiinga.

¹³ Mi yim ti iikamim yim bidi yaonamim. Mi sima ina naingwo tibmii kiiinin, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim siya tiram, simiiramim mi sima ti digworaekwowim Adi Komii siya boinin sima haiyam, sima simiir bi niki haigim. Mi ti digworaekwowim siya simiir hauuwam tirim, yim simiir niisiimauugin. Mi sima maingimainga komii ti simiiramar nwowi. Dimusi rani, sima bidi yinokninkininim tiriiginim siya wa tirkii simiiramim. Mi sima hiniina boin, ti nuin, ti krima nwowin, yio krimiir nugi nu rani. Niingaka. Mi krima ti tir nwowim, ini inkamin nu op karamaeyin, hindara priiyakiriririyyin ini siir hiriinan nwowim. ¹⁴ Mi iikamim ti hiriinan yai boiniyim yim krimiir niisiimauugin. Sima ina niki idwo kaoyokiyoiyyim, nu maeyau miyikamim sima nwowamin. ¹⁵ Sima kwoin karamaekim, omin sima nhin haiburgigin siiram swoki amim. Niingaka. Mi sima siiram swoki nhinami, siir swokini waiyuam, sima wi swoki nhinkisaekimrae rani. Niingaka. Sima wi hirar nwokripkaii. ¹⁶ Mi sima ti omki omin ninomor kou hir nwowin, omin Adi Komii siya nwowin, siir siiramar naingwokwonanaeikin. Mi ti omin ninomor kou hir nwowin, sima hiriyyar naingwowi, ini ti omin nu tiranin ini siir haiburin. Mi sima ti omin ninomor kou hirarin siir siiramar naingwokwonanaei siir namim. Mi sima Adi Komii siirin hiniina boinki, kira krimiir Adi Komiiugin. Mi Adi Komii siya ta yai aiirsiyin bi nididgin.

Niingaka. Mi Adi Komii siiramın minam naingwo tıbmii kını, siya om kibiyin simiiram bidi tirkwokinın, sima nini owouwam.

¹⁷ Bidi bidinanın Adi Komii siya Ebrahim siir kinankıugin. Mi siya Ebrahim siirın hınına boınki, wa kırıir yınısımın Aisakın siirın disomaoki mi wraisunan kariir wınkin imiıyaeki. Mi Ebrahim siya ti yınısım nwiıruwan Adi Komii siya niki imbinin siirın ini wraisunan siirar swoki inkin imiıyaekiyın Adi Komii siiram. Mi Ebrahim siya pi naingwo tıbmii kınıgin mi siir kwoının whırua ha nwokiyın mi siya hırıinan asi dirıraerarkın siir yınısım iirın. ¹⁸ Biıya Adi Komii siya Ebrahim siirın hınına boınkin. Mhoııya kırıir pıugana komii nwowi mi kırıir pıugankııugan aıirın wı Aisak siir yınısısımın simakisıma nwo iski inıgakin. ¹⁹ Ebrahim siir kwoının whıruaırgın, siya hınına naingwokın. Adi Komii siya siir yınısımın Aisak siirın wa swoki hidnınsiın idwowi. Mi Ebrahim siya siir yınısım iirın ini Adi Komii siir yai aıirar wakaeyokna dirıraerarın. Mi siya hırıinanar mi tirın, ini kaimwovar mi owın. Mi Adi Komii siya Aisak siirın ina swoki hauugiyın siir adın Ebrahim siirar. Mi Aisak siya naoni hanınaka, Adi Komii siya sıbsıbin ıra hauukıııyugi mi Aisak siya bi naokın, ini ti sıbsıb ieya yao iskiyın.

²⁰ Aisak siir kwoının whıruwar nwokin digworaekwowım Adi Komii siya nımbinım sima wa nımbiyami. Mi Aisak siya siir yınısım nwıso Jekop Iso sowiıramın ha nıkıunain mi siya sowiırın pıuai mııyık mııyıkım ina yıkıumamaıuwım, siir kwoının hınına naingwo tıbmii kınıgin ti digworaekwowım wa nımbiyami.

²¹ Mi iriıpi hırıinan Jekop siya Adi Komii siirım naingwo tıbmii kınıgin. Mi iıya siya nao kingiın nwowın mi siir pıuai mııyık mııyıkım ina yıkıumamaıugikın Josep siir yınısım yınkamiyın nwıso sowiır. Mi siya siir paekopin siir ha haiyın mi siya ina hııugu okwokiyın. Mi siya Adi Komii siirın ina yokboınmamaırgiyın.

²² Mi Josep siya Adi Komii siiram naingwo tıbmii kınıgin digworaekwowım Adi Komii siya nımbinım sima wa nımbiyami. Mi iıya siya naonam kingiın nwowın, siya siir yınısım imiırın hınına boınmıımaıugik. Mi mhoııya Adi Komii siya Isrel kırıir iıkamım simiırın nu isib tirankı nıkıunami mi ta iı aıirın sima kariir kımwo imiırın wı warar hainop hainam. Mi maeyaua sima nini owıııwı mi wı hir ti swoki haıngıkaiıı.

²³ Mi Moses siir yopii ado sowawaiyın pi naingwo tıbmii kınıgo, Adi Komii siiramın. Mi siya sowiırwaiyın wa whındırıraeri. Mi mhoııya yopııya Moses siir naokainakiya mi sowawaiyar kigi yınısım yınkamiyın bımbııwı rani. Mi sowawaiyın yaiya bııya inkam komııyın nu kigrıraowiyın Pero siya boına yınısım yınkamiyın naokinaei mi wı disomsom aokao, sowawaiyın saıırsi bi nıdidko mi sowawaiyın ti yınısım iirın bi nisomaokın. Niingaka. Mi sowawaiyın ti yınısım iirın bwanım whoıma haıgıprakai.

²⁴ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tıbmii kınıgin, siya hınına naingwokın Adi Komii siya wı saıka nwowi. Mi siir iıkamım Isrelanı simiırın wı siyar whınkınsiıs haıgıııwı nu Isib hir haıburgıgamın. Mi mhoııya siya komii namwo iıwın mi siya ini borıısopin sima siirın nu Isib hıran inkam komii nıkııwım. Mi inkam komii Pero siir yınısım yınugiyına saıır yınısım nıkııwım, yıpıka siir haıgıııwı imıııyaeya. ²⁵ Mi

Moses siya iikamim Isrelranim Adi Komii siir isidin simaka nwowamar tiri mi hik simaka ninkin haiyama mini. Mi ta ii aairin nu isib hiran iikamim sima hik prasae prasae bi hauugim mi siyu miyik bi mi tirkim, Isrel simiir iikam imiirin. Mi siya pi boriisopkin inkam komiinan nidwomamairim nu Isib hiran mi Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigim. Mi ti siyu bibiyie whiekakim yim ii priei maigimaigara rani. Niingaka. Yim simiirin ii haruwa saiirara maigimaigaki mi siya ti siyu biyie imiirin pi boriisopi. ²⁶ Mi siya hinina naingwokin, Krais siya niti mi digworaekwo miyik miyikim siya siir iikam imiirin wa hauuni. Mi siir kwoinin hinina naingwokin, siya siir iikamim Isrelranim simakar dinkin o. Mi siya Isib simiir iikam ima nigbumbuwa siir saiirsi bi naingwoyimyokin. Whisarii rani, siya hiriyyar naingwo tibmii kani, siya hik Krais siir inig iir mi haiyin, ini mi owin. Siir kwoinin ha naingwokin digworaekwo miyik miyikim Adi Komii siya siir hauuwi, yim wi umir digworaekwowim nu Isib simiirin wi simiir haiburi.

²⁷ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kangin. Inkam Komii Pero siya wi dig nwo rani, Adi Komii siirin. Mi siya asi haiburgin nu Isib siirin mi siya ina yamin, siya inkam komii Pero siya nwowa iowa siir siya saiirsi bi nididgin. Mi Moses siya kwoin whisair bi nwokin siir kwoinin ini kirieya ywonamin, siya bidiya yinoknankinin Adi Komii siirin inkamki bi kigikin. Niingaka. Mi siir kwoinin hinina naingwo tibmii kangin, Adi Komii siya ini saika nwowin mi wi siirar whinkinsiisi. ²⁸ Adi Komii siya Moses siirin hinina boinki mi kira sibsib haomin ira hai mi siirin pa disomao mi siir nhieyim Isrel iikamim kimiir omaka ano migmig imiir srieiyp. Mi mhoyiya iya paekwosimin yinisim yinkamiyin yinaomiyyinim sim nisomsom aowiyin Isib simiir yinisim imiir siya niti mi siya nhieyim kimiir ano nwowim simiir kigi mi wi ti omakaim simiir iikamim kimiir yinisim imiirin wi wara nisomao rani. Mi Moses siya ta Adi Komii siir yai airam wakaeyokna naingwo tibmii kangin. Mi ta ii aairarin Moses siya ii komiyya wou nikwo aeiya saiirar nikwo ae bwakainakin.

²⁹ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyyar naingwo tibmii kangim Adi Komii siiram, simiirin wi siyar whinkinsiisi haiginiuwu, iya sima ta whii komiyya solwara sima dapiya retsi saeya ninkiyakiyim mi sima wa nwoki apnaidamim mirmiyya. Ti haimii haimiyo ninkiyakiyo sowiir bopowar. Mi sima siyuin iikamki napiyin opmin nokwo nhuu karam nwoyiyin siir hiriinan napnaidamkim. Mi sima wi ta saiirsi nao rani. Niingaka. Mi mhoyiya nu Isib hiran kamim ha swoki sunamim simiir nisomsom aokaowam mi ta opa ha swoki inaparnananiya, simiirin ini saeyar kairindipu aokaokiyim.

³⁰ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyyar naingwo tibmii kangim, Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiisi haiginiuwu, Jeriko simiir iikamim simiir hainurur haiginiuwim. Mi sima om Jeriko siirin iyyim iriyyar kwisa yapyokiyokai. Mi mhoyiya simiirin Adi Komii siya whinkinsiisi haiginiu. Mi hira om komii iir nidyokiyokaiya omomsi ina nhimnhinkii uguskiya. Mi sima ina yinsiin ansiinnoop kainamim iikamim simiir nisomsom aokaowam. ³¹ Mi wig ira Rehap nikuwiya biya saeya hi nanaeyan wig nwoka mi saeya hiriyyar naingwo tibmii kanga, Isrel simiir iikam imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiisi mi sima Jeriko simiir iikam imiirin wi yamdi kwiruwa sima simar hainurur haiginiuwu. Yio ti om komiyyin, ta wiga saiirar om komiigin. Mi Isrel simiir inkam

nwiso tirnankaiyam nimprio amwo sowiirin saeya haigiprakaigigo. Mi mhoiyya ti om komii Jeriko hiran iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karam nwowim simiirin sima hainwhrwoimginki. Mi sima ta wiga Rehap nikiuwiya saiirin wara bi ninkin haingim saiirin ini hiriyyar haigwonaowida.

³² Mi kara iki niuwii nhirim kimiirin pi wara boinmimauu rani. Nningaka. Mi kara kimiirin Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devid, Samuel mi profet inkam ikim, kara simiir niuwii iir boinmimauuwi, pi haruwa haruwa namki rani. Nningaka. ³³ Mi ti kamim yim Adi Komii siiram naingwo tibmii kangim mi sima iki omom omoman iikamim simiir asi hainurur haiginiugim. Mi sima siyiu miyyik iirar tirhaiginiugin. Mi sima dimin taemin miyyik miyyikim Adi Komii siya nimbiniim simiirim, simiir asi haigim. Mi sima laion simiir yayim hiriinan asi mi okmwim tipkripkaigim mi sima simiir paninsi mi aesi. ³⁴ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiin karamaeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin sima kiyitkaigaiki paeya niudkwakwa saiir. Mi simiirin paeki bi swoki iumiminkim mi ha bi naonamkim. Mi inkam nhirim simiir nisomaowamar tirkim mi sima ini yidamim. Mi sima, simiirin paninsi yisomsom aokaosi. Mi ti kamim sima kirie karamaekim mi simiirin kirie Adi Komii siyar hauu haiginiugim. Mi iikamim omom omomanim sau sima ninat yokiyokiyamim. Mi simiirin sima hainurur haiginiuwim mi sima ina yidam ninoopkiyim. ³⁵ Mi wig nhirim naingwo tibmii kiinim, iya simiir yinkamkim naowiyim mi ta simiir naingwo tibmii kana Adi Komii siya simiir yinkam imiirin saiirsiyar swoki hidninsiin idwowi ie hirankin. Mi iya omomkim nitiyim, ti iikamim naingwo tibmii kiinim, simiiram mi simiirin, pi sima nini ipimpar onkwobumbuninkin haiginiugigi. Mi sima, simiirin pi hinina boini, kima kimiir Adi Komiiyin digiumii siir haimriiyugigi mi krima kimiirin pi rirmiyya nwoki mi yim ti iikamim naingwo tibmiiyim, yim sima hinina naingwokim, krima naonami, krima wi ie hirankar swoki insiin idwowi. Mi wi omwai Adi Komii saikar swoki waiyayokiyokwi. Mi sima ti simiir sau omomim pi simiir yai aiir swoki wakaeyokna rani. Mi sima Adi Komii siirin pi digiumii swoki haimriiyu mimin tani. Nningakinngaka. Mi simiirin pi simiir sau omom imar nisomsom aokaoki. ³⁶ Mi iikam biyie biyeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim, simiirin pi sima nimbumbuninkin haiginiuwu mi sima, simiirin pi idgiuni mi ipimpari. Mi simiirin pa nonkwonami mi simiirin pi maeyau biyie hiuyokiyokaiya mi biyie miriyya saiir nini hiugripkikaigigi. Mi simiir iga in imiirin pi haini mi kogrimdinuwi. ³⁷ Mi nhirim sima, simiirin siiyani kaiyamak aoki mi nhirim yim bopwoniya haigrimkripki hisraeni, mwo sa mi dinairin yio sa. Mi sima kamkiuwim ha mi ipimpar hampimpit aokiyim. Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, yim sibsib mi meme isim simiirarar mi kaiyapririr. Mi sima hinda tinda hindarar priiyap whaowaeyamkim. Sima umir digworaekwo min karamaekim. Mi sima iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin siyiu mwoni bi naphaiginiugim. Mi sima simiirin hik kimpipisu prasae prasae bi hauugim. Mi sima sibgu bi nwokim. ³⁸ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, sima hindarar priiyap whaowae whwonkaikaeyami iki maeyauwim iikam karamaeyim simiirar. Sima ti hinin maeyauim sim whwonkaigiyamkim, mhu, siyano mi ie minim sim, sima iikam bimbiuwi rani, ini iki iikam nhirim simiir haiburim mi sima ini digworaekwo karamae ywowim.

³⁹ Mi ti iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Siya simiirin

hina boinkikin, sama dimin whirmin whirminki bi swoki kimbangim. Mi sama inig komiigakim. Mi ti iikamim sama ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim iikam krimiir hauuwam, sama simiir bi niki haigim. ⁴⁰ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwowim simiir bi niki hauugim. Dimusi rani, siya ini digworaekwo nhirim ini simiir niki diriraerarin, ti siyiuin biya sama napin siir haiburanim. Mi siya krimiirin dimin whirkin kimbu karamae sama nwowamar tiri, ta miya Kraisi siya mriiya saiirsi. Iriig.

12

Mi kimiir nhwowim Jisis siirara kaoiski mi siir siyiu hiriinankina dapiski.

¹ Mi krima ini panina nwowim? Mi ti iikam whiekakim bidi bidinanim naingwo tibmii kunim Adi Komii krimiir Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara niki boinmimauuim kimiir mi sama iikam kasa kasa rani mi sama krimiirar kigiyim mi krima iriipa hiriinan simiir siyiu hiriinana timi ap. Mi krima dimin taemin bibiyeyim krimiir nipiyaokiyim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi krima ti dimin biyeyim simiirin duguski mi krima rirmiyya dwo mi krima iriipa hiriinan inkamin ninkininin niwitiyin siir hiriinan dwo, iya siya ninkikin iwitiyim, siya yuiskak bi ninkikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krima dimin biye imiirin duguski mi krimiir mhi kwoinim kirie dwo, Adi Komii siya nimbina miya krimiir saiiramim. ² Krimiir nhwowim Jisis siirama kigninkwonam, krimiir naingwo tibmiyya saiir biyin ini siyar ywowin mi tariinanin mi mhoyiya iriipi hiriinan krimiir naingwo tibmii aiirin wi siyar digaginuwu mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biya Jisis siya ha naingwokin mi ta nidid komiyya kara haiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani. Mi whisarii rani, mhoyiya kara wi maigimaigra komiigak nwowi, kara wi ipiyya Adi Komii siir ina inig miya nwowa wi saiir nidwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidwoviya saiir.

³ Kima sibgu daingwo, inkam biyeyim siyiu biye tirim Jisis siir biya sama io siir nwowim mi sama siirin hik kimpipisu prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyiu miyik iirin ina yonkworinuwun mi siya ina yokworinukripkaiyin. Mi kima ti siir siyiu iir daingwo, iya hik komii komiyyim kimiir nimbiamiyim mi kima piugi kipi piyao mi kimiir mhi kwoinim opair kipi nwo. Niingaka. Kima Adi Komii siir siyiu miyik iirin donkworinukripkai. ⁴ Mi iya siyiu biyekii kimiiram kinankuwu mi kima wa niriyyu boini mi kima wi nhiekaka nwowi saiirsiyin, aniya? Niingaka. ⁵ Mi kimiir kwoinim ina yaingwo owouu duguskiyim ti yayim Adi Komii siya kimiir boinkiyim, kimiir whinkinsiis haiginuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii saiir winin Adi Komii siir yai imiirin siya hina win boinkikin,

Kima kariir yinisisimkin, Biyan Inkam Komiiyin siya kigninkinki hikim kimiiramim kima haiyam mi kima nwoki ididim dimin biyeyim kima tirim simiirsiyin yo siya kirirar grab haiginuwu mi adin siir yinisimim igao yai siir boinaiginuwuyin mi siir hiriinan mi kima hikak kipi nwo mi piugi kipi mi piyao ti siyiuin Adi Komii siya tiriyin kimiirsiyin. Mi kima ha kipi naingwo ti diminin yo dimin komii rani. Niingaka.

⁶ Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram naingwokwonanaeyim siya simiirin hik pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyu miyikim pa nisiimauwi. Mi iikamim Adi Komii siya kigninkin haiiyim hik mi sima dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.

⁷ Mi hiriinan kiniuwi kima dokworinu hakim Adi Komii siya kigninkinyim kimiiram kima haiyam. Siya kimiirar grabaiginiuwu siir yinisinan mi kima siir yai aiarar sibgu wakaeyokna. Mi ti hakim kima haiiyim, yim Adi Komii siya kimiir nisiimauwi kimiir whankinsiis haiginiuwam. Siya ha naingwowi kima siir yinisisim miyik nwowim mi kima siyu miyik dwo. Yipiki adkin siir yinisisim iir tio karamae nwowin, ha? Niingaka. Ad nwrkin siir yinisisim iir bi kigninkin, sima simiir yinisisim imiirin ha tiowikim. ⁸ Ad whiekakim sima simiir yinisisimim pa sibgu grabi mi adim sima kimiir sibgu grab karam nwowi mi sima wi siir yinisisim kin nwo rani. Niingaka. Yim wi mwraomii yin nwowi. ⁹ Mi krma ti siir daingwo mi krmiir adim nu tiranim sima krmiirin krmiir siyu biye imiirsiyar grabaiginiuwikim. Krma simiirsi nwoki ididim mi krma wa ninokninkinim sima ini krmiir kou ywowim. Mi Adi Komii siya ini krmiir adim nuanim simiir haiburin mi ini kougikou siyar ywowin mi krmiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin simiir adin yio Adi Komii siyargin. Mi hiriinanki nuwi, krma siirar kigninkin krmiir siyu biyeyim krma tirim wi siyar nwoki grabaiginiuwim mi krma wi omwai saika nwoki waiyayokiyokiiyim. ¹⁰ Krmiir adim nu tiranim sima krmiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krmiir siyu biye imiirsiyin iya krma yinisisim sapisap nwowiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo diriraerarikim, siyu miyikin krma nwowamin siirin. Mi Adi Komii siya hinin bi tirikin. Siya krmiirin siyu miyik iiar grabaiginiuwikin iinokinokin mi siya krmiirin, wadieyar mi whindiraerar haiginiuwikin. Mi krma wi dimin whirki swoki kumbu rani, siir hiriinan. ¹¹ Mi iya Adi Komii siya krmiir siyu biye imiirsi grabaiginiuwiyim mi krma hik prasae bi haigim. Mi ta ii aiirin krma maigimaarga bi nwowikin. Niingaka. Mi mhoiya ta siya graba krmiirin wi saeya whindiraerar haiginiuwu siyu miyikin. Mi krma wi wadieya nwowi. Mi krma wi iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

Mi krma wi mintarao Adi Komii siirin digumii kipi haimriiyugig.

¹² Mi krmiir nhirim ini piyaowim Jisis Krais siir yai aiir wakaeyokna apim. Ini iikamim aru maeyauanki napnaniiyim mi igrib paimwo ignanaokak ha naokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya dimin biyieki kimiir nokwoninwomworninkini mi kima wi kimasiyar kipi naingwoyimyokna. Mi kima Krais siir yai aiiramim wi haini wakaeyokna ap bwakainam kima tira saiar hiriinan. ¹³ Mi kimiir siyuiin kima tiriyin sibgu mintarao piki hinin siyu ikin kima sibgu apanin ti nu iirin. Mi kima siyu miyik sibgu tiri mi iki iikamim aru maeyau namam minim sima kimiir swoki kigi, kima Adi Komii siir siyu iir sibgu wakaeyokna api mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siiramim wa mi aingwowi.

¹⁴ Mi kima iikam nhirimaka dongwomamair ae. Mi kima siyuiin Adi Komii siya naingwoyiyim kima napam siirarar dap iski. Dimusi rani, kima siyu miyik imiir sibgu ap karam nwowi kima wi Biyan Inkam Komiiyin saika nwo rani. Niingaka. ¹⁵ Kima kimasiyar mintaraona wim wi iki dimin miyikim Adi Komii siya diriraerar haiginkwokinim wi simiir hai karamae pi nwowisi. Mi inkam nwrki kimaka nwowi mi siya

Adi Komii siir yai aiirin hindara nitkii iuguskii mi kimiirin siya yaeya yai nowimwarkaiyiwi mi yaeya siyu biye whir mi owimwarkaiyiwi mi kimiir iikamim sima siir yai aiir wakaei mi simiir naingwo tibmii kana ha nitkiigii mi yio ti hiriinan siyu biye iir kipi tir. ¹⁶ Kima kimasiyar mintaraona kima hii hinda kipi priinanae priinanae. Mi kima ha kipi naingwo Adi Komii siir dimin taeminim yim dimin komii rani. Biya Isokin si tira saiir hiriinan. Nungaka. Siya ha naingwokin, ti yayim brougae Ebrahimni siya hauuwim yim yai komii rani. Mi siya dimin miyik miyikim siir ad ieya hauuwam tirim siir nomousimin siir asi kigninkin haigikin, ti diminim mi dimin kibi kibiyim Adi Komii siya hauuwanim siir mhoiya, siya simiirin warar yinkin hauugi. Mi iya siya mhigi naowa siir nomousimin naesim ha hauuwim mi siya ti dimin miyik miyikim simiirin ina hauuwim siir. Mi siir kwoinin hiriyar yaingwo ti naesimin ini ti dimin miyik miyikim simiir haiburim. ¹⁷ Kima bidi yinokninkinim mhoiya siya ti dimin miyik miyikim simiir haiyam swoki tirin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiurworwoka siya ti dimin miyik miyikim Iso siir kipi swoki hauu. Mi siya siirin hinina boinki, kira wi dig nwo rani, kiriirin bidi kiyopsigikikaigigin. Mi Iso siya siir ad iiramim nhami nhami bi nougin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiurworwokaigin tiki dimin miyikmiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Nungaka. Iriig.

Mi krima Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei, krima wa nimbiyami mhu Saiona hiriirin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarim iya Adi Komii siir yayi winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Nungaka. Yim sima ti mhuin Sainai nikiuwiyin siir nitkim. Mi ti mhuin siir mhu kiu hirin diminin ini paenan kou hirar niuyan. Mi mhuin siir koua simar kigi waumir yhuwinana siir kou hir nwowi ya ini niibwomambwonan ywonama. Opu naoki nindurunankainaiya ini hinin ywowa. ¹⁹ Mi simar wakaeki, inkamin ti mhu kiu iir nwowin kidin pi maskii. Mi ta saiir mhoiya, simar wakaeki, inkamin ti mhu iir nwowin kauwok boinkiyin mi iya Isrel simiir iikamim sima ti inkamin mhu kiu hir nokwo kauwokiya siir yai aiir wakaeyim, sima nidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krima pi nididi siir yai aiir swoki wakaeyim. ²⁰ Mi sima nidid prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiirsiyin, siya kauwok boinkiya simiir saiirsiyin. Dimusi rani, siya hinina boinkin, wig biye kam biye yinisim nwrkin mi wraisu biye irkin ti mhuin siir kingiin niti mi siir napririri kima siirin wi siyani kaiyimik aoki. ²¹ Ti iikamim ti dimin iir kigim, sima nidid prasae prasae bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriyar mi boin, an kara iriipi hiriinan nidid prasae bi mi kinkin.

²² Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhuin siir bi nitkim, wim kima wi mhu whirin Sainai nikiuwiyin siiram nitkim. Omim Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iirin ha dapikim om Jerusalem, omim paekwosim whiekakiwhiekakim iripa sima nongwomamair aeyin krima nitamin siir. ²³ Wim kima iki Adi Komii siir yinisisim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miyik miyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyuwi mi wi maingairga komiigakar nwowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor

kou hīrana saiir. Mi siya ina ninokninkin, yipikin siir yinisimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyaargin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biyanim, yipiki biya Adi Komii siya boinim hinin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nwowi siir om iir. ²⁴ Kima Jisis siiram nitkim inkamim krimiir kaoprige okwowyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir kwahauugi, krimiir whinkinsiis haiginuwam Adi Komii saika krīma nongwomamair aekiyamam. Siya bidiyar yaowin, siir nhie aeya naokiinaiinyam. Mi bidi bidiniyarin, inkam nwirin Ebel nikiuwiyin siya naowa mi siir nhieya ina mi aokiinainama. Mi Jisis siir nhieya ini Ebel siir nhieya saiir haibura. Mi Adi Komii siya Ebel siir nhie aiir kigiyin mi siya Ken siirin io prasae prasae bi nwokin. Mi siya hinina yaingwo, ti siyiu biyie hiriinanin Ken siya tirkiyin yio miyik rani. Mi siya siirin siyiu biyie ina swoki tir haiginuwim. Jisis siir nhieya Adi Komii siya krimiirin saiirsyar nanmaiwarkainakin.

²⁵ Kima kimasiyar mintirao wim wi yayim Kraisi siya boinimauuim kmiir simiirin wi digumii pi haigingisi. Biya Adi Komii siya ti mhuun Sainai nikiuwiyin siir nokwowin mi siya siir yayim iikam imiirin hīrar nokwo boinimauugi. Mi iikam nhirim yim ti yayi imiirin ini yimiiuwim. Mi sima ta Adi Komii siya tībumbu haiginuwa simiir saiirsi nidamim ini siyiu karam ywowin. Mi nim krīma ta siya tībumbu haiginuwa saiirsi mi idamim wi piki hinin siyiuin si mi idami krīma siir yayi aiirin digumii haimriiyuwi, ha? Niingaka. Siya Adi Komii siir omin ninomor kou hīranin siir hīranki nitkin, krimiir digworaekwo whiekakim simiir boinimauuwam. Mi nim krīma nidamni siyiu karamka. Niingaki niingakinga. ²⁶ Mi biya iya Adi Komii siya mhu Sainai hir nokwo boinimauugiyin siir yayi imiir, nu ini warar kiisiskiyin. Mi tariinanin siya ini yaeya yayi kwir swoki bingikaiyin. Kara wi nu siirara tirki rani, siya siyar kiisiam. Niingaka, kara wi nu ninomor sowerar tirki mi wi sower kiisiwowi. ²⁷ Mi ta yayi saeya hinina boinka, kara wa swoki tiri, saeya krimiirin hinina nūsiimauuga. Biyarin iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiya mi mhoiia ti nu iirin mi digworaekwo whiekak ikim simiirin siya tirki, sima wa kiisiskii. Mi digworaekwo whiekakim wa diguguskii. Mi digworaekwowim iki wara kiisis karam nwowim, yim Adi Komii siya simiirin wi hiriyar kigninkin oki.

²⁸ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiir hauwanim yim ini siir om hīrar nwowim, omin iikam whiekakim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakiyin siir. Mi yim ti digworaekwowim yim wi wara kiisiski rani. Niingaka. Mi krīma simiirsiiyin maigimaiga komi-igakar dwo. Krīma Adi Komii siir inigin asi hainanprapraskii. Krīma siyiu miyikin siya naingwowyin krīma tiram siirsi hainan prapraskii. ²⁹ Mi krīma wi hiriinan digworaekwowim simiir asi tiri. Dimusi rani, krimiir Adi Komiiyin siya ini paenan ywowin digworaekwo whiekakim pi siyar niugisinki. Mi digworaekwo whiekakim maigimaiga siir nwowaiginu karam nwowiyim, simiirin wi siyar niugisin iuguski. Iriig.

13

Kima krimiir akamim simiiram naingwokwonanaei.

1 Mi kima kimiir akamim Kraisiir, simiiramim hariiyar daingwokwonanaei. 2 Kima iikam nhirim om whiranki nitiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biya iikam nhirim sama ti hiriinan siyiin siir bidi tirim. Sama bi ninokninkinkim ti inkamim igi sama haigi idwokaigiyim yim paekwosim imairgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. Mi iya sama kimiir omaka nitiyim kima ninokninkin karamaeka. Nningaka. 3 Mi kima iki iikam nhirim maeyaua huuyokiyokaiya saiir hūgrīpkīkīkaigiyim, simiirsiiyin naingwoyimok prasae kipi kin. Kima hir wara ninkin oni haninaka. Mi kima iki iikam nhirim iikam nhirkim nonkwobumbuninkin haiginuwiyim simiirsiiyin naingwoyimok prasae kipi kin, kimar haini haninaka, ta hika.

4 Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyiin yio siyu biyie rani. Mi kima nonkwonani, siyiin siir kipi haiburgik. Mi hai kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima ti hiriinan siyu biyie iir tiri, kimiirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya hidi.

5 Kima umir hoimgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima haiiyin kima hinina daingwo, yio ini mi owin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya hinina boinkika. Kara wi kimiir haiburgig rani. Mi kimiirin wi digiumii haimriiyugig rani. Nningaka. Kimiirin wi karar mi kigriraowi. 6 Adi Komii siya ta hiriinan yaiya minam boinkikin, krīma nwoke inokninkinim. Adi Komii siya ini krimaka kingiina nwowin. Mi krīma iraka nwiraka kingiin dwo. Mi krīma hinina boin,

Krimiirin Biyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginugin. Mi krīma siyu biyeyin iki iikam ima tiriyin krimiir, siirsiiyin kipi nidid.

7 Mi kima iikamim biyanim simiiram ti swoki aingwoki. Krimiirin simar sibgu kigriraokim mi kimiirin sama Adi Komii siir yai miiyik miiyik imiirar boinmimauugim kima dimin taeminim sama tirim mi siyiin sama sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram ti swoki aingwoki. Mi wim kima ti siyu hiriinanin sama tirin siirar timi ap. 8 Mi kima Kraisiir yaiya biya kima wakaeya saiir sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisis Kraisi siya wi hariiyar nwoyokiyokii, inokinokin siya wi wara kisina rani, yaeya nwowamin. Nningaka. Mi siir yaiya siya mi boinmimauuwa saeya wi wara kisina rani, yaeya, wi hariiyar mi okripkaigi. 9 Mi kima kimiir kwoinim kipi kiwaki, iki yaipai yaipaiyim iikam nhirkim sim boiniyim biya kima waka karamae nwowim kimiir kwoin imiir kiyaiyamin, yim sama minam tiri, kima Adi Komii siir yai kibiya digiumii saiir haigingim. Mi iki dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya tirim, kimiir whinkinsiis haiginuwam. Yim minam tirkim kima Adi Komii siir yai aiir nwoke wakaeyokna apim. Kima tira saiir hiriinan. Mi ti yayim iki iikamim sama boinmimauuim naeni siyiin si, yim dimin komii rani. Mi ti hiriinan siyiin siir tiriyim, yio Adi Komii siir yaiya saiir bi sibgu onkworinuwikin. Nningaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi, kima sibgu okworinuwamin.

10 Jisis siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin minam naokin, kimiir nanmaiwarkainaim. Mi iikamim sama Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei mi wraisu hirii hariiyar nisomsom aokao ninkinimiiyaenanaei Adi Komii siir, ya hininga, ta Jisis siya naonama paeyin hiiniya nironinkinin si wi dig di nwowi, simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Mi sama hirii hariiyar tiri mi ta Jisis Kraisi siir miya simiir whinkinsiis haiginuwim wi dig nwo rani. Simiir dimin

biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Ningaka. ¹¹ Mi prismi biyan inkam komiiyin siya pi wraisu nhieyim sim nisomsom aokaowim, pi simiir haii. Mi siya ti nhie imiir haiiyin mi siya pa napninopkainami Adi Komii siir maeyaua hiyokiyokaiya dimin whirmin whirminki kimbu karam nwowa saiir hiriir, maeyaua Adi Komii siyar nwowiya saiir. Mi siya ti nhieyim pi hai idwo hir nini haiginuwi, dimin biyeyim iikam ima tirim simiirsi. Mi ti prismi biyan inkam komiiyin siya wraisu imiirin pris inkam nhirim simiir hauugii, sima nani anagiuwim, om komii siir yaba maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi ti diminin Kraisi siya tirin, yio iriipi hiriinanairgin. ¹² Mi Jisis siya omin Juda iikam sima nwowiyin siir yaba hir naokin, maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi iikam krimiir dimin biyie biyeyim saeyar yinaki. Mi krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saeya nwoki owaiginuwi siya maeyau bwaekii idowiya hir naokin. Dimusi rani, wraisu sima naoni haninaka, tasi siyar nao iskiyin. Mi siya siir piu aair ninkinimiiyaekin Adi Komii siirin. ¹³ Krima biyin iikamim simiir yai imiir kipi wakaeyokna yayim biya Adi Komii siya hauuwim, Mosesni. Krima Kraisi siir yai imiiram arar dinmiininkin kripkai. Dimusi rani, tiki iikamim biya Moses siir yai aair wakaeyokna apim, sima Kraisi siir nikwowaisiigim. Mi siirin, sima yisomkiyitkaigi. Mi iikamim, krimiirin wi hiriinan siyu biyie iirar mi tiri biya Kraisi sima tira saiir hiriinan. Yio triiginin yio dimin komii rani. ¹⁴ Krima dimin taeminim biya Moseski si napim simiirsi kipi nidid simiir haiburgigsi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iirin, krima om karamaeka krima nwoyokiyokiyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya diriraerarin mhoiia krima nwoyokiyokiiyanin krima siiramar nwowi. ¹⁵ Mi krima iinokiiinokin maigimaigra dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iirar dokboin praprasanae. Mi siir inigin siir timi boinmamaau iki iikam nhirim simiir. Dimusi rani, ti dimin komiiyin Kraisi siyar tirin siirsi. Mi ti dimin hiriinanin krima triiyim krimar hauunaeyim yim ini wraisuim Adi Komiiini, krima ninkinimiiyaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Mi iinokiiinokin kima irni nwirni whinkinsiisam daingwo. Yio ti hiriinan siyu kibiyin yio ini nae kibi kibiyim iikamkim sim ninkinimiiyaeyim Adi Komiiini maigimaigra siya nwowam ini simiir hiriinan ywowin.

¹⁷ Kima kamim yipiki kimiir bi nwowiyim mi kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap. Mi sima kimiir kigriraowi mi kimiir whinkinsiis haiginuwi. Mi mhoiia simiirin wi Adi Komii siya hidi siyuin sima kigriraowin siirsi. Mi kima simiir yai imiir sibgu wakaeyoknaei mi sima ta miia kimiir kigriraowiya saiirin wi nwoki sibgu kigriraowim. Mi kima simiir yai imiir wakaeyokna karam nwowi mi simiirin digumii haimriiyugigi mi sima ta mi airamim, wi maigimaigarakak nwo rani. Mi sima wi kimiir whinkinsiis rani, Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apim kima tira saiir hiriinan.

¹⁸ Kima Adi Komii siiramim krimiir whinkinsiis haiginuwamin, hiri hiriir kwisboinanae. Dimusi rani, krima dimin biyie whir bi tirbugin. Mi krima wi nididgak ha nwo rani. Inokiiinokin krima siyu miyikin, siirarar mirii ninkiyaenanaeikin. ¹⁹ Kara kimiirin dimusi boinwirwirkipkai rani. Kara minsi boinwirwiri, kima Adi Komii siiramim hoimgak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginuwamin, kimiir

swokini kignakisasauuim.

Kima Adi Komii siiram kwisboin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim.

²⁰ Adi Komiiyin yipikin iikam krimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jisis siirin ie hiranki siyar hidninsiin idwokin. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyai. Mi siirin siya yokmwın okwo haiginiu, krimiir Biyan Inkam Komii nwowam. Inkamin sibsib kigriraowiyin siir hariinan. Mi siirin siya nokmwın okwo haiginiugin krimiir kigriraowam. Dimusi rani, biya siya bidiyar yaonamin. Mi siir nhiya bidiyar yaokiinaiiniya krimiirsi, ya tariigina ya kitibmii boina biyana Adi Komii siya nimbingika ya sair kirie haiginiugika. Mi ta Adi Komii siir yaiya ya wi hariiyar nwoyokiyokikaeyami inokinokin saeya wi siir kwoin iir kisina haigi rani. Nungaka. ²¹ Kara ha naingwowi Adi Komii siya dimin miyik miyikim wi kimiir nwoki hauuwim kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krma wi digi digar niki owim dimin taeminim siya boinim krma tiram mi kara ha naingwowi Jisis Krai siir kirieni miya siya naingwowa kima miriyya sairin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi krma Jisis Krai siir inig iirin inokinokin hariiyar hainananae. Kaimwoka. Iriig.

Nikopkaigiyar yai aeya.

²² Ti kariir akamim, kara kimiirin minam boinkikin, kima ta yaiya sairin sibgu wakae ta yaiya kara kimiiram winkiya saeya yai priei rani. Ta yaiya kara winkiya ya kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiugika. ²³ Mi kara ha naingwowi kima whiekakarın dinokninkin, krimiir akam kibiyin Timoti, kam biyeyim sima siirin maeyaua huyokiyokaiya sair hirankar nonkwo iuguskikin. Mi siya kariir oma tiriirin nimbiniisasauugiswo mi siirin wi kara pi yikiunaniyin kimiir nini kignakiyamın.

²⁴ Kima iikamim kimiir kigriraowiyim mi iikamim naingwo tibmii kin ikim kimiir warauranim kima simiir dokboinmamair. Mi krimiir akamim nu Itali hiranim yipiki Krai siir yai aiar wakaeyokna apiyim, yim sima iriipi hariinan kimiir mi okboinmamaigikim.

²⁵ Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbuwa ini kimakar nwowa. Iriig.

JEMS

Ta yokwowa Jisis siir nomousimɛn Jems nikɛuwiyɛn siya wɛnkika siir nomiiyauwɛm Judamiyɛm yɛpiki naingwo tibmiiyɛm Jisis siiram yɛpikɛm hinda tinda nwowɛm simiiram. Biya Jems siya hɛnɛna bi naingwokɛn Jisis siya Kraiskɛn. Nɛngaka. Mi nhɛrim yɛm hɛnɛna naingwokɛn, siya Jisis siya naowa saiir mhoiɛa naingwo tibmiiyɛm Jisis siiramɛn. Mi mhoiɛa siya iikamɛm naingwo tibmiiyɛm om komii Jerusalem hɛranɛm simiir kigrɛrao. Mi Jems siya ta saiir wɛnkiyɛn mi krɛmiir naingwo tibmiiyɛm Jisis siiram naingwo tibmiiyɛm yɛ siyɛuɛn wadɛ krɛma sibgu owanɛn yɛo siir nɛisiimaugɛn. Iriig.

Yokwowa Jems siya wɛnkiyɛa saeya

¹ Kara Jemskɛn, yɛpikɛn Adi Komii krɛmiir Wanɛn mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiskɛn sowaɛr mɛi nɛnga pɛrimɛriyan inkamkɛn. Kara ta yokwowa iikamɛm Isrel kɛmiirɛm yɛpiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyɛm hinda tinda nwowɛm kɛmiiram wɛnkika kɛmiir nokboɛn mamaigika. Iriig.

Dimɛnɛm yɛpiki krɛmiir kwoɛn imiir kiyaiyɛm krɛmiir whɛnkɛnsiis haigɛniuwam Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apam sima

² Ti kariir nomiiyauwɛm, iya ti dimɛn biyɛyɛm nu tiranɛm kɛmiir kwoɛn imiir nɛpiyaokɛi mi kɛma wɛ maigɛmaigɛ nwo karam kɛpi nwo. ³ Mi kɛma wɛ maigɛmaigɛ dwo. Dimusi rani, kɛma ɛna nɛnoknɛnkɛnɛm ti dimɛn taemɛnɛm kɛmiir whɛnkɛnsiis haigɛniuwam yɛm whoɛmoni rani mi ti dimɛn taemɛnɛm kɛma naingwo tibmii kɛnɛm mi kɛma wakaeyokna apiyɛm mi kɛmiirɛn sima whɛnkɛnsiis haigɛniuwɛ mi ti dimɛn biyɛyɛm sima wɛ kɛmiir nikwowaɛsi rani. Mi ta hɛriinan saiirsika mi kɛmiir kwoɛnɛm wɛ kirɛ hɛriiyar nwokripkai mi Adi Komii siirɛm wɛ hɛriiyar sibgu wakaeyokna apɛm. ⁴ Mi kɛma kɛmiir mhi kwoɛnɛm kɛpi nɛmiyɛu, kɛmiir kwoɛnɛm ti dimɛn hɛriinanɛm simiiram ti kiwaki kɛmiir whɛnkɛnsiisam mi ta hɛriinan saiirsika, kɛma wɛ siyɛuɛn iikamkɛ sibgu mwrɛiɛyɛm wɛ siir nwoki owɛm. Mi wɛ dimɛn taemɛn whɛkɛkɛm Adi Komii siirɛm, wɛ simiir nwoki sibgu wakaeyokna apɛm. Iriig.

Inkamɛn kwoɛn miyɛkam whaowaeyɛn siya Adi Komii siirɛm srii

⁵ Kɛmiir nhɛrim kɛmaka waraur nwowɛm sima dimɛn miyɛkɛm mi dimɛn biyɛ ikɛm simiir sibgu nɛnomoknɛnkɛn karamaɛ nwowi, sima Adi Komii siirɛm srii mi siya simiirɛn wɛ ti simiir whɛndiraerari. Mi Adi Komii siya wa whɛnkɛnsiis haigɛniuwɛ sima ti dimɛn imiir nɛnoknɛnkɛnɛm. Mi siya hindara bi kɛntɛoae hauuwikɛn siir dimɛnɛm mi iya sima siirɛm sriiɛyɛm dimɛn taemɛnɛm siya bi nikwao boɛnikɛn. Nɛngaka. ⁶ Mi yɛpiki Adi Komii siirɛm srii dimɛnam sima hɛnɛna daingwo tibmii kɛn Adi Komii siya simiirɛn wa whɛnkɛnsiis haigɛniuwɛ dimɛnɛn sima sriiɛyɛn siirɛn. Mi sima naingwo tibmii karam nwowi mi yɛm ɛni dimɛnɛm hɛnɛnkɛ kaiyɛpɛrimɛpuwiyɛn ɛni siir hɛriinan ywowa whɛi komii solwara hɛr mi sima nɛnoknɛnkɛn tani Adi Komii simiirɛn wɛ dimɛnar namisi tiri iyɛ? Wɛ tir tani. ⁷ Mi ti iikam hɛriinanɛm yɛm ha kɛpi naingwo Adi Komii siya wɛ simiir whɛnkɛnsiis haigɛniuwɛ mi wɛ dimɛn taemɛn simiir hauuwɛ. Nɛngaka. ⁸ Dimusi rani, simiir kwoɛnɛm pɛ naingwo isiiskɛm mi sima

kwoinim whowisa nwokim mi sima dimin whirki whiruwam bi naingwo tibmii kingim. Niingaka. Iriig.

Ikamim digworaekwoki naokingugu nankaiyim mi iikam paeprikab ikim simiir yaiga

⁹ Yipiki krimiir nomiiyaum simaka nwowim iikam paeprikabim sima maingimaingar dwo. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi simiir inigim wi Adi Komii siya hainanprapas haiginiuwu. ¹⁰ Yipiki krimiir nomiiyaum digworaekwoki naokingugunankaiyim sima ti digworaekwo imiirin kipi maingimainga. Dimusi rani, mhoiia sima wi simbi naonami, kipa swokiiya ii priei nwo karam nwowiya sair hiriinan. Mi ti simiir digworaekwowim yim wi tirar niyopgririgigi. ¹¹ Mi nugakin kip saeya bimbuiwi bi nwowiyakwokika mi bie siya pi whwoki mi ta kip kibiya pa waiwiski mpa houginami. Mi inkamin siir digworaekwo imiiramar nanmainonkwokripkaiyin, yio ti siyiu hiriinan kaimwowin kipki waiwisiyin ini siir hiriinan ywowin mi siya wa naonami. Mi krima krimiir digworaekwo imiirin kipi naingwokwonanaei sima whinkinsiis haiginiuwam krimiirin, wadie krima sibgu owam. Adi Komii sasairgin krimiir whinkinsiis haiginiuwanin. Iriig.

Kima kimasiyar mintiraona ti dimin taeminim, kimiirin wi sim pi kinankiuwisi

¹² Mi yipiki kirie hiriyar nwowi, iya dimin bibiyieki simiir kinankiuwi mi sima wi maingimainga dwo. Dimusi rani, dimin biyeyim sima bidi ikwowaisiigiyim. Mi ta hiriinana sairsika, Adi Komii siya simiir kwoin imiir tiki, sima siir kwoinan nwowam mi sima wi saika nwoki sibgu owim. Biya Adi Komii siya hinina boinkin. Yipiki siirim naingwokwonanaei mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami. ¹³ Mi iya dimin whirki inkam nwirni kwoin napiyaokii mi siya dimin biyie ha tiri mi siya wi ha kipi boin, Adi Komii siya kiyaiigin siir kwoinin siyiu biyie tiram. Niingaka. Adi Komii siya inkam nwirni kwoin bi swoki kiyaiigin dimin biyie tiramin. Yio hiriinanin Adi Komii siir kwoinin saeya bi kiyaiigin mi siya krimiirin wi dimin biyie ha tir tani. Niingaka. ¹⁴ Mi dimin biyie biyeyim yipiki irira nwoniraki naingwowyim, sima kiyaii simiir kwoin imiirin mi sima dimin biyie ha tiri, inkamin diminin wraisuam kiyauhaingigiyin siya nakaiyam ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Mi krima krimiir kwoinki naingwowyim simiirarar napi nim wipi kigugu iuguskii. Mi krima dimin biyie imiirarar tiri nim wi pi naowi.

¹⁶ Ti kariir nomiiyaum kara naingwokwonanaeyim, kara kimiirin niksisa rani. Mi kima tiri, wim wi pi naowi. Kima daingwo omok! ¹⁷ Dimin taemin miyik miyikim krima haiwiniyim yim Adi Komii sasair hauugikim. Adi Komii siyar nonkwokwokikim bie bwam mi nauun ikim. Mi yim tiriiginim ini hindara napiyokwii irkakim mi aknain minim, simar kisisaena oyokiyokwii paiddao priei haruwa priei haruwa nwowamin mi mapi nii aeya niti mi krimiirin pi haini haiburgigi. Mi yio Adi Komiiyin ti hiriinan tani. Niingaka. Bi kisisaenaekim siya krimiir haiburgigamin. Niingaka. Siya dimin miyikim simiirarar tirikin siya dimin biyie wara bi tirikin. ¹⁸ Mi ta hiriinan sairsika siya wi siir kwoinkar asi naingwo tiri krimiirin mi krima wi siir yinisimar nwowi. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim yipiki siya nanaakinkii haiginiuwim simiirsi, tabnidnan, simiir nhirim biyin pi sima higi mi nhirim yimbiya mi higi mi Adi

Komii siir kwoinin yio ini iriipi hiriinanar mi owin krimiir iikam nhirim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim yim ini hiriinan ywowim iikamim omom omomanim simiir nhirim mi mhoyiya nhirim yimbi haningim mi wakaeyokna api siir yai imiirin. Iriig.

Mi yayim kima wakaeyim kima simiirin wakaeyokna ap

¹⁹ Ti nomiyyauim naingwo tibmii kiiiyim kima ti dimin taemin imiirin dinomokninkin. Mi iikam kima irira nwonwira kimiir wanim amira dwo ti dimin taeminim simiir wakaeyam mi ta hiriinan saiirsika mhoyiya kima boini mi kima wi io nwohisauu rani, iikam nhirim simakan mi simiirin wa mi okwao boin tani. Niingaka. ²⁰ Mi ti hiriinan dimin taeminim yim wi iikam sima whinkinsiis haiginu rani, sima wakaeyokna apam dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim krime wakaeyokna apam mi nhirimi nsiimauuwam. ²¹ Mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie biyeyim kimiir kwoinawu nwokaiiyim yipiki kimiir iriyim dimin biyie imiir wakaeyokna apam simiirin digiumii ti haimriyugig. Mi kima yayia yipiki biya Adi Komii siya kinirkaimauuwa saiirara wakaeyokna apamar daingwo. Mi tariigina kimiir kwoinbud imiirin wi saeya whinkinsiis haiginuwi inokiiinokin Adi Komii saika nwoyokiyokkaeyamim.

²² Mi kima, kima kimar kipi swoki iksisaena hininin Adi Komii siir yai aiirarar mi wakaei ya ini digar mi owa. Niingaka. Kima hindara wakaeyokna apiski. Mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim. ²³ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiirara wakaeyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowim yim ini inkamim yipiki siir aknain aiir kigiyin opnaini hinin siya kipiiparii nwo rani, ini siir hiriinan ywowim. ²⁴ Mi mhoyiya siya pi ha namkii mapi kimiminki rani, pa swoki kwanaingwo owouugii siya panin panina kigin siya siyarin. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim ini ti inkamim yipiki siir whwonkamim tainakiyinan nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi sima wi simiiram kiwaki rani, ti dimin biyeyim simiir haiburgigim mi siyiu miyikim simiir napim. ²⁵ Mi yipiki Adi Komii siir yai kibiyim biya kamim sim winkiyim Yokwo Komii saiir simiir simiira mwainanaeyim yim ini ti inkamim siir aknaina saiir saiira kaonanaeyin ini siir hiriinan ywowin mi ti yayim simiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi ti dimin biyie biyeyim simiir haiburgigim. Mi mhoyiya sima simiir naingwowi mi simiir naingwo owouu karam nwowi mi simiirin hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi simiir nokboinmamair haiginuwi.

²⁶ Mi nwirki ha boini siya Adi Komii siir siyiu iir napi mi yai bibiyie whiekakim ha boini mi yio ti inkamim yio nksisaeyaki waiwiigin. Yio siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siiram wakaeyokna apiyin siir kiyipsibgi haiginugin mi siya bi sibgu aingwo omokin. ²⁷ Krimiir Adi Komiiyin siya krimiiramim minam naingwowi krime wadie sibgu owim. Siya krimiirin ti hinina boinkikin, wig igabeyim mi yinisisimim yipiki ad yopii karamaeyim simiir whinkinsiis haiginu mi hikar timi hai mi yayim simiirin siyiu biyieni kipi nwo. Iriig.

2

Krime iikam whiekakim simiiramim hiriinankinar daingwokwo irkak

¹ Ti kariir nomiiyauim, kima kr̄im̄iir Biyan Inkam Komiiyin k̄rie komiigakin Jisis Kraiis siirar wakaeyokna apiyokiyokai. Kima iki siyiupai siyiupai n̄hir̄im sim̄ n̄siimauuwi iikam im̄iirin, yio siyiū miyik rani. Tiki h̄riinan siyiūin Jisis siya boin̄in yio siir siyiū ieya rani. N̄ngaka. ² Mi inkam n̄wiso sowa n̄itswowi maeyaua Adi Komii siir in̄ig hainaniya saiiram mi n̄wir̄in ȳuis miyik iinani mi n̄wir̄in paepr̄ikabgin yio ȳuis biyie iinani maeyaua k̄ira n̄idwokaiya saiir h̄riirin ³ mi k̄ira ti inkam̄in ȳip̄ikin ȳuis miyik niinaniȳin siir boin̄ w̄ini k̄ira ta biiḡib̄iyan ip̄iia saiir didwokai mi k̄ira inkam paepr̄ikabin ȳuis biyie niinaniȳin siir boin̄kii, ni k̄ira pi nu n̄nḡa didwo. ⁴ Mi yio ti h̄riinan siyiūin k̄ira t̄irkiȳin yio siyiū biyiek̄ibiyie iirar t̄irkin. Mi k̄ira iikam im̄iirin id̄ain piū aairarar k̄ipi h̄id h̄in̄in yio ti biyiek̄in mi yio ti miyikin.

⁵ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima ti dim̄in̄im sim̄iir wakaeki. Adi Komii siya b̄idi yimbin̄in iikam̄im ȳip̄ikim dim̄in karamaeyim siir wakaeyokna ap̄im, sima nonkwowim siir digworaekwowim. Biya siya ha boin̄kin ti iikam̄im w̄i siya nanmaiwarkainaei ȳip̄iki siiram naingwokwonanaeyim sim̄iirin w̄i siya nanmaiwarkainaei mi sima w̄i saika n̄woki sibgu oyokiyokw̄iigiyamim. ⁶ Mi kima ti iikam paepr̄ikabim ȳip̄iki digworaekwo karamaeyim hik̄ sim̄iir hauwi. Dimusi rani, kima sim̄iirin siyiū miyik bi t̄irkin. Mi kima iikam̄im digworaekwakim sim̄iir in̄ig im̄iir dimusi hainankim. Yim sima kimiirin siyiū miyik bi t̄irkin. N̄ngaka. Yimbi siyiū biyie wh̄ir kim̄iiram swoki t̄iri, kim̄iir kiyopsibgiyim mi kimiirin pa kiȳit̄in̄n̄ir hainami, maeyaua yai h̄diya saiirim. ⁷ W̄im kima Kraiis siir in̄ig kibi iirar n̄iki baptaiskim mi tariinan̄in in̄i ti iikam kaimwowim simar swoki kw̄ikbumbu boin̄in yai biyie Kraiis siir in̄ig kibi iirin. Mi yio ti h̄riinan siyiūin yio miyik rani, ti iikam̄im digworaekwoki naokingugunankaiyim sim̄iir in̄ig im̄iir hainanim. Mi kima ti h̄riinan dimuam t̄irkin, ha?

⁸ Mi kima yayim biya Adi Komii siya w̄in boin̄kiyim sim̄iir wakaeyokna api mi kima iikam n̄hir̄im sim̄iiram naingwokwonanaei kimamar naingwokwonaeya saiir h̄riinan mi ti h̄riinan siyiūin kima t̄irin yio siyiū miyikimiyik ieyairgin. ⁹ Mi kima iikam im̄iir n̄in̄ikibiri yapayapa nwowamin mi kima n̄hir̄ im̄iir̄im naingwowi mi n̄hir̄im kima sim̄iiram naingwo rani yio ti h̄riinan siyiūin yio miyik rani. Adi Komii siir yai kibiya saeya h̄in̄ina n̄siimauuga yio kima Adi Komii siir yai im̄iir haip̄idkikaii. ¹⁰ Ti iikam̄im ȳip̄iki Adi Komii siir siyiū komiiȳin siir yai kw̄ir̄ni n̄in̄ik̄ripi yim in̄i iikam̄im ȳip̄iki siyiū hoimgak im̄iirar n̄in̄ik̄rim̄in in̄i sim̄iir h̄riinan ywowim. Mi Adi Komii siya sim̄iirin w̄i h̄riinan saiirsi h̄idi. ¹¹ B̄idi b̄idiniyar̄in Adi Komii siya h̄in̄ina boin̄kin, h̄i k̄ipi nanae mi iikam n̄hir̄mi k̄ipi mi isomsom aokao mi inkam̄in ȳip̄ikin h̄i nanae karamae nwowin mi siya inkam n̄wir̄ni nisomaowi mi yio tari Adi Komii siir yai aair bi wakaeyoknakin mi yio in̄i iikam̄im Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiir wakaeyokna ap karamae nwowim in̄i sim̄iir h̄riinan ywowim. ¹² Mi h̄riinanki niuwi kima dim̄in miyikmiyik im̄iirara boin̄ mi dim̄in miyikmiyik im̄iirara tim̄i t̄ir. Dimusi rani, mh̄oiya Adi Komii siya kim̄iir naingwowarkainaei mi ta h̄riinan saiirsika siya kr̄im̄iirin w̄i saiirsi h̄idi, ȳip̄iki r̄im̄iia kr̄im̄iir nwowaigin̄uwim ti yayim biya siya hauuwim iikam kr̄im̄iir dim̄in biyie im̄iir haiburgim. ¹³ Iikam̄im ȳip̄iki naingwobumbu n̄hir̄mi n̄siimauu karamae nwowim mi Adi Komii siya ir̄iipi h̄riinan w̄i naingwobumbu

kimiir mi isiimauu rani. Niingaka. Mi hariinan saiirsika iikam nharim simiirsi daingwoyimiyo. Mi kira hariinan tiri, Adi Komii siya kiriirin wi mi onkwoninwomwairninkin tani. Dimusi rani, kiriir mi biye imiirsika. Iriig.

Adi Komii siirim daingwo tibmii mi miyyik miriyyim

¹⁴ Ti kariir nomiyyauim mi inkam nwirin siya hiniina boini kara Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii. Ti diminim siya tirim, yim hiniina nisiimauuwi yim kaimwo rani. Mi takina siirin wi panina whinkinsiis haiginiuwu. Mi ti diminim siya naingwo tibmiyyim siirin wi whindiriraerar haiginiuwu rani mi Adi Komii siya wi siir nanmaiwarkaina rani. ¹⁵ Mi kiriir isidin siir wig biye kam biye nwirki naemin karamaeki niuwu mi kiriiram niti mi kira simiirin wi panina tiri? ¹⁶ Mi kira naemin diminim simiirin wa hauuwi, iyie? Wi hauu rani. Mi kira simiirin wi hariiyar boinki kima dam mi wadieya tini owou. Mi kimiir piuum pi wadieyar nwowi mi kimiir mhiyyim pa kinugi. Mi kira simiir naemin dimin bi swoki hauugikin. Mi sima wi wadieyar nwowi? Niingakiniingaka. Sima wi wadie nwo rani, sima wi hikar haii. ¹⁷ Siyuun krimiir mhi kwoinki naingwo tibmiyyim Adi Komii siiram yio ini siir hariinan ywowin. Mi krima krimiir kwoin imiiramar naingwowi mi mi miyyik sibgu mirii karamae nwowi mi krima wi naingwo tibmii kin tani. Niingaka.

¹⁸ Mi inkamin ti hiniina boini, inkamin Adi Komii siir yai imiiram arar naingwo tibmii kin iski mi mi kibi imiirarar kipi mirii. Mi inkamin mi miyyik mirii mi siir naingwo tibmiya kirie nwo karamae nwowi mi Adi Komii siya ha boini sowa nwisairarin inkam wadiekinairgo mi ya tariigina ya kaimwo rani. Mi an kara ha boini, inkam nwirin siya mi miyyik bi miriigin mi siya kariirin wi panina nisiimauuwi siya Adi Komii siir naingwo tibmiikin, siya wi dig nwo rani. Kara siirin wi hiniina nisiimauuwi, kara Adi Komii siir naingwo tibmiigin ta mi miyyika kara miriia sairin. ¹⁹ Kira yipikin hiniina naingwo tibmiyyim Adi Komiiyin nwiruwaargin inokinokin omwai waiyayokiyokiyyin. Kira wadieyar sibgu aingwo tibmiigin mi yio wi dig nwo rani. Yu biyeyim yim ina mi inokninkinim Adi Komii omwai waiyayokiyokiyyin nwiruwaargin. Mi sima nididgak bidi ywowim mi Adi Komii siir bidi mi wakaeyokna apim? Niingaka. ²⁰ Kima iikam habwhaowaenankim. Kiriirin pi kara nisiimauuwi, kima hiniina boini kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikim mi mi miyyik miriikim mi ti diminim kima wakaeyokna apim kimiirin wi sima whindiriraerar haiginiuwu rani, Adi Komii saika nwowim ta hariinana sair daingwoki. ²¹ Biya Isrel Krimiir brougaeyin Ebrahim siya omwaiya niki waiyain, siya siir yinisim yinkamiyyinin Aisak siirin ha nikiunamin mi pariiparii siir nisom aowam Adi Komii siir ninkin imiyyaekiyim. Siya mi miyyik imiir miriigin hiniina nisiimauuwim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wi hiniina boini, siya inkam miyyikin ha sibgu aingwo tibmiikin siiram. ²² Kima ina ninokninkinim? Ti diminim yipiki siya naingwo tibmiyyim sima whindiriraerar haiginiugin mi miyyik siya miriyyim. Ti diminim yipiki siya tirim simar nisiimauugin siya Adi Komii siir sibgu aingwo tibmii kinim. ²³ Yaiyim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim bidi yimbiyamim, ti yaiyim sima hiniina boinkim ti inkamin Ebrahim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyin mi siya ina yaingwo

tibmii k̄in̄in ti yai imiiram̄in. Mi ta h̄iriinan saiirsika Adi Komii siya siirin dim̄in wh̄irkin kimbu karam asi bōnkin mi siya Adi Komii siirin sibgu aingwo tibmiiḡin. Mi ta h̄iriinan saiirsika, Adi Komii siya asi bōnkin Ebrahim siya siir nomiiyaugin. ²⁴ Adi Komii siya siirin dim̄in taeminim siir m̄hi kwoinaw hir nwokaiyim simiirarar bi k̄igin mi siirin ha bi dapkin siya inkam miyikin. Niingaka. Siya sowiirin wh̄isairar k̄igin, siir naingwo tibmii aeya siir kwoin ieya mi miya siya mirii aeya. Dimusi rani, ta h̄iriinan saiirsi dapkin Adi Komii siya siirin, dim̄in wh̄irki kimbu karamae.

²⁵ Biya igwira, h̄i nanaei wiga Rehap Saeya haigiprakaika inkam nwis̄o Josua siya nikropkiyo kanau kaonakiyam mi sowiirin saeyar sibgu kigr̄irao mi saeya sowiirin yaeya siȳu wh̄ira yikropki. Mi saeya dim̄in miyik imiirar tirka mi ta h̄iriinan saiirsika Adi Komii siya siirin wig miyik asi dapka mi saeya siirar sibgu wakaeyokna apka. ²⁶ Mi ir̄ipi h̄iriinan, inkam̄in yipiki Adi Komii siirin naingwo tibmiiyin mi mīi miyik bi miriḡin, ti dim̄inim siya naingwo tibmiiyin ini niingaka ywowim, ini inkam̄in naonam̄in siir h̄iriinan ywowin mi siir naeyūin siir pīus biyie āir b̄idi haiburgiḡin. Mi ta siir pīus niinḡa ini sasa h̄irar wok̄inainm̄ikiya. Ir̄igi.

3

Dimin taeminim iikam kr̄ima tir̄iyim kr̄ima sibgu mint̄irao.

¹ Ti kariir nomiiyaum, kima wi wh̄iekakar nwo rani, Adi Komii siir yai āir nowomwarkaiyiwamim. Dimusi rani, kima ina ninokn̄inkinim mhoiya Adi Komii siya kr̄imiirin wa h̄idi iikam̄in yipiki siir yai imiir nanaakn̄inki haiginiuwim, siya kr̄imiirin wi yapayapa h̄idi. Mi ti iikam niingam siya simiir h̄idi mi wi kiimiiwao kintani. ² Mi kr̄ima wh̄iekakar̄in dim̄in bibiyie b̄idiyar tir̄im, dim̄in taemin kr̄ima tir̄am naingwo karam nwowim simiirin. Inkam nwirki yipiki yai bibiyie bōn karamae nwowi siyairgin inkam miyikin dim̄in wh̄irki kimbu karamae nwowin mi siya ina ninokn̄inkin̄in siya siir kwoin ieya sibgu owam. ³ Mi iikam kr̄ima uridin pī hos siir yai īir nomboruwi mi siirin pa kiyir̄iru dir̄iraerari dim̄in taeminim kr̄ima dir̄iraerarim tir̄im simiirin. Mi kr̄ima uridin m̄irmii kw̄ira kiyikpitkii mi hosin pī warar mi ink̄in ap̄iriyugi. ⁴ Mi kr̄ima siyai komii komiiyin wh̄i komii solwara hir nakiyim simiir daingwoki. Ti siyaiyim sima prasae rani mi simiirin pī opudga mi hughainami mi inkam̄in ta siyai āir n̄indaokiyim pī ti idisim̄ īir nonkwo wr̄ieki mi ta siyaiya pī ti inkam̄in siya namam naingwowa maeyaua pī h̄iriyar nami, paeyin yab nakiiniyin inkamaka nakīindimdiȳumainīiyin siir h̄iriinan ywowin, ti inkam̄in h̄inda nakiyam yaingwo mi ti paeyin pī h̄iriyar mi akiiyami. ⁵ Mi kw̄iriyaeya ya ir̄ipi h̄iriinan, ini uridsim̄in hosni nomboruin mi idisim̄in siyai āir n̄indaowi ikin, ini sowiir h̄iriinan ywowa. Mi kw̄iriyaeya ya dim̄in komii rani, ya ini yainau nwokaiya dim̄in kirie kir̄eyim pī saeya mi k̄inkikinaei mi pīu ir̄kaka saiirin pī saeya mi kigr̄irao. Mi ta h̄iriinana saiir daingwoki. Parid sim̄in pī siyar niuḡinkikinaei mi niimau mie komiiki w̄indi pī siyar niuginis iuguskii. ⁶ Mi kw̄iriyaeya ya miyik rani, ya ini paenan ywowa. Mi ya ini kr̄imiir mwo bopwo nwokaiya ini saeyar ywo iskiya mi dim̄in taemin bibiyeyim nu tiranim pī simiirar wakaeyokna dir̄iraerari. Mi saeya ini paeya digworaekwo wh̄iekakim sim niuḡis̄iniya

saiir hiriinan ywowa; mi kwiriyae saeya pi Setan siir siyiu bibiyeyim simiirar mi wakaeyokna diriraerari mi digworaekwo whiekak ikim mi iikam ima krimiirin wi saeya nonkwobumbu ninkin haiginiuwu. ⁷ Mi niimauan wraisuim mi ipiyin ikim mi wraisupai wraisupaiyim opnau nwomai ikim yimbi inkamin simiir nonkwo imiiaeyin pi siir yai airar mi wakaeyoknaei mi ti dimin taemin whiekakim simiir kouin ini inkam ieya ywo iskiyin. ⁸ Mi diminin whirki whiruakin inkamki kigrirao karamae nwowiyin, ya yai biyie sasairga. Siya saiir kintimdinuwim wi dig nwo rani. Niingakiningaka. Mi saeya ya saiir kwoinairga naingwo priiboininisami. Mi ya ini mipug biyeyin iikam piyin ini siir hiriinan ywowin. ⁹ Mi iikam krima Adi Komii siir inig iirin pi ta kwiriyae aeyar mi hainani mi yai bibiyie iikam nhirmi pi saeya swoki boini, yipiki krimiirin biya Adi Komii siyar nonkwokwokiya siir kwoinkar. ¹⁰ Kwiriyae ya kwiruwaigra, iikam krima boiniya yai miyik miyikim mi yai bibiyie. Mi ti kariir nomiiyauim, ti dimin taemin bibiyeyim krima tiriyim mi yim wi kipi swoki tirmimin. ¹¹ Mi op biyeya kausriya mi op miyik aka sowa ie whiruwanki niti mi sowa wi panin panina nwowi, ha? Mi sowa wi ie whiruwanki sowki it rani. Niingaka. ¹² Mi am saeya tabnid bi budika mi tab siya iriipi hiriinan am bi mi budikin. Mi iriipi hiriinan op miyika ieyin op biyeya kwoin kausriya saeya nwomaiiyin siir hiranki bi swoki imbinika. Mi nim krima iikamim iriipi hiriinan, yai bibiyie mi yai miyik miyik ikim yim wi yai kwiruwa wi saiir hiriranki nitswo rani. Iriig.

Ninokninkin miyika Adi Komii siya hauugika

¹³ Mi iikam kimiir inkam nwirin siya biyin wi siyiu biyie mi siyiu miyik sowiirar ti inokninkin, ha? Mi ta hiriinan saiirsika mi ti hiriinan inkamin siya nusiimauuwi krimiirin ti dimin taeminim simiir siyiumwokisiyiumwowin siya tiram naingwokwowim mi siya wi higak nwo rani mi yi siya hiriinanki niuwu, siya siyiuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyin mi ha naingwo tibmii apiyin Adi Komii siiram siir dapiski. ¹⁴ Mi kira kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam iikam nhirmi nanaowi mi kira ha naingwowi iikam nhirim simiir whwonkam ida inkam miyikin ini karar ywowin mi mhoiia kira ha kipi naingwo kirairgin inkam miyikin mi dimin taemin whiekakim kirar sibgu inomokninkin iski. Mi kira hiriinan kwoin iir naingwowi mi kira pi niksisee mi Adi Komii siir yai kibi kibi imaka nantamyiriyiri. ¹⁵ Mi ti dimin taemin hiriinanim yim Adi Komii siir hiran tani, yim inkamim nu tiranim simiirairgim, biigibiyyin simiirin yio Setan siya kinkikinakin mi iikamim nu tiranim sima ini simiirar kigna diriraerarim. ¹⁶ Mi kima kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam nanaowi iikam nhirmi mi kima minam warar naingwowi, iikamim simiir bopwoniya kou kimar ywowim mi kima, kima kimar ninii nansaonaei mi kima wi dimin bibiyie whiekakim simiirar tiri. ¹⁷ Mi iikamim sima kwoin miyikin Adi Komii krimiir Wanin siya hauugiyin siirar wakaeyokna api mi sima biyin wi dimin miyik miyik imiirar tiri, ie miyikin sinwhrie karamaeyin siir hiriinan. Mi sima biigibiyyin wi tiki dimin hininim simaka tiri: Mi sima wi iripa nongwomamair aei mi sima wi irni nwirni yayar wakaeyoknaei mi simiir kwoinim wa kisina haigi mi sima iikam nhirmisi wa naingwobumbuwi mi wi simiirar mi whinkinsiis haiginiuwu mi wi dimin taemin miyik miyik imiirara tiri. Mi sima iikamim hinda tindanim simiirin wi hiriinan siyiau miyikinar tirswoi mi sima wi iikamim

yalbowwai nwowiyim simiir hiriinan nwo rani. ¹⁸ Mi iikamim yipiki irni nwrni whinkinsiis haiginuwi mi sima iripa nongwomama ir aei mi yim ini iikamim yipiki paenid ninkiniyim simiir hiriinan ywowim. Tikinim yipiki ti hiriinan siyu iir tirim yim iikamim simiir kwoin imiir kiyai siyu miyik miyik imiir napam mi yim sima ini paenidim nikii whakiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

4

Iikamim yipiki ti nuan dimin biyie biyeyim simiir wakaeyokna apim yim Adi Komii siir sau omomkim

¹ Piki hiniin dimin bibiyie ikim iikam kimiir hopswoiwowiyim yaii kima kima niniiyam? Kimiir kwoin imar naingwokiyyim mpa tiri diminin kwoin ieya naingwowin mi kima kima yaiiminim pa ninii. ² Ti diminim kira haiyim naingwowin mi kira simiirin pi hai karamae ywo mi kiriir kwoinin inkam nisom aowam pa naingwowi simiir haiyim. Mi kiriir kwoinin diminin kira hai karamae nwowin pi siirimar naingwokwonanaei mi kira yai pa ninkinwaomwarki boinanaei mi yai pa ninii. Kira wi ti dimin imiir hai rani. Dimusi rani, kira Adi Komii siir bi srigin ti dimin imiirimin. ³ Mi mhoiia iya kira Adi Komii siirim srii diminim mi kira simiir bi haigin. Dimusi rani, kiriir kwoinin miyik rani mi ta hiriinan saiirsika, kiriir kwoinin dimin haiyaramar naingwowi mi kira kiriir kwoin biyie wakaeyokna apim mi dimin biyie imiirar nwoki tirim. ⁴ Kima yipiki iikam biyeyim digiumii Adi Komii siir haimriiyugigim. Takana ya ini wiga saiir kam iir haiburgika mi kam nwiram nama ini saiir hiriinan ywowa. Kima ini dimin biyeyim nuanim simiiram yaingwokwonanaeyim. Mi ti hiriinana kima ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. Kima ina ninokninkinim? Yipiki iikamkim nuan dimin taeminim simiirim naingwowim, yim ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. ⁵ Kima hiniina naingwowi ta Adi Komii siir yaiya biya kam nhirim sima winkiya yokwoni saeya whisariiya priiboini, ha? Sima hiniina boinkim, ti Adi Komii siir naeyuin ti krimiir tir nwokaiyin siya krimiiram in minam naingwowi, krma siir siyu iirarar napim. ⁶ Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginuwi ti dimin taemin biyeyim simiirsi simiir nikwowaisiyyim. Mi ti yaiyim Yokwo saiir tir nwokaiyim sima hiniina boinkim, Adi Komii siya wi digiumii iikamim inig komiikakim iikam nhirmi haiburim wi simiir haimriiyuwi. Mi siya iikamim yipiki ha naingwowyim sima inig karamaekim mi simam naingwona karam nwowiyim mi ha boiniyim Adi Komii sasaigin inig komiigakin siya simiir whindiriraerarikin. ⁷ Mi kima iikamim kimama kipi naingwona mi yo haningi nuwi kima Adi Komii krimiir Wanin siirara wakaeyokna ap iski. Mi iya Setan siya kimiir kwoin imiir kiyai mi kima wa sibgu okworinuwi mi kima digiumii wi siyu biyie imiir haimriiyuwi mi ta hiriinan saiirsika, Setan siya kimiirin wa haiburgigi mi wa nami. ⁸ Kima Adi Komii siir wakaeyokna apamar daingwo iski mi siya wi kimiir kingiina nwowi mi kimiirin wi siya kigiraowi. Kima yipiki iikam biyeyim yai ara ninkiniyim kimiir siyu biyeyim digiumii simiir haimriiyugig biya kima tirim! Kwoin biyie kima naingwowim simiir haiburgig! Kima dimin biyeyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok mi kimiir kwoinin rirmiia dwo, iikamim simiir inaim haisokiyim mi wadie ha nwokiyim simiir hiriinan. ⁹ Kima iikamim wi maingmairga

nwo rani, iya kima dimin biyie biyieyim kima tirim simiiram naingwowi mi kima kimiir maingimainga wi sair haiburgigi mi kima wa noui. Kima wa haingigigi kimiir kwoinim digiumii, iya kima wadie nwowa mi biyie nwo aka. ¹⁰ Kima iikamim ti idid mi dimin biyieyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok Adi Komii siir whwonkam ida mi Adi Komii siya kimiirin wi wadie nwowi mi kimiir inigin wi siyar hainani. Iriig.

Kima kimiir nomiiyau imiir kipi hid

¹¹ Ti kariir nomiiyauim, kima irni nwirni kipi hid mi naksisae yai kipi boin. Niingaka. Yipiki iikamkam siir nomiiyau imiir hidi mi siir nokwo boini, yio Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir haimriiyugim. Ti diminim yipiki siya tirim yim ini siya boinan ywowim, siir yayim ini kougikou mi ini wadie ywowim. Mi ini Adi Komii siir igsoy air yokwokairina. Mi kima hiriinan tiri kima Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikim. Mi kima pi hinina boini, kimiir yayim ini Adi Komii siir yai imiir haiburim. ¹² Adi Komii sasar winkin ti siir siyu komiini yayim Yokwo Komii sairin. Adi Komii sasar hid iikamim mi wi siyar whindiriraerar haiginuwi krimiirin o wi siyar tiowi krimiirin mi siyar mi tirki krima naowamin. Kira ha naingwokwowi kira adi komiigin mi ta hiriinan sairsi hidi kiriir nomiiyau imiirin, aniya? Kira ini paeprikab inkam ywowim. Iriig.

Kima diminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram simiirin daingwo

¹³ Ta yaiya kara boinkiya sair wakaeki, kima iikamim yipiki hinina boinim, panao mi waka, kira pi hinda nami mi biewi pi whira nini owouwi, kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhrkim sainim mi kira pi umir simiirsi haiiyim, yio miyik rani, kira hiriinan yai boini. ¹⁴ Kira ninokninkin tani dimu diminkin mhoiyya nimbiam, kira wi omwaiya waiyai iyie wi omwai waiya rani? Kira ninokninkin tani. Krima iikamim ini paowinan ywowim saeya ha hiigiya mpa swoki whaowaeki saeya ii priei bi hiiga mi nim krima ini hiriinan ywowim. ¹⁵ Kima hinina kipi boin mi yio hinigin kima hinina ti boin Adi Komii siya hinina naingwowi krima omwai waiyam, krima ti diminin siir ti tir iyie i diminin si ti tir. ¹⁶ Kima ti iikamim tariinanin hiriinan boin tani mi kima kamim inig komiigakim simiir hiriinan diriraerari mi kima wa boini, krima miyim krimiir kirieni mirii wi digar nwowi. Ti siyuin kimamar naingwonaeyim hinin, kima iikam inigakim yio ti hiriinanin siyu miyik rani. ¹⁷ Mi ti hiriinan sairsika iikamim yipiki hinina ninokninkinim piki hinin diminkin miyikin mi sima siir tir karamae nwowi mi sima dimin biyie tirkim. Iriig.

5

Iikamim umirki naokingugunankaiyim simiir yaiga

¹ Mi kima iikamim umirki naokingugunankaiyim iya maingimainga kima nwowana priei nwo rani. Mi sair mhoiyarin hak komii komiiyim wi kimiir naninkinuni mi kima wi ninouninki prasae kin tani. ² Mi kimiir digworaekwo miyik miyikim wi biyie namwoiwi. Mi kimiir yuis miyik miyikim yim wi kikom minki topkrimkripi mi wi miyik namwo iuu rani. ³ Mi kimiir gol, silva, umir, minim yim wi aiigak nwokiyami. Mi iikam nhrim sima kimiir umir aiigakim simiir kigi mi sima wi ha

boini, sɪma umɪr hɪrii hɪrii dimusi haŋgiriyyu haigimimirkim, ha? Mɪ sɪma siyyu biyye tɪrkim. Mɪ iyya sɪma hɪriinan boini mɪ kira wɪ kiriir umɪr imiirsi nididi. Mɪ iyya digiyana Jisis siya niti ni wɪ paesi kira nididiya wɪ saiiir hɪriinan nididi. Mɪ ti hɪriinan digworaekwowim yim miyyak rani. ⁴ Mɪ biyya kira iikamim kiriir numɪr aiir miriyyim, kira simiir umirɪm haɪmiyyarar hauugin. Mɪ kira ti simiir umirɪm hɪriiyar biri hauu swokikin mɪ haɪmiyyin ini kirar tauae hai naowidim mɪ Adi Komii siya bɪdiyar kigiyyin umɪr haɪmiyyin kira tauae hainaowid iirin. Mɪ Adi Komii siya bɪdi wakaekiyin kiriir miyyan kamim sɪma boinim, kira simiir umirɪm biri hauu digim. Mɪ Adi Komii siya kirie komiigi komiigakin. Mɪ kira siirsi nidid rani, aniya? ⁵ Mɪ tariinanin kira ini wadiyar nwowin mɪ nae miyyik miyyikim ini simiirar naeyin mɪ dimin taeminim kiriir kwoinki naingwowyim mɪ kira pi simiirar dirɪraerari. Mɪ ti dimin taeminim kira tirim, yim ini naeyim hu kira nɪmiyaenanaeyim mɪ iyya simiir nisomsom aokaowi mɪ ha nadigiuwi mɪ ini saiiir hɪriinan ywowim. Mɪ iriipi hɪriinan iyya saeya niti, saeya wa niti. Mɪ iyya dimin whirki kiriir natiini mɪ kira wa naowi. Dimusi rani, siyyu bibiyeyim kira tirim simiirsika. ⁶ Mɪ kira iikam miyyik miyyikim simiir boiwokiyopnatkaigikim mɪ simiirin ina yisomsom aokaokiyim. Sɪma kiriir nikwowaisiyyim dig bi nwokin mɪ kira simiirin ini hindara yisomaoki iskiyin. Iriig.

Sibgu dokworɪnu iyya kira Biyyan Inkam Komiiyin Jisis siiram nwokwokiniiyim

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kɪma sibgu okworɪnu dimin biyyeki kimiir nimbini mɪ ha kinankiuwi, iyya kɪma Biyyan Inkam Komiiyin siiram nwokwokiniiyim siya nitam. Mɪ kɪma ti diminim simiir daingwoki. Mɪ inkam nwirin numɪr nɪnkiniyyin mɪ siya pi siir sasae imiiramar kigriiaraowi, sɪma wai nwokiyam. Mɪ siya pa niki okaigi siir sasaeyim bie naoki nitkiigiyim mɪ siya pa kigi siir sasaeyim ini mwrɪigiyim. ⁸ Mɪ kɪma iikamim ti iriipa hɪriinan siyyuin siirar timi okaigi Biyyan Inkam Komiiyin siiram. Mɪ ta kira nwokaigiya kiriir kwoinin kirie dwo. Mɪ iyya krɪmiir Biyyan Inkam komiiyin siya nitana priei nwo rani. ⁹ Mɪ ti kariir nomiiyauim, kɪma, kɪma kɪmarin kipi ninii nansao. Mɪ kɪma hɪriinan tiri mɪ Adi Komii siya wɪ boriisopi. Mɪ siir iyya siya nitana ini kingiinar nwowa siya wa swoki iti. Siya yipiki inkam nwirin anao nokwo kaigakaniyin ini siir hɪriinan ywowin. ¹⁰ Mɪ ti kariir nomiiyauim kɪma Adi Komii siir yaiya yipiki biyya profet kamim sɪma boinimauuim saiiir ti swoki aingwoki. Kam bibiyeyim sɪma dimin bibiyie simiir tirhaiginuwi mɪ sɪma pi simiir swoki ikwowaisii rani. Nɪngaka. Sɪma pi kirie hɪriiyar nwokripkai mɪ sɪma simiiramɪn pa kiwawini simiir tɪrbumbuwanɪn. Mɪ krɪma ti hɪriinan siyyuin sɪma tirin siirar swoki kigna ap. ¹¹ Mɪ krɪma simiirin hinina asi boini, sɪma inkam miyyikim. Dimusi rani, sɪma kirieya nwokin mɪ hɪriiyar nokworɪnukripkagin. Mɪ kɪma inkamɪn Job nikiuwiyyin siir bɪd yinoknɪnkɪnim siya kirie hɪriiyar mɪ oyokiyokugin Adi Komii siir siyyu iir wakaeyokna apam, iyya dimin bibiyeyim siir kinankiuim mɪ siirin Adi Komii siyar whɪnkɪnsiis haiginugin. Dimusi rani, Adi Komii siya iikam krɪmiirsi naingwokwonanaeikin. Mɪ siya krɪmiirsiyin nhami nhami bi naingwoyimiyokin mɪ siya siir naingwobumbuwa krɪmiir asi nɪsiimauugin.

¹² Ti kariir nomiiyauim, tio siya'irgin dimin komiiyin mi kara siirin kamiirin pi hinina boinmauugi, iya kima dimin taemin tariyim iikamim simakan mi kima ha kipi boin. Kariir adin siir inigin kira ha boini, ihi, kara ti dimin iirin wa tiri. Yio digargin. Mi kira ha mi boini, Niingaka. Kara pi borisopi mi yio iriipi hiriinan ini digar mi owin. Mi dimin nhirim kima whisarii kipi mi boin mi kima wi Adi Komii siir kwoin iir hopswoiwowi siya io kima nwowamin. Iriig.

¹³ Yipiki kamiir inkam nwirin waraur nwowin siya hik hika hainanaei mi siya Adi Komii siirim srii dimin imiirsi. Mi yipiki kamiir nwirin siya ma'irgima'irga nwowi mi siya mwai ha wao mi Adi Komii siir inig iirar hainan ti dimin imiirsiyin. ¹⁴ Mi yipiki iikamim kamiir nwirin siya maka nii, kima kamim Adi Komii siir diminim simiir bi nwowiyim simiirim dikugi mi sima wa niti mi Adi Komii siirim nhowo pa kwisboini, ti inkamin siirim. Mi sima waim wa naokinki siir idwo, Biyan Inkam Komii siir inig iir. ¹⁵ Mi sima Adi Komii siirim kwisboini mi ha naingwo tibmii kini siya ti inkamin siirin ha whindiriraerari mi Biyan Inkam Komii siya kiriirin wa mi whinkinsiis haiginiuwi mi kiriirin wi wadieyar nwowaiginiuwi. Kima dimin biyie tiri mi Adi Komii siya kamiir dimin biyie imiirin wa haiyoprimdiyumuigi mi ti dimin biyieyim wa namki. ¹⁶ Dimusi rani, ti dimin biyie imiirsika. Iikam kima irni nwirni dinboinmamauu dimin biyieyim kima tirim mi Adi Komii siirim kwisboini irni nwirniyim siya wa whindiriraerari mi kamiirin wi wadieya nwowaiginiuwi. Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wa wakaei diminim sima kwisboini. Mi siya wa whindiriraerari ti diminin sima kwisboinim. ¹⁷ Ilaija yipiki biya nwowin, siya inkamkin iikam krimiir hiriinana'irgin. Mi siya Adi Komii siirim kwisboinanaekin naoki kipi kin. Mi biewi waiyaeyim whoim mi bwanim iriayar whir naoki kin karamae nwowim. ¹⁸ Mhoiia siya Adi Komii siirim swoki kwisboinkiyin mi naowin ina swoki kinin. Mi naowin ha kinin mi sasaeyim ina igiyim. Mi hiriinan sairsika krima Adi Komii siirim sriinanae mi siya krimiirin wa wakaei mi wa mi whindiriraerari haiginiuwi. Iriig.

¹⁹ Ti kariir nomiiyauim, ti iikamim kamiir nwirin siya Adi Komii siir yai kibi aiir haiburgigi mi siirin inkam nwirki swoki kiyainami Adi Komii siir wakaeyokna apim, ²⁰ siya ta sair dinokninkin, yipiki inkamkin ti inkamin siir swoki kiyainamin, yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi siir Yai Win Kibi aiirim naingwo tibmii karamae nwowin, siya siir kwoinbud iirar whindiriraerarnakin mi ta hiriinan sairsika, siya wi paeni omin siir nam tani. Mi siya tirikikin Adi Komii siirin ti inkamin siir dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyumuigiyim biya siya tirim. Iriig.

1 PITA

Pita yio Jisis siir kigna miriyan inkam nwirkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim mi siir yai airam wakaeyokna apiyim simiiram. Pita siya minam winkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsis haiginuwam, dimusi rani iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin hik sima hauugim. Pita siya pi boriisopi sima simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya saiir haiburgigim siya ha naingwowi saeya hiriayar dwokripkai mi hik hiriayar hai. Iriig.

Bigibiyan yokwowa Pita siya winki aeya

¹ Kara Pitakin, kara Jisis Kraisi siir aposel inkamkin mi ta yokwowa kara winkika iikamim naingwo tibmii kiiinyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kiiiram yipiki biya, biyan iikamim sim nhinikriropkiyim kiiir nu maeyau waraurankin mi kima ha namim mi kima kimidiniya ti omim sim ini owou, Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia mi Bitinia. Wim kima ini inkamim yipiki hindara nini boinakiiyim iki om nhirim sim mi ha swoki amiyim simiir oma hiriir ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyu kaimwoin, wim kima ti om iirin wi ii priei nwo rani mi mhoiia kima wi kiiir omkiomin Adi Komii siya nwowin wi siir nwowi. ² Kiiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bii yimbiingiyim siir iikam nwowim. Dimusi rani, biya siya biiyar yinokninkinin mi siya hiriinan biiyar mi aingwovin kiiir kwoinim wi rirmiiya siya nwowaiginuwi opa dimin taemin hinda kigiguskiya saiir hiriinan. Siya ti hiriinanin siir naeyiuni tirkin mi ta hiriinan saiirsika kima wi Jisis Kraisi siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi siir nhieya kiiirin dimin whirki kimbu karamae saeya nwoka. Kara ha naingwowi Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi mi kima wi iripar nongwomamair aei. Kara ha naingwowi siya ti dimin miyik miyik imiirin wa tiri kiiirin mi simiirin wi idwo idwovar nitkin iinainami. Iriig.

Mhoiia krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi digworaekwo miyikmiyik imiir haii

³ Krima Adi Komii siir inig iirrarar hainanki yipiki krimiir Biyan Inkam Komiinyin Jisis Kraisi siir Adin. Dimusi rani, siya krimiiramim nhami nhami bi naingwokwonanaekin mi siya siir naingwoyimyoka saiirin warar mi iisimauu krimiirin Jisis Kraisi siirsi yipiki biya niki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo omwai swoki waiyamim mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. ⁴ Mi nim krima dimin taeminim Adi Komii siya hauuwanim krimiir yipiki wi krimiir kwoin imiir whinkinsis haiginuwi simiiram nwokwokini. Simiirin ini siyar kigriraowim siir om hirar mi simiirin wi tioidwomai rani, sima wi wadie hiriayar nwokripkaigiyami. ⁵ Ti digworaekwowim yim iikamim yipiki naingwo tibmii kinim yim kiiirgim mi simiirin ini Adi Komii siyar kigriraowim. Dimusi rani, siya kirie komiigakin mi simiirin wi kirar haibudwini mi ti digworaekwowim yim wi Adi Komii siyar nanaakninkiihaiginuwi ta iia Jisis siya swoki itana kiiir nanmai-warkaina iuguskiyana wi saiir nanaakninkii haiginuwi.

⁶ Dimusi rani, kima wɛ maɪrgimaɪga tɛ dimɪn taemɪn imiɪrsi nwowi tiriiginɪm ta ii aaiɪr nwowim sɪma hik kɪmpɪpɪsu kimiɪrar hauuga wɪndi kima maɪrgimaɪrga nwo karamae kipi nwo tɛ dimɪn taemɪn imiɪrsi. ⁷ Mi tɛ digworaekwowim yim wa nɪmbimbɪiyami mɛ wɛ ta hiriinan saiɪrsi kɪnankiwi Adi Komii siya kimiɪrin kimiɪr naɪngwo tɪbmiiya ini panɪn panɪna namisi owa kimiɪr kwoɪnau nwokaiya. Mi iikamɪm golin paenau kabɪtkaigiɪyim mɛ sɪma pa niki obriprigii mɛ tɛ golin pɛ opar nasae imbiyami mɛ sɪma dimɪn biyeyim iki siir idwo hir nwowiyim pa nitnoudnankaigii mɛ hapaiɪrin pɛ golkigolin pɛ sasar nwokii. Mi tɛ hiriinan siyɪu kaimwowin, Adi Komii siya dimɪn biyie imiɪramɪn asi kiwakii kɪrimiɪr tɪrbumbunɪnkin haigɪniuwamɪn mɛ ta hiriinan saiɪrsika tɛ dimɪn hiriinanɪm yim wɛ pɛ nitnounɪnkiigii mɛ wɛ dimɪn kibi kibiyim sɪma simar nwokaigii kɪrimiɪr kwoɪnauɪn mɛ kɪrma wɛ Adi Komii siɪrgisiɪramar naɪngwo tɪbmii kɪn iski. Mi tɛ dimɪn kibi kibiyim kimiɪr kwoɪnau nwokaiyim yim ini gol imiɪr haiburim. Mhoiɪya tɛ golim yim wa digii mɛ warɛ dimɪnim kimiɪr kwoɪnau nwokaiyim yim wɛ wara digi rani. Mi mhoiɪya Jisis Kraiɪs siya swoki iti mɛ siya, siya siyar swoki anaaknɪnkinaei mɛ wim kima wɛ inig komiigak haɪnii nwowi mɛ Adi Komii siya kimiɪrin wɛ hinɪna boini, kima dimɪn whɪrki bɛ kɪmbugim. ⁸ Kima Jisis siir bɛ kigim mɛ kima siiram naɪngwokwonanaeikim. Tariinanɪn kima siir bɛ kigim mɛ kima siiramɪn ina wakaeyokna apim mɛ kima ini maɪrgimaɪrgar nwoyokiyokiyim mɛ ta hiriinan saiɪrsika kima wɛ hinɪna boin tani saiɪr kɪrieya panɪnga ⁹ Dimusi rani, ta hiriinan saiɪrsika kimiɪr naɪngwo tɪbmiiya ya hinɪnga, kima wɛ Adi Komii saiɪkar nwowi yɪpɪkin kimiɪr nanmaiwarkainan.

¹⁰ Mi ta nanmaiwarkaina ta bɪiya bɪiyan profet kamɪm sɪma saiɪr naɪngwokwonanaekim mɛ sɪma bɛ sibgu inoknɪnkin kɪngim. Mi sɪma kɪmidiniya naɪngwobumbuwa mhoiɪya Adi Komii siya nɪsiimauuwana saiɪr wɪnki mɛ ya tariigina ya nɪkrani wim kima wɛ ta nanmaiwarkaina saiɪr haii. ¹¹ Mi sɪma ta Adi Komii siya nanmaiwarkaina kɪrimiɪr saiɪr saiɪra naɪngwokwonanaekim mɛ sɪma ini sɪma simar yɪnsrii ansriina tɛ dimɪn taemɪn imiɪramɪn. Mi tɛ Kraiɪs siir naeyiɪn yɪpɪki simiɪr hir nwokaiyin simiɪrin siyar yanaaknɪnkii haigɪniɪu iɪya Kraiɪs siya nitana saiɪrin mɛ dimɪn taemɪnim tɛ ii imiɪr nɪmbimbɪiyamɪm iɪya Kraiɪs siya haiya hik dimɪn biyie biyeyim simiɪrsi mɛ mhoiɪya siya wɛ inig komiigakar nwowi. Mi sɪma tɛ dimɪnin siir siira naɪngwokwonanaekim mɛ siya wɛ panɪn panɪna nɪmbiyami. ¹² Bɪiya Adi Komii siya simiɪrin hinɪna nɪsiimauugin, tɛ yayim sɪma boinmɪmauugim yim wɛ simiɪrar swoki whɪnkɪnsiis haigɪniɪu rani. Mi tɛ dimɪn taemɪnim mhoiɪya iikam kimiɪr whɪnkɪnsiis haigɪniɪu wɛ tɛ dimɪn taemɪnim tɛ tariinan nwowim sɪma waraigim, yɪpɪki tiki kamɪm Adi Komii siir yay aaiɪr boinmɪmauugim kimiɪr, sɪma boinmɪmauugim. Adi Komii siya yɪkropki siir naeyiɪn simiɪram mɛ simiɪrin siyar whɪnkɪnsiis haigɪniɪugin mɛ sɪma tɛ dimɪn taemɪn imiɪrin asi boinmɪmauugim. Mi paekwosimɪm yɪpɪki inkam nwowin Adi Komii siya nɪkropkiyim ta mɛ aaiɪr mɪriiyam mɛ yim sɪma bɪiya tɛ dimɪnin Kraiɪs siya tiranɪn siɪramar mɛ naɪngwokɪn siir mɛ inoknɪnkinɪm mɛ sɪma ini yɪnkɪnyaeyaowim dimusi rani, Adi Komii siya simiɪr bɛ boinmauugin. Iriig.

Iikamɪm dimɪn mɪiyik tɪriyim kimiɪr kwoɪnim yim rɪrmiɪyar dwokɪpkai

13 Mi ta hiriinan saiirsika kimiir kwoinim kirie hiriyar dwokripkai mi kima kimiir siyu iirsiyar mintirao mi kimiir kwoinim sibgu daingwo omok ta naingwobumbuwa wi mhoyia Krais siya hauuwi kimiir saiiram nwokwokinim mi iya Jisis Krais siya swoki itana siya wi siya siyar nanaaknankinaei. 14 Kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyim kima yinisimin siir ad yopiyo sowiir yai imiir wakaeyokna apiyin siir hiriinan dwo. Mi ta ii aiararin kima iki dimin biyie biyeyim biya kima tirim simiiram kipi naingwokwonanae iya kima Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowa saiir. Niingaka. Ti dimin hiniinim simiir tiram kipi naingwo. 15 Mi yio haningi niuwi kima wi Adi Komii siir hiriinan nrowi yipikin kimiir kwoin imiir kiyaiyin siir dimin miyik miyikim simiir haiyam. Yio siya ini dimin whirki kimbu karamae hiriyar nwokripkaiyin mi wim kima iriipi hiriinan dimin whirki kimbu karamaeyar timi o wari dimin taemin whiekakim kima tiriyim simiirin. 16 Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, Adi Komii siya siir Yokwo Komii aiir winboinkiyin siya ti hiniina boinkikin, kima dimin whirki kipi kimbu. Dimusi rani, Adi Komii kara dimin whirki bi kimbugin.

17 Adi Komii siya wi iikam whiekak krimiirar hidarkaki mi siya dimin taeminim krma tirim wi simiir hiriinanar swoki tiri. Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iikam yipiki siirin hiniina dapikiuwiyim Adi mi siirin kwisboinkiyim, kima, kimasiyar mintiraona dimin taeminim kima tiriyim iya kima ti nu iirar niki owiyim, yim Adi Komii siir kipi tir big nasmirwaiya nwo karamae siya nwowim kimaka. 18 Kima ti dimin taeminim kara boinmimauugiyim simiir tir dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim kimiirin Adi Komii siya bidi yanmaiwarkainam dimin biyeyim biya kima tirkaiyuwim simiir hirankin, ti dimininim yipiki biya kima nonkwowim kimiir brougae wanwiyaeyim sima niisiisimauuwim kimiir. Adi Komii siya kimiirin silva, gol minmi bi saininyoknakin. Niingaka. Yim ti dimin hiniinim yim wa tioidwomaii. Siya kimiirin Krais siir nhie kibi aiir nanmaiwarkainakin. 19 Siya ini sibsibnan ywown siirin whaigomkosimki bi pisrankin mi hankak sim bi swoki okin mi dimin whirki bi swoki kimbugin siir pua whauriyinki whauriyinka Adi Komii siir yai aeya boina saiir hiriinan. 20 Mi biya iya Adi Komii siya nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owa, siya Krais siirin saiirar nimbingin tiriir nitamin mi iki ii nhirim mhoyianim simiiram niki okin mi siya sasar nanaaknankiinakin kimiir whinkinsiis haiginiuwamin. 21 Wim kima Adi Komii siiram asi naingwo tibmiigim. Dimusi rani, Krais siirsika. Siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyayokiyokiyamin mi siya siirin inig komiigakar ywowaiginu mi ta hiriinan saiirsika kima siiram asi naingwo tibmiigim mi kima siiramar dwokwokin kimiirin wi mhoyia siya nikiunaki mi kima wi saika nwoyokiyokiikaeyami inokinokin.

22 Mi kimiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae bidi ywown mi ta hiriinan saiirsika ti Adi Komii siir yai kibi kibiyim kima wakaeyokna apim simiirsika mi ta hiriinan saiirsika kima kimiir nomiyauim simiiram nhami nhami kipi naingwokwonanae. Mi kima irni nwinnyam naingwokwonanaeyim wari kimiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae nwowiyin siya daingwokwonanaei. 23 Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin yaeya kwoin win bidi tirkiyin yipiki wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami kima wakaeyokna apa siir yaiya saiir kirieni

tirkikin wadie kima nwowamin. Mi siir yayiyim yim wi wara tioidwomai rani. Mi iriipi hiriinan kimiir kwoinim yim iriipi hiriinan yim wi wara mi digi rani. Wim kima inkam komiini yinisimkim yipiki nao karamae nwowiyim sima. ²⁴ Tiki yayiyim yim kaimwowaigim. Dimusi rani, yayiyim yipiki Adi Komii siya winkiyim Yokwo Komiiini yim hinina boinkikim, iikam whiekakim yim ini konan ywowim mi ti inig komii komiigak sima nwowa yim ini kipnan ywowim. Mhoiyya sima wi kowa inkamki tiokisimsibginiya mi ha waiswaekiya wi saiir hiriinan nwowi. Mi kipa ya wa mi houginami nua hiriir mi saeya wa mi bropkinami. Mi ti kamim ti nu iir nwowiyim inig komii komiigakim yim wa digi. ²⁵ Mi Biyyan Inkam Komii siir yai kibiya ya wi hiriayar nwokriпкагii.

Mi ti yayiyim simakisiimaigim krima boinmimauuwim kimiir. Iriig.

2

Mi Biyyan Inkam Komiiyin yio ini yinpaenan ywowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi krima nwowamin

¹ Mi kima wara dimin biyie biyeyim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim ti itnoudninkiiigi, ti dimin taemin hininim, niksisaeyai, yayi iyop nwo mi kwoin bibiyie naingwo mi yayi kinaopitkaigai mi ti hiriinan diminim kima simiirin kipi tir. ² Kima yinisim sapisapin mwiiyaramar naingwowyin siir hiriinan daingwo Adi Komii krimiir Wanin siir yayi kibi kibi imiiramim mi hiriinanki niuwi wim kima wi inakamae adiyaowaenan nwowi mi iki Adi Komii siir dimin taemin imiirin wi haninggin sibgu ninomokninkin digi. ³ Dimusi rani, wim kima bidiyar yinokninkinim Biyyan Inkam Komii siya wadeyaigim mi siya kimiirar bidi whinkinsiis haiginiuwim mi kimiir dimin biyie biyeyim yim siya bidiyar mi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁴ Kima Jisis saika damasukikin yio siya ini yinpaeyai mi yinpaeyai ywowyin yipiki iikamkim sim borisopin mi Adi Komii siya siiramim nhami nhami bi naingwokin mi siirin siya yimbingi ti dimin biyeyim krima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. ⁵ Mi iikam wim kima ini iriipi hiriinan iyyin paeyinanar mi owim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir asi nanmaiwarkainaei mi kima Adi Komii siiram kiwaki kimiirin siir omakanan nwowim mi kima wi piugan kwiruwar mi owim mi wim kima ini pris inkamnan ywowim. Yim sima biyya wraisuim ha nisomsom aokaowim mi simiirin sima haiaa Adi Komii siir haigin anag hauugiya saiir idwo hir haigin anagi, Adi Komii siir nankin imiiaeyam. Mi ti hiriinan siyu kaimwowyin siirar timi tir dimin taemin miyikmiyikim Adi Komii siiram mi kima wi kimar hauunaei Adi Komii siirin nae nankinimiiaeyamin mi dimin taeminim kima tiri Adi Komii siya wi maigimaigra nwowi simiiramim. Dimusi rani, biyya Kraisi siya bidiyar tirkiyim krimiirin krimiir siyu bibiyie imiir haiyoprimdiyumiigiyim. ⁶ Adi Komii siir yayia Yokwo Komii saiir hir nwowa hinina boinkika, kara yinpaeyai kibiyin wira yimbin om Saion hiramim omaka hir nwowa saiir kougou nwowim. Siya ini ti kougouwin siir hiriinan ywowyin omaka miiiyim ninansiin okwowyin mi ha boiniyin yio miyik rani mi yio Adi Komii siya hinina naingwowyi yio bimbuiwi rani. Kraisi siyairgin omaka saiir nonkworinuwanin kougouwin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii sima wi hik mirisikak nwo rani mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi wi siyar whinkinsiis

haigini uwi. ⁷ Mi ti kimiir iikam nhiriim yipiki Kraiis siiram naingwo tibmiiyim, wim kima siiram n nhami nhami naingwokwonanae rani mi tiriiiginim yipiki siiram naingwokwonanae karamae nwowim Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiya ya hinina boinka,

Siya ini yinpaenan ywowin yipiki inkamkin diriraerarkikiniyin omaka miriiyam mi mhoiia pa swoki boini siya miyik rani, mi yio Adi Komii siya siirin hinina naingwokin siya wadiekiwadieyairgin. Ini siya siyar ywowiskiyin yinpaenanin yipikin omaka kougounan omaka saiir bopwoniya nokwoin omaka akou iir hougwowinam.

⁸ Mi iikamim yipiki Kraiis siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi digiumii siir haimriiyuim,

Kraiss siya siyanan ywowin mi ti iikam hiriinanim yim wi siya tirikii mi sima wa nhimnhinkinami mi sima wi sima simar tiodwomai. Sima iikam whaowaenan nwowi mi wa nikii iuguski.

Dimusi rani, sima digiumii Adi Komii siir yai kibi imiir haimriiyugim ti Adi Komii siir yaiyim yipiki biya niki winkiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim sima wi digar nwowi simiir tirim.

⁹ Mi wim kima simiir hiriinan tani wim kimiirin biya Adi Komii siya bidi yimbinim yipiki siir piugan nwowim mi kima ini Pris inkamnan ywowim siir inig hainan praprasim mi kima ini iikamim yipiki Adi Komii siir mi airara miriiyim mi mi miyikmiyik ha miriiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima ini siir iikamnan ywowim dimin taemin kibiyim siya tiriiyim simiir nanaakninkii haigini uim. Siya kimiirin minam kiyaii kima dimin taemin biyeyim niibwomambwonan nwowiyim digiumii simiir haimriiyugigim mi kima siir yai kibiya yipiki bienan whwoyaiya saiir wakaeyokna apim. ¹⁰ Kima biya iikam niinga nwokim mi tariinanin kima ini Adi Komii siir piuganan iikam ywowim. Biya Adi Komii siya kimiir bi whindiriraerar haiginiugim mi tariinanin Adi Komii siya kimiirin prasae prasae bi whindiriraerar haiginiugim. Iriig.

Krima Adi Komii siir mi miriiyan iikam dwo.

¹¹ Ti kariir nomiiyaukkinim kima ti nuin siir siiyuin siir tiran tani. Niingaka. Kima tirin wi ii priei nwonam tani kara kimiirin asi boinonkwokwoki. Iiya kima tirar niki owi dimin bibiyeyim digiumii simiir haimriiyugig ti diminim kimiir kwoinim inokinokin simar napiyaokii mi ta hiriinan saiirsika kima wi ti dimin biyie imiirar wakaeyokna api mi wi dimin biyieya tiri. ¹² Kira, kirar dusiimauuna iikam nhiriim simiir bopwoniya yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin. Mi dimin taeminim kima tiriyim miyikmiyik imiirar diriraerar mi ta hiriinana sima kimiir nainugaugauwi mi ha boini kima miyik rani mi ta saiir mhoiia iya Adi Komii siya niti iikam imiir hidam mi ti iikamim naingwo tibmii karamae nwowim sima wi siir inig iirar hainanprapraskii whisarii rani, dimin miyikmiyikim kima tirim simiirsika.

¹³ Mi kima iikamim yipiki kimiir kigriiraowiyim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, kima Biyan Inkamim Adi Komii siir wakaeyokna apikim kima gavmanmi biyan inkamim simiir wakaeyokna ap. ¹⁴ Mi iki iikamim siya nikropkiyim kimiir kigriiraowam mi yipiki siiyu bibiyie tiriiyim simiir donkwoninwimwirininkin haigini u

mi yipiki iikamim dimin miyik tiriyim simiir inig imiir hainan prapas. 15 Kima dimin miyik miyik imiiraramar daingwo. Dimusi rani, Adi Komii siya minan naingwowi, kima simiir tirim mi ti inkam biyeyin siir yai bibiyeyim yim wi pi ninkinyaeyaowi mi ta hiriinan sairsika ti dimin kibi kibiyim kima tirim mi yim wi kimiir swoki boinhuriyiu sran tani. 16 Kima iikamim rirmiiya nwowim kimiirin dimin biyie whirki nonkwo karam nwowim, dimin biyie kipi tir. Dimusi rani, kima ini ti hinhin siyiuin siir nwowim kima Adi Komii siir iikamkim mi kima siir mi aiir mriigim mi kima dimin miyik imiirara tiri, siyiu biyie waru kipi tir. 17 Kima iki iikamim simiir inig imiir hainan mi kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei mi kima Adi Komii siirsi didid mi siirin dimin whir kipi tirbu maingimaiga kimaka nwoisoyin mi kima gavman inkam komiiyin yipiki krimiir kigriraowiyin siirin mhi hiinsima dwo. Iriig.

Dimin taeminim Krai siya tiriyim krima simiir wakaeyokna ap

18 Mi kima iikamim yipiki whisarii mi primiriyyim kima kimiir biyan inkamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap mi hik simiir kipi hauu maingimaiga kima nwoi. Mi iikam nhirim sima kimiiram naingwokwonanaei mi nhirim io kimaka nwowi, kima hiriyyar tiki pri diriraerar. 19 Mi kimiir biyan inkamim sima wi kimiir nikwowaisii. Dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apikim mi kima ta hiriinan sairsiyin yamdi kipi swoki diriraerar mi kima ta kara boina sair hiriinan diriraerari mi Adi Komii siya kimiirin wi maingimaiga komiigakar nwowi. 20 Mi kima dimin biyie tiri mi yaowae adim sima kimiir nikhaiginuwi mi kima ti diminim sima kimiir tiriyim yamdi simiir kipi swoki tir. Yio tiriiginin yio ini yowowin. Dimusi rani, wim kima dimin biyie tirkim mi kima hik haigim. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim kima tirim simiirsika mi kima ta hiriinana yamdi sairsi bi tirkim mi yio tiriiginin yio dimin komiigikomii ieyairgin mi Adi Komii siya ta hiriinan sairsiyin kimiirin wi siyiu miyikar mi tiri. 21 Adi Komii siyar bidi yimbiniim kimiirin ta hik aiir haiyam yipiki kara boinimauuwim kima simiir hai. Dimusi rani, Krai siya hik kimpipisu prasae bi haigin kimiirsiyin mi ta siya nisimauuwa ini aknain miyiknan ywokiya kima kigna apim inkamin huni siyiuin siir kigna apnamiyin siir hiriinan. 22 Krai siya siyiu biyie bi tirkin mi niksiseae yai bi mi boinkin mi siyiu biyie bi mi tirkin. Nningaki nningakiinga. 23 Mi iikamim sima siirin yai biyie nikbumbu boini siya nididim mi siya simiirin niksiseae yai mi igao yai bi boinkin. Iya kamim sima siir tioa mi siya simiirin igao yai bi boinkin mi yamdi bi mi tiokim siya yaimin yaimin bi boinkin. Siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siya mhoiyya simiirin wi ti siyiu bibiyeyim simiirsi hidi. 24 Mi siya, siya siyar naonakin paeyin hiiniya nriioninkin siirin dimin biyeyim yipiki krima tirim simiir haiyim mi ta hiriinan sairsika iikam krima nu tiran dimin biyeyim digiumii haigingik mi krimiirin wi sima nipiyaokii rani mi ta hiriinan sairsika krima Adi Komii siir dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. Dimusi rani, siya pi naokin mi wim kima wadie asi nwowi. 25 Kima ini sibsibnan yowowim yipiki inkamki naingwo ouwougikim mi siyiuim ha whaowaeiyim. Mi tariinanin kima ini Krai siiram yaingwo tibmiiyim mi siyar kigriraowi kimiir kwoinbud imiirin, yipiki inkamin sibsib imiir sibgu kigriraowiyin simiir hiriinan. Iriig.

3

Ta yaiya iikamim nonkwonam simiir boinka

¹ Mi iikamim simiir biyan inkamim simiir yai wakaeyoknaeiya simiir hiriinan wakaeyokna mi wigim iriipa hiriinan, kima kimiir kamni yai imiirar wakaeyokna mi ta hiriinan sairsika sima Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna ap karamae nwowi mi simiir kwoinim wi kima nwoki kiyaiyim dimin miyik miyikim kima tirim simiiram mi ta hiriinana sima wa nwoki aingwo tibmiiyim siiram. Mi kima wi yai yaimin dimin kipi swoki boinmin. ² Dimusi rani, sima wig kimiirin wa kigi kima dimin taemin miyikmiyik imiirar tiri kima wakaeyim sima boinim mi ta hiriinan sairsika simiir mhai kwoinim wa kisina haigi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin. ³ Kima simae mikin minim kima kima kipi piuai mwamana, kima indihop mi yuis miyikmiyikim simiirara nii mi ta hiriinana sairsika iki iikam nhirim sima kimiirin wi ha boini kima bimbuiwi kig rani. Yio tiriiginin yio dimin komii rani. Ningaka. Kima wi hiriinan kipi swoki tir. ⁴ Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyo kim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim hiinsima dwo mi kipi nikwokrimkrip. Yim ti dimin hinin ini mikin, indihop, mi yuis miyik minim yipiki kima piuaiyim kimiir piu, ini simiir hiriinan ywowim. Mi dimin taeminim kimiir mhai kwoinawu nwokaiyim yim mikin, indihop mi yuisnan tani bi nimbimbiriyamikim. Dimusi rani, Adi Komii siya kimiir kwoinawu ti hiriinan dimin taemin miyikmiyik imiiram naingwokin. ⁵ Mi ti hiriinan siyiuin, biyan wigim yipiki miyikim yim sima minam nwowi dimin taeminim Adi Komii siya boinim, simiir hauuwim. Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin, yio sima, sima simar swoki tirnakin wadie kigamin mi sima simiir kamim simiir yai imiirar mi wakaeyokna apkim. ⁶ Mi Sera saeya iriipa hiriinan siyiu iirar mi tirka, saeya Ebrahim siir yaimin dimin imiirar mi wakaeyokna apka mi saeya saiir kam iirin saiir kigiraowan inkam asi nikugin mi mhoyiya kima siyiu miyik tiri mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi siirsi nidid karame nwowi mi kimarin wi Sera saiir yinisimnan nwowi.

⁷ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, kima kamim yipiki wig nonkwonaim mi simaka ha nwowim kima dinokninkin sima kirie rani, kimiir hiriinan mi simiirin sibgu kigirao. Dimusi rani, kima mi sima kima iriparin mhoyiya dimin miyik Adi Komii siya hauuwi wi simiirar haiswowi mi kima hiriinan siyiu iir tiri mi kimiir siyiuin wi dimin whirki haiginikou rani, Adi Komii siiram srii dimin taemin haiyam. Ningaka. Iriig.

Kima iikamim hiinsima dwo mi ti dimin taemin miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap

⁸ Mi ta kariir yaimirsim kwiruwa pi kimiir boinmauugi kima kwoin whiruwa dwo mi irni nwirniyam daingwokwonanae mi simiirsi daingwoyimyok iya sima hik haiiyim mi dimin miyik miyik imiirar tir, irni nwirniyin mi hinina daingwo nhirim sima dwo kimiir kouwin. ⁹ Mi iikamim sima dimin biyie kimiir diriraerari mi kima simiirin dimin biyie yamdi kipi swoki diriraerar. Mi sima yai biyie kimiir boini mi kimiir tirbumbuwi mi kima simiirin yamdi kipi swoki tirbumbu. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirin srii siya dimin miyik tirim simiirin. Dimusi rani, Adi Komii siya hinina naingwokin kima ti hinina tirim mi kima siir dimin miyik miyik imiirin wa haii. ¹⁰ Kima ti hinina ti diriraerar.

Dimusi rani, Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwowim hinana boinkim:

Ti iikam nhirim yipiki ti miyik nhir nwowam naingwowim ti nu iirin, sima dimin taemin biyie imiirin digiumii haimriiyugig mi naksisae yayim yim iriipi wara. ¹¹ Sima dimin bibiyie imiirin digiumii haimriiyugig mi dimin miyik miyik imiirar timi tir. Sima iikam whiekakim simaka hiinsima dwo. ¹² Dimusi rani, Adi Komii siya iikam miyik miyikim simiirar kigriraowikin yipiki simiir kwoinim miyik nwowim mi siya dimin taeminim sima sruiyim siirim simiirar wakaeyoknaeikin. Mi Adi siya iikam biyeyim digiumii simiir haimriiyuwikim.

¹³ Mi kira wadie tiram naingwowi kiriir kwoinin wi nhinga tirbuwi inkam nwir karamaeka. ¹⁴ Mi kima dimin miyik tiri mi iikamim sima kimiirin dimin biyie tiri mi kima maigimaiga taokitaoka dwokaeyam. Mi kima iikam imiirsi kipi nidid mi ti dimin taemin imiirsi kipi naingwo yimyok. ¹⁵ Kima Krais siiram daingwokwonanaei mi kimiir kwoinim siiriramar daingwo iski yio dimin prasae rani. Mi inokiinokin kima iikamim kimiir srui yamim simiir yai imiir nowarki boinam dwokwokin kimiir kwoinim dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram dimuim naingwo tibmii? Mi kima simiirin io kwoin kipi nwo mi igao yai kipi mi boin Adi Komii siirsi didid yio wi inig biyekak kima nwowisi. ¹⁶ Mi kimiir kwoinim maigimaiga dwo dimin taeminim kima tiriyim mi kimiir kwoinin wi rirmuigirirmiia niki owim. Mi ta saiir mhoiia iikamim sima wi kimaka ninkinwamwarki boini ti dimin miyikmiyikim kima tiriyim simiirsi. Dimusi rani, kima Krais siiram naingwo tibmugim mi sima wi nididgak nwonami dimin taeminim sima boinim simiirsiyin. ¹⁷ Mi kira iikam imiirin sibgu sibgu tiri, iya ti iikamim sima dimin biyeyar tirka windi kimiirin mi mhoiia Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiyar nwowi. Mi kima iikam imiirin dimin biyie tiri mi yim ti iikamim kimiirin wi iriipi hiriinan dimin biyeyar swoki kwatiri mi Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiya nwo rani. ¹⁸ Tariigina ya kamwowaiga. Dimusi rani, Krais siya bidi yaowin, siirin kam bibiyeyim sima tiokin mi ta siya naowa krimiir dimin taemin bibiyeyim simiirsi naokin, siyairgin inkam miyikin dimin wharki kimbu karamae nwowin, siya iikam biyie krimiirsiyin kwiruwar naokin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin Adi Komii siiram namim. Ti inkamin siyairgin puairgi naowin mi siir kwoinbudin wari bi naokin ini omwaiya swoki waiyan. ¹⁹ Mi ti hiriinanin Adi Komii siir naeyuin Krais siya maeyau biyeya kwoinbudgim nwowa saiir yam mi siya siir yai aiirar yanaakninkii haiginu simiirin. ²⁰ Mi Adi Komii siya ti iikam imiiramim minam nwogugugin iya sima omwaiyar niki waiya sima siiram naingwo tibmiiyim mi sima siir yai aiir bi wakaeyoknakim iiyim Noa siya miriyyim siyai aiir. Mi ta ti aiirin Adi Komii siya wikamim iriyyar oumuar hainaowid mi tiriiginim sima bi naokin. Dimusi rani, op komiyyin simiir wari bi nwomairipu aokin. ²¹ Ti opin yi iikamim yipiki baptaisiyim aknainan simiir nusiimauugin. Taka opa saeya iowim kimiir pu nwowim simiir hisokan tani. Nngaka. Ya min nusiimauuga iikamim yipiki Adi Komii siiram sruiyim simiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiigiyim mi siya wi simiir kwoin imiir diriraerarki rirmiia nwokiyim. Dimusi rani, Jisis Krais siya bidiyar iki aonamin mi siya ha swoki insiin idwowin mi ini omwaiya swoki waiyan. ²² Krais siya

bidi yamın Adi Komii křimiiir Wanin siir om iir mi siya ini Adi Komii siir ina inig miya ini idwokaiyiun maeyauwa iikamim inigakim sim nidwokaiya saiiir. Mi paekwosim ima mi nonkwo yiu ikim mi uridyiu bibiyie whiekak ikim simiir kouwin ini siyar ywowsikiyin. Iriig.

4

Dimin taeminim kima diriraerariyim Adi Komii siir kwoin iirara daingwo tir

¹ Krais siya inkam křimiiir hiriinanar naokin mi ta hiriinan sairsika kima biya siya tirim simiir ti swoki aingwoyokiyokigi mi siya ini inkam biyeyim simiirar kignnkin tiwin siirin sima siir nonkwobumbuninkinim mi inkamki kimiir tiowi mi kimpisu kimiir hauuwi yi ti hiriinanin, dimusi rani, kima Adi Komii křimiiir Wanin siir yai aiiirim naingwo tibmiigim, yim ti dimin taeminim ini wadie mi owim whisarii rani, iikamim yipiki inkamki tiowiyim simiir piuum mi ha kimpipisuwiyim mi ti hiriinan siyiun yio simiir grabainginiuwi ti hiriinan dimin biyeyin sima tiriyim simiir haiburgigim. ² Mi tariinan kima diminim kimiir kwoinki naingwowim ta iya kima nu tirar niki owa simiir kipi wakaeyokna diriraerar. Mi kima Adi Komii siir kwoin iirara wakaeyokna ap iski. ³ Ti nhirim biya namkiyim křima dimin biye kasa bi diriraerarkim iikamim nuanim sima tirim simiirin ti dimin taeminim yim hiniingim: Křima dimin biyie imiirar wakaeyokna apkim mi křima simiir diriraeraramin nhaminhami bi naingwokim, křima hii nanaeyim křima siyu komii iirar taouuga diriraerari, křima op kiriekiriyim simiir kwiyaeyim iki křima kwiya nanaeyim mi křimiiir piuum pi whaowakakar nwowi mi křima nae pranaepranae bi naeikim mi křima iki iikam nhirim simiir omakar mi amikim op kiriekirie imiir kwiyaeyim mi křima digiumii Adi Komii siir yai aiiir haimriiyugim mi křima pi uruwai siyaowaiyim simiir inig imiirar mi hainani. ⁴ Mi tariinanin iikamim yipiki ti dimin taemin imiirar niki tirkripkaiyim sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi ran, i siyu biye simaka tir karamae nwowin mi sima kimidiniya yai bibiyie kimiir boin, nididgak kima nwowim ⁵ mi ta saiiir mhoyiarin iya Adi Komii siya iikamim omwaiyar niki waiyam mi naokaowim simiir hidi mi ti iikamim sima wi sima simar nanaakninkiinaei sima ti hiriinan dimin taemin biyeyim simiir dimusi tirkim mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya simiirin asi nonkwobumbuninkini. ⁶ Mi ta hiriinan saeya, Krais siya siir Yai Win Kibiya iikamim yipiki omwaiya waiyam mi iikamim yipiki biya naokaowim simiir boinmimauuim biya Adi Komii siya boinkiya hinin iikam whiekakim wa naokaowi. Krais siya hiriinansi boinkin ti yayim iikamim yipiki biya naokaowim sima wa wakaei mi wa naingwo tibmii siir yai imiirimin mi mhoyiya sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

Kima dimin miyikim Adi Komii siya hauuwiyim simiirin sibgu kigriira

⁷ Mi iikam ima mi dimin taeminim yipiki ti nu iir nwowim sima ini kingiinar nwowim wa nidwomaii. Mi kima sibgu daingwo omok mi kımakımasıyar kigriiraona dimin taeminim kima tiriiyim mi kima Biyan Inkam Komiiyin nhwo siiramın sibgu kwisboin. ⁸ Ti diminin yio prasae rani, ini iki dimin taemin nhirim kima wakaeyokna apiyim ini simiir kou ywowin. Kima irni nwiirniyam naingwokwonanaei. Dimusi rani, yio tiriiginin kimiir whinkinsis haiginiuwi dimin biyeyim iki iikam nhirim sima diriraerariyim kimiir simiirsi naingwoyimiyoksi. ⁹ Mi kima

iki iikam nħirim naingwo tıbmııyım yıpiki kımııram nıtiyım kımaka nini oniyım simiirin sibgu kigrırao mı nae mınım mı whwonkai hıi ikim mı dimın taemin nħir ikim mı ti dimın ħiriinanım simiir sibgu dirıraerar haiginıu mı kıma kımıir kwoınım io kwoın kipi naingwo simiirin mı ha kipi dirıraerar. ¹⁰ Mı nınoknınkın komııya Adi Komii siya pırihauugiya kımıir wım kıma iki iikam nħirim simiir whınkınsiıs haiginıu mı ta ħiriinan saiirsika kıma wı Adi Komii siir dimınpai dimınpaiyım kımıir hauuım wı simiir sibgu kigrıraowan iikam nwowi. Yım ħınıngım, ¹¹ iikamım yıpiki yai kımıir boınmımauuwı mı sima Adi Komii siir yaıgıyayı imiirara boınmımauu ıski. Mı yıpiki dimın taeminım iikamım simiir whındırıraerari Adi Komii siir kırıeni mı ta ħiriinan saiirsika iikamım Adi Komii siir inıg iıirın wa nwoki hainanım. Dimusi rani, Krais Jısis siya whındırıraerarkıya kımıir saiirsika. Mı kara ha naingwowi iikamım siir inıg iıir hainan, siyaırgın inıg komııgakin mı pi siya kigrıraowı iikamım nu tiranım mı dimın taemin whiekak ikim iınokıınokın. Friig.

Kıma kipi naingwoyımıyok, ti dimın biyeyım kımıir tırbumbuım sima Krais siir bıdiyar iki tırim

¹² Tı kariir nomııyau kınım kıma kipi nanaawın ti ħiriinan ħık kımııpısuım iikam kımıir nımbiniyım yım kımıir kınankıuım mını mı sima wa nwoki kigım kıma inı Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna apım, kımıir kwoının ha naingwowi ti dimın biyeyım bıya bı nımbiyamkım mı ta saeya nınkakniya. Nıngaka. Bııyın Krais siirar bıdi yımbiyamın. ¹³ Mı kıma maırgımaırga dwo kıma Krais siir ħiriinan nwokım dimın biyie kımıir nımbiniyım. Dimusi rani, mħoiıya iıya Krais siya swoki iti, siya, wı siya siyar nanaaknınkıinaei mı kıma wı maırgımaırga taokıtaoka saıka nwowi. ¹⁴ Mı iikamım wı yai bıbiyie kırıe kımıir nıkbumbu boını. Dimusi rani, kıma Krais siiram naingwo tıbmiıkım mı kıma maırgımaırga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyıu kırıeyın inı kımakar nwowın. ¹⁵ Mı kıma siyıu bıyie kipi tır mı gavman siir mııyan iikamım kımıirın wı sima nonkwobumbunınkın haıgınıuıwı ti siyıu bıyie ħiriinanın kıma tıriyın siırsı. Yım ħınıngım, inkam mın nısonsom aokao mı hıi mın tauae mı siyıu bıbiyie iikam nħirmi tır mı kıra ha naingwowi iki iikam nħirim simiir kouwın inı kırar ywowın mı simiir digworaekwowım yım inı kırar mı kigrıraowım mı ti ħiriinan dimınım yım kipi tırmımın. ¹⁶ Mı inkamın iikam bıyeyım dimın bıyie tıriyım sima wı kırıir tırbumbunınkını. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yai aıir wakaeyokna apıkin mı siya simıırsı kipi nıdid siya Adi Komii siir inıg iıirar hainan. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tıbmiıkın.

¹⁷ Mı ta iıya bıdi yımbiniya Adi Komii siya iikam imiir ħıdana. Mı siya bııyın wı iikamım yıpiki siir yai aıir wakaeyokna apım wı simiir ħıdı. Mı siya bııyın iikamım naingwo tıbmııyım kımıir ħıdı mı mħoiıya wı panına tıri iikamım yıpiki digıumıı Adi Komii siir yai kibi aıir haimrııyım simiirin? Simiirin wı siyar nonkwobumbunınkın iuguskıı. ¹⁸ Mı Adi Komii siir yayıım Yokwo Komii saiir ħır nwokaiyım yım ħınına boınkım,

Mı iikamım yıpiki naingwo tıbmııyım mı ti dimın bıyeyım ha nımbiyamı ħık simiir hauuwam mı simiir kwoınım parııparıı sima nıpiyaokııyım Adi Komii siir wakaeyokna apsi, mı ti dimın bıyeyım ti iikamım Adi Komii siiram wakaeyokna apiyım simiir

kwoin imiir kiyaiyamın pariipariiya nwowi, mi ti iikamım yipiki digiumii Adi Komii siir haimriiyuım yım wı panın panına tiri, ha? Yım wı hindara nasae borninopkainam iuguskii.

¹⁹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamım yipiki dimın bibiyeki kiyikaigaiyım mi hikak ha nwowım, yım Adi Komii siirar kwoınkin ti hiriinan nımbiyamın mi sima kipi naıngwoyımıyok. Mi Adi Komii siiram daıngwo tıbmii yipiki iikam whiekak krimiir nonkwokwokiyın mi siya simiir whındiriraerarin mi simiir mi kigrıraokın. Dimusi rani, siya dimın taeminım biya siya boinım, siya diriraeraram, siya simiirin wa diriraerari. friig.

5

Kıma adiyaowae iikamım kıma Adi Komii siir piuganan iikamım simiir sibgu kigrırao

¹ Mi ta hiriinana saiirsika, iikamım Adi Komii krimiir Wanın siir piugananım iki iikam nhirım simiir kigrıraowiyım kara kimiirin hiriinansi boınonkwokwoki. Mi kara irıipi hiriinan inkam adiyaowaeyairgin kimiir hiriinan mi karar kigin Krais siya naonamin. Mi kara wı siyaka boınaii dimın taemin mıyık mıyıkım mhoyiya Adi Komii siya nanaakninkiiyanım. ² Kara kimiirin tisa boınonkwokwokiyın kıma iki Adi Komii siir iikamım sibsibnanım yipiki kımaka waraur nwowım simiirin sibgu kigrırao. Kıma sibgu kigrırao Adi Komii siya naıngwowın kıma tiram siir hiriinan. Dimusi rani, kıma wı kipi diriraerar dimın taeminım, sima kimiirin hinına boini ti hinın dimının siir ti diriraerar. Nıngaka. Kıma simiir tiri. Dimusi rani, kimiir kwoınım simiir diriraerarin naıngwokım kıma simiirin minam kipi diriraerar umır komii haiyım, kıma simiirar diriraerar. Dimusi rani, kıma simiirin nınginiınga tiramar naıngwokım. ³ Kıma iikamım Adi Komii siya nokmwın okwo haiginıuwım kıma, kimamar kipi naıngwona hinının kouwın ini kimar ywowım mi simiirin kimar nokmının tir dimın taemin tiramin. Nıngaka. Wım kıma ini aknainan ywowım iikamım warauranım simiir nısiimauuwam dimın taeminım sima kigna apan. ⁴ Mi mhoyiya iya Jisis Krais siya krimiir kigrıraowi inkam komiiyın siya swoki iti, siya wı siya siyar nanaakninkinaei mi kıma wı saika nınkin haii dimın taemin kibikibiyım inokıinok nwoyokiyoyım kigugu karamae nwoyiyım. ⁵ Mi ti hiriinan siyiu kamwowın kara pi yainan whranım kimiir boınonkwokwoki, kıma iikamım yipiki kimiir kigrıraowiyım simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap kıma whiekakarın irni nwrnı yai wakaeyokna. Dimusi rani, Adi Komii siir yayım Yokwo Komii saiir nwowım yım hinına boınkım, Adi Komii siya iikamım yipiki ha naıngwowım simairgin inkam komiikomiiyım, siya digiumii simiir haimriiyıugin mi siya ti iikamım yipiki simamar naıngwona karamae nwoyiyım siya wı simiir whınkınsiis haiginıuwi. ⁶ Dimusi rani, yayıya Adi Komii siya boına saiirsika, kıma ha daıngwo Adi Komii siya inig komiigakin mi kıma kimamar kipi naıngwona mi kıma siir yai imiirar wakaeyokna ap mi ta saiir mhoyiyarin iya siya nımbina siya kimiirin wı wadıeyar whındiriraerar haiginıuwi mi kıma wı kiriekikiriya nwowi. ⁷ Mi ti dimın taeminım kıma naıngwoyımıyokım kimiir kiyaii, kıma ti dimın taemin imiiramın Adi Komii siiram sıii siya whınkınsiis haiginıuwım kimiirin. Dimusi rani, siya kimiiram naıngwokwonanaei mi kimiirin wı siyar kigrıraowi.

⁸ Kíma sibgu mántírao mí kímasiyar kígríraona. Kímiir sau omo-man inkamín Setan siya íni wraísu komíiyín yípíkí laion dapiyín íni siir híriinan ywowín siya hinda tinda pa naprírír kaowí íkí wraísu nhírím símiir písomsom aokaowím. Setan siir síyúin híniingín, siya hinda tinda pa naprírír kaowí íkamím símiir nípiyaokíiyím síma dígúmíi Adí Komíi siir haimríiyúgígím. ⁹ Kímiir kwoíním kírie híriiyar dwokrípkai mí dígúmíi Setan siir haimríiyú mí ta híriinan saírsíka kíma íkamím yípíkí Adí Komíi siir yai ímiir wakaeyokna apím. Dímusi rani, kíma ína nínoknínkíním íkamím yípíkí Adí Komíi siir wakaeyokna apím hinda tindáním, dímin bíyeyím wí símiir tírbumbuwi kímiir tírbumbuni hanín aka mí kímiir kwoíním kírieya dwo. ¹⁰ Mí ta íiya kíma hík kimpípísu haii saír mhoíiyarín Adí Komíi síkísiyaírgín yípíkí dímin taemín míiyík whiekakím símiir bwamkíbwamín. Mí siir dímin míiyíkímíiyíkím wí kímiiram nímíni kíma haiyím mí kíma wí Kraís saíka nwoyokíyokíkaeyamí ínokíinokín. Mí kímiírín wí míiyík Adí Komíi siya síyar nwowaígíníuwi mí wí siya kírie haígíníuwi mí kímiírín wí síyar mí whíndíríraerar haígíníuwi. ¹¹ Kara ha nángwówi Adí Komíi kímiir Wanín siya dígwóraekwo whiekakím símiirar kígríkaki ínokíinokín. Fírig.

Mí kara píyaimírsísim nhírím símiir swokí boínki

¹² Tí inkamín Saílas níkiuwiyín yípíkí kara nángwokwonanaeyín, siya whín wín haígínígíka ta yokwo mírísíma kara kímiir boínonkwokwókiya mí kara ta yokwowa mínám wínkíka kímiir nísiímauuím ta yaiya kíma nángwo tíbmíiya yím Adí Komíi síirgísiirar yaígím. Mí kímiir kwoíním kírie dwo mí símiir wakaeyokna ap.

¹³ Mí kíma íkam nángwo tíbmíiyím yípíkí om Babilon hír nwowím yípíkí Adí Komíi siya nímíním síírím símiir wakaeyokna ap mí síma mí Mak siya yípíkí kariir yínísmkíinánín kanaka wakaeyokna apíyín Adí Komíi siir, símiir nokboínmamáira kímiiram hauígíka. ¹⁴ Kíma íkam whiekakím yípíkí kímiir nomíiyauím nángwo tíbmíiyím símiir kígi mí símiírín dankabmamáir mí dokboínmamáir haígíníu.

Mí kara ha nángwówi kíma Kraís siir íkam whiekakím kwoínín írípa nongwomamáir aeyín siir bídí haiyín. Fírig.

2 PITA

Pita siya ta yokwowa iikamim naingwo tɔbmiiyim simiiram swoki winkikin. Siya hiriyar naingwokin siya wi kimimin tani ti nu iirin wi sipi haiburgigi mi siya ta siir yaiya nikopkaigiyana saiir asi boinkikin iikamim naingwo tɔbmiiyim simiir kinsis haiginuwam. Siya simiirin ti hinina boinkikin, wari kamim niksisaeyim simiir yayim simiiram kipi naingwo tɔbmii. Siya simiirin ti profet niksisaeyim simiirsi boininkwokwokikin. Siya simiirin min boinkikin, sima simiir naingwo tɔbmii aiirin sibgu donkworinu dimusi rani, Jisis siya wa tiri diminim siya boinim mi siya wi sipi swoki iti. Iriig.

Yokwo kwisaka aeya Pita siya winkiya

¹ Kara Saimon Pitakin, inkamin whisarii mi primariiyin Jisis Kraisi siirim, kariirin siyar nikmwɔn okwo haiginugin siir yayi imiir boinmimauuim. Kara ta yokwowa iikamim yipiki simiir naingwo tɔbmiiya krimiir hiriinan komii nwowa mi yipiki ti yayi kirie kibi kibiyim sim wakaeyoknam yipiki wi whiekak krimiirar whinkinsis haiginuwi kimiir winkika. Dimusi rani, Adi Komii siirsika krimiir dimin biyeyim Jisis Kraisi siya haiyoprindiyumiigikim mi krimiirin ini rirmiyya siyar ywowaiginukiyim mi ini dimin whirki kimbu karamaeyar ywowim mi ti hiriinan siyu iirsi nanmaiwarkainakin whiekak krimiirin. ² Mi kara ha naingwowi, Adi Komii siya mi Jisis Kraisi sowa hauuwi kimiirin, naingwobumbu mi nongwomamaɔr ae wi nhami nhami hauu rani. Mi krimiir Adi Komiiyin mi Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraisi sowiir kirieni yipiki kima sibgu inokninkinim. Iriig.

Adi Komii siya bidi yimbinin krɔma siirgisirgin

³ Adi Komii yipiki kirie komiigakin, krimiir bidi hauuwim dimin taemin whiekakim krimiir whinkinsis haiginuwim siirim sibgu naingwo tɔbmiiyim. Dimusi rani, siya nanaaknankii haiginugin krimiirin mi krɔma Kraisi siir asi ninoknankini, yipiki biyya krimiir nimbiniin siir dimin miyyikim simiir haiyim mi kwoin miyyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi wi saikar waiyayokiyokikaeyami. ⁴ Ti hiriinan siyuin siya bidi hauuwɔn krimiirin siir dimin kirie miyyik miyyikim biyya siya nimbiniin krimiir mi ta hiriinan saiirsika mi tariinanin wim kima ti dimin taeminim simiir kirieya saiirin wim kima wa haiburgigi, ti dimin taemin biyeyim iikamim nuanim sima tiriyim simiirin. Mi ta hiriinan saiirsika mi kima wi siir dimin miyyik imiir haii mi kima wi Adi Komii siir hiriinan nwowi. ⁵ Mi ti hiriinan siyuin, kima kimiir naingwo tɔbmiiya saiirin sibgu sibgu kisosop dirɔraerar sibgu nwowam. Mi kira ti hiriinan tiri saiirin mi wi minan nhami nhami kipi mɔrii Adi Komii siir yayim yipiki wari kimiir kwoinaw nwokaiyim biyya kima niki aingwo tɔbmiiyim simiir swoki inomokninkinamin. ⁶ Mi iriipi hiriinan, iyya kima ti hiriinan tiri, mi kimiir kwoin imiirar kintɔmtinuna mi ta hiriinan saiirsika kima wi nikwokrimkrip rani mi wi dimin whirki kimbu rani mi ti iyyim dimin taemin biyeki nimbiam mi wi mini hanin nwoki miriyyim sibgu nokworinukripkaiyam. Mi wi maigimaigra hiriyar nwoki okripkaiyim Adi Komii siirgisir siyuin wa kimiir waraw nwowin siiram. ⁷ Mi iriipi hiriinan, kima ti hiriinan tiri mi kima wi kimiir nomiiyauim simiiram

naingwokwonanaeiyā mi sīmaka nomboin ii aeiyā wī saiiir dāsiimauu simiirīn. ⁸ Mī tī hīriinan dimīnim kīmiir kwōin nwokaiyīm, yīm ini yīnkīnīukīkaiyīm mī sīma wī kīmiir whīnkīnsīisi mī hīriinana saīrsīka kīmiir kwōin wī nīngī nīngā nwo rani. Nīngaka. Saeya wī naeyer budi. Mī wīm kīma Bīyan Inkam Komīi Jīsīs Kraīs sīirīn wā sībgu inoknīnkīni mī kīmiir naingwo tībmiīya sīiramīn wī kīrieya nwowī. ⁹ Iikamīm yīpīkī tī hīriinan dimīn karamae nwowīm simiir kwōināuīn, yīm sīma ini iikamīm yīpīkī kīgīmok karamae nwowiyīm simiir hīriinan ywōwīm. Dimusi rani, sīma nhwokwīsaekīm. Tī hīriinan iikamīm sīma bīdī yaingwo owougīyīm Adī Komīi siya haiyoprimdiyūmīgiya simiir dimīn bīyīeyīm sīma tīrīm. Mī hīriinana saīrsīka tariinanīn simiir kwōinīm dimīn whīrki bī kimbukīm.

¹⁰ Mī tī kariir nomīiyauīm iīya Adī Komīi siya nīkīuwa kīmiirīm mī siya bīdī yīmbīnim kīma sīirgīm, kīma mānan mīrii dimīn mīyīk tīramīn. Mī hīriinan saīrsīka tī dimīnīn wī kīmiir whīnkīnsīis haigīnīuwi mhōiīya Adī Komīi siya wī kīmiir nanmaiwarkīnaei. Mī kīma tī hīriinan dimīn īmiir tīrī kīma wī saīka waiyayokiyokīi sīir om hīr. ¹¹ Mī kīma tī hīriinan dimīn īmiir wakaeyokna api mī Adī Komīi siya anowīn wī kīmiiramar haiwaoki mī hīriinan saīrsīka kīma wī omīn Bīyan Inkam Komīiyīn Jīsīs Kraīs siya kīgrīraowiyīn yīpīkī bīya naonamīn kīmiir whīndīrīraerārīn mī kīmiir nanmaiwarkīnamīn mī kīma wī īnokīinok saīkar nwōyokiyokīkaeyami.

¹² Kīma bīdī yīnoknīnkīnīm tī dimīnīm kara boīnkīyīm mī kīma sībgu dokworīnu Adī Komīi sīir yayīm simiir kīrieni bīya kīma wakaeyīm mī ha wakaeyokna apīm mī īnokīinokīn kara kīmiir boīnurwokaiyīm swokī aingwokwonanaei tī dimīn īmiir. ¹³ Kara ha naingwōwī yīo siyū wadiēkīn kara kīmiira boīnmauu yokiyokīyīm tī dimīn īmiirīn mī hīriinana saīrsīka kīma wī simiirar nwokī aingwōyokiyokīyīm iīya kara tī omwaiya nīkī waiya tīr. ¹⁴ Kara ina nīnoknīnkīnīn, kariir iīya naowana ini kīngīn nwowa. Dimusi rani, bīya Jīsīs Kraīs kīmiir Bīyan Inkam Komīiyīn siya boīnmauugīn kariirīn tī dimīn īmiirīn. ¹⁵ Kara ta yokwōwa mānam wīnki mhōiīya kara naonami mī īnokīinokīn sīma wī kīmiir whīnkīnsīis haigīnīuwi tī dimīn īmiir naingwōwōknakīyīm. Iriig.

Krīma iikamīm bīdī kīgīm Jīsīs Kraīs sīir dimīn kīriē kīrieyīm paenan nīuyaeyīm

¹⁶ Krīma iikam kīmiir yīdwi wanwīyaemi nīiwīi nīngam simiir bīrī wakaeyokna apkīm bīya iīya krīma boīnmīmauuīm kīmiir mī kīmiir nanaaknīnkīi haigīnīuwa Jīsīs Kraīs sīir yīpīkī kīriē komīigakīn mī yīpīkī wī swokī itī. Nīngaka, krīmakī krīmar kīgīn sīir dimīn kīriē kīrieyīm paenan nīuyaeyīm. ¹⁷ Mī Adī Komīi siya sīir inīg iīr hainanprapraskī mī dimīn komīiyīn paenan nīuyaeyīn sīir ywōwaigīnīugi. Dimusi rani, tī yai īmiirsīka. Krīma aposel kamīm bīdī wakaekīyīm iīya siya hīnīna boīnkīyīn, tīrīgīnīn yīo kariir yīnīsīm nwīrkinwīruwan siya yīpīkī kara naingwokwonanaeyīn ¹⁸ Krīmakī krīmar wakaekīm tī yayīm Adī Komīi sīir om hīrīnkī nītīm. Dimusi rani, krīma saīka nwokīm mhūūn dimīn whīrki kīmbu karamae nwōwīn Adī Komīi siya nwōwiyīn hīr.

¹⁹ Dimusi rani, dimīnīm bīya krīmar kīgīm, krīma tī yayīm bīya profet kamīm sīma boīnmīmauuīm yīpīkī Adī Komīi sīir yayīm sīma nanaaknīnkīi haigīnīuīm simiirar naingwo tībmiikīm. Mī kīma tī iikamīm tī yai īmiir wakaeyokna api mī kīma wī siyū mīyīk tīrī. Tī Adī

Komii siir yayim yipiki ti profet kamim sima boinmimauuim ini paeya maeyau nibwomambwowa saiir nuyaeiya mi nugakan nauunin siya whwoyayakwokiyim kimiir nusiimauuwim bieyin ini kingiin nwowin sipi nimbinaidni. Mi ti hiriinan yayim biya profet kamim sima boinmimauuim yim ini paeya niyika krimiir nyua haiginuwiya ini saiir hiriinan ywowim Adi Komii siir yayim simiir sibgu wakaeyokna apim mi iya Jisis siya swoki itana wi saiirar namwoiwi yipiki bieyin nugak nimbinaidniyakwokiyin siir hiriinan. ²⁰ Mi biyin kima ti dimin taemin hininim pi kwaboini, simiir dinokninkin, wi nwrki siir kwoinara swoki ap rani, ti yayim krimiir kwoinawu nwokaiyim yipiki biya profet kamim sima boinkiyim. Niingaka. ²¹ Tikina ya kaimwoka. Dimusi rani, biya profet kamim sima dimin taeminim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir biri wakaeyokna apkim mi ti yayim Yokwo Komiinawu ha bi winkim. Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiwin siya siyar kiyaiigin simiir kwoinim mi sima yayim Adi Komii siya boinmimauuim simiirin, ini simiirar swoki boinmimauuim. Iriig.

2

Dimin biyeyim yipiki niksisea kamim sima tiri ima

¹ Biya niksisea profet kamim Isrelan iikamim simaka nwokim. Ti iikam hiriinanin sima niti mi wi kima nini oni ti niksisea yai bibiyeyim simiir hainaniyim mi ti hiriinan diminim iikam nhirim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir puganiyim wi ti diminim simar nonkwobumbuninkin haiginuwi mi sima wi digiumii Biyan Inkam Komiiyin Kraisi yipiki biya simiir nanmaiwarkainam naowin mi hiriinan saiirsika wi kimimin tani siya simiirin wi pae komiia saiir nitnoudnankaigii. ² Mi iikam whiekakim wi simiir siyu biye imiirar wakaeyokna api mi wi ha boini, yo dimin karamaeka hii hiriirar danae. Mi mhoiia iki iikam nhirim wi yai bibiyie Adi Komii siir yai imiir nigbumbuwi ti diminim ti iikam bibiyeyim sima tirim simiirsika. ³ Sima niksisea niwiiyim simiirin minim naingwowi kimiir kwoinim imiir kiyayam mi umir kimiir warauranki haiyam. Adi Komii siya iya ti hiriinan iikamim simiir hidana saiiramar nwokin. Adi Komiiyin yipiki simiir nonkwobumbuninkinanin siya nhwo whin tani, siya ta iya simiir nonkwobumbuninkinana saiiram in i haruwa haruwa bi nwonanaekin saeya nimbiniyam.

⁴ Ti hiriinan diminim biya Adi Komii siya tirim yim krimiirin hinina nusiimauugim Adi Komii siya wi whisarii nwonanae rani. Adi Komii siya paekwosimim yipiki dimin biye tirim simiir bi swoki kigninkin okin saikar nwowamin. Niingaka. Siya simiirin maeyaua paekaka iikamim simiir nonkwobumbuninkinana saiir hiriir yikropki mi sima ini maeyaua paekaka saiir hirar niki okripkaiyim iya Adi Komii siya iikamim simiir hidana saiirim. ⁵ Biya Adi Komii siya iikam biyeyim simiir biri swoki kigninkin okin ti nun omwai siir waiyam. Siya op komii whira yikropki mi iikam whiekakim ini siyar kaiyoprindipu aokaokiyim. Inkam nwirin Noa nikuwiyin yipiki hinina boinmimauuwiyin iikam sima dimin taemin miyik imiiram daingwo tibmii, siya mi iikam iriirar is iko sima simar ywonaowid, Adi Komii siya simiir biri nisomaokin. ⁶ Adi Komii siya om Sodom mi Gomora sowir iikamim simiir bidi hidgiyim mi siya simiir om owir hangimugi mi simiirin ini wara yunamin. Ti hiriinan diminim yim aknainan iikamim

simiir n̄isiimauugim yipiki mhoiia omwai waiyaei ti nu iir mi dimin̄in yipiki dimin̄ biyie simiir tiriyim simiir n̄mbiyami. ⁷ Adi Komii siya Lot siir kigriraokin inkam miyik nwirin, yipiki siir kwoin̄in hauugihauuga whiyeyin̄ hiinanaeni siyu biyie sima tirin̄ simiirsi mi iriipi hiriinan̄ iikamim̄ dimin̄ miyikim̄ sima tiran̄im̄ sima digium̄ii simiir mi haimriiyugin. ⁸ Inkam miyikin̄ Lot siya iikam biyeyim̄ simaka nwokin̄ mi iinok̄inok̄in̄ siya dimin̄ biyeyim̄ sima tirim̄ simiirar kigin̄ mi dimin̄ biyeyim̄ sima mi boin̄im̄ simiirar mi wakaekim̄ mi siya haugihauuga siyu biyie sima tirim̄ simiiramar whiyekin̄. ⁹ Mi ti dimin̄ hiriinan̄im̄ k̄imiirin̄ hin̄ina n̄isiimauugim̄ Adi Komii siya ina ninok̄n̄inkin̄in̄ siyuin̄ iikam̄ miyikim̄ simiir nanmaiwarkain̄in̄ dimin̄ kirie kirieyim̄ hikak nwowiyim̄ simiir hirankin̄. Mi siya wi iikam biyeyim̄ simiir naingwo owou rani, simiir t̄rbumbuam̄ mi simiir nonkwobumbun̄inkin̄am̄ mi sima wi ta iya Adi Komii siya siir iikamim̄ simiir hidana wi sairsi napiyok rani. N̄ingaka. ¹⁰ Mi Adi Komii siya ina sibgu inok̄n̄inkin̄in̄ mi siya wi niksisaē profet̄ iikamim̄ yipiki h̄i nanaeni siyu biyeyim̄ simiir kwoin̄au nwokaiyim̄ simiir wakaeyokna apim̄ mi siir kitinis̄in̄am̄ wi simiir naingwo owou rani, simiir nonkwobumbun̄inkin̄am̄in̄ mi ti yipiki iikamim̄, Adi Komii siir kirie imiir wakaeyokna karamae nwowiyim̄ mi ti niksisaē profet̄im̄ simiir kwoin̄im̄ kirie ywowim̄ mi sima simiir kwoin̄ imiirar napikim̄ mi sima yai bibiyie paekwosim̄ imiir boinsi bi nididikim̄. ¹¹ Adi Komii siir paekwosim̄im̄ simiir kirieya komiiga in̄i iikam biyeyim̄ simiir kirie āir haiburim̄. Mi sima ti iikamim̄ simiir bi boinh̄uriyu boin̄ikim̄ Adi Komii siir whwonkam̄ ida, simiir boin̄wokiyopnatkaigiyam̄in̄. Mi ti niksisaē profet̄im̄ yim̄ in̄i ti hiriinan̄ siyu iirar t̄irkripkaiyim̄. ¹² Ti iikam hiriinan̄im̄ yim̄ in̄i hu habim̄ kwoin̄ miyik̄ karamaeyim̄ mi dimin̄ taemin̄im̄ sima tiram̄ naingwowyim̄ sima pi h̄indarar p̄iidiraerari iikamki sim̄ haiyim̄ mi sima nitim̄. Mi ti iikam hiriinan̄im̄ yim̄ wi mhoiia t̄oidwomaii. Mi sima dimin̄ taemin̄im̄ sima ninok̄n̄inkin̄ karamae nwowiyim̄ simiirar p̄riboin̄ p̄riboin̄ikim̄. Mi mhoiia Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbun̄inkin̄i, niimauan wraisuim̄ iikamki sim̄ n̄tkikikin̄iyim̄ simiir hiriinan̄. ¹³ Mi simiirin̄ dimin̄ bibiyeyim̄ sima tirim̄, wi simiirsi nonkwobumbun̄inkin̄ haigin̄uwi. Sima ha naingwowi, kinaka naeiya ya dimin̄ miyika mi simiir kwoin̄im̄ simiir m̄hi imiirar mir̄n̄inkin̄amar naingwowi, sima in̄i ta ma biyieya paowaigi p̄iskimkopouim̄ kimiir p̄iu nonkwobumbun̄inkin̄a in̄i sair hiriinan̄ ywowim̄ mi sima simiir niksisaē siyu imiiramar mārgimārgaei simiir wakaeyokna apam. ¹⁴ Mi sima wig imiirar kaonanaeikim̄ iripa p̄iu simaka nwowim̄ mi ti hiriinan̄im̄ simiir kwoin̄in̄ dig saeya nwowaigin̄u rani. N̄ingaka. Mi sima iikamim̄ simiir kwoin̄ imiir kiyaiigim̄ yipiki simiir naingwo tibmiya kirie nwo karamae nwowiyim̄ mi ta hiriinan̄ sair̄sika sima dimin̄ biyie asi tiri. Mi sima min̄am̄ naingwoyokiyok̄ii siyu um̄ir digworaekwo haiyan̄in̄ yipiki iikamim̄ simiir yai imiir wakaeyim̄ simiir h̄iramki haiyim̄. Mi mhoiia Adi Komii siya wi ti hiriinan̄ simiirsi nh̄in̄kriropki. ¹⁵ Sima digium̄ii yaimwo imiir haimriiyuwi mi dimin̄ biyie imiir napi iikamim̄ yipiki siyu miyik̄ iir haiburgigim̄ mi ha napwaeyam̄im̄ nae hir̄ simiir hiriinan̄ ywowim̄. Sima dimin̄ taemin̄im̄ biya inkam̄ nwirin̄ Belam̄ n̄ikuwiyin̄ Bioni ȳinis̄im̄in̄ siya tirim̄ simiir wakaeyokna apikim̄. Siya um̄ir̄im̄ naingwok̄in̄ iikam̄ sima hauuwim̄ ti dimin̄ biyeyim̄ siya tirim̄ simiirsi. ¹⁶ Mi siir donkiyin̄ habwaowhaenan̄

nwokin yai bi boinikin mi siya ini inkamnanar yomboboinin mi siya yai kirie siir boin mi siir mi ikidu dimin biyeyim siya naingwowim kwoin nau nwokaiyim simiir tirsi.

¹⁷ Iikamim ti kamim simiir hiriinanim yim bi whindiriraerarikim, yim aeyoweyim op karamaeyim, simsinkaigaeyamim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini naoni wau komii komiiyim koua hir nakiibimbiramiyim ini simiir hiriinan ywowim, iki sima yayim sibgu whinkinsiis haiginuwam bointidwokiiyim mi yim sima pi dimin whirminwhirmin swoki tir tani. Adi Komii siya ta maeyaua nibwomambwonana simiiram nimbinga. ¹⁸ Sima yai kirieyim yaimwo karamaeyim simiir wakaeyokna apikim, sima wi iikamim ti dimin biyeyim simiir kwoin nau nwokaiyim wi simiir kwoin imiir kiyai. Sima wi iikamim yipiki ti dimin biyie imiir haiburgigim iki iikam nhirim sima niki apkripkaiyim simiir kiyai. ¹⁹ Sima ti kam bibiyeyim hinina boinikin, yio dimin karamaeka iikamim simiir kwoin imiir naingwo apamin. Mi ta hiriinan sairsika, sima ti hiriinan iikamim yim sima wi sair nikwowaisii rani, sima ini simiiram priimiriyan iikam ywowim mi sima yaimwoni wakaeyokna apamin dig nwo rani. Dimin whirki inkam nwrni kwoin iir kwirii idwokai mi siya ti diminin siir kwoin kwirii idwokaiyin siir swoki tiri, yio yaeya dimin biyie tir tani mi siya wi ti dimin biyie iir swoki haiburgig rani. Ti dimin biyeyin siya bidi ywowin siir kouin mi yio siya ini whisarii mi priimiriyan inkam ywowin. ²⁰ Iikamim yipikim dimin biyie nuan iikamim sima tiriyim simiir haiburgig. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmiiyim dimin miyikim Jisis siirim biya siya naowa krimiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiiyim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi sima dimin biyeyim simiir kwoin nau kwiri idwokaiyim ini simiirar swoki apnamim mi sima wi biyeyar nwowogusi dimin biyie biya sima tirim wi simiir haiburgigi. ²¹ Yio ti hiriinanin wi wadie pi ywowin biya sima Adi Komii siir yai kibiyim biya inkamki boinimauuim simiir wakae karamaekiswo mi sima bidi yasae iirgrak wakaeyim mi simiir bidi wakaeyokna apim. Mi mhoiya sima digumii ti yai imiir haimriiyugig mi ini siyiu biyie imiir swoki apnamim. ²² Ti hiriinan dimininim bidi yimbiamim yaimwowim biya profet kamim sima boinim simiir hiriinan, wrain dimininim siya whiekingikiyim pi simiirimar swoki ami simiir naeyimar huin inkamki haisokiyin yipa swoki ami maeyau bropa sair waripraram. Ti yayim yim krimiir nusiimauuwi ti iikam yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apim mi tariinanin sima digumii siir haimriiyugigin. Iriig.

3

Iikamim krima ina ninokninkinim Jisis Krai siya wa swoki iti

¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, takina ya yokwo kwisaka aeya kimiiram winhauugiya. Tiki yokwo imiirin kara kimiir kwoin imiir swoki huirworwokaigi. ² Kara kimiirin minam naingwowi yayim biya profet kam miyikim sima nanaakninkiiyim simiirin daingwo mi irupi hiriinan kima Biyan Inkam Komiiyin siir yayim yipikin naonamin mi ha swoki insiin idwovin krimiir nanmaiwarkainam simiir timi aingwoki, ti yayim siya aposel kamim krimiir boinimauugiyim yim kimiir boinimauugikim, ti dimininim nim krima kimiir swoki kwaboimauugii. ³ Kima ina ninokninkinim tiki

h̄iriinan̄im b̄i w̄i s̄ima n̄imbiyami iya kingiin nwowi Jisis Krais siya swoki itana. Iikam n̄hir̄im ȳip̄iki n̄iewaiȳiuiwiȳim ȳim w̄i simbi n̄iti m̄i s̄ima w̄i yai bibiyeȳim bwam karamaeȳim w̄i simiir n̄ini boini, simiir kwoinkar naingwo apiȳim. ⁴ M̄i s̄ima n̄iks̄isae yai kimiir boini, b̄iyya Jisis siya h̄iniina boink̄in siya wa swoki iti m̄i siya papi n̄wown̄? Yaiȳim b̄iyya kr̄imiir ȳidwi wanwiyae ima boin̄im, b̄i swoki imbiyamk̄im ini hindara yasae okainainam̄im. M̄i b̄iyya iya Adi Komii siya nonkwokwown̄ ti nu īir siya wh̄iuw̄in̄unan m̄i t̄isi tariinana namwoniȳim, dim̄in taemin̄im ini h̄iriyyar n̄wokripkaiȳim. M̄i ti dim̄in taemin̄im s̄ima boin̄im h̄iniin̄ ȳim w̄i n̄imbiyam tani, ȳim kaimwo rani. Adi Komii siya dim̄in kasakasa b̄i k̄isisana haiḡinkin. ⁵ S̄ima ti dim̄in̄in siir n̄inokn̄ink̄inam naingwo rani. B̄iyya Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siya yayara boinkiȳin m̄i nu n̄inomoro ina ȳimbiyamwo. Adi Komii siya nuin wh̄ii komii solwara saiir op̄ imiir nonkwokwok̄in m̄i nu īir̄in nao siya wh̄ink̄insiisi m̄i ȳio t̄iriigin̄in īriip̄i h̄iriinan̄ ȳio w̄i sip̄i m̄i k̄isinaei. ⁶ M̄i m̄hoiyya Adi Komii siya ha boinkiȳin m̄i ha m̄i t̄irkiȳin op̄ aiirin̄ m̄i opa ini nu īirar ywomair̄ipugiȳin m̄i dim̄in taemin̄im ti nu īir n̄wown̄im ȳim ina yaokaokiȳim. ⁷ M̄i ti nu n̄inomoro tariinan̄ n̄wowo yo Adi Komii siir yai imar nonkwor̄inukripkaii m̄i m̄hoiyya iya Adi Komii siya iikam biȳeȳim ȳip̄iki diḡiumii siir haimriȳiuīm simiir nit̄kaigaiḡii paeya m̄i ti nu n̄inomoro yo w̄i warar n̄ink̄in īuwi.

⁸ Ti kariir nomiiyaūim kara naingwokwonanaeȳim, k̄ima ti dim̄in wh̄iruwa siir kipi naingwo owou. Adi Komii siya īi kw̄iruwa ha naingwowikin biewi biewi kasaka rani m̄i biewi biewi wh̄iekakim ȳim ini īi kw̄iruanana ywown̄. ⁹ Kimiir B̄iyyan Inkam Komiiȳin siya b̄i kim̄in̄ikin siir n̄imbin̄im simiir t̄irkiȳim īki iikam n̄hir̄im s̄ima naingwown̄im simiir h̄iriinan̄. N̄ingaka. Siya iikam wh̄iekakim kr̄imiiramar n̄iki ow̄in diḡiumii dim̄in biȳie imiir haimriȳiugiḡim m̄i siiram naingwo t̄im̄iyȳim. Dimusi rani, siya inkam n̄w̄irk̄in maeyaua paekaka saiir h̄iriir nam̄in p̄i boriisopi. Siya h̄iniin̄am naingwown̄im, iikam wh̄iekakim s̄ima diḡiumii simiir dim̄in biȳie imiir haimriȳiugiḡim m̄i siir wakaeyokna ap. Ir̄ig.

¹⁰ M̄i m̄hoiyya iya B̄iyyan Inkamin siya swoki iti m̄i siya, siya siya nīisiimauunaei w̄i inkamin̄ yip̄ikin inkam n̄w̄irni digworaekwo tauaeyam n̄itiȳin w̄i siir h̄iriinan̄ n̄iti iikam̄im w̄i n̄inokn̄ink̄in tani iya siya n̄iti m̄i n̄hir̄im w̄i siiram n̄wokwok̄in tani. M̄i iya siya n̄ita saiir m̄hoiyya n̄inomora w̄i n̄haminhami t̄ioki rani, diyani h̄iniin̄ nu m̄i dim̄in taemin̄im siir n̄wown̄im m̄i digworaekwo iikamk̄i nonkwokwown̄im wa niugin̄h̄iski m̄i w̄i op̄ n̄imbiyami. ¹¹ M̄i dim̄in taemin̄im ti nu īir n̄wown̄im wa niugin̄iski m̄i wa diḡi m̄i w̄im k̄ima iikam̄im w̄i pan̄ina n̄wown̄? Kimiir kwoin̄im w̄i dim̄in wh̄irki kipi kimbu Adi Komii siir yai imiir ti wakaeyokna ap, ¹² m̄i k̄ima ti dim̄in taemin̄im simiir ti t̄ir ta iya saeya nit̄iduduw̄im. Iya B̄iyyan Inkam Komiiȳin siya swoki iti m̄i n̄inomora w̄i paeki niuwi m̄i wa diḡi m̄i nauun̄ sis̄im m̄i nauun̄ komii komiiȳim wa niugin̄iski m̄i w̄i op̄nan̄ n̄imbiyami. ¹³ Adi Komii siya b̄idi boin̄in siya w̄i yaeya nu n̄inomor nonkwokwown̄im m̄i n̄im kr̄ima simiir̄im n̄wown̄im. Iikam̄im yip̄iki b̄iyya dim̄in biȳie t̄irim tapair̄in s̄ima w̄i iikam̄im dim̄in wh̄irki kimbu karamae n̄wown̄im. Ir̄ig.

¹⁴ Ti kariir nomiiyaūim kara naingwokwonanaeȳim, w̄im k̄ima ti dim̄in h̄iniin̄im ti b̄iyya kwaboingiḡim simiiram n̄wown̄im n̄inomor w̄in

mí nu wín wí sowa nímbyamím mí kíma mánan mǐrǐi dimín whírki níki kímbu karamae nwowím mí iriipa híriinan dimín biyé tǐrǐsǐ mí híriinan saiirsika Adí Komii siya kímíirín wa naingwowi dimín whírki bí kímbugín mí kíma wí saika nongwomamá aei. ¹⁵ Mí kíma ta saiir daingwo krímíir Biiyan Inkam Komii siya wí nǐtsisau rani, iikam imíir hídamín, siya krímíirín hínná nǐsiimauuwi siya pí borǐisopi krímíir nonkwobumbunínkinámín mí siya máním naingwowi krímíir nanmai-warkainaam. Siya íni krímíir nomíiyau míiyíkín Pol siir híriinan ywowín, yípiki tí yai kíbimi dimíním Adí Komii siya hauuwím siir simíir wínkiyím kímíirím. ¹⁶ Íya Pol siya yokwowím ta íya Biiyan Inkam Komii siya swoki itina saiir wíniyím siya dimín taemíním kara níki boimímauuwím simíirar swoki wínkíkím. Kríma yai nhírím siir yokwonau nwokaiyím simíir síbgu ínoknínkin tani mí híriinan saiirsika iikam biyé nhírím yípiki nínoknínkin karamaeyím síma pí tí Pol siir yayíyím pí simíir nínkpítiki níksisae yai nwowím mí tí híriinan síyíu kaimwowín síma íki profet kamím yípiki íki yai nhírím síma wíním Adí Komiiniyím pí síma mí ínkpítiki yai biyé mí ínkin owam mí híriinan saiirsika síma wí síma síma mí tǐrbumbunaei tí dimínín síma tǐrím.

¹⁷ Mí tí kariir nomíiyauím kara naingwokwonanaeyím ta híriinan saiirsika kíma ína nínoknínkiním tí dimín imíirín. Kíma, kímasiyar mǐntaraona mí tí híriinan saiirsika kíma wí dimín biyé tǐr tani íki iikamím yípiki Adí Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyím síma tǐriyím wí simíir tǐr tami mí híriinan saiirsika kíma wí Adí Komii krímíir Wanín siir yai kíbíyím wí simíir haiburgík rani. Síma wí kímíir kínsiis haiginíuwi yínín omaka nonkworínuwíyín siir híriinan. ¹⁸ Mí kíma Biiyan Inkam Komiíyín Jísís Kraís siir naingwobumbua saiir síbgu o, yípiki bíiya naowín kímíirín síyar níki whindirǐraerarím mí nanmai-warkainaam. Mí tariinanín kíma síirín kípiíi nínoknínkin tani mí mhóíya kíma síirín wa síbgu ínoknínkíni. Kara ha naingwowi siya ínig komíigak dwo tariinan mí mhóíya mhóíya iriipa híriinan. Íriig.

1 JON

Jonin ti kamim Jisis siya niisiimauuim simiir nwir ieya. Ti Jonin saisakinairgin biya Jisisni yai win kibiyim sim niki winkiyin simiir nanaakninkiyam. Mi biigibiyan yokwowa Jon siya winkiya ya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkika sima, simiir naingwo tibmiiya pi sibgu onkwokripkaiyim ta yaiya yipika Jon siir nhwokinhwocar kiga mi siir w#ng#w#ngar mi wakaeya Jisis siirim. Siya simiirin min boinkikin sima iki kamim niksisaeyim sima boinmimauuim dimin taeminim Jisis siir yayim simiir hiriinan nwo karam nwowim simiirsi mintirao. Siya simiirin ti hinina boinkikin, sima ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram kipi naingwokwo sima irni nwirnyam naingwokwonanaeya Jisis siya hauua sair hiriinan daingwokwonanae. Iriig.

Yaiyim k#miir wh#nk#nsiis haig#nuwiyim inigak kr#ma nwoyokiyok#kaeyamam sima

¹ Ta yokwowa kr#ma winkika Jisis Kraiis siir, yipiki kr#ma dapiyin Yai. Biigi biiyarin Kraiis siya ha nwokin mi siyairgin kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin. Mi tariinanin kr#ma siir b#di wakaeyim mi siirin k#maki k#mar kigin mi siirin k#miir #ngar nonkwokiugin. ² Mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin ini siyar ywowiskiyin mi iya siya nita kr#ma siir b#diyar kigin mi tariinanin kr#ma siirin k#miir asi boinmimauuwi. Ti inkam nwiruwan yipiki iinokiinokin hiriyyar nwowiyin. Biya siya Adi Komii k#miir Wanin saika niki okin mi ini siyar yanaakninkibudgiyin. ³ Dimin taeminim kr#ma kigin yim ti sima kr#ma boinmimauuwim k#miir mi ta hiriinan sairsika k#ma wi iripa asi nongwomamairi k#miir hiriinan ta kr#ma nwowiya Adi Komii saika mi siir yinisim ieya Jisis Kraiis sair hiriinan mi nim kr#ma ini kwoin whiruwar ywowiskiyim. ⁴ Mi kr#ma ta yokwowa k#miiram#n hiriinanam winkika k#ma wi nwoki sibgu inokninkinim ti dimin taeminim simiirin mi k#ma mi kr#ma, k#miir kwoinim wi maig#mairga niki owim. Iriig.

Kr#ma Adi Komii k#miir wanin, siir dimin kibi kibiyim simiirarar wakaeyokna ap

⁵ Ti yayim Kraiis siya boinmimauuim k#miir mi nim kr#ma tisi k#miir swoki kwaboimamauuim. Adi Komii k#miir Wanin siya ini bienan ywowin siya nii wara bi swoki ominominikin. ⁶ Mi kr#ma ti hinina boini siya mi kr#ma ini kwoin whiruwar ywowim mi kr#ma dimin biyie tiri, nim wi nibwomambwo napririri, nim kr#ma pi niksisaekim mi kr#ma Adi Komii siir yai kibikikibiya sair bi wakaeyokna apkim nim siyu bibiyeyim dimin biyie tiriyim simiir napkim. ⁷ Mi kr#ma ti siyu kibikikibiyin Adi Komii siya nwowiyin siirgisiir nwowi mi kr#ma wi iripar nongwomamair aekiyami siir nhieya sair k#rieni mi ta nhieya yipiki siir yinisim iira Jisis naokiinainiya iya siya naonama mi ti dimin biyie biyeyim kr#ma tirim yim siya simiirin wi hiriyyar haiy-oprimdiy#umiiyokiyokiyami mi k#miir kwoinim ini r#m#ig#r#miiyar ywokiym.

⁸ Mi kr#ma ha boini nim kr#ma dimin biyie whirmin whirmin kara-maeka, nim kr#ma, kr#ma k#mar swoki priyiksasaenaei mi Adi Komii

siir yai kibi kibiyim yim wi krimiir kwoin nau haigi okai rani. ⁹ Mi ti dimin biyie biyeyim krima tirim simiir boinankii. Dimusi rani, Adi Komiiyin dimin whirki bi kimbugin mi siya ta nimbina aiir nonkwoinukripkaiyim dimin biyie biyeyim wi siya haiyoprimdiyumiigi mi krimiir kwoinim wi rirmiigirirmiia nwokii. ¹⁰ Mi krima hanina boini nam krima dimin biyie bi tirkim mi krima Adi Komii siirin wi hanina boini, Adi Komii siya niksisaeyan inkamkin. Dimusi rani, ombud komiiyin dimin biyie kina bidi tirim. Iriig.

2

Kraisin, inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin

¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara ti yayim kimiiram wankikim mi ta hariinan saiirsika kima dimin biyie painisi tirsi. Mi krimiir nwirki dimin biyie tiri, nam krima Jisis Kraiskakaigim ti inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin siirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Siya wi Adi Komii siiram asi sriigi wi krimiirsi sriigii. ² Yio Jisis Krai sasaigin yipiki bidi bidiniya sasair nankin imiiaenan Adi Komii krimiir Wanin siir ti dimin biyie biyeyim simiirsi siirgisiir nhie aiirar mi ti io kwoin Adi Komii siya naingwowiyin krimiiram yio siya bidi yikripkiyin. Dimusi rani, dimin biyie biyeyim krima tirim siya ti hariinan simiirsi naokin simiir haiyoprimdiyumiigiyim. Yio krimiir dimin biyie biyeyim simiirara rani. Niingaka. Siya iki iikam whiekakim hinda tindanim simiir dimin biyeyim simiir warar haiyoprimdiyumiigikim.

³ Mi krima siir yai imiir sibgu wakaeyokna api mi krima siirin wi haningin sibgu ninokninkini. ⁴ Mi inkam nwirin ha boini, mi kara Adi Komii siirin ina sibgu inokninkinin mi siya yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti inkam hariinanin yipi pi niksisaekin mi Adi Komii siir yayim yim siir kwoin hir wara nwokai rani. ⁵ Mi tiriiginim yipiki inokinok Adi Komii siir yai aiiram naingwowiyim yim sima ina ninokninkinim siyiuin siiram naingwokwonanaeyin siyiumwokisiyiumwoin. Mi ta hariinan saeya krima sibgu dinokninkin nam krima Adi Komii saika bidi yamasuim. ⁶ Mi yipiki ha boini yio siya Adi Komii saika bidi yamasuwun mi siya wi dimin taeminim biya Krai siya tirim wi simiir hariinanar timi tir. Iriig.

Mi yipiki siir nomiiyauwam naingwokwonanaeyin yio Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin

⁷ Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti yayim kara wankiyim kimiiram hanin kima wi panin panina nwowi yim yai win tani. Kima simiir bidiyar iki wakaeyim iya kima biigibii Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kina. ⁸ Mi ti yayim ti kara wankiyim kimiiram yim yai wankim. Mi iikamim yipiki ti miyim Jisis Krai siya miriim simiir kigim mi ti kima mirii ikim mi sima wi haini ninokninkini taka yayi ya yai kaimwowaiga. Mi yim ti yayim yim hanina boinkim, krima krimiir nomiiyauim simiiram naingwokwonanae. Dimusi rani, krima ini ti yai imiir wakaeyokna apim mi ti dimin biyeyim ti iikami kwoin nau nwokaiyim niibwomambunan yim wi simbi kinimnisainami mi simiir maeyauwa wi ti dimin kibiyim

paenan niyuaeiyim wi sima kisina okainaowidi. Jisis Krai siyairgin bwamkibwamin paenan krimiir niyuha haiginuwiyin.

⁹ Mi yipiki ha boini, yio siya Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikin mi siya io pi siir nomiiyau inaka swoki owi mi yio hiriinan inkamin yio Adi Komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikin. Yio ini inkamin niyaka napamwiiyin siyiu si sikwo pae min niririya apnam karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁰ Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanaei mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api, yio ini inkamin siyiu nabie kigimok apiyin ini siir hiriinan ywowin mi yio siya siyiu iirin ina sibgu kigomok apin mi siya wi niigikiyamyao akai rani. ¹¹ Mi yipiki siir nomiiyau inaka nwowi io mi yio tari Adi Komii siir dimin taemin bi ninokninkin. Yio dimin biyie biyeyim simiir wakaeyokna apikin inkamin yipiki siyiu si napamwiiyin niyaka si hinin. Mi siir nhwo iirin ni aeya nimui mi ta hiriinan saiirsika siya paniisi kigomok api siyiu iirin.

¹² Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, ta yokwo kara winkiya kara dimusi bi winkikin war dimin biyie biyeyim kima tirim simiirsi winkika simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Simiirin siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Dimusi rani, dimin kibi kibiyim biya Krai siya tirim simiirsika. ¹³ Kima ti adim, kara ta yokwowa kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima siirin ina ninokninkinin yipiki biya omwaiyar niki waiyayokiyokiyin mi tariinanar nadigniyin siiram. Kara yokwowa yainan whrwanim nonkwona karamae nwowim kimiiram winkika. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya wi kimiir kwoin waraurar niki okaiyokiyokiyim mi kima wi Setan siir nwoki ikwowaisiyim. ¹⁴ Kara yokwowa yainan whwran kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ini kirie hiriirar nwokripkaiyim mi Adi Komii siir yaiya ini ini hanin kimiir kwoinan kwirii idwokaiya mi kima Setan siir bidi ikwowaisiigim. Kara yokwowa ad imiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim yipikim omwai hiriirar waiyayokiyokiyin mi ini tariinanar yadigniyin.

¹⁵ Mi kima dimin biyie biyeyim iikamin sima tiriyim ti nu iiraninim simiiram kipi naingwo simiir wakaeyokna apam. Mi yipiki ti nuan dimin taeminim simiiram naingwowi mi yio tari Adi Komii siiram naingwokwo rani. ¹⁶ Mi dimin taeminim nuanim yim hiningim, mi ti dimin taeminim ti sima kigim sima inokinokin simiir haiyamar mini mi dimin biyeyim simiiramar mi kigmairi mi siya iki siir inig iirar hainanaeyim mipi ha boini, kara digworaekwoki naokingugunankaigin ini iki iikam nhirim simiir haiburin. Mi yim digworaekwowim yim Adi Komii siir tani. Nungaka. ¹⁷ Mi dimin taeminim ti nuin siirim mi dimin taeminim kigmairi ikim yim wi simbi digii mi yipiki dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim simiir wakaeyokna api yim wi hiriirar nokwoyokiyokiyami. Iriig.

Krais siir sau omomim yim wi sima simar niisiimauunaei

¹⁸ Ti kariir nomiiyauim, iya ti nu ieya digiyana ya kingiin bidi yitkiya. Mi wim kima ta yai airin bidiyar yinokninkinim hinin Jisis Krai siir sau omomin wi panin panina nimbiam. Mi Jisis Krai siir sau omom whiekakim yim bidi yitim mi yim sima simar bidi yanaakninkinam mi nim krata ta ii airin ina ninokninkinim ya ini kingin nwowa. ¹⁹ Dimusi rani, ti kamim yipiki Jisis Krai siir sauan omom win nwowim yim

sima iripa kwoin krimaka nwo rani, yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiniiyim, yim sima krimiir bidi haiburgigim. Mi sima iripa kwoin krimaka nwokiswo mi sima pi iripa krimakar pi ywowin. Mi sima krimiir bidi haiburgigim mi ta hiriinan saiirsika nim krma ta saiirin bidiyar yinokninkin kinim, simiir nwiirki iripa kwoin krimaka bi swoki okim. Niingaka.

²⁰ Adi Komii siir naeyiun ha nin inini haniin kimiir kwoin imiir inini kwirii idwokaini mi ta hiriinan saiirsika, kima ti dimin taeminim simiir dimin mwokinwoim simiir asi sibgu ninomokninkini. ²¹ Kara ta yokwowa kimiiram ha bi win boinkikin, wim kima Adi Komii siir dimin taemin mwokinwoim simiir bi ninokninkin. Niingaka. Wim kima simiirin bidiyar yinokninkinim. Mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwowim mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwo karam nwo ikim wim kima simiirin bidiyar yinokninkin digim. Mi kima ti niksisaeyaiyim yipiki yaimwokiayaimwoim simiir ninikikrimkripiyim simiirin ina mi inokninkinim.

²² Mi yipiki niksisaeyiin? Mi ti inkamin yipiki ha boiniyin Jisisin yio Kraiis rani mi ti hiriinan inkamin Adi Komii siya nimbingii mi siya siirin wa nikropkii. Mi yio ti inkamin yio Jisis siir sau omomkin. Mi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowiirniiyin digiumii bi haimriiyugigo. ²³ Mi ti iikam hiriinan yipiki Jisis Kraiis siir misisaeyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi misisaeyi simiir Adin. Mi ti iikamin yipiki Jisis Kraiis siir haiyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi inkin haigim simiir Adin. Iriig.

Adi Komii siir naeyiun krimiirin siya nisisiimauugin yai miyik

²⁴ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kimasiyar mintiraona. Mi yai kibiya yipiki biigibii kimar wakaeya, ya kimiir kwoinaw waraurar haiginonkworinukripkai. Mi kima ti hiriinan tiri mi kima wi kwoin whiruwa Adi Komii siya mi siir yinisim ieya wi sowakaniiyar nwowi. ²⁵ Mi yim tiriiginim yim sima Jisis Kraiis siya nimbingiyim krimiiram krma haiyim. Siya krimiir whinkinsiis haiginuwam nimbingikin mi krma wi Adi Komii saika nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamin.

²⁶ Kara ta yokwowa kimiiram winkika kimiir boinworwokaigiyim ti dimin taeminim yipiki ti iikam ima naingwowiyim kimiir niksisaeyam. ²⁷ Mi Jisis Kraiis siya siir naeyiun kimiir bidi hauugiyin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiir asi whinkinsiis haiginuwi. Mi ti naeyiun kimiir kwoinaw waraurar nwokaikripkaii mi kima wi inkam nwiram noksir tani kimiir nowomwarkaiyuwamin. Mi ti naeyiun kimiirin wi siyar nowomwarkaiyuwi dimin taemin whiekakim. Mi ti dimin taeminim wi siya nowomwarkaiyuwi, yim niksisaeyi dimin tani yim kaimwowaigim. Mi yim wi ti hinina nwowi, kima ta Adi Komii siir naeyiun siir yai aiiir wakaeyoknaei, wim wi Jisis Kraiis saika namasukikini.

²⁸ Hi, ti kariir nomiiyauim, kima Jisis Kraiis saika damasukikin. Mi kima ti hiriinan tiri mi iya siya swoki iti nua tiriir mi nim krma wi maigimaigra nwowini siir kigamin, krma wi nididwin tani mi wi mi agwoprakai rani. ²⁹ Wim kima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siya bimbuiwi rani mi yipiki dimin miyik tiri mi kima wa ninokninkini siya siir yinisimkin. Iriig.

3

Tariinanin krīma ini Adi Komii siir yinisisim nwowim

¹ Kīma whiekakarın ta saiir wakaeki, Adi Komii krīmiir Wanın siya krīmiiramın nhami nhami naingwokwo rani mi ta hiriinan saiirsika siya krīmiirın siir yinisisim asi nikiugim. Yim ti yayim yim kaimwowaingim. Nim krīma siir yinisisimkim. Mi iikamim yipiki ti nuan siyiu imiir wakaeyokna apninkinubumbunaniyim mi ti tariinanar nadigniyim yim Adi Komii siir bi ninokninkinkim. Mi ta hiriinan aeya sima ti dimın taeminim krīma wakaeyokna apiyim simiir paniisi yinokninkinsi. ² Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, nim krīma Adi Komii siir yinisisimkim. Mi krīma sibgu ninokninkin tani mhoiia krīma wi paniin paniina namisi owi. Mi Adi Komii siya ti dimın hiriinanın krīmiir bi niki iisiimauugin. Mi ti dimının sasaigin krīma sibgu inokninkinın Jisis Kraisi siir, yio hiniingin siya wi sipi swoki iunaiini mi krīma wi siirar kigwini mi iia krīma siir kigwini mi nim wa ninkpit iuguskii mi wi siir hiriinanar namwowiwi. ³ Mi yipiki ti dimın taeminim nimbiamanım simiiram nwokwokini mi yim sima wi hiriiriyar boinanaei dimın biye karamaeka mi sima wi dimın whirki kimbu karamaeyar nwowi Kraisi siya nwowa dimın whirki kimbu karamae siir hiriinan.

⁴ Dimın biyieya saiir bwamkibwamın Adi Komii siir siyiu komii siir yayi siyar kwınakibiri. Mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim dimın biyieki naokingugunankaiyim sima Adi siir siyiu komii siir yayim simiir asi ninakrimkripi. ⁵ Mi kīma ina ninokninkinkinim ta Jisis Kraisi siya nuunaiiniya nua tiriir iikam simiir dimın biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam siya dimın biyie whirmin whirmin bi swoki tirmintirminkin mi siya ti hiriinan tiramar mi aingwokin. ⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Kraisi saika namasukikınim yim sima inokinokin dimın biyie bi tirkim. Mi ti iikamim yipiki inokinokin dimın biyie biyieya tirnanaeyim mi simiir kwoinim Kraisi siiram naingwo karamae nwowiyim yim siirim bi wakaeyokna apikim.

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kīma iikamim simiiram kipi kiwaki kīmiir niksisaeyim. Mi yipiki siyiu miyikimiyikni nwowi mi yio sikisiya inkamin. Dimusi rani, Adi Komii siya krīmiirın ha kigi nim krīma dimın whirki bi kimbugim Jisis Kraisi siir hiriinan dimın whirki kimbu karamae siya nwowa saiir hiriinan. ⁸ Mi yipiki dimın biyeyim simiirsimiira tirnanaei mi yio tari Setanin. Biya mi tariinanın iriipi hiriinan Setan siya ini dimın biyeyar tirkripkaiyin. Mi tiriiginim yipiki dimın biyeyim simiir simiira tirnanaeyim yim siir iikamkim. Mi Adi Komii siir yinisisimın siya nitin ti nu iir siya dimusi bi nitkin siya Setan siir miyim simiir digiguskियam nitkin.

⁹ Mi yipiki Adi Komii siir yinisisim nwowi mi yio tari siir naeyiu iir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimın biyie paniisi tiryokiyokiyamsi. Nāngaka. ¹⁰ Mi ti hiriinan siyiuin, nim krīma ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisisimın mi yipiki Setani yinisisimın. Mi yipiki dimın biyeyim simiir simiira tirnanaei mi yio tari Adi Komii siir yinisisim tani. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanaei karamae nwowiyin mi yio Adi Komii siir yinisisim tani. Iriig.

Kīma kīmiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei

¹¹ Mi ti yayiyim yipiki biigi bi kimar wakaeyim, kima siir yai aairin hiniina wakaekim krima irni nwirniyam daingwonanaei, ¹² mi krima io whwonkam kipi nanao ti inkamin Ken nikiuwiyin siir hiriinan yio siya Setan siirgin mi yio siya siir nomousim iir asi nisomaokin. Mi siya siir dimusi nisomaokin? Siya siirin minsi nisomaokikin, dimin taeminim siya tirim yim miyik rani mi dimin taeminim siir nomousim ieya tirim yim wadiekim. Mi siya siirin io ha nwowin mi siya siirin ina yisomaokiyin.

¹³ Kima mouni haniin kipi siinkaoki. Dimusi rani, iikamin yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim sima kimaka whwokwoka nwo rani. ¹⁴ Mi krima krimiir nomiyau imiiram naingwokwonanaei mi krima wi haini ninokninkini krima dimin biyeyim simiir wakaeyokna ap rani mi hiriinankiniuwu, krimiir kwoinim yim wi paeki niu rani. Mi krimiir kwoinin yio wi pi ninkpitkii mi wi omwaiyar swoki waiyai mi siya wi Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyami Mi yipiki siir nomiyau iiram naingwokwo karam nwowi mi yio tari dimin biyeyim simiir wakaeyokna apikin mi siir kwoinin yio bidi yaowigusamin siya Adi Komii siir dimin taeminim simiir naingwoyiskai rani. ¹⁵ Mi yipiki io whwonkam siir nomiyau iir nanaowi mi yio ini inkamin iikam nisomsomaokaowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kima ina ninokninkinim ti inkam hiriinanin yio siir kwoinin bidi yaowin mi yio siya Adi Komii siir dimin taeminim sim whir wara swoki aingwoyiskai rani. Mi siya wi saika nwoyokiyokiikaeyam tani. ¹⁶ Biya Jisis siya krimiirsi naokin mi ti hiriinan siyiuin siya krimiir min nisiimauugin iikam nhirmiyam siya naingwokwonanaeiya sair bwamkibwam iir. Krima ti dimin taeminim Jisis siya tirim simiirarar tir. Krima krimiir nomiyauim simiiram daingwokwonanaei mi krima naosi kipi nidid simiir whinkinsiis haiginiusiyin. ¹⁷ Mi yipiki siir nu iirar nwowi mi siya digworaekwoki naokingugunankai mi ha ninokninkini siir nomiyauin yio dimin karamaeka mi siir mwoin nikrimkrae karamae nwowi mi siya ha boini siya siirin wi dimin sim whir swoki hauu rani mi Adi Komii siir naingwokwonanaeya wi panina haigiprakai siir kwoinauin? Sima wi dig nwo rani! ¹⁸ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, krima yayiyim naekak nwo karam nwowiyim simiirin hinda kipi priiboin priiboin mi hiniina kipi mi boin, nim krima iikam imiiramar naingwokwonanaeikim. Krima simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir diisiimauu hiniin, krima simiiramnin nhaminhami naingwokwonanae rani. Iriig.

Iikamin yipiki Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apiyim yim sima siir whwonkam idan wi nididgak nwo rani

¹⁹ Mi ti hiriinan siyiuin, nim krima wa nwoki inokninkinim hiniin nim krima Adi Komii siirgin yipiki dimin mwokimwoim simiir bwamkibwamin. Mi ti hiriinan siyiuin, krimiir kwoinim wi nidid rani, krima Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. ²⁰ Mi krimiir kwoinim sima krimiirin hiniina boini, nim krima dimin biyie bidi tirim. Dimusi rani, Adi Komii siya dimin taeminim imiirin ina ninomokninkin digin mi krimiir dimin biyie biyeyim yim wi siya haiyoprindiyiumiigii mi krima wi simiirsi nidid rani mi siya ti dimin taeminim imiirin whirminwhirmin bi nokpaokigin, siya simiirin ina ninomokninkin digin. Mi ti dimin taeminim krima ninokninkin karamae nwoka, windi yio siya ina

ninoknankin. ²¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim mi krimiir kwoinim sima krimiirin hinina boinmauu karamae nwowi, krma miyik rani mi iya krma Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi mi krimiir kwoinim wi kirie hiriyyar nwokripkaii. ²² Mi krma Adi Komii siiramim diminam sruii mi siya krimiirin wa hauuwi. Dimusi rani, nim krma yai imiir wakaeyokna apkim mi krma dimin miyik miyikim siya naingwowim krma tiram krma simiir tirkim. ²³ Biyya Adi Komii siya ti yayim krimiir bidiyar iki boinmauuim. Krma siir yinisimin Jisis Kraiis siir wakaeyokna ap mi irni nwirnyam dinan aingwokwo. ²⁴ Mi yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiirrarar wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hauugiyin krimiir, ti Adi Komiiyin siya ini krimiir kwoinawu tir kwirii idwokaiyin mi ta hiriinan saiirsika nim krma ina mi inoknankinim nim krma ini kwoin whiruwa saika nwowim. Iriig.

4

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyeyin niksisaei ikin

¹ Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai bibiyeyim niksisaeyim sim nanaakninkii haiginuuiyim hinda tinda bidi yinoopkiyim. Mi iikamim kimiram niti mi sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi kipi niki anka aingwo tibmii kin simiir yai airamim. Biyyin kima simiir tiki kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir hir nwokaiyin yio Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiu ieya piyamisi owin, iyie uridyiu biyeki piyami owin. ² Mi kima wa kigninoknankinkii, Adi Komii siir naeyiuin siya ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin, tiriir nitamim mi siya ini inkam kangikinar yauni oniyin mi kima wi hanngi ninoknankinkii, Adi Komii siir naeyiuin ini ti inkam siir nwokaiyin. ³ Mi yipiki Jisis Kraiis siirin hinina boin karamae nwowi mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi Komii siir tani. Nningaka. Tiki kwoinin yio Kraiis siir sau omomkin. Kima bidiyar iki inoknankinim hinin siya wi sipi niti. Mi tariinanin siya ti nu siir bidi yauni oniyin.

⁴ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siirgim mi wim kima ti iikam biyie biyeyim simiir bidi ikwowaisiigim. Dimusi rani, yipiki wari kimir kwoinawu kwirii idwokaiyin siyargin yipiki ti iikamim nuanim simiir kwoinawu kwirii idwokaiyin yipiki niksisaeyin siir nikwowaisiyyin bi. ⁵ Mi ti iikamim yipiki niksisaeyim yim nu tiran ima yim sima Adi Komii siir tani. Mi ti dimin taeminim sima boiniyim yim nu tirankim mi ta hiriinan saiirsika tiki iikamim nuanim simiir asi wakaei mi simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi nim krma Adi Komii siirgim. Mi ti iikam yipiki Adi Komii siirim sima inoknankin krimiir yayim simiir simiira wakaenanaeikim. Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir karamaeyim yim sima krimiir yai imiir bi swoki wakaekim. Nningaka. Mi ti hiriinan siyiuin nim krma ina ninoknankinim ti iikamim yipiki Adi Komii siirgisiiir naeyiugakim mi ti iikamim yipiki Setani niksisaei naeyiuin si nwokaiyim simiirin ina mi inoknankinim. Iriig.

Adi Komii sasargin naingwokwonanaeyin

7 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima irni nwrniyam daingwokwonanae. Mi ti siyiu hiriinanin irni nwrniyam krma naingwokwonanaeyin yio Adi Komii siirgisiirgin. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanae yio Adi Komii siir yinisimkin mi yio siya siirin ina sibgu inokninkin. 8 Adi Komii siyairgin naingwokwonanae sair bwamkibwamin. Mi ta hiriinan sairsika, yipiki siir nomiiyau imiiram naingwokwonanae karamae nwowi mi yio tari Adi Komii siir bi ninokninkin. 9 Adi Komii siya krimiir bidi yisiimauuin hinin, siya krimiiram naingwokwonanaeikin. Mi siya siir yinisim nwrkinwiruwan asi nikropkikin mi siya krimiir whinkinsiis haiginuwam nitkin mi ta hiriinan sairsika krma wi wadie saika asi nwoyokiyokiikaeyami. 10 Mi naeyuin naingwokwonanaeyin siir bwamkibwamin yio si. Ta krma naingwokwonanaeya Adi Komii siiram saeya rani. Mi krimiiram bi siyar naingwokwonanaekin mi siya siir yinisim iirin ina yikropkiyin mi ta hiriinan saekisaeyairga Adi Komii siya krimiir dimin biyie imiirin siirsiyar haiyoprimdiyumiigikin.

11 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti dimin taemin hininim yim krimiir nisiimauugim hinin Adi Komii siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi nim krma wi irni nwrniyam mi aingwokwonanaeyim. 12 Adi Komii siirin inkamki bi swoki kigmiminkin. Mi krma irni nwrniyam naingwokwonanae mi ti Adi Komiiyin ti krimiir kwoinaw kwirii idwokaiyin mi krma wi siiram naingwokwonanae mi krma wa ninokninkini siya ini krimiiramar naingwokwonanae iskiyin.

13 Krma ina ninokninkinim krma mi Adi Komii siya krma ini kwoin whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, biya siya siir naeyuin krimiir niki hauugikin mi siya ini krimiir tir nwokaiyin. 14 Nim krma Jisis siir bidi kigim mi krma ta yai aiir asi boinmimauwi. Adi Komiiyin siir Adin siir yinisim iirin siya nikropkikin iikam krimiir nanmaiwarkainam mi ta hiriinan sairsika siya iikam whiekakim nu tiranim simiir asi whinkinsiis haiginugin dimin biyeyim ti nuin siirim simiir kirie aiir kantiokiyam. 15 Mi yipiki ha boini Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi ti inkamin siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi. 16 Adi Komii siya siyairgin naingwokwonanae sair bwamkibwamin mi nim krma ina ninokninkinim siya krimiiram in naingwokwonanaeyin. Mi ti iikamim yipiki iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyim, yim sima wi Adi Komii saika kwoin whiruwar nwoyokiyokiikaeyami. 17 Adi Komii siya hinina naingwowi, nim krma iikam imiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi krma hiriinan tiri mi ti dimin taeminim ti tariinan krma tirim yim ini ti dimin taeminim biya Kraisi tirim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginuwi hindara naingwokwonanae iskiyim. Mi mhoyiya iya Adi Komii siya hidi iikam imiir mi nim krma wi nidid rani. 18 Mi yipiki hinina ninokninkini Adi Komii siya siiram naingwokwonanae mi siya wi nidid rani. Mi yipiki Adi Komii siirgisiiram naingwokwonanae mi siya wi dimin taeminsi nidid rani. Inkamin dimusi nididi? Siya dimusi nidid rani, siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimin biyie biyeyim yipiki biya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi nididi mi yio tari Adi Komii siya mi iikam ima simiiram sibgu naingwokwonanae rani.

19 Nim krma Adi Komii siya mi iikam ima simiiram

naingwokwonanaei. Dimusi rani, siya biigibiiyin krimiiram naingwokwonanaekin. ²⁰ Mi inkam nwrki hiniina boini siya Adi Komii siiram naingwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io nwowi mi yio ti inkamin pi niksisaekin. Iikam krima Adi Komii siir bi swoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iir kigi mi siiram naingwokwonanae karamae nwowi mi siya Adi Komii siiram in wi panina naingwokwonanaei yipiki siya kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyauin saika nombobo in ae karamae nwowi mi yio wi Adi Komii siiram naingwokwonanaei rani. Niingaka. ²¹ Jisis Krai siir yaiya ya krimiir bidi hauwa, krima sair wakaeyoknam. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siya iriipi hiriinan siir nomiiyauin siiram warar timi aingwokwonanae. Iriig.

5

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apiyim dimin biyie biyie imiirin wi sima nikwowaisii

¹ Mi yipiki hiniina naingwo tibmii kani Jisis siya Kraiskin, yipikin Adi Komii siya nikropkiyin mi yio ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimkin. Mi yipiki Ad iiram naingwokwonanaei mi siya siir yinisim iiram in wara timi aingwokwonanae. ² Mi krima Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siir yai aair wakaeyokna api mi krima wi hainii ninokninkini nim krima siir yinisim iiramar naingwokwonanaeikin. ³ Mi Adi Komii siya naingwokwonanaeiyaa saair bwamkibwamin ya hiniinga krima ti dimin taemin whiekakim siya hauuwim krima tiram simiirar wakaeyokna iski. Mi ti dimininim siya boinaninim krima tiram, yim wi hikak krimiir nrowaiginu rani. Niingaka. ⁴ Mi siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin yio wi dig nwo rani, Adi Komii siir yinisisim imiir nikwowaisiiyim, simiir kirieya ini ti simiir siyiu bibiyeyim simiir kou ywowa. Dimusi rani, nim krima Adi Komii siiram naingwo tibmii kanikim mi krima wi digar nwowi ti siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin siir nikwowaisii iuguskiyim. ⁵ Mi wi dig nhinga nwowi ti siyiu hiriinanin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin? Mi tiriiginim yipiki hiniina naingwo tibmii kaniyim Jisis Krai siya Adi siir yinisimkin, yim wi digar nwowi. Iriig.

Adi Komii siya bidi sibgu anaakninkii haiginuugiyim Krai siir dimin taeminim

⁶ Yio Jisis Krai sasaargin ti inkam nwriruan ti nu iir nuunaiiniyin. Mi siya op ha baptais in mi mhoiia siya ina yaonamin paeyin hiniya nironinkinin siir, siir nhie aeya naokiinainiyam. Mi iia siya ti nu iir nuunaiiniyin, siya minam nuunaiinik in siir nhie aeya mi siir op aeya sowar naokiinainisowim. Adi Komii siir naeyuin siyargin dimin taeminim simiir bwamkibwamin mi krimiirin siyar nusiimaauugin hinin Jisis siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. ⁷ Damin whoimuwam sima simaargin krimiir nusiimaauyokiyokiyamiyim hinin. ⁸ Adi Komii siir naeyiu ieya mi op, ta opa Jonki si baptais haiginuwa Jisisni mi nhie aeya mi ta iia biya Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiia saair ti swoki aingwownaki. Mi ti dimin whoimim yim dimin whirawan siirar nusiimaauugin Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹ Nim krima

yaiyim inkamki boinim krimiir simiir wakaeyim mi krīma ini simiirar wakaeyokna apim mi krīma ti yaiyim Adi Komii siya boinim mauum siir yinisim iir simiir wakae. Dimusi rani, siir yaiya ini iki inkami yaiyim simiir haibura. ¹⁰ Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi siir kwoinin pa ninokninkinkii ta Adi Komii siir yaiya ya kaimwowainga, ya saeya hinina boinka, Jisis siya kariir yinisimkin. Mi yipiki ti Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kin karamae nwowi mi ti yaiyim yipiki biya Adi Komii siya boinim siir yinisim iir simiir wakae karamae nwowi mi yo ti hiriinan inkamin ti hiriinan boiniyin yo Adi Komii siir nksisaei. ¹¹ Ti yaiyim yim Adi Komii siya boinkikim krimiir. Siya krimiirin bidiyar whinkinsiis haiginuwun mi krīma wi inigak saikar nwoyokiyokiikaeyami. Siya krimiirin ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginugin ta siir yinisim iir siya nikropkiya saiirsi. ¹² Mi yipiki kwoin whiruwa Kraiis siiram nwowi, yo wi hiriayar nokwoyokiyokiikaeyami. Mi yipiki hiriinan tir karamae nwowi, yo wi nunga nwowi. Iriig.

Krīma hinina ninokninkini krimiir inigin wi omwaiyar hiriayar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim

¹³ Ta yokwowa kara wankika dimusi rani, wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yinisim iir wakaeyokna apiyim kima dinokninkin hinin, wim kima wi inigak hiriayar nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁴ Ya dimusi rani, ti hiriinan siyuin krīma wi diminam Adi Komii siir sriisi nidid rani. Nim krīma ina ninokninkinim iya krīma Adi Komii siiram srii diminam yipiki siir kwoin iir wakaeyokna apiyim siya krimiir yai imiirin wa wakaei. ¹⁵ Nim krīma ina ninokninkinim iya siya ti dimin taeminim krīma srigiyim siiram simiir wakaewiniyin mi krīma pa ninokninkinkii krīma simiirin wa haii.

¹⁶ Mi yipiki siir nomiiyau iir kigi siya dimin biyeyin yipiki paeya nami omin siir nam karamae nwowiin siir tiri mi siya Adi Komii siiram srii mi siirin wi siya whinkinsiis haiginuwi mi ta hiriinan saiirsika siya wi inigak hiriayar nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mi ti inkamin siya dimin whir tiri mi siya wi paeni omin siir nami. Mi yipiki ti hiriinan tiri, yo wi paeya nami omin siir nami. Adi Komii siiram in ti hinin inkamin dimin biyeki naokingugunankaiyin siiram kipi srii. ¹⁷ Dimin taemin kasa rani, yipiki iikam ima tirim Adi Komii siir yai imiir kikinwaimwaisiiyim mi dimin taemin biyie biyeyim sima tiriyim yim wi Adi Komii siir tir tani io siya nwowam mi sima wi ta hiriinan saiirsi nam tani paeni omin siirin.

¹⁸ Nim krīma ta saiirin ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi siya wi dimin biyie hiriayar tiriyokiyokiyam tani. Mi ti hiriinan inkamin siirin Adi Komii siir yinisim ieya kigriraowi mi ta hiriinan saiirsika Setan siya wi siir tirbu rani.

¹⁹ Nim krīma ina ninokninkinim nim krīma Adi Komii siirgim mi ti iikam whiekakim ti nu iir nwowim, Setanin yo ini simiir kigriraowan inkam ywowin mi yim sima wi siir wakaeyokna api.

²⁰ Krīma ina ninokninkinin Adi Komii siir yinisimin yo bidiyar yitin krimiir whinkinsiis haiginuwam mi ta hiriinan saiirsika krīma Adi Komii krimiir Wanin kangikinin siir asi ninokninkini yaeya Adi Komii nwir kamaeka. Krīma ini Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiis ini saika yamasuwin Adi Komii nwirkinwiruwan sasaingin mi siya ina nwowin

m̄i kr̄im̄iir̄in siyar wh̄ink̄insiis haiḡin̄īuwi m̄i ta h̄iriinan saiirsika kr̄ima w̄i asi nwoyokiyok̄ikaeyami iinok̄iinokin.

²¹ T̄i kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, k̄ima t̄i tidiȳīuim kamk̄im sim n̄ikr̄im̄tio kuuwiȳin uruwai siyaowainan ȳipiki iikamk̄im sim hainaniȳim s̄imiirsiȳin aru dwo. Iriig.

2 JON

Mi yokwo kwisaka Jon siya wɔnkiya Grik simiir yaigin aiiir, ya min boinkika Jon siya, wig aeya mi saiiir yinisisim ikim. Nhirim yim ta wig aiiiram naingwo tibmiiigim sima hiniina naingwokim saeya iikamim naingwo tibmiiyim yipiki maeyau kwiruwa nwowim simiir hiriir swoki imbiyamim. Siya simiirin min boinkikin sima irni nwirniyam inanaingwokwowim mi kam bibiyeyim simiirsi mintiraowim yipiki Kraiis siir dimin taeminim simiirgisimiir nisiimauu karamae nwowim. Iriig.

¹ Kara Jonkin, Adi Komii siir piugana saiiir biian inkamkin mi ta yokwowa kara wɔnkika wigim yipiki biiaa Adi Komii siya nimbiniim siir yinisim nwowam kimiiram. Mi saeya kimiiraram bi wɔnkika, saeya kima mi kimiir yinisisim ima kimiiramar wɔnkika. Mi kara kimiiramim nhami nhami naingwokwonanae rani, kanakana rani, iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiiram naingwo tibmiiyim sima warar wɔnkika. ² Krima kimiiram asi naingwokwonanaei. Dimusi rani, wara Adi Komii siir yai kibikibiyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim wi waraur hiriirar haiginonkworinukripkaii.

³ Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya Jisis Kraiis krimiirin naingwoyimiyok mi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae sowa hauugin mi ta hiriinansika sima wi krimiiram asi naingwokwonanaei mi krima wi wadie nwoki sibgu owim iripa nongwomamairamim. Dimusi rani, nim krima siir yaimwokiyaaimwo imiir wakaeyokna apkim mi irni nwirniyam naingwokwonanaekim. Iriig.

Krima iikamim simiiram daingwokwonanae

⁴ An kara ha wakaekin kimiir piugana saiiir iikam nhirim yim ha wakaeyoknaekim. Dimusi rani, wim kima ti siyiumwokisiyiumwoin Adi Komii siya boinin krima tiram siir wakaeyokna tirin mi an kara ini maigimaigar ywokiin. ⁵ Kara kimiirin ti hiniina boinkikin, krima irni nwirniyam daingwokwonanae. Yim ti yayim tapar bi kwitkim. Yim ti yayim yim biigibii krima naingwo tibmii kina mi ha wakaeyim yim sima. ⁶ Mi krima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwokwonanaei mi krima siir yai imiir warar timi wakaeyokna ap. Biia siya krimiirin ti hiniina boinkin, krima irni nwirniyam daingwokwonanae.

⁷ Iikam whiekakim bidi yinoopkiyim hinda tinda iikam imiir priyiksasaeyam. Sima ti hiniina misisae boinamkim, Jisis siya iikam krimiir piunan nwonanikin mi siya nua tiriirin ha niunaiinikin. Mi ti hiriinan siyiun ti iikam imiir sima niksisaeyin mi yim sima ini Kraiis siir sau omomnan ywowim. ⁸ Kima, kimasiyar mintiraona mi kima wara dimin kibi kibiyim kimiir kwoinau nwokaiyim Adi Komii siya haigiiumauuwim simiir simiira tirnanae, mhoiia kira wi dimin taemin kasa hai rani, kimiirin wi siya hauwi.

⁹ Mi yipiki yai nhirim Kraiis siir yayim simaka ninkin haiginkii, Adi Komii siya wi saika nwo rani. Niingaka. Mi yipiki Kraiis siir yai imiir wakaeyokna api, Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowaniiyin wi saikar nwowi. ¹⁰ Mi inkam nwirki niti mi siya Kraiis siir yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kira wi simiir kipi nikuuna apninopkai kiriir

omakanau hiriir namamɪn mi wi simiir kipi mi boinwin hinɪn, ha wit. Mi kira simiirɪn hinɪna kipi mi boin, Adi Komii siya ini kimakar nwowin mi kimiirɪn wi siya nwowaiginuwi iripa nongwomamair aeyam. ¹¹ Mi yipiki ti inkam biye hiriinanɪn siir boini hinɪn siya wi saika nongwomamair aei mi yio tari siir nomiiyaugin mi dimɪn biyeyim yipiki biya ti inkam ieya tirim yim iriipi siir warairgin.

Nikopkaigyan yai aeya

¹² Dimɪn kasakasa rani, kara naingwowim kimiir boinmimauam mi kara simiirɪn pi yokwoni ara winki rani. Kara kimiir kignakiyam tiri mi ta hiriinan sairsika krɪma wi iripa nwoki boinaiyim ti dimɪn taemɪn imiirɪn mi krɪma wi maingimainga niki inan oswowim. ¹³ Mi kiriir yokman yaowae budieya sair yinisisimɪm, sima nokboinmamaigikim. Iriig.

3 JON

Mi mhoigimhoiiyan yokwowa Jon siya winkiya, ya siir nomiiyauwin yipikin siya naingwokwonanaeyin Gaias nikiuwiyin ya siiram winkika. Jon siya min boinkikin siyu miyikin Gaia siya nwowiyin mi siya ninkinwamwarki boiniyin siyu bibiyeyim inkam biyanin min dapiyin Daiotrefis siya tirim simiir. Iriig.

¹ Kara Jonkin, Adi Komii siir pugana saiir biyan inkamkin ta yokwowa kara Gaias kiriiram winkikin, yipikin kara naingwokwonanaeyin. Dimusi rani, ni kira ini Adi Komii krimiir Wanin siirgisiir siyu iirar nwowin.

² Ti kariir nomiiyauin kara naingwokwonanaeyin, kara ha naingwowi kira maki kipi nii mi yo ini mi owin kira hiriinan wadieyar mi owim kariir kwoinin rirmiya siya nwowiyin Adi Komii siiram wakaeyokna apam siir hiriinan dwo. ³ Kara ina ninokninkinin. Dimusi rani, nomiiyau nhirim ha nitim kariirin sama ini boini hinin kira Krai siir yai imiirin ha sibgu wakaeyokna apikim. Inokinokin ni kira Adi Komii siir siyugisiyu iirar napikin. Mi ta yaiya kariirin maigimaiga saeya nnowaiginiugin. ⁴ Mi an kara hinina wakaekin, kariir nomiiyauim tariinanin sama ini Adi Komii siirgisiir siyu iirar nwowin mi ti dimin hiriinanin kariir kwoinin siya hugrimkripkin maigimaiga komii nwowamin. Dimin whirki kariirin hiriinan bi tirkin maigimaiga kara nwowamin. Niingaka. Iriig.

Sima Gaias siir boinkim miyim siya miriyim wadie wadiekinairgim

⁵ Wim kima ti nomiiyauim kara naingwokwonanaei ima wim kima Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir tirkin mi Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwiyim simiirin ini kimar kigriraowim. Kima simiir whwonkam imiir bi kig ninokninkinkim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim.

⁶ Mi iikam nhirim ha nitim krimiiram mi iikamim Adi Komii siir pugana saiiram krimiirin sama ini boinmauuni hinin simiirin kima whinkinsiis haiginiugin. An kara hinina naingwowi kima simiirin hiriyar whinkinsiis haiginiukripkai mi simiirin dimin taemin ha timi hauu mi ta hiriinan saiirsika sama wi hinda tinda asi nami Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwamam. Mi ti dimin hiriinanin yipiki kima tirim simiir Adi Komii siya kimiir mi airamim ini maigimaiga ywokiyin. ⁷ Mi sama simiir om imiir haiburgigim mi ha namim Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwam mi sama dimin taemin bi priilhaigim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kin karamae nwoiyim simiir hirankin. Niingaka. ⁸ Mi simiirin krimar whinkinsiis haiginiu mi krima kigrirao mi ta hiriinan saiirsika sama krima dimin taeminim wi yaripar tiri mi Adi Komii siir yai ima. Iriig.

Daiotrefis Demitrias sowa

⁹ Mi kara yokwo bidi winkyin ti iikamim ta maeyaua saiir hiranin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiniyim simiiram. Mi yo Daiotrefisin, ti inkamin yipiki simiir biyan inkam nwowam naingwown siya kariir bi nikuunakin siir kigriraowamin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, iya kara niti mi ti dimin taeminim siya tirim kara wi kariir nini boinmimauuni, siya kinaopitkaigaiyu boinamim krimiir mi sama sama rani, siya nomiiyauim yipikim Adi Komii siir yai imiir

boinmimauuwamim simiir boinkim hinin ha wit mi simiiram bi mi kiwawinkim simiir omaka hiriir namam. Nningaka. Mi ti iikamim yipiki simiir nikiuna apninopkaiyam tirim simiir omaka hiriir, simiirin kimidiniya siya mi ikidu. Mi siya simiirin hindara bi nikidugin, siya simiirin hindara nikrip uguskikin Adi Komii siir iikamim simaka hainanam. ¹¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima dimin biyie kipi tir mi ti dimin taemin hiriinanam simiir kipi wakaeyokna ap. Kima ti iikamim yipiki mi miyik imiirara mriiyim simiir hiriinan tir, yim sima Adi Komii siir iikamkim. Mi ti iikamim yipiki inokinokin dimin biyie biyeyim sim tirnanaeyim, yim sima Adi Komii siir iikam tani. Nningaka. ¹² Iikam whiekakim yim hinina boinkim Demitriasin yio wadiek. Siir siyiuin wadiek mi siya inokinokin siyarin hinina niisimauuwikin siya wadiek. Mi nim krima iripi hiriinan hiriyyar mi boinkim siirin, siya inkam wadiek. Mi kima bidiyar yinokninkinim hinin krimiir yayim yim yai kaimwo imairgin.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹³ Yayim kara winam tirim kimiiram kasa rani mi kara simiirin kimiiram winkyim pi boriisopi yokwoni. ¹⁴ Mi tariinanin kara wi kimimin tani wi kapi nitsauwi kimiiram, kimiir kignakiyam mi dimin taeminim wi krimar nwoki idwo boinaiyim.

¹⁵ Kara ha naingwowi kima iripa hiriyyar dongwomamair aekripkai. Nomiiyauim tiranin sima kimiir nokboinmamairgikim sima kimiirin yapayapa nwinira nokboinmamair digikim. Mi simiir inig imiirar boinki, ti krimiir nomiiyauwim yipiki waraur nwowim. Iriig.

JUT

Jutin yio Jems Jisis sowiir nomousimkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim simiiram. Mi ta yokwowa siya simiirin min boinkikin sima kamim Adi Komii siir yaimwokiyaaimwo aair boinmimauu karamae nwowiyim yaeya yai boiniyim simiirsi mintirao. Siya simiirin min boinkin ti paekwosimin siya dimin biyie dimugi tirkin, mi iikamim dimin biyieki naokingugunankaiyim ti om whiso sowiir hiranim Sodom mi Gomora, mi Ken siyar yipikin siir nomousim iirar swoki isomaoin, mi yipiki tiriiginim dimin biyiini siyiun si napim yim wi iriipi hiriinan warar mi inkin tirkii ti kamim hindara priiyiksasaeyim simaka. Iriig.

¹ Kara Jutgin yipiki Jisis Kraiss siir mai sibmriiyan inkamin, kara Biyan Inkam Komiiyin Jisis, siir mhoigimhoiiyan nomousim ieya, kara ta yokwowa iikamim yipiki biya Adi Komii krimiir Wanin siya nimbiniim siir wakaeyokna apim kimiiram winkika. Mi Adi Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin iikamim yipiki Jisis Kraiss siya kigriraowim kimiirim.

² Kara ha naingwowi Adi Komii siya wi naingwobumbu mi nongwomamaer ae mi naingwonanae, wi kimiir nwoki hauumimirim. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir haimriiyuwi, yim wi siyu biyie tiri

³ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara yokwo kimiiram win hauugiyam naingwokin ti dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirim krimiir nanmaiwarkainam. Mi dimusi rani, ti niksise profet kamim kara kimiirin yai kirie pi dimin whirni boinki. Mi kima sibgu dokworinukripkai, yai kibiyim simiir wakaeyokna apamin, biya Adi Komii siya hauuwim whiekak krimiirar yipikim siir wakaeyokna apiyim mi ti yayim krimiirin iiyim kwirkikwiruwa hauugikin. ⁴ Kara ta yokwowa whisarii bi win hauugikin, iikam nhirim sima nimprikim dimin taeminim sima naingwo tibmiiyim simiir kwoinau hir nwokaiyim mi sima kimaka ninkin itkim omakam kima hainaniyim Biyan Inkam Komii siir. Biya Adi Komii siir yayim inkamkim winim Yokwo Kominau, sima hinina boinkim, Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini. Ti iikamim sima digiumii Adi Komii siir bidi haimriiyugigim mi ti siir yai kibiyim ini sima kisina haigina simiir whindiriraerim siyu biyie tirim. Sima digiumii Jisis Kraiss siir haimriiyugigim mi siya siyairgin, yipiki krimiir kigirkakin inkamin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss.

⁵ Mi kima bidi yinoknankinim Adi Komii siir yai kibi kibiyim biya iki nhirim sima boinmauwim kimiir. Mi kara kimiir whin diriraerim naingwowi kima ti yai imiir naingwo warkainam. Biya, Isrelmi iikamim Biyan Inkam Komii siya kihainanikin Isibmi nu hirankin mi siya simiirin hiranki yikiunani mi mhoiyya siya ti iikamim simiir nhir imiir yisomsomaokao yipiki siirim naingwo tibmii karamae nwowim. ⁶ Mi paekwosim simiir nhirim dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim simiir biri sibgu wakaeyokna apkim. Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim sima tirim simiirin wi omim ninomor kou hiranim wi simiir hir haiburgigi, maeyauwa sima nwowiyim simiir. Mi Adi Komii siya simiir nibwomambwo komiyya sair yauni haigigig mi ini hirar

yonkwowim. Mi wıeyın sopni bıdı yınımnrkayım, kamım mı biyie mırıiyım simiir hırıinan mı sima wı iya Adi Komii siya hıdana iikam imiir wı saıırım nwokwokını. ⁷ Mi irııpi hırıinan ti om komii komiiyo Sodom mı Gomora mı om nhrım sowiir kingiın hır nwowım simiir daıngwoki. Mi sima ini wara iikam biyeyım kimakar nwowım ini simiir hırıinan ywowım. Mi sima hı iki kam nhrım sima sima nanaei, wig aka nanae rani. Mi hırıinan saıirsika ti dimın biyeyım sima bıdı kwırııdwokayım simiir kwoınım. Mi Adi Komii siya simiirın pae biyieni nonkwobumbunınkınım ya ta paeya ina pae niyokiyokıya saıır hırıinan ywowa. Ti hırıinan dimınım yım aknainan krımıir niisiımauwı, dimınım iikam biyeyım simiir nımbiyami mhoiya.

⁸ Ti iikam biyeyım yıpiki kima nwowım dimın biyeyım sima tırıyım ini Sodomın iikam biyeyım simiir hırıinana ywowım. Dimusi rani, ti kamım dimın sima naıngwowım, sima dimın biyie imiir tırkım, sima Adi Komii siya kigrıraowım pi borıısopkım mı sima siyu biyie Adi Komii siir oman paekwosımım simiir tırkım. ⁹ Bıdı bidiniyarın bıgıbiyan paekwosımın Maikel, nıkuwıyın, siya mı Setan sowar nınkınwamwarkıı boıngo, yıpiki Moses siir piııs biyie aıır hainakıı. Maikel siya bıdı yınoknınkının ti siyu hırıinan nokwao yai boıniyın yo mııyık rani, mı siya siirın io yai bı mı boınkın siya iki yai bıbiyeyım sim boıın. Nıngaka. Siya hırıinanara boın Adi Komii siya kırıirın wı ti yai bıbiyie imiırsi boınwokıyopnatkaıgi. ¹⁰ Mi ti iikam yıpiki kimaka nwowım yım sima yai biyie ti dimınım sima nınoknınkın karamae nwowım simiıra nıkbumbuwıkım mı ti dimınım sima prııdiraerar whaowaeıyım yım ini niımauan wraısuım sima prııdiraerar whaowaeıyım ini simiir hırıinan ywowım. Yım sima simiir kwoınkar naıngwowım simiıar napıkım yım sima wı simiir tıııdwomai. ¹¹ Kaimwowaırga, simiirın wa tıııdwomai haıgıniıwı mı sima dimın biyeyın bıya Kenki tırın simiir hırıinan wakaeyokna apıkım. Mi sima Adi Komii siıımar naıngwokwo nanaeıkın mı iikam nhrım simiıram warar. Mi sima simiir kwoınım bıdı yınkpıt haııgıyın dimın biyie bıya inkam Balamki siya tırım simiir wakaeyokna apıkım, siya Isrelan iikamım simiir nıksısaekım. Dimusi rani, siya umır haiyım naıngwokın. Mi simiirın siya wa nonkwobumbunınkın haıgıniıwı. Dimusi rani, sima dimın biyie tırkım, Korakı si nantamyıriyıra Adi Komii saıka saıır hırıinan tırkın, iya siya Moses siir maeyau aıır nokwokairnaım naıngwowın. Mi siya wı kigrıraowan inkam siya nwoki owım. Mi Adi Komii siya siir bı kıgnınkıkıkın mı siya ini siıar kwıısomaokıyın. ¹² Mi ti nıksısaı iikamım ini siıya komi komııyım whıı komii solwara aowa hır nokwokwomaiyım ini simiir hırıinan ywowım. Mi iya iki sıyadı komii komııyım sima nıtiyım mı ti siıya imiir naeyıkuıııyım mı sıyadı pa niyıkımkırki mı ti iikam hırıinanım kınaka naeyım iya Jısıs Kraıs siya naowa sima saıır swoki aıngwowaırgıkım mı sima nııııı rani, kima igao yai simiir boınsı. Sima, sima simar kigrıraowıkım. Sima niıwıpai niıwıpaiyım inkam nwrıni whın dirıraerar karamae nwowıyım simiir wakaeyokna apıkım mı sima ini wauwım opudki hıghainamıyım mı nao kın karamae nwowıyım ini simiir hırıinan ywowım. Sima ini paeyın nae bud karamae nwowıyın iya iikamım sima hının nınoknınkıniyım ti paeyım simiir ii aeya nae budana. Sima ini paeyım nınanbımbırnaım mı ha naonamım ini simiir hırıinan ywowım mı simiirın wı iikam nhrım sima nıkrımtııwı simiirın

harara. Dimusi rani, sima nae bi budgim. ¹³ Ti niksisaei iikamim ini ieyin owieki nakiiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti dimin biyeyim ti iikam ima tirim ini ieyan whoppiyim ida nwowim iikamim sima kigam ini simiir hiriinan ywowim. Iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir yai kibiyim simiir haimriiyugigim yim ini nauunim maeyau biya sima nidwowim ninomor kou hir simiir haiburgigim mi ha ninoopamim maeyau maeyaua ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya bidi yimbinin maeyauwa nibwomambwonan nwowiya ti iikam hiriinanim simiirim sima nwoyokiyokiikaeyamim.

¹⁴ Bidi bidiniyarin inkam nwirin Inok nikiuwiyin, Adamni yinneyin, yayim siya winboinkiyim Yokwo Kominau kima wakae, Biyan Inkam Komiiyin wi siir paekwosimim dimin whirki kimbu karamaeyim simaka niti ¹⁵ iikam imiir hidim mi iikam biyeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi idowiya nwokii mi dimin biye sima tirim wi idowiya mi inkin okii mi iripi hiriinan yai bibiyeyim biya sima nigbumbu boinim Adi Komii siir yim wi idowiya wara mi inkin okii. ¹⁶ Ti niksisaei iikamim sima boinainanaeyim mi iikam nhir imiir boin huriyuwi dimin taeminim nambiyamim simiirsi. Sima diminim simiir kwoinki naingwowim simiirar wakaeyokna apikim. Sima simiir inig imiirar hainanaekim mi pi hana mi boinainanaei, krma dimin whirki bi kimbugim mi sima yaiop pi iikam nhirim simaka ninuwi mi hiriinan sairsika sima minim tirkim diminim sima naingwowim simiir hiranki haiyam. Irig.

Kima sibgu dokworinu mi Adi Komii siir yai miyik miyikim simiirar wakaeyokna ap

¹⁷ Kima rani, ti iikamim wim kima ti dimin taeminim nimbimbiyamanim simiir daingwoki, ti aposel kamim yipiki Jisis Krais siya nokmwın okwoim siir yai kibi imiir boinmimauuwim simiirar naingwoyokiyokigim, ti dimin taeminim sima boinim wa nambiyami. ¹⁸ Mi sima kimiir boinmimauwi mhoiya iya ini kingiin nita Jisis siya swoki iti mi ta ii aiirin iikam nhirim wi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim wi simiir bointirop iei mi yaibu wi simiir mi iewaiyuwi, mi wi simiir mingigini mi sima wi dimin biyeyim simiir kwoinki naingwowim wi simiir wakaeyokna api. ¹⁹ Mi ti hiriinan iikamim sima nanikibiri yipiki iikamim Adi Komii siir isidanim simiirin, sima dimin taemin nuan iikamim simiir kwoinki naingwoyiyim simiir wakaeyokna apikim, Adi Komii siir naeyuin yio simiir hir nwokai rani. ²⁰ Mi ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima irni nwirni ti whinkinsiis haiginu Adi Komii siir Yai Win Kibiya yipiki kima wakaeyokna apiya kimiir whinkinsiis haiginuwam kimiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. Kima Adi Komii siirim kwisboin diminim mi Adi Komii siir naeyuin siir kigninkinwin siya kimiir nwoki whindiriraerar haiginuwim ti dimin imiirin. ²¹ Kima Adi Komii siir sibgu wakaeyokna apikim mi ta hiriinan sairsika, siya kimiirin wi hiriirar nwoki isiimauu kripkaiyim siya kimiirim naingwokwonanaeikin. Kima iya mhoiya Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya swoki iti mi dimin miyik kimiir tirni ta kimiir ma aiirsi mi kima omwai saika waiyayokiyokiyana sairim dwokwokin. ²² Kima iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiirim naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginuwim mi yim iki iikam nhirim simiir

kwoin imiir kiyai dimin biyeyim simiir wakaeyokna apim mi sima wi ninoknankin tani piki hinin siyu ikin sima napanin. ²³ Wim kima iikam kasakasa whindiriraerar tani mi simiir kwoin imiir kiyai dimin biyie simiir haiburgim inkamin diminin paeya nakainamiyin mi ha nanka hainawidiyin siir hiriinan. Kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginu simiir kwoin imiir kiyaiyim dimin biyie imiir haiburgim mi kima, kimasiyar timi mantaraona. Dimusi rani, ti simiir dimin biyeyim sima wakaeyokna apiyim wi kimiir kwoin imiir kiyai mi kima wi simiirar mi inkim wakaeyokna api. Iriig.

Jut siya Adi Komii siir inig iir hainankin.

²⁴ Kara ha naingwowi iikam krima Adi Komii siir hainan prapraski yipiki kirie komiigakin, siya wi kimiir whankinsiis haiginuwi kima wi dimin biyie simiir wakaeyokna ap rani mi siya kirie komiigakin mi siya wi digar nwowi kimiir kwoin budin miyikimiyikin siir nwowaiginuim siir whwonkam ida iya siya iikam imiir hidi, iya, ii aeya digii mi kima wi maigimaigra komiigak nwowi. ²⁵ Kara ha naingwowi krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainan, ti inkam nwuruwan sikisiyairgin yipiki krimiir nanmaiwarkainan ti dimin kibiym biya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi siya ini kirie hiriyar nwokripkaiyin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim mi dimin taemin whiekakim simiir bigibiyyin ini siyar nwowin, bigibiyyar whuinunan mi tariinanar yamwonyin, siir inigin wi kou hiriyar nwoyokiyokigiyami mi siya ti hiriinan siyu iirar ti oyokiyokiyam. Iriig.

REVELESEN

Ta yokwowa saiir winkyiyin inkamin Jonkin, Jisisni mai kigna mariiyin inkamin siya. Ti Jon nwiruwan yipikin Jisisni yai win kibikibiyim sim niki winkyiyin mi yokwo kwoimim siir inigi nwoki ikim sasa kinairgin ti Jonin. Mi iya Jon siya walbiyie namwoiun siya inkamin maeyauwa mi biyie mariiya saiir hir hugripkikikaliyyin siir hiriinan nwokin iya siya mhuisimin Patmos nikiuwiyyin whii komii saiir whii idopwoniya nidwomaiyyin siir nwowa. Mi siirin kimidiniya Adi Komii siya tirki nhwonan whinkigmimikim mi siirin kimidiniyan Jisis siya yisiimauu dimintaeminim mhoyiya nimbiniyanim simiirin. Mi Jisis siya dimintaeminim siya kigim simiir boinkikin siirin siya simiirin yokwoni winaowidim mi iikamim naingwo tibmiyyim piugan iriyyar kwiso sowerim simiirin hauugiyim. Mi yokwo iriyyar kwiso siya winkyiyim simiir mhoyian, mi ti dimin taeminim mhoyiya nimbiamanin yim siir nhwogar kigmimikim. Mi iya hik komii aeya nimbiamana, Setan siirin wi Jisis siya nokwokopougigi. Mi om Jerusalem winin yio wi panin panina namisi imbiyami. Mi ta hiriinan saiirsika tiriiginim yipiki simiir inigim ta yokwowa iikamim yipiki omwaiwaiyayokiyokiiyanim simiir inigi nwowa saiirin wi wara nwo rani. Niingaka. Iriig.

¹ Ta yokwowa kara dimin taeminim yipiki Jisis Kraisi siya nisiimauuim kariir simiir win boinkikin. Bigibiyin Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo imiirin Jisis Kraisi siir nisiimauugin. Mi simiirin siya wi hiriinan saiirsi nwoki isiimauuim siir miyyan kamim krimiirin, ti dimin taeminim nimbiniisasauwanim. Mi Jisis Kraisi siya yikropki Adi Komii siir paekwosimin Jon kariiram siir miyyan inkamin mi ti dimin taemin imiirin kariirin siya wi hiriinan saiirsi boinimauuwi. ² Mi Jon Kara ti dimin taeminim simiirin ha kigin mi ti yayiyim yipiki kariir wingar wakaeyim, simiirin yim yokwoni kara bidi winkyiyim. Mi ti yayiyim Kara winkyiyim yim Adi Komii siir yaigim mi sima iriipa hiriinan Jisis Kraisi siir warargin. ³ Mi iikamim ti yai imiir mwaini mi Adi Komii siir iikam nhirim sima simiir wakaei mi sima whiekakarim wi maingimairga nwowi. Mi iikamim ti yayiyim yipiki Adi Komii siya tirkiyanim mhoyiya nimbiamanin simiir wakaei mi sima simiiram naingwo tibmii kani mi simiirin wadie tiri mi sima wi maingimairgar nwowi. Dimusi rani, iya ti dimin taeminim sima nimbiamana ya ini kingiin nwowa. Iriig.

Jon siya yokwoim Adi Komii siir iikamim om iriyyar whiso simiir hiranin simiiram winkika

⁴ Kara Jonkin, ta yokwowa kara winkyiya saeya Juda iikam nhirim Adi Komii siirin ti om iriyyar whiso simiir hiranin nu haimii Esia hiranin wi kimiiram win hauugi. Kara ha naingwowi tiki Adi Komiiyin yipikin biyyar nwowin mi ti tariinan mi owin mi mhoyiya wi hiriyyar swoki oyokiyokiiyanin kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aekiyamim naeyu miyyikin yipiki insii iriyyar whisa nwowin siya siir whwonkam ida nokwowi ipiyya yipiki Adi Komii siya nidwokaiya iikam krimiir kigirkakam, kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nongwomamair aekiyami. ⁵ Kara ha naingwowi, sima mi Jisis Kraisi siya kimiirin wi simar kinsin haiginuwi mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Kraisi siya Adi Komii siir

yai imiirin bidiyar sibgu anaakninkii haiginuwun. Siyairgin inkamin yipikin biigi bii Adi Komii siya hidninsiin idwowun siya naonama saiir mhoiyya mi siya ini omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Siyairgin inkam komiigi komiyyin, yipiki wi iki inkam komii komiyyim yipiki wi ti nuan iikamim simiir kigirkaki, simiir kigirkakanin. Siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi dimin biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim siya bidi haiyoprimdiyumuigiyim. Dimusi rani, siya bidi iki aowin mi siir nhieya bidi mi aokiinainama. ⁶ Siya krimiirin hiriinan minam tirkin, krma siir piugana saiir inkam komii komii nwowim. Mi krma yapa yapa nwonra Adi Komii siiram in iikam nhirim simiiram kwisboin pris inkamim sima triya saiir hiriinan. Mi krma wi siir Adin siir dimin taeminim yipiki Adi Komiiyin wi simiir nwoki tirim. Kara ha naingwowi, Jisis Krai siya wi inig komiigi komii iirar haii mi siya wi iikam imiir kigirkaki mi siya wi kirie komiigak hiriyyar nwoyokiyokaeyami.

⁷ Kima wakae, Krai siya wi waua saiir nidwokainaiini. Mi iikam whiekakim mhoiyya sima wi siirar kigwini. Ihi, tiki Juda iikamim yipiki yaii nini kamim simiir tirim siirin tidiyini sima ninkin irinu aokiyam mi sauni sima mi itam sima siirin wa mi kigwini. Mi iyya siya niti mi iikam whiekakim ti nuin siir tiranim yipiki siir karamae nwowim, sima siir kigwini mi simiir kwoinim wa naingwo ididwini mi sima wi nhaminhami nou rani. Ta yaiya yai kaimwoka.

⁸ Mi Adi Komiiyin inig komiigi komiigakin siya ha boinkin, dimin taeminim simiir biigi biyyin ini karar ywowun mi iyya sima nimbiyama an kara tapaiirin hiriyyar nwokin mi an kara tapaiirin wi hiriyyar mi owi iyya sima digii. Siya wi kirie hiriyyar nwoyokiyokaeyami inokinokin mi ta siya nwowa mhoiyya siya wi hiriinanar swoki owi.

Nhwonan Krai siir whinkig ieya.

⁹ Kara Jonkin, kara Adi Komii siir piuganim kimiir inkam nwirkin. Dimusi rani, krma ini Jisis Krai saikar yamasukikinim mi iikamim krimiirin dimin biyie asi tiri. Mi krimiirin Jisis siyar whinkinsiis haiginugin krma hik ti dimin bibiyeyim simiirsi haiya. Mi iriipi hiriinan, krma tariinanin ini iripa siir piugana saiirarar nwowim. Mi an kara Adi Komii siir yaiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwun. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Krai siir boinmimauugin mi sima kariirin ha nonkwowim mi sima kariirin kimidiniya nu haimiti whirin whii idopwoniya nidwomaiyin Patmos dapiyin siir hir yatkinugig. ¹⁰ Mi biri kimiminkikin, Biyyan Inkam Komii siir iyya Adi Komii siir naeyiun ina yitin kariir kwoinau tiriir mi kara nhwo ha whinin mi karar wakae inkam nwirin kariir digiwa boinkiyin, siya pranae pranae bi kauwok boinkikin mi siir yaiya kingiin kingiin bi nieyoknakika hapi kidgi maskika. ¹¹ Mi kara siya boinkiya hinin saiir wakaekiyin, kira dimin taeminim kira kigim yokwoni winpriginaowid. Mhoiyya kira simiir kigi mi kira simiirin wi iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim ti om iriyyar whiso simiir hiranin, Efesas, Smena, Pegamam, Taiataira, Sadis, Filadelfia mi Leodis, wi simiiram hauugi.

¹² Mi kara ina iyaeyimiyokaokiyin, yipiki ti kariir boinkiyin siir kigam. Mi ta kara niyaeyimiyok kaoa saiir mhoiyya, karar kigi, yuikid iriyyar iso golni nonkwowowim hiraar nwowi. ¹³ Mi ti gol yuikidim simiir bopwonau nokwokaiyin irin, yio ini inkamnan ywowun. Mi yiuis bribriya

siya niya ini siir iga hirar yauuni tioua. Mi puopa siya mi kikoga ya golni mi onkwokwoka mi ya ini siir ii ailar kwakikogriowa. ¹⁴ Mi siir mwoin mi kan aka yo ini wau whisinana ywowa mi siir nhwowa yo ini paenan yuyakiyo. Mi siya dimin taeminim iikam krimiir kwoinawu nwokaiyim wi hiriyyar priikig imoki.

¹⁵ Mi siir iga kwiso yo ini aeyinin yipiki inkamki nanagiiyin paenau mi ha niuyakiiyim, hiriinan niuyakiko. Mi kara siir yai aiiir wakaekiyin mi siya pranae pranae bi boinkikin, ini opa mhuanki naokiinaiiniya ini saiiir hiriinan ywowa. ¹⁶ Mi siir ina iniga nauun iriyyar iso simiir yonkwo. Mi karar mi kigi nhirida yipiki mirmii mirmii iokakinar nwowa siir yai hirankar kiniwokitkinaninii. Mi siir whwonkam in bieyin nabie bopwo whwowyin siir hiriinan niuyakikin. ¹⁷ Mi iya kara siir kigiyin mi kara ini siir igmiiga kingiinar yakai igrarkinam inkamin yipiki naonamiyin siir hiriinan. Mi siir ina iniga kariir nonkwokiya mi siya ina boinkiyin kariirin, kipi nidid. Kara ti inkamin yipiki dimin taemin ima nimbiam karamae niki owa ha nwowin siya mi kara wi wadie hiriyyar swoki oyokiyokiyami. ¹⁸ Karaigin omwaiyar swoki waiyan. Biya kariir kam ima nisomaokiyin mi kara ha naonamkin mi kira kariir kaoki, kara wi hiriyyar nwoyokiyokikaeyami. Kara kirie ina nonkwowin iikamim yipiki naokaowim simiir turkiyanin paeni omin siir namam mi Adi Komiiini omin siir hiriir mi ikropkiyam simiirin, wadie sima sibgu okiyamam. ¹⁹ Mi kira ti dimin taeminim kira kigim simiirin yokwoni winaowid dimin taeminim ti tariinan tirim mi dimin taeminim mhoiia nimbiniyan ikim. ²⁰ Mi nauun iriyyar iso yipiki kira kigim kariir ina inignau nidwokaiyim mi gol yukid iriyyar is iko, yim hindara nikrigim. Nauunim yim ti om iriyyar whiso simiir hiran inkam komii komii ima yipiki Adi Komii siir puganim simiir iikamim ti om iriyyar whis owiir nwowiyim simiir kigriraowiyim yim sima. Mi gol yukidim yim iikamim ti om iriyyar whiso simiirim yipiki Adi Komii siir kigna apiyim yim sima. friig.

2

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Efesas hiranim simiir boinkin

¹ Mi siya kimidiniya kariir boin, kira ti dimin taeminim simiirin yokwoni winki inkam komii komiiyin yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir pugana saiiir iikamim simiir kigirkakiyim om Efesas hiranim simiiram. Kira ti yayim simiir winki, kara Biyan Inkam Komiiyin, inkamin yipiki nauun iriyyar iso sim nonkwowin kariir ina inig aiiir. Kara ini iikamim nu haimeii Esia warauranim ini kimakar napriririn mi wim kima ini ti yukid iriyyar iso simiir hiriinan ywowim. ² Kara bidiyar yinokninkinin miya bidu bidu aonii kima nanaeya mi kiiir kwoin komiiyin saiiiram mi aingwowin. Mi an kara ina ninokninkinin wim kima iikam bibiyeyim simiiram naingwo rani mi wim kima tiriiginim yipiki inokinokin aposel inkamnan niksisaeyim simiirin bidiyar mi kinankiim mi dimin taeminim sima boinin mi sima tirim simiirin bidiyar mi wakaeyim mi kima simiirin bidiyar mi hidim mi kima bidiyar mi inokninkinim hanin, sima aposel inkam tani yim niksisaeyim inkamkim. ³ Mi iriipi hiriinan, kima kariiram nhami nhami bi naingwo tibmii kingim mi kima kariir kinsisi haiginuwamin bidiyar mi miriiyim mi kima pugi bi piyaokim. ⁴ Mi kara kima maingimairga nwo rani. Dimusi rani, ti dimin taemin

imiirsika. Biya iya kima biigi bi kariir yai aiir wakaeyokna apa, kima kariiramın pranae pranae bi naingwokwonanaeikim mi tariinanın kima kariiramın kiimii naingwokwo rani. ⁵ Miya yipiki biya kima mriiya kariiram mi ha naingwokwonanaeiya kariiram, saiiram ti swoki aingwoki. Mi kima nikiigiya saiiram ti swoki aingwoki, kima siyiu biyie iirin digiumii haimriiyugig. Biya kima kariiramın nhami nhami bi naingwokwokim mi tariinanın kima ini hindarar yikii iuguskiyim. Mi kima dimin taeminim biigi bi kimar niki apim simiirar ti swoki ap. Mi kima hiriinan tir karamae nwowi mi iya kara niti, kimiir nonkwobumbuninkinam, kimiirin wi kimiir yukidim simiir hiriinan kara kisana haigini mi sima wi maeyaua sima nwowa wi saiir nwo rani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. ⁶ Mi dimin whirin kara naingwokwowyin kima napam yio ti si, kima dimin bibiyeyim yipiki iikamkim sim napim Nikolaski si tirim simiiram kipi naingwo. An kara iriipi hiriinan ti digworaekwowim yipiki sima tirim simiiram mi aingwo rani.

⁷ Kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyuin siya boinimauuwim kimiir, wigkam kima yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim mi iikawim yipiki hiriyar niki hougwokripkaiyim ti dimin biyeyim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiir mi mhoiia Adi Komii siya kimiirin wa kigninkinkii siir numir aiir namamin mi kima wi paenidin yipiki kimiir whinkinsis haiginiuwaniin wi siir naei inokinok hiriyar nwoyokiyokiikaeyamam. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Smena hiranim simiir boinkin

⁸ Kara ti yayim simiir winki inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana saiir iikamim simiir kigriraowiyim om Smena hiranim simiiram. Kara ti yai imiirin wi hinina winboinki, tiki yayim yim kariirgim yipiki biyar nwowin iya digworaekwo ima niki imbiyam karamaeyar niki owa mi kara wi hiriyar swoki oyokiyokiyami. Kariirin inkamkar bidi iki isomaokiyin mi kara ha naonamin mi kara ina swoki insiin idwowin. Mi ini omwaiyar swoki waiyan. ⁹ Kara biyar ninokninkin, wari dimin biyeyim ti tariinan kimiiram nitim simiirin mi kara ina ninokninkinin iikam kima paeprikabgim mi kima dimin taemin hiri hiri karamaeka. Dimusi rani, wim kima kariir wakaeyokna apkim. Mi wim kima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir nonkwokim. Kara ina ninokninkinin, yai bibiyeyim iikamim kamaka ninkikinim sima boinim simiirin. Sima ti hinina boinkim, sima Adi Komii siir piugana saiirgisaiir Juda iikamkim. Mi kara pi ti hinina boinkii, sima Juda iikam kungikun tani sima Adi Komii siir bi wakaeyokna apkim, yim Setani piugana saiir iikamkim. ¹⁰ Ti dimin taemin biyeyim ti iikam bibiyeyim sima tirim kimiir simiirsi kipi nidid. Wakae! Ti iikamim simiir kwoinim wi Setan siya kiyai mi kimiir nhirim wi sima haii mi kimiirin wi maeyauwa mi biyie mriiya wi saiir hugripkikikaigii. Mi ta hiriinan siya kinankiuwi kimiirin, yio wi minam kinankiuwi, kima wi kariir namisi wakaeyokna api, iyie? Wi kariir wakaeyokna ap rani. Sima kimiirin iiyim wi iura turbumbuninkin haiginiuwi. Mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi isomaowamar minki wandi, kariiramın wi hiriyar daingwo tilmii kun kripkai. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara tirki, hiriyar nwoyokiyokiikaeyamam Adi Komii saika.

¹¹ Mi kima ti Adi Komii siir piugana saiir iikamim, kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyuin siya

boinmimauuwim kimiir simiiram. Mi iikamim yipiki inokinokin dimin taeminim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiir nikwowsii mi mhoiia ti dimin bibiyeyim paeniyim, yipiki wi iikam imiir nuwi, sima wi ti hiriinan iikam kibikibiyim wi kimiir wara nipimpar tani. Nningaka. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Pegamam hiranim simiir boinkin

¹² Kira ti yayim simiirin yokwoni winki, inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir pugana saiir iikamim om Pegamam hiranim simiir kigiraooyim simiiram. Kira ti yai imiir winkii mi wi hiniina boinki, tiki yayim yim kariir yaigim, ti inkamin yipiki kamkuin si nonkwowin, yipiki mirmii mirmii iokakinar nwodigo. ¹³ Kara ina ninokninkinin omin kima nwowiyin ti om komiiyin Setanki si nitin, siya kigirkakiyin mi kima wara om iirar mi oki windi, wim kima kariir yai aairin wa sibgu wakaeyokna aingwo tibmii kin. Mi taka iya inkam biyeyin siya nipimpara kariir miyan inkam kibi iir Antipas yipiki kariir yai aair boinmimauuwim iikamim simiir mi sima siirin ini wara omin kima nwowin ini siir waraur yisomaowin, yipiki Setanki si nitin, iikamim sim kigirkakam. Mi kima kariirin digiumii bi haimriiyugim kima kariiramin hiriayar wakaeyokna apkrpkaigim. ¹⁴ Kima wadeyaigim mi an kara kimaka ti digworaekwo nhirim simiirsiiyin maigimairga nwo rani. Kimiir iikam nhirim yipiki kimaka waraur nwowim om Pegamam yim sima Belamni dimin teaminim sim napikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nwirin Belak nikuwiyin siir yisiimauu, siya Isrel simiir iikamim simiir kwoinim wi panin panina nikpitmai mi sima wi dimin biye tir karamae ha niki owim. Sima naeyim yipiki inkamki ninkin imiiaeyim uridyu bibiyeyim sim, simiir bidi yaeyim. Mi sima ha namim mi sima kimidiniya hi wig imakar priinanaeyam. ¹⁵ Mi kima ti hiriinan iikam bibiyeyim kimaka waraurar mi owim, ini hiriayar mi kigninkin owim. Yim sima yai bibiyeyim yipiki Nikolasni iikamim sim nowomwarkaiyuwim simiir napikim. ¹⁶ Mi kima wara dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin digiumii haimriiyugim mi kimiir kwoinim ti kisina haigi mi simiirin kimiir warauranki ti nhinikriropkisasauugi. Mi hiriinan tir karamae nwowi, kara niti, kara wi ti inkam hiriinanim yipiki ti yai bibiyie imiir napim wi yai simakar ninii. Mi kara yaiya wi kariir yaigyaigar kaokwo boinkii mi sima wa namkii. Mi simiirin wi sima nonkwoninwomwirninkin haiginugigi yi ti kamkuu iirsika, yipikin wi kariir yai tiranki niti.

¹⁷ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim Adi Komii siir pugana saiir iikam imiir. Siya ti hiniina boinkin, yipiki kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiirsiiyin hiriayar nokworinukripkaii mi kimiirin kara wi yaeya dimin miyik hauwi, diminin mananin yipiki ti kariir om tirar niki haigiprakaiyin. Kara kimiirin ti dimin hiniinim sim hauwi mi ti siiya whisininin yipikin yaeya inig sima winkyin yo wi warar ninkin hauugi mi ti inigin sima winkyin yo wadie ieyairgin. Tiki siyan yo min nusiimauugin kara kimiiram naingwokwonanaei. Mi ti siir inigin wi inkam nwirki swoki inokninkin tani. Nningaka. Inkamin ti siya iir haiyin wi sasar ninokninkini siir inig iirrin. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Taiataira hir nwowim simiir boinkin.

¹⁸ Kira ti yayim inkam komii komiiyim om Taiataira hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigirkakiyim simiiram winki. Kira yayim wi ti hiniin yayim sim winki, kariir nhwona nhiso pae-nan niuyakiko mi kariir iga kwiso kirieko mi wadieyairgo yo ini aiyinin yipiki whisinin nwowiyin mi ha niuyakiiyin yo ini siir hiriinan yuyakiyin. ¹⁹ Kara dimin taeminim yipiki kima tirim simiirin ina ninokninkinim. Kara ina ninokninkinin kima iikam nhiram in naingwokwonanaeyim. Kara ina ninokninkinin, kima kariir yai airar sibgu wakaeyokna apikim mi dimin miyikar mi tirikim mi ha mi itmailhougwokripkaiigim dimin bibiyeyim kimiir tiriyim yipiki ti iikam bibiyeyim sima ninkikin tiriyim kimaka mi ti dimin taeminim ti tariinan kima tirim yim ini wadieki wadie ywowim. Yim ini dimin taeminim biigi bii kima wakaeyokna apim yim ini simiir haiburim. ²⁰ Mi dimin taeminim kima tirim yim wadiekim. Mi kara maigimaigra nwo kara-mae kimaka dimusi now rani, ti dimin whiruwani siirsika. Taka wig biyieya yipiki wig biyieya min dapiya Jesebel saiir hiriinan nwowa, yipiki ha niksise boina saeya profet wiga mi kima saiirin kimidiniya hiriyar mi kigninkin okripkai kimaka waraurar saeya boin saeya profet wiga. Mi iikamim simiir kwoinim yayim saeya boinim simar mi kiyai. Saeya minam boinmimauga iikamim yipiki saiir wakaeyim simiir kiyipsibgiyim mi sima pi dimin biye nwoki tirim mi pi hii min nwoki priinayeyim mi naeyim yipiki kamkim sim ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini simiir bidi yeayim. ²¹ Kara ii nhirim saiiram bidiyar mi imbinim saeya ti dimin biyeyim simiirin digumii haimriiyugigim mi saeya hiriinan tiram bi naingwoka. ²² Mi hiriinanki niuwi, ta wig aiirin wi kara nipimpari mi iikamim yipiki saiir wakaeyokna apim, yim wi kara tirikii kara nonkwobumbuninkinam mi ma minki niyam mi sima wi maigimaigarakak nwo rani. ²³ Mi saiir yinisisimim yim wi kara nisomsom aokao digii. Mi wim kima iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yipiki kariir wakaeyokna apim, iki hinda tindanim wa ninokninkinkii ta saiirin, kara dimin taeminim iikam kimiir kwoinaw nwokaiyim simiirin ina ninokninkinim. Kara dimin taeminim kimiir kwoinaw nwokaiyim simiirin ina ninokninkinin mi kara wi dimin kibi iirar namisi tiri, iyie? Wi dimin biye tiri kimiirin.

²⁴ Mi wim kima Taiataira warauran iikam nhirim, wim kima saiir yai bibiyie imiir bi wakaeyokna apkim. Kima saiir bi wakaeyokna apkim ti dimin taeminim yipiki iikamkim sim boiniyim hiniin Setani dimin komii komiiyim. Mi kara kimiiramim, wi yaeya mi gwir boin tani, kima kariiram mriiyim. Ti miyim kara kimiir boinim, sima simaigim yim simiirin kima wi digar nwowi kima tiri. ²⁵ Kima ti yai kibiyim ti tariinan kima napim simiirin hiriyar sibgu apripkaii mi iya kara swoki iti, kara wi idowiyar nimbini. ²⁶ Mi kima iikamim yipiki wi hiriyar nitmailhogwokripkaii, ti dimin bibiyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi mi ti hiriinan iikamim kara kimiirin wi kirie hauu haiginuwi. Mi kima wi ta hiriinan saiirsi kigirkaki, iki iikamim iki omom hinda tinda nwowim simiirin. ²⁷ Mi dimin taeminim yipiki kara nimbimim kimiir, kima tiram, yim ti dimin taeminim kariir Adin siya nimbimim kariir yipiki kara tiriyokiyokiiyim, simaigim. Mi iikam kima wi iikam imiir kigirkaki mi sima wi yaeya om swoki kisina o rani, kimiir kigirkakamin. Simiirin

wi kɪmar kɪgɪrkaki mi wi kɪmar nɪkwowaisii ti inkamɪn yɪpɪkɪn paekop nokwowɪn mi haua sae nɪkɪmkɪrkiyɪn mi mɪsɪmɪra ha nwokiyɪn saiiɪr hɪriinan. ²⁸ Mi ti dimɪn taemɪnim kara wi kɪmiir hauugi mi ti nauunɪn nɪnomor kouwanɪn yɪpɪkɪn piunok whwoyayakwokiyɪn siirin wi warar nɪnkin hauugii ²⁹ Kɪma wakaɛ mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimɪn taemɪnim Adi Komii siir naeyu ieya boinɪm, Adi Komii siir piugana saiiɪr iikamɪm yɪpɪki siir yai aiiɪr wakaeyokna apɪm sɪmiir. Iriig.

3

Jisɪs siir yayiyo Adi Komii siir iikamɪm om Sadis hɪr nwowɪm sɪmiir boinɪkɪkɪn

¹ Kɪra ti yayiɪm inkam komii komiiyɪm om Sadis hɪranɪm yɪpɪki Adi Komii kɪmiir Wanɪn siir piugana saiiɪr iikam imiir kɪgɪraowiyɪm sɪmiiram wɪnki. Kɪra ti yai hɪnɪnim sɪm wɪnki. Ti yayiɪm yɪm kariir yaigɪm yɪpɪki Adi Komii siir naeyu kɪbi iriiyar nwɪso sɪmiir hɪriinan kara nonkwowɪm. Mi nauun iriiyar iso yɪm ini karar mi kɪgɪraowɪm yɪpɪki warɪ inkam komii komiiyɪm yɪpɪki Adi Komii siir piugana saiiɪr iikam imiir kɪgɪraowiyɪm kara kɪmiirin ti yayiɪm sɪmiir boinɪm mauugin. Kara ina nɪnoknɪnkinɪn iikam whiekakɪm sɪma kɪriirin ini hɪriiyar naingwowɪm, kɪma mi wadie aiiɪr mɪrii mi kariiramɪn ina naingwo tɪbmii kɪnim. Mi yɪ ini nɪnga ywowɪm wɪm kɪma inkamɪn naonamiyɪn si hɪnɪn nwonamkɪm kɪma kariir dimɪn whɪr bi swoki tɪrmɪntɪrmɪnkɪm. ² Kɪma piu nhɪnmii kɪnki mi ti dimɪn taemɪn imiiram ti sibgu aingwo omoki, ti Adi Komii siir dimɪn taemɪnim yɪpɪki warɪ kɪmar nɪki apkɪɪpkaiyɪm, kɪma sɪmiirin kɪma kɪmar ti sibgu kɪriimdiyɪu haigina mi sɪmiir sibgu ap. Mi ti dimɪn taemɪnim warɪ kɪmiir kwoinau nwokaiyɪm yɪpɪki kɪma napiyɪm yɪm ini inkamɪn yɪpɪki naonamiyɪn ini siir hɪriinan ywowɪm. Siya wi dig nwo rani. Kara ti dimɪn taemɪnim kɪmiirin dimusi boin tani, kara dimɪn whɪrmɪn whɪrmɪnsɪm bi swoki kɪgmɪnkɪgmɪnkɪn warɪ dimɪn taemɪnim kɪma tɪrim sɪmiirin mi kariir Adi Komiiyɪn siya wi ha boin tani, sɪma wadie kɪnaigɪm. Nɪngaka. ³ Ti swoki aingwoyokiyokigɪ biya iya biigɪ bi kɪma wakaeya kariir yai kɪbiyɪm kɪma sɪmiir sibgu apamar mi aingwokɪm. Mi tariinanɪn kɪmiir digiɪm ti dimɪn taemɪn bibiyeyɪm sɪmiirin digiɪmii haimriyugigɪm mi tariinanɪn kɪma ini yai kɪbikɪbiyɪm yɪpɪki biya kɪma nɪki apɪm ini sɪmiir swoki wakaeyokna apɪm mi hɪriiran tɪr karamaekiswo, kara wi hɪyan inkamɪn nɪti, kara wi kɪmiir boinmauu rani, iya kara nitana. Mi kara nɪti, kɪmiirin wi kara nonkwobumbunɪnkɪni. ⁴ Mi kɪmiir iikam nhɪrim om Sadis hɪranɪm, wɪm kɪma dimɪn biyɛ warɪ bi tɪrkɪm wɪm kɪma iikam wadie kɪm, wɪm kɪma ini yɪusa haingitɪropkaiya yɪpɪki iikamkɪm sɪm kaiiya ini saiiɪr hɪriinan ywowa. Mhoiya kɪma kanaka nwowi, nɪm kɪma wi dimɪn taemɪnim whɪsinanɪm wi sɪmiir nii mi kɪma wi irɪpar napɪriiri. Wɪm kɪma wi ti hɪriinan tɪri. Dimusi rani, wɪm kɪma dimɪn whɪrki bi kɪmbuwi iikamkɪm mi kɪma Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apikɪm. ⁵ Mi wɪm kɪma iikamɪm ti dimɪn taemɪn biyeyɪm kɪmiir kiyaiiyɪm sɪmiirsi hɪriiyar nokworɪnukɪɪpkaii mi Adi Komii siya kɪmiiramɪn wa kiwakii, ti yɪuis whɪsinanɪm sɪmiir niyamɪn mi kɪmiir inigɪm yokwowa Adi Komii siir om hɪr nwowa saiiɪr nwowɪm yɪpɪki ha boina inkamɪn naingwo tɪbmii kɪnin saiiɪr hɪrankɪ wi nɪnaki rani. Mhoiya kara wi ti inig imiir haii mi sɪmiirin kara wi kariir Adi Komii siir boinmauuwi kariir Adin mi wi siir paekwosɪm ima boini, tiki iikamɪm kariir yai

imiir wakaeyokna apkim mi sima kariir iikamkim. ⁶ Kima ti iikamim kima wakae mi kima sibgu daingwo omok, yayim yipiki Adi Komii siir naeyuin siya boinim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Filadelfia hir nwowim simiir boinkika

⁷ Kira ti yayim inkam komii komiyyim om Filadelfia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yayim simiir winki, tiki yayim yim kariir yaigim, inkamin yipiki dimin whirki kimbu karamae nwowin mi kaimwo kingikinin. Kara ti siya inkamin yipiki kirie komiigakin yipiki bidi bidiniya Devidgi si haiya. Kara om kibiyin Jerusalem nikuwiyin siir anowin bidi haiwaokiyin mi ti anowin kara haiwaokiyin siirin inkamki haiginikouwim wi digmindigmin swoki o rani. Mi kara siir haiginikounami, siirin wi inkamki haiwao rani, ti yayim karakikarar boinkikim iikam kimiiramim. ⁸ Kara dimin taeminim kima tiriyim simiirin ina ninokninkinim. Kariir wakaeki ti iikamim simiir kwoinim ti kara kiyaiyim yim ini anowin kara haiwaokiyin iikam kimiiram hinda tinda namam Adi Komii siir yai aiir boinimauuwamam ini siir hiriinan ywowin. Mi iki iikam nhirim ti ano iirin kimiirsi haiginikouwim wi dig nwo rani, kimiir nikiduwam ti dimin taemin imiir tirsi. Kara ina ninokninkinin kima kariir kirieya saiirin komii nonkwo rani mi kima kariir yayim simiirin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi ta kima wakaeyokna apa kariir wim kima saiirin bi nimpriowikim kima simiirin bidiyar boinimauu digim. ⁹ Kima wakae, kima ti iikam hiriinanim yipiki omaka yaimindimin nidwokaiwakaeiya saiir nidwodwokai mwainiyim simiirin ina ninokninkinim. Yim sima ha boinkim, yim sima Isrelmi isidin siirgim mi Adi Komii siya simiir nimbingin sima siirgisiir iikam nwowim. Mi ya tariigina ya kaimwo rani, ti iikamim sima niksisaekim simiir kwoinim Setan siya kiyaiyim mi sima ini siir ywowim mi mhoiyya ti iikamim yim wi kara tirki. Sima nitim mi sima ogmwo wi kimiir whwonkam idar nini waisii hiunii mi sima wi haini ninokninkini, kara kimiiramar naingwokwonanaei mi kima kariirgi kariigim. ¹⁰ Mhoiyya ii biyieya saeya niti mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikamim yipiki ti nu iir nwowim wi simiir asi kinanankuwi mi ta hiriinan saiirsika, sima wi iki dimin bibiyeyim simiirin wi digiumii asi haimriyugigi mi sima wi siir wakaeyokna api. Mi tiki iiyim kara wi kimiirar kigriraowi mi digworaekwo ikim. Mi kima wi wadieyar nwowi. Dimusi rani, wim kima yayim yipiki biya kara boinkiyim simiiram naingwo tibmiigim. ¹¹ Kara wa swoki itsauwi. Mi kima hiriyyar sibgu apkripkaii, ti digworaekwowim ti tariinan kima napim simiiramim mi iki iikam nhirim yim wi kimiir tir tani mi kimiir dimin miyyik miyyikim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim yim wi sima mi hai rani. ¹² Mi iikamim yipiki dimin taeminim simiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi hiriyyar nokworinukripkaiyim, mhoiyya simiirin wi kara tirkii, yinpaenan nwowam yipiki wi Adi Komii siir omaka aiir nokworinuwi. Mi ti iikamim yim wi omaka kibi aiirar nwowi, yipiki Adi Komii siya nwowa mi sima wi saiir haiburgig rani. Mi mhoiyya kariir Adi Komii siir inigin mi Adi Komii siir om ikin sowiirin wi simiir piu hir wini. Mi krimiir Adi Komii siir omin yio om Jerusalem whir ikin, yipiki mhoiyya wi Adi Komii siir om hiranki niti nua tiriir. Kariir inig kibiyin wi simiir piu

imiir warar ninkin wani mi yio tiriiginin yio wi hiniina nisiimauuwi, sama Adi Komii siirgin.

¹³ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti yayim Adi Komii siir naeyuin siya boinim Adi Komii siir piugana sair iikam imiir. Iriig.

Jisis siir yayia Adi Komii siir iikamim om Leodisia hiranim simiiram boinkika.

¹⁴ Kira ti yayim inkam komii komiiyim om Leodisia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana sair iikamim simiir kigriiraowiyim simiiram winki. Kira ti yayim simiir winki, tiki yayim yim kariir yaigim, yipiki yaimwokiyaawo boini bwamkibwamin. Kara Adi Komii siir yayim simiir sibgu nanaakninkiihaiginugin. Mi ti dimin taeminim nuanim mi ninomor kouan ikim, yipiki Adi Komii siya naingwowim nimbimbiniyim mi ha nwowim yim karar nonkwokwokikim. Mi ti digworaekwo whiekakim yim karar kigriiraowikim mi ti yayim kimiiramim karar boinkikin. ¹⁵ Kara miyim kima miriiyim simiirin ina ninokninkinim. Wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariir bi nikwowaisiigim kimiir kwoinim kariiramim haimii haimiyya naingwokin. Mi kima inokinokin kariiramar ti aingwokwonanae, iyie? Mi kima inokinokin kariirin hindarar ti ikwowaisii iuguski. ¹⁶ Mi dimusi rani, wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariiramim hindara tantarao aingworaraowi ini ti inkamin yipikin nae whiekinam tiriyin ini siir hiriinan ywowim mi an kara iriipi hiriinan, ini ti siir hiriinan mi owim. Kara wi kimiiram mi aingwo rani mi kimiirin wi kara yaskiigii Kariir yai tirankin. ¹⁷ Kara kimiiram naingwo rani. Dimusi rani, ti siirsika. Kimiir kwoinim wim kima ti hiniina naingwowi, wim kima ha boinikim, iikam krima umir hoimgakakaigim. Dimusi rani, miyim krimiir ingar nonkwo mirii nanaeyim simiirsika. Nim krima wadiekiwadieyaigim. Mi kima ha bi ninokninkinkim kimiir kwoinim biyekim. Mi kima wadie panansi ywosi. Mi ta hiriinan sairsika iikamim yipiki sibgu aingwo omokiyim yim wi krimiirsi naingwoyimyoki. Kimiir kwoinim kariir dimin taemin miyik miyikim simiirin hoimgakwao haigi okai rani. Wim kima ini iikamim nungar priiyokaeyamiyim dimin taemin karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kimiir nhwonam yim nhwokwisaeikim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi wim kima ini iikamim yuis karamaeyim hinda nungar priiyokaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim kimiir kwoinim. Mi kima ta sair bi kigninokninkinkim mi kima ha bi mi inokninkinkim wim ini ti hiriinan mi owim paeprikab. ¹⁸ Kara kimiirin igao yai boinkii, kima kimiir umir imiiram kipi naingwo mi kima kariiram wit, kimiirin wi kara hauugi kariir dimin taemin kibikibiyim yipiki umir imiir haiburim mi yipiki wi kimiir kwoin imiir whinkinsis haiginuwi simiirin. Mi kima ti dimin taemin imiir haii kima wi wadie hiriyar nwowi. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii yipiki yuis whisananim wi simiir haii. Mi simiirin wi kimar nwoki iyim kimiir kwoin imiir higrinuam mi yim tiriiginim wi kimiir kwoin imiir nwoki isiimauuwim hinin kima dimin whirki bi kimbugim. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii, yipiki marasinanim mi simiirin kimiir nhwona imiir kiyiprinuwi mi kima wi haningi sibgu kigimoki ti kariir dimin taemin imiirin. ¹⁹ Mi wim kima iikamim yipiki kara

naingwokwonanaeyim, kimiirin kara wi whwokwoka boin tani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Mi hiriinankinuwi kima wi sibgu sibgu dwo. Mi dimin bibiyeyim simiirin digiumii haimriyugigi mi kariiram sibgu wakaeyokna api mi kara kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ²⁰ Kariir kaoki! Kara tisi kimiir kwoinim simiir ano imiirar nokwo dapikiuwim kimiir inig imiirar. Mi tiki iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyim mi sima ha niti mi anowin ha nama haiwaokii mi kara wi saikar ninkin apninokainami mi krima wi kwoin whiruwar nwowi, iikamim yipiki iripa nongwomamair aeyim simiir hiriinan. ²¹ Mi iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyokna apim sima hiriayar nokworinukripkaii ti dimin taemin biyeyim simiirsi, kariir hiriinan biya kara mi wakaeyokna apa kariir adin, Adi Komii siir yai aair sair hiriinan mi mhoyiya simiiram in wi kara kiwaki, kanaka nidwowam ipii imiir mi inig komiigak nwowim mi iikamim simiir kigriraowam kariir adin Adi Komii siya mi kiwakiya kara tirim simiir hiriinan mi wi saikar mi idwowi, siir ipii aair.

²² Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok dimin taeminim Adi Komii siir naeyuin siya boinmimauuim Adi Komii siir pugana sair iikam imiir. Iriig.

4

Mi iikamim Adi Komii siir omin siir hiranim sima siir inig iir hainan prapraskikim

¹ Ti dimin taeminim kara kigim simiir mhoyian kara kigiyin yaeya dimin whirin, yio omin kou hiranin siir ano ieya kariir whwonkam ida haiwaokiyin. Mi mhoyiya karar wakaeki yaiya kariiram kauwokii, sair yainana kidgi maskinan nwokika. Saeya hinina boinkika, kira koua tiriir wit mi kariirin dimin taeminim nimbimbiiyamanim wi kara nisisiimauuwi. ² Mi dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoyian mi ti Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuin kariir kwoinbud iirin siya kiswoki mi kara ina kigiyin ipii kibiya yipiki inkam komiyyin siya nidwokaiiya dimin taeminim sim kigriraowiyim. Mi kara ta ipii aair kigiyin mi kara kigi inkamin hirar nidwokaii. ³ Mi kara siir whwonkam iir kigiyin, siir whwonkam in ini siya kibiyyin jaspera nikuwiyin mi siya pariidnanin konilian nikuwu ikin sowiir hiriinan nuyakikin. Mi karar mi kigi diminin namnaminanin Biyan Inkam Komii siir ipii aair yinyakiyin. Mi ti diminin ini siyan emeral nikuwiyin prainan siya nwokiyim siir hiriinan nwokikin. ⁴ Mi karar mi kigi, ipii kamnwir kwiiyim inkam komii komiyyim kigirkakiyim sim nidwodwokaiiyim ta Biyan Inkam Komii siir ipii aairar haiginyokaii mi kam kamnwir nwiiyim yim ini ti ipii imiirar mi idwodwokaiyim yuisim sima niyim whisinankim. Mi pagram simiir mwo mi haiginim yim gol pagrakim yipiki simiir nisisiimauuwim hinin, sima inkam komii komiigim. ⁵ Mi diminin sinananin kimidiniya ta bigi biyan ipiyya sair hirankar yimbiyam mi ina yamkiya hinda tinda mi ta diya saeya tiokiya saeya pranae pranae bi tiokika. Mi karar kigi sikwopae iriyyar kwiso siir ipii aairar nwowi. Mi yim ti sikwopae iriyyar kwiso, yim Adi Komii siir naeyu iriyyar nwis ima. ⁶ Mi ta ipiyya sair kingiin hiran diminin hir nwowin yio ini whii komiyya solwara nikuwu yio ini sair hiriinan ywowin. Mi siya ini opnani hanin hindarar kigirkakiyin. Mi mhoyiya karar mi kigi dimin

whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim Biyan Inkam Komii siir ipii ha:mii ha:mii whiiyim simiirar ninyokiiyim. Mi ti dimin whiiyim simiir whwonkamim mi simiir digiuwim mi simiir mwoim nhwona nhwonakainairgim. ⁷ Mi ti diminin kingiin nwowin siir whwonkamim yio ini pusi komiiyin niimaunanin laion dapiyin siir hariinan ywowin mi dimin whisakan kwoin minkakin ha niyae diriraerariyin yipikin siir priska miya nwowin, siir whwonkamim yio bulmakau komiiyin bul nikiuwiyin ini siir hariinan ywowin. Mi irin priska mirmii kwira nwowin siir whwonkamim yio ini inkamni whwonkamnanar ywowin. Mi irin yipikin mhoigi mhoii nwowin siir whwonkamim ini wabni whwonkamnanar ywowin, ipiyinin yipiki siir pidga kwiso hindara masnaniyo. ⁸ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima irira irira pidgam iriyyar kwokwirakim mi simiir piu kwirkaka nhwonaki bidi yinkinua. Mi simiir pidga aowa iriipi hariinan.

Nii nabie sima bi tanikim mi yai mikrim bi nwowikim. Sima hariyyar boininaeikim, siya dimin whirki bi kimbugin mi siya kirie komigakin. Siya biyyar whiuwinunan mi tariinanin tisi hariyyar nwoyokiyokiiyin mi mhoiyya siya wi hariyyar nwoyokiyokiiyami.

⁹ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim mwaiya sima waowa, sima sima Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iir hainanprapas waokim yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siya wi hariyyar nwoyokiyokiikaeyami mi mwaiya sima waowa, sima ti hiniina waokim, siya inig komigakin mi sima siirin asi boin wadiekim. ¹⁰ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima ta mwai aiir waowim mi ti inkam komii komii kamnwir nwiyyim sima ogmwo kimidiniya Adi Komii siir whwonkam idar waisii hu yipiki siir ipiyya inkam komiiyin nu kigiraowiyin si nidwokaiya sair nidwokaiyin siiram. Mi sima Adi Komii siir inig iir mi hainan yipikin wi hariyyar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin mi simiir gol pagram siir ipiyya sair kingiin hirar ini bwaeyaigin, yi tiriiginin yio min niisiimauugin ta kirieya sima kigirkakiya ya siirga. Yim sima inkam paepridak nngakim sima siiraramar naingwo tibmii iskiikim. Mi sima hirar niki waisii hugripkaiyim mi sima mwaiya hiniina wao,

¹¹ Kira krimiir Biyan Inkam Komiiyin mi kira krimiir Adi Komiiyin. Kira wadiekiwadiekin mi krma whiekakim kiriir inig iir asi hainanpraprasa mi krma minam naingwowi, kira krimiir kigirkakim. Kira krimiirin wi dimusi kigirkak rani, dimin taeminim nuanim mi dimin taeminim ninomor kouan ikim, yim kirar nonkwokwo swokim kinakinar naingwokin hariinan nwowamin mi ta hariinan sairsika kira simiir asi nonkwokwokikin. Iriig.

5

Jon siya yokwowa biya Adi Komii siyar winitnakiugiya ambini sair kigin

¹ Mi ti inkamin kara kigiyin Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin, siir ina iniga yokwo briipriya hindara whrina kwira nonkwowi. Yaiyim sair digiwa whwonkama nwowim inkam nhirkim sim wnkim. Mi sairin inkam nhirkim sim bidi yitimamikiugiyim ambin iriyyar nhiso so. Mi sairin wi inkam inig karamaeki swoki haiwao kig rani. ² Mi kara kigiyim simiir

mhoiiyan mi kara kimidiniya paekwosim komiigi komiiyin siir kigi. Siya kimidiniya komiiyar kauwok boinimnankii. Yipikin dig nwowanin ta yokwo bripriya hindara whrina saair nitimamakiuwim ambinim simiir niinikibwaembwae haii? ³ Mi ta siya boinkiya saair mhoiiyan, sima ina yinoopkiyim Adi Komii krimiir Wanin siir omin hinda tinda nwowim simiir, nu idwo mi nu aowa mi sima inkam nwir bi swoki hansiryiskaigim ti ambinim simiir niinikibwaembwae itkiiyamin mi ta yokwo bripriya hindara whrina saair haiwaowim. ⁴ Mi kara pranae pranae bi nougin. Dimusi rani, sima inkam kibi nwir bi hansranyiskaigin ti ambin imiir niinikibwaembwaeyim mi ta yokwo aiir mi haiwao kigim dimu diminkim yipiki ta yokwo aiir nwokaiyim. ⁵ Mi kara ha nouin mi inkam komii nwirin ti kam nwir nwii simiir nwirin ha nitin mi kariirin kimidiniya siya ini boini tanki, kipi nou ti siir kaoki. Tiki inkam kibiyin ti tir nwowin yipikin iikam imiir kigirkakiyin siya inig komiigakin mi siya iriipi hiriinan kirie komiigakin mi siya Devidni piugana Juda simiir isidin siirin simiir yiniekim. Dimin biyieyim simiirin siya bidi ikwowaisiigiyim mi siya wi digar nwowi ti ambinim simiir niinikibwaembwae haii mi ta yokwo bripriya hindara whrina saair haiwao kigi. Iriig.

⁶ Mi ti siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan, kara kimidiniya sibsib irin siir kigi, yipikin hankakin biya sima niki isomaokiyin siya Biyan Inkam Komiiyin siir ipiia saair kingiin hirar nokwowi. Mi dimin whiiyim yipiki kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim sima mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim sima siirar kaeyokaii. Mi karar mi kigi hon iriyyar whiso bulmakau komiiyim bul nikiuwiiyim simiir honanin siir mwo hirar nwowi. Mi iriipi hiriinan kara nhwona iriyyar nhiso siir nwowim simiir warar mi kigi. Mi ti hon iriyyar whiso mi nhwona iriyyar nhiso iko, yim Adi Komii siir naeyiu iriyyar nwiso siya nikropkiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiiram yim simiir kirie ima. ⁷ Mi ti sibsibin ti inkamin siir nikriyin ha namin mi siya ta yokwo bripriya hindara whrina kimidiniya Biyan Inkam Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siir ina iniga saair hirankar ini haiyiu. ⁸ Mi siya ha namin yokwo aiir ini hainaki mi ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim, ha niyae diriraerariyim sima whiekakarim kimidiniya ti inkamin sibsibnanin siir kingiinar ini waisii hiiuu. Mi sima nwonira nwonira diminin mwai tiowaowiyin gitananin ha dapiyin hap irira irira bidi yonkwo digim. Mi twowa golni nonkwokwowa diminin whrinanin si nwokaiya yipiki piuii miyyik whakiyin sairin iriipi hiriinan irira irira mi onkwo dig. Mi ti diminim ini mirmekirka yaki inkiniyim mi ti diminim simiir miyyim simiir whiekakarim yim min boinkikim yayim iikam ima kwisboinkiiyim Adi Komii siiram simiir nikrigim. ⁹ Mi mwai wina sima waowa ya bimbuiwi rani biya sairin inkamki bi waomiminka. Sima ti hinina waokim, kira ta yokwo aiir haii wi digar nwowi mi ti diminim ambinanim wa ninkinkibwaembwaeki kira ti siirin wi digar nwowi. Dimusi rani, biya kariirin inkam nisomaokiyin mi kira ha naenamim mi ta hiriinan sairsika kiriir nhieya ha naokiinainama mi iikamim yipiki Adi Komii siirim simiirin ini kirar swoki anmai-warkainam. Kira iikamim piugan piuganiyim simiirar nanmai-warkaina digin mi iikamim yaiginpai yaiginpaini ikim mi iikamim maeyau maeyauwan ikim mi ti iikam iki nu nhirim sim nwo ikim. ¹⁰ Mi kira simiir ha hai digin mi sima ini piugan kwiruwa ywowim.

Mi sima ini pris inkamnan ywowim iikamim Adi Komii siirim.
Mi sima irira nwonira wi Adi Komii siir mai aiir mirii mi sima wi iikamim nu tir nwowim simiir kigriraowi.

¹¹ Mi mhoiyya karar swoki kigi, Adi Komii siir paekwosim whiekakim yim Adi Komii siir ipiyya mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir nokwoyokaii. Mi Adi Komii siir paekwosimim yim kaimwowaigim kasa rani kara mwaiya sima waowa saiirar wakaekikin. ¹² sima pranae pranae bi waokim sima ti hiniina waokim,

ti sibsibin yipikin inkamin nisomaokiyin siir nikriyin siya wi digar nwowi. Siya inigak nwowim wi digar nwowi iikamim simiir kigirkakim mi digworaekwo ikim. Siya wi dimin miyyik miyyikim simiir haii mi siya dimin taeminim simiirin wa ninomokninkin digi. Iikamim sima wi ha boini siya wi digar nwowi mi sima wi siir inig iir hainanpraprasii. Mi sima siirin wi ha boini, siya inig komiigakin mi siya Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim simiirin wa haii.

¹³ Mi ti dimin taeminim kara wakaeyim ti ha boinim, kara dimin taeminim Adi Komii siir omanim kasaka bi wakaekim mi nuan ikim mi nu aowan ikim mi whii komii solwaran ikim mi kara ti hiriinan sima boinim simiirar wakae dig.

Adi Komiiyin yipikin siir ipii komii aiir nidwokaiyin mi yipikin inkamin sibsibnan nwo ikin, sowa nwisairarin kirie komiyya dimin taeminim sim kigirkakiya ini saiirar nonkwo digo mi krima omkakim pi hiniina boini, sowa wadiekinairgo mi krima pi sowiir inig owiir hainanprapraskii mi krima pi hiniina boini, sowa nwisairarin inig komiigakinairgo. Mi dimin kirie kibikibiyim hiriyar nwoyokiyokilkaeyamiyim yim ini sowar mi onkwowim.

¹⁴ Mi ti dimin taeminim simiir mhoiyyan ti hiniina boinki mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim yipiki hir nwowim sima boinki, tiki dimin taeminim yim kaimwowaigim. Mi ti simiir mhoiyya inkam komii komii kamnwir nwiyyim ogmwo ha waisii huim mi sima kimidiniya sowiir inig owiir hainanprapraski. Iriig.

6

Sibsibin yio inkamin yipiki naonamin dimin biyie biyeyim sim haiy-oprimdiyumiigiyin mi ambinim simiir mi ninikibwaembwae itkiyanim yio siir nikriyin

¹ Mi mhoiyya sima ha wao digiyim mi ha mi hainan digiyim sowiiram mi kara ti sibsibin inkamnanin siya ti dimin bibiyeyim simiir haiy-oprimdiyumiigiyin mi yokwowa ambin iriyyar nhiso sim nwowa saiir haiyin siir nikriga mi ti ambinim simiir nair iir yinikibwaeki. Mi ta siya ninikibwaekiya saiir mhoiyyan mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir ir ieya boinkiyin yaiya siya komiyyar kauwok boinkikin hapi diyaki namisi tokika, siya ti hiniina kauwok boinkikin, kira wit ² Siya boinki, kira wit. Mi kara kigi hos whisinin irin pi niti mi inkamin siir idwo hir nidwowin siya irim hipigim ini warar ninkin haigin idwowin. Mi ti kamim hiranim sima hauugiyim diminin siir mwo iir puaiyam mi ti inkamin siya kirie komiigakin mi siya inkam nhirmisi bi nididkin mi siya yaii niniiyakawaiwigin mi siya ha namin iki nhir imiirin yamdi kwiruwa siya ini hanururgig.

³ Mi siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sibsibin yipiki inkamin naonamin siir nikriyin ti ambin nhrin ta yokwo aiir nwowin siir niinakibwaekii mi karar wakaeki, ti dimin idiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwirin siya boinki, kira wit. ⁴ Siya boinki, kira wit Mi hos irin yipikin paridnanin yio ina yitin mi siir digiu idwowin inkamin nwira nidwowi. Mi siirin kirie bidiyar mi hauugiyin mi siya wi iikamim nuanim wi simiir nwoki tirim yaii sima naniyam mi sima wi irni nwirni nwoki inan isomsom aokaowim. Mi sima siirin kamkiu komiyyin whira mi hauugi mi siya ha namin kimidiniya siirar ini tiriu.

⁵ Mi siya namkiya saiir mhoiyya mi karar swoki kigi sibsibin yipiki inkamin niki aonamin, ti ambin nhoumakan siir niinakibwae itkiyyin siir nikrigin. Mi karar swoki wakaeki ti dimin whiiyim mi ha niyae diriraerariyin simiir irin pi boinkii, kira wit. Mi siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan karar kigi hos yhiuwinanin. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwowin siya skera kwira haiyidwowi. ⁶ Mi karar wakaeki yai kwira ti dimin whiiyim kwoin minkakin mi ha niyae diriraerariyin simiir bopwo hirankar nimbiyamkii. Saeya ti hinina boinkika, iikamim sima ta wit twowa sairin wi umir ii kwiruwani mirii haiiyyin wi siir saini. Mi bali two ouumim yim iriipi hiriinan mi ii kwirua mirii haiiyyin umirin wi siir saini. Mi welin mi wain op aka sowiir kipi tirbu. Mi siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan siya ina yamin.

⁷ Mi ta siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sibsibin ti inkamin yipiki niki aonamin siir nikriyin, siya ambin nhuui akan ta yokwo aiir nitinakiuwun siir niinikibwaeki mi mhoiyya karar wakaeki ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwirin siya ha boinkii, kira wit. ⁸ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan hinin, kira wit. Mi karar mi kigi hos irin wirnanin pi niti. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwowin siir inigin, naokin. Mi inkam nwirin siir inigin yipikin ha dapiyin, hel yio ini hos irin siir mhoiyya nwowin yio siir nidwonanikin. Mi sima sowiirin wadie bidi ywokiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiirin sowa hidi mi sowa piuganim wi kwiiya nwowaiginuwi hinda tindan ti nu whirkak iirar. Mi mhoiyya ti iikamim ti piugan kwiiyim simiir piugan kwira yio wi sowa nisomsom aokao digi. Sowa simiirin wi hinina nisosom aokaowi nhrim yim wi sima simar swoki inii aokaonaei mi nhrim yim wi maki nii aokaowi mi nhrim yim wi mhiigi naowaokaowi. Mi nhrim yim niimaunan wraisu biyieyim wi sim pisomsom aokaowi. Mi ti simiir mhoiiyan sowa ina yamkiyo.

⁹ Mi tiriigino ha namkiyo mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanim ti ambin iriyyar akan siir niinikibwaekii. Mi karar mi kigi iikamim yipiki hiiya Adi Komii krimiir Wanin siir haigininkin imiyyaeya, saiir aowa nwowi simiir kwoinbudim. Biyya ti iikamim sima Adi Komii siir yai aiir niki boinmimauugim iikamim simiir. Mi simiirin iikam bibiyeyim sima nisomsom aokaokikim sibsibnan mi sima ha naokaonamkim. Mi sima hiiya nae Adi Komii siir haigininkin imiyyaeya saiir aowa hir niki okim.

¹⁰ Sima hinina kauwok boinkikim, biyyan Inkam komiyyin inig komiigakin, kira dimin whirki bi kimbugin mi yaimwokiyaimwo boiniyim simiir bwamkibwamin siyairgin. Mi kira iikamim nuanim simiirin wi paka hinin iya sae hidi mi wi paki hinin iya sae nipimpari? Dimusi rani, biyya krimiirin sima nisomsom aokikim mi krima ha naonamkim.

¹¹ Mi ta sima boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi siya simiirin yiuu

whisinananim simiirin yapa yapar hauu dig mi sima simiir ha haiyim mi siya simiir boinki, kima ha tiki kwosisaeki ii nirmi arar mi mhoiyya tiki iikam bibiyeyim sima kimiir nomiiyau imiir nisomsom aokao digi mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api ikim kimiir hiriinan kima mi wakaeyakna apa kariir mi sima ha mi isomsom aokiya kimiir saiir hiriinan. Mi mhoiyya ti iikamim kara nimbinim simiir nisomsom aokaowi mi simiirin wi kara hidi mi wi kara nipimpari.

¹² Mi siya tiriiginim simiir ha boinmimauu digiyin mi ti sibsibin inkamnanin ina swoki kwiniikibwaekiyin ti ambin iriiyar nhir akan ta yokwo aiir nwowin. Mi ta siya ninikibwaekiya saiir mhoiyya, nin komiyyin ina yitkiyin. Mi kara mi kigi bileyin yhiuwinan nimkpitkiyin yuis yhiuwinan mi bwana ya pariidnan mi oki nhienan. ¹³ Mi ninomor kouan nauun whiekakim yim ina yikigiigiyim nua tiriir swapwonan, swapwoin swapwo pu hiranki nikiigiigiyim iya opud komiigi hugiya mi ha nikiigiyyim simiir hiriinan. ¹⁴ Mi ti nauunim nikiiginaiiniyim nua tiriir simiir mhoiyyan karar kigi ninomora pi grophanainami mi saeya ina whaowaekiya nibmar grophainamni hanin. Mi mhoiyyan mhu minim mi mhiugrissisimim whi idopwoniya nidwodwomwaiyim yim ina mi kisranamim maeyauwa sima nwowa saiir hirankar. ¹⁵ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyyan karar kigi, iikamim yipikim nuan iikamim simiir kigirkakiyim, yim sima gavmani inkam komii komiyyim inigakim sima mi kamim yaii niniyim sim kigriraowi ikim mi kamim digworaekwoki naokingugunakai ikim mi iikam whiekakim whisarii mi primiriir ikim mi iikam whiekakim rirmiyya nwowi ikim sima whiekakar in ina iwit aogwoprakaiigiyim. Nhirim siyanoim sim mi nhirim mhuan siyya komii komiyyim sim bopwo yagwoprakakai. ¹⁶ Sima ha nagwoprakaiyim mi sima hiniina yaingwoki, sima wi mhuan siyam simiiram boinki hiniin, krimiir dikiriindinugi mi hiriinanki nuwi mi krima wi Adi Komii siir whwonkam iir kig rani, yipikin inkam komiini ipiyya sae nidwokaiyin, siya mi inkamim yipikin sibsibnan ikin yipikin io krimiir nwowin mi yipikin wi krimiir nisomsom aowi. ¹⁷ Mi ii komiyya io sowa nwowana saeya niti mi Adi Komii siya wi iikam krimiir hidi dimin bibiyeyim krima tirim simiirsi. Mi wi dig nhinga nwowi tiki inkam nwiso io nwowo sowiir io aiir naomainoki, ha? Inkam nwir karamaeka. Iriig.

7

Mi Adi komii siir paekwosimim 144,000 iikamim yipiki Isrelmiyim simiir mwo imiir hainmamaku

¹ Mhoiyyan karar kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim nwiyyim ti nuin siir haimii haimii whiyyim simiirar nokwo digi. Mi sima hiriyyar nokwowim mi opud aiirin nuanki hugnanisiyin mi whi komii solwaranki mi hugnanisiyin sima yikidu. Mi saeya bi huga mi paekwo min bi mi hugswoka mi paeisim wir bi hugwankin ² Mi ti kara kigiyim diminim simiir mhoiyyan, karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosim nwirin siya biek nitiyin hindanki niti mi siya diminin Adi Komii siirin hiriyyar nwoyokiyokaiyyin inokinok siya hainmakiuwiyin iikamim simiir ini warar nonkwowin. Mi siya komiyyar kauwok boinmnanki mi siya ti paekwosim nwiyyim simiir boinki, yipiki Adi Komii siya nimbinim nuin mi whi komii aka sima tirbugiyim. ³ Mi siya simiir boinki, kima nu ikin mi

whii komiia solwara nikiuwi aka mi paeyim nu nwo ikim simiirin aisi-ima kipi niki tirbugi ha tiki o paekwosim krimiiram, paekwosim krma diminin Adi Komii siirin iikamim simiir mwo imiir haimakiuwiyin siir hainmakiuwi yipikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim simiir mwo imiir; simiirin hiniina nusiimauuwam sima Adi Komii siirgin. Mi mhoiia kima ti digworaekwo imiirin wi haningin tirbugi. ⁴ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyan, karar wakaeki sima diminin Adi Komii siirin hainmakiuwiyin bidi hainmakiugiyin Isrel simiir piugana saiir iikam 144,000 nim simiir mwo imiir.

⁵ Mi Judani piugana 12,000 iikamkim Adi Komii siir diminin hainmakiuwiyin siir hiriinankak nwowim. Mi Rubeni piugana yim iriipi hiriinan 12,000. Mi Gatni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. ⁶ Mi Asani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Naptalaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000.

⁷ Mi Simioni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Livaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Isakani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. ⁸ Mi Sebyulani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Josepni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Bensamini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Yim ti iikamim Adi siya bidi hainmakiuim. Iriig.

Iikam whiekakim Adi Komii siir inig iir hainan prapraskikim

⁹ Mi ti dimin hiriiranin sima boinkiyim kariir simiir mhoiyan mi karar kigi iikam whiekakim simiir mwainim dig nwo rani. Yim ti iikamim yim piuganpai piuganpaini iikam ikim mi maeyau maeyauwan iikam ikim mi yaiginpai yaiginpaini iikam ikim mi nupai nupaiyan iikam, yim simiir iikam ima. Yim sima inkamin sibsibnanin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar nokwokim. Mi yuisim sima niyiyim whisinankim mi simiir inin sikwowim warar mi inkin onkwokim tiruginim yi min nusiimauugim sima dimin bibiyeyim simiir bidi ikwowaisiigiyim. ¹⁰ Mi ti iikamim ti sikwo imiir nonkwowim sima ini komiayar kauwok boinkiyim, krimiir Adi Komiiyin yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin siya mi inkamin sibsibnan nwo ikan krimiirin sowar whinkinsiu haiginugo mi krimiirin sowar mi anmaiwarkainakim. ¹¹ Mi mhoiia paekwosim whiekakim ini inkam komiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim ini simiirar yokwoyokaiyim. Mi paekwosimim ogmwo ha waisii hunanainamim nua hiriir ipiia saiir kingiin mi sima kimidiniya Adi Komii siir inig iir hainanprapraski. ¹² Sima ti hiniina boinki, krma yaimwovar boinkii. Krma krimiir Adi Komiiyin siiramin pranae pranae naingwo rani. Krma siir dimin kibikibiyim paenan niyuaeiyim simiir boinkii. Siya siyairgin dimin taeminim simiir sibgu inokninkinin. Mi krma siir asi boin wadiekii. Siir inigin komiigi komiigin mi siyairgin kirie komiigakin iki digworaekwo nhirim simiir haiburin mi krma hiriirar naingwowi, iki dimin taeminim iki hinda tinda nwowim wi siir inig iirarar hainanprapraskaeyami inokinokin.

¹³ Mi mhoiia ti inkam komii komii kamnwir nwiyyim simiir nwirin siya srii kariirin, tiki iikamim tiranim ti yuis whisinin niyiyim, yipiki sima? Sima pindanki nitkim? ¹⁴ Mi kara siir yai akan hiniina yowarkii boin, Kinakinar ninokninkini simiirin an kara nungaka.

Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, ti iikam imiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim iki hikpai hikpai komii komiiyim simiir bopwo hirankin. Yuis wina sibgu hisokiiya mi whisanan ha nwokiiya saiiir hiriinan. Mi yim ti iikamim yim whauuriyinkihauuriyinan nwo ima ti inkamin sibsibnan siir nhie aiirsi. ¹⁵ Sima Adi Komii siir siyiu iir napkim mi simiirin kimidiniya kam ima yipimpar aoki mi tariinanin sima ini Adi Komiiyin siir ipii aiir nidwokaiyin ini siir whwonkam ida nokwowim mi ni nabeyin sima siir mi imiir mariigim siir omaka kibiya saiiir omaka yainau hir. Adi Komiiyin yipikin ipii aiir nidwokaiyin, siya ini simakar nwowin mi simiirin ini siyar kigriraowin. ¹⁶ Mi tariinanin sima wi mhiigi swoki ao rani mi wi kwoinki mi haei rani mi sima wi ta saiiir hiriinan biyie swoki o rani. Mi bieyin wi simiir mi whwo rani mi sima wi biduggi swoki it rani. ¹⁷ Sima wi wadieyar sibgu owi. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin yipiki ipiia saiiir whwonkam ida nokwoin simiirin wi siya kigriraowi mi sima inokiinokin wi maigimaigra nwoninaei mi wi dimin miyik miyik imiirarar haii. Mi ouubim simiir nhwo hir nwowim yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya niinakii mi ta hiriinan saiiirsika sima wi swoki ou rani. Iriig.

8

Inkamin sibsibnanin ambin iriyyar nhis akan yokwo aiir nwowin siir niinikibwae itkiigikin

¹ Mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanin diminin ambinanin iriyyar nhis akan yokwo aiir nwowin pi niinikibwaekii. Mi ti priei bi kwokikin dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hiranim ini hindarar yinkin tankiyim. ² Mi karar mi kigi Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwiso Adi Komii siir whwonkam idar nokwowi. Sima kid iriyyar iso sima masanin warar ninkin haiyikwowi.

³ Mi mhoiia Adi Komii siir paekwosim nwirin ha nitin yio ini haiya nae min haigininkin imiiaeyia, saiiir kingiin hir haiyikwowi gol twowa. Mi twowa saiiir yainau hir nwokaiyim dimin whrinanim, yipiki wi mhoiia nanagi mi sima wi wadieyar niusiin whakii. Mi simiirin ha haiyim mi siya kimidiniya Adi Komii siir iikamim nhwo sima kwisboinim yayim simakar yinkin haiginki mi ti simiirin wi siya nanagii gol haiya Adi Komii siir ipiia siya nidwokaiia saiiir whwonkam ida maigimaigra Adi Komii siya nwowam. ⁴ Mi paowiiya piuii miyik whakiya mi ti Adi Komii iikamim nhwo sim kwisboinki ikim simar yamswoki koua hiriirin Adi Komii siir paekwosimim Adi Komii siir whwonkam ida nokwowim simiir in hirankin. ⁵ Mi mhoiia paekwosimin paeya ha haiya ta haiya saiiir hirankin mi siya kimidiniya ta gol twowa saiiir whaaigigi. Mi siya ina whaaigigiin ta gol two aiir ya tariigina ya min niisimauuga Adi Komii siya siir iikamim nhwo sima kwisboinkiyim simiir bidi wakaewinin. Mi siya nuan iikam imiirin wi ti digworaekwo imiir nipimpari mi simiirin paekwosim siya yitkiigi nua tirir. Mi sinana ina sinankiya hinda tinda mi diya ini komiia tiokiya mi nuin ina kiisiskiyin. Iriig.

Mi paekwosim iriyyar nwiso simiir kidim ina maskiyim

⁶ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwiso yipiki kid iriyyar iso sim nokwowim, sima ini hindarar kwaeikwokwowim ti kid imiir masamin. ⁷ Mi biigi biyan paekwosimin siir kidin ha maskiyin mi ta hiriinan saiiirsika, naowin ina yitin aisananin mi pae aka mi nhieya ina yaokiinainiya

nua tiriir. Mi sima ha nikiiginaiiniyim mi kimidiniya ti nu haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir idwo yauni ikiigini mi hinda tandin ina yuninakinankin swokiyim mi ti haimii whirin siir pae minim mi kii minim yim ini hiriyar yuninakinankin swokiyim.

⁸ Mi mhoyiya paekwosim nwisakan siir kidin ha maskiyin mi ti paekwosimin diminin mhuunanin ina yitkiigiyin mi siya paeni hanin ha nuuyakiyin mi ini whii komiia solwara nikuwiya ini saiirar yamimayiuwin. Mi ta whii komiia solwara nikuwiya saiir whii haimii haimii whoimim simiir haimii whirin yio ini nheki yikpitmaigiyin. ⁹ Mi ta whii komiia solwara nikuwiya saiir haimii whirin siir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim opnau hir nwomaiyim ina yaokaokiyim mi haimii whiso sowiir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim ini hiriyar ywokiyim yim bi naokaokikim. Mi siyaii isid whoimim simiir isid whirin yio ina mi tirbu iguskiiyin. Mi isid whiso sowiirim yim ini hiriyar ywokiyim yim wara bi tirbugikim.

¹⁰ Mi paekwosim nwoimakan siir kidin ha mi maskiyin mi nauun komiiyin nhiridmir pariidnanin ina yikiinaiiniyin. Mi siya kimidiniya ti haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir ie komii komiiyim mi siir ieno ienowim simiir yauni amaini. Mi siya haimii whiso sowiirim simiir idwowin wara bi namaigin. ¹¹ Mi ti nauunun siir inigin yio minkin kausrir. Mi opim simiir haimii whirin yim wi pi kausriri mi haimii whiso yo wi hiriyar nwokii yo wi wara kausrir tani. Mi iikam whiekakim ta op kausrir aiir kwiaeyim sima ini hiriyar yaoswokiyim.

¹² Mi paekwosim nwii akan siir kidin ha maskiyin mi bie, bwan, nauun, simiir haimii whirin yio ini yhiuwinan ywokiyin. Mi sima bi swoki whwoyamiminkikim. Mi haimii whiso sowiuro yim ini hiriyar ywokiyim yim yhiuwinan wara bi nwokikim. Mi ta hiriinan saiirsika nii nabie sowiir haimii whirin yio bi whwoyakikin. Mi haimii whiso sowa sowar whwoyaki.

¹³ Mi ti kara kigiyim simiir mhoyian mi karar kigi ipiyinin wab nikuwiyin hapi kougii kou hirar siini. Mi kara ti siir kigiyin mi kara hinina yaingwoki, wi dimin biyieki kipi nimbiam. Mi siya hapi kougii kou hirar siinamin mi karar wakaeki, siya komiigi komiiyar kauwok boinkii, dimin biyie, dimin biyie, dimin biyieyim wi nuan iikam simiiram niti. Simiir tirbuwam iya Adi Komii siir paekwosim nwoimim sima maski simiir kid imiir. Iriig.

9

Mi paekwosim iriyyar akan siir kidin ina maskiyin

¹ Mi ti paekwo sim nwii akan siya siinamin siir mhoyian, karar wakaeki, Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim iriyyar akan siir kidin pi maskii mi karar mi kigi nauunun pi nikiinaiinii ninomor kou hirankin mi siya ini nua hiriyar yikii igusnaiinamin. Mi hapairin ieyin ina ywokiyin mi ti ieyin kingiin kingiin bi ninirnkainaiinamin mi siya ini mwis karamae ywowin mi Adi Komii siya tidiyinin siir bidi hauugiyin ti ieyin ti nauun ieya nwokaiyin siir anowin siirin. ² Mi siya ti ieyin ninirnkainaiinamin siirin ha haiwaokiyin mi paowii komiia ini warar yowiiyiya inkamin numir haingomuwiyyin siir hiriinan. Mi saeya ie hirankar yowiiopitnaniniya mi bie ikin mi ninomor aka yo ini warar yirirugiyo mi ini yhiuwinanar ywokiyo. ³ Mi ninomora ini

n̄ibwomambwonanar ywokiya mi karar mi kigi kokmwo graeyas minim ta paowiiya saair hirankar n̄iti nua t̄iriir. Adi Komii siya kir̄ie simiir bidi hauugiyin mi sima wi digar nwowi iikamim simiir piyim iriini han̄in. ⁴ Adi Komii siya simiir bidi boinkiyin h̄in̄in, kima ko minim mi paekwo minim mi dim̄in taemin nh̄irim ti nu iir whakim wi simiir kipi tirbu. Kima wi iikamim yipiki Adi Komii siir dim̄inin simiir mwo h̄ainmak̄iu karamae nwowim wi simiirarar pikrimkrip. ⁵ Kima ti iikam imiir pikrimkrip mi simiirin bwanim iriyyaruwar donkwon̄inwomw̄ir̄n̄ink̄in haigin̄u mi kima simiirin wi kipi pikrimkrip aoki. N̄ingaka. Mi ti kokmwo graeyasim ti iikam imiir pikrimkrip mi simiir piyim wi h̄iriyar kimp̄ip̄isunanaei ow̄inyaigi si pikiiyim mi ha ururgiiyim saair h̄iriinan. ⁶ Mi ti iiyim ti kokmwo graeyasim ini nu hirar nwowim mi iikam whiekakim sima naoni siȳuam whaowaekim mi simiirin Adi Komii siya t̄irki mi sima bi naokim.

⁷ Mi ti kokmwo graeyasim yim ini ti hosim yipiki yaiiyam tirim ini simiir h̄iriinan ywowim simiir whwonkamim ini inkam k̄inḡik̄ini whwonkamnan ywowim ini piuaiyim mwo piuaiyim ini simiir h̄iriinan ywowim simiirin sima golni nonkwokwokim. ⁸ Mi simiir kanim ini wigni kani han̄in ini diḡiu hirar toa mi simiir bigmiuwim, bigmiu prasae prasae rani, ini huni nasnan ywowim. ⁹ Mi dim̄inim simiir iirib imiir nit̄imwramwrakiuwim nhaonanim aiyini nonkwokwokim. Mi simiir pidgam sima siinbibagim ini ipiyin̄in mou n̄ik̄iuwiyin ir̄ipa sima siinamiya ini simiir h̄iriinan ywowim. ¹⁰ Mi sima ir̄ipi h̄iriinan kibgak mi simiir kibim ini irini kibnan ywowim amridamridnankim. Mi ti dim̄in h̄iriinan̄im yim ini simiir nwowim. Mi sima kir̄iekakaigim mi iikam imiirin sima bwanim wi ir̄iyyara nip̄impari simiir kib ima mi ti simiir kibim urur prasae bi kinikim sima ururiyim. ¹¹ Mi ti yiumi biyyan inkam biyeyin yipikin ti kokmwo graeyis bibiyeyim simiir kigr̄iraowiyin, yio ti inkamim yipikin ti ieyin n̄in̄ir̄n̄ankainainamin mwis karamaeyin yio siir warar kigr̄iraowikin mi ti inkamim siir in̄igin Hibru simiir yaigina ha dapikim Abadon. Mi Griki yaigina ya min dapika Apolion. ¹² Mi dim̄in biyie kir̄ie komiiyim iikam tirbuwin yio bidi digiyin mi dim̄in biyieki biyie whiso yo ina swoki itwo.

¹³ Mi ti dim̄in taeminim kara kigiyim simiir mhoiiyan karar wakaeki, paekwosim iriyyar nwis akan siir kid̄in pi maskii. Mi mhoiiya karar wakaeki inkam nwirin siir yaia pi kauwokii, hon whiiyim h̄iia golni nonkwokwowa saair nwowim simiir bopwo hirankin, ta h̄iia paekwosim ieya haigin ink̄in imiyyaeiya piui m̄iyyik Adi Komii siya whakwinam saair hirankin. ¹⁴ Mi siya kimidiniya paekwosimin yipikin siir kid̄ iir maskiyin siir boinki, kira paekwosim biyie nwiiyim yipiki biya Adi Komii siya kikog okwowim yab komii Yufretis hir kira simiirin ti onkwo iuguski yimbi nami. ¹⁵ Mi siya simiirin ha nonkwo iuguskiyim mi sima ina yamim mi iikamim nuanim simiirin sima h̄ainmamakiuwam mi simiirin haimii haimiiyim whoima ywo. Mi mhoiiya haimii whirin siir iikamim simiirin ina yisomsom aokao digiyim. Biya, simiirin Adi Komii siya n̄imbingim mi sima hir asi nidwokim bwanim simiir n̄imbin̄in siiram, ti biewiyin siir ii airam ti dim̄inin siir tiram. ¹⁶ Mi paekwosimim yim ini biyar yamim mi kamim yaii n̄in̄iiyim yim hosim simiir idwo nidwomim yim ini simiir mhoiiyar yamim. Mi karar wakaeki inkamim ha boinkii, sima ir̄iparin pariigim 200,000,000 kim. Kasa kasa

rani. ¹⁷ Kara ti hos imiirin nhwonan whankigim. Sima ti hiniin hiniina tirkim, kam nhirim yim hos idwo nidwokim mi hosim simiir irib imiir nitimwramwrakuim nhaom aeyini nonkwokwowim yim paridnankim mi nhirim yim nhaowim aeyini nonkwokwowim prainanim yim simiir niigim mi nhirim nhaowim aeyini nonkwokwowim wirnanim yim simiir niigim. Mi ti hosim simiir mwowim yim ini laioni mwonan ywowim. ¹⁸ Mi paeya mi paowii aka mi siiyam paeki paenan nwo ikim yim simiir yai hirankar wokitkikinaniini. Mi ti hiriinan sairsika sima haimii whirin siir iikamim yipiki biya sima nimbiniim simiirin asi nisomsom aodigikim. ¹⁹ Mi hosim simiir yayim mi simiir kib ikim yim kirie komiigakim mi simiir kibim simiir mwowim yim ini mipugni mwonan ywowim mi iikam imiirin sima nisomsomi mi sima wa naonami.

²⁰ Mi iikamim yipiki ti hos ima nisomsom ao karam nwowim yim sima simiir mhi kwoinim bi kisina haigigim ti dimin biyie biyeyim sima tirim simiirsi. Mi sima uruwai siyaowaini inig hainanim bi digikim. Ti dimin taeminim sima tirim gol, silva, bras mi tidiyu mini sima nikrimtio diriraerarim, yipiki napririr wakaie omok kigimok karamae nwowiyim ti iikamim sima siyuin dimin biyie triyin siirin digiumii bi haimriiyugim. ²¹ Iikam nisomsom aokao, nop min iikam nhirimi nao mi hii min nanae mi hii tauae mi ti dimin taeminim simiir mhi kwoinim simiirsiyin bi niki kinisugim. Niingaka. friig.

10

Adi Komii siir paekwosimin yokwowa siya hauuwa Jon siir mi siya sairin ina yaeyin

¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan, karar swoki kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim komii nwirin pi niti Adi Komii siir omin hirankin. Mi waua ini siirar yimwainginainiya yuisni haniin. Mi namnamiinin siir mwo hirar yidwonaini mi siir whwonkamim beni haniin whwoyakikin mi siir iga paeni haniin niuyakika. ² Mi siir ina, siya yokwosima kwira nonkwowi. Mi siir iga iniga whi komiia solwara nikuwiya sair yokwomaigi mi iga yaioyaeya ya nu iir yokwoki. ³ Mi siya kimidiniya komiayar kauwok boinamnanki laionki kaunamnankiyim hiniin. Mi iya siya hiriinan boinkiyin, mi diya idip idipin iriayar kwisa tioki. ⁴ Mi ta sima tiokiya sair mhoiyan, kara ti yai imiir winamar kwatirkin mi karar wakaeki yai kwira Adi Komii siir omin siir hiranki kauwok boinki saeya kariirin ti hiniina kauwok boinkika, ti yayim yipiki ti diya iriayar kwis owa boinkiyim simiirin kipi winki kiriir yokwoni. Niingaka. Yim kiriir kwoin arar haigi okai.

⁵ Mi karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosimin yipiki whi komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin, siya siir ina iniga ina kininansiinanainama kougikouwa hiriir. ⁶ Mi siya ina boinkiyin, kara kaimwokikaimwowar boinkii Adi Komii siir inig iirin yipikin ninomor nu mi whi komii solwara simiir nonkwokwokiyin mi dimin taeminim simiir nwo ikim mi yo siya hiriayar nwoyokiyokiikaeyamikin inokiinokin. Mi kara ta sairin pi hiniina boinkii, krima wi yaeya ii kwiram nwo rani, yaeya ii kwirki nimbiniyim. ⁷ Mhoiia kara wakaekii Adi Komii siir paekwosim iriayar nwisakan siir kidin maskiyin mi dimin taeminim aowa aowa nwowim Adi Komii siya tirim yim wi simbi digii. Biya Adi Komii siya siir profet kam imiir boinkikin ti dimin taeminim

sima winkyim yokwoni. Mi sima wi profet kamim sima boinkyim wi simiir hiriinanar swoki imbiyami.

⁸ Mi karar wakaeki ti inkamin Adi Komii siir om hiranin yipikin biya kariir niki boinkyin, siya pi swoki boinkii kariiram, kira damki mi kira ta yokwowa haiwaonisuwu paekwosimin yipikin whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin siya nokwowa saiir tini hainaki. ⁹ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyan, kara ha namn kimidiniya Adi Komii siir paekwosim iir nini kigiuwun mi siirin ina ini boinuwun, kira wara yokwo kopsima kariir whauugi. Mi siya kimidiniya kariir boinki, kira saiir hai mpa daeki. Kira saiir naei mi kiriir kwoinin pi hiigakar nwokii haininan mi mhoiya kiriir mhoiya wi saeya hugrimkripi. ¹⁰ Mi kara ta yokwosima Adi Komii siir paekwosimin siir in hranki ha haiya mi ina yaekiya mi kariir kwoinin ini warar diewhrokwhroknainamin hainini hainin mi ta kara naekiya saiir mhoiyan kariir mhoiya nhaminhami bi hugrimkripkika.

¹¹ Mi ta kara naekiya saiir mhoiyan mi inkamin kariirin siya boinki, tariinanin kira ti Adi Komii krimiir Wanin siir yayim simiir ti swoki boinmimauu ti dimin taeminim mhoiya nimbiniyanim iki iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim yayinpai yayinpainiyim mi iikamim yipiki bi nwo ikim simiir. Iriig.

11

Mi inkam nwiso yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwo nu tir sowa

¹ Mi ti dimin taeminim siya boinkyim kariir simiir mhoiyan mi sowa paekopin haigin kimariyin kimidiniya kariir hauugi mi sowa ina boinkiyu, kira dam omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya saiir tini kimariyu mi hoya iikamim sim haigin inkin imiiaeya Adi Komii saiirin warar timi haigin kimar. Mi ta saiir mhoiya iikamim Adi Komii siir inig hainaniyim simiir warar timi mwain. ² Mi hiira omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya saiir ndiyokiyokaiya saiirin wi wara kipi haigin kimar. Dimusi rani, Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani wi simiiram kiwaki om komii Jerusalema sima nitim, iikamim hapaiiranim sima nini kigriraoniyim bwanim kamnwis whis mi dimin taeminim hiranim wi sima tirbuwi. ³ Mi an kara, wi Adi Komii siya hauwi kariir inkam nwiso sowiirin kirie mi sowa wi kariir yai imiir boinmimauuwami biewiyim whoim haimii. Mi sowa wi yuis biyie imiirar nii iikam imiir nisisimauuwam hainin sowa siyu bibiyeyim sowa tirim simiirsi nidi.

⁴ Mi ti inkam nwiso yo ini pae whiso olip nikiuwuyo mi yuukid isiko yipiki Biyan Inkam Komii siir whwonkam ida nokwowo yipikin nu whiekak imiirar kigirkakiyin ini simiir hiriinan ywowo. ⁵ Mi iikam nhirim ti inkam nwiso sowiir nisomaowam naingwowi mi paeya wi sowiir yai hirankar nimbiamyami ti iikam biyie imiir niuamin. Mi yipiki ti inkam nwiso sowiir nisomaowi yim wi naowi ta pae biyieya saiirsi. ⁶ Mi sowa kiriekakairgo, ninomor aiirin wi sowar mi iripikougii mi saeya wi naoki kin tani, ti hiyim sowa Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi ti nu iir. Mi sowa kirieya op ninkpitkiyana nheki nimbiamam ina mi ankwowo mi iikamim nuanim simiir mi tirbuwana ma minki sima niya mi dimin bibiyie ikim. Mi sowa ti dimin hiriinanim simiir tiram naingwowi sowa wa tiri.

⁷ Mhoiyya ti inkam nwisu sowa sowiir yai imiir boini mi ti uridyu biyeyin yipiki wraisuni whwonkamnan nwowin, siya wi ti ieyin mwis karamaeyin wi siir hirankar ninsiin idwonanii mi siya wokitkinaninii mi siya wi ti inkam nwisu yaii sowakar ninii. Mi sowiirin wi siya niyopakaiyuwi mi wi siya nisomaokii. ⁸ Mi siya sowaka ninii mi sowa wa naonami mi sowiir piuisa wi om komiyan siyu komiyyin wi siir hirar kiwomwokini. Mi krima sowiirin hindara haigipraprakai boini mi krima ti om komii iirin wi min namisi ikuwi Sodom, iyie? Wi Isip nikuwi. Dimusi rani, ti omin siir iikamim yim Adi Komii siirgisiir sau omomkin. Mi ti om komii ti inkam nwis owa nwowin sowiir Biyyan Inkam Komiiyin yio hir niki inkin irioninkin inankigikin. ⁹ Mi iki piuganpai piuganpaini iikamim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nu pai nupaiyanim sima sowiir piuis biyie aiirin iyyim wi kwoim haimiyya kigi. Mi sima wi iikamiyam kiwaki rani, sowiir piuis biyie aiir haingikaigiyim ienau. Dimusi rani, sima ti inkam nwisu io sowakar nwoko mi sima dimin biyie sowiir tiram tirkin. ¹⁰ Mi iikam whiekakim nuanim sima wi maigimaigargar nwoki. Dimusi rani, ti inkam nwisu bidi yaonamwo. Sima wi maigimaigargar nwokii mi dimin taeminim irni nwirniyamim wi hindara whisariiyar ninan priihauu priihauuwi. Dimusi rani, profet inkam nwisu yipiki nuan iikam imiir nonkwoninwoimwairninkinim yipiki dimin biyie simiir tiro bidi yaonamo. ¹¹ Sowa hapaiirin iyyim kwoim haimiyya ywo mi mhoiyya Adi Komii siya opuda ina yikropkiya sowa niyaeyam mi saeya ha nama sowiir mhi kwoinawu hiriir mi sowa ina yinsiin idwokiyo mi sowa ini irkakar swoki owo. Mi sowa ha ninsiin idwokiyo mi iikamim yipiki hiriinan kigiyim mi sima ina yididgiyim mi sima pranae pranae bi nididgikin. ¹² Mi mhoiyya ti Adi Komii siir profet inkam nwisu sowar wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranan siir yaiya pi kauwokii siya sowiirin ti hinina boinki, kowa dinsiin idwoki mi tiriir wit. Mi ti inkam nwisu sowiir sau omomim sima sowiir kigiyim sowa ninsiin idwokiyo mi sowa waua sair yidwokainainam mi sowa ini Adi Komii siir om iirar yamo. ¹³ Mi biri kimiminkikin, nin komiyyin ina yitin. Mi om komiyyin siir haimii haimii iurim simiir haimii whirin yio ina tirbugiyin. Mi haimii haimii iriyyar whiyyim yim ina ywokiyyim. Mi iikamim 7,000 na mi aokaoki. Mi iikam nhirim omwai waiyakiyim om komii Jerusalem hiranim sima nidid prasae bi kinkikim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim yipikin om komiigi komii iir nwowiyyin.

¹⁴ Mi tariinanin dimin whisakan yio bidi digiyin kira wakaeki. Mi ii priei bi kwokikin dimin biyie whoimakan yio ina swoki kwitin. Iriig.

Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin ina maskiyyin

¹⁵ Mi ti diminim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyyan, karar wakaeki paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin pi maskii. Mi siya ha maskiyyin mi karar wakaeki, paekwosimim Adi Komii siir omin siir hiranan siir yaiya pi kauwok boinkii, iikamim hinda tindanim wari nuin siir nwowim simiir iikamim wi siya kigirkaki siya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami inokainokan mi simiirin wi siyar kigiraowi. ¹⁶ Mi mhoiyya ti inkam komii komiyyim simiir ipii imiir nidwodwokaiyim Adi Komii siir whwonkam ida sima ogmwo ha waisii hunanainnamim nua hiriir mi sima kimidiniya siir inig iir hainan.

17 Mi siima kimidiniya Adi Komii siir boin, krīma kīriir boin wadiēkii. Kira krīmiir Biyyan Inkam Komiiḡin, Adi Komiiyin biya kira hīriiyar nwokin mi tariinanin kira ini hīriiyar swoki oyokiyokiiyam. Krīma ini maigimaigargar nwowim mi krīma kīriir inig iir hainan-prapraskii. Dimusi rani, kira kirie komii bidi haiyin mi iikamim ini kirar kigriraowim. 18 Biya iikamim siima io kinakar niki okim mi tariinanin kira ini io simakar mi owin. Mi iya ta ii aeya niti, iikamim naokaowim yim wi kira hidi mi taka iya saeya kira hauuwana iikamim yipiki kīriir mi aiir mīriiyim mi kīriir profet iikam ima mi iikam whiekakim kīriir inig iir hainani ikim mi kīriir yai imiiram naingwo tibmii ikim simiirin wi kira hauuwi dimin taeminim. Mi iya ini nita iikam imiirin kira nonkwobumbuninkinana yipiki iikamim nu nwowim simiir tīrbumbuninkin haiginiuwim.

19 Mi ti dimin taeminim siima boinkiyim simiir mhoiiyan karar kigi omaka Adi Komii krīmiir Wanin siir inig iir hainaniya siir om hir nwowa pi haiwaokii mi karar kigi miya yaiyim Adi Komii siya nimbiniim siima nwokaiya ya sair omaka yainau hirar nwokaii. Mi karar kigi sinana pi sinankii mi karar wakaeki, diya pi tioki.

Mi karar mi kigi ninin pi nitkii mi karar mi kigi naowin aiskakin pi nikiinaini nua tiriir. Iriig.

12

Wig aeya mi mipug biye ikin

¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiiyim simiir mhoiiyan karar kigi dimin kibiyin ninomor kou hir nwowi mi kara ina yanaakiyin. Diminin kara kigin wignankin. Mi yuisa saeya niya ini hindirar kigninya ini bieki sair pu aiir whwonan ywokiyin. Mi bwana ini sair iga aowa ywokaiya mi saeya nauun iur iso simiir warar mi haigin sair mwo iirin pagra inkamin inigakin si haiginiya sair hiriinan. ² Saeya yinpiugaka mi saeya yinisim iir naokainam tira siya dirisusua mi saeya asi kaugika.

³ Mi ti diminin kara kigiyin siir mhoiiyan karar swoki kigi dimin komiigi komiiyin ninomor kou hir nwowin ini diduka komiiyin kirie komiigakin dimin taemansi nidid karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Siir puua paridnanka mi siir mwoim iriyyar whisko mi honim siir mwo imiir nwowim iuurgim mi pagram siya haiginyokiigiyim siir mwo imiir yapa yapa yim ini pagram inkamim inigakin sim haiginiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁴ Mi siir kibin ha niyairyokiyin mi ninomor kou hiran nauun haimii whirin kimidiniya siya yipamkiigi mi siya simiirin nua tiriir ytkiigigi. Mi ninomor kou hiran nauun haimii whiso sowa sowa ywoki. Mi siya ini wiga yinpiugak nwowa ini sair whwonkam ida kingiin hirar nokwokaowin siya minam nokwokaowi saeya sair yinisim iir naokainam. Siya minam naingwowi, saeya sair yinisimin siir naokainaei mi siirin siya nisomaowi mi siirin wi siya naei. ⁵ Mi yinisim yinkamiyinin saeya naokainan yipiki wi iki iikamim yipiki hinda tinda nwowim wi simiir kigirkaki wadie siima nwowam mi kirie siima nwowam. Mi ti yinisimin saeya naokainakiyin siir mhoiiyan mi ti kain siya siir bi nisomaokin mi siir bi mi aekin. Mi siirin Adi Komii krīmiir Wanin siir paekwosim siya hainam ipiyya Adi Komii siya nidwokaiya sair hiriir. ⁶ Mi ta wiga ina yidamkiya niimauu boskwokiboskwonaua

maeyauwa inkamki nwo karamae nwowiya saiiir h̄riir, maeyauwa Adi Komii siya diriraerarkwokina ya maeyau kibi aeyairga mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim hapairin. Mi siir paekwosimim saiiirin sima kigriraowi iyim parig 1,260.

⁷ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi paekwosimim Adi Komii siir om hiranim yai ina yiniyim. Maikel siya mi paekwosimim siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima mi ka ieya mi siir paekwosim ikim yaii simakar yinii. ⁸ Mi sima ha niniyim mi ka siya mi siir paekwosim ima sima simiirin dig bi nwokim. Maikel siya mi siir paekwosimim siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiirin sima hainurur haiginu. Mi ta hiriinan sairsika sima simiirin Adi Komii siir om hiran iya wi kwira swoki kignin kin o rani. N̄ngaka. ⁹ Sima ka siirin mi siir paekwosim ikim simiirin ina n̄nikriropkiyim Adi Komii siir om iir haiburgigim. Mi ti kain, yio ti mipugin bidi bidiniyar nwowin inkamin yipikin Setan nikiuwiyin mi ti siyairgin ti kain niki oyokiyokiiyin biya Adi Komii siir whwonkam idan siya niki boin h̄riiyugin h̄nin, iikam kr̄ma iikam paii rani. Siya inkam miyik rani, siya minam kiwokinkaowi iikamim nu h̄r nwowim simiiram. Mi sima siirin ina kiyitkigiyin mi siir paekwosimim ir̄ipi h̄riinan mi sima simiirin nua h̄riir kiyitnoudn̄nkigi.

¹⁰ Mi karar wakaeki inkamin Adi Komii siir om hiranin siir yayim pi boinki. Siya boin, tariinanin kariir Adi Komiiyin kr̄miirin siya bidi sibgu grabaiginuin. Mi dimin taeminim siir k̄rie aeya bidi ikworipukimaigikim. Mi inkamin yipikin siya n̄mbinin nua tiriir nitam iikam imiir wh̄nk̄nsiishaiginuwam siya k̄rieya Adi Komii siir h̄ranki bidi haiyin mi siya ini inkam komii ywowin. Siya inkam komiigin. Dimusi rani, yiu biyeyin yio paekwosim ima bidi kiyitkigigiyin yipikin biya nii nabie Adi Komii siir whwonkam ida nokwowin yai n̄nkinwaomwarkii boiniyin mi ha mi boiniyin kr̄miir nomiiyauim nuanim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yim biyekim. ¹¹ Kr̄miir nomiiyauim siirin bidi ikworipukimaigikin Krai siir nh̄eya saiiir k̄rieni inkamin yipikin sibsibnan nwowin mi siir nh̄eya ha naoki-inaiinama biya nua h̄riir. Mi Adi Komii siir yayim sima boinim mi sima boinm̄mauuim simiirin simar ikworipugii. Adi Komii siirar kwoinkin sima mi aowi sima wi maigimaigar mi owi. ¹² Mi ta h̄riinan sairsika iikamim kima Adi Komii siir om h̄r nwowim mi digworaekwo whiekak ikim kima maigimaigar dwo. Mi iikamim nuanim digworaekwo whiekakak ikim kima mantarao! Setan siya nua waraur bidi yitin mi siya kimaka wi io praesae prasae nwo rani mi kimiiirin wi siya nonkwobumbun̄kin haiginuwi. Dimusi rani, siya ina n̄nokn̄nk̄nin iya ini kingiin n̄ta Adi Komii siya siir nonkwobumbun̄kinana mi siir kabitkigiyana paeya.

¹³ Mi ka siya ina kigninokn̄nk̄nk̄kiyin siirin bidi kabitkigiyin mi siya nua bidi yamin mi siya ha n̄nsiin idwowin mi siya kimidiniya ta wiga yipika biya yinisim yinkamiyin naokaina saiiir yinkinaeyokiyok. ¹⁴ Mi siya ta wig aiirin ha n̄nkin aeyokiyokin mi siya saiiir bi nisomaokin. Mi saiiirin pidga kwiso ipiyinin wab nikiuwiyin siir owiir hauugi mi saeya sowiirin ha haiyo mi saeya kimidiniya niimau boskwokiboskwonauwa h̄riir yama niimauin inkamki nwo karamae nwowin siir mi saeya ka biyeyin siirin ha haburgiga mi saeya ini hapi arugi aru ini owouwa. Saeya hapairin biewiyan wi whis haimiia nwowi mi saiiirin wi simar

kigriraowi. ¹⁵ Saeya ha nidamama mi ina siinama mi op komiia iekinakiibormainamiyim hinina ina saiir mhoiyar yama. Saeya saiir mhoiya minam namka ta opa saiir hinina ta wig aiirin pi saeya nwoki kaiyoprimdipu aokiyim mi saiirin pi saeya nwoki hainamim mi saiirin pa nwoki isomaowim. ¹⁶ Mi saiirin kimidiniya nu siya whankinsiis haiginu mi nuin ha pigigiyin mi ta opa ka ieya yaskiigiya siir yai hirankin saiir hopnan hainawidam ya ini nua hiriir yaokinainama. ¹⁷ Mi ka siya ta wig anakan io prasae bi nwokin mi siya saiirin ha halburgigin mi siya ina yamin yinisim nhirim biya saeya niki iyowim simiir nisomsom aokaowam yim ti yinisisimim yim ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apiyim mi ha boinmimauuwiyim yim sima ti Jisis siir yai aiir boinmimauuwiyim. ¹⁸ Mi ka siya ha namin mi siya kimidiniya whi komii saiir siiyin iir mi okwoi. Iriig.

13

Niimauan wraisu iso sowa sowar nimbiyam iko

¹ Mi diduka whi komii solwara saiir siiyin iirar niki okwowin mi karar kigi wraisu komii irin op hirankar nomboknaiini. Mi honim siir nwowim iurgim mi siir mwoim siir nwowim iriyyar whisko mi pagra iurim inkamim inigakim sima haiginiyim hininim ini ti hon imiirar haigin digim mi ti mwoim sima yapayapin inig bibiyekakinairgin. Tiki inigim yim min nokdap haiginugim Adi Komii krimiir Wanin siir nikwowaisiigim. ² Mi ti wraisu komiyyin yipikin whi komii solwara hiranki nitin siir pua ini niimauan pusi biyieyin namaknamaknan kitiyin min dapiyin lepat ini siir punan ywowin mi siir iga inim kirie komii komiigakin ini wraisu biyieyin min dapiyin bea ini siir iga inin ywowim mi siir yaiya ini niimauan pusiyan laion dapiyin ini siir hiriinan ywowa. Siirin kirie diduka siya hauugin mi siirin siya bidi yimbinin iikamim yipiki hinda tinda ti nu iir nwowim simiir kigriraowam. ³ Mi siir mwo whirin yo ini hankakar nwowin siirin sima nisomaonan bidi ywowin. Mi ta paowai hana ina swoki iyimwarkaigiya mi iikam whiekakim ta hana siir mwo iir nwowa saiir kigim mi sima ini kakakar ywokiyim mi ina boinkiyin, siyairgin inig komiigakin. Mi sima ini siirar mi wakaeyokna apim mi ini siir yai imiirar mi wakaeyoknam. ⁴ Mi iikamim ini ka siir inig iirar hainan prapraskiyim. Dimusi rani, wraisu iirin kirie siya hauugin mi iki nuan dimin taeminim simiir kouwin ini siyar ywowin. Sima kimidiniya ka siya mi wraisu ikin sowiir inig owiir hainanprapraski. Dimusi rani, sima sowiiramin minam naingwo tibmiigo inig komiigakin ini sowar ywowa. Sima ha boinkim, pisirin dimin komii irin inigakin ti wraisuin ti tir nwowin siir hiriinan kirie komiigakin? Mi yaii nini siirin wi nhinga nikwowaisii? Inkam nwir karamaeka!

⁵ Adi Komii siya wraisu iirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiyyam. Mi siya siirin minam kiwakikin siya digworaekwowim nuanin simiirin biewiyim whoim haumiya kigriraowim ⁶ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiyyam mi Adi Komii siir omin mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim simiir boinim. ⁷ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yaii simaka niniyim. Mi simiirin yamdikwiruwa siya siyar hainurur

haiginuwiim. Siya kirie komiigakin mi siya wi iki iikamim piugan piuganiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nupai nupaiyanim ti nu iirar nwoirkakim simiirin ini siyar kigirkakim. ⁸ Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim yipiki simiir inigim ti inkamin sibsibnanin siir yokwo aiir win karam nwowim yim sima wi wraisu komiyyin siir inig iir hainani. Mi bidi bidiniyarin iya Adi Komii siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, siya saiirar winkan ti iikamim simiir inigim yipiki saika nwoyokiyokiikaeyami inokinokin ta yokwo aiirin.

⁹ Kira kariir yai imiir wakaeki! Yipiki yai imiir wakaeki siya simiirin sibgu daingwo omok. ¹⁰ Tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini maeyauwa mi biyie miriyya saiir hir hugripkiikikaiyam yim wi hirar hugripkiikikaii. Mi tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini simiirin kamkiuni hampimpit aowam, simiirin wi kamkiuniyar mi hampimpit aowi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim yim wi kirie hiriyyar nwokripkaii mi sima wi Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna api. Dimusi rani. Tiki dimin bibiyeyim nitim simiirsika.

¹¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan karar kigi nuin pi pigigi mi karar kigi wraisu irin hiranki nimbinaini. Mi tiki hon whiso tiki wraisuin siir mwo iir nwowo ini sibsibni honan ywowo. Mi siir yaiya siya boinkiya ka siir yainan boinkikin. ¹² Mi tiki wraisu komiyyin yipiki biyan wraisuin siir mhoiyya nitin siya biyan wraisuin siir kirie aiir haigin mi siir igsopa ini siyar yokwokairina mi siirin siya whinkansiis haiginu iikamim hinda tindanim sima tirim sima ti wraisuin yipiki biya paowaigi pisin mi naokingiin ha nwowim mi wadie ha swoki owin siir inig iir hainanim. ¹³ Mi ti wraisuin nuanki nitin siya dimin kirie komii komii kasa bi tirkin. Ti sima siya tirim, siya paeya ninomor kou hiranki kiyai nua tiriir mi iikam whiekakim hapair nokwowim sima ini ti dimin iirar kigiyim. ¹⁴ Mi iikam whiekakim hinda tindanim simiirin siya bidi kiyopsibgihaiginuim dimin kirie komii komiyyim yipiki siya miriyyim simiir wraisu komiyyin siir whwonkam ida. Mi siya simiirin ha mi kiyopsibgihaiginu mi simiir kwoinim ha mi kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima pae asi nibirgin ti wraisuin siir piunan ti wraisuin yipiki siir mwoin kamkiugi niki haingirin mi siya pariiparii naoim. Mi siya ini wadieyar swoki owin siir hiriinan. ¹⁵ Mi biyan wraisu komiyyin siya ina kiwakiyin ti wraisuin mhoiyya nitin siya ti paeyin sima nibirin ti biyan wraisu iiram hainam. Mi siya pi yai minar nwoki yae diriraerar boinim. Mi ti paeyin sima nibirin ini ti iikamim yipiki siir inig imiir hainan karamae nwowim simiirin ini siya yisomsom aokaokiyim. ¹⁶ Siya ti dimin taemin hiriinanim iki dimin taemin nhirim simakar miriigin. Mi iikamim yipiki inig komii komiigakim simiirin siya tirki mi iikamim yipiki niinga priyokaeyami ikim mi iikamim yipiki umirki naokingugunankaiyim mi iikamim yipiki paeprikab nwowim mi tiriiginim yipiki umiram mirii ikim mi tiriiginim yipiki whisarii mi priimirii ikim, siya simiirar tirswo mi simiir ina inigim mi simiir mwo ikim ina hainmamakiuswowim. ¹⁷ Mi iikamim yipiki ti wraisu biyeyin siya hainmamaku karamae nwowim mi siir inig karamae nwowim simiir ina inigim mi simiir mwo ikim simiirin wi kiwaki rani, digworaekwo haiginim mi umir simiirsi haiyim mi digworaekwo wi mi sain tani. Niingaka.

¹⁸ Krima ti dimin taemin hiriinanim simiirin sibgu daingwo omok.

Mi iikamim yipiki ninokninkin miyikakim yim wa sibgu inokninkini ti wraisu biyeyin siir dimina hainmakuua. Ta dimina hainmakuua ya inkamin siir inig ieyairgin mi ta siir dimina hainmakuuwa ya 666ka. Iriig.

14

Mi 144,000 iikamim mwai waokim

¹ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan karar kigi inkamin sibsibnanin om komii Jerusalem hir nokwowi omin yipiki ha dapiyin siir inig whirin Saion. Siya mi 144,000 iikam ikim yipiki siya mi siir Adi ikin Adi Komii krimiir Wanin sowiir inigak nwowim simiir mwowim sima hirar nokwokim. ² Mi ti kara kigiya simiir saiir mhoiiyan kara diminin ninomor kouwanin siir wakaeki. Siya pranae pranae bi kauwok boinkikin, hapi owiyein kouanki niswitnaomaigiyin whwoowa ha kiniyin ini siir hiriinan ywowin hapi diyaki tiokikin. Kara simiir wakaekiyin mi hapi iikamim simiir gita imiir tiowaowiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³ Mi 144,000 iikamim yim ipiyya Biyan Inkam Komii siya nidwokaiyya saiir kingiin hir nokwokim. Sima hirar nokwowim mi sima mwai kibiya kwira yokwo wao ti dimin whiyyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir kingiin ta mwai aiiirin iikam nhrkin wara ninokninkin tani. Ti iikamim yipiki biyya Adi Komii siya niki anmaiwarkainam iikamim nuanim simiir inankin sima simar ninokninkini. ⁴ Tiki iikamim yim dimin biyieki bi kimbugim. Mi tiriiginim simiir kwoinim wigim bi kiyagim mi iripa piu simaka bi mi okim. Sima inokainokin tiki inkamin sibsibnanin siirarar wakaeyokna apikim pi siya hinda mi am yimbi hiriyyar mi ami. Ti iikamim yim Adi Komi siirgim mi sima iriipi hiriinan ti inkamin sibsibnanin siir warairgim, simairgim dimin taeminim Adi siya hauuwim bil simiir haii. Yim sima iki uridyiu bibiyeyim sim inig bi hainanikim mi iki wraisu bibiyie ikim. Nangaka. Sima Adi Komii siirarar hainanikim. ⁵ Tiki iikamim dimin whirki bi kimbugim. Mi iyya sima nu hirar niki owa sima bi niksisakim. Nangaka. Iriig.

Paekwosim nwoimim simiir yaiga

⁶ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi karar kigi paekwosim nwirin hapi ninomor kougi kou hirar siinii. Siirin Adi Komii siya nikropkikin nua tirii nitim siir yai kibikibiyim inokainok hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamanim simiir nanaakninkiiyam. Siya ti yayim simiir boinmimauuniyam tirkin, iki iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim piugan piuganiyim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim simiir. ⁷ Siya komiyyar kauwok boinki, kara Adi Komii siirsi didid mi siir yai imiir wakae mi siir inig iir hainan. Dimusi rani, iyya Adi Komii siya hidana ini nita iikamim ti nu iir nwowim simiir. Adi Komii siir inig iir hainan yipikin nu ninomor sowiir nonkwowin mi whii komiyya solwara nikiuwi aka mi yab komii komii ikim mi ienosisim ikim mi whii ikim. Inkam nwirni inig kipi hainan.

⁸ Mi kara siir kigwinin siya nitin mi karar swoki kigi paekwosim nwirin siir mhoiyya nitin siya komiyyar kauwok boinki, wakae ti om komiyyin yipikin Babilon nikiuwiyin yio bidi tirbugiyin. Mi iikamim yipiki ti om komii Babilon siir nwowim iikamim hinda tinda nwowim simiir kwoinim sima bidi kiyaiyim mi sima ini simiirar mi wakaeyokna apim mi dimin biyie bidiyar mi tirim. Mi uridyiu biyie siir inig iir bidiyar

mî hainanîm. Mî Adi Komii siirîn digumii bîdi haimriyugigîm. Mî iikamîm yîpîkî om komii Babilon hîr nwowîm yîm ini wîga wain mobîn sî kwîyaeya ini siir hîriinan ywowa mî kamîm simiir kwoinîm pî saeya kiyaii sima ninî kwîyaenyam mî sima pî irîpa pîu saika nwokî owîm.

⁹ Mî karar swokî kîgwîn paekwosîm nwîrîn tî paekwosîm nwîso sowiir mhoiyyar nîti mî siya ina kauwok boinkiyî, iikamîm yîpîkî wraisu siir inîg iîr hainanîm mî dimînim wraisu komii siir hîriinan nîbir nonkwokwowîn siir mî hainani mî simiir înam mî mwo ikîm simiirîn siya hainmamakîuwi, ¹⁰ mî Adi Komii siir kwoinî haugîhauga ha whiyekîi mî siya wî simaka nînkîkîni. Mî siir kîrîeya wî komiigî komiyyar nwowî. Mî Adi Komii siya simiirsîyî wî haimîsîma swokî aingwobuna rani mî simiirîn siya wî nhamî nhamî nîpîmpar tanî. Mî tî hîriinan iikamîm, Adi Komii siya simiirîn wî paeya nîtnoudnankaigî maeyauwa siyan nhîridmîr parîdnanî si nîuwa saiir hîriir mî simiir kîmpîpîsuwa wî mîiyîknan nwo rani, wî kîpiigî kîpîi nwowî mî paekwosîmîm dimîn whîrkî kîmbu karamaeyîm mî inkamîm sîbsîbnan îkîn yîm sima wî pae anaka hîrar nokwokaowî simiirîn. ¹¹ Mî ta paeya simiir pîu aiirîn saiir paowîi aeya kîmpîpîsu haigîniuwî înokîinokî. Mî iikamîm yîpîkî wraisu biyîeyîm siir inîg iîr hainanîm mî dimînim sima nîbirîn siir whwonkamnan nwowam nwowîn siir inîg iîr mî hainanîm mî simiir îna mwo mînim siir dimîn hainmakîuwiyî siir hîriinankak mî owîm mî ta paeya simiir pîu imiirîn wî saeya kîmpîpîsu haigîniuwî mî saeya wî dig rani. Nîi nabîeyîn wî simiiram kîwaki rani, pîu sima sîsam. Nîngaka.

¹² Mî tî dimîn bibiyîeyîm tî wraisu biyîeyîn siirîm sima nîti mî iikamîm yîpîkî Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mî Kraîs siir yai imiir mî sibgu wakaeyokna api, yîm sima wî hîriyyar nokworînkîpîkaii.

¹³ Mî tî siya boinkiyîm simiir mhoiyyan, karar wakaeki Adi Komii siir paekwosîmîm siir om hîranî pî kauwok boinkîi, tî dimîn taemînim yokwonî haigînaowîd. Mî iikamîm yîpîkî Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apîm mî yîpîkî tî tariinan naowîm. Mî mhoiyya sima wî maîrgîmaîrga nwowî. Tîkî yayîm Adi Komii siir paekwosîm îeya boînim yîm kaimwowaîrgîm. Mî ikî omîm nînomor kou hîranî simiirîn wî Adi Komii siyar Kîgrîraowî. Dimusi rani mî kîbiya sima mîriyya saiîrsîka mî sima wî maîrgîmaîrgar nwokiyamî. Dimusi rani, dimîn taemînim sima tîriyyîm wî simakar nîti. Iriig.

Paekwosîm siya ha namîm iikamîm nuanîm simiir ini îkîunakî mî simiirîn Adi Komii siiram yîkîunam.

¹⁴ Mî tî yayîm siya boinkiyîm simiir mhoiyyan mî kara waua nînomorana saiir kîgyîm mî karar kîgî inkamîm Kraîsnanî, Yaowae Adî nînomor kouankî nîtin, yîo wau aiirar nîdwowî. Mî pagra siya haigîna inkamîm inîgakî si haigîniya ya hîninaka. Mî kamkîuîm siya nonkwowîn siir iowa hapi mhankî wîti. ¹⁵ Mî mhoiyya paekwosîm nwîrîn ha swokî apînanînyîm Adi Komii siir inîg hainaniya omaka hîrankî mî siya kîmidîniya inkamîm wau aiir nîdwowîn siiram yanî ikîuni mî siya siiramîm praenae pranæ bî kauwok boinkîkî, kîra kîriir kamkîu iîr haigî mîpî digworaekwowîm simiir dikîrimkîrîpnam. Hîya bîdi yîmbîniya tî sasaeyîm nuanîm sasæ wai nwowîm simiir nînguguhaiyana. ¹⁶ Mî tî inkamîm wau aiir nîdwowîn siir kamkîuîm ha kîwanakîyîm mî digworaekwowîm nuanîm ini siyar yîkrîmkrîp swokiyîm.

¹⁷ Mi ti digworaekwowim simiirin ha nikrimkrip digiyin mi paekwosim nwirin ina yapninaniniyin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiranki yio ti inkamın waua sae nidwowin siir hiriinankin siya kamkiuin io mhani hanin witiyin whira nonkwowi.

¹⁸ Mi siya ha napninaniniyin mi tiki paekwosim nwirin yipiki paeya sae kigriraowiyin siya ina haiburgigin ta hiiya nae Adi Komii siiram haigininkin imiyyaeiya saiirin mi siya ini komiyyar kauwok boinkiyin, ti paekwosimin yipikin ti kamkiuin mhani hanin witiyin siir nonkwowin siir in siiram. Siya hinina kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiuin yomki mi uridim wain iirim simiir dikrimkripki yipiki nu hir whakim. Dimusi rani, sima bidi higyim. ¹⁹ Mi mhoiyya paekwosimin kamkiu iir nonkwowin siya siir kamkiuin ha yomiwakiigiyyin mi siya sasaeyim wai nwowim ina yikrimkripkiyyim. Mi siya simiirin ha haiyin mi ina yitnoudnankaigiyyim siya iya saiir hiriir pi nikwobrombropkiyyim hii aiiram, hii aeya nitam. Mi taka siya iya ya hindara boiniyyioka ya io Adi Komii siya nwo aeya iikamim nuanim simiir nonkwobumbuninkinam. ²⁰ Mi sima ti sasaeyim kimidiniya iya om komii siir yaba nwowa saiir hir ikwobrombrop mi simiir hiiya ta iya saiir no hiranki nakiinaniniya ha niyopinaiiniya 320 kilomita hinina yunanaianam ini inkam mwodigimwodigar yaki owowin. Iriig

15

Paekwosim iriyyar nwisio dimin biye iriyyar whiso ini sima nonkwowim

¹ Mi ti dimin taeminim mi nhie aka kara kigim simiir mhoiyan karar kigi diminin nanaakak nwowiyin Adi Komii krimiir Wanin siir om hir nwowi. Mi karar mi kigi ninomor kouan paekwosim iriyyar nwisio mapai mapai biye iriyyar kwiso yipiki iikam imiir nonkwobumbuninkini simiir nonkwowi. Mi ti dimin biyeyim nua hiriir namkii mi iikam imiir nipimpari mi mhoiyya Adi Komii siir ioa wi haninggin digii. Mi ti dimin bibiyeyim yim wa digiguskii.

² Mi mhoiyya kara kigi diminin whi komii solwaranandin mi ti diminin ini opnainan ywowin paeya ini siir hirar nugaiya. Mi kara whi komii solwara saiir kigiyyin mi kara iikamim wraisu biye saika nwowim simiir warar yinkan kigi mi diminin siir hiriinan sima nabir ikin mi siir diminin hainmamakiuwi ikin, sima yaii simaka niniigim mi simiirin iikam ima hainnurur haiginu. Dimusi rani, sima simiir inig imiir bi hainankim. Sima ini whi komiyya solwara nikuwiya ini saiir nokwowim mi gitam sima haiyikwowim yim Adi Komii siya hauugikim. ³ Mi sima ti gitam Adi Komii siya hauugiyim simiir nonkwowim mi sima kimidiniya mwaiya Adi Komii siir miyan inkamın Moses nikuwiyyin siya winkiya bidi bidiniya saiir waokim mi sima inkamın sibsibnanin siir mwai aiir warar mi wao. Sima ti hinina waokim,

Adi Komi krimiir inkam komiyyin kirie whiekakim ini kinakinar nonkwo digim mi dimin taeminim kira tiriyim yim wadiekinairgim. Iikam krimiirin ini kirar Kigirkakin. Mi digworaekwowim bidi bidinanam mi tariinan nwo ikin mi mhoiyan ikin yim ini iriipi hiriinan kirar mi kigirkakim, dimin taeminim kira tirim yim wadie kinairgim kirarin kaimwokikaimwowaingim.

⁴ Kiriir inigin wi nhinga hainani? Iikam whiekakim wi kiriir inig iirrarar hainani sima wi kiriir inig iir hainani krimiir Biyan Inkam

Komii nwiruwān. Mi sīma wī ha boīni, kirīe komiigakīn īni kīrar ywōwiskiyīn. Dimusi rani, inkam nwīruan wadīeki wadīe nwōwīn īni kinakīnar ywōwiskiyīn. Mi ta hīriinan saīrsika sīma wī dimīn taemīn kībīyīm wī sīmīir asī kīgī.

⁵ Mi sīma waowa saīir mhoīyan mī karar kīgī omaka Adī Komii sīir īnīg hainaniya Adī Komii sīir om hīrana hindara haiwaonīsugīi. Mī kara maeyauwa Adī Komii siya nīdwokaiiya īni saīrar kīgīya. ⁶ Mī tī paekwosīm īriiyar nwīso dimīn biyīe īriiyar whīso sīm nonkwōwīm yīm ta omaka Adī Komii sīir īnīg hainaniya saīir hīrankar yapnīnanīni. Mī yūisīm sīma nīyīm whīsinankīnāirgīm mī sīma īni hindara kīgīnyam. Mī piuwōpīm sīma kīkogīm gol piuwōpkīnāirgīm. ⁷ Mī sīma ha napnanīnyīm mī tī dimīn whīyīm kwōin mīnkakīm mī ha niyae dirīraerariyīm sīmīir nwīr īeya hauugi twōwīm īrīra tī paekwosīm īriiyar nwīso īmīir. Adī Komiiyīn yīpīkīn hīriiyar nwoyokiyokīkaeyamiyīn siya īni iōwar nīkī okrīpkaiyīn. Mī ta sīir iōwa ha nīnkpītkīya mī īni op yīmbiyama tī two īriiyar īso sīmīir yainau hīr mī tī two īriiya īso īni mīrkīmīrkar yīnkīkiyīm. ⁸ Mī Adī Komii sīir kīrieya saīir paōwīiya mī sīir dimīn mīyīk mīyīkīm paenan nīyūyaeiyīm īni ta omaka Adī Komii kīrīmīir Wanīn sīir īnīg hainaniya īni saīrar yīniyokīgīya. Mī inkam nwīrki ta omaka Adī Komii sīir īnīg hainaniya wī saīir nīkī apnīnopkainam tani mī wī tī dimīn biyīe īriiyar whīso paekwosīm īriiyar nwīso īma nonkwōwīm wī sīmar dīgī. Iriig.

16

Mī paekwosīmīm tī dimīn biyīeyīm ha haiyīm two hīrankīn mī sīmīirīn īna yītkīgīyīm nua tīrīir

¹ Mī mhoīya karar wakaeki yai kwīra omaka Adī Komii sīir īnīg hainaniya saīir hīrankī kauwok boīnkīi tī paekwosīm īriiyar nwīso sīmīiram. Kīma warī two īriiyar īso Adī Komii sīir iō aeya nwōkaiyīm sīmīir haigī mī sīmīirīn nua hīriir dītkīgī.

² Mī biigī biīyan paekwosīmīn sīir twōwa ha haiya mī siya saīirīn īna yamī īnīnaokīgīya nua hīriir mī tī īkamīm yīpīkī tī wraīsu biyīeyīn sīir īnīg sīir hainaniyīm mī dimīnīn sīma nūbir īkīn sīir hīriinan mī dimīnīn tī wraīsu sīirīn hainmakīuwiyīn sīir hīriinankak nwōwīm sīmīir piūīm mī tī dimīnīn wī yhīyopnan sīmīir piū īmīir naunī aogrīginīi. Mī sīma wī kīmbīpisu prasae kīn tani mī wī paōwaiyar nasae pīsnami.

³ Mī karar swokī kīgī paekwosīm nwīsakan tī dimīn biyīeyīn sīir twōnau nwōkaiyīn pī naokīgīi mī sīirīn whīi komīiya solwara nīkīuwiya hīriir yamī aomaigī. Mī opa īni nhīeairgar yīkpītmaigīya mī dimīn taemīnīm saīir nwōmaiym yīm īna yaokaokiyīm.

⁴ Mī karar swokī kīgī paekwosīm nwoīmakaīn tī dimīn biyīeyīn sīir twōnau nwōmaiym pī haii mī siya īna yamī aomaigīyīn yab komīi komīiyīm mī īeno īenowīm sīmīir mī sīma īni nhīeki yīkpītmaigīyīm. ⁵ Mī karar swokī wakaeki paekwosīmīn yīpīkīn tī opīm sīmīir kīgrīraowīyīn pī boīnkīi, Adī Komii, kīnakīnāirgīn wadīeyīn. Mī tī dimīnīm kīra tīrkiyīm op aiir tīrbugiyīn yīo mīn nīsiīmauugīn kīra wadīekīwadīeyar sībgu hīdikīn mī ta hīriinan nonkwōbumbunīnkīna tī īkam hīriinanīm sīmīir asī nonkwōbumbunīnkīnkīm. ⁶ Kīra wadīekīn. Dimusi rani, biīya tīkī īkamīm sīma Adī Komii sīir īkamīm mī kīriir profet inkam īkim sīmīir nīsom som aokaokīm mī sīmīir nhīeya īna yaokīnāinama. Mī ta

h̄riinan saiiirsika kira op aiirin nh̄eki n̄kpitmaigiyam asi t̄rkin s̄ma kwiyaeayam. Mi ti dim̄in biȳeyim s̄miir yamdi swoki iigonam. ⁷ Mi karar mi wakaeki inkam̄in h̄iya nae Adi Komii siiram haiḡin ink̄n im̄iyyaeiya saiir kingīin nokwow̄in pi kawok boink̄ii, ih̄i, Biyan Inkam Komiiȳin Adi Komiiȳin kir̄ie kom̄igakin dim̄in taemin̄im kira t̄rkiȳim, s̄miiram, s̄miir nonkwobumbun̄ink̄nam mi s̄miir yamdi swoki iigonam ȳim ini ywokiym.

⁸ Mi karar mi k̄igi paekwos̄im n̄wiyak̄in dim̄in biȳeyin siir twonau nwokaiȳin pi naokiigi mi ȳio ini bie īirar yauni aok̄in̄uw̄in mi iikam̄in s̄miir pīum̄ ini ti biȳeyin siya whwokiya ini saeyar whwogrimgrirgiȳim. ⁹ Mi ta ȳhiyopnana s̄miir n̄ugr̄irgiȳa mi s̄ma Adi Komii sākar ȳinougwo ti dim̄in h̄riinan̄in s̄miir t̄rbugiȳin siirsi. Dimusi rani, ti dim̄in̄in ti iikam̄ im̄iir t̄rin ȳio Adi Komii siyar k̄iḡirkakin. Mi s̄ma ti dim̄in biȳie h̄riinan̄im s̄miir̄in diḡium̄ii bi haimriȳiugigim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyokna apk̄im mi siir in̄iḡ īir bi mi hainank̄im. N̄ngaka. S̄ma ini s̄miir kwoin biȳie īirar napkr̄ipkaiym.

¹⁰ Mi karar swoki k̄igi paekwos̄im ir̄iyarak̄in ti dim̄in biȳeyin siir twonau nwokaiȳin pi naokiigi mi ti dim̄in̄in ini ta ip̄iyya ti wraisu biȳie īeya n̄dwokaiyya ini saiirar yauni akainiya mi iyya ha n̄ita ini ti nuim̄ ti iikam̄in s̄ma nwow̄im siya k̄iḡirkakiȳim ini s̄miira ȳim̄iuguskiya. Mi iikam̄in ini s̄miir kwiriyae im̄iirar kaupik̄rimkr̄ipnam̄im. Dimusi rani, s̄miir pīum̄ pi k̄imp̄ip̄isugim. ¹¹ Mi s̄ma Adi Komiiȳin n̄inom̄or kou nwow̄in siir asi n̄inougwokin. Dimusi rani, ti s̄miirsika. Mi s̄ma dim̄in biȳeyim s̄ma t̄rim̄ s̄miir̄in diḡium̄ii bi haimriȳiugigim. Mi s̄ma ini s̄miir kwoin im̄iirar napkr̄ipkaiym.

¹² Mi karar mi k̄igi paekwos̄im ir̄iyarak̄in dim̄in biȳeyin siir twonau nwokaiȳin pi naokiigi. Mi ti dim̄in biȳeyin ha naokiigīin ini īe Yufretis siirar yauni aomāiȳuin mi ti ieyin ina sinkai iuguskiȳin mi siya ha n̄ink̄pitkiȳin mi ini inkam̄ komii komiiȳim nuan̄im s̄miir siȳuar yasae ow̄iuguskiȳin inkam̄ komiiȳim maeyauwa b̄eki n̄itiya hiran̄im s̄miir siȳu nwowam, s̄ma n̄itam. ¹³ Mi karar k̄igi ti uridȳu biȳie nwoim̄im owak̄ n̄imbiyam̄im. Mi ti owak̄im ka siir yai hirank̄i n̄tk̄im mi wraisu biȳie īkin mi ti wraisu biȳeyin ha dapiȳin profet n̄ksisae. ¹⁴ Ȳim ti urid ȳu biȳeyim ȳim Setan siir isid īeya, ȳip̄iki ti dim̄in kir̄ie komii komiiȳim s̄miir t̄riȳim. Mi ti uridȳu biȳie nwoim̄im ha nam̄im iikam̄ im̄iiram ȳip̄iki iikam̄in h̄inda t̄ndan̄im ti nu īirar nwoirkak̄im s̄mar k̄iḡirkak̄im s̄miiram s̄miir kwoin im̄iir kiyaiyam mi s̄ma īipa hainḡiriȳu onaniyam yaii Adi Komii sāka n̄niyyam iyya ȳip̄iki Adi Komii siya nwowana kir̄ie kom̄igak̄ mi s̄miir̄in siya n̄imbini yaii sāka n̄ink̄in̄ in̄iyam.

¹⁵ Kara Jisisk̄in, karaiḡin ti k̄iriir boink̄iȳin. Kara wa n̄itsauwi, kira n̄inok̄n̄ink̄in tani iyya kara n̄itana kara w̄i h̄iyan inkam̄in si h̄in̄in n̄iti. Mi ȳip̄iki sibgu nokwor̄inuk̄ripkaii mi dim̄in taemin̄im m̄hoiyya n̄itan̄im s̄miiram nwokwokin̄i s̄ma w̄i maiḡimaiḡa nwowi. Mi s̄ma w̄i ti dim̄in̄im n̄imbiyam̄im w̄i s̄miirsi n̄idid rani, inkam̄in ȳiuis karamae nwowīȳin mi parura ha napnaniniȳin siir h̄riinan.

¹⁶ Mi ti uridȳu biȳie nwoim̄im ti inkam̄ komii komiiȳim s̄miir̄in ha n̄ikiuuna diḡim̄ mi s̄ma maeyau kw̄iruwar ywom̄im̄ir ta maeyauwa ha dapika Hibrumi yaigina Amagedon.

¹⁷ Mi ta maeyau kwirruwa iripa sima nangiriyu owouwa saiir mhoiiyan karar kigi, paekwosim iriyyar nwisakain dimin biyeyim siir twonau nwomaiyin pi naokiigi mi yim ti diminim ha naokiigiyim yim ini opuda saiir yainau yamkiyim. Mi mhoiyya inkamin, omaka Adi Komii siir inig hainaniya ipiyya Biyyan Inkam Komii siya nidwokaiyya saiir kingiin nokwowin siya ini komiyyar kauwok boinkiyin, ini wakaeyim, ini digi dig ywokiyin. ¹⁸ Mi karar kigi sinana sinankiya mi hinda tandin ini warar yuyayokiigiyin mi diya ha tiokiya mi nuin pranae pranae bi kiisiskikin. Biyya ninin hiriinan bi nitkin. Niingaka. Tiki ninin yio ini iki ninim biyya nitim ini simiir haiburim. ¹⁹ Mi nuin komiigikomii ha kiisiskiyin mi om komii Babilonin ha imii ha imiyyim whoima yinikibimbirgi mi om komii komiyyim iki hinda tandinim yim ini biyeyar ywokiyim. Adi Komii siya ti dimin bibiyeyim om komii Babilon hiran iikamim sima tirim simiirin bi naingwo owouugin mi iowa siya nwowa ini opa mobin op kwiyaeiyin hiranki naokiinainiyya ini saiir hiriinan ywowa mi ti siir kwoinbudan siir iowa ha naokiinonkwokwoswokiya ini ti om komiyyin siirar yauuni aokiniyin. ²⁰ Mi nuin komiigi komii ha kiisiskiyin mi mhu whiekakim mi mhuigrisisimim whii komii solwara saiir nidwodwomaiyyim yim ini whii komii solwara saiir hirankar kigugugiyim. ²¹ Mi mhoiyya karar kigi ais komii komiyyim pi nikiiginaainii siyanan. Mi ti aisim nikiiginaainiyyim ninomor kouankin simiir hikim 50 kilokim mi iikamim nuanim hinda tinda nwowim yim ina tioidwomaigiyim. Mi iikamim kimidiniya Adi Komii siir yigbumbu. Dimusi rani, ti aisim simiir nauuni itniyim yim miyyik rani. Iriig.

17

Hii nanaei wig komiyya saeya hik prasae prasae bi haiga

¹ Mi mhoiiyan ti paekwosim iriyyar nwiso yipiki dimin biyeyim simiir twonau nwokaiyyim simiir naokiigiyim simiir nwirin ha nitin kariiram mi siya ini boini, kira mi kara wi krirar nami mi kara kiriirin wi dimin biyeyin Adi Komii krimiir Wanin siya tiri wig biyieya hii nanaeiya saiir kara wikipiir nusiimauui saeya ti om komiyyin yab komii komiyyim simiir kingiin mriiyyin ya saiir nikrigin. ² Mi inkam komii komii whiekakim yipiki iikamim hinda tinda nwowim simiir kigirkakiyyim yim sima saika iripa piu bidi ywowim. Mi iikamim hinda tinda nwowim ti nu iirar, simiirin saeya tirkim ti hiriinan siyiuin saeya tirin siir tirim. Mi inok inokin simiir kwoinim saeyar kiyagim.

³ Mi siya kariir kwoinbudan siirin ha haiyin mi krira ina yamwo mi krira niimau boskwokiboskwoin inkamki nwo karamae nwowin siir hiriir yimbiam. Mi karar kigi wig ira wraisu komii irin yipikin paridnan nwowin siir idwo hir nidwowi. Inig kasa rani, siir piu aiir nwowim mi ti inigim yim Adi Komii siir nigbumbu dap ima. Mi mwoim siir nwowim yim iriyyar whisko. Mi honim siir mwo imiir nwowim iuurgim. ⁴ Mi yuisa ta wig aeya niyya ya wirnan paridnan bidi wokiwwomwita. Mi dimin kibi kibiyyim saeya piuaiyyim mikin minim mi rin minim yim golni arar nokwokwokim. Mi mobin saiir ina aeya nonkwowin yio golni nonkwokwokin yio kam imiir kiyaiyankin dimin biyie sima tiram. Mi ti dimin biyeyim io Adi Komii siya nwowam tiriyim mi ti dimin biyeyim saeya tirim kam aka hii saeya nanaeyim mi ti dimin hiriinanim yim ini opni hanin saiir mob iir nwomaiyyim. ⁵ Mi kara kigiyin inigin saiir

mwo hir nwowin yio hinina boinkin, taka wiga ya om komii Babilon siir nikriga. Saeya wigim hai nanaeyim simiir apuga. Mi saeya iki iikamim hinda tindanim yipiki dimin bibiyie whiekakim simiir tiriyim simiir apuga. ⁶ Mi karar mi kigi saeya op biyie bidi mi kwiyaeya. Saeya dimusi bi whaowaeka, saeya wigkamim yipikim Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kinim mi Jisis Kraisi saeya simiirin hinina nanaakninkiihaiginiuum sima simiir wakaeyokna apikim mi saeya simiir nhie imiir kwiyaekim. Mi simiirin ini saeyar yisomsom aokaokiyim mi ti hiriinan sairsika saeya simiir nhie imiir asi kwiyaekim. Mi kara sairin ti hiriinan kigin saeya ti hiriinan tira mi kara ini hindara yanaakiyin. ⁷ Mi ti paekwosimin ina swoki boinkiyin kariir, kira ta wiga sair saira dimusi naingwokwonanaei. Saiirin wi kara boinmauwuwi kiriirin mi wi kara nanaakninkiihaiginiuwuwi hinin saeya yipika mi ti wraisu biyeyin yipikin mwowim iriyyar whisa nwowin mi honim iuura mi owin ta wig aeya nidwowin siirin iriipi hiriinan. ⁸ Mi ti wraisu biyeyin biya kira kigin irkak niki owin nu tir mi tariinanin siya bidi yaonamim. Mi siya wi sipi niti ti ieyin mwis karamaeyin siir hirankin mi siya nami mi siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkinkii. Mi iikamim nuanim yipiki simiir inigim siir yokwo aair haigin karamae nwowim biya siya nu ninomor sowiir nonkwokwowa, sima siir kigi sima wi hindara nanaaki. Sima siir kigi mi sima wi pi nanaaei. Dimusi rani, tiki wraisu biyeyin nu tirin kwiruwur nwonamkin mi tariinanin siya nwo rani. Mhoiyya siya swoki insiin idwowi mi siya omwaiyar swoki waiyaei mi sima siirin wi haini kigi.

⁹ Mi iikamim sibgu ninomokninkiniyim kima ti dimin hiriinanin simiirin sibgu daingwo omok. Mi ti mwo iriyyar whiso yim om komii komii iriyyar whiso yipiki iikam ima mriiyim mhu iriyyar whiso sim, yim sima. Mi ta wiga ti wraisuin siir idwo nidwowa ya min nikriga ti om komiyyin ti wraisu ieya nwowin siir. ¹⁰ Mi mwo iriyyar whiso yim inkam komii komiyyim iikam imiir kigirkakiyim yim sima. Mi ti inkam komii komiyyim simiir kam iriyyarim bidi yaonamim. Nwirin ti siyairgin ti tariinanar nwowin mi nwirin yio iikam imiir niki kigrirao rani, yio ina niki owin. Mhoiyya siya nwowi mi siya wi ii priei kigrirao rani. ¹¹ Mi wraisu biyeyin yipiki biya nu tir niki owin mi siya ii priei bi nwokin, siya iriyyar nwoimakan iki inkam komii iriyyar nwisu simiir nwirin. Simairgin iikamim nuanim simiir kigirkakiyim. Mhoiyya siya nami, wi siya tirbuwi.

¹² Mi hon iuurim kira kigim yim ti inkam komii komii iuurim yi simiir nikrigim. Sima inkam komii komii bi niki okim mi mhoiyya sima wi inigak simbi nwowi ti wraisu biyeyin saikan mi sima iikamim nuanim simiirin wi ii prie kigrirao rani. ¹³ Mi ti inkam komii komii iuurim sima wi kwoin whiruwur nwokii mi sima simiir kirieya wi wraisu biyeyin wi siir asi hauugii mi simiir igsope wi siya nokwokairinanaowidi simiir dimin taemin imiir kigirkakim. ¹⁴ Mi ti inkam iuurim mi inkamin sibsibnan ikin sima wi simbi ninii yaii mi siya mi iikamim yipiki simiir kwoinim siya kiyaiyim mi siya nikunam mi sima ha naingwo tibmii kinim, ti inkam biyie iirrim wi sima nonkwoninwomwainninkini. Simiirin sima wi dimuni nonkwoninwomwainninkini tani, Adi Komii siir kirieya siyar hauugika mi sayairga inkam komiyyin iki iikamim hinda tindanim mi yipiki iki iikam nhirim sim kigriraowiya.

¹⁵ Mi ti paekwosimɛn kariirin hiriyar kintirinu boinkripkai, ieyim kira kigim wiga hii nanaeiya saeya nidwowa maeyauwa saiir kingiin nwowim yim tiriiginim yim min nikrigim iikam whiekakim maeyau maeyauwanim mi iikamim yipiki yaiginpai yaiginpai boiniyim yi simiir nikrigim. ¹⁶ Mi hon iuurim kira kigim mi wraisu biyie ikin, yim ioa ta wiga hii nanaeiya iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiya yim io saiir nwokim. Mi sima niti, iki saiir dimin miyik miyikim wi sima nini iskin priigin iuwi mi saeya wi wiga piu parura nwokiiya wi saiir hiriinan nwokii. Mi mhoiyya sima saiirin wa nisomaowi mi saiir kipim wi sima naenami. Mi mhoiyya iki dimin taeminim nwokiyim simiirin wi sima nikomnamgin swokii. ¹⁷ Sima wi ti hinina tiri. Dimusi rani, simiir kwoinim wi Adi Komii krimiir Wanin siya kiyaii mi sima wi diminkidiminin Adi Komii siya boinin wi siirgisiir asi tiri. Mi sima wi siir kwoin iirarar napi mi sima wi kwoin whiruwar nwokii mi wa kiwakii wraisu biyie iiram siya kigirkakim simiirin mi wi yayim biyya Adi Komii siya boinkiyim wi simar nimbiamkaii.

¹⁸ Mi ta wiga kira kiga ya min nikriga om komiyyin yipiki iki inkam komii komiyyim nuanim sima kigriraowiyim simiir kigriraowiyin ya siir nikriiga. Iriig.

18

Om komii Babilonin Adi Komii siya tirbugikin

¹ Mhoiyyan kara kigi paekwosim nwirin Adi Komii krimiir Wanin siir omanin pi niti. Adi Komii siya bidi hauugiyin siirin kirie komii mi siya hapi beki namisi whwoyakikin mi nu whirkakin ini warar whwoyakiyin. ² Mi siya ha nitin ini komiyyar kauwok boinkiyin, saeya tariinanin bidi yikiigiya om komii Babilonki biyie si nwokiya siir hiriinan. Saeya bidi yaonama mi tariinanin uridyiu biyeyiu mi uridyiu bibiyie ikim, Setani isidin siirin mi ipiyin bibiyie ikim yim ini saiir hir nwokaiyim. ³ Tiki digworaekwowim ina yimbimbiyamim. Dimusi rani, iikamim omom omanim uridyiu biyie siir inig iir hainanim mi yim tiriiginim yim hii saika bidi yanaeyim mi saiir op biyie aiir kwiyaekim. Yim ti inkam komiyyim komii iki omom omomim sim kigirkakiyim ti nu iirar nwowirkakiyim yim iriipi hiriinan sima saika iripa piu bidi ywowim. Mi iikamim omom omanim yipiki digworaekwowim sim haiginim umir simiir haiyim mi sima ini umir simiirsiyar mi haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka ti digworaekwo whiekakim umir simiirsi haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka saeya digworaekwo whiekakak nwowi mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim mi wi saiir kwoin iirarar nwoki apim.

⁴ Mi karar mi wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranin siir yaiya pi boinki, siya ti hinina boinkikim, iikamim yipiki kariirim kima ta wiga yipika biyie nwowa saiir halburgig mi siyiu biyie saika kipi tir. Mi kara pi boriisopi kima saika ninkin onkwobumbuninkinim mi mapai mapai saika haiyim. ⁵ Saiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, ti dimin biyeyim saeya tirim simiirsika mi dimin biyeyim saeya tirim yim ini mhu komiinan huungiyim. Mi Adi Komii siya saiir dimin biyeyim simiirin wi naingwo owouu rani.

⁶ Kima ti dimin biyeyim saiirin wi yamdiyar swoki tir ti saeya niki tirim iikam nhirim simiir, simiir hiriinan.

Mi dimin biyie whirin saeya tirin kima wi saiirar ti swoki tir. Mi biya saeya hauu kwiyaeyim kimiirin op biyieyim kwiyaehaowhaeyim irira

mi tariinanin kima saiirin op biyieyim kwiyaehaowhaeyim isisa hauu kwiyaehaiginu. ⁷ Biya saiir inigin komiiyar nwokin mi saeya saiir kwoin iirar napkin mi saeya wadieyar sibgu oka.

Mi tariinanin kima saiirin dimin biyie tir mi wi saiir piu aeyar nwoki kimpipisugiyim

siyiun saeya tirin saiir kwoin iirar saeyar napin mi biya saeya sibgu owin siir hiriinan.

Dimusi rani, biya saeya hinina boinka, kara ti tir nidwowa ini wiga inig komiigaka iikam imiir kigirkakiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara iki wigim simiir kamim naonamim simiir hiriinan tani mi kara wi mairgimairga nwo karam nwo rani, dimin taeminamin. Nningaka!

⁸ Mi ti dimin biyieyim saiirin wi ii kwira nipimpari saeya wi maki nii mi saeya wi pi naowi mi saeya wi mhiigi naowi mi kamim saiir piuis biyieya wi paenau kabitkaigii.

Mi ti dimin biyieyim om komii Babilon siirin wi sima nonkwoninwoinworninkini. Dimusi rani, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin yipiki wi iikamim hapairanim simiir hidi siya kirie komiigakin.

⁹ Mhoiiyan ti inkam komii komiiyim iikamim hinda tindanim simiir kigiraowiyim, sima hii saika bidiya yanaeyim mi digworaekwo miyik miyikim saika bidiya yinidnokwokwo haiyim. Sima wi paowiiya saiir piu aiir nowiiya wi saiir kigi. Biya sima mi saeya sima saiir kwoin imiirar napkin mi sima wadieyar mi sibgu okim mi tariinanin sima saiir kigi mi sima wi mairgimairga nwo rani mi sima wi saiirsi noui. ¹⁰ Sima wi aru hirar nokwokaowi. Dimusi rani, sima ta pae biyieya saiir nuu wa saiirsi nididi. Mi sima wi ti hinina nouuboboini, ayo! ayo! Tiki dimin biyie hininim om komii Babilon siir tirkiyin yim miyiknan tani. Biya kira inig komiigakar niki okin mi biri kimiminkikin kiriir iikam imiirin Adi Komii siya bidi bugiyim dimin biyieyim kira tirbuwim simiirsi.

¹¹ Mi iikamim omom omomanim yipikim simiir digworaekwowim umir haiyam minim om komii Babilon hir, sima simiirin ha kigi bidi tirbugiyim. Mi sima wi simiirsi noui. Dimusi rani, simiir iikamim wi ti simiir digworaekwo imiir sain tani. Yim bidi bugiyim. ¹² Mi ti iiyim saeya wi gol silva mi siiya kibi kibiyim yipiki iikamim sim sainiyim umir komii komii mi makinim siyawis miyik miyikni nonkwokwowim mi yuis whisanan kibi aka mi yuis pariidnan paipai ikim mi yuisim hindara kigninyaei ikim mi paridnan prainan wokiirimtio ikim, wi simiir saini. Mi paeyim piuii miyik whakiyim dimin taeminim wraisuin elepen dapiyin siir nasim simiir nonkwokwo ikim mi paeyin umir komii mi sainiyin si mi onkwokwo ikim mi aiyini mi onkwokwo ikim mi brasni mi onkwokwo ikim. Mi siiyam wadie sibgu kigiyim hindara haingitropkai ikim. ¹³ Mi sima paeyin sinamon dapiyin siir is aiir bidi mi haiyim mi mairakwo namsuopaiyim piuii miyik whaki ikim mi dimin taeminim nae idwo sima haiginkiiyim ha dapiyin spais mi wain op aka mi praua mi wit mi bulmakau, sibsib, hos mi dimina kanana trela nikiuwiyim mi inkam kungikin ikim mi wigim whisarii mi mirii ikim. Mi ti dimin taemin hiriinanim simiirin bi swoki saingikim. ¹⁴ Mi kamim hiran

digworaekwowim umir haiiyim sim miriyyim sima saiir boinki, biya kira kopaksimar nwowa, kira wig irpakiyin bimbuiwi bi nwoka mi kira dimin taemin kasakasam bi naingwoka mi tariinanin kira ini waibiyie yamwo iua. Mi dimin miyyik miyyikim iikamkim sima sainiyim umirni mi dimin kibi kibiyim kira piuaimwamwanim yim bidi digiyim. Yim wi kiriiram swoki hainani rani, kira swoki haiyam nungaka. ¹⁵ Mi ti kamim simiir digworaekwowim umir haiiyim yim wi aru hirar nidid okwokaowi tirugininim ti saiir nipimparim wi simiir pi nipimparisi mi sima wi saiirsi noui. ¹⁶ Sima wi ti hinina nouuboboini, ayo! ayo! Ti omin Babilon nikuiwiyin biya siya bimbuiwi bi nwokin siya ta wiga yipiki yuis whisinin niya mi yuisa pariidnanim hindara wokiwomwitim sim niya saiir hiriinan nwokin. Piuai miyyik miyyikim golni nonkwokwowim mi siya kibi kibi ikim mi mikininim umir komii saini ikim yim kinakinar piuinakim. ¹⁷ Mi tariinanin tiki digworaekwo kibi kibiyim biri konkwokikim, yim ina tirbu iuguskiyim. Mi kamim yipikim siyai kigriraowiyim mi kamim simiir mirii ikim mi iikamim yipiki siyai imiir ninidwodwowyim, yipiki digworaekwowim sim haiiyim whi komii solwara hir umir haiyam mi iikamim sim sainam, sima ini hapi aru hirar yokwokaokiyim om Babilon siirin. ¹⁸ Mi sima hapi aru hirar nokwo kaokiyim om Babilon siir niunamin mi sima ini komiiyar kauwokiyim, om whirkin ti siir hiriinan wadie bi nwokin biyan mi ha nitiyokiyokiyin mi tariinanar yadigniyin. Nungaka. ¹⁹ Mi sima sin ha masim mi ina youuboboinim, krima ti om komiyyin siirsi nouumwamwani. Dimusi rani, kamim hinda tindanim yipiki siyai tiriir nikropkiyim mi sima umir prasae bi haigim digworaekwowim sima haiginaniyyim tiriir simiirsiyin. Mi tariinanin biri kimiminkikin ti om kibiyin bidi tioidwomaigiyin.

²⁰ Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim wim kima ini maingimaingar nwowim. Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siya nimbinim siir mi aiir miriyyam mi wim kima ti profet kamim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuim mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apim, wim kima maingimaingar dwoki. Adi Komii siya om Babilon siirin dimin biyie bidi tirin, siya saiir yamdi tirkin, dimin biyeyim biya saeya tirim simiir yamdi.

²¹ Mi mhoyian karar kigi paekwosim komiigi komiyyin siya siya komiyyin nhirkaknanin siir haii mi ti siyan ini aeyowienan ywowin mi siirin kimidiniya whi komii solwara saiir whi idopwonyaki idopwoniya hiriir ha nami kabitmaigiyin mi siya ina boinkiyin, ti siyan kara kabitmaigiyin whi komii solwara whi idopwonyaki idopwoniya mi Adi Komii siya om komii Babilon siirin wi hiriinanar mi tioidwomaii mhoyiya siya wi swoki o rani. Nungaka. ²² Iikamim yipiki gita tiowiyim mi tirugininim yipiki mwai waowiyim mi kid masiyim mi tidiyu huni ikim, sima wi swoki it rani, ti simiir swoki tiram. Mi iikamim yipikim mi pai mi pai miriyyim yim om Babilon hir swoki o rani. Mi iikamim wi siya komiyyin twonid warbrombropiyin om komii Babilon hir nwowin wi siir yai aiir swoki wakae rani. ²³ Mi iikamim om komii Babilon hiranim wi paeya niuyaeiya wi hiriinankak nwo rani. Mi iikamim wi wigkamim nonkwonaeyim mi yaiya anaupaeni hanin ha naenamiya wi saiir swoki wakae rani. Mi iikamim yipiki simiir digworaekwowim simiir haiginim umir haiyam, simaigim inkam komii komiyyim ti nu whirkak iiranin. Mi wim kima iikamim om komii Babilonanim iki iikamim hinda tindanim

simiir kwoinim kima kiyagim dimin bibiyeyim niksisaeyim kima tirim simiir.

²⁴ Om komii Babilonin yipikin iki om komii komiiyim simiir nikriyin yio Adi Komii siya bidi tioidwomaigiyin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siir profet inkamim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim yim saeya nisomsom aokaokikim mi simiir nhieya ini nu iirar prinoknamim. Mi simiir nhieyim mi iikam whiekakim yipiki hinda tinda nwowim ti nu iirar simiir nhie ikim. Simiirin kam ima nisomsom aokikim. friig.

19

¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hir tirkiyim simiir mhoiyan karar wakaeki, yaiya hapi iikam ombudgi whwonanaokiiyim hinina whwonanaokii Adi Komii siir om hirin, saeya pranae bi kauwokboinkika, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Krimiirin siya grabaiginugin. Siir inigin komiigi komiigin mi siya kirie komiigakin. ² Adi Komii siya iikam imiirin wi siyiu miyiki miyik iirar hidi. Mi siya wiga hai nanaeiyi yipika kami kwoin kiyaiiya saiirin bidi hidin. Iikam whiekakim nuanim ti dimin biyeyim saeya tirim sima bidi tioidwomaigiyim. Adi Komii siya saiirin minsitirkin, ti dimin biyeyim saeya tirim iikamim siir yai aiiram naingwo tibiimiyim simiir, simiir yamdi swoki tirim. Simiirin saeya bidi yisomsom aokiyim. ³ Mi mhoiyya sima ina swoki boinkiyim, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Mi om komii Babilon siir paowiiya saeya koua hiriirin wi hiriirar nowiyokiyokinaianamkripkaii. ⁴ Mi mhoiyya ti inkam komii komii kamnwis nwiyyim yipiki inkam komiimi ipiiyim sim nidwodwokaiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerari ikim, sima ognwo Adi Komii siir whwonkam ida kingiinar ini waisii huuu yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin. Mi sima ina boinkiyim, tiki yaiyim yim yaimwokiyaimwo imairgim krima siir inigi inig iirarar hainanki.

Inkamın sibsibnanın nokwonan, siir wigwis nae komii aeya

⁵ Mi mhoiyya karar swoki wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir ipiiya saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, iikamim inig komii komiigakim mi iikamim yipiki inig karamaeyim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi siiram naingwokwonanaeyim, kima siir inig iir hainanki. friig. ⁶ Mi karar mi wakaeki iikam whiekakim iripa maeyau kwiruwa haingiriyu owim pi kauwok boinkii. Sima pranae pranae bi kauwok boinkikim, hapi owieki niswitnaomaiiyim mi dudua aeiya ha kiniyim mi diyaki mi tiokii aka ini hinin ywowin. Mi sima hinina kauwok boinki, bidi wakaekiyim, krima Adi Komii siir inig iir hainanki. Siya siyairgin kirie komiilkakin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim. ⁷ Krima maigimaigargar dwo mi siir inig iir hainanki. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin siir wig aiirin wi sipi nonkwonaei mi saeya saiir puaiyim bidi diriraerarim. ⁸ Mi saiirin yuis whisinan kibiya io karamaeya paekwosim siya bidi hauu iiya. Mi ta yuis whisinana ya min nikriga dimin miyik miyikim iikamim Adi Komii siir siyiu iir sibgu apim sima tirim simiir nikriga.

⁹ Mi mhoiyya ti paekwosim in yipikin nokwowin siya boinki kariirin, kira ti digworaekwowim winaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nikunam ti inkamin sibsibnanin wig nonkwonan siir nae aiiramin

sima wɛ maingimaingira nwowi. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki yayim Adi Komii siirgisiiir yayi ima. ¹⁰ Mi kara ti yayim siya boinkiyim kariir simiir wakaekiyin mi kara ogmwo ha waisii huananainamin mi kimidiniya siir inig iir hainan. Mi siya kariirin ti hainana boinki, kira kariir inig iir kipi hainan! Adi Komii siir inig iirrar hainan. Kara Adi Komii siir miriigin kariir hiriinan mi kariir nomiiyau ikim yipiki Jisis siir yayi imiir wakaeyokna apin mi siir yayi imiir boinmimauuim iki iikam nhirim sim. Mi ti yayim Jisis siya nanaakninkiihaiginuim yim ti dimin taeminim yipiki wɛ profet kamim simiir whinkinsis haiginuwi sima boinmimauuwam mi Jisis Kraisi siir yayi imiir nanaakninkiihaiginuanim yim sima. Iriig.

Inkamɛn hos whisininɛn si idwo nidwown siya

¹¹ Mi mhoiia karar kigi Adi Komii siir omin siir anowin pi haiwaokii mi hos whisinin irin yio hirar nokwowi. Mi inkamɛn siir idwo nidwown siirin hainana dapkim inkamɛn yipikin siir digworaekwo imiir sibgu kigriraowiyin siya. Siya wɛ tikinim siyu miyik sibgu apiyim wɛ simiirrar tiri ti hiriinanin. ¹² Siir nhwonan hapi paeki namisi iuyakikin. Mi pagram siya haiginim yim ini inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim sim haiginim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siir inigin ini siir mwo iirrar winin. Mi ti inigin siir inig mwoki mwowin yio sasar ninokninkin iski. Inkam nwirki siir wara swoki inokninkin tani. ¹³ Mi yuis bripriya siya niya ya biya nhe opa sair tibgimaiga. Sima siirin ha dapkim, Adi Komii siir yayi. ¹⁴ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir kamim yayi niniyim simiiram sima ina siir mhoiia sidkaekiyim mi hosim siya nidwodwown sima niyim yuisim whisiwhisininaingim mi yuisim bimbuiwi rani mi simiirin io mansim whirki bi swoki kiyipriusrankim. ¹⁵ Mi karar kigi kamku bripriyin io mhanan witin siir yayi hirankar nimbinaninii. Mi siya iikamim hinda tindanim simiirin wɛ siir hampipit aokaowi. Mi ta sair mhoiian iikam imiirin wɛ siyar kigirkaki mi siya simiirin wɛ swoki onkwo whigi rani mi siir igso aiirin wɛ inkam nwirki mi okwokairiinaowid rani. Siya simiir kigirkaki, wɛ inkamɛn bulmakau kigriraowiyin mi paekopin siya nonkwowiyin wɛ siir hiriinan kigriraowi. Mi iikam imiirin siya kigriraowi mi tiriiginim yipikim Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamaewowim yim wɛ siya tioidwomai inkamɛn yipikin iya wain kimaiya sair nokwokal okwobrombropiyin wain hi aiiram siir hiriinan. Mi ya tariigina ya Adi Komi siir ioa siya nwowi siir sau omom imiir simiirin wɛ hiriinan nokwobrombropi. ¹⁶ Mi inigin siir yuis aiir winim mi siir paimwo mi win ikim yio ti hainana boinkin, iikam kigirkakan inkam. Biyan inkam komii komii kigirkakan inkam.

¹⁷ Mi mhoiia karar kigi paekwosim nwirin biyeyin siir bopwonau hirar nokwokai mi siya ipiyinim kougikou siiniyim simiiram yikiugi mi siya simiiram pranae pranae bikauwok boinkikin, kima ti ipiyinim kima wit mi ti naeyim Adi Komii siya diriraerarin simiirin iripar wini haingiriyu idwo aeni. ¹⁸ Kima wɛ iikam whiekakim simiir kip imiir naei, kima iikam whiekakim nu kigriraowiyim mi kamim yayi niniyim simiir bi nwo ikim mi kamim yayi niniyim kirie komii komiakim mi hos ikim mi kamim simiir idwo nidwo ikim. Mi iikam whiekakim yipiki mai umiram mirii ikim mi iikamim yipiki hinda whisarii mai priimriiyim mi iikamim inigak ikim mi iikamim inig karamaewowim ikim, simiir kipim wɛ kima naei.

19 Mi mhoiia karar swoki kigi wraisu biyeyin mi inkam komii komiiyim ti nu iirar nwowirkakiyim mi kamim simiir kamim yaii niniyim simiir kigriraowi ikim sima iripa maeyau kwiruwar haingiriyu idwowi. Sima inkamin hos whisininan si idwo nidwowin mi kamim yaii ninii ikim yaii simaka ninii. 20 Mi ta sima niniya saair mhoiyan tiki inkamin yipikin hos whisininan si idwo nidwowin mi siir kamim yaii ninii ikim ti wraisu biyeyin mi profet niksisaie ikin yipiki biya diminin kirie komii komii tirim wraisu biye siir whwonkam ida iikamim simiir niksisaeyam hiriinan sairsi haiyim mi sima wi ti diminin hainmakiuin, simiirin sima bidi yonkwowim. Wi siir inig iir nwoki hainanim sima sowerin ha haiyo mi ina yamitmaigiyo whiia paekaka siya paekakin si nwowa saair. 21 Mi mhoiia ti inkamin hos whisininan si idwo nidwowin. Mi kamkiuwun siir yai hiranki nimbunaniniyin ti iikamim dimin biye biyekakim yipiki ti wraisu biyeyin siirim, ini siya hampimpit aokao digiyim. Mi siya simiirin ha hampimpit aokao digiyim mi ti ipiyinim ha nitim mi simiir kipim sima ini aeni mi simiir mhiyim ini hindara yitipiyimpiyikiyim. Iriig.

20

Setan siya ienau hirin biewiiyim 1,000na nwokaii

1 Mi mhoiia karar kigi paekwosim nwirin Adi Komi krimiir Wanin siir om hiranki niti siya tidiiyin whira nonkwowi mi senin whira mi onkwowi. Tiki tidiiyin yio ti ieyin mwis karamaeyin yio siirgin. 2 Mi siya ha nitin kimidiniya ti kain yipiki bidi bidiniya mipug niki owin siir igsoy aair ini okwokairinaki. Mi siirin Adi Komii siir paekwosim ieya yonkwo mi ti uridyu biyeyin bii nwowiyin Setan nikiuwiyin, ti inkam biyeyin yipiki biya Adi Komii siir whwonkam ida nokwowin mi yai yakakiigi saika ninkiyin. Mi paekwosim siya siirin ha haiyin mi ina ikwowaisiigiyin mi siirin kimidiniya senin aini nonkwowin saika yinkan kogrinugi hiriyar nwoyokiyokikaeyamim biewiiyim pariig 1,000. 3 Mi siirin paekwosim siya kabitkaigi tiki ieyin mwis karamaeyin siir mi siya ti ieyin siir anowin ina haingikougiiyin. Mhoiia siya ie iir haiburgigi mi siya ha nami hinda tinda mi siya wi ti priei nwo rani.

4 Mi mhoiia karar mi kigi ipiiyim inkam komii komiiyim. Mi karar kigi iikamim simiirar ninidwodwokaii. Mi kara simiir kigiyin mi kara kamim mwo imiirara kaigrinkrip aokaowim simiir kwoinbud imiirin warar mi kigi. Dimusi rani, sima wraisu biyeyin siir inig iir bi hainankim. Mi diminin sima niibirin ti wraisu biyeyin siir whwonkamnan sima siir inig iir bi mi hainankim mi yipiki siir ti diminin siir hainmakiu karamae nwowim simiir ina mwo imiir. Mi simiirin Adi Komii siya hidninsiin idwokim. Mi sima mi Kraisiya sima iikam imiirin biewiiyim wi 1,000na kigriraowi. 5 Mi iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim sima naowi, sima wi swoki insiin idwo rani, omwai swoki waiyamın taka ii aairin. Mi ti 1,000 biewiiyim digiyanim simiir mhoiyan sima wi omwai haningin swoki waiyai. Tariigina ya Adi Komii siya hidninsiin idwuwana iikamim yipiki biya naokaowim simiir hidninsiin idwuwana biigibi ya saeya. 6 Mi iikamim yipiki biigibi Adi Komii siya hidninsiin idwowi omwaiwaiyam yim ti iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima mi simiir kwoinin dimin whirki bi kimbugim. Sima wi maingimairga nwowi.

Dimusi rani, sima wi swoki ao rani mi wi omin paeniyin siir nam tani. Sima ini pris inkamim simiir hariinan ywowim yipiki dimin taemin Adi Komii siya mi Kraisi siya sowiir ninkin imiiaeyim simiir hariinan mi sima mi Kraisi siya sima iikam imiirin biewiim wi 1,000na kigriraowi. friig.

Setan siirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini mi siya siirin wi paeya kabitkaigi

⁷ Mi ti 1,000 biewiim sima digii mi Adi Komii siir paekwosimin ti ieyin mwis karamaeyin siir anowin wi haningin haiwaokii mi Setan siirin ti ieyin senin siir hiranka nonkwo iuguskii mi siirin wa kigninkin amki. ⁸ Siya nami mi siya wi iki iikam whiekakim hinda tandinim ti nu iirar nwowirkakim wi simiir kisisana ami, iikamim ti om whiso sowiirim Gok mi Megok. Mi simiirin wi siya niksisaei mi sima ha niti mi wi iripar haingiriyu o nami iki iikam nhirim simaka nitiowam. Mi ti iikamim simiir kamim yaii niniyim wi kasa kasa nwo rani, wi whii komii solwaran siyinkrinim wi simiir hariinan nwowi inkamki simiir mwainim wi dig nwo rani. ⁹ Mi sima aru hiranka napnanii mi wi om komii Jerusalem siir nini kaeyokainii, ti omin Adi Komii siir iikam ima nwowiyin omin Adi Komii siya naingwokwonanaeyin. Mi sima simiir nisomsom aokaowam kaeyokaii mi paeya Adi Komii siir om hirana saeya niti mi ti iikamim simiir kamim yaii niniyim simiirin wi saeya nugrimkrip aokii. ¹⁰ Mi Adi Komii siya Setan siir haii mi siya siirin wi whiia yhiyopkaka siyan paekakin siya nwomaiiya saiir hiriir kabitmaigii. Mi siya hapairin wi wraisu biyeyin mi profet niksisaei ikin, wi sima iripar namwomaiiyuwi ta whii aiirarar. Mi sima hapair nwomaii mi simiir piuim wi kimpipisu prasae kin tani, sima wi hiriayar kimpipisuyokiyokiikaeyami inokininokin. friig.

Iikamim wi Adi Komii siya hidi

¹¹ Mi mhoiyan karar kigi inkam komiiyim sim nidwokaiiya ipii whisinana Biyan Inkam Komiiyin saiir hirar nidwokaii. Mi nu ninomoro siir whwonkam ida nwowo yo ina kigugugiyo. Mi sima maeyau kwirminkwirmin bi swoki hansrinyiskaigim sima naogwoprakaiyamim. Niingaka. ¹² Mi kara iikamim inig inigakim mi iikamim inig karam karamim kara simiirar mi kigi. Mi sima ha nitim, kimidiniya inkam komiiyin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar ini okwoni mi paekwosimin ha nitin kimidiniya yokwowa hir nwowa saiir ini haiwaoni. Mi sima yokwo kwira saiir warar yinkin haiwaoki, yipiki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiyim yipikin wi hiriya waiyayokiyokiikaeyami saika simiir inig ima nwowa. Adi Komii siya ti iikam imiir hidi, yipiki biya naokaowim siya wi dimusi hid rani wi ti diminim biya sima tirim ti nu iir ta yokwo aiir winim wi simiirsi hidi. ¹³ Mi ti iikamim yipiki biya naokaowim whii komii solwara saiir hir mi maeyauwa paeki niuwiya sae mi aokao ikim mi ti iikam bibiyeyim naokaowim sima wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi simiirin wi siya hidi. Ti digworaekwowim sima tirim ti nu iir simiirsi. ¹⁴ Mi ti simiir mhoiyan wi Adi Komii siya tioidwomaii ti digworaekwowim iikam imiir tiraokaowiyim mi maeyauwa iikamim simiir kwoinbud ima nwo aka. Mi siya simiirin wi ta whiia paekaka wi saiir hiriir kabitnoudnamaigi mi simiirin wi hir tioidwomaii. Mi whiia paekaka ya kwisaka sima naowan aeya. ¹⁵ Mi ti iikamim yipiki

simiir inigim ta yokwowa ti iikamim yipiki Adi Komii kramiir Wanin saika nwoyokiyokiikaemanim simiir inig imiir wina, saiir nwo karam nwowim, simiirin wi siya kabitnoudnamaigi ta whii paekaka saiir hiriir. Iriig.

21

Ninomor nu win iko

¹ Mi mhoiiyan kara kigi ninomor nu wino. Ti biyan ninomor nu biyeyo sowiir kisina owo, sowa mi whii komii solwara saeya yim bidi kigugugiyim. ² Mi mhoiiyan kara kigi Adi Komii kramiir Wanin siir om winin, om win Jerusalen dapiyin. Mi sima Adi Komii siir om iir haiburgigim mi ina yitim nua tiriir. Siya wiga kamki nonkwonam triya saeya puai mwamwaniya ini hiriinan ywowin. ³ Mi karar mi wakaeki inkamin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin pi kauwok boinki, wakaeki! Adi Komii siir omaka ini iikamim simiir bopwo nwowa. Mi siya wi simiir bopwo nwowi. Mi sima saika nwowi mi sima wi siir iikam nwowi mi siya wi simiir Adi Komi nwowi. ⁴ Mi iikam imiirin Adi Komii siya tirkii maigimaiga sima nwowam. Mi sima wi swoki ao rani mi wi maigimaiga mi okaramae mi o rani mi wi mi inouninki rani mi wi kimpipisu rani. Dimin taeminim biyanim yim bidi digiyim.

⁵ Mi inkamin yipikin Inkam Komiini ipiia sae nidwokaiyin siya kariir boinki, kira wakaeki. Kara wi yaeya digworaekwo win nonkwok-wokii, tiki digworaekwowim biyanim simiir kisina okiyanim. Mi siya ina swoki boinkiyim, kira ti digworaekwowim winaowid. Dimusi rani, ti digworaekwowim kara boinkiyim kariir, yim kaimwowaigim. ⁶ Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki digworaekwowim yim bidi digiyim. Kanakanargin biyar nwowin iya digworaekwo whiekak ima niki imbiyam karamae niki owa mi mhoiia kara wi hiriyar swoki oyokiyokiyami. Mi dimin taeminim kara tiri mi sima wi kariir inig iir swoki hainani. Mi iikamim ta opa kara hauuwana mhiuno nwomaiya saiir kwiyaeyam naingwowi, kara simiirin wi hinda ningar priihauugii mi simiirin wi saeya tirkii, sima nwoyokiyokiikaeyamamin inokinok. ⁷ Mi iikamim kariir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kimar naobudgii mi kima kariir dimin miyik miyikim simiirar tirkripkaii mi dimin biyeyim kimiir tirbuwim simiirin ha nikworipukimaigigi mi iikamim kimiirin ti dimin miyik miyikim kara nimbimim kimiir hauuwam kara wi simiir hauuwi kimiirin. Kara kimiir Adi Komiigin mi wim kima kariir yinisisimkim. ⁸ Mi iikamim yipiki biya Adi Komii kariiram naingwo tibmiyim mi tariinanin sima wi dimin biyie tiram kipi swoki aingwo. Dimusi rani, simiirin wipi tirbuwi, sima mi iikamim yipiki Adi Komii siir nikwowaisiiyim. Mi iikamim yipiki dimin biyieki biyie tirim mi iikamim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowim mi kamim yipiki hii wigmaka nanaeyim mi tiriiginim yipiki nop min nanaowiyim mi tiriiginim yipiki iki uridyu bibiyeyim sim nankin imiiaeyim mi tiriiginim yipiki niksisaeyim, sima whiekakarim wi ieyin paekakin si-ya paekakin si nwowiyin wi siirarar namswokii. Mi ti dimin bibiyie hiriinanim yim nao kwisaka aeya. Iriig.

Om Jerusalem win ieya

⁹ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisoo yipiki ti twowim dimin biyeki biyeyim mhoigi mhoiya nambiyamanim sima nwomaiyim simiir nonkwowim simiir nwinin siya boinki kariirin, wit! Kara kiriirin wiga yipiki wi inkamin sibsibnanin siir nonkwonaei pi saiir nsiimauuwi. ¹⁰ Mi siya kariir kwoinbudin siir ha haiyyin mi krira ina yamwo mi krira kimidiniya mhu komiyyin siir mhu kiugikiu hir yami okwoki mi siya kariirin ina ysiimauugiyin om komii Jerusalem siirin. Ti om komiyyin Adi Komii siya nambinin siirgisiirarin, siya ina yikiinaiiniyin Adi Komii siir om hirankar. ¹¹ Mi Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niyuaeiyin ini siirar yuyakiyin mi siya bimbuiwi rani, ini siyan jaspera dapiyin ini siir hiriinan ywowin yipiki iikamkin sim sanyiin umir komii. Mi ti om komiyyin ini opnaina io karamaeya siyanan nwowa ini saiir hiriinan sinimnankiyyin. ¹² Mi hiira ti om komii iir nidiyokiyokaiya ya harua harua rani mi anoin saiir nwowim iur whiskwo. Mi Adi Komii siir paekwosim iur nwisoo ini ti ano iur whis owiir waikaowim. Mi Isrel simiir piugan iur kwiso simiir inigim ini ti ano imiirar winitimakuiwim. ¹³ Mi ta hiira saiir mirmii mirmiiyim kwiigim mi ti mirmii mirmii kwiiyim simiirin anowim whoim whoima bidi ywonamim. ¹⁴ Sima ta hira saiirin siya komii komii iur nhiso simiir idwo haigin mriinamka. Mi aposel kam iur nwisoo simiir inigim kamim ti inkamin sibsibnanin siirim, simiir inigim ini ti siyam simiir idwo hir nwowim.

¹⁵ Mi Adi Komii siir paekwosimin yipiki ti digworaekwowim simiir boinmauun kariir siya paekopin golni nonkwokowin whira nonkwowi. Mi ti paekopin yio ti om komiyyin siir haigin kimairikin mi siir ano ikim mi hir aeyar. ¹⁶ Mi ti om komii siir prieiya mi siir bwaeya aka yo ini hirii hiriinankinar ywowo. Mi ti om komiyyin siir haigin kimairgiyin pariga yimbiam 2,400 kilomita siir prieiya mi siir bwaeya mi siir prieiya koua siya mi am aeya yim ini hirii hiriinankinar ywowim. ¹⁷ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya ta hir aiirin ina haigin kimairin. Mi siya ta hira saiir prieiya koua saeya namkiya siya haigin kimaira siir paekop iir inkamin dimin haigin kimairiyyin siir hiriinan mi siya ina ysiimauugiyin mi pariga yimbiam siir prieiya koua hirir namkiya 55 mita. ¹⁸ Mi ta hira Adi Komii siya tirkiya yipiki ti om komii iir nidiyokiyokaiya siya saiirin siyan jaspera dapiyin siir nonkwokwoka. Mi ti omin siirin Adi Komii siyar mriigin golni mi siya ini opnainan sinimnankiyyin. ¹⁹ Mi ta hira Adi Komii siya haigin mriiya ti siyam simiir idwo mi ti siyam yim hiniin hiniingim bigi biyan siyan yio jaspakin. Mi siya nhis akan yio minkin sapaia mi yio ti siyan yio yhiuwinankin mi yhiuwinawo rani. Mi siya nhoumakan yio agetkin. Mi siya whisinankin mi siya nhuii akan yio minkin emeralkin mi yio prainankin. ²⁰ Mi siya iriyyar akan yio whisinin paridnan wokiirmtiowin yio min dapikin sadonikis mi siya iriyyar nhirakan yio paridnankin mi yio min dapikin konilian mi siya iriyyar nhisakan yio wirnankin mi yio min dapikin krisolait mi siya iriyyar nhoumakan yio min dapikin beril mi yio iriipi hiriinan prainankin. Mi siya iriyyar nhuiiakakan yio min dapikin topas mi siya prainankin mi siya ini sa ywowin mi siya iurakan yio min dapikin Krisopres mi siya prainan whisinin bidi wokiirmtiowin. Mi siya iur nhirakan yio min dapikin haiasin mi siya prainankin mi prainan wao bi nwokin yio ini sa ywowin. Mi siya iur nhisakan yio min dapikin, ametis mi siya paridnankin mi siya paridnan wao rani, ini sa ywowin.

²¹ Mi Adi Komii siya ta hira saiir anowim mikinim umir komii sainiyim min dapiyim pian siirarar nonkwokwokim. Mi ano whiekakim simiir yapayapan ti pian siirarar nonkwokwokim. Mi siyuin om komiyya hiriir namiyin yio golin yipiki opnainan sinimnaniyim simiirarar haiginkin.

²² Mi kara ti om komii iirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin wara bi kigin. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siirsika. Adi Komiiyin kirie komiigakin mi ti inkamin sibsibnanin hinda tindan ini sowar kigirkakin mi iikamim simiir whwonkam idan ini sowar mi owo mi ta hiriinan saiirsika tiki omin omaka Adi Komii siir inig hainaniya hiriinankak paninsi ywosi, iikamim sima hainanam Adi Komii siir inig iir. ²³ Adi Komii siir dimin kibiyyin paenan nuyaeyin ti om komii iirin siyar nuyaeyi. Mi ti inkamin sibsibnanin siir dimin kibiyyin paenan nuyaeyin yio ini yuikidnan ywowin mi ti om komii iirin siyar nuya haiginuwi mi ta hiriinan saiirsika, bie bwano hapairin paninsi whwoyasi. ²⁴ Mi iikamim omom omomiyim sima niti mi sima ti sowiir dimin kibi komii komiyyim paenan nuyaeyim ti om komii iir nwowim simiir kigi mi sima wa niti mi wa mi ami hinda tinda. Mi inkam komii komiyyim yipiki dimin taemin whiekakim simiir kigirkakiyim sima wi umir kasakasa hainani rani, ti om komii iirin. ²⁵ Mi sima ta hira saiir anowim ti tir nwowim simiirin wi haiginikou rani. Dimusi rani, wi niigak wara nwo rani. Wi nabie arar nwowiskii. ²⁶ Mi dimin taeminim yipiki iikam ima puaii mi simiir umir ikim, yim wi iki iikamim omom omomanim ti nu iirar nwowirkakim wi sima hainanii mi ti digworaekwowim sima hainanii, wi ti om komiyyin siir yainau hir ini haigigigi. ²⁷ Mi iikamim ti om iirin wi dimin biyeyim nhwo niiginiga Adi Komii siya nwowiyim wi ti om iir haininopkainam tani. Mi iikamim yipiki inokinokin dimin biyie tiriyyim mi ti iikamim yipiki niksiseiga ninuwiyim mi ti hiriinan iikamim wi ti om iir wara napninopkainam tani. Mi wi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti inkamin sibsibnanin siir aiir nwowim wi sima simar napninopkainami ti om iirin. Yim ti iikamim yim Adi Komii siya nambin ima saika hiriyar nwoyokiyokiikaeyamanim inokinok. Iriig.

22

¹ Mi mhoiyya ti Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin kariirin siya yaisiimau opa iikam whinkinsiis haiginuwiya wadie sima sibgu owam. Mi taka opa Biyan Inkam Komii siir ipiyya hiranki nitka maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiyya mi ipiyya inkamin sibsibnanin siya mi idwokaiyya aka. ² Mi ta opa ini hindara kigiguskiya mi saeya ini siyuim simiir yapa yapar nakiinaniyam digim, siyuin siir bopwonau. Mi ieyin siir iegbid kwiso paeki bidi yinkin okwokwonamwo. Mi simiir paenidim iikam imiirin sima tiri wadie sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mi biewi biewiyim ti paeyim idip idipin iuur kwisa budigim. Bwan bwanim sima paenidkinar budikim mi ti paeyim simiir kwowim iikamim makak makakim nupai nupaiyim ti nu iirar nwowirkakim simiirin wi sima ninimniski haiginuwi wadie sima sibgu owam inokinokin. ³ Mi dimin taeminim biyanim ti nuin siirim niki tioidwomaigiyim, yim wi Adi Komii siya digiguskii siya mi inkamin sibsibnanin ikin sowa wi ti om komii iir nwowi iikamim simiir kigirkakam. Mi sima sowiir inigin wi hiriinan saiirsi hainani. ⁴ Mi ti iikamim wi siir whwonkam iir kigi mi siya siir inigin wi simiir mwo imiir hainimakuwi. ⁵ Mi tapairin wi niisimki

wara swoki omimin tani. Mi iikamim wi sikwo pae minam naingwo rani, sikwo pae minaka niririya apam siyu iirin mi wi bieyam mi aingwo rani, ninomor kou hirin. Mi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siya wi hir nwowi mi bie siir maeyauwa wi siya kisina owi mi wi siyar niuya iski mi iikamim yipiki siir yai aair wakaeyokna apiyim sima wi iikamim iikam kigirkakiyim wi simiir hiriinan nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. friig.

Jisis siya wi sipi swoki itsauswi

⁶ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boinki kariirin, tiki yayim wari kira winaowidin yim kaimwokikaimwowaigim wi hiriinanar nimbiyami. Mi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siyan yipiki wi profet kamim simiir kwoinim simiir hiurworwokaii mi sima wi siir yai aair nwoki anaaknankihaiginuim. Siya siir paekwosim imiir bidi yikrokiyim mi sima ha nitim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim siya yauuni anaaknankihaiginuini dimin taeminim yipiki wi nimbiyami.

⁷ Jisis siya ti hinina boinkikin kima hoimgakar wakaeki. Kara nitam tiri. Mi ti iikamim yipiki kariir yayim ta yokwo aair nwowim simiir wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim, sima wi maingaimargar nwowi.

⁸ Kara Jonkin mi ti digworaekwowim kara kigim mi ti yayim kara mi wakaekim. Mi ti dimin taeminim kara kigim mi kara wakaeyim simiir mhoiyan kara ogmwo kimidiniya ti paekwosimin yipikin kariir nasisimauuin ti dimin taemin imiir siir igmiiga kingiinar ini waisi hauu.

⁹ Mi siya kimidiniya kariir boinki, tiki dimin taeminim simiir kipi tir. Kara Adi Komii siir mi aair miriigin iikam kimiir hiriinan iripa kima haingiriyu owiya kimiir Adi Komiiyin saika, kimiir pugana sair iikamim naingwo tibmiiyim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair boinmimauuwiyim mi tiruiginim yipiki inokinokin ta yai aair sibgu waekaeyoknaeyim siir yokwo aair wina, krma whiekakar in Adi Komii siir miyan iikamkim. Kariir kipi hainan! Adi Komii siirarar hainan iski.

¹⁰ Mi siya ina yimpiwirwir boinkripkaiyin kariirin, Adi Komii siir yayim ta yokwo aair nwowim simiirin kipi haigiprakai. Dimusi rani, tiki iiyim ini kingiin nitim ti dimin taemin ima nimbiyamanim.

¹¹ Ti digworaekwowim wi kimimin tani wa kwimbiyamsasauwi. Mi iikamim yipiki dimin bibiyie tirim yim wi simiirar kintirinu tirkipkaii. Mi iikamim yipiki dimin biyeyim simiirar naingwowim yim wi simiiramar kintirinu aingwokwo kripkaii. Mi iikamim yipiki dimin miyik tirim, yim wi simiirar kintirinu tirkipkaii. Mi ti iikamim yipiki wadie nwowim, yim wi wadie hiriayar kintirinu okripkaii.

¹² Jisis siya boin, kira wakae. Kara nitam swoki tiri. Kara niti, kara wi iikamim simiir digworaekwowim simiir nauni onkwoni. Mi kara simiirin wi nwoki hauuwim dimin taeminim biya sima tirim mi ti tariinan sima tir ikim. ¹³ Karaigin bi nwowin mi mhoiyya wi karar swoki okii mhoigi mhoiyyin. Biya kara biyar nwowin kara dimin taeminar mi tirkin mi mhoiyya simiirin wi kara sibgu tiri.

¹⁴ Mi iikamim yipiki. Adi Komii siir yai aairar naingwo tibmiiyim yim ini iikamim yipiki simiir yuis imiir hisokiyim mi wadie ha nwokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iikamim ti hiriinan nwowi sima wi maingaimarga nwowi dimusi rani, Adi Komii siya simiirin wa kignankin apninpokaigi ti omin siir ano imiir napninpokainamin ti paeyim simiir paenidim yipiki iikam imiir whinkinsis haiginuwiyim sima nokwoyokiyokiiyim wi simiir whinaei. ¹⁵ Mi iikam bibiyeyim yipiki

simiir kwoin imiirar napiyim sima mi iikamim yipiki nop nanaowiyim mi iikamim yipiki hai priinanae priinanaeyim mi tiriiginim yipiki iikam nirmi nisomsom aokaowiyim mi tiriiginim yipiki uridyu bibiyeyim sim ninkinimiyaeiyim mi tiriiginim yipiki yai priiyiksasaeyim mi ti hiriinan iikamim yim wi ti om komiiyin siir ano imiir napninopkainam tani. Yim wi idowiya hirar nwowi.

¹⁶ Jisis kara wi kariir paekwosim iir nikropki mi siya niti siya wi yayim iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim simiir nwowim wi simiir nanaakninkiihaiginiuwu. An Kara Devidni piugana saiirgin mi an kara siir piugana saiir yiniekin. An Kara ini nauunin ninomor kou whwoyawiiyin mi nugak aiirar nadigiuyakwokiyein ini siir hiriinan ywowin.

¹⁷ Adi Komii siir naeyuin mi inkamim sibsibnan nwo ikin, siir piugana saiir iikamim mi wiga yipiki siir wignan nwowa, sima iikam imiirin ti hiniina boinkim, kima wit. Ti iikamim yipiki ti yai imiir wakaeyim sima ha boinki, kima wit. Mi iikamim yipiki kwoinki haeyim yim ha wit ta opa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwana sima sibgu oyokiyokiikaeyamam saiir kwiyaeyam. Mi sima wi hinda niinga niinga priikwiyaei wi umir aka nwo rani. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁸ Kara Jonkin. Kara iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim kimiir boinkii mi ti digworaekwowim yipiki wi mhoiyya nimbimbiyami ta yokwo aiir nwokaiyim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, iikamim yipiki yaeya yai nhirim ti yayim ta yokwo aiir nwokaiyim simaka ninkin winkii mi simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ya yokwo aeya boina saiir hiriinan. ¹⁹ Mi ti yayim yipiki kara winkyim ta yokwo aiir nwowim simiirin iikam nhirkim niinaki mi mhoiyya simiir digworaekwowim yipiki ti pae iir nwokaiyim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiyin wadie sima nokwoyokiyokiikaeyamam inokininokin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya swoki haii. Mi siya simiirin wi ti siir om komiiyin wi siir hir kigninkin o rani. Niingaka.

²⁰ Mi inkamim yipiki yai imiir nanaakninkiiyin siya boin, ihi, kara wi kapi nitsauuwu. Biyan Inkam Komii Jisis, krma whiekakarim kwoin whirua nwokikim mi ha boinkikim, kira ha witsau.

²¹ Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya dimin taemin miyiki miyiki imiirar tirkin iikam kimiirin siir yai imiir napam. Iriig.